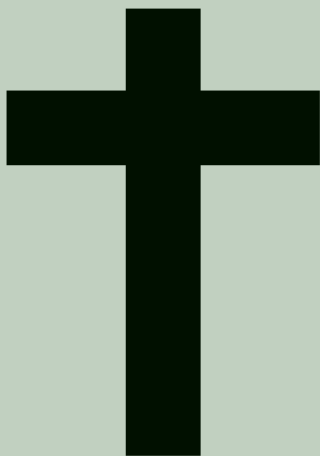

El Nuevo Testamento
en mixe de Coatlán

New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe, Coatlán)

El Nuevo Testamento en mixe de Coatlán New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe, Coatlán)

copyright © 1976 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Coatlán Mixe (Mixe, Coatlán)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Coatlán [mco], Mexico

Copyright Information

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Coatlán

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
4190de74-18ab-52cf-ba4e-5f99ab05892f

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	48
SAN LUCAS	81
SAN JUAN	129
HECHOS	171
ROMANOS	215
1 CORINTIOS	238
2 CORINTIOS	261
GÁLATAS	276
EFESIOS	285
FILIPENSES	294
COLOSENSES	300
1 TESALONICENSES	305
2 TESALONICENSES	310
1 TIMOTEO	313
2 TIMOTEO	319
TITO	323
FILEMÓN	326
HEBREOS	328
SANTIAGO	344
1 PEDRO	350
2 PEDRO	356
1 JUAN	360
2 JUAN	366
3 JUAN	367
JUDAS	368
APOCALIPSIS	370

SAN MATEO Jaayhu:'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

Je Jesucristo ymij'ap ymijteedy

¹ Cham ngapxa'ñ nmiydäga'ñich pin Jesucristo y'ap'ajt yteedy'ajt jadu'n nej yhu:'my jaybety. Jesucristo je' oy ap'adyii teedy'adyii David etz Abraham.

² Abraham oy ung'adyii Isaac. Isaac oy ung'adyii Jacob. Jacob oy ung'adyii Judá etz y'ajchytijc y'uchytijc.

³ Judá etz Tamar oy ung'adyii Fares etz Zara. Fares oy ung'adyii Esrom. Esrom oy ung'adyii Aram.

⁴ Aram oy ung'adyii Aminadab. Aminadab oy ung'adyii Naasón. Naasón oy ung'adyii Salmón.

⁵ Salmón etz Rahab oy ung'adyii Booz. Booz etz Rut oy ung'adyii Obed. Obed oy ung'adyii Isai.

⁶ Isai oy ung'adyii rey David. Je rey David je' oy ytöxyjc'adyii huidi anajty Uriás ytöxyjc'ajtpy. E je' ajcxy y'ung'ajti Salomón.

⁷ Salomón oy ung'adyii Roboam. Roboam oy ung'adyii Abías. Abías oy ung'adyii Asa.

⁸ Asa oy ung'adyii Josafat. Josafat oy ung'adyii Joram. Joram oy ung'adyii Uzías.

⁹ Uzías oy ung'adyii Jotam. Jotam oy ung'adyii Acáz. Acáz oy ung'adyii Ezequías.

¹⁰ Ezequías oy ung'adyii Manasés. Manasés oy ung'adyii Amón. Amón oy ung'adyii Josías.

¹¹ Josías oy ung'adyii Jecónías miid y'ajchytijc y'uchytijc. Huin'it Babilonia jäy oy mach je israelitas jäy. Chi minixy jim Babilonia y'it.

¹² Jim ma je Babilonia y'it, jim Jecónías oy ung'adyii Salatiel. Salatiel oy ung'adyii Zorobabel.

¹³ Zorobabel oy ung'adyii Abiud. Abiud oy ung'adyii Eliaquim. Eliaquim oy ung'adyii Azor.

¹⁴ Azor oy ung'adyii Sadoc. Sadoc oy ung'adyii Aquim. Aquim oy ung'adyii Eliud.

¹⁵ Eliud oy ung'adyii Eleazar. Eleazar oy ung'adyii Matán. Matán oy ung'adyii Jacob.

¹⁶ Jacob oy ung'adyii José huidi oy ñay'adyii María. E je María oy ung'adyii Jesús huidi yxii Cristo.

¹⁷ Jadu'n oy ñicxy majmactz najtzquëxi' Abraham ixti David. Ma je David jamajmactz najtzquëxi' chi je israelitas jäy yajtzim yajmajch ma Babilonia y'it, e ñañ jamajmactz najtzquëxi' chiini oy ymiñ yja'ty je Cristo.

Jesucristo yma'xung'ajtin

¹⁸ Jadayab capxy ayuc jadu'n nej ymiñ yja'ty je Jesucristo. Jesús ytaj, huidi anajty yxii María, yi' ti anajty ycapxytungixy co ypigaangixy miid José; e ma anajty ca'ni ñaybudigüiyigixy, chi María oy y'ungdzimígy miid yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

¹⁹ José, yi' ñay, hue' anajty yi' yajpaty janch tudägy. Ca' anajty xihua'ñ María mayjäyjoty. Hue' janchtiy yhuinma'ñybaty co ixmadza'ñ ayüch ameech ca' pin yajnejhuíhua'ñ.

²⁰ Huin'it ma jadu'n anajty nihuinmayiy, chi Huindzin Dios tüg y'ängel ñayquëxi' cumäyjoty ma José, chi ñimaayi:

— José, David y'ap y'oc, ca' mijcajee mdzachhuinmay nej m'octöxyjc'adäyb María, com yi' y'ung huidibi yajma'xung'adamy hue' miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt ycixpi.

²¹ Yi' ypadamy tüg y'ung e mximóhuipy Jesús. Jadu'n yi' xi'adäyb com jëgix co yi' yajpocyñihuádzam ñaax ycajp.

²² Tüg'öciy jada ytundaayi yjajtaayi ycixy yca'pxy jadu'n nej je Dios anajty ti nimäy je profeta, je jäy huidi Dios y'ayuc najtzcapxiyip ma anajty jadu'n yjaybetyity:

²³ Je töxyjäy huidibi ca' yëdiyc müddzinäy hue' je' un'g tzmícip. Chi ypadamyb tüg je y'ung hue' je' yxi'adaanip Emanuel.

Emanuel hue' yhuimbídzimy Dios miid #ch ajt.

²⁴ Co José ymäyhuijy, chi cuyduñ jadu'n nej anajty Dios y'ängel ti nimäyii, chi huoy María jadu'n nej jihuiy töxyjc'adyii.

²⁵ Per ni ca' ajcxy jadu'n chinaay jadu'n nej jäy ypicy chinäy ixti cooni oy María y'ung yajma'xung'aty. Chi yximoy Jesús.

2

Madza' ni'ixpigüiyb oy co'ixüyigixy pi'c'ung

¹ Jesús yma'xung'ajty ma tüg cajp huidi yxii Belén, jim ma Judea ñaaxjot, huin'it co anajty Herodes yrey'aty ma yi jimbi naaxjot. Chi huin'it yja'ty ma Jerusalén cajp nijëjity yëydijctijc huidibi anajty ti choñ ma xii ypidzimy, yi huidibi anajty ajcxy xii madza' ti ni'ixpi'güygixy.

² Chi ajcxy yajtiy:

—¿Ma je judíoäy yrey tiibi yma'xung'aty? Ti ñich ajcxy n'ixxi yi' ymadza' jim ma xii ypidzimy, e yi' ñich ajcxy ya miñ nhuindzigihuaangixy.

³ Co je rey Herodes jadu'n midooy, chi ooy ytiigi y tajpi maybi müd tüg'óciy cajpjäy jim Jerusalén.

⁴ Huin'it je rey huomujctay tüg'óciy teedytjic huindzindijc huidibi anajty yaj'ixpijcp yi Dios yley, chi yajtiy ma anajty yma'xung'ada'ñ yi Cristo.

⁵ Chi ajcxy y'adzooy:

—Jim Belén ma Judea ñaaxjot, com Dios y'ayucnajtzcaxiiybi jadu'n je' cojaay:

⁶ E müich Belén, mabi Judea ñaaxjot, mij'ajtp mgix'ajtp ca'ydi jac huidi naax jac huidi cajp, com ma müich chona'ñ tüg Huindzin huidi ane' mam yi israeljäy.

⁷ Huin'it Herodes oy yajhuoyii ameech huidibi anajty ti ñjxcixy yi madza'. Chi tiybijcy yajxon mäna anajty oga'n ti ñjxcixy je madza'.

⁸ E huin'it ajcxy quejxy jim Belén. Chi jadu'n nimay:

—Ñicxix jim e oniditu ocyajtiugixy je pi'c'anäg; e co anajty ti mbatcixy, miñ müich ajcxy xyajnimáaygixyich jaydëbi ñich nicxy nañ jadu'n nhuindzigiyich.

⁹ Co jadu'n rey najtzcaxiyday, chi ajcxy choñ. E je madza' tiibi anajty ñjxcixy ma xii ypidzimy, chi ajcxy ñjxy jayjip je' anajty ñicxy ma je' ajcxy, ixti coni oy je madza' yhuäcxipy ma anajty je pi'c'anäg yajpaady.

¹⁰ Co je rey ixpicytjic jadu'n ñjxy yi madza', chi ajcxy oy janch jotcuje ñayjihüiyii.

¹¹ Co ajcxy ytijectiigi, chi ajcxy ñjxy je pi'c'anäg müd ytaj je María. Chi jadu' ajcxy ñaygojtinaydaaci huindzigi yojadajty ajcxy je pi'c'anäg. Chi ajcxy yaj'ahuach yxuummy aguejtucy abijctucy, chi ajcxy yajpidzimy oori, poom, etz tüg tzooy huidi yxii mirra. Chi ajcxy moy je pi'c'anäg.

¹² Chi cumäjoty ajcxy nimaay co ca' huaad yhuimbijtcixy ma Herodes, chi ajcxy ñicxni ma ycajp, jüyöyñaxy ajcxy je Herodes, huingbi tü'aa ajcxy ycuynicx.

Co José etz María yqueegyñicxixy Egipto

¹³ Co je rey ixpicytjic ajcxy yhuimbijtaayñi, chi cumäjoty José ñjxy tüg Dios y'ángel, chi ñimaay:

—Pidig, nicx jim Egipto ñaaxjot müd yi pi'c'anäg etz müd yi' ytaj, e jim mhui'mipy ixti cooni ñich müich nimähuiy. Com yi Herodes y'ixtähuamy yi' yi pi'c'anäg e yaj'öga'ñ yi'.

¹⁴ Chi huin'it José ypidig y müd tzoon coodz je pi'c'anäg müd ytaj, chi ajcxy ñicxy jim Egipto.

¹⁵ Jim ajcxy y'ijty ixti cooni oy y'ögy je Herodes. Jada je' jadu'n yajcuydun jadu'n nej Dios anajty ti ymiana ma yi' y'ayucnajtzcaxiiybi: “Jim Egipto ñich n'ung ti nhuoy.”

Herodes pidacy y'ane'min co huen pi'c'anäg yaj'öctäyii ajcxy

¹⁶ Co Herodes oy huinma'ñ yajyöy co ti anajty ooy yhuin'iiñyii je rey ixpicytjic ajcxy co ca' anajty ti ñihuimbidyii, chi ooy yjot'ambijcy, chi ni'ane'mdiy co huen nicxy jim Belén etz majaty cajp mihuingon Belén, yaj'öctaaygixy tüg'óciy yi' pi'c'anäg huidibi mejtz jimijt etz huidibi ca'ni nigooty mejtz jimijt.

¹⁷ E jadu'n jada yajcuyduñ jadu'n nej anajty Dios y'ayucnajtzcaxiiybi, je Jeremías, anajty ti cojaay:

¹⁸ Jim Ramá yajmidoy co anajty chachjiy chachyäxy jäy ajcxy; yi Raquel tzachjiyib tzachyaaxp müd y'ung ajcxy ycxipi, ca' ajcxy anajty yjotcuje'aty müd co anajty y'ung ti y'öctäy.

¹⁹ Co oy y'öcni Herodes huin'it jim Egipto, Dios tüg y'ángel ñayguëxici cumäjoty ma José. Chi ñimay:

²⁰ —Pidig, müdnicx yi pi'c'anäg etz yi' ytaj jim ma yi Israel ñaaxjot jadügtecy com ti y'öctaayñi yi huidibi anajty yaj'ögam yi pi'c'anäg.

²¹ Huin'it José ypidig y müd nicxy yi pi'c'anäg etz yi' ytaj jim ma Israel ñaaxjot.

²² Per co José nejhuüy co je Arquelao yi' anajty jim ane'mb jadu'n nej anajty je yteedy Herodes, ooy chigi y nej ñicxip jim. E co jadu'n anajty ti ycumäy co ca' jim ñicxip, chi ajcxy ñicxy jim Galilea ñaaxjot.

²³ Co jim yjäty, chi jim chinaydacpijcy ma je cajp huidi yxii Nazaret. Jadayaabi je' jadu'n tun jajt jadu'n nej anajty ycojaayty ma Dios y'ayucnajtzcaxiiybi ñecy co Jesús xii'adiyb Nazareno.

3

Juan el Bautista y ayuc capxhuäcxy ma tüdz naax it

¹ Huin'it tiempo nañ jadu'n Juan je Bautista (huidibi jäy yajniibejtpi) ymiñ tüg tig'idum ma Judea ñaaxjot capxhuäcx Dios y'ayuc,

² ymiñañ:

—Jothuimbijtcix ma Dios com yi Dios y'ane'min huingoniñ yi'.

³ Jada Juan yi' je' huidibi je profeta Isaías nigapxy ymiñañ:

Jim mäj'tig'idum yajmidoy tüg ayuc mina'ñ: “Ni'ixiiygixy yi mHuindzin ytü'aa, ni'ixiiygixy tüg tü'aa tiybi.”

⁴ Je Juan hue' anajty yhuít'ajtpy iyujc nibjic (huidibi jäy ytiyby camello) e hue' anajty yhuinip iyujc ac, e yi' anajty yjicxy'ajtpy mu' etz tijaty iyujc päg jim tüg tig'iduum.

⁵ Chi chooñ jim Jerusalén jäy etz tüg'óciy huidijaty tzinaayb ma Judea ñaaxjot, nañ jadu'n huidijaty tzinaayb ma Jordán mjiniba', ñicx ajcxy ma Juan amido'jitiy yi' y'ayuc.

⁶ Co anajty ajcxy nigapxtaaygixy yi ypocy huidi anajty ti tundigooygixy, huin'it anajty ajcxy Juan yajniibedyii ma Jordán mij niñ.

⁷ Per yi Juan y'ix co may fariseo jäy etz saduceo jäy miñ anajty ajcxy niibejtcixy, chi ajcxy nimay:

—iMiich ajcxy, m'ajuugy m'amigüg ahua'n iyujc! ¿Pin ti xyajni'ixiiygixy nej jébi huaad mgögueecixy yi ayo'n huidibi huingomb?

⁸ Yajxon jäy'ajtcix tydudägy huen niguëxigy co ti mjothuimbijtcixy.

⁹ Ca' jadu'n mdzachminaangixy co Abraham xy'ap'adyii xy'oc'adyii. ñich miich ajcxy yam ndimnimaayb co Dios ixti jébi yi' yaj'ap'adyii yaj'oc'adyii Abraham jada tzaajot ca'ydi miich ajcxy.

¹⁰ Yi jach ni'ixi yi' y'ijtni ma quipy y'ijx, tüg'óciy quipy huidi ca' oy ytim'aty yajpujxp yi', e chi jada' yajnögy jijnjoty.

¹¹ ñich, janch yajniibejtpich mñid niñ, yi' yi' jadu'n nej tüg ixpejt co ti mjothuimbijtcixy; per jacminamb tzojc huidi ajcxy xyajniibejtpy mñid Dios yjihui'ñ etz mñid jijn. Je' ymñid mic'ajtn etz cötujcin, nñgi ca'ydi ñich, ni xycapaadyich nicxy ycig nyajtecyjendügich.

¹² Ymiñ mic'ajtn pijc-huäcxamy yi jäy jadu'n nej jäy huimbojy moc, abicy pidäga'ñ actz, abicy moc pajc. Yujcpiga'ñ moc pajc ma tze'x ninögihua'ñ yi moc actz moc jaam jijnjoty ma je jijn huidibi nicaminaaxii ycapich.

Co Jesús ñiibejty

¹³ Huin'it Jesús chooñ ma Galilea ñaaxjot, chi ñicxy ma Jordán mij niñ ma anajty Juan yäyyajniibety, niñbedam anajty yi' nañ jadu'n.

¹⁴ Juan ca'jadim'a'ixiy, chi nimay Jesús:

—ñich miich ixypy xyajniibejtpich, ¿e miich mimb ma ñichi?

¹⁵ Chi Jesús y'adzooy:

—Jadachambi oc'a'ixi jadu'n, com ooy yi' ycopityty co ngaydundayim tüg'óciy tiñbi Dios xyaj'ane'mim.

Huin'it Juan a'ixiiy chi yajniibejty Jesús.

¹⁶ Co Jesús ñiibejtay, chi Jesús ijxy Dios yjihui'ñ ñigidägyii jadu'n nej tüg pi'cmuuxy.

¹⁷ E huin'it yajmidoy tzajpcixy tüg ayuc ymiña'ñ:

—Jada je' ñich n'ung'ajtypich huidibi ooy ndzocyich huidibi ooy mñid jotcujc nayjihuiyijich.

4

Je mujcu' tuñ ijxta'ni Jesús

¹ Chi Dios yjihui'ñ yajnicxy Jesús mäj'tig'iduum jaydëbi je ca'oybi yjot'ixiiyb yhuinma'ñ'ixiiyb.

² Jim y'ijty jaygay huixchigui'px xii huixchigui'px tzuuum, e huin'itni ooy yiböccodyii.

³ Chi je ca'oybi nimijhuägy Jesús ocjot'ixa'ñ oc-huinma'ñ'ixa'ñ, chi nimay:

⁴ —Pen Dios miich xy'ung'ajtp, nima' jada tzaa huen naygojyii tzajcaagy.

Chi Jesús y'adzooy:

—Jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy: “Ca'p jäy tzajcaagyt'i'ajty nitzináhuipy, nañ jadu'n nitzináhuipy tüg'óciy yi ayuc huidibi Dios ycapxp.”

⁵ Chi je ca'oybi mñidnicxy Jesús jim Jerusalén, chi ymiñdepty tzajptijc cöduum.

⁶ Chi nimay:

—Pen janch co miich Dios xy'ung'adyii, cödiñpnax jiihy naaxcixy, ca' yi' nej mjadipy com jaybety jadu'n ymiñ co jadu'n ymiña'ñ:

Dios yquexyp yi' y'ángeles jigix xycuend'adipy xyhuidzipy müd yci', ca'ydi ninej mgöney ma tzaagop.

⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Nañ jadu'n ymiñ jaybety: “Ca' mjot'ixipy mhuinma'n'ixipy yi' mhuindzin Dios.”

⁸ Jadüg'oc je ca'oybi ymiñ'ajty Jesús ma tüg copnıcx janch cijxpi, e jim yajni'ixıyday tüg'óciy naax cajp co ooy müdity oy'ajtin etz mic'ajt.

⁹ E chi nimay:

—İch jada miich nmoydähuıpy tüg'óciy, pen miich cojxtına' xyhuindzigıyich xy'ojadatyıch.

¹⁰ Huin'it Jesús y'adzooy:

—Huinhuäctutcıch miich mujcu', com jadu'n yjaybetyıty: “Tügıajc yi' mHuindzin Dios yi' mhuindzigıhuıpy m'ojadadipy.”

¹¹ Huin'it je ca'oybi huinhuäctıcy Jesús, chi Jesús ñimiini ángeles ycuend'ajti.

Jesús ytung yajtzondacy jim Galilea

¹² Co Jesús nejhuiıy co Juan ti anajty yajpidägy pujxtıgoty, chi yhuimbıjtni jadüg'oc jim Galilea.

¹³ E ni ca' yhuı'mııy jim Nazaret, chi ñıcxıy jim Capernaum, jim ma Zabolón etz Neftalı y'ıt.

¹⁴ Jada je' jadu'n tuni jajtı jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcıpxıybi İsaıas anajty ti cojaay:

¹⁵ Zabolón etz Neftalı ñaaxjot. Je tü'aa huıdibi mejypa' huıdibi a'oy'amy ma Jordán mij nü. Jim Galileajäy chinäy huıdibi ca' yjudıojäyıtı.

¹⁶ Yi jäy ajcxıy huıdibi jim tzınaayb agoottzuuby ijxpaty ajcxıy tüg tücxın jajın. Je huıdjıaty anajty ajcxıy tzınaayb ma je jıbcıpi y'anicıy, chi ajcxıy ycodıcxıy tügi tücxın jajın.

¹⁷ İxtı huin'it Jesús ytıgıy ayuccıpxhuäcxp ymınañ:

—Jothuimbıjtcıx, yajmıngıx yajmejtzcıx mjot mhuinma'n ma Dios, com yi' Dios y'ane'mın huıngonıpy yi'.

Jesús nimay nimıdaax je acxmajtzpi: “Pajamgıch”

¹⁸ Jesús tüyöyb anajty ma Galilea mejypa', co ijxpaty metz yëdyıjc ac tüg quëxpi, hue' anajty yi' je' je Simón, huıdibi nañ jadu'n yxıı Pedro, e je jadügpı hue' je' anajty Andrés. Acxmıdzıı anajty ajcxıy yi' ytung'ajty e jim anajty ajcxıy yi' tzachnıgöhuıch y'acxmıdzı'ñ.

¹⁹ Chi Jesús nimay ajcxıy:

—Pajamgıch, İch miich ajcxıy nyajni'ixııhuıpy nej jäy myaj'ıxpıgıpy je Dios ytıy'ajtı.

²⁰ Huin'it je' ajcxıy ixmajtzıy tüg'óciy yi' y'acxtzaay, chi ajcxıy panıcxıy Jesús.

²¹ Hueeni jac'amıjci'm Jesús ijxıy janımetz Zebedeo ajcxıy ymang, je Jacobo etz Juan. Jim anajty yi' ajcxıy ma tüg barco müd yteedy, yi' anajty ajcxıy yi' jim chach'adagııyb yi' huıdibi mı'acxmajtzıcxıy. Chi ajcxıy Jesús yhuoohıı.

²² E huin'it ajcxıy ixmajtzıy je barco etz yi' yteedy, chi ajcxıy panıcxıy Jesús.

Jesús yaj'ıxpcıy mayjäy

²³ Huıdjıttay Jesús ma tüg'óciy Galilea ñaaxjot, yaj'ıxpcıy jäy majaty je naymıjctac cajp cajp. Cıpxhuäcxıy yi' Dios ytıy'ajtı etz nañ jadu'n pa'mjäy yajtzocy huen ytımyhuıdıpá'mıty anajty ajcxıy ymiñd.

²⁴ Chi Jesús oy yajnejhuiıyñi ma tüg'óciy yi' Siria ñaaxjot, e chi ajcxıy müdmiñ ma Jesús tüg'óciy huıdjıaty anajty ajcxıy ca'oybi müd, etz huıdjıaty anajty ajcxıy cıxıxy tecıxıxy, chi Jesús yajtzocy.

²⁵ Huin'it Jesús ypanıcxıı mayjäy huıdjıaty anajty ajcxıy tzınaayb ma Galilea ñaaxjot etz yi' Decapolis jäy, nañ jadu'n Jerusalén jäy etz huıdjıaty tzınaayb ma Judea ñaaxjot, nañ jadu'n huıdjıaty anajty ajcxıy tzınaayb a'oy'amy ma Jordán mij nü.

5

Je tıy'ajtı huıdibi Jesús ycapx ma tüg cögop

¹ Co Jesús ijxıy tüg'óciy je mayjäy, chi nıcxıy ma tüg copnıcx, e chi jim y'ıxtacy. E huin'it je' y'ıxpıjpidııjc ajcxıy yjıbigıyı.

² Chi Jesús ytıgıy yaj'ıxpıjcp ymınañ jadu'n:

Je pınjaty ajcxıy jotcújcp

³ —Janch jotcujc je jäy ajcxıy huıdibi nejhuiıyb co yajmayjajtıpy Dios y'oy'ajtı, yi' ajcxıy paatıpy Dios y'ane'mın.

⁴ Janch jotcujc je jäy ajcxıy huıdı yajpatp taj may, yi' ajcxıy yajmöhıam jotcujc'ajtıñ.

⁵ Janch jotcujc je jäy ajcxıy huıdibi yung nıxpy jäy'ajtıp, yi' ajcxıy padaamb tüg'óciy je huıdı Dios ti yaj'ahıanıyıı.

⁶ Janch jotcujc je jäy ajcxıy huıdibi cuydunamb huıdibi Dios chojcpıy, Dios yi' ajcxıy pubedııb.

7 Janch jotcujc je jāy ajcxy huídibi pa'ayoob huenyimpinjāyity, Dios nañ jadu'n ajcxy pa'ayohuñb.

8 Janch jotcujc je jāy ajcxy huídibi huádz yjot yhuinma'ñ, yí' ajcxy y'ixipy yí Dios.

9 Janch jotcujc je jāy ajcxy huídibi ca' ti tzip tzojccixy, com yí' ajcxy Dios ung'adiñb.

10 Janch jotcujc je jāy ajcxy huídibi yajnixiicp yajniqaxp mñd je Dios ytiy'ajt ycixpi. Yí' ajcxy idamb ma Dios y'ane'min.

11 Janch jotcujc miich ajcxy co jāy jibic xytungixy co nigoob xyñihuambejtciy etz capxcixy huídijaty ca' ytiy'ajtity mñd ñich ycixpi.

12 Xondaaccix jotcuj'ajtcix co mbadaangixy tūg oy'ajtin jūby tzajpjoty. Nañ jadu'n ajcxy ixhuidijty pahuidijty je Dios y'ayucnajtzcaxiñybi jecy'ajty.

Miich ajcxy je tudāgyjāy ya naaxhuñ

13 Jadu'n nej caan ca' yajpūch je tzūch jūcxy tim jadu'n miich ajcxy myajpaady ya naaxhuñ. Pen je caan ca' mñd ti xūcx'ajtin, ¿nej jēbi nyajtuunim? Ca' y'oc'oyyajtunity, chí yajnajtzxidñyñi, chí yhuaani tembejt hua'cpejt.

14 Oc'ix tūg je cajp jim copcix, ca' jēbi mhuijtzzydum mgoyūdzim.

15 Co tūg jūin nyajtoyñim, ca' huaad tu'tz ngōjupim. Hue janchtiy co nyajtiñcixim cix, huin'it jēbi xycodixtxaayim jadu'n nej ajt nyajpaatim ma tijc.

16 Nañ jadu'n miich ajcxy mdzinaagyxy tudāgy ma ajcxy je mayjāy jaydēbi ajcxy ixipy je oybi huídí miich ajcxy mdumyb. Huin'it ajcxy ojadadipy je mDios teedy huídibi jūby tzajpjoty.

Jesús yaj'ixpicy nej yí' yí Dios ycōtujcin

17 Ca' mhuinmay co ñich ti nmiñich ya co nbiganich je Dios y'ayuc je' huídibi anajty ti jaay Moisés etz je profetiñic. Ca' ñich nyajmijaagixa'ñ je cōtujcin, ñich ti nmiñich co nguyduna'ñich jadu'n nej ymiñ jaaybety.

18 Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaagyxy, je huídibi mimb jaaybety jadu'n tundāhuam jajtāhuam. Ni tūg letra oy mabaad ymūdzity nicxy ycayajcuyduñ.

19 Je jāy huídibi ca' nimidooy je Dios ytiy'ajt oy yjadim mutzjaty etz yaj'ixpicy jāy jadu'n, je' ajcxy padamb je mutzpi tigiydac ma Dios y'ane'min. Paady je jāy huídibi yaj'ixpiñc jadu'n nej tiy'ajt ymina'ñ, e paduñ jadu'n nej yaj'ixpicy, je' ajcxy padamb tūg je mijpi tigiydac ma Dios y'ane'min.

20 ñich miich ajcxy nimaayb, pen ca' miich ajcxy jac'oy mdūngixy ca'ydi fariseos etz escribas ajcxy, ca' nimina mdigñhuipy ma Dios y'ane'min.

Jesús yaj'ixpicy co ca'p huaad pin yjotmādy

21 Miich ajcxy mnejhuñygyxy jadu'n nej yí m'ap mdeedy ajcxy ayuc yajhu'my: "Ca' jāy myaj'ōgip; e pin anajty jāy yaj'ōcp ypaadip je tzaachypi."

22 ñich miich ajcxy jadu'n nimaayb pinjaty ymīgūgtijc mijotma'tp, je' Dios tiydunaany; e pin ymīgūg xidijp tzuudijp, yajtiyundipy je' ma Dios tiydundac; e pin ymīgūg tzuudijp locidijp ayo'ndumb, je' y'ity co ñicxip ayoodactuuby.

23 Pen myajñicxpy miich mhuidzigi'ñ ma Dios ytiñc, e pen jim jāymetzgodyi co mmīgūg ti xyhuin'ñnaxy ti xyhuincapxynaxy yinjaty hueenjaty,

24 jim myajhui'm je huindzigi'ñ ma je altar yhuinduu, e nicx jayijp nayyaj'oyñhuñ mñd je mīgūg, huin'it mhuimbedip e chimgyeyce je mhuidzigi'ñ.

25 Tzojc naygapxjotcidāgñ mñd je midzip, pen yam mñd tūyōy nī'am tū'am, ca' jecyity co je midzip xyciyegip ma juez, e je juez xyciyegip ma je policia, e je' nicxy xypidāgy pujxtigoty.

26 Janch tiy'ajt ñich miich nimāy co ca' jūby mbidzimipy ixti cooni mgūejtāhuipy je meeñ.

Jesús yaj'ixpicy co ca'p ndundigōoyimipy mñd huingbi tōxyjāy

27 Miich ajcxy mnejhuñy co jecyip tiy'ajt ymina'ñ: "Ca' mmidundigoyipy huingbi tōxyjāy."

28 ñich miich ajcxy nimaayb, pen ji pin huindixy tūg tōxyjāy, e jot'adiñb nejaty, ti je' anajty ñitundigooñi ma yjot yhuinma'ñ.

29 Pen yí mhuin a'oy'amybi xyajtundigoyamb tim yajpidzimb; jac'oy co tūg'idu'mbi mhuin ytigoyipy ca'ydi co cixyca'px mñicxipy jūinjoty.

30 E pen yí mgi' a'oy'amybi xyajtundigoyamb tim ixpux etz najtzjibibi' jiguem; jac'oy co tūg mgi' ytigoyipy ca'ydi co mñicxipy metz mgi' jūinjoty.

Jesús yaj'ixpicy co jāy ca'p huaad ytōxyijc ixmach mañ'ajtingixy

31 Nañ jadu'n ymiñ jaaybety: "Pin ixmajtzp ytōxyijc, huen mōhuipy tūg necy ti ycixpi co ñay'ixmajtzgixy."

32 ñich miich ajcxy nimaayb, pen ji pin ixmach ytōxyijc, e ca' anajty ti ytundigooy mñd huingbi yēdyjic, je yēdyjic anajty nigiydeyñy ytōxyijc co anajty ytundigooy mñd huingbi yēdyjic; pin yēdyjic pijcp mñd je tōxyjāy huídibi anajty ti yaj'ixmach, pocytumyb je' anajty.

Jesús yaj'ixpicy nej nguyduunim tibi n'ahuaniyim ma Dios yhuinduu

³³ Miich ajcxy mnejhuuıyb nej jecy'ajty m'aptıjc mdeedyıtc ajcxy yajnimay: "Ca' nıgo ti m'ahuaniıhuıpy, mguyduıpy jadu'n nej anajty ti mmina'n."

³⁴⁻³⁶ Per ıch miich ajcxy nımaayb: ni mga'ıbaadip ni mgacapıpaadip; ni mgamina'nıp; "y'ıjıpy tzajpjotyı," com yi' Dios chinaydac. E ni mgamina'nıp, "y'ıjıpy naaxhuiıybi," com Dios yajıpatp oy ytimyamaajty. E ni mgamina'nıp; "y'ıjıpy Jerusalen," com jim je' Dios chajıptıjc; ni mga'ıbaadip ni mgacapıpaadip mgohuaıc, com ca' mıjaty myaj'ahuımbıty poob o tzıxy tıg cıhuay.

³⁷ Hue' janchtıy, tıyduđägy mınaangıxy: "oy" o "ca'." E pen miich ajcxy anaxy jaccapıp jadu'n mujcu' y'ayuc je' anajty ajcxy mgapıxy.

Jesús yaj'ixpicy co ca'p huaad jıbic nyajhuımbıjtım

³⁸ Miich ajcxy mnejhuııyb co jecy'ajty yajmınaı: "Pen ji jäy mhuiin xyajıpdızımi, naı tim jadu'n yhuıin myajıpdızııpy; pen ji mıgüg mdıtz xyajıpdızımi, naı jadu'n myaj'ahuımbıdıpy."

³⁹ Per ıch miich ajcxy nımaayb: Ca' myaj'ahuımbıdıpy jıbicıpi ma mıgügtıjc; pen ji pın xycoxy ma mhuiıyıjıp tıg adu'mbi, jac tim mo' jadüg adu'm'amybi.

⁴⁰ Pen ji pın xyııy e xypıgaani yi mııjen, najtz'ıxi', huen xyajıncıxi naı jadu'n mıjocx huit.

⁴¹ Pen ji pın adzıp tzımy xyajmıncıxa'n tıg kilómetro jıguemıty, yajıncıx jac tim jadüg kilómetro.

⁴² Pen tıjaty xıpjıctzoohıı, mo'. E pen ji pın xymınuucıxa'n, yajınuucx.

Co ndzojcım nmıdzıp

⁴³ Jadu'n ymııı jaaybety nej jecyıp Moısés yjay: "Mıgüg'adıı yi' huıdıbı xymıgüg'ajtp, e mıdzıp'adıı yi' huıdıbı xymıdzıp'ajtp."

⁴⁴ ıch miich ajcxy nımaayb: Tzoc yi' huıdıbı ajcxy xymıdzıp'ajtp, etz mıbjıctzoohıı ma Dios huen y'oy'ajtıı paady yi huıdıbı xyıııgıpx xynı'ojııyb, e naı mı'oyjä'yat yi huıdıbı xyca'ıxamb.

⁴⁵ Huın'ıt miich ajcxy xy'ung'adııybı yi Dios tzajpjotyı huıdıbı yxıı yajtıcxp yajıajp ma oyjäydıjc etz ma jıbicjäydıjc, naı jadu'n yajtıy ma jıbicjäydıjc etz ma oyjäydıjc.

⁴⁶ Pen miich ajcxy mdzojcıpy je huıdıbı xychojcp, ıtı jäygıdaacın yi' m'ocpadamyb? Naı jadu'n yi' ajcxy yja'ıdııtzp yi pocyjäydıjc etz yi yajcogıejtıpıdıjc.

⁴⁷ Pen miich ajcxy mgapıpcıxıpy yi mıjıy mıgüg, ıtı oybı yi'? Naı jadu'n ajcxy yi' yja'ıdııtzp yi huıdıbı ajcxy ca' Dios nejhuııygıxy.

⁴⁸ Jäy'ajtıcıx tudägy jadu'n nej ajcxy yi mdeedy tzajpjotyı ytudägy.

6

Jesús yaj'ixpicy co nduunım oy yjäy'ajtıı

¹ Ca' mdungıxy je oybı ma jäy y'ıxy yhuıdıcxıy mııd co mdzacyajhuıdıcxıangıxy co mdungıxy oybı. Pen jadu'n m'ıdııtzcıxy mDios Teedy huıdı jııby tzajpjoty tzınaayb, ca' ajcxy xymöhua'n je oy'ajtıı.

² Paady co mbubedıpy mmıgüg, je ayooı jäy huıdı yajmayajtıpy tıjaty, ca' huaad mıngıpxy mıımıyđägy o mıaygöıııy co anajty ti mmöy tıjaty. Yi' jadu'n ıdııtzp je jäy huıdı mıj cıx nayjıhuııyıp huıdı anıdaacp co huen jäy y'ıxyıı mıjıpıdıgyııı co anajty jadu'n y'ıdıch. Janch ıch miich ajcxy jadu'n nımaaygıx co yi' tı patcıxy je oy'ajtıı.

³ Co miich mmöhııpy mmıgüg tıjaty yajmayajtıpy, hue' janchtıy mdunıpy ca' myajne-ıhuıııpy huıdı mııd mıaymıgüg'adııı.

⁴ E co mııch amoı m'ıdıpy, mDios Teedy huıdı ıjıx co amoı tıjaty mduı, je' xymöhııamb tıg oy'ajtıı mayjäyduum.

Jesús yaj'ixpicy nej Dios mıbjıctzoohıım

⁵ Co miich ajcxy Dios mıbjıctzoy, ca' jadu'n m'ıdııtzcıxy jadu'n nej je jäy huıdıbı capıtcıp ma Dios huın aguy ahuac aguy. Yi' ajcxy capıtcıp ma Dios huacına' jııby tzajtıgıty jaydıbı jäy y'ıxııyb etz ymıjıpıdıgııyb. ıch jıyı jadu'n nımaayb, co jadu'n oy'ajtıı'adıııyb.

⁶ E co mııch Dios mıbjıctzoy, nıcx tıgoty etz m'agıııpy je mdıjc aguu. Huın'ıt Dios mıbjıctzou. E je Dios y'ıjıpy ymıdooyb co jadu'n mıbjıctzoy, e je' je m'oy'ajtıı xymöhııpy mayjäyduum.

⁷ Com Dios mıbjıctzoy, ca' m'agıpxıyo'cıp je huıdı anajty ti m'ocıapııı, jadu'n nej ajcxy y'ıdııtzcıxy huıdı ca' nejhuııygıxy Dios ytıy'ajtı. Yi' ajcxy huınma'ııpydıgy co mııd ajcxy ymay'ayuc huın'ıt ajcxy ymıdoohıııyb.

⁸ Ca' jadu'n m'ıdııtzcıxy jadu'n nej je' ajcxy; mDios nejhuıııyb ti mııch ajcxy myajmayajtıpy ma anajty ca'ııı bıbjıctzooyııı.

⁹ E jadu'n mııch ajcxy Dios mıbjıctzohııpy, jadu'n mına'nıp:

Dios Teedy, miich huidibi tzajpjoty tzinaayb; huindzigÿy miich mxii y'ity.

¹⁰ Huen miñ ya miich yi m'ane'min. Huen mdzojcin yajcuyduñ ma je jäy yjot yhuinmañ jadu'n nej yajcuyduñ jiiby tzajpjoty.

¹¹ Mooygich ajcxy ngaayin n'uucin jabom jabom.

¹² Méecxibich ajcxy nbocy ngaydey huidibi ïich ajcxy ndundigooyb, jadu'n nej ïich ajcxy meecxyich huidibi ajcxy xymidundigooybich.

¹³ Ca' m'a'ixiÿy co ïich ajcxy nhuinmañ tigoyipich. Yajnihuaatzcich ajcxy ma yi jibicpi. Co miich yi' mje' je cötujcin, je mic'ajtin etz je oy'ajtin huinixii huinitempo. Amén.

¹⁴ Pen miich ajcxy mhuinmeecxyp je huidibi xymidundigooygixp, je mDios Teedy huidibi tzajpjoty je' nañ jadu'n xyhuinmeecxip miich ajcxy mbocy.

¹⁵ E pen miich ajcxy ca' pin jäy mhuinmeecxy nej xymidundigooygixy, nañ jadu'n mDios ca' xyhuinmeecxip ajcxy ma ti mdundigooygixy.

Jesús yaj'ixpicy nej huaad n'ijtim jaygaay

¹⁶ Com ajcxy m'ida'nip jaygaay jay'ügy (mina Dios mmibijctzoogixy), ca' mnaybidaaccigixy tajy may, jadu'n nej ajcxy idiitzcixy yi' huidibi ajcxy minamb co Dios mibijccixy e ca' yjanchity. Yi' ajcxy yajtigajchpy yhuiniyjip jigix jäy ajcxy oc'ixiÿy co jaygaay jay'ügy y'ijtcixy; jëyi jadu'n oy'ajt'adiÿb.

¹⁷ Miich ajcxy co m'idipy jaygaay jay'ügy jotcujc naybidägi, caax mgohuajc etz puj mhuin mjijp,

¹⁸ ca'ydi myajnigüexÿgy mayjäyjoty co m'ity jaygaay jay'ügy, hue' janchtiy myajnigüexÿg ma je mDeedy huidibi ca' yaj'ijxy; e je mDeedy huidibi ijxp huidibi miich ajcxy ca' mduñ ijxna' quëxna' yi' xymöhuipy oy'ajtin mayjäyduum.

Je jugy'ajtin tzajpjoty

¹⁹ Ca' nigi m'adzocy huidibi ya naaxhuiñ, je' co ya huindigooyb oy ytimtijity huidibi yi huech yajhuindigooyb, huidibi tougaayip etz ma je meetzpi ajcxy meetzcixy pigiccixy tijaty.

²⁰ Je' miich nijot'ajtcixy je' oy'ajt'ajtin miich ajcxy Dios xymöhuamb jiiby tzajpjoty ma ca' huech yajhuindigooyb ni ti, e nañ ni ycatougaayii ni ti, etz ma je meetzpi ca' ajcxy meetzcixy pigiccixy tijaty.

²¹ Ma miich ajcxy m'idity je oy'ajt'ajtin nañ jiiby ajcxy mjot mhuinmañ pidäg.

Yi mhuin jadu'n yi' nej tüg tücxin

²² Yi mhuin yi' yi' jadu'nip nej tüg tücxin jajin ma mninix, e paady pen ca' miich yi mhuin xyajtundigoy, tüg'ócixy mjot mhuinmañ huädz yi'.

²³ Pen miich mhuin xyajtundigoyb nañ jadu'n mjot mhuinmañ huidi miich müd ca' y'oyity, jadu'n yi' nej coodzpi ijac tim nigi ca' y'oyity ca'ydi je coodzpi!

Dios etz je comeñ'ajtin

²⁴ Ni tüg pin ca' huaad müd tuñ metz huindzin com mijotma'ti tüg je', e jadügpi chogipy; o ixtijipy tüg e jadüg ymüg'adäÿb. Nañ jadu'n ca' huaad miich ajcxy metz m'ojadajtcixy, Dios etz je meen.

Dios ycuend'ajtpy yi' yjäy

²⁵ Paady ïich miich ajcxy nimaaygixy: Ca' mdzachhuinmaaygixy ti ajcxy mnitzinähuiy, ti ajcxy mgayipy m'ügipy o ti ajcxy mhuit'adäÿb mducxy'adäÿb. MDios yi' ti xymooygixy je mjogy'ajtin, e paady ycxipi yi' nejhuÿy ti ajcxy myajmayajtpy.

²⁶ Oc'ix miich ajcxy yi' joon huidi queec-huidijtp. Yi' ajcxy ycaniipicy ycatungixy, nañ ni ca' yi' ajcxy yujpajccixy ma tze'x. Miich ajcxy mDios Teedy huidi tzajpjoty tzinaayb, je' moydaayb huidi ajcxy yi' yjicxyp. E miich ajcxy mjactzoobatp ca'ydi yi' joon.

²⁷ ZPin ji ma miich ajcxy, ooy mij jahuinmay, jëbi tüg nuux yjacyeegy?

²⁸ E na'amy co miich ajcxy mdzachnidajy mdzachnimay müd je mhuit mducxy ycxipi? Oc'ix miich ajcxy nej yoñ tüg je pijy huidi yajpatp tun nÿgap. Ni yi' ycatuñ ni piidy.

²⁹ Per janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy, ni je comeñÿjäy huidi yxii rey Solomón, ni ycaquixiy je' yxojxin müd je pijy.

³⁰ E pen mDios xoxpy jadu'n je aay ujtz cham etz tzojcy ytütztäy ñicxtäy, jac nigi miich ajcxy Dios xymöhua'ñ huidibi myajmayajtpy, miich ajcxy huidibi hueeni mmibijcin.

³¹ Paady ca' nigoobi mdzachhuinmaaygixy ma ajcxy mbaadip ti mgayipy m'ügipy o ti mhuit'adäÿb mducxy'adäÿb.

³² Yi jäy ajcxy huidibi ca' mibicy yi' Dios oy tzach nijot'ajtcixy jadayaabi, per miich mDeedy huidibi tzajpjoty je' ñejhuÿy ti miich ajcxy myajmayajtpy.

³³ E pen miich ajcxy mbidacpy Dios jayijp ma mjot mhuinmañ etz mguydun ajcxy yi' y'ane'min, huin'it miich ajcxy Dios xymöhuiy tijaty myajmayajtpy.

³⁴ Paady ca' mhuinmaaygixy cham müd je jabom cixpi, je' co je jabombi ymimiñ je tajin mayin. Tzoc mijotcujc'ajtin je tajin mayin huidi cham mninajx nyajnajxim.

7

Ca' mbocy icy yi mmigüg

¹ Ca' m'ix'ixpxy mba'ixpxy ti mmigügtijc ytundigooyb, jigix ca' Dios xytidyunipy chaachytunipy.

² Pen miich m'ix'ixpxy mba'ixpxy mmigügtijc ti ytundigooyb, nañ jadu'n miich Dios xytidyunipy xychaachytunipy, e yi quipxi'n huidibi miich mhuamyb quipxi'n, nañ yi' Dios yajtunamyb ma miich.

³ ¿Nej co miich m'ixy huidibi mmigüg ytumyb e hueeni ytundigooyb, e ca' m'ny'ixyii huidibi miich jac mij mdundigooybi?

⁴ ¿Nej jëbi mmigüg m'ocnimây: "Nhubedamybich miich ca'ydi mjacpocytuñ", e miich yam m'ocniidpi jac mij pocy?

⁵ Miich ci'm m'nyhuin'ñiyii. Nicx jayijp mbocy mgaydey ocyajhuadz, huin'it jëbi mbubety je mmigüg.

⁶ Ca' mmöy yi jibicjäydijc huidibi Dios yjë'ajty co nicx camij'ixx camijpidaaccixy; ni mgayegipy Dios y'ayuc yti'yajt ma yi jäy ajcxy huidibi ca' tzojccixy Dios y'ayuc yti'yajt.

Nbijctzoohuim n'amidoohuim Dios

⁷ Mibijctzougix yi Dios e yi' xymöhuipy ajcxy; ixtaaygix, huin'it mbáatcixipy; cogapxiygix e ahuádzip ajcxy mdijc aguu.

⁸ Com pin tijaty pijctzoob ypaatyp yi'; e pin tijaty ixtaayb ypaatyp yi'; e pin cogapxiyb ma tijc aguu, yaj'ahuaatzip ytijc aguu.

⁹ ¿Nej ji jada' miich ajcxy nidügti co m'ung pijtzoohuipy tzaajcaagy nej mmöhuipy tüg tzaaji?

¹⁰ ¿O pen ypijctzooby tüg acx nej mmöhuipy tüg tza'ñi?

¹¹ Miich ajcxy oy mjibicjäyity e m'ajtpy ajcxy nej m'ung m'anäg mmöhuipy je oybi. jNägi Dios Teedy tzajpjoty pi möhua'ñ je oybi pinjaty pijctzoob!

¹² Tzinaaygix tydudägy müid miich ajcxy; com jadu'n y'ane'my Moisés yley etz yi' Dios y'ayuc najtzcaxiib ajcxy ñecy.

Je xützi tü'aa

¹³ Tigiyigix ma yi' tigiyiydac xützpi: yi' tigiyiydac etz yi' tü'aa huidibi ja'tp ca'oydactuuby mij huin'yi', e may jäy ajcxy oy ji ytiyiyigixy.

¹⁴ E janch je tigiyiydac etz yi' tü'aa huidibi ja'tp ma je jugy'ajtin huinixiibi, xüdz je' etz tzip naxiyñi; janch tim hueeni jäy huidibi ji nicxiyb.

Yi jäy yhuinma'ñ müid ñiguëxgy pen oyyäy o pen ca'

¹⁵ Nayguend'ajtigix müid yi' jäy anijaty pi huidibi ajcxy minamb co Dios yti'yajt yaj'ixpijcp, huidibi ajcxy huidijtp janch yung janch naxy ñaybidaaccixy nejihuüy ooy oy huinma'ñ müidity; nigoobi ajcxy jadu'n ñaybidägyii, ymüid ajcxy jibic-huinma'ñ.

¹⁶ Miich ajcxy jëbi m'ixxcapy nejaty ajcxy müidity chinaayin yjugy'ajtin; ca' pin caamuxy cha'm tucy ma apy quipy, e nañ jadu'n ca' pin higo tim tucy ma jaam'apy quipy.

¹⁷ Je quipy huidibi ooy y'oyity, oy yi' ytiim'aty. Je quipy huidibi ca' y'oyity, ca' yi' oy ytiim'aty.

¹⁸ E je oybi quipy ca' huaad ytiim'aty jibic. E je quipy huidibi ca' y'oyity ca' ytiim'aty oy.

¹⁹ Tüg'óciy je quipy huidi ca' oy ytiim'aty, cixy yajpujxp je'. Chi jada' yajnögy.

²⁰ Nañ jadu'n miich ajcxy jëbi mnejhuüy jadu'n nej jäy yjäy'aty co m'ixipy nej chinäy.

Ca' nidüg'óciy jäy ajcxy ytiyihuipy ma Dios

²¹ Ca' m'niinaanim nidüg'óciy jäy ajcxy ytiyihuipy jiiyb tzajpjoty huidibi xynimaaybich: "Huindzin, Huindzin", jëda'ajty ajcxy tiyihuamb huidibi ycapxymidooyb je Dios chojcin y'ane'min.

²² Mayjäy oy mina'na'ñ huin'it xii huin'it tiempo: "Huindzin, Huindzin", ti iich ajcxy ngapxhuäcxy miich m'ayuc, e müid miich mxii ti iich ajcxy nyajpidzimy je ca'oybi; etz müid miich mxii ti nduñ iich ajcxy mij huinma'ñ.

²³ Huin'it nimähuipy: "Caminaabi miich ajcxy ti nga'ixy'adyii; huinhuäctutcich miich jibic tumbidijc ajcxy."

Je mejznajxpi je tiy'ajt cop

²⁴ Nidüg'óciy pinjäy huidibi xymibijcpich etz midooyb jadu'n nej iich n'ane'myich yi' ajcxy quipxyjaty müid je jäy huidibi cohuinma'ñ huidibi ytijc ycojp ma yhuingixity.

²⁵ Co ymicpojtüy etz ycomy je mij nii, ca' ypadyii nügom je tijc, je' co anajty cixy je' ycojyity.

²⁶ Per yi' ajcxy huidibi midoob e ca' cuyduñ huidibi ngapxpich, je' jadu'nip nej tüg jäy huidi janch loci huidi ytijccojo ma pu' jot.

²⁷ Co ymiñ je mic poj tuu, chi ycomy je mij nii. Chi yciday je ytijc; mij ayo'n oy yjajti.

²⁸ Co Jesús ycapxtay ymiydactay, chi je jäy ooy huinmay jadu'n nej anajty ti yaj'ixpicy.

²⁹ Com je' co Jesús anajty yaj'ixpicy nej tüg huidibi cötujcin müid, ca' yjadu'nity nej je escribas ajcxy.

8

Jesús yajtzögy tüg jibic nibützpa'mmüidpi

¹ Co Jesús oy chooni ma je cögop, chi ypagidaci mayjäy.

² Huin'it ñimiini tüg jäy jibic pützpa'mmüidpi. Chi ycojxtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu. Chi minañ:

—Huindzin, pen m'a'ixiyyb jëbi xyajtzögyich.

³ Huin'it Jesús nüdooh je jäy. Chi nimay:

—Ndzojcpyich, jëbi mdzögy.

Co Jesús jadu'n nimay je pa'mjäy huin'ity je ypützpa'm oy ytiigooy.

⁴ Chi Jesús nimay:

—Ca' pin myajnimäy; nicx janchtiy ma je teedy. Minicx tüg huindzigi'ñ huidi Moisés y'ane'my. Huin'it jëbi yi jäy ajcxy ixipy co ti m'agidägy.

Jesús yajtzögy tüg capitán romano ymang

⁵ Co Jesús yja'ty jim Capernaum huin'it tüg capitán ñimiini e ycohanüy.

⁶ Chi ñimaay:

—Huindzin, jim ich tüg ndumbi ma ich ndijc huidi tim cöcnaayñip, ca' y'ocyücxni.

⁷ Chi Jesús minañ:

—Ich nicxy nyajtzögy.

⁸ Chi je capitán y'adzooy:

—Huindzin, ca'p ich n'oyjäyity, ca' yhuaadity mdigihuiipy ma ich ndijc, jëyi müich nigoo capxy e ti anajty ich ndumbi chögy.

⁹ Ich nañ jadu'n ane'my n'ityich, e nañ nmüidich soldadtijc c'äm. Co ich nimäy: “Nicx”, nicxp; e co ich nimäy: “Min”, mimb; e co n'ane'myich je nbödumbich huen tujaty tun, ytumy.

¹⁰ Co Jesús jadu'n midooy, chi nigooobi ycixy ycuejty. Chi ajcxy nimay huidi pahuidijtip:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy, ma Israeljäy ymiñ, ca' jadu'n ti nbaadyich huidi oy mübicy jadu'n nej jadaayaabi yëdyjic.

¹¹ Ich jadu'n nimaayb co mayjäy oy miinaangixy xi'pidzimy'amy xi'cidägy'amy, chi ixtäga'ñ quipxy müid Abraham, Isaac etz Jacob jüby ma Dios y'ane'min.

¹² Je judiojäy huidibi ixipy ajcxy jëbi yjatzinäy jüby tzajpjoty, je' ajcxy nicxamb agootz-tuuby, jüby ajcxy yjühuipy yäxipy etz y tüizmúcxiipy ytüitzqueedipy.

¹³ Huin'it Jesús nimay je capitán:

—Nicx ma mdijc. Jadu'n nej müich xymibicyich, ti ich yam nguyduñ.

Chi je tumbi oy chögy tim huin'it hora.

Jesús yajtzögy Pedro ymid töxyjäybi

¹⁴ Chi Jesús nicxy ma Pedro ytijc. Chi ijxy je Pedro ymid co jim cijx'am ycöcnäy müid je toyba'm.

¹⁵ Co Jesús cünixajy huin'it je toyba'm ñajxy. Chi pidägy. Chi mic'amy ni'ixiy je caayin uucin.

Jesús yajtzögy mayba'mjäy

¹⁶ Co oy chu'iyñi ycoodziyñi huin'it yajmimiñ ma Jesús may je huidi ca'oybi müid. E müid yi' y'ayuc yjëda'ajty ypidzimday je ca'oybi, e huin'it tüg'öciy je pa'mjäy chooctay.

¹⁷ Jadaayaabi je' ytuni yjajti jigix yajcuuyduñ jadu'n nej je profeta Isaías minañ: “Yi' ci'm ajt nyuu nba'm ti xyajtzocaaayim etz yi pijcin ixin ti yajnicxtäy.”

Je pinjaty anajty panicxam Jesús

¹⁸ Co Jesús ijxy janch mayjäy anajty ti yjübigiyi, chi nimay co huen náxcixy jim'amy mejy ninaxy.

¹⁹ Huin'it ñimiini tüg escriba. Chi nimay:

—Huindzin, nbanicxamybich müich oy janch tim ma'amy ma anajty mnicxy.

²⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Je huaax ymid je' ajcxy yjut, e je joon ymid je' ajcxy ype'ñ. Per ich, je jäy huidibi tzoon jüby tzajpjoty, ca' nmüididyich ma nmähuibich ma nböcxibich.

²¹ E jadügpi ydiscipulo yminañ:

—Huindzin, nicx jayijp ndeedyich n'ocyajnaaxtigiyich huin'it nbanicxip.

²² Huin'it Jesús y'adzooy:

—Pamiingich, ixmajtzicx yi öcpi huen ymi'öcpi yajnaaxtigiyi.

Jesús jipcocapxiy je micpoj etz je mejy co anajty ooy ypidigy

²³ Huin'it Jesús oy ybarcotigüüñi. Chi ypadzooni je ydiscípulos ajcxy.
²⁴ E jim anajty ytüöy meyhuingixy, huin'it mic poj ñaymibidzimi. Janch mic y'ocpidicni je meyy jigo jigo je barco cayajnidigoy, pero Jesús anajty chachmaab.
²⁵ Huin'it oy ymigapxyii yajmäybidiigyii je' ydiscípulos ajcxy. Chi ñimaayi:
 —¡Huindzin, ocyajtzoogich ajcxy! ¡Cheeby iich ajt n'ocquuinim!
²⁶ Huin'it Jesús y'adzooy:
 —¿Na'amy co mdzachtzigüygixni? ¡Miich ajcxy hueeni müdity mibijcin!
 Huin'it Jesús ypidigy. Chi migapxy je poj etz je meyy. Huin'it je meyy etz je poj yhua'cxijptay.
²⁷ E je' ydiscípulos ajcxy nigoobi y'occix y'occuejtni chachminaangixy:
 —¿Pin yëydijc jada jada', co je meyy je poj ti ycapxymidoyii?

Je Gadara jäy ajcxy huidibi anajty ca'oybi müd

²⁸ Co Jesús yja'ty ma yi ñiba' ma yi Gadara ñaax ycajp, chi metz yëydijc, huidi anajty ca'oybi müd oy yjijpcoyöyüii anajty ajcxy, ti chooñ ma je öcpi jut. Yi jäy ajcxy ooy janch ahua'n, e ca' anajty huaad jim ni pin ñaxy ma je tü'aa.
²⁹ E co anajty Jesús jim ñaxy huin'it janch ahua'n ymigapxqueeci:
 —¿Ti miich mdunamyb müd iich ajcxy, Jesús, miich Dios y'ung? ¿Nej ti mmiñ jayijp co yxhaachytungixich ma ca'ni xii tiempo paady?

³⁰ Jiguem ma anajty ajcxy je' yajpaady jim anajty may'idzim y'ojccixy.

³¹ Chi je ca'oybi ymíñañ:

—Pen miich xyajpidzim iich ajcxy, xyaj'adigüygixy xyajjottigüygixy yi may'idzim.

³² Chi Jesús ñimay yi' ajcxy:

—Nixcix.

Huin'it ñihuaatzí je yëydijc je ca'oybi. Chi oy ytigüygixy je ca'oybi ma je idzim. Huin'it je idzim oy ñügöboýictäy. Jüby ajcxy yjicxtäy.

³³ E je jäy ajcxy huidibi anajty idzim ycuend'ajtp, huin'it ajcxy yqueegy müd je tzigi'ñ. Chi co ajcxy yja'ty cajpjoty, huin'it ajcxy ytigüy miydaacpi jadu'n nej anajty ti ytuñyüii ti yjadyii.

³⁴ E huin'it chonday je mayjäy ma je cajp. Chi ajcxy ninicxy je Jesús. E co ajcxy ljxpaty, huin'it ajcxy cohuanüy co huen pidzimni ma je naax je cajp.

9

Jesús yajtzögy tüg jäy címätpi tecymätpi

¹ Chi Jesús ybarcotigüü. Chi ñicxy jim'amy meyyñaxy. Chi oyjäty ma yci'ngajp.
² E jim yajmimiñ tüg yëydijc huidibi anajty címät tecymät. Yajcüy ymiñ ma'ndzaayjoty. E co Jesús ijxy co müd je mibijcin, chi ñimay je pa'mjäy:
 —Jotcugi' miich, ti je mbocy nhuinmeecxyich.

³ Huin'it nijjity je escribas ajcxy, je ley yhuindzin, jot'ajti: "Jadayaabi yëydijc capxtigooyb yi' ma Dios co jadu'n ymíñañ."

⁴ Com Jesús ñejhuüy jadu'n nej anajty ajcxy je jäy tzachjot'ajtigixy, chi ajcxy ñimay:

—¿Nej co ajcxy jibic mdzachjot'ajtigixy jotjoty huinma'ñjoty?

⁵ ¿Huidibi ca' chipity, co nminá'ñibich: "Ti yi mbocy nhuinmeecxich", o co nminá'ñibich: "Pidig etz tüyöy"?

⁶ Ich ndzojcpyich co miich ajcxy mhujñihuiñhup co iich ti ndzooñich tzajpjoty e paady nmüidich je cötujcin ya naaxhuiñ e jëbi nhuinmeecxibich pocyjäy ajcxy.

Huin'it Jesús ñimay je címätpi tecymätpi:

—Pidig, huijtzig yi mdögy etz nixcni ma mdijc.

⁷ Chi je címätpi tecymätpi ypidigy. Chi ñicxy ma ytjic.

⁸ E co je mayjäy jadu'n ijxy, huin'it ajcxy ooy jihuüy huinmay. Chi ajcxy ooy ojadaty yi Dios co anajty ti yecy je mic'ajtin ma mayjäy.

Jesús ñimay Mateo: "Pajamgich"

⁹ Co Jesús oy chooni jim, huin'it ijxy tüg yëydijc, yxii Mateo, huidibi anajty iñaayb ma yajcogüejttac. Chi ñimay:

—Pajamgich.

Huin'it Mateo ytínayigy. Chi panicxy Jesús.

¹⁰ Jadu'n ytuni yjajti co Jesús jim ycaj ma Mateo ytjic, e may nañ jadu'n ymiñ yajcogüejtpidijc etz pocyjäydijc. Chi ajcxy jim tú'ciy y'ixtactay müd Jesús etz müd yi' ydiscípulos.

¹¹ Co je fariseos jadu'n ijxy ajcxy, chi ñimay ajcxy je' ydiscípulos:

—¿Na'amy co yi mHuindzin ycaymucy müd je yajcogüejtpidijc je pocyjäydijc?

¹² Co Jesús jadu'n midooy huin'it ñimay ajcxy:

—Ca' yajmayjaty tzoydumbi huidi ca' ajcxy ypigüii, jëyi huidi ajcxy pijcip.

¹³ Nícx íxpíjccíxy nej ymiñ jaaybety ma Dios ñecy: “Ích ndzojcpjyich co miich ajcxy müid'adipy je pa'ayo'n, ca'ydi co myajhuindzigíy títaty iyujc.” Ca' ích ti nmiññich ma je jáy ajcxy huídibi ca' pocy müdíty. Ích ti nmiññich müid yi pocyjáy ycíxpi co huen jothuimbijittaaygíxy ma Dios.

Amidoogíxy Jesús müid je' ycíxpi co jaygay y'íjtcíxy

¹⁴ Huin'it ajcxy ymiñ Juan ydiscípulos ma Jesús. Chi je ajcxy nimay Jesús:

—¿Na'amy co ích ajcxy etz fariseo ajcxy ayuu'íjtcíxy, e yi' ajcxy huídibi xymídhuidíjtp ca' ajcxy ayuu'íjtcíxy?

¹⁵ Huin'it Jesús y'adzooy:

—¿Nej jébi yaj'ayuu'aty jáy ajcxy huídí yajpaatpi ma je píjcpí yajnixídufíyí, pen quípxyí yam yajpaady müid je huídibi píjcpí? Minamb je xii je tiempo mína je píjcpí yajtzoníyib, huin'it janchtíy ajcxy jébi y'ayuu'ajtcíxy.

¹⁶ Ni pin tuc huit ca' agíyíy müid tüg pedas jemyhuit, com nígi je tuc huit ñajtzcídíyí, chí nígi o'ctíy yjajtí.

¹⁷ Ca' pin pídágy vino níi ma tucpi cochac, ycídzíp je', e tüg'ócíy anajty ti y'ayoodáy je vino níi müid ñígochac. Pídágyíy ajcxy jemy vino ma jemy cochac, chí jadu'n ca' ayoohuípy je vino, ní huíndígoypíy je cochac.

Je Jairo ñíx, etz je tóxyjáy huídibi Jesús yhuít nídoni

¹⁸ Ma anajty Jesús jim ycapxy ymiydágy huin'it ymiñ tüg míjjáy. Chí ñaygojtinay'ahuíy ma Jesús yhuínduu. Chí ymínañ:

—Nníxíxh ti y'ógy. Nícx ma ích ndíj etz mgíníxajípy, jugypígípy ya.

¹⁹ Huin'it Jesús ypidígy. Chí ñícxíy müid je ydiscípulos ajcxy.

²⁰ Ma anajty ajcxy jim ytüyöy huin'it ymiñ jíxci'py'amy tüg tóxyjáy huídí yxíi ybo' ti mí'íjtíyñí majmetz jíjíjt. Chí nídoni Jesús yhuít'pa'. Huin'it ñajxy je' ypa'm.

²¹⁻²² Jadu'n anajty ti yjot'adyíi: “Oy Jesús jéda'ajty yhuít'pa' nnídoníxíh, ti ích anajty n'agídágyíxh.” Huin'it Jesús yhuác-huimbíjty. Chí huíndíxpejty je tóxyjáy. Chí nímay:

—Jotcujc'at müich, ti m'agídágy jíjíx co xymíbicyíxh.

E tím huin'it hora oychógy je pa'mjáy.

²³ Chí Jesús oy yjáty ma je míjjáy ytíj. Chí íjxy je xuuxpídíj müid je ymígügtíj ajcxy huídí chachyaaxcíxy co anajty ti y'ógy je tóxy'anág.

²⁴ Huin'it Jesús nímay ajcxy:

—Queccíx ya, yi pí'ctóxy'anág ca' yi' ti y'ógy. Hue' yi' maab.

Huin'it ajcxy nígo níxícy yajxícy Jesús.

²⁵ Co anajty je jáy ti íxquejxtáy, chí Jesús ytíjctígyíy ma anajty je tóxy'anág huítznáy. Chí majch ma yci'. Chí ypidígy.

²⁶ Chí je jáy oy yajnejhuíydaayíni ma je jímbi naax cajp nej anajty ti ytuñyíi ti yjadyíi.

Jesús yajtzógy metz jáy huíntzpi

²⁷ Ma anajty jim ti choñ huin'it metz jáy huíntzpi ypamiíni. Chachñímáyíi jadu'n:

—¡Pa'ayoogíxh ajcxy, müich David y'ap y'oc!

²⁸ Chí Jesús yajpajáty ma anajty ti yjättágy. Co ytígíy tígoty, chí Jesús yajtíy:

—¿Nej mmíbíjcpí müich ajcxy co jébi nyajhuíndíxíccíxy?

Huin'it je' ajcxy y'adzooy:

—Míbíjcy ích ajcxy, Huíndzín.

²⁹ Huin'it Jesús nídoni je jáy ajcxy huíntzpi ma yhuín. Chí nímay ajcxy:

—Jadu'n nej müich ajcxy mmíbícy, jadu'n ytuníib yjadíib.

³⁰ Chí je' ajcxy y'íjxígy. Huin'it Jesús y'ane'mín pídacý:

—Ca' huaad pin myajnejhuíygyíxy.

³¹ Co je' ajcxy ñícxní, chí ajcxy ooy nígapxy nímydacy co Jesús anajty ti yaj'íjxícgíxy.

Jesús yajtzógy tüg jáy uumbi

³² Co anajty je' jim ti chongíxy, huin'it ajcxy mímiñ ma Jesús tüg yéydíj huídibi uum huídibi anajty ca'oybí müid.

³³ E co Jesús yajpídízíy je ca'oybí, chí je mayjáy ooy ycíjxy ycuejty ajcxy. Chí ajcxy mínaangíxy:

—Ní camina jadu'n ycajay'íxy ya ma jada Israel naax cajp.

³⁴ Per je fariseos jadu'n ymínaangíxy co Jesús je' müid je ca'oybí ymic'ajt yajpídízíy ca'oybí ma jáy.

Jesús ymíd pa'ayo'n ma mayjáy

³⁵ Jesús jadu'n yhuídíjty cajp cajp yaj'íxpíjcy majaty tzajptíj. Yajhuíngapxíy je jáy Dios y'ayuc. Etz nañ jadu'n yaj'agídacy huen ytim huídí yuu huen ytim huídí pa'míty.

³⁶ Co Jesús jadu'n ixy je mayjäy, chi oy pa'ayooni co yi' ajcxy ca' müidity ni pin huídibi jëbi ñajtzcapxíy Dios y'ane'min. Yi' ajcxy jadu'n yajpatp nej cöbixy huídi ca müidity cuend'ajtpi. Ca' nejhuiyigixy pin y'ane'mip e pin ypanícxip.

³⁷ Huin'it Jesús nimay yi' ydiscípulos ajcxy:

—Tiy'ajt yi', janch mij je tung e hueeni je tumbidjic.

³⁸ Paady pijctzou müich ajcxy ma Dios co huen quexy tumbidjic ma yi' ytung.

10

Jesús huin'ixy je majmetz ydiscípulos

¹ Huin'it Jesús huoy je nimajmetz discípulos. Chi moy ajcxy cötujcin jëbi huaad yajnihuäch je huídi ca'oybi müid. Etz nañ jadu'n yaj'agidägip huen ytim huídi yuu huen ytim huídi pa'mity.

² Jada je' je nimajmetzp yxi: Simón, huídi nañ jadu'n yajtiyp Pedro, etz ymiguëx Andrés; Jacobo etz y'uch Juan, Zebedeo ymang;

³ Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo, je yajcogüeipti; Jacobo, Alfeo ymang; Lebeo, huídi nañ jadu'n yajtiyp Tadeo;

⁴ Simón, je cananista; e Judas Iscariote, je huídi ycíyepc Jesús agojix.

Jesús quejxy je' ydiscípulos ajcxy ayuccapxhuäcxi

⁵ Chi Jesús quejxy yi' nimajmetzpi, e jadu'n najtzcapxíy ajcxy:

—Ca' ajcxy mnícxipy ma je naax cajp ma ajcxy je jäy chinäy huídibi ca' ajcxy Israeljäyity. Ni mgatigihuiy ajcxy ma Samaria naax cajp.

⁶ Nigi jac'oy co ajcxy mnícxipy ma je Israeljäy huídibi ca' nejhuiy huídibi ca' paduñ Dios ytiy'ájtin.

⁷ Nicx müich ajcxy capxhuäcx Dios y'ayuc co ti yhuingoni Dios y'ane'min.

⁸ Yaj'agidaaccixy yuujäy pa'mjäy huídijaty pützpa'm ymüid. Myajjugypijccixy tiibi ögy. Myajnihuädzip huídi ca'oybi ymüid. Ninigoobi müich jada cötujcin ti myajmooygixy, nañ ninigoobi yejccixy.

⁹ Ca' ni ti meeh mminicxcixy.

¹⁰ Ca' mbijty mminicxcixy tü'amgixpi. Mminicxcixy jëda'ajty yi' mhuit huídi müid ma mminicx. Ni mgaminicxip huingbi mgig etz mdajc; com ycopicity co je cajpjäy xyajcäyagixipy xyaj'úuccixipy müich ajcxy.

¹¹ Co anajty mjäty müich ajcxy ma tüg cajp nidu yajtiu pinjäy jim tudäcyip. Jim ajcxy mhui'mipy ma je' ytiyc ixti cooni ajcxy mdzoonip.

¹² Co anajty müich ajcxy mdigíy tigoty huin'it mgapxóccixipy je codijc jadu'n nej tzocy.

¹³ E pen je codijc ymihuaad'ajtpy, yejccixy jim übocxin capxpoocxin. E pen je jäy ca' ytudägyity, ñaadigi'adip huídi anajty ti mgapxcixy.

¹⁴ E pen ca' pin xycöbigaangixy, e ni pin xycamidohuaani ajcxy m'ayuc, pidzimgix jim ma je tijc o ma je cajp. Chi ajcxy mdecy huinnebipy, je' je' je tiy'ajt co ca' müich ajcxy ti pocy müidity.

¹⁵ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co anajty je xi tiempo paady ma anajty yajtiydunañ je naaxhuiñjäy, jac nigi yajtzaachytunañ yi' ajcxy ca'ydi yi' jäy ajcxy huídibi tzinaayb ma Sodoma cajp etz ma Gomorra cajp.

Ixhuídijtin pahuidjtin

¹⁶ ¡Ocmidoogix! Ich yam müich ajcxy nguejxyp majaty yi' jäy huídi jibic-huinmañ müid. Jadu'n nipaady nej ich nguexyich cöbixy ma je lobi. Huijy cujc ajcxy mnaypidägüib jadu'n nej tzañ, per yung naxy jadu'n nej muuxy.

¹⁷ Mnayguend'adiib ajcxy je' co yi' jäy ajcxy xycíyegaangixy ma ajcxy mijtungmüidpi etz myajhuobaangixy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac,

¹⁸ ixti xyajnicxaangixy ajcxy ma je gobernador etz je reydiyc ajcxy müid ich ycixpi; e jim ich müich ajcxy xyñigapxipy ma je jäy ajcxy yhuinduu, e nañ jadu'n majaty anajty je jäy ajcxy huídibi ca' yjudíojäyity.

¹⁹ Co anajty ajcxy xyajcidigíy je mijtungmüidpi, ca' ajcxy oy mhuinmaayipy nej m'ocnimähuiy. Co anajty paady je tiempo, huin'it ich müich ajcxy myajnimähuiy nej ajcxy mgapxipy.

²⁰ E je ayuc huídibi müich anajty ajcxy mgapxpy, ca' müich anajty je' ajcxy m'ayuc'ájtigixy, je Dios Teedy anajty yjihuiñ, je Espíritu Santo, xyajcapxp müich ajcxy.

²¹ Huin'it yi' jäy ajcxy ñaygíyegaangixy miñ xyipy tüg quëxtijc co huen yaj'ögyii. E je ungedeedy cíyegañ y'ung; je ung'anäg mibidigañ je ytaj yteedy etz yaj'öcip ajcxy.

²² Tüg'öcyi je jäy ajcxy ca' ajcxy xy'ix'anipy xychoga' nipy müid ich nxii ycixpi. E pin xymibijpcich amumdügiot ixti mabaad y'ögy, yi' ajcxy y'alma tzögipy.

²³ E co anajty miich ajcxy jây xy'ixhuidity xypahuidity ma tûg cajp, nicxcix ma huingbî cajp. Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co ca'ni anajty mgapxhuâcxtây ayuc tiy'ajt ma tûg'ôciy je Israelcajp co nhuimbidiipyich, ïich, je jây huidibi tzoon tzajpjoty.

²⁴ Tûg yaj'ixpijcpî jac nîgi mij'ajtin mîidity ca'ydi je huidi ixpijcp, e tûg huindzin jac nîgi mij'ajtin mîidity ca'ydi je' ytumbi.

²⁵ Jêb jotcujc idipyi je discîpulo co jadu'n yajpaadipy jadu'n nej yhuindzin, e je tumbi jotcujc idipy nej yhuindzin. Pen jây minamb co ïich nmîidich ca'oybi, jac nîgi ymîna'na'ñ co miich ajcxy mîidity.

Pin jêbi yajtzigîy

²⁶ Ca' ajcxy mdzigîy yi jây ajcxy. Ca' ji ni ti yûch ity nicx ycaniguêxîgy; nañ ni ti ji ycayajtuñ ayûch ameech nicx ycayajnejhuîy.

²⁷ Huidi ïich miich ajcxy ayûch nyajnimaaayb, capxpîdzîmgîx miich yi' mayjâyjoty, e huidi ajcxy midooyb ameech, capxpîdzîmgîx miich yi' mic ma tûg cõgop.

²⁸ Ca' ajcxy mdzigîhuip je jây huidib ninîcx yaj'õcp etz ca' huad yi' ajcxy yaj'õgy je alma. Yi' miich ajcxy mdzigîyigixy je Dios huidib pidacp je alma etz je ninîcx mijjiinjoty.

²⁹ ¿Nej ca' jây ajcxy toogy metz pi'cjoon mîid tûgpi pi'cmeeñi? Per ca' ni tûg huad ycây naaxhuîñ, pen ca' tzocy je mDios Teedy huidi jîiby tzajpjoty.

³⁰ Miich ajcxy mgõhuay ac michoy yi'.

³¹ Paady miich ajcxy ca' mdzigîhuipy, jac nîgi miich ajcxy mdzoubaady ca'ydi je joon.

Pinjaty ca'p midzõydu'ñ Jesucristo mayjâyjoty

³² Yi jây ajcxy huidi xymîbijcpich etz xyñidîy'ajtyich ma jây yhuinduu, nañ jadu'n ïich yi' nidîy'ajtyich ma ïich nDeedy huidibi jîiby tzajpjoty.

³³ Per je jây ajcxy huidi ïich xycoyûtzpîch ma mayjây ajcxy yhuinduu, nañ jadu'n yi' ngoyûtzpî ma ïich nDeedy yhuinduu huidibi jîiby tzajpjoty.

Mîid Jesús ycîxpi yjîijity naymidzip'adi

³⁴ Ca' miich ajcxy mhuinmay co ïich ya ti nmiñich mîid co nmõhuaangixy jotcujc'ajtin ya naaxhuîñ.

³⁵ ïich ti nmiñich co nyajtzîptunîpyich jây mîid yteedy; tõxyjây mîid ytaj etz xecy mîid yxecy.

³⁶ E jadu'n miich ajcxy mdzip'adiyib mgi'mjuugy mgi'mmigûg.

³⁷ Yi jây ajcxy huidibi tzojcp ytaj yteedy jac nîgi ca'ydi ïich, ca' yi' ypaadyii co njây'adiyibich; e pin ymang o ñîix tzojcp nîgi ca'ydi ïich, ca' ypadyii co njây'adiyibich;

³⁸ e pin ca' yci'mdzojcin y'ijxmajztây etz ca' ñaybidâgyii ycîxjot huinîjot ma ïich, ca' mîhuaadity nicx njây'adiyibich.

³⁹ Pin yjugy'ajtin najtztogîyib, yajtigoyipy yi'; e pin yjugy'ajtin tigooyb mîid ïich ycîxpi, ypaadipy jugy'ajtin huinîxi tzajpjoty.

Premio nganar'ajtin

⁴⁰ Pin miich ajcxy xycõbijcp, ïich yi' anajty xycõbijcp; e pin ïich anajty xycõbijcp, nañ ycõbijcpy anajty je huidibi ïich ti xyquejxyich ya naaxhuîñ.

⁴¹ Je huidibi cõbijcp je jây huidibi Dios y'ayuc capxhuacxpî, je' co yi' ymiñ mîid Dios ycîxpi, yi' jadu'mbi je oy'ajtin ypaadipy. Nañ jadu'n je huidi cõbijcp je oybi jây mîid co oy yjâyity, yi' jadu'mbi oy'ajtin ypaadipy.

⁴² Je huidi yaj'ucp tûg vaso nîi ma huentyimpinjây mîid co xymîbicyich, janch ïich miich nimaaygixy, ypaadipy oy'ajtin.

11

Juan je Bautista yquexyõbi

¹ E co Jesús anajty ti najtzcapxydây je tiyy'ajt ma je nimajmetzpi ydiscîpulos ajcxy, chi Jesús ñîcx yaj'ixpijcp etz ayuccapxhuâcxp majaty cajp huinduy agonbi.

² E Juan je Bautista hue' je' anajty yajpaady pujxtigoty. E co nejhuîy tijaty mijhuinma'ñ anajty Jesús ytumyib, chi quejxy metz je' ydiscîpulos ajcxy ma Jesús yajpaady.

³ Chi Juan ydiscîpulos ajcxy y'amîdooy Jesús:

—¿Nej miich je' je Cristo huidibi anajty minamb o jêbi ïich ajcxy huingbî n'ahuîjxcixy?

⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Nicxcix miich ajcxy nimaaygix yi Juan, je Bautista, tijaty miich ajcxy m'ijxpy mmîdooyb co ndumyibich.

⁵ Miich ajcxy yajmîidmîydâg je Juan, jadu'n nej je huîntzpi nyajhuîndîcxîgyich; je cîmât tecymât nyajtzoocpyich; je huidibi jîibic nîbûtzpa'm ymîid nyajtzoocpyich; je' ajcxy huidibi cõnat nyajmîdohuîcpyich; je õcpi ajcxy nyajjugypîjcpîch; etz je ayoobtîc, je huidibi yung naxy yjothuinma'ñ nyajmîidmîydacypîch Dios y'ayuc.

⁶ Jotcujc yi' ajcxy pinjaty xymibijcpich amumdügjot etz ca' ni nej yjotmetzci' müid ñich.

⁷ Co Juan je Bautista ydiscipulos ajcxy ñicxni, chi Jesús ytiñy nimiydaccoty Juan je Bautista ytung ma je mayjäy, chi yminañ:

—¿Ti müich ajcxy oy m'ixy jim mijtigüduum? ¿Tüg nãhuaax huídibi poj xijpi?

⁸ ¿Ti ajcxy oy m'ixy? ¿Ti oy m'ixy, tüg jäy huídibi ooy y'oyxöxyity?

⁹ ¿Ti müich ajcxy oy m'ixy? ¿Nej ti m'ixy tüg Dios y'ayucnajtzcaxñybi? Janch co ti m'ixcixy tüg jäy jac mij ca'ydi tüg Dios y'ayucnajtzcaxñybi.

¹⁰ Je' jada je jäy huídibi Dios nigapxy ma ñeco co Dios jadu'n yminañ:

Cham nguexyich ñich nguexyöyp jayjpp ma müich. Je' yaj'oyñhuip je jäy yjot yhuinma'ñ müid ñich ycxpi, tim jadu'n nipaady nej jihuüy jäy tú'aa yaj'oyñy co rey ymiina'ñ.

¹¹ Co yi' jäy ajcxy huídibi ti chinaaygixy ixti chambaad ni pin ti ca' yajpaady mij jadu'n nej Juan je Bautista; per pinjaty ñich xymibijcp, yi' jac mij naxam ma Dios y'ane'my ca'ydi Juan.

¹² Maabi Juan je Bautista ytundigñy, ixti chamni janch mayjäy amumdügjot ñejhuñhua'ñ Dios y'ayuc, je' co ajcxy ytiñhua'ñ ma Dios y'ane'my.

¹³ Tüg'ócñy ajcxy je Dios y'ayucnajtzcaxñybi etz Moisés ycötujcin ñigapxy ajcxy je ané'min ixti cooni Juan oy ymiñ.

¹⁴ Pen müich ajcxy mibijcyy Moisés ycötujcin etz Dios y'ayucnajtzcaxñybi ajcxy, Juan je Bautista je' je' je Elías huídibi anajty minamb.

¹⁵ Pinjaty mido'n müid huen mido'mbigipy ñich n'ayuc.

¹⁶ Jesús yjacminañ:

—¿Pin müid n'ocyajtügñhuñyich yi' jäy huídibi ajcxy cham tzinaayb? Tim jadu'n yi' ajcxy nej pi'ctijc huídibi ajcxy iyñy ma mayjäy yjuygixy ytoocñy, miyaaxcixy midinaaygixy ymigügtijc:

¹⁷ “Ti njayajxüxyich flauta e ni ca' ti m'ejtzcixy; ti ñich ajcxy ócpi njahuinyäxich, e müich ajcxy ca' ti myäxy.”

¹⁸ Chi Juan, je Bautista, anajty müñ, e je' ca' yca'y'ügy. E müich ajcxy minaangixy co Juan ca'oybi ymüidity. Jada pi'c'anäctijc nipaady nej müich ajcxy.

¹⁹ Chi ñich je' je jäy huídibi tzoon tzajpjoty nmiññich, e caaybich uucpich, e müich ajcxy minaangixy: “Ijxcix, cha tüg yëydijc, janch cax janch vino'ucp huídibi migüg'ajtpy yajcuetpidijc etz pocyjäydijc.” Je Dios tiy'ajt ji je' ñiguéxigy.

Je cajp huídibi ca' ycapxymidoogixy

²⁰ Chi Jesús ojoty je maygajpñy ma anajty may mijhuinma'ñ ti tuñ, com je mayjäy ca' anajty yjothuimbidaangixy ma Dios. Chi Jesús yminañ:

²¹ —¡Ay müich ayoob ajcxy huídibi tzinaayb jim Corazín! ¡Ay müich ayoob ajcxy huídibi tzinaayb jim Betsaida! Co ixypy ñich ti nduñich jecy'ajty je mijhuinma'ñ mijtzög'ajtin ma je Tiro etz Sidón cajp, jadu'n nej ñich ti nduñich ma müich ajcxy, ti ixypy je Tiro jäy etz Sidón jäy nijothuimbijtcixy etz iñaaygixy saco ñjen ñicuyjam ixcuyjam, je' je tiy'ajt co ooy ytajcixy ymaygixy müid ypocy ycxpi.

²² Paady müich ajcxy yam nimaaygixy. Co anajty Dios tiyduna'ñ je naaxhuñybi jäy, huin'it müich ajcxy Dios xychaachytuna'ñ jac ñigi, ca'ydi je jäy huídibi jecy'ajty tzinay jim Tiro etz Sidón.

²³ Müich ajcxy, Capernaum jäy, mñaybidaacigixy jadu'n nej jihuüy mdigñhuaangixy jüby tzajpjoty. Per ca' yjadu'nity. Mdigñhuam müich ajcxy ayoodactuuby. Ayo'n tzaachypí mbadaangixy. Co ixypy ñich ti nduñich jecy'ajty je mijhuinma'ñ mij tzög'ajtin ma Sodoma cajp, jadu'n nej ti nduñich ma müich ajcxy mgajp, chambaad ixypy ity yi' jadu'mbi cajp, ca' ixypy Dios cayajtgooy.

²⁴ Paady ñich müich yam nimaaygixy. Co anajty Dios tiyduna'ñ je naaxhuñyñy, huin'it müich ajcxy myajtzaachytuna'ñ jac ñigi, ca'ydi je jäy huídibi jecy'ajty tzinay ma Sodoma ñaaxjot.

Mingixy ma ñich e mbóocxcixipy

²⁵ Chi Jesús ytiñy Dios mibijctzooyb, yminañ:

—Dios Teedy, ñich müich n'ibaatpich ngapxpaatpich. Müich müid je mij cötujcin jüby tzajpjoty etz ya naaxhuñ. Com müich ti mnajtzcaxñy yi' m'ixpñcin ma je ayoobtijc huídibi tzinaayb jotxeemy, e ti myüch yi' m'ixpñcin ma yi' ixpicytijc cohuinma'ñydijc.

²⁶ Jadu'n, Tat, ti mduñ, com jadu'n müich ti mdzocy ti mjäygidägy.

²⁷ Jesús yjacminañ:

—Ñich nDeedy ti xycäidigiydäyich tüg'ócñy mic'ajty oy'ajt. Ni pin ca' ixcapy pin je' y'ung, jëyi nDeedyich tügpajc. Ni pin ca' ixcapy pin je' nDeedy'ajtpyich, jëyi ñich, je Dios y'ung tügpajc, etz jacjadyi huídibi ñich, je Dios y'ung, nyajñiguéxigamñyich.

²⁸ Min ma ñich nidüg'ócñy müich ajcxy huídijaty taj mayb myajpatp ma mjot mhuinma'ñ, ñich müich ajcxy nmóhuamby jotcujc'ajtin.

²⁹ Cöbic miich ajcxy #ch n'ane'min #ch ngötujcin, jadu'n nej huaj yuub ajcxy cöbicy ycögi'. Ijxpic ajcxy #ch ndiy'ajt etz cuydun #ch n'ayuc, com #ch nmüidich mecxtujcin etz ca' #ch amij agix nayjihuijich.

³⁰ Ca' #ch n'ane'min ymicity, e #ch ndung ca' nimijaajity.

12

Je discipulos ajcxy moc cojc yajmujcp pocx#duum

¹ Chi tüg xii Jesús yhuidity müd ymigügtijc ma tüg camjot. E hue' anajty sábado xii, je poccxin xii. Chi Jesús ydiscipulos ajcxy oy anajty yubögyii. Chi ajcxy yti#y trigo tiim nixajtzutp etz yj#cxy ajcxy je ypac.

² E co je fariseos ajcxy ijxy nej Jesús ydiscipulos ajcxy y'idütcixy, chi ajcxy nimay Jesús:

—Oc'ix nej miich mdiscipulos ajcxy y'idich. Hue' ajcxy tumyb huidibi ca' huaad ma sábado xii yajtuñ.

³ Per Jesús minañ:

—¿Nej ca' miich ajcxy mgapxyñi ma Dios ñecy, jadu'n nej David etz ymigügtijc ajcxy idich jecy'ajty co yuböccoti?

⁴ Pues yi' ajcxy tig#y ma Dios ytijc. Chi cay ajcxy je tzajcaagy huidibi anajty jäy ajcxy ti yajhuindzigiy Dios. Je' je tzajcaagy huidibi teedy ajcxy anajty paatip cayipy.

⁵ ¿Nej ca' miich ajcxy ti mgapxyñi Moisés ycötujcin necy co je teedy ajcxy jëbi ytuñ ma Dios ytijc sábado xii, e ca' nan tundigooyb je' ajcxy?

⁶ #ch miich ajcxy nimaaygixyp, jac nig'i mij cötujcin nmüididiyich, ca' ydi je cötujcin huidibi je teedy ajcxy yajtuñ ma Dios ytijc.

⁷ Pen miich ajcxy ti mhuiñihuiy nej yhuimbüdzimy jada Dios y'ayuc, co Dios jadu'n yminañ: “#ch ndzojcp co miich ajcxy müd'idipy pa'ayo'n ca'ydi co ajcxy myegipy huindzig'i'ñ.” Pen miich ajcxy ti mhuiñihuiy jada ayuc, ca' ixipy mboc'yixy ma #ch nmigügtijc huidibi ca' ma ti ytundigooy.

⁸ #ch, je jäy huidibi tzoön tzajpjoty, nmüidich ane'min, jaydëbi nimäyich je jäy ajcxy ti jëbi tungixy sábado xii.

Je yëdjic huidibi anajty ycütidzıp

⁹ Chi Jesús choñ jim, ñicxy ma je judiojy ñaymujctac.

¹⁰ E jiiy ma je naymujctac anajty tüg yëdjic huidibi ycütitz. Je fariseo ajcxy xihuumyb Jesús, paady ajcxy y'amidooy, yminañ:

—¿Nej jëbi tüg pa'mjäy chögy sábado xii?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Pen ya ma miich ajcxy ji tüg jäy huidibi cöbixy yjutcögäy sábado xii, ¿nej ca' je' nicxy yajpidzimy mic'amy?

¹² Nigi tzobaatp tüg yëdjic ca'ydi tüg cöbixy, paady Moisés ycötujcin ca' capx'aducy co tüg oy'ajtin nduunim sábado xii, je poccxin xii.

¹³ Chi Jesús nimay je yëdjic:

—Xajtiu yi' mg'i'.

¹⁴ Co xajtiy yci', chi choocy, e hui'my quipxyjaty müd je yci' oybi. Chi je fariseos ajcxy yjotnätcoty, yhuinma'ñ ixtaaygixy ajcxy nej huaad Jesús ocyaj'o'ccixy.

Tüg ayucnajtzcaxi#y in müd Jesús ycixpi

¹⁵ E co Jesús nejhuiy nej yi' ajcxy yhuinma'ñ müdity, chi jim choñ. E ooy mayjäy ypanicxi Jesús, Jesús yajtzoocpy anajty tüg'öciy pinjaty pa'm müd.

¹⁶ Jesús ane'my je pa'mjäy ajcxy co ca' huaad nigapxy nimiydägy co yi' je' je Cristo.

¹⁷ Jadu'n Jesús ane'my je pa'mjäy jigix ycixipy yca'pxäpy je ayuc huidibi je profeta Isaías yjaay jecy'ajty, co Dios jadu'n yminañ:

¹⁸ Jada je' #ch ndumbi huidi ti nhuin'ixyich. Yi' #ch ooy ndzocyich njihuiyich etz ooy njotcujcich müd yi'. #ch yi' nmöhuamybich #ch njihui'ñ mic'ajt. Yi' capxhuäcxip #ch n'ayuc jadu'n nej ndzaachytuna'ñich naaxhuiñjy ajcxy müd ajcxy ypooy ycixpi.

¹⁹ Yi' ni ymigügtijc ca' oja'ñ, ni ycayäxa'ñ, ni ycatinähua'ñ, ni pin ca' midoohuipy ma cajp cujc.

²⁰ Ca' yi' tzaachytuna'ñ ayoobitijc etz huidibi ayo'ndumb ijtp. Etz nañ ni ca' yajtigoya'ñ huidibi ayoobitijc yco'ögy'ungdjic yjijp'ijxpy. Jadu'n nej jäy cayajhuindigoy tzajcapy huidi huidiyip etz ni cayajpich je mecha huidibi uuxy uuxy tücxp. Ixti mabaad anajty yajcopicy y'ane'min tudägypi.

²¹ E yi' mayjäy ooy yjijp'ixa'ñyii.

Xigixy Jesús co müdity mujcu' ymic'ajt

²² Chi müd miñ ajcxy ma Jesús tüg jäy huidibi huintzip etz uum. Je' anajty müd ca'oybi. Chi Jesús yajtzoogy, e chi y'ixigiy etz ycapxigiy.

- ²³ Co Jesús jadu'n tuñ, chi je mayjäy ytigüy huinmay'ahuidijt, chi ajcxy yminañ:
—¿Nej jada je', je David y'ap y'oc huidibi rey'adam?
- ²⁴ Per co je fariseos ajcxy nejhuiy nej je jäy huinmay, chi ajcxy yminañ:
—Jadaabi yëydjic yajpidzimy ca'oybi müd je mujcu' huindzin ymic'ajt (ca' yí' yjéjity je Cristo).
- ²⁵ Per Jesús ñejhuiyb anajty ti je fariseos ajcxy yhuinmaayb, chi yminañ:
—Pen tügpicy tungmüdpi ixipy ñaybjic-huäcxigixy, etz ñaymidziptzoonigixy ixipy ac jëyi, pues cixipy yí' ajcxy y'ane'min. Pen tüg cajp o tügpicy jugymigüg ixipy ñaybjic-huäcxigixy, pues ca' ajcxy y'idaangixy tügmucy.
- ²⁶ Pen Satanás, je ca'oybi huindzin, yajpidzimy ixipy ca'oybi ma je jäy ajcxy, chi c'm ixipy je ca'oybi ti ñaybjic-huäcxigixy, e je Satanás ymic'ajt ca' y'idañ.
- ²⁷ Müch ajcxy minamb co ñich nyajpidzimyich ca'oybi müd je ca'oybi huindzin, je Beelzebú ymic'ajt. Pen tiy'ajt jadu'n nej müch ajcxy minañ, je jäy ajcxy huidibi xymijnicxpejt müch ajcxy, ¿nej yí' ajcxy paady mic'ajt ma je mujcu' co ajcxy yajpidzimy ca'oybi ma je pa'm jäy? Pues ca', paady yí' ajcxy tiy'ajt yejp co müch ajcxy ti mgapxtigoy co yminaangixy co ñich nyajpidzimyich ca'oybi müd Satanás ymic'ajt.
- ²⁸ Per ñich nyajpidzimyich ca'oybi ma pa'mjäy müd Dios yjihuiñ ymic'ajt. Paady müch ajcxy nejhuiyb co ti ymiñ yjaty je Dios y'ane'min ma müch ajcxy.
- ²⁹ (Dios ycötujcin jac mic ca'ydi je ca'oybi ycötujcin, paady jëbi nyajpidzimyich ca'oybi.) ¿Nej jëbi tüg jäy ytigüy ma tüg micpi jäy ytic etz pigaani tijaty yí' ymiñ, pen ca' jayijp yci' ytecy xojtzity? Pues ca'. Cooni jayijp yci' ytecy xojtzity, huin'it jëb pijcip tijaty ymiñ.
- ³⁰ Pinjaty ca' xymijnicxpetyich, xymidzipich yí'. Pinjaty ca' tuñ müd ñich co jäy nyaj'ixpicyich, hue' je' ajcxy jäy yajhuinma'nydigooyb.
- ³¹ Janch ñich müch ajcxy nimäy co Dios jëbi huinmecxp tüg'óciy pocy huidibi jäy ytungixp etz tüg'óciy jibicpi huidibi jäy ycapxcixp. Jëyi janchty co pinjaty capxtigooyb müd je Espiritu Santo, je Dios yjihuiñ ymic'ajt, ca' Dios huinmecxp nimina.
- ³² Pinjaty jibic xyñigapxich xyñimiydacpich, je' huinmecxam. Per je huidibi jibic ñigapxy je Espiritu Santo, je ca' huinmecxa'ni jadachambi tiempo, etz ni camina xií.

Yi quipy yí' ytiim yí' müd yaj'ijxcapy

- ³³ Pen müch ajcxy mnejhuihuamy je quipy pen oy quipy, o pen ca', jëbi mnejhuihuipy co je quipy nicxy ytiim'aty. Pen oy je ytiim, müch mina'nip co oy je quipy. E pen ca' oy ytiim'aty, huin'it müch ajcxy mina'nip co ca' y'oyity je quipy.
- ³⁴ Jibic jäy müch ajcxy, jadu'n nipaady nej jihuiy ahua'n iyujc xy'ung'ajtp. Pen müch ajcxy jibic jäy'ajtp, ¿nej jëbi müch ajcxy oybi ayuc mgapxipy? Jadu'n nej jäy ajcxy yjot yhuinmañ müdity, ac tim jadu'n ajcxy ycapxy.
- ³⁵ Je jäy huidibi oy ayuc ycapxpy, ymiñ oyjot oyhuinmañ paady oy ayuc capxy. Je jäy huidibi jibic ayuc capxp, ymiñ jibic jot jibic huinmañ, paady jibic ayuc capxy.
- ³⁶ Hich müch ajcxy nimay co anajty paady je xií je tiempo mina Dios tiydunañ je naaxhuiñjäy, huin'it ajcxy y'adzohuipy müd huen tim huidibi ayuc huidibi anajty ajcxy ti mgapxy.
- ³⁷ Com nejaty müch anajty ajcxy ti mgapxy je m'ayuc jadu'n müch ajcxy Dios xytiydunip. Com müd yí' mgi'm ayuc yí' müd m'oybidzimipy mhüätzpidzimipy. E nañ jadu'n müd yí' mgi'm ayuc yí' müd mbocycähuipy.

Jibicjäydjic ajcxy pijctzoogixy tüg ijxpejt mijhuinma'nybi

- ³⁸ Chi nijéjity fariseos ajcxy etz escribas ajcxy Jesús nimayi:
—Huindzin, n'ixamy ñich ajcxy müch tüg m'ijxpejt.
- ³⁹ Chi Jesús y'adzooy:
—Yi jibic jäydjic ajcxy etz ajcxy huidibi ca' mibigañ Dios ypijctzooyb tüg ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty. Per Dios ca' yegañ jadüg ijxpejt. Ti Dios yecy tüg ijxpejt ma Jonás.
- ⁴⁰ Com jadu'n nej Jonás jecy'ajty ijxpejt yejcy co y'ijty tugüg xií tugüg tzuum mejyjoty ma acx ymoxac, nañ tim jadu'n ñich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nyegamy ijxpejt jadachambi tiempo co n'idipyich tugüg xim etz tugüg tzuum naaxjoty.
- ⁴¹ Je mayjäy huidibi anajty tzinaayb ma Nínive cajp, ti jothuimbijtcixy etz ti ixmach ajcxy huidijaty jibicpi ajcxy ytumyb co Jonás capxhuäcxy Dios y'ayuc ma yí' ajcxy. Cha ñich ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma müch ajcxy, etz jac ñigi cötujcin nmüdidyich, ca'ydi Jonás; e ca' müch ajcxy jothuimbity. Paady co anajty Dios tiydunañ je naaxhuiñjäy, je Nínive jäy müch ajcxy xyajpocycähuam.
- ⁴² Nañ jadu'n je töxyjäy reina huidibi tzinay jecy'ajty ma madza'cruudz ypidzimy, yí' je' xidähuam je jäy ajcxy huidibi tzinaayb jadachambi tiempo, etz yajpocycähuib ajcxy. Je reina tzoon jigüëgy nicxy co amido'idañ je rey Salomón ma capxhuäcxi Dios y'ayuc. Ji naaxhuiñ

jadachambi tüg Dios yti'y'ajtmüdpí jac nīgi ymijity, ca'ydi Salomón anajty, e ca' je jäy ajcxy mijpidäga'n.

Je jibic espíritu co jadüg'oc yhuimbity

⁴³⁻⁴⁴ Yi jäy ajcxy huidibi cham tzinaayb, quipxyjaty ajcxy müid je ca'oybi. Co je ca'oybi ypidzimy ma je jäy, chi je' ñicxy jim müjtigüduum y'ijxtacy. Co ca' paty ycocxtac, huin'it ymina'n: "Huimbidaambich ma je jäy yjot yhuinma'n ma iich ti n'octzombi." Co je ca'oybi yjäty ma anajty ti chinäy, chi paty je jäy yjot yhuinma'n ooy yhuätzity etz yajxon ypedigüty oy oyduñ.

⁴⁵ Chi je ca'oybi ñicxy oy yajtzooh' jahuixtujc ca'oybi jac jibicpi ca'ydi je'. Chi ajcxy ytigüy ma je jäy yjot yhuinma'n, e chinay ajcxy jüiby. Huin'it je jäy jac'öcty oy yjajtni, ca'ydi jadu'n nej anajty jayjip'aty.

Jesús ytaj etz y'uch miguëx ajcxy

⁴⁶ Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy, co oy yja'ty je' ytaj etz y'uch miguëx ajcxy. Hue' ajcxy yhuim'y tiba'y. Je' ajcxy anajty ymigaqxamy Jesús.

⁴⁷ Chi jäy yajnimay Jesús:

—Yi mdaj etz m'uch miguëx ajcxy, chiiby ajcxy tiba'y, miich xyjamigapxamb.

⁴⁸ Jesús y'adzooy, nimay je jäy huidibi ytaj y'ayuc yajnajxi ma yi':

—¿Pin jäy miich ajcxy mdijy co iich ndaj'adyii etz iich n'uch'adyii nmigüg'adyii?

⁴⁹ Huin'it Jesús nitziihuüy je' ydiscípulos ajcxy e ymina'n:

—Jada iich ndiscípulos ajcxy jadu'n nipaady nej iich ndaj etz iich n'uch nmiguëx.

⁵⁰ Huen ytimpinity huidibi ytumyb iich nDeedy chojcín, huidibi jüiby tzajpjoty, pues jadu'n yi' ajcxy nipaady nej iich ndaj etz iich n'uch miguëx.

13

Je ayuccapxhuäcxi y'ixpejt (niipi iixpejt)

¹ Je huin'it xii Jesús choñ ma je tijc. Chi ñicxy ma je mejypa' jim oy y'ifñay'ihuüy.

² E co mayjäy ooy ñaymujci jim ma anajty Jesús ifñay, chi Jesús ytigüy barcojoty. Per tüg'óciy je mayjäy yhuim'day ma mejypa'.

³ Jesús ytigüy jäy yaj'ixpijcp müid jihuimbit ayuc, ymina'n:

—Tüg jäy choñ trigotüim hijp.

⁴ E ma anajty jim ytiimhuüy, huin'it je ytiim oy naagity ycäy ma tü'aa. Chi jada' je joon ajcxy oy ymiñ etz ypiihuüy je tiim.

⁵ Nijéjity ytiim ycäy ma tzaanñcx ma anajty hueeni naax. Jada tiim tzojc ymujxy.

⁶ Com hueeni anajty je naax ma je tzaanñcx, chi co oy xii'an ypanyi, chi ytiitztay, com ca' anajty je yticzt yeegity.

⁷ Nijéjity tiim oy ycäy ma ujtz'aayjot ma apyjot, e ujtz'öctay je trigo mang.

⁸ Per je tiim huidibi ca'u ma oy ñaax, je' yon yajxon e tiim'ajt may'amy; tüg ypi'cpajc iipxmajc oy yco'ity, jadüg pi'cpajc tugi'px oy yco'ity, jadüg pi'cpajc migo'px oy yco'ity.

⁹ Pinjaty mido'n müid huen mido'mbicy jada ayuc.

Ti ycxipi je iixpejt

¹⁰ Chi je' ydiscípulos ajcxy nimijhua'cy Jesús, chi ajcxy yajtiüy:

—¿Na'amy co myajtuñ jihuimbit ayuc co myaj'ixpicy je mayjäy?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy, ymina'n:

—Miich ajcxy jaydéb mnejhuühuüpy huidibi Dios ñigapxyp ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ane'min. Jacjadyii jäy ca' ajcxy huinjihuühuüpy.

¹² Pinjaty ymiid yajmöhüip nīgi, pinjaty hueen müid yajpigipy nīgi, oy ixypy hueen jadim müidity.

¹³ Paady jihuimbit'amy nyajnimaa'yich; jaydëbi pinjaty ijxcixy, ñipaty nejihuüy ca' ti ijxcixy; etz co ajcxy midoogixy, ca' ajcxy huinjihuüy, ñipaty nejihuüy ca' ti midoogixy.

¹⁴ Jadayaabi ytunyü yjadyü jadu'n nej je profeta Isaias jaaybejty yajhuim'y ma jadu'n ymina'n:

Miich ajcxy midohuamy, per ca' mhujnjihuühuangixy. Miich ajcxy m'ixamy, nañ ca' mhujnjihuühuangixy huidibi ti m'ijxcixy.

¹⁵ Com jadayaabi jäy ooy ajcxy yjot yhuinma'n ti y'ahuimbity juuñ. Nej ajcxy yjamidooy, ca' ajcxy ymidohui'mgixy. Nej ajcxy ja'ixy, ca' y'ijxhui'mgixy. Nej ajcxy yjahujnjihuüygixy, per ca' yhuinjihuüy ma yjot yhuinma'n. Yi' ajcxy ca' yjothuimbidaangixy ma iich, jaydëb nyajnidzögibich ajcxy.

¹⁶ Per jotcujc miich ajcxy, co miich ajcxy ijxhui'my müid mhuiin huidibi ndumybich, e mmido'mbicy ajcxy iich n'ayuc.

17 Janch tiy'ajt jadu'n nej ñich miich ñimaaygixy. Janch tiy'ajt co may profetas ajcxy etz tudägy jäy ajcxy huidibi tzinaayb jecy'ajty, ooy ajcxy ja'ixañ huidibi miich ajcxy m'ixxyp cham, per ca' ajcxy icy. E ooy ajcxy jamidohuañ je ayuc huidibi miich ajcxy midooyb cham, per ca' ajcxy midoy.

Jesús najtzcapxíy je iixpejt ma je ñiipi

18 Amido'it miich ajcxy, jadu'n nej yhuimbizimy jada jihuimbit ayuc maabi je tiim huijpi.
19 Je jäy ajcxy huidibi amido'ijtp Dios y'ayuc, e mic'amy je ca'oybi yajpidzimy Dios y'ayuc ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tiim huidibi cáb tügüj, e je joon ajcxy mic'amy ypiimujctay.

20-21 Je jäy ajcxy huidibi amido'ijtp Dios y'ayuc janch jotcujc, per co agapxíyb paady, co tzaachypi minaxy yajnaxy mid Dios y'ayuc ycxpi, chi mic'amy ajcxy ixmajtzni Dios y'ayuc, jadu'n ajcxy nej je trigotiim huidibi ti ycäy ma tzaañcx, huidibi ca' oy yticzt müdity.

22 Je jäy ajcxy huidibi amido'ijtp Dios y'ayuc, e co ñicxni, chi jäy digooyni Dios y'ayuc müd jotcujc'ajtin tzinaayin, comeen'ajtin etz adzojcin. Jadu'n ajcxy nipaady nej trigotiim huidibi ti ycäy ujtzoty, e ca' ytiim'aty müd co oy y'ujtz'ögy.

23 Je jäy ajcxy huidibi amido'ijtp etz cöbijcp yajxon Dios y'ayuc amumdügjot etz Dios y'ayuc ytumyb ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej je tiim huidibi ti ycäy ma oy ñaax etz ti ytiim'aty may'amy. Tüg pi'cpajc iipx majc oy yco'ity, etz jadüg pi'cpajc tugi'px oy yco'ity, etz jadüg pi'cpajc migo'px oy yco'ity.

Je iixpejt co je jibic ujtz ymuxy ma je trigo cam

24 Chi Jesús yaj'ixpijcy jadüg jihuimbit ayuc, ymíñañ:

—Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tüg yéydjic huidibi trigo tiim huijp ma je ycam.

25 Per co ajcxy yma'öctay nidüg'óciy je cogam, chi ytigüy tüg ymidzip ma je ycamjot. Chi je midzip jibic ujtz tiim oy huijy ma je trigo cam. Chi ñicxñi.

26 E co je trigo oy yooñ, chi ypijy. Nañ jadu'n je jibic ujtz oy yooñ.

27 Chi je ytumbidjic oy yhuindzin yajnimay: “Huindzin, ¿nej ca' ti mnípy ac trigotiim? ¿Nej co jim nañ jadu'n jibic ujtz yajpaady?”

28 Chi je cogam ymíñañ: “Huen jada' nmidzipich jadu'n ti y'idích.” Chi je tumbidjic y'amidoohui: “¿Nej mdzojcpy co ñich ajcxy nhuijxigibich je jibic ujtz?”

29 Chi je cogam ymíñañ: “Ca'. Pen miich ajcxy mhuijxíjicy je jibic ujtz, ca' jecyity co m'ahuijxmugípy nañ jadu'n je trigo.

30 Ixmatz, huen je jibic ujtz yeegy tügmucy müd je trigo, ixti cooni anaoty ypidígy je cosecha. Co cosecha paty, huin'it nguexañich je ndumbidjic co huen jayijp pujxigy je jibic ujtz etz axotzipy etz nógy. E co yajpidíctay je jibic ujtz, chi yajpidígy je trigo e pidágyy ma je tze'x.”

Je iixpejt ma je mostazapajc

31-32 Nañ jadu'n Jesús yaj'ixpijcy jadüg jihuimbit ayuc, ymíñañ:

—Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tüg mostazapajc huidibi tüg jäy ñiip ma je ycam. E je mostaza ytiim je' jac tim mutz ca'ydi ni huidibi ujtz tiim. Per co je mostaza ytiim ymuxx etz yoñ, chi y'ahuimbijty jac mij ca'ydi jacjadyi ujtz. E hue' nicxy yjaty janch mij, ixti joon ajcxy oy yqueec miñ yqueec xijpy jim, pidágy je ype'ñ ma je mostaza y'aacx.

Je iixpejt ma je levadura huidibi ca' y'oyity

33 Nañ jadu'n Jesús yaj'ixpijcy jadüg jihuimbit ayuc, ymíñañ:

—Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej levadura huidibi tüg töxyjäy ypidacpy müd je harina, jigix je harina oy ypidígy.

Nej anaoty Jesús yajtuñ je iixpejt

34 Tüg'óciy Jesús yaj'ixpijcy je mayjäy, jihuimbit'amy yaj'ixpijcy, e ni ti ca' jäy yaj'ixpijcy cayajnimäy jihuimbit ayuc.

35 Jadu'n Jesús ytuuñ, jigix yajcuyduñ je ayuc huidibi je profeta Isaías yjaayhui'm jecy'ajty, co jadu'n ymíñañ:

Ñich ngapxamyich ac tim jihuimbit ayuc. Ñich nigapxamybich tijaty huidibi ca' pin nejhuíy, mabaad Dios oga'n yajcojy je naaxhuíybi.

Jesús capxticxni nej yhuimbizimy je jibic ujtz ma je trigo cam

36 Chi Jesús capxycijxy müd je mayjäy, chi ñicxy ma tüg tijc. Chi ytigüy tigoty müd je ydiscípulos ajcxy. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy nimíjhua'cy Jesús, ymíñañ ajcxy:

—Tun may'ajt ñich ajcxy xyajhuinjihuíy je jihuimbit ayuc co ti mnigapxy je jibic ujtz ma je trigo cam.

37 Chi Jesús yajnimay:

—Hich, je jāy huidibi tsoon tzajpjoty, jadu'n hich nipaady nej je jāy huidibi niip je oybi t̄im ma je ycam.

³⁸ Je cam jadu'n nipaady nej t̄ug'óciy naaxhuiñyāy. Je oybi t̄im jadu'n nipaady nej je jāy ajcxy huidibi cōbijcp Dios y'ane'min. Je jibic ujtz jadu'n nipaady nej je jāy ajcxy huidibi cōbijcy ajcxy je mujcu' y'ane'min.

³⁹ Je jāy huidibi niipy je jibic ujtz, jadu'n yi' nipaady nej je ca'oybi. Je jibic ujtz cosecha, jadu'n nipaady nej je tiempo co anajty je naaxhuiñ ycixy ytigoy. Je ajcxy huidibi jajp̄id̄ic je cosecha, nipaady nej je ángeles ajcxy.

⁴⁰ Jadu'n nej je jibic ujtz oy jajp̄ujx̄igy etz jajp̄idacy j̄ijnjoty, nañ tim jadu'n nicxy yjaty m̄id je jāy ajcxy huidibi cōbijcp je mujcu' y'ane'min co anajty je naaxhuiñ cixy ytigoy.

⁴¹ Co anajty je naaxhuiñ ycixy ytigoy, chi hich, je jāy huidibi tsoon tzajpjoty, nguexamyich n'ángeles huen jajmujct̄ay je jāy huidibi je ym̄iḡuḡ jajtund̄igooyb, etz yi' huidibi ajcxy jibic-huinmañ tumb.

⁴² Co jajmujct̄ahuiipy je jibicj̄aydjic, chi ajcxy jajp̄id̄aḡipy mij̄ijnjoty, j̄iiby ajcxy yāxa'ñ etz yt̄iitzmucxy yt̄iitzqueecy m̄id je ayo'n ycixpi.

⁴³ Per je jāy ajcxy huidibi cuydumb Dios chojcin, idam ajcxy m̄id Dios Teedy j̄iiby tzajpjoty. Ym̄i'idamy ajcxy t̄uḡ oy'ajt̄i, jadu'n nipaadip nej je x̄i' yt̄icxin yjajin. Pen miich ajcxy mido'n m̄id, mido'mb̄ijc ajcxy hich n'ayuc.

Je y'ijxpejt je meeñ huidii yūchip

⁴⁴ Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej meeñ huidibi yūch ijtp ma t̄uḡ cam. Per co t̄uḡ jāy paady je meeñ, chi mic'amy jad̄ug'oc yūd̄z tigach. Chi ooy yxond̄agy. Chi ñicxy etz tooct̄ay t̄ug'óciy huidibi ym̄id etz juy je naax.

Je y'ijxpejt je perla huidibi tzoohuip

⁴⁵ Nañ jadu'n Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej t̄uḡ ajuuyb adoocpi huidibi ijxtaayb t̄uḡ oybi perla huidibi tzoobatp.

⁴⁶ E co anajty paady t̄uḡ perla huidibi janch tzou, chi ñicxy tooct̄igoyd̄ay t̄ug'óciy huidibi ym̄id etz juy je perla.

Je acxmadzi'ñ y'ijxpejt

⁴⁷ E nañ jadu'n Dios y'ané'min jadu'n nipaady nej t̄uḡ acxmadzi'ñ huidibi jāy m̄id ycojib̄iiby mejjoty. Chi j̄iiby ytigiy huen ytim huidibi acxity.

⁴⁸ E co anajty je acxmadzi'ñ y'uch m̄id je acx, chi je jāy ajcxy jajp̄id̄izimy ma mejypa'áy. Chi iñay ajcxy jim mejypa'áy etz huin'ijxy ajcxy je oyjatypi acx etz pidaaccixy ma ycach. Je acx huidijaty ca' y'oyity, je' ajcxy y'ixjib̄ijp.

⁴⁹ Tim jadu'n nej ti yjaty m̄id je acx, nañ jadu'n jada'ñ, co anajty ycixy ytigoy je naaxhuiñ. Huin'it je ángeles ajcxy ñicxa'ñ huindu'my naaxhuiñ huin'ixa'ñ je jibic jāyd̄ijc e pid̄aga'ñ ajcxy abicy, nañ jadu'n huin'ixa'ñ je oy jāyd̄ijc, e pid̄aga'ñ ajcxy nañ jadu'n abicy.

⁵⁰ Chi je ángeles ajcxy pid̄aga'ñ je jibicj̄aydjic mij̄ijnjoty. J̄iiby j̄ijnjoty ajcxy yāxa'ñ ytin̄ahua'ñ etz yt̄iitzmucxaangixy yt̄iitzqueedaangixy m̄id je ayo'n m̄id je tzaachypi ycixpi.

Je jāy huidibi jajtp nej oybi etz nej jibicpi jajp̄id̄izimty

⁵¹ Chi Jesús y'amidooy ajcxy:

—¿Nej mhuinj̄ihūiyyb miich ajcxy t̄ug'óciy huidibi hich ti ngapxich?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ti nhuinj̄ihūiyy hich ajcxy.

⁵² Chi Jesús ajcxy nimay:

—Nid̄uḡ nid̄uḡ escriba co ti ixp̄icyt̄ay t̄ug'óciy Dios yt̄iy'ajt̄i y'ane'min huidibi tzajpjoty tsoon, hue' jadu'n nipaady nej t̄uḡ cod̄ijc comeeñybi huidijaty ym̄id yjajty nej jajp̄id̄izimipy jemybi etz tucpi.

Jesús jajpaady jim Nazaret

⁵³ Co Jesús yaj'ixp̄ijctay jada j̄ihuimbit ayuc, chi chooñ jim.

⁵⁴ Co Jesús chooñ jim, chi ñicxy ma yci'mnaax yci'mgajp. Chi Jesús ytigiy ma je judio ñaymujctac, e ytigiy yaj'ixp̄ijcp. Chi je mayj̄ay j̄iiby ooy j̄ihuy huinmay nej yi' yaj'ixpicy, ym̄inañ ajcxy:

—¿Ma jada' jada yēyd̄ijc ti paady jada ixp̄ijcin? ¿Ma mic'ajt̄i paady co ooy mij̄huinmañ tzachtuñ?

⁵⁵ Jadayaabi yēyd̄ijc hue' yteedy'ajtpy je tzejtzpi, etz ytaj'ajtpy María. E hich ajcxy n'ix'ajtpyich je y'uch ajcxy; Jacobo, José, Simón, etz Judas.

⁵⁶ Nañ jadu'n ya chinay ma hich ajt̄i je' y'uch ajcxy t̄oxyj̄ay. ¿Ma oy ti paady jada ixp̄ijcin jada mic'ajtin?

⁵⁷ Paady je maycogajpi ajcxy ca' ytunicuend. Paady Jesús ajcxy nimay:

—Huen ma'amyty tüg'óciy je mayjäy ajcxy ooy yajmij'aty yi jäy ajcxy huidibi najtzcaxpiy Dios y'ayuc, ca'ydi huidibi y'ayucnajtzcaxpiy ma yci'mnaax yci'mgajp yci'mjiin yci'mdijc.

⁵⁸Ma yci'mnaax yci'mgajp Jesús ca' jaty nej mijhuinma'n tunip anajty, müid co je jäy ajcxy ca' mijpidägyii.

14

Juan el Bautista co y'ögy

¹Je huin'it tiempo Herodes huidibi anajty ane'mb jim Galilea tiy'ajt paty nej Jesús ytuñ.

²E yi' nimay je ymidungmüdpidijc:

—Yijiibi jäy huidibi tzachtumb mijhuinma'n, yi' je' je Juan, je Bautista. Juan ti jugypicy jadüg'oc ma anajty ti y'ögy, paady mic'ajt müid jaydeb mijhuinma'n tuñ.

³Herodes ti anajty ni'ane'mdüy co Juan huen yajmach, e yajpidägyi pujxtigoty. Jadu'n Herodes tuñ müid Herodías ycixpi. Je Herodías je' anajty müid jayijp'aty ti ypicy Felipe, je Herodes y'ajch, chi ti ixmajch Felipe, chi ypicy müid Herodes.

⁴Juan ti anajty nimäy Herodes co ti ytundigooy co ti picy müid Herodías.

⁵Je rey Herodes ooy anajty jayaj'öga'n yi Juan, per tzigüyb anajty müid je mayjäy. Com je mayjäy ti anajty mibicy ajcxy co Juan hue' anajty tügi Dios tiy'ajt müidpi, tüg profeta.

⁶Co Herodes yjimjtpejty, chi anajty ñayñixiduñyii, e chi Herodías ñix ñicxy ejtzp ma Herodes yhuinduu. Je rey ooy jäygidacy nej anajty Herodías ñix y'ejch. Paady Herodes Herodías ñix nimay:

⁷—Dios iich yam ngapxpatpy co nmöhuamyb ti mdimypijctzooyb.

⁸Chi Herodías nimay je' ñix co huen pijctzoohui je Juan, je Bautista, ycohuajc ma tüg texy. Chi Herodías ñix je rey nimay:

—Ndzojcyrich co müich xymöhuip Juan, je Bautista, ycohuajc ma tüg texy.

⁹⁻¹⁰Co jadu'n midooy je rey, chi ytigüy tajp maybi mij cajee. Per co ti anajty Dios capxpaatni, yminaani mayjäy yhuinduu co ymöhuamyb tijaty ypijctzooyb. Paady ane'my tüg soldado co huen nicxy yajtzoñyii Juan ycohuajc, e möhuipy Herodías ñix.

¹¹Huin'it je soldado oy je Juan ycohuajc yajminajci jüby pujxtigoty. Chi moy je töxy'anäg, e je töxy'anäg yejcnajxni ma ytaj.

¹²Huin'it xii je Juan ydiscipulos ajcxy yja'ty. Chi ajcxy oy yajnaaxtigüy je Juan ñinix. Chi ajcxy oy Jesús yajnimäy.

Jesús yajcay migoox mil jäy

¹³Co Jesús nejhuüy ti anajty ti ytuñyii ti yjadyii müid Juan, chi ytigüy ma tüg barco naydüg, e nicxni ma tüg it ma ca' pin china'y. Co je mayjäy nejhuüy co Jesús ti ñicxy, chi ajcxy chonday canaag agajp, nicxy ajcxy ma Jesús yajpaady, hue' tecygi'm ajcxy nicxy.

¹⁴Co Jesús ypidizmy barcojoty, chi ijxy mayjäy. Jesús ooy pa'ayoy je mayjäy, e yajtzoocy je pa'mjäy huidibi anajty ajcxy jim ymüid müñ.

¹⁵Com ti anajty chuu'iiñi, paady je' ydiscipulos ajcxy nimijhua'cy Jesús, e nimay ajcxy:

—Ti chuu'iiñ, e ca' ya pin china'y, paady capxcíxy müid jada mayjäy ajcxy, jaydeb ajcxy nicxy ixtäy ycaayin y'uucin ma yi mutz cajp ajcxy huingtonbi.

¹⁶Chi Jesús yminañ:

—Ca' ycopicyty co ajcxy nicxy jicxy ixtäy. Müich ajcxy möhuip caayin uucin.

¹⁷Chi je' ajcxy yminañ:

—Per iich ajcxy jéyi yeeby nmüidity migoox tzajcaagy etz metz acx.

¹⁸Chi Jesús yminañ:

—Mimiingix yam'amy.

¹⁹Chi Jesús nimay je mayjäy co huen iñay'ihuیداایگیxy ma pi'cmüy'ung nicx. Huin'it Jesús je migooxpi tzajcaagy conügy etz je metzpi acx. Chi ypa't'ijxy jüby tzajpcíxy, e yajnajxy Dioscojuyipy. Chi tujc-huäcxy je tzajcaagy etz moy je' ydiscipulos ajcxy, co huen yajhuäxcyxy ma je mayjäy.

²⁰Nidüg'óciy je mayjäy ajcxy ycaayin. Co je mayjäy ycaayin, chi je discipulos ajcxy yajmujcy je cayduc jicxtuc, e yaj'ujch ajcxy majmetz cach.

²¹Migoox mil anajty ajcxy je yéydijctijc huidibi cay uuc. E ca' ajcxy nichoy je töxyjäydijc ajcxy etz je y'ung y'anäg ajcxy.

Jesús yöy nühuingíxy

²²Chi Jesús ane'my yi' ydiscipulos ajcxy co huen barco tigiügixy mic'amy, jigix ñicxipy ajcxy jim mejy ñinaxy. Nami yi' ydiscipulos ajcxy choñ barcojoty, Jesús ycapxcíxy müid je mayjäy huen nicxcixni.

²³ Co anajty Jesús ti ycapxycíxy mñid je mayjäy, chi ñicxy naydüg ma tüg cõgop Dios mibjctzooobi. Co ycoodziñ Jesús naydüg anajty yajpaady.

²⁴ Co ycoodziñ, mejy cujc anajty je barco cujc ñicxy. E je ñi ooy anajty ymijjëtzpety ma je barco, je' co ooy anajty mic yjanchpojy.

²⁵ E co oy ymoñiy, huin'it Jesús ymijhua'cy ma je' ydiscípulos ajcxy, ñicxy adüyöyb mejyhuingíxy.

²⁶ E co je discípulos ajcxy ijxy co Jesús anajty ymiñ mejyhuingíxy, chi ajcxy ooy ñay'adzigiyyi. Ooy ajcxy yaaxqueecy ymíñañ ajcxy:

—Hue' ñich ajt ijxmaníyim.

²⁷ Chi Jesús mic'amy ymigapxy ajcxy etz ñimay:

—Huinnic jotmic naybidáacigíxy, ñich yí'. Ca' mdzigiyyigíxy.

²⁸ Chi oy Pedro Jesús ymigapxyii, nimaayí:

—Huindzin, pen janch miichity, ane'ngich co huen ñich miich ninicxip adüyöyip mejyhuingíxy.

²⁹ Chi Jesús Pedro ñimay:

—Min.

Huin'it Pedro yminajcy ma je barco etz ñicx ma Jesús adüyöyip mejyhuingíxy.

³⁰ Per co Pedro jihu'ñybicy jadu'n nej anajty ooy mic yjanchpojy, chi ooy chigiy, chi oy oga'n ytigíyñi quimbi, chi yaaxqueecy, ymíñañ:

—Huindzin, ñich yajtzõocigich!

³¹ Huin'it Jesús oy yci' mímajtzí, chi ñimay:

—Miich, janch hueeni mmibijcin. ¿Nej co ca' yajxon xymibicyich?

³² Co Pedro etz Jesús ytigíy barcojoty, huin'it je mic poj ñajxy.

³³ Huin'it je' ajcxy jüby barcojoty ycojxtinay'ihuiydaay ma Jesús yhuinduu. Chi ymíñañ ajcxy:

—Janch tiy'ajt co miich Dios xy'ung'adyii.

Jesús yajtzooctay je pa'mjäy ajcxy jim Genesaret

³⁴ Co ajcxy ymejñajxtay, chi ajcxy oy ja'ty ma je Genesaret naaxjot.

³⁵ E co je jäy ajcxy nejhuíy co Jesús ti yjaty ma yí' ajcxy naaxjot, chi ajcxy tiy'ajt quejxy ma tüg'ócy cajp etz rancho huinduy agonbi co Jesús yjímity. Chi je mayjäy mñid miñ tüg'ócy je pa'mjäy ma Jesús.

³⁶ Chi ajcxy cohuaníy Jesús, pen jeb je pa'mjäy ñidoñiyi je yhuit. E tüg'ócy je huidijaty ñidonip je' yhuit, je' ajcxy chooctay y'agidactay.

15

Huidi jäy yaj'ahuimbijty janch jibic

¹ Chi ymiñ ma Jesús nijëjity fariseo jäy ajcxy, je huindzindijc huidibi tzachpadumb judío ycostumbre. Nañ jadu'n miñ nijëjity escribas, je huindzindijc huidibi ajcxy nijaydutp anajty Dios ñecy. Je fariseos etz escribas ajcxy ti choongixy anajty jim Jerusalén, chi ajcxy y'amidooy Jesús:

² —¿Na'amy co miich mdiscípulos ajcxy ca' cuydungixy judío ñi'ap costumbre? Yí' ajcxy ycaaygixy y'uuccixy, e ca' jayijp ycábujcixy, ca' ixpujicixy ixjëtzcixy ypocy.

³ Chi Jesús y'adzooy, yajtiy:

—¿Na'amy co miich ajcxy mgapxycõmidodägy Dios? Mdzachcuydungixy mgi'mgostumbre ma yjapadyii mgyudungixy ixyipy Dios ycõtújcin.

⁴ Com Dios ti y'ane'my ma ycõtújcin: “Yajmij'at mdaj mdeedy, e pinjaty jibic nigapxy ni'ojíy ytaj yteedy, õgípy yí'.”

⁵ Per miich ajcxy minamb co tüg je yëydijc jëbi ñimäy ytaj yteedy: “Ca' ñich miich ajcxy nbubedañ, com ti n'ahuaníyich ma Dios tüg'ócy tijaty nmñidich.”

⁶ Chi huen ytimpinity jadu'n minamb, ca' ocpubedaanip ytaj yteedy, e jadu'n miich ajcxy myajtigoy Dios y'ane'min com tzachtunaangixy mgi'mgostumbre.

⁷ Miich ajcxy naybidaacip jadu'n nej jihuíy tudägy jäy, e ca' yjanchity. Janch tiy'ajt jadu'n nej jecyip Isaías jaaybejty yajhuí'my co Dios jadu'n ymíñañ:

⁸ Jadayaabi jäy xyajmij'ajtpich ahuac aguy, per ca' ajcxy xyajmij'atyich cixyjot huinijot.

⁹ Naadigi' co ajcxy xyhuin'íyigixyich xyhuinyáaxcixyich. Mnayyaj'ixpíjicigixy ayuc tiy'ajt huidibi jäy ajcxy ti cojy ti maacxy.

¹⁰ Huin'it Jesús huomujctay je mayjäy, ymíñañ:

—Amidoo'ijtcixy ñich n'ayuc etz mhuinjhuíyigixip.

¹¹ Ca' ji ni ti jücxuy huidi jäy ypidacpy ma y'ahuac ñicxy yajpocycäyii. Yí' janchtiy je jibic ayuc huidibi pidzim ma jäy ajcxy y'ahuac, yí' ajcxy yajpocycáhuib.

12 Chi ymiin ma Jesús je' ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy ñimaay:

—¿Nej miich mnejhuuyb co je fariseos ajcxy ñijotma'tpy co ajcxy midoy je ayuc jadu'n nej miich minañ?

13 Chi Jesús y'adzooy, yminañ:

—Huen tim huidibi ane'min huidibi ca' Dios ti pidägy, Dios yajtigoyam, tim jadu'n nej jäy ajcxy huijxgy ujtz huidibi ca' y'oy'ujtzity.

14 Ixmajtzicx yi fariseos etz escribas ajcxy. Ca' ajcxy huinjihuüy Dios ytiy'ajt. Jadu'n ajcxy nipaady nej jäy huintzpi, e co tüg huintzpi huijtzhuidity jadüg huintzpi, chi nimetz nicxy yjutcögägixy.

15 Huin'it Pedro nimay Jesús:

—Yajhuinjihuüyg ich ajcxy jada jihuimbit ayuc.

16 Chi Jesús yminañ:

—¿Nej miich ajcxy nañ jadu'n ca' mhuinjihuüy jada jihuimbit ayuc?

17 ¿Nej ca' miich ajcxy mnejhuüy co tüg'ócixy huidibi tigüyb ma miich ajcxy m'ahuac, je' nicxp ma miich ajcxy mjot etz ypidzimy ma ajcxy mninix?

18 Per je jäy huidibi jibic capxp, capxp je' je jibic ayuc huidibi ymüd ma yjot yhuinma'ñ. Jada jibic ayuc yajpocychimicp je jäy.

19 Yi jibicpi huidibi tzomb ma jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ, yi' je' jäyyaj'ögüi huinma'ñ, je töxyjäy migapxtigoyüi huinma'ñ, meedzi huinma'ñ, je indägi huinma'ñ, je piitz capx huinma'ñ.

20 Yijadu'mbi jibic-huinma'ñ yajpocycäb jäy ajcxy ma Dios. Per co jäy ajcxy ycaay y'ügy, ma ca'ni ajcxy pocy ixpujicixy jayijp, ca' je' ypocycäy ajcxy ma Dios.

Tüg töxyjäy huidibi ca' judíoäy mibjic Jesús

21 Chi Jesús jim chooñ, nicxy ma je Tiro etz Sidón naaxjot.

22 Jim anajty tüg töxyjäy chinäy. Jada töxyjäy hue' anajty cananeajäy, canan judíoäy. Chi yi' nimiiñ Jesús, chi nimay:

—Huindzin, David y'ap y'oc, pa'ayoogich. Ich nmüidich tüg nüx huidibi ymüd ca'oybi etz oy tzaachypí paady.

23 Per ca' ni nej Jesús y'adzoohui. Huin'it je' ydiscípulos ajcxy miin ma Jesús, e ycohuanüy, minañ ajcxy:

—Capxycix müd jada töxyjäy, com nigo xypayaax xypadinaayim.

24 Chi Jesús yminañ:

—Dios ich ti xyquexyich jëda'ajty ma je israelitasjäy huidibi y'alma tigoyam.

25 Chi je töxyjäy ymijhua'ci ma Jesús, e ycojxtinay'ihuiy ma je yhuinduu, chi yminañ:

—Huindzin, tun may'ajt pubejtich.

26 Chi Jesús yminañ:

—Ca' jadu'n y'oyty co n'ixmadzicpich je israelitasjäy (Dios yjäy), e nbubedipich miich ajcxy. Co jadu'n ndunipich, jadu'n nipaadip nej jäy ajcxy y'idich co ajcxy pijci je ajcxy y'ung ycaagy, e möy je uc.

27 Huin'it je töxyjäy y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej miich minañ, per ixty ycaayb je uc je tzajcaagy y'abu'x huidibi cäb ma yhuindzin mesa.

28 Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Janch mij mmibijcin. Ich ndunaamybich jadu'n nej miich mdzocy.

Huin'it hori je töxyjäy ñix choocy.

Jesús yajtzögy mayba'mjäy

29 Chi Jesús jim chooñ. Chi ñajxy ma Galilea mejypa'. Chi ypejty ma tüg cögop, jim inñay'ihuüy.

30 E huin'it oy mayjäy müdmiiñ pa'mjäy huidibi huintz, uum, címucy tecymucy, etz huen tim huidibi pa'mjäy. Pidacy ajcxy je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu, e yi' yajtzooctay.

31 E je mayjäy ooy tzachjihuiy tzachhuinmaay ajcxy anajty je uumbi ti capxgy, je huintzpi ti y'ixgy, je címucpy tecymucpy ti yöygy. Chi je mayjäy ytiigiüi ñbaady capxpaady Dios, je Dios huidibi je Israel jäy ymijpidacpy.

Jesús yajcay midaax mil jäy

32 Chi Jesús mijhuoy je' ydiscípulos ajcxy, nimay:

—Ooy nba'ayooyich jadayaab jäy ajcxy. Com cujc midugig xi ijtcixy ya müd ich etz ca' ajcxy müidity ti ycaayipy. Ca' nguexhuimbida'ñich ajcxy ayuu ma ytjic, ca' yjetyty yajpa'mgojip ajcxy tü'am.

33 Chi je' ydiscípulos ajcxy minañ:

—¿Per ma n'ocpatim ti jada jāy ajcxy ycaayıpy yjüxcıpy ya ma jada abac it ma ca' pin chināy? Co ooy mayjāyity.

³⁴ Chi Jesús yajtııy:

—¿Naag jııby tzajcaagy miıch ajcxy mjacmııdıty?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Jēyi huıxtujc tzajcaagy etz hueen acx.

³⁵ Chi Jesús nımay je mayjāy co huen iñay'ihuiydaaygıxy naaxcıxy.

³⁶ Chi Jesús conıgy je huıxtujcpi tzajcaagy etz je hueenıp acx, e yajnaıx Dioscojuyıp ma Dios. Chi tujc-hua'cx etz moy je' ydiscıpusos ajcxy. E yi' ajcxy yajhua'cx je jıxy pıcy ma je mayjāy.

³⁷ Chi je mayjāy nidüg'ócıy ycaı cüxi. Jesús ydiscıpusos ajcxy yajpidıgy huıxtujc cach cayduc uuctuc tııbi anajty yconaxy.

³⁸ E je huıdıbi ajcxy cay hue' anajty naybáatıgıxy nımıdaax mıı, abıcy je tóxyjāydıjc etz pı'ctıjc ajcxy.

³⁹ Chi Jesús ycapxycıxy mııd je mayjāy huen ajcxy nıcxcıyñı ma ytıjc. Chi Jesús ytıgııy barcojoty etz ñıcxni ma Magdala naax jot.

16

Je fariseos etz je saduceos ajcxy pijctzoogıxy tüg iıxpejt mıjhuınma'ñıybi

¹ Chi je fariseos etz saduceos y'oy ajcxy ıxy Jesús. Yi' ajcxy ıjxta'n octunaangıxy mııd Jesús, paady ajcxy pijctzoy co Jesús huen yaj'ıxyıı ajcxy tüg iıxpejt huıdıbi tzomb tzajpjoty.

² Chi Jesús y'adzooy je' ajcxy:

—Co mııch ajcxy m'ıxy tzuu yi tzajp tzaptz, chi mııch ajcxy mına'ñ com jabom oy tiempo yajpada'ñ.

³ Per co mııch ajcxy m'ıxy jopy je tzajp tzaptz etz huımbıcy, chi ajcxy mına'ñ co ca' y'oyıty yi tiempo. Mııch ajcxy ooy mnaybidāgyıı nejhııy ooy m'ıxpcıyıty ma Dios ytıy'ajt, e ca' yjanchıty. Mııch ajcxy jēbi yi tzajp myajcapxy, per ca' mnejhuııygıxy nej yhuımbıdzımy yi mıjhuınma'ñ iıxpejt huıdıbi Dios ytımyb ma jadachambı xıı tiempo.

⁴ Yi jāy ajcxy huıdıbi cham tzınaayb, ooy yjıbcıjāyıty ajcxy, ca' ajcxy capxymıdoy Dios. Yi' ajcxy chojpcy co nyaj'ıxıpyıch tüg iıxpejt mıjhuınma'ñ huıdıbi tzomb tzajpjoty. Ca' Dios yaj'ıxa'ñ ajcxy jadüg mıjhuınma'ñ, com mııd mııch ajcxy jaybetyıty je mıjhuınma'ñ iıxpejt huıdıbi Dios ytuun mııd Jonás jecy'ajty.

Chi Jesús ıxmajch je fariseos etz saduceos ajcxy, chi ñıcxni.

Fariseos jāy ajcxy y'ıxpıjcin

⁵ Co Jesús etz ydiscıpusos ajcxy yja'ty ma jadüg nııba', chi je' ajcxy yjāydgıgy je tzajcaagy.

⁶ Chi Jesús ymına'ñ:

—Naygüend'ájıtgıx mııd yi fariseos etz saduceos ajcxy, ca' mııpıdaacı yi' ajcxy y'ayuc ytıy'ajt, com jadu'n yi' nıpaady nej levadura.

⁷ Chi Jesús ydiscıpusos ñayñımāayıgıxy mıñ xyıpy:

—Paady jadu'n ymına'ñ, je' co ti ııch ajt je tzajcaagy njāydgıgooyım.

⁸ Jesús nejhııy nej ajcxy nayñımāayıgıxy mıñ xyıpy, chi nımay ajcxy:

—¿Na'amy co mııch ajcxy mınaangıxy co ca' ajcxy tzajcaagy mııdıty? Janch hueenı mııch ajcxy mııbıjcin.

⁹ ¿Nej ca'ni mııch ajcxy mhıınjıhuııy? ¿Nej ca' mjāymechııy co ııch mıgıoox tzajcaayg nyajhuācxıy etz ni mıgıoox mııl je yēydıjctıjc anajty huıdıbi ajcxy cay? ¿E ni mga'ajıhuııyıı ajcxy naag cach cayduc uuctuc ti myajpidıgy?

¹⁰ ¿E ni mga'ajıhuııyıı ajcxy co huıxtujc tzajcaagy nyajhuācxıyıch ma nımıdaax mııl yēydıjc ajcxy huıdıbi caay etz naag cach cayduc uuctuc myajpidıgy ajcxy?

¹¹ ¿Nej co ca' mııch ajcxy mhıınjıhuııy, co ca' ııch yam nıgapxy yi tzajcaagy huıdıbi mııch ajcxy ti mjāydgıgy, co ti nyajnımaaygıxy je levadura huıdıbi je fariseos etz saduceos ajcxy ymııd?

¹² Huın'ıt Jesús ydiscıpusos ajcxy huıınjıhuııy co Jesús ca' anajty je' ti yajnımāyıı ajcxy co huen naygüend'ájıtgıxy mııd tzajcaagy levadura. Hue' janchtıy Jesús yajnımay ajcxy co huen naygüend'ájıtgıxy mııd je fariseos etz saduceos ajcxy y'ıxpıjcin.

Pedro nıdıy'aty co Jesús yi' je' je Cristo

¹³ Co Jesús yja'ty ma Cesarea Filipo naaxjot, chi Jesús y'amıdooy je' ydiscıpusos ajcxy:

—¿Nej jāy ajcxy ymına'ñ, pıncı ııch?

¹⁴ Chi ajcxy ymına'ñ:

—Nıjējıty jāy ymına'ñ co mııch je' Juan je Bautista. Nıjējıty jāy ymına'ñ co mııch je' Elıas, e nıjējıty ymına'ñ co mııch je' Jeremıas o jadüg profeta (huıdıbi tzınay jecy'ajty).

15 Chi Jesús ymínañ:

—¿E miich ajcxy nej mínaangixy, pín ñich?

16 Huin'it Simón Pedro y'adzooy:

—Miich je' je Cristo, je Dios y'ung.

17 Chi Jesús y'adzooy:

—Jotcujc miich Simón, Jonás y'ung, je' co ni pín xycayajnimäy jada tiy'ajt, tügpajc je Dios Teedy nDeedyich huidibi jiiy tzajpjoty, yi' ti xyajnejhuiy jada tiy'ajt.

18 ñich miich nimaayb co miich mxii'adiyb Pedro, e hue' yhuimbizimiy tzaa (hue' je', je tzaa tija'ñ je ayuc huidibi Simón ycapxy co je Cristo hue' je' anajty Dios), e ma jada tzaa ji ngoja'ñich ñich ndzajptijc (hue' yhuimbizimiy, ma ñich n'ane'min chondäga'ñ), e ni ca' oybi ymic'ajt ycamimadägiy.

19 ñich miich nmöhuamby je cötujcin jadu'n nipaady nej tüg ahuuast huidibi müd myaj'ahuädziy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Tüg'óciy huidibi miich mgapx'adujcxy ya naaxhuiñ, Dios nañ jadu'n capx'adugipy jiiy tzajpjoty, e huidibi miich ya naaxhuiñ ca' capx'aducy, Dios nañ ca' capx'adugipy jiiy tzajpjoty.

20 Huin'it Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy, co ca' huaad ni pín nimäy co yi' je' je Cristo.

Jesús nigapxy je' y'ócin

21 Ixti huin'itni Jesús ytiñiy yajnimay je' ydiscípulos ajcxy co nicxamb jim Jerusalén etz co jim ooy y'ayoohua'ñ. Jim Jerusalén je judío mijjäydijc, je teedytjic huidibi tungmüdpí, etz yi' escribas ajcxy ooy chaachytuna'ñiy etz yaj'óga'ñiy. Per codugüg xii huin'it yjugyiga'ñ jadüg'oc.

22 Huin'it Pedro müdnicxy Jesús ahuingujc, e oy oiy, ymínañ:

—Huindzin, ca' Dios tzocy nicx jadu'n mjaty. Müd miich ca' jébi jadu'n mjadipy.

23 Per Jesús yhuäc-huimbijty, chi nimay Pedro:

—Huinhuäctuatcich Pedro, je mujcu' miich jadu'n xyajcapxp. Ca' nigoo xy'adzipyich. Ca' miich mhuinma'ñybidägy nej Dios tzocy. Yi' janchtiy miich mhuinma'ñ'ajtpy nej jäy ajcxy tzocy.

24 Huin'it Jesús je' ydiscípulos ajcxy nimay:

—Pen je pinjaty xypamina'ñich, huen yci'mdzojcin ixmajtztäy etz huen yhuinma'ñybidägy co ayoohuipy müd ñich ycixpi, ixti mabaad y'ögy.

25 Huen pinjäy huidibi ca' ayoohua'ñ müd ñich ycixpi, hue' je' yajtigoyamy yi' yjugy'ajtin. Per pinjaty xypanicxich oy nej ytimyjadipy, hue' je' ypadamyb yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

26 ¿Ti jäygidaacin yi' co tüg jäy y'ocnayaajpadüyb yi' meeñ etz mic'ajtin huindu'my ñaaxhuiñybi, e yjugy'ajtin cixipy tigoyipy tücci'y? ¿Jadu'ñyi jébi jäy y'alma yjugy'ajtin occojuy? Nigi choohuity jäy ajcxy y'alma yjugy'ajtin, ca'ydi jac ni ti.

27 ñich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, miinaambich jadüg'oc ya naaxhuiñ müd je ángeles ajcxy etz müd nDeedyich y'oy'ajtin. Huin'it micuejtähua'ñ tüg'óciy je jäy nej anajty ti ytuungiy, pen oy, o ca' y'oyity.

28 Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co ji ya naagity huidibi ca' y'óga'ñ ixti cooni xy'ixipyich jadüg'oc co ñich anajty nmüñ ane'mbi.

17

Co Jesús ñinicx yajtigach

1 Codudujc xii huin'it Jesús müdnicxy Pedro, Jacobo, etz y'uch Juan ma tüg mijcop, ma tüg cop huidibi ooy ycixity.

2 E jim copcixy Jesús ñinicx ñaygojtigajzi ma Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yhuinduu. Jesús yhuñyijp ytiñiy adicxp nej je xii ytiñcin. E Jesús yhuít y'ahuimbijty janch poob jadu'n nej tüg tiñcin.

3 E timetiini oy ijxcixy Moisés etz Elías ycapxy miydägy anajty müd Jesús.

4 Chi Pedro nimay Jesús:

—Huindzin, oy y'oyity co ñich ajt ya. Pen miich mdzojcpy jébi ñich ajcxy nyaj'oyiy tugüg tijcqueemy. Tüg miich mje', tüg Moisés yje', etz tüg Elías yje'.

5 Pedro capxp anajty, tim huin'itiy tüg joc yajnidigoyday je' ajcxy huidibi ooy adicxp anajty. E ma je joc yajmidoy tüg ayuc huidibi ymínañ:

—Jadayaabi yéydijc ñich je' n'ung'ajtpy huidibi ooy ndzocy njihuiyich etz yi' ñich müd njotcujcity. Amído'o'it miich ajcxy yi' y'ayuc.

6 Co Pedro, Jacobo, etz Juan jadu'n midooy je ayuc chooñ jocjoty, chi ajcxy ooy chigüy etz ñayñitziitzcidaaci ajcxy.

7 Huin'it ajcxy Jesús ñimiini etz nidoñ ajcxy, e ymínañ:

—Pidíccix, ca' mdzigiyyigixy.

⁸ E co ajcxy y'ijxigý, ca' anajty jim Elías etz Moisés. Naydügpajc Jesús yjac-hui'my müid je' ajcxy.

⁹ E co ajcxy yminajcy ma je cop, chi ajcxy Jesús nimay:

—Ca' ni pin müich ajcxy nyajnimáhuipy jadu'n nej ti m'ijxcixy cham, ixti cooni ich anajty ti njugypicyich jadüg'oc ma anajty ti n'ögich.

¹⁰ Huin'it je' ydiscípulos ajcxy yajtiy Jesús:

—¿Nej co yi escribas, yi' ajcxy huidibi nijaydtp etz yajníguejp Dios y'ayuc, yminaangixy co Elías yi' miinaam jayijp etz axam je Cristo?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt co Elías ymiina'n etz yaj'oyidáhuamy tüg'óciy müid Dios ycixpi.

¹² Per ich müich ajcxy nimaayb co Elías ti y'oy. E je jäy ajcxy ca' nejhuiy pin yi', e ooy jibic tuuñ ajcxy, nej tim tzojccixy. E nañ jadu'n ich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty ayoohuaambich ma yi' ajcxy.

¹³ Huin'it je' ydiscípulos ajcxy huinjihuuy co Jesús hue' anajty ñigapxyp je Juan, el Bautista.

Jesús yajtzögy tüg jäy mo'tpa'mmüdpi

¹⁴ Co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan yjäty jim ma je mayjäy ajcxy, chi ñimiini tüg jäy. Chi je jäy ycoxtinay'ihuiy ma Jesús yhuinduu, chi ymiñañ:

¹⁵ —Huindzin, ich nmang pa'ayoohuic. Je' co ymüid mo'tpa'm' etz oy yaj'iyoooyi. Canaag'oc ti ycäy jünjoty nijoty.

¹⁶ Paady ich ti nmüidmüich ma müich mdiscípulos ajcxy, per ca' ajcxy ymadacy yajtzögy.

¹⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Müich ajcxy huidibi jugy'ajtp jadachambi xü tiempo, ca' müich ajcxy mmibiga'n Dios, ca' müich ajcxy mgapxymidoohua'n Dios. ¿Naag xü naag tiempo ich müich ajcxy njacmícxctugipy? Yajmiingix yi yeeg'anäg.

¹⁸ Co je yeeg'anäg yajmüidja'ty ma Jesús, huin'it Jesús ane'my je ca'oybi co huen pidzim ma je yeeg'anäg. E mic'amy je' chögy.

¹⁹ Jac co hueeñi, je' ydiscípulos ajcxy müidmüidac Jesús ahuingujc, chi ajcxy yajtiy ma Jesús:

—¿Nej co ich ajcxy ca' ti nmadägy nicx nyajpidzimíngxicyich je ca'oybi ma je yeeg'anäg?

²⁰ Chi Jesús ymiñañ:

—Je' co müich ajcxy hueeni mmibijcin. Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy, co ixypy müich ajcxy xy'ocmibicyich, ooy ixypy jéda'ajty jadu'n nej je jac mutzpi utz tim, huin'it jébi ixypy mmimäy jadyaabi cop co huen jihuäcy ya etz huen nicx huingduum, chi ñicxip je cop. Ni ti ji ycatzipity pen janch müich ajcxy müidity mibijcin.

²¹ Jadyaabi picy ca'oybi pidzimipy co Dios mmibijctzoohuim mictägy etz ayuu'ijt, ca' jac ti huinma'n.

Jesús nigapxy jadüg'oc y'öcin

²²⁻²³ Co anajty ajcxy yhuidity tügmucy jim ma Galilea y'it, chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Ich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, yajcüyegipyich ma jäy. E yi' ajcxy xyaj'ögibich etz codugüg xü njugypigipyich jadüg'oc. Co je' ydiscípulos ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy ooy yjotmaybaty.

Je cogüejtin ma je tzajptjc

²⁴ Co Jesús yja'ty müid je' ydiscípulos ajcxy jim ma je Capernaum cajp, chi huidi anajty ajcxy meen yajmujcp müid tzajptjc ycixpi, oy ajcxy ijxcixy je Pedro, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Nej müich mhuindzin ycuejcpy meen müid tzajptjc ycixpi?

²⁵ Chi Pedro y'adzooy:

—Cuejtpy.

E huin'it hora co anajty Pedro ytiügý tigoty, chi Jesús jayijp ymigapxy, ñimay:

—Simón, ¿nej mmiina'n? ¿Pin je rey ajcxy yajcuejcpy? ¿Yi' yjäy o huingjäyi'?

²⁶ Chi Pedro y'adzooy:

—Ma huingjäy huidibi ane'my ijtp.

Chi Jesús y'adzooy:

—Ah, ca'tz yi' yjäy huaad ti cuejtcixy.

²⁷ Per ca' ndzocyich co je cogüejtpi nyajcapxmayiyim, nicx müich ma yi' mij laguun e cohuidzi'jiiby mxu'n, e je acx huidibi anajty jayijp huomb, je' myajpidzimipy, e ma y'ahuac jiiby mbaadipy tüg meen, yajpidzim je meen e nicx cuet müid ich ycixpi etz müid müich ycixpi.

18

¿Pin je' jac nigi mijip?

¹ Je huin'it hora je' ydiscípulos ajcxy ymijhuáctay Jesús etz yajtiy:

—¿Pinjáy je' jac níg ymüid je mij'ajtín ma Dios y'ane'my jüby tzajpjoty?

² Chi Jesús mijhuoy tüg je pi'c'anäg. Chi pidacy je pi'c'anäg cujc'amy ma yi' ajcxy.

³ Chi Jesús yminañ:

—Janch tiy'ajt ich miich ajcxy nimäy, pen ca' miich ajcxy jothuimbijtcixy etz naybidaaccixy mhuinma'ñ jadu'n nej jada pi'c'anäg huinma'ñ müid, pues ca' mdigihuipy ma Dios Teedy y'ane'my jüby tzajpjoty.

⁴ Paady, pinjaty müid yhuinma'ñ yung nax jadu'n nej jadyaabi pi'c'anäg müid yhuinma'ñ yung nax, je' je' je' huidiib jac nigi mij'ajtín ymüid jüby ma Dios y'ane'my.

⁵ Hueñypinity huidiib müid ich ycixpi cöbigipy etz tzogipy tüg pi'c'anäg, jadu'n nej jada pi'c'anäg ti ndzocyich ti ngöbicyich, hue' jadu'n nipaady nej jihuüy ti xycöbicyich ti xychocyich.

Je huidiib: ooy ycojotmayity co nbocycähuim

⁶ Hueñypinity huidiib jibic-huinma'ñ ymibidzimy, e yajpocycäy yi' jadu'mbi pi'ctijc huidiib ajcxy xymijnicxpejtpich, jac'oy ixypy co yi' jadu'mbi jáy ytimyñayöcxodziyü tüg paandzaa etz ñayñajtzjibibihuipy mejjoty.

⁷ Ooy ayo'ñity ooy jibicity co ji naaxhuiñybi yajpaady tijaty huidiib yajtundigooby jáy ajcxy. Ni mina xii ca' tigooy y'idipy tijaty huidi yajtundigooy je jáy ajcxy. Per mij ayo'n pada'ñ müid yi' Dios pinjaty cojp tundigooyii.

⁸ Pen miich mgi'o müid mdicy xyajtundigooyb, jac'oy ixypy co mdim'ixpuxy etz ixjibipy jiguem. Nigi oy co mdigihuipy ciduc tecytuc jüby tzajpjoty etz ca'ydi co mdigihuipy müid metz mgi' etz metz mdicy mijjinjoty huidiib nimina ycapich.

⁹ E pen yi' mhuiin tug xyajpocycähuamb, tim yajpidzim etz ixcätz jiguem. Com jac'oy mdigihuipy müid tüg mhuiin ma jugy'ajtín huinixiibi, ca'ydi co mdigihuipy müid metz mhuiin ma yi' jin huidiib camina xii ycapich.

Je y'ixpejt, je cöbixy huidiib: tigooy

¹⁰ Ca' m'ixtijcixy ni tüg pi'c'anäg huidiib xymibijcpich. Yi' ajcxy je' y'ángeles tim ijtiib jüby tzajpjoty ma Dios Teedy, ich nDeedy yhuinduu.

¹¹ Ich je jáy huidiib tzoon tzajpjoty, ti nmüinich ya naaxhuiñ, je' co nyajnitzöga'ñich je jáy ajcxy y'alma huidiib tigooyam.

¹² ¿Nej miich ajcxy mina'ñ? Pen tüg jáy ymüid migo'px cöbixy, etz pen yöyigooyb nidügti cöbixy, ¿nej ca' jébi ixmach je nimida'px majmoxc midaax cöbixy etz nicxy ixtäy je jadügpí huidiib yöyigooy?

¹³ E pen ypatpy je tügpí huidiib yöyigooyb, chi ooy xondägy müid co anajty ti paady huidiib anajty ti ytigooy, ca' jadu'n yxondägy müid je nimida'px majmoxc midaax huidiib ca' anajty ti yöytigooygixy.

¹⁴ Tim jadu'n nipaady müid Dios Teedy jüby tzajpjoty, ca' tzocoy co ni tüg jáy y'alma tigooyipy.

Nej huaad tüg mmigüg nhuinmeecxim

¹⁵ Pen miich mmigüg xytuñ jibic, müidmiydac ahuinguic e yajhuinjihu' ma ti ytundigooy, pen xy'ayuchuinjihuüy ti anajty mminaymigügpigyüi je mmigüg.

¹⁶ Pen ca' xy'ayuc-huinjihuüy, chi huominipy tüg o metz mmigüg huidiib jébi nidiy'ajt'adipy müich m'ayuc.

¹⁷ E pen nañ ca' je' ajcxy ayuc-huinjihuühua'ñ, müidnicxip ma mibijcpidijc yöymujctac e jim ajcxy myajnaxipy jadu'n nej tüg huidiib ca' Dios mibicy etz jadu'n nej tüg yajcogüejtpi huidiib ooy pocymüidity.

¹⁸ Janch tiy'ajt ich miich ajcxy nimäy, tüg'óciy huidiib miich ajcxy mgapx'adujcipy ya naaxhuiñ, Dios nañ jadu'n capx'adugipy jüby tzajpjoty, e huidiib miich ajcxy ya naaxhuiñ ca' capx'aducy, Dios nañ ca' capx'adugipy jüby tzajpjoty.

¹⁹ E nañ jadu'n ich miich ajcxy nimäy, pen ya naaxhuiñ miich ajcxy nimetz mnaygápxigixy co tijaty mmibijctzohuaangixy ma Dios, Dios, ich nDeedy huidiib jüby tzajpjoty, xymöhuipy huidiib ajcxy mbijctzooyb.

²⁰ Com ma miich ajcxy nimetz o nidugüg naymújcigixy, jim ich n'ity cujc'amy ma miich ajcxy.

²¹ Chi Pedro y'amidooy Jesús yminañ:

—Huindzin, ¿naag'oc huaad nhuinmeecxixy yi' ajcxy huidiib xymidundigooybich? ¿Nej nméecxibich ixti cooni huixtujc'oci?

²² Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' yhuixtujc'ócity, hue' meecxipy midaax migo'px jamida'px majmoxc midaax'oc.

Je tumbi y'ijxpejt huidibi ca'p ymigiüg huinmeecxy

²³ Dios y'ane'min jiiyb tzajpjoty jadu'n nipaady nej tüg rey huidibi huijtz'oyiiyb miid je ytumbidiyc jajadu'ni ajcxy yjacminucxy'adyii.

²⁴ Je rey ytimyhuijtz'oyiiychondacyni anajty cuentas, co oy yjady tüg ytumbi huidibi anajty minuucxy'ajtp canaag millón.

²⁵ Com je' ytumbi ca' anajty miidity ti miid migüediib je' yhuindzin. Huin'it je huindzin ane'my co huen je' ytumbi yajtoocnax quipxyi miid y'ungdöxyijc etz tüg'öciy tijaty ymiid, jaydëb ñuucxy y'adujctähuipy.

²⁶ Huin'it ytumbi ycoxtinay'ihuüy ma yhuindzin yhuinduu etz nimay: "Huindzin, pa'ayoogich, etz iich miich nmigüejtähuipy."

²⁷ Chi je tumbi yhuindzin yajtuñ pa'ayo'n, chi huinmeecxp je nuucxy, e yajpidzimy pujxtigoty.

²⁸ E mic'amy co je' ypidzimy pujxtigoty, chi yminaybati tüg ymigiüg huidibi anajty miid quipxyi ti ytuñ. Je' anajty minuucx'ajtp tim hueeni, chi je' yöcmimadziy je' ymigiüg huidibi miid ytuñ, chi nimay: "Cuet huidibi mnuucx'ajtpy ma iich."

²⁹ Huin'it ymigiüg ycojxtinay'ihuüy ma je' yhuinduu. Chi minuucxtaacy nimay: "Pa'ayoogich. Iich miich nmigüejtähuipy."

³⁰ Chi je jadügpä ca' mecxtujcin yajtuñ. Chi oy ymigiüg pidägy pujxtigoty, ixti cooni anajty micuedyii.

³¹ Co je jacjadyii ymidumbidiyc oy icy jadu'n nej ti yajtuñ je' ymigiüg, chi ooy ajcxy jihuüy. Chi ajcxy nicx ma je yhuindzin etz yajnimayday tüg'öciy nejaty anajty ti ijxcixy.

³² Huin'it je' ajcxy yhuindzin oy yajhuoyii je huidibi minuucx'ajtp canaag millón. Chi nimay: "Miich ooy mdzachjibicjäyity. Ti iich miich nhuinmeecxi tüg'öciy je mnuucxy, miid co miich pa'ayoohuin mbijctzooy ma iich.

³³ E miich nañ jadu'n icyipy ti mba'ayoy je migüg huidibi miid mmiiduñ, huidibi xyminuucxy'ajtp, jadu'n nej iich miich ti nba'ayooy."

³⁴ Chi je huindzin ooy chachjotma'ty, chi pidacy ane'min co huen yajtzaachyтуñ je' ytumbi mabaad cuejtäy tüg'öciy huidibi ñuucxy'ajtpy.

³⁵ Chi Jesús ycapxycjxni, minañ:

—Tim jadu'n nej jada rey ti tuñ miid je ytumbi, nañ tim jadu'n Dios tunipy miid miich ajcxy, pen ca' nidüg nidügi miich ajcxy ca' mhuinmeecxy je mmigügtijc amumdügjot.

19

Jesús yaj'ixpicy miid co jäy ytöxyijc ixmach

¹ E co Jesús capxtay jada ayuc, chi choñ Galilea, chi oy yjady ma Judea it jim Jordán mij niñ ninaxy.

² Chi ooy mayjäy ypanicxi, e jim yajtzoocy huidijaty anajty yuu miid pa'm miid.

³ Huin'it nijëjity je fariseos ajcxy nimiiñ Jesús co yajmachcähuaangixy anajty. Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Nej janch co Dios ti xymooyim cötujcin co jëbi tüg yëydijc ixmadzip ytöxyijc miid tim hueeni ti capxy ti ayuc?

⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej ca'ni miich ajcxy m'ixy mgapxy ma ymiñ jaybety ma Dios ñecy co je naaxhuiñybi chondacy, co Dios oga'ñ yajcojy tüg'öciy tijaty huidibi ji'ajtp co "Dios yajcojy tüg yëydijc etz tüg töxyjäy"?

⁵ Nañ jadu'n Dios yminañ: "Je yëydijc y'ixmadzip ytaj yteedy etz pudigihuiipy je' ytöxyijc. E je yëydijc etz ytöxyijc tü'ciy idaangixy."

⁶ Paady ca' ñimetziy ajcxy, com je yëydijc etz ytöxyijc tügmucy y'idaangixy. Com Dios ti huijtzmucy je yëydijc miid je töxyjäy, paady ca' huaadity co jäy ajcxy huijtzhuaäcxp tiibi Dios huijtzmucy.

⁷ Huin'it je fariseos ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Na'amy co Moisés cötujcin ti yejcy jecy'ajty co tüg yëydijc jëbi huaad ixmach ytöxyijc, e möhuipy ñinecy ñidiy'ajt e jadu'n jëbi ixmach?

⁸ Chi Jesús yminañ:

—Moisés jada cötujcin ti xymooygixy co jëbi m'ixmajtzicixy mdöxyijc miid co miich ajcxy mdzachcöjuuñity, ca' mgapxymidohuaangixy Dios. Per co je naaxhuiñybi chondacy ca' anajty jadu'nity.

⁹ Janch tiy'ajt jadu'n nej iich miich ajcxy nimaangixy co je yëydijc huidibi yajjayhuaäcxp miid je ytöxyjäy, e je ytöxyjäy ca' anajty ti ytundigooyb miid huingbi yëydijc, hue' je' yëydijc ytundigooy co ixmach ytöxyijc etz ypijctigach miid huingbi. Nañ tim jadu'n pen tüg yëydijc ypicy miid tüg töxyjäy huidibi ñäy ti y'ixmachyii, hue' tundigooyb anajty je yëydijc.

¹⁰ Co Jesús ydiscípulos ajcxy midooy jada ayuc, chi ajcxy yminañ:

—Pen jadu'n jëdu'n je tiy'ajt co je yëdijc ca' huaad ixmadzip ytoxyjäy, jac'oy co ca' nbijcim.

¹¹ Chi Jesús yminañ:

—Ca' tüg'óciy je jäy huinjihuüy jadayaabi tiy'ajt. Jëyi ajcxy huinjihuüip pin ajcxy Dios pidaaci co huinjihuüip.

¹² Ji canaagnax je ayuc je huinma'ñ nej ca' yjëbity ypigipy je yëdijc. Naagity pi'ctijc yma'xung'aty e ca' yca'pxity ñiniçxy, paady ca' picy ajcxy. E nijëjity je yëdijc ca' huaad ypic, müid jëgixpi co anajty je' ti ymijaapigyii. E nijëjity yëdijc hui'my jaybicy müid jëgixp co ajcxy ytuñ ma Dios ytung, je Dios huidibi ane'myb tzajpjoty. Pinjaty cöbigamy ñch n'ayuc huen cöbicy.

Jesús conucxy maybi'ctijc

¹³ Chi naagity je jäy müidnicxy y'ung y'anäg ma Jesús jaydëb yajc'inxajipy etz Dios müidjctzoy müid y' ajcxy ycixpi. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy oiy je jäy ajcxy huidibi anajty müid müimb je y'ung y'anäg, nimaaygixy co ca' jadu'n y'oyity.

¹⁴ Per Jesús yminañ:

—Huen müid müiñ ajcxy pi'c'anäg ma ñch, ca' mjijpcogapxüygixy. Com pinjaty ymibijcp ñch ngapxy n'ayuc, jadu'n nej jadayaabi pi'c'anäg ajcxy ymibicy, je' ajcxy tig'huam ma Dios y'ane'my jiihy tzajpjoty.

¹⁵ Chi Jesús c'inxajy je pi'c'anäg ajcxy. Chi ñicxni.

Tüg yeeg'anägnip comeeñybi müdmüydägy Jesús

¹⁶ Chi tüg yëdijc oy icy Jesús. Chi y'amidooy:

—Huindzin, çti jada' co oy ñch ndunipyich jaydëb nbaadibich jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy?

¹⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—ÇNa'amy co xyñimäyich co oy huindzin ñch? Dios tüg'pajc oyip, ca' jac pin. Pen müich mdzocjcy co mbada'ñ jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina mguydunipy je Dios ycötujcin huidibi Moisés ycojaay jecy'ajty.

¹⁸ Chi je yeeg'anäg yajtihuimbijty:

—ÇHuidibi cötujcin müich mdijp?

Chi Jesús yminañ:

—Ca' migüg myaj'ögipy. Ca' migüg ytöxyjc migapxtigooyipy. Ca' mmeedzip. Ca' mmigüg mhuin'iniip.

¹⁹ Yajmij'at mdaj mdeedy. Mdzogipy mjihuüip müich mmigügtijc, tim jadu'n nej müich ci'm mnaychogyii.

²⁰ Chi je yeeg'anäg Jesús nimaayy:

—Ti nguydündäyich jadayaabi cötujcin ajcxy maabi ñch nbi'c'atyich. ÇTi jada nja-cyajtigoy'itjpyich?

²¹ Chi Jesús jadüg'oc y'adzooy:

—Pen müich m'idam tudägy, nixx tooctigoyda' huidijaty müich müid, etz mo' je meeñ je jäy ajcxy huidijaty ayoob. Co jadu'n mdunipy, chi mbaadipy oy'ajtin jiihy tzajpjoty. Co jadu'n mdooctähuipy tijaty müich müid, chi müiniip jadüg'oc ma ñch nyajpaadyich, e pajamgich.

²² Co je yeeg'anäg jadu'n midooy, chi ñicxni taj may com ooy anajty chachcomeeñty.

²³ Huin'it Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co ooy ymijhuinma'ñity co tüg comeeñjyay ytig'huipy ma Dios y'ane'my jiihy tzajpjoty.

²⁴ Jadüg'oc nmına'ñich co ooy chipity co tüg comeeñjyay tig'huipy ma Dios y'ane'my, nigi ca' chipity co tüg camello ñaxipy ma tüg xu'ñ'ijx yxutity.

²⁵ Co Jesús ydiscípulos ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy ooy jihuüy huinmay. Chi ajcxy ñay'amidoohui müiñ xyipy:

—ÇPin jëbi paady je' y'alma nüzoozin?

²⁶ Chi Jesús ajcxy huindicxpejty etz nimay:

—Je huidibi jäy ajcxy chipjihuiyb, müid Dios ca' ni ti chipity.

²⁷ Huin'it Pedro ymina'ñ:

—Huindzin, ñch ajcxy ti n'ixmajtztäyich tüg'óciy huidijaty anajty ñch ajcxy nmüid etz nbanicx ñch ajcxy müich. ÇE ti jada' ñch ajcxy nbaadaamybich?

²⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt nmına'ñich co anajty je xii je tiempo paady mina Dios yajtigajtztähuipy je tzajp etz naaxhuñybi, co anajty ñch, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, n'ityich ma ngötujctacich oybi jiihy tzajpjoty, chi müich ajcxy huidi ti xypahuidityich, müich ajcxy mbadamy majmetz cötujctac, e müich ajcxy mdiydunipy je majmetz picyp: Israeljäy ajcxy.

²⁹ E tüg'óciy jáy ajcxy huidibi ti ixmajtztäy yjün ytijc, y'uch ymigüg, y'ung ytóxyijc, y'ung y'anäg, ytaj yteedy, o ycam ytu' müd iich ycixpi, yi' ajcxy ypadamyb migo'px'oc, ca'ydi huidibi ti ixmach. E ypadamy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina.

³⁰ Mayjäy ajcxy huidibi cham ymüid mij'ajtin cötujcin, tzajpjoty ca' ajcxy müd'ada'n mij'ajtin cötujcin. E mayjäy huidibi cham ca' müidity ajcxy mij'ajtin cötujcin, tzajpjoty ymüid'adamy ajcxy mij'ajtin cötujcin.

20

Je naymiduniptijc y'ixpejt

¹ Jadu'n Jesús yminañ:

—Je Dios y'ane'min jiiyby tzajpjoty jadu'n nipaady nej tüg cogambi huidibi ooy mij cam müidity. Chi je cogam jopyñi choñ ma oy nicxy ixtäy tumbidijc ajcxy huidibi yajp'idigipy yi uva cosecha.

² Chi ycapxytuñ müid nidüg nidüg ytumbi co mujuya'n tüg denario meñ tüg xiibi. Chi quejxy nidüg nidüg ytumbi ma je uva cam.

³ Chi petyxi je cogam ñicxy jadüg'oc tumbi ixtaayb. Chi paty cajp cujc nijëjity tumbi huidibi ca' ti tung müidity.

⁴ Chi je cogam je tumbi ajcxy nimay: “Ñicx müich ajcxy tuñ ma iich ngosecha. Cham nmujuyipy jadu'n nej ytiy'ajtiy.” Chi ñicxy ajcxy midumbi.

⁵ Chi je cogam ñicxy jadüg'oc cujcxii tumbi ixtaayb. Nañ jadu'n nicxy jadüg'oc minacyxi.

⁶ Nañ tim jadu'n tzuu jadüg'oc je cogam ñicxy tumbi ixtaayb, chi paty nijëjity cajpcujc huidibi ca' ti tung müidity ajcxy, chi ajcxy nimay: “¿Na'amy co müich ajcxy myaajity? ¿Nej co ca' mnicy mdungixy?”

⁷ Chi je' ajcxy y'adzooy: “Je' co ca' iich ajcxy pin ti xycapxytuñ.” Chi je cogam ajcxy nimay: “Ñicx müich ajcxy tun ma iich nnaaxjot. Cham iya nmujuyipy jadu'n nej ypaadyi.”

⁸ Co oy ycodziyñi, chi je huindzin nimay je huidibi nigop'ajtp je tung: “Ñicx mijhuoody je tumbidijc etz mujuyipy. Mujuy jayijp huidibi ti ymiñ axam tumbi etz jim nicxy myajcogixiy ma huidibi anajty ti müiñ jayijp tumbi.”

⁹ Chi ajcxy jayijp yajmujuy je tumbi ajcxy huidibi anajty ti ytiyiy tumbi axam. Chi yajmujuy ajcxy jadu'n nej anajty jäy ñaymujuyii je tüg xiibi.

¹⁰ Co müiñ je tumbi ajcxy je huidibi ajcxy jayijp tigiy tumb. Chi ajcxy jot'ajti co jac'anaxy yajmujuya'n. Per quipxyjaty ajcxy paty tüg meñ nidüg'óciy je tumbidijc.

¹¹ E co ajcxy quipxyjaty yajmujuy, chi ajcxy ytiyiy jotma'tpi.

¹² Chi ajcxy nimay je cam huindzin: “¿Na'amy co quipxyjaty iich ajcxy ti xymujuyich müid je huidibi ti müiñ axam tumbi? Yi' ajcxy tüg jaxigy ti ytuñ, e iich ajcxy tüg xií je anbi ti ngöbicyich.”

¹³ Chi je cam huindzin y'adzooy, nimay nidügti je' ajcxy: “Müich, iich nmigüg, ca' iich jibic ti nduñich müid müich. ¿Nej ca' iich ajt ngapxytuunim co jadu'n nmujuya'n tüg denario meñi?”

¹⁴ Con yi mmeñ, e nicxni. Jadu'n ndzocyich co quipxyjaty nmujuya'ñich müich müid huidibi ti ymiñ axam ma je tung.

¹⁵ ¿Nej ca' huaad iich nduñich müid iich nmeñ nej ndzócyichi? ¿O co xyajca'oy'ixyich, co iich ooy n'oyjäyity?”

¹⁶ E huidibi ajcxy jaccogixiyb, yi' ajcxy jayijp'adam. E huidibi ajcxy jayijp'ajtp cham, yi' ajcxy yjaccogixihuamb. May ooy yjayjhuomiñ e hueeni huidi huin'ixjipy.

Jesús capxyidzimy jadüg'oc co y'öga'n

¹⁷ E co Jesús anajty ñicxy ma Jerusalén tü'aa, chi müid nicxy ahuingujc je nimajmetzpi ydiscipulos. Chi ajcxy nimay:

¹⁸ —Jadu'n nej müich ajcxy m'ixxy mnejhuüy cham iich ajt nba'ttigiyim jim Jerusalén. Jim Jerusalén iich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, xyajcüyegaamich je teedy mijtungmüidpi etz escribas ajcxy. Nyajtyduna'ñich etz pidäga'n ajcxy ané'min co n'ögibich.

¹⁹ E yi' ajcxy xyciyega'ñich ma je huidibi ca' yjudiojäyity, jigix xyñixigibich xyajxigibich, xycoxipich, etz xyajcruutzpedipich ajcxy. E co n'ögibich, chi njugypigipyich codugüg xii.

Huidibi Jacobo etz Juan ytaj ypijctzou

²⁰ Chi je Zebedeo ytóxyijc müiñ Jesús müid metz je ymang; Jacobo etz Juan. Huin'it je ungdaj huingojxtinay'ihuüy Jesús, pijctzoy may'ajt.

²¹ Chi yajtiy Jesús:

—¿Ti mdzocpy?

Chi je ungdaj y'adzooy:

—Tun may'ajt möhuipy iich metzpi yi nmang yi jacmijtung ma müich m'ane'min, jaydëb iñähüipy ma müich mmijc, tüg a'oy'amy etz jadüg anajty'amy.

²² Chi Jesús y'adzooy:

—Miich ajcxy ca' mhuinjihuüy ti ajcxy mbijctzooyb. ¿Nej mminaxa'ñ myajnaxa'ñ miich ajcxy je tzaachypí huidibi ñich nminaxamy nyajnaxamyich? Jadu'n nej jihuiy m'üga'ñ ajcxy je ta'm nñi huidibi ñich n'ügamy e mbaada'ñ je nñbejtin huidibi ñich nbadamyb.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Jébi.

²³ Chi Jesús ymina'ñ:

—Janch tiy'ajt nej miich ajcxy mina'ñ co mmináxcixipy myajnáxcixipy je tzaachypí huidibi nnaxa'ñich. Per ca' ñich cõtujcin nmiididyich co ñich miich ajcxy nbidägipy mijtungmiid, co myajpaadip tüg ma ñich nmijc a'oy'amy e jadüg anajty'amy. Hue' janchtiy Dios Teedy ymiid n'ixi' pinjaty ti huin'ixy jaydéb yajnicxip je mijtung ma ñich n'ane'mdac.

²⁴ Co je nimajcpi ydiscípulos ajcxy nejhuüy jadu'n nej Jacobo etz Juan pijctzooy may'ajt ma Jesús, chi ajcxy ooy mijotma'ty Jacobo etz Juan.

²⁵ Huin'it Jesús mijcapxy je' ydiscípulos ajcxy, chi nimay jadu'n:

—Miich ajcxy mnejhuüy co yi jáy ajcxy huidibi mijtungmiidpi ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je naax cajp. Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi mic'ajt miid ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je jáy ajcxy.

²⁶ Per miich ajcxy ca' mjadu'nity nej je mijtungmiidpi ma je maybi naax cajp. Pinjaty miich ajcxy je mij tung yajnicxip, copicy ñaybidägüyb nej tüg tumbi.

²⁷ Pen ji miich ajcxy nidüg nigohuajc'ada'ñ, copicy ñaybidägüyb nej tüg tumbi.

²⁸ Com ñich nañ jadu'n, je jáy huidibi tzoon tzajpjoty, ti nmiñich ya naaxhuñ jaydëbi nбудedipyich yi mayjáy ajcxy. E canan yi' ajcxy xypubedipich. Ngýegaamyich njug'yajtin ma yi o'cin miid je mayjáy ycixpi, jaydëbi ngohua'ñich jáy ajcxy y'alma huidibi tigoyam.

Jesús yajtzoocy metz jay huintzpi

²⁹ E co Jesús etz ydiscípulos ajcxy yajppidzimy jim Jericó, chi ypanicxi ajcxy mayjáy.

³⁰ E jim anajty ñaay nimetz huintzpi túbá'áy. E co ajcxy nejhuüy co jim anajty ñaxy Jesús, chi ajcxy yaaxpi jojcpí:

—Huindzin, David y'ap y'oc, tun may'ajt ñich pa'ayoog.

³¹ Chi je mayjáy ajcxy ojcooty je metzpi jáy huintzpi, nimay ajcxy co huen amoñ. Per je huintzpi nñgi minan'idich:

—Huindzin, David y'ap y'oc, tun may'ajt ñich pa'ayoog.

³² Huin'it Jesús ytinayxijp, e ymina'ñ:

—Ocmin miich ajcxy ya.

Huin'it yajtüy:

—¿Ti mdzojcpy ndunipyich miid miich?

³³ Chi ajcxy ñimaayi:

—Huindzin, ndzojcpyich co xyajhuindicxigibich.

³⁴ Huin'it Jesús pa'ayoogoty ajcxy. Chi ajcxy nidoni ma je' yhuin, e mic'amy je huintzpi ajcxy y'ixigý. Chi Jesús ajcxy panicxy.

21

Jesús ytigüy jim Jerusalén

¹ E co anajty Jesús etz je mayjáy ajcxy ti mihuingoni Jerusalén, chi yja'ty ma Betfagé cajp mihuingon je Olivos cögop. E jim Jesús quejxy nimetz ydiscípulos ajcxy.

² Chi ajcxy nimay:

—Nixcix ma je cajp huidibi jim'amy. E jim tüg burro ycoxochity miid y'ung. Coguejtüdiip ajcxy je burro e yajmiingix ya ma ñich.

³ E pen jim pin nej xñimáy, nima' co je Huindzin yajtunam, e yajhuimbida'ñ mic'amy.

⁴ Jadayaabi oy jadu'n ytuñyii yjadyii ycixy yca'pxy jadu'n nej je profeta jecyip jaay, co jadu'n ymina'ñ:

⁵ Yajnima' je jáy ajcxy huidibi tzinaayb jim Sión (Jerusalén), oc'ijxcix, chi miñ ajcxy je mrey, yung nax yjot yhuinma'ñ miidity je mrey, etz burrocixy miñ. Ma tüg burro mang huidibi ytaj tizmy yajyöyp.

⁶ Chi je metz ydiscípulos ajcxy cuyduñ nej anajty Jesús ti y'ane'myii.

⁷ Yajja'ty ajcxy je burro miid ymang. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy jñibe'ñ je metzpi burro miid ajcxy yjocxhuit, chi Jesús yaj'ñay je burro mang.

⁸ E je mayjáy ooy yajhuinyébiy ajcxy je tü'aa miid yhuít, chi ajcxy oy ypuxy quipy y'aacx. Chi ajcxy pidacy ma je tü'aa.

⁹ E jim ñajxy je burro, e je mayjáy huidibi nicxp jayijp, e nañ jadu'n huidibi anajty mimb axam, ooy ajcxy ytigüy huambi jihuiyb, chach minaangixy:

—¡Hosana! ¡Gloria a Dios! ¡Ooy ycómayity Dios! Huen capxpaady idipy jada yédyjc huidibi mimb ma yi nHuindzin Dios yxi etz miid ymic'ajt. ¡Gloria a Dios!

¹⁰ Co Jesús ytigüy jim Jerusalén, chi tüg'óciy je mayjäy huinmay'ahuidijty, chi ñay'amidóohuigixy miñ xyipy:

—¿Pin yi' yjiibi jäy?

¹¹ Chi mayjäy y'adzooy:

—Yi' je' je profeta Jesús huidibi tzoon ma Nazaret cajp ma Galilea it.

¹² Huin'it Jesús ytigüy ma Dios ytijc. Chi ixquejxtay tüg'óciy je ajuybi adooopi huidibi anajty yajpatp jüby. Chi tijhuimbijttay tüg'óciy je mesa ma anajty jäy jim ymeeñyhuingogongixy, etz nañ jadu'n tijhuimbijttay je muuxytoocpi iñaybejt.

¹³ Chi jadu'n nimay ajcxty:

—Jaaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy: “Hich ndijc je' yi' ma jäy ajcxty Dios mibijctzoy”, per miich ajcxty hue' yi' mhua'ñ meetzpi tijc.

¹⁴ E co anajty jüby tzajptigoty Jesús, chi jüby ñimiini huidijaty anajty huintz, huidijaty anajty cima'ty tecy'ma'ty, chi Jesús yajtzoocay.

¹⁵ Per je teedy ajcxty huidibi mijtungmiid etz je escribas ajcxty ooy mijotma'ty Jesús co ajcxty ijxy nejhuüy jadu'n nej Jesús anajty tuñ mijhuinma'ñ. Etz nañ jadu'n ajcxty ijxy co je pi'c'anäg anajty ajcxty yhuaangixy yjihuiigixy jüby tzajptigoty, ymínaangixy: “iHuen cómay'idipy je rey David y'ap y'oc!”

¹⁶ Chi je teedy etz escribas ajcxty Jesús nimay:

—¿Nej ca' miich mmidooy nej je pi'c'anäg chach mínaangixy?

Chi Jesús y'adzooy:

—Nmidooybich. ¿Nej ca' miich ajcxty mgapxyñi Dios ñecy ma ymiñ jaaybety co jadu'n ymína'ñiyi?:

Ti myaj'ixpicy ñy ma je pi'ctijc ma'xungdijc jaydëbi ajcxty iibaadip capxpaadip Dios.

¹⁷ Chi Jesús ycapxycijxy miid je teedy etz escribas ajcxty etz chooñ jüby tzajtigoty. Chi ñicxy ma Betania cajp, e jim yajnajxy je tzumbi.

Jesús capxpojcy je higeri ca'p anajty ytíim'aty

¹⁸ E co yxiim'y ytücxigý, chi Jesús yhuimbijty Jerusalén. E ma anajty tím ytüyöy, jim yuuböcooti.

¹⁹ E jim ijxy ma tüba' tüg cop je higeri quipy. Chi ninicxy. Chi pä't'ijxy, per ca' anajty ni tüg ytíim, jëda'ajty je' y'aay. Chi Jesús nimay je higeri quipy:

—iNi ca' mínaa xií mdím'adipy!

E mic mícíyí je higeri quipy ytíich.

²⁰ E co je' ydiscipulos ajcxty jadu'n ijxy, chi ajcxty ooy huinmay. Chi ajcxty y'amidooy Jesús:

—¿Na'amy co yi' higeri quipy mic'amy ti ytíich?

²¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nnímaaygixy. Pen miich ajcxty miid je mibijcín, etz ca' ajcxty mmibicy aametz jotmetz, jëbi mijhuinma'ñ mdungixy nej iich ti nduñich. E nañ jadu'n jëbi jac mijpi mijhuinma'ñ mdunipy ajcxty. Jëbi ajcxty tun cop mnímäy: “Quég ya, tigi' mejyoty” e xcapxymidohuipy ajcxty je tun je cop.

²² E tüg'óciy tijaty miich ajcxty mbijctzooyb huen ytímytijyity, pen mmibijcp ajcxty, mbaadip ajcxty.

Jesús ycötújcín

²³ Co Jesús yja'ty Jerusalén, chi ytigüy jadüg'oc ma Dios ytijc. E jüby anajty yaj'ixpicy je mayjäy, chi ñimiini je teedy mijtungmiidpi etz judío mijjäydijc ajcxty. Chi ajcxty y'amidoohui:

—¿Ma cötújcín ti mbaady co jadu'n mduñ tzajtigoty? ¿Pin jada cötújcín ti xymöy?

²⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Nañ jadu'n iich miich ajcxty nyaj'amidoohuamy tüg ayuc. Pen m'adzooyb ajcxty jada ayuc, huin'it iich miich ajcxty nyajnimáhuipy ti cötújcín iich miid nduñ huidijaty.

²⁵ ¿Pin quejxy je Juan, je Bautista, yajniibejtpi, Dios o jäy ajcxty?

Chi ajcxty ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Co ixyipy ajt n'adzoohuim co Dios Juan quejx, huin'it xy'adzoohuim: “¿Na'amy co miich ajcxty ca' mmibijcy Juan?”

²⁶ Per nañ jadu'n ca' huaad nmínaaním co jäy ajcxty yajnibijcy Juan, com nejhuüyím co yi' mayjäy mibijccixy co je' anajty Dios tüg y'ayucnajtzcapyiiby.

²⁷ E paady ajcxty jadu'n adzooy Jesús:

—Ca' iich ajcxty nejhuüygixy.

Huin'it Jesús ymínañ:

—Nañ jadu'n iich ca' nigapxa'ñich pin je' ycötújcín miid nduñich huidijaty.

Je metzpi ung ijxpejt

²⁸ Chi Jesús ymínañ:

—¿Nej m'oc'ixy m'ocjaygugi' jadaayaabi ixpejt? Tüg je yëydijc ymiid anajty metz je' ymang. Chi nimay je mijpi: "Nix cham m'octuñ ma iich n'uva cam."

²⁹ Huin'it je' ymang y'adzoohui: "¡Ca' n'nicxa'ñich!" Chi jaccohueeñyi je' ymang yhuin-maydigajch, chi ñicxy tumbi.

³⁰ Chi je ungedeedy oy ixy je ymang mutzpi. Chi nañ jadu'n nimaay co huen nicxy tuñ. Chi je' ymang mutzpi y'adzooy: "Oy, cham ñicxibich." Per ca' ñicxy.

³¹ ¿Huidi je' nidügti ycuymuñ nej anajty yteedy tzocy?

Chi ajcxy yminañ:

—Je' ymang mijpi huidibi jayijp nimay.

Huin'it Jesús nimay ajcxy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co je huidibi ajcxy yajcogüejtp etz je töxyjäy ajcxy huidibi tundigooyb müid yëydijc, je' ajcxy tighuamb jayijp ma Dios y'ane'my jüby tzajpjoty, ca'ydi müich ajcxy.

³² Paady ycxipi oy ymiñ je Juan huidibi jäy ajcxy yajniibejt, Juan yajni'ixiygixy je mayjäy nej ajcxy jëbi yjothuimbidiopy ma Dios. E müich ajcxy ca' mibijcy jadu'n nej Juan yminañ. Per je' ajcxy huidibi yajcogüejtp etz je töxyjäydijc huidibi tundigooyb müid yëydijctijc, ymibijc je' ajcxy Juan. Oy müich ajcxy mja'ixy, per ca' mjothuimbidaangixy etz ca' mibigaangixy.

Je naymiduumptijc jibicjäybi ajcxy y'ixpejt

³³ Chi Jesús yminañ:

—Oc'amidoo'ijtcix jadaayaabi ixpejt. Ji anajty tüg je huidibi nihuindzin'ajtp mijpi je tundac. Chi je cogam uvas cojy ma je ytundac etz jügajy. Chi yaj'oyiy ma anajty jëbi je uvas ñii yajniigidägaani. Nañ jadu'n cojy tüg tzaaboch cixpi, jigix jëbi cuend'aty ycam. Co yaj'oyiday, chi je cogam yeycy pijctzoy je ycam ma je jäy ajcxy huidibi naymidunaanip. Chi oy chooni je cogam nicxy viaje tumbi.

³⁴ Je huin'it tiempo co yhuaad'ajtni je cosecha, chi je cogam quejxy nijëjity ytumbi jim ma huidibi anajty ti yajpijctzoy je ñaax co huen möyii je huidibi yi' paadaanip.

³⁵ Per je jäy huidibi anajty ti naax pijctzoy, chi ajcxy majch je tumbi. Chi ajcxy ooy huinhuojpy jiphuojpy tüg. Chi ajcxy huingäch jipcäch jadüg. Chi ajcxy je midugügpi yaj'o'cy.

³⁶ Chi je conaax cogam huingbi ytumbidijc quejxy. E nañ jadu'n ajcxy oy tungixy jadu'n nej anajty ti tungixy je jayijp'atypi.

³⁷ Chi yci'm'ung oy quejx cogixiyñi. Hue' jot'ajti co yajmij'adiyb je' y'ung.

³⁸ Per co ajcxy je tumbidijc ixpatty je cogam je' y'ung, chi ajcxy ñaygapxi: "Tzoc ajt yaj'o'cim je cogam ymang, com yi' je' mihu'i'mamb je' yteedy je yjugy'ajtin je ypidägy. E co ajt nyaj'o'cim, chi iich ajt mihu'i'mim je cam."

³⁹ Chi ajcxy majch je cogam ymang. Chi ajcxy huijtzpidizmy ma je tundac. Chi oy yaj'öccixy.

⁴⁰ Huin'it Jesús yminañ:

—Co anajty ti miñ je conaax je cogam, ¿ti jada' y'octunipy müid je tumbidijc ajcxy?

⁴¹ Chi je teedytjic etz mijjäydijc y'adzooy:

—Je cogam yaj'ögipy yijibi jibicjäydijc, ca' ajcxy pa'ayoohuipy, etz yegipy je uvas cam pijctzoy ma je huingbi jäy huidibi yegipy je pidägy huidibi cogam paatip.

⁴² Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca'ni müich ajcxy mgapxy ma miñ jaaybety ma Dios ñecyi? Jadu'n yminañ:

Je yëydijc huidibi je jäy ajcxy ca' anajty tzocy, Dios ti pidägy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nej tüg tzaa oybi huidibi je pojtzpidijc ca' ajcxy yajtunañ, e je' je' oy ti yhuimni ma anajty yjaccocyity. Je Huindzin Dios jada tung ti tuñ, e ooy oy n'ijxim yi' ytung.

⁴³ E paady jadu'n iich müich ajcxy nimäy co müich ajcxy myajpigañ yi' m'it mlugar jüby tzajpjoty ma Dios y'ane'my etz yajmöhua'ñ je huingbi jäy je huidibi amuumdüg'ot naygiyeycip ma Dios.

⁴⁴ Pinjaty ca' cöbiganñ jada mij'ane'mbi, ayo'n ypadaamb, ytimnipatp nej jihuüy jim ycijxciday ma je tzaa nixc, tijhuüdiz yjajtähuipy. O pen je mij'ane'mbi midziptzoñ je jäy, chi ytigoydähuipy ajcxy, tim jadu'n nej jihuüy je tzaa ñigidaagoodyi ajcxy, e janch jaam pux nicxy yjaty.

⁴⁵ Co ajcxy midooy, chi je teedytjic etz je fariseostijc huinjihuüy co yi' ajcxy yajni gapxyp,

⁴⁶ chi Jesús ajcxy jamadzaañ. Per tzigüyb anajty ajcxy müid je mayjäy, je' co je mayjäy anajty mibijccixy co Jesús najtzcapxiyb Dios ytiy'ajt.

22

Je ixpejt ma jäy anajty pijcpidijc nixiduuñ

¹ Chi Jesús jadüg'oc ytigüyb capxp müid ixpejt, yminañ jadu'n:

2 —Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej je rey ymang ocnixiuduñ co ti ypicu.

3 Chi je rey quejxhuacxtay je ytumbi co huen nicxy huoomujctaaagixy je huidijaty anajty ti yaj'nimaagixy co mingixipy ma ytuna'nyii yjada'nyii je pijcin. Per ca' je' ajcxy ymiina'n ma je pijcin nixiuduñ.

4 Chi quejxnip huingbi ytumbi, nimay ajcxy: "Nimaagix je tiibi oy jayijp'aty mnimaagix jadu'n co huen mxiinacx ma yam je caayin uucin ni'ixi' y'ity. Ti je huaj nicxpi nyaj'ogych. E ni'ixi' ijttayni, huen miin ajcxy ma je pijcin ytuna'nyii yjada'nyii."

5 E je' ajcxy tiibi anajty yaj'nimaagixy, ca' ajcxy je' ytimy tuñ cuendi. Nijjity ajcxy nicxy ma ytundac. Nijjity ajcxy nicxy toocp yejcp;

6 e nijjity ajcxy majch je rey yquejxyöybi ajcxy, chi ajcxy oy chaachytuñ, chi yaj'o'cy.

7 Chi je rey ooy chachjotma'ty. Chi je soldados ajcxy quejxy co huen nicxy yaj'öctäyii je jäyay'öcp ajcxy etz ytoyödhuij je ycajp.

8 Chi je rey nimay je ytumbi ajcxy: "Ni'ixi' ijttäy ma jadayaabi je pijcin yajnixiduna'n. Per je huidibi ajcxy ti yajnimäy ca' ajcxy mihuaadity co ymingixipy.

9 Nicx miich ajcxy majaty jäy yjin ytiç. Nimaagixy tüg'öciy pinjaty ajcxy mbaty, co huen mingixy ma je pijci."

10 Chi nicxy je rey ytumbi ajcxy. Chi ajcxy müdmüinday je mayjäy, je oyyäybi etz je jibicjäybi. Chi y'ujztay je rey ytiç müid je mayjäy.

11 Huin'it je rey ytigäy mayjäyjoty, ixa'n anajty huidijaty ti yajhuomiñ. E jiiy tüg yëdyjc ti ijxpaty huidibi ca' anajty ti ñayxoxyii, jadu'n nej jäy nayxöjixigixy co ajcxy nicxy ma tüg pijcin.

12 Huin'it je rey minañ: "Migüg, çnej ya ti mdigiy tigoty, e ca' mxojx müidity nej ypaadyii?" E je yëdyjc amoñyi je' yhui'my.

13 Chi je rey nimay huidibi anajty jim pubejtp: "Cixotz tecyotz jada yëdyjc etz pidäg agootztuuby. E jiiy yjihuiy yäxipy, jiiy ytiitz huinqueedip müid jotmay."

14 Com may je jäy ajcxy huidibi ti yajhuooy, e hueeni ajcxy huidibi ti yajhuin'ixy.

Je cogüejtin ñimiydägy

15 Je huin'it tiempo je fariseos ajcxy tuuñ quipxycapxy co anajty xihuaangixy nihuambedaangixy Jesús.

16 E jadu'n ajcxy quejxy ma Jesús yajpaady naagity huidibi minicxpejt je fariseos ajcxy ytiy'ajt etz naagity huidibi mijnicxpejt je Herodes ytiy'ajt. Chi ajcxy Jesús nimay:

—Huindzin, nejhuuybich ich ajcxy co miich mgapxy je tiy'ajt. Tudägy may'ixpicy jäy ajcxy jadu'n nej huaad ajcxy cuychinaagixy Dios ytiy'ajt. E ca' mgüendituñ nej jäy ajcxy yminaangixy. Tú'ciy miich mduñ müid comeefnyjäy etz müid ayoobtijç, ca' huin'ixpety may'ixpicy.

17 Nejhuihuamy ich ajcxy nej miich mina'n pen tiy'ajt jadu'n: çNej ndundigooyim ma Dios ycötüjcin, co ngüejtim ma César, je romano mij'ane'mbi?

18 Per Jesús ñejhuuyb anajty ajcxy yjibic-huinma'n, e chi ajcxy nimay:

—Ooy miich ajcxy naybiäaagixy nej jihuiy ooy mdudägyity, e ca' yjanchity. çNa'amy co ajcxy xychachjot'ixy xychachhuinma'n'ixyich?

19 Yaj'ixcich tüg meen huidi müid migüejtigixy César.

Chi ajcxy mimiin tüg meen.

20 Chi co Jesús y'ixy je meen, chi yajtiy:

—çPin y'ahuinax e pin yxi çixjaay ma jada meen?

21 Chi ajcxy y'adzooy:

—Je romano mij'ane'mbi y'ahuinax etz yi' yxi.

Huin'it Jesús je' ajcxy nimay:

—Mo' je César huidibi yi' yjë'ajtpy, etz mo' Dios huidibi Dios yjë'ajtpy.

22 E co ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy ooy jihuiy huinmay. Chi ajcxy ixmajch Jesús, e ñicxni ajcxy.

Yaj'amidooy ajcxy je jugypijcin co pin ti y'ögy

23 Je huin'it xii je saduceos ajcxy oy ixu Jesús. Yi' ajcxy ymina'n co ca' yjugypiga'n je öcpi ajcxy. E jadu'n ajcxy huinma'n pidägy, e yminaangixy:

24 —Huindzin, jadu'n miin ma Moisés ycötüjcin co je yëdyjc huidibi ypijcychinaayb müid ytöxyjç, e pen öcp je yëdyjc, e ca' ni tüg y'ung yajhui'my, copicy co co'öcytöxyjäy ypijctigadzipy müid je yëdyjc ymiguëx.

25 Pues jii ma ich ajcxy anajty tüg quëx je yëdyjc nihiixtujç. Je ungoob ypijcy, e chi ix'ögy ytöxyjç, e ca' ni tüg y'ung yajhui'my. Chi je miguëx ypijctigajch müid je töxyjäy.

26 Nañ jadu'n je mimetzpi yëdyjc ix'o'cy ytöxyjç. Nañ jadu'n je midugügpi yëdyjc ix'o'cy ytöxyjç. E jadu'n oytuñyii yjadyii müid je töxyjäy co ti anajty müiddzinay'abidzimdäy je nihiixtujçpi yëdyjc tüg quëxpi. E je nihiixtujçpi ajcxy ix'o'cy je töxyjäy, e ca' ni tüg y'ung ajcxy yajhui'my.

²⁷ Chi nañ jadu'n oy y'ócni je töxyjäy.

²⁸ E co anajty xii tiempo paty, co anajty Dios yajjgypicy yi tiibi ajcxy y'ögy, ¿huidibi jada' ajcxy nidügti je yëdyjc töxyjic'adaanip je töxyjäy? Com ti ajcxy jadu'n nihiuxtujepi müddzinay'abidzimgixy.

²⁹ Chi Jesús je' ajcxy y'adzooy:

—Miich ajcxy ca' mhuinjihuüy je tiy'ajt, com ca' mnejhuüyigixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e com ni ca' mnejhuüyigixy je mic'ajt huidibi Dios ymüid.

³⁰ Pues co anajty yjugypijccixy je jäy tiibi y'öccixy, chi ca' ajcxy y'piga'ñ, e nañ jadu'n ni ca' ajcxy ñaymöhüüyb y'ung huen pijccixy. Hue' ajcxy yjugy'adaangixy chinähuaangixy jüiby tzajpjoty, tim jadu'n nej je ángeles ajcxy chinaaygixy jugy'ajtcixy.

³¹ Per je tiy'ajt co jäy ajcxy tiibi y'öccixy yjugypigaangixy jadüg'oc, jëbi mbaatcixy jada tiy'ajt ma Dios ñecy. Dios ci'm jadu'n minañ:

³² “Fich je' je Dios huidibi Abraham, Isaac etz Jacob yDios'ajtpy.” Com yi Dios ca' yi' yDios'aty ma yi öcpi ajcxy. Yi Dios Dios'ajtp yi' ma yi juugypij ajcxy.

³³ E co je mayjäy jadu'n midooy, chi ajcxy ooy tzachjihüüy tzachhuinmaay je Jesús y'ixpijcin.

Je ane'mün huidibi ooy ycopicyity

³⁴ E co je fariseos ajcxy nejhuüy co Jesús anajty ti yaj'amoñyii je saduceos ajcxy, chi ajcxy ñayyöymujctaayi.

³⁵ E jim anajty tüg leyhuindzin huidibi Jesús anajty jot'ixyp huinma'ñ'ixyp, chi y'amidooy:

³⁶ —Huindzin, ¿ma yi maybi Dios ycötujcin, huidibi yi' jaccopicyip?

³⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Tzoc jihui' etz yajmij'at nHuindzin'ajtim Dios müid tüg'óciy m'aa mjot, etz müid tüg'óciy m'alma, etz müid tüg'óciy mhuinma'ñ.

³⁸ Jada je' jadu'n je Dios ycötujcin huidibi jaccopicyip, etz huidibi tim jayjijip.

³⁹ Je mimetzpi Dios ycötujcin jahueengi tú'ciy ñaybadyii müid je jayjijpi, yi' huidibi jadu'n minamb: “Tzocjicix jihüüyigix yi mmigügtijc, tim jadu'n nej mnaychogyii nayjihüüyii ci'm.”

⁴⁰ Jada Dios metzpi ycötujcin jaccopicy jacmic'ajt müid ca' jac huidibi cötujcin huidibi Moisés etz je profetas ajcxy yejc.

¿Pin je' y'ung je Cristo?

⁴¹ E ma anajty jim tüg'mucy yjac'ijtcixy je fariseos, huin'it Jesús yajtiy:

⁴² —¿Nej miich ajcxy huinmay müid Cristo? ¿Pin je' y'apmang?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Je David je' y'apmang.

⁴³ Chi Jesús ajcxy nimay:

—¿Na' amy co David anajty ti ymina'ñ co Cristo hue' je' yi' yhuindzin? Jadu'n ti capxy David anajty müid je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ymina'ñ:

⁴⁴ Je Huindzin Dios nimay ñich nHuindzin: “Fña' ma ñich n'a'oy'amy, ixti cooni ñich miich nyajmimadägip ma je mmidzip ajcxy.”

⁴⁵ ¿Nej jëbi David ymij'ap'adyii je Cristo? Com David ci'm ymina'ñ co Cristo yi' je' yhuindzin.

⁴⁶ E nitüg'aa ajcxy yca'adzohuimbijty. E jadu'n nej je xii tiempo yjacnicx anajty ca' ni pin ocjacyajtiyñi huidijaty ayuc.

23

Jesús xäy ajcxy je fariseos etz escribas

¹ Chi Jesús nimay je mayjäy etz yi' ydiscípulos ajcxy:

² —Je escribas etz je fariseos ajcxy chachnaygömäayigixy co yi' ajcxy jajtp nej capxti'cxipy je cötujcin huidibi Moisés yjaay jecy'ajty.

³ Oy co ajcxy mgyudunipy jadu'n nej yi' ajcxy xyaj'ixpijccixy Dios y'ayuc, capxymidoogix nej xyñimaaygixy per ca' mdungixy huidibi yi' ajcxy ytumb, com yi' ajcxy oy ycapxcixy e ca' ajcxy cuydungixy.

⁴ Yi' ajcxy nigo yajcojicixy canaag costumbre huidi je jäy ajcxy ca' mimadäga'ñ, e ca' ajcxy pa'ayoy je jäy, tim jadu'n nipaady nej jihüüy tüg tzimy ti mooygixy jemxypi huidibi ca' je jäy ajcxy mimadäga'ñ, e yi' escribas etz fariseos ajcxy ni ca' ycñuáx yajpaadaangixy je tzimy.

⁵ Tüg'óciy huidi yi' ajcxy ytumyb, je' ajcxy ytumyb co huen jäy ajcxy ixyii, jaydëbi yajcömey ajcxy. Yi' ajcxy yajhuimboc-huññiyigixy etz ñayyajcñhuññiyigixy Dios y'ayuc. Nayxojxcixy müid huit yooñjatypi co chachcömayaangixy.

⁶ Ooy ajcxy tzocy iñaybejt ma je' iñäy je ane'mbi ma jäy ajcxy yxñiduñ. Ooy ajcxy tzocy yi' cödumbi iñaybejt ma je naymujctac.

7 Yi escribas etz fariseos ajcxy oy tzojccixy co ajcxy yajcapxpoocxip huindzigi'n'amy mayjäyduum. Etz nañ jadu'n ajcxy tzocy co jäy ajcxy yajmij'adiyb nej huindzindijc ixpicytjic.

8 Miich ajcxy ca' jadu'n m'a'ixihuiipy co ajcxy xytijipy huindzin com nidüg'ócüy miich ajcxy mnaymigüg'ájtigixy, etz tügpajc je' huidibi miich ajcxy mhuindzin'ajtpy yi' je' Cristo.

9 E nañ jadu'n miich ajcxy ya naaxhuiñ, ca' oy ni pin mdeedy'adiyb co miid miich ajcxy tügpajc je mDeedy, huidibi jiiyby tzajpjoty.

10 E nañ ni mganaydijiyb ajcxy mij ane'mbi, com yi Cristo je' tügpajc miich ajcxy mmij'ane'mbi.

11 Je pin jaccapxymidoob ymigügtjic, je' je' mij'ajtin miid ma miich ajcxy.

12 Pinjaty huidibi ci'm naygömayip, tzöydu'nbaadip je', e pinjaty naybidaacip nicy xeemy, je' je' capxpaady y'idipy.

13 ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy! Miich ajcxy mnaybidáacigixy nej jihuiy ooy mdudägyjäy, e ca' yjanchity. Miich ajcxy mgoyüchpy je Dios ytiy'ajtin nej huaad jäy ajcxy ytiigy jiiyby tzajpjoty ma Dios y'ane'my. Ni miich ajcxy mgatigiygixy, e nañ ni mga'a'ixiygixy co huingbi ytihihup.

14 ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy! ¡Miich ajcxy m'aanüdacp! Miich ajcxy myajcijxtaayi yi co'ögy ytöxyjäy ypidägy miid ajcxy m'adzojcin, e mdungixy ooy jecy tzajpcapxycapxi, jigix capxpaady mbidzimipy. Dios nigi chaachytunip miich ajcxy miid mbocy ycixpi, ca'ydi jac pin jäy.

15 ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas, miich ajcxy naybidaacigixy tudägy, e ca' yjanchity! Mhuinyöy'abidzimyb miich ajcxy je naaxhuiñybi, co mgapxhuäcxa'n je m'ixpicin ma je tügpi jäy. E co ajcxy je' myajmibicy, huin'it mejtz jadu'ñyi je pocy anajty müidity je jäy, ca'ydi miich ajcxy.

16 ¡Ay miich ayoob ajcxy huidibi jadu'n idäitp nej tügi huintzpi huinhuoy! Miich ajcxy minamb co pen tüg jäy tuñ yhuandaacin, e ¡baati capxpaati Dios ytiyc, chi ca' cuyduñ je huandaacin. Per pen ¡batpy capxpatpy je oori huidibi jiiyby ma Dios ytiyc, huin'it janchity cuyduñ je huandaacin.

17 Tzuudijc locidijc huidibi ca' huinjihuiy je tiy'ajt. ¿Huidibi jaccopicyip: je oori o je Dios ytiyc ma je oori yoxy ity?

18 Nañ jadu'n miich ajcxy mina'n: "Pen tüg jäy huandaacin tuñ, e capxpaady je altar ma Dios yajhuindzigiy, chi ca' cuyduñ je huandaacin. Per pen capxpaady je huindzigi'n' tüch ma je altar ma Dios yajhuindzigiy, chi cuyduñ yhuandaacin."

19 ¡Tzuudijc locidijc huidibi ca' huinjihuiy je tiy'ajt! ¿Huidibi jacmij'ajtin ymiid je huidibi ti yajyoxo o je altar?

20 Pinjaty capxpatp je Dios ytiyc ma Dios yajhuindzigiy y'agapxmuctaayb anajty huidijaty jiiyby yajpaatp ma Dios yajhuindzigiy.

21 Pinjaty capxpatp je Dios ytiyc, ca' anajty jeyi capxpaady Dios ytiyc, nañ ycapxpatp anajty Dios huidibi jiiyby tzinaayb.

22 Pinjaty capxpatp je tzajp, nañ capxpatp anajty Dios y'ane'mdac quipxyi miid Dios huidi tzinaayb jiiyby.

23 ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, huidi naybidaacip tudägy, e ca' yjanchity! Miich ajcxy mooyb Dios je tügpicy je majcpi huidibi je' paatip, ixti yi tzajnimang, yi ruda etz je pi'c'ujtz'ay ung. Per ca' ajcxy mduñcuenti je cötujcin huidibi jaccopicyity. Miich ajcxy ca' mdzinäy tiydudägy miid je migügtjic. Miich ajcxy ca' mmiidity pa'ayo'n miid je' ajcxy huidibi ayoob jottigooyb, etz ca' mmibijccixy Dios. Jada ixypiy ajcxy mbaadumyb, e moogygixy Dios je tügpicy je majcpi.

24 ¡Tzuudijc locitijc! Miich ajcxy ti m'anajxyp je uux, e mgojinnaaxcixy je camello, je mijpi iyujc.

25 ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudägy jäy, e ca' yjanchity! Jiiyby jotjoty huinma'ñyoty miich ajcxy müidity jibicpi. Miich ajcxy miid je ca'oy'ixii etz je adzojcin. Tim jadu'n nipaady nej jihuiy myajhuächpy ajcxy yi tasi ninicx yi texy ninicx, e chi myajhu'my jibicpi ma tasijot ma texyot.

26 ¡Tzuudijc miich ajcxy! Jayijp yajhuädz jiiyby jotjoty texy tasi, huin'it hu'm nañ jadu'n huädz nigix'amy.

27 ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudägy jäy, e ca' yjanchity! Jadu'n miich ajcxy nipaady nej öcpi jut. Je öcpi jut nigix janch oy yquëxigy, per jiiyby jutjoty ujtz jiiyby miid je öcpi pajc etz miid jibicpi.

28 Jadu'n ajcxy mguëxigy mayjäyduum nej jihuiy ooy m'oyjäyity, per jiiyby jotjoty miid jibic-huinma'n.

²⁹ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudägy jäy, e ca' yjanchity! Miich ajcxy mgo'abojtzcixy yajxon je öcpi jut ma profeta ajcxy ñaaxtigüy, etz mxoxy ajcxy müid je pijy ma ñaaxtigüy je tudägy jäy ajcxy,

³⁰ e miich ajcxy nayñimaayigixy miñ xyipy: "Co ixipy anajty n'octzinaayim jecy'ajty ca' ngapubejtım co ajt nmij'ap nmijteedy yaj'ögy je profetas ajcxy etz je tudägy jäy ajcxy."

³¹ Müid jada ycixpi miich ajcxy nejhuıyb co miich ajcxy m'ap'adyii mdeedy'adyii je jibicjäydıjc ajcxy huidibi yaj'öc je profetas.

³² ¡Miich ajcxy yajcixcixy je jibicpi huidibi ajcxy mmij'ap mmijteedy yajtzondac!

³³ ¡Jadu'n miich ajcxy nıpaady nej mayxoox! Ca' miich ajcxy madägıpy cöguögıpy je tzaachypı jııby ayoodactuuby.

³⁴ E paady nguexaamybıch ma miich ajcxy profetas etz huidibi ixpıcyıp ma Dios y'ayuc, etz huidibi xyaj'ixpigamb ajcxy yı Dios ñecy. Per miich ajcxy myaj'ögamyb myajcruutzpedamyb nijëjıty, etz nijëjıty mgoxamyb mhuobamyb ajcxy jııby tzajtıgoty etz m'ixhuıdıda'ñ mbahuıdıda'ñ ajcxy cajp cajp.

³⁵ Je mıjıpocy xyñıgidaccoda'ñ miich ajcxy, jadu'n nej je oyjäy ñı'py temy vojcy jecy'ajty, oga'ñ chondacy müid je oyjäy Abel etz ycogixıy müid Zacarías, je Berequias y'ung huidibi miich ajcxy mmij'ap mmijteedy myaj'o'c jııby tzajtıgoty ma altar.

³⁶ Janch تی'ajt jadu'n nej nımaayıgıxy co je mıjıpocy ñıgidaccoda'ñ je jäy ajcxy huidibi tzınaayb jadachambı tiempo.

Jesús yäxy müd Jerusalén cajp ycıxpi

³⁷ ¡Miich ajcxy Jerusalén jäy! ¡Miich ajcxy Jerusalén jäy! Jerusalén jäy huidibi jecy'ajty yaj'ögy je profetitıc etz ycögächpy ajcxy je Dios ycogapxy. Canaag'oc ti njaya-jtügımuıctähua'ñıch miich ajcxy, jadu'n nej tzeydaj yajtügımuıctäy je' y'ung ma yqueec päť, per miich ca' m'a'ixıyigıxy.

³⁸ Oc'ix miich ajcxy nej mdıjc abac yhuı'maangıxy.

³⁹ Janch تی'ajt jadu'n nej nımaayıgıxy co camına miich ajcxy xy'ixıpyıch jadüg'oc, ixtı coonı paadıpy je xıı je tiempo co jäy ajcxy ymına'nıpy: "Cömay yı huidibi mıımb müid nhuındzn Dios yxıı etz ymıc'ajt."

24

Jesús ymına'ñ co Dios ytıjc yhuındıgıoyıpy

¹ Ma anajty Jesús ti ypidzımnı ma Dios ytıjc, nicxp anajty, huın'tı Jesús ydıscıpus ajcxy ñıııjıhuacı. Yı' ajcxy anajty yaj'ixıydähuaıyb je Dios ytıjc, com ooy anajty chachmıjtıcıty.

² Chi Jesús ymına'ñ:

—Huındıcx miich ajcxy jada maybı mıjıjaty ytıjc. Mııııpy xıı tiempo mına tüg'öcıy jada tíjc nicxy yhuı'my taj xıt, ca' ma tzaamacxy. Huındıgıoydähııpy tüg'öcıy.

Je تی'ajt ma ca'ni naaxhuıñıyı ycıxa'ñıyı ytıgıyaya'ñıy

³ Chi oy ñıcxnı ajcxy ma Olıvos cögop. E co anajty jım, Jesús y'ıñäy, chi ñımaayı ameech je' ydıscıpus ajcxy:

—İch ajcxy nejhuıhuıamyb mına jëdu'n ytuna'ñıyı yjada'ñıyı. ¿Tı je' quëxıgamb co anajty müıch mhuımbıda'ñ ya naaxhuıñ, e co anajty je naaxhuıñıyı ytıgıyaya'ñ?

⁴ Chi Jesús nımay ajcxy:

—Mnaygüend'adııb ajcxy, ca'ydı pin xyhuın'ııngıxy.

⁵ Ooy mayjäy ñaybıdägáanıgıxy müid ĩch nıxıı, naybıdägáanıgıxy co je' ajcxy je Cristo, ymına'na'ñ ajcxy: "İch je' je Cristo."

⁶ Co miich ajcxy ayuc mıdohııpy co jäy ajcxy chachtzıptungıxy ñayñıbıdıgıgıxy xı ya, chi ca' ajcxy mdzıgııygıxıp, com ooy ycıpıcyıty co jadu'n jayıjp ytunııyb yjadııyb. Ca' nan hue' je' anajty tım cıjıxp tım tıgooyb je xıı je tiempo.

⁷ Nayñıbıdıgııb naax cajp müid huıngbı naax huıngbı cajp, e gıbıerno müid huıngbı gıbıerno. E mııııp mıc'ıjx canaag'ıt etz mıj yuu etz mıj pa'm xı ya.

⁸ Jada tzaachypı ayo'n oga'ni anajty chondägy huıdıbı nıınaxaanım nyajnaxaanım.

⁹ Huın'tı xıı huın'tı tiempo müıch ajcxy myajcıyegıpy, jıgıx xychaachtıngıxıpy e xyaj'ögıxıpy. E tüg'öcıy je maynaaxhuıñıyı xyca'ıxáanıgıxy, müid ĩch nıxıı ycıxpi.

¹⁰ Je huın'tı tiempo may je jäy ajcxy yajtıgıyaya'ñ ymıbıjıcn. E nañ jadu'n ñayca'oy'ıxáanıgıxy etz ñayñıgıpıxáanıgıxy ñı'ojıhuáanıgıxy mıñ xyıpy.

¹¹ Ooy may quëxıgaangıxy aanııdaacpıdıjc mına'naangıxy co Dios y'ayuc ytıy' ajt nııııydacı, e mayjäy oy huın'ıınaangıxy.

¹² E je' co ajcxy xıı jııııjt ñajznıncıxıyñıı jac tım nıgı jıbıcpı tunaangıxy, ca' ajcxy y'ocnaychójıcnıpy mıñ xyıpy.

¹³ Per pınjaty tıydudägy panıcxp je mıbıjıcn, je' ajcxy ypaadıp y'alma nıdzıocın.

¹⁴ Copicy co jayjip yajcapxhuäcxa'ñ huindu'ñybi naaxhuiñybi Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi, jaydëbi jäy ajcxy nidüg'ociy nejhuiy Dios ytiy'ajt. Huin'it je naaxhuiñybi yciyxni ytigooyñi.

¹⁵⁻¹⁶ Je profeta Daniel jaay jecy'ajty jada ayuc (miich ajcxy pinjaty capx jada necy huinjhuñygyixy) ma minañ: Miich ajcxy co m'ixy pinjaty jibic-huinma'ñ tumb nej ca' ypadyyi ma Dios ytiyc, huidibi ooy ycodzigjity, chi miich ajcxy huidibi tzinaayb jim Judea, co jadu'n m'ixcixy, chi nicx mgueectzóocixipy mic'amy ma tungop.

¹⁷ Pinjaty huidibi yajpatp ma ytiycnicx ca' nicxy tijaty yajpidzimy ma ytiyc.

¹⁸ Yi jäy ajcxy huidibi yajpatp camjoty, ca' ajcxy huimbidity co yajpidzimipy tijaty ma ytiyc.

¹⁹ Huin'it tiempo ayo'n ypadamy je töxyjäy ajcxy huidibi anajty y'ungdzim'ijt, e nañ jadu'n je' ajcxy huidibi müd y'ungma'xung.

²⁰ May'ajt ajcxy mbijctzoohipy yi Dios co jada jadu'mbi ayo'n ca' ytunñyb yjadñyb ma anajty ytiichtiempojoty, etz ma anajty pocxinxijoty.

²¹ Huin'it oy ayo'n jotmay ytuna'ñyii yjada'ñyii huidibi nicamina ycatuñyii ycajadyiini mabi naaxhuiñybi chondägy e nicamina jadu'n ycajactunñyb ycajacjadñyb.

²² Pen ca' Dios capx'aduga'ñ yjiibi ayo'n xii ayo'n tiempo, ni pin ca' chögipy. Per Dios ycapx'adugamy yjiibi ayo'n tiempo müd je mbijcpidjic yciixpi huidibi Dios ti huin'ixy.

²³ Co yi jadu'mbi xii tiempo anajty ymiñ, ca' mmibijccixipy, pen ji pinjaty xyñimaaygixy: "Ijxcix, cha yajpaady je Cristo", o "Jim'amy yajpaady je Cristo." Ca' mmibijccixipy.

²⁴ Pues miñip jäy ajcxy huidibi huin'inaangixy ymigügtijc. Ci'm ñayyajnaxaanigixy jadu'n nej jihuñy je' yCristity, e ymináangixipy co capxhuäcxy ajcxy Dios y'ayuc, e ca' yjanchity. Ytunip ajcxy mijhuinma'ñ etz mijpi ijxpejt, ixti jëbi jahuin'ingixip je mayjäy huidibi Dios ti yhuin'ixyii. Per ca' Dios a'ixihuñy co yhuin'iniñyb yi' yjäy.

²⁵ Ti iich yi' jayjipni nigapxich.

²⁶ E co pinjaty ajcxy xyñimähuiipy: "Chim je' je Cristo mijtigüdümb", ca' ajcxy mninixcip. O co pinjaty ajcxy xyñimähuiipy: "Chiiby je' tigoty yhuingoyüch", ca' ajcxy mmibigipy.

²⁷ Ich je' je jäy huidibi tsoon tzajpjoty, nhuimbida'mbich ya naaxhuiñ müd je tixcin je jájin, jadu'n nej je huidzuc huidi tixcp xübidzimyb ixti xügädägy.

²⁸ Ma je öcp ninicx yajpaady jim ñimujctähua'ñ je luud ajcxy.

Nejjada' je' Dios y'ung ymiñipy

²⁹ Co anajty ti ñaxy je ayo'n xii ayo'n tiempo, huin'it je xii ycoodziygädäga'ñ, je po' ca' ytiicxa'ñ, je madza' ycadähua'ñ etz janch mic je tzajp yücxa'ñ.

³⁰ Co yi jadu'mbi ytunñyb yjadñyb, chi quëxiga'ñ tzajpjoty je ijxpejt co iich, je jäy huidibi tsoon tzajpjoty, nhuimbida'ñich ya naaxhuiñ. E chi tüg'ociy je mayjäy tájip máyip yjihuihuipy yäxipy, chi ajcxy ixipy je jäy huidi tsoon tzajpjoty miñ anajty jocjoty müd ymic'ajt y'oy'ajt.

³¹ Chi nguexipyich ángeles ajcxy co huen mic yajxüxy ajcxy ytrompeta, jigix yömujctähuiipy tüg'ociy pinjaty huin'ijxyp xi ya ma ajcxy yajpaady ya naaxhuiñ; ma xii pidzimyb, ma xii cidägy, ma jinboj pidzimyb, ma tichpoj pidzimyb.

³² Jim miich ajcxy ijxpejt mbigipy ma je higueri quipy jadu'n nej je xii tiempo ymiñ cidägy. Co je higueri quipy jadüg'oc pidägipy je' y'aay'ung, huin'it miich ajcxy nejhuihuipy co yhuingoni mina ypottigiyyñi.

³³ Tim jadu'n nej tiy'ajt mbijccixy ma je higueri quipy co jada ajcxy jadu'n ixipy nejhuihuipy co yhuingoni anajty je xii je tiempo jin'aguy tijc'aguy.

³⁴ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co tüg'ociy ytuna'ñyii yjada'ñyii ma ca'ni anajty je jäy y'öctäy huidibi anajty jactzinaayb huin'it tiempo.

³⁵ Je tzajp etz je naaxhuiñybi cixam tigoyam yi', per iich n'ayuc ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ nimina.

³⁶ Ca' ni pin nejhuiy je xii je hora mina nhuimbida'ñich ya naaxhuiñybi. Ni je ángeles ajcxy canejhuñy, ni je Dios y'ung canejhuñy. Tügpaic je Dios Teedy nejhuiy.

³⁷ Com jadu'n nej yjajty ya naaxhuiñ jecy'ajty, co je Noé chinay, nañ tim jadu'n yjadipy co anajty nhuimbityich, yi jäy huidibi tsoon tzajpjoty, ya naaxhuiñ.

³⁸ Jecy'ajty co anajty ca'ni je ayo'nduu ymiñ ya naaxhuiñybi, hue' je' mayjäy ajcxy chinay agujc jotcujc, ycaaygixy y'uuccixy etz yajpijccixy je y'ung y'anäg, ixti cooni paty je xii tzuu co ytiñy Noé barcojoty.

³⁹ Je mayjäy ajcxy ca' ajcxy cuenttuñ co ayo'n miina'ñ anajty, ixti cooni je ayo'nduu miin e öctay ajcxy je jäy nijoty. Jadu'n nej yajty jecy'ajty müd je mayjäy huidibi tzinaayb anajty quipxy müd Noé, nañ tim jadu'n yjada'ñ müd je jäy ajcxy huidibi tzinähuiip jac jüni co iich anajty nhuimbityich ya naaxhuiñ jadüg'oc.

⁴⁰ Je huin'it tiempo co nhuimbiditych jadüg'oc ya naaxhuiñ, chi metz yëydijc yajpaadipy ma ytundac, tüg je' yajminicxa'ñ, e tüg je' yhu'i'mañ.

⁴¹ E mejtz töxyjäy yajpaadip anajty yjich, tüg je' yajminicxa'ñ, e tüg je' yhu'i ma'ñ.

⁴² E paady miich ajcxy ni'ixi'ijtcix, xyjijp'ixipyich com ca' mnejhuüiygixy mina miich ajcxy je mHuindzin ymiina'ñ.

⁴³ Mnejhuüiygixy miich jada co ixypy je ungededy nejhüiy ti hora je meetzpi miina'ñ, ca'p je' ymähuiipy, e ca'p a'x'ihuiipy co je meetzpi ytigihuiipy tigoty.

⁴⁴ Nañ tim jadu'n miich ajcxy ni'ixi'ijtcix, je' co' ich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nhuimbida'ñich ma ca' ni pin anajty nejhüiy.

Je tumbi tudägypit etz je huidibi ca'p ytuädägity

⁴⁵ Huidibi tumbi je' ya huindibi tumb müd yhuindzin janch cixyot huinjot huidibi müd xpijcin, huidibi je' yhuindzin mooyipy ane'min ma ytijc, huidibi yajnigidagihuiipy ma ymigütijc caayin uucin mina ypadyyi?

⁴⁶ Janch jotcuyc je tumbi co yhuimbiditye je' yhuindzin, e je' cuyduñ jadu'n nej je' yhuindzin ti ñimäyii.

⁴⁷ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co je huindzin ytumbi yajnigohuajc'adyii tüg'öcyyi huidibi ymiid.

⁴⁸ Pen je tumbi jibicjäybi mina'ñ jotjoty huinma'ñyoty: "Huäcxijpni'ich je nhuindzin."

⁴⁹ E chi nimajztägip ymigütijc, e ytigihuiip caaybi uucpi müd amügjyädjic;

⁵⁰ Chi je tumbi yhuindzin minipy ma ytijc huidi xii'ina je tumbi ca' anajty aa'ixy jijp'ixy e ni je hora anajty canejhuüy.

⁵¹ Chi huindzin tzaachytunip je' ytumbi, etz ypidägipy müd je jacjadyii jäy ajcxy yajpaadyi huidibi naybidäacigixp nej tudägjyäyity e ca' yjanchity. Jiiy ayoodactuuby yjihua'ñ yäxa'ñ etz huinmucxa'ñ huingueeda'ñ ytütz müd jotmay.

25

Je ijxpejt ma je majcpi töxy'anäg

¹ Co anajty nhuimbityich jadüg'oc ya naaxhuiñybi jadu'n nipaadip nej je nimajcpi töxy'anäg co ñicxy ajcxy ñayjijpcobadihuaanigixy müd je yëydijc huidi pigamb. Chi minicxy ajcxy aceite lámpara co yajticxaangixy.

²⁻⁴ Nimigoox je töxy'anäg huidi cohuinma'ñity etz ahuing minicxy jadüg quiiig ujtz müd aceite. E nimigoox je töxy'anäg ca'pi ajcxy cohuinma'ñity, e ca' ajcxy ahuing minicxy jadüg quiiig aceite.

⁵ E je yëydijc huidibi anajty pigamb huäcxijpni' ooy, chi je töxy'anäg ajcxy ooy ytigüyñi mä'uuybi.

⁶ E mijcuctz ajcxy midoy co tüg jäy mic'ina'ñ: "Chi miin je yëydijc huidibi pigamb, nicx jijpcobadiygixy."

⁷ E huin'it je nimajcpi töxy'anäg ajcxy ypidictay. Chi ajcxy yjin ni'ixi'iy nidüg nidüg.

⁸ Chi je nimigooxpi' huidibi ca' ycohuinma'ñity nimay je nimigooxpi' huidibi cohuinma'ñip: "Ich ajcxy hueeni mooygich yi m'aceite, co pidaanip' ich ajcxy njiin."

⁹ Chi y'adzooy je cohuinma'ñybi ajcxy: "Ca' nyega'ñich, je' co ca' ich ajcxy nje' yhuaadihua'ñ. Nicx miich ajcxy juy jim ma ytoogyii."

¹⁰ E ti anajty ajcxy ñicxy aceite juuyb je huidibi ajcxy ca' ycohuinma'ñity, co oy yjäty je yëydijc huidibi pigaanip. Chi je cohuinma'ñybi ajcxy müd tigy tigoty je yëydijc huidibi pigaanip. Chi tijc yaj'agiiy.

¹¹ E com jecyñi oy yhuimbity ajcxy je huidibi ca' ycohuinma'ñity. Chi ajcxy ymiina'ñ: "iHuindzin, Huindzin, ocyaj'ahuädz mdijc!"

¹² Chi je' y'adzooy: "Ca' ich miich ajcxy n'ixy'adyii."

¹³ Chi Jesús ymiina'ñ:

—Nayñi'ixi'iyigix, je' co ca' mnejhuüiygixy mina'ñich nhuimbida'ñich jadüg'oc ya naaxhuiñ.

Je ijxpejt ma je meen

¹⁴ Co' ich anajty nhuimbida'ñich jadüg'oc ya naaxhuiñybi, jadu'n nipaadip nej jadyaabi ijxpejt, co anajty tüg comeñyjäy chona'ñ viajetumbi, chi je' ytumbi ajcxy mooy je meen co huen cuend'ajtcixy.

¹⁵ Je ymidügpi' tumbi moy migoox mil meen. Je mmetzpi moy mejtz mil. E je ymidügüppi' moy tüg mil. E jadu'n ajcxy moy nje' nje' nej huaad cuend'ajtcixy. Chi choñ je huindzin viajetumbi.

¹⁶ Je tumbi huidibi cidigüy' migoox mil meen, ytigy' ayuybi' adoocpi. Chi je' ymeen y'ung'ajty jamigoox mil.

¹⁷ Nañ jadu'n huidibi cidigüy' mejtz mil, ytigüy' tumbi müd je meen. Chi je' ymeen y'ung'ajty ja mejtz mil.

18 Je huidibi čidigiy tüg mil hue' oy pidägy je meeñ tützjoty. Chi tajiy, e yützi je yhuindzin ymeeñ.

19 E com jecyñi oy yhuimbity je huindzin. Chi ytigiy cuenta yaj'oyiñyb müd je ytumbi ajcxy.

20 Chi miñ jayijp je huidibi anajty ti čidigiyii migoox mil meeñ. Chi je tumbi yajčidigiy je' yhuindzin majc mil meeñ. Chi ymiñañ: "Miich ti xymooyich migoox mil meeñ, e ich ti nyaj'ung'atyich jamigoox mil."

21 Chi je' yhuindzin miñañ: "Janch jotcujc ich cham co jadu'n ti mduñ müd je hueenbi meeñ. Miich ooy mdudägy etz oy ti mduñ, e paady njacmöhuaamyb jacmay. Tigi' ma ich, e xondäg müd ich."

22 Chi ymiñ je' yhuindzin anajty ti čidigiyii mejtz mil meeñ. Chi nimay je yhuindzin: "Miich xymooyich mejtz mil meeñ, e ti nyaj'ung'atyich jamejtz mil."

23 Huin'it je' yhuindzin niñaayi: "Janch jotcujc ich cham, co jadu'n oy ti mduñ müd ich nmeeñ, e paady njacmöhuaamyb jacmay. Tigi' xondäg müd ich."

24 E co oy yja'ty je' yhuindzin čidigiyb tüg mil meeñ, chi nimay je' yhuindzin: "Huindzin, hue' ndijyich miich myëdyjc'aty janch jibic jäy. Miich cosecha myajpidičpy ma ca' ti mnīpy etz miich mgosecha myajpidičpy ma ca' ti ti mhuijy.

25 Paady ooy ndzigiyich co je meeñ ngayaj'ung'adipyich. E co miich mhuibidañ, mdzogamy je nmeeñ, e paady je mg'i'mmeeñ ti nyūchich, je' co ndzigiyich co nicxy nyajtigooyich miich nmeeñ. Cha je meeñ huidibi ti xymooyich."

26 Chi je' yhuindzin niñaayi: "Jibic tumbi miich, ooy mnuuxity. ¿Nej ti mnejhuñy miich co ich cosecha nyajpidigiyich ma ca' ti ti nnībyich, etz cosecha nyajpidigiyich ma ca' ti ti nhuijyich?"

27 Oy co ixypy miich je ich nmeeñ ti myejc'anuuxy, e jim ixypy y'ung'at. E cham co ti nhuimbityich cham ixypy je nmeeñich xycidigiyich müd nimeeñ'ung."

28 Chi je huindzin nimay je jacjadyii tumbidijc: "Pijci ajcxy yi meeñ huidi ymiid, e mooygix yi huidibi majc mil ymiid.

29 Je' yhuindzin oy tumb jacyajmöhuaab je' anaxy, e ymiid'adamy je' conaxpi. Je' yhuindzin hueen müd yajpigamb je' huidi ymiid, je' co ca' oy ti ytuñ müd je hueenbi.

30 Yi jiiibi tumbi yhuindibi ca' oy ytuñ, pidäg ajcxy agootztuuby ma yjihuipy yäxipy, ma ytiitz huinmuux huingueedip müd jotmay."

Co anajty naaxhuiñyäj ajcxy yajtyduñ

31 Co ich, je jäy yhuindibi tsoon tzajpjoty, nhuimbity ich anajty jadüg'oc ya naaxhuiñybi, huin'it n'ixtāga'ñich ma ich n'ane'mdac etz ane'ma'ñich müd ich nmij'ajtin etz n'oy'ajtin.

32 Chi tüg'öciy je naaxhuiñyäj yajtüg'mujctāhua'ñ ma ich. Nhuäcxamybich jadüg jadüg jadu'n nej jäy ajcxy huäcxy je cöbixy etz je čiiibo ajcxy.

33 Nbidägaamybich a'oy'amy je jäy ajcxy yhuindibi oy ti ytungixy müd ich. E yi' ajcxy jadu'n nipaadip nej cöbixy. Nbidägaamybich anajty'amy yi jäy ajcxy yhuindibi jibic ti ytungixy müd ich. E yi' ajcxy jadu'n nipaadip nej čiiibi.

34 Chi nniñmāhuibich yi jäy ajcxy yhuindibi a'oy'amy: "Miingix miich ajcxy yhuindibi Dios Teedy ti xyconuuxy ajcxy. Je'ajtigix ane'mdac yhuindibi ijtp ni'ixi müd miich ajcxy ycixpi maabi naaxhuiñybi chondägy.

35 Ma anajty ich nyuubögyii miich ajcxy ti xyajcaayich; ma anajty ich ndidziyii, miich ajcxy ti xyajni'ügyich; ma anajty ich nihuidityich, miich ajcxy jättac ti xymöyich;

36 Ma anajty ich je nhuit ti nyajmayjatyich, miich ajcxy ti xymöyich je huit; ma anajty ich nbigyijich, miich ajcxy ti xycuend'atyich; etz co anajty ich pujxtigoty nyajpaady, miich ajcxy ti xycogapxyich."

37 Huin'it ymiña'na'ñ je jäy ajcxy yhuindibi oy ti ytungixy müd ich: "Huindzin, ¿miina ich miich ajcxy ti n'ixy ayuu, e ti nyajcay? O ¿miina ich miich ajcxy ti n'ixy co mdidziyii, e ti nyajni'ügy?"

38 ¿miina ich miich ajcxy ti n'ixy co miich mnihuidity, e ti nmöy jättac? O ¿miina mhuit ti myajmayjaty, e ti nmöy je mhuit?"

39 ¿miina ich miich ajcxy ti n'ixy, co miich mbigyii, e oy ti ngüend'aty? etz ¿miina ich miich ajcxy ti n'ixy co pujxtigoty nyajpaady, e oy ti ngogapxy?"

40 Ich, je mij'ane'mbi, n'adzohuimbidityich: "Janch tiy'ajt jadu'n nej nniñmāygyixy co yi jäy ajcxy yhuindibi oy ti ytungixy müd pinjaty yhuindibi xymijnicxpejtpich, nañ jadu'n oy ti ytungixy müd ich. Ca' ñejity co jäy ajcxy ymiñañ co ca' ypinity je jäy yhuindibi xymijnicxpejtpich."

41 Chi ich, je mij'ane'mbi, nniñmāhuibich je jäy ajcxy yhuindibi yajpatp: "Huinhuäctuutcich miich ajcxy jibicjäydic. Nicxy miich ajcxy mijjinjoty, yhuindibi ijtp ni'ixi müd je mujcu' ycixpi etz müd je' y'angeles ajcxy ycixpi.

⁴² Ma anajty ïch nyuubögyii, ca' müich ajcxy xyajcaayich; ma anajty ïch ndidzïyii, ca' müich ajcxy xyajniï'ucyich;

⁴³ ma anajty nniuidityich, ca' müich ajcxy xyajjättägyich; ma anajty ïch nhuit xytigoy'ïtigiçh, ca' müich ajcxy huit xymooyich; etz ma anajty ïch nbïgyii e nyajpaadyich puixtigoty, ca' müich ajcxy xycogapxïyich."

⁴⁴ E chi je' ajcxy ymina'na'ñ: "Huindzin, ¿mina ïch ajcxy müich ti n'ïjxcixy co anajty müich yubögyii tidzïyii, o co anajty nniuidity? ¿Mina ti n'ïjxcixy co ca' mhuit müidity, o co mbïgyii, o co anajty puixtigoty myajpaady, e ca' ïch ajcxy müich nbubejty?"

⁴⁵ Chi ïch, je mij'ane'mbi, n'adzohua'ñich: "Janch tiy'ajt jadu'n nej nniimaaygixy. Huen tim pinity huidibi ca' müidity pa'ayo'n müid je' ajcxy huidibi xymijnicxypejtpich, oy jäy yjamina'ñ co ca' ypinity, ïch müich ajcxy anajty jadu'n ti xytuñich."

⁴⁶ E jada ajcxy nicxip huinixii ayoodactuuby, e yi tudägyi ajcxy nicxip ma yi jugy'ajtin huinixiibi.

26

Je huinma'ñ nej anajty Jesús madzaangixy

¹ Co Jesús nigapxtay tüg'óciy jada yaabi ayuc, chi nimay yi' ydiscípulos ajcxy:

² —Müich ajcxy mnejhuuïyb co huixtic je amayxii, je pascua xii. Pascua xijoty ïch, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nyajciyega'ñich ma nmidzipich etz xyajcruutzpeda'ñich, xyaj'öga'ñich ajcxy.

³ Je huin'it xii je teedy huidibi tungmüid ajcxy, je escribas, etz je mijjädyic ajcxy ñayöymujctayi ma je' ytiba' je teedy huidi jacmïjtungmüid huidi anajty yxii Caifás.

⁴ E jim ma Caifás ytiba' jim ajcxy huinma'ñy'ixtay nej jëbi yajmachycägixy Jesús müid anii etz yaj'ögaangixy.

⁵ Chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ca' y'oyity co xijoty nmajtzm Jesús. Ca' jecyity co je mayjäy xymijotma'ttayim etz ytiñhuip ajcxy huambi jihuuïybi.

Tüg töxyjäy pidacy aceite ma Jesús ycohuajc

⁶ Jesús anajty yajpaady Betania ma Simón ytijc, je Simón huidibi anajty ymüid je jibic nibüdz pa'm.

⁷ E ma anajty Jesús ycay, huin'it ymüiñ tüg töxyjäy müid tüg quiig ujt müid perfume huidibi ooy oy yxuugy, jada perfume ooy anajty choohuity. Chi je töxyjäy yaj'ahuäch je quiig, e yajcöyogy Jesús je perfume huidibi ooy oy yxuugy.

⁸ Co Jesús ydiscípulos ajcxy jadu'n ïjxy, chi ajcxy mijotma'ty je töxyjäy. Chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—¿Ti co jada perfume huidibi ooy oy xuugy ayoy?

⁹ Tzou ixypy ooy jada yajtoocy, jaydëbi ixypy müid yajpubet je ayooobitijc.

¹⁰ E co Jesús nejhuuïy nej ajcxy yminañ, chi nimay:

—¿Na'amy co m'amayïy jada yaabi töxyjäy? Yi' huidibi ti tuñ, je' yi' tüg oybi.

¹¹ Je ayooobitijc ca' ytigoy'ida'ñ ma müich ajcxy nimina. Huen huidibi xii huen huidibi tiempo jëbi müich ajcxy mbubedipy ayooobitijc. ïch ca' n'ida'ñich jecy ya müid müich ajcxy.

¹² Jada töxyjäy ti pidägy ma ïch nniñicx perfume huidibi ooy oy xuugy, jayijp ca'ni nnaaxtigïyich. Jadu'n je' jïjp'ïjxpy mina nnaaxtigïhua'ñich.

¹³ E huentimma'amyity je Dios y'any anajty yajcapxhuächy huindu'my naaxhuin jim yajnigapxa'ñ jadu'n nej je töxyjäy ti tuñ cham müid ïch, e jadu'n je mayjäy jäymedzipy jada töxyjäy.

Judas ciyecy yi Jesús ma ymidzip agojix

¹⁴ Chi nidüg je' ydiscípulos huidibi yxii Judas Iscariote oy nimäy je teedy mijtungmüidpi,

¹⁵ nimay ajcxy:

—¿Ti ajcxy xymöhuibich co ngïyegipyich Jesús?

Chi ajcxy moy iipxmajc plata meeñ.

¹⁶ Co ajcxy meeñ ymooy, chi mic'amy Judas yhuinma'ñ'ixtay nej jëbi ciyecy Jesús ma ymidzip.

Jesús y'adzuu'ajty pascua xijoty

¹⁷ Je ymidügpi xii, je amayxii, je pascua xii ma anajty yajcay je tzajcaagy huidi ca' levadura müidity, huin'it je' ydiscípulos ajcxy nimiin Jesús. Chi ajcxy yajtiy:

—¿Ma mdzocy co ïch ajcxy ni'ixihuip huidi mgayamy je pascua xii cixpi?

¹⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Nixx miich ajcxy jim Jerusalén ma tüg jäy ytijc, e nminähuiip: “Hich nHuindzin jadu'n minamb co yhuingoñ je' yxii yhora, e paady ma miich mdijc yi' tuna'n je pascua xii adzu'ajtin müd ydiscípulos ajcxy.”

¹⁹ Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy cuyduñ jadu'n nej Jesús anajty ti ñimäyii. Chi ni'ixiiy ajcxy je pascua adzuo'ibi.

²⁰ E co chu'iiy, chi Jesús y'ixtacy ma je mesa müd je nimajmetzpi ydiscípulos.

²¹ E ma anajty ycaaygixy, huin'it nimay je nimajmetzpi:

—Nidügeti miich ajcxy huidibi xyciyegaambich ma nmidzipich.

²² Huin'it ajcxy yjajtay taj may. Chi ajcxy yajtiy:

—Huindzin, ¿nej iich jada'ji?

²³ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi huidi müd ndocxmucyich, yi' je' jadu'n xyciyegaambich ma nmidzipich.

²⁴ Janch tiy'ajt co iich n'öga'ñich, jadu'n nej je profeta jaay jecy'ajty. ¡Ay ayoob je yëdyjc huidi xyciyegaambich! Jac'oy co ca' ycama'xung'aty je huidibi xyciyegaambich.

²⁵ Chi Judas yminañ:

—Huindzin, ¿nej iich jada'ji?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb.

²⁶ E ma anajty ajcxy ycaay, huin'it Jesús tzajcaagy conigy. Chi yajnaxxy Dioscojuyip. E chi jada' tujchuäcxy je tzajcaagy. Chi moy je nimajmetzpi ajcxy je tzajcaagy, e yminañ:

—Cay miich ajcxy jadayaabi tzajcaagy, yi' je' iich je nminicxich.

²⁷ Huin'it Jesús ciyigy je y'ügy. Chi yajnaxxy Dioscojuyip. E huin'it moy je ügy je nimajmetzpi ajcxy, e yminañ:

—Üc miich ajcxy jadayaabi ügy,

²⁸ yi' je' iich je nni'pyich. Yi' ñigapxy co Dios ti yaj'aducy je jemybi ayuc. E iich nni'py ytemañ yoga'ñ müd je mayjäy ycxipi, jaydëbi ajcxy paadip je huinmeecxin müd je ypocy ycxipi.

²⁹ Janch tiy'ajt jadu'n nej nniimaaygixy, co ca' n'oc'ügaanich jadüg'oc je pascua xii ügy, ixti cooni je xii tiempo paadip co iich ajt n'uucim huinjemybi je pascua xii ügy ma iich nDeedy y'ane'min.

Jesús nigapxy co Pedro ycoyütza'ñyii

³⁰ E co ti y'idäy, chi ajcxy choon'ñicy ma Olivos cögor.

³¹ Chi Jesús je' ydiscípulos ajcxy nimay:

—Nidüg'óciy miich ajcxy xy'ixmajtztähua'ñich cham coodz. Je' co jaaybejty jadu'n miin ma je Dios ñecy: “Ögip je cuend'ajtpi, huin'it je cöbixy yöyhuäcxtähua'ñ.”

³² E co anajty iich njugypicyich jadüg'oc ma anajty ti n'ögyich, chi jayijpni nnicxa'ñich ma Galilea, e jim naybaatim nidüg'óciy.

³³ Chi Pedro yminañ:

—Oy yi' jacjadyiibi migügtijcich xyjadim'ixmajtztäy, per ni camina xii iich miich n'ixmadzipy.

³⁴ Chi Jesús Pedro nimay:

—Janch tiy'ajt jadu'n nimäyich, cham coodz ca'ni anajty je tzey yaxigy, miich tugüg'oc mina'nip co ca' xy'ixy'adyiijich.

³⁵ Chi Pedro yminañ:

—Oy iich ndim'ögip müd miich, ni camina ngaminá'nibich co ca' miich n'ix'adyii.

E nidüg'óciy je' ydiscípulos ac tim jadu'n yminañ.

Jesús mibijctzoy Dios jim Getsemaní

³⁶ Chi Jesús ñicy müd je' ydiscípulos ajcxy, oy yja'tcixy jim Getsemaní. Chi jim Jesús nimay je ydiscípulos ajcxy:

—Ya miich ajcxy oc'iña', miin iich n'ocnicxyich jim'amy Dios mibijctzoobi.

³⁷ E chi Jesús ñicy müd Pedro etz nañ jadu'n müd je Zebedeo ymang nimetzpi. E jim Jesús ñayjihuiyi janch tajy may mij cajee.

³⁸ E chi jim yajnimay je nidugigpi discípulos:

—Nayjihuiybich taj may ma njot nhuinma'ñ, ixti mabaad anajty n'ögich müd tájin máyin. Hui'm miich ajcxy ya müd iich etz ca' mmaagixy.

³⁹ Huin'it Jesús ñajtyöyiy mijci'm jahui'. Chi jim ñaygojtinaydaci naaxcixy, e ytiigüy Dios mibijctzoobi, yminañ:

—Dios Teedy, iich nDios, pen jëbi jadu'n, mduñ may'ajt pijcigich jadayaabi tzaachypi ayo'n, per ca' yjadu'nity nej iich ndzojcin mdunipy, jadu'n mdunipy janchtiy nej miich mdzojcin.

40 Huin'it Jesús yhuimbijty jim ma anajty ti yajhui'my je nidugügpí. E oy paady ac tim maab anajty ajcxy. Chi nimay je Pedro:

—¿Nej ca' madäga'n'ñ miich ajcxy co m'idipy juugy tüg hora müid iich ycixpi?

41 Hui'mi' ya, juugy m'idipy etz mibijctzoo Dios, jaydëb ca' je ca'oybi xymimadägip. Janch tiy'ajt co jotjoty ooy mnijot'ajtcixy com tunaangixy yi oybi. Per yi mnin'cx ca' ymadäga'n'ñ nicxy tuñ oybi.

42 Chi mimetz'oc Jesús ñicxy oy Dios mibijctzoy, yminañ:

—Dios Teedy, pen copicy co iich nbaadibich je ayo'n, huen jadu'n yjadüyb müid iich nej miich mdzojcin.

43 Chi jadüg'oc Jesús huimbijty ma je nidugügpí discipulos, e oy pátnibi maab ajcxy, je' co ca' anajty ajcxy mimadägy máhuüi.

44 Chi yajhui'my ajcxy, e midugü'oc ñicxy Dios mibijctzoo. E nañ tim jadu'n oy mīnaanip jadu'n nej anajty ti y'ocmīnamb.

45 Chi jadüg'oc huimbijtni jim ma je nidugügpí, chi nimay ajcxy:

—¿Máagixni? Pócxix jadachambi. Ti je tiempo yhuaad'ajtni mīna iich, je jāy huídibi tzoon tzajpjoty, nyajcīyega'ñich ma yi jibicjāydijc ajcxy.

46 Pidiccix, tzoc jāmim, chi ymīñ je huídibi xycīyegaambich ma nmīdzipich.

Tzummy mach ajcxy Jesús yajnicxy

47 Jesús capxni anajty jim co yjāty je Judas. Judas hue' je' nidügti je majmetzpi discipulos huídibi Jesús yhuin'ijx. E je Judas müid ja'ty mayjäy, je huídibi anajty ti quexy je judío teedy mijtungmīdipi etz je mijjāydijc. E je mayjäy hue' anajty ajcxy müid ypujx etz quipy.

48 Judas, je huídibi anajty cīyējcp Jesús, ti anajty jayijp yecy tüg ijxpejt huídibi müid jēbi ajcxy ijxcapy Jesús. Jadu'n jayijp Judas ycapxtuñ müid je' ajcxy, e yminañ:

—Je jāy huídibi anajty ndzūcxypich, yi' je' Jesús. Májtcix.

49 Huin'it Judas nimijhuägy Jesús co capxocxa'n'ñ, chi yminañ:

—¡Huindzin!

Chi tzūcxy.

50 Chi Jesús ñimay:

—Migüg, ¿na'amy co xyñimijhuägyich?

E co jadu'n nimay, chi mic'amy yi' ajcxy majch Jesús. Chi ajcxy yajnicxy tzummy mach.

51 E huin'it nidüg je Jesús ymīgüg, juudy je ypujx. Chi tatzpujxtucy je teedy mijtungmīdipi ytumbi.

52 Chi Jesús nimay je' ydiscipulo:

—Pidäg yi mbujx ma ytijc. Com pinjaty tziptumb müid pujx, nañ jadu'n y'ögipy müid pujx.

53 ¿Nej ca' mnejhuüy co iich jēbi nbijctzooyich cham adzu'x may ángeles, je huídibi xyñihuá'nibich ma nmīdzipich?

54 ¿Per nej ycixipy yca'pxipy nej miñ jaaybety, jadu'n nej cham ytuñyii yjadyii müid iich ycixpi?

55 Chi Jesús nimay je mayjäy:

—Miich ajcxy ti xyñidzoníyich müid je pujx müid je quipy. ¿Nej mdijy iich meetzpi o jāy yaj'öcpich? Iich jabom jabom anajty iñāyich nyaj'ixpicyich miich ajcxy jilby ma Dios ytijc. E ca' miich ajcxy xymajchich.

56 Huinjihu' miich ajcxy co tüg'óciy yam ytuñyii yjadyii ca'px tim jadu'n nej je profeta ajcxy cojaay jecy'ajty.

Huin'it nidüg'óciy je' ydiscipulos ajcxy yqueectay. Chi Jesús yhui'my naydügpajc.

Jesús ma naymujcpidijc yhuinduu

57 Je' ajcxy huídibi anajty ti mach Jesús, yajnicx ajcxy jim ma Caifás ytijc. E jim ma Caifás ytijc ma anajty ti ñayöymujctāyigixy je escribas etz je mijjāydijc ajcxy.

58 E je Pedro anajty axam nicxy jigüégy jihuüy, ixti cooni yajja'ty ma Caifás ytība'. Chi jim ytigiy. Chi ixtacy müid je cuend'ajtpi ajcxy, je' co oc'ixa'n'ñ ocnejhuíhua'n'ñ nej Jesús yjada'n'ñ.

59 Je teedy ajcxy mijtungmīdipi etz tüg'óciy je judío jāy mijtungmīdipi ajcxy huinma'n'ñ ixtaaygixy nej jēbi Jesús yajpocycāgixy müid ajcxy xihuín, e jadu'n jēbi mooygixy yi' o'cin.

60 Mayjäy nīhuambejty Jesús müid anii, per ni pin anajty ca' müidity tiy'ajt co Jesús anajty ti ytundigooy müid judío jāy ajcxy ycōtujcin. Jac com jecy miin metz testigos müid aanii.

61 Je' ajcxy yminañ:

—Jadayaabi yēydijc mīnañ co jēbi nyajhuindigooyich Dios ymijtzajptijc, e codugüg xii ti anajty nyaj'oyiyich jadüg'oc.

62 Huin'it je teedy mijtungmīdipi ytinaygy, e nimay Jesús:

—¿Nej co ca' m'adzooy? ¿Nej janch tiy'ajt nej jadayaabi metzpi testigo yminañ'ñ?

63 Per Jesús ca' y'adzooy. E huin'it je teedy mijtungmīdipi ñimaayi:

—Nimaayg iich ajcxy Dios ycixpi, pen janch miich je' je Cristo je Dios y'ung.

⁶⁴ Chi Jesús ymínañ:

—Miich jadu'n minamb. Nañ jadu'n ñich miich ajcxy nimäy, co ñich je jäy huídibi tzoon tzajpjoty, miich ajcxy xy'ixipyich tzajpjoty ma Dios ymiç a'oy'amy. Nañ jadu'n miich ajcxy xy'ixipyich jocioty co anajty nhuimbityich jadüg'oc ya naaxhuñ.

⁶⁵ Chi je teedy jacmijtungmüdpí oy yhuít huindzeczy huinma'ch, chi ymínañ:

—Jadayaabi yéydjic ti capxtigooy Dios. ¿Ti testigo njac-huaanim? Miich ajcxy ci'm ti mmidoogixy co yí' ti ycapxytigooy ma Dios, e minañ:

⁶⁶ ¿Nej miich ajcxy minangixy?

Chi ajcxy ymínañ:

—Ti ycapxytigooy, copicy co y'ögipy.

⁶⁷ Chi ajcxy huindzujy jijptzujy etz cojxy ajcxy. Chi jacjadyii huingojxy jijpcojxy.

⁶⁸ E chi ajcxy nimay:

—Pen janch co miich je' je Cristo octiygapx pin ti xycoxy.

Pedro ymínañ co ca'p Jesús icy'adyii

⁶⁹ Je huin'it moñi Pedro anajty ññay tibägujc. Chi ñimiini tüg töxy'anäg tumbi, chi ñimaayi:

—Miich nañ jadu'n ti mhuidity müd Jesús je Galilea jäy.

⁷⁰ Chi Pedro ymínañ mayjäyjoty:

—Ca' nhuinjihuñyich ti mgapxpy.

⁷¹ Pedro hue' anajty pidzimnip co ñimiini huingbi töxy'anäg. Chi je töxy'anäg nimay je' ymügütjic:

—Jadayaabi yéydjic ti yhuidity nañ jadu'n müd Jesús je Nazaretpi.

⁷² Chi Pedro jadüg'oc coyüch je Jesús cixyot huinijot ymínañ:

—Ca' n'ixy'adyiijich yijibi yéydjic.

⁷³ Jac co hueeni, je jäy huídibi anajty ajcxy jimip ñimay ajcxy je Pedro:

—Janch co miich nañ jadu'n anajty müd mhuidity yí Jesús, com yí m'ayuc yí' xya-jniquéxíc.

⁷⁴ Chi Pedro tigiyy capxpi janch oy ñinej minañ huinijot:

—Ca' n'ix'adyiijich yí yéydjic.

E tim huin'itíy je tzey yaxígy.

⁷⁵ Chi Pedro jäymejtzcoody jadu'n nej anajty Jesús ti ñimäyí: “Ma ca'ni anajty tzey yaxígy cham coodz, miich tugüg'oc xycoyützibich.” Chi Pedro pidzimy tiba', e jilby oy yäxy mibaad yjotcidägy.

27

Chi Jesús yajçiyecy ma Pilato

¹ E co oy yximíy yticxíy, chi je teedy mijtungmüdpí etz je mijjäydjic ajcxy quipxycapxy co yaj'ögaangixy Jesús.

² Chi ajcxy yajnicxy cixoch oy ajcxy çiyecy ma Poncio Pilato je gobernador.

Judas ñayöctíyí

³ Co je Judas je huídibi anajty ti çiyecy Jesús, co ijxy co yaj'ögaanip Jesús, chi oy yjotmay-baatni. Chi conhuimbijty je iipxmajcpi plata meen ma je teedy mijtungmüdpí etz mijjäydjic ajcxy.

⁴ Chi Judas nimay je teedy mijtungmüdpí etz je mijjäydjic ajcxy:

—Ñich ti ndundigooyich co ti ngíyeyich yí tudägyjäy ma miich ajcxy.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Ti ñich ajcxy n'ocuent. Miich yí' mnígixp tibi mduñ.

⁵ Huin'it judas cohuijy je meen jilby tzajtigoty. Chi ñicxy. Chi ñayöctíyí.

⁶ Huin'it je teedy mijtungmüdpí yajpidígy je meen. Chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Jadayaabi meen ca' yjebity co nbidaacim ma ofrenda ñigidägy. Je' co yí' yjéjity je huidi ni'py ti zooladyii.

⁷ Huin'it je teedy ajcxy tuñ je quipxycapxy co juyaangixy müd je meen tüg naax huídibi jäy ytijp, tütznaax it, ma ajcxy yajnaxtigihuiipy pinjaty ca' ycgajpity jim Jerusalén.

⁸ Ixti chambaad jadu'n xi'adyii jejimbi it: Ni'py naax.

⁹ E jadu'n ycixy yca'px nej je profeta Jeremías ymínañ: “E jadu'n ajcxy je' yajpidígy meen iipx majcpi plata meen (je' choou nej anajty ajcxy Israeljäy ti yajniödügy),

¹⁰ e müd je meen ajcxy juy je tütznaax it, jadu'n nej anajty ti xy'ane'myich Dios.”

Pilato y'amidooy Jesús

¹¹ Jesús yajpaady jim anajty ytinäy ma je gobernador Poncio Pilato yhuinduu, chi y'amidoohui:

—¿Nej miich je' judíos jäy xyrey'ajtp?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb.

¹² Je judío teedy ajcxy huidibi mǎjtungmüdpǎ etz je mǎjjäydǎjcz zachxǎgǎxǎ Jesús ma je gobernador. Ni jadu'nǎyǎ Jesús ca' y'adzooy.

¹³ Chi je Pilato ñimay Jesús:

—¿Nej ca' mmidooy nej yǎ' ajcxy yxǎyǎ?

¹⁴ Per Jesús ni jadu'nǎyǎ ca' y'adzooy. E paady je gobernador oy mij huinmay, ni ca' ocnejhuǎyǎñǎ ti ycapxǎpy.

Jesús ycödujcy y'o'cin

¹⁵ Je gobernador jadu'n anajty ycostumbre müdǎty co jimǎjt jimǎjt najtzmazǎyǎ tüg machyǎy pascua xǎjoty, je huidibi je mayǎy ti ytimychojpcy.

¹⁶ E jim anajty tüg je machyǎy huidibi anajty ajcxy ǎxy'ajtaayb, e yxǎjǎty Barrabás.

¹⁷ E co anajty jim ti ytügmujctaaygǎxǎ, chi Pilato ajcxy y'amidooy:

—¿Pǎn miich ajcxy mdzojpcy co ñich nnajtzmazǎyhuidibichǎ? ¿Najtzmazǎyǎyich Barrabás o Jesús huidibi jǎy ajcxy ytiǎpy je Cristo?

¹⁸ Pilato ñejhuǎyǎb anajty co mañ'ájtingǎxǎ anajty ti cǎyǎjccǎxǎ Jesús.

¹⁹ Jimni anajty ñǎyǎ Pilato me je ycötuǎctac co je ytöxyǎj cǎy'ajǎt quejxy ma yǎ', yminañ: “Ca' huaad myajtzaachytuñ yǎ tudägyǎyǎ. Je' co ñich amygoodz ti ngumäyǎyich janch jǎbic müd yǎ' ycxǎpǎ.”

²⁰ Per je teedy ajcxy etz je mǎjjäydǎjcz ti anajty capxyjotcǎdaaccǎxǎ je mayǎy co huen yajnajtzmazǎyǎ Barrabás etz huen yaj'öccǎxǎ Jesús.

²¹ Paady co jadüg'oc je gobernador y'amidooy je mayǎy:

—¿Huidibi machyǎy mdzojpcy co nnajtzmazǎyhuidibichǎ?

Chi je mayǎy y'adzooy:

—Najtzmazǎyǎ Barrabás.

²² Chi Pilato y'amidooy je mayǎy:

—¿E nej ndunǎpyǎyich yǎ Jesús, huidibi jǎy ytiǎpy Cristo?

Huin'it ajcxy nidüg'öcǎy y'adzoday:

—¡Yajcruutzpet yǎ Jesús!

²³ Chi Pilato yminañ:

—Pues, ¿nej ti ytundigooy?

Per je mayǎy nigoob y'adzoday:

—¡Yajcruutzpet! ¡Yajcruutzpet!

²⁴ Pilato yjapubedaan Jesús, per co ǎxy nejhuǎy co je mayǎy ca' ni nej niducy. Hue' ajcxy oy ytiǎy huambi jǎhuǎyǎy, chach ñayñajtziǎyǎyǎ müd jot'an. Huin'it Pilato capxyñiguejxy je huädz ñǎ. Chi ytiǎy cǎbujp ma je mayǎy yhuinduu, e yminañ:

—Ca' ñich ngo'adzohuǎpyǎyich jadyaabi tudägyyǎyǎjcz y'o'cin. Miich ajcxy yǎ' mgo'adzoohuǎpy.

²⁵ Chi je mayǎy y'adzoday:

—Ñich ajcxy ngo'adzohuǎpyǎyich yǎ y'o'cin müd n'ung anäg etz n'ap n'oc.

²⁶ Chi Pilato najtzmazǎyǎ je Barrabás. Per Pilato ane'my co huen Jesús yajhuojp. E co yajhuojptay, chi cǎyǎjcy, co huen yajcruutzpedyǎy.

²⁷ Chi Pilato ysoldados ajcxy yajñǎxǎ Jesús ma agujctǎjcz. E jǎlby tüg'öcǎy soldadtǎjcz ñayyöymujci ma Jesús.

²⁸ Chi je soldado ajcxy je' yhuít yajñǎjenducy. Chi ajcxy yajñǎjǎnyǎ je tzapx huit huidibi je rey ajcxy yajtuumyǎ.

²⁹ Chi ajcxy tacy tüg corona müd apy. Chi ajcxy yajcöjǎnyǎ ma Jesús. E huin'it ajcxy a'oy'amǎy yajcǎgabǎyǎy tüg je paxy. Chi ajcxy huingojxtǎnay'ahuǎy. Chi ajcxy ñixǎy yajxiicy, e yminaangǎxǎ:

—¡Ooy ymǎjǎty yjanchǎty, je judíos ajcxy yrey!

³⁰ Chi ajcxy huindzuyǎ jǎjptzuyǎ. Chi ajcxy yajcǎgajptcy je paxy, e yajcöhuojpǎyǎy ajcxy.

³¹ E co ajcxy ñixǎictay yajxiictay, chi yajñǎjenducy je rey yhuít etz yajñǎjǎnyǎ je yci'm huit. Chi ajcxy yajñǎxǎy ma yajcruutzpedaangǎxǎy.

Co Jesús yajcruutzpejti

³² E jim ma anajty hueni ti ytüyöy, jim ti paty tüg Cirene yǎyǎjcz anajty yxǎjǎty Simón. Chi ajcxy adzǎp ñimay Simón co huen jaccapǎ Jesús ycruudz.

³³ E co ajcxy yjaty ma tüg je it yxǎjǎp Gólgota, jadu'n yhuimbǎdzim Öcǎ Cohuajc Cögor.

³⁴ E jim ajcxy Jesús jayaj'üga'ñ vino temhuidity müd tzooy, jǎgǎxǎ ca' jǎhuǎhuǎy je tzaachypǎ. Per co uucmajch, chi jǎhuǎ'ñybǎjcz co ca' y'oy'uucnǎty.

³⁵ E co anajty ajcxy yajcruutzpety Jesús, chi je soldadtijc suerte ijxy, pin jëbi ocjê'adyii Jesús yhuít, chi yciyxyc yca'pxy jadu'n nej je profeta cojaay jecy'ajty: "Yajhuáxcixpy ajcxy iich nhuit e müd iich nhuit ycxipi ixipy ajcxy suerte."

³⁶ E jim anajty ajcxy iñaaigixy cuend'ajtcixy.

³⁷ Je xihuín ayuc huidibi ajcxy yjaay ma Jesús ycöduu jadu'n ymínañ: "Jadayaabi je' Jesús, je judíos ajcxy je yrey."

³⁸ Quipxy müd Jesús ajcxy yajcruutzpejty metz meetzpi. Tüg a'oy'amy, e jadüg anajty'amy.

³⁹ Je mayjäy huidibi ajcxy naxi'iyb anajty ma Jesús, ooy anajty oy ycöjigiñ, nixi'gy yajxi'gy ajcxy Jesús,

⁴⁰ ymína'ñ ajcxy:

—Bah, miich huidibi Dios ytijc jidaanip, e codugüg xii huingbi myajpídiga'ñ. Miich ci'm cham naygohuáni, e minac cruudzcixy, pen janch miich Dios xy'ung'adyii.

⁴¹ Nañ jadu'n je teedy ajcxy huidibi mijtungmüdpí, etz je escribas, etz je fariseos ajcxy etz je mijjäydijc nixi'gy yajxi'gy ajcxy Jesús, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

⁴² —Huingbi ti cohua'ñ, e ca' jaty nej ci'm ñaygohua'niiyb. Pen janch co yi' jëjity je Cristo je Israel jäy rey, huen minacy jadachambi ma cruudz, huín'ti nmibijcim.

⁴³ Yi' ti pidägy ymibijcin ma Dios; huen jadachambi je Dios yajñdzögyii, pen janch Dios chogyii; yi' ti ymína'ñ co Dios y'ung'adyii.

⁴⁴ Nañ jadu'n je metzpi meetzpi ajcxy huidibi cruudzpejt quipxy müd Jesús nixi'gy yajxi'gy ajcxy ooy Jesús.

Jesús y'ögy cruudzcixy

⁴⁵ Co ycu'jcxii'jy, chi ycoodziyday tüg'óciy naaxhuiñybi. E jadu'n je naaxhuiñybi y'ijty coodz, ixti minacy yxii.

⁴⁶ Huín'tiy Jesús ycapxyqueecy janch mic ymínañ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —yi jadu'mbi ayuc hue' yhuimbizimy: Dios Teedy, Dios Teedy, ¿ti co ti xy'ixmachich?

⁴⁷ Nijëjity jäy huidibi anajty jim yajpatp huingon ma Jesús co jadu'n midoogixy Jesús y'ayuc, chi ajcxy ymínañ:

—Jadayaabi yëydijc cham yaaxtaayb je profeta Elías.

⁴⁸ Huín'ti nidüg jäy ñicxy janch poy'igy etz oy yajtzoñ je pixy. Chi je pixy yajxoogy müd je xun vino. Chi pidacy je pixy ma je paxyjijp. Chi yujctijy ma Jesús y'ahuac co huen ügy.

⁴⁹ Huín'ti nijëjity ajcxy ymínañ:

—Ixmatz, tzoc ajt oc'ijxim, pen nimiinip Elías, pen janch yajñdzögyii.

⁵⁰ Jadüg'oc Jesús yaaxqueegy janch mic. Chi oy y'o'cni.

⁵¹ Co Jesús y'o'cy, tim huín'tiy jim ma Dios ytijc je mapxy yhuít yci'ztzhua'cxy tinä'amy. E nañ jadu'n je naaxhuiñybi ooy chuyuy müd uyx micpi etz je mijjatychaa oy jiztzhua'cxy.

⁵² May öcpi jut y'ahuach etz yjugypijcy mayjäy tiibi anajty y'o'ccixy tiibi anajty mibijccixy Dios.

⁵³ Co Jesús yjugypijcy, chi je may'öcpi tiibi anajty jugypijccixy etz tiibi anajty pidzimigixy ma öcpi jut, chi ajcxy ytigiiy ma je Dios ycajp, je Jerusalén. E mayjäy ajcxy ijxy.

⁵⁴ Co je mic uyx oy ñaxy etz jac tijaty anajty ti ytuñiyii ti yjadyii, chi je capitán etz müd jadyii ymigügtijc huidibi anajty cuend'ajtp Jesús ooy ajcxy chigiy yjihuiy, e minangixy:

—Janch tiy'ajt co yijiibi yëydijc Dios yi' anajty y'ung.

⁵⁵ May anajty nañ jadu'n töxyjäydijc ymij'ijxcixy jiguem huidibi anajty ajcxy Jesús ti müddzoon jim Galilea. Yi' anajty ajcxy Jesús ypubejtp.

⁵⁶ E ma je' ajcxy jim anajty chooñity, María Magdalena, María huidibi Jacobo etz José ytaj'ajtpy, etz je huidibi Zebedeo y'ung ytaj'ajtpy.

Jesús yajnaaxtigiiy

⁵⁷ Co oy chuu'iinyi ycoodzi'iinyi, huín'ti chooñ ma Arimatea tüg comeeñyjäy huidibi yxii José. E je' ymijnicxpejty anajty Jesús.

⁵⁸ Chi José ninicxy Pilato oy píjctzou Jesús ñinicx. Huín'ti Pilato pidacy y'ane'min co huen möyii.

⁵⁹ Chi José ycidigiiy Jesús ñinicx. Chi huínmojch müd tüg poob sábana.

⁶⁰ Chi yajnaaxtigiiy ma je yci'm jut jemybi huidibi anajty ti yajtzejtztüty ti yajpädüty ma tüg tzahuingueetz. Chi adiguejctujcy je öcpi jut müd tüg tzaa.

⁶¹ Chi José ñicxni. E jim yhu'i'my María Magdalena etz je jadügpi María, y'iñäy ajcxy ymihuingon öcpi jut.

Je cuend'ajtpi ajcxy ma Jesús ñaaxtigiiy

⁶² E com jabom ma anajty Jesús ixiiybi ti y'ögy, ma anajty ti ni'ixiydäy müd je sábado xii ycxipi, chi je teedy ajcxy huidibi tungmüdpí etz je fariseos ajcxy ñayöymujci ma je Pilato.

⁶³ Chi ajcxy ymīnañ:

—Huindzin, yi' ñich ajcxy njāymejchpyich co je anīdadcpī ymīnañ ma anajty yjuugyity co codugīg xīi jugypīga'ñ jadūg'oc co anajty ti y'ōgy.

⁶⁴ E paady tunmay'ajt quexipy soldados ajcxy ma Jesús ti ñaaxtigīy huen cuend'ajtcixy ixti cooni tugīg xiibi paadīpy. Ca' yjeyity co ñimīñib adzuum agoodz je' ajcxy huidibi mijñicxpējtīp etz tzimguēgīpy ajcxy Jesús ñinīcx. E chi nīcxy jāy ymīna'ñ: “Ti yjugypicy je ōcpi.” Chi anajty jac'anaxy je anīi ti yjajtni ca'ydi je jayījpi.

⁶⁵ Chi Pilato ajcxy nīmay:

—Miich ajcxy mīd tūg pīcy soldados huidib cuend'ajtp ma miich ajcxy. Nīcxīx miich ajcxy yaj'adujccixy je ōcpi jut, jadu'n nej m'a'ixīyīgīy.

⁶⁶ Chi ajcxy chonī ma je Pilato. Chi ajcxy quejxy je tūg pīcypī soldados ma je ōcpi jut. Chi ajcxy pīdacy iixhuī'mīn ma je tzaa huidibi ajcxy je jut yaj'adīguejtcjxy.

28

Co Jesús yjugypīcy

¹ E com jabom co yximīy yticxīy je domingo xīi, huin'it ñīcxy María Magdalena etz je jadūgpi María ma Jesús ñaaxtigīy.

² Chi tūg mij uix ñajxy. Huin'it ycidacy Dios tūg y'ángel huidibi tzomb tzajpjoty. Chi jīdīgejcy je tzaa ma je ōcpi jut aguu. Chi y'ixtacy ma tzaa nīcx.

³ Janch adīcxp je ángel anajty yhuinījpp jadu'n nej huidzuc, e je yhuīt janch poob'ōgy.

⁴ E co je soldados ajcxy iixpaty je ángel, chi ajcxy ooy chuyuygooty. Chi ajcxy yhuī'my jahuengi ōgy.

⁵ Huin'it je ángel y'adzooy je metz tōxyjāy:

—Ca' miich ajcxy mdzīgīy. ñich nejhuīybīch co miich ajcxy m'ixtāy Jesús je huidibi ajcxy yajcruudzpejty.

⁶ Per ca' je' cham ya. Ti je' yjugypicy, jadu'n nej ymīnañ. Mīn miich ajcxy oc'ix ma ñaaxtigīy.

⁷ Nīcx miich ajcxy jottīgooyb ma je ydiscīpulos ajcxy e nīma': “Ti Jesús yjugypicy jadūg'oc, e yi' ñīcxīp jīm Galīlea e jīm ajcxy mmīdnaybadīyb.” ñich miich ajcxy yam nnīmaayīgīy.

⁸ Huin'it je tōxyjāy ajcxy choon janch poyīgīy ma anajty ti ñaaxtigīy Jesús. Chi ajcxy ñīcxy mīd tzīgī'ñ, per agujc jotcujc. Poyīgīy ajcxy oy ti'y'ajt yecy ma je discīpulos ajcxy.

⁹ E jīm anajty je metzpi tōxyjāy ytūyōy, tīmetīni Jesús ñayguēxīci ma je' ajcxy yhuīnduu. Chi Jesús ajcxy capxpcxy. Chi je' ajcxy mīhuīngoñ Jesús etz mīneeni je' ytecy. Chi ajcxy huīndzīgīyīgīy.

¹⁰ Jesús mīnañ:

—Ca' mdzīgīyīgīy. Nīcx miich ajcxy nīma' je nmīgūgtījīcīch co huen ajcxy nīcxy jīm Galīlea, e jīm naybadīybīch mīd yi' ajcxy.

Huidibi ajcxy je soldadotījc ñīgapx

¹¹ E tūyōybñī anajty je tōxyjāy nīmetzpi co nījējity je soldados ajcxy choon ma Jesús ñaaxtigīy ñīcxy jīm Jerusalén, mīdmīydāga'ñ je teedy huidibi tungmīdipi nej anajty ti ytuñyīi ti yjadyīi ma Jesús ñaaxtigīy.

¹² E huin'it je teedy ajcxy ñayyōymujctayī mīd je mījāydījc, tunaangīxy quīpxy capxy. Huin'it je teedy ajcxy etz je mījāydījc moy ajcxy je soldados may meeñ.

¹³ Chi ajcxy nīmay:

—Miich ajcxy mīna'ñīp co maab anajty miich ajcxy mījcoodz co ymīñ Jesús ydiscīpulos ajcxy etz tzīmgueeci Jesús ñinīcx.

¹⁴ Etz pen ymīdooyb anajty yi' gobernador, ñich ajcxy ngapxjotcidāgīch, jīgīx ca' nej xytūngīxīpy.

¹⁵ E huin'it ajcxy je soldados ycidīgīyī je meeñ. Chi ajcxy ñīcxy cuyduñ jadu'n nej anajty ajcxy ti ñīmāyīi. E ixti chambaad jadu'n judīojāy capx je ayuc.

Huidibi Jesús yajñībījc ydiscīpulos ajcxy

¹⁶ E jadu'n ajcxy ñīcxy je nīmajctūgpi Jesús ydiscīpulos ajcxy jīm Galīlea. Chi ajcxy ñīcxy ma je cōgop jadu'n nej anajty Jesús ti ñīmāyīgīy.

¹⁷ E co ajcxy iixpaty Jesús, chi ajcxy oy huīndzīgīy. Per jīm nījējity huidibi ca' mībījcy co anajty yjējity.

¹⁸ Huin'it Jesús ymījhua'cy ma yi' ajcxy, e nīmay:

—ñich ti nyajmōyīch je cōtūjīn jīiby tzajpjoty etz ya naaxhuīñ. ñich ti nyajmōyīch je mīj cōtūjīn, jaydēbī n'ane'myīch jīiby tzajpjoty etz ya naaxhuīñ.

¹⁹ E paady nicx miich ajcxy huindu'my naaxhuiñ capxhuäcxciç je ayuc, jaydëbi jäy ajcxy xymibigipych. Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi xymibijcpich myajñübedipy ajcxy müid Dios yxi, Dios y'ung yxi, etz müid je Espíritu Santo yxi.

²⁰ Miich ajcxy myaj'ixpigipy je mayjäy co copicy cuydunipy ajcxy ñich ngötujcin tüg'óciy jadu'n nej ti n'ane'myich miich ajcxy. E miich ajcxy mnejhuñyb co nmüid'ityich miich ajcxy huinixi huinítiempo, ixti mabaad naaxhuiñybi anajty ycixpi ytiqooy. Jibaad ycicy. Amén.

SAN MARCOS Jaayhui'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

¹ Jadu'n ogañ chondacy je oybi ayuc tiy'ajt jadun nej Jesucristo, je Dios y'ung ytun etz yjajti.

² Je Dios y'ayucnajtzcaxpiybi je Isaías jecy'ajty jayhui'my jadun nej Dios nimay je Cristo: Nguexaamyich ich ngogapxy jayjip ma nidüg nidüg cajp ma miich mnicxa'ñ jac'axam, jigix jëb je cogapxy nimähuipy je jäy ajcxy co huen nayñi'ixiiyigixy ma yjot yhuinma'ñ müd miich ycixpi, jadun nipaady nej jihuüy jäy ajcxy ni'ixiy tü'aa co tüg rey yjada'ñ.

³ Nañ jadun jadüg it Isaías jayhui'my jada ayuc ma jadun yminañ:

Jim mjtigüduum jäy ajcxy midoy co tüg jäy y'ayucapxhuäcxy, jadun yminañ: "Nayñi'ixiiyigix ma mjot mhuinma'ñ ajcxy jaydeb naybaatim müd ajt nHuindzin Dios. Ixmájtzcixy yi mjibicjot mjibic-huinma'ñ. Jadun nipaady nej jäy ajcxy yajtiy tü'aa huidibi ooy y'adijy y'a'och."

⁴ Jim mjtigüduum anajty Juan je Bautista miñ e ytiigiy mayjäy yajniibejtpi. Chi Juan capxhuäcxy Dios y'ayuc ma je mayjäy ajcxy huidibi anajty mimb niibejtp. Juan ayuc capxhuäc co copicy co jäy ajcxy huen jothuimbijtcixy etz ixmájtzcixy ajcxy je yjibichuinma'ñ, etz niibejtcixy, jigix jëbi Dios yhuinmecxib ajcxy ypocy.

⁵ Tüg'óciy je mayjäy ajcxy huidibi anajty tzinaayb jim Judea ñaaxjot etz jim Jerusalén mimb anajty ajcxy ma Juan, e y'amidoo'ijty anajty ajcxy je y'ayuc. Co je jäy ajcxy capxidziimy nej anajty ypocytungixy, chi Juan yajniibejty ajcxy ma je Jordán mijni.

⁶ Juan hue' anajty yhuif'ajtpy camello nibijc, e nañ jeyim anajty müd ñayhuñiyii, e hue' anajty yjic'ajtpy mu' etz uxpäg.

⁷ Juan ycapxhuäcyp anajty Dios y'ayuc ma je mayjäy, e yminañ:

—Ich jayjip ti nmiñich ngapxhuäcxy Dios y'ayuc. Jac'axam minipy tüg jäy huidibi jacnigi mic'ajt müdity ca'ydi ich, ca' xypaadyich nicxy ngueyich yi' ycighuin.

⁸ Ich ti nyajniibetyich miich ajcxy müd ni. Per je jäy huidibi yjacmüd Dios ymic'ajt, ca'ydi ich. Yi' xyaj'adigihuip xyajjotigihuip Dios yjihui'ñ ymic'ajt, jadun nipaadip nej jihuüy xyajniibedip müd Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

Co Jesús ñibejty

⁹ Je huin'it xii huin'it tiempo Jesús chooñ ma je cajp huidibi yxi Nazaret, jim Galilea ñaaxjot, e ymiñ ma Juan el Bautista anajty yajpaady. Huin'it xii Juan yajniibejty Jesús ma je Jordán mijni.

¹⁰ Pidzimb anajty Jesús ma je mijni, e tim huin'ityi Jesús iix co je tzajp anajty y'ahuäch, e iix je Espíritu Santo chooñ tzajpjoty, e ycidägy ma yi'. Jadun je Espíritu Santo yquëxigy anajty nej tüg muuxy.

¹¹ Chi Jesús midooy capxy ayuc choñ tzajpjoty, nimäyii:

—Ich miich n'ung'ajtpy. Ooy ich miich ndzocy njihuüy. Ooy jotcuje nayjihuiyijich müd miich.

Je mujcu' tuñ ijxta'ni ma Jesús

¹² Huin'it mic'amy je Espíritu Santo yajnicxy Jesús mjtigüduum.

¹³ E hue' Jesús yhui'miy jim mjtigüduum huixchigülp xii ahua'n iyujc agujc. Huin'it je mujcu' jot'ijxy yhuinma'ñ'ijxy je Jesús. Chi je ángeles ajcxy miñ ypubejty ypodigiy je Jesús.

Jesús ytung yajtzondägy jim Galilea

¹⁴ Ti anajty Juan yajpidägy pujxtigoty, jac'axam Jesús ñicxy jim Galilea. Jim Galilea Jesús capxhuäcxy Dios y'ayuc etz yi Dios y'ané'min.

¹⁵ Jesús yminañ:

—Ti je xii je tiempo yhuaad'ajtni. Ti nigoody je xii je tiempo mina Dios pidäga'ñ yi' y'ané'min ya naaxhuiñ. Jothuimbijtcix ajcxy, etz ixmajtzcix ajcxy mjibicjot mjibic-huinma'ñ. Mibijccix Dios y'ayuc jadun nej jëb ajcxy m'alma ñidzögipy.

Jesús huodzoñ midaaax jäy huidibi anajty acxmajtzip

¹⁶ Jesús huidijtp anajty ma je mejypa' huidib yxi Galilea mejy, co oy'ixpaaady Simón etz y'uch Andrés. Simón etz Andrés acxmadzi anajty ytung'ajtpy, ytimpidacpy anajty y'acxmadzi'ñ mejjoty co ajcxy Jesús iixpaty.

¹⁷ Chi Jesús nimay Simón etz Andrés:

—Min müd ich. Ich miich ajcxy huingbi tung nmöhuipy. Jadun mdung nipaadip nej jihuiy mjäymájtzcixipy.

¹⁸ Mic'amy Simón etz Andrés ajcxy ixmajch y'acxmadzi'ñ, e ñicxy ajcxy müd Jesús.

¹⁹ Chi Jesús yjacyöy anajty hueen, e ijxpaty Jacobo etz y'uch Juan, je Zebedeo ajcxy ymang. Je Jacobo etz Juan tumb anajty barcojoty. Hue' anajty ajcxy yaj'oyi'yb je' y'acxmadzi'ñ.

²⁰ Chi Jesús mijhuooy ajcxy Jacobo etz Juan, e nimay co huen nicxy müd yi'. Mic'amy je' ajcxy ixmajch yteedy, je Zebedeo, barcojoty müd ytumbi, chi ajcxy ñicxy müd Jesús.

Tüg jäy huidibi anajty jibic espíritu müd

²¹ Huin'it Jesús müd ymügügtijc yja'ty jim Capernaum. Je huin'it sábado, je pooxçin xi, Jesús ytiçiiy ma je judíoçy ajcxy ñaymujctac jim Capernaum, chi yjäyyaj'ixpijctzondacy.

²² Je mayjäy ooy ajcxy jihuiy huinmay je ayuc huidibi Jesús anajty ajcxy yaj'ixpijçip. Com Jesús hue' anajty yaj'ixpiçy jadu'n nej jihuiy yci'm'ané'min müdity. Ca' Jesús anajty yaj'ixpiçy jadu'n nej je jäy ajcxy huidibi yaj'ixpijçp anajty Moisés yçótúçin je jéçyçp.

²³ E ma je naymujctac tüg yéydijc huidibi müd anajty ca'oybi. Chi je ca'oybi ooy mic ycapxcoody, e yminañ:

²⁴ —¿Ti co xy'amayï iich ajcxy, Jesús huidibi tzomb jim Nazaret? ¿Nej ti mmiñ co xyajhuindigoyáangixyichi? Iich n'ijxçajpy müich, e nejhuiyibich co müich je' je Huatzpi Dios.

²⁵ Chi Jesús ix'oçy je ca'oybi, e nimay:

—Amon müich, e pidzimb ma jada yéydijc.

²⁶ Huin'it je ca'oybi yajyajch yajquidy je yéydijc, e mic yaaxqueegy, e ypidzimy ma je yéydijc.

²⁷ Tüg'óçiy je mayjäy jiiy ma je naymujctac ooy ajcxy ñay'adzigiçy, e ñayñimaayi ajcxy miñ xyipy:

—¿Ti jada' yi'? Jada yéydijc ymüid jemybi ixpijçin. Yi' müd mic'ajt etz ane'm'ajt, paady yçixpi yi' ane'my yi' ca'oybi, e ycapxmidoohuip.

²⁸ Mic'amy je mayjäy ajcxy huidijaty tzinaayb ma tüg tüg çajp jim Galilea nejhuiy ajcxy nej Jesús ytuñ, e cömaaygixy Jesús.

Jesús yajtzögy Simón Pedro ymüd töxyjäybi

²⁹ Tim huin'itiy Jesús ypidzimy ma je naymujctac, chi ñicxy müd Jacobo etz Juan jim ma Simón etz Andrés ytijc.

³⁰ Simón ymüd töxyjäybi piçip anajty. Cijx'am anajty y'ity, e mic anajty ooy ytoyii. Tim huin'itiy Jesús ñimaayi co Simón ymüd ooy mic ypigyii.

³¹ Chi Jesús nimijhuägy je pa'mjäy. Chi majtzi yci', e huijtziçy. Tim huin'itiy yi' toyii y'ixmajtzi, e chi yajçay yaj'uucy Jesús etz ymügügtijc.

Jesús yajtzögy may pa'mjäy

³² Co xii oy ycidacni, e chuu'nyñi, chi je mayjäy müd miñ ajcxy ma Jesús tüg'óçiy pa'mjäydijc, etz huidijaty ajcxy ca'oybi ymüid.

³³ Tüg'óçiy je mayjäy ajcxy ma je jimbi mij çajp nimujcy je tijc ma Jesús anajty ti yjättägy.

³⁴ Jesús yajtzooçtay tüg'óçiy je may pa'mjäy huenytimyitiáb'mity, etz yajpidzimy may ca'oybi majaty jäy ajcxy. Per Jesús ca' anajty a'ixiy nicxy je ca'oybi ñigapxyii, com y'ixy'ajttaayb anajty ajcxy Jesús.

Jesús y'ayuc t'y'ajt capxhuäçy jim Galilea

³⁵ Tim mooñi Jesús ymaybidigy, ca' anajty yximnyñi, e ypidzimy ma je çajp. Chi ñicxy ma tüg mijtigiduum Dios mibijctzooçb.

³⁶ Huin'it je Simón etz je ymügügtijc ooy ajcxy ja'ixtäy Jesús.

³⁷ Co ajcxy paty je Jesús, chi ajcxy nimay:

—Tüg'óçiy je mayjäy xyjadim'ixtäy.

³⁸ Chi Jesús nimay Simón etz je ymügügtijc ajcxy:

—Tzoc ajt jámim ma yi' jacjadyii çajp huinduy agonbi, jaydëb ngapxhuäçibich Dios y'ayuc nañ jadu'n ma yi' jäy ajcxy jim. Paady yçixpi ndzooñich tzajpjoty, jigix jëbi ngapxhuäçibich Dios y'ayuc.

³⁹ Jesús nicxp anajty ma nidüg nidüg çajp jim Galilea ycapxhuäçx anajty Dios y'ayuc ma nidüg nidüg judíoçy ñaymujctac, e yajpidzimy anajty ca'oybi majaty jäy.

Jesús yajtzögy tüg jäy nibützpa'mmüdp

⁴⁰ Tüg jäy huidibi ymüid anajty jibic pützpa'm, je micpi, chi nimijhuägy Jesús, e ycoçtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, yminañ:

—Pen müich jadu'n tzojçpy, jëb xyajtzögich.

⁴¹ Chi Jesús pa'ayoy je pa'mjäy, e pidacy yci' ma je pa'mjäy ñin'çx, e yminañ:

—Ndzojçpyich, cham nyajtzögy.

⁴² Co Jesús jadu'n yminañ, chi mic'amy je jäy huidibi anajty müid je jibic püdç chögy.

⁴³⁻⁴⁴ Mic'amy Jesús ycapxçijxy müid je jäy huidibi anajty ti chögy, e nimay:

—Ix pin myajnimäy co ti mdzögy. Nïcx jayijp jilby ma Dios ytijc ma je judío teedy ajcxy, e mo' Dios yhuindzigi'ñ jadu'n nej Moisés ycötújcin ane'my, jigix jëbi huádz mbiðzimipy ma Dios ycötújcin. Cuydun miich huidibi Moisés ñajtz'ane'miyy jecy'ajty, jigix jëbi je mayjäy ajcxy nejhuñhuip co ti mdzögy.

⁴⁵ Per je yëydijc ca' capxymïdoy Jesús. Co ñïcxy, chi ytiñiy capxy yajyöybi jadu'n nej anajty ti yajtzögyii. Com je mayjäy nejhuñhuip huidibi anajty Jesús ti tuñ, paady ycixpi Jesús ca' anajty ocjajtni nej ytiñihuipy iixna' jigue'xna' majaty cajp. Hue' anajty huidity ma ca' pin chinäy. Per miñ anajty y'oy'ixyii huenyitimy pinjäyity, choon ma nidüg'öciy cajp huinduy agonbi.

2

Jesús yajtzögy tüg jäy cima'tpi tecyma'tpi

¹ Ti anajty xii tiempo ñajtzniñicxiñyñi co Jesús yhuimbijty jadüg'oc jim Capernaum. Je mayjäy ñejhuñhuip anajty co Jesús yajpaady ma tüg tijc.

² Chi mic'amy mayjäy ñayyöymujci ma anajty Jesús yajpaady, e ca' anajty tigiydac ma je tijc, miid co tzach mayjäy anajty ti miingixy. Y'adujctaayb anajty ajcxy je tijc'agu. E Jesús ycapxhua'xyp anajty Dios y'ayuc.

³ Huin'it xii, mïdaax yëydijc ciymiñ cijx'am ma Jesús yajpaady tüg pa'mjäy huidibi yci' ytecy ti yxujxtäy anajty.

⁴ E com ca' anajty ni nej y'oyïy nej yajjäðip ajcxy ma Jesús je pa'mjäy, je' co anajty chach újzity je tijc miid je mayjäy, chi ajcxy yajcöhuuach hueeni je tijcñicx ma anajty Jesús yajpaady. Chi ajcxy cödiyñajxy je pa'mjäy cijx'am.

⁵ Co Jesús iixy je jäy ajcxy ymibijcin, chi nimay je pa'mjäy:

—Migügich, yi mbocy ti yajhuinmecxtäy.

⁶ Per nijëjity huindzindijc huidibi ajcxy nijaydutp anajty Dios ñecy co ajcxy midoy nej Jesús ymina'ñ, chi ajcxy ymina'ñ jotjoty huinma'ñyoty:

⁷ “¿Nej co jada jäy jadu'n ymina'ñ co ti yajhuinmecxy jada pa'mjäy ypocy? Capxtigooyb yi' miid Dios. Com ca' nipinjäy jëb ypocyhuinmecxy. Tügpaic Dios yi' huidibi jëb ypocyhuinmecxy.”

⁸ Per Jesús ñejhuñhuip anajty nej je' ajcxy chachmina'ñ jotjoty huinma'ñyoty, paady mic'amy ymina'ñ:

—¿Na'amy co mdzachhuinmaaygixy?

⁹ ¿Huidibi jada jac'ooy co nnimäyich yi pa'mjäy: “Ti mbocy yajhuinmecxytäyi.” O jac'ooy co nnimähuibich: “Pidig, e yajpidig yi mdögy, e tüyöy?” Tú'ciy yi'.

¹⁰ Chi Jesús yjacmina'ñ:

—Jadachambi janchtiy nyajquëxiga'ñich co ñich, je jäy huidib tzoon tzajpjoty, e huidibi cham yajpaady ya naaxhuñ, nmüidich mic'ajt jaydëb nhuinmecxyich jäy ypocy.

Co Jesús jadu'n ymina'ñ, chi nimay je pa'mjäy huidibi yci' ytecy anajty xuxy:

¹¹ —Ñich miich yam jadu'n nimäy: “Tinayig, yajpidig yi mmabejt e nïcx ma mdjic.”

¹² E mic'amy je pa'mjäy ypidigy, e yajpidigy ymabejt, chi ytüyöychoñ jilby ma je mayjäy ajcxy anajty y'ixy yhuindicxy. Paady ycixpi tüg'öciy je mayjäy ooy jihuiy huinmay etz jäymejch ojadayty ajcxy Dios, yminaangixy:

—Niminaabi ajt jadu'n nga'ljxim mijhuinma'ñ jadu'n nej cham ti n'ljxim.

Jesús nimay je Leví: “Pajamgich”

¹³ Chi jadüg'oc Jesús ycajppidzimy, ñicxy jim ma mejypa'. E co mayjäy ñayöymujcy jim ma Jesús anajty yajpaady, chi Jesús yaj'ixpijc je mayjäy.

¹⁴ Co Jesús yjactüyöy anajty, chi iixpaady Leví je Alfeo ymang. E Leví ñaayb anajty ma je yajcogüejttac jäy yajcogüejtp anajty. Chi Jesús nimay Leví:

—Pajamgich.

Tim huin'itiy Leví ytinayigy, ixmajch ytung, e panicxy Jesús.

¹⁵ Jadu'n yjajti co tüg xii Jesús caayb anajty me Leví ytijc. Mayjäy huidibi ytung'ajtpy anajty yajcogüedii, etz jacjadyii jäy huidibi anajty tundigooyb miid judío jäy ycostumbre y'ñaaygixy ma je caydadyi qipxy miid Jesús etz je' ydiscipulos ajcxy. Com may jäy anajty ooy Jesús tzach miid huidijtcixy.

¹⁶ Jim anajty ma Leví ytijc nijëjity fariseojäy, je huindzindijc huidibi tzach padumb judíoäy ycostumbre. E co je' ajcxy iixy co Jesús caayb uucp anajty tügmucy miid tüg'öciy je mayjäy ajcxy huidibi tundigooyb miid judíoäy yti'ajt ycötújcin, etz yajcogüejtpidijc, chi ajcxy migapxy Jesús ydiscipulos, je' ajcxy huidibi mijnicxpejtp anajty Jesús, nimay ajcxy:

—¿Nej co Jesús miich ajcxy mHuindzin ycaymucy y'ucmucy miid yi yajcogüejtpidijc ajcxy, etz jacjadyii jäy ajcxy huidibi tundigooyb miid judíoäy ycötújcin?

¹⁷ Co Jesús jadu'n midoy nej je fariseo jäy nigapxyii, chi ajcxy nimay:

—Ca' tzocy tzozdumbi yi jäy ajcxu huidibi mic'ajtp oy'ajtp. Yi' janchtiy yi huidibi ajcxu yuuba'm ymiid chojpcy ajcxu tzozdumbi. Nañ tim jadu'n yi jäy ajcxu huidibi ca' ypocymüidity, ca' ajcxu tzocy pocyhuintmeecxin. Hich ti nmiñich co nyajjothuimbidipiyich pocyjäydijc. Hich ca' ti nmiñich co nyajjothuimbidipiyich oyjäydijc tudägyäydijc.

Jesús yaj'amidoogixy nej co jäy y'ity jaygay

¹⁸ Jadu'n yjajti tüg tiempo ayuu'ijtp anajty je jäy ajcxu huidibi mijnicxpejtp anajty Juan je Bautista. Nañ jadu'n ayuu'ajtp anajty je fariseojäy ajcxu. Chi nijëjity ajcxu ymiñ ma Jesús e amidooy:

—¿Nej co yi jäy ajcxu huidibi mijnicxpejtp ajcxu Juan etz nañ jadu'n yi fariseojäy ajcxu ayuu'ajtp ajcxu, e je jäy ajcxu huidib miich xymijnicxpejtp, ca' y'ayuu'ajtcixy?

¹⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Co ya nyajpaadyich ya naaxhuiñ, ca' ycopicity co ñich ndiscípulos ajcxu y'ayuu'adip. Jadu'n nipaady nej jäy ajcxu huidibi píjcin nixüidumy ca' ajcxu y'ayuu'aty ma yam yi píjcin nixüiduñ, e peni ca'ni je píjcpí ymígügtijc y'ixmajtzäyüi. Nami je píjcpí ca'ni choñ, chi ca' pin y'ayuu'adañ huidibi nixüidum je píjcin.

²⁰ E paadip je xüi je tiempo mina ca' nmüid'idañich ya naaxhuiñ yi' huidibi ajcxu xymijnicxpejtpich, e huin'it ajcxu y'ayuu'adaangixy.

²¹ Com jemybi Dios y'ayuc nyaj'ixpicpyich, paady ca' ytügüy müid je jécyip ayuc huidibi je fariseo jäy ajcxu yaj'ixpicpy. Jadu'n nej miich ajcxu mnejhuüy co ni pin ca' agüüyü tüc huit müid tüg pedaas jemy huit, con je' co je jemy huit nümüjcp je', e chi nigi najtzüidzihuip je tüc huit.

²² E nañ ni pin ca' jëb huaad pidägy jemy vino ma tüc cochac. Je' co je vino jemybi ycüdzamy je tüc cochac, e chi y'ixyojctähuip je vino etz je cochac ñitigoydähuip. Hue' janchtiy jëb ajcxu pidacy jemy vino ma jemy cochac.

Je discípulos ajcxu yajmüjcxxy je moc cojc sábado xüi

²³ Tüg sábado xüi Jesús müid ydiscípulos ajcxu ñaxüy ma tüg trigo cam. E huin'ityi je ydiscípulos ajcxu ytigüy je trigo tujcp.

²⁴ Co je fariseo jäy ajcxu ijxy jadu'n nej Jesús ydiscípulos ajcxu anajty tujcmujc trigo tim, chi ajcxu nimay Jesús:

—Ix miich. ¿Na'amy co miich mdiscípulos túngixy huidibi judío ycötüjcin capx'adujpcy sábado xüi?

²⁵ Per Jesús yminañ:

—¿Nej ca'miich ajcxu mguendtuñ Dios y'ayuc co mnecycapxy, jadu'n nej David ytuñ tügtety jecy'ajty, co David etz ymígügtijc yuu'ögaangixy anajty?

²⁶ Je huin'it tiempo jecy'ajty co je judío teedy Abiatar mijtungmüidpi anajty ma Dios ytijc, chi David ytigüy ma Dios ytijc, e caay je tzajcaagy huidibi ti anajty yoxy ma Dios yhuinduu. Dios ycötüjcin yminañ co je teedy ajcxu ycaagy'ajtpy jada tzajcaagy, ca' jac'ooyñipin. Nañ jadu'n David moy je tzajcaagy je jäy huidib anajty ajcxu ymiid.

²⁷ Nañ jadu'n Jesús yjacminañ:

—Hich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nmüidich ané'min, jaydëb nimäyich je jäy ajcxu ti jëb túngixy sábado xüi.

²⁸ Com Dios ti ixmach je sábado xüi, paady ycixpi, ñich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nmüidich ané'min jaydëb nimäyich jäy ajcxu co jëb tijaty tuñ sábado xüi.

3

Je yëydijc huidibi anajty yci' tüzip

¹ Jesús ytigüy jadüg'oc ma je judío naymujctac. Jiiby anajty tüg yëydijc huidibi anajty ymiid tüg yci' tüz.

² Je fariseojäy jiiby ma je naymujctac y'ijx'ijtpy anajty Jesús, co anajty nejhuñhuañ pen Jesús yajtzögamy je pa'mjäy sábado xüi, jigix jëbi ajcxu xihuip Jesús co ti ytundigoy müid jüdojäy ycötüjcin.

³ Jesús nimay je jäy huidibi müid tüg yci' tüz:

—Pidig, min ya ma ñich.

⁴ Huin'it Jesús y'amidooy je jäy ajcxu e nimay:

—¿Nej miich ajcxu minaangixy: Nej jëbi jada nduñich je oybi o je jibicpi sábado xüijoty? ¿Jëbi nyajtzögich jäy o jëbi nyajtigoyich jugy'ajtn?

Per je jäy amoñ ajcxu ijty, ca' ajcxu je y'adzooy.

⁵ Huin'it Jesús huindicxpejty je jäy ajcxu müid chip y'ahua'n, e müid jotmay, je' co ooy ajcxu jotjuuñity, e chi nimay je yëydijc:

—Xajtiu yi mgi'.

Chi je yëydjic xajtjy yci', e chi yci' oy chögy.

⁶ Chi je fariseojäy ypidzimday ma je naymujctac, ooy yjotmädy ajcxy, e ñicxy ajcxy ñaymújcip müid je jadügpicy judío huindzindjic huídibi ymijnicxpejt je rey Herodes. Huinma'ñ ixtaayb anajty ajcxy nej jëb ocyaj'ögip Jesús.

Mayjäy ma tüg n'iba'

⁷ Per Jesús chooñ müid yi' ydiscípulos ajcxy, ñicxy ma mejypa'. E ooy mayjäy huídibi ajcxy tzomb Galilea ñaaxjot etz Judea ñaaxjot panicxy ajcxy Jesús.

⁸ Nañ jadu'n mayjäy panicx ajcxy Jesús huídibi ajcxy tzomb jim Jerusalén, huídibi ajcxy tzomb jim Idumea ñaaxjot, huídibi ajcxy tzomb jim Jordán mijniñ n'naxy ma xi' ypidzimyb, huídibi ajcxy tzomb jim Tiro etz Sidón ñaaxjot. Ñicxtäy je mayjäy ma Jesús yajpaady, com ñejhuüiyb anajty ajcxy je mijhuinma'ñ huídibi Jesús anajty ytumyb.

⁹ Com tzach mayjäy anajty ymiingixy, paady Jesús ni'ane'mdiy ma yi' ydiscípulos ajcxy tüg barco ma jëb iñäy, ca'ty je mayjäy ooy y'adijyüii y'agodyüii.

¹⁰ Com Jesús ti anajty yajtzögy may jäy, paady ycixpi tüg'óciy je pa'mjäy nimujcy Jesús, adzip tzachñidonaangixy.

¹¹ Co je jäy ajcxy huídibi ca'oybi ymiid ijxpaty Jesús, chi ajcxy ñayhuiojtaci ma Jesús yhuinduu, e mic ycapxcooty, yminaangixy:

—Miich je' Dios y'ung.

¹² Per Jesús nimay mictägy je ca'oybi ajcxy co ca' huaad nigapxcixy nimiydaaccixy pin je' anajty.

Jesús huin'ixy majmetzpi discípulos

¹³ Huin'it Jesús ypejty ma tüg cögy, e capxyñiguexy co huen miñ ma yi' je ymigügtjic huídibi yhuin'ixamy co ytunam müid yi'. Chi ajcxy ymiñ ma Jesús.

¹⁴ Chi Jesús yhuin'ixx majmetz ajcxy huídibi ymiid'idamy, e huídibi yquexamy y'ayuccapxhuäcxp.

¹⁵ Jesús moy je majmetzpi discípulos ajcxy huídibi anajty ti yhuin'ixy mic'ajt jaydëb yajtzögy pa'mjäy ajcxy, e ymoy ajcxy ymic'ajt jaydëb ca'oybi yajpidzimy ma jäy ajcxy.

¹⁶⁻¹⁷ Jada je nimajmetzpi discípulos ajcxy yxii nidüg nidüg: Simón, je huídibi Jesús yxii moy Pedro; Jacobo müid y'uch Juan, yi' Zebedeo y'ung y'anäg, je huídibi ajcxy Jesús yxii moy Boanerges (je ayuc Boanerges jadu'n yhuimbizimy: "Enee ymang").

¹⁸ E jacjadyii huídib Jesús ti anajty huin'ixy: Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Jacobo je huídibi Alfeo ymang'ajtpy; Tadeo; e je jadügpi Simón, je cananista.

¹⁹ Nañ jadu'n Jesús huin'ixy Judas Iscariote, je huídibi agojiix c'eyec Jesús ma ymidzip.

Yajñibjccixy Jesús co müidity mujcu' ymic'ajt

(Co jadu'n huin'ixtaay je majcmetzpi discípulos ajcxy), Jesús ytigüy ma tügtjic müid yi' ajcxy.

²⁰ Huin'ityi tzach mayjäy ñayöymújcgixy ma je tjic ma Jesús y'ity, ixti Jesús etz ymigügtjic ca' y'oyi nej jëb ycaagyixy y'uuccixy.

²¹ Co Jesús y'amigügtjic jadu'n nejhuüiy, chi ajcxy nimiñ Jesús yajñicxaangixy anajty mach, com hue' anajty tjicixy co Jesús ylociib.

²² Nijëjity escribas ajcxy, je huindzindjic huídibi nijaydutp anajty Dios ñecy, miin ma Jesús co choñ ajcxy Jesusalén, yminaangixy:

—Jada Jesús ymiid Beelzebú, je ca'oybi yhuindzin, ma y'aa yjot. E yi' yajpidzimy je ca'oybi ajcxy ma jäy ajcxy yjothuina'ñ müid Beelzebú ymic'ajt.

²³ Chi Jesús huoomiñ ma yi' je escribas ajcxy, e yajmiidmiydacy ajcxy tüg jihumbit ayuc. Chi Jesús ymiñ:

—¿Nej'tiy'ajt jada nej müich ajcxy mina'ñ co Satanás jëb ci'm ñayajpidzimyüii ma jäy ajcxy y'aa yjot? Ca' tiy'ajt nej müich ajcxy mina'ñ.

²⁴ Pen tügpicy tungmüdp ixyipy ñaybjiç-huá'cxigixy, etz ñaymidziptzoonigixy ixyipy ac jëyi. Pues cixip yi' ajcxy y'ané'min.

²⁵ Nañ jadu'n pen tügpicy tüg juugy tüg migüg ixyipy ñaybjiç-huá'cxigixy, ca' ajcxy y'idaangixy tügmucy.

²⁶ Nañ jadu'n pen Satanás ixyipy ti ñaybjiç-huäcxii, e ci'm ixyipy ti nayñibidigüii, ca' ixyipy yi' ymic'ajt ida'ñ. Hue' janchty Satanás cixipy tigoyipy. (Paady ca'tiy'ajty nej müich ajcxy ymiñ.)

²⁷ Ca' ni pin jëb huaad ytigüüip ma tüg micpi jäy ytjic etz meedzipy tijaty ymiid, pen ca' jayjip cixoch tecyoch je jäy micpi. Pen ti cixoch tecyoch ixyipy je micjäy, huin'it janchty mimadägipy, e pijcip tijaty ymiid.

²⁸ Janch iich müich ajcxy nimäy co Dios jëb huinmeecxip tüg'óciy pocy huídibi jäy ytungixp etz tüg'óciy jibicpi huídibi jäy ycapxp.

²⁹ Jëyi janchtïy co pinjaty capxtigooyb müid je Espíritu Santo, je Dios yjihu'i'n ymic'ajt, ca' Dios huinmecxi nimina. Huinixii y'ida'n pocymüid.

³⁰ Müid co jäy ajcxy chach ymínaangíxy co Jesús anajty müidity ca'oybi, paady Jesús jadu'n ymínañ.

Jesús ytaj etz y'uch miguëxy ajcxy

³¹ Jesús ytaj etz y'uch ajcxy oy yja'ty ma anajty Jesús yajpaady. Chi Jesús ytaj etz y'uch ajcxy anajty ytínaagyíxy tìba'y, e chi ajcxy capxñiguejxy Jesús.

³² Je mayjäy huidibi anajty ajcxy íñaayb jühuiditi ma Jesús, ymínañ ajcxy:
—Miich ndaj etz m'uch cheeby ajcxy tìba'y miich ixtaayb.

³³ Chi Jesús ymínañ:

—¿Pinjäy miich ajcxy mdijy co ích ndaj'adyii etz ích n'uch'adyii?

³⁴ Huin'it Jesús huindicxpejty je jäy ajcxy huidibi anajty íñaayb ajcxy jühuidity ma je', e ymínañ:

—Tüg'óciy jada jäy ya jadu'n ajcxy nipaady nej ích ndaj etz ích n'uch.

³⁵ Huenyitimy pínity huidibi ajcxy cuydumb yi Dios chójcin, yi' je' jadu'n nipaady nej ích n'uch, ích n'ajch, ích ndzi' etz ích ndaj.

4

Je niipi y'ixxpejt

¹ Jadüg'oc Jesús ytigüy yaj'ixpíjcpí ma mejypa'. E ooy mayjäy ymujcpejty ma anajty Jesús yajpaady. Müid co ooy anajty chachmayjäyity, paady Jesús ytigüy ma tüg barco jahuengi mejvyoty. Jesús íñaayb anajty barcojoty, e je mayjäy íñaayb anajty ajcxy ma mejypa'.

² Huin'it Jesús yaj'ixpíjcy je mayjäy müid canaag jühumbit ayuc. Co yaj'ixpícy, chi ymínañ:

³ —Amidoo'íjtcix müich ajcxy ích jada n'ayuc. Tüg jäy chooñ niipi.

⁴ Co je niipi yhuíjpy anajty trigo tím, chi je trigo tím nijéjity oy ycäy tím tügüj. Chi je joon ajcxy ymiñ jicxy je trigo tím huidibi tügüj ti ycäy.

⁵⁻⁶ E nijéjity trigo tím oycäy ma tzaanícx, ma nihueeñ oyñaax yajpaady. E je trigo tím ca' tzip mux je', je'co ca'anajty ooy naax mápxity. E co je xii ypidzimy, chi no'cy je trigo mang, com ca' anajty ytictz müidity naaxjoty, chi ytíich.

⁷ E nijéjity trigo tím oycäy ma apygot. Co jada trigo tím ymujxy, chi y'ujtz'ógtäy je trigo mang, e ca' ytíim'ajty.

⁸ Per jacjadyii trigo tím oycäy ma oyñaax, chi ymujxy, e ytíim'ajt may'amy: tüg pi'c pajc íjpxmajc oyco'ity, jadüg pi'c pajc tugi'px oyco'ity, jadüg pi'c pajc migo'px oyco'ity.

⁹ Co Jesús je mýdägüi yajmay, chi ymínañ:

—Pinjaty müid ytätzac, pin midohuamy, huen mido'mbicy jada ayuc.

Ti yi' ñigapxy yi íjxpejt

¹⁰ Co je mayjäy ñicxni, e Jesús yhu'i'my naydüg, chi je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy etz jacjadyii huidib mijnicxpejt Jesús ñimijhua'cy, e amidoy nej yhuimbizimy je jühumbit ayuc.

¹¹ E Jesús ymínañ:

—Miich ajcxy jaydëb mnejhuíhuipy huidibi Dios ñigapxy ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ané'min ycótüjcin. Jacjadyii jäy ajcxy jühumbit'amy nyajmüidmydaacych.

¹² Jadu'n jühumbit'amy nyaj'ixpíjcyich je mayjäy, jaydëb co pinjaty íjx, ca' ajcxy íxipy; etz pinjaty midoob, ca' ajcxy mido'mbigipy. E jadu'n ca' ajcxy yjothuimbidip, e nañ ni ycajaymeexipy ajcxy ypocy.

Jesús najtzcapxíy nej yhuimbizimy je niipi y'ixxpejt

¹³ Chi Jesús yjacmínañ:

—¿Nej ca' müich ajcxy mhuinjhuíy jada jühumbit ayuc? Pen ca' müich ajcxy mhuinjhuíy jada jühumbit ayuc, ca' müich ajcxy mhuinjhuíhuip yi jacjadyii jühumbit ayuc.

¹⁴ Je huidibi capxhuácxp Dios y'ayuc, jadu'n yi' nipaady nej je huidibi niip trigo tím.

¹⁵ Je jäy ajcxy huidibi amidoo'íjtp Dios y'ayuc, e mic'amy je ca'oybi yajpidzimy Dios y'ayuc ma ajcxy ygot yhuinma'n, jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tím huidibi cáb tügüj, e je joon ajcxy mic'amy piimujctay.

¹⁶⁻¹⁷ Je jäy ajcxy huidibi amidoo'íjtp Dios y'ayuc janch jotcuj, e mibíjccixy tzojccíx, chi ajcxy íxmajtzi Dios y'ayuc co agapxiyb paady, e co tzaachypí minaxy yajnaxy müid Dios y'ayuc ycíxpi. Jadu'n ajcxy nipaady nej je trigo tím huidibi ti ycäy ma tzaanícx.

¹⁸⁻¹⁹ Je jäy ajcxy huidibi amidoo'íjtp Dios y'ayuc, e co ñicxni, chi jäy dígooyni Dios y'ayuc müid jotcuj'ájin tzinaayin, etz comeeñ'ájin etz adzójcin. Jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tím huidibi ti ycäy ujtjoty, e ca' ytíim'aty müid co oy y'ujtz'ögy.

²⁰ Je jāy ajcxy huídibí amídoó'íjtp etz cōbījcp Dios y'ayuc amumdūgjet etz Dios y'ayuc tumb ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej je trigo tām huídibí tī cāb ma oyñāax etz ytiim'aty may'amy: tūg pi'cpajc iipxmajc, etz jadūg pi'cpajc tugi'px, etz jadūg pi'cpajc migo'px.

Je lámpara ñi'íjxpejt

²¹ Chi Jesús yjacmíñañ:

—Co jāy ajcxy jindicxi'ñ nōctzoy, chí canan ajcxy cōjujpy mīd tu'tz, ni ca' ajcxy pidacy cijxpa'tci'py, hue' janchtiy pidaaccixy ma jindicxpejt jaydēb mij ytiicxy.

²² E nañ ni ca' ni pin ni tī jēb ameech tunipy, e nicxy ycayajnejhuíy. E ca' ni pin ni tī ayūch tunipy, e nicxy ycayajnejhuíy.

²³ Pinjaty ytātzac ymīd, pin mīdoohuamb, huen mīdo'mbījccixy iich n'ayuc.

²⁴ Nañ jadu'n Jesús ymíñañ:

—Cuendtūngix jada ayuc huídibí mīuch ajcxy yam mmīdooyb. Yí quipxi'ñ huídibí ajcxy myajquipxi'yb, nañ jadu'n yí' mīd Dios ajcxy xyquipxyhuimbídipy, e ixti jacyajmōhuip ajcxy huídijaty mīdoob iich n'ayuc.

²⁵ Pinjaty ymīd, yajmōhuip nīgi, pinjaty hueen mīd, yajpigipy nīgi (oy ixipy hueen jadim mīdity).

Je tām huídibí yeecp ñi'íjxpejt

²⁶ Nañ jadu'n Jesús ymíñañ:

—Yí Dios y'ané'min jadu'n yí' nej co tūg jāy nicxy ñipy ma ycamjot.

²⁷ Chi jada' co ñiipstay ñicxni ma ytiic e ymí'o'cni ymāybidīgni com jabom, e jadu'n yajnaxy canaag xi' tzuu. E je moc pajc mujxp je' etz yomb. Per je cogam ni ca' nejhuíy nej je moc yoñ, ma mic'ajt paady.

²⁸ Je' co yí naax ci'm mic'ajt mīdity jaydēb yajyoñ je moc. Jayijp ypidzimy je moc ung, jac'axam ypidzimy yí moc pijy, e chí jada' ytiim'ajtñi.

²⁹ Co je moc ymajaani, chí je jāy ajcxy nicxy moc tzijcp, com tī yhuindiy je moc.

Ijxpejt ma je mostazi pajc

³⁰ Nañ jadu'n Jesús ymíñañ:

—¿Nej m'oc'a'ixīyigxy yí Dios y'ané'min? ¿Tī mīd n'ocyajquipxyñhuībich?

³¹ Jadu'n Dios y'ané'min nipaady nej mostaza pajc huídibí tūg jāy nicxy ñipy ma ycam. Yí mostaza pajc jacnīgi ymūtzyty ca'ydi jacjadyii ujtzpajc huídibí yajpatp ya naaxhuíñ.

³² E co yajñipy je mostaza pajc, chí yoñ, e chí yeegy ooy janch mij, ca'ydi jacjadyii ujtz. E janch mij yeegy tūg'óciy yci' y'aacx, ixti joon ajcxy pe'mb ma je yci'y'aacx y'aniciy.

Nej anajty Jesús yecy je tiy'ajt mīd je ijxpejt ycxpi

³³ Jadu'n anajty Jesús yaj'ixpicxy je mayjāy ajcxy Dios ytiy'ajt mīd canaag jihuimbit ayuc, ixti mībaad ajcxy jēb huinjihuíy.

³⁴ Ac jihuimbit ayuc Jesús yajñimay je mayjāy. Per mīd yí'ydiscípulos Jesús ycapxticxtaayb anajty je jihuimbit ayuc.

Jesús capxticx nej huimbizimy je ijxpejt

³⁵ Je huin'it xi' co ycoodziy, chí Jesús ñimay yí ydiscípulos ajcxy:

—Tzoc ajt jāmim jim'amy ahuin ma yí jadūgpi mejypa'.

³⁶ Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy ixmajtzatay je mayjāy, e mīd tzoñ Jesús barcojoty. Nañ jadu'n jacjadyii barco ajcxy choñ quipxy mīd Jesús ydiscípulos ajcxy ybarco.

³⁷ Je huin'it coodz tūg poj mīñ janch mic. E je meyy nigoo anajty y'ocpidīgni. Janch tigūyb anajty ñi barcojoty, jagoo jagoo yca'ujtzatay je barco mīd ñi.

³⁸ Jesús maab anajty ma je barco iix ma tūg mabejt. Chí yajmāybidīgi, e ñimay ajcxy:

—Huindzin, ¿nej ca'mduñcuend co iich ajt yam nguinaanim?

³⁹ Huin'it Jesús ymāybidīgy, e jippcogapxiy je poj. Etz ñimay je meyy:

—¡Amon! ¡Huācxip!

Chí mic'amy je poj ymongidactay yhuācxijtpay jadu'ñiy.

⁴⁰ Huin'it Jesús ymíñañ:

—¿Na'amy co mdzachtzigiigxy ajcxy? ¿Nej ca' mmībījccixy co nmīdich Dios ymic'ajt?

⁴¹ Jesús ydiscípulos ajcxy ooy chigūy, e ñayñimaayi ajcxy mīñ xyipy:

—¿Pin jāy jada' jada Jesús? Ooy chachmījhuinma'ñ co yí poj etz je meyy ycapxymidoyii.

5

Je Gadarajāy huídibí anajty ca'oybi mīd

¹ Chí Jesús mīd ydiscípulos ajcxy oyja'tcixy ma je mejypa' ma je Gadara jāy ñāaxjot.

²Tim mic' amy co Jesús ybarcobidzimy, chi nimiin tüg jäy huidibi ca'oybi müid anajty. Hue' anajty choon ma öcpi jut.

³Je yëydjic, ca'oybimüidpi, tzinaayb anajty ma öcpi jut. E ni pin anajty ycamimadägyii. Ni pin camimadacy nicx cïxoch tecyxoch jada je ca'oybimüidpi, e ni ca' ajcxy mimadacy müid cadena.

⁴Canaag'oc ajcxy jacïxojch jatecyxojch müid cadena, e ypojtaayb anajty je cadena. Ni pin camihuinma'nybaady nej jëb ocimadaaccixy je ca'oybimüidpi.

⁵Je ca'oybimüidpi xim tzuum anajty yhuidity tüg yuugjot etz ma öcpi it, janch mic anajty yäxytinäy. E chachnayyajtzaachïyii anajty müid tzaa.

⁶Jiguëgy anajty je ca'oybimüidpi ymiin, co ijxpaty Jesús, chi poyïgy ninicxy Jesús, e ycojxtinay'ahuïy ma Jesús yhuinduu.

⁷Je ca'oybimüidpi mic migapxcooty Jesús, e nimay:

—Jesús, je mijpi Dios y'ung, ¿na'amy co xymidziptzoofich? May'ajt nbijctzooybich ma Dios co ca' ich jëb huaad xychaachytuñich.

⁸Je ca'oybi jadu'n yminañ, com Jesús ti anajty nimäy:

—Ca'oybi, pidzimb ma jada yëydjic.

⁹Jesús y'amidooy je ca'oybi:

—¿Ti mxii?

Chi je ca'oybi y'adzooy:

—Iich nxi hue' je' "ni may", com ni may ich ajcxy huidibi yajpatp ma jada yëydjic.

¹⁰Huin'it je may ca'oybi may'ajt pijctzoy ma Jesús co ca' ajcxy jëb huaad ixquexyii ma huingbi it lugar.

¹¹Huigon anajty je cop ma anajty may idzim yjicxicy.

¹²Chi je ca'oybi ajcxy may'ajt pijctzoy, e nimay ajcxy:

—Najtzquexiïyg ma yi may idzim, jigix jëbi n'adigïyich njottigïyich yi may idzim.

¹³Chi Jesús jadu'n a'ixiy co jëbi adigïyigixy jotigïyigixy je may idzim. Chi je ca'oybi ypidzimday ma je yëydjic, e yajtigïyday je may idzim ajcxy. Jim anajty yajpaady jahuengi mejtz mil idzim. Chi je idzim ylocjydaay, e ycögänaxtaay ajcxy ma tüg tzajjip, e oy ycädaaygixy nhijoty, e chi ajcxy ñi'ögtaay.

¹⁴Je idzim cuend'ajtp ajcxy ooy ajcxy ñay'adzigïyï, e nicxtay ajcxy poyïgy ma ytijc. E oy nimïydaaccixy cajjoty etz majaty tundac nej anajty ajcxy y'idzim y'öcxaaygixy. Mayjäy ajcxy choñ mic'amy oy ijxcixy nej anajty ti ytunyii ti yjadyii.

¹⁵Co je mayjäy ajcxy yja'ty ma Jesús yajpaady, chi ajcxy ijxy je yëydjic huidibi anajty mayca'oybi ymüid. Ijxy ajcxy co iñäy huit müid etz huïjycujc, ti anajty y'oyïy. E huin'it ooy ajcxy je mayjäy ñay'adzigïyï.

¹⁶Je jäy ajcxy huidibi anajty huindixcp co anajty je ca'oybimüidpi ti y'oyïy, etz ijxcixy nej ti ytunyii ti yjadyii müid je may idzim, chi yajmïydactay je maycappjäy jadu'n nej anajty ti ijxcixy.

¹⁷Huin'it ajcxy pijctzoy may'ajt ma je Jesús, co huen tzoof ma ajcxy je ñaaxjot.

¹⁸Co Jesús ytigïy jadüg'oc ma je barco, chi je yëydjic huidibi anajty ca'oybi ti ñibidzimyii ti ycöbidzimyii, pijctzoy may'ajt ma Jesús co huen a'ixiy möhuip co huen müid'idyyii Jesús.

¹⁹Per Jesús ca' a'ixiy co ymüid'idyyii, chi nimay:

—Huimbit ma mdjic etz mjugymigüg, e yajmüidmïydäg jada mijpi tung mijpi huinmañ huidibi je Huindzin Dios ti tuñ müid müich. Müidmïydägipy jadu'n nej je Huindzin Dios ti xypa'ayoy.

²⁰Chi je yëydjic yhuimbijtni, e huidijtp anajty cajp cajp jim Decápolis ñaaxjot, e nimïydactay tüg'öciy jadu'n nej Jesús ti yajtzögyii, e tüg'öciy je mayjäy ooy jihuiy huinmay.

Je Jairo ñix etz je töxyjäy huidibi Jesús yhuït nidoni

²¹Co Jesús huimbijty barcojoty ma je mejypa' ma anajty ti choon, chi mayjäy ymiin ma Jesús yajpaady, chi Jesús yhuäcxijpy ma je mejypa'.

²²Huin'it Jesús ñija'ti tüg mijtungmüidpi ma yi judiojäy ajcxy ñaymujctac. Je yëydjic hue' anajty xijity Jairo. Co Jairo ijxpaty Jesús, chi ñayhuïjotac ma Jesús yhuinduu.

²³Jairo may'ajt pijctzoy, yminañ:

—Huindzin, ögaanip ich nñix. Tun may'ajt nicxy ma ich ndijc, e mgñixäjip ma ich nñix, jigix jëbi myajtzögip, e yjactzinahuip.

²⁴E Jesús nicxp anajty müid Jairo, e mayjäy panicy anajty Jesús. E je mayjäy ooy anajty tzach'adiji'y tzach'agodi'y Jesús.

²⁵E ma je mayjäy ymiin anajty tüg töxyjäy pa'm müid, jécyin anajty ymïjtacni. Majmetz jimajt yxi ybo' anajty cujc payöy, ca' anajty y'oc-huäcxijpni je ni'py.

²⁶ Jada töxyjäy ti anajty yajtzoyduñ müid may tzoydumbi, ti anajty ymeeñ yajtundäy ma je tzoydumbi ajcxy. E je'ni anajty ypa'm'ity. Ni ti pubéjtin ti capaady, ixti nigi anajty ypa'm mijhua'ñ.

²⁷ Jada töxyjäy ti anajty ayuc midoy nej Jesús anajty pa'mjäy yajtzögy, paady nimiñ etz nimijhuağy jixci'py'amy, chi nidooni Jesús yhuitpa'.

²⁸ Jada töxyjäy nayñimaayi jotjoty huinma'ñjoty: "Co nnidónibich Jesús yhuitpa', müid tim yi'yi ndzógibich."

²⁹ Co je töxyjäy nidoñ Jesús yhuitpa', tim huin'ítiy mic'amy yhuácxijp je ni'py. Huin'it je töxyjäy jihuiy co anajty ti chögy.

³⁰ E Jesús jihuiy co anajty ti yajtzögy tüg jäy müid ymic'ajt, paady ni'ijxhuimbijty je mayjäy huidibi anajty pamúinip, y'amidooy ajcxy:

—¿Pin ich nhuit ti xyñidoni?

³¹ Huin'it Jesús ñimaayi ajcxy ydiscípulos:

—Miich m'ixpy co yi mayjäy yxhach'adijy yxhach'agodiñ, e miich mina'ñ: "¿Pin ti xyñidónich?"

³² Per Jesús huindicxypejty je mayjäy jühuidity ma yi', oc'ixa'ñ ocnejhuñhua'ñ pin anajty ti ñidonyi.

³³ Huin'it je töxyjäy, com ñejhuiyb anajty jadu'n nej Jesús ti yajtzögyii, paady nimijhua'cy Jesús janch tzuyuuyb müid tzigi'ñ ñayhuijotaci ma yi' yhuinduu.

³⁴ Jesús yminañ:

—Töxyjäy huidibi ooy ndzócyich, ti mdzógy müid co ti xymiñicyich. Nicx agujc jotcujc, ti mba'm ñaxy.

³⁵ Capxp miydacp anajty Jesús müid je töxyjäy co nijéjty jäy ñimiini, choñ ma je judío jäy ñaymujctac mijtungmüidpi ytjic, e ñimay je töxy'anäg yteedy:

—Yi mniix ti je y'ögy. Ca' huaad mjac'amayy nig yi Huindzin Jesús.

³⁶ Per Jesús ca' tuñcuend jadu'n nej ajcxy yjamina'ñ, chi ñimay je naymujctac huindzin:

—Ca' mdzigy, mibic nigoda'ajty.

³⁷ E ni ca' jac'a'ixiy nicxy yjacmüidnicxyii jacpinjaty. Jëda'ajty müidnicxy je Pedro, Jacobo etz Juan, je Jacobo y'uch.

³⁸ E co Jesús ytjctigiy ma yi naymujctac huindzin ytjic, chi ijxy jadu'n nej jäy jüby chachne'ngixy chachjüygixy chachyaaxcixy.

³⁹ Co Jesús tijctigiy, chi ñimay je jäy ajcxy:

—¿Nej co nigoo ajcxy mdzachne'mni, e mdzachyáaxcixni? Yi pi'c töxy'anäg ca' yi' ti y'ögy, maab yi'.

⁴⁰ Per nigoob ajcxy Jesús nixiicy co jadu'n ymina'ñ. Huin'it Jesús yajpidzimday tüg'óciy pinjaty anajty jüby tigoty, e müid tijc tigiy jëda'ajty je ungedeedy etz ungdaj, e nañ je tugügpí ydiscípulos huidibi anajty ti müid miñ. Chi ajcxy ytigiy jüby ma anajty je töxy'anäg yajpaady.

⁴¹ Chi Jesús májtzyi yi töxy'anäg yci', e chi ñimay:

—Talita, cumni —jadayaab ayuc hue' yi' yhuimbizimy: Töxy'anäg, ich miich yam nimaayb, pidig.

⁴² Huin'ítiy je töxy'anäg, je huidibi anajty majmetz yjimij, ypidigey e ytüyöchoñ. E tüg'óciy yi mayjäy ooy ajcxy jihuiy huinmay.

⁴³ Huin'it Jesús najtzcapxiy co ca' huaad pin yajñimay jadu'n nej je töxy'anäg ti chögy, nañ jadu'n ni'ane'mdiy co huen ajcxy yajcay je pi'c töxy'anäg.

6

Jesús yajpaady jim Nazaret

¹ Huin'it Jesús chooñ ma je jimbi it lugar, e yhuimbijty ma yci'mgajp. E müid ñicxy yi' ydiscípulos ajcxy.

² Sábado xiijoty Jesús ytigiy yaj'ixpijcp ma je mayjäy huidibi yöymüjccixp ma je judío jäy ñaymujctac. E je mayjäy huidibi amídooy'itp anajty ooy jihuiy huinmay ajcxy, e ñayñimaayi ajcxy miñ xyipy:

—¿Ma jada' jadayaab jäy ti ni'ixpigiy jadayaab ixpijcin? ¿Ma ti paady jada huijy'ajt cujc'ajt huidibi ymiid? ¿Ma jada' ti paady yi' mic'ajt huidibi müid mijhuima'ñ tumyb?

³ Je' jada je tzejtzpi, yi María y'ung. Yi' y'uch ymígüg, yi Jacobo, yi José, yi Judas, etz yi Simón. Nañ jadu'n yi' y'uch töxyjäybi cha ajcxy chinäy quipxy müid ich ajt.

E je mayjäy ca'ajcxy anajty ixa'ñ cöbiga'ñ Jesús.

⁴ Huin'it Jesús ñimay je mayjäy ajcxy:

—Huenma'amyty tüg'óciy je mayjäy ooy yajmij'aty je jäy ajcxy huidibi najtzcapxiy Dios y'ayuc. Jëyi janchtiy, ma yci'm naax ma yci'mgajp ca' je jäy ajcxy yajmij'adyii, etz nañ ytim jadu'n yi' y'amügtijc etz ymijin ymidijc.

⁵ Ma yci'm naax yci'm gajp Jesús ca' jaty nej mihuinma'n tunipy m'iid co ca' ajcxy mijpidägyii. Jëyi yci'pidacy ma nijëjity pa'mjäy etz yajtzooocy.

⁶ Jesús ooy jihuuy huinmay nej je jäy ajcxy ca' ymijpidägyii ma yci'm naax yci'm gajp. Chi Jesús chooñ jim ñicxy ma jacjadyii cajp huinduy agonbi, e yaj'ixpijcy anajty je mayjäy ajcxy.

Jesús quexy ydiscípulos ayuccapxhuäcxp

⁷ Huin'it Jesús mihuoy je majmetz ydiscípulos ajcxy, e chi quejxhuäcxy nimetz nimetz ma canaag cajp. E chi mooy mic'ajt, jigix jëb yajpidzimy ajcxy ca'oybi ma jäy ajcxy.

⁸ Nañ jadu'n y'ane'my Jesús je' ydiscípulos ajcxy co ca' huaad ti minixcixy tü'amgi'xpi, jëyi jëb minixcixy tüg tajc nidüg nidügti. Ca' huaad minixcixy ymorral, e ca' huaad minixcixy ycaagy, e ca' huaad minixcixy ymeeñ.

⁹ Jëyi je yci'g etz je yhuut huidibi anajty ajcxy ym'iid huen minixcixy.

¹⁰ Chi Jesús yminañ:

—Co anajty ajcxy mjättaccixy ma tüg tijc, jim ajcxy mhuí'mipy ixti coon mdzóonip ma yijimbi cajp.

¹¹ Pen mdigiygixp ma tüg cajp, e je jäy ajcxy ca' ajcxy xycöbiga'n, ca' ajcxy amido'ida'n miich m'ayuc, mbidzimgix ma je cajp, chi mhuinhuöjpcixipy mgig. Jada je' je tiy'ajt co ca' ajcxy mjotcüjcity. Janch iich miich ajcxy nimäy co Dios anajty ytyiduñ jada naaxhuiñ jäy, jacnigi tzaachypí paada'n yi jäy ajcxy huidibi ajcxy anajty ca' xycöb'ijccixy, ca'ydi je' ajcxy huidibi tzinaay jecy'aty ma Sodoma etz Gomorra cajp.

¹² Chi je nimajmetzpi ajcxy chon Dios y'ayuccapxhuäcxy co huen jäy ajcxy jothuimb'ijtcixy, huen ixmajtztaaygixy yi pocytuni.

¹³ Nañ jadu'n ajcxy yajpidzimy ca'oybi majaty jäy, e pidaaccixy aceite majaty pa'mjäy, e yajtzóoccixy anajty.

Co Juan je Bautista y'ögy

¹⁴ Huin'it je rey Herodes nejhuüy co Jesús canaag mihuinma'n tzachytuñ anajty, com tüg'óciy je mayjäy anajty nimiyaaccixy Jesús. Herodes yminañ co Juan je Bautista ti yjugypicy jadüg'oc ma anajty ti y'ögy, paady mic'ajt miidity jaydëb mihuinma'n tüñ.

¹⁵ Nijëjity jäy yminaangixy:

—Jesús yi' je' Elias.

E naagity jäy yminángixy:

—Yi' je' tüg Dios tiy'ajtm'iidpi huidibi quipxyiiby miid je Dios ytiy'ajtm'iidpi huidibi tzinaay jecy'ajty.

¹⁶ Co Herodes nejhuüy nej je mayjäy nimiyaaccixy Jesús, chi yminañ:

—Janch jada co Juan ti yjugypicy, je huidibi nni'ane'mdiyich co huen yajminagyii ycohuajc.

¹⁷ Miid Herodías, Herodes ytöxytjic ycixpi, Herodes n'ane'mdiy co Juan yajmach, e pidägyii pujxtigoty. Jada Herodías jayjip ypijcy miid je rey Herodes y'ajch Felipe, per ti anajty ixmach Felipe, e ypijctigajch miid je ycapy Herodes.

¹⁸ Hue' anajty Juan ti nimay Herodes:

—Ca' jadu'n paadyii co yi m'ajch Felipe ytöxytjic miich miiddzinaay.

¹⁹ Paady ycixpi Herodías mijotma'ty Juan, e ytimy yaj'ögamy anajty. Per ca' mic'amy yhuinma'ñybaty nej ocyaj'ögip;

²⁰ com je rey Herodes ñejhuüy co tudägy jäy huädz jäy anajty je Juan, e tzigiyb anajty miid Juan. Paady ycixpi anajty je rey Herodes Juan miidity cuend'aty pujxtigoty. Naag'oc naag'oc anajty Herodes nicxy amido'ity Juan y'ayuc, ooy anajty huinmay nej yhuimbizimy, per jotcujc anajty amido'ijty.

²¹ Huin'it Herodías ypat huinma'n nej jëb yaj'ögy Juan je huin'it xii co je rey Herodes anajty ñayñixi'uduñyii. Hue' yajcay yaj'uucy je gobierno ytumbi ajcxy, je soldado huindzin ajcxy, etz tüg'óciy yi mic jäydijc huidibi ajcxy tzinaayb naag naag cajp jim Galilea.

²² Xi'uduñyoty anajty co Herodías ñix oy y'ech ma je rey anajty yajpaady miid je may jäy huidibi anajty yajcaayb yaj'uucpy. E jadu'n nej je Herodías ñix y'ejch, ooy je rey jadu'n jäygidacy, etz tüg'óciy je jäy je huidijaty anajty miid ajcxy ycaagyixy y'uuccixy. Chi je rey nimay je töxy'anäg:

—Pijctzóohuigich ti md'imdzojcpy, iich miich nmöhuipy.

²³ Je rey nigi capxcödujcy janch cixyot mohua'n ti ytimy ypijctzooyb, ixti jëb jamöy cujhuäcxy yi' y'ane'min, mibaad anajty ane'my je naaxjot.

²⁴ Chi je töxy'anäg ñicxy ma ytaj oy amidoy, nimay:

—¿Ti nbijctzohuipich?

Chi je' ytaj y'adzooy:

—Pijctzoohui yi Juan je Bautista ycohuajc.

²⁵ Mic'amy je Herodías ñiix nihuimbity je rey e ymīnañ:

—Ndzojycpich co xymōhuihich mic'amy je Juan je Bautista ycohuajc ma tūg texy.

²⁶ Co jadu'n midoy je rey, chi ytiḡiy tajp mayb janch mijcajee. Per ti y'octunipy. Com ti anajty jadu'n capxcōducy, ti anajty mayjāy midoy ti anajty ti yaj'ahuanīy je tōxy'anāg, ca' y'ayuc yajxiicy.

²⁷ Paady ycixpi je rey mic'amy ane'my tūg soldado, co huen nicxy yajtzoni Juan ycohuajc.

²⁸ Chi je soldado ñicxy ma pujxtijc, e yōcpujxtuuty Juan. Chi je soldado mimīñ Juan ycohuajc ma tūg texy, e yajcīdigiy je tōxy'anāg, e je tōxy'anāg yajcīdigiy ytaj.

²⁹ Co je jāy ajcxy huīdibi anajty mijnicxpejtp Juan ñehuiy ajcxy co je rey ti yaj'ōgy Juan, chi ajcxy y'oy e yajpidīci Juan ñiñicx, e yajnaaxtigīy ajcxy.

Jesús yajcaay migoox mil yēydijc

³⁰ Co je majmetzpi apōstoles ajcxy yhuimbity huīdibi anajty Jesús ti quexy y'ayuccapxhuācxpi ma canaag cajp, chi ajcxy yajmīdmīydacy Jesús tūg'ōciy tijaty anajty ti tūngixy, etz tūg'ōciy ayuc huīdijaty ti yaj'ixpijccixy.

³¹ Huin'it Jesús nimay je nimajmetzpi huīdibi anajty ti quexy y'ayuccapxhuācxpi:

—Tzoc jāmim ma tūg it ma ca' pin, jaydēb nbōcxim tūg xīi metz xīi.

Paady ycixpi Jesús jadu'n ymīnañ, com tzach mayjāy ja'ttiib tzondiib ma Jesús yajpaady, e ca' ajcxy tiempo anajty mīdity mīna ycaaygixipy y'ūuccixipy mīd je mayjāy ycixpi.

³² E Jesús mīd ydiscipulos ajcxy ñicxy barcojoty ma ca' pin. Ac jēyi ajcxy nicxy ca' jac pin jāy mīd nicxy.

³³ E mayjāy ijxy co Jesús ajcxy choñ, e nañ ijxcajpy pin anajty tzoñ barcojoty. Paady mayjāy choñ ma canaag cajp tegyi'm, ñicxcixy poyīgy anajty ma Jesús ñicxa'ñ. Mayjāy oy yja'ty jayijp ca'ydī Jesús ajcxy, e jim ajcxy yōymujctay.

³⁴ Co Jesús ybarcopidzimy, chi ixy janch mayjāy, e Jesús ooy pa'ayoy je mayjāy, com jadu'n anajty ajcxy nej maycōbixy huīdibi ca' mīdity ycuend'ajtpi. Chi Jesús ytiḡiy yaj'ixpijcp, canaag nax ixpijcin anajty yecy.

³⁵⁻³⁶ Co anajty ti chu'īyñi, chi Jesús ydiscipulos ajcxy ñimaayi:

—Ca' ni pin chināy ma jadaayaabi it lugar, e ti chu'īyñi. Capxycix mīd jada mayjāy ajcxy, jaydēb ñicxcixyñi ma yī cajp huīduy agonbi, huen nicxy jūyḡixipy ycaayin y'uucīn.

³⁷ Huin'it Jesús y'adzooy yī' ydiscipulos ajcxy:

—Mīich ajcxy móoyḡix jada mayjāy caayin ūucīn.

Chi ajcxy Jesús y'adzooy:

—¿Huaad iich ajcxy nicxy njuy mejtz mīgo'px denario tzajcaagy, jḡix ycaaypy y'ūḡipy jada mayjāy?

³⁸ Chi Jesús y'amīdooy ydiscipulos ajcxy:

—¿Naag tzajcaagy mīich ajcxy mīdity ya? Nicx iḡxcix.

Co ajcxy tiy'ajt paty, chi ajcxy Jesús nimay:

—Iich ajcxy nmīd migoox tzajcaagy etz metz acx.

³⁹ Chi Jesús ni'ane'mdiy co je mayjāy huen ixtaaccixy naaxcixy tūḡpicjaty.

⁴⁰ Chi je mayjāy y'ixtactay canaagpicy. Canaagpicy mīgo'px jatypi, e canaagpicy huix-chiḡuīpxmajjatypi.

⁴¹ Chi Jesús conīgy je migooxpi tzajcaagy etz je metzpi acx, e ypa't'ijxy tzajpcixy, e yajnaxy Dios cojuyip ma Dios mīd je tzajcaagy etz je acx ycixpi. Huin'it Jesús tujc-huācxy je migooxpi tzajcaagy, e yajcīdigiy je' ydiscipulos ajcxy, jaydēb ajcxy yajhuācxip ma je mayjāy. Nañ jadu'n Jesús yajcīdigīy je metzpi acx je' ydiscipulos ajcxy, jaydēb yajhuācxip ma je mayjāy.

⁴² Nidūg'ōciy je mayjāy ajcxy ycaay y'uucy cūxy.

⁴³ Co je mayjāy ycaayday, chi je discipulos ajcxy yajmujcy je cayduc tzūztuc, e yaj'ujch ajcxy majmetz cach.

⁴⁴ Migoox mil anajty ajcxy je yēdijctijc huīdibi cay uuc.

Jesús yōy ñihuingīxy

⁴⁵ Huin'it Jesús ane'my je' ydiscipulos ajcxy co huen barcotigīyḡixy mic'amy. Huen nicxcixy jayijp jim Betsaida jim mejy ñinajxy. Co yī discipulos ajcxy ybarcotigīyday, chi Jesús ycapxycixy mīd je mayjāy.

⁴⁶ Co anajty Jesús ti ycapxycixy mīd je mayjāy, chi ñicxy ma tūg cōgop Dios mibijctzoo.

⁴⁷ Co ycoodziyñi je discipulos ajcxy anajty yajpaady mejyjoty ma je barco. Jesús naydūg anajty yajpaady mejypa'.

⁴⁸ Jesús y'ijx co je' ydiscipulos ajcxy anajty ti y'anucxīyḡixy mīd mejycabi, je' co je barco anajty chachijpcobojīy. E co oy moñīy, chi Jesús ymijhuāgy ma je barco. Jesús yōyp anajty mejyhuingīxy, e hue' anajty jūyōyñaxamy je discipulos ajcxy.

⁴⁹ Co ajcxy ijxpaty Jesús yöp anajty mejyhuingíxy, chi ajcxy ooy yaxqueegy, com hue' anajty ajcxy tijy co nigo y'ijxmañiigixy.

⁵⁰ Com tüg'ócxy yi discípulos ajcxy anajty ti ijxcixy Jesús, e ooy ajcxy chigiiy, paady mic'amy Jesús migapxy je' ydiscípulos ajcxy, e nimay:

—Jotmic naybidáacigixy, ca' mdzigüygixy. Hich yi'.

⁵¹ Huin'it Jesús ybarcotigiiy, e mic'amy je poj yxeemy, e je discípulos ajcxy ooy jihuiy huinmay.

⁵² Ooy ajcxy jihuiygixy huinmaaygixy, com ca' ajcxy huinjihuigixy anajty nej Jesús je mayjäy yajcay müid je migooxpi tzaiccaagy. Com je'ni anajty ajcxy ooy yjotjuuñity ycöjuuñity.

Jesús yajtzögy pa'mjäy ajcxy jim Genesaret

⁵³ Chi ajcxy ymejch ma je mejypa' ma je Genesaret ñaaxjot. E coxojch ajcxy je barco ma mejypa'.

⁵⁴ Co ajcxy ybarcopidzimy, chi mic'amy je mayjäy ajcxy jim ijxcajpy Jesús.

⁵⁵ Poyígy je jäy ajcxy choon, e yajyöyñajxtay je cajp ajcxy huinduy agonbi, capxhuáccixy co Jesús anajty ti yjädy jim. E jäy ajcxy yajmiindzondacy may pa'mjäy cijx'am jim ma anajty Jesús yajpaady.

⁵⁶ E hueñityim ma'amyity anajty Jesús ñicxy majaty mij cajp, mutz cajp, o majaty jäy y'ujtztzinäy, ooy anajty ajcxy pidáccixy pa'mjäy majaty majaty yi mij tüba', e cohuaniygixy Jesús co huen nidoñiy yi yhuitpa', e tüg'ócxy huidijaty anajty ajcxy nidomb, najxp ajcxy anajty je' ypa'm.

7

Huidi jäy yaj'ahuimbijit pocyjayity

¹ Huin'it ymiin ma Jesús nijëjity fariseojäy ajcxy, je huindzindijc huídibi tzachpadumb judío ycostumbre. Nañ jadu'n müid miin nijëjity escribas, je huindzindijc huídibi ajcxy nijaydutr anajty Dios ñecy. Hue' je fariseos etz escribas ajcxy anajty ti choongixy Jerusalén.

² Je fariseos etz escribas ajcxy ijxy co Jesús ydiscípulos ajcxy ytigiiy caaybi uucpi jaygibuuj, ca' anajty cuydúngixy judíojäy ycostumbre.

³ (Com yi fariseojäy etz jacjadyii judíojäy ajcxy cuydumby anajty ajcxy ñi'ap costumbre, e ixpocypúccixy jayijp ma ca'ni ytigiiygixy caaybi uucpi. Com yi judíojäy ajcxy co ajcxy ñicxy mayjäyjoty etz yhuimbijtcixy jadüg'oc ma ytijc, ca' ajcxy ycaay ixti cooni jayijp ajcxy ycübúccixy canaag'oc.

⁴ Yi judíojäy ymiid canaagnax costumbre huídibi cuydúngixyp jadu'n nej ajcxy yajhuuatzcixy ajcxy ytaasi ytxy ytütz etz ypujtxexy.)

⁵ Chi je fariseos etz escribas ajcxy y'amidooy Jesús, nimaayi:

—¿Na'amy co miich mdiscípulos ajcxy ca' cuydúngixy judíojäy ñi'ap costumbre? ¿Na'amy co ajcxy ycaaygixy y'úccixy, e ca' jayijp ixpúccixy yi' ypocyi?

⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej je Dios ytiy'ajtmüdpí Isaías jayhu'my jecy'ajty müid miich ajcxy ycxipi. Miich ajcxy huídibi naybidaacip jadu'n nej jihuiy ajcxy tudägyjäy, e ca' yjánchezy. Com jadu'n Isaías jaybejty co Dios jadu'n yminañ:

Jada jäy jadu'n ajcxy ycapxcixy ymiydaaccixy jadu'n nej jihuiy xyajmij'atyich. Per ca' ajcxy xyajmij'atyich cixyjot huinijot.

⁷ Naadigi co ajcxy xyhuin'igixich xyhuinyaaccixich. Ñayaj'ixpúccigixy ayuc tiy'ajt huídibi jäy ajcxy ti cojy ti macxy.

⁸ Chi Jesús yminañ:

—Miich ajcxy ti m'ixmáztccixy Dios ycótúccin, e myajmij'ájtccixy ayuc huinma'ñ huídibi jäy ci'm ti cojy ti macxy.

⁹ Miich ajcxy ca' mgüendtúngixy Dios ycótúccin Dios ytiy'ajt jigix jëbi cuydúngixy mgi'm costumbre.

¹⁰ Com Moisés je cötúccin ypidac jecy'ajty: “Yajmij'at mdaj mdeedy”, e “Pinjaty jibic nigapx ni'ojiiyb ytaj yteedy, copicy y'ögip.”

¹¹ E miich ajcxy minañ co tüg jäy nimähuip ytaj yteedy co ca' pubeda'ñ ajcxy jadu'n nej padyii, müid co tüg'ócxy tijaty yi' ymiid huídibi ytaj yteedy je'adánip, hue' ti ahuaniiy nigoo ma Dios.

¹² E pen jadu'n minañ, chi miich ajcxy minaanigixy co ca' copicyity mbubéjtcixipy mdaj mdeedy.

¹³ Miich ajcxy midundigooyb Dios ycótúccin müid mgostumbre huídibi myajnajxyp myajtigiiyb, etz jacjadyii jibic-huinma'ñ myaj'ixpúccixy.

¹⁴ Jadüg'oc Jesús mijhuoy yi mayjäy ajcxy, e chi nimay:

—Mido mbijccix miich ajcxy ñich n'ayuc, e mhuinjihuñhuip ajcxy.

¹⁵ Ca' yí' yajpocycáhuñyib huidibi jáy ajcxy ypidacy ma yhuin y'ahuac. Yí' janchtiy huidibi pidzim ma jáy ajcxy yjot yhuinma'ñ, yí' yí' yajpocycáhuñyib.

¹⁶ Miich ajcxy mmñid mdátzac, mido mbijccix ñich n'ayuc.

¹⁷ Co Jesús ixmajch je mayjäy, e ytiçtigiüy, chi je discípulos ajcxy yaj'amidoohui nej yhuimbizimy jada ayuc.

¹⁸ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy nimay:

—¿Nej nañ jadu'n miich ajcxy ca' mhuinjihuñy jada ayuc? ¿Nej ca' mhuinjihuñyigixy co huidibi tigiüy ma yí' jáy y'ahuac (yí' caayin uucin), ca' yí' yajpocycäy yí' jáy?

¹⁹ Yí' caayin uucin hue' yí' jáy ypidägy ma y'aa ymoox ca' nan ma yjot yhuinma'ñ, e co ñax ma y'aa ymox, chi ypidzimni.

Co Jesús jadu'n ymina'ñ, chi nejhuiyim co Dios ca' capx'aducy ni ti caayin ni ti uucin.

²⁰ E Jesús yjacminañ:

—Dios yajpocycáhuip jáy ajcxy mñid huidibi pidzim ma ajcxy yhuinma'ñ.

²¹⁻²² Ma yí' jáy ajcxy yhuinma'ñ jüby chooñ jibic-huinma'ñ; jüby chooñ migapxtigoyi töxyjäy yhuinma'ñ; jüby chooñ je tundigooyi yeydijc mñid töxyjäy etz töxyjäy mñid yeydijc huinma'ñ; jüby chooñ jáyyaj'ögi huinma'ñ; jüby chooñ meedzi huinma'ñ; jüby chooñ mügi huididi huinma'ñ; jüby chooñ jibic-huinma'ñ; jüby chooñ je huin'ññi huinma'ñ; jüby choñ nayca'oy'ixi huinma'ñ; jüby chooñ je piitzcapxi huinma'ñ; jüby chooñ je amij agix huinma'ñ; jüby chooñ je tzuu huinma'ñ je loci huinma'ñ.

²³ Yí' jadu'mbi jibicpi jüby chooñ ma jáy ajcxy yjot yhuinma'ñ, paady jibicpi jáy ajcxy túngixy, e ypocycäy ajcxy ma Dios.

Tüg töxyjäy huidi ca' yjudiojäyity mibijc Jesús

²⁴ Chooñ Jesús ma yijmbi it, e ñicxy jim ma Tiro etz Sidón ñaaxjot. Jesús ytiçiy ma tüg jáy ytiç, e ca' anajty tzooy co je mayjäy ñejhuñhuñyib ma y'ity. Per ca' jajty nicx yhuingoyüch.

²⁵ Mic'amy tüg töxyjäy nejhuiy ma Jesús anajty yajpaady. Hue' je töxyjäy ypi'cnix ymñid anajty ca'oybi. Je töxyjäy ymiñ ma Jesús, e ycojxtinay'ahuuy ma yí' yhuinduu.

²⁶ Je töxyjäy hue' anajty ycojápi Sirofenicia (e hue' anajty griegojäy). Yí' töxyjäy may'ajt pijtzooy ma Jesús co huen yajpidzimy je ca'oybi ma ypi'cnix yjot yhuinma'ñ.

²⁷ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Ooy ycopicyity co nbubedipyich jayijp Dios yjäy (yí' judiojäy). Jadu'n nipaady nej tüg ungedeedy. Tim copicy co je ungedeedy yajcayipy jayijp yci'm ung, e ca' möhuip uc je huidibi y'ung yajjicxaamy.

²⁸ Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, tiy'ajt nej miich mmina'ñ, per nañ jadu'n yí' uc ajcxy yñicxyp je caagy abu'x huidi cáb naaxcixy ma mesipa't ma je jáy y'ung ajcxy ycaay.

²⁹ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Tiy'ajt jadu'n nej ñich miich ti xy'adzooy, paady yciçpi jëb mhuimbizimy ma mdijc jotcuç, je ca'oybi ti ypidzimy ma mñix yjot yhuinma'ñ.

³⁰ Co je töxyjäy huimbizimy ma ytiç, chi paty ypi'cnix cijx'am, ti anajty je ca'oybi ñibizimiyi ycobizimiyi.

Jesús yajtögy tüg jáy huidibi cönat etz ahui'mb

³¹ Chi Jesús jim tzojci chooni Tiro ñaaxjot. Chi chooñ jim ñicxy anajty Galilea, e nicxy ma je tü'aa huidibi najxp Sidón etz je cajp huidibi yajpatp jim Decápolis ñaaxjot, chi yja'ty ma Galilea mij laguunba'.

³² Jim ajcxy mñid miñ tüg jáy huidibi cönatip etz aahu'i'mb. Chi ajcxy may'ajt pijtzooy ma Jesús huen cñixajy je pa'mjäy.

³³ Chi Jesús mñidnicxy je pa'mjäy ahuingujc ma ca' mayjäy, e pidacy ycñhua'x ma je pa'mjäy ytätzac. Chi chuyj, e huin'it ñidoni je ytoodz.

³⁴ Chi Jesús ypa't'ijxy tzajpcix, e ymicxejy, e chi yminañ Aramaico'amy:

—Efata —jada ayuc hue' yhuimbizimy: Ahuädz.

³⁵ E mic'amy je jáy cönatpi ytätzac y'ahuach etz ytoodz yungiy etz ycapxni yajxon.

³⁶ Chi Jesús ane'my je pa'mjäy etz ymügügtic co ca' huaad ni pin yajmñdmíydägy jadu'n nej anajty ti chögy. Co Jesús jadu'n mictägy ane'my co ca' huaad ni pin yajmñdmíydägy je mijhuinma'ñ huidibi ytummy, chi nigí je pa'mjäy etz ymügügtic mñdmíydaaccixy hueñypñity.

³⁷ Je mayjäy ooy tzachjihuiy huinmay ajcxy, ñayñimaayí ajcxy miñ xyipy:

—Jada Jesús ooy oy chachtuñ. Ymimadactaayb yí' huenyitimytijity, itxi yajmidohuicpy yí' yí' cönatpi etz yajcapxigy yí' uumbi.

8

Jesús yajcaay midax mil yëydjic

¹ Je huin'it xii je huin'it tiempo mayjäy anajty ti ñaymújicigixy ma Jesús yajpaady, e ca' anajty je mayjäy ajcxy müdity ti ycaáygixipy y'úuccixipy. Jesús capxyñigüejexy je' ydiscípulos ajcxy, co huen miingixy ma y' yajpaady. Co ajcxy ymiin, chi nimay:

² —Ooy nba'ayoooyich yi mayjäy. Yi' co cham midugüg xii maabi ya müid y'ityich je mayjäy, e ni ca' ajcxy müdity ti ycaáipy.

³ Co ixypy nguexhuimbityich ajcxy ma ytijc ayuu, ca' yjécyity yajpa'ngójiipy ajcxy tü'am, com nijëjity ajcxy jigüégy ti choongixy.

⁴ Chi je discípulos ajcxy Jesús adzooy:

—¿Ma' ich ajt nbaatim je caayin uucin huidibi jëb müid nyajcaayim nyaj'úucim jada mayjäy? Com mijtigüduum ya nyajpaatim ma ca' pin chinäy.

⁵ Chi Jesús y'amidooy je' ydiscípulos ajcxy:

—¿Naag tzajcaagy müich ajcxy müdity?

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Huixtujc tzajcaagy.

⁶ Chi Jesús ane'my je mayjäy, co huen iñay'ahuuyigixy naaxcixy. Huin'it Jesús conigy je huixtujc tzajcaagy, e yajnaxxy Dioscojuyip ma Dios müid tzajcaagy ycixpi. Chi tujc-huäcxy je tzajcaagy, e moy je' ydiscípulos ajcxy, e je' ydiscípulos ajcxy yajhuäcxy je tzajcaagy ma je mayjäy.

⁷ Je Jesús ydiscípulos ajcxy ymüid anajty nijëjity pi'c acx. Chi Jesús yajnaxxy Dioscojuyip ma Dios müid je pi'c acx ycixpi, e moy je' ydiscípulos ajcxy huen yajhuäcxytagixy ma je mayjäy.

⁸ Chi je mayjäy nidüg'ócüy ycaay cüxyi, e co ajcxy ycaayday, chi je Jesús ydiscípulos ajcxy yajpidigy huixtujc cach cayduc jicxtuc tübi anajty yconaxy.

⁹ Jahueeni anajty ycamidaaxmility je jäy huidibi ajcxy cay uucüxyi. Chi Jesús ycapxy ycixy müid je mayjäy, e nimay ajcxy co huen nicxcixy ma ytijc.

¹⁰ E mic'amy Jesús ybarcotigy müid ydiscípulos ajcxy, e chi ñicxy ajcxy jim Dalmanuta ñaaxjot.

Yi fariseos ajcxy tüg ijxpejt pijctzoob mijhuinma'ñybi

¹¹ Nijëjity fariseos ajcxy, je huindzindijc huidibi padumb judío ycostumbre, ymiin ajcxy ma Jesús yajpaady, e ytigy ajcxy ijxquípccixy y'ixpijin müid Jesús. Pijctzoogixy co Jesús huen yaj'ixyü ajcxy tüg ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty. Ijxta'n octunaangixy müid Jesús.

¹² Chi Jesús tajy may ñayjihuiyi jototy huinma'ñyoty, chi ymicxejy, e yminañ:

—¿Na'amy co jada jäy ajcxy huidibi jugy'ajtp cham, pijctzoogixy ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty? Janch'ich müich nimaaygixy co ca' nyaj'ixaangixy ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty.

¹³ E Jesús ytimycapxycixy müid je fariseos ajcxy, e chi puyöduuty ajcxy. Chi Jesús ybarcotigy, e ñicxy müid ydiscípulos ajcxy ma mij laguun ñnaxy.

Fariseojäy ajcxy yaj'ixpijin

¹⁴ Je' ydiscípulos ajcxy ti anajty jaydigoygixy je jicxy picy co ajcxy ybarcotigy. Jëyi ajcxy mimiin tüg pi'c tzajcaagy.

¹⁵ Chi Jesús ane'myb je' ydiscípulos ajcxy, e yminañ:

—Ca' mmijpidaaccixy yi fariseojäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt etz ni rey Herodes y'ayuc ytiy'ajt, com jadu'n ajcxy y'ayuc nipaady nej levadura huidibi ca' y'óyity.

¹⁶ E je Jesús ydiscípulos ajcxy nimiydaaccixy Jesús y'ayuc ñayñimáayigixy ajcxy miñ xyipy:

—Je' co ca' ich ajt nmimiinim caayin uucin.

¹⁷ E Jesús ñejhuuyb anajty nej je' ydiscípulos ajcxy ñayñimaayü miñ xyipy, paady yminañ:

—¿Na'amy co mdzachnimiydaaccixy je caayin uucin huidibi ti mjäyigooygixy? ¿Nej ca' mhujñhuuygixy e ca' mguenditungixy ich n'ayuc? ¿Nej co ajcxy mdzachcöjjuñity?

¹⁸ Müich ajcxy müid mhuiin: ¿Nej co ca' m'ijxcixy huidibi ndumywich? Müich ajcxy müid mdäzax: ¿Nej co ca' mmido'mbiñccixy ich n'ayuc? ¿Nej co ca' mjäyméjtzcixy ti ti nduñich?

¹⁹ Jayhuin co ndujc-huäcxyich je migooxpí tzajcaagy e nyajcaayich migoox mil jäy: ¿Naag cach cayduc jicxtuc ti ajcxy myajpidigy?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' ich ajcxy nyajpidigyich majmetz cach cayduc jicxtuc.

²⁰ Chi Jesús yminañ:

—E jayhuin co ndujc-huäcxyich je huixtujcpi tzajcaagy, e nyajcaayich midaax mil jäy: ¿Naag cach cayduc ti ajcxy myajpidigy?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' ich ajcxy nyajpidigyich huixtujc cach cayduc jicxtuc.

²¹ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej chambaad miich ajcxy ca' mhuinjihuüy?

Jesús yajtzögy tüg jäy huintzpi jim Betsaida

²² Jesús etz ydiscipulos ajcxy oy yjá'tcixy jim Betsaida. Jim Betsaida nijëjity jäy müid miin ma Jesús tüg huintzpi, e pijctzoy ajcxy may'ajt co huen nidoñ jigix je huintzpi y'ixgipy.

²³ Huin'it Jesús huijtztzoñ je huintzpi ma yci', chi müid cajppidzimy. E chi Jesús yajjaaxy yi chuyñüi je huintzpi yhuuin, etz cínixajy, e chi amidooy pen y'ixpy anajty tügati yinjaty huenjaty.

²⁴ Chi je huintzpi huindicxpejty Jesús, e nimay:

—N'ixpypich yëydijctijc, e jadu'n ajcxy yquëxigy nej quipy, per yöyp ajcxy.

²⁵ E jadüg'oc Jesús yci' pidacy ma je huintzpi yhuuin, e chi je huintzpi yhuindicxpejty anajty, e chi yhuuin y'oyüy yajxon, huin'it oy huädz y'ixy.

²⁶ E Jesús ycapxycijcy müid je', e quejxhuimbijty ma ytiç. Chi yminañ:

—Ca' mdigihup cajpjoty, e ni pin jada mgayajmüidmiydägipy.

Pedro capxypidzimy co Jesús yi' je' je Cristo

²⁷ Chi Jesús ñicxy müid ydiscipulos ajcxy jim ma nijëjity mutz cajp mihuingon je mij cajp Cesarea Filipo. E tü'am Jesús amidooy ajcxy ydiscipulos, nimay:

—¿Nej jäy yminaangixy pin ñich?

²⁸ Chi ajcxy je' ydiscipulos y'adzooy:

—Nijëjity jäy yminaangixy co müich je' je Juan, je Bautista. E nijëjity yminaangixy co müich je' je Elías. E jacjadyii yminaangixy co müich je' tüg Dios y'ayucnajtzcaxñybi huidibi tügüyb müid nijëjity Dios ytiç'ajtmüidpi huidibi tzinaay jecy'ajty.

²⁹ Jesús y'amidooy je' ydiscipulos ajcxy:

—Müich ajcxy, ¿nej müich mminaangixy pin ñich?

Chi Pedro y'adzooy:

—Müich je' je Cristo.

³⁰ Chi Jesús nimay je' ydiscipulos ajcxy co ca' huaad ni pin nimaaygixy, co yi' je' je Cristo.

Jesús capxypidzimy co y'öga'ñ

³¹ Chi Jesús jacyaj'ixpijcy je' ydiscipulos ajcxy, e yminañ:

—Copicy co ñich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, nyajnaxipyich mij tzaachpyi etz mij ayo'n. Yi mijjäydijc ajcxy, yi judío teedy mïjtungmüidpi, etz yi escribas, je huindzindijc huidibi nijayduutcixyp Dios necy, ca' ajcxy xy'ixa'ñich, e xyaj'öga'ñ ajcxy, e codugüg xii njugyigipyich jadüg'oc co ñich anajty ti n'ögy.

³² Co Jesús jadu'n nigapxy nimiydacy huädz huädz nej yjada'ñiyi anajty, chi Pedro huobibzimy Jesús ahuingujc, chi ooy ogy.

³³ Chi Jesús ni'ixxhuimbijty ydiscipulos ajcxy, e ogy je Pedro, ñimay:

—Huinhüäctuatcich, müich Satanás. Com müich ca' mhuinma'ñ mbidägy nej Dios tzocy. Yi' janchtiy müich mhuinma'ñ'ajtpy nej jäy ajcxy tzocy.

³⁴ Huin'it Jesús huoomiñ yi' ydiscipulos ajcxy etz yi mayjäy, e chi nimay:

—Pen ji pinjaty xypanicxa'ñich, huen jäydgoydäy yci'mdzócin etz huen xypanicxich jabom nabom. Oy nej ytimyjadipy ytimy'ayoohuipy. Jadu'n nipaady nej jihuiy ajcxy anajty mgruudz mgabiccixy, etz naygyéjicigixy ma yi ó'cin huen ytimyñëjity müid ñich ycixpi.

³⁵ Huenpinjäy huidibi ca' yega'ñ yi yjugy'ajtín ma yi ó'cin müid ñich ycixpi, hue' je' yajtigoyamy yi' yjugy'ajtín. E huenpinjäy huidibi yegamy yjugy'ajtín ma yi ó'cin müid ñich ycixpi etz ñich y'ayuc oybi ycixpi, hue' je' ypadamyb yi jugy'ajtín huidibi ca' cixipy tigoyipy ni minaa.

³⁶ ¿Ti oy'ajtín yi' co tüg jäy y'ocnayaajpadüyb yi meeñ etz mic'ajtín (huidi yajpaatr ya ñaaxhuiñybi) e y'alma yjugy'ajtín cixipy tigoyipy tügcý?

³⁷ ¿Jadu'ñiyi jëb jäy y'alma yjugy'ajtín occojuyi? Nigi tzoohuin müidity jäy ajcxy y'alma yjugy'ajtín, ca' jac ti.

³⁸ Huentimpinity yi huidibi xymidzo'ydünibich yi n'ayucich ndiy'ajtich ma yi pocyjäydijc yhuinduu huidibi tzinaayb cham ma jada naaxhuiñybi. Pues nañ jadu'n ñich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nmidzo'ydünibich yi jadu'mbi jäy co ñich anajty nhuimbity ya naaxhuiñybi müid ñich nDeedy, je Dios Teedy, ymic'ajt y'oy'ajt etz müid tüg'óciy yi may'angeles ajcxy tudägypi.

9

¹ Jadu'n Jesús yjacmínañ:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej ñich müich ajcxy cham nimäy, co nijëjity müich ajcxy huidibi cham ma ñich nhuinduu, ca' m'ögaangixy, ixti cooni ajcxy jayijp m'ixipy je Dios y'ané'min etz ymic'ajt.

Co Jesús ñinícx yajtigajch

² Co tuctujc xii naxy, chi Jesús miid tzoon Pedro, Santiago etz Juan, e miidpa'ttigiiy ma tüg mijcop ma tüg it ooy ycixity. E jim copcixy Jesús ñinícx naygojtigajtzni ma Pedro ajcxy yhuinduu.

³ Chi Jesús yhuít oy y'ahuimbity janch poob, e janch adicxcp. E ni pin jadu'n yhuít cayajhuäch janch poob jadu'n nej je' anajty yhuít miidity.

⁴ E chi oy nayguëxigiyi ma ajcxy yhuindu Elías etz Moisés. Elías etz Moisés miydacp anajty ajcxy miid Jesús.

⁵ Huin'it Pedro nimay Jesús:

—Huindzin, janch oy jadu'n co ich nyáajity. N'occojyich ajcxy tugüg tijcquemy: tüg miich mje'; tüg Moisés yje'; etz tüg Elías yje'.

⁶ Com Pedro, Jacobo etz Juan ooy anajty chigüygixy, paady Pedro ca' anajty nejhuüi ti ycapxyp.

⁷ Tim huin'itüi tüg joc yajnidigoy je' ajcxy, e midooy ajcxy ayuc jocjoty, e je ayuc yminañ:

—Jada je' ich n'ung, huidibi ooy ndzocyich. Midombic miich ajcxy Jesús y'ayuc.

⁸ E tim huin'itüi Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yujc'ijxy, e yja'ijxhuidijty ajcxy, e ca' ni pin ma ocjac'ijxni, jéda'ajty Jesús naydügpajc.

⁹⁻¹⁰ Ti anajty choongixy copcixy, e cidacp anajty ajcxy, co Jesús nimay Pedro, Jacobo etz Juan, co ca' huaad yajmiidmiydaaccixy pinjaty huidibi ajcxy anajty ti ijxcixy, ixti cooni ich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, n'ögibich etz njugypigipiyich jadüg'oc. Pedro, Jacobo, etz Juan ca' yjacmiydägy miid jacpinjaty huidibi anajty ti ijxcixy. Per ooy ajcxy huinmay etz naymiidmiydaaccigixy miñ xyipy ti Jesús ytiyamoy co yminañ: "N'ögibich etz njugypigipiyich jadüg'oc."

¹¹ Huin'it ajcxy Jesús y'amidooy:

—¿Na'amy co yi escribas yminañ co yi Elías huidibi chinay jecy'ajty jayijp miinañ ca'ydi je Cristo?

¹² Chi Jesús y'adzooy:

—Tiy'ajt jadu'n co miñ jaybety ma Dios ñecy jecy'ajty co Elías yhuimbidity jacyajyp ca'ydi je Cristo, e yaj'oyiydahuiipy huinjemybi tüg'ociy miid Dios ycixpi. E nañ tiy'ajt jadu'n co jaybety ymiñ ma Dios ñecy co je Cristo, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, yajnaxa'ñ ayo'n etz tzaachypi etz mayjäy ca' y'ixa'nüby.

¹³ Ich miich ajcxy nimaayb co je Elías ti je' yhuimbity ya naaxhuiñ, e je mayjäy ti túngixy miid Elías nej anajty tim tzojicixy. E cuyduñ ajcxy nej jaybety miñ ma Dios ñecy miid Elías ycixpi.

Jesús yajtzögy tüg mutz'anäg huidibi ca'oybi miid

¹⁴ Co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan yhuimbity ma je jacjadyii Jesús ydiscipulos ajcxy anajty ti yhuimüi, chi ajcxy ijxy mayjäy jühuidity ma Jesús ydiscipulos ajcxy. Etz ijxy ajcxy ninjéjity escribas huidibi ayuc tzachyajtziübyb miid Jesús ydiscipulos ajcxy.

¹⁵ E co je mayjäy ijxcixy nejhuüiygixy co Jesús ti yhuimbity anajty, chi mic'amy ajcxy ninicxy Jesús poyigy, e capxpocxcixy, e may je' ajcxy ooy jihuiy huinmay.

¹⁶ Chi Jesús y'amidooy je mayjäy, nimay:

—¿Ti ayuc miich ajcxy mdzachyajyomyb miid ich ndiscipulos ajcxy?

¹⁷ Chi nidüg je jäy ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ti nmüdmüñ ich nmang huidibi ymiid ca'oybi, e je ca'oybi ti yaj'umüiyii.

¹⁸ E janam jadojoc je ca'oybi yajyachyii yajquüidyii ich nmang, e oy cäy naaxcixy, e ooy y'aa'opy ypidizimy, e nañ jadu'n oy ytüz queety etz ñinícx janch ögy yhuimüi. Ti nbijctzoyich may'ajt miid miich mdiscipulos ajcxy co huen yajpidzimigixy je ca'oybi ma ich nmang, e ca' ajcxy ymadacy nicxy yajpidzimigixy.

¹⁹ Jesús nimay je mayjäy:

—Miich ajcxy huidibi jugy'ajtp jadachambi xii tiempo huidibi ca' mijpidägy Dios y'ayuc, ¿naag xii naag po' ich njac-huimüihibich miid miich ajcxy? ¿Naag xii naag po' n'ocmimexxtuguipich miich ajcxy? Miidmiin yi mmang ya ma ich nhuinduu.

²⁰ Chi ajcxy miidmiñ je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu. E co je ca'oybi ijxpaady Jesús, chi mic'amy yajyajch yajquüidy je pa'mjäy, e chi oy ciday naaxcixy, e ooy yajch yquüidy, yajpidizimy ooy y'aa'opy ma y'ahuac.

²¹⁻²² Jesús y'amidooy je pa'mjäy yteedy:

—¿Minaag jimijt cujc yöy maabi mmang ypa'mbety?

Chi je ungedeedy y'adzooy:

—Ma'xung anajty co pa'mbedyii. Canaag'oc je ca'oybi yajyachyii yajquidyii iich nmang, ixti ti oy ycogidahuüy jijnjoty etz nñjoty. Je ca'oybi canaag'oc jayaj'ögy iich nmang. Pen miich müid tzöc'ajt mic'ajt jaydëb xypubedipyich, tun may'ajt pa'ayoogich etz pubejtcich.

²³ Chi Jesús y'adzooy nimay je pa'mjäy yteedy:

—Pen miich mibijcpi, ca' ti chípity ma pin mibijcp.

²⁴ Mic'amy je pa'mjäy yteedy mic ycapxy yminañ:

—Nmibijcyich, pubéjtcich nej huaad jacmij nmibicyich.

²⁵ E co Jesús ijxy co nigi mayjäy chach ymiñ poyigy ma yi', chi ix'o'jy je ca'oybi, e yminañ:

—Miich ca'oybi huidibi ti yajhui'my jada pi'c'anäg uum etz nat, iich miich yam n'ane'myb: “Pidzim ma yi' pa'mjäy, e ca' m'jactigihuiy ma yi' yjot yhuinma'ñ jadüg'oc.”

²⁶ Jayijp je ca'oybi yaaxqueecy janch mic, yajyajch yajquidy je pa'mjäy. Co jadu'n tuñ, chi ypidzimy. Je pa'mjäy oy ñin'cx yhui'my nej jihuüy ti y'o'cni. Je mayjäy huidibi anajty ajcxy jim huindicxp yminaangixy:

—Ti ayooob y'ögy.

²⁷ Chi Jesús majtz je pa'mjäy yci', e yajpidigy e huin'it je pa'mjäy ytinayigy mic oy.

²⁸ Co Jesús ytiigy ma tüg tijc, chi je' ydiscipulos ajcxy y'amidou ameech, minañ ajcxy:

—¿Na'amy co iich ajcxy ca' ti nmadägyich nej nyajpidzimip iich ajcxy yi' ca'oybi?

²⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Yijibi ca'oybi ca' yi' huaad ypidzimy jadu'ñyi. Hue' janchty copicy mibijctzou Dios mactägy, e huin'it ypidzimipy je ca'oybi ma je pa'mjäy. Ca' jac ni nej huaad ypidzimy yi' jadu'mbi ca'oybi, jëyi co Dios nmibijctzoohum n'ñtäm ayuu.

Jesús capxpizimnip jadüg'oc co y'öga'ñ

³⁰ Chi Jesús müid yi' ydiscipulos ajcxy choñ ma je jimbi it, e yajyöñajxtay ajcxy Galilea naaxjot. Jesús ca' anajty tzocy co je mayjäy ñejhuihuiyb ma yi' ñicxy.

³¹ Com Jesús hue' anajty yaj'ixpicy yi' ydiscipulos ajcxy, co ooy ycopicyty co yi' jäy huidibi tzoon tzajpjoty, yajcäyegipy ma yi' ymidzip, etz yaj'ögüyb, e co anajty ti y'ögy codugüg xii jadüg'oc yjugypigipy.

³² Jesús ydiscipulos ajcxy ca' huinjihuüy anajty Jesús y'ayuc, e nañ jadu'n tzigüyb anajty ajcxy co Jesús yaj'öjip, paady ca' ajcxy amidoy nej huimbizimy yijibi ayuc.

¿Pin je' nigi jacmijip?

³³ E Jesús müid ydiscipulos ajcxy oyjäty jim Capernaum. Co ajcxy ytijctigy, chi Jesús yaj'amidou ydiscipulos ajcxy, nimay:

—¿Ti ayuc miich ajcxy naymüidmydáacigixy jim ma anajty mdüyögyixy?

³⁴ Per amonday ajcxy, com jëgixpi co anajty ajcxy ooy ti ñaymüidmydáacigixy tüyöjoty co pin jada' ajcxy nidügti ocjaccopicyip.

³⁵ Huin'it Jesús y'ixtacy, e chi mijhuoy je nimajmetzpi ydiscipulos ajcxy, chi ajcxy nimay:

—Pin nayyajnaxaanp mij, huen ity nej jihuüy ca' ytijity e huen capxmido ymigügtijc.

³⁶ Chi Jesús tzenigy tüg pi'c'anäg, e chi pidacy cujc'amy ma yi' ydiscipulos ajcxy. Chi tzenigy jadüg'oc, e nimay ajcxy:

³⁷ —Pin cöbije tügpajc pi'c'anäg jadu'n nej jada pi'c'anäg müid iich nxii ycixpi, iich yi' anajty ti xycöbicyich, e pin iich xycöbijcpich, ca nan iich anajty naydügpajc ti xycöbijcyich, nañ jadu'n anajty ti cöbicy huidi ti xyquejxich.

Pin iich ajt xycamidzip'ajtm, iich ajt je' müd y'ity

³⁸ Juan Jesús nimay:

—Huindzin, ti iich ajcxy n'ijxpaady tüg jäy co ca'oybi yajpidzimy müid miich mxii, e ti ngapx'aducyich müid co ca' yi' iich ajt xypahuidjtm.

³⁹ Per Jesús yminañ:

—Ca' mgapx'adugipy yi' jadu'mbi jäy, com huenpinity huidibi mijhuinma'ñ tumb müid iich nxii, ca' yi' jibic xyñigapxich.

⁴⁰ Com yi' huidibi ajt ca' xymidzip'ajtm, yi' yi' müid iich ajt nbidzimim.

⁴¹ Janch janch iich miich ajcxy jadu'n nimäy co huenpinjäy huidibi ixypy miich ajcxy xyajni'uucp tüg vaso nii müid co miich ajcxy ti mmijnicxpety je Cristo, yi' jadu'mbi jäy ypadamy yi' y'oy'ajtm ma Dios.

Je huidibi ooy ycojotmäyity co nicxy nbocycähuim

⁴² Huenpinity huidibi jibic-huinma'ñ mibidzimb, e yajpocäy yi' jadu'mbi pi'ctijc huidibi ajcxy xymijnicxpejtpich, jac'oy ixypy co yi' jadu'mbi jäy ytimyñayyajyöcxodzyii tüg paandzaa etz ñayñajtzjibibihuiyb mejjoty.

⁴³ Pen miich mgi' xyajtundigoyamb jac'oy co mdim'ixpuxipy, com jac'oy co mdigihuiipy ma yi jugy'ajtín huinixiibi cíduc, ca'ydi co Dios xypidägip müid metz mgi' jilby jijnjoty ca'oydactuuby, ma yi jün ni camina ycapich.

⁴⁴ Jilby ca'oydactuuby yi ucxyting ca' y'ögy etz ni jün ycapich nicaminaaxii.

⁴⁵ E pen miich yi mdecy xyajpocycähuamb, ixpux, com jac'oy co mdigihuiip ma yi jugy'ajtín huinixiibi tectyuc ca'ydi co mdigihuiip müid metz mdecy jilby ca'oydactuuyb, ma yi jün ni camina ycapich.

⁴⁶ Jilby ca'oydactuuby yi ucxyting ca' y'ögy etz ni jün ycapich ni caminaaxii.

⁴⁷ E pen yi mhuiin tüg xyajpocycähuamb, tim yajpidzim, jac'oy yi' co mdigihuiip ma yi Dios y'ane'mdac müid tügpajc mhuiin, ca'ydi co mdigihuiip ca'oydactuuby müid metz mhuiin.

⁴⁸ Ma yi ucxyting ni caminaaxii yca'ögy etz yi jün ni caminaaxii ycapich,

⁴⁹ e ma nidüg'öciy ñi'cägooda'n jün xut jün ye'n tim jadu'n nej jây tzüch caan xiducy.

⁵⁰ Yi caan ooy yi' y'öyity, pen ymüid xücx'ajtín. Co je caan ytigoy yxücx'ajtín, ca' ji ni ti huidibi jëb müid nyajxücxüiyim. Müid'ajtécix üch n'ayuc ma mjot mhuiinma'n, jadu'n ñch n'ayuc nipaady nej caan, e tzina' miich ajcxy jotcujc müid mmigügtijc nidüg nidüg.

10

Jesús yaj'ixpicy müid co jäy ytöxyijc ixmach

¹ Chi Jesús chooñ jim Capernaum, nicxy jim Judea ñaaxjot ma je it lugar Jordán mijñii nínaxi xü ypidzim'yamy. E mayjäy ooy ñayyöymujci ma Jesús anajty yajpaady. E Jesús yaj'ixpicy je mayjäy jadu'n nej anajty yaj'ixpicy'adyii.

² Chi nijëjity fariseos ajcxy ñicxy ma Jesús anajty yajpaady. Hue' ajcxy yhuinma'n pidaaccixy co anajty Jesús tzu'ixaangixy. Chi ajcxy y'amidooy, pen huaad tüg yëydijc ixmach ytöxyijc.

³ Chi Jesús y'adzooy, yminañ:

—¿Nej Moisés yminañ ma yi' ycötújcín ñecy?

⁴ Chi je fariseos ajcxy Jesús y'adzooy:

—Moisés cötújcín yecy co tüg yëydijc jëb huaad ixmach ytöxyijc, e möhuipy ñinecy ñidiy'ajt co nej ñay'ixmájtzigixy, e jadu'n anajty ti y'oyiy nej jëb yi' ytöxyijc ixmach.

⁵ Chi Jesús yminañ:

—Moisés coaja yada ycötújcín müid miich ajcxy ycixpi, co ooy miich ajcxy mdzach-capxycómidoaaccixy ca' mgapxymidohuaangixy Dios.

⁶ Per co je naaxhuiñybi chondacy, co Dios oga'n yajcojy tüg'öciy tijaty huidi ji'ajtp, chi Dios yajcojy yëydijc etz töxyjäy.

⁷ E je yëydijc ixmadzipy ytaj yteedy etz pudigihuiipy yi ytöxyijc.

⁸ E je yëydijc etz ytöxyijc tú'ciy idaangixy. Paady je yëydijc tügmucy yajpaady müid ytöxyijc.

⁹ Com yi huidibi Dios ti huijtzmucy, ca' ni pin huaad huijtzhuägy.

¹⁰ Co Jesús müid ydiscipulos ajcxy yhuimbijt ma anajty ti yjättáccixy, chi Jesús ydiscipulos ajcxy yajtihuimbijtcixy je ayuc huidibi anajty ti yaj'ixpicy ma je pi'jcín.

¹¹ Chi Jesús yminañ:

—Je yëydijc huidibi ti ixmach yi ytöxyijc, e picy müid huingbi, hue' yi' anajty ymidundigooyb yi ytöxyijc huidibi müid jayijp ypijcy.

¹² Nañ tim jadu'n co tüg töxyjäy ixmach je yëydijc huidibi müid ti ypicy jayijp, e ypijctigach müid huingbi yëydijc, hue' ymidundigooyb je yëydijc huidibi müid ti ypicy jayijp.

Jesús conucxy pi'ctijc

¹³ Je huin'it tiempo jäy ajcxy müid miñ pi'ctijc ma Jesús, jaydëb cínixajy etz conuucxip. Co Jesús ydiscipulos ajcxy jadu'n ijxy co jäy ajcxy nimijhuägy Jesús müid ajcxy ypi'c'ung, chi je' ydiscipulos ajcxy ix'o'y je jäy ajcxy.

¹⁴ Co Jesús jadu'n ijxy nejhuuy nej yi' ydiscipulos ajcxy y'idëch, chi o'y ajcxy, yminañ:

—Ooy y'öyity co je pi'ctijc ajcxy xyñimijhuägyich, ca' miich ajcxy mgapx'aducy. Com yi jäy ajcxy huidibi yajpatp ma Dios y'ané'min, jadu'n ajcxy nipaady nej pi'ctijc.

¹⁵ Janch ñch miich ajcxy nimäy co pinjaty huidibi ca' cöbiga'n Dios y'ané'min, jadu'n nej pi'ctijc cöbajccixy Dios y'ané'min, hue' yi' jadu'mbi jäy ajcxy ca' ytigihua'ñ ma yi Dios y'it lugar.

¹⁶ Chi Jesús aminenmujctay je pi'ctijc ajcxy, e chi cínixajiy etz conuucxixy.

Tüg mutz'anäg comeñybi ymiydägy müid Jesús

¹⁷ Co Jesús chooñ jadüg'oc, chi ñimini poyigy tüg yëydijc, ycojxtinay'ahuuy ma Jesús yhuinduu, e yminañ:

—Miich, oybi Huindzin, ¿ti huaad ndunipyich jigix jëbi nbadipyich jugy'ajtín huidibi ca' yxixipy ytigoyipy?

¹⁸ Chi Jesús yminañ:

—¿Na'amy co xyñimäyich co oy huindzin iich? Dios tügpajc öyip, ca' jac ni pin.

¹⁹ Miich mnejhuüyb Dios ycötújcín huidibi jadu'n minaam: "Ca' mmigapxtigoyip töxyjäydjic; ca' mjäyay'ögipy; ca' mmeedzip; ca' m'indaacip; ca' pin mhuin'ñnip; etz myajmij'adip mdaj mdeedy."

²⁰ Chi je jäy Jesús nimay:

—Huindzin, ti nguyndündäyich jadyaab cötújcín ajcxy maabi iich nbi'c'atyich.

²¹ Chi Jesús huindixpejty je yéydjic müid tzójcín jihuüyin, e chi nimay:

—Per jactigoy'ijtni jadügnax. Nicx toog tüg'óciy huidijaty miich mmüid, etz mo' yí ayoohtjic. Co jadu'n mdunipy, chi mbaadipy oy'ájtín jüiby tzajpjoty. Co jadu'n mdooctähuipy tijaty miich müid, chi minip jadüg'oc ma nyajpaadyich, e xypanicxibich, e mnaybidägüib cixyjot huinjot oy nej mdämyjadipy müid iich ycixpi.

²² Co jadu'n je yéydjic midoy nej anajty Jesús ti ñimäyii, chi yhu'i'my taj may e co ñicxni, chi ooy ytajy ymay, com hue' je' anajty ooy ycomeeñity.

²³ Co Jesús jadu'n icy co je comeeñybi taj may yhuimbijtni, chi huindixpejty je' ydiscipulos ajcxy huidibi tinaayb jühuidity ma yí, e yminañ:

—Ooy chachtzipity co tüg comeeñybi ytigühuipy ma Dios y'it lugar.

²⁴ Jesús ydiscipulos ajcxy ooy tzachhuinmay'ahuidity müid jada ayuc nej Jesús anajty ti yminañ. Paady Jesús yjacminañ jadüg'oc:

—Miich ajcxy mügügtjic huidibi ooy ndzocych, ooy chachtzipity co ytigühuip ma Dios y'ane'mdac tüg comeeñyjäy huidibi tzachnijot'ajt ycomeeñ'adii.

²⁵ Nigi chipity co tüg comeeñ jäy ytigühuip ma Dios y'ane'my, ca'ydi co tüg camello ñaxipy ma tüg xu'ñ'ijx yxütity.

²⁶ Co jadu'n ajcxy midoy nej Jesús yminañ, chi ooy ajcxy yhuinmay'ahuidijty, e nayñimäyigixy miñ xyipy:

—Pen janch tiy'ajt jadu'n, çpinjäy jada' huaad jëb y'alma ñüdzögipy?

²⁷ Je huidibi jäy ajcxy ca' ni minaxii huaad ca' yaj'oyüy, Dios yí' yaj'oyühuip, com müid Dios ca' yí' ni ti chipity.

²⁸ Chi Pedro yminañ:

—Huindzin, occuendtun, iich ajcxy ti n'ixmajtztäyich tüg'óciy tijaty anajty nmüidich, e iich ajcxy nbanicxpich miich.

²⁹⁻³⁰ Chi Jesús y'adzooy, minañ:

—Janch tiy'ajt nej iich miich ajcxy nimäy co huenpinity huidibi müid iich ycixpi ti ixmach ytjic, ti ixmach y'uch ymigüg ajcxy etz ytaj yteedy, etz ytöxyijc, etz y'ung ajcxy, etz nañ jadu'n ti ixmach ycam iich ycixpi, etz iich n'ayucich etz müid Dios ytiy'ajt ycixpi, yí' ypadamy nigi oy'ájtín ya naaxhuin, ixti ypadamy migo'px jadu'ñyi ytjic ajcxy, y'uch ajcxy, ytaj ajcxy, y'ung ajcxy, etz ypadamy nigi ymij cam, müid tzaachypi müid ayo'n müid iich n'ayuc ycixpi. Etz nañ jadu'n ma je xii tiempo huidibi mimb cidacpi ypadamy jugy'ájtín huidibi ca' ycixipy ytigoyipy.

³¹ Ji yajpaady ya naaxhuin nijëjity jäy huidibi cömay ijtp, e co yjäty ajcxy tzajpjoty, chi ca' ajcxy cömay ida'ñ. Nañ jadu'n ji yajpaady ya naaxhuin nijëjity huidibi ca' cömay y'ity, e co ajcxy yjadipy tzajpjoty, chi jüiby ajcxy cömay y'idipy.

Jadüg'oc Jesús capxpídzimnip co y'öga'ñ

³² Jesús müid ydiscipulos tüyöyp anajty ajcxy, hue' anajty ypättigüygixy jim Jerusalén. Jesús jayjip anajty ñicxy, e je' ydiscipulos ajcxy etz nañ jadu'n mayjäy panicxy anajty ajcxy Jesús. Je Jesús ydiscipulos ajcxy ooy chachhuinmay'ahuidjtcixy, e jacjadyii jäy huidibi anajty ypanicxy Jesús ooy ajcxy chigüygixy. Chi Jesús huodzoon abicy je majmetzpi ajcxy, e yajmüidmisdactay je' ajcxy jadu'n nej ytuna'ñyii yjada'ñyii jim Jerusalén co anajty ajcxy jim yja'tcixy.

³³ Jesús je nimajmetzpi nimay:

—Miich ajcxy m'ijxpy mnejhuüyb co nñicxim cham jim Jerusalén. E jim Jerusalén, iich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nyajcüyega'ñich mach ma yí Teedy mjtungmüidpi, etz ma yí escribas ajcxy. E chi ajcxy ane'min pidäga'ñ co huen xyaj'ócixich. Nañ jadu'n xycüyegaangixich mach ma yí' ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity.

³⁴ Yí' ajcxy xyñixigipy xyajxigibych, xyhuobipych ajcxy müid coochac, xyhuindzuj xyjijptzúbibich ajcxy, e xyaj'ögibich ajcxy. Codugüg xii maabi anajty xyaj'ócixyich, chi njugypigipych jadüg'oc.

Jacobo etz Juan pijctzóogixy tüg may'ajt

³⁵ Huin'it Jacobo etz Juan, yí Zebedeo ajcxy ymang, nimijhuägy Jesús, nimay:

—Huindzin, ndzojcpych ajcxy co mdunipy may'ajt jadu'n nej yam nimaaygixy.

³⁶ E Jesús yminañ:

—¿Ti mdzojcpy co ndunipich mïd miich ajcxy ycixpi?

³⁷ Chi ajcxy yminañ:

—Tun may'ajt co anajty mbaady yi m'ané'min etz m'oy'ájtín, xymöhuibich yi mij tung ma m'ané'min jaydëb n'iñahuibich ma miich mmijc. Nidügti ñich ajcxy n'iñahuipy a'oy'amy ma miich etz jadüg anajty'amy.

³⁸ Chi Jesús nimay Jacobo etz Juan:

—Ca' miich ajcxy mnejhuüy ti ti mbijctzoogixy. ¿Nej myajnaxamyb miich ajcxy je tzaachypi ayo'n huidibi nyajnaxaamybich, jadu'n nej jihuüy m'üga'ñ ajcxy ñich n'ügy e mbaada'ñ ajcxy ñich nniibéjtín?

³⁹ Jacobo etz Juan y'adzooy:

—Ñich ajcxy nmimadägibich minaxipyich nyajnaxipyich ajcxy yi tzaachypi huidibi mminaxamyb myajnaxamyb.

Chi Jesús yminañ:

—Janch t'y'ajt jadu'n nej miich ajcxy mina'ñ co mminaxaangixy myajnaxaangixy yi tzaachypi jadu'n nej ñich mminaxaamyich nyajnaxaamyich yi tzaachypi, tim jadu'n nej jihuüy m'ügaangixy ñich n'ügy, e mbadaangixy ñich nniibéjtín.

⁴⁰ Per ca' ñich cötüjcin nmïdidyich co ñich miich ajcxy nbidägipy tungmïd, co myajpaadip tüg ma ñich nmijc a'oy'amy, e jadüg anajty'amy. Hue' janchtiy Dios Teedy ymïd ni'ixi' pinjaty ti huin'ixy jaydëb yajncixip je mijtung ma ñich n'ané'min.

⁴¹ Co je jacjadyi Jesús ydiscípulos ajcxy nejhuiy jadu'n nej Jacobo etz Juan may'ajt pijctzoy ma Jesús, chi ajcxy ooy mijotmäty Jacobo etz Juan.

⁴² Per Jesús huomiñ yi jacjadyi ydiscípulos ajcxy, e yminañ:

—Jadu'n nej miich ajcxy mnejhuüygyixy, yi jäy ajcxy huidibi mijtungmïd ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je naax cajp. Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi mic'ajt mïd ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je jäy ajcxy.

⁴³ Per miich ajcxy ca' mjadu'nity nej mijtungmïdpi ma je maybi naax cajp. Pinjaty ma miich ajcxy mijtung yajncixaamb, copicy ñaybidägüyb nej tüg tumbi.

⁴⁴ Pinjaty miich ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp, copicy ñaybidägüyb nej tüg tumbi.

⁴⁵ Com ñich nañ jadu'n, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, ti nmiñich ya naaxhuiñ jaydëb nbubedipyich yi mayjäy ajcxy, e ca' nan yi mayjäy ñich xypubedipy. Ti nmiñich jaydëb nyegipyich njugy'ájtín ma yi o'cin. E co jadu'n nyegipyich njugy'ájtín ma yi o'cin, chi ngohua'nañich yi jäy ajcxy y'alma.

Jesús yajtzögy Bartimeo huidi anajty huíntzip

⁴⁶ Chi oy jäty Jesús mïd ydiscípulos ajcxy jim Jericó. E co Jesús tzoof Jericó ytübicy jadüg'oc, chi yi' ydiscípulos ajcxy etz janch mayjäy ñicxcixy anajty mïd Jesús. Co ajcxy ycajp pidzimy, chi tûba'ay anajty yajpaady tüg huíntzpi huidibi limosna anajty ypijctzooyb jabom jabom. Hue' anajty yxi Bartimeo, e Timeo anajty xiijity yi' yteedy.

⁴⁷ Co Bartimeo nejhuiy co Jesús je Nazaretpi najxp anajty ma je tü'aa, chi mic yaaxqueegy yminañ:

—Jesús, David y'ap y'oc, tun may'ajt ñich pa'ayoog.

⁴⁸ Chi je mayjäy ajcxy ogy je huíntzpi, nimay ajcxy co huen amoñ. Per je huíntzpi ñigi yminan'idich:

—Miich, David y'ap y'oc, tun may'ajt ñich pa'ayoog.

⁴⁹ Chi Jesús ytinayxijpy, e yminañ:

—Huomiingix yi huíntzpi.

Chi je jäy ajcxy oy yajtzoogixy je huíntzpi, nimaaygixy:

—Jotcugi', e pidig, com Jesús xyaaxtzoob.

⁵⁰ Chi mic'amy je huíntzpi, najtz'oxiy je ñibe'ñ, chi ypidig, e ninicxy Jesús.

⁵¹ Chi Jesús je huíntzpi y'amidooy:

—¿Ti mdzojcpy ndunipyich mïd miich ycixpi?

Chi je huíntzpi yminañ:

—Huindzin, ndzójcpyich co xyajhuindicxigibich.

⁵² Chi Jesús je huíntzpi nimay:

—Jëb mnicxy ma mdijc. Com ti xymibicyich, paady ti mhuindicxigy.

Tim huin'it je huíntzpi yhuin'oyiy, e yhuindicxigy, e panicxy Jesús co ytübicy jadüg'oc.

¹ Co Jesús etz je mayjäy oyjá' tcixy huington ma je Jerusalén cajp ma yajpaady mejtz mutz cajp huidi xiijipy Betfagé etz Betania, huington ma je cop huidibi xiijip Olivos, chi Jesús quejxy metz ydiscípulos huen nícxy jayijp.

² Jesús nimay je metzpi ydiscípulos:

—Nícx miich ajcxy ma yijimbi cajp huingtonbi. Co jim mjädipy, chi mic'amy mbaadip tög burro ycoxóchity huidibi ca' pin yaj'iñayñi chambaad. Coguejtuutcix je burro e yajmüingix ya ma iich.

³ Pen jim pinjaty xy'amidoogixy: “¿Na'amy co mmidzonaangixy yi burro?” Chi miich ajcxy mnimähüipy: “Je Huindzin (Jesús) yajtunamyb tzojc, e yajhuimbidamy mic'amy.”

⁴ Chi je metzpi ydiscípulos ñicxy ma je cajp huingtonbi, e oypaatcixy tög burro ycoxóchity huington ma tög tijc'aguu. Chi ajcxy coguejtuuty je burro.

⁵ Ycoguejtuutyp anajty ajcxy je burro co nijëjity jäy jim huington yminañ:

—¿Ti mdungixyp? ¿Na'amy co mgoguejtuutcixy yi burro?

⁶ Chi je metzpi Jesús ydiscípulos je jäy ajcxy yajmüdmüydacy Jesús y'ayuc nej anajty ti ñimäyii. Je jäy ajcxy yminaangixy co jëb yajnicxcixy je burro.

⁷ Mic'amy ajcxy mija'ty je burro ma Jesús yajpaady. Je Jesús ydiscípulos ajcxy jübe'ñ je burro ajcxy müd ycoxhuít, chi Jesús yaj'iñay je burro.

⁸ Mayjäy ajcxy ooy yëby yhuít tögujc ma Jesús anajty ñaxa'ñ, e jacjadyii jäy pujxy ajcxy quipy'aacx, e pidaaccixy tögujc.

⁹ Je mayjäy huidibi anajty ajcxy nícxp jayijp etz axam ma Jesús, chi ajcxy ytigüy capxp mic, yminaangixy:

—¡Hosana! ¡Gloria a Dios, ooy ycomáyity Dios! Huen capxpaady y'idipy jada yëydijc huidibi mimb müd yi nHuindzin Dios yxií etz ymic'ajt.

¹⁰ Huen capxpaady y'idipy je ané'min huidibi jada Jesús yajtzondacp cham. Jada je' je ané'min huidibi nmij'ap nmijteedy David anajty ymüid. Hosana, huen je tzajpjoty tzinaayb ajcxy iibaatcixy capxpaatcixy jada mij'ane'mbi.

¹¹ E jadu'ñyi Jesús ycajptigüy jim Jerusalén, e ytigüy tigoty ma Dios ytijc. Co huindixtay tög'ócicy tijaty jüby tzajptigoty, chi choon jüby, e ñicxy jim ma je cajp huidibi yxií Betania. Chi Jesús je majmetz ydiscípulos ajcxy müdnícxy.

Jesús capxpocy je higueri ca'pi anajty ytiim

¹² Je com jabom co ajcxy choon jim Betania, chi Jesús yuböccooti.

¹³ Chi Jesús ijxpaty jigüegy tög higueri ooy anajty yco'aayity. Chi Jesús ñicxy ma je higueri yajpaady, ixa'ñ pen ymüid ytiim. Co Jesús ymech ma je higueri, chi ijxy co je higueri ca' anajty ytiim müdity, jëyi müidity anajty y'aay, com ca' anajty ni tiempity mëna higo ytiim'aty.

¹⁴ Chi Jesús migapxy je higueri nimay:

—Jadu'n nej tiempo yjacnicxni, ni pin cajacpaadipy higo tiim ma miich.

Chi Jesús ydiscípulos ajcxy midoy nej Jesús nimay je higueri.

Jesús quejxidzimday ajuybi adoocpi ma Dios ytijc

¹⁵ Co ajcxy oy yjädy jim Jerusalén, co Jesús ytigüy jadüg'oc jüby ma Dios ytijc, chi Jesús yajpidzimday je ajuybi adoocpi ajcxy jüby tzajptigoty. Chi Jesús tijhuimbijty je mesa ajcxy me je meen yajhuäcxpi ytuñ ajcxy. Nañ jadu'n tijhuimbijty je jäy ajcxy iñaybejt huidibi muuxy toocp.

¹⁶ Jesús ca' anajty tzocy co pinjaty midigühiipy juydoogy ma Dios ytijc.

¹⁷ Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy, e yminañ:

—Ma Dios y'ayuc necy Dios jadu'n yminañ: “¡ich ndijc hue' je' tzajpcapxcapxtac ma tög'ócicy jäy ajcxy choon ma nidüg'ócicy naax cajp ymiingixy Dios ojadajtp”, per miich ajcxy hue' yi' mhua'ñ meetzpitjic.

¹⁸ Co ajcxy je teedy mijtungmüdpi etz je escribas nejhuüy nej anajty Jesús ti y'idích jüby ma Dios ytijc, chi ajcxy ooy ijxtaaygixy nej ajcxy jëb yaj'ögipy Jesús. Per ca' ajcxy yhuinma'ñybaady mic'amy nej yaj'ögipy, tzigüyb ajcxy müd je mayjäy com je mayjäy ooy tzachjihuy huinmay jadu'n nej Jesús yaj'ixpijcgixy.

¹⁹ Co oycoodziyñi, chi Jesús ycajppidzimy.

Je higueri ytützni

²⁰ Je com jabom Jesús müd ydiscípulos ajcxy najxp anajty tim jopyñi ma je higueri anajty ytinäy. E je higueri ti anajty ytütztay mabaad ytictz.

²¹ Huin'it Pedro jäymejtzcooty nej Jesús nimay je higueri, chi Pedro Jesús nimay:

—Huindzin, ix jada higueri huidibi ixixy mgapxpoj, ti yi' ytích.

²² Chi Jesús Pedro nimay:

—Müic yi Dios.

²³ Janch ñich miich ajcxy nimäy, co ixypy pin migapxy jada huingonbi cop, e nimäy ixypy: “Miich cop pidig, e nicx cidäg mejjoty”, pen ca’ ti mijotmetzcñy, e mibicy co jadaanip nej yi’ ti ane’m y je cop, chi jadu’n ytunñyb yjadñyb.

²⁴ Paady ñich miich ajcxy nimäy co tüg’óciy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb ma Dios, chi Dios xymóhuipy ajcxy huidibi ti mbijctzoogixy. Pen janch miich ajcxy mibicy co Dios ti xymoogixy ajcxy je huidibi ti mbijctzooyb.

²⁵ Co miich ajcxy mgapxtaacxxy, pen ca’ oy m’ity ajcxy müid tüg jäy, huinmécxcix yi mmidzip tím jayjip, jigix jébi Dios Teedy huidib jiiyb tzajpjoty xyhuinmeecñip miich ajcxy ma ti mduñigooygixy.

²⁶ Pen ca’ miich ajcxy mhuinmecxy yi mmidzip huidibi ti xymidundigooygixy, ca’ miich ajcxy xyhuinmecxa’ñ Dios Teedy huidibi yajpatp tzajpjoty.

Jesús je’ ycótújin

²⁷⁻²⁸ Je huin’it tiempo Jesús müid je’ ydiscípulos ajcxy yhuimbijty jim Jerusalén. E co Jesús anajty yhuidity tzajtigoty, chi nijéjity huindzindijc huidibi nigohuajc’ajtp anajty je teedytjic etz escribas ajcxy huidibi nijayduutpi Dios ñecy, nimiññ ajcxy Jesús, e yminañ ajcxy:

—¿Pin cótújin ti xymóy huidibi ti mduñ ya tzajtigoty? ¿Ma cótújin ti mbaady co jéb m’ane’m y ya tzajtigoty?

²⁹⁻³⁰ Chi Jesús yminañ:

—Ñich miich ajcxy nañ jadu’n nyaj’amidohuamyb tüg ayuc. E pen mni’adzooyb ajcxy, huin’it ajcxy nyajnimáhuipy ma ñich ti nbaady yi mic’ajt etz yi cótújin, co jadu’n nduñich jiiyb tigoty ma Dios ytjic. ¿Pin yajnñibic Juan, je Bautista, co huen jäy yajnñibety? ¿Dios, o naaxhuññjy? Adzoogich ajcxy.

³¹ Chi ajcxy ytigñy huinmay’ahuidijtpi, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pen minaanim co Dios tzajpjoty ti yajnñibicy Juan, chi Jesús xyñimáayimipy: “¿Nej co ca’ miich ajcxy mibicy Juan y’ayuc?”

³² Nañ ni ca’ jébi ñich ajt mnaaanim co jäy ajcxy ti quejxy Juan.

Com chigñyb anajty jäy com ñejhuññyb anajty ajcxy co Juan je Bautista Dios anajty ytiy’ajt ymüid.

³³ Chi ajcxy Jesús nimay:

—Ca’ ñich ajcxy nejhuññy pin ti yajnñibicy Juan.

Chi Jesús yminañ:

—Ñich nañ jadu’n ca’ nnigapxa’ñich pin ti xycótujcmóyich co jéb nduñich huidibi ndumybich.

12

Je naymíduñiptjic jibicñybi ajcxy y’ijxpejt

¹ Je huin’it xii Jesús jacmigapxy je mayjäy müid jihuibit ayuc, yminañ:

—Ji yajpaady tüg yéydijc huidibi camuuxy ti cojy ma ycam, e ti co’aguemy je camuuxy cam, e yaj’oyñy tüg tang ma huinmicxa’ñ je camuuxy. Nañ jadu’n je yéydijc tüg poch yajpidig y ma ycamuuxy yaj’ixñhua’ñ co cuent’aty. Co anajty ti ni’ixidäy ti a’ixidäy, chi ycamuuxy cam jejcy ajyuducy ma nijéjity tumbidijc. Chi choon viaje tumbi jigüéy it.

² Je huin’it tiempo co yhuaad’ajtni je cosechi, chi je cogam quejxy tüg ytumbi jim ma je’ ycam yajpaady, co hueen je tumbidijc yéjccixy je cosechi, jadu’n nej anajty ti ycapxytuñ müid je’ ajcxy.

³ Chi je cam tumbidijc ajcxy majch je cogam yquexyöyp, chi huinhuojpy jipphuojpy ajcxy. Chi ajcxy quejxhuimbijty jadu’ñyi, ni ti ajcxy camoy.

⁴ Chi je cogam quejxy jadüg ytumbi ma je ycam yajpaady. Chi tumbidijc ajcxy tzaagäch je mimetzpi quexyöyp etz yajtzachiy ajcxy ma ycohuajc, chi ajcxy ooy oiy oyñinej.

⁵ Chi je cogam jacquejxy jadüg ytumbi e ajcxy tumbidijc yaj’o’cy je midugñgpi quexyöyp. Chi je cogam jac tím quejxy jadyii ytumbi. Chi je tumbidijc ajcxy je cogam ytumbi huinhuojpi jipphuojpi nijéjity, e nijéjity ajcxy yaj’o’cy.

⁶ Je cogam ymüid anajty tügpajc ymang huidibi anajty ooy tzocy jihuiy. Je’ oy quejxcogixiy ma je ycam yajpaady. Je cogam huinmay jadu’n co je tumbidijc ajcxy yajmij’adiñyb je’ ymang.

⁷ Chi je tumbidijc ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy: “Jada yéydijc je cogam jada ymang huidibi jé’adaanip je yteedy ypidägy. Tzoc yaj’ó’cim, e jadu’n je cam njé’ajtm.”

⁸ E jadu’n ajcxy majch je cogam ymang yaj’ögy ajcxy. Chi ajcxy yajpidzimy camjoty, e jibijptacy agajjixci’py.

⁹ Co Jesús jadu’n miydactay je jihuibit ayuc, chi yminañ:

—¿Ti ytunamyb je cogam müid je tumbidijc ajcxy? Hue' min ci'm ma je' ycam, e yaj'octähuiy je tumbidijc ajcxy huudibi tundigoy. E yegipy pijctzoy je' ycam müid huingbi jäy ajcxy.

¹⁰ ¿Nej ca'ni müich ajcxy mgapxy yi Dios ñecy ma jadu'n yminañ?
Je yëydijc huudibi je jäy ajcxy ca' anajty tzocy, Dios ti pidägy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nej tzaa oyjatypi huudibi je pojtzpidijc ca' ajcxy yajtunañ, e je' oy ti yhui'mni ma anajty yjaccopicity.

¹¹ Jada tung je Huindzin Dios ti tuñ, e ooy oy n'ixim njäygidacim.

¹² E huin'it je judíojäy ajcxy ytungmüidpi ooy jamadzaañ anajty Jesús, com ñehhuiyb anajty ajcxy co Jesús ñigapxyii yi' ajcxy. Com tzigiyb anajty ajcxy müid je mayjäy, chi ajcxy tim huinyöyducy, chi ñicxcixni.

Yajnidüygixy pen jëbi cogüéjtin yajyecy o pen ca'

¹³ Jac'axam je judíojäy ajcxy ytungmüidpi quejxy ajcxy ma Jesús yajpaady mejtzcicy ixpicytijc. Tügpcy anajty ñaygomájtzigixy müid yi fariseos ajcxy, etz jadügpcy ma je rey Herodes. Hue' anajty ajcxy huinmañ itxaayb nej ajcxy ocxihuiy Jesús.

¹⁴ Jada mejtzcicyi ixpicytijc ñicxy ajcxy ma Jesús, e yminañ ajcxy:

—Huindzin, ich ajcxy nejhuiyb co myaj'ixpicy je tiy'ajt, ca' jäy mdzigiy, com ca' huin'ixpety myaj'ixpicy. Tú'ciy müich mduñ müid mic jäy, müid comeñjyá, etz müid ayoob jäy. Tudägy jäy ajcxy myaj'ixpicy jadu'n nej huaad ajcxy cuychinaaygixy Dios ytiy'ajt. Nejhuihuaamybich ajcxy nej müich yaj'ixpicy je mayjäy. ¿Nej tundigooyim müid yi Dios ycotüjcin co nmügüéjtim César, je romano jäy mij'ane'mbi, o ca'ji? ¿Nej jëb nmügüéjtim, o ca'ji?

¹⁵ Per Jesús ñehhuiyb anajty ajcxy yjibic-huinmañ, e chi ajcxy nimay:
—¿Na'amy co müich ajcxy xyjot'ixy xyhuinmañ'ixyich? Yajmiingix tüg meeñ jigix n'oc'ixipyich.

¹⁶ Chi ajcxy mimiñ tüg meeñ e co Jesús ijxy je meeñ, chi yminañ:

—¿Pin y'ahuanax etz pin yxi ijtp ma jada meeñ?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' yi' César.

¹⁷ Chi Jesús yminañ:

—Mo' je César huudibi yi' yjè'ajtpy, e mo' Dios huudibi Dios yjè'ajtpy.

Chi ajcxy ooy jihuiy huinmay jadu'n nej anajty Jesús ti y'adzooy.

Yajnidüygixy pen je tiibi öccixy jugypigipy jadüg'oc

¹⁸ Je huin'it tiempo nijëjity saduceos ajcxy ymiñ ma Jesús. Yi saduceos ajcxy yminaangixy co ca' pin yjugypigañ tiibi y'o'ccixy.

¹⁹ Chi je saduceos ajcxy Jesús nimay:

—Huindzin, Moisés jayhui'my je cötüjcin co tüg yëydijc y'ögy, e co'ögy yhui'my je ytöxyjic e ca'ni ytöxyjic ung'ixy. Pues copicy je co'ögy ytöxyjäy ypigipy müid ña'y y'uch yëydijcpi jigix jëbi je töxyjäy y'ung'ixipy huudibi hui'mihuiy jadu'n nej codijc cobidägy ma je yteedy y'ajch ypidägy.

²⁰ Pues jim ma tüg cajp anajty chinäy huixtujc yëydijc tüg que'x. Je ungoob ypicxy, e chi ix'o'cy ytöxyjic, e ca' ni tüg y'ung yajhui'my.

²¹ Je mimetzpi yëydijc ypicxy müid je co'ögytöxyjäy, e nañ jadu'n ix'o'cy ytöxyjic e ca' ni tüg ung yajhui'my. E nañ jadu'n je midugiipi müid ypicxy je töxyjäy, e nañ jadu'n ix'o'cy je ytöxyjic, e ca' ni tüg y'ung yajhui'my.

²² E jadu'n oytuñii yjadyii müid je töxyjäy co ti anajty müiddzinay'abidzimdäy je nihuixtucpi yëydijc tüg que'xpi. E je nihuixtucpi: ix'o'cy ajcxy je töxyjäy, e ca' ni tüg y'ung ajcxy yajhui'my. E chi je töxyjäy oy y'öcni.

²³ E co anajty xii tiempo paaty, co anajty Dios yajjugypicy yi tiibi ajcxy y'ögy, ¿huudibi jada' ajcxy nidücti je yëydijc töxyjic'adaanip je töxyjäy? Com ti ajcxy jadu'n nihuixtucpi müid tzinay'abidzimgixy.

²⁴ Chi Jesús je saduceos ajcxy nimay:

—Müich ajcxy ca' mhuinjihuiy je tiy'ajt, com ca' mhuinjihuiygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e com ni ca' mnejhuiygixy je mic'ajt huudibi Dios ymiid.

²⁵ Pues co anajty yjugypijcixy je jäy tiibi y'o'ccixy, chi ca' ajcxy ypigañ, e nañ jadu'n ni ca' ajcxy ñaymöhuiyb y'ung huen pijccixy. Hue' ajcxy yjugy'adaangixy chinahuaangixy jilby tzajpjoty, tim jadu'n nej je ángel ajcxy chinaaygixy yjugy'ajtcixy.

²⁶ Per je tiy'ajt co jäy ajcxy tiibi y'o'ccixy yjugypigaangixy, ¿nej ca'ni mgapxyii Moisés ytiy'ajt ma anajty Dios ymagapxyii co je aay ujtz anajty chachtoy? Chi yminañ: “ñich je' je Dios huudib Abraham, Isaac etz Jacob yDios'ajtpy.”

²⁷ Com yi Dios ca' yi' yDios'aty ma yi öcpi ajcxy huidibi y'alma ti ycixy ti ytigoy. Yi Dios Dios'ajtp yi' ma yi juugypí ajcxy. Paady miich ajcxy ooy mij mdundi:gooygixy co ca' mhuiñihuiyigixy Dios yti'y'ajt.

Je ané'min huidibi ooy nígi ycopícy:ity

²⁸ Nañ jadu'n je huin'it tiempo nimiñ Jesús tüg escriba. E yi' anajty y'amido'ijtpy co Jesús adzooy je jáy huidibi ca' mibicy co yi' öcpi yjugypígyí ajcxy jadüg'oc. Jada escriba ñehhuiyb co Jesús ooy oy ti y'adzooy je saduceos ajcxy, paady yi' Jesús amidooyi:

—¿Huidibi je' Dios y'ané'min jacmijpi?

²⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi Dios ycötújcín huidibi jaccopícyip, yi' je' huidibi minamb: “Midoogix Israel jáy, je Huindzin Dios huidibi nDios'ájtím, yi' je' ajt nHuindzin Dios tügpaajpi.

³⁰ Tzoc jihui' etz yajmij'at mHuindzin Dios müd tüg'ócyi m'aa mjot etz müd tüg'ócyi m'alma, etz müd tüg'ócyi mhuiñma'ñ, etz müd tüg'ócyi mmic'ajt.” Jada je' je jaccopícyip ané'min.

³¹ Je mimetzpi Dios ycötújcín jahueengi tú'cyi ñaybadyii müd je jayijpi, yi' huidibi jadu'n minamb: “Tzójccix jihuiyigix yi' mmigügtjic tím jadu'n nej mnaychogyii mnayjihuiyíi ci'm.” Jada metz Dios ycötújcín jaccopícy jacmic'ajt müd ca'ydi jac huidibi cötújcín.

³² Chi je escriba yminañ:

—Ooy oy ti m'adzooy. Janch tiy'ajt jadu'n nej miich minañ, co ji yajpaady tügpaajpi Dios, e ca' ji jadüg Dios mic'ajt müdipi.

³³ E janch tiy'ajt co copícy nmijpidaacim nyajmij'ájtím Dios cixyot huinijot müd tüg'ócyi ajt nhuiñma'ñ, müd tüg'ócyi ajt n'alma, etz müd tüg'ócyi ajt nmic'ajt. E copícy ndzójcim njihuiyim nmigügtjic tím jadu'n nej naychójcim nayjihuiyim ci'm. Jactzoobatp jada ca'ydi co tüg'ócyi yi' huindzigi'ñ huidibi anajty yajno'cpi müd Dios ycixpi.

³⁴ Co Jesús ixxy jadu'n nej je escriba tiydudägy anajty ti y'adzoyii, chi yminañ:

—Jahuenjaty miich mmibijcín ytigoy'ityñi jaydéb mdigihuiipy ma Dios y'ane'my.

Co Jesús anajty jadu'n ti y'adzooy je escriba, chi ca' jac pin ti ayuc yjacyaj'amidoohui.

¿Pin je' y'ung je Cristo?

³⁵ Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy jiiyby ma Dios ytjic, e yminañ:

—Na'amy co yi' escribas ajcxy yminaangixy co Cristo hue' je' David y'ap y'oc?

³⁶ Com je Espíritu Santo ymoy David jada ayuc huidibi jaybety ma je Salmo necy ma jadu'n yminañ:

Yi Huindzin Dios nimay iich nHuindzin: “Ñña' ya a'oy'amy ma iich nmijc, ixti cooni anajty miich mmidzip ti nmimadactäyich, jadu'n nipaadipy nej jihuiy ti nbidägyich miich mmidzip jadu'n nej tüg tinaybejt.”

³⁷ ¿Per nej co yjadu'nity co jáy ajcxy yminaangixy co je Cristo David je' y'ap y'oc? ¿E David ci'm yminañ co je Cristo yi' yHuindzin'ajtpy?

Jotcuyc anajty je mayjäy amidoo'ijti Jesús y'ayuc.

Jesús ca'p jäygidaci leyhuindzin ajcxy yhuinma'ñ

³⁸ Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy, e yminañ:

—Naycuend'ájtigix müd yi' escribas ajcxy. Com yi' escribas ajcxy ooy jotcuyc co nayxójxigixy müd yhuít oyjatypi yoñjatypi. Ooy ajcxy tzocy co yajcapxpxócixixipy huindzigi'ñ amy mayjäyduum.

³⁹ Yi escribas ooy ajcxy tzójccixy yi' cödumbi iñaybejt ma je naymujctac, etz ooy ajcxy tzójccixy iñaybejt ma yi' cōmaybi jáy iñay ma jáy ajcxy yxi'duñ.

⁴⁰ Yi escribas ajcxy yajcixtaayipy yi' co'ögy ytöxyjäy ypidägy müd ajcxy y'adzójcín. Yi' ajcxy ooy tūngixy jecy tzajpcapxycapxi jigix ajcxy capxpaady idipy. Dios nígi tzaachytunipy yi' escribas ajcxy müd ypocy ycixpi, ca'ydi jac ni pin.

Je ayoobi töxyjäy y'ofrendi

⁴¹ Tüg xii anajty Jesús iñay jiiyby tigoty ma Dios ytjic. ññaayb anajty ma je limosna caja huinduu. Jesús yhuindcixyp anajty je jáy ajcxy huidibi meeñ pidaaccixp ma je ofrenda caja. E maycomeeñyäjy ooy meeñ pidaaccixy janch may.

⁴² Tím huin'itiy yja'ty tüg co'ögy töxyjäy janch ayoob pidacy metz pi'c meeñyhuäcxy, huidibi ca' ooy choobaady.

⁴³ Chi Jesús huoomujcy je' ydiscípulos, e nimay ajcxy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nimaaygixy co jada co'ögy ytöxyjäy ayoob jac'anaxy jada ti pidägy ofrenda, ca'ydi jac ni pin.

⁴⁴ Tüg'ócyi comeeñydjic ajcxy ypidacpy ma y'ofrenda yi' meeñ huidibi yajconajxyp. Jadayaabi co'ögytöxyjäy ti pidacy tüg'ócyi huidibi anajty ymüid, je meeñ tüg'ócyi huidibi anajty ñigayamy yi' ymooyb Dios.

*Jesús ymina'ñ co Dios ytijc yhuindigooyipy***13**

¹ Co Jesús ypidzimy ma Dios ytijc, chi nidügti ydiscípulos ñimayi:

—Huindzin, ix jada maychaa mijjatypi etz jada maybi tijc ooy y'oy'oydúñity.

² Per Jesús y'adzooy, yminañ:

—Huindicx miich ajcxy jada maybi mijjaty ytijc. Minip tiempo mina tüg'óciy jada tijc nicxy yhu'i my taj xit, ca' ma tzaa macxy. Huindigoydáhuip tüg'óciy.

Je tiy'ajt ma ca'ni naaxhuiñybi ycixa'ñi ytigoya'ñi

³ Jesús müd ydiscípulos ajcxy ñicxy ma je cop huidibi xijip Olivos. Jim ajcxy co'ijxnaxy je Dios ytijc. Hñaayb anajty Jesús jim copcixy co Pedro, Jacob, Juan etz Andrés ameech migapxy Jesús, yminaangixy:

⁴ —Tun may'ajt ñich ajcxy yajnimaaayg mina jada ytuna'ñyii yjada'ñyii co huindigoydáhuip Jerusalén cajp. ¿Ti ijxpejt'adam co anajty jadayaabi jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii?

⁵ Chi Jesús y'adzooy ajcxy je' ydiscípulos yminañ:

—Ix pinjaty xyhuin'ingixy.

⁶ Ooy jäy may ymiinañ müd ñich nxii. Ñaydijáangixy co je' ajcxy je' je Cristo, ymina'nañ ajcxy: “ñich je' je Cristo.” E ooy jäy may huin'inaangixy.

⁷ Co miich ajcxy ayuc mmidohuipy co jäy chachchiptungixy xii ya, ca' mdzigiiyigixip, com ooy ycopícity co jada jadu'n jayijp ytuniiyb yjadiiyb. Ca' nan hue' je' anajty tim cijxp tim tigooyb je xii je tiempo.

⁸ Nayñibidigiih tüg naax cajp müd huingbi naax cajp, e gobierno müd huingbi gobierno. E minipy mic uyx canaag'it etz mij yuu mijpa'm xii ya. E jäy ajcxy ooy yhuäniipy yjihuihuipy yanaymijotucje' ajtigixipy. Jada tzaachypí ayo'n tzondacni yi' anajty.

⁹ Chi Jesús yjacminañ:

—Nayguend'ajtigix miich ajcxy, com yi mmidzip ajcxy xymájtzcixip, e xyciyéjccixip ma tungmüdpidijc, e xychachytungixip xyhuójpccixip ma yi judíojäy ñaymujctac ajcxy. Xyajnicxcixip mach ma rey etz ma gobernador ajcxy yhuinduu müd ñich ycixpi com miich ajcxy xymibicyich. E miich ajcxy tiy'ajt myegipy müd ñich ycixpi, ixti ma rey ajcxy etz ma gobernador ajcxy yhuinduu.

¹⁰ Ca' anajty xii tiempo paady mina ycixa'ñ naaxhuiñybi, chi ajcxy capxhuäcxtáhuipy ñich n'ayuc huindu'myb ñaaxhuiñ ma tüg'óciy naax cajp.

¹¹ Co jäy ajcxy xyajnicxip mach ma codungdijc co xytiyúngixipy, chi ca' ni nej m'ot'adiiyb, ni ca' mhuiinmayipy nej m'adzóogixipy. Mgápcixipy je ayuc huidibi Dios xymóoygixipy, com je ayuc huidibi mgápcixip, ca' nan miich je' anajty ajcxy m'ayuc. Hue' je' je Espíritu Santo xymóoygixipy capxy ayuc.

¹² Yéydijc ajcxy ycíyegamyb ma tungmüdpi yci'm y'uch ajcxy co huen yaj'ögyii. E nañ jadu'n je ungdeedy ycíyegamy yci'm y'ung ajcxy ma tungmüdpi. Nañ jadu'n yi' y'ung ajcxy cíyegipy yci'mdeedy co huen yaj'ögyii.

¹³ May naaxhuiñjäy ca' xychogipy xyjihuihuipy miich ajcxy müd ñich ycixpi. Pen miich ajcxy mmictinaayb ma mmibijcin, ypaadip miich ajcxy m'alma nidzocin.

¹⁴ Chi Jesús yjacminañ:

—Co anajty m'ijxcixy je huidibi Daniel ñimiydac jecy'ajty, co pinjaty jibic-huinma'ñ tumb ma ca' ypadyii ma Dios ytijc, huidibi ooy ycodzigijity. Miich ajcxy huidibi tzinaayb jim Judea, co jadu'n m'ijxcixipy, chi nicx mgueectzoocix ma tungop.

¹⁵ Yi jäy ajcxy huidibi yajpatp ma ytjcnicxy ca' ñicxity tigoty ma ytijc. E ni ti jülb cayajpidzimipy.

¹⁶ Yi jäy ajcxy huidibi yajpatp camjoty, ca' ajcxy nihuimbidipy je' yjocxy huit huidibi ymiid.

¹⁷ Huin'it xii huin'it tiempo ayo'n pada'ñ je töxyjäy huidibi anajty ti y'ungtzimígy, e nañ jadu'n yi' ajcxy huidib müd y'ung ma'xung yajtzitp.

¹⁸ May'ajt ajcxy mbijctzoohuipy ma Dios, co jada jadu'mbi ayo'n ca' ytuniiyb yjadiiyb ma anajty ytíich tiempity.

¹⁹ Yi jadu'mbi xii tiempo jäy ajcxy ayo'n tzaachypí minaxipy yajnaxipy. Ni caminaaxii jäy jadu'n tzaachypí mijcajee ti minaxy ti yajnaxy maabi Dios cojy naaxhuiñybi oga'n, ixti chambaad. E caminaaxii jadü'oc ycajadiiyb jadu'n.

²⁰ Pen ca' Dios capx'aduga'ñ yjiiib ayo'n xii ayo'n tiempo, ca' ni pin chögipy. Per Dios ycapx'adugamyb yjiiib ayo'n tiempo müd je mibijcpidijc ycixpi huidibi Dios ti huin'ixy.

²¹ Co yi jadu'mbi xii tiempo anajty ymiñ, ca' mmibigipy, pen ji pinjaty xyñimaaygixy: “Ijxcix, cha yajpaady je Cristo”, o “jim'amy yajpaady je Cristo.” Ca' mmibijccixipy jäy y'ayuc.

²² Minip jāy ajcxy huidibi ñayajnaaxáanigixy nej Cristo, e ymináangixipy co capxhuácxxy ajcxy Dios y'ayuc, e ca' yjánchity. Ytunipy ajcxy mij huinmañ etz mijpi iixpejt, ixti jahuin'inañ je mayjäy ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixyii.

²³ Nayquend'ájtigix müd yi jadu'mbi jāy ajcxy, com jayijp ñich müich ajcxy yi' ti nyajmüidmüidyägy.

Nej jada' je Dios y'ung yminipy jadüg'oc

²⁴ Chi Jesús yjacmíñañ:

—Co anajty yi jadu'mbi ayo'n tiempo ti ñaxy, ycoodzihuañ etz je po' ca' y'anañ.

²⁵ Maymadza' ycáhuip, e nañ yücxip huidijaty mic'ajt müd tzajpjoty.

²⁶ Je huin'it xii je huin'it tiempo co jadu'n anajty ytunyii yjadyii, huin'it ajcxy m'ixipy, ñich je jāy huidibi tzoon tzajpjoty, co ñich anajty nmüññich jocoty müd tüg'óciy nmic'ajt n'oy'ajtich.

²⁷ Co jadu'n anajty nmüññich, chi mic'amy nguexipyich ñich n'ángeles ajcxy ma xii ypidzimy, ma xii ycidägy, ma jimboj ypidzimy etz ma tichpoj ypidzimy. N'ángeles ajcxy yajmugañ tüg'óciy ñich njäy, huidibi ti nhuin'ixyich, xim yam ma ajcxy yajpaady ya naaxhuñ, etz jüby tzajpjoty.

²⁸ Chi Jesús yjacmíñañ:

—Jëb müich ajcxy tiy'ajt mbigipy ma yi higuere jadu'n nej je xii je tiempo mimb cidaacni. Co je higuere jadüg'oc ñiñhuamíy, chi müich ajcxy mnejhuíy co ti yhuingoni mina ypottgüiyñi.

²⁹ Nañ tim jadu'n co m'ixipy tuníy yjadíy tüg'óciy iixpejt nej ti nnímaaygixy, chi mnejhuíhuip co ti yhuingoni je tiempo mina nhuimbidityich jadüg'oc ya naaxhuñybi.

³⁰ Janch ñich müich ajcxy nimäy co jada huidibi ti nnímydacyich tuníy jadíy ca'ni anajty y'óctay je jāy ajcxy huidibi jacjugy'ajtp jadachambi xii jadachambi tiempo.

³¹ Je tzajp etz je naaxhuñybi cixipy tigoyipy. ñich n'ayuc huidibi ngapxyich, ca' ycixipy ytigoyipy ni camínañ.

³² Ca' ni pin nejhuíy je xii je tiempo mina ytuna'ñyii yjada'ñyii jadu'n nej ti ñich müich ajcxy nnímaaygixy. Ni je ángeles ajcxy jüby tzajpjoty ca' nejhuíygyixy, nañ ni ñich, Dios y'ung', ca' nejhuíyich. Jëyi Dios Teedy tügpajc nejhuíy.

³³ Ni'ixi' ahujxcix. Mibijctzoogix Dios jabom jabom, com ca' mnejhuíygyixy mina anajty ytuna'ñyii yjada'ñyii yi huidibi ti nyajnnímaaygixy.

³⁴ Yi xii yi tiempo huidibi minip jadu'n nipaady nej tüg comeefyjäy huidibi ñicxañ ma tüg it lugar huidibi jigüegy yajpatp. Jayijp ca'ni anajty chooñ, chi yajnibicy je ytumbi ajcxy nidüg nidüg je' ytung. E nimay je' ytumbi huidibi cuend'ajtp je tijc'aguu co huen ni'ixi' y'idipy ma tijc'aguu.

³⁵ Ni'ixi' m'idipy müich ajcxy. Com ca' mnejhuíygyixy mina je codijc yhuimbidañ ma ytijc, pen namgodzý, o mij coodz, o moñi, o ma anajty ti yxiimíyñi.

³⁶ Ca' jécycity co yjadipy timetiini, e xyajyöybéjtcixipy anajty mdzachmaagixy.

³⁷ Yi huidibi ñich müich ajcxy ti nyajnnímaaygixy, nañ jadu'n nimäyich tüg'óciy jāy co huen ajcxy nidüg'óciy ahujxcixip ni'ixi' je xii je tiempo mina nhuimbidityich jadüg'oc ya naaxhuñ.

14

Xicmujccixy capxmujccixy co Jesús madzaangixy

¹ Tigoy'ijtni anajty mejtz xii co judíojäy ajcxy nixüidunañ je pascua xii, mina ajcxy tzajcaagy cay huidibi ca' levadura müidity. Je judío teedy ajcxy huidibi jacmijtungmüid etz je escribas ajcxy huinmañ'ixtaaygixy nej jëb ameech májtcixipy Jesús, e yaj'ógaangixy, ca'ydi je mayjäy nejhuíy.

² Chi ajcxy ñayñimayi miñ xyipy:

—Ca' y'óyity co nmájtzm Jesús xijoty. Com ca' yjécycity co je mayjäy yjotmátcottáhuipy, e ytiñhuip huambi jihuíy ajcxy.

Tüg töxyjäy pidacy acite ma Jesús ycohuaic

³ E Jesús jim anajty yajpaady jim Betania. Hue' Jesús anajty yajpaady ma Simón ytijc, je Simón huidibi anajty ymüid nibüdz pa'm. Jesús ñaayb anajty ma caydac co ymiñ tüg töxyjäy müd tüg tzaadüdz quiig ujtz müd perfume huidibi ooy oy yxuugy. Jada perfume ooy anajty chóohuity. Chi je töxyjäy yaj'ahuäch je quiig, e yajcöyogy Jesús je perfume huidibi ooy oy yxuugy.

⁴ E nijéjity jāy ajcxy huidibi anajty jim, ca' anajty ajcxy yjotcúcity müd huidibi je töxyjäy ti tuñ, e ñayñimayi ajcxy miñ xyipy:

—¿Nej jada co ocyaj'ayooni yi perfume huidibi ooy oy yxuugy?

⁵ Jac'oy co ixipy yajtoogy yi perfume tugiig migo'px peexy, jigix yajpuredipy ayoohtjic.

E ca' jadu'n ajcxy tim jäygidacy nej je töxyjäy ytuuñ müid Jesús, chi ix'ojy ajcxy je töxyjäy ayoob.

⁶ Chi Jesús ymíñañ:

—Ixmajtzcix jada töxyjäy. ¿Nej co m'amayiygixy? Yi huidibi ti tuñ müid ich, ooy yi' y'óyity.

⁷ Je ayoobtijc ca' ytigoy'idipy ma miich ajcxy nimina. Huen huidibi xii huen huidibi tiempo jéb mbubedip ajcxy ayoobtijc. Per ich ca' n'ida'ñich ya jecy müid miich ajcxy.

⁸ Jada töxyjäy ti tuñ müid ich jadu'n nej ti ymadägy. Yi' ti pidägy ma ich nninícx perfume huidibi ooy oy yxuugy. Yi' jijp'ijxpy mina naaxtigihua'ñich.

⁹ Janch ich miich ajcxy nimaaygixy co huen yma'amyity ya naaxhuiñ ma anajty yaj'ihuácxy yajcapxhuácxy jada ayuc jada tiy'ajt huidibi nidzoocin müid, yajnimiydägipy huídi jada töxyjäy ti tuñ, jigix capxpaady y'idipy.

Judas cïyecy yi Jesús ma ymidzip

¹⁰ Huin'it tiempo je Judas Iscariote, nidüg je nimajmetzpi huidibi Jesús anajty ti huin'ixy, oy müid ñaygapxyii je teedy mïjtungmüidpi nej jéb cïyecy Jesús ma yi teedy ajcxy.

¹¹ Co je teedy mïjtungmüidpi ajcxy jadu'n midoy, co je Judas cïyega'n Jesús ma yi' ajcxy, chi ajcxy ooy yjotcugüy. Chi ajcxy Judas meeñ yajhuinhuaniy. Chi Judas yhuinma'ñ'ixtay nej jéb occïyecy Jesús ma yi' ajcxy.

Co Jesús y'adzu'ajty pascua xijoty

¹² Chi paty je möj xii mina je xii'ajtpidijc tzajcaagy cay huidibi ca'p levadura müidity, e yaj'öccixy je cöbixy huidibi ajcxy yajhuindzigüyb anajty Dios. Chi ydiscípulos ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Ma'amy mdzocy co ni'ixüym je pascua xii adzu'ájtín?

¹³ Chi Jesús quejxy metz ydiscípulos ajcxy cajpjoty, chi nimay:

—Jim müid mñaybadüyb tüg yëydijc huidibi nü tzimnicxp ma tüg majt. Miich ajcxy mbanicxiyb je yëydijc.

¹⁴ Mbanicxiy ajcxy je yëydijc, ixti coon mbajädipy ma ytjic. E miich ajcxy mñimähüipy je codijc: “Je Huindzin Jesús ñejhuíhuam ma miich müidity tüg cuarto ma je Huindzin Jesús müid ydiscípulos ajcxy jéb caaygixy yi pascua xii adzu'ájtín.”

¹⁵ Je codijc ci'm xyajni'ixüygixyip tüg cuarto mijpi ma je mïmetz piso huidibi ti yajni'ixüy. Ma yijimbí cuarto müich ajcxy mni'ixüipy yi pascua xii adzu'ájtín.

¹⁶ Chi je metz Jesús ydiscípulos ajcxy tüyöychooñ. Co ajcxy yja'ty cajpjoty, chi ajcxy paty je cuarto, tim jadu'n nej Jesús jayijp ymíñañ. E jim ajcxy ni'ixüy je pascua xii adzu'ájtín.

¹⁷ Nam coodziyñi anajty co Jesús yja'ty ma je cuarto müid jacjadyii ydiscípulos ajcxy.

¹⁸ Co anajty jim ycaaygixy ma je caydac, chi Jesús ymíñañ:

—Janch ich miich ajcxy nimay co nidüg miich ajcxy huidibi cham caayb müid ich, xycïyegaambich ma nmidzipich.

¹⁹ Co je Jesús ydiscípulos jadu'n midooy, chi ooy ytigüy tajpi maybi ajcxy, e ñay'amidóohuigixy miñ xyipy, e tüg ymíñañ:

—¿Nej ich jada'ji?

E jadüg ymíñañ:

—¿Nej ich jada'ji?

²⁰ Chi Jesús ymíñañ:

—Yi' yi' nidügti yi nimajmetzpi huidibi tocxmujcp müid ich ma tügpi texy.

²¹ Pues janch ich je', je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nbadaamybich tzaachypi ayo'n jadu'n nej yjaybétyity ma yi Dios ñecy. Per mij ayo'n pada'ñ je jäy huidibi xycïyegaamich ma ich nmidzip. Jac'oy co ca' ycadimma'xung'ajty jada yëydijc.

²² Caayb ajcxy anajty, co Jesús conigy tüg tzajcaagy, e jayijp yajnajx Dioscojuyip ma Dios, e chi tujc-huácxy je tzajcaagy, moy je' ydiscípulos ajcxy. E co Jesús jadu'n tuñ, chi ymíñañ:

—Caaygix jada tzajcaagy. Jada tzajcaagy ich jada nninícx.

²³ Chi Jesús conigy je ügy vaso, e co Dioscojuyip yajnajxy, chi moyday ajcxy je ügy, e nidüg'öciy ajcxy uucy je ügy.

²⁴ Chi Jesús ymíñañ:

—Jada ügy ich nni'py'ajtpy huidibi temamb yogamb. Je' jada jemybi Dios ycótüjcin huidibi Dios yejc müid jäy ajcxy ycxipi.

²⁵ Janch tiy'ajt jadu'n nej ich miich ajcxy nimaaygixy, co ca' jadüg'oc n'üga'ñich vino nü, ixti cooni anajty njädyich tzajpjoty ma yi Dios y'ane'my.

Jesús capxpídzimy co Pedro ymina'na'ñ co ca' y'ixy'adyii

²⁶ E co Jesús etz ydiscípulos ajcxy iiy tüg himno, chi ñicxy ajcxy ma je cop huidibi xiijp Olivos.

²⁷ Chi Jesús ymíñañ:

—Cham coodz xycöguëgaambich miich ajcxy, com jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: "Nyaj'ögaamybich je cöbixy cuend'ajtpi, e huin'it je cöbixy queeg-huäcxtähuip."

²⁸ Per co iich anajty njugypícyich jadüg'oc, co iich anajty ti n'ögyich, ñicxibich jim Galilea jacjayijp, ca'ydi miich ajcxy.

²⁹ Chi Pedro Jesús nimaayi:

—Oy ixyipy yi jacjadyii miich mdiscipulos ajcxy xycöguectäy, per iich ca' miich ngöguëga'ñ.

³⁰ Per Jesús nimay Pedro:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej yam nimäy, jadachambi coodz ma ca'ni anajty tzeeyaxigy mejtz'oc miich xycoyüdzä'ñich tugüg'oc, mina'na'ñ co miich ca' xy'ixy'adyijich.

³¹ E Pedro ca' anajty cöbiga'ñ nej Jesús yminañ, chi mictägy minañ:

—Ca' iich miich ngoyüdzä'ñ, oy ixyipy ndim'o'cich quipxy müd miich.

E nañ actim jadu'n jacjadyii Jesús ydiscipulos ajcxy yminañ nej Pedro ti yminañ.

Jesús mibijctzoy Dios jim Getsemaní

³² Jesús müd ydiscipulos ajcxy oyja'ty ma tüg it huidibi xüijp Getsemaní, chi Jesús je ydiscipulos ajcxy nimay:

—Iñä' miich ajcxy ya, nami n'ocnicxyich jim'amy Dios mibijctzoob.

³³ Chi Jesús müd nicxy jëda'ajty Pedro, Jacobo etz Juan ma tüg it ahuingujc. Chi Jesús ytigüiy tajpi maybi jihuüy jotmay.

³⁴ Chi Jesús yminañ:

—Njihuybich tüg jotmay nej n'öga'ñich. Huí'ngix miich ajcxy ya etz juugy m'íjtcixipy, ca' mmaägixipy.

³⁵ Chi Jesús ñicxy jac'amijci'm, Dios mibijctzoy, e may'ajt pijctzoy co ixyipy ca' minaxy yajnaxy je tzaachypí huidi anajty ypadamy je huin'it hora.

³⁶ E Jesús anajty Dios mibijctzoy ymina'ñ:

—Dios, müd miich ca' ni ti chüpity. Píjcigich jadayaabi tzaachypí ayo'n, per ca' yjadu'nity nej iich ndzójcin, huen tuñyii jadu'n nej müd mdzójcin.

³⁷ Co Jesús nihuimbijty Pedro, Juan, etz Jacobo, chi oy ajcxy paady ti anajty ymi'ó'ccixy. Chi Jesús Pedro nimay:

—Simón, ¿nej ti mmi'ögy? ¿Nej ca' mmadäga'ñ m'idipy juugy tüg hora?

³⁸ Jugy'íjtcix, e mibijctzoogix Dios ca'ydi jibictuuyb mdigüygixy. Janch tiy'ajt co jotjoty ooy mnijot'ájticy mdunaangixy yi oybi. Per yi mninícx oy amaayity.

³⁹ Chi Jesús jadüg'oc huinhuäctuty je' ydiscipulos ajcxy, e jadüg'oc ñicxy Dios mibijctzoob. May'ajt pijctzoy tim jadu'n nej je jayijp'atypí anajty ti ymina'ñ.

⁴⁰ Chi Jesús yhuimbijty ma anajty ajcxy ydiscipulos yajpaady, e jadüg'oc oy pátcixy ti anajty ymi'öccixy, com ca' ajcxy mimadägy mähuüi, e ni ca' ajcxy jayty nej adzohuipy Jesús.

⁴¹ Midugüg'oc Jesús ñicxy ma je' ydiscipulos ajcxy, e yminañ:

—¿Nej ya mjacmäagixp mjacpooxcixp? Maagix pooxcix jadachambi. Ti müd jadu'ñyí. Ti je tiempo huaad'ájtñi mina iich, je jáy huidibi tzoon tzejpoty, xycíyegipy ajcxy ma yi jibic jäydijc.

⁴² Maybidigcix, tzoc jámim. Chi ymiñ je jáy huidibi xycíyegaambich ma nmidzípich.

Mach ajcxy Jesús yajñicxicy

⁴³ Capxp anajty Jesús, co Judas oyjäty ma Jesús yajpaady. Judas hue' je' nidügti je majmetzpi huidibi Jesús yhuin'ijx. Judas müd miñ mayjäy huidibi ajcxy müd pujx etz quipy. Je teedy mijtungmüdpí, e escribas ajcxy, etz je mijjäydijc ajcxy ti anajty quexy je mayjäy huidibi anajty madzamb Jesús.

⁴⁴ Judas, je huidibi anajty cüyegamb Jesús, hue' anajty jayijp ti moy je mayjäy tüg ijxpejt huidibi müd jëb ajcxy ijxcabip Jesús. Jadu'n jayijp Judas ycapxytuñ müd yi' ajcxy, e yminañ:

—Je jáy huidibi anajty ndzöcxpich, yi' je' anajty Jesús. Madzipy ajcxy, e myajñicxip miich ajcxy yajxon cuend'aty.

⁴⁵ Mic'amy co Judas oyjäty ma Jesús yajpaady, chi nimijhua'cy, e nimay:

—Huindzin, Huindzin.

E co jadu'n yminañ, chi Judas Jesús tzücx.

⁴⁶ Chi mic'amy je mayjäy Jesús mach, e yajñicxy ajcxy mach.

⁴⁷ Per nidügti Jesús ydiscipulos juudy ypujxy ma ytíjc, chi je teedy mijtungmüdpí tüg ytumbi yajtzaachüyí, quejtzpuxí tüg ytätzac.

⁴⁸ Chi Jesús je mayjäy nimay:

—¿Ti co miich ajcxy xyñimiñich müd pujx etz quipy, jadu'n nej jihuüy iich tüg meetzpi?

⁴⁹ Jabom jabom nyaj'ixpícyich jäy jilby ma Dios ytíjc ma miich ajcxy myajpaady, e ni ca' miich ajcxy xymajchich. Paady jadu'n ytunyí yjadyii jigix yi' yajcuydumb nej ity jaybety ma Dios ñecy.

⁵⁰ Chi je' ydiscípulos ajcxy yajhui'my Jesús naydügpajc. Chi je' ajcxy yqueegy.

Je jäy mutz'anägnip huidibi quectzög

⁵¹ Per tüg yucyeeeg anäg huidibi anajty payöy Jesús nímóchity anajty müd tüg sávana. Chi Jesús ymidzip ajcxy majch je yucyeeepi.

⁵² Chi je yucyeeepi ciqueegtuty je mayjäy, yajhui'my ysábana, e yquecytzögy nihuädz ixhuädz.

Jesús mij juntijoty

⁵³ Chi ajcxy yajnicxy Jesús mach ma je teedy mjtungmüdpí yajpaady. Chi mic'amy ñaymujci tüg'óciy teedy ajcxy huidibi mjtungmüdpí, e tüg'óciy mijjäydic, etz tüg'óciy escribas ajcxy.

⁵⁴ Chi Pedro jiguëgy anajty panicxy je mayjäy ajcxy ixti oy yja'ty ma je teedy mjtungmüdpí ytiba'. E jim ixtacy quipxy müd policia ajcxy agujc, yxaangixy anajty ma jünba'.

⁵⁵ Je teedy ajcxy mjtungmüdpí etz tüg'óciy je judíoäy ytungmüdpí ajcxy yhuinma'ñ'ixtaaygixy nej ajcxy jëb Jesús yajpocyca' müd ajcxy yxihuín, e jadu'n jëb mooygixy yi ócin. Per ca' ajcxy paady huinma'ñ.

⁵⁶ Mayjäy nihuambejty Jesús müd anii, e ca' ajcxy y'ayuc ytügy.

⁵⁷ Nijëjity jäy ytinayigy juntajoty, e nihuambety ajcxy Jesús, yminaangixy:

⁵⁸ —Íich ajcxy amido'íjt Jesús y'ayuc tüg tecz, co jadu'n yminañ: "Njidaamybich jada Dios ytijc huidibi jäy ti cójciy, e codugüg xii gojtigadzicpich huingbi huidibi ca' jäy cojy."

⁵⁹ Per ni ca' ytügyy ajcxy y'ayuc nej ajcxy Jesús nihuambejty, ac tigachjaty nidüg nidüg yminañ ajcxy.

⁶⁰ Chi je teedy huidibi je jacmjtungmüdpí ytinayigy juntajoty, chi y'amidooy Jesús e nimay: —Jesús, ¿ca' nej m'adzohua'ñiyi? ¿Ca' mmidooy nej xychachxigixy?

⁶¹ Per Jesús amon' y'ijty. Ca' ti ayuc adzohuimbijty. Chi je teedy jadüg'oc migapxy Jesús nimay:

—¿Nej müch je' je Cristo, je Dios y'ung?

⁶² Chi Jesús yminañ:

—Janch jadu'n, íich je' je Cristo, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, e müch ajcxy xy'ixipich iñäyich ma je mijpi Dios ymijc a'oy'amy. Nañ jadu'n xy'ixipyich müch ajcxy jocjoty co anajty nhuimbityich jadüg'oc ya naaxhuíñ.

⁶³ Chi je teedy huindzech huinhuocy yci'm yhuit, je' je' tiy'ájtíp co ca' anajty yjotcúcity müd Jesús y'ayuc, chi yminañ:

—¿Ti testigo njac-huaanim?

⁶⁴ Müch ajcxy ci'm ti mmidoogixy yi' y'ayuc, jadu'n nej ycapxtigoy müd Dios. ¿Nej müch ajcxy minaangixy?

Chi nidüg'óciy ajcxy yminañ co janch jadu'n Jesús mij oy ti ycapxtigoy müd Dios ytiy'ajt, paady huaad mooygixy yi ócin.

⁶⁵ Chi nijëjity jäy yhuindzujgy Jesús. Chi ajcxy huingoxodziy, cójciy, e chi ajcxy nimay: —Octiygapx. ¿Pin ti xycójxy?

E je policiatijc ajcxy cojxy Jesús ma yhuíñijjp.

Pedro ycoyüch Jesús

⁶⁶ Pedro tibäy anajty y'ahuixy. Chi ñimijhuäci tüg tumbi töxyjäybi huidibi anajty tumb ma je teedy ytijc.

⁶⁷ Co je töxyjäy ijxpaty Pedro iñäy anajty jünba'áy, yxaamb anajty. Chi huindcxpejty Pedro, e nimay:

—Müch nañ müdhuidijtpy anajty je Jesús yi Nazaretpi.

⁶⁸ Per Pedro ca' cóbijcy je töxyjäy y'ayuc, e yminañ:

—Ca' n'ixy'adyijich jada Jesús. Ni ca' nhuinjihuíyich ti müch nimiydacpy.

E mic'amy Pedro ypidzimy jüby, e tim huin'ítiy tüg tzeyñi'aa oy yaaxigy.

⁶⁹ Chi jadüg'oc je tumbi töxyjäybi huindcxpejty Pedro, e nimay je jäy ajcxy huidibi jim yajpatp huingon, e yminañ:

—Jada je' nidügti huidi anajty müd huidity Jesús.

⁷⁰ Chi Pedro jadüg'oc yminañ co ca' ix'adyi. Co hueeñi, je jäy ajcxy jadüg'oc Pedro nimay: —Janch co müch je' nidügti ma Jesús yjäy miñ, Galileo jäy müch, com nmidooybich müch m'ayuc nej Galileo jäy ycapxcixy.

⁷¹ Co ajcxy jadu'n yminañ, chi Pedro mictägy ñaygogapxi co ca' yi' müdhuidity Jesús, yminañ:

—Dios y'ijxpy ñehuiyib co tiy'ajt ngapxyich, co ca' n'ixy'adyijich yi Jesús huidibi müch ajcxy mnigapxyp.

⁷² Co Pedro ycapxymaayi tim huin'itiy tüg tzeyñi'aa yaaxigiy mimejtz'ocpi. Huin'it Pedro jäymetzcoody nej Jesús ñimäyii: "Cham coodz jayjip ca'ni anajty tzeyñi'aa yaaxigiy metz'oc, ti anajty miich mina'ñ tugüg'oc co ca' xy'ix'adyiijich." Co Pedro jadu'n jäymejtzcoody Jesús y'ayuc, chi tajy may ñayjihuuñi, e ytiñiy yaaxpi.

15

Jesús ma Pilato yhuinduu

¹ Co yximiiy, chi je teedy ajcxy huidibi mij tung müd, je mijjäydjc, je escribas ajcxy, etz tüg'óciy judíoñy huidibi mij tung müd yöymujctay ajcxy. Chi nidüg'óciy ajcxy yajñicxcixy Jesús cixoch ma Pilato, je gobernador.

² Pilato Jesús y'amidooy, ñimay:

—¿Nej miich rey'ajtp ma yi judíoñy ajcxy?

Chi Jesús yminañ:

—Miich jadu'n minamb.

³ Je judío teedy ajcxy huidibi mijtungmüdpí mictägy tzachxigixy Jesús müd canaagnax xihuin.

⁴ Chi Pilato jadüg'oc Jesús y'amidooy, ñimay:

—¿Ca' nej m'adzohua'ñi? Ix nej yi mmidzip ajcxy yxchachxigixy.

⁵ Chi Jesús ca' ni nej y'adzooy. E Pilato ooy chachhuinmay'ahuidijty.

Jesús yajmoy ysentencia co y'ögipy

⁶ Com xiioty anajty, je gobernador Pilato najtzmazdñiy tüg machyñy, je huidibi je mayjäy anajty ypijctzoogixyp.

⁷ Pujxtijc iñaayb anajty jim Jerusalén tüg machyñy huidibi anajty yxi Barrabás. Barrabás pujxtijc iñaayb anajty quipxy müd jacjadyii jäy huidibi anajty ti midziptzoon je gobierno romano, e ti anajty yjääyaji'óccixy.

⁸⁻⁹ Co anajty je may yxi'ajtpidijc may'ajtp pijctzoogixy ma Pilato co najtzmazdñihip tüg machyñy, chi Pilato yminañ:

—¿Nej mdzocxcixyp co nnajtzmazdñihibich je judíoñy ajcxy yrey?

¹⁰ Pilato ñejhuñiyb anajty co mañ'ajtingixy anajty ajcxy je teedy mijtungmüdpí ti cñeyccixy Jesús.

¹¹ Per co Pilato jadu'n yminañ, chi je teedy ajcxy mijtungmüdpí ooy ajcxy yajhuamgoty yajjihuiygoty je mayjäy co huen je Pilato najtzmazdñiy je Barrabás.

¹² Chi Pilato y'amidooy je mayjäy jadüg'oc:

—¿Nej miich ajcxy mdzoccy ndunipyich müd jada yëydjc huidibi jäy ajcxy ytiñiy co yrey'aty ma yi judíoñy ajcxy?

¹³ Chi je mayjäy mic yminangottay:

—Yajcruutzpet.

¹⁴ Chi Pilato yminañ:

—Per ¿ti yi' ti tundigoy?

Huin'it je mayjäy ñigi mic yminañ:

—¡Yajcruutzpet!

¹⁵ Co jadu'n je mayjäy ajcxy mictägy yminanday, chi Pilato anajty yajjotcuje'adaangixy je mayjäy, chi najtzmazdñiy je Barrabás. E co yajci'ajttay yi Jesús, chi cñeycni co huen yajcruutzpedyii.

¹⁶ Chi je soldados ajcxy yajñicxy Jesús ma je agujectijc tiba', e jim ñaymujci tüg'óciy soldados ajcxy huidibi yajpatp anajty jim Jerusalén.

¹⁷ Chi ajcxy yajñijeniñy je Jesús tüg rey yhuít, color ucypí e yajcojeniiñy ajcxy apy corona.

¹⁸ Chi je soldados ajcxy yminañ:

—¡Viva jada judío rey!

¹⁹ Chi je soldados ajcxy huoipjy Jesús ma ycohuajc müd paxy, e huindzuj jipptzujcixy ooy, e huingoxtinay'ahuñiygixy janch ypaad nej jihuiy ooy huindzigiñy.

²⁰ Co je soldados ajcxy nixiictay yajxiictay Jesús, chi ajcxy jeeni je yreyhuít color ucypí, e yajñijeniñy ajcxy yci'm yhuít jadüg'oc. Chi ajcxy Jesús müdcajppidzimy co anajty yajcruutzpedaangixy.

Co Jesús yajcruutzpejti

²¹ Tú'am ajcxy tüg jäy müdnaybati, hue' anajty yxi, Simón, ycoğáppity jim Cirene, Alejandro etz Rufo je' anajty yteedy. Hue' anajty choñ camjoty. Chi ajcxy adzip ñimay Simón co huen jaccapí Jesús ycruidz.

²² Chi ajcxy yajñicxy Jesús ma tüg it lugar huidibi yxi Gólgota, je ayuc Gólgota jadu'n yhuimbidzimy o'cpi cohuajc.

²³ Chi ajcxy moy Jesús vino huen ügy tem huidity müid mirra tzoy. Per ca' Jesús cöbijcy je vino nüi.

²⁴ Chi ajcxy yajcruutzpejty Jesús. E huin'it je soldados ajcxy suerte ijxy, co anajty ajcxy Jesús yhuüt yajhuäcxaani, oc'ixaangixy pin anajty ocjé'ájtíp.

²⁵ Petyxií anajty co ajcxy yajcruutzpejty Jesús.

²⁶ Je ayuc huidibi ajcxy yjaay ma Jesús cruudz, jadu'n ymínañ:

—Je judíoájy ajcxy yRey.

²⁷ Quipxy müid Jesús ajcxy yajcruutzpejty metz meetzpi. Tüg meetzpi ajcxy yajcruutzpejty a'oy'amy ma Jesús ymíj, e jadüg anajty'amy.

²⁸ Yajcuyduñ nej anajty jaybety miñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymínañ: “Yaj'amichoomujc je Cristo müid je pocyjáy ajcxy.”

²⁹⁻³⁰ Je mayjáy huidibi ajcxy naxiíyb anajty ma Jesús yajpaady cruutzcíxy, ooy anajty ajcxy ycöjigüñ, nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús, ymínañ ajcxy:

—Bah, miich huidibi Dios ytíj mjídaanip, e codugüg xií huingbi myajpidíga'ñ, miich ci'm cham naygohuaani, e minac cruutzcíxy.

³¹⁻³² Nañ jadu'n je teedy ajcxy míjtungmüidpi etz je escribas ajcxy nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús ñayñimayi miñ xyipy:

—Jada Jesús ti cohua'ñ jacjadyií jáy, e ca' jaty nej ci'm ñaygohua'nííyb. Pen janch, co jada Jesús yjéjity je Cristo huidibi rey'adamb ma yi judíoájy ajcxy, ymüid ixipy mic'ajt jaydéb ci'm yminagipy cruutzcíxy. Co jadu'n ixipy n'ljxim co ci'm ti yminacy cruutzcíxy, huin'it müíjicim co janch jada jéjity je Cristo huidibi rey'ajtp ma yi Israel jáy.

Nañ jadu'n je metz meetzpi ajcxy huidibi cruutzpejt quipxy müid Jesús nixiicy yajxiicy ajcxy je Jesús.

Co Jesús y'ögy

³³ Co ycuycxiíjüy, chi ycoodziygiday tüg'óciy naaxhuiñ. E jadu'n je naaxhuiñ y'ijty coodz ixti minacyxií.

³⁴ Minacyxií Jesús mic ymínañ müid aramaico ayuc:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —yi jadu'mbi ayuc hue' yhuimbídzimy: Tat Dios. Tat Dios. ¿Na'amy co ti xy'ix'ixyich?

³⁵ Nijéjity jáy huidibi anajty jim yajpatp huigon ma Jesús, co midoo jadu'n ajcxy Jesús y'ayuc, chi ajcxy ymínañ:

—Midoogix, Elías yi' yaaxtaayb.

³⁶ Chi nidügti ajcxy ninicy Jesús poyígy, ti anajty yajxoogy pixy müid vinonüi ta'mbi, e yajjipxodziíy je pixy ma tüg paxy, e jadu'n yajja'ty je vino nüi ta'mbi ma Jesús y'ahuac, huen muucip je vino nüi ta'mbi. Co jadu'n tuñ, chi ymínañ:

—Tzoc oc'ahuíxim pen mimb Elías, e miñ yajminagiyi ma yi cruudz.

³⁷ Chi Jesús mic ycapxqueegy, chi y'o'cy.

³⁸ Co Jesús y'o'cy, chi je mapxhuit yciízhua'cxy tinä'amy huidibi anajty müid y'adiydútyity je Dios ycuarto ma je teedy míjtungmüidpi ytigüy tüg tecypajc jimíjt jimíjt.

³⁹ Je soldado huindzin huidibi anajty tinaayb ma Jesús yhuinduu, co jadu'n midoy nej Jesús mic yaaxqueegy, e ijxy nej y'ögy, chi ymínañ:

—Janch co jadaayaabi yéydíj anajty Dios ung'adyii.

⁴⁰ Nañ jim anajty nijéjity tóxyjáydíj ymí'ljxcixy jigüegy. Jim anajty yajpaady María Magdalena, etz je jadügpí María, Jacobo je mutz'anágnip ytaj, etz José ytaj. Nañ jim anajty yajpaady Salomé.

⁴¹ Jadayaabi tóxyjáy ajcxy müidhuidíjt Jesús, e ti anajty pubéjtcixy taabi anajty Jesús yajpaady jim Galilea ñaaxjot. Nañ jadu'n anajty jim yajpaady jacnaagity tóxyjáydíj ajcxy huidibi anajty ti ycoody jim Jerusalén quipxy müid Jesús.

Jesús yajnaaxtigüyíi

⁴²⁻⁴³ Paady co chu'íyñi hue' anajty viernes mina judíoájy ñayyapocyñíhuáatzigixy, jaydéb anajty amay'adaangixy je sábado xií je com jabom. Chi José huidibi anajty cogajp Arimatea yjotmictuñ, chi ytigüy ma je gobernador Pilato, píjctzoo may'ajt co yajnaaxtigíhuuaani Jesús ñinícx. E hue' je' José anajty tungmüid ma yi judíoájy ajcxy. José yjijp'ijxy anajty mina Dios pidága'ñ yi' y'ané'min ya naaxhuiñ.

⁴⁴ Pilato ooy tzachhuinmay co Jesús tim mic'amy ti y'ögy anajty, paady huoodzoy je soldado huindzin, e ti'y'ajt píjctzoy pen janch co Jesús ti anajty y'ögy.

⁴⁵ Co je soldado huindzin ti'y'ajt yejcy co Jesús ti anajty y'ögy, chi nimay José co huen yajnaxtigíhuipy Jesús.

⁴⁶ Chi José juy poob huit, e co yajminajcy Jesús ñinícx, chi mo'ñ miid je poob huit, e chi pidacy ma tüg zaaajut huidibi anajty ti yajtzejtztüdy ti yajpadüdy ma tüg tzaahuingueetz. E chi yaj'adujcy je öcpi jut miid tüg mij tzaa.

⁴⁷ E je metzpi töxyjäy María Magdalena etz je jadügpí María huidibi José ytaj'ajtpy huindícxp anajty ajcxy co Jesús ñaaxtigüy.

16

Jesús yjugypicy jadüg'oc

¹ Com jabom jopy, domingo, chi je tugüg töxyjäy ajcxy María Magdalena, María Jacobo ytaj etz Salomé juy ajcxy tzoy huidibi ooy oy xuugy, pidägaangixy anajty ma Jesús ñinícx.

² Je tugügpi töxyjäy chooñ domingo, semaan ixtigi', tim jopyñi. Ti anajty ypidzimni je xii co ajcxy oyjädy ma je öcpi jut.

³ Chi je tugügpi töxyjäy ajcxy nayñimaayi miñ xyipy:

—¿Pin xy'ocpubéjtim jigihuiy je mij tzaa huidibi miid agüiyty je öcpi jut?

⁴ Per co ajcxy ijxy je öcpi jut, chi ajcxy ijxy ahuingujc je mij tzaa anajty ytiguejcnäy huidibi je öcpi jut anajty agüydujcp.

⁵ Chi ajcxy ytigüy jutjoty. E chi ajcxy ijxy tüg yeeg'anäg iñäy anajty a'oy'amy ma je' ajcxy. E je yeeg'anäg poob huit anajty ymiid. Co ajcxy jadu'n ijxy je yeeg'anäg jilby jutjoty, chi je töxyjäy ajcxy ooy chigüy.

⁶ Chi je yeeg'anäg nimay je töxyjäy ajcxy:

—Ca' ooy mdziügüygixy. Miich ajcxy je' m'ijxtaaygixp je Jesús huidibi cogajp Nazaret, je huidibi jäy ajcxy yajcruutzpejt. Ti je' yjugypicy. Ca' je' ya. Oc'ijxcix ya ma ajcxy pidaacci.

⁷ Níxcix, nimaaygix Pedro etz yi jacjadyi Jesús ydiscípulos ajcxy co Jesús nícxip jayijp jim Galilea, e jim Galilea ñaybadüyb ajcxy miid Jesús, jadu'n nej ajcxy ñimaayi jayijp'aty.

⁸ Chi je töxyjäy ajcxy jim yqueegy ma je öcpi jut, com ti anajty ooy chigüygixy. Ooy anajty ajcxy chiyuy miid tzigüñ. E ni ca' ajcxy nimay ni pin nej anajty ti ijxcixy, com ooy anajty chigüygixy.

Jesús ñaygue'xici ma María Magdalena

⁹ Je domingo, semana ixtigi', co Jesús yjugypicy, chi ñayguëxici jayijp ma María Magdalena, je' je' je' töxyjäy huidibi anajty Jesús ti yajpidzimi huixtujc ca'oybi ma yjot yhuinmañ.

¹⁰ Chi María Magdalena ñicxy ma Jesús ydiscípulos ajcxy huidibi miid yhuidijty, e nimaaygixy nej anajty yi' ti ixxy Jesús co ti yjugypicy jadüg'oc. E Jesús ydiscípulos ajcxy ooy anajty ytäjycixy ymägixy etz yaaxcixy.

¹¹ E co ajcxy midoohui je María y'ayuc, co anajty ti ixxy Jesús juugy, chi ca' ajcxy mijpidaaci y'ayuc.

Jesús nayguëxici ma metz ydiscípulos

¹² Co hueeñi, Jesús ñayguëxici nañ jadu'n ma metz je' ydiscípulos huidibi ñicxp anajty ajcxy camjoty.

¹³ Chi je metzpi discípulos ñicxy ajcxy mic'amy oy nimaaygixy je jacjadyi discípulos ajcxy co ti ijxcixy Jesús. E je jacjadyi discípulos ca' ajcxy mijpidaaci je metzpi discípulos y'ayuc.

Huidi Jesús ydiscípulos yajñibijc

¹⁴ Jac com jecy, Jesús ñayguëxici ma je majctügpi discípulos ajcxy ma anajty y'iñaaygixy ma caydac. Chi Jesús ooy ajcxy co ca' ajcxy mibijccixy co ooy ajcxy yjot yjuuñity, ca' ajcxy mijpidägy jacjadyi pin anajty ti y'ijxcixy Jesús.

¹⁵ Jesús je' ydiscípulos ajcxy nimay:

—Níxcix miich ajcxy ma tüg'óciy naaxhuiñyjäy, ma tüg'óciy naax cajp, e capxhuäxcix ajcxy je oybi ayuc nej jäy ajcxy jëb y'almanidzögipy.

¹⁶ Pinjaty mibijc etz ñiibejtixy, ypaadip ajcxy y'almanidzoocin. Per, pinjaty ca' mijpidägy tiy'ajt hue' ajcxy y'alma tigoyip miid ypocy ycixpi.

¹⁷ Yi jäy ajcxy huidibi mibijcp, ooy ajcxy ijxpejt túngixipy. Miid iich nxiñ iich nmic'ajt yajpidzimipy ajcxy ca'oybi ma jäy ajcxy yjot yhuinmañ. Nañ jadu'n ycápaxgixipy huingbi ayuc.

¹⁸ Ymadzipy ajcxy tza'ñ, e ca' nej yajtcixipy. E co ajcxy veneno ügip, ca' ajcxy ypa'mdunib. E co ajcxy cinixájiy pa'mjäy, tzögip je pa'mjäy.

Jesús ypatigüyñi tzajpjoty

¹⁹ E co je Huindzin Jesús ycapxy ycixy miid je' ydiscípulos ajcxy, chi ypatigüyñi tzajpjoty. Jilby tzajpjoty Jesús yajpaady ma Dios ymijc a'oy'amy, miid mij'ane'min.

²⁰ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy chooñ ñíxcixy cajp cajp capxhuäcxy ajcxy Jesús y'ayuc ma nidüg'ócíy naax cajp. E je Huindzin Jesús ooy ajcxy ypubejti ypudigüiyi, mic'ajt moy je' ajcxy mñid je ijxpejt je miñhuinma'ñ huiñdibi ajcxy tumyb. Jadu'ñyi jadu'n. Amén.

SAN LUCAS Jaayhu:'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

¹ Mayjäy ti cojaay je ayuc je tiy'ajt huiði ïich ajt nejhuuïyim co janch ytiy'ajtity, tüg'óciy jadu'n nej Jesús chondacy yjugy'ájtín ya naaxhuuñ ixti mabaad ycocigixiiy.

² Tüg'óciy je tiy'ajt jadu'n nej ajt xyñimaayim huiði ci'm iix midou nej chondacy ixti mabaad ycocigixiiy, je' ajcxy huiðibi capxhuäcxy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

³ ïich nañ jadu'n ti nyajciyöyich ti nyajtecyöyich yajxon je tiy'ajt nej Jesús chondacy je' chinaayin ya naaxhuuñ ixti mabaad ycocigixiiy. Paady yciixpi ïich nhuinma'ñ piðägy co ïich müich nyajniyayihua'ñ tüg'óciy je tiy'ajt, müich oyjäybi, Teófilo.

⁴ Jigix müich nañ jadu'n mnejhuuïhuipy yajxon je tiy'ajt, jadu'n nej müich ti m'ixpiçy.

Tüg'ängel nigapxy co Juan el Bautista ypi'c'ada'ñ

⁵ Jadu'n ytuní yjajti co anajty Herodes yrey'aty ma Judea naax cajp, ïim anajty tüg'judío teedy hue' anajty yxií Zacarías. Je' anajty semandumb müid Abías y'ajugytiç y'amigügtiç. Je Zacarías ypijty müid Aarón y'ocniix, hue' je' anajty yxií Elisabet.

⁶ Dios y'ijxyp ñejhuuïyb co je' anajty ajcxy ytudägyjäyity nimetz. Je' ajcxy ycuydumyb tüg'óciy yi Huindzin Dios ycapxy y'ané'min.

⁷ Je' ca'p anajty ajcxy y'ung ni tüg, e jadu'n ajcxy ymijäyñ nimetz.

⁸ Chi tügtety Zacarías müid y'ajugy y'amigüg yteedy'ájticy anajty ma Dios ytiç.

⁹ Jadu'n nej teedy ajcxy ycostumbre müidty, chi ñigooti tung je Zacarías mina ypoomjogipy jüby ma yi Huindzin Dios ytiç.

¹⁰ Tüg'óciy je mayjäy ooy anajty Dios mibijctzoogixy tiba'y. Yam Zacarías tzajtigoty ypoomjocy,

¹¹ co ñayquëxici Huindzin Dios y'ängel tüg'ytinäy a'oy'amy ma je poomjoctac.

¹² Co Zacarías iixy je ängel, chi ooy chigiiy.

¹³ Chi je ängel nimaay Zacarías:

—Ca' mdziçy, ti Dios midooy yi mjuydácin mnucxtácin. Yi mdöxyiç Elisabet ypaadipy tüg'ung yëdyjçpi, e mximöhuipy Juan.

¹⁴ Mjotcujc'adip mxondägy müich etz mdöxyiç, nañ may yi jäy yjotcug'ihuipy co anajty m'ung ti ypi'c'aty.

¹⁵ Chi yi m'ung ycomay'ida'ñ ma Dios. Ni ca' ügipy vino ni jocni. Ma ca'ni anajty yma'xung'aty ymüid'adipy yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

¹⁶ Yi' yajjothuimbidip may Israel jäy ma yi' ajcxy yHuindzin Dios.

¹⁷ Je' nicxy ycocapxy'aty ma yi jäy ajcxy huinmic jotmic müid Dios yjihui'ñ ymic'ajt, tim jadu'n nej Elías jecy'ajty ycocapxy'ajty huinmic jotmic müid Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Je' m'ung yajjothuimbidipy je undeedy ajcxy huiðibi ca' y'ung ixaangixy, nañ yajjothuimbidipy je jäy ajcxy huiðibi ca' capxcöbicy yi Dios, jigix ajcxy paadipy oyjot oyhuinma'ñ. Nañ m'ung ñimähuipy je jäy ajcxy huen nayñi'ixiiyigixy müid yHuindzin Dios yciixpi.

¹⁸ Chi Zacarías nimay je ängel:

—¿Nej jada ïich nejhuuïhuipy peni janch huiðibi xyajniimaaybich? Ti nmijjäyñyñich, cham ndöxyiçich nañ ti ymijjäyñyñi.

¹⁹ Chi je ängel y'adzooy:

—ïich Gabriel, ma Dios yhuinduu ni'ixi' n'ityich. Dios ti xyquexyich cocapxy'ajtpi ma müich co nyajnimähuipy jada oybi ayuc.

²⁰ Jadachambi müich mhu'i'mipy uum, ni ca' m'ocjájtñip nej mgápçipy, müid co ca' mmibicy jada ïich n'ayuc huiðibi yajcuydunip co anajty tiempo patni.

²¹ Yam je mayjäy ooy ja'ahuixciçy Zacarías, ooy anajty ajcxy tzachhuinmaaygixy ti co chachhuäcçipy jüby ma Dios ytiç.

²² Co Zacarías ypidzimy, chi ca' anajty y'occapxni. Chi je jäy ajcxy huinjihuuy co ti anajty ixy tijaty jüby ma Dios ytiç. Hue' je' yjacmiydacy a'ixiy'amy, e oyhu'i'miy uum.

²³ Co je semandung yajmay, chi Zacarías ñicxni ma ytiç.

²⁴⁻²⁵ Co jadu'n yjajty, chi Elisabet jihuiy co ti anajty y'ung tzimigy ciyí gy. Chi yüch'ijty migoox po', e ymínañ: “Jadu'n yi Huindzin Dios ti ytuñ müid ïich jadachambi tiempo, ti xyjäymechich ti yajquëgy ïich ndzöydu'n ma yi mayjäy ajcxy.”

Tüg'ängel nigapxy co Jesús ypi'c'ada'ñ

²⁶ Co tudujc po' maabi Elisabet anajty y'ungtzimigy, chi Dios quejxy je' y'ängel Gabriel ïim Galilea naaxjot ma je cajp huiði anajty yxií Nazaret.

²⁷ Chi Dios quejxy Gabriel ma anajty tög töxy'anäg y'ity huidibi anajty ca'ni midzinäy yëydjic. Je töxy'anäg ti anajty co'adzoy co pigañ mïd tög yëydjic huidi yxii José. José hue' anajty David y'ap y'oc. Je töxy'anäg hue' anajty yxiiyity María.

²⁸ Co je ángel ytigüy ma anajty María, chi nïmay:

—María, Dios ti xy'ijxtiy, je Huindzin Dios y'oy'ajt mïd miich. Miich je' cömay y'idip ma tög'óciy töxyjäydjic.

²⁹ Chi María co y'ijxy je ángel, chi chigüy mïd je' y'ayuc, chi huinmay ooy mïd jada copxpócxin nej co yjadú'ñity.

³⁰ Chi je ángel ymïnañ:

—María, ca' mdzigüy, miich Dios ti xy'ijxtiy.

³¹ Jadachambi, m'ungdzimigip, myajpi'c'adipy tög mang, huidibi mxiiimöhüipy JESUS.

³² Je Jesús mij y'idipy, hue' je' yajtjüpy Dios tzajpjotopy y'ung. Chi je Huindzin Dios möhüyb je ané'min huidi y' ymij'ap ymijteedy David ymïd anajty.

³³ Je Jesús ané'mip huinixii ma yi Jacob y'ap y'oc. Je' y'ané'min camina ycixipy.

³⁴ Chi María je ángel nïmaay:

—¿Nej jada co yjadú'ñity? Ich ca'ni nyëydjic mïd tzinäy.

³⁵ Chi je ángel y'adzooy:

—Je Dios yjihui'ñ ymïc'ajt minip ma miich, je Dios tzajpjotopy ymïc'ájtin xyajnidujtähüip, je oyjäybï jäy huidi pi'c'adam, hue' yajtjüpy Dios y'ung.

³⁶ E cham Elisabet miich m'amigüg nañ jadu'n yajpi'c'adamy tög mang ma ti ymijjäy'ñy. Cham midudujc po'bi maabi y'ung tzmigüy je huidibi jäy ytiypy ca' y'ung'ixaani,

³⁷ com mïdi Dios ca'ni ti chípiy.

³⁸ Chi María ymïnañ:

—Jotcuyc nguydunipyich yi Huindzin Dios chójcin, huen jadu'n tuñyii jadyii ma ich jadu'n nej miich m'ayuc xymóyich.

Chi je ángel ñicxni.

María y'oy cogapxüy Elisabet

³⁹ Huin'it xii María choñ, ñicxy jottigoy ma yugjot, ma tög cajp jim Judea naaxjot.

⁴⁰ Chi ytigüy ma Zacarías ytijc, e capxpocxy Elisabet.

⁴¹ Chi jadu'n yajty co Elisabet midoohui María ycapxpócxin, chi jihuiy co y'ung yücxxy ma yjot. E chi je Elisabet ooy yjotcugiy mïd je Dios yjihui'ñ ymïc'ajt.

⁴² Chi ymïnañ janch mic:

—Cömay miich ma tög'óciy töxyjäydjic, e cömay y'ida'ñ m'ung huidibi pi'c'adamb.

⁴³ ¿Nej ich jada co jadu'n ti n'ahuägüy co nHuindzinich ytaj miñ yxco'ixüyich?

⁴⁴ Co ti nmidooyich yi mgapxpócxin, ti ich n'ung yücxxy ma ich njot co chachjotcújcity.

⁴⁵ Jotcuyc'adip pinjaty ti ymibicy, co cuyduñ y'ida'ñ je ayuc mïd je Huindzin Dios ycixpi.

⁴⁶ Chi María ymïnañ:

Ooy mij n'ojadatyich yi Huindzin Dios.

⁴⁷ Ooy nxondägyich mïd Dios ycixpi, ich nnihuambi nyajtzooopi,

⁴⁸ co y' ti xyñ'ijxcidägyich, co ich ayooobi xytumbi'adyijich. Jadachambi etz jacnicxp xii tiempo, tög'óciy jäy ajcxy oy mina'ñip co jotcuyc'ájtjich.

⁴⁹ Yi Dios tögpaic mijip, tübi tun mïd ich, ooy y' yxii ymijity.

⁵⁰ Dios ypa'ayooyb hueñy'ñity huidibi huindzigüyip jadachambi etz jacnicxni xii tiempo.

⁵¹ Dios ti ooy tuñ mijpi huinma'ñ, ti jübiy pinjaty amij agix nayjihuiyip ma yjot yhuinma'ñ.

⁵² Dios ti yajpidzimy yi mijpi rey ma y'ane'my, ti mij'ajt möy ayooobidjic.

⁵³ Pinjaty ayuu'ijtp anajty ymooy ti mïd yjotcuyc'adip, etz yi comeñyjäydjic ajcxy ti ixmach ca' ni ti.

⁵⁴ Dios ti pubety yi Israel jäy, y' ajcxy ytumbi, mïd co anajty ti pa'ayogoty je' ajcxy,

⁵⁵ jadu'n nej jecy'ajty Dios yajnimay je' n'ap ndeedy, je Abraham etz je'y'ap y'oc, co tunamb mïd je' ajcxy huinixii.

⁵⁶ Chi María tugüg po' jim y'ijty mïd Elisabet, chi yhuimbijtni ma ytijc.

Juan el Bautista co ypi'c'ajty

⁵⁷ Co je Elisabet oy yajhuaad'ajtni xii tiempo, chi yajpi'c'ajty tög ymang.

⁵⁸ Chi ayuc midooy ajcxy je ymijün ymidjic etz y'ajugy y'amigüg jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ mïd Elisabet. Chi ajcxy ooy yjotcugiy mïd je' ycixpi.

⁵⁹ Chi jadu'n yajty conductujc xii je ymijün ymidjic etz y'ajugy y'amigüg miñ ma Zacarías ytijc co anajty ty'ajtñhuaangixy je pi'c'anäg. Chi ajcxy yajxi'ada'ñyii anajty jadu'n nej yteedy yxii Zacarías.

⁶⁰ Chi ytaj ymïnañ:

—Ca' xii'adyb Zacarías, hue' y' huen xii'adyii Juan.

⁶¹ Chi je' ymügügtjic ajcxy ymïnañ:

—¿Na'amy? Ni tüg miich m'amigüg jadu'n ca' xii'jity.

⁶² Chi ajcxy y'amidoohui je' yteedy jadu'n a'ixii'amy, nej yi' yajxii'ada'nyii.

⁶³ Chi Zacarías pijctzoy tüg necy, e jaay jadu'n: “Juan huen xii'adyii.” Chi je ymüggtijc ajcxy nidüg'óciy ooy jihuiiy huinmaay.

⁶⁴ Chi mic'amy Zacarías y'ahuac ahua'cxy e ytoodz yungüy, chi oy ycapxigey e jäymejch cömay yi Dios.

⁶⁵ Chi tüg'óciy ymijün ymidijc ooy chigüy. Chi ajcxy nimiydactay nej Zacarías ti yjaty ma tüg'óciy jäy huidibi tzinaayb Judea yuugiotypi tzinaaydac.

⁶⁶ Tüg'óciy pinjaty anajty midoob je ayuc, chi jäymejtzhui'm ajcxy ma yjot yhuinma'ñ, chi ñayñimáayigixy:

—¿Ti jada' ytnamymb jada pi'c'anäg?

Com je Huindzin Dios je' müd y'ity.

Je Zacarías y'iy

⁶⁷ Chi je ungdeedy Zacarías müd je Dios yjihui'ñ ymic'ajt Dios y'ayuc najtzcapxiiyi yminañ:

⁶⁸ Cömay yi Israel jäy yHuindzin Dios, co ti ni'ijxcidägy, ti cohua'ñ yi' ñaax ycajp,

⁶⁹ Dios ti quexy tüg mij nihuaambi yajtzooopi, ma yi' ytumbi, David y'ap'oc ajcxy.

⁷⁰ Com Dios jadu'n yminañ jecy'ajty müd yi' y'ayuc najtzcapxiiyb huidibi huätzjäyip;

⁷¹ je' xyñihuánaanim ma iich ajt nmidzip, nañ xypubedaanim xypudigihuaanim ca'ydi xycigähuiiyim huidibi ca' xy'ixaanim xychogaanim.

⁷² Jaydëbi pa'ayoohuipy iich ajt nmij'ap nmijteedy, etz jäymedziyb jadu'n nej ayuc ahuaniiy müd je' ajcxy.

⁷³ Jadu'n nej Dios janch huinjot y'ayuc ahuaniiy müd iich ajt nmij'ap nmijteedy Abraham jecy'ajty huidi anajty xymöhuuanim.

⁷⁴ Co nihuätzictuutim ma nmidzip, huin'it jaydëbi miyaaxim n'ojadäjtım ca' ma tzig'i'ñ jihui'ñ,

⁷⁵ müd huätzhuinma'ñ etz tudägy huinma'ñ ma yi' yhuinduu jabom jabom ixti mibaad ndzinaayim.

⁷⁶ Miich ma'xung, jäy hue' myajtijip mijpi Dios y'ayucnajtzcapxiiybi. Miich nícxip cogapxy, nicx yajni'ixi jäy müd Huindzin Dios ycixpi.

⁷⁷ Yajni'ixi' yi cajpjäy jadu'n nej huaad ajcxy y'alma paadipy nihuaanin yajnidzoozin, etz jadu'n nej huaad ajcxy ypocy huinmecxiiyb.

⁷⁸ Jadu'n nej Dios iich ajt ti xypa'ayoohuim co ti xyñi'ijxcidaacim etz xymooyim tiicxin jájin huidibi tzomb tzajpjoty,

⁷⁹ jaydëbi yajmöhuiipy jäy ajcxy Dios ytiy'ajt huidibi ajcxy tzinaayb agootztuum etz o'c jijp'am, jigix ajcxy xytümooyim ma je tudägypi tü'aa.

⁸⁰ Je pi'c'anäg yeeg yjodijy huinmic jotmic müd yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Chi chinaay adügtuum ma ca' pin, ixti cooni xii tiempo paty mina nícxipy cogapxy ma Israeljäy ajcxy.

2

Jesús yma'xung'ajty

¹ Huin'it xii Augusto César pidacy y'ané'min huen tüg'óciy jäy nicxy necypejttaaygixy.

² Je yajijp'atypi padrón hue' je'yaj'oyiiy Cirenio huidibi anajty gobernador'ajtp jim Siria ñaaxjot.

³ Chi jäy ajcxy nidüg'óciy ñicxtay yajcojayiiybi nidüg nidüg ma yci'mgajp.

⁴ Chi José choon jim Galilea naaxjot ma je cajp huidi yxi Nazaret, ñicxy ajcxy jim Judea naaxjot ma je David ycajp, huidi yxi Belén. Yi José ñicxy jim Belén com ymij'ap'ajtpy ymijteedy'ajtpy je David.

⁵ Chi José yajcojayiiy padrónjoty müd María, je töxyjäy huidibi anajty ymüd capxytuñ, huidi anajty ung tzim'ijtp.

⁶ Chi jadu'n yjajty co ajcxy anajty yjimity Belén, chi oyhuaad'aty co María paadipy y'ung.

⁷ Chi yma'xung'ajty je ungoob, e chi niibe'ñ nümüxy müd ymotz, e chi agögiiy ma iyujc pëcxi'ñ, co ca' anajty ti paady jättac.

Je ángeles ajcxy etz je cöbixycuend'ajtpi ajcxy

⁸ Chi mihuingon je cajp anajty jäy ycöbixycuend'aty. Hue' anajty ajcxy yhuin'ñaayb huintzuumnajxyp je' ycöbixy ajcxy.

⁹ Chi Huindzin Dios tüg y'ángel ñigidaaci je' ajcxy, e yi Huindzin Dios y'oy'ájtın y'adixcoody jühuidity ma je' anajty ajcxy ymijc, chi ajcxy ooy chigüy.

¹⁰ Huin'it je ángel yminañ:

—Ca' mdzigüygixy, cham iich miich nyajniimaaygixy oybi ayuc huidibi yajjotcugihuiipy tüg'óciy naax cajp.

¹¹ M̄id miich ajcxy ycixpi ti ypi'c'aty cham ma je David ycajp t̄ug jāy huidibi miich ajcxy xyñihuānaam xycohuānaam ma ajcxy mmidzip. Hue' je' je CRISTO, je Huindzin Dios.

¹² Yí' je' i'jxpéjt̄ip huidi m̄id m'ijxcabipy. Mbáadipy ajcxy je ung ma'xung ñimóchity m̄id ymotz, ycócnāy ma iyujc p̄cxi'ñ.

¹³ Chi janch mic'amy ñayguēxici m̄id je ángel may yí tzejp̄jotyčinaaybi, chach Dios ojadájt̄cixy ymináangixy:

¹⁴ ¡Ooy ycómáyity ooy ym̄ijity yí Dios tzejp̄jot̄y, ji naaxhuñ' jotcujc'ajt̄ m̄id jāy ajcxy ycixpi huidibi Dios yjāygidacpy!

¹⁵ Jadu'n yjajty co je ángel ajcxy ñicx̄tay tzejp̄joty, chi je cōbixy cuend'ajtpi ajcxy ñayñimayí:

—Tzoc jámim jim Belén, jaydēbi n'íjxim ti ti ytunyí ti yjadyí huidibi nHuindzin'ájt̄im Dios ti xyajnimáayim.

¹⁶ Chi ajcxy ñicxy jottigoy, chi oy pát̄cixy María, José etz je ung ma'xung y'agōḡyity ma je iyujc p̄cxi'ñ.

¹⁷ Co ajcxy ijxy je María etz je ung ma'xung, huin'it ajcxy nigapx̄tay nim̄iydactay jadu'n nej je ángel ajcxy ñimayí m̄id je pi'c'anāg ycixpi.

¹⁸ T̄ug'óciy jāy huidi midou ooy jihuiy huinmay jadu'n nej je cōbixycuend'ajtpi ajcxy ymināñ.

¹⁹ Chi María mido'mbijctay, e yajhui'my ma yjot yhuinma'ñ.

²⁰ Chi yhuimbijty je cōbixycuend'ajtpi ajcxy cōmay jāymech ajcxy yí Dios, etz ooy alabanza ajcxy ñy m̄id Dios ycixpi m̄id t̄ug'óciy jadu'n nej anajty ti íjxcixy ti midóogixy, etz jadu'n nej anajty ti ñimāayigixy.

Pi'c Jesús yajcapxquēx̄igy ma Dios yt̄ijc

²¹ Coductujc x̄i maabi anajty yma'xung'aty, huin'it je' ajcxy t̄iy'ajtt̄iy je ung ma'xung. Chi ajcxy yx̄imoy JESUS, jadu'n nej je ángel anajty jayijp ti yminā'ñ ca'ni anajty chim̄igyí yciȳgyí.

²² Co je x̄i oypaatni mina je María anajty yhuāt̄zpidzimaamni, jadu'n nej Moisés ycót̄ujcin je j̄c̄ȳip ymināñ. Chi ajcxy m̄idnicxy je ung ma'xung jim Jerusalén capxquēx̄igaangixy ma yí Huindzin Dios yhuinduu.

²³ Com jadu'n anajty yjayb̄etyity ma Huindzin Dios ñecy:

T̄ug'óciy ungoob yēyd̄ijcpi huidi ma'xung'ajtp, ab̄icy yhuí'mipy m̄id je Huindzin Dios ycixpi.

²⁴ José etz María oy yéjccixy huindzigí'ñ jadu'n nej Huindzin Dios ñecy yminā'ñ co jēbi yecy metzc jam muuxy o pajctza'm muuxy.

²⁵ Jim Jerusalén anajty chināy t̄ug jāy huidi anajty yx̄i Simeón, tudāgyjāy je', etz ooy Dios jāymech. Simeón y'ahuijxyp anajty mina Dios miñ yajjotcujc'ada'ñ Israeljāy ajcxy, e m̄id je' anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

²⁶ Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti anajty yajnejhuíyí co ca' chojc óga'ñ, jayijpni oc'ixipy je Huindzin Dios yCristo.

²⁷ Je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajmin yajmejt̄zi Simeón yhuinma'ñ huen nicxy ma Dios yt̄ijc; huin'it Jesús ytaj yteedy ym̄idnicx̄i ma Dios yt̄ijc, cuyduñ ajcxy jadu'n nej Dios ñecy y'ane'my.

²⁸ Chi Simeón tzendzoy etz capxpaady je ung ma'xung, e chi Dios m̄idbijctzoy m̄id je' ycixpi, chi ymināñ:

²⁹ Jadachambi capx̄ic jotcujc, Huindzin Dios, m̄id iich miich mdumbi, com ti mguyduñ jadu'n nej ti xyñimāyich co n'ix̄ipyich je Cristo.

³⁰ Cham ti n'ix̄yich je nihuambi cohuambi,

³¹ huidibi ti mni'ix̄y ma t̄ug'óciy jāy ajcxy yhuinduu.

³² Jada ung ma'xung yt̄iy'ajt yegip ma yí jāy ajcxy huidi ca' yjudiojāyity. Jadu'n yí' nipaady nej t̄ug j̄ñ huidi cod̄icxp je jāy. Cōmay y'idipy yí Israel jāy m̄id yí' ycixpi.

³³ José etz Jesús ytaj ooy jihuiy huinmaay jadu'n nej Simeón ñigapxy je pi'c ma'xung.

³⁴⁻³⁵ Chi Simeón conuux̄ yí' ajcxy, e ñimay María, Jesús ytaj:

—Jadayaabi pi'c'anāg hue' jada amin̄y co may Israel jāy yjothuinma'ñ yaj'oȳihuipy m̄id yí Dios etz nañ jadu'n may Israel jāy yjothuinma'ñ ca' yaj'oȳihuipy m̄id yí Dios. Yí' je' t̄ug i'jxpejt̄ co ca' jāy y'ixa'n̄yib choga'n̄yib, e jadu'n t̄ug'óciy yajnejhuíhuipy nej ajcxy nid̄ug nid̄ug yjothuinma'ñ m̄id̄ity. E miich m'idipy jotmaym̄id jadu'n nejihuíy t̄ug espada ti xyajtzaach̄y.

³⁶⁻³⁷ Nañ jim Jerusalén anajty t̄ug t̄oxyjāy huidibi anajty yx̄i Ana, Dios je' anajty y'ayucnajt̄capx̄iybi. Fanuel anajty yteedy'ajtpy, hue' je' Aser y'ap y'oc, mij jāy anajty ooy. Janch nutz'anāgni ypijcy e j̄yí huixtujc jimijt chinay m̄id yñ'a'y, mada'px midaax jimijt

anajty cujc co'ögy chinäy, e ca' anajty ytigoy'ity ma Dios ytijc. Ana ytumb anajty tzajtigoty xiiim tzuuum jopy ayuu anajty ycapxtägy.

³⁸ Chi Ana nimiñ José etz María jiiby ma Dios ytijc, e quipxy müid ajcxy huingapxtacy je Huindzin Dios. Chi je Ana nimiydacy je pi'c Jesús müid tüg'óciy jäy jim Jerusalén huidi anajty ajcxy jijp'ijxp mina Dios cohua'nañ Jerusalén ma ymidzjp.

Co ajcxy nicxni jim Nazaret

³⁹ Co oy yajcuydündäy tüg'óciy jadu'n nej je Huindzin Dios ñecy yminañ, chi José etz María ñicxcixni jim Galilea ma ajcxy yci'mgajp Nazaret.

⁴⁰ Je pi'c Jesús anajty yeegy mic ooy müid huijy'ajt cujc'ajt, etz ymüid je' Dios ymay'ajtin y'oy'ajtin.

Je pi'c Jesús yajpaady ma Dios ytijc

⁴¹ Jimijt jimijt yi ungda j ungedeedy ñicxy anajty ajcxy jim Jerusalén co anajty je Pascua xii paady.

⁴² Co Jesús anajty ymajmetzjimijt'ajty, chi ajcxy ypättigiy jim Jerusalén jadu'n anajty ajcxy costumbre müidity co xii paady.

⁴³ Co je xii ñaxtäy, chi ajcxy huimbijtcixni, e Jesús yhui'müiy je' jim Jerusalén. Ca' José etz ytaj nejhuüiy ajcxy co ti anajty yhui'miy.

⁴⁴ Hue' ajcxy anajty tije je' ymiñ axaam müid ymigügtijc. Co tüg xii yöyixni, chi ajcxy ixtay je' y'ung ma y'amigügtijc ajcxy, etz huidi müid ñay'ixy'adyii ñaymigüg'adyii.

⁴⁵ Co ca' ajcxy y'ung paady, chi yhuimbijtcixni jim Jerusalén ung ixtaaybi.

⁴⁶ Chi jadu'n yjajty codugüg xii oypaatcixy jim ma Dios ytijc, Jesús y'iñay anajty agujc'amy ma je huindzindijc. Yi' anajty y'amido'ijtyp yi huindzindijc y'ayuc, e nañ yaj'amidooy anajty tijaty.

⁴⁷ Tüg'óciy je huindzindijc huidibi müdou Jesús y'ayuc, chi ooy ajcxy huinmay etz jihuiy jadu'n nej je Jesús huinjihuüidy etz jadu'n nej anajty tšydudägy y'adzooy.

⁴⁸ Co Jesús ytaj yteedy y'ijxpati, chi ooy ajcxy tzachjihuiy. Chi ungda j yminañ:

—Aay ung, ¿nej co müich jadu'n xytüngixyich? Yi mdeedy etz iich yam tzachjottigooyb nay'adzigi'yijich n'ixtäaygixich müich.

⁴⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co müich xy'ixtäaygixyich? ¿Ca' mnejhuüiygixy co copity n'idañich ma nDéedyich ytung?

⁵⁰ Chi ajcxy ca' huinjihuüiy Jesús y'ayuc huidibi ycapxy.

⁵¹ Chi Jesús müid nicxy je' ajcxy jim Nazaret. Chi Jesús capxymidooy ytaj yteedy. Chi yi' ytaj yajhui'mday ma yjot yhuinmañ tüg'óciy nej ytunyii yjadyii.

⁵² Chi Jesús ixpijc'adiitp anajty ooy, etz yeegy yjäygojy huüiyajcujc. E yi Dios etz jäy ajcxy ooy anajty jäygidacxxy.

3

Juan el Bautista y'ayuccapxhuäcxy mijtigiduum

¹ Ma anajty je Tiberio César yjimijjtoty, mimajmoxc jimijt anajty maabi y'ane'mtigiy, chi je Poncio Pilato anajty gobernador'ajtp jim Judea, je Herodes anajty rey'ajtp jim Galilea, je' y'uch Felipe anajty rey'ajtp jim Iturea etz jim Traconite ñaaxjot. Chi Lisania anajty rey'ajtp jim Abilina.

² Chi je Anás etz Caifás je' ajcxy anajty teedy mijtungmüid ma Dios ytijc. Je huin't tiempo Dios y'ayuc yja'ty ma je Juan, Zacarías ymang, huüidi anajty tzinaayb mijtigiduum.

³ Chi Juan choñ ñicxy ma tüg'óciy cajp mühuingon je Jordán mijni, capxhuiy je jäy ajcxy, co huen jothuimbijttaaygixy etz huen mübejtcixy jigix ajcxy ypocy yajhuinmeecxip.

⁴ Jada jadu'n tuni jajti nej je ayucnajtzcaxxybi Isafas anajty ti cojaay:

Jim mijtigiduum yajmidooy tüg jäy minañ: “Yaj'oyüygix yi Dios ytü'aa, tim jadu'n nej jäy ajcxy yaj'oyüygixy yi jibic tü'aa co tüg rey minañ.” Yajüiyigixy yi tü'aa huüidi ooy y'adijy y'a'och.

⁵ Tüg'óciy anii ahuoc huen joyüydäy, tüg'óciy tungop huen nañ jadu'n joyüydäy. Tüg'óciy nii'aa tü'aa huüidi tijmin tijxijp huen tšüydäy. Yi tü'aa huüidi ca' quipxyjatyty huen quipxyjaty tšüydäy.

⁶ Tüg'óciy yi jäy ajcxy ixipy ñejhuüihipy nej Dios yegañ je nihuambi cohuambi.

⁷ Chi Juan oiy ajcxy je jäy pinjaty anajty müimb mübejtpi, yminañ:

—¿Müich ajcxy tzañ ajcxy y'ajugy y'amigügl? ¿Pin müich ajcxy ti xynimäy quäg ma yi ayo'n huüidi Dios yquexaamy?

⁸ Túngix oybi, jothuimbíjtcix, ca' ajcxy mīnaangixy miñ xyipy: “Abraham ñich ajcxy n'ap'ajtpy ndeedy'ajtpy”. ñich miich ajcxy nīmaayb co Dios ixti jēbi yī' yaj'ung'adyii yaj'anāg'adyii Abraham jada tzaa ca'ydi miich ajcxy.

⁹ Dios ni'ixi y'ity jaydēbi yajcōdigoyipy jāy ajcxy y'alma huídibi jibic-huinma'ñ miid. Tim jadu'n nīpaady nej jāy ni'ixi y'ity miid jacha co pujxiga'ñ tūg quipy huídi ca' oy ytim'aty, etz yajnōgtāhua'ñ.

¹⁰ Chi je mayjāy ajcxy y'amidooy je Juan:

—¿Ti ñich ajcxy jēbi nduñ?

¹¹ Chi je Juan y'adzooy, yminañ:

—Pinjaty yhuít miid metz, jaydēbi möy pin ca' miidity ni tūg. Etz pinjaty caagy miid nañ jadu'n möhuipy pinjaty ca' miidity.

¹² Chi miñ jadyii yajcogüejtpi co anajty ñiibedaangixy, yminañ ajcxy:

—¿Ti huaad ñich ajcxy nduñ (jigix Dios xymijotcujc'adipyich)?

¹³ Chi Juan y'adzooy:

—Ca' ñigi anaxy myajcogüety jadu'n nej je cōtūjcin y'ane'my.

¹⁴ Chi soldado ajcxy yminañ:

—¿Ti ñich ajcxy ndunipy (jigix Dios xymijotcujc'adipyich)?

Chi Juan y'adzooy:

—Ni pin ajcxy ti mgapíjcopy, ni mganihuambedipy ajcxy. Nañ jadu'n mijotcujc'ajtcixy nej myajmujuuygixy.

¹⁵ Je mayjāy yjijp'ijxyp anajty ajcxy ooy, etz ooy jihuiy huinmaay nejhuihuaangixy pen yi Juan je' anajty Cristo.

¹⁶ Chi Juan nīmay ajcxy nidüg'óciy:

—Ñich janch nyajniibétypich jāy miid ni. Miimb je' axaam huídibi jacmij ca'ydi ñich, ca' huaad yī' ycighuin ngejich. Je' miich ajcxy xyajniibedipy mīdi Dios yjihui'ñ ymic'ajt etz mīdi jīn.

¹⁷ Je Cristo ni'ixi y'ity co oybi möhua'ñ je jāy huídibi ajcxy oyhuinma'ñ miid, etz ymōhuaamy tzaachypi je jāy ajcxy huídibi jibic-huinma'ñ miid, tzaachypi huídibi nicamina ycixipy. Tim jadu'n nīpaady nej tūg jāy ni'ixi y'ity co ymoc-huimboja'n, e chi je oybi mocpajc pidāga'ñ ma che'x, etz je mocjaam ninōgihua'ñ, e camīnaxii ycapīdza'ñ je jīn.

¹⁸ Je Juan ooy jāy capxhuijy, etz canaagnax oybi ayuc capxhuācxy.

¹⁹ Chi yī' ooy je rey Herodes, co y'uch Felipe ytōxyijc Herodías miid tzīnaayi, etz jacjaydiipybi jibic-huinma'ñ tiibi Herodes anajty tuñ.

²⁰ Chi je rey Herodes ñigi pocytuñ co Juan pidacy pujxtigoty.

Je Jesús ñiibejtin

²¹⁻²² Chi jadu'n yjajty co jadu'n tūg'óciy jāy ñiibejtay nañ jadu'n Jesús ñiibejty. Yam anajty Jesús ycapxtāgy co je tzajp y'ahuaach, etz je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yminajcy ma Jesús ycōduu miid ñinīcx jadu'n nej muuxy ñinīcx. Nañ jadu'n yajmidoy tūg ayuc choñ tzajpjoty yminañ:

—Miich n'ung'ajtpy, ooy ñich miich ndzocy ooy njihuīy, ooy njotcūjcidyich miid miich.

Jesús ymij'ap ymijteedy

²³ Jesús hue' anajty yjijmij oy ni iipxmajc co ytungtigiiy. Hue' je' anajty jadu'n jāy tijy José ymang, José yteedy hue' je' Elí,

²⁴ Elí yteedy hue' je' Matat, Matat yteedy hue' je' Leví, je Leví yteedy hue' je' Melqui, je Melqui yteedy hue' je' Jana, je Jana yteedy hue' je' José,

²⁵ je José yteedy hue' je' Matatías, je Matatías yteedy hue' je' Amós, je Amós yteedy hue' je' Nahum, je Nahum yteedy hue' je' Esli, je Esli yteedy hue' je' Nagai,

²⁶ je Nagai yteedy hue' je' Maat, je Maat yteedy hue' je' Matatías, je Matatías yteedy hue' je' Semei, je Semei yteedy hue' je' José, je José yteedy hue' je' Judá,

²⁷ je Judá yteedy hue' je' Joana, je Joana yteedy hue' je' Resa, je Resa yteedy hue' je' Zorobabel, je Zorobabel yteedy hue' je' Salatiel, je Salatiel yteedy hue' je' Neri,

²⁸ je Neri yteedy hue' je' Melqui, je Melqui yteedy hue' je' Adí, je Adí yteedy hue' je' Cosam, je Cosam yteedy hue' je' Elmodam, je Elmodam yteedy hue' je' Er,

²⁹ je Er yteedy hue' je' Josué, je Josué yteedy hue' je' Eliezer, je Eliezer yteedy hue' je' Jorim, je Jorim yteedy hue' je' Matat,

³⁰ je Matat yteedy hue' je' Leví, je Leví yteedy hue' je' Simeón, je Simeón yteedy hue' je' Judá, je Judá yteedy hue' je' José, je José yteedy hue' je' Jonán, je Jonán yteedy hue' je' Eliaquim,

³¹ je Eliaquim yteedy hue' je' Melea, je Melea yteedy hue' je' Mainán, je Mainán yteedy hue' je' Matata, je Matata yteedy hue' je' Natán,

³² je Natán yteedy hue' je' David, je David yteedy hue' je' Isaí, je Isaí yteedy hue' je' Obed, je Obed yteedy hue' je' Booz, je Booz yteedy hue' je' Salmón, je Salmón yteedy hue' je' Naasón,

³³ je Naasón yteedy hue' je' Aminadab, je Aminadab yteedy hue' je' Aram, je Aram yteedy hue' je' Esrom, je Esrom yteedy hue' je' Fares, je Fares yteedy hue' je' Judá,

³⁴ je Judá yteedy hue' je' Jacob, je Jacob yteedy hue' je' Isaac, je Isaac yteedy hue' je' Abraham, je Abraham yteedy hue' je' Taré, je Taré yteedy hue' je' Nacor,

³⁵ je Nacor yteedy hue' je' Serug, je Serug yteedy hue' je' Ragau, je Ragau yteedy hue' je' Peleg, je Peleg yteedy hue' je' Heber, je Heber yteedy hue' je' Sala,

³⁶ je Sala yteedy hue' je' Cainán, je Cainán yteedy hue' je' Arfaxad, je Arfaxad yteedy hue' je' Sem, je Sem yteedy hue' je' Noé, je Noé yteedy hue' je' Lamec,

³⁷ je Lamec yteedy hue' je' Musalén, je Musalén yteedy hue' je' Enoc, je Enoc yteedy hue' je' Jared, je Jared yteedy hue' je' Mahalaleel, je Mahalaleel yteedy hue' je' Cainán,

³⁸ je Cainán yteedy hue' je' Enós, je Enós yteedy hue' je' Set, je Set yteedy hue' je' Adán, je Adán yteedy hue' je' Dios.

4

Je mujcu' tuñ ijxta'ni ma Jesús

¹ Jesús ym'iid'ajtpy anajty je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Co Jesús jim choñ ma Jordán mij nñ, chi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajnicxi m'ijtig'iiduum.

² Jesús y'ijty huixchigui'px xñ jim m'ijtig'iiduum. Chi je mujcu' yjot'ijxi huinma'ñ'ijxi. Jaygay jim y'ijty, e co huixchigui'px xñ ñajxni, chi oy yuuböccodyii.

³ Chi je mujcu' ñimay:

—Peni janch miich Dios xy'ung'adyii, ñimay jada tzaa huen ahuimbity tzajcaagy.

⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Jaybety ity ma Dios ñecy co ca'nan m'iid tzajcaagy ti'ajty jäy ajcxy yjugy'aty, nañ jadu'n tzocy tüg'óciy Dios y'ayuc.

⁵ Chi je mujcu' m'iidpejty Jesús ma tüg cop janch cixpi, chi tüg jax'igy yajni'ixñiy tüg'óciy je naax cajp huidi jñ naaxhuñbi.

⁶ Chi je mujcu' ym'inañ:

—Ich miich möhuipty tüg'óciy mic'ájin ané'min etz oy'ájin, com iich ngi'am y'ity tüg'óciy, e nmöhuibich hueñyimp'inity.

⁷ Pen xyhuingoxtinaybich xy'ojadajtp'ich miich, ac miich jada mje' tüg'óciy.

⁸ Chi Jesús y'adzooy, ym'inañ:

—Huinhuağtuetcich miich mujcu', com jadu'n jaybéty y'ity: “Co yi Huindzin miich mDios mhuingoxtinähuipty m'ojadajtpy, etz yi' je' tüg pajc myajmij'adajty.”

⁹ Chi je mujcu' m'iidnicxy Jesús jim Jerusalén, chi m'iid pejty ma Dios yt'ijc coduu, e ñimay:

—Pen Dios miich xy'ung'ajtp cödiypnax naaxc'ixy,

¹⁰ com jaybety jadu'n y'ity ma Dios ñecy co quexipy Dios yi' y'áñeles ajcxy e xy-cuend'adajty.

¹¹ C'ig'ixy ajcxy xyhuidz'ipy, ca'ydi mdzaach'iy ma tzaajot.

¹² Chi Jesús ym'inañ:

—Ji Dios y'ayuc huidi jadu'n minam co ca' m'jot'ix'ipy mhuinma'ñ'ix'ipy yi mHuindzin Dios.

¹³ Co je mujcu' yajc'ixy jadu'n nej anajty jot'ixa'ñ huinma'ñ'ixa'ñ Jesús, chi huinhuağtuuty tüg tiempo.

Jesús yajtzondägy je' ytung jim Galilea

¹⁴ Chi Jesús nicxy jim Galilea, e Jesús m'iid'ajtpy je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Chi Jesús ooy cömay y'ijty ma tüg'óciy cajp huinduy agonbi.

¹⁵ Hue' Jesús anajty yaj'ix'ipy majaty je' ajcxy naymujctac. Chi je jäy ajcxy tüg'óciy ooy cömay Jesús.

Jesús yajpaady jim Nazaret

¹⁶ Chi Jesús ym'iiñ Nazaret ma anajty ti yeegy. Chi Jesús yt'ig'iy ma naymujctac, jadu'n nej costumbre anajty m'iidity pocxx'iiduum. Chi yt'inaay'ahuñ, chi yt'ig'iy necycapxpi.

¹⁷ Chi ajcxy mooy je necy huidi bi je Dios y'ayucnajtzcapx'iybi Isaias yjaay. Chi ciyhuacxy je necy, paty j'ibiy tüg it ma anajty yjaybétyity jadu'n:

¹⁸ Je Huindzin Dios yjihui'ñ ymic'ajt xym'iid'ajtp'ich, co xyajñib'icy'ich co nyajñimähuibich ayoo'bit'ijc je oybi ayuc. Ti xyquexy'ich co nyajjotcug'ihuibich je jäy ajcxy huidi jotmay ym'iid, etz nhuinméecx'ibich huidi bi ajcxy pujxtig'oty'ip, nañ jadu'n ajcxy je huidi bi huintz'ip nyajhuindicx'ig'ibich, e nbidäg'ibich ahuätztuum huidi bi yajtzaachytumb.

¹⁹ Ti xyquexy'ich co ngapxhuacx'ibich je tiempo mina Huindzin Dios may'ajt oy'ajt tuna'ñ m'iid je jäy ajcxy ycixpi.

²⁰ Chi jada' Jesús abidijty je ñecy, yajc'idig'iy je tungm'iidpi, huin'it y'ixtacy. Chi tüg'óciy mayjäy j'ibiy ma naymujctac ooy ajcxy huindicxy je Jesús.

²¹ Chi Jesús ymínandacy:

—Cham yajcuydun je' huidi jaybety ma Dios ñecy jadu'n nej miich ajcxy cham ti mmidooy.

²² Chi nidüg'óciy ajcxy ooy jáygidacy nej Jesús mina'ñ, etz huinmay ajcxy ooy je ayuc huidibi Jesús ycapxy, chi ñayñimáayigixy:

—¿Nej ca'y José jada jada' y'ung?

²³ Chi Jesús yminaañ:

—Ca' yjécycity miich ajcxy xyajñimähuibich jada ayuc: “Tzoydumbi naychoyñihuñi ci'm. Tüg'óciy jadu'n nej ñich ajcxy nmidooyich ti mduñ jim Capernaum, nañ jadu'n miich octun ma mgi'mgajp.”

²⁴ Chi Jesús yjacminañ:

—Janch ñich miich ajcxy nnimäy co ni tüg jäy huidibi Dios y'ayucnajtzcapxñyib ca' jäy ajcxy cöbicy ma yci'mgajp.

²⁵ Janch ñich miich ajcxy nimäy co ooy anajty may co'ögy töxyjäy ya Israel jecy'ajty co Elías chinaay, co je tzajp adujcy tugig jimajt jatdujc po', co oy yuu miñ ma tüg'óciy naax cajp.

²⁶ E Dios ca' quejxy je Elías ma yi Israeljäy co'ögy töxyjäy ajcxy. Hue' janch quejxy huinduum jim Sarepta ma Sidón naaxjot ma tüg co'ögy töxyjäy huidi jim.

²⁷ Nañ jadu'n anajty ooy mayjäy püd z pa'm müidity ya Israel jecy'ajty co je Dios y'ayucnajtzcapxñyibi Eliseo chinay. Chi ni tüg jäy huin'it catzoocy, jëyi tügajc choocy pa'mjäy huidibi anajty yxi Naamán huidi tzoon Siria naaxjot.

²⁸ Huin'it tüg'óciy jäy huidi anajty jüby ma naymujctac ooy yjotma'tcoty co jadyaab ayuc ajcxy midooy.

²⁹ Chi je mayjäy ajcxy nibidigy Jesús etz yajpidzimy ma je cajp. Chi ajcxy yajñicxy jim ma je tzaahuinguetz, co je cajp copcixy anajty yajpaady, e jim anajty cödijpnaxaangixy.

³⁰ Chi Jesús ñajxy cujc'amy ma je' ajcxy, chi ñicxni.

Tüg yëydijc huidibi anajty müd jibic espíritu

³¹ Chi Jesús y'idacy jim Capernaum, tüg cajp jim Galilea naaxjot, chi Jesús jäy ajcxy yaj'ixpicxy pocxxüduum.

³² Huinmay ooy ajcxy jadu'n nej je' yaj'ixpicxy. Ñayñimáayigixy co je Jesús yaj'ixpicxy nejihuñy müjtung mij'ané'min müidity.

³³ Jüby ma je naymujctac jüby anajty tüg yëydijc huidibi müd tüg ca'oybi, chi je ca'oybi mic yaaxqueecy yminañ:

³⁴ —Ixmajtzcich ajcxy, ¿ti mdunamy müd ñich ajcxy Jesús je nazaretpi? ¿Nej ti mmiñ co xyajhuindigoyáanigixyich? ñich miich n'ijxcapy co müch je' je Huätzpi Dios.

³⁵ Chi Jesús je ca'oybi ooy, nimay:

—Amon, pidzim ma yi jäy.

Chi je ca'oybi najztjüby je yëydijc agujc'amy ma je jäy ajcxy, huin'it ypidzimy, e ca' ni nej jactuñ.

³⁶ Tüg'óciy jäy jim ooy ajcxy ñay'adzigiñy miñ xyipy yjanayñimáayigixy:

—¿Ti ayuc jada' yi'? Co müd y'ané'min etz mic'ajt ane'my ca'oybi etz yajpidzimy ma jäy.

³⁷ Chi Jesús capxpaady y'ijty ma tüg'óciy cajp huidi huinduy agónip.

Jesús yajtzoocy Pedro ymüd töxyjäybi

³⁸ Chi Jesús ypidigy choñ ma naymujctac, ytiñy ma Simón ytijc. Jadu'n anajty Simón ymüd töxyjäybi mic tyoyii. Chi ajcxy cohuanñy Jesús müd je' yci'xpri.

³⁹ Chi Jesús yhuindacy ma je' yhuinduu, ix'ooy je toyñ, e jadu'ñi ñajxy. Chi je' mic'amy ypidigy, yajcay yaj'uucy ajcxy.

Jesús yajtzoocy mayba'mjäy

⁴⁰ Tzuu tzuu anajty jäy ajcxy yajñicxy tüg'óciy jäy ajcxy pa'mmüdpí ma Jesús. Chi Jesús cñixajy nidüg nidüg, e jadu'n anajty ajcxy chögy.

⁴¹ Chi nañ jadu'n je' ca'oybi yajpidzimy ma mayjäy, mic je ca'oybi anajty yhua'ñ yjihuñy, ymina'ñ:

—Miich je' Dios xy'ung'ajtp.

Chi Jesús ñigi ix'ooy, ca' anajty yajhuäcxipy ñicxy yjaccapxy, com ti anajty nejhuñyigixy co yi' je' Cristo.

Jesús y'ayuccapxhuäcxy jim Galilea

⁴² Co yxiññy, chi choñ Jesús, ñicxy müjtigüduum. Ooy jäy yja'ixtäyii, chi ajcxy oy paatcixy, yajhuäcxijpy ajcxy ooy, ca' anajty oc'ixmadzáangixni.

⁴³ Chi Jesús yminañ:

—Ooy jada chachcopícyity co canaag agajp ñich jada ngapxhuácxibich je oybi ayuc jadu'n nej Dios y'ane'my. Paady Dios ti xyquexyich ya naaxhuñ.

⁴⁴Jadu'n anajty je' capxhuácxymajaty jáy ñaymujctac jim Galilea.

5

Je acxmajtzin mijhuinma'ñybi

¹Tügtecy jadu'n yjajti, jim anajty Jesús ma je Genesaret mejypa', co jáy ñimiini janch ñay'adijy ñay'agodiigixy, tzach'amidohuaangixy Dios y'ayuc.

²Chi yi' ijxpaty mejtz barco jahueengi mejypa'áy. Je acxmajtzpidijc ti anajty ypidzimgixy ma je barco, jim anajty y'acxXuummy púccixy.

³Chi Jesús yajtigiyiy tüg barco huidi Simón anajty je'ajtpy. Chi may'ajt pijctzoy co huen yajjihüagy hueeni yi' barco mejypa'áy. Chi Jesús y'ixtacy barcojoty, e jadu'n yaj'ixpijcy je mayjäy ajcxy.

⁴Co ycapxymaayi, chi Jesús Simón ñimay:

—Nícx pidäg m'acxmadzi'ñ mejyjoty, jaydëbi májtzcxixy acx.

⁵Chi Simón y'adzooy:

—Huindzin, ti ñich ajcxy ooy njatuñ tüg tzuum, ni ti ti ngapáatcixyich. Per müd müch m'ayuc ycixpi yi' acxmadzi'ñ nbidägibich mejyjoty.

⁶Co ajcxy pidacy je acxmadzi'ñ mejyjoty, chi yajco'adujcy ooy may acx, jahueeni acxmadzi'ñ ycacích müd je may acx ycixpi.

⁷Chi Pedro yemi ymígügtijc huidi anajty jim ma je jadügpí barco, huen miñ ajcxy pubedyi. Chi ajcxy ymiñ pubejtp, yaj'ujch ajcxy metzpi barco müd may acx, jagoo jagoo ycaquiñ je barco müd may acx ycixpi.

⁸Co Simón Pedro ijxy jadu'n, chi ycojxtinaay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, ñimay:

—Huinhüäctútctich, Huindzin, com ñich pocyjäy ñich.

⁹Com Pedro janch tzigiüy anajty, etz nañ tzigiüy tüg'óciy huidi anajty müd ti ytuñ, co anajty ooy may acx tzachyajnibéjtcxy.

¹⁰Nañ jadu'n tzigiüy anajty je Jacobo etz Juan je Zebedeo ymang ajcxy huidibi Simón anajty ti pubety. Chi Jesús ñimay Simón:

—Ca' mdzigi'y, jadachambi etz jacnicxni xi tiempo mdunipy jäymadzi.

¹¹Co je barco yajmeypidzimy, chi ajcxy y'ixmajch tüg'óciy, chi ajcxy panícxxy Jesús.

Jesús yajtzögy tüg jáy nibützpa'mmüdpi

¹²Chi jadu'n yjajti co anajty Jesús yjimaty ma tüg cajp, co ñimiini tüg yëydijc ymüid anajty pützpa'ñm. Co je pa'mjäy ijxy Jesús, chi nihuindacy ma yhuinduu, minucxtacy, ñimay:

—Huindzin, pen mdzojpcy jëbi xyajtzögibich.

¹³Chi Jesús yci' najtzaxjiy nidooñ, ñimay:

—Ndzojpcyich, huim huádz.

Chi mic'amy je jáy choocy.

¹⁴Chi Jesús ane'my, ñimay:

—Ca' ni pin myajnimähüipy, nícx janchtiy nayguëxigüib ma teedy, jaydëbi möhuipy Dios huindzigi'ñ, jadu'n nej Moisés ycötújcín je jécyip y'ane'my, müd yi' ycixpi co ti mhuätzpidzimy, jaydëbi jáy ajcxy nejhuñhuipy co ti mdzögy.

¹⁵Je capxy'ayuc ñigi y'oc-huácx'adiitzi, e janch mayjäy y'ocnimújcín, jim pin ayuc midohuaam, e jim huidi tzögaam.

¹⁶Jesús ycögueecpy anajty je mayjäy, ñícxxy anajty mijtigüduum Dios ojajajtpi.

Jesús yajtzögy tüg jáy cixuxypi tecyxuxypi

¹⁷Tüg tecy yjajti, Jesús anajty yaj'ixpijcp, e jim anajty ajcxy iñäy ma Jesús yhuinduu fariseojäy ajcxy, etz huidi jáy yaj'ixpijcp Dios ñecy huidijaty anajty ti choongixy canaag agajp ma Galilea naaxjot Judea naaxjot, etz cham huidijaty anajty ti chooñ Jerusalén. E Jesús ymüid anajty Huindzin Dios ymic'ajt co jáy yajtzögipy.

¹⁸Chi nijëjity jáy yajja'ty cijx'am tüg pa'mjäy yëydijcpi huidi ca' anajty yci' ytecy yücxy. Chi ajcxy ixtaay ma yajtiictigihüipy pidäga'ñ anajty ajcxy je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu.

¹⁹Com ca' anajty ni ma tigiyidac müd co je tijc anajty ooy y'újtzy müd mayjäy. Chi ajcxy müdpejty tijc nigixy, chi ajcxy tijc yajcöhuach, e chi ajcxy cödyñajxy cijx'am je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu.

²⁰Co Jesús ijxy jadu'n nej je' ajcxy ymibicy, chi ñimay:

—Yëydijc, yajmeecxp mbocy.

²¹Chi je' ajcxy huidi yaj'ixpijcpy Dios ñecy etz je judío ixpicytjic huidi naydijigixp fariseojäy huinmaygoty, ñayñimáayigixy: “Jada Jesús ooy ycapxtigoy müd Dios. Ni pin yëydijc huaad ca' ti pocymeecxy. Tügpajc nHuindzin'ájtím Dios huidi pocyhuinmecxp.”

²² Jesús ñejhuüiy je' ajcxy yjot yhuinmañ, paady ajcxy nimay:

—¿Ti mdzachhuinmaayb ajcxy ma mjot mhuinmañ?

²³ ¿Ti jactzip co minaanim co ti mbocy yajmeecxy o minaanim: “Pidǵ etz nicxní?”

²⁴ Jaydëbi miich ajcxy mnejhuñhuipy co ñich je' je jāy huidi tzoon tzajpjoty, nmíidich ané'min etz mic'ajt ya naaxhuñ jëbi jāy nbocyhuinmeecxyich, paady cham nñimāyich yí pa'mjāy: “Pidǵ etz yajpidǵ mmaabejt, nicx ma mdijc.”

²⁵ Chi mic'amy je pa'mjāy ytinayǵy ma je jāy ajcxy yhuinduu, etz yajpidǵy je' ymaabejt ma anajty ycōgnāy. Chi ñicxní ma ytǵc, chi ooy cōmay jāymejch Dios.

²⁶ Huin'it nidǵ'óciy je mayjāy ooy ajcxy jihuüiy, e chi ajcxy ooy cōmay etz jāymejch Dios. Chi ajcxy ooy chigüygixy, ymīnaangixy:

—Cham janchtiy n'ijxim mijhuinmañ.

Jesús huodzoñ je Leví

²⁷ Co jadu'n ytuní yjajti, chi Jesús jim choñ, chi ijxy tǵg yajcogüejtpi huidi anajty yxi ñi Leví. Leví jim anajty iñāy ma yajcogüejttac. Chi Jesús nimay je Leví:

—Pajaangich.

²⁸ Chi je Leví ixmajtztay huidi anajty ytuumyb etz padzoñ je Jesús.

²⁹ Chi Leví mayjāy yajcay yaj'uucy ma ytǵc, cham may yajcogüejtpi ajcxy etz jacjadyii jāy huidi iñāy ma yí mesa mīid Jesús etz yí ydiscípulos ajcxy.

³⁰ Chi je' ajcxy huidibi yaj'ixpijcp Dios ñecy etz je ixpicytǵc huidi naydǵjǵixp fariseojāy tzachni'ameechycápcixy ni'ojüygixy je Jesús ydiscípulos ajcxy, ymīnaangixy:

—¿Na'amy co mǵaaygixy m'uuccixy mīid yajcogüejtpi etz mīid pocyjāy ajcxy?

³¹ Chi Jesús ymīnañ:

—Ca' yajmayjaty tzoydumbi huidibi ca' ajcxy ypigyii, jëyi huidi ajcxy píjcp.

³² Ca' ñich ti nmiñich ma je jāy ajcxy huidibi ca' pocy mīidity. ñich ti nmiñich mīid yí pocyjāy ycxipi co huen jothuimbijttaaygixy ma Dios.

Yaj'amidooy ajcxy Jesús ti co jāy ajcxy y'ayunas'ájtcixy

³³ Chi je mayjāy ajcxy Jesús nimay:

—Nej co yí (Juan) ydiscípulos ajcxy janam jadzojc jaygay y'íjtcixy etz ycapxtáccixy, nañ jadu'n je fariseojāy ydiscípulos ajcxy janam jadzojc jaygay y'íjtcixy. Chi miich mdiscípulos ajcxy ca' ajcxy jaygay y'íjtcixy, caaby uucp ajcxy jabom jabom.

³⁴ Chi Jesús ymīnañ:

—¿Nej jëbi yaj'ayuu'aty jāy ajcxy huidi yajpatpi ma je píjcpí yajnixíiduñ, pen quipxyi yam yajpaady mīid je huidibi píjcp?

³⁵ Minamb je xii je tiempo mina je píjcpí yajtzoñiyb, huin'it janchtiy ajcxy jëbi y'ayuu'ájtcixy.

³⁶ Nañ jadu'n ajcxy yajnimay tǵg jihuimbit ayuc:

—Ni pin ca' huaad agiyǵy tuc-huit mīid jemyhuit, canaan jëyi yciǵdzip yí jemybi, nañ jadu'n je tucpi ca' oy yhui'mañ mīid je jemyhuit agiyi'ñ.

³⁷ Ni pin ca' pidāgy jemy vino ma je tucpi cochac, pen janch jadu'n octuñ, je vino jemybi yciǵdzip je tucpi cochac, chi y'ixyojctāhuipy je vino etz je cochac ñitigoydāhuipy.

³⁸ Pidāgy ajcxy jemy vino ma tǵg jemybi cochac, chi jadu'n ca' ytigoyipy je vino ni je cochac.

³⁹ Ca' ni pin tzocy vino jemybi, pen ti anajty ügy vino tiibi yjejcni, co jadu'n ymīnañ co jac oy je tiibi yjejcni.

6

Je discípulos ajcxy yajmüjccixy trigo cojc pocxxíduum

¹ Chi jadu'n yjajti tǵg pocxxíduum co Jesús oy ñaxy ma tǵg trigo cam, e yí ydiscípulos ajcxy oy anajty yajminájccixy trigo tiim, chi ajcxy nixajtztǵdy, e chi ajcxy jüxcy.

² Chi nidǵgti fariseojāy ymīnañ:

—¿Ti co ajcxy jadu'n mdundigooy co mdúngixy huidi ca' ñigodúcyity ajcxy mdunipy pocxin xíduum?

³ Chi Jesús ymīnañ:

—¿Nej ca'ni miich ajcxy mǵapxy Dios ñecy nijadu'ñyi? ¿Nej ca' mnejhuüygixy ti David ytuun co anajty yuubögyii etz nañ co ymǵgügtǵc anajty yuubögyii?

⁴ David ytigüy ma Dios ytǵc, chi conǵy je tzajcaagy huidibi anajty jüby ma Dios yhuinduu, chi caay, nañ jadu'n moy je ymǵgügtǵc ajcxy. Je' tzajcaagy ca' anajty ypanyii nicxy je' ajcxy cay. Teedy je' anajty ajcxy paatip cáaygixip.

⁵ Chi Jesús yjacminañ:

—Hich je' je jāy huidibi tzoon tzajpjoty, jēbi nnimāyich je jāy ajcxy ti jēbi huaad ytúngixy sábadó xii.

Je yēydijc huidibi anajty yci' tǎdzip

⁶ Chi jadǔgtecy yjajti tǔg pocxxiǎduum, co Jesús ytigiiy ma tǔg naymujctac, chi jāy yaj'ixpijcy. Jiiby anajty tǔg yēydijc huidi y'a'oygi' anajty tǎdzip.

⁷ Chi huidi ajcxy yaj'ixpijcp Dios ñecy etz fariseojāy ajcxy ix'ixy pa'ǎjxcixy Jesús nej pen jāy yajtzǔgam pocxxiǎduum, e je' ajcxy anajty miid ycixpi xihua'ñ.

⁸ Jesús ñejhuuiyb je' anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ. Chi Jesús nimay je yēydijc huidibi anajty yci' tǎdzip:

—Pidǎg, tinayǎg mayjāy'agujc.

Chi je' ytinaayǎg.

⁹ Chi Jesús ymina'ñ:

—Nyaj'amidohuaamybich miich ajcxy tǔg ayuc. ¿Nej Dios ñecy ymina'ñ, jēbi oybi nduunim pocxxiǎduum o jēbi jibicpi nduunim, nyajtzoochim jāy o nyajtigooyim jāy yjugy'ajt?

¹⁰ Chi Jesús ajcxy huindicxpejtay nidǔg'óciy, chi nimay je pa'mjāy:

—Xajtiu mgi'.

Chi je' yci' xajtiy, huin'it je' yci' choocy.

¹¹ Chi je' ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios ñecy etz je ixpiyitjc huidi ajcxy mijpidacp judío ycostumbre ooy ajcxy yjot'ambijcy, ñayñimāyigixy miñ xyipy:

—¿Nej ajt n'octuunim jada Jesús?

Jesús huin'ixy je majmetzpi discípulos ajcxy

¹² Jadu'n yjajti huin'it xii Jesús ñicxy mijtigǎduum Dios ojadajtpi. Tǔg tzuum ooy Dios miibjctzooy.

¹³ Co yximiiy, chi Jesús huoomiñ yi' ydiscípulos ajcxy. Chi huin'ixy je majmetzpi, etz yximoy ajcxy, apóstoles.

¹⁴⁻¹⁶ Chi Jesús yhuin'ixy je Simón huidi yximoy Pedro; je Andrés, Pedro y'uch; Jacobo etz Juan; Felipe etz Bartolomé; Mateo etz Tomás, Jacobo hue' je' Alfeo ymang; etz Simón huidi jāy ytijpy Zelote; Judas, Jacobo y'uch; etz Judas Iscariote huidibi nañ jadu'n Jesús cǎyeyc ma ymidzip.

Jesús yaj'ixpiy mayjāy

¹⁷ Chi Jesús miid'idacy je discípulos ajcxy, chi oy yhuācxipy ma tǔg ajoy miid ydiscípulos ajcxy etz mayjāy huidi anajty ti choongixy Judea naaxjot, etz Jerusalén, etz ma mejypa' jim Tiro etz Sidón. Ymiñ ajcxy je mayjāy co amidoo'idāani Jesús y'ayuc etz nañ chǔgaangixy je pa'm huidi ajcxy ymiid.

¹⁸ Cham je huidi anajty ayo'n tzachpaatp miid ca'oybi, nañ tzoocp je' anajty ajcxy.

¹⁹ Chi tǔg'óciy je jāy ajcxy janch ñidonamy anajty ajcxy je Jesús, co ymiid mic'ajt co jāy tǔg'óciy yajtzǔg.

Je jotcujc'ajt etz je cajotcujc'ajt

²⁰ Chi Jesús huindicxpejtay je mayjāy huidi ajcxy ixpigaam yi' y'ayuc, e ymina'ñ:

—Jotcujc miich ajcxy ayoobtjic, com miich ajcxy cham xypaat Dios y'ané'min.

²¹ Jotcujc miich ajcxy huidi cham yuubó'cip, co mgǔxiib miich ajcxy. Jotcujc miich ajcxy huidi cham jotmay miid, co ypáadip xii tiempo mina mxondáaccixipy.

²² Jotcujc miich ajcxy mina anajty jāy ca' xy'ixáangixy, co pin xy'ixtǎcixipy, e co jāy ajcxy jibic xyñigapxa'ñ xyñixiga'ñ miid iich ycixpi, je jāy huidi tzoon tzajpjoty.

²³ Mxondǎg miich ajcxy huin'it xii, etz mjotcugǎyigixip, com ooy chachmǎjijity huidi ajcxy mbadaamy tzajpjoty. Com jadu'n anajty jecy'ajty miich mmij'ap mmijteedy ca' ixaangixy je huidi anajty Dios y'ayucnajtzcapxiyipy.

²⁴ Miich ayoob ajcxy comeñyājāy, com ca' ti jotcujc'ájtin mjacpadaangixy huin'it xii (co Dios tiydunip je naaxhuiñyājāy).

²⁵ Miich ayoob ajcxy huidi cham oc'agujc'ajtp ocjotcujc'ajtp, ayo'n jotmay ajcxy mbaadip, e myajmayjadipy miich ajcxy tijaty.

²⁶ Miich ayoob ajcxy co ajcxy myajniǎgapxiy myajnimiydǎgipy, com jadu'n jecy'ajty miich ajcxy mmij'ap mmijteedy nimay je jāy ajcxy co ooy y'oyjāy huidi ajcxy anajty najtzcapxiyb ayuc huidibi ca' ytiy yjānchity.

Nej huaad nmigǔg ndzójim

²⁷ Chi Jesús yjacmina'ñ:

—Miich ajcxy huidi cham amido'ijtp iich n'ayuc, iich miich ajcxy nimaayb: Tzójccix mmidzip, mi'oyjāy'ájtciix huidijaty ca' xy'ixaangixy.

²⁸ Migapx je jāy ajcxy müid oyjot oyhuinmañ huidi ajcxy jibic xyñigapxp xyñi'ojñiyb. Mibijctzoogixy yi Dios müid je' ajcxy ycixpi huidibi xyñigapxp xyñi'ojñiyb.

²⁹ Pen ji pin xycojxy ma yi mhuinjijp, mo' jadüg adu m'amy ahuin hueñ coxy. Pen ji pin xypigaani yi mjocxhuit, jactimmo' mnñjen huen yajnicx.

³⁰ Pin xypijctzohuip tijaty, mo'. Pin xypijcip huidi müich mjë'ajtpy, ca' mbijctzohuipy jadüg'oc.

³¹ Nej mdzocy tunipy jāy müid müich ajcxy, nañ jadu'n müich ajcxy mdunipy müid yi' ajcxy.

³² Pen müich ajcxy jëyi mdzocjccixpy pinjaty xychojccixp, çti oyjāy'ajtın jada' müich ajcxy m'ocpaadipy? Nañ jadu'n je pocyjāy ajcxy chojcpy pinjaty yi' ajcxy tzójcip.

³³ Pen mdumyb oybi huidijaty mmüid ooy mnaymügü'adyii. ÇTi oyjāy'ajtın jada' müich ajcxy m'ocpáadip? Nañ jadu'n je pocyjāy ajcxy tuñ oybi müid ymügügtijc.

³⁴ Pen myejcpijctzou müid je jāy huidibi müich ajcxy mjijp'ijxpy co nañ jadu'n xymöhuipy tigatiı, çti oyjāy'ajtın müich ajcxy mdumyb? Nañ jadu'n yi jibic jāydijc jayejcpı tijaty pijctzoy co nañ jadu'n jijp'ijxcixy co ymöhuiipy tigatiı.

³⁵ Müich ajcxy, tzójccix mmidzip, m'oyjāy'ajtcix mmidzip, yajpijctzoogix tijaty, e ca' ni ti mjijp'ijxcixipy co ajcxy jac mij mbaadip. Jadu'n müich ajcxy mij mbaadip oy'ajtın e mnaydijñiyb ajcxy je mijpi Dios y'ung. Com Dios pa'ayoodaayb tüg'óciy yi jāy ajcxy huidibi ca' ti jāygidāgy, etz huidi jibicjāy.

³⁶ Müich ajcxy pa'ayoo migügtijc ajcxy, jadu'n nej mDios Teedy tzajpjotpyi ypa'ayoo huenyimpinity.

Ca' mmügüg ni ti myaj'ix'ixipy myajpa'ixipy

³⁷ Ca' mmügüg ni ti myaj'ix'ixipy myajpa'ixipy, huin 'it ca' pin xy'ix'ixipy xypa'ixipy. Ca' mmügüg mboc'yixipy, e huin'it ca' pin xypoc'yixipy. Huinmecx mmügüg, e huin'it nañ jadu'n Dios myajhuinmeecixp.

³⁸ Mo' mmügüg etz huin'it müich ajcxy Dios xymöhuiipy quipxy ooy tijtäch etz janch yajxon y'újtzyi cödinaayb. Com yi quipxiñ'ñiibi myajquipxiy, nañ yi' müid xyquipxhuimbidity.

³⁹ Chi Jesús yajnimay je mayjāy tüg jihuimbit ayuc:

—ÇNej jëbi tüg jāy huintzpi ymügüg huintzpi huijtzyöyñi? ÇNej ca' mdijy nimetz yjutcögäxixipy?

⁴⁰ Ca' ji ni tüg ixpijcpı huidi nigi ixpicyip ca'ydı yhuindzin, pen ji pin huadz yjadım'ixpicy najtpadihuipy yhuindzin.

⁴¹ ÇNa'amy co mic'amy mboc'yixy mmügüg co hueeni ytundigoy, e müich jac mij ooy mdundigoy, e ca' mjihui'ñybicy? Tim jadu'n nipaady nej jihuıy ti m'ixy pi'cpux ma mmügüg yhuin, e ma müich mgi'mhuin jac jiiyb mij quipy, e ca' m'ixy je quipy ma mgi'mhuin.

⁴² Ca' huaad mnımähuiipy mmügüg: "Nayyegii miñich pux n'ocyajpidzim maabi mhuiin", e müich ca' m'ijxy mij quipy ma mgi'mhuin. Jibicjāy müich. Jayjip müich myajhuadzıp mjot mhuinmañ, huin'it jëbi mmügüg m'ihuıjip mgapxhuıjip, jadu'n nipaady nej jihuıy ti myajpidzimy je quipy maabi mhuiin, jachuadz m'ijxigipy e chi jëbi yi pi'cpux myajpidzimipy maabi mmügüg yhuin.

Je quipy je ytım, yi' müid ycixpi yaj'ijxcapy

⁴³ Ca' yi' y'oyjāyity huidi jibic tuumb, nañ jadu'n ca' jibicjāy huidi oy tuum, tim jadu'n nipaady nej tüg quipy. Ca' ji yi' oyguipy huidi jibic tım'ajt, nañ jadu'n ni ca' yjibicquipyity huidi oy tım'ajtp.

⁴⁴ Com ni je' quipy yaj'ijxcajp müid ytım ycixpi. Ca' pin higueri tım tucy ma quipy apymüidpi. Nañ ni pin ca' uvas cha'm piıy ma aadz apymüidpi.

⁴⁵ Je jāy oyjāybi ma yjot yhuinmañ yajpidzimy oybi. Je jibicjāybi ma yjot yhuinmañ yajpidzimy jibicpi. Huidibi yhuinmaayb jotjoty huinma'ñyoty yi' ycapxpy.

Je mejtnajxpi poch y'ijx

⁴⁶ Chi Jesús yjacmınañ:

—ÇNej co nigo mınaangixy: "Huindzin, Huindzin", ni ca' ajcxy mdungixy huidi nyajnimaaaygixpy?

⁴⁷ Tüg'óciy jāy huidi xyñimimbich etz xymidoohui iich n'ayuc etz cuyduñ, iich nyanjı'ixihuıpy pin je' ymidügnax.

⁴⁸ Quipxyñiyb tüg yëdyjic huidibi ytjccojp ma tzaa nıcxı, chi nidajıy ooy cıcy, chi pidägy poch'ijx tzaa nigıxy, co mijñıı ycomy nımiñ je tijc, müid tüg'óciy ymıjaa jayajpidıga'ñ je tijc, e ni ca' jadu'ñıy yajyücxı, com tzaagıxy anajty ypojtzooñity.

⁴⁹ Yi jāy huidi midoob iich n'ayuc e ca' cuyduñ, müidquipxiy jadu'n yi' nej tüg yëdyjic co ti ytjccojy. Ni ca' poch cıcy ypojtzooñity, jëyi naaxhuingıxy nidajıy hueeni. Co je mijñıı ymiñ müid ymıjaa, chi yajpidıgy je tijc, chi oy yhuindıgoydäy.

7

Jesús yajtzögy tüg mjtungmüdpí Romano ytumbi

¹ Co Jesús ycapxtaay ymiydactaay müid je mayjäy huidi anajty jim amido'ijtp, chi ytiüiy jim Capernaum.

² Jim anajty tüg Capitán tüg ytumbi hue' anajty pñjcp, janch tim ögaanip anajty, e je soldado huindzin ooy anajty tzocy je ytumbi.

³ Co je capitán ayuc midooy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi quejxy judío mijjäydjic, huen nícxy minuucxtaaccixy Jesús co je' yminipy ma ytiç yajtzögüiyb je' ytumbi.

⁴⁻⁵ Chi je mijjäydjic ajcxy ymiñ ma Jesús, chi ajcxy cohuanüiy ooy, pijctzou may'ajt, nimay: —Jadayaabi capitán ymiñhuaad co mbubedipy, com yajmij'ajtpy ñich ajcxy ngajp, ti coy ñich ajt naymujctac.

⁶ Chi Jesús ñicxy müid je' ajcxy. Co ajcxy mihuingooñ je tiç, chi je capitán quejxy ymiüg huen nícxy jijpcobadiy Jesús, nimähuipy:

—Huindzin, ca' nej mnayjihuiyüi, ca' ñich mihuaadity co mdigihuiy ma ñich ndijc.

⁷ E paady ca' ñich njot ti mictuñ co ñich müich ci'm nícx n'ixtäy. Jëda'ajty müich nigoo capx, e ti anajty ndumbich chögy.

⁸ Nañ jadu'n ñich nmüidich soldados ajcxy huidi ajcxy xycapxcöbajcpich. Nimäyich tüg: “Nícx”, e nícxp; nimäyich jadüg: “Min”, e mimb; nimäyich ndumbi: “Tun jada”, e ytumyb.

⁹ Co Jesús midoy nej je capitán ymiñ, chi jihuiy ooy, chi ni'ixhuimbijty nimay ajcxy huidi pamiinip:

—Ñich müich yim nimaaygixyp co ca' nbaadyich Israel jäy huidibi xymiñjcpich jadu'n nej jadayaab agatz jäy.

¹⁰ Co ajcxy je quexyöybi yhuimbjctixni ma je tiç, chi oy páatcixni je tumbi ti anajty y'agidägy.

Jesús yajjugypijcy tüg co'ögytöxyjäy y'ung tübi anajty y'ögy

¹¹ Chi jadu'n yajty huin'ti xii co Jesús anajty ñicxy ma tüg cajp huidi anajty yxi Nañ. Müid anajty ñicxy jadyii ydiscípulos ajcxy etz mayjäy.

¹² Co yhuingooñ ma anajty ycajp tighuaani, chi minaybaati jäy ajcxy, ñicxy anajty ajcxy tüg öcpi yajnaaxtigüiygixy, huidi anajty ungdaj tügpajc y'ung'ajtpy. Hue' je' anajty co'ögy je töxyjäy, e müid anajty ñicxy maycajpjäy.

¹³ Co je Huindzin Jesús ijxy, chi pa'ayogoty je töxyjäy, chi nimay:

—Ca' myäxy.

¹⁴ Chi Jesús ymiñhua'cy, nidoñ je öcpi cajón. Chi ajcxy ytinaxijpy je huidi anajty ajcxy öcpi cüyñicxp. Chi Jesús ymiñ:

—Yëydjic, ñich müich yam nimaayb, pidig.

¹⁵ Chi je yëydjic ññaygy huidi anajty ti y'ögy, e ytiüiy miydaacp. Chi Jesús yajc'digüiyüi je' ytaj.

¹⁶ Chi ajcxy nidüg'öciy ooy ñay'adzigiygoty, e Dios jäymejch cömay, ymiñangixy:

—Tüg mijpi Dios tiy'ajtmütpi cham yajpatp ma ñich ajt.

Nañ jadu'n ajcxy ymiñangixy:

—Ti Dios ni'ixcidägy yi yñaax ycajp.

¹⁷ Ooy Jesús yajcömay ma tüg'öciy Judea naaxjot, etz ma tüg'öciy jac huinduy agonbi naax cajp.

Je Juan je Bautista yquexyöybi

¹⁸⁻¹⁹ Chi je jäy ajcxy huidi anajty Juan je Bautista yaj'ixpajcpi nimiydactay jadu'n nej müid ytuni yajti Jesús. Chi Juan huoooy metz yi' ydiscípulos ajcxy, e quejxy ma Jesús yajpaady. Chi Juan nimay co huen nícxy amidoogixy Jesús, pen yi' je' je Cristo huidi anajty miñaam, o pen n'ahuixpy ajcxy huingbi.

²⁰ Chi je Juan yquexyöybi miñ ma Jesús nimay:

—Yi Juan je Bautista ñich ajcxy ti xyquéxyich ma müich amidohua'ñ pen müich je' je Cristo huidi miñaamb, o çn'ahuixypich ajcxy huingbi?

²¹ Tim huin'itüy Jesús ooy mayba'mjäy yajtzoocy. Yajtzoocy nañ jadu'n huidi anajty ajcxy ooy mij yuu mij pa'm yaj'ayoyii, etz nañ yajtzoocy pinjaty anajty ca'oybi müid ma yjot yhuinma'ñ.

²² Chi Jesús je Juan yquexyöybi nimaay:

—Nícx nimaaygix je Juan jadu'n nej ti m'jxcixy ti mmidoogixy, co yi huinzpi ti yhuindicxigy, yi tecyma'tpi ti yöygy, yi nibützpa'mmüidpi ti chögy, je cönatpi ti ymidohuicxicy, je öcpi ajcxy ti yjugypijcy, e ngapxhuäcxich oybi ayuc ma ayoohtjc.

²³ Jotcujc yi' ajcxy huidi ca' huinma'ñyitigoogixy müid ñich ycixpi.

²⁴ Co je Juan yquexyöybi yhuimbijttay, chi Jesús nimiydaccoty je Juan ma je mayjäy ajcxy, yminañ:

—Co ajcxy ti m'oy migtigüduum, ¿ti ti m'ljxcixy? ¿Nej ti m'ljxcixy tüg jäy ametz jotmetz, jadu'n nejhüiy tüg nāhuax huidi pojmiimb pojxijp?

²⁵ Chi jada', ¿ti oy ti m'ljxcixy? ¿Tüg yëydijc huidi mïid oy yhuít yxöxyity? Yi jäy ajcxy oy xojxypi huidi agujc jotujc tzinaaygixp hue' ajcxy yajpaady ma yi rey ytijc.

²⁶ ¿Ti ajcxy ti m'ixy jim migtigüduum? ¿Tüg jäy huidi Dios ytiy'ajtmïid? Janch ti m'ljxcixy tüg Dios ytiy'ajtmïidpi, etz jacnigi ymijity je' ca'ydí Dios y'ayucnajtzcaxxiybi huidi jecy'ajty tzinay.

²⁷ Je' jada je jäy huidi Dios ñigapxyp ma ñecy ma Dios jadu'n yminañ:

Cham nguexyich ñich nguexyöybi jayijp ma miich, je' yaj'oyihuip je jäy ajcxy yjot yhuinmañ mïid ñich ycxip, tim jadu'n nipaady nej jihuüy jäy tü'aa yaj'oyiy co rey yminañ yjada'ñ.

²⁸ Ñich miich ajcxy yam nimaayb co huidijaty ajcxy töxyjäydijc yajpi'c'ajtpy, ca' ji ni tüg Dios y'ayucnajtzcaxxiybi huidibi jacnigi ymijity ca'ydí Juan, je Bautista. Chi jada' je jac mutzpi huidi jiiyb tzajjoty yajpaatp ma Dios y'ane'my, jacmij je' ca'ydí Juan.

²⁹ Co ajcxy je mayjäy jadu'n mïdooy nañ jadu'n je yajcogüejtpidijc ajcxy huidi anajty niibéjtcixy ma Juan, chi ajcxy minañ co Dios ytudägyity.

³⁰ E je fariseos ajcxy etz je escribas ajcxy huidi anajty ca' niibéjtcixy ma Juan, ca' ajcxy mijpidacy huidi anajty Dios ytunamay mïd je' ajcxy ycxipi.

³¹ Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—¿Ti mïd nyajquixihuibich jadayaabi jäy huidi tzinayb ma jadachambi tiempo? ¿Huidi mïd nyajtügihuibich?

³² Jadu'n nej pi'ctijc huidi ajcxy iyiyb ma jäy yjuygixy ytooccixy. Mijhuan mijjihuiyigixy ymgügtijc: “Ti njayajxüich flauta e ni ca' ti m'éjtcixy; ti nja'ihui ajcxy iy jotmaymïdpi, e ca' ti myaaxcixy.”

³³ Chi Juan je Bautista ymiñ, e je' ca' anajty cay, ni ca' vino ügy, chi miich ajcxy minaangixy co Juan ymïd ca'oybi.

³⁴ Chi ñich, je jäy huidi tzoön tzajpjoty, nmiñich, chi caaybich uucpich, e miich ajcxy minaangixy: “ljxcix, cha tüg yëydijc janch cax janch vino uucp, huidi migüg'ajtpy yajcujtpidijc etz pocyjäydijc.”

³⁵ Je tiy'ajt ji je' ñiguëxigy ma je pinjaty nigapxp nimiydaacp tiy'ajt.

Jesús ma Simón je fariseojäy ytijc

³⁶ Chi tüg fariseojäy may'ajt pijctzoy, co Jesús anajty mïd ycaya'ñ. Chi Jesús ytiigiyy ma je fariseojäy ytijc, chi ññay'ahuüy ma mesa.

³⁷ Chi jim anajty tüg töxyjäy huidibi anajty jibic tzinaayb jibic jugy'ajtp ma je jimbi cajp. Co je' nejhüiy jiiyb Jesús ma fariseojäy ytijc ññay ma mesa, chi mimiñ tüg quig aceite huidibi ooy oy xuugy, chi midigiyy tigoty.

³⁸ Chi ypiguetz'ahuuy ma Jesús ytecy ymijc, e chi yajxooci Jesús ytecy mïd huinnii e yajpöt mïd ycöhuay, chi yajjaaxy je aceite huidi ooy oy xuugy.

³⁹ Co jadu'n ijxy je fariseojäy, je' huidibi anajty ti huoy Jesús, chi jot'ajti yminañ:

—Co ixypiy jada Jesús y'ocjéjity Dios ytiy'ajtmïidpi, y'ijxcajpy ixypiy pin jäy nejpy jäy yi töxyjäy huidibi nidoonip co yi' yjibictzinäy yjibicjugy'aty.

⁴⁰ Chi Jesús yminañ:

—Simón, cham ñich tüg ayuc nmïdidyich huidi nyajnimāhuamy.

Chi je' y'adzooy:

—Yajnimaaaygich, Huindzin.

⁴¹ Chi Jesús yminañ:

—Tüg comeeñyjäy ymïd anajty metz jäy huidi ti ñuucxy. Tüg jäy anuucxy migoox migo'px denario meeñ, e je jadügpi anuucxy huixchigui'px majc.

⁴² Com je' ajcxy ca' anajty mïdity ti mïd cuedip, chi je comeeñyjäy huinmecxy nimetz. Miich ocnimaaygich, ¿je metzpi jäy huidi nuucxy, huidibi je' nigí chojpy?

⁴³ Chi Simón y'adzooy:

—Hue' n'a'ixiiyich je tiibi huinmecxy jac'anaxy.

Chi Jesús yminañ:

—Ti mdiygapxy.

⁴⁴ Chi Jesús ni'ijxhuimbijty je töxyjäy, e nimay Simón:

—¿Nej m'ijxyp jadayaabi töxyjäy? Co ndigiiyich ma mdiyc, ca' miich ni xymooyich co ndecy nbüjibich. Jadayaabi töxyjäy ñich ndecy ti xypújip mïd yhuinnii, e ti xyméexyich ndecy mïd ycöhuay.

⁴⁵ Ca' ñich miich ti xychücxxy. Jada töxyjäy jadu'n nej ti ytijc tigiy, xychücxtyyb ñich ndecy.

⁴⁶ Hich miich ca' aceite mbidägy ma #ch ngohuajc. Jada töxyjäy ti xyajjaaxi ndecyich aceite huidi ooy oy xuugy.

⁴⁷ Paady iich miich nyajnimäy co jada töxyjäy huinmeecxi yi' ymaybocy, co tiibi oy-huinmañ yajtuñ cixyjot huinijot. Pinjaty hueeni ypocy yajhuinmeecxi, hueeni yi' chójcin yajniquëxigy.

⁴⁸ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Ti miich mbocy yajhuinmeectäy.

⁴⁹ Pinjaty anajty iñaayb ma je mesa ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—¿Pin jäy jada jada' co nañ yhuinmeecxi py jäy ypocy?

⁵⁰ Chi Jesús nimay je töxyjäy:

—Ti m'alma ñudzögy co ti xymibicyich. Nicx jotcujc.

8

Töxyjäydic huidibi anajty Jesús pubejtp

¹ Co jadu'n yjajti, chi Jesús ñicxy ma tüg'óciy je mij cajp etz mutz cajp, capxhuäcxy je oybi ayuc maabi Dios y'ané'min. Je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy müid ñicxy.

²⁻³ Etz nañ ymüidnïcx nijëjity töxyjäydic huidi anajty Jesús ti yajtzögy huidi ca'oybi anajty ymüid etz jac tijaty pa'm. Hue' je' ajcxy anajty je María je töxyjäy huidi anajty xijip Magdalena, je huidibi Jesús yajpidzimi huixtujc ca'oybi ma je'; etz Juana, je huidibi ñäy anajty xijip Chuzaa, e je Chuzaa hue' je' je rey Herodes ytungmüdpi; etz Susana, etz jacjadyii ajcxy huidi anajty ajcxy pubejt Jesús müid tijaty anajty ajcxy ymüid.

Je niipi y'ijxpejt

⁴ Co mayjäy ooy ñayyöymujc ma Jesús yhuinduu huidi tzoön ma tüg tüg cajp, chi Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

⁵ —Cha tüg ayuc nyajnimähuaangixy. Jadu'n jäy tüg choñ niipi, ñicxy trigo tïm huijpi. Co je trigo tïm huijy, chi nijëjity ypajc oy ycäy mäjtügujc, chi je jäy ajcxy yajhuägpejty, e huidi ca' yajhuägpejty, chi joon piihuigy.

⁶ Chi nijëjity trigo pajc oycäy ma tzaa ñicx. Co ymujxy chi je' ytüch, je' co anajty naax ca' yxoogity.

⁷ Chi nijëjity trigo pajc oycäy ma apyjot, chi ymujxy quipxy müid apy'ung, chi y'ujtz'o'ctay.

⁸ Chi nijëjity trigo pajc oycäy ma je naax oybi huinnätzcujc, chi ymujxy, chi yeectzooñ, ytïm'ajty ojyaty, tüg trigo pajc migo'px oyco'ity.

Co Jesús je miydägi yajmay chi yjactimcapxcoty, yminañ:

—Pin midohuamb jada ayuc, huen midooy.

Nej yhuimbizimy je niipi y'ijxpejt

⁹ Chi je discípulos ajcxy y'amidooy:

—¿Nej jada jadu'mbi jihuimbit ayuc yhuimbizimy?

¹⁰ Chi Jesús yminañ:

—Miich ajcxy jaydëbi mnejhuñhuipy huidi Dios ñigapxpy ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ané'min ycotüjcin. Jacjadyiibi jäy jihuimbit'amy nyajnimayich, jaydëbi pinjaty huidi ijxp ca' ajcxy y'ixipy, etz pinjaty midoob, ca' ajcxy mido'mbigipy.

Jesús capxticxy je niipi y'ijxpejt

¹¹ Jadu'n je jihuimbit ayuc yhuimbizimy: Je trigo pajc Dios je' y'ayuc.

¹² Je trigo pajc tiibi tügujy ycäy, je' je' jadu'n nej jäy huidi midoob Dios y'ayuc, chi mic'amy ñiminyii je ca'oybi, e piibidzimdäy je Dios y'ayuc ma yjot yhuinmañ, ca'ydi mibic etz ca'ydi y'alma yajnidzögyii.

¹³ Je trigopajc huidi cähui ma tzaajot, je' yi' ajcxy huidi je ayuc midoob, chi cöbicy jotcujc, chi je' ca' ytictztigiy, tzojccixy y'ocmibicy, co agapxiyb paaty chi ixmajtni.

¹⁴ Je trigo pajc huidi ti cähui apy'agujc, je' je' ajcxy huidibi midoob, chi co ñicxni jäy digooyni Dios y'ayuc müid jotcujc'ajtïn tzinaayin etz jugy'ajtïn etz comeen'ajtïn, e chi ca' Dios y'ayuc yhu'my ma yjot yhuinmañ.

¹⁵ Je trigo pajc huidi cähui ma oyñaax huinnätzcujc, je' ajcxy huidi oy etz tudägy yjot yhuinmañ müidity. Chi je Dios y'ayuc midohui'my, e ofädägy'amy Dios y'ayuc ymayiy ma yjot yhuinmañ.

Je lámpara ñi'ijxpejt

¹⁶ Co jäy ajcxy jündicxi'ñ nöctzoy, chi ca' ajcxy cöjupy müid tu'tz, nañ ca' huaad pidägy cijx pätc'ipy, hue' janchty pidaaccixy ma jündicxpejt, co pin ytigiy jëbi icy je jün.

¹⁷ Ca' ni pin ayüch tunipy e ñicxy ycayajnejhuüy, ca' ni pin ti tunipy ameech e ñicxy ycaniquëxigy.

¹⁸ Paady miich ajcxy midoogix yajxon co pin tijaty müid, jacyajmöhuiip yi'. Pin ti camüid, yajpigipy je' huidi anajty yjamüid.

Jesús ytaj etz je jugymigüg

¹⁹ Chi Jesús ytaj etz y'uch ajcxy ñimiini, ca' ajcxy nimejch Jesús yajxon müid mayjäy ycixpi.

²⁰ Chi Jesús yñimaayi:

—Cheeby mdaj etz m'uch ajcxy tiba'y, miich ajcxy xyjamigapxam.

²¹ Chi Jesús yminañ:

—Yi jäy ajcxy huidibi Dios ayuc midoohuiipy etz cuyduunip, yi' iich ndaj'átypich etz n'uch'átypich.

Jesús yajxemy je poj etz je nü co anajty chachpidigy

²² Chi tüg tecz yjajti Jesús ytigüiy ma tüg barco müid ydiscipulos ajcxy, chi Jesús yminañ:

—Tzoc jim'amy ñinaxay náxim.

Chi ajcxy chooñ.

²³ Chi nügujc anajty nixcixy co Jesús ymi'ögy. Chi tüg mic poj miñ ma je mejy. Chi je barco ñüi yajtigiyüiyi, janch yinjaty jahueenjaty ycaquiñ.

²⁴ Chi ajcxy Jesús nimijhuägy, tijyüxcy ajcxy nimaagyixy:

—¡Huindzin! ¡Huindzin! Cham ajt n'ocquiñim.

Co Jesús oy ymäyhuijy, chi jipcogapxiy je poj etz je mejy co anajty chachmijjéztzpety ma barco. Chi je poj yhuäcxijptay, y'amoonday.

²⁵ Chi Jesús yminañ:

—¿Ma miich ajcxy je mmibjcin?

Chi ajcxy yjanchchigiygoty janch yhuinmay ajcxy ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pin yéydjic jada jada' co je poj etz nü jüguexy, etz yajhuäcxipy, etz ycapxycöbigyii.

Je Gadaraäy huidibi anajty ca'oybi müid

²⁶ Chi ajcxy ymejch ma je gadarenos naaxjot, huidi huim jim'amy ñinaxay ma je Galilea mijlaguunba'.

²⁷ Co Jesús ñiibidizimy, chi jipcobadiy tüg yéydjic huidi anajty ti choñ ma je Gadara cajp. Je' anajty ymiñ ca'oybi, ti anajty yjejcni maabi ypadyii. Ca' je' anajty huit yajtuñ, nañ ni ca' anajty chinäy ma ytijc, öcpijut anajty yajtzinähuiyb.

²⁸ Co je' ixpatty Jesús, chi yaaxqueecy, e ycoxtinay'ahuñy ma Jesús yhuinduu, yminañ janch mic:

—¿Ti iich miich co xyñimiñich, Jesús, tügpajc mijpi Dios y'ung? Tun may'ajt ca' nijot yxchachchaachytüñich.

²⁹ Jadu'n minañ com co anajty Jesús ixquexy je ca'oybi ma je jäy, ti anajty yjejcni ma je ca'oybi anajty tzach'ane'my je jäy. Coxoch anajty ymigügtijc ymiñ adyüi müid cadena. Janch ypojtpy cadena, chi ca'oybi anajty yajnicxyii mjtigüiduum.

³⁰ Chi Jesús y'amidooy je locijäy:

—¿Ti miich mxü?

Chi je ca'oybi yminañ:

—Iich nxü Legión (hue' yhuimbizimy nimay).

Jadu'n minañ com nimay anajty ca'oybi ti ytigüygixy ma je jäy.

³¹ Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy ma Jesús co ca'yd: yquexyii ma ayoodactuuby.

³² Jim anajty tüg quepy idzim chachjüxcixy ma je ujtjot. Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy co huen yajtigiyhuipy je' idzim. Chi Jesús ni'adzooy.

³³ Co je ca'oybi ypidizimy ma je jäy, chi ytigüiy ma je may'idzim. Huin'it je may'idzim ñayñajtzjibidydaay ajcxy ma tüg ahuoc, chi oy ajcxy ycadäy ñijoty, chi y'ögtay.

³⁴ Chi je idzim cuend'ajtpi ajcxy co ixu jadu'n nej ti yjadyii müid ajcxy y'idzim, chi ajcxy yqueecy, oy nimiydaaccixy cajpjoty etz majaty tundac.

³⁵ Chi mayjäy ajcxy chooñ oy ijcixy jadu'n nej anajty ti ytunyüi ti jadyii, oya'tcixy ma Jesús. Chi je mayjäy ajcxy paty je yéydjic, tübi anajty ca'oybi ñiibidizimyii ycöbidizimyii, iñäy ma Jesús yhuinduu, huit müid etz huujy quejy, chi ooy je jäy ajcxy chigüiy.

³⁶ Chi pinjaty ajcxy iix müid miydacy jadu'n nej yi' choocy, je jäy huidi anajty ca'oybi müid.

³⁷ Huin'it tüg'öciy je mayjäy ma gadarenos naaxjot etz jadyii cajp huinduy agonbi, chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma Jesús co huen jihuägy ma je' ajcxy, co anajty ooy chigüygixy. Chi Jesús ytigüiyñi barcojoty yhuimbijtni.

³⁸ Chi je jäy tübi anajty ca'oybi ñiibidizimyii ycöbidizimyii pijctzoy may'ajt co müid'idan Jesús. Chi Jesús müid capxycijxy, nimay:

³⁹ —Nihuibit mdjic, etz nimiydäg jada mijpi tung huidibi Dios ti tuñ müid miich ycixpi.

Chi je' ñicxy capxhuäcxxy je tiy'ajt cajp cajp jadu'n nej anajty mijhuinmañ Jesús ti tuñ müid je' ycixpi.

Je Jairo ñix etz je töxyjäy huidibi Jesús yhuitpa' nïdoni

⁴⁰ Jadu'n yjajti co Jesús yhuimbijty co choon Galilea, chi je jäy ajcxy cöbijcy Jesús janch agujc jotcujc, com nidüg'óciy anajty ooy jïp'ïjxcixy.

⁴¹ Chi tüg yëydijc huidi anajty yxi Jairo huidibi anajty mïjtungmïd ma judïojäy ñaymujctac ymiin ma Jesús, chi minucxtacy Jesús pijctzoy may'ajt co huen nicxy ma je' ytijc.

⁴² Jairo ymiid anajty tügpajc ñix, hue' anajty yjimijt majmetz, janch tim ögaanip anajty. Co Jesús ñicxy müd je', chi janch mayjäy anajty chach'adijïyïi chach'agodïyïi.

⁴³ Chi tüg töxyjäy huidi anajty yxi ybo', ca' anajty y'oc-huäcxijpni, mimajmetz jimijt anajty cujc jadu'n mä'ïjtni. Ti anajty ymeeñ yajtundäy ma je tzozdumbi ajcxy, etz ni pin anajty ycayajtzögyïi.

⁴⁴ Chi je töxyjäy nimïjhuägy je Jesús, chi nïdoni yhuitpä. Janch mic mic je yxi ybo' oy yhuäcxipy.

⁴⁵ Chi Jesús yminañ:

—¿Pin xyñïdoñ ñich nhuit?

Chi ajcxy y'adzooy co ca' pin. Chi Pedro etz tüg'óciy müd je' yminañ:

—Huindzin, jäy ti xy'adijïy ti xy'abodïy etz miich mina'ñ: “¿Pin ti xyñïdoñich?”

⁴⁶ Chi Jesús yminañ:

—Nidügti ti xyñïdoñich. Nnejhuïybich co müd nmic'äjtich ti nyajtzögyïch pinjaty.

⁴⁷ Co je töxyjäy jihuiy co ca' coyüch yhui'ma'ñ, chi nimiin janch tziyuuyb. Chi yhuindacy ma Jesús yhuinduu, chi capxpïdzïmy mayjäy'agujc ti ycixpi anajty co ti nïdooni Jesús yhuitpa', e co anajty mic'amy ti chögy.

⁴⁸ Chi Jesús nimay je töxyjäy:

—Töxyjäy, ti mdzögy co ti xymibicyïch, nicx jotcujc.

⁴⁹ Yam Jesús anajty ycapxpy, co ymiin tüg jäy huidi anajty ti choon ma Jairo ytijc; je Jairo nihuindzin'ajtp anajty je judïojäy naymujctac, chi nimaayï:

—Ti y'ögy miich mnix, ca' mjac'amayïy ñigi yi Huindzin Jesús.

⁵⁰ Co Jesús jadu'n midooy, chi yminañ:

—Ca' mdzïgyï, mïbjcïch janchty, etz tzögip yi mnix.

⁵¹ Co Jesús ytigïy ma je tijc, chi ca' a'ixïy nicxy ytigïy hueñypinaty müd je'. Jëyi Pedro, Jacobo, Juan etz je töxy'anäg ytaj yteedy ytigïy müd Jesús.

⁵² Chi tüg'óciy je mayjäy ajcxy janch yaaxp, janch ñe'mgixy müd je töxy'anäg ycixpi. Chi Jesús yminañ:

—Ca' myaaxcixy, ca' yi' ögity, maab yi'.

⁵³ Chi nigoob ajcxy nixiicy com ti anajty nejhuïygyixy co ti y'ögni.

⁵⁴ Chi Jesús majch je töxy'anäg ma yci', chi migapxy mic, yminañ:

—Töxy'anäg pidïg.

⁵⁵ Chi je' yjugypijcy, e mic'amy ypidïgy. Chi Jesús yminañ co huen yajcaaygixy yaj'uuccixy.

⁵⁶ Chi ytaj yteedy ajcxy ooy chigïy yjihuiy. Chi Jesús nimay co ca' huaad pinjaty mïdmïydägyipy jadu'n nej ti ytuñyïi yjadyyi.

9

Jesús quejxy ayuccapxhuäcxp je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy

¹ Co Jesús yajyöymujctay je ni majmetzpi ydiscípulos ajcxy, chi moy je mic'ajt jaydëbi yajtzögipy pa'mjäy, etz moy ajcxy nañ jadu'n cötújcïn co ajcxy ixquexipy je ca'oybi.

² Chi quejxy je' ajcxy ñicxy capxhuäcxixy jadu'n nej Dios y'ane'my, etz yajzooocixy pa'mjäy.

³ Chi Jesús yminañ:

—Ca' ni ti tü'amgixpi mminíxcixy; ni mgaminícxip mdajc, ni mmorral, ni mgaagy, ni meeñ, e ni mgaminíxcixipy ajcxy metz mhuit.

⁴ Huen tim huidi tijc ma anajty mdigïygyixy, jim ajcxy hu'mgixipy, e jim ajcxy nayyöyhuäcxïyb.

⁵ Hueñyama'amity ma ca' jäy xycöbijccixy, co ajcxy mbidzïmgixipy ma je' cajp mhuinnejcixipy mhujnïjääcxixipy je naaxjoc ma mdecy. Jada je' ty'äjtïp co Dios tzaachytunipy yi jadu'mbi jäy ajcxy.

⁶ Chi ajcxy ñayyöyhuäcxtaayï, ñicxy ajcxy cajp cajp capxhuäcxixy je oybi ayuc, etz yajzooocixy pa'mjäy hueñyitmma'ämity.

Co Juan el Bautista y'ögy

⁷ Je rey Herodes co nejhuïy jadu'n nej Jesús anajty mïjhuinma'ñ tuñ, chi ooy anajty tzachnejhuïhua'ñ pin je' anajty. Com nijëjity jäy anajty yminaangixy co ti Juan jugypicy.

⁸ Chi jacnaagity yminaangixy co Elías ti ñayguëxígyii, e jacnaagity yminaangixy co tüg Dios y'ayucnajtzcaxíybi je' ti yjugyícy huidi jecy'ajty octzinaybi.

⁹ Chi Herodes yminañ:

—Hich yi' ni'ane'mdiy co huen ajcxy Juan ycohuajc yajminajci. ¿Pin jada jada' huidi ich nmidooybich co tzachnimiydaaccixy?

Herodes ooy anajty ja'ixa'ñ Jesús.

Jesús yajcay migoox mil jáy

¹⁰ Co je apóstoles ajcxy yhuimbijty, chi yajmüdmidyactay ajcxy Jesús tüg'óciy tiibi anajty túngixy. Chi ac jéyi ydiscípulos müd'ajty Jesús mijtigíduum huingon ma tüg cajp huidi yxii Betsaida.

¹¹ Co je mayjäy ajcxy nejhuii, chi ajcxy panixy Jesús. Chi Jesús je mayjäy cöbijctay etz yajmüdmidyacy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt nej ané'min cötújcín müdity. Jesús nañ yajtzöcpy anajty huidijaty yajtzoyihuaam.

¹² Co oy chu'iyñi, chi ymijhuägy je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy ma Jesús, chi ajcxy nimay:

—Capxycijnxi müd jadayaabi mayjäy ajcxy, jaydëbi ajcxy ñicxipy ma yi cajp huidi huindy agon yajpaatpi, huen nicxy ixtaaygixy jättac etz jim ajcxy paadipy caayin uucin. Com hue' jada it ma ich ajt yam nyajpaatim mijtigíduum.

¹³ Chi Jesús yminañ:

—Mooygix müch yi' ajcxy ycaayin y'uucin.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Jéyi ich ajcxy nmüdidyich migoox tzajcaagy e mejtz acx, nigo co ca' ich ajcxy njuy caayin uucin müd jadayaab mayjäy.

¹⁴ Hue' anajty oy nimigoox mil je jáy. Chi Jesús nimay je discípulos:

—Yaj'ixtaaccix ajcxy yi mayjäy.

¹⁵ Chi ajcxy jadu'n cuyduuñ, yaj'ixtactay ajcxy je mayjäy.

¹⁶ Chi Jesús conígy je migooxpi tzajcaagy, etz je metzpi acx, chi ypa't'ijxy tzajpcíxy conuucy je tzajcaagy etz acx, huin'it tujc-huäcxy moy je' ydiscípulos ajcxy, huen yajhuäcxcixy ma tüg'óciy mayjäy.

¹⁷ Chi ajcxy ycaay cüxyi, huin'it ajcxy yajmujcy je tzajcaagy yconaxy etz je acx yconaxy majmetz cach.

Pedro capxypidzimy co Jesús yi' je' je Cristo

¹⁸ Chi jadu'n yajti co Jesús anajty ycapxtägy ahuingujc müd je' ydiscípulos ajcxy, chi Jesús je' ajcxy y'amíday:

—¿Pin ich jáy xytíjy?

¹⁹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Nijëjity jáy xytíjy co müch je Juan je Bautista; nijëjity yminaangixy co müch je' Dios y'ayucnajtzcaxíybi huidi jecy'ajty tzinay e ti yjugyícy.

²⁰ Chi Jesús yminañ:

—¿Müch ajcxy, pin ich müch ajcxy xytíjicy?

Chi Pedro y'adzooy:

—Dios yCristo.

Jesús capxypidzimy co y'öga'ñ

²¹ Chi Jesús pidacy ané'min etz cötújcín co ca' ajcxy ni pin yajnimähuiip co yi' je' Cristo.

²² Chi Jesús yminañ:

—Ooy ycopicyty co ich, je jáy huidi tsoon tzajpjoty, canaag nax ayo'n nbáadibich, ca' xymijpidägibich je mijjäydíj, je teedy tungmüdpi, etz je' ajcxy huidi yaj'ixpícy Dios ñecy, e co n'ögip njugyigípyich codugíig xii.

²³ Chi Jesús nimay ajcxy nidüg'óciy:

—Pen ji pin xypanicxa'ñich, huen jäydigoydäy yci'm tzójcín etz huen xypanicxyich jabom jabom, oy nej ytimyjadipy ytimy'ayoohuipy, tim nipaady nej jihuíy ti cabígy mgruudz jabom etz pajamgich.

²⁴ Huen pinjäy huidibi ca' yega'ñ yi yjugy'ájtín ma yi o'cín müd ich ycxipi, hue' je' yajtigoyamy yi' yjugy'ájtín. E huen pinjäy huidibi yegamy yjugy'ájtín ma yi o'cín müd ich ycxipi hue' je' ypadamy yi jugy'ájtín.

²⁵ ¿Ti tüg jáy ypatpy, pen ti paady tüg'óciy cohuit'ájtín comeeñ'ájtín ya naaxhuíñ e nayyajtigoyii, etz ca' y'alma yajnidzógy?

²⁶ Yi jáy ajcxy pinjaty xymidzóydünibich n'ayuc, ich je' je jáy huidi tsoon tzajpjoty, nañ nmidzóydünibich je' ajcxy co anajty nhuimbityich ya naaxhuíñ, müd ich n'ané'min etz

nmic'ajtich etz nDéedyich y'ane'm'ajt, etz ymic'ajt, etz müid je ángeles ajcxy ymic'ajt huidibi huádz yjot yhuinma'ñ.

²⁷Janch ñich müich ajcxy nimäy co ji jäy ma müich ajcxy huidibi ixipy Dios y'ane'm'in jayijp ca'ni anajty y'ögy.

Jesús yajtigach je ñinix

²⁸Chi müductujc xibi maabi anajty jada ayuc jadu'n capxy, Jesús huodzoon Pedro, Juan etz Jacobo, chi müid'ajtpy jim ma tüg copjijp Dios mibijctzoo.

²⁹Yam anajty Dios ooy mibijctzoy, co Jesús yhuiniyijp oytigach, e je yhuít yjajty janch poob janch adücxp.

³⁰Chi metz jäy ñayguëxici, müdgapxy müdmüydägy Jesús, Moisés je' anajty etz Elías.

³¹Huidi ajcxy naygëxici janch jühuidityi anajty ajcxy je tücxin jájin müidity, nigapxcixy nimüdaaccixy je o'cin huidi Jesús ypadamy jim Jerusalén.

³²Pedro, Jacobo etz Juan ooy anajty ajcxy chachmähuani, chi ajcxy mü'ögtigooy. Co oy ymäyhuijicxy, ijxy ajcxy Jesús y'adücxin y'ajajin, etz nañ jadu'n ijxy ajcxy je nimetzpi jäy ajcxy huidi anajty Jesús müdmüydäcxy.

³³Jadu'n yjajty co yi jäy ajcxy puyöyduutni Jesús. Chi Pedro Jesús nimay:

—Huindzin, jotcujc ñich ajt ya. Tzoc tugüg tijc yaj'oyiyim, tüg müich mjëdüby, jadüg Moisés jëdüby, etz jadüg yi Elías jëdüby.

Pedro ca' anajty nejhuüy ti ycapxpy.

³⁴Yam nigi anajty ycapxy co joc ñaaxcidacy huidi yajnüdigoy je' ajcxy. Chi ajcxy ooy chigüy co oy joc yajnüdigoydáayigixy.

³⁵Chi tüg ayuc yajmidooy ma je joc yminañ:

—Ñich jada n'ung'ajtpy, ooy ndzocyich njihuüyich. Amüdo'ijti müich ajcxy yi' y'ayuc.

³⁶Co je ayuc y'amoñ, chi ajcxy ijxy Jesús naydüg yhuim'y, chi ajcxy nañ jadu'n amoñ. Huin'it xü ni ca' ajcxy müydacy müid ni pin jadu'n nej anajty ti y'ijxcixy ti müidoogixy.

Jesús yajtzögy tüg yeegy'anäg huidibi anajty ca'oybi müid

³⁷Com jabom co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yminajcy ma je copjijp, chi ooy mayjäy choon oyjijpcobadiyü.

³⁸Chi nidügti jäy ycapxy janch mic, yminañ:

—Huindzin tun may'ajt ix ñich n'ung, yi' ñich tügpajc n'ung'ajtpy.

³⁹Huen mináajity ca'oybi ymachyü, chi timetiüni yaaxquëgy yajyachyü yajquüdyü, etz yajpidzimy oy yhuin'opy y'aa'opy e adzaach y'ixmachyü.

⁴⁰Ti ñich may'ajt nbijctzooyich ma yi mdiscipulos ajcxy, co huen yajpidzimy je ca'oybi, per ca' yi' ajcxy ti mümadägy.

⁴¹Chi Jesús yminañ:

—Müich jäy ajcxy huidibi ca' mibijcp ca' ajcxy mümüjpidäga'ñ yi tiy'ajt! ¿Naag xü ñich njac'idipy ma müich ajcxy mümüecxtüjccixipy? Mimin m'ung ya.

⁴²Co anajty huingoon, chi je ca'oybi yajcidaay je yeeg'anäg, chi ooy yajyatzcooti. Chi Jesús ix'ojy je ca'oybi, e yajtzoojy je yeeg'anäg, chi yteedy yajcüdigüñi.

⁴³Chi tüg'öcy je mayjäy ajcxy ooy chigüy müid je mjihuinma'ñ huidi Dios ytuun.

Jesús capxidzimy jadüg'oc co y'öga'ñ

Jesús ydiscipulos ajcxy ooy jihuüyigixy huinmaaygixy co Jesús jadu'n yminañ:

⁴⁴—Müich ajcxy yajxon mido'mbüjccix jada ayuc. Ñich je' je jäy huidi tzoon tzajpjoty, hue' nyajcüyega'ñich ma pocyjäydijc ajcxy yci'am.

⁴⁵Je' ydiscipulos ajcxy ni ca' anajty huinjihuüyigixy, tzigüyb anajty ajcxy, paady ca' ajcxy jaty nej yaj'amüdoogixipy.

¿Pin je' nigi jacmüjip?

⁴⁶Chi Jesús ydiscipulos ajcxy ytigüy huinmay'ahuüdjtp, nejhuühuaangixy pin je' jacmüj'idam.

⁴⁷Jesús nejhuüy je' ajcxy yjot yhuinma'ñ huidi nayyajmüdmüydäacip ajcxy, chi tüg pi'c'anäg huüjtzigy, ypidacy ma ymüjic.

⁴⁸Chi Jesús yminañ:

—Pinjaty xycöbücycich jadu'n nej jada pi'c'anäg xycöbücycich müid ñich nxü ycüxpü, ñich yi' anajty ti xycöbücycich; je huidibi ñich xycöbüjcpich, cöbigüyb je huidi ti xyquexyich ya naaxhuüñ. Yi' huidibi jacmützip ma müich ajcxy, yi' je' jacmüjipi.

Pin ñich ajt ca'p xymüjotma'tim, je' ajt xymüjnicxpejtim

⁴⁹Chi Juan yminañ:

—Huindzin, ti ñich ajcxy n'ijxcixy co tüg jäy ti yajpidzimy ca'oybi müid müich mxü müich nmic'ajt. Ti ñich ajcxy yi' nyaj'ojyich com ca' yi' ñich ajt xypahuüdjtim.

⁵⁰ Chi Jesús ymínañ:

—Ca' myaj'ójicixy yí; pinjaty ca' xymídzíp'ajtm, ìch ajt yí' nmíid.

Jesús jìjpcogapxìy Jacobo etz Juan

⁵¹ Jadu'n yjajti co tiempo yhuingoni mína Jesús ñícxíp tzajpjoty, chi yhuinma'ñ pídacý co nicxa'ñ jím Jerusalén.

⁵² Chi Jesús quejxy cogapxy jayìjp jättac píjctzoobi. Chi je cogapxy'ajtpi ñícxy ytigiy ma je samaritano jáy ajcxy ycajp, jättac píjctzoobi.

⁵³ Chi je' samaritano jáy ajcxy ca' yega'ñ jättac, com ñejhuíyigixyp co Jesús etz ymígügtijc ñícxy anajty ajcxy jím Jerusalén.

⁵⁴ Co jadu'n Jesús ymígüg ajcxy nejhuiy co je samaritano jáy ca' jättac yega'ñ, chi Jacobo etz Juan nímaj Jesús:

—Huindzín, ñej m'a'ixiíyb ìch ajcxy n'ocni'ane'mdíyich huen jím cáy huidibi tzomb tzajpjoty, jígix yí samaritano jáy ajcxy ycijxtáhuípy jadu'n nej je profeta Elías ytuuñ jecy'ajty?

⁵⁵ Chi Jesús y'ijxhuimbijty, oý Jacobo etz Juan, nímaj:

—Míich ajcxy ca' mnejhuíyigixy ti jot ti huinma'ñ míich ajcxy míid.

⁵⁶ Ìch, je jáy huidi tzoon tzajpjoty, ca' ti nmíñich ya naaxhuíñ co jáy yjuy'ajt míñ nyajtígooyich, hue' jánchtiy ti nmíñich co jáy yjuy'ajt nyajtzóogibich.

Chi ajcxy ñícxni huingbi cajp jättacp.

Je pinjaty anajty Jesús panícxam

⁵⁷ Jadu'n yjajti co anajty ñícxcixy ma tüg tü'aa, chi tüg jáy Jesús nímaj:

—Huindzín, ìch míich nbanícxamy oy tím ma'amý míich mñicxy.

⁵⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Yí huaax ymíid yí' ajcxy yjut, etz yí joon ajcxy ymíid ajcxy ype'ñ, ìch je jáy huidi tzoon tzajpjoty ca' nmíididyich ma nmáhuibich ma nbócxibich.

⁵⁹ Chi Jesús nímaj jadüg jáy:

—Pajamgich.

Chi je jáy y'adzooy:

—Huindzín, jayìjp ìch ndeedy n'ocyajnaaxtigíhuípy.

⁶⁰ Chi Jesús ymínañ:

—Jébi yajnaaxtigíhuípy huidibi ca' xypanícxañich. Nicx míich capxhuäcxí Dios y'ayuc y'ané'mín.

⁶¹ Chi jadüg jáy ymínañ:

—Huindzín, nbanícxamy yam. Tun may'ajt ocnajtmadzìyigich nicxy n'ocmíidcapxycíyich njuugy nmígügich huidi jím ma ìch ndíj.

⁶² Chi Jesús ymínañ:

—Pinjaty yhuinma'ñ ti pídágy co Dios ytung tunaani, ca' huaad íxmach je tung, tím jadu'n nipaady nejhuiy tüg jáy ti ytigiy naaxjídizjtzpi míid arado, e ca' huaad y'ijxhuimbity com co huinduum arado nicxíhuípy.

10

Jesús quejxhuäcxy je nidugí'pxmajcpi

¹ Huin'it co jada jadu'n ti ñaxy, chi je Huindzín Jesús huin'íjxy jatugi'pxmajc y'ixpijpidijc, chi quejxígy cogapxy metz metz ma tüg tüg cajp majaty ñícxa'ñ.

² Chi Jesús nímaj yí' ajcxy:

—Janch je cosecha ooy ti yhuindíy, yí mídumbi janchtiy hueeni. Chojcpy co nbíjctzóohuím ma nHuindzín Dios co huen quexy ytumbidijc ma yí cosecha.

³ Ñícxcix, ìch míich ajcxy nguejpxy jadu'n nej cóbixy y'ung yhudity pa'uc agujc.

⁴ Ca' mñicxcixy mbijty, ní mxäcxuumy, ní mgíg, e ní pin ca' mgapxpócxixípy tü'am.

⁵ Co ajcxy mdigíhuípy huenyítmítíjtyc, jayìjp ajcxy mináangixípy: “Jí jotcuje'ájtín ma jada tíj.”

⁶ Pen yung naxy je' ajcxy yajpaady, míich ajcxy je mgapxpocxín jotcuje'ajt myegípy ma je' ajcxy; pen ca' ajcxy yjadú'nity, naadigí'adíp huidi anajty ti mgápícxíy.

⁷ Nañ huí'ngix ma je tíj, chi ajcxy mgayípy m'ügípy huidi je jáy anajty ajcxy xymooyb, com je tumbi paatíp je' je ymuju'ñ. Ca' ajcxy mhuididípy jayjím jaydíj.

⁸ Huenyítmíyhuidi cájpty ma anajty mdigíyigixy, pen je jáy ajcxy xycóbijcp, caaygix uuccix huidi anajty jáy ajcxy xymooyb.

⁹ Yajtzóocxí yuujäy pa'mjáy huidijaty jím ma je' ajcxy yajpaady, etz yajnimaaygix: “Je Dios y'ané'mín huingóniñ yí' ma míich ajcxy.”

¹⁰⁻¹¹ Huenitymihuidicájpity ma anajty mdigüygixy, e ca' anajty jáy xycöbigaangixy, co ajcxy mdzonaanip, nimaaygix: "Yi mgajp naaxjoc huidi ti ypety ma ich ndecy nhuinebáamyich, yi' je' i'xpejt co Dios ajcxy xychaachytunipy. Chi nejhüügix miich ajcxy jada co je Dios y'ané'min ti ymihungoni."

¹² Ich miich ajcxy nimayb co huin'it xi co anajty yajhuaad'aty, Dios nigi tzaachytunaangixy je jáy huidi ajcxy ca' miich ajcxy xycöbiga'ñ, ca'ydi Sodoma cajpjäy.

Je cajp huidijaty ca'p yapxymidoy

¹³ Chi Jesús yjacmíñañ:

—¡Miich ayoob ajcxy Corozín jáy! ¡Miich ayoob ajcxy Betsaida jáy! Co jim ma je Tiro cajp etz Sidón cajp caytuni cayjajti je Dios ymihuinma'ñ huidi ti ytunyii ti yjadyyi ma miich ajcxy, jécyip ixypiy ajcxy yjothuimbijtni, etz ti yajniquëxcixy ixypiy müd je yhuít ññaaygixy saci nijen nícuyjam ixcuyjam (je' je tíy'ajt co ooy ytajcixy ymaygixy müd ypocycixpi).

¹⁴ Janch jadu'n yjadipy co anajty Dios yajniógodugiy, nigi o'ctiy miich ajcxy ayo'n mbaadiyib ca'ydi jadu'n nej Tiro jáy etz Sidón jáy.

¹⁵ E miich ajcxy Capernaum jáy ajcxy, ¿nej mmíanaangixy mjätcixipy tzajpjoty? Hue' m'idaaccixyp miich ajcxy ma yi ayoodactuuby.

¹⁶ Je jáy ajcxy huidi miich ajcxy m'ayuc xymidoohuip, ñañ xymidoohuüb yi' ajcxy ich n'ayuc. Je jáy ajcxy huidibi miich ajcxy ca' xy'ixa'ñ, ñañ ca' je' ajcxy xy'ixa'ñich; e pinjaty ca' xy'ixa'ñich, ñañ ni ca' yi' ixaangixy je Dios je huidi ti xyquexyich ya naaxhuñ.

Chi ajcxy je nidug'pxmajcpi yhuimbjtcixni

¹⁷ Chi je nidug'pxmajcpi huidi Jesús yquejx ayuccapxhuäcxpi yhuimbijttay ajcxy janch jotcuje, ymíanaangixy:

—Ixti je ca'oybi ti ich ajcxy xycapxycöbjccixy müd miich mxii.

¹⁸ Chi Jesús ymíñañ:

—Ti n'ixyich nej je ca'oybi yhuindzin ti ycäy, jadu'n nej jihuiy ti ycäy ti ycödigiuy tzajpcixy, jadu'n nej tüg huizduc.

¹⁹ Ich miich ajcxy mic'ájtin ti nmooygixy, jaydëbi ca'oybi ca' xymimadáaccixipy, tim jadu'n nipaady nej jihuiy tza'ñ etz ca'ty myajhuäcpéjtcixy e ca' nej mjätcixy.

²⁰ Nigi miich ajcxy jotcuje'ájtix co ajcxy mxii y'jtcixy cojay jüby tzajpjoty, ca'ydi co ajcxy ca'oybi xycapxymidoogixy.

Chi ooy Jesús yjotcugiy

²¹ Huin'it Jesús yjotcugüy müd je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ymíñañ:

—Nyajnajxypich Dioscojuyip ma miich, Dios Teedy, tzajpjotyipi Huindzin etz je naaxhuñybi Huindzin, co ti myüch jada mijhuinma'ñ ma yi cohuinma'ñ jáydijc, etz ti myajnejhuüy je jáy huidi ca' y'ixpicyity. Dios Teedy, jadu'n miich ti mduñ com jadu'n miich ti mjäygidacy.

²² Ndéedyich ti xyajcídigiydäyich tüg'óciy tijaty mic'ajt oy'ajt. Ni pin ca' i'xcajp pin je' Dios y'ung'ajtpy, jéyi ndéedyich tügpajci pin xy'i'xcajpich. Ni pin ca' i'xcapy pin je' ndéedy'ajtpyich, jéyi je Dios ung tügpajci huidi i'xcajp, etz jacjadyii ma je ung yajniquëxiga'ñ.

²³ Chi Jesús ni' i'xhuimbijty yi' ydiscípulos ajcxy, ahuingujc ajcxy nimay:

—Jotcuje ajcxy je jáy ajcxy huidi i'xcixp jadu'n nej miich ajcxy ti m'j'xcixy.

²⁴ Ich miich ajcxy nimayb co ooy may Dios y'ayucnajtzcaxiiyb etz rey ajcxy ja'ixa'ñ huidibi miich ajcxy m'ixjpy, e ni ca' ajcxy icy; etz jamidoo'ida'ñ huidi miich ajcxy midooyb, e ni ca' ajcxy midooy.

I'xpejt ma tüg samaritano oyyäybi

²⁵ Chi tüg jáy huidi yaj'ixpjcpc Dios ñecy ytinaay'ahuüy jot'ixy huinma'ñ'ixy Jesús, chi y'amidooy:

—Huindzin, ¿ti huaad ndunipich co ich jugy'ajtin huinixiibi nbáadibich?

²⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Ti jaybétyip ma yi Dios ñecy? ¿Ney mhujhuüy co mnecycapxy?

²⁷ Chi je ley huindzin y'adzooy:

—Mdzogipy mjihuühuiy mHuindzin Dios müd tüg'óciy m'aa mjot, müd tüg'óciy m'alma, müd tüg'óciy mmíjaa, etz müd tüg'óciy mjot mhujhuüa'ñ, e mdzogipy yi mijün midijc jadu'n nej miich ci'm naychogyii.

²⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ooy yajxon m'adzooy. Tun yi', e mdzinähuiip huinixii.

²⁹ E je' ñañ jadu'n tim tíy ñejhuühua'ñ, nimay Jesús:

—¿Pin ich nmidijc'ajtpy?

³⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jäy choñ jim Jerusalén ycidägy anajty jim Jericó, chi oy meetzpi minaybadyii. Chi ajcxy tüg'óciy yhuít e tijaty yi' anajty ymiid pijctaaí. Chi ajcxy ooy huínhuojpy jiphuojpy huíngojxy jipcojxy, chi ajcxy ixmach jahueengi ögy, chi ajcxy ñicxni.

³¹ Tüg judío teedy yminagiiy ma je jimbi tú'aa. Co y'ijxy je tzaachjáj, chi jüyöñajxy.

³² Nañ jadu'n yminagiiy ma je jimbi tú'aa tüg levita jáy huidi tuumb ma Dios ytijc, co jim yjaty mihuingon je tzaachjáj, co oy ixy, nañ chi jüyöñajxy (ca' pa'ayooy).

³³ Chi tüg samaritano jáy anajty jim naxíy, co mihuingoñ je tzaachjáj, co oy ixy, huín'it ooy pa'ayogooty je tzaachjáj.

³⁴ Chi je' nimijhuágy, chi puji e xojtzi je chaachi'au, nañ tzooyii' chaachi'au miid aceite etz vino. Chi yaj'i yujcpey, e yajnicxy jim ma yjättac, e jim cuend'ajty.

³⁵ Com jabom co anajty ñicxaani, chi yajpidzimy mejtz denario meeñ, moy je codijc nimay: “Cuend'at jadyaabi tzaachjáj, jadu'n nej anajty mjacmeeñyatuñ, co ñich anajty nhuimbityich huín'it nmigüedipy.”

³⁶ ¿Ma je nidugügpí jáy pin je oybi ti tuñ miid je jáy huidi anajty je meetzpi ti ymeechyii ti yajtzaachjyii?

³⁷ Chi je jáy huidi Dios ñecy yaj'ixpijcp Jesús y'adzooy:

—Je huidi ti yajtuñ je pa'ayo'ñ.

Chi Jesús yminañ:

—Ñicx miich, e tun nañ jadu'n pa'ayo'n.

Jesús yajpaady ma Marta etz María ytijc

³⁸ Chi jadu'n yjajty co Jesús anajty ytüyöy, chi ytigiiy ma tüg mutz cajp. Jim anajty tüg töxyjáy huidi anajty yxií Marta, yi' yajjättaci ma ytijc.

³⁹ Je Marta ymiid anajty tüg y'uch töxyjáybi huidi anajty yxií María, chi je' y'ixtacy ma Jesús ymijc, amidoo'ijti je' y'ayuc.

⁴⁰ Chi je Marta ooy anajty jim chachjottigoy tuñ anajty tigatii ma ytijc, chi nimijhua'cy je Jesús nimay:

—Huindzin, ¿ca' nej mnayjihuijii? co ñich naydüg yam tzach nayyajtuñyijichí? Nima' yi María co huen xypubétyich.

⁴¹ Chi Jesús yminañ:

—Marta, Marta, yi maytung miich mdzachmijottigooyb.

⁴² Tügpajc ji, huidibi ooy ycopícyip. Yi María ti yi' huín'ixy je oybi huidi ni pin ca' ypiigiyb.

11

Jesús yaj'ixpijcp nej jébi mibijctzoohuim Dios

¹ Jadu'n yjajti co Jesús anajty Dios mibijctzoy ma tüg it lugar, co yajmay, chi tüg discípulo ñimaayi:

—Huindzin, yajni'ixiygich ajcxy tzajcapxycapxií, jadu'n nej Juan yajni'ixiiy yi' ydiscípulos ajcxy.

² Chi Jesús yminañ:

—Co ajcxy Dios mmibijctzohuipy, jadu'n mináangixipy:

Dios Teedy, miich huidi tzajpjoty tzinaayb, huindzigiiy miich mxii y'ity. Huen miñ ya miich yi m'ané'min. Huen mdzójcín yajcuyduñ ma je jáy yjot yhuínma'ñ jadu'n nej yajcuyduñ jilby tzajpjoty.

³ Mooygich ajcxy ngaayin n'uucin jabom jabom.

⁴ Méecxibich ajcxy nbocy ngaydey huidibi ñich ajcxy ndundigooyb, jadu'n nej ñich ajcxy nmeeccxyich huidibi ajcxy xymidundigooybich. Ca' m'a'ixiiy co ñich ajcxy huínma'ñ tigoyipich. Yajnihuaatzcích ajcxy ma yi jibicpi.

⁵ Chi Jesús yjacminañ:

—Pinjaty ji ma miich ajcxy huidi tüg ymigüg miid, co ninícxipy mijcood e nmimähuiipy: “Migüg, tun may'ajt yajpijctzooz gich tugüg mdzajcaagy.

⁶ Tüg ñich nmigüg ti xyñimiñich huidi tüyöyp, etz ca' nmídidyich ti nmöhuibich.”

⁷ Chi je jáy y'adzooy jilby tigoty, yminañ: “Ca' xy'amayíyich. Ti ñich ndijc n'agiiyñi, etz n'ungich yam nmídidich cijx'am; ca' njatyich nej nbidigibich etz nmöhuipy huidi mbijctzooyb.”

⁸ Ñich miich nimaayb, oy ca' tzojc nipidiga'ñ ymöhuamy huidi pijctzou co migüg'adyii, hue' ymöhuamy jaydebi ca'ydi yjac'amayii, chi yegipy tüg'óciy huidi yajmayjajtpy.

⁹ Ñich miich ajcxy nimaayb: Pijctzóogix, e myajmöhuiipy ajcxy. Ixtaaygix, e mbaadipy ajcxy; cogapxiygix, ahuádzip ajcxy mdijc'aguu.

¹⁰ Tüg'óciy je' pin pijctzooz tijaty ma Dios, cidigihuiib; pin y'ixtaayb, ypaadipy; pin cogapxiyb, yaj'ahuatziib ytijc'aguu.

¹¹ ¿Pin ungedeedy ji ma miich ajcxy pen y'ung ypijctzoob tzajcaagy, nej mmöhuipy tüg tzaaji? ¿E pin ypijctzooyb acx, nej jëbi mmöhuipy tüg tza'ñi?

¹² ¿Pen ypijctzooyb tzeydüty, nej jëbi mmöhuipy ca'ty?

¹³ Pen miich jibicjây ajcxy mnejhuuyb nej oybi m'ung móoygixipy, ¿nej ca' mdijy yjanchity co mDios Teedy tzajpjoty? xymóoygixipy je Espiritu Santo, pen miich ajcxy mmibijctzohuipy?

Yajñibijcixy Jesús co müdity mujcu' ymic'ajt

¹⁴ Chi Jesús anajty yajpidzimy tüg ca'oybi ma tüg jây huidi anajty uumip. Jadu'n yjaty co je ca'oybi ypidzimy, chi je uum ycapxígy. Chi je mayjây ooy jihuiy huinmay.

¹⁵ Nijëjity jây yminaangixy:

—Jesús mijhuinma'ñ ytumyb müid je Beelzebú ymic'ajt, je ca'oybi yhuindzin, paady ca'oybi yajpidzimdây.

¹⁶ Jacjaydiibi jây ajcxy co jot'ixaangixy huinma'ñ'ixaangixy Jesús, pijctzooy ajcxy Dios tüg ymijhuinma'ñ.

¹⁷ Co Jesús nejhuuy nej je' ajcxy jot'adyii huinma'ñ'adyii, chi nimay:

—Co tüg gobierno ñaybije-huäcxyii, chi ñaychiptünigixy miñ xyipy; ñayyajcixigixy ñayyajtigóoyigixy; co tüg quëx jây ñaybije-huäcxyii, nañ jadu'n je' ñayyajcixigixy ñayyajtigóoyigixy.

¹⁸ Pen je mujcu' ajcxy ñaybije-huäcxp, ¿nej jada je mujcu' y'ané'min yjac'idipy? Miich ajcxy minamb co iich müid ndüñich je Beelzebú ymic'ajt co iich ca'oybi nyajpidzimy.

¹⁹ Pen jadu'n y', ¿pin je mic'ajt mooyb huidi miich ajcxy xypahuidjtp co yajpidzimy je ca'oybi? Paady y' ajcxy c'i'm yajniquëxip co miich ajcxy mdundigooyigixy mgapxtigooyigixy.

²⁰ Pen iich müid Dios y'ané'min nyajpidzimyich ca'oybi, janch jada co Dios y'ané'min ti yjätu ma miich ajcxy.

²¹ Co tüg micjâybi müdity maydujt, e ñaycuend'adyii yajxon, ca' je' ytigoyipy tijaty ymüid.

²² Co yjätu jadüg jây jacmicpi ca'ydi je', chi ymimadägyii, e ypijctyüi tüg'ócyi ytujt huidi anajty ooy jot'amij'adyii, e yajhuäcxipy tijaty anajty ymüid.

²³ Pinjaty ca' xymijnicxpëtyich, nmidzipich y'. Pinjaty ca' ytuñ müid iich co jây nyaj'ixpicyich Dios ytiy'ajt, hue' je' ajcxy jây yajhuinma'ñyidigooyb.

Je ca'oybi co jadüg'oc yhuimbijty

²⁴ Co je ca'oybi ypidzimy ma je jây, chi je' ñicxy jim titznaax ijxtägy co ypocxa'ñ. Co ca' paty ypocxtac, huin'it ymina'ñ: “Huimbidaambich ma je jây yjot yhuinma'ñ ma iich ti n'octzombi.”

²⁵ Co je ca'oybi yja'ty ma anajty ti chinäy, chi paady je jây yhuinma'ñ janch yhuädzity janch ooy jadu'n nej tüg tijc huidi janch huädz pedigity.

²⁶ Chi je ca'oybi ñicxy, e müid miñ jahuixtuyc ca'oybi jacjibicpi ca'ydi je'; chi ajcxy ytiigy ma je jây yjot yhuinma'ñ, e chinay ajcxy jibby; huin'it je jây jac'o'ctiy oy yjajtni ca'ydi jadu'n nej anajty jayjip'aty.

Huidi ajcxy janch jotcujcip

²⁷ Co Jesús jadu'n anajty ymina'ñ, chi tüg töxyjây mayjây agujc mic ymina'ñ:

—Jotcujc je töxyjây huidi ti xyajpi'c'aty etz huidi xyajyeegy.

²⁸ Chi Jesús ymina'ñ:

—Je' jacjotcujc pinjaty Dios y'ayuc midoohuip etz cuyduunip.

Jibicjâydic pijctzoogixy tüg tiy'ajt mijhuinma'ñybi

²⁹ Co je mayjây ajcxy jübigiyy, chi Jesús yminandacy:

—Jadachambi jây ooy ajcxy yjibicjâyity, ypijctzooyb ajcxy mijhuinma'ñ ijxpejt. Ni camina Dios ajcxy ycamöhuuyb ijxpejt, jëyi tügpajc Jonás y'ijxpejt yajmöhuyb.

³⁰ Com jadu'n nej je Jonás jecy'ajty ijxpejt yecy ma je Ninive jây, nañ jadu'n iich, je jây huidi tzoon tzajpjoty, nyegaamyich ijxpejt jadachambi tiempo müid jây ycixpi.

³¹ Je töxyjây reina huidi tzinay jecy'ajty ma madzäcrudz ypidzimy, y' je' xidähuam jadachambi tiempo jây co anajty Dios tiyduna'ñ mayjây, etz yajpocycähuipy ajcxy. Ixti ma naaxhuñybi ycocixiy jim je reina chooñ co anajty amido'Idani je rey Salomón ycapxy y'ayuc. Ji naaxhuñ jadachambi tüg Dios ytiy'ajtmüidpi jacnigi ymijity ca'ydi Salomón anajty.

³² Co anajty Dios tiyduna'ñ y' may naaxhuñyây, chi je jây ajcxy huidibi anajty cogajp jim Ninive pidigaangixy etz yajpocycähuaangixy jadachambi naaxhuñyây. Com je Ninive jây jothuimbijt je' ajcxy co Jonás co Dios y'ayucnajtzcapxiy. Ji jadachambi tüg Dios y'ayucnajtzcapxiybi jacnigi ymijity ca'ydi jadu'n nej anajty je Jonás.

Je tiy'ajt huidibi nipaady nej lámpara ma ajt nninixc

³³ Ni pin ca' yüch je jün huidi ti nögpity, ni ca' pidägy jüby cajón pa'tci'py, jëyi janchtiy pidägy je jün ma jündicxpejt, jaydëbi co pinjaty tigihuiy tygoty, codicxüib je jün.

³⁴ Je jün ma miich ajcxy mninícx je' yí' miich ajcxy mhuiin. Pen oy miich ajcxy mhuiin, nañ jadu'n tüg'óciy miich ajcxy mninícx ymüid yí' tixxin. Pen ca' y'óyity mhuiin, nañ jadu'n ajcxy yí' mninícx yajpaty agootztuum.

³⁵ Cuend'ájtix yí' tiy'ajt huidi miich ajcxy müid, ca' mgoyüztixy, com co jadu'n nicxy y'ahuimbity nej cootzy.

³⁶ Pen miich mdiy'ajt codicxxy y'ity müid Dios ytiy'ajt, tüg'óciy quëxigtähua'ñ janch huädz.

Jesús ca'p jäygidaci je fariseos etz je escribas ajcxy yhuinma'ñ

³⁷ Co Jesús ycapxtay, chi tüg fariseojäy may'ajt pijctzoy huen nicxy müid cayii. Co Jesús ytijctigüy, chi y'ixtacy ma je caybejt.

³⁸ Co je fariseojäy ijxy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi ooy huinmay nej co Jesús ca' ñayyajpocyhuächyüi müid nü jayijpni ma anajty ca'ni ycaayñi.

³⁹ Chi je Huindzin Jesús ymínañ:

—Miich ajcxy fariseojäy, ooy mnyabidaaccixy tudägyjäy ma jäy ajcxy yhuinduu e ca' yjánhity; chi jada' ma mjot mhuiinma'ñ miich ajcxy ooy m'adzocy, etz müid ajcxy jibic-huinma'ñ; tim jadu'n nipaady nej myajhuäch ajcxy yí' tasi ninícx, yí' texyñinícx e chi ajcxy yajhuí'ngixy jibicpi je tasijoty je texyjoty.

⁴⁰ ¡Miich ajcxy ca' Dios y'ayuc huinjihuüybi! ¿Ca' mnejhuüygyxy co yí' pin ti texyñinícx yajcojy nañ ti yajcojy texyjot?

⁴¹ Tun miich ajcxy oyjäy'ájtin, huin'it janchtiy anajty ajcxy mhuädzity ma mjot mhuiinma'ñ.

⁴² ¡Ay miich ayoobi ajcxy fariseojäy! Com mbidaaccixy abicy tüg picy je majcpi müid yí' Dios ycxipi ixti yí' taznimang, yí' ruda, etz tüg'óciy aay ujtz. Chi jada' ca' mduñ je oyjäy'ájtin etz tiy'ájtin jadu'n nej Dios tzocy. Hue' je' oy mduñ co tijaty abicy mbidägy müid Dios ycxipi, nañ jadu'n copicy oyjäy'ájtin mdunipy etz Dios ytiy'ajt mguydunipy.

⁴³ ¡Ay miich ayoobi fariseojäy ajcxy! Co ooy m'adzóccixy je ñaybejt huidi cöduum ma naymujctac, etz ooy m'adzóccixy co huen jäy ajcxy xycapxpoocxcixy oy huindzigüy mayjäy agujc.

⁴⁴ ¡Ay miich ayoobi ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios yley etz miich fariseojäy ajcxy! Oy mjanaybidáacigixy oyjäy e ca' yjánhity, ca' mguydungixy Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady miich ajcxy nej ócpi jut huidi ca' yquëxigy, chi jäy yöy nigix, com co ca' ñiguëxigy.

⁴⁵ Chi tüg jäy huidibi yaj'ixpijcp Dios y'ayuc ymínañ:

—Huindzin, co jadu'n miich mína'ñ, nañ jadu'n #ch ajcxy ooy jibic nayjihuiüyigixy.

⁴⁶ Chi Jesús ymínañ:

—¡Ay ayoob miich ajcxy Dios y'ayuc huindzin! Miich ajcxy mgóccixyp canaag costumbre huidi je jäy ajcxy ca' mimadäga'ñ, e ca' ajcxy mba'ayoogixy, tim jadu'n nipaady nej jihuiy tüg tzimny ti mmooygixy jemxypi huidi ca' je jäy ajcxy mimadäga'ñ, e miich ajcxy ni ca' mgíhuäch jëda'ajty mgayajpadaangixy je tzimny.

⁴⁷ ¡Ay miich ayoob ajcxy! com myajcojxxy je ögpi jut ma je Dios ayucnajtzcaxüybi naaxtigiy, je huidi m'ap mdeedy ajcxy yaj'o'c.

⁴⁸ Jadu'n yajhuinjihuüy nej jihuiy miich ajcxy ooy mjäygidägy jadu'n nej ajcxy m'ap mdeedy ytundigoy. Janch yí' ajcxy yaj'ögy Dios y'ayucnajtzcaxüybi, e miich ajcxy myajcoj je ócpi jut ma ajcxy je' ñaaxtigüy.

⁴⁹ Paady yí' Dios jadu'n huinmay, e mínañ: Nyajnigüexipyich miich ajcxy profetas etz y'ayuccapxhuäcxpi, e miich ajcxy myaj'ögip nijëjity, etz jacnaagity mbahuidijttáccixipy.

⁵⁰ Dios yajcomidohuipy jadachambi tiempo jäy ajcxy je ypocy huidi y'ap yteedy ajcxy ytuñ, com maabi naaxhuin chondägy, yí' ajcxy yaj'ögy Dios ytiy'ajtmüidpi.

⁵¹ Janch nimaaybich miich ajcxy co Dios yajcomidohuipy jadachambi tiempo jäy ajcxy je y'ap yteedy ypocy co ajcxy yaj'o'cy Dios ytiy'ajtmüidpi chondägy ma Abel, ixti Zacarias huidi jäy yaj'o'c ma Dios ytijc tiba'guc.

⁵² ¡Ay miich ayoob ajcxy Dios y'ayuc huindzin! Ca' miich ajcxy m'ixpiga'ñ Dios ytiy'ajt, nañ ca' mdzocy co yí' jäy ajcxy ixpigipy; tim jadu'n nipaady nejjihuiy ti mbicy je tijc ahuast e ca' miich ajcxy mdigíhua'ñ, e ni mgatzojccixy co huingbi nicxy ytigüy.

⁵³ Co Jesús anajty jadayaab ayuc yajnimaaygixy, chi je Dios y'ayuc huindzin etz yí' fariseojäy ajcxy jotmätcooty chi yaj'amidogoty ajcxy may ayuc.

⁵⁴ Ñayñimáayigixy miñ xyipy co huen amido'ijt Jesús y'ayuc, jigix jëb páatcixipy huidi jëb müid xigixipy.

12

Jesús yaj'ixpicy co ca' huaad pinjaty naybidaaci ojjäy pen ca' yjanchity

¹ Chi je mayjäy ooy nimujcy Jesús, janch jadu'n ñay'adijy ñay'agodiyigixy, chi Jesús nimaydacy je' ydiscipulos jayjcy:

—Nigüendi müd yi fariseojäy ajcxy nej ajcxy yjäy'aj'ixpijccixy. Yajxon yi' ajcxy ycapxy ymiydägy, chi ca' cuydungixy.

² Ca' ji ti huidi ijtp ayüch nicxy ycayajnejhuïy, nañ ni ca' ji ti huidi ijtp ameech nicxy ycaniguëxigy.

³ Huen huidi ayuc miich ajcxy ameech mgapxy, yajnejhuïhuip yi'. Huen huidibi ayuc huidi ti mnayajnimáayigixy ameech jilby tigoty, mic yajcapxhuäcxip tijc nigixy.

Pin jëbi huaad ndzigüiyim

⁴ Chi Jesús yjacminañ:

—Miich ajcxy nmigügtijc, iich miich ajcxy nimaayb co ca' mdzigüygixy yi jäy ajcxy huidibi ninicx yaj'o'cp, com ca' jac ni ti ajcxy tunipy.

⁵ Ich miich ajcxy nyajni'ixihuiipy pin huaad jëbi mdzigüygixy. Yi' janch mdzigüygixy yi Dios huidibi jugy'ajt pijcp, e huin'it müd je' ymic'ajt jëbi quexipy m'alma ma je mij jin. Yi' janch mdzigüygixy yi'.

⁶ ¿Nej ca' jäy ajcxy ytoogyii migoox joon müd metz pi'cmeen? Dios ni tüg yi' ajcxy ca' jäy digoooyity.

⁷ Ixti mgóhuay ajcxy ac michoy Dios müdity. Ca' mdzigüygixy, jactzou nigü miich ajcxy ma Dios ca'ydi pi'cjoon ajcxy.

Je pinjaty ca'p midzödyduñyii Jesús mayjäyoty

⁸ Ich miich ajcxy nimaayb co pinjaty ma miich ajcxy huidi capxpizimp mayjäyoty co xymibicyich xymijpidägyich, iich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, ngapxpizimipyich co ti ngöbicyich jadu'mbi jäy ma Dios y'angeles ajcxy yhuinduu.

⁹ Pinjaty ca' xycöbicyich mayjäy'agujc, nañ jadu'n iich yi' ca' ngöbigipyich jilby ma Dios y'angeles ajcxy yhuinduu.

¹⁰ Tüg'öciy jäy huidi jadu'n iich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, xyñigapxp xyñi'ojiiybich Dios huinmecxib. Chi jada' pinjaty nigapxp ni'ojiiyb je' Dios yjihui'ñ (je Espiritu Santo), yi' janchtiy Dios ca' yhuinmecxiiyb.

¹¹ Co mmidzip ajcxy xyajnicxip ma naymujctac, ma codungdijc, etz tungmüdp yhuinduu, ca' mdäjp mmäyip nej m'adzöogixipy, e ca' mhuinmayipy nej ajcxy m'adzoohipy.

¹² Com je Dios yjihui'ñ huin'itiy ajcxy xyajni'ixihuiip nej huaad m'adzoogixy.

Naygüend'ajtigixy ca'p adzojccixy comeen' adii

¹³ Chi nidügti je mayjäy yminañ:

—Huindzin, nima' n'ajchich co huen yajhuäcxy müd iich huidi ndaj ndeedyich ñidungiy.

¹⁴ Chi Jesús yminañ:

—Yëydijc, ca' iich ni pin ti xypidägyich ane'mbi ma miich ajcxy etz yajhuäcxpi.

¹⁵ Chi Jesús nimay je jäy ajcxy:

—Ijxcix naygüend'ajtigix, ca' m'adzojccixy comeen'adii, com je m'alma yjugy'ajtin ca' je' nidzoocin'adyii huidijaty miich ajcxy müd.

¹⁶ Chi ajcxy yajnimay tüg ayuc, yminañ:

—Jim anajty tüg comeen'ajty huidibi anajty ooy mij ypidägy yajpidigy.

¹⁷ Je comeen'ajty anajty ooy ci'm huinmay ma yjot yhuinma'ñ, yminañ: “¿Ti n'octunipich com ca' nmüdidyich ma nyajnidägyibich yi tiibi y'ity?”

¹⁸ Chi yminañ jotjoty huinma'ñyoty: “Nyajpidicnibich ndzëx, e ngöjibich jacmijpi, chi tüg'öciy jilby nbidactähuibich tiibi y'ity.”

¹⁹ Co jadu'n ndunipyich, chi jëbi jotcujc ndzinähuibich, com ooy anajty nmüdidyich pidägy yujcpicy, jëbi canaag jimijt niboocxyich etz jëbi ngay n'ügyich jotcujc.

²⁰ Chi Dios nimay je comeen'ajty: “Ooy jibic-huinma'ñ miich müdity. Cham coodz iich miich nibijctzohuihuaanay yi m'alma (m'ögip), e co anajty ti m'ögy yi huidibi ti myujcpicy, ¿pin yi' je'adib?”

²¹ Jadu'n yjaty yi' ajcxy huidibi ymeen'idi'ñ ci'm yujcpijcp, ca' yi' ajcxy jilby ycomeen'ity ma Dios yhuinduu.

Dios ycuend'ajtpy y'ung y'anäg

²² Chi Jesús nimay je y'ixpijcpidijc:

—Paady ajcxy nimaaygixy co ca' huaad mjottigoogixy ma yi mdzináayin yi mjogy'ajtin, huidi mjüxcixipy mgáaygixipy, huidi müd mninix mxöjcxixipy.

²³ Yi jugy'ajt jacnigi tzhou yi', ca'ydi yi caayin uucin, etz je mninix jacnigi choohuity ca'ydi huit.

²⁴ Ijxcix yi joogy ni ca' ñipy, ni ca' chijccixy, ni ca' muidity ytjc ni chëx, e Dios yi' ajcxy mooyipy huidi yjicxcixyp, znej cayjacnigi miich ajcxy mdzoohuity ca'ydi joon ajcxy?

²⁵ Ca' ji ni pin ma miich ajcxy pin jadipy nej ñayjijptzomihuib jadüg cinuux.

²⁶ Pen ca' mjajticy nej mdüngixipy huidi hueen huinma'ñ, znej co mdzachmijottigoogyixy yi tzinaayin yi comeen'ájin?

²⁷ Ijxcix yi aaybijy nej xóxyity, ca' ytaaccixy ni ca' yxuuygixy. Ich miich ajcxy nimaayb, co ni je rey Salomón müd tüg'óciy ymeeñ ca' ñayxoxi jadu'n nej jada aaybijy ujtzipy.

²⁸ Pen jadu'n Dios xoxy yi aay yi ujtz huidibi cham jajtj ma yi tungop, e com jabom ti anajty ñiicxni, Dios xypubedipy xypudigihuipy nigi miich ajcxy huidi hueen mibijcp.

²⁹ Ca' miich ajcxy mhuinmay'ahuidijtcixipy ajcxy ti mgáaygixipy m'úuccixipy.

³⁰ Yi naaxhuiñjáy ajcxy ymijottigoyb anaxy tüg'óciy caayin uucin, huit etz tijaty. Miich ajcxy huidi mijpidacp Dios, Dios Teedy ñejhuuiyb co copicy ajcxy müd'adipy caayin uucin etz huit tucxy.

³¹ Jayjip mijottigoogyix Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi jada' tüg'óciy huidi ajcxy myajmayjaty mbaatcixipy yi'.

Jugy'ájin mijpi jüby tzajpjoty

³² Chi Jesús yjacminañ:

—Ca' miich ajcxy mdzigiygixy, miich ajcxy mnihueñity, per mDios Teedy yegañ ane'mdac tzajpjoty müd miich ajcxy ycixpi.

³³ Toocix tijaty miich ajcxy müd, nimoogyix ayoobitjic. Yaj'oyiygix meeñ'idi'ñ huidi ca' y'amijihuipy ni camina. Yaj'oyiygix tüg pidägy, janch mij e janch oy, jüby tzajpjoty huidi ca' ycixipy ytigoyipy, ma ca' meetzpi huaad ytigiy, ni ucxyting ca' yajhuindigoyipy.

³⁴ Pen miich ajcxy müd mgomeen'ájin ya naaxhuiñ, yaayi je mjet mhuinma'ñ ajcxy. Pen mdzojcpy ajcxy je oybi huidibi Dios yegamy, nañ müd'ájticy jim jabom jabom mjot mhuinma'ñ ajcxy ma Dios.

Tzoc íjtim ni'ixi'

³⁵ Chi Jesús yjacminañ:

—Ni'ixiygix mjot mhuinma'ñ jadu'n nej jihuüy mhuit myujc'ameetcixy co mdunaangixy, etz jadu'n nej jihuüy lámpara mnögpjccixy co mdzumnaxaangixy m'ahuixaangixy je huindzin.

³⁶ Ni'ixi'ijtcix jadu'n nej jáy huidi yhuindzin ahuijxp, co anajty yhuimbity co anajty ti y'oy ma jáy ti ypicy, chi co anajty minipy ycogapxiy, mic'amy myaj'ahuadzity ytjic.

³⁷ Jotcujc ajcxy je tumbi co je yhuindzin anajty yjädý, e paady chumnajx juugy. Janch nimaaybich miich ajcxy co je tumbi ajcxy yhuindzin anajty yjädý, chi yhuít yujc'ameedipy, chi ajcxy yaj'ixtägipy ma caybejt, yajcayipy yaj'ügipy.

³⁸ Oy miinipy je huindzin mijcoodzo o moñiy, e páadip je tumbidijc ajcxy jim chumnájxcixy juugy, jotcujc je' ajcxy je jadu'mbi tumbidijc.

³⁹ Nejhuuygix jada co je codijc icyipy nejhuihuipy ti hora ymina'ñ je meetzpi, chi juugy icyipy chuumnaxa'ñ, e ca' cüyegipy ytjic nicxy jáy tigoty ymeech.

⁴⁰ Miich ajcxy nañ jadu'n ijtcixy ni'ixi', mina anajty ca' ti mhuinmaaygixy, huin'it miina'ñich ich, je jáy huidi tsoon tzajpjoty.

Je tumbi tudägypí etz je tumbi ca'pi ytudägity

⁴¹ Chi Pedro Jesús nimay:

—¿Pin jada ti myajnimaaayb jada ayuc huidi ti mgapxy, ich ajcxy, o nidüg'óciy jáy?

⁴² Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—Huidibi tumbi je' ya huidi tumb müd yhuindzin janch cixyot huinijot huidi müd yhuijy'ajt ycuje'ajt huidi je yhuindzin mooyip ane'min ma ytjic, huidi yajnidigägyb tumbidijc nej ypaadyii.

⁴³ Jotcujc je tumbi co anajty je' yhuindzin yhuimbity e padüyb ti cuyduñ jadu'n nej anajty ti ñimäyii.

⁴⁴ Janch ich miich ajcxy nimäy co je tumbi huindzin yajmihu'i mdähuipy jada ytumbi tüg'óciy pidägy huidi ymüd.

⁴⁵ Pen je tumbi yhuinmaayb jotjoty huinma'ñyoty co je yhuindzin yhuäcxjipni mina ymiina'ñ, chi midziptzooni jacjadyii tumbidijc ajcxy, huojpni, cojxni, nañ ytigüyñi caayb uucp anaxy etz ymügyii.

⁴⁶ Chi je tumbi yhuindzin miinipy ma je xii hora anajty ca' jip'ixy e ni canejhuüy anajty, e huin'it ooy tzaachytunipy yi tumbi e chi pidägipy ma je huidi ajcxy ca' ytudägity.

47 Je tumbi huidi nejhuiyb nej yhuindzin chójcin, e ca' cuyduñ, ni ca' ycapxymidoy, ni ca' ni'ixi' ity co yhuindzin anajty yhuimbity, je' je' nigi yajtzaachytunip.

48 Je tumbi huidi ca' yajxon huinjhuüy nejjihuüy yhuindzin chójcin, hueeni je' yajtzaachytunipy. Huenpínity huidi may yajmooyb, may yi' yajmibijctzohuiyb; etz huenpínity huidi ti mihu'my ooy, yajmibijctzohuiyb nigi.

Jesús ycixpi ñaybijc-huäcxyii jäy

49 Chi Jesús yjacmínañ:

—Hich ti nmiñich ya naaxhuiñ co jin nbidägibich. ¡Ooy njadzocyich ji ixypiy ñitooyñi!

50 Nyajnapipyich tüg tzaachypi, e ¡ooy ndajy nmayich ixti mabaad yajcuydundäy!

51 ¿Nej miich ajcxy mdijy co ti nmiñich ya naaxhuiñ co nyajcixipyich je tzipi? Hich miich ajcxy nimaayb co ca'.

52 Jadachambi etz yjacnixni xi tiempo ji migoox tüg quëxjädjic huídibi ajcxy ñaybijc-huäcxñib, tugüg müd je metzpi, e metzpi müd je tugügpi.

53 Je ungedeedy tziptunip müd ymang etz je mang müd yteedy. Nañ je ungday tziptunip müd yñix etz je ñix müd ytaj. Nañ jadu'n je xecy tziptunip müd yxecy.

Je xi tiempo yti'yajt

54 Chi Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

—Co ajcxy m'ixy je joc ypidägy ma xi ycidägy, chi mīnaangixy co tūhuuam, e janch jadu'n yjadyi.

55 Co ymiñ je jinboj, chi miich ajcxy mīnaangixy co ambigaamb, chi janch jadu'n yjadyi.

56 ¡Miich jibic jäy ajcxy! Ooy mjaictcxy nej myajcapxcixy yi xi tiempo huidi ajcxy m'ixpy tzajpcixy etz ya naaxhuiñ: ¿Nej co ca' mjaictcxy nej myajcápcixipy xi tiempo ymiñ ycidägy?

Naymi'oyihui müd midzip

57 ¿Nej co miich ajcxy ca' ci'm mnaydiyduunigixy nej ytudägyty je ti'yajt?

58 Co mñicxipy ma yi codung müd yi mmidzip jac'oy co mnayyaj'oyihuiipy müd yi mmidzip tü'am, ca'ydi müd mjädip ma yi codung, e chi je codung xyciyegipy ma je xueetz, e je xueetz xypidägip pujxtigoty.

59 Hich miich nimaayb co ca' jiiy mbidzimipy, ixti cooni mgüejtähuiipy tüg'óciy.

13

Ooy ycopicyty nyajtigajzim nhuinmañ

1 Huin'it jäy mñdmıydacy Jesús jadu'n nej je gobernador Pilato yaj'ögy nijëjity jäy jim Galilea, chi tem huídijti ajcxy ñi'py müd iyujc ñi'py huidi je' ajcxy müd huindzig'iñ tuuñ.

2 Chi Jesús y'adzooy nimay ajcxy:

—¿Nej mdijy, nigi anajty ypocymıdity je galileojäy ajcxy huidi jadu'n ayo'n patp, ca'ydi nidüg'óciy galileojäy?

3 Hich miich ajcxy nimaayb co ca'. Pen miich ajcxy ca' mjothuimbijctcxy ma Dios etz nay'adzig'iyigixy ma Dios, nidüg'ociy miich ajcxy mgijxtähuiip mdigoydähuiip.

4 E je' ajcxy je majmcoxugügpi huidi je mjtjc jim Siloe nğidaagootti, yaj'óci ajcxy. ¿Nej mdijy nigi ajcxy ypocymıdity, ca'ydi nidüg'óciy je jäy huidi tzınayb jim Jerusalén?

5 Hich miich ajcxy nimaayb co ca'. Pen miich ajcxy ca' mjothuimbijctcxy, nañ mgijxtähuiip mdigoydähuiip miich ajcxy nidüg'óciy, jadu'n nej je' ajcxy.

Ijxpejt ma je higueri ca'pi anajty ytiim'aty

6 Chi Jesús yajnimay ajcxy jada ayuc:

—Tüg jäy anajty müdity higueri cojy ma y'aguemy, chi ñicxy jiiy ma y'aguemy higueri tım ijxtaaybi, ni ca' paty.

7 Chi nimay je' ytumbi: “Cham midugüg jimijt miñich ya higueri tım ijxtayb ma jada higueri cop, ni tüg ngapaadyich. Huen yajpujxciday jada higueri cop, nej co nigoobi ñaaxnihua'ñ.”

8 Chi je' ytumbi y'adzooy: “Huindzin, oc'ixmatz. Huen jadüg jimijt jëyi ocjactinäy, octajyich jayijp yi naax jühuidity, etz oc'abonijyich.

9 Pen tım'ajt ca' nyajpuxipy, pen ca' ytım'aty jëbi nbújixigipy.”

Jesús yajtögy pocxxıduum tüg töxyjäy jigojopyi

10 Chi Jesús anajty yaj'ixpicy ma tüg naymujctac pocxxıduum.

11 Jim anajty tüg töxyjäy huidi anajty mımajmcoxugüg jimijt cujc m'ijtni yjıbojpa'm, agojojoy anajty yöy, ni nej anajty yca'oyiy nej ytınaaygugıhuipy.

12 Co Jesús ijxy, chi yaaxi, e nimay:

—Töxyjäy, ti mdzögy.

13 Chi yci' cijxxajy ma je töxyjäy yjıx, e chi je' yjıx ytiy, huin'it ytigıy Dios ojadjajpi.

¹⁴ Huin'it je naymujctac huindzin ooy yjotmäty müid co anajty Jesús jäy ti tzozyjy pocxxiïduum. Chi je naymujctac huindzin nimay ajcxy je mayjäy:

—Jëyi tudujc xii jäy huaad ytuñ, huen miñ semaanjoty pin yajtzoyiïhuam, ca' ypoocxxiïduumity.

¹⁵ Chi je huindzin Jesús ymïnañ:

—iMiich ajcxy naybidaacip nej tudägyjäy, e ca' yjanchity! ¿Ney ca'miich ajcxy mmiguejy mhuajyuubi, etz mburro ma ypeçxtac pocxxiïduum, e myajnicxy ajcxy nii'ucpi?

¹⁶ E jada Abraham y'ap y'oc huidi Satanás ca' y'ixmachii majmocxtugüg jimijit, ¿nej ca' ypanyii najtzögibich pocxxiïduum?

¹⁷ Co Jesús jadu'n y'adzoy, chi yajtzöyduuñ ymidzip. Chi tüg'óciy cajpjäy oy ajcxy yjotcugüygixy müid je oybi huidi Jesús ytuun.

Ijxpejt ma je mostaza pájc

¹⁸ Chi Jesús ymïnañ:

—¿Ney m'oc'a'ixiïgixy yi Dios y'ané'min? ¿Huidi müid n'ocyajquixiïhuibich?

¹⁹ Jadu'n Dios y'ané'min nipaady nej mostaza pajc huidibi tüg jäy ñiip ma y'aguemy, chi ymujxy etz yeegy ooy janch mij, chi je joon ajcxy oy ype'n pidaaccxy ma je mostaza quipy aaxy.

Ijxpejt ma je levadura ca'p óyity

²⁰ Chi Jesús jadüg'oc ymïnañ:

—¿Huudibi müid n'ocyajquixiïhuibich yi Dios y'ané'min?

²¹ Jadu'n Dios y'ané'min ni paady nej levadura huidi tüg töxyjäy ytiïhuidijt müid tugüg quixi'ñ harina ixti cooni yajxunday je harina.

Je tü'aa xützpi

²² Co Jesús anajty ñicxy jim Jerusalén, chi yaj'ixpicxy anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt cajp cajp majaty ñaxy.

²³ Chi tüg jäy Jesús amidoy:

—Huindzin, ¿nej hueeni yi jäy ajcxy huidi y'alma nïdzögip?

Chi Jesús y'adzooy:

²⁴ —Mijpidaaccix Dios ytiy'ajt amuumdügjet, jëbi ajcxy m'alma nïdzögipy, jadu'n nipaady nej jäy ajcxy ñaymic'ixiïgixy co ytiïghuaangixy ma je tijc aguu xützpi. Jadu'n iich müich nimaayb co mayjäy ooy ja'a'ixiï ytiïghuaangixy ma Dios y'ane'my e ca' ajcxy jadipy nej ytiïgygixy.

²⁵ Co je codijc ypidigipy etz agüiñip ytiyc, huin'it müich ajcxy pinjaty tibäy hui'm, chi jüby tibäy müich ajcxy mminandägipy: “Huindzin, yaj'ahuädz”, e chi je tijc huindzin müich ajcxy xy'adzohuipy: “Ca' iich müich ajcxy nejhuüyich ma müich ajcxy mdzoongixy.”

²⁶ Chi huin'it müich ajcxy minandägipy: “Müid iich ajcxy müich ti nmüidgaaygixy ti nmüid'uuccixy, e müich ti myaj'ixpicxy ma iich ajcxy ngajp.”

²⁷ Chi je Huindzin y'adzohuipy ajcxy: “iich müich ajcxy nimayb co ca' nnejhuüyich ma müich ajcxy mdzoongixy. Jihuäccix ma iich nhuinduu, müich ajcxy pocy ytumbi.”

²⁸ Chi müich ajcxy jim ooy mdájicixipy mmáygixipy, myáaxicixipy mdiitzquéetcixipy, co müich ajcxy m'ixipy Abraham, Isaac, Jacob etz tüg'óciy yi Dios y'ayucnajtzcaxiïyb jüby ma Dios y'ane'my, e müich ajcxy tibäy anajty ti mhu'i'ngixy.

²⁹ Minip yi jäy ajcxy huidibi tzoomb ma xii ypidzimy, ma xii ycidägy, ma jayhuixtujc ypidzimy, etz cham ma madzäcruudz ytinaay'ahuüy, chi y'ixtáaccixipy ma je caydac jüby ma Dios y'ane'my.

³⁰ Paady ji jäy ajcxy huidi cham axam'ajtp, je' ajcxy yaj'ip'adip, etz ji jäy ajcxy huidibi cham jay'ip'ajtp, etz je' ajcxy axam'adip.

Jesús taj may müd Jerusalén ycixpi

³¹ Chi nijëjity fariseojäy nimay Jesús:

—Quëg ya com yi rey Herodes xyaj'ögaam.

³² Chi Jesús y'adzooy:

—Nixx nimaaygix yijüibi huaax co nyajpidzimybich ca'oybi etz nyajtzoocypich jäy cham etz jabom, codugüg xii ti ndung mayijich.

³³ Ooy ycopicyty co iich njactüyöybich cham, jabom etz huixtic. Com ypaadyii co Dios y'ayuccapxhuäcxpi y'ögip ajcxy jim Jerusalén.

Chi Jesús yjacmïnañ:

³⁴ —Jerusalén jäy! ¡Jerusalén jäy! huudibi yaj'o'cp Dios y'ayucnajtzcaxiïyb ajcxy, etz ycögädz ajcxy je jäy huudibi Dios ti xyajniüéjx ajcxy. Janch canaag'oc iich müich ajcxy njahuitzmuga'ñ jadu'n nej tzeydaj y'ung yajmucy queecpätcipy, chi ni ca' jadu'n ti m'a'ixiïgixy.

³⁵ Chi jada' i'jxcix cuenditungix, com jadachambi mgajp yhu'my najtz'ixi'. Hich mi-ich ajcxy nimayb co ca' xy'ixipyich jadügtecy, ixti cooni anajty tiempo paaty mina mminángixipy: “Capxpaaty je' huidi miimb müd Huindzin'ájtín Dios ycixpi.”

14

Jesús yajtzögy tüg yëdyjc quixypa'mmüdpi

¹ Chi jadu'n yjajti co tüg pocxxüduum Jesús ytigiy ycayañ anajty ma tüg fariseojäy ytijc, hue' anajty judío tungmüdpi. Chi yi judío xpicytijc ajcxy tzach'ix'ijtcixy Jesús, amido'o'ijtcixy Jesús y'ayuc.

² Huin'it tüg jäy huidibi ymüd anajty quixypa'm müñ ma Jesús yhuinduu.

³ Chi Jesús ymígaxpi je' ajcxy huidibi yaj'ixpijc Dios ñecy etz yi fariseojäy ajcxy, nimay:

—¿Nej je Dios ytiy'ajt yminañ? ¿Huaad o ca' huaad chögy jäy pocxxüduum?

⁴ Chi ajcxy y'amonday. Huin'it Jesús cñixajiiy je pa'm jäy, chi yajtzoozy.

⁵ Chi Jesús nimay je fariseos ajcxy:

—¿Nej müich ajcxy pen nüjutcögäp ajcxy mhuajyuubi o mburro pocxxüduum, nej ca' míc'amy nícxy yajpidzimgixy oy y pocxxüduumi?

⁶ Chi ca' ajcxy jajty nej y'adzohuimbjtcixipy.

Je pinjaty huodzoönüp ma je pijcpi yajnixüduñyi

⁷ Co Jesús ijxy jadu'n nej yi' ajcxy jac'oybi ñaybejt huin'ijxcixy jim ma je caybejt, chi ajcxy tüg ayuc yajnimaaay, je tübi anajty yajhuomiingixy:

⁸ —Co müich myajhuoohuipy ma pijcpi yajnixüduñ, ca' m'ixtägipy ma je ñaybejt cödumbi, ca' jécyity co yajhuoomiñ huidi je' ñaybejt ymihuaad.

⁹ Chi jada' xyñimähuiipy je huidibi anajty ti xyhuomiñ: “Mo' jada migüg jada ñaybejt cödumbi.” Chi müich tzöydu'n müd mnicxpy ma je' ñaybejt axambi.

¹⁰ Co jäy xyhuoohuipy ma je pijcin yajnixüduñ, jim m'ixtägipy ma je axambi ñaybejt, e co yminipy je huidibi anajty ti xyhuomiñ, chi xyñimähuiipy: “Migüg, nax ma yi ñaybejt cödumbi.” Huin'it capxpaady m'idipy ma je' ajcxy huidibi anajty ñayb ma caybejthuinduu müd müich.

¹¹ Pinjaty ci'm naygömáyp, tzöydu'nbaadip je'. Pinjaty naybidaacip nicy xeemy je' je' capxpaady y'idip.

¹² Chi Jesús nimay pinjaty huidi anajty ti yhuoomiñyi:

—Co müich mxüduunipy ca' mhuoohuipy je jäy ajcxy huidibi ooy müd mnaymigüg'ájtigixy, ni mmiidügquëx, ni m'ajuugy m'amigüg, ni mmiidijc comeñybi, ca' jécyity co nañ jadu'n xyhuoohuipy, e chi anajty jac mij yejc-huimbijty.

¹³ Co mxüdunipy, chi huoohuipy ayoobitijc, tzaachijäy ajcxy, tecymätpi ajcxy, etz jäy huiintzpi.

¹⁴ Huin'it müich mjotcujc'adipy co yi' ajcxy ca' jadipy nej yejc-huimbidipy. Jiini Dios xymigüedipy co anajty yajjugypicy je tudägypi jäy ajcxy.

Je ijxpejt ma tüg adzoo'ájtín mijpi

¹⁵ Tüg jäy huidi anajty ñayb müd Jesús ma caybejt huinduu co midooy nej Jesús yminañ, chi nimay Jesús:

—Jotcujc je jäy ajcxy huidi cayip jiiyb ma Dios y'ane'my.

¹⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jäy may anajty jäy yaj'adzu'adañ, chi jayijpni oy mayjäy nimay co anajty yaj'adzu'adañ.

¹⁷ Co je adzoo'ibi paty, chi quejxy tüg cogapxy huen nícxy huooogixy je tübi anajty ajcxy yajnimáy, nimay ajcxy: “Jámgiç, ti jim yajni'ixiy je caayin uucin.”

¹⁸ Chi ajcxy nidüg'ócicy yminandacy: “Tun may'ajt meexcich, ca' y'oyiy nej nyajnicxibich.” Chi je' jayijp jäy y'adzoy: “Ti njuyich tüg rancho je' copicy jayijp nícxy n'ixyich, paady ca' nícxa'ñich; tun may'ajt meexcich.”

¹⁹ Chi jadüg jäy yminañ: “Ti njuyich migoox par huaj yuubi, nícxy n'oc'ijxmadza'ñich jayijp, paady ca' y'oyiy nej nícxybyich, tun may'ajt meexcich.”

²⁰ Chi jadüg jäy yminañ: “Tim chamni nbicyich, paady ca' oyiy nej nícxybyich.”

²¹ Co je cogapxy yhuimbijty, chi yajnimay je' yhuindzin jadu'n nej je jäy ajcxy y'adzooy huidi anajty oy ti huoy. Huin'it je huindzin ooy yjotmätcoty, chi nimay je ytumbi: “Nícx tzojcyi cajpjoty ma yi jäy ajcxy yöygixy ñajxcixy etz ma yi mij tü, e chi huomiinipy pin mdimypaatyp ayoobitijc, yi tzaachijäy etz huiintzpi.”

²² Chi je' ytumbi yminañ: “Huindzin, ti nduñich jadu'n nej ti xyñimäyich, etz jac chiini ñaybejt.”

²³ Chi je huindzin nimay je' ytumbi: "Nix ma yi mij ni mij tü yajmin je jäy ajcxy adzip, huen ich ndijc uch.

²⁴ Chi ich miich nimäy co ni tüg yi jäy ajcxy huidi jayijp yajnimay, ca' ajcxy y'adzuu'adipy müid ich."

Nej ooy chípity co Cristo nbanicxim

²⁵ Chi may anajty jäy ñicxy müid Jesús, chi Jesús yhuac-huimbijty, nimay ajcxy:

²⁶ —Pen ji pin xypamiñich, e ooy ñigi tzocy yi' ytaj yteedy, yi' ytöxyijc, yi' y'ung, y'ajch o chi', etz nañ ooy ñigi tzocy yi' yjugy'ájtin, ca' ich yi' huaad ndiscípulo'adyijich.

²⁷ Yi jäy ajcxy huidi xypamiimbich huidi ich ndiscípulo'adaañp, copicy yajnaxipy ajcxy ayo'n, jadu'n nipaady nejjihuiy ycruudz ti cabiccixy e nicxy yajcruudzpeda'ñiyii.

²⁸ Co miich ajcxy mmijtijc mgoja'ñ, chi miich ajcxy jayijp m'ixtaaccixy e m'a'ixiygixy jadu'ñyi meeñydunaangixy, nej pen müid ajcxy huidi jébi müid myajmaaygixy je mmijtijc, o peni ca'.

²⁹ Ca' yjécyity co anajty je tijc ti yajpoztzigy, chi anajty ca' m'ocajtajni nej myajmayipy, e pinjaty anajty ti xy'ixy, chi ooy xyñixigipy xyajxigipy.

³⁰ Chi jäy ajcxy ymina'ñp: "Jadayaabi yéydijc nigoo ti yajtzondägy tijc poch, e ca' ti ocyajmaayñi."

³¹ O huidi rey ji co chona'ñ tziptumbi müid huingbi rey, çca' jayijp huinmayipy pen jébi chiptuñ müid majc mil jäy, pen je ymidzip müimb müid lipx mil jäy?

³² Ca' yjécyity co je tügpi rey jiguemni anajty müñ, chi quexipy tüg huingapxpi pijctzohuipy may'ajt ca'ydi yi tzip yjadyii.

³³ Hueñypinity ma miich ajcxy pen ca' m'ixmájtzcixy tüg'óciy tijaty miich ajcxy müid, ca' ich yi' huaad ndiscípulo'adyii.

Co je caan ytamtz'ajt ytigooñi

³⁴ Yi caan ooy yi' y'óyity pen ymüid ytamtz'ájtin. Co je caan ytigoy ytamtz'ájtin ca' ji ni ti xücx'ájtin yegipy.

³⁵ Yi caan huidi ti ytigoy ytamtz'ájtin ni ca' y'oybidägnity ma je naax, ni ma je pux huidi aboon'ajtp. Hue' janchtiy yaj'ixjidejtp tibäy. Pinjaty ich n'ayuc xymidohuaañp huen mido'mbicy.

15

Ijxpejt ma je cöbixy huidibi tigooy

¹ Chi ajcxy je yajcuetpidijc etz pocyjäydijc nimijhuağtay ajcxy Jesús tzach'amidoo'idaani ajcxy je' y'ayuc.

² Chi ajcxy huidi ooy tzachmijpidägy judiojäy ytiy'ajt etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy ameech nigapxcixy ni'ojnygixy je Jesús, chi ajcxy ymina'ñ:

—Yi Jesús pocyjäydijc ajcxy ymüg'ajtpy, e yi' müid ycaaygixy.

³⁻⁴ Chi Jesús jadayaabi ayuc ajcxy yajnimay:

—Huidi jäy ji ma miich ajcxy pen ymüid migo'px cöbixy co ytigoy nidügti, çnej ca' yajhu'i'mipy je mada'px majmocx midaaxpi jim ma chinaaydac, chi nicxy ixtäy huidi anajty ti ytigoy ixti cooni paadip?

⁵ Co paadip, chi mic'amy pidägip ma quejycop janch jotcuyc.

⁶ Co yajjadip ma ytiç, chi huomucy ymügütijc etz ymijin ymidijc, nimähuiipy ajcxy: "Jotcugüygix müid ich, ti ich ngöbixy nbaady huidi anajty ti ytigooy."

⁷ Ich miich ajcxy nimaayb co nañ jadu'n tzajpjoty ooy jotcuyc'ájtin ñigi müid co tüg pocyjäy yjothuimbity, ca'ydi müid mada'px majmocx madaax tudägypi jäy huidi ca' ytundigoy.

Ijxpejt ma je meeñ huidibi tigooy

⁸ Chi Jesús yjacmíañ:

—Çhuidi töxyjäy ji pen ymüid majc ymeeñ, co ytigooy tüg meeñ, nej ca' jün nöctzohuipy, e ytiçhuipy pedigpi ixtähuiipy ymeeñ oñydägy ixti cooni paadipy?

⁹ Co paady, chi huomucy ymügütijc etz ymijin ymidijc, e chi nimähuiipy: "Xondaaccix müid ich, ti ich nmeeñ nbaty huidibi ich anajty ti nyajtigoy."

¹⁰ Jadu'n ich miich ajcxy nimäy co nañ jadu'n Dios y'angeles ajcxy ooy yjotcúcity co yjothuimbity tüg pocyjäy.

Ijxpejt ma je ung huidibi ymeeñ yajticxtay

¹¹ Nañ jadu'n Jesús yjacmíañ:

—Tüg yéydijc ymüid anajty metz ymang.

¹² Chi je jacmutzpi nimay yteedy: "Tat, mooygich yi pidägy huidi xypaatpich." Chi je' yteedy je pidägy yajhuaçxy.

¹³ Hueeni anajty xii tzuu cujc ñicxy, co je' ymang mutzpi yajmujctay tüg'óciy huidi yi yjé'ajtpy, chi choón ñicxy huingnaax huinggaip. Chi jim mic'amy yajtunday yajtigoyday tüg'óciy huidi anajty ymiid.

¹⁴ Co anajty ymeeñ tüg'óciy yajtundäy, chi miin tüg mij yuu ma je cajp. Chi ooy je mang mutzpi caayin uucin huit meen jayajmayajtñi.

¹⁵ Chi je' ninicxy tüg jäy ma je jimbi naaxjot ymiduna'ñ anajty. Chi yquejxi ma yrancho idzim cuend'ajtpi.

¹⁶ Ooy anajty janijot'aty ycüxa'ñyii miid je pëtzim huidi anajty idzim y'ojcpy. Chi ni pin anajty ni ti ycamöyii.

¹⁷ Co yhuinma'ñ yajmejch, chi ymiñañ ma yjot yhuinma'ñ: "Jim janch maytumbi ma ñich ndeedy ytijc, ymiid ajcxy jüxcy piicy janch may'amy. ñich ya tzach'ayoob miid yuu xii.

¹⁸ Tzonaambich ya, ñicxa'ñich ma ñich ndeedy, nimähuibich: Tat, ti ndundigöyich miid Dios tzajpjotopy etz miid miich.

¹⁹ Cham ca' ypadyii miich mina'nip co miich xy'ung'adyiijich. Yajtungich jadu'n nej mdumbidijc."

²⁰ Chi je' choñ, ñicxy ma yteedy. Jeguëgyñi anajty ymiñ co yteedy y'ijxpaati. Chi yteedy ypa'ayogoti, e ñicxy poyigy oy jipcobadiy. Chi yögminennajxy etz tzücxu.

²¹ Chi je ung ymiñañ: "Tat, ti ndundigooyich miid Dios tzajpjotopy etz miid miich. Cham ca' ypadyii nicxy miich mina'ñ co ñich miich xy'ung'adyii."

²² Chi je ungedeedy nimay je' ytumbi: "Yajpidzim je huit oybi, mic'amy yajñijeniiygix jada n'ungich, chi mooygix yi cijitiz etz ycig.

²³ Nicx yajtzoongix yi huaj mang ñicxpi, yaj'öccix, chi ngaayim n'uucim e nxiiuunim.

²⁴ Jada n'ungich jadu'n nipaady nejjihuüy anajty ti y'ögy, e chi ti yjugypicy. Tigoooy y' anajty e ti yjädy." Chi ajcxy ooy yjotcugiiy.

²⁵ Chi je ymang mijpi camjoty je' anajty. Co yja'ty nihuingon je ytijc, chi midoy co jäy ooy yxüxy etz y'ech.

²⁶ Chi yaaxi tüg ytumbi y'amidooy: "¿Ti yi' tünip jajtíp?"

²⁷ Chi je tumbi y'adzooy: "Ti yjädy m'uch, ti mdeedy yaj'ögy tüg huaj ñicxpi, co ymang ti huimbity juugy."

²⁸ Chi je ungoob ooy yjotmäty, ca' anajty ytiñhua'ñ tigoty. Huin'it je yteedy ñibidzimi, ycohuaniiyi co huen tigiy tigoty.

²⁹ Chi je' y'adzooy, nimay yteedy: "Janch micanaag jimijt ñich miich miid nduñ, ni ca' ngapxhuimbityich. Ca' chambaad miich ni xycamooyich tüg pi'ccöbixy jaydeb njotcuj'adipyich nxiiunipyich miid nmigügtijcich.

³⁰ Per co yi mmang ti yjädy huidi oy ti yajtundäy yi ymeeñ miid jibic-huinma'ñ miid jibic töxyjäydijc ajcxy, chi ti myaj'ögy huaj mang ñicxpi miid yi' ycixpi."

³¹ Chi je ungedeedy nimay je' ymang: "Miich ung huinixi ya miid n'ity. Tüg'óciy huidi nmäidich miich yi' mje'.

³² Ooy ycopíyity co nxiiuunim etz njotcugiiyim, co yi m'uch jadu'n anajty nej ti y'ögni, e jadachambi ti yjugypicy, ti anajty ytigoy, e cham ti yajpaady."

16

Je ijxpejt ma je mayordomo huidibi ca' yhuindzin miduñ tudägy

¹ Nañ jadu'n Jesús nimay yi' ydiscípulos:

—Jim anajty tügjäy comeeñyi, ymiid tüg ytumbi huidi yi' ypidägy cuend'ajtpi. Chi oy nimäyii co tüg je ytumbi nigoo anajty tzachyajtuñ je meen ma ycapaadyii.

² Chi je huindzin oy yajhuoyii je' ytumbi, chi nimay: "¿Nej jada co ñich jadu'n nimäyijich miid miich ycixpi? Ya yi' cuenti cimoydaaygich nej ti mduñ, etz ca' ñich miich n'ocjactumbi'adaañ."

³ Chi je pidägy cuend'ajtpi jot'ajti: "¿Ti ndunipich? co yi' nhuindzin xyajpidzima'ñich ma yi ytung. Juttajii ca' njatyich, co limosna nbijctzohuipyich tzöydümbich.

⁴ Nejhuiybich ti ndunipich jaydeb jäy ajcxy xycöbigipyich ma ajcxy ytijc."

⁵ Chi tüg tüg huoy pin anajty minuucx'ajtp je' yhuindzin; chi y'amidooy je jayjipi: "¿Jadu'ñyi miich minuucxy'adyii ñich nhuindzin?"

⁶ Chi je' y'adzooy: "Migo'px garafón aceite." Chi nimay: "Matz mnecy, iña' mic'amy, e cojayi' huixchiguijpxmajc."

⁷ Chi jadüg nimay: "¿Miich jadu'ñi minuucxy'adyii?" Chi je' y'adzooy: "Migo'px quipxi'ñ trigo." Chi nimay: "Matz mnecy, cojayi' mida'px."

⁸ Chi je pidägy huindzin capxpaaty je jibicjäybi huidi cuend'ajtp yi' ypidägy co oy yhuinma'ñybaady mij; co jadachambi naaxhuiñjäy huidi ca' miibicy Dios, nügi ajcxy ypëgyity miid yhuinma'ñ, ca'ydi yi jäy ajcxy huidi huinjhuüyb Dios yti'yajt.

⁹ Hich miich ajcxy yam nimaayb migüg'ájtigixy yi jäy ajcxy müid yi meeñ huidibi ca' ytimytiijyity, jigix co je meeñ anajty myajmayajtcixy ji pin miich ajcxy xycóbigip ma jugy'ajttac huinixibi.

¹⁰ Je' jäy ajcxy huidibi yajxon cuydunam je ané'min huidi hueeni, nañ ycuydunamy je ané'min huidibi mijip. Je jäy ajcxy huidibi ca' cuydunaangixy je ané'min huidi hueeni, nañ ca' cuydunaangixy je mijip ané'min.

¹¹ Pen ca' m'ajtcixy nej mgüend'ájtixipy yi jugy'ájtin huidibi ya naaxhuiñ yajpatp, çpin miich ajcxy m'ocayamihui'mamy je jugy'ájtin je riqueza oybi janchyp?

¹² Pen ca' m'ajtcixy nej mgüend'ájtixipy tiibi mihu'ingixy huidi huingjäy yje'ajtpy, çpin miich ajcxy xymöhuihuidibi ajcxy yje'ajtpy?

¹³ Ni tüg tumbi ca' jébi ytuñ müid metz yhuindzin; com tüg je' ixtijäpy etz jadüg mijnicxpedipy; o tüg huidi ycapxycóbigipy, etz jadüg ca'. Miich ajcxy ca' huaad mijpidägipy Dios etz nañ jadu'n mijpidägipy yi comeeñ'ájtin.

¹⁴ Nañ jadu'n midooy jada ayuc yi fariseojäy ajcxy, com ooy anajty ajcxy meeñ adzóccixy. Chi ajcxy ooy nixiici yajxiici Jesús y'ayuc.

¹⁵ Chi Jesús ymínañ:

—Miich ajcxy fariseojäy jadu'n mnaybidáacigixy ma jäy ajcxy yhuinduu nejjuhüy ajcxy ooy m'oyjäyity. Dios ñejhuíydaayb co miich ajcxy müid jibicpi ma mjot mhuinma'ñ. Tijaty huinma'ñ huidi jäy ya naaxhuiñ y'oy'ijxyp, Dios ca' yi' oy'ixy.

Je Dios ycötújcín etz je Dios y'ane'mdac

¹⁶ Chi Jesús yjacmínañ:

—Je taabi je Juan anajty yjiijity, jii'ajtp anajty Moisés ycötújcín etz je y'ayucnajtzcaxiiby ajcxy y'ixpijcín. Huin'it tiempo etz ixti jadachambi jadu'n yajnajtzcaxiy je Dios y'ané'min, e mayjäy ooy ñaybidáacigixy co ytigíhuuaangixy ma Dios y'ane'my.

¹⁷ Ca'chípyty co je tzajp etz naaxhuiñyi ñajxtáhuipy, pero je Dios ycuydunáhuamy tüg'ócíy jadu'n nej ñecy ymína'ñ. Ni tügi letra oy mabaad ymúdzity nicxy ycayajcuyduñ.

Jesús capxticxy nej ypöcyity co jäy ytöxyijc íxmach

¹⁸ Chi Jesús yjacmínañ:

—Huenpinjäyity co ytöxyijc íxmach etz ypicy müid huingbi töxyjäy, ooy anajty mij pocy tuñ. Nañ huenpinjäyity huidibi pijcp müid je töxyjäy huidi ñäy ti y'íxmachyí, nañ mij anajty ypocytuñ.

Je comeeñyjäy etz je Lázaro

¹⁹ Chi Jesús yjacmínañ:

—Ji anajty tüg jäy comeeñybi ñayxoxyii anajty janch ooy müid oyjatyti huit, etz janch oy yca'y ügy jabom jabom.

²⁰ Nañ ji anajty tüg ayoobi jäy huidi limosna pijctzoob, hue' anajty yxií Lázaro. Lázaro jabom jabom anajty ycógnäy ma je comeeñyjäy yti'c'aguu, janch ñibuutzp anajty ooy.

²¹ Lázaro ooy anajty jani'ixy caya'ñ je cayduc tzúztuc huidibi cáb ma je comeeñyjäy yca'ybejt. Oy uc anajty ymiiñ yhueyí je ñíbúdz.

²² Chi jadu'n yjajti co oy y'o'cni je jäy huidi limosna pijctzoob, chi je ángeles ajcxy yajnicxy Lázaro ma je Abraham yajpaady. Chi je comeeñybi nañ jadu'n y'o'cni, e oy yajnaaxtigíyíi.

²³ Chi je comeeñybi jüby ca'oydactuuby tzaachypí anajty jihuíy, chi mij'ijxy jigüegy je Abraham etz je Lázaro.

²⁴ Chi je comeeñybi ycapxy janch mic, ymínañ: “Apteedy Abraham, íich pa'ayoog. Tun may'ajt quex Lázaro, huen yi' ycihuáx yajxoogy müid nii etz xyajtjtzibich ndootz, co íich ooy ayo'n nbaadyích ma jada mij jün.”

²⁵ Chi Abraham y'adzooy: “Oc'ungích, ajihuíhuí co ti mdzinäy ti mjogy'aty müid mhuit mmeeñ agujc jotcujc, e yi' Lázaro ooy ayo'n paty. Jadachambi Lázaro yjotcujc'aty, etz miich jüby mbatpy tzaachypí.

²⁶ E jadügnax, ji tüg mij huoc ma íich ajcxy etz miich ajcxy. Pen íich jim'amy janaxam ma miich, ca' ñjadípyích, nañ jadu'n miich ajcxy ni pin ca' jadípy nej ñaxipy ma íich nyajpaadyích.”

²⁷ Chi je comeeñybi jacnimay Abraham: “Apteedy Abraham, tun may'ajt quex yi Lázaro ma íich ndeedy yti'c.

²⁸ Jim ma íich ndeedy yti'c jim migoox migüex nmídidíyích, huen nicxy yajmídmíydaaccixy, ca'ydi je' ajcxy nañ jadu'n ya minípy ma jada ayoodac.”

²⁹ Chi Abraham y'adzooy: “Yí' ajcxy ymíid necy huidibi Moisés etz Dios y'ayucnajtzcaxiiby ycojaay, huen cuydungixy.”

³⁰ Chi je comeeñybi ymínañ: “Janch jadu'n apteedy Abraham. Pen nidüg yi ógpi ñicxy ma je' ajcxy, jothuimbídi py yi ajcxy.”

³¹ Chi Abraham ymīnañ: “Pen ca' je' ajcxy mijpidägy Moisés y'ayuc je jécyip etz huidi ajcxy jecy'ajt Dios y'ayucnajtzcaxiyy, nañ ni ca' mibijccixipy pen nidüg ögpi yjugypicy.”

17

Huidibi ooy ycodzigijity co n'agānāxim ma pocy

¹ Chi Jesús nimay yi' ydiscipulos:

—Janch tiy'ajt jadu'n co yminip jāy ajcxy huidi yajhuinma'ñydgoyip yi mayjāy ajcxy müd aani. ¡Ay yi' ayoo ajcxy! pinjaty jāy ajcxy yajhuinma'ñydgoyaangixy.

² Nigi y'óyity co ixypy yajyo'cxodziyüi tüg tzaa janch mijpi, e chi yajcōjibijpnaxipy mejjoty, ca'ydi co yajhuinma'ñydgoyipy jada jāy ajcxy huidibi ixpījcin hueeni müd ma Dios ytiy'ajt.

³ Naygüend'ájtigix miich ajcxy co ca' mgapxtigóoyixipy.

Co m'uch xymidundigoopy, e chi mgapxhuñip, e pen jothuimbij, chi mbocymeecxipy.

⁴ Pen m'uch huixtujc'oc xymidundigooy tüg xiibi, nañ huixtujc oc xyñimiñ tüg xiibi, e ymīna'nipy: “Ti njothuimbityich”, huinmeecxipy miich yi', chi jada' miich huixtujc'oc mbocymeecxip.

Je mibijcin ymic'ajt

⁵ Chi je apóstoles ajcxy nimay je Huindzin Jesús:

—Yajyeeg ich ajcxy nmibijcin.

⁶ Chi je Huindzin Jesús y'adzooy:

—Co ixypy miich ajcxy mmibicy Dios jadu'n nej tüg pi'c mostaza pajc, e mnīma' ixypy jada paadzim quipy: “Nayyajpidigii, nicx tina' mejjoty, e xycapxymidohuip yi'.”

Ti huaad tuñ je pin yajcaayb yaj'uuc

⁷ Pen ji miich ajcxy nidüg pin ymüid tüg ytumbi huidi tumb ñaaxjiditzii o yhuaj cuend'aty, co yja'ty ma mdijc, ¿nej jēbi nimay: “Tigi', ixtäg ma mesa etz adzu'at?”

⁸ Hue' janchtiy mnimāhuipy: “Yaj'oyiigich n'adzuu'ibi, co'amed' mhuit, e xymooygich ngaayin n'uucin. E huin'it miich mgayipy m'ügipy.”

⁹ ¿Nej yajnaxipy je' Dioscojuyip müd co je' anajty ti tuñ huidibi yaj'ane'my? Ich minamb co ca'.

¹⁰ Nañ jadu'n miich ajcxy co ti mguydungixy tüg'óciy tiibi Dios xyaj'ane'ngixy, chi mnīnaangixipy: “Je' ich ajcxy je tumbi huidibi ca'p ycapxpaadyity, jēyi ti ndúngixich huidibi ich ajcxy huaad ndungixy.”

Jesús yajtzögy majc jāy jibic pützpa'mmüdpi

¹¹ Nicxp jim Jerusalén anajty Jesús, chi ñaxiy ma Samaria etz Galilea ñaymidziba'n'ájtigixy.

¹² Co anajty mihungoñ tüg cajp, chi jipcoyöyiy majc jāy pützpa'mmüdpi. Chi ajcxy yhuäcxijpy jigüegyñi.

¹³ Chi ajcxy mic ycapxcoody ymīnaangixy:

—Huindzin Jesús, pa'ayoog ich ajcxy.

¹⁴ Co Jesús je' ajcxy ijxy, chi nimay ajcxy:

—Nicx nayguëxigix ma yi teedy ajcxy.

Chi jadu'n yjajti, co ajcxy ñicxy, chi tüyöyjoty oy choocixy.

¹⁵ Nidügti je' ajcxy co ñay'ijxi co ti anajty chögy, chi nihuimbijty Jesús, ooy Dios jāymech cōmay janch cixyot huinijot.

¹⁶ Chi je' ycojxtinay'ahuüy ma Jesús ytecymijc, chi pidacpy yhuñiyijp naaxcíxy yajnaxy Dioscojuipy. Samaritanojäy je' anajty.

¹⁷ Chi Jesús ymīnañ:

—¿Nej ca' nimajc miich ajcxy huidi ti mdzoocixy? ¿Ma ajcxy je' janidaxtucpi?

¹⁸ ¿Nej ca' pin jac yhuimbijty miñ jāymedza'ñ cōmaya'ñ Dios, jēyi tügpajc ti yhuimbity jada samaritanojäy?

¹⁹ Chi Jesús nimay je jāy:

—Pidig, nicxni. Yi mmibijcin ti xyajtzögy.

Nej je' ymūipy Dios y'ané'min

²⁰ Chi je fariseojäy ajcxy y'amidooy Jesús mīna anajty yi Dios ya miñ ya naaxhuñ y'ane'ma'ñ. Chi Jesús y'adzooy:

—Je Dios y'ané'min ca' je' ymūipy jadu'n nej ti yaj'ixy o yajmidoy.

²¹ Ni mgamīnaangixipy co cha je' o jim'amy je'. Dios y'ané'min ya je' cham ma miich ajcxy.

²² Chi Jesús nimay yi' ydiscipulos ajcxy:

—Miim je xii je tiempo ma miich ajcxy anajty ooy xyjamid'idáangixich tüg xii, e ca' ich miich ajcxy xy'ixipy, ich je jāy huidi tzoon tzajpjoty.

²³ Chi jāy ajcxy yminá'nip: "Chaa'amy je', je Cristo", o "Chim'amy je'." Ca' miich ajcxy y' mminíxcixipy, e ni mgabaníxcixipy.

²⁴ Co anajty nmiñich jadügtecy ya naaxhuiñ, ñich, je jāy huidi tzoon tzajpjoty, co ñich anajty nmimiñ n'ané'miñ, jadu'n je' yjadipy nej huídzuco y'aa'an ma tüg tzajp'ijx e nañ jadu'n y'aa'an jadüg tzajp'ijx.

²⁵ Nañ ooy ycopícyty co jayijp ocpáadibich ayo'n, e chi jada xyca'ixa'nibich xycat-zoga'nibich yi jāy ajcxy huidi tzinaayb jugy'ajtp jadachambi tiempo.

²⁶ Com jadu'n nej yjajti jecy'ajty, co je Noé chinaay, nañ jadu'n yjadipy co anajty ñich, je jāy huidi tzoon tzajpjoty, co anajty nxii ndiempo paty mina anajty nmiñich ane'mbi.

²⁷ Janch caayb janch uucp anajty je jāy ajcxy agujc jotcuyc co je Noé ytiñiy ma ymijcajoon. Chi je ayo'nduu ymiñ huidi cijx yaj'ögtigoydäy je mayjäy.

²⁸ Nañ jadu'n yjajti jecy'ajty co Lot chinaay. Je jāy ajcxy jim Sodoma etz Gomorra ycaaygixy y'uuccixy yjuuygixy ytoocixy, etz ytiñcojixy.

²⁹ Huin'it xii co Lot chooni jim Sodoma, chi ycäy tzajpjoty jün etz huidi jindzaa müd conhuidity ytoy, chi cajp ytiyoday.

³⁰ Jadu'n nej ayo'n yjajti taabi chinaay Noé etz Lot ya naaxhuiñ, nañ jadu'n yjadipy ayo'n co anajty nmiñich jadüg'oc ya naaxhuiñ, ñich je jāy huidi tzoon tzajpjoty.

³¹ Je huin'it xii huin'it tiempo pin anajty ñiaayb ma ytiñcop, e ymiid anajty ypidägy jüby tigoty, ca' nimiragipy nicxy ti yajpidzimy, e huidi jāy anajty jim camjoty nañ ni ca' yhuimbidity ma ytiñc.

³² Ajihuiñgix jadu'n nej Lot ytöxyjic ayo'n paty.

³³ Tüg'ócüy jāy ajcxy pinjaty yjugy'ajt tzoogam, tigoyipy yjugy'ajt. Tüg'ócüy jāy ajcxy pinjaty yjugy'ajt tigooyb (müid ñich ycixpi), hue' je' yjugy'ajt ypaadipy chögipy.

³⁴ Hich miich ajcxy nimaayb co je huin'it coodz nimetz jāy anajty ajcxy ma cijx, tüg yajnicñiyb etz jadüg yajhu'i'miñb.

³⁵ Nimetz töxyjäy anajty yjitzcixy, tüg yajnicñiyb, etz jadüg yajhu'i'miñb.

³⁶ Nimetz yëydijc anajty ytungixy camjoty, tüg yajnicñiyb etz jadüg yajhu'i'miñb.

³⁷ Chi je jāy ajcxy huidi ixpijcp Jesús y'ayuc yminañ ajcxy:

—¿Ma jadu'n yjadipy nej miich ti mina'n, Huindzin?

Chi Jesús yminañ:

—Ma anajty je ögpi yajpaady, jim yi luud ajcxy ñimuga'n.

18

Je iñxpejt ma je ayoobitöxyjäy etz je juez

¹ Chi Jesús yajnimay ajcxy tüg ayuc huidijaty ixpijcp ma yi' co ooy ycopícyty Dios nmibijctzoohuim jabom jabom, ni ca' nmidziñim.

² Chi Jesús yminañ:

—Ji anajty tüg juez ma tüg cajp, ni Dios anajty ca' tzigiñy, etz ni jāy ajcxy anajty ca' huindziñiy.

³ Nañ ma je cajp jim anajty tüg co'ögy ytöxyjäy. Je' anajty yminög janam jadojic ma je juez, nimäy anajty: "Nihuaangich ma je nmidzipich."

⁴⁻⁵ Chi je codung ca' co'adzoy ca' a'ixiy tzojic. Chi je juez jot'ajti, yminañ jotjoty huinma'ñjoty: "Oy Dios ca' ndzigiyich, ni jāy ca' nhuindziñiyich, per com jada co'ögytöxyjäy niñi xychach'amayiyich, miñ n'ocnihua'ñich, ca'ydí jadüg'oc ymiñ e xyajcixich anajty nmecxtüjcin."

⁶ Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—Mido'mbic miich ajcxy nej je juez jibicjäybí ti nihuañ je töxyjäy co anajty ti yajtzibiyi.

⁷ ¿Nej ca' Dios ñihuaniñ yi huidibi ti huin'ixy, huidibi mibijctzoob xim tzuum? ¿Huäxcixibiñ, nicx ca' tzojic adzooyi?

⁸ Hich miich ajcxy nimaayb co Dios ñihuänamy mic'amy yi' yjäy. Co anajty nhuimbity ya naaxhuiñ, ñich, je jāy huidi tzoon tzajpjoty, ¿nej nbáadibich mibijcin ya naaxhuiñ?

Je iñxpejt ma je fariseo etz ma je yajcogüejtpi

⁹ Jesús ñimiydac je jāy ajcxy huidi ci'm ooy ñaygömayyí co ooy y'oyjäyity, etz pejxy yi jacjadyiñi jāy ajcxy, chi yajnimay ajcxy tüg jihuimbity ayuc:

¹⁰ —Mejtz jāy ajcxy ytiñiy ma Dios ytiñc capxtacpi. Tüg hue' je' fariseojäy, e jadüg yajcogüejtpi.

¹¹ Chi je fariseojäy ytinay'ahuñy ycapxtägy, chachmina'n jadu'n: "Dios Teedy, Dioscojuyip yajnajxpich com co ca' ñich nbocytuñich jadu'n nej jacjadyiñi jāy ypcyütüñgixy, ca' nmeechich, ca' njibicjäyidyich, ca' nmigapxich huingjäy ytöxyjic, ca' nbocytuñich jadu'n nej jada yajcogüejtpi.

¹² Mejtz xii n'ityich jaygay tũgpi semaan. Chi huen ytim ti nmũidich ngũejtpyich ma Dios majcjaty."

¹³ Per je yajcogũejtpi jiguem ytinay'ahuũy, ni ycapãt'ixy tzajpcijx, jũyi ycaachtzachoxy ymina'ñ: "Dios Teedy, pa'ayoog'ich, ñich pocyjãy'ich."

¹⁴ Hich miich ajcxy nimaayb co jada yajcogũejtpi y'idacy ma ytijc ti anajty yajhuinmecxy ypocy, e je fariseojãy ca' yajpocyhuinmecxy. Huenpĩnity huidi ci'm naygõmayipy, Dios yajtzõydmũib; e pinjaty ca' ñaygõmayyii ci'm, Dios ycõmayũib.

Jesús conucxy je pi'ctijc ajcxy

¹⁵ Chi jãy ajcxy mĩdmiñ pi'c'anãg ma Jesús huen nõdoñy. Co je ydiscipulos ajcxy ijxy, chi ajcxy oiy undaj.

¹⁶ Chi Jesús yaaxi ymigũgtijc nimay ajcxy:

—Ixmatz, huen yi pi'ctijc xyñimiñich, ca' ajcxy mjijpcogapxũygixy, com yi jãy ajcxy huĩdibi yajpatp ma Dios y'ané'min, jadu'n ajcxy nipaady nej pi'ctijc.

¹⁷ Janch ñich miich ajcxy nimãy co hueñypĩnity huidi ca' cõbijci yi Dios y'ayuc ytiy'ajt jadu'n nej yi pi'ctijc ajcxy cõbijcy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' yi' ajcxy ytiy'ajty ma Dios y'ané'min.

Tũg comeeñ'anãg ymiydãgy miid Jesús

¹⁸ Chi tũg micjãy y'amidooy Jesús, nimay:

—Miich oyjãybi Huindzin, çti huaad nduñich co ñich n'alma nidzoocin paadipy?

¹⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—çNej co xytiy'ich oyjãy? Ni pin ya yca'oyjãyity, je'yi Dios tũgpajc y'oyjãyity.

²⁰ Miich mnejhuũyb yi Dios ycõtũjcin. Ca' mmigapxtigoyipy huingbi tõxyjãy, ca' jãyyaj'õgĩpy, ca' mmeedizp, ca' mmigũg nihuambedipy, yajmij'at mdaj mdeedy.

²¹ Chi je' y'adzooy:

—Ti tũg'õciy nguydũdãyich jada cõtũjcin maabi nyeecpidzimy'ich.

²² Co Jesús jadu'n midooy, chi nimay:

—Tigoy'ijtñi ja tũg huidi ca' mduñi. Toocta' tũg'õciy tijaty miich miid, e mo' je meeñ ayoobtijc, huin'it mgomeeñ'adipy jũby tzajpjoty; miin, e pajmag'ich.

²³ Co je comeeñybi jadu'n ayuc midoy, chi ooy yjottigoygoty com ooy anajty ycomeeñty.

²⁴ Co Jesús ijxy co je comeeñybi anajty ti yjotmaybicy, chi minañ:

—Ooy chachchĩpity ytiy'ajty tũg comeeñyãy ma Dios y'ané'min.

²⁵ Jac ca' chípity co ñaxipy tũg camello ma yi xu'ñ yxũtity, ca'ydi co tũg comeeñyãy ytiy'ajty ma Dios y'ané'min.

²⁶ Chi je jãy ajcxy anajty tiibi ajcxy midoogixy Jesús y'ayuc, yminaangixy:

—çPin jada' jẽbi y'alma paadipy nidzoocin?

²⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Huĩdibi naaxhuũnyãy ajcxy ca' jaty nej yaj'oy'ihuipy, Dios jẽbi yaj'oy'iy.

²⁸ Chi Pedro yminañ:

—Hich ajcxy ti nbidãgy n'ixmajtztaaygixy, co nbanicxaangixy.

²⁹⁻³⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch ñich miich ajcxy nnimaaygixy co yi jãy ajcxy huidi ytijc ixmajtz etz ytaj yteedy, ymiguẽx, etz y'ung y'anãg miid Dios y'ané'min ycxipi, ypaadipy ajcxy ya naaxhuũñ ñigi oy'ãjtin, etz ypaadipy ajcxy tzajpjoty tzinaayin huidi ca' ycxipy ytiy'ajty nimina.

Jesús capxypidzimy jadũg'oc co y'õga'ñ

³¹ Chi Jesús huodzon je nimajmetzpi, nimay ajcxy:

—Jadachambi tzoc jamim jim Jerusalén. Nguydunaamyich tũg'õciy jadu'n nej yi Dios y'ayucnajtzcaxũybi ajcxy jaybejty jecy'ajty miid ñich ycxipi, ñich, je jãy huidi tzoon tza-jpjoty.

³² Chi nyajcũyega'ñich ma je romano gobernador, xycamiy'ixipy xycamiypidãgibich ajcxy. Xy'õjibich xyhuindzũjibich xyjijptzũjibich ajcxy.

³³ Xychaachytunipyich ajcxy, xyaj'õgibich ajcxy, e codugiũg xii njugypigipyich jadũg'oc.

³⁴ Chi yi majmetzpi ajcxy ni jadu'ñyi ca' huinjihuũy ajcxy nej yhuimbizimy Jesús y'ayuc. Yũch anajty jada ayuc miid yi' ajcxy ycxipi, paady ca' huinjihuũy nej anajty yajnimaygixy.

Jesús yajhuindicxigy tũg huintzpi jim Jericó

³⁵ Chi jadu'n yjajti co Jesús mihuingõñ je cajp huidi yxii Jericó, chi tũg huintzpi anajty iñãy tũba'áy pijctzoy anajty limosna.

³⁶ Co midooy mayjãy ñaxy, chi je' yajtyy:

—çPin yi' ñajxp?

³⁷ Chi ajcxy nimay co Jesús nazareno najxp.

³⁸ Huin'it je huintzpi mic yminañ:

—Jesús, David y'ap y'oc, ñich pa'ayoog.

³⁹ Je jāy ajcxy huidi anajty jayijp nicxp ooy ogy je huintzpi, nimay co huen amoñ. E je' nīgi mic yminan'idich:

—David y'ap y'oc, ich pa'ayoog.

⁴⁰ Chi Jesús ytinayxijpy oy yajhuoyii. Co je' jim ymejch, chi amidoy, nimay:

⁴¹ —¿Ti mdzojcpy ndunipyich miid miich?

Chi je' y'adzooy:

—Huindzin, yajhuindixiccich.

⁴² Chi Jesús minañ:

—Huindixig, yi mmibijcin ti xyajtögy.

⁴³ Chi je huintzpi mic'amy yhuin y'ixxigy, chi panicxy Jesús, chi ooy jāymejch cōmay yi Dios. Cham tūg'óciy je cajp jāy co ajcxy jadu'n ijxy, nañ ycōmay yjāymejtz yi ajcxy Dios.

19

Jesús miid Zaqueo

¹ Co Jesús ytigiiy jim Jericó, ñajxy cajpujc anajty.

² Chi jadu'n yjajty jim anajty tūg jāy hue' anajty yxi Zaqueo. Hue' je' anajty yajcogüejtpi huindzin, e comeeñ anajty.

³ Ooy yi' anajty tzach'ixa'ñ Jesús, nejhuihua'ñ pin jāy je', chi ca' jajty nej ixipy, je' co anajty ñaxity, etz co anajty ooy mayjāy jim.

⁴ Chi je' ñicxy poýigy jayijp, chi ypejty ma tūg sicómoro quipy, yco'ijxnaxa'ñ co anajty Jesús jim ñaxy.

⁵ Co Jesús jim ymejch, chi pät'ijxy je Zaqueo, e nimay:

—Zaqueo, tzojc minac, com copicy co nicxy njättäga'ñich ma mdijc.

⁶ Chi je' yminajty janch jottigoy, e jotcujc cōbijcy Jesús.

⁷ Co jadu'n ijxy, chi je mayjāy ajcxy nigapxy ni'ojiiygixy Jesús, yminaangixy:

—Ti ñicxy jättacpi ma tūg pocyjāy ytijc.

⁸ Chi Zaqueo ytinayigy, nimay Jesús:

—Huindzin Jesús, cha je' je njugy'ajtich huidi cup nbijc-huäcxaamyich nmöhua'ñich ayoobitijc. Pen ti ich nyajcuetnaxy, nyajhuimbidiipyich midaax jadu'ñyi.

⁹ Chi Jesús yminañ:

—Jadachambi jada jāy ma jadayaabi tijc ti y'alma ñädzögy, com co yi' nañ jadu'n Abraham y'ap'adyii y'oc'adyii.

¹⁰ Ich, je jāy huidi tzoon tzajpjoty, ti nmiiñich ya naaxhuiñ co n'ixtähuibich etz nyanidzögibich tiibi anajty ytiagooy.

Je ijxpejt ma je majci meeñ

¹¹ Co je jāy ajcxy midooy jadu'n, chi Jesús jacyajnimay ajcxy tūg ayuc, com ytimymihuingónip anajty Jerusalén, etz je jāy ajcxy tzachhuinmaaygixy co Jesús mic'amy anajty pidäga'ñ y'ané'min.

¹² Chi Jesús yminañ:

—Tūg micjāy, comeeñjāy anajty, ñicxy ma tūg naaxjot jiguembi, nicxy anajty ytungbicy co yrey'ada'ñ, e chi anajty yhuimbidaani.

¹³ Chi je micjāy mijhuooy nimajc ytumbi, chi moy ajcxy majc meeñ nidüg nidüg, chi ajcxy nimay: “Meeñ yaj'ung'ajtcix ji ixti cooni ich anajty nhuimbityich.”

¹⁴ Chi je ymigogajp ajcxy ca' anajty ixa'ñyii ajcxy je comeeñybi, chi ajcxy yajpaguejxy huingapxpi ma anajty je comeeñybi ñicxy, chi je huingapxpi yminañ: “Ca' ich ajcxy ndzocy co jada comeeñjāy rey'adipy ma ich ajcxy.”

¹⁵ Chi jadu'n yjajty co je comeeñjāy yhuimbijty ti anajty yreytigy. Chi oy yajhuoyii je ytumbi ajcxy, je huidi anajty je meeñ ti yajmihui'mgixy, nejhuihua'ñ anajty jadu'ñi ti yaj'ung'ajtcixy je meeñ nidüg nidüg.

¹⁶ Chi tūg jayijp ymiñ yminañ: “Huindzin, yi meeñ majcjadu'ñi ti nyaj'ung'atyich.”

¹⁷ Chi je rey y'adzooy: “Ooy miich oy mduñ. Jadu'n nej ti mgapxycōbicy miid huidi hueeni, cham m'ane'mipy majc ciudad.”

¹⁸ Chi je mimetzpi ymiñ, yminañ: “Huindzin, yi mmeeñ miğoox jadu'ñyi ti nyaj'ung'atyich.”

¹⁹ Chi je rey nimay je mimetzpi: “Cham m'ane'mipy miğoox ciudad.”

²⁰⁻²¹ Chi je midugigpi ymiñ, yminañ: “Huindzin, cha je mmeeñ huidi ti nmi'ityich, ti nyujpcicyich ma tūg paayi. Ndzigiiybich miich co miich mjāy'aty ahua'ñ, myajpidigtāy huidi ca' mjé'adyii, nañ mdzijcpy huidi ca' ti mnäpy.”

²² Chi je rey yminañ: “Miich jibic ti mduñ, cham ndiyduna'ñ miid mgi'm'ayuc ycixpi. Miich mnejhuibcy co nyajpidigyich huidi ca' njé'adyijich, e ndzicyich huidi ca' ti mnäybich.

²³ ¿Nej co ca' ti mbidägy ñich nmeen ma je banco, jigix co ixypiy nhuimbityich, may meen ixypiy xycidigiyich müd meen'ung?"

²⁴ Chi je rey nimay huidi anajty ajcxy jimip: "Pijci ajcxy yi' ymeen, etz mooygixy yi' tüibi meen yaj'ung'aty majc jadu'ñyi."

²⁵ Chi je jäy ajcxy y'adzooy: "Huindzin, ymid yi' cham majc jadu'ñyi meen."

²⁶ Chi je rey y'adzooy: "Ñich minam co tüg'óciy pinjaty müd, jacyajmóhuip; e huidi ca' ti müidity, oy jamüidity yajpijctáhuip huidi ymüid."

²⁷ Nañ jadu'n ajcxy je nmüdzipich huidi ca' anajty tzojccixy co ñich nrey'adipyich ma yi' ajcxy, yajmüingix ya, yo'cpujxtutaaygix ma ñich nhuinduu."

Jesús ytigüy Jerusalén

²⁸ Co Jesús jadu'n yminanday, chi choñ jim, ñicxy Jerusalén. Jesús jayijp anajty ytüyöy ma je mayjäy.

²⁹⁻³⁰ Jadu'n yjajty co jim yja'ty mihuigon Betfagé etz Betania ma je cop huidi yxii Olivos, chi Jesús quejxy metz ydiscipulos, nimay ajcxy:

—Ñicxix ma yjiibi cajp huidi ji huingon. Co ajcxy mgajptugíhuip mbáatcixipy tüg burro mang ycoxochity, huidi ca' ni pin yaj'inaayñi. Moguejtuutcixipy, etz mmimíngixipy.

³¹ Pen jim pin xy'amidoogixy, ¿nej co yi burro mgoguejtüdy? Chi ajcxy jadu'n m'adzohuipy: "Je nhuindzinich jim tzojcp."

³² Chi je' ajcxy ñicxy huidi Jesús yquejx. Chi ajcxy paty je burro jadu'n nej Jesús anajty ajcxy ti ñimäyii.

³³ Jim anajty ajcxy je burro mang coguejtuutcixy, co ñihuindzin ñimaayi ajcxy:

—¿Nej co yi burro mang mgoguejtuutcixy?

³⁴ Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je nhuindzinich jim tzojcp.

³⁵ Chi ajcxy huigtz miñ je burro ma Jesús. Chi ajcxy jibe'ñ müd yhuit, chi ajcxy Jesús yajburripejty.

³⁶ Co Jesús anajty ytüyöy, chi je mayjäy ajcxy yhuit yé'pcixy tügucj.

³⁷ Co ajcxy mihuigoñ je minac ma je cop huidi yxii Olivos, chi tüg'óciy je mayjäy yjotcugiyday, e ytigüy ajcxy ooy alabanza ñibi Dios ojadajtpi müd je mij huinma'ñ ycixpi co anajty ti ijxcixy huidi anajty Jesús ti tuñ.

³⁸ Chachminaangixy:

—¡Capxpaady je rey huidi miimb müd Huindzin Dios yxii ycixpi! ¡Jotcujc'ajt jiiby tzajpjoty etz cómayin ma Dios!

³⁹ Huin'it nijéjity fariseojäy huidi anajty ajcxy jiiby jäy agujc nimay ajcxy je Jesús:

—Oj yi mjäy ajcxy.

⁴⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Ñich müich ajcxy nimaayb pen yi' ajcxy amomb, yi tzaa tigíhuip mic capxp.

⁴¹ Co Jesús yja'ty jim mihuigon Jerusalén cajp, e co ijxy, chi yaaxy müd je cajpjäy ycixpi.

⁴² Chi Jesús yminañ:

—¡Pen mhujnhuüyb ixypiy müich ajcxy nej mbáatcixipy mjotcujc'ájtin jadachambi xii tiempo! Yüch jada ty'ajt cham ity ma müich ajcxy, ca' huaad m'ijxcixy.

⁴³ Minip je xii je tiempo ma müich ajcxy je mmüdzip ajcxy xyajjüdügipy mgajp müd tzaamacxy, e tziptunipy ajcxy müd müich, yajxon xyajco'adugipy ajcxy jühuidity ma je mgajp.

⁴⁴ Xyñigidaagoodip mdzaaboch ni'ung ni'anäg, ni ca' yhuí'mip tzaagop tzaamacxy, jadu'n yjadipy com müich ajcxy ca' mnejhuüy je tiempo mina je Dios xyñigidägy.

Jesús yajpidzimy je jibicjäydjic ma Dios ytijc

⁴⁵ Chi Jesús ytigüy ma Dios ytijc yajpidzimday tüg'óciy jäy huidi anajty jiiby ajuuyb adoocp.

⁴⁶ Chi Jesús nimay je jäy ajcxy:

—Jadu'n mina'ñ ma jaybétyity: "Ñich ndijci tzajpcapxycapxtägi'ñ yi'." E müich ajcxy hue' mhuaangixy jadu'n nej meetzpi y'ang.

⁴⁷ Jesús anajty yaj'ixpijc jabom jabom ma Dios ytijc, chi je teedy tungmüdpi, etz huidi ajcxy yaj'ixpijcp anajty Dios ñecy, etz mijjäydjic ajcxy nihuinmayiygixy co yaj'ögaangixy Jesús.

⁴⁸ Chi ajcxy ca' ni nej mihuinma'ñybaty nej yaj'öccixy, com tüg'óciy jäy anajty ooy tzach'amidoo'ijt Jesús y'ayuc.

¹ Chi jadu'n yjajty tüg xii anajty Jesús yaj'ixpicy je cajpjäy ma Dios ytijc, capxhuäcxy anajty oybi ayuc. Chi ñimiini je teedy tungmüdpí ajcxy etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy etz mijjäydijc ajcxy.

² Chi ajcxy migapxy Jesús nimay:

—Yajñimaaygich, ¿ma cötújcín ti mbaady co jäy myaj'ixpicy ya ma Dios ytijc? ¿Pín je' tñibi xycötujc möy?

³ Chi Jesús y'adzooy:

—Hich nañ jadu'n nyaj'amidohuamy ich miich ajcxy tüg ayuc, e m'adzóogixip.

⁴ Co Juan (je Bautista) jäy yajñiibejty, ¿pín je' cötújcín moy, je Dios tzajpjotyti o jäy ajcxy?

⁵ Chi ajcxy ytigüiy huinmay'ahuidijtpi ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pen mīnaanim co tzajpjoty choñ je Juan ycötújcín, Jesús xyñimaayimip ya: “¿Nej co ca' miich ajcxy mijpidacy yi' y'ayuc?”

⁶ Pen mīnaanim ajt co jäy cötújcín moy je Juan, chi tüg'óciy cajpjäy tzojc xycögädzim, com ymbijcxy ajcxy co yi Juan, Dios yi' y'ayucnajtcapxüybi.

⁷ Chi ajcxy y'adzooy co ca' ajcxy nejhuüygixy pín Juan ti quexyii.

⁸ Chi Jesús nimay je' ajcxy:

—Hich nañ jadu'n ca' nigapxa'ñich pín ti xycötujcmöyich.

Je iixpejt ma je tumbidijc ajcxy jibicjäybi

⁹ Chi Jesús ymanandacy yajnimay tüg'óciy je jäy ajcxy tüg ayuc, yminañ:

—Tüg jäy pidacy tüg camuuxy ycam, chi yajpijctzoy ytumbidijc, co anajty chona'ñ ñicxa'ñ jiguem jecy jecy.

¹⁰ Co cosecha paty, chi quejxy tüg ytumbi ma je ytumbidijc, huen cīmöyii huídibi je' anajty paatip. Chi je ytumbidijc huinhuojpy jiphuojpy je quejxyöybi yajhuimbijty ca' ni ti mooy.

¹¹ Chi huingbi ytumbi quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' tuñ, huin'o'y jijp'o'y ajcxy, yajhuimbijty ajcxy, ca' ajcxy ni ti mooy.

¹² Chi midugügpí ytumbi quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' yajtzaachüy etz yajhuimbijty ajcxy.

¹³ Huin'it je camuuxyacam huindzin yminañ: “¿Ti ndunipiyich? Ocquejxyich nmang huídibi ooy ndzocych. Ca' jécyity co ajcxy ixipy nmangich, yajmij'adipy ajcxy.”

¹⁴ Chi je ytumbidijc co ajcxy iixy je' yhuindzin ymang, chi ajcxy huinmaygoty nayñimáayigixy miñ xyipy: “Ti ymiñ je cogam ymang, yi' je' jada cam jēdaaniñ. Tzoc yaj'o'cim jigix ich ajt jada cam njē'ajtim.”

¹⁵ Chi ajcxy je cogam ymang yajpidzimí camjoty, chi ajcxy yaj'o'cy.

Chi Jesús y'amidooy:

—¿Ti jada' ytunipy je cam huindzin?

¹⁶ Minip je', miñ yajtigoydäy je ytumbidijc ajcxy, e chi je' je ycam yegüpy müd huingbi tumbi.

Co je jäy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yminañ:

—Ni catzogüpy Dios, nicxy jadu'n njajtim.

¹⁷ Chi Jesús huindicxpejty je mayjäy nimay ajcxy:

—¿Ti tijamy huídí yjabyétyip ma Dios ñecy?

Jadu'n:

Je yēdyjc huídí je jäy ajcxy ca' anajty tzocy, ti Dios pidacy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nejhuüy je tzaa oyjatypí huídibi je pojtzpidijc ajcxy ca' yajtuna'ñ, je' oy ti yhu'mni ma anajty yjaccopücyity.

¹⁸ Pínjaty ca' cōbiga'ñ jada mij'ane'mbi, ayo'n ypadamy, tim jadu'n nipaady nej jihuüy jim ycijxciday ma je tzaa nicx e tijhuüt yjajtähüpy; e pen je tzaa nigidagoty, je' ajcxy janch jaam püx nicxy yjajtcxy.

Yajnidüygixy pen jēbi cogüéjtin yajyecy o pen ca'

¹⁹ Je teedy tungmüdpí etz huídí ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy ooy anajty nihuinmayüygixy madzaangixy je Jesús mic'amy, co ajcxy huinjihuüy co Jesús nimiydáacigixy müd je jihuimbit ayuc, e chigüyb anajty ajcxy je cajp jäy.

²⁰ Chi ajcxy chachhuinma'ñ'ixtaaygixy nej huaad xigixy Jesús, chi quejxy ajcxy iix'ijtpi ma Jesús yajpaady huídí naybidaacip janch ypaat tudägyjäy; chi amidoo'ijtcixy Jesús y'ayuc huídí müd xihuaangixy, chi cüyegaangixy ma je gobernador.

²¹ Chi je iix'ijtpi ajcxy y'amidooy Jesús nimay ajcxy:

—Huindzin, nejhuüyb ich ajcxy co miich m'ayuc ooy y'óyity, etz myaj'ixpicy yajxon, ca' huin'ixpety jäy myaj'ixpicy, etz myaj'ixpicy Dios ytiy'ajt nej jäy jēbi huaad chinaaygixy.

²² ¿Nej copicy ich ajcxy migüedipy je César je romanojäy mij'ane'mbi, o ca'ijj?

²³ Chi Jesús huinjihuüy yi' ajcxy yjibic-huinma'ñ, paady ajcxy nimay:

—¿Ti co miich ajcxy xyjot'ixy xyhuinma'ñ'ixyich?

²⁴ Yaj'ixcich tüg meeñ. ¿Pín y'ahuinax etz pín yxii mimb ma jada meeñ?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Yi César.

²⁵ Chi Jesús nimay ajcxy:

—Cuet ma César huidi César paatip, e ma Dios huidi Dios paatip.

²⁶ Ca' mimadacy ajcxy nej tzu'íxcixy ma mayjäy yhuinduu. Chi ajcxy ooy huinmaay jadu'n nej anajty Jesús ti y'adzóohuigixy, chi ajcxy amoñyi.

Yajnidüygixy je jugy'ájtín ycixpi

²⁷ Chi ñija'tti Jesús tüg saduceojäy, e yi saduceojäy ajcxy yminañ co jäy ögy ca' y'ocjuuyjcní. Chi je' yajtiy:

²⁸ —Huindzin, Moisés jaybety ma yi' ñecy, je jécyip, co tüg yëydijc ytöxyjic yajhui'my ix'ögp, e ca' ymang ti paatcixy. Jëbi je yëydijc y'uch müdtzinäy je töxyjäy jaydëbi yaj'ung'ixip müd y'ajch ycixpi.

²⁹ Jadu'n anajty tügpicy jäy, nihiuxtujc ajcxy ytügquëx'ájtixy, ac yëydijc ajcxy. Je mijpi müdtzinay töxyjäy, chi ix'o'cy, e ca' ymang paty.

³⁰ Chi je mimetzpi ypijcy müd je töxyjäy, e ni ca' ajcxy ung paty.

³¹ Chi je midugügpí ypijcy müd je töxyjäy, e jadu'n je nihiuxtujcpi müdtzinay ajcxy je töxyjäy, ix'o'cy ajcxy, ni ca' ajcxy ung paty.

³² Chi nañ jadu'n je töxyjäy y'ögni.

³³ Co anajty je nihiuxtujcpi jugypijccixy, ¿huidi jada' octöxijc'adiyb je töxyjäy? Com nihiuxtujc ajcxy ti töxyjic'ájtigixy.

³⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Jadachambi jäy pijccixp, ñaymooyigixy y'ung huen pijccixy.

³⁵ Je jäy ajcxy huidibi paatip anajty chináhuip ma je tiempo huidi mimb co ögpi yjugypijccixipy, ni ca' ajcxy ypigipy, ni ca' ajcxy ñaymóoyigixipy y'ung huen pijccixy.

³⁶ Co jäy ajcxy yjugypicy, chi ca' huaad y'ögcixy jadüg'oc, quipxyjaty ajcxy müd je ángeles ajcxy, e Dios yi' ajcxy ung'adih co yjugypigipy müd jemybi jugy'ájtín.

³⁷ Janch co yi' ögpi yjugypigipy, jëbi mbaadip je tiy'ajt ma Moisés ñecy ma jadu'n yjaybétyity, je taab anajty aay'ujtz ytoy, co je Huindzin Dios migapxy Moisés, nimay: “Ích Abraham yDios, Isaac yDios, Jacob yDios.”

³⁸ Je ögpi ca' müdity Dios. Je jäy ajcxy huidi juugyip janchtiy ajcxy ymüid Dios, com co müd Dios ycixpi tüg'óciy jäy ajcxy ymüid yjugy'ajt.

³⁹ Chi jäy ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios ñecy nimay Jesús:

—Oy ti m'adzoy, Huindzin.

⁴⁰ Ca' ajcxy ocjajtni nej jac nimáaygixipy.

Pin je' y'ung je Cristo

⁴¹ Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—¿Nej co müch ajcxy mina'ñ co Cristo David y'ap y'oc?

⁴² David ci'm mina'ñ ma je Salmo necy:

Yi Huindzin Dios nimay ích nHuindzin: “Íña' ya a'oy'amy ma ích.

⁴³ Ixti cooni anajty müch mmüdzip ti nmimadactäyich, jadu'n nej jihüiy ti nbidägyich yi mmüdzip ma müch mdécypocxpejt.”

⁴⁴ Co David yxámoy Cristo ích nHuindzin, ¿nejtz yi' co y'ap'adyii y'oc'adyii?

Jesús xýy je escribas ajcxy

⁴⁵ Chi tüg'óciy cajpjäy jim anajty y'amüid'ijtcixy co Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

⁴⁶ —Naygüend'ájtigix müd yi' escribas ajcxy ydiscípulos, co ajcxy ooy tzojccixy yhuídidaangixy müd yhuít oyjatypi, ooy ajcxy tzojccixy co huen capxpcxyii ma jäy y'amugiy, e ooy ajcxy tzojccixy yi cödumbi íñaybejt ma naymujctac, etz ooy ajcxy tzojccixy cödumbi íñaybejt ma jäy ajcxy yxiidungixy.

⁴⁷ Chi ajcxy yajcijxtayi yi co'ögytöxyjäy ypidägy, e tungixy ooy jecy tzajpcapxycapxi ma jäy yhuinduu. Yi jadu'mbi jäy ajcxy nigí ajcxy Dios chaachytunüyb müd ypocy ycixpi ca'ydi jancipin.

21

Je ayoobitöxyjäy co'ögypi y'ofrenda

¹ Jiiby anajty Jesús ma Dios ytijc co ijxy comeeñjyay may'amy ofrenda pidaacixy ma meeñygaax.

² E nañ ijxy co tüg co'ögytöxyjäy pidägy anajty metz pi'cmeeñ.

³ Chi Jesús yminañ:

—Janch ích müch ajcxy nimäy co jadayaabi co'ögytöxyjäy ayoob jac anaxy jada, ti pidägy ofrenda ca'ydi jancipin.

⁴ Tüg'óciy comeeñydjic ajcxy ypidacyp ma ofrenda je meeñ huidi conajxp. Jadayaabi co'ógytóxyjáy ti pidágy huidi anajty ñigayamy.

Jesús ymínañ co je Dios ytjic yhuíndigoya'ñ

⁵ Nijéjity jáy co ytigíy ma Dios ytjic nímydacy ajcxy co Dios ytjic ooy chach'oy'oydúñity müd tzaa oyjatpyi, e müd tübi jilby yojxcixy. Chi Jesús ymínañ:

⁶ —Tüg'óciy jada huidi ajcxy m'íjxpy ma Dios ytjic, miníp xii tiempo mina jada ñicxy yhuí'my taj xit jada tzaa, ca' ma pochycop.

Je t'iy'ajt ma ca'ni naaxhuíñybi ycixa'ñi ytigoya'ñi

⁷ Chi ajcxy y'amidooy Jesús:

—Huíndzin, ¿mina jada jadu'n ytuníyb yjadíyb nej müch ti mmínañ? ¿Ti t'iy'ajt ji yaj'ixip co jada anajty jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii?

⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Ix mgayajhuin'íngix. Ooy mayjáy ymína'ñ ñaybidááanigixy co je' ajcxy je Cristo, ymína'ñ ajcxy: “Ích je' je Cristo; huíngóniñ anajty je xii je tiempo mina je naaxhuíñybi ycixa'ñ ytigoya'ñ.” Ca' ajcxy axam mbanicxipy.

⁹ Co müch ajcxy ayuc midohuipy co jáy chachchiptungixy, e ñayñibidícigixy, ca' mdzigíyigixipy, com ooy ycopícyity co jada jadu'n jayjip ytuníyb yjadíyb, ca'nán hue' je' anajty tím cijxp tím tigooyb (je naaxhuíñybi).

¹⁰ Chi Jesús yjacmínañ:

—Nayñibidágyib naax cajp müd huíngbi naax huíngbi cajp.

¹¹ E miníp mic'ujx, etz mij yuu mij pa'm xii yaa. E jadiib mij'adzigi'ñ, etz ooy íjxpejt huidi quéxigip tzajpcíxy.

¹² Ma ca'ni anajty jadu'n jadyii, xypahuidíjtcóotcixipy jáy, xymájtzcixipy, xycíyécixipy ma judíojáy ñaymujctac. Chi jáy ajcxy xypidágyipy pujxtigoty, xyajñicxcixipy mach ma rey etz ma gobernador ajcxy yhuínduu. Jadu'n jáy ajcxy jibic xytunípy müd müch ajcxy com co anajty ti xymíjpidáaccixyich.

¹³ Müch ajcxy t'iy'ajt myegípy müd ích nxii ycixpi.

¹⁴ Co jáy ajcxy yxíhuipy ma codungdíjic, ca' ni nej ajcxy mjot'adíyb, ni ca' ajcxy mhuinmayípy nej m'adzóogixipy.

¹⁵ Nyegipyich ayuc etz t'iy'ajt nej huaad mmídzip m'adzoogixy. Ca' mmídzip ajcxy jadípy nej xy'adzóogixipy, e nej xyjacxígyixipy.

¹⁶ Müch ajcxy mgi'mdeedy, mgi'm'uch, mgi'm'ajch, etz mgi'm'ajuogy amígüg xycíyécixipy ma cótujctac. Nijéjity müch ajcxy m'ógyipy müd co anajty ti mmíjpidáaccixy ích n'ayuc.

¹⁷ Mayjáy ajcxy ca' xy'ixaanipy xychogaanipy müd co anajty ti mmíjpidáaccixy ích nxii.

¹⁸ Ni түг müch ajcxy mgóhuay ca' ytigoyípy.

¹⁹ Pen ooy ajcxy mmeextucy, chi m'alma ñídzógyipy huínixii.

²⁰ Co ajcxy m'ixipy Jerusalén anajty ti ñaducy müd ymídzip, huín'it ajcxy mnejhuíhuipy co huíngon je'anajty ma yhuíndigoyaaani.

²¹ Huín'it tiempo je jáy ajcxy huidi jim Judea naaxjot yquéeccixipy ñicxcixipy ajcxy yuugjoty, etz je jáy ajcxy huidi jim Jerusalén queegípy ajcxy, etz je jáy ajcxy huidi camjoty ca' huaad y'ocajptigíyñi ma je Jerusalén cajp.

²² Je tiempo mina yjadíyb ayo'n müd co anajty judío jáy ti ytundigooygixy, je' jada yajcuydundaayb jadu'n nej yjaaybétyity ma Dios ñecy.

²³ ¡Ayoob yi tóxyjáy ajcxy huidi anajty ung tzm'íjtp huín'it xii, etz huidi anajty müd y'ungma'xung! Ooy jadiib mij ayo'n ya naaxhuín etz tzip éjcin ma jada cajp.

²⁴ Nijéjity ajcxy y'ógyipy tzípjoty, e nijéjity yajñicxip tzumy mach ma huíngbi cajp huíngbi naax. E Jerusalén naxmihuágyídydáhuíib yi jáy huidi ca' yjudíojáyity, minípy je tiempo mina anajty Dios yajcixaani yajtigoyaaani yi' ajcxy y'ané'min.

Nejjada' yminípy je Dios y'ung

²⁵ Huín'it xii huín'it tiempo quéxigip íjxpejt ma xii po' etz ma yi madza', ya naaxhuíñ ooy jáy ajcxy jotmay mü'idípy. Je jáy ajcxy ooy chigíhuipy yjihuíhuipy yhuínmay'ahuídidípy ajcxy ooy, müd je mejy ycixpi co anajty chachpidígy chachnógy chachmína'ñ.

²⁶ Yi jáy ajcxy anucxi'ñ yajcidahuíib co anajty ajcxy íxy nej yjadyii huíndu'mybi naaxhuíñ; e huídijaty mic'ajt yajpatp jilby tzajpjoty yúcx'táhuipy yi'.

²⁷ Huín'it müch ajcxy xy'ixípyich, ích je jáy huidi tzoón tzajpjoty, nmíñich jocjoty müd je nmic'ajich, nmíñich müd ích ngótjcin etz ích n'oy'ájtín m'íjpi.

²⁸ Co je ayo'n tiempo jadu'n yjatzondágyipy, chi mba't'íjxcixipy com huíngoníñ anajty mina Dios xyñihuáangixipy xycohuáangixipy.

²⁹ Chi Jesús yajñimay ajcxy түг ayuc, ymínañ:

—Íjxcix yi higuéri etz түг'óciy quípy,

³⁰ co yhuamigý huin'it miich ajcxy nejhuiý co ti yhuingoni mina ypottigüýñi.

³¹ Tim jadu'n nej miich ajcxy ijxpejt mbicy ma higueri quipy co pottiempo ytigüýñi, nañ jadu'n co miich ajcxy m'ixipy je ijxpejt tzajpcixy jadu'n nej yam nyajnimaaigyx, mnejhuíhuipy ajcxy co huingónip je tiempo mina Dios y'ane'mañ ya naaxhuiñ.

³² Janch nimaaybich miich ajcxy co jadu'n yjadüyb ytuniyb jayijp, ca' anajty o'ctáy je jáy ajcxy huidibi tzinaayb jugy'ájtciyxp jadachambi xii tiempo.

³³ Yi tzajp etz naaxhuiñybi naxip tigoyip yi'. Hich n'ayuc ca' ñaxipy ytigoyipy ni camina.

³⁴ Naygüend'ájtigix miich ajcxy ca' mnijot'ájtciyx yi jocnií yi mügií, etz yi tzinaayin jugy'ájtin, jigix ca' ajcxy xyniminipy jotcómofñi je ayo'n xii je ayo'n tiempo.

³⁵ Timetiini minipy je ayo'n tiempo müid jáy ajcxy ycixpi huidi ya tzinaayb ma tüg'óciy naaxhuiñybi. Tim jadu'n nej tüg iyujc ayo'nbaady co timetiini yajtúxuuch.

³⁶ Ni'ixi' ijtciyx, mibijctzoogix Dios, ca'ydi ayo'n ajcxy mbaatcixy huidi jadaanip, jigix jiiiby myajpáatcixipy tzajpjoty ma ñch nhuinduu, ñch, je jáy huidi tzoon tzajpjoty.

³⁷ Xii anajty Jesús yaj'ixpicy ma Dios ytijc, e coodz anajty chooñ ñicxy jim ma cógop huidi yxií Olivos.

³⁸ Jabom jabom jopy jopy ñiminyi tüg'óciy cajpjáy jiiiby ma Dios ytijc tibáy co y'amídoo'idaani ajcxy Jesús y'ayuc.

22

Xiicyöyigixy capxyöyigixy nej huaad Jesús májtciyx

¹ Huingon anajty je xii mina jáy tzajcaagy caaygixy huidi ca' ylevadura müidity, huidi jáy ytijpy pascua xii.

² Chi je teedy müjtungmüidpi etz je escribas yhuinma'ñ'ixtaagyixy nej ajcxy ocyaj'ögipy Jesús. Chigüyb anajty ajcxy je cajpjáy.

³ Chi je mujcu' ytigüy ma Judas yjot yhuinma'ñ. Je Judas hue' anajty ymimetz xii Iscariote, je' nidügti je majmetzpi discípulos.

⁴ Chi Judas ñicxy oy migapxy je teedy müjtungmüidpi etz tzajptijc soldado huindzin, e ycapxytuñ müid je' ajcxy nej jébi cýecy Jesús.

⁵ Huin'it je Jesús ymidzip ooy ajcxy yxoondaccottay. Chi ajcxy ñaygapxi co meeñ möhuangixy je Judas.

⁶ Chi Judas cóbijty je meeñ, chi yhuinma'ñ'ixtay nej jébi cýegipy Jesús ma ca'p mayjáy y'ixyíi yhuindüxcyüi.

Je huindzin Dios y'adzu'ájtin

⁷ Chi paty je xii mina jáy cay je tzajcaagy huidi ca' ylevadura müidity com huin'it anajty ajcxy yaj'ögy cóbixy ymang pascua xiiigixp.

⁸ Chi Jesús quejxy Pedro etz Juan, ñimay:

—Ñicx miich ajcxy yaj'oyi' je pascua adzu'íbi, jaydébí ajt ngaayim.

⁹ Chi ajcxy y'amídooy:

—¿Ma mdzocy co nyaj'oyíhuíbich ajcxy?

¹⁰ Chi Jesús ymínañ:

—Co mdigíhuipy ajcxy cajpjoty, mbaadipy tüg yéydijc huidi yajnicxp tüg majt nii. Mbanicxyp ajcxy je yéydijc cooni yjadípy ma ytijc.

¹¹ Co miich ajcxy mjádípy ma je jáy ytijc, chi ajcxy mnimáhuipy je codijc: “Nhuindzinich jadu'n mínaam: ¿Ma yaj'ahuadz yajpaady ma ngayipyich je pascua adzu'íbi müid ñch ndiscípulotijci?”

¹² Je codijc miich ajcxy xyajni'ixíhuip tüg cuarto ma míméjtzpi piso. Ni'ixi' jim je adzu'íbi.

¹³ Chi Pedro etz Juan ñicxy, chi paty jadu'n nej anajty ti ñimáyií, e jim ajcxy ni'ixíy je pascua caayin uucín.

¹⁴ Co je hora paty, chi Jesús y'ixtacy ma je mesa müid je' ydiscípulos ajcxy.

¹⁵ Chi Jesús ymínañ:

—Ti ooy nijot'atyich co nmüdgayaangixy jada pascua adzu'íbi ma ca'ni'ögyñich.

¹⁶ Hich miich ajcxy jadu'n nimaayb co ñch ni mína ca' njaccayipyich jadüg'oc je pascua adzu'íbi, ixti cooni yajcuydundáhuipy je pascua xii yti'ajt ma Dios y'ané'min.

¹⁷ Chi Jesús conígy je ügy co Dioscojúyiy yajnaxy, huin'it ymínañ:

—Uccix jada ügy, naymóoyigixy miich ajcxy.

¹⁸ Cham ñch miich ajcxy ñimáy co jadu'n nej yjacnicxa'ñ xii tiempo ca' vino nii üga'ñich ixti cooni Dios y'ané'min yminípy ya naaxhuiñ.

¹⁹ Nañ yconígy Jesús tüg tzajcaagy co mibijctzooy Dios, huin'it tujc-huäcxy moy discípulos ajcxy, e chi ajcxy ñimay:

—Jada tzajcaagy ñch nninícx'ajtpyich huidi ngýejcipyich ma yi o'cin müid miich ajcxy mbocy ycixpi. Jada ijxpejt miich ajcxy mü'idípy oy jáymech müid ñch ycixpi.

²⁰ Co anajty ti ycaйдааyгixы, chi Jesús con'гы je үгы jadүg'oc, chi ym'inañ:

—Jada vino je' jada Dios y'ayuc yt'y'ajt jemybi jadu'n yi' nej ичh nni'py huidi temam yogam müd miich ajcxy ycixpi.

²¹ Jadachambi yi jäy huidi xyc'iyegaambich ma nmidzipich, ya je' cham müd'iñäyich ma jada mesa.

²² Janch jadu'n njada'n n'ayoohua'n'ich jadu'n nej ti nyajniгодуг'iyiijich. ¡Ayo'n padamy je jäy ayoob huidi xyc'iyegaamyich ma nmidzipich!

²³ Chi je nimajmetzpi ajcxy ñayñimaayi miñ xy'ipy:

—¿Pin jada' yi' ma ичh ajt huidi jadu'n tundigoyam?

Yajcapxcójicy pin jada' jacñigi ym'ijity

²⁴ Chi je nimajmetzpi huidi Jesús anajty ti huin'ixy ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiiyi pin jada' jac mijpi oc'idipy.

²⁵ Chi Jesús nimay ajcxy:

—Yi reyes ajcxy y'ane'myb ajcxy naax cajp jadu'n nej түg huindzin, yi' ajcxy huidibi ane'mb yajt'ijcixy co ooy oytuungixy.

²⁶ Müd miich ajcxy ca'ydi yjadu'nity. Hue' janchtiy je mijpi ma miich ajcxy huen ñaybidägyii nej jihu'y ymützity. E je huidi nigohuajc'ajtp huen ñaybidägyii nej jihuiy je' je' je tumbi.

²⁷ ¿Pin je' jacm'ijp? ¿Huidi iñaybi ma mesa, o huidi ni'ixi'yb a'ixi'yb caayin uucin? Yi' je' jacm'ijp huidi iñayb ma mesa. Per ичh ijtpich müd miich ajcxy jadu'n nej huidi ni'ixi'yb aa'ixi'yb caayin uucin.

²⁸ Müch ajcxy ti m'ijtcixy müd ичh ma anajty ayo'n ti nyajnaxyich.

²⁹ Paady ичh miich ajcxy түg ané'min nmooyb, jadu'n nej ичh ndeedy ti xymöyich.

³⁰ Jaydëbi miich ajcxy mgáaygixipy m'uuccixipy ma ичh nmesa jüby ma ичh n'ané'min e m'iñähuiipy ajcxy ma je ane'mdac, e mdiydúngixipy m'ané'mgixipy je nimajmetz pi'cy Israel ñaax ycajp.

Jesús capxpizimy co Pedro ym'ina'nañ co ca'p Jesús ix'y'adyii

³¹ Nañ jadu'n je huindzin Jesús ym'inañ:

—Simón, Simón, jadachambi je mujcu' xyjot'ixaangixy xyhuinma'n'ixaangixy jadu'n nej jäy trigo huimbojy co yajhuätzaangixy.

³² Per ичh Dios nmibijctzooyich müd miich ycixpi, jigix miich ca'ydi mmibijcin ytigoy'ity. M'ina anajty miich ti mjothuimbity, jotmic migáp'ixipy yi mmigügtijc ajcxy.

³³ Chi Pedro ym'inañ:

—Huindzin, jotcuje ичh nnicxa'n'ich müd miich oy pujxtigótyity, etz oy ndim'y'ögibich müd miich.

³⁴ Huin'it Jesús nimay Pedro:

—Ичh miich nimaayb co ca'ni anajty tzey yax'igy jabom jopy co miich miná'nip tugig'oc co miich ca' xy'ix'adyiijich.

Huigomb hori ma Jesús y'ocyaj'ijxmadzañ

³⁵ Chi Jesús nimay ydiscipulos ajcxy:

—Co ичh miich ajcxy jayhuin nguexy, ni mmoral, ni ca' mmeefñydijc, ni mgig ti mmi'oogixy, ¿nej myajtigoy'ijt ajcxy ti jatyi?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Ni ti.

³⁶ Chi Jesús ym'inañ:

—Jadachambi pin ymeeñydijc etz ymorral müd, huen minicx; nañ pin ca' müdity y'espada, huen toogy yjocx huit, chi juy'ipy y'espada.

³⁷ Ичh miich ajcxy nimaayb co copicy jada yajcuydunipy huidibi mimb jaybety müd ичh ycixpi ma Dios ñecy ma jadu'n ym'inañ: “Yaj'amichomujc (je Cristo) müd yi' ajcxy huidi jibicj'ayip.” Tüg'ócy mimb jaybéty ma Dios ñecy müd ичh ycixpi, yajcuydunipy yi'.

³⁸ Chi Jesús ydiscipulos ajcxy ym'inañ:

—Huindzin, cha metz espada.

Chi Jesús y'adzooy:

—Huen müd yi'yi.

Jesús Dios mibijctzoy jim Getsemani

³⁹ Chi Jesús jim choñ ñicxy ma je cop huidi yxii Olivos, com jim anajty nicxy coodz coodz, chi je' ydiscipulos ajcxy ypanicxi.

⁴⁰ Co ajcxy yja'ty ma je cop, chi Jesús ym'inañ:

—Mibijctzoogix Dios huen xypubedipy xypudig'ihuiipy ajcxy ca'ydi mdig'iygixy jibic tuum.

⁴¹ Chi Jesús huinhuáctuty je discípulos ajcxy tüg tzaagäch yjiguëgyity, chi ycoxtinay'ahuüy ytiüüy Dios mibijctzoob.

⁴² Chi Jesús yminañ:

—Dios Teedy, pen miich m'a'ixiüyb pñjcigich jada tzaachypi, ca' ñich huaad nyajnaxyich, per ca' ñich huaad ngi'mdzócin nguyduñich, miich mdzócin huen myajcuyduñ.

⁴³ Chi ñayguéxici tüg ángel tzajpjoty chooñ, jotmic migapxy je Jesús.

⁴⁴ Yam anajty Jesús ooy ytaj ymay, chi Dios mibijctzooyb jacmictägy. E je yxibitnüi ypidzimy janch jadu'n yi' anajty nej ni'py janch mijjaty y'ocnajtza'cxixiüñi.

⁴⁵ Co ypidigy ma anajty Dios mibijctzoy, chi nihuimbijty je' ydiscípulos ajcxy, chi oy paatcixy maab anajty ajcxy miid jotmay.

⁴⁶ Chi Jesús nimay ymigügtijc ajcxy:

—¿Ti co mdzachmaagixy? Pidíccix mibijctzoogix Dios, ca'ydi jibic tuum mdigiügyixy.

Yajnicxcixy mach je Jesús

⁴⁷ Jim Jesús anajty ymigügtijc ajcxy miidcapxy miidmiydägy, co je mayjäy oy yjäty. Jayijp anajty ymiñ je huidi anajty xñijp Judas, yi' je'anajty nidügti ma je nimajmetzpi Jesús ydiscípulos ajcxy. Chi Judas mihuingoñ Jesús co anajty tzüxcxa'ñ.

⁴⁸ Chi Jesús yminañ:

—Judas, ¿nej miid tüg tzüxcin mgüeycy ma ymidzip, je jäy huidi tzoon tzajpjoty?

⁴⁹ E je' ajcxy huidi anajty Jesús ymiid, co ajcxy ijxy jadu'n nej ytuñiyi yjadyii, chi ajcxy yminañ:

—Huindzin, ¿tzoc ajt mihuimbijtim?

⁵⁰ Chi nidüg je' ajcxy yajtzaachüyi je teedy mijtungmiidpi tüg ytumbi, quejtzpujxi tüg ytätz'ac a'oy'amybi.

⁵¹ Huin'it Jesús yminañ:

—Ixmajtcix, huen jadu'ñyi.

Chi nidoni je jäy ytätz'ac, e jadu'n yajtzoocy.

⁵² Chi Jesús nimay ajcxy huidi nimiini, yi teedy tungmiidpi ajcxy, yi Dios ytijc policia huindzin etz mijjäydijc:

—¿Ney co xyñimíngixyich miid pujx etz mguipyijpxu'ñ jadu'n nej jihuüy ñich tüg meetzpi?

⁵³ Jiüby ñich anajty jabom jabom ma Dios ytijc, e ca' miich ajcxy ti ti mduñ miid ñich. Per cham jedu'n je tiempo mina miich ajcxy xy'ane'myich etz je jibicpi xymimadägyich.

Pedro yminañ co ca' ix'yadyii Jesús

⁵⁴ Chi ajcxy majch je Jesús, yajnicxy ajcxy, e pidacy ma teedy mijtungmiidpi ytijc. Je Pedro jiguëgyijhui' anajty ypanicxyii.

⁵⁵ Jim ajcxy jin yajmijiy tibägujç chi ajcxy y'ixtactay nidüg'óciy. Pedro y'ixtacy nañ jadu'n ma je jäy ajcxy.

⁵⁶ Huin'it tüg pödumbi ijxy Pedro iñäy ma jümba', chi huindicxpejty nimay:

—Jada yëydijc nañ ymiid anajty Jesús.

⁵⁷ Chi Pedro ca' cöbijcy, yminañ:

—Töxyjäy, ca' ñich yi' n'ixy'adyii.

⁵⁸ Nañ jahueengi huin'it jadüg jäy Pedro yhuindicxpejti, ñimaay:

—Miich, yi Jesús ajcxy anajty miid m'ity.

Chi Pedro yminañ:

—Ca' n'ñichity.

⁵⁹ Ti anajty tüg hori ninaxni co oy huingbi yminandägy:

—Janch co jada yëydijc yi' anajty miid y'ity Jesús. Com nañ galileojäy yi'.

⁶⁰ Chi Pedro yminañ:

—Ca' ñich nhuinjihuüy nej miich mmina'ñ.

Capxni anajty je Pedro co tzey oy yaaxígy.

⁶¹ Chi je Huindzin Jesús ni'ixxhuimbijty je Pedro. Huin'it Pedro jäymetzcootti je' ayuc nej anajty yHuindzin Jesús ti ñimäyii: “Ni ca'ni anajty tzey yaaxígy cham coodz co miich tugü'oc xycoyüdzibiyich.”

⁶² Chi Pedro ypidzimy tibäy, oy jiüby yäxy miid tájin máyin.

Nixiiccixy yajxiiccixy yi Jesús

⁶³ Je jäy ajcxy huidi anajty Jesús cuend'ajtp, ooy ajcxy nixiicy niyaaxy, etz nañ ooy ajcxy huingoxy jipcojxy.

⁶⁴ Chi ajcxy huingoxodzy, e cojxy ajcxy ma yhuinñijjp, nimaaygixy:

—Octiygapx, ¿pin ti xycoxy?

⁶⁵ E ooy anajty miid yjibic ayuc cixy cuety nimaaygixy.

Jesús mijjuntajoty yajpaady

⁶⁶ Co yx̄im̄iŷy, chi yömyujcy yi teedy m̄j̄tungm̄id̄pi ajcxy, yi m̄ij̄jäyd̄j̄c ajcxy, etz yi escribas ajcxy, chi ajcxy y'amidooy:

⁶⁷ —Nimaayḡich ajcxy ¿nej miich je' je Cristo?

Chi Jesús y'adzooy:

—Co ix̄yipy n̄nigapxich, ca' miich ajcxy m̄ibiḡipy.

⁶⁸ E pen iich miich ajcxy n'amidooyb, ca' miich ajcxy xy'adzohuip̄yich, etz canan huin'it xyñajtm̄adz̄ih̄uib̄ich miich ajcxy.

⁶⁹ Jadachambi e ñicxa'ñi iich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, n'ix̄täga'ñich a'oy'amy ma Dios mic'ajtm̄id̄pi.

⁷⁰ Chi nidüg'óc̄iy je' ajcxy y'amidooy:

—¿N̄ej janch co miich Dios xy'ung'adyii?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich ajcxy jadu'n m̄inamb co iich n̄j̄j̄ity.

⁷¹ Chi ajcxy yminañ:

—¿Ti ajt njac-huáan̄im̄ testigo? Ti ajt yam ci'm n̄midoohuim̄ nej m̄ina'ñ.

23

Jesús ma Pilato yhuinduu

¹ Chi tüg'óc̄iy je mayjäy ajcxy ypid̄igy, chi yajnicxy ajcxy Jesús ma je gobernador Pilato.

² Chi ajcxy ytiḡiŷy x̄ibi yminaanḡixy:

—Jada jäy naax cajp yaj'ix̄p̄j̄c huidi ca' ytiy'ájtity. Yi' adujctáhuam co ca' huaad n̄migüéjt̄im̄ César, e ymina'ñ ci'm co yi' je' je Cristo huidi rey'ajtpi.

³ Chi Pilato y'amidooy Jesús:

—¿N̄ej miich je' judío jäy xyrey'ajtp?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n m̄inamb.

⁴ Chi Pilato nimay je teedy tungm̄id̄pi ajcxy etz je mayjäy:

—Ca' iich ti pocy n̄baadȳich ma jadayaabi ȳȳdj̄c.

⁵ Chi Jesús ymidzip n̄gi anajty ajcxy yminan'ad̄ītz̄c̄ixy:

—Jada Jesús naax cajp tzachyajqueec-huäcxtaayb je judíojäy m̄id̄ yi' y'ayuc. Yajtzondacy Galilea, e jadachambi ya Judea jadu'n id̄ich.

Jesús ma Herodes yhuinduu

⁶ Co Pilato midoy Jesús ymidzip ajcxy nigapxy Galilea, chi y'amidooy pen galileojäy je Jesús anajty.

⁷ Chi mic'amy huinj̄hūiy co yi' jim anajty yajpaady ma Herodes y'ane'my, chi jim quejxy ma Herodes huidi nañ jadu'n anajty yajpatp jim Jerusalén huin'it x̄ii.

⁸ Co Herodes ijxy Jesús, chi oy jotcuḡiŷy com t̄iŷyip anajty ooy ja'ixa'ñ, ti anajty may ayuc midoohui, e ahuixy anajty co m̄ij̄huinma'ñ tun̄ipy.

⁹ Janch may ayuc ooy jayaj'amidoy, e Jesús ni tüg'aa ca' y'adzooy.

¹⁰ Jim anajty teedy m̄j̄tungm̄id̄pi etz je escribas ajcxy, tzachn̄iḡib̄éjt̄c̄ixy m̄ict̄ägy.

¹¹ Chi Herodes m̄id̄ yjäy ooy n̄ix̄iicy yajxiicy Jesús, ca' m̄ij̄'ijxy m̄ij̄pidacy. Chi xoixy m̄id̄ oyhūit etz quejx̄huim̄bijty jim ma Pilato.

¹² Huin'it x̄ii Herodes etz Pilato ajcxy ñaym̄iḡügp̄ijci, com naym̄ijotma'tip anajty ajcxy huin'it tiempo.

Jesús yajmoy ysentencia co y'ögipy

¹³ Chi Pilato huomujcy yi teedy m̄j̄tungm̄id̄pi, yi cajtungm̄id̄pi, etz yi naax cajp.

¹⁴ Chi ajcxy nimay:

—Ti miich ajcxy xyajnim̄inḡixyich jadayaabi ȳȳdj̄c, jadu'n miich ajcxy m̄inamb co ooy jäy yajqueec-huäcxtay. Ti iich yi' jatiyduñich ma miich ajcxy m̄huindu, ca' iich yi' ni ma ypocy ti n̄baati, jadu'n nej miich ajcxy mx̄iḡixy.

¹⁵ Nañ ni ca' Herodes ti pocy ti paady ma jada jäy, com ti njayajniquexyich, ni ti pocy jada Jesús ca' ti tuñ huidi huaad nyajco'öḡiyich.

¹⁶ Miñ n'octzaachytuñich, jayd̄ebi n̄najtm̄adz̄ih̄uib̄ich.

¹⁷ Jadu'n je gobernador anajty costumbre m̄id̄ity co najtm̄adz̄iy tüg machyjäy m̄ix̄ijoty.

¹⁸ Chi je mayjäy tügm̄ucy ajcxy yminaandacy:

—¡Yaj'öḡ jadayaab Jesús! ¡Najtm̄adzi' yi Barrabás!

¹⁹ Je Barrabás anajty pujxtigoty ti ypid̄agyii co anajty ti nibid̄igy je gobierno, nañ ti anajty yj̄äy'aj'ögy.

²⁰ Chi Pilato nimay ajcxy jadüg'oc co najtm̄adz̄ih̄ua'ñ Jesús.

²¹ Chi je mayjäy janch mic yminañ:

—¡Yajcruudzpet miich yi'! ¡Yajcruudzpet miich yi'!

22 Chi Pilato ymīnañ je midugig'ocpi:

—¿Ti Jesús ti tundigoy? Ca' yi' ma ypocy nbaatich. Miñ n'octzaachytuñich, e najtz-madzihuibich.

23 Je jāy ajcxy nīgi anajty ymīnaan'adiutzcixy janch mic, co huen yajcruudzpejty. Chi ajcxy jadu'n mimadacy Jesús co chachne'ngixy je teedy tungmüdpī, etz je cajpjāy ajcxy.

24 Chi jada' Pilato cuyduñ jadu'n nej je jāy ajcxy anajty pijctzoy.

25 Chi Pilato najtzmadziy je Barrabás huīdi anajty pujxtigótyip, co anajty chach jāy yajqueec-huācxy, etz yjāyay'ōgy, je' huīdi yi' jāy ajcxy ypijctzou. Chi Pilato cīyejcy Jesús ma yi' ajcxy huen tungixy nej tzojccixy.

Jesús yajcruudzpejti

26 Chi je judío jāy ajcxy yajnicxy Jesús. Jim tü'am ajcxy mīnaybaati tūg jāy huīdi anajty ti choof camjoty, huīdi anajty yxii Simón, e ycogájpity anajty Cirene. Chi adzip ajcxy Simón yajjuejycabi y Jesús ycruudz, e yajpanicxy ajcxy Jesús.

27 Jac'axam anajty naax cajp panicxcixy, etz nañ may tōxyjāydjic ajcxy chachyaaxcixy müid jotmay müid yi' ycixpi.

28 Chi Jesús ni'ijxhuimbijty je tōxyjāydjic ajcxy, chi nimay ajcxy:

—Miich Jerusalén tōxyjāydjic ajcxy, ca' xyñiyáaxcixich. Nayñiyaaxigix miich ajcxy ci'm etz m'ung ajcxy ycixpi.

29 Chi ypaadipy tiempo co jāy ajcxy ymīna'nipy: “Jotucj je tōxyjāy ajcxy huīdi ca' y'ung ixy, huīdi ca' ti y'ungtzimīgy, etz huīdi ca' ti y'ung yajtzitzcixy.”

30 Chi je jāy ajcxy nimaydāgipy mījtun mijcop: “Niigidagótcich ajcxy”; etz je mutztun mutzcop: “Yajtigooygich ajcxy.”

31 Pen jāy ajcxy tzaachypi ayo'n mooyb Dios y'ung, nīgi ajcxy jacjiini ytundigoya'ñ müid Dios yjāy, tim jadu'n nipaady nej pin puxam tzuxy quipy nañ puxamy quipy títzpi.

32 Nañ jim anajty yajnicxcixy müid Jesús jametz pocyjāy. Tú'ciy müid Jesús anajty yaj'ōgaangixy.

33 Co ajcxy oyjāty jim ma tūg it huīdi jāy ytijpy ōgpi cohuajc, chi ajcxy jim Jesús yajcruudzpejty müid metz pocyjāy: tūg pocyjāy a'oy'amy, jadūg anajty'amy.

34 Chi Jesús ymīnañ:

—Dios Teedy, mecxi ajcxy ypocy, com ca' nejhuiyigixy ti ytungixyp.

Co je soldados anajty ajcxy yajhuācxaani ac je'y Jesús yhuīt, chi ajcxy ijxy suerte pin ocjēdiib.

35 Jim je cajpjāy anajty yhuindicxcixy, yam je tungmüdpī nixīgy yajxīgy Jesús, ymīnañ ajcxy:

—Jada Jesús huingjāy ti yajtzōgy, huen cham ci'm nayyajtzōgyii, pen yi' je' je Cristo, je huīdi Dios ti huin'ixyi.

36 Nañ jadu'n je soldados ajcxy nixiiccixy yajxiiccixy Jesús, nimijhuāgy ajcxy möhuaangixy anajty vino ta'mbi.

37 Chi je soldados ajcxy ymīnañ:

—Pen miich Rey'ajt ma yi judío jāy ajcxy, nayñihuāñii ci'm.

38 Ma Jesús ycōdu jim anajty yjaayity griego'amy, latin'amy, etz hebreo'amy: JADA JE' YI JUDIOJÁY AJCXY YREY.

39 Chi tūg pocyjāy huīdi anajty cruudzcxixy ooy nixiicy yajxiicy Jesús ymīnañ:

—Pen miich je' je Cristo, naygohuāñii ci'm, e cohuaangich iich ajcxy nañ jadu'n.

40 Chi je jadūgpi pocyjāy oy y'adzooy, ogy ymīgūg, nimay:

—¿Nej ca' miich Dios mdzigīy. Ca' m'ixy co tú'ciy ti nbōcycāhuim?

41 Iich ajt janch paatip jadu'n, co jadu'n jada ngōbījcim tzaachypi je tiibi ndundigooyim. Jada yaabi Jesús janch ni ti jibi'cpi jada ti catuñ.

42 Chi je pocyjāy nimay Jesús:

—Tun may'ajt xyjāy medzipich co anajty mjāty jiiiby ma m'ane'mdac.

43 Chi Jesús oy y'adzooy:

—Janch iich miich yam nimāy co cham iich miich müid'ijtnipy ma je oybi it.

Jesús y'o'cni

44 Co cujcxii'bi paty, chi oy ycoodzīy tūg'óciy naaxhuīñ ixti minacyxiini.

45 Chi xii' ca' y'oc'ani. Chi je huīt oy yci'tzhuācxy huīdi anajty adīydujcp je Dios y'it jiiiby ma Dios ytijc.

46 Huin'it Jesús mic ypātcapxy ymīnañ:

—Dios Teedy, cham nyajcīdigīy iich n'alma.

Co Jesús jadu'n ymīnañ chi y'ōgy.

⁴⁷ Co je soldado huindzin ijxy jadu'n nej anajty ti ytunyii ti yjadyii, chi ooy jāymejch y'i Dios yminañ:

— Janch co jadyaabi yēydijc anajty tudāgy yjāyity.

⁴⁸ Chi je mayjāy tiibi anajty jim yōymūjccixy yhuindūxcixy, co ajcxy ijxy jadu'n nej ytuuni yjajti, chi ajcxy huimbijtaayñi cajpjoty yam ycaach tzachcōjccixy miid jotmay ycixpi.

⁴⁹ Cham tūg'ócixy Jesús ymīgūgtijc ajcxy huidi anajty miid ñay'ixy'adyii, etz tōxyjāydijc ajcxy huidi anajty Jesús ti ypadzonyii jim Galilea, jiguēgy je' anajty ajcxy yhuindūxcixy.

Yajnaaxtigy ajcxy Jesús

⁵⁰ Jim anajty tūg yēydijc huidi anajty yxii José, hue' anajty ycocājipity Arimatea ma Judea naaxjot. Je' anajty judío miitungmūdpī, e je' ooy anajty chach'oyjāyity etz ytudāgyjāyity.

⁵¹ Je' nañ yjijp'ijxy anajty co yminipy je Dios y'ane'min, e ca' je' anajty jijptigiyiy miid jacnaagity miitungmūdpī co ajcxy yaj'ōgy Jesús.

⁵² Chi José ñicxy ma Pilato oy pājctzoohui Jesús ñinīcx.

⁵³ Chi yajminajcy ma cruudz, e mo'ñ miid tūg sávana, chi pidacy ma ōgpi jut, ma tūg tzaahuinguetzmiyc ma ca'ni anajty ni tūg ōgpi jiihy yajpidāgyp.

⁵⁴ Je' anajty ajcxy ni'ixiyyb a'ixiyyb je pascua xii e je' anajty tim tzondāgan je pócxin xii.

⁵⁵ Chi je tōxyjāydijc huidi anajty ti ypadzoñyii Jesús jim Galilea, panīcxy ajcxy je José axam. Chi ajcxy nañ jadu'n ijxy je ōgpi jut, etz je niñīcx jadu'n nej jiihy yajpidacy.

⁵⁶ Chi ajcxy yhuimbijttay cajpjoty. Chi ajcxy yaj'oyiyy ujtz xuucpi, tzoy, etz unguento, chi amay'ajty je pocxinxi, jadu'n nej anajty cōtūjcin y'ane'my.

24

Co Jesús y'ōgy chi yjugypijcy

¹ Co je seamaan y'ixtigiy janch tim ticxīcp je tōxyjāydijc ajcxy ymiñ ma je o'cpi jut, chi miñiñ ajcxy ujtz xuucpi, etz tzoy huidibi anajty ti yaj'oyiyyigixy. Nañ jadu'n miidjadyii tōxyjāydijc miñ.

² Chi ajcxy paty je tzaa ti anajty yjidiguegyii ma je o'cpi jut'aguu.

³ Co ajcxy ytigiy jutjoty, chi ca' ajcxy paty je Huindzin Jesús ñinīcx.

⁴ Chi jadu'n yjajty, jiihy anajty ajcxy jutjoty huinmaaygixy, co ñayguēxiigi ma ajcxy ymijc metz yēydijc janch adīcxp anajty yhuut.

⁵ Chi ajcxy ooy chigiy, chi ajcxy yhuindactay, chi je metzpi yēydijc yminañ:

— ¿Na'amy co m'ixtaaygixy yi jugypī ma yi tiibi y'ōgy?

⁶⁻⁷ Ca' je' ya, ti je' yjugypicy. Jāyméjtzicx jadu'n nej mina'ñ jim Galilea, co yminañ:

— Ooy ycopīcyty co iich, je jāy huidi tzoon tzajpjoty, naycīyegipy pocyjāy cī'am. Yi' ajcxy xyajeruudzpedipyich, chi njugypigipyich codugūg xii.

⁸ Chi ajcxy oy jāymejtzcooty nej anajty Jesús ti ymina'ñ.

⁹ Chi je tōxyjāydijc ajcxy yhuimbijttay ma o'cpi jut. Chi ajcxy yajmūdmīydactay jadu'n nej anajty ti ijcixy ti midoogixy miid Jesús ydiscīpulos ajcxy je nimajmetzpi etz jacjadyii jāy huidi yajpaatp ma je' ajcxy.

¹⁰ Je tōxyjāy ajcxy huidi ooy ma Jesús ñaaxtigiy, je' je' anajty ajcxy: María Magdalena, Juana, etz María Jacobo ytaj, e cham jacnaagity ymīdōxyjāydijc.

¹¹ Chi Jesús ydiscīpulos ca' ajcxy tim mijpidacy je tōxyjāydijc ajcxy ayuc, hue' ajcxy tijy nigo y'occapxcixy y'ocmīydaaccix, paady ca' ajcxy mībijcy.

¹² Chi Pedro ypidigy ñicxy poyīgyi ma anajty Jesús ti ñaaxtigiy. Chi Pedro yco'ixiyy ma je o'cpi jut, chi ijxy co ca' jiihy ni ti, jēyi Jesús yhuut abicy y'ooxnāy. Chi Pedro yhuimbijty ma ytiyc jihuūy ooy jadu'n nej ti ytuñyii yjadyii.

Ma Emaús tū'aa

¹³ Huin'it xii metz Jesús ydiscīpulos ajcxy ñicxy ma tūg cajp mutzpi hue' anajty yxii je cajp Emaús, hue' yjiguemyity miid Jerusalén tugi'px estadios (majmetz kilómetro).

¹⁴ Chi amydaacip anajty ajcxy ñicxy. Nigapxcixy nimīydaaccixy nej Jesús ti yjaty ti y'ayoy.

¹⁵ E jadu'n yjaty ma anajty ycapxcixy ymīydaaccixy je nimetzpi, chi Jesús cī'm nimijhua'cy je metzpi, chi miid ñicxy ajcxy yquīpxy.

¹⁶ Oy anajty ja'ijxcixy, ca' ajcxy tuñcuend pin je' anajty.

¹⁷ Chi Jesús y'amīdooy je' ajcxy:

— ¿Ti miich ajcxy miydacy ma yam mdūyōgyixy? ¿Nej co mdājicyy mmāgyixy?

¹⁸ Chi tūg huidi anajty yxii Cleofas y'adzooy:

— Janch tūg'ócixy mayjāy nejhuiydāy je ayo'n ti ytunyii ti yjadyii. ¿E miich naydūg jim jāttac Jerusalén, e jadu'n tijy ca' mnejhuūy?

¹⁹ Chi Jesús je' ajcxy nimay:

— ¿Ti ti ytuñyii ti yjadyii?

Chi je' ajcxy ymīnañ:

—Jesús Nazaretpi, huidi Dios y'ayucnajtzcax̄iyp, yi' anajty mij jánchip ma yi ayuc etz huinma'ñ ma Dios yhuinduu, etz cham ma tūg'óciy naax cajp.

²⁰ Chi yi' ajcxy je teedy mījtungmīd̄pi etz iich ajt ndungmīd̄pi Jesús yajcīd̄iḡiyp je gober-nador co huen yaj'ōgyii. Chi ajcxy yajcruudzpejty.

²¹ Hue' iich ajcxy anajty ndzach'ahuix̄yyp co yi' je' huidi Israelj̄y ajcxy cohuānaam ma ymidzip. Jadachambi jada' ymiduḡiḡx̄i ma jadu'n ti ytunyii ti yjadyii.

²² Cham iich ajcxy ndōxyj̄ydiyc ajcxy ooy xy'adziḡiypgix̄yich. Ti y'oygixy janch ticx̄cp ma o'cpi jut.

²³ E com ca' ajcxy paaty je ñaaxñcx̄, chi ajcxy yhuimbijtni yminaangixy co ti ijc̄x̄cixy yi ángeles ajcxy, hue' je ángeles ajcxy ymīnañ co Jesús yjuugyity.

²⁴ Huin'it nijējity nm̄iḡgt̄j̄c̄ich ooy ma o'cpi jut, paty ajcxy janch jadu'n nej tōxyj̄ydiyc anajty ymīnaangixy. Ca' je' ajcxy ijxy Jesús.

²⁵ Chi Jesús ymīnañ:

—M̄iich jāy ajcxy ooy ajcxy m'ajjuuñity m̄jotjuuñity, ca' ajcxy ti mdzojcm̄bijccixy co ajcxy mjamibigá'ñip huidibi y'ayuc najtzcax̄iypbi ajcxy ycapxy!

²⁶ ¿Nej ca' anajty ycop̄icyity co je Cristo ayo'n paadip, e huin'it ytiḡihuip tzajpjoty ma yi' y'it oybi?

²⁷ Chi Jesús yajnimaay ajcxy Dios ytiy'ajt, chondāgy ma Moisés ñecy, etz tūg'óciy jacjadyii necy huidi Dios y'ayucnajtzcax̄iypbi yjaay, yajxon ajcxy yajni'ix̄yday jadu'n nej yjaybētyity m̄id̄ je Cristo ycx̄pi.

²⁸ Chi ajcxy mihuingoñ je mutz cajp ma anajty ñcx̄cixy, je Jesús jadu'n ñaybidaaci jadu'n nej jihūy jacjiguem ñicxy.

²⁹ Huin'it ajcxy nimay adzip:

—Hu'm m̄iich m̄id̄ iich ajcxy, n̄iḡi jada chuu'iy'ad̄ich.

Chi Jesús ytiḡiyp cajpjoty yhui'my m̄id̄ je' ajcxy.

³⁰ Chi jadu'n yjajty co anajty ti y'ix̄taaccixy caaybi, chi Jesús tūg tzajcaagy con̄gy, e yajnajxy Dios cojuyp, huin'it tujc-huācx̄y moy ajcxy.

³¹ Huin'it ajcxy ijxcajpy Jesús. Chi Jesús m̄ic m̄iciy yaj'ijxtigoy.

³² Chi ajcxy ñayñimaayi:

—¿Nej ca' yjānchity co iich ajt ooy njihūiyim jotjoty huinma'ñjoty co anajty ajt jim xym̄id̄m̄yadacim tū'am, etz co ajt x̄yñajtzcax̄iypim je huidi jaybety ma Dios ñecy?

³³ E tim huin'ity ajcxy tūbj̄ccixy, chi ajcxy ñcx̄cix̄ni jim Jerusalén. Ní'amugi' ajcxy paty je majtūḡpi Jesús ydisc̄ipulos ajcxy e jacjadyii jāy ajcxy.

³⁴ Chi ajcxy minaangixy:

—Janch yi' co ti yjugyp̄icy je Huindzin Jesús, com ti oy ñayguēx̄gyii ma Simón.

³⁵ Chi Cleofas nim̄yadacy jadu'n nej tū'ay anajty ajcxy ti ñaybaatigixy m̄id̄ Jesús, etz jadu'n nej ajcxy Jesús ijxcajpy co tzajcaagy ti tujc-huācx̄y.

Jesús ñayguēx̄ici ma je' ydisc̄ipulos ajcxy

³⁶ Jūby anajty ajcxy tzachnim̄ydaaccixy co Jesús oy ñayguēx̄gyii ma je' ajcxy. Chi ytinay'ahūy cujc'amy ma je' ajcxy, chi ymīnañ:

—Jotcugi' m̄iich ajcxy.

³⁷ Chi je' ajcxy ooy ñay'adziḡiyi ooy huinmaaygixy, hue' ajcxy tijy ijxmañ̄iyb.

³⁸ Chi Jesús nimay je' ajcxy:

—¿Na'amy co m̄jot m̄huinma'ñ ti ytigoydaaygixy? ¿Nej co m'aa'ajt̄igixy m̄jot'ajt̄igixy pin iich?

³⁹ Ijxcix m̄iich ajcxy iich ngi' iich ndecy, iich jēni iich. N̄idongich etz ijc̄c̄ich ajcxy. Tūg esp̄iritu ca' m̄id̄ity chūch ni ypajc, jadu'n nej m'ijxcixy iich nm̄id̄ity.

⁴⁰ Co Jesús jadu'n ymīnañ, chi ajcxy yaj'ijxy yci' ytecy.

⁴¹ Per ca'ni ajcxy m̄ib̄jcy m̄id̄ co anajty ajcxy chachjotc̄j̄city, chi Jesús ajcxy nimaayi:

—¿M̄id̄ ajcxy ti ii mgayipy?

⁴² Chi ajcxy moy Jesús acxtzāy, etz tūg j̄idy serpāg.

⁴³ Chi cōbijcy, chi ycaay y'uucy jim ma je' ajcxy yhuinduu.

⁴⁴ Huin'it Jesús ymīnañ:

—Huidi m'ijxyp cham je' je' huidi nyajnimay jayhuin, co iich m̄iich ajcxy anajty m̄id̄'ij̄tcixy, co cop̄icy nguydundāhuib̄ich jadu'n nej yjaybētyity ma je Moisés ñecy je jēcyip, etz jacjadyii Dios y'ayucnajtzcax̄iypbi ñecy, etz yi salmo necy.

⁴⁵ Huin'it je' ajcxy yjot yhuinma'ñ ym̄iñ ymejch, jaydēbi huinjhūiygixipy huidi jaybētyip.

⁴⁶ Chi Jesús yjacmīnañ:

—Jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy co copicy co je Cristo paadip ayo'n e yjugypigipy codugüg xii, maabi anajty y'ögy.

⁴⁷ Huen ajcxy yajcapxhuäcxy Dios ytiy'ajt huindu'my naaxhuiñ, chondägip Jerusalén, co ooy ycopícyity huen jäy ajcxy jothuimbijtcix jaydëbi ajcxy paadip pocyhuinmeecxin.

⁴⁸ Müich ajcxy nidiy'ajt'adipy tüg'öciy jadu'n nej cham ti m'ijxcixy ti mnejhuüygixy.

⁴⁹ Jadachambi nguexipyich ma müich ajcxy je huidi nDeedyich ti xyaj'ahuanüygixy. Hui'mgix ya Jerusalén ixti cooni ajcxy xyñidigihuip xycödigihuip je Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidi tzonam tzajpjoty.

Jesús ypa'ttigüyñ tzajpjoty

⁵⁰ Huin'it xii Jesús müid tzoñ je' ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy yajppidzimy, ñicxy ajcxy mihuington je Betania. Chi Jesús xajhuäcxy yci' mibijctzoy Dios müid je ymügügtjic ajcxy ycixpi.

⁵¹ Chi jadu'n yjajty ma anajty Dios mibijctzoy müid yi' ajcxy ycixpi, chi abicy yajhui'mni je' ajcxy e je' ypättigüyñi jüby tzajpjoty.

⁵² Chi yi' ajcxy jim yjac-huäcxijpy Dios ojadajtcixy. Chi ajcxy yhuimbijttaayñi jim Jerusalén janch jotcuje.

⁵³ Chi ajcxy jabom jabom anajty ñicxcixy ma Dios ytjic chajpcapxycapxcixy, ojadajtcixy jäymejtcixy yi' Dios, Janch jadu'n jada. Amén.

SAN JUAN

Jaayhu:'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

Dios y'ung huidibi y'oy ya naaxhuiñ yejci Dios y'ayuc tiy'ajt

¹ Co naaxhuiñybi oga'n chondacy jiiyim anajty Dios y'ung, e yi' yajnejhuñy jäy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Dios y'ung tú'ciy anajty yajpaady ma Dios.

² Je' tim oga'n'aty anajty yajpatp ma Dios.

³ Tüg'óciy huidijaty yaj'ixp yajpatp ya naaxhuiñ, yi' yaj'oyiyday yajcojtay. Tüg'óciy huidijaty Dios yajcojy, tú'ciy ytuñ müd y'ung.

⁴ Dios y'ung yi' jugy'ajtyejctayb ma tüg'óciy naaxhuiñyjäy. Müd co jugy'ajtyejctäy ma tüg'óciy naaxhuiñyjäy, je' je' tiy'ajt co Dios y'ung ymüid Dios ymic'ajt. Jadu'n nipaady nej tüg' jün huidibi jäy codücxp.

⁵ Ya naaxhuiñ yajpaady anü. Yi anü jadu'n yi' nej coodzpi. Yi Dios y'ung ti mimiñ ya naaxhuiñ Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n Dios y'ayuc ytiy'ajt ma jäy yjot yhuinma'n nej tüg' jün ytiücxp agoodztuuyb. Yi anü ca' ñaygodigiyii müd Dios ytiy'ajt.

⁶ Ma'xung'ajt tüg' yëdyjc huidibi Dios anajty ti yajñibicy. Hue' anajty yxii Juan.

⁷ Yi' oga'n tiy'ajt yejc co Dios ymic'ajt etz ytiy'ajt yajpaady ma Dios y'ung, jigix tüg'óciy je jäy ajcxy camübjctähuipy je Dios y'ung. Dios y'ung jadu'n nipaady nej tüg' jün huidibi codücxp ma jäy ytüyöy.

⁸ Je Juan ca' je' anajty yjéjity je Cristo, je huidibi capxhuäcxp Dios y'ayuc ytiy'ajt. Hue' janchtiy je Juan ñidiy'ajt'ajt je Cristo.

⁹ Je Dios y'ung hue' je' ma'xung'ajty ya naaxhuiñ. Je' je' anajty je Dios ymic'ajt etz ytiy'ajt ymüid, je janchypi, ma jëb tüg'óciy jäy ya naaxhuiñ patcixy Dios ytiy'ajt.

¹⁰ Je Dios y'ung ya anajty yhuidity naaxhuiñygyxy. E jada naaxhuiñ yi' yaj'oyiyday. E may je naaxhuiñyjäy ca' ajcxy ijxajpy.

¹¹ Je ymigügtijc, je judiojäy, je' ajcxy nimiini, e may ajcxy je ymigügtijc ca' ajcxy ycöbijci.

¹² Tüg'óciy je jäy ajcxy pinjaty mijpidac yi' yxii yi' ymic'ajt, yi' ajcxy yajmoy Dios ymic'ajt, e jadu'n nipaty nejñihuñy ajcxy Dios y'ung'adyi.

¹³ Canan hue' je' co naydijuyb Dios y'ung co ti yma'xung'aty jadu'n nej jäy ajcxy y'ocma'xung'aty. Nañ ni ca' yjadu'nity nej jäy tijy, nej jäy jip'ixy, ni canan jäy jadu'n ti huinmay. Hue' janchtiy Dios jadu'n ti huinmay.

¹⁴ Je Dios y'ung ya naaxhuiñ je' yma'xung'ajty müd ñinixc etz chinay müd naaxhuiñyjäy. E üch ajcxy n'ixich yi' y'oy'ajt etz ymic'ajt, jadu'n nej Dios Teedy y'ung tüg'pajc oy'ajt etz mic'ajt müidity.

¹⁵ Juan ñidiy'ajt'ajt je Dios y'ung, e chi capxypidzimy, e jadu'n ymüinañ:

—Jada je' je' jäy huidibi üch jadu'n nimiydaacich ma müch ajcxy. Je huidibi miimb jac'axam ma üch, jac mic'ajt müd yi' ca'ydi üch, com jacjayijp yi' jugy'ajt paty ca'ydi üch.

¹⁶ Je Dios y'ung oy xchojcm xyñihuñyim mijcajee, paady je' tuuñ may'ajt oy'ajt mijcajee müd üch ajt ycixpi.

¹⁷ Com Dios y'ané'min ycötujcin micpi hue' Dios yajñigüeje je Moisés. Co Dios quejxy Jesucristo ya naaxhuiñ, chi may'ajt oy'ajt tuñ müd je jäy ajcxy ycixpi, e nañ je' ytiy'ajt yajñigüeje je Jesucristo.

¹⁸ Je Dios ni caminaabi pin ca'ixyñi, je y'ung tüg'pajci yajpatp ma Dios Teedy ity. Je Dios y'ung ti xyajnejhuñyim nej Dios yajpaady.

Juan el Bautista je' tiy'ajt yejc co Jesús je' anajty Dios y'ung

¹⁹ Jadaabi je' je' tiy'ajt huidibi Juan yejc, co judío jäy ajcxy quejxy nijéjity teedytjic etz tzajptjic tungmüdpi. Jim ajcxy chooñ Jerusalén nicxy ma anajty Juan yajpaady, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Mbin müch? ¿Nej müch je' je' Cristo huidibi Dios yquexamy?

²⁰ Je' ñigapx je tiy'ajt, ca' ñaygoyützi, chi ymüinañ:

—Ca' üch njéjity je Cristo.

²¹ Chi ajcxy jac'amidooy:

—¿E pin müch mnaydijyüi? Pen ca' mjéjity je Cristo. ¿Nej müch je' je' Elías?

Chi Juan y'adzooy:

—Ca' je' n'üchity.

Chi ajcxy jac'amidooy:

—¿Nej müch je' je' Dios y'ayuccapxhuäcxpi, je huidibi ñigapxy ma Dios ñecy co ymüinañ ya naaxhuiñ?

Chi Juan y'adzooy:

—Ca'.

²² Chi y'amidooy ajcxy jadüg'oc:

—¿Mbin miich? Jigix ñich ajcxy tiy'ajt nyajñicxibich ma yi tüibi ñich ajcxy xyquexyich. ¿Ti miich nayxiigoyäxyii?

²³ Chi Juan yminañ:

—Ñich je' je jäy huidibi Dios y'ayuccapxhuaäcxip ma tüg migtigüduum, tim jadu'n nej jiiiby jaybey ymiññ ma Isaías ñecy, nañ tim jadu'n ñich nmınaññich co copicy nayñi'ixiiyigix ma yi mjoy yi mhuinmaññ, jëbi naybaatigixy müid mHuindzin Dios. Jadu'n nej jäy icyipy tü'aa yaj'oyiy co tüg huindzin ymiınaññ.

²⁴ Je teedytjic etz tzajptjic tungmüidpi huidibi oy migapxy Juan, hue' anajty ajcxy fariseojäy ti yquexyii.

²⁵ Chi ajcxy jactim'amidooy Juan:

—¿Ti miich co mjäyyajñibety? Peni ca' miich mjëjity je Cristo, ni mgajëjity je Elías, ni mgajëjity huidibi Dios y'ayuc najtzcapxyiyip.

²⁶⁻²⁷ Chi Juan y'adzooy:

—Ñich hue' jäy nyajñibetyich müid nü. Ya naaxhuiññ ji tüg jäy huidibi miich ajcxy ca' m'ixy'adyii. Je' huidibi jac'axam mimb ma ñich, je huidibi ca' mihuaadity nicxy yi' xytumbi'adyiijich, nicxyich ycighuin nguejich.

²⁸ Jadu'n ytuni yjajti jim Betábara, jim'amy ahuin ma Jordán mij nü, jim anajty Juan jäy yajñibety. Juan tiy'ajt yejc co Jesús je' anajty yjugy'ajt yegam müid ñich ajt nbocy ycixpi.

Jesús nayyajhuindzigihuaanip ma Dios müid jäy ajcxy ypocy ycixpi

²⁹ Chi je com jabom co ijxy Jesús anajty ñimiñyii, chi Juan nimay je jäy ajcxy:

—Cha je' ymiññ je Dios yjäy huidibi Dios nayyajhuindzigihuaanip müid naaxhuiññyäjy ajcxy ypocy ycixpi. Tim jadu'n nej judiojäy ajcxy Dios huindzigiy müid ypocy ycixpi.

³⁰ Jada je' huidibi ñich nnigapxypich co jac'axam ymiınaññ ma ñich tüg yëydjic huidibi ñigi Dios ymic'ajt y'oy'ajt müidity ca'ydí ñich. Com jiiyim anajty yi' yjugy'aty co oga'n naaxhuiññybi chondacy.

³¹ Oy ñich anajty ca' yi' n'ixy'adyiijich huingíxy jipcxíxy, nyajñibejtich jäy, jigix yi judiojäy nejhuñhuip ajcxy co ji yajpaady je Cristo je huidibi Dios ymic'ajt müid.

³² Chi Juan nigodiy'ajt'ajty je Cristo co yminaññ:

—Ñich ti n'ixyich yi Espíritu Santo jiiiby choñ tzajpjoty, jadu'n yquëxgy nej tüg muuxy, e chi y'ixtacy ma Jesucristo.

³³ Tiyudägy ca' ñich anajty n'ixy'adyiijich. Je Dios huidibi xyquejxich jäy yajñibejtpi, je' ñich anajty jadu'n ti xyñimäyich co je jäy ma anajty n'ixyich je Espíritu Santo ñigidägyii anajty etz yhuim'y ma je'. Je' je' jadu'n anajty huidibi y'adigihuiipy yjottigihuiipy Dios yjihuiññ ymic'ajt ma je jäy ajcxy.

³⁴ Cham nnigapxpetyich co ñich ti n'ixyich je jäy, e nyejcpych tiy'ajt co je' je' je Dios y'ung.

Jesús yhuin'ijx nijëjity jäy huidibi anajty ydiscípulo'andaanipy

³⁵ Chi je com jabom jopy jim anajty Juan yajpaady müid metz jäy huidibi ixpijcp ma yi'.

³⁶ Chi anajty ajcxy tzachhuindicxy Jesús co anajty jim ñaxy, chi Juan nimay je metzpi jäy: —Oc'ijxcix ocnejhuñyigix, cha je jäy huidibi Dios nayyajhuindzigihuaanip müid naaxhuiññyäjy ypocy ycixpi.

³⁷ E je metzpi jäy huidibi anajty ajcxy ixpijcp ma Juan, co jadu'n ajcxy midoy nej Juan yminañ, chi ajcxy Jesús padzooñ.

³⁸ Chi Jesús y'ijxhuimbijty, chi ijxy co anajty ajcxy ypanicxyii, chi jada' nimay ajcxy:

—¿Ti ajcxy m'ixtaayb?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ¿ma tüiyi ti mja'ttägy?

³⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Miingix, jigix ajcxy m'ixipy ma ti nja'ttägyich.

Chi jada' ajcxy panicxy, e chi ajcxy ijxy ma anajty ti yja'ttägy. Je huin'it xümbi chi jim je' müid yhuim'y, com mijminacyxi anajty co ajcxy jim ymejch.

⁴⁰ Andrés, je Simón Pedro ymiguëx, je' anajty tüg tzoönip huidibi nimetz ajcxy midoy jadu'n nej Juan yminañ, etz je' anajty ajcxy ti padzooñ Jesús.

⁴¹ Chi jada' Andrés oy ixtäy y'uch Simón tim jayijp, chi nimay:

—Ti ñich ajcxy nbaady je Mesías —jadu'n je ayuc Mesías yhuimbizimaññ Cristo.

⁴² Chi Andrés müidnicxy Simón ma Jesús, e chi Jesús huindicxpety, nimay:

—Miich je' Simón, Jonás miich xy'ung'ajtp. Miich je' mxii'adiyib Cefas —huidibi ayuc'amy huimbizimb tzaa.

Jesús je' yhuin'ijx Felipe etz Natanael

⁴³ Chi com jabom Jesús chooñ ñicxy jim Galilea, chi minaybaati Felipe, chi jadu'n nimay:
—Pajamgich.

⁴⁴ Felipe jim anajty ycogajpity Betsaida, nañ je' je' je' cajp ma anajty ajcxy ycogajpity Andrés etz Pedro.

⁴⁵ Chi Felipe minaybaati je jäy huidibiyxi Natanael, chi jadu'n nimay:

—Ti ñich ajcxy je' nbaadyich je jäy huidibi yajni gapxp yajnimiydacp ma Moisés ñecy, etz yi Dios y'ayucnajtzcaxi ybi ñecy. Yi' je' je' Jesús, José y'ung huidibi cogajpip jim Nazaret.

⁴⁶ Chi Natanael y'adzohuimbijty:

—¿Nej jim Nazaret ti choñ tüg oyjäyi? Com ac jadu'n jäy yminañ co ac jibicjäydijc jim tzinaayb.

Chi Felipe yminañ:

—Jam ci'm octim'ix.

⁴⁷ Co Jesús ijxy co Natanael ñimiñyii, chi jadu'n yminañ:

—Cha tüg judíojäy huidibi ca' pin huin'ñinipy.

⁴⁸ Chi Natanael yminañ:

—¿Nej miich ti xy'ijxcapyich pin jäy ñich?

Chi Jesús nimay Natanael:

—Ca'ni anajty Felipe xyñimaayñi: “Jam íxim je Jesús” co anajty miich jii by'emy ma je higueri quipypa't, huin'it ñich miich ti n'ijxcapy.

⁴⁹ Chi Natanael y'adzooy:

—Huindzin, miich je' Dios y'ung. Miich je' Rey'adam ma je judíojäy ajcxy.

⁵⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Miid co ti nnimäy co jii by'emy anajty miich ma je higueri quipypa't co ñich miich ti n'ijxcapy. ¿E ti mdimjanimibicy? Jactimmijhuinmañ etz jactimmij'oy'ajt m'ixamyb mbadamyb.

⁵¹ Chi Jesús jadu'n yminañ:

—Janch tim tiy ñich miich ajcxy yam jadu'n nimäy co m'ixipy ajcxy yi tzajp y'ahuäch etz Dios y'angeles ajcxy chooñ tzajpjoty xyñigidägyich, e ypa'ttigüygixy jadüg'oc tzajpjoty. Choongixy yja'tcixy ma ñich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty.

2

Jesús y'oy ma anajty jäy nixi duñ tüg pijcin jim Caná

¹ Midugügxibi anajty maabi ajcxy Jesús minaymigápaxigixy, ma je cajp huidibi yxi Caná ma je Galilea naaxjot jim anajty huinxidungixy tüg jäy huidibi anajty ti ypicxy. E jim anajty nañ jadu'n Jesús ytaj.

² Chi Jesús miid je' ydiscípulos ajcxy yajhuooy jim ma je xii anajty ytuñyii yjadyii.

³ Ti anajty vino yciñtaayñi, huin'it Jesús ytaj ñimayñi:

—Ca'p ajcxy müdiñ vino.

⁴ Chi Jesús y'adzooy ytaj nimay:

—Ca' ti jotmay nmüdidyich müid miich töxyäy. ñich nhorí ca'ni paady mina jäy ajcxy nyajnejhuñhuibich pin ñich.

⁵ Chi je ytaj nimay je tumbidijc ajcxy:

—Mdúngxixipy nej anajty ajcxy Jesús xyñimaaygixy.

⁶ Jim anajty tudujc tzaadu'tz ma anajty nii y'ity. Je nii anajty ajcxy yajtumy b co anajty ajcxy yciñbujcixy jadu'n nej ypocy ixpujicixy, jadu'n anajty ajcxy judíojäy costumbre müidity. Tügpí tzaadu'tz ymüid anajty yjot metz majt tugüg majt nii.

⁷ Chi Jesús nimay je tumbidijc ajcxy:

—Yaj'ujtzcix yi tzaadu'tz müid nii.

E chi ajcxy yaj'ujtzatay mabaat y'a'ujtznaxy je tzaadu'tz.

⁸ Chi Jesús yminañ:

—Yajpidzimigix cham yi nii, e yajni cxcix jii by ma huidibi ane'mb ma yi caydac uuctac.

Chi ajcxy yajnicxy je nii.

⁹ Co jada' je ane'mbi jihuyimajch je nii ti anajty yvinocojy, chi mijhuoy je yëydijc huidibi anajty ti ypicxy. Je ane'mbi ca' anajty nejhuñy ma anajty je vino ti choñ. Jëyi anajty je ytumbidijc ñejhuñy co nii anajty ajcxy yajpidzimigixy ma je tzaadu'tz.

¹⁰ Chi je ane'mbi nimay je huidibi anajty ti ypicxy:

—Tüg'öciy jäy ajcxy huidibi xiidumb, hue' ajcxy yajtumy b jayijp je vino oybi. E co jäy ajcxy ooy yxondaacni, chi oyñihuidibi vino nii jacyajtungixy. Miich janchtiy, ti m'amay'aty yi vinonii oybi ixti chamni myajtuñ.

¹¹ Je' je' je oga'nibi mijhuinma'n huidibi Jesús ytuun jim Caná ma Galilea ñaaxjot. Chi yajniguéxgy je ymic'ajt etz y'oyjáy'ajt. E je huidibi anajty ajcxy yaj'ixpijcpy, chi ajcxy ooy mibijcy mijpidacy je Jesús.

¹² Co jadu'n tüg'ócxy ytuni yjajti, chi Jesús y'idacy jim ma je cajp huidi yxii Capernaum müd ytaj etz y'uch ajcxy, etz huidibi anajty yaj'ixpijcpy. Jim ajcxy yhuácxijpy tüg xii mejtz xii.

Jesús yajpidzim ajuuybi adoocpi ma Dios ytiyc

¹³ Tim huington anajty je pascua xii huidibi judío ajcxy ytumy jim Jerusalén, paady Jesús ñicxy jim.

¹⁴ Jim ma Dios ytiyc Jesús paty je' huidibi anajty ajcxy ajuuybi adoocpi, jadu'n nej ma ymiñ huaj, borregi, etz muuxy (huidibi jäy ajcxy Dios yajhuindzigiiyb). Nañ jim meeñyhuingogombidijc anajty ajcxy y'ifaaygixy ma ymesa.

¹⁵ Chi Jesús yaj'oyiiy tüg cochac huoajp. E chi ixhuojppidzimday je ajuuybi adoocpi ajcxy ma Dios ytiyc ñihuaj etz ñiborrego. Chi yi meeñyhuingogombidijc ymeeñ cöxijtnajxtay, e chi ymesa tijhuimbijttaay.

¹⁶ Chi nimay je muuxytoocpidijc ajcxy:

—Yajpidzimgix jada muuxy ya. Ca' ñich nDeedy ytiyc yhuaani ajcxy ajuydac adoocac.

¹⁷ Je' ajcxy huidibi anajty Jesús yaj'ixpijcpy chi ajihuiygooti ajcxy je ayuc, jadu'n nej jaybety ymiñ ma Dios ñecy: "Ooy ndzocy njihuiyich Dios ytiyc, paady ooy nnijottigoyich Dios ytiyc."

¹⁸ Chi je judío ixpicytijc ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Ti mijhuinma'n miich xy'ocyaj'ixambich ajcxy nej tüg iixpejt, pen janch müdity cötujcin co m'ixhuojppidzimday yi ajuuybi adoocpi ajcxy?

¹⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Yajhuindigooygix jada Dios ytiyc, e codugüg xii ñich yi' jadüg'oc nyajpidigipy.

²⁰ Chi jada' je judío ixpicytijc ajcxy y'adzooy:

—Huixchiguijpx tudujc jimijt yhuácxijpy co jäy cojy jada Dios ytiyc. ¿E miich tijy mayjpidigamy codugügxiij?

²¹ Per ca' je' anajty nigapxy je Dios ytiyc. Hue' je' anajty ci'm ñayñigapxyii co anajty y'öga'n, etz co yjugypigipy jadüg'oc codugüg xii.

²² Chi jada' co Jesús yjugypijcy codugüg xii maabi anajty y'ögy, je huidibi anajty ajcxy ti yaj'ixpicy, ajihuiygooti ajcxy huidibi Jesús anajty ti yajnimäyigixy. Chi jada' ajcxy mibijcy ooy jadu'n nej anajty ycojaayity ma Dios ylibro, etz com nañ jadu'n anajty Jesús ti ymina'n.

Jesús ñejhuiy nej jäy ajcxy yjot yhuinma'n müdity

²³ Co anajty Jesús yjimity Jerusalén pascua xiiyoty, mayjäy ooy ymibijci co ajcxy ijxy je mijhuinma'n huidibi anajty ytumyb.

²⁴ Jesús ca' anajty yjaty ñaygyeygyii ma je mayjäy ajcxy (hue' anajty ajcxy chachya-jrey'adamy).

²⁵ Com Jesús ñejhuiydaayb anajty nej jäy ajcxy nidüg nidüg yjot yhuinma'n müdity ca' tzocy pin yajnimähuuyb ti anajty ajcxy ytunamy, com ñejhuiydaayb nej jäy ajcxy yjot yhuinma'n müdity.

3

Nicodemo oy ytiy'ajtpicy ma Jesús

¹ Jim anajty tüg yéydijc, fariseojäy y'ixpijcin anajty yajtuunipy. Hue' anajty yxii Nicodemo. Je' anajty ñigohuajc'ajtyp ma je judíojäy ajcxy ymiñ.

² Chi jada' Nicodemo ymiñ coodz ma Jesús anajty y'ity, chi nimay:

—Huindzin, ñejhuiyb ñich ajcxy co miich tüg huindzin huidibi tzomb ma Dios. Com ca' ni pin jaty nej tunipy je mijhuinma'n huidibi miich mdumyb, pen ca' Dios ymic'ajt müdity.

³ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñich miich yam jadu'n nimäy, co ca' ni pin ixipy Dios y'it, pen ca' jadüg'oc yma'xung'ajttigach.

⁴ Chi Nicodemo yajtiy:

—Per, ¿nej tüg jäy tiibi ymij'anäcciiyñi y'ocnima'xung'ajttigájtzpity jadüg'oc? ¿Nej jébi jadüg'oc ytiigy ma ytaj y'aa yjot, e chi yma'xung'adity jadüg'oc?

⁵ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñich miich yam jadu'n nimäy pen ca' jäy yjothuimbity etz ñibety, pen ca' Dios yjihui'n ymic'ajt y'adigiyii yjottigiyii, ca' jébi ytiigy ma Dios chinäy.

⁶ Je jäy huidibi ajcxy ma'xung'ajtp ma töxyjäy, ymüd ajcxy ñinilcx yjugy'ajtin. Je jäy ajcxy huidibi Dios yjihui'n ymic'ajt adigiyipy jottigiyipy ymüd ajcxy Dios yjugy'ajtin.

⁷ Ca' nej mnayjihuihuuyb co ti nnimäy co copicy mma'xung'adipy huinjemy, co Dios yjihui'n ymic'ajt xy'adigihuipy xyjottigihuipy.

⁸ Com je poj miiniyb hueñitimyma'amyity, e nmidoohuim co y'a'ich, e ca' nnejhuuiyim ma choñ e ma ñicxy. Jadu'n nej je poj ypojy e nganejhuuiyim ma choñ, nañ tim jadu'n yjaty müid je Espiritu Santo, ca' nejhuuiyim nej yjaty co adigiy jottigiy jäy.

⁹ Chi Nicodemo yajthuiimbijty:

—¿Nej tijy co yjadu'nity? Ca' nhuinjihuuyich.

¹⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Miich huindzin'ajtp ma yi judíojäy, çti co ca' mhuinjihuuyi jadyaabi tiy'ajt?

¹¹ Janch janch ich miich yam jadu'n nnimäy co ich etz nDeedich ngapxyp yi huidibi nejhuuyigixypich, e nyejpcyich ajcxy tiy'ajt yi huidijaty ich ti n'ixcxyich. Miich ajcxy judío ixpicytijc ca' ajcxy mgöbijccixy ich ajcxy ndiy'ajt.

¹² Pen ca' miich ajcxy mübijccixy jada tiy'ajt huidibi njanimiydacypich huidibi yajpatp ya naaxhuiñ, ca' ajcxy mmibigipy co njanimiydägibich yi tiy'ajt huidibi tzajpjoty yajpatp.

¹³ Ca' ni pin ti y'oy tzajpjoty, ich je jäy tügpajc huidibi ti ndzoñich tzajpjoty, ti ngidägyich ya naaxhuiñ.

¹⁴ Jadu'n nej Moisés yaj'oyiy je pujx tza'ñ, e chi yajcruudzpety jim mjtigüduum jigix chögipy je jäy ajcxy ma je ahua'n iyujc chüchyii. Nañ tim jadu'n jäy ajcxy xyajcruudzpeda'ñich.

¹⁵ E tüg'öciy jäy ajcxy pinjaty xymijpidaacpich, ca' yi' jugy'ajtin ycixy yti gooy ni mina.

Dios ooy mijcajee tzocy jihuuyi yi naaxhuiñjäy

¹⁶ Ooy mijcajee Dios tzocy jihuuyi yi naaxhuiñjäy co yecy y'ung tügpajcpi müid jäy ajcxy ypocy ycixpi. Paady pinjaty mübijcp mijpidacp yi' y'ung, ca' yjugy'ajtin ycixipy yti gooyipy tücci'yi. Hue' janchtiy y'alma ypaadipy tüg jugy'ajtin huidibi ca' ni mina ycixipy yti gooyipy.

¹⁷ Dios ca' quejxy y'ung ya naaxhuiñ co tzaachytunipy yi naaxhuiñjäy ajcxy müid ypocy ycixpi. Paady y'ung quejxy co yajpocyñhuáatzcixipy.

¹⁸ Je jäy ajcxy pinjaty mübijcp mijpidacp Dios y'ung, ca' ajcxy Dios chaachytunipy müid ypocy ycixpi. Je jäy ajcxy pinjaty ca' mübicy ca' mijpidägy Dios y'ung, pocycähupy ajcxy ma Dios, co ca' mijpidaci ajcxy Dios y'ung tügpajcpi.

¹⁹ Paady ycixpi Dios tzaachytuna'ñ mayjäy müid ypocy ycixpi, com co Dios quejxy y'ung müid ytiy'ajt ya naaxhuiñ, e ca' ajcxy mübijcy Dios y'ung, jadu'n je' anajty nej tüg jin huiidi codixcip jäy ajcxy ma chinaayin yjugy'ajtin. Per ca'p ajcxy je naaxhuiñjäy mijpidacy je jin, jadu'n nej jihuuyi ajcxy anajty yjacotujcity co chinaaygixy agoodztuuyb, com je' co nigi tzachnijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ.

²⁰ Com je jäy ajcxy huidibi jibic-huinma'ñ tzach nijot'ajtcixp, ca' ajcxy tzojci Dios ytiy'ajt, jadu'n nej jihuuyi ca' chinähuaangixy ma jin ytiicxin. Ca' ajcxy y'amidoo'idani Dios y'ayuc, ca' ydi ñiguéxigy je jibicpi huidibi ajcxy ytumyb.

²¹ Je jäy ajcxy huidibi cudumb Dios ytiy'ajt, je' ajcxy ñiminipy Dios y'ung ytiy'ajt, jadu'n nej jihuuyi jin nimiingixy ma ytiicxy, huen jatyimy niguéxigy co oy ytungixy etz co Dios ytiy'ajt ajcxy müidity ma yjoty yhuinma'ñ.

Juan (el Bautista) tiy'ajt yejc ma jäy ajcxy müid Jesús ycixpi

²² Co jadu'n ytuni yjajti, chi Jesús ñicxy jim Judea naaxjot müid ydiscipulos ajcxy. Chi ajcxy jim yhuäcxijpy. Jim ajcxy jäy yajñibejty.

²³ Nañ jadu'n Juan anajty yjääyajñibety jim Enón, com jim anajty ooy comñi, e jim anajty jäy ymingixy etz ñibejtcixy.

²⁴ Hue' jada jadu'n ytuni yjajti ca'ni anajty je Juan pidaaccixy pujxtigoty.

²⁵ Ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuuyi nijéjity huidibi anajty Juan yaj'ixpijcp etz tüg jäy nej jébi huaad ypocy ñayyajñihuädziyb ajcxy.

²⁶ Chi jada' ajcxy Juan nidzooñ, oy ajcxy paty, e chi ajcxy nimay:

—Huindzin, je jäy huidibi anajty miich jim müid jim'amy Jordán mijñinaxy, je huidibi miich anajty mnidiy'ajt'ajtpy co je' je' je Cristo, nañ ooy chachjäyajñibety. E janch mayjäy y'ocnimujcin.

²⁷ Chi Juan y'adzooy:

—Ca' ni pin ni ti mic'ajt müidity, pen ca' Dios ni ti mic'ajt ymöyii.

²⁸ Miich ajcxy mnejhuuiyb co nminaañich co ich ca' njéjity je Cristo. Hue' janchtiy Dios xyquejxich jayijp co nnidiy'ajt'adipyich je Cristo.

²⁹ Co jäy ypicy je yédyjc je' je' müid'idam je ytöxyijc. E je töxycapxpi huidibi ti yaj'oyiy je pijcin, ca' je' müid'ida'ñ je töxyjäy, jéyi co yjotcugiy co yöcmidoohui je töxyjäy ñay co yjädy ma je' ytiyc co ypiğaani. Cristo jadu'n je' nipaady nej tüg töxyjäy ñay, e je töxyjäy jadu'n je' nipaady nej Dios yjäy. Je Cristo ymüid'idaanipy Dios yjäy. Jadu'n ich nipaady nej tüg töxycapxpi, ti Dios yjäy nyajni'ixiyich jigix mijpidäaccixipy je Cristo. Jotcujcich cham co je Cristo ti ymiñ, e ñicxy yi jäy ajcxy ma yi'.

³⁰ Ooy ytimycopicity co Jesús ymiy'ajt paatnipy, e ich ndung ycixnipy ymayñipy.

Dios y'ung tzoon jüby ma Dios

³¹ Chi Juan yjacminañ:

—Je Cristo huidibi jüby tzoon ma Dios jacmij ixpüjcin müidity ca'ydí naaxhuiñjyä ajcxy. Je jäy ajcxy huidibi ya naaxhuiñ ijtp, ymínaaxhuiñjyä ti yaj'ixpüjigixy, e je' ajcxy ñidi'ajt'ajtpy je naaxhuiñjyä y'ixpüjcin. Je Cristo tzoon jüby tzajpjoty, jacmijcajee yi' ma y'ayuc ytiy'ajt ca'dyi pin.

³² Je Cristo ñigapxyp huidibi ti ixyc e ti midooy, e yi'y'ayuc ytiy'ajt ca' jäy ajcxy cöbigaangixy.

³³ Je jäy ajcxy huidibi cöbijcp Dios y'ung y'ayuc ytiy'ajt, je' ajcxy ñigapxpejtp co Dios ytiy'ajt janch yi'.

³⁴ Je Jesús huidibi Dios yquejx, ca'pxy Dios ytiy'ajt ñigapxpejti, com Dios ti möy yi' y'ung yi' yjihui'ñ ymicc'ajt mijcajee.

³⁵ Dios Teedy chojcyp yjihuiyib y'ung, e tüg'óciy ymic'ajt ytiy'ajt yi'ti yajmigo'ixiyyäy.

³⁶ Je jäy ajcxy pinjaty mibijcp Dios y'ung, ymüid'ajtpy ajcxy y'alma je jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytiyooy. Je jäy ajcxy pinjaty ca' capxymidooy Dios y'ung, ca' ajcxy y'alma müid'adipy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytiyooy. Je yi' ypaadipy ajcxy Dios chip y'ejcín.

4*Jesús ñaybaati müd tüg töxyjäy jim Samaria*

¹ Chi je Huindzin Jesús ayuc midoy jadu'n nej anajty je fariseojäy ajcxy ycapxcixy ymiydaaccixy co je Jesús jacmayjäy anajty yaj'ixpicy etz yajñibety ca'ydí Juan.

² Oy Jesús ca' anajty jäy yajñibety ci'm. Hue' janchtiy je' ydiscípulos anajty ajcxy jäy yajñibejtp.

³ E co Jesús jada nejhuiy, chi jim Judea choni, yhuimbijtni jim Galilea.

⁴ Co yhuimbijty, hue' anajty yjatytimyñaxihua'ñ jim Samaria.

⁵ Chi jada' yja'ty huingon ma je mij cajp huidi xiiñip Samaria, jim ma anajty tüg pi'ccajp huidi xiiñip Sicar. mihuingon je naax huidibi Jacob anajty ti möy y'ung José.

⁶ Jim anajty Jesús yajpaady ma je Jacob ñigondac. Com ti anajty Jesús y'anucxiyñi müd je tüyöyí, chi y'ijxtacy jim ma je ñigondac anajty. Hue' anajty xii jim cugihuaanip.

⁷ Chi jim yja'ty ñigombi tüg töxyjäy. Chi Jesús ymínañ:

—Hich yajñi'uucc.

⁸ Com je' ydiscípulos ajcxy huidibi anajty Jesús yjajmüid'ajtip, ti anajty ñicxcixy cajpjoty juuyb pijcp.

⁹ Chi je töxyjäy y'adzooy huidibi anajty cogajpjp Samaria:

—¿Na'amy co ñich ñi xypijctzoohuich? com müich hue' müich judíojäy, e samariajäy ñich.

(Co yi judíojäy etz samariajäy ca' ajcxy ñaygodigiyiigixy.)

¹⁰ Huin'it Jesús y'adzooy:

—Co ixypy m'ocnejhuüy je oybi huidibi Dios yejcyp müid müich ycixpi, e m'ocnejhuüy ixypy nañ jadu'n pin xypijctzoohuipy yi ñi, janch co müich ixypy xyñimäyich: "Hich yajñi'uucc". E ñich müich ixypy nmooyb ñi huidibi jugy'ajt yegipy huinixi.

¹¹ Chi je töxyjäy y'adzooy nimay Jesús:

—Huindzin, müich ca' mmüidity ti müid myajpidzimipy yi ñi, e yi ñijut ciicy yi' ooy. ¿Ma tijy m'ocpada'ñ yi ñi huidibi yajjugy'ajtp?

¹² ¿Nej jacñigi tijy müich mij mnayyajnaxyii, ca'ydí ñich ajt n'ap ndeedy Jacob? Je'je' huidibi jada ñigop yaj'oyiy. Jacob etz y'ung y'anäg ñi'uuc ma jada ñigop, e nañ jadu'n yajñi'uucy yhuaj y'iyujc ajcxy ya.

¹³ Chi Jesús y'adzooy nimay je töxyjäy:

—Tüg'óciy pinjaty ñi'uucp ma jada ñigop tidzi huüib ajcxy jadüg'oc.

¹⁴ Yi jäy ajcxy pinjaty ñi'uucp huidibi nmooybich, ca' ni mina ytidzihuiyib, com hue' yi ñi huidibi nyejcypich, ahuimbidity ma je jäy jadu'n nej tüg ñigop huidibi yegam jugy'ajtin huidibi ni ca' ycixy ytiyooy.

¹⁵ Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, ñich mooyg yi ñi, ca'ydí jabom jabom ndidziyijich, e ca'ydí n'ocjacmüibich ma jada ñigop ñi yajpidzimbi.

¹⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Nixc yajtzon mñäy, e müd miin.

¹⁷ Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Ca' nmüidityich ññäyich.

Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej müich mina'ñ, co ca' mmüidity mñäy.

¹⁸ Com ti müiddzinäy migoox yëdyjc, e huidibi cham mmüid, ca' mñäy'adyii. Janch tiy'ajt jadu'n nej ti m'adzooy.

¹⁹ Chi je töxyjäy ymīnañ:

—Huindzin, cham nhuinjihuīyich co miich je' tūg huidibi Dios yhuīj'ajt ycuje'ajt mīid.

²⁰ Ich ajcxy n'ap ndeedyich hue' je' ymīnañ co jēbi ya huaad ich ajcxy nDios'ojadajtcixyich ma jadaayaabi huīngombi copjijp. E miich ajcxy judiojāy ymīnaangixy co jim Jerusalēn je' ma huaad jēbi nDios'ojadajtim, ca' jac ma.

²¹ Chi Jesús y'adzooy nimay je töxyjäy:

—Töxyjäy mijpidäg ich n'ayuc. Co ypadamy je xii je tiempo co ni ya ma miich ajcxy mDios'ojadajttac, e ni jim Jerusalēn jāy ca' ojadadipy ajcxy yi Dios Teedy.

²² Miich ajcxy ca' tiy'ajt mnejhuīyigixy nej jēbi huaad mDios'ojadajtcixipy. Ich ajcxy judiojāy nejhuīybich ajcxy je tiy'ajt nej jēbi huaad nDios'ojadajtim. Com tūg judiojāy je huidibi yajnidzoocāhuam je jāy ajcxy y'alma ma Dios.

²³ Ypadamy je xii je tiempo, e jada jēdu'n je tiempo co je huidibi ajcxy tiydudāgy Dios ojadajtp, y'ojadadipy ajcxy Dios mīid oyot oyhuīnma'ñ etz mīid Dios ytiy'ajt. Com yi Dios Teedy y'ixtaayb yi jadu'mbi jāy huidibi ojadadib mīid oyot oyhuīnma'ñ.

²⁴ Dios ca' ñinīcx mīidity, jadu'n je' nej poj ca' yaj'ixy. Je jāy ajcxy pinjaty ojadajtp Dios, copicy co huen ojadajtcixy mīid tudāgyjot tudāgyhuīnma'ñ, etz mīid Dios ytiy'ajt.

²⁵ Chi je töxyjäy ymīnañ:

—Ich nejhuīyb co je Mesias ymīnañ huidibi naydijaanip Cristo, co je' ymīnipy, huīn'it xyajni'ixihuaanīm tūg'óciy tiy'ajt.

²⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Ich jēdu'n je Cristo huidibi miich mīidmīydacyp.

²⁷ Chi jada' yja'ty ajcxy Jesús ydiscipulos ajcxy. Chi ajcxy ooy jihuiy ti anajty co Jesús je töxyjäy mīidmīydāgy, e ni pin ca' yaj'amīdooy ti anajty chojcyp ti anajty yñimīydacyp mīid yi töxyjäy.

²⁸ Chi je töxyjäy jim ymajt ixmajch, chi ñicxy cajpjoty oy mayjäy nimay:

²⁹ —Mingix, jam tūg yēdyjic iixim. Ti ich yi' xyajnimaydāyich tūg'óciy tijaty ti nduñich. ¿Nej ca' jada' yi' jējity je Cristo?

³⁰ Chi choñ ooy mayjäy cajpjoty, ninīcxy ajcxy Jesús.

³¹ Yam anajty ajcxy Jesús ydiscipulos chachnimāyīi adzip:

—Huindzin, occaay.

³² Chi Jesús y'adzooy:

—Ich nmīidich tūg caayin uucin huidibi miich ajcxy ca' mnejhuīyigixy.

³³ Paady je' ydiscipulos ajcxy tzachhuīnmay, ac jēyi ajcxy, nayñimayigixy miñ xipy:

—¿Nej ti pinjaty yajcayyīi yaj'ūgyīi?

³⁴ Chi Jesús ymīnañ:

—Jotcuje nayjihuiyīijich co ti nguydunich Dios chojcin. Com yi' ti xyquexyich ya naax-huīñ, e nguydūunibich yi' y'ané'min.

³⁵ Miich ajcxy mīnaangixp co jactigoy'ijtni jamīdaax po' mīna cosecha nyajpidīcim. Oc-huīnmay miich ajcxy, ich nmīna'ñich, jēbi nyajpidīcim yi cosecha cham cham. Huīndīcxcix yi mayjäy huidibi xyñīgīdaacīm choñ cajpjoty. Ni'ixi yi' ajcxy y'ity co amīdo'idaangixy Dios y'ayuc. Jadu'n ajcxy nipaty nej tūgi cosecha huidibi ti ymījaani, jēbi nyajpidīcim.

³⁶ E pinjaty cosecha yajpidīcp ypaatyp ajcxy ymuju'ñ. Nañ tim jadu'n miich ajcxy huidibi myajmībijcy yi jāy ajcxy co ich je' je Cristo, mbaadipy ajcxy jotcuje'ajtn, etz huidibi ajcxy xymībījcpich xymīpīdaacpich ypadamy ajcxy y'alma jugy'ajtn huidibi ca' ycixy ytigooy. Tim jadu'n nej je jāy ajcxy huidibi niip etz huidibi cosecha yajpidīcp yjotcugīyigixy mīid co je cosecha ti y'ity, nañ tim jadu'n je jāy ajcxy huīdi cojaay jecy'ajty jada Dios y'ayuc etz miich ajcxy jotcugīyigixy aguīpco co yi jāy ajcxy xymījpidāgyich.

³⁷ Paady tiy'ajt je ayuc huidibi mīnam: “Tūg jāy niip etz jadūg jāy cosecha yajpidīcp.”

³⁸ Ich ti nguexyich miich ajcxy myajmībigipy jāy huidibi ti paady Cristo ytiy'ajt ma Dios ñecy. Yi Dios y'ayuc ycojaaybi ti möy je jāy Dios ytiy'ajt, e miich ajcxy je' mbubedipy co myajmībigipy co ich je' je Cristo.

³⁹ Mayjäy huidibi cogajpīp jim Samaria ymījpidac ajcxy je Jesús co je' je' je Cristo, mīid co je töxyjäy anajty ti ymīnañ: “Ti yi' xyajnimaydāyich tijaty ich ti nduñich.”

⁴⁰ Co je samariajāy ajcxy yjādy ma Jesús yhuīndu, chi ajcxy cohuanīy huen huī'my. Chi Jesús jim yhuī'mūy mejtz xi.

⁴¹ Janch mayjäy ooy nīgi mībijcy mijpidacy Jesús, co je' je' je Cristo co ajcxy cī'm mīdomīydacy je Jesús.

⁴² Chi ajcxy nimay je töxyjäy:

—Canaan jēyi co miich ti xyajnimāy ich ajcxy, paady ycixpi ich ajcxy yam nmībicyich. Nañ ti ich ajcxy yam cī'm n'amīdo'ityich, paady ich ajcxy nejhuīy co janch jada yjējity je Cristo huidibi yajnidzōgam yi naaxhuīñyājy ajcxy y'alma ma Dios.

Jesús yajtzooc tüg gobierno mijtungmüdpí ymang

⁴³ Mímejtz xiiíbi anajty co Jesús chooñ jím, ñicxy jím Galilea.

⁴⁴ Jesús ci'm anajty ti ymínañ:

—Co jáy ajcxy huidibi müd Dios yhui'ajt ycujc'ajt yajpaady ma yci'mgajp, ca' pin yajmij'adyii.

⁴⁵ Co Jesús yja'ty jím Galilea naaxjot, huídí anajty ajcxy jímip agujc jotcujc ajcxy cöbicy Jesús, com ti anajty ajcxy ijxcixy tijaty mijhuinma'ñ anajty ti tuñ jím Jerusalén xii'joty, com nañ ti je' anajty ajcxy jím y'oygixy xii'ajtpí.

⁴⁶ Chi yhuimbijty Jesús jadüg'oc jím Caná ma Galilea ñaaxjot, ma je nü yajvinocojy. Jím Capernaum anajty tüg rey mijtungmüdpí huídibi anajty y'ung píj'cip.

⁴⁷ Co je' nejhuy co Jesús anajty ti yhuimbity Galilea co anajty ti y'oy Judea, chi ñicxy, e chi cohuaníy co Jesús huen ñicxy y'ung tzo'yíyíi huídibi anajty ógaanip.

⁴⁸ Huin'it Jesús ymínañ:

—Pen ca' ixíyipy ti m'ixy mijhuinma'ñ etz tijaty ijxpejt, ca' ixíyipy mmíbicy.

⁴⁹ Chi y'adzoy je rey mijtungmüdpí:

—Huindzin, tun may'ajt ñiníx #ch n'ung ma ca'ni y'o'cyñi.

⁵⁰ Chi Jesús ymínañ:

—Huimbit ma mdíjc, je m'ung jugy'ajtni je'.

Chi je yéydíjc mibíjcy Jesús nej anajty ti ñimäyíi, chi ñicxy jadüg'oc ma ytíjc.

⁵¹ Ñicxñip anajty co ytumbi ajcxy oy yjijpcobadíyíi, e chi ñimaayí co je' y'ung ti anajty y'agidägy.

⁵² Chi yaj'amídooy ajcxy ti hora anajty ti yhuaadjíhuíy, chi ajcxy y'adzooy:

—Ixíy cujc yxii naxy je toyíi y'ixmajtzni.

⁵³ Paady je ungedeedy jíhuí'ñybíjcy co huin'it je' jada' je tiempo co anajty Jesús ti ñimäyíi: "Je m'ung jugy'ajtni je'." Chi jada' mibíjcy mijpidacy Jesús müd tüg'ócíy jáy huídijaty anajty yajpat ma y'ñin ytíjc.

⁵⁴ Je' je' je mímetzpi mijhuinma'ñ mij'oy'ajt huídibi Jesús ytun co chooñ jím Judea ñicxy jím Galilea ñaaxjot.

5

Jesús yajtzooc tüg jáy huídibi anajty yci'ytecy xuuxy

¹ Co jadu'n ytuni yajti jím Jerusalén anajty ajcxy judío'jáy tungixy tüg mijxii. Huin'it Jesús jím ñicxy jím Jerusalén.

² E jím Jerusalén jím anajty nü abojtzíg y'ity, mihuingon je poch aguu huídí xii'jip puerta de las ovejas. Je it hue' anajty yajtijy hebreo'amy Betesda, e ymüd anajty migoox it yhuinguembetpa't.

³ Ma je huinguembetpa't mayba'mjäy anajty jím chachcögnäyagixy; je huintzpi, cídúcpc tecyucpi, cixuxy tecyxuxypi, huídibi anajty ajcxy jím tzach'ahuíjxp mina je nü y'ocpu'xhuimbity.

⁴ Com tüg ángel anajty yhuimbety y'adíy ma je nü abojtzíg y'ity, chi je nü yajyücxý. E je jáy pinjaty anajty jayijp jii'by ñijoty tigi'yb co je nü yücxý, huin'it anajty ajcxy choocixy, oy ixíyipy ti pa'm ajcxy tim müdíty.

⁵ Jím anajty tüg yéydíjc hue' anajty ti ypa'mgögnäy iipx majmocx tugüg jímíjt.

⁶ Co Jesús íjxy jím ycögnäy, íjxajpy co anajty je' jecyíp chachmíjtacni, chi ñimay:

—¿Nej mdzögambí?

⁷ Chi je pa'mjäy y'adzooy:

—Huindzin, ca' nmüdídyích tüg yéydíjc pin #ch xypidägípy jii'by ñijoty co anajty nü y'ahuídíjtoty. E paady ycixpi co oy #ch jím njamechich ma y'i nü, ti huíngbi ñitigüyñi.

⁸ Chi Jesús ymínañ:

—Pídíg, yajpidíg yí mmaabejt, etz tütüyöchon.

⁹ Chi mic'amy choocy, chi je' ymaabejt yajpidígy ytigüy yöybi najxpi janch mic oy. Hue' anajty tüg sábado xii co choocy.

¹⁰ Paady je judío'jáy íxpícytíjc ajcxy ñimay je huídibi anajty ti chögy:

—Hue' yam sábado xii, paady ca' jadu'n ñigo'aducyity jadu'n nej m'idích co mmaabejt mdzimhudity.

¹¹ Chi y'adzooy je':

—Je jáy tiíbi #ch xyajtzögy, yí #ch jadu'n ti xyñimäy: "Yajpidíg yí mmaabejt etz tütüyöchoon."

¹² Chi ajcxy y'amídooy:

—¿Pin miích jadu'n ti xyñimäy: "Yajpidí yí mmaabejt etz tütüyöchoon"?

¹³ Per je tiíbi anajty chögy, ca' anajty je' nejhuyí pin je' anajty. Com ti anajty Jesús ñiyöydi'gooyñi ma je mayjáy huídibi anajty ajcxy jím tzachajajtp ma je it.

¹⁴ Chi jada' jaccomjegy minaybaatti Jesús jim ma Dios ytijc, e chi Jesús ymínañ:

—Cuentipic nej ti mdzögy, ca' ni ti bocy mjactunipy. Co pocy mjactunipy ca' yjecyity co tim nigi jibic nicxy mjaty.

¹⁵ Chi je yëdyjic ñicxy oy je' yajnimäy je judío ixpicytjic co hue' je' anajty Jesús, je huidibi anajty ti yajtzögyii.

¹⁶ Paady ycixpi je judío ixpicytjic anajty tzach'ixhuidijtcixy tzachpahuidijtcixy je Jesús, e yaj'ögaangixy müd co anajty jäy ti yajtzögy sábado xii.

¹⁷ Chi Jesús ymínañ:

—Iich nDeedy tumb je' cham, ca' ypoocxy, paady ycixp iich nañ jadu'n nduñich cham ma müich ajcxy sábado xii.

¹⁸ Co Jesús jadu'n ymínañ, paady ycixpi je judío y'ixpicytjic ajcxy nigi yjacjtotma'tcoty, ytímy yaj'ögamy anajty aj y Jesús. Ca' ajcxy jadu'n yjotcujcity co anajty Jesús ca' cuyduñ judíojäy ajcxy ytíy'ajt nej ajcxy sábado xii yajmij'ajtcixy, etz co jadu'n ymínañ: “Dios yi' nDeedy'ajtypich.” Paady ycixpi ajcxy judío y'ixpicytjic ymínañ co Jesús ci'm anajty ytüghua'ñ müid Dios.

Dios ymooy je y'ungymic'ajt

¹⁹ Chi Jesús ymínañ:

—Janch janch iich müich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co iich Dios nDeedy'ajtypich. Ca' huaad ti nduñich müid ngi'mjot ngi'mhuinma'ñich. Jëbi janchtiy nduñich huidibi n'ijxpyich Dios Teedy ytumy. Huidibi Dios Teedy ytumyb, ndumybich com Dios yi' nDeedy'ajtypich.

²⁰ Com yi' Dios Teedy ooy yi' tzocy jihu'i yci'm'ung, paady xyajni'ixiydaaybich tüg'óciy yi' huidibi ytumyb. E nañ xyajni'ixihuaambich jacmijjatypi mijhuinma'ñ, ca'ydi jadayaabi mijhuinma'ñ nej ajcxy ti m'ijxycixy nej jada pa'mjäy ti chögy, paady ycixpi nigi mhuinmayipy ajcxy.

²¹ Jadu'n nej Dios Teedy yajjugypicy yi' o'cpi, e chi yajtzinäy jadüg'oc. Nañ jadu'n iich anajty ndimymöhuamyb.

²² Com je Dios Teedy ca' je' ci'm ocyajci'yöyaani ocyajtecy'yöyaani jäy ajcxy ypocy. Hue' tüg'óciy je ymic'ajt xyajcidi'gydaayich co iich ndiydunipyich tüg'óciy naaxhuñjyäy, com Dios nDeedy'ajtypich.

²³ Hue' tüg'óciy je ymic'ajt xyajcidi'gydaayich, jigix tüg'óciy jäy xyajmij'adipyich. Je jäy ajcxy huidibi ca' xyajmij'ada'ñich, nañ ca' ajcxy yajmij'ada'ñ Dios Teedy huidibi xyquejxich ya naaxhuñ.

²⁴ Janch janch iich müich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy: Co hueñypinjäyity, pinjaty xy'amido'ijtibich n'ayuc, e ymibijcyp ymijpidacyp je tiibi xyquejxich ya naaxhuñ, ymüid je'je y'alma jugy'ajtin huidibi ca'ycixipy ytigoyipy, e ca' Dios Teedy chaachytuna'ñyii müid ypocy ycixpi. Hue' janchtiy co y'ögipy, chi janchtiy jadügtecy yjugypigipy.

²⁵ Janch janch iich müich ajcxy jadu'n nimaaygixy co yi' xii tiempo paatnipy, e cham jëdu'n ti paady, co yi' jäy ajcxy tiibi y'o'ccixy ymidohuipy yi' n'ayucich, co anajty ngapxyich, com Dios yi' nDeedy'ajtpyich. Pin jäy anajty midoob n'ayucich jugypigip jadüg'oc ajcxy.

²⁶ Com yi' Dios Teedy mic'ajt müid jëbi yajjugypicy jäy tiibi y'o'ccixy. Nañ Dios ti xymöyich ymic'ajt jëbi huaad nyajjugypicyich jäy tiibi y'o'ccixy, com Dios iich nDeedy'ajtpyich.

²⁷ Ti Dios xymöyich ymic'ajt jëbi ndiyduñich je jäy ajcxy müid ypocy ycixpi, com iich je' je' jäy huidibi tzoon tzajpjoty.

²⁸ Ca' ooy jada ayuc tiy'ajt mhuinmaaygixy. Com ypaadipy je xii je tiempo co je huidijaty ajcxy yajpatp ma naaxtigydac, ymidohuipy ajcxy n'ayucich co iich anajty nmigapxyich ajcxy.

²⁹ Chi ypidzimipy ajcxy ma ñaaxtigiy. Je' ajcxy huidibi anajty oybi ti tungixy, jugy'adip ajcxy y'alma jadüg'oc. Je' ajcxy huidibi anajty jibicpi ti tungixy ypaadipy ajcxy tzaachypi müid ypocy ycixpi.

Dios tiy'ajt yejc co Jesús ymüid anajty mic'ajt

³⁰ Ca' ni ti huaad nduñich müid ngi'mmic'ajtich ngi'm'ayucich. Je ayuc tiy'ajt huidibi nmidooybich ma Dios Teedy, jada ayuc tiy'ajt müid nyajci'yöya'ñich nyajtecy'yöya'ñich jäy ajcxy ypocy. Jadu'n tiydudägy nduna'ñich, com ca' iich nduñich ngi'mdzócinich. Yi' iich ndumyb nej Dios Teedy tzocy, yi' huidibi xyquejxich ya naaxhuñ.

³¹ Co ixypipy iich ci'm nayñigodiy'ajt'adyijich, ca' ixypipy müich ajcxy mmijpidägy n'ayuc ndiy'ajtich.

³² Com huingbi yi' huidi xyñigodiy'ajt'ajtpich co iich Dios ymic'ajt nmüididyich, e ne-jhuuybich co janch yi' huidibi xyñigodiy'ajt'ajtpich.

³³ Müich ajcxy ti mguexy je migügtjic ajcxy tiy'ajtpijcpi ma Juan. E je' yejc tiydudägy ayuc tiy'ajt janchypi pin iich.

³⁴ Co jadu'n nmina'ñich co Juan xyajnidiy'ajt'atyich co ñich je' je Cristo, ca' jadu'n nmina'ñich co ooy ycopicyity co tüg jäy xyñidiy'ajt'adipyich. Com Dios ci'm xyñidiy'ajt'ajtpich. Jadu'n ajcxy nyajnimäy jada tiy'ajt, jigix ajcxy m'alma nidzoocin paadipy ma Dios.

³⁵ Je Juan mictägy ooy Dios y'ayuc najtzcapxiyi, jadu'n je' anajty nej tüg jün huidibi tñcxp jajp, e miich ajcxy tüg jaxígyi ti mxondaaccixy müd yi' y'ayuc ytiy'ajt.

³⁶ Nígyi ñich Dios y'ayuc ytiy'ajt nmüdidyich ca'ydi Juan. Yi' mijhuinma'ñ huidibi ndumyibich müd Dios Teedy ymic'ajt. yi' xyajni güëxigibich co ñich ya naaxhuiñ Dios Teedy xyquejxich.

³⁷ Yi' Dios Teedy tñibi xyquexyich, yi' ci'm yejc tiy'ajt co ñich je' je Cristo. E ni caminaabi miich ajcxy yi' mgamidoohui ycapxin, nañ ni caminaabi miich ajcxy Dios Teedy yhuifñijp maga'ixxi.

³⁸ Ni ca' miich ajcxy nmüidity yi' y'ayuc ma mjot mhuinma'ñ, müd co miich ajcxy ca' xymijpidägyich co ñich je' je jäy huidibi Dios ti quexy ya naaxhuiñ.

³⁹ Ijxtaaygixy jada tiy'ajt ma Dios ylibro, com jüiby mdijy miich ajcxy mbaadipy tiy'ajt nej jëbi ajcxy mjogy'adipy co anajty ti m'o'ccixy, e yi' Dios ylibro nañ ñich yi' xyñigapxp.

⁴⁰ E ca' miich ajcxy mgöbigaangixy ñich n'ayuc ñich ndiy'ajt, jigix ajcxy jugy'ajti mbaadipy huidibi ca' ycixy yti'gooy.

⁴¹ Dios xycömayipyich, ca' ngöbigipyich co naaxhuiñjäy ajcxy xycömayipyich.

⁴² Nnejhuibich, nej miich ajcxy mjot mhuinma'ñ nmüidity, co ca' ajcxy Dios ytiy'ajt mguyduuni. Ca' ajcxy migüg mdzocccixy mjihuigixy jadu'n nej Dios tzocy jihuiñ jäy ajcxy.

⁴³ ñich ti nmüñich müd nDeedyich ymic'ajt. Miich ajcxy ni ca' xycöbicyich. Pen ji huingbi jäy ymüñ müd yci'mmic'ajt, ca' müidity Dios ymic'ajt, je' janchtiy miich ajcxy ooy mijpidägaangixy.

⁴⁴ Ca' mjájtixipy nej ñich miich ajcxy xymijpidägibich, müd co ajcxy ci'm mdzach-naygömayáangixy ac miich ajcxy jëyi. E co ixipy miich ajcxy xycöbiga'ñich, huin'ti ajcxy Dios xycömayipy.

⁴⁵ Ca' ajcxy nmina'nipy co ñich miich ajcxy nxihuaamy ma Dios Teedy yhuinduu. Je Moisés miich ajcxy yxihuam ma Dios, je huidibi miich ajcxy mdzachmijpidaacip ytiy'ajt.

⁴⁶ Pen mmijpidaacyp ixipy ajcxy je Moisés y'ayuc ytiy'ajt, nañ jadu'n ixipy ñich miich ajcxy xymijpidägyich. Com Moisés ñich yi' xychachñimiydaacich ma yi' ñecy.

⁴⁷ Pen ca' mmijpidaaccixy Moisés ñecy, ca' mjájtixipy nej ajcxy mijpidäaccixy ñich n'ayuc.

6

Jesús ymoy jäy jicxy picy migoox mil

¹ Co jadu'n ytuni yjajti, chi Jesús ñicxy jim Galilea mejy ninaxy, huidibi nañ jadu'n xüjip Tiberias mejy.

² Janch mayjäy anajty Jesús ypanicxyii axam co anajty ajcxy ixy je mijhuinma'ñ tijaty anajty Jesús ytumyb ma mayba'mjäy.

³ Chi Jesús ypejty ma tüg cögop, chi jim y'ixtacy müd je' ydiscípulos ajcxy.

⁴ Tim huionip anajty je pascuaxii huidibi anajty tudiojäy ajcxy ytumyb.

⁵ Chi Jesús ijxy co janch mayjäy ti ypamiinyii, chi nimay Felipe:

—¿Ma jada' caayin uucin n'ocjuyim, ti nyajcaayim jada mayjäy huidibi ti xypamiinim?

⁶ Hue' anajty y'oc'ixmadzamy nej Felipe y'oc'adzooy. Jesús anajty ñejhuib yajxon ti anajty ytunamy.

⁷ Chi Felipe y'adzooy:

—Ni ycahuaadñhuip mejtz mil peso meefñ, co ixipy ajt n'ocjuyaanim caayin uucin, e nmöhuaanim cijp tüg'aa cijp mejtz'aa jëyi.

⁸ Tüg Jesús ydiscípulo, hue' anajty yxiñ Andrés, Simón Pedro y'uch, je' jadu'n nimay Jesús:

⁹ —Cha tüg pi'c'anäg huidibi müd migoox cebada tzajcaagy, e mejtz acx ung. E ni ycatiijty yi' yi' migooxpi tzajcaagy, etz mejtz acx ung müd jada mayjäy.

¹⁰ Chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Yaj'ixtacta' yi' mayjäy.

Müyjot anajty ooy ma je ti.

Chi ajcxy y'ixtactay. Hue' jada' anajty ajcxy ñaybadyii migoox mil ac yëdijctijc, abicy yi' töxyjäydijc etz y'ung y'anäg ajcxy.

¹¹ Chi Jesús je tzajcaagy conígy, chi yajnajxy Dioscojuyip, chi yajnidägünyday je jäy ajcxy huidijaty anajty jim ññaayb, mooy jadu'n nej pin tim tzocy je tzajcaagy etz je acx.

¹² Co je mayjäy cayday, chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Yajmujcta' ajcxy yi' cayduc, ca'ydi huaad ni ti y'iyoy.

¹³ Chi ajcxy yajmujctay je cayduc, e yaj'ujch ajcxy majmetz mijjaty cach müid je tñibi anajty yconaxy je migooxpí tzajcaagy. Je' anajty jadu'n ti yjacconaxy.

¹⁴ Co ajcxy y'ijxy je mihuinma'n huidibi anajty Jesús ti tuñ, chi je jāy ajcxy ymīnañ:

—Janch jēdim jada je yēydijc huidibi Dios y'oy'ajt ymic'ajt müid, je huidibi anajty miinan ya naaxhuiñ.

¹⁵ Co Jesús nehuiy co ajcxy anajty yajrey'adañyii, chi jada' jadüg'oc huinhuäctuttay je mayjāy. Chi ñicxy naydüg ma tüg yuugjot.

Jesús yöy nühuingixy

¹⁶ Co oy chu'ñyñi, chi Jesús ydiscipulos ajcxy y'idaacni ma mejypa'.

¹⁷ Chi ajcxy ybarcotigiy, ñicxy ajcxy jim Capernaum jadügpi mejypa'. E ti anajty ycoodzyñi, e ca'ni anajty Jesús ajcxy ñihuimbidiñi.

¹⁸ Chi tüg mijpoj ymiñ, chi je mejy ytigiy oy yūcxpi.

¹⁹ Ti anajty ajcxy ytüyöy oy migoox tudujc kilómetro co ajcxy ijxy Jesús yhuingoñ ma je barco, hue' anajty ytüyöy mejyhuingixy. Chi ajcxy ooy ñay'adzigiyi.

²⁰ Chi Jesús ymīnañ:

—Iich y'i', ca' mdzigiygixy.

²¹ Chi ajcxy jotcujc Jesús yajbarcotigiy. Chi tim mic'amy ajcxy ymejch jim ma mejypa' ma anajty ajcxy ñicxcixy.

Mayjāy ixtaay Jesús

²² Je mayjāy huidibi anajty ajcxy ti yhu'i'miy jim'amy y'ahuin, y'ijx ajcxy co ac jēyi Jesús ydiscipulos ajcxy ytigiy ma tüg barco, e Jesús ca' anajty ti ytigiy barcojoty müid je' ajcxy. Ac jēyi anajty ajcxy ti choongixy barcojoty.

²³ Je com jabom nijejity barco huidibi anajty jim tzomb Tiberias, ti anajty yjādy mihuingon ma je it, ma anajty Jesús ti yajcaagyixy je mayjāy müid je Huindzin Dios ymic'ajt, huin'it co Dios miñijctoy.

²⁴ Chi je mayjāy ajcxy ijxy co ca' anajty jim Jesús, ni ca' anajty jim je' ydiscipulos ajcxy. Chi ajcxy ybarcotigiyday, chi ajcxy oy ixtaagyixy Jesús jim Capernaum.

Jesús ymōhuamy jāy ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy

²⁵ Co ajcxy minaybaati Jesús mejy ñinaxy, chi ajcxy nimay:

—Huindzin, çmīna müich ya ti mmiñ?

²⁶ Chi Jesús y'adzooy nimay je mayjāy ajcxy:

—Janch janch co iich müich ajcxy yam jadu'n nīmaagyixy co müich ajcxy xy'ixtaaybich, canan y'i' ycixpi co ajcxy ti m'oc'ixy y'i' mihuinma'n huidibi ti nduñich, paady ycixpi müich ajcxy xy'ixtäyich co ajcxy nyajcay cūxyi müid tzajcaagy.

²⁷ Chi Jesús yjacmīnañ:

—Ca' myajjotmaygojixy y'i' jūcxy picy huidibi cijxp tigooyb. Y'i' janchiy mijottigoogyixy y'i' jūcxy picy huidibi xymōhuipy y'i' jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücc'i'yī. Iich müich ajcxy je jugy'ajtin nmōhuibich huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücc'i'yī, com iich je' je jāy huidibi tzoon tzajpjoty, e Dios Teedy xymic'ajtmooyich, jēbi iich müich ajcxy nmōy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücc'i'yī.

²⁸ Chi ajcxy nimay Jesús:

—¿Ti iich ajcxy jēbi huaad nduñ, nej jēbi iich ajcxy Dios xymijotcujc'aty?

²⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Dios chojcpy co müich ajcxy xymibicyich, com Dios xyquejxich ya naaxhuiñ.

³⁰ Chi ajcxy nimay Jesús:

—¿Ti ijxpejt mdunamy müid iich ajcxy, jēbi iich ajcxy n'ixipy Dios ymic'ajt etz iich ajcxy nmibigipy co müich je' je Cristo? ¿Ti mihuinma'n mdunamy?

³¹ Iich ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy jecy'ajty yjūcxy pijc ajcxy je maná jim ma titznaax'it. Jadu'n ymiñ jaybety ma jadu'n ymīnañ: “Dios yejcpy jūcxy picy huidibi tzoon tzajpjoty.”

³² Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch iich müich ajcxy yam jadu'n nīmaagyixy co canan je' je' je Moisés huidibi müich ajcxy xymooyb je jūcxy picy janchypī huidibi tzomb tzajpjoty.

³³ Je jūcxy picy huidibi Dios yejcpy huidibi tzomb tzajpjoty, je' je' huidibi jugy'ajtin moy je naaxhuiñy-jāy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücc'i'yī.

³⁴ Chi ajcxy nimay Jesús:

—Huindzin, iich ajcxy mooyg je jūcxy picy janchypī jabom jabom huinixii.

³⁵ Chi Jesús ymīnañ:

—Iich jēdu'n je jūcxy picy huidibi müich ajcxy xymōhuip jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücc'i'yī. Co jāy ajcxy xyñimīnich, e xymijpidāgyich, huin'it ca' y'i' ajcxy yubōccoda'ñyii nīmīnaxii, e co jāy ajcxy xymibicyich, ca' y'i' ajcxy ytidzihua'ñyii nīmīnaxii.

³⁶ Com ti ñich miich ajcxy nimäy, oy ñich miich ajcxy ti xyja'ixycixy, per ca' mibijccixy.

³⁷ Tüg'óciy pinjaty ñich nDeedy yquexyp ma ñich, xyñimibich yi' ajcxy. E pinjaty xyñimibich etz xymijpidaacpich, ca' ñich yi' ajcxy n'ixtijy.

³⁸ Canan paady ycixpi ñich ti ndzooñ tzajpjoty ngidägich ya naaxhuiñ co nduna'ñich ngi'mhuinma'ñ. Hue' janchtiy yi' ndunaamyich nDeedyich y'ayuc ytiy'ajt, com yi' xyquejich ya naaxhuiñ.

³⁹ Yi' jadu'n tzojcp ñich nDeedy huidibi xyquejich ya, co ñich ca' ni pin nyajtigoyipyich, yi' huidijaty xymooybich. Hue' janchtiy yi' ajcxy nyajjugypigipyich jadüg'oc co anajty naaxhuiñybi ti yhuaad'ajtni mina ytigadzipy.

⁴⁰ Dios Teedy ti xyquexyich ya naaxhuiñ e yi' jadu'n tzojcp co pin jäy ñich anajty xy'ixpich, e xymijpidaacpich, ymüd'adipy je' ajcxy jugy'ajtni huidibi ca' tücci'y ycixipy ytigoyipy. Hue' janchtiy nyajjugypigipyich ajcxy jadüg'oc co anajty je naaxhuiñybi ti yhuaad'ajtni mina anajty ytigadza'ñ.

⁴¹ Chi je judíoäy ajcxy ooy yajtzibiyy yajcapxiy co anajty Jesús jadu'n ti ymina'ñ: "Ñich je' je jicxy picy huidibi tzoon tzajpjoty."

⁴² Jadu'n anajty ajcxy chachmina'ñ:

—¿Nej ca' je' yjadaajty je Jesús, je José y'ung, je huidibi ajt ytaj yteedy n'ixy'ajtm? ¿Nej co jadu'n ymina'ñ: "Ñich ti ndzooñich tzajpjoty?"

⁴³ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' myajtzibiyyigixy myajcapxiygixy ac miichiy ajcxy.

⁴⁴ Ni pin jäy xycaniminipyich, pen ca' jayjyp Dios Teedy huinma'ñ ymöyii co xymijpidaägibich. E co xymijpidaägibich, chi nyajjugypigipyich jadüg'oc co anajty naaxhuiñybi ti yhuaad'ajtni mina ytigadzipy.

⁴⁵ Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy huidibi je jäy ajcxy anajty Dios ytiy'ajt müd'adipy jecy'ajty yjaay co Dios yaj'ixpigamy je jäy ajcxy tüg'óciy. Paady ycixpi tüg'óciy jäy huidibi midoob Dios y'ayuc etz y'ixpijcp Dios ytiy'ajt xymijpidaägibich ajcxy.

⁴⁶ Ca' ni tüg'jäy ti ixxy yi' Dios Teedy. Jëyi je jäy tügpajc huidibi ti choñ ma Dios, yi' je' ti ixxy yi' Dios.

⁴⁷ Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co pinjaty xymibijcpich xymijpidaacpich, ymüd'adipy yi' ajcxy yjugy'ajtni huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi.

⁴⁸ Ñich jëdu'n je jicxy picy huidibi jugy'ajt mooyb je jäy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi.

⁴⁹ Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy yjicxy'ajti ycaagy'ajti ajcxy je maná jim títznaaxtuum'it jecy'ajty. E chi ajcxy y'o'ctay. E ni ca' ajcxy jugy'ajtni paty huinixibi.

⁵⁰ Je jicxy picy huidibi nnigapxyich huidibi tzoon tzajpjoty, co jäy ajcxy jicxipy, ymüd'adipy ajcxy je jugy'ajtni huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi.

⁵¹ Ñich jëdu'n je jicxy picy huidibi ti chooñ tzajpjoty, etz ti ycidägy ya naaxhuiñ huidibi jugy'ajtni yejcp. Co jäy ajcxy jicxyp je jicxy picy, ymüd'adipy ajcxy je jugy'ajtni huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Je jicxy picy huidibi nyegaamyich müd'adipy jecy'ajty ajcxy ycixpi, je' je' je nninixich.

⁵² Chi je judío y'ixpicytjic ajcxy ooy yaj'ayucyooñ yajcapxyooñ, ac je'yi ajcxy ñayñimáayigixy:

—¿Nej jada yëydjic tijy yi' ñinix njicxy'ajtm?

⁵³ Chi Jesús ymina'ñ:

—Janch janch co ñich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy, pen ca' miich ajcxy mdzüdzcixy ñich nninix, e pen ca' m'uuccixy ñich nni'py, ñich je jäy tügpajc huidibi tzoon tzajpjoty, ca' miich ajcxy müd'adipy yi' Dios yjugy'ajtni.

⁵⁴ Com pinjaty ñich nninix xychu'tzip etz ñich nni'py xy'uucibich, ca' je ajcxy yjugy'ajtni ycixipy ytigoyipy tücci'yi, oy ajcxy yja'o'ccixy. Nyajjugypigipyich je' ajcxy jadüg'oc co anajty naaxhuiñybi ti yhuaad'ajtni mina ytigadzipy.

⁵⁵ Ñich nninix janchypi jicxy picy yi', etz ñich nni'py janchypi ügy yi'.

⁵⁶ Co yi' jäy ajcxy xymibicyich xymijpidaägych jadu'n ni paady nej jihuñy ñich nninix xychüdzi, etz ñich nni'py xy'uuci. Chi y'idipy ajcxy huinixi ma ñich, etz ñich n'idipyich huinixi ma je' ajcxy.

⁵⁷ Dios Teedy huidibi xyquejich ya naaxhuiñ ymüd'adipy jugy'ajtni huidibi ca' ycixy ytigooy. Ñich ti nbaadyich ma Dios Teedy je jugy'ajt huidibi ca' ycixy ytigooy. Nañ mbadamy miich ajcxy jugy'ajtni huidibi ca' ycixy ytigooy ma ñich. Co miich ajcxy xymijpidaägibych, jadu'n anajty nipaady nej jihuñy mjicxy'ajtigixy ñich nninix.

⁵⁸ Je jicxy huidibi tzoon tzajpjoty, e ycidacy ya naaxhuiñ co jäy ajcxy jicxy'adyii, yajtzinähuiñ je ajcxy, ca' ajcxy yjugy'ajtni ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Yi' mmij'ap mmijteedy huidibi jicx'ajtigixy je maná jecy'ajty, o'ctay ajcxy, ca' ajcxy paty je jugy'ajtni huinixibi.

⁵⁹ Jadu'n Jesús ymüydacy jim ma je judíoäy ajcxy ñaymujctac jim Capernaum co anajty jim yaj'ixpicy.

Mayjäy ca' mijotcuyc'ajty Jesús y'ayuc

⁶⁰ Co ajcxy Jesús y'ayuc midodaayi, nigujc-huäcxy je huidibi anajty ixpijcp ma Jesús. Chi ajcxy capxpídzimy, e jadu'n ajcxy ymínañ:

—Ooy chachchipity je Jesús y'ayuc. Ca' huaad ji pin huinjihuiyday.

⁶¹ Com Jesús ñejhuuiyb nej ajcxy anajty yajtzibiy yajcapxiy, chí ymínañ:

—¿Nej ca' miich ajcxy mijotcuyc'aty je tzip ayuc jadu'n nej cham ajcxy ti nyajnimäy?

⁶² ¿Nej xymijpidägibich ajcxy, pen m'ixpxy ixpijcp ajcxy co anajty nba'ttigi'yich jadüg'oc jüby tzajpjoty ma ndzooñich? Com ñich je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty.

⁶³ Je jäy ajcxy yjihui'ñ, yí' je' ñiinícx yajjugy'ajtip, e je jäy ajcxy ninícx ca' yí' ni ma chobaady, pen ca' müidity yjihui'ñ. Co miich ajcxy mgöbigipy yí' ayuc tüibi ngapxyich, huin'it ajcxy mbaadipy Dios yjihui'ñ (je Espíritu Santo), etz mbaadipy ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' tücci'yí' ycixy ytiigooy, oy mja'o'ccixy.

⁶⁴ Per nigujc-huäcxy ma miich ajcxy pinjaty ca' mibicy ñich n'ayuc.

Com Jesús ñejhuuiyb anajty jayijpni pinjaty ca' ymibigyii y'ayuc, etz pinjaty anajty cüyegaanip ma ymidzip.

⁶⁵ Chi Jesús yjacmínañ:

—Paady ycixpi jayijp ti nmínañich, co ca' ni pin jébi ñich xymijpidägy, pen ca' Dios Teedy jayijp yhuinma'ñ ymöyí co cöbiga'ñ ymöyí co cöbiga'ñ ñich n'ayuc.

⁶⁶ Huin'it mayjäy ajcxy, je huidibi anajty ixpijcp ma Jesús, chí ajcxy huinhuäcut ixmajtzní ajcxy Jesús. Ca' ajcxy y'ocjacpanícxni.

⁶⁷ Chi jada' Jesús nimay je nimajmetz discípulos ajcxy:

—¿Nej nañ xy'ixmadzaambích miich ajcxyí?

⁶⁸ Chi y'adzooy Simón Pedro:

—Huindzin, ca' jac ni pin ñich ajcxy jébi huaad nmijpidägyich, com miich tügpajc müid je ayuc huidibi xyajni'ixii'yich ajcxy nej jébi huaad ñich ajcxy nbaadipy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytiogoyipy tücci'yí.

⁶⁹ Ñich ajcxy nmibijcypich e nnejhuuiybich co miich je' je jäy huidibi tzoon ma Dios huidibi huädz yhuinma'ñ ymíid.

⁷⁰ Chi Jesús ymínañ:

—Miich ajcxy je' ti nhuin'ixyich nimajmetzpi, e nidügti miich ajcxy mujcu' huinma'ñ mmüidity.

⁷¹ Je Judas Iscariote, Simón ymang, anajty ytiijp. Com je' je' anajty cüyegam Jesús ma ymidzip, oy je' anajty yjajéjity nidüg ma je nimajmetzpi.

7*Jesús y'uch ajcxy nañ ca' anajty jaty mijpidaaci Jesús y'ayuc*

¹ Co jadu'n ytundaayi yjajtaayi, jim anajty Jesús yhuidity Galilea naaxjot, ca' anajty ñícxna'ñ jim Judea naaxjot, co anajty yí' judíojäy ajcxy huidibi midzip'ajtip yaj'öga'ñyíi.

² Tim huingon anajty je judíojäy yxii, hue' anajty ajcxy yxiigoyäxy Tabernáculo xii.

³ Chi Jesús ñimaayi y'amigüg y'uch yéydijcpí:

—Tzon müich ya, nícx jim Judea naaxjot nayguéxigíi mayjäyjoty.

⁴ Com huenpinity huidibi nayguéxígaanip mayjäyjoty, ca' ajcxy naygoyüchyíi. Mdunipy müich mijhuinma'ñ xiijoty, jigix je mayjäy xycömayipy.

⁵ Ni Jesús y'amigüg ajcxy ca' anajty yjaty ymijpidägyíi y'ayuc.

⁶ Paady Jesús y'adzooy:

—Ñich nxii ndiempo ca'ni paty mína ndigíhuañich jim Jerusalén jadu'n nej je Mesías. Janch müich ajcxy oytimymínaajity jébi mnayguéxícgixy ma je mayjäy ajcxy.

⁷ Ca' huaad jébi müich ajcxy, naaxhuiñjyáy ajcxy, xymidziptzoñ. Janch ñich xymidzip'ajtpich ajcxy yí', je' co ngapxpídzimiyich yí' yjibic-huinma'ñ huidibi ajcxy ntumyib.

⁸ Nícx müich ajcxy jim ma xii yjadyíi. Ñich ca' nnícxna'ñich cham, com ca'ni ñich ndiempo yhuaad'aty mína ndigíhuibyich jim Jerusalén jadu'n nej je Mesías.

⁹ Jadu'ñydi jéda'ajty ymínañ, chí yhuí'müiy jim Galilea.

Jesús ñícxxy jim Jerusalén xiijoty

¹⁰ Co Jesús y'amigügtic ajcxy jayijp ñícxstay xii'ajtpi jim Jerusalén, chí Jesús nícxxy nañ jadu'n ayüch ameech ma anajty xii yjadyíi.

¹¹ Xiijoty je judíojäy ooy ajcxy ja'ixtay Jesús, e chi ajcxy ymínañ:

—¿Ma jada' je Jesús?

¹² Ma je mayjäy ajcxy may anajty ajcxy tzachnigapxcixy tzachnimíydaaccixy Jesús. Nijéjity anajty ymínaangixy: “Tüg yéydíjic oyjäybi yí’”; e nañ nijéjity ymínaangixy: “Ca'p yí' y'oyjäyity, nigo jäy tzachhuin'íiñ.”

¹³ E ni pin anajty ca' capxpídzimay jayjajoty co y'oyjáyoty anajty Jesús, müid co anajty ajcxy je judío íxpicytjic ajcxy tzachtzigíyigixy.

¹⁴ E mijxíjoty Jesús ñicxy jim ma Dios ytjic, chi jim ytjigíy yaj'ixpíjicpi.

¹⁵ Je judío y'ixpicytjic tzachmaañhuindüxcixy anajty je Jesús, chachminaangixy anajty: —¿Nej jada' tñy jada chach'ixpicyty? e ca' ni ma ti y'escuel'aty.

¹⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Jada íxpíjicn ca' íich jada njé'adyii. Yi' jada yje' je huídibi xyquejxich ya naaxhuíñ.

¹⁷ E pen ji pinjaty cuydunaani yi' ytjy'ajt je huídibi xyquejxich, huinjihuíhuipy yi' jada íxpíjicn, pen janch Dios yi' ytjy'ajt, o pen íich yi' ngi'm ayuc huídibi ngapxypích.

¹⁸ Je jáy huídibi yci'm'ayuc yci'mdiy'ajt müid yaj'ixpícy, ci'm je' ñaygómaya'ñyii. Janch pinjaty tzojcp co ycómayíyib je' yhuindzin huídibi ti yquexyii, tiydudágy je', ca' je' y'aníjity.

¹⁹ Janch co Moisés müich ajcxy xymoy Dios ytjy'ajt. E ni tüg müich ajcxy mgacuydungixy je tiy'ajt. ¿Ti ycixpi co müich ajcxy xyaj'ógan'ich?

²⁰ Chi je jáy ajcxy y'adzooy:

—Mujcu' müich müid ma mjot mhuinma'ñ. ¿Pin müich yam xyaj'ógam?

²¹ Chi je' ajcxy ñimay:

—Müid tügpaic mijhuinma'ñ tüibi nduñ'ich sábado xii, yi' müich ajcxy mij mdzachjihuiyib mdzachhuinmaayb.

²² Moisés müich ajcxy xyajnajtz'ane'müiy je cötujcin co ajcxy m'ung mdiy'ajttüiyigixy (oy je' ca' yajtzondac, müich janchtiy ajcxy mmij'ap mmijteedy Abraham yajtzondac), e paady ycixpi müich ajcxy m'ung mdiy'ajttüiyigixy oy yjapocxíidumity.

²³ E chi jada' ca'ydi müich ajcxy Moisés ytjy'ajt mñixiici myajxiici, paady ajcxy m'ung mdiy'ajttüiyigixy oy sábado xíjoty. ¿Ti müich ajcxy co xymíjotma'tcixich co tüg jáy ti nyajtzógyich sábado xíjoty?

²⁴ Ca' m'ix'íjxcixy mba'íjxcixy mmigüg müid anii. Yajcüyöyi yajtecyöyi müich ajcxy jáy ypocy müid tiy'ajt.

Ooy ajcxy tzachhuinmay je jáy, peni Jesús je' je' anajty je Cristo

²⁵ Chi ajcxy nijéjity Jerusalénjáy yminañ:

—¿Nej ca' jada jada' yjéjity je huídibi ajcxy yjayaj'ógami?

²⁶ Oc'ix ajcxy, ta ycapxy ymiydágy íjxna' que'xna', e ca' ajcxy huam ñimáy. ¿Nej ti jada ajcxy íjxajpcixy yajxon tungmüidpi ajcxy co jada yjéjity je Mesías?

²⁷ Íich ajt nnejhuíyim ma jada yéydjic chooñ. Per je Cristo co anajty je' ymiñ, ni pin je' canejhuíhuipy ma je' anajty choñ ma ycocajpity.

²⁸ Co Jesús jadu'n midooy, co anajty yaj'ixpícy ma Dios ytjic, huin'it Jesús mic yminañ:

—Mnejhuíyib müich ajcxy pin íich, e ma ndzooñ'ich. Per ca'p íich ti nmiñ'ich ya naaxhuíñ müid íich ngi'mdzojcin. Yi' huídibi íich ti xyquexyich, tiydudágy yi' ytuñ, e ca' müich ajcxy yi' m'ixy'ajtigixy.

²⁹ Íich janchtiy n'ixy'ajtypích je'. Je' co jim ndzooñ'ich ma je', e je' íich xyquejxich.

³⁰ Huin'it ajcxy jamadzaañ, per ca' ni pin cñixajiy, com ca'ni anajty paady je xii je tiempo mina ñaygíyegíyib ma ymidzip ajcxy.

³¹ Per mayjáy ooy mibijcy je Jesús y'ayuc, e yminañ ajcxy:

—Co anajty je Cristo ymiñ, ca' jada' ñigi mijhuinma'ñ tuna'ñ ca'ydi jadyaabi yéydjic.

Je teedy mijtungmüidpi yquejx ajcxy soldadotjic huen majtcixy Jesús

³² Co je fariseojáy ajcxy ayuc midooy co jáy chachminaangixy jadu'n co je Jesús je' je' je' Cristo, chi ajcxy quejy tungmüidpi huen Jesús yajmach.

³³ Paady Jesús yminañ:

—Íich jac-huácxíjpic hueeni ma müich ajcxy, chi nñicxa'ñich jadüg'oc jíiby tzajpjoty ma huídibi xyquejxich.

³⁴ Xy'ixtáhuibich müich ajcxy, e ca' íich müich ajcxy xypaadipy. Ma anajty íich nñicxyich, müich ajcxy ca' jaydëbi jíiby mñicxcixy.

³⁵ Huin'it je judíoájáy íxpicytjic acjéyi ajcxy ñay'amídoohu:

—¿Ma jada jada' y'ocñicxa'ñ, e nicxy íich ajt ngapaatim? ¿Nej nicxiib jada' ma je judíoájáy ajcxy huídibi yajpaatcixy yxi yaa ma yi griegoájáy ajcxy, e yaj'ixpígaangixy yi griegos ajcxy?

³⁶ ¿Nej jada' yajhuimbídzimay? co yminañ: “Xy'ixtáhuibich müich ajcxy, e ca' xypaadíibich, e ma anajty íich nyajpaady, ca' müich ajcxy jaydëbi jíiby mñicxcixy.”

Je ñi huídibi jugy'ajt yejcp huídibi ca' ycixy ytigoy

³⁷ Co je mijxií ycodícxni, chi Jesús ytinay'ahuy, chi mic yminañ:

—Pen ji pinjaty tiy'ajt nejhuíhua'ñ jadu'n nej íxyipy jáy ytidzýii tzoey yi ñi, huen xyñimíñ'ich, etz nmóhuibich tiy'ajt.

³⁸ Je jāy ajcxy pinjaty xymibijcpich xymijpidaacpich, ytunipy ajcxy jadu'n nej Dios ñecy yminañ ma jadu'n yjaybetyity: "Ycapxypidzimipy je' ajcxy Dios ytiy'ajt, etz mayjäy jotcuyc'ajtın etz jugy'ajtın pada'ñ huinixi, ytimyñipaaty p jadu'n nej nı̄ ypidzimy janch com ma tüg ñigop."

³⁹ Je' anajty jadu'n Jesús ytiyp pinjaty je' anajty mibijcip, je' anajty ajcxy adigihuaanip jottigihuaanip je Espiritu Santo. Ca' ni anajty je Espiritu ymini ma je discipulos ajcxy com ca'ni anajty Jesús yhuimbityñi tzejpjoty.

Jāy ajcxy ca' ñay'ayuc-huinjihuiyi müd Jesús ycixpi

⁴⁰ Je mayjäy ajcxy huidibi anajty ti midooy nej Jesús anajty ti yminañ, nidüg nimetz yminañ:

—Jadaabi je' je tiydudägypi jāy huidibi Dios y'ayuc najtzcaxxiyıp.

⁴¹ Jacjadyi yminañ ajcxy:

—Je' y'i' je Mesías.

Per nijjity ajcxy huidibi ca' ymibijccixy chachminaangixy:

—Ca' jim Galilea naaxjot chona'ñ je Mesías.

⁴² Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy co je Mesías jim chona'ñ ma David y'ap y'oc, jim ma je cajp huidi xiijip Belén ma David ycogajpity.

⁴³ Je mayjäy ca' anajty ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyigixy müd Jesús ycixpi.

⁴⁴ Nijjity anajty ajcxy ytimymadzamy Jesús, per ca' ni pin ymajtzi.

Judío ixpicytjic ca' ajcxy mijpidacy Jesús

⁴⁵ Chi ajcxy policías huidibi tumb ma tzejptjic nihuimbijty ajcxy je teedy mijtungmüdpı etz je fariseojäy ajcxy, chi ajcxy ñimaayi:

—¿Nej ajcxy co ca' ti mmajtzcixy je Jesús?

⁴⁶ Chi ajcxy je' y'adzooy:

—Nicaminaaxi tüg yëdyjic jadu'n ti ymiydägy jadu'n nej yjiibi yëdyjic.

⁴⁷ Chi je fariseojäy ajcxy yminañ:

—¿Nej nañ ti miich ajcxy myajhuin'iniigixy?

⁴⁸ Ca' nminaanım ti ajcxy teedy mijtungmüdpı o fariseojäy ajcxy mibijccixy Jesús.

⁴⁹ Je mayjäy huidibi mijpidaaci Jesús y'ayuc, ca' ajcxy y'ixpicyity ma Dios ycötujcin. Dios yi' ajcxy tzaachytunı̄b.

⁵⁰ Nidügti ajcxy je' anajty je Nicodemo huidibi oga'n'aty ni'oy Jesús coodz, je' ymiügütjic jadu'n nimay:

⁵¹ —Jadu'n iich ajt ngötujcin xy'ane'mım co ca' huaad ndzaachytunım pinjäy, pen ca'p jayjip n'ixyöyim nbayöyim ti anajty ti tuñ.

⁵² Chi ajcxy ymiügütjic y'adzohuimbijty oyñinej:

—¿Nej miich nañ jadu'n galileojäy? Ixta' yajxon ma Dios ñecy, com jı̄by mnejhuı̄hı̄ı̄py co jim Galilea ca' jim chona'ñ pinjäy huidibi Dios y'ayucnajtzcaxxiyıp.

⁵³ Chi ajcxy ñicxtay nidüg nidüg ma yjiin ydijc.

8

¹ Chi Jesús ypa'ttigı̄y ma je cögop huidibi xiijip Olivos.

² Com jabom jopyñi Jesús yquidacy jadüg'oc ma Dios ytjic. Chi mayjäy ñimiini. Chi y'ixtacy, e chi ytigı̄y yaj'ixpijci.

³ Je jāy ajcxy huidibi Dios ycötujcin yaj'ixpijcp etz je fariseojäy ajcxy müdmüñ tüg töxyjäy ma Jesús huidibi anajty ti ytundigooy müd huingbi yëdyjic. Chi ajcxy pidacy cujc'amy ma je mayjäy.

⁴ Chi ajcxy nimay Jesús:

—Huindzin, jadayaabi töxyjäy huingbi yëdyjic müd ti ytundigoy.

⁵ Moisés ytiy'ajt iich ajcxy xyñajt'ane'mıy jecy'ajty co yajtzaagögädzıpy jada jadu'mbi töxyjäy. ¿Nej miich m'ocminambi?

⁶ Jadu'n ajcxy nimay co anajty ajcxy oc-huinma'ñ'ixa'ñ. Hue' anajty ajcxy ixtaayb nej jëbi huaad yajpocycäy Jesús. Chi Jesús yhuindacy, chi jada' ytigı̄y jaaybi müd ycihuax naaxcixy.

⁷ Com je' anajty ajcxy chachyaj'amidooyb, chi Jesús ytinayı̄gy. Chi ajcxy nimay:

—Pin jāy ji ma miich ajcxy ca' ti pocy müdity, huen y'i' jayjip tzaagäch jada töxyjäy.

⁸ Chi Jesús yhuindacy jadüg'oc. Chi ytigı̄y jaaybi jadüg'oc naaxcixy.

⁹ Co ajcxy jadu'n ayuc yajhuinjihuiydaayi, chi ajcxy ooy chöyduñ, com yjihuiy ajcxy ypocy. Chi ajcxy yjihuactay. Chi je mijjäydic ajcxy ñaybattzondayı. Jesús yhui'mıy nimetz müd je töxyjäy huidibi jim anajty tinaayb huingon.

¹⁰ Chi Jesús yhuaccugı̄y jadüg'oc nimay je töxyjäy jada':

—¿Ma ajcxy je jāy? ¿Ca' ni pin ti xychaachytun müd mbocy ycixpi?

11 Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, ca' ni pin.

Chi Jesús yminañ:

—Ni ñich miich ngatzaachytunipy müid mbocy ycixpi. Nicx, e ca' m'ocjacpocytuunip.

Jesús jadu'n nipaady nej tüg jün huidibi tücxpi

12 Chi jadüg'oc Jesús yjactigiy miydacp yminañ:

—Ñich je tiy'ajt nmüid ya ma naaxhuiñyjäy, jadu'n ñich nipaady nej tüg jün huidibi tücxp ma jäy ajcxy. Pinjäy xymijpidaacpich ymüid tiy'ajt nej jëbi huaad tudägy chinähuiipy, jadu'n nipaady nej jihuiy ytüöy ma jün ytücxin.

13 Chi je fariseojäy ajcxy nimay Jesús:

—Miich ci'm nayñidiy'ajtip co miich je' je Cristo, e ca' mdiy'ajt chobaady.

14 Chi Jesús y'adzooy:

—Janch co ñich ci'm nayñidiy'ajti'adyiijich co ñich je' je Cristo. E ñich ndiy'ajt janch y'. Com nnejhuiybich ma ti ndzooñich, e ma nnicxa'ñich. E miich ajcxy ca' mnejhuiygyixy ma ndzooñich, e ma nnicxa'ñich.

15 Miich ajcxy nmigüg mbocy'ixxyp müid mgi'mhuinma'ñ. Ca' ni pin nbocy'ixyich müid ngi'mhuinma'ñich.

16 Pen ñich anajty nyajciyöybich nyajtecyöybich jäy ypcy, tiydudägy anajty jadu'n nduñich. Com ñich ca' nyajpaadyich naydüg. Je' xymüid'ijtpich je Dios Teedy huidibi ti xyquexyich.

17 Com cojaay jadu'n y'ity ma miich ajcxy mgötujcin ñecy: “Pen nimetz jäy nigodiy'ajti'aty huentiiity, tzoobatp ajcxy y'ayuc.”

18 Ñich ci'm ñayñidiy'ajti'adyiijich co ndzooñich tzajpjoty, etz nDeedyich nañ jadu'n xyñidiy'ajti'ajtpich, co je' ya ti xyquexyich.

19 Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Ma miich mdeedy yajpaady?

Chi Jesús y'adzooy:

—Com co ca' ñich miich ajcxy xy'ixxcapy co ñich je' je Cristo, nañ ca' ajcxy m'ixy'adyii ñich nDeedy. Co ixypy ajcxy xy'ixxcapyich, nañ jaydëbi ixypy ajcxy nejhuüy pin ñich nDeedy'ajtyp.

20 Jim jadu'n Jesús ycapxy ymiydacy ma je meeñ'ijttac, co anajty yjäy yaj'ixpicy ma Dios ytjc. E ca' ni pin ymajtzi. Com ca'ni anajty yxi yhora anajty paadyñi mina ñaygiyegüyb ma ymidzip.

Jesús ñimay ymigiütijc co ca' huaad ñicxy ma je' anajty ñicxy

21 Chi Jesús yjacnimaayi ajcxy:

—Ñich nnicxaanip ñich, miich ajcxy xy'ixtähuibich. Müid ajcxy mbocy ycixpi m'ögaangixy, com ma nnicxa'ñich ca' huaad miich ajcxy jëbi nnicxcixy müid mbocy ycixpi.

22 Huin'it je judiojäy ajcxy ac jëyi ñayñimaayi:

—¿Nej ñicxy jada' ci'm ñayyaj'öga'ñyiji? Com jadu'n ymina'ñ co ma y' ñicxy, ca' huaad ñich ajt jëbi nnicxim.

23 E Jesús ñigi nimay'idich anajty:

—Miich ajcxy ya naaxhuiñ nmüidity mdiy'ajtcorp. Ñich tzajpjoty nmüidityich ndiy'ajtcopich. Miich ajcxy naaxhuiñyjäy ajcxy ytiy'ajt nmijpidaacipy. Ñich ca' nmijpidägyich naaxhuiñyjäy ytiy'ajt.

24 Ñich miich ajcxy jadu'n nmimaayb co m'ögam miich ajcxy, e ca' ajcxy Dios mbocy xyhuinmeecxip. Copicy ajcxy m'ögipy, e ca' Dios mbocy ajcxy xyhuinmeecxip, pen ca' xymibigängixyich co ñich je' je huidibi jëbi mbocy ajcxy xyhuinmeecxip.

25 Chi ajcxy nimay Jesús:

—¿E miich, pin miich?

Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajnimaaigyixy pin ñich, co oga'n ndigiyich jäy yaj'ixpijipi. Cham jadüg'oc nyajnimaaigyixy.

26 May ooy tijaty ayuc nyajnimähuaangixy nej ti mdundigoogyixy ma Dios ytiy'ajt. Cham ca' ajcxy nyajnimaydähuiipy. Je huidibi ti xyquexyich ya naaxhuiñ je' tüg'öciy tiy'ajt müid. E ngapxpizimiyich je ayuc je tiy'ajt jëyi huidibi ti nmidooyich ma je'.

27 Je jäy ca' ajcxy huinjhuüy co Dios Teedy anajty Jesús ñigapxyp.

28 Paady Jesús nimay ajcxy:

—Co anajty miich ajcxy ti xyajruudzpetyich, ñich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, huin'it miich ajcxy mnejhuühüp co ñich je' je Cristo. E co ñich ca' ngi'mhuinma'ñ nduñich. Yi' ñich ya nmidyacypich huidibi Dios Teedy ti xyaj'ane'myich.

²⁹ Je Dios Teedy huidibi ti xyquexyich, yi' ñich müid n'ityich. Ca' ñich yi' xy'ixmachich. Com co ñich njatytimyummybich jabom huidibi yi' chojcy.

³⁰ Co Jesús jadu'n ymíañ, chi mayjäy ooy ymíbijcy.

Jäy huidibi mibijcp Jesús ycuychinaayipy yi' ytiy'ajt

³¹ Chi Jesús nimay je judíojäy ajcxy huidijaty anajty ti ymíbijcy:

—Pen mmíbijc ajcxy cxyjot huiníjot tüg'ócay ñich n'ayuc, e ca' m'ixmadzipy ajcxy ñich n'ayuc, huin'it ñich müich ajcxy jébi njäy'adyii.

³² Huin'it jébi ajcxy mnejhuihuipy Dios ytiy'ajt. E. Dios ytiy'ajt xyñihuaangixip ma je mjibic-huinma'ñ ooy xy'ane'mgixy.

³³ Chi ajcxy y'adzooy:

—Abraham ñich ajcxy nmij'ap nmijteedy'ajtpy. Ca' ñich ajcxy huaad ni pinjäy xy-jac'ane'my. ¿Nej co müich jadu'n míañ: “Dios ajcxy xyñihua'ñip ma yi' mjibic-huinma'ñ xy'ane'mgixy”?

³⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñich müich ajcxy jadu'n nimaaygixy co tüg'ócay pinjaty pocy ytundiib, jibicp yi' ane'mip. Tim jadu'n nipaady nej tüg tumbi huidi codoogí y ijtp, yi' yhuindzin jatytimy'ane'mip.

³⁵ Yi' tumbi huídibi codoogí y ijtp, ca' yhu' ma'ñ ma je jäy ytiyc huinixii. Yi' jäy y'ung janchtiy hu'mam huinixii ma yteedy ytiyc.

³⁶ Pen Dios y'ung müich ajcxy xyajpidzimgixp ma je jibicpi xy'ane'mgixy, janch huinixii m'idaangixy, ca' ma ti jibicpi xy'oc'ane'mgixnipy. Tim jadu'n nej Dios y'ung y'ity, ca' ti jibicpi y'ane'myii.

³⁷ Nejhuíybich co müich ajcxy Abraham mmij'ap'adyii mmijteedy'adyii. Per müich ajcxy chachyaj'ögaambich. Je' co ca' mijpidaaccixy ñich n'ayuc huídibi njayajnimaygixp.

³⁸ Ñich müich ajcxy nyajmüidmíydaacyp tiibi n'ixyich huídibi ndeedyich ytumyb. E müich ajcxy yi' mdumyb nej m'ap mdeedy ti xyajnimaygixy.

³⁹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' ñich ajcxy nmij'ap'ajtpy nmijteedy'ajtpy je Abraham.

Chi Jesús y'adzooy:

—Pen janch ajcxy Abraham mmij'ap'adyii mmijteedy'adyii, yi' ixypy ajcxy mdungixyp jadu'n nej Abraham tuuñ.

⁴⁰ Janch ñich müich ajcxy ychachyaj'ögaangixyich, e ti ajcxy njayajnimäy je huídibi ñich ti nmidooyich ma Dios. Ca' Abraham yaj'ögy je jäy ajcxy huídijaty anajty Dios ytiy'ajt müid, jadu'n nej müich ajcxy m'iditzaangixy.

⁴¹ Müich ajcxy jibic-huinma'ñ mdungixyp, tim jadu'n nej m'ap mdeedy jibic huinma'ñ ajcxy tuñ jecy'ajty.

Chi ajcxy Jesús adzooy:

—Ca'ñich ajcxy ndigoy'ungity. Je' tügpajc ñich ajcxy ndeedy'ajtpy Dios Teedy.

⁴² Chi Jesús ymíañ:

—Peni Dios ixypy ajcxy mdeedy'ajtpy, xychojcpich xymijpidaacpich ixypy ajcxy. Com Dios ti xyquexyich ya naaxhuiñ, e jiby ndzooñich ma Dios. Ca'ñich ngi'ndzocin ycixpi nmüñich ya naaxhuiñ. Yi' je' jadu'n tzojcp pin ti xyquexyich.

⁴³ ¿Ti co ca' müich ajcxy mhujinhuiy ñich n'ayuc? Je' co ca' ajcxy midohuaangixy ñich n'ayuc.

⁴⁴ Je' müich ajcxy mdeedy'ajtpy je mujcu'. Müid mgi'ndzocin mguydungixy je mujcu' chójcin. Je mujcu'yaj'öctiyb yi' jäy maabi naaxhuiñybi chondägy. Je mujcu' ca' je' ixaani Dios ytiy'ajt. Ca' ni ti tiy'ajt yajpaady ma je', com je mujcu' indaacp je', chi ci'm ooy nijot y'idich. Je' ooy indacy, e je' oga'n anü yajtzondac.

⁴⁵ Com müich ajcxy mujcu' yhuinma'ñ müid, paady müich ajcxy ca' xymíbijci xymijpidaaci n'ayucich co ñich tiy'ajt njamiydägy.

⁴⁶ Ni pin müich ajcxy xycayaipocycáhuipy. Peni tiy'ajt ñich müich ajcxy nyajnimayb, ¿ti co ca' mmijpidaaccixy ñich n'ayuc?

⁴⁷ Je jäy ajcxy huídibi yajpatp ma Dios, y'amido'ijtpy ajcxy Dios y'ayuc. Paady müich ajcxy ca' m'amido'ijtcixy Dios y'ayuc, com ca' ajcxy Dios mDeedy'ajtigixy.

Jesús jityim anajty yjuy'aty ca'ydí Abraham

⁴⁸ Chi je judío ixpicytiyc ajcxy y'adzooy:

—Ti ñich ajcxy yajxon nmíañ co müich mgogajpity jim Samaria, e mujcu' müich müid ma mjot mhuinma'ñ.

⁴⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' ñich mujcu' nmídyti ma njot nhuinma'ñ, com nyajmij'ajtpyich nDeedy, e müich ajcxy xy'ixtijpich.

⁵⁰ Hich ca' ci'm naygömayijich. Dios Teedy ñich xycömaayb, com yi' je' huidibi ixyöyp payöyp jäy ajcxy ypocy.

⁵¹ Janch janch ñich miich ajcxy nimaaygixy co ji nijëjity jäy huidibi ñich n'ayuc cuydumb, e ca' yi' ajcxy yjugy'ajtn ycixipy ytigoyipy tücci'yi co y'ó'ccixipy.

⁵² Chi je judío ixcicytjic ajcxy y'adzooy:

—Cham ñich ajcxy janchtiy ti nnejhuíyich týdudägy co miich mujcu' mñidity ma m jot mhuinma'ñ. Abraham o'c je', nañ jadu'n o'c ajcxy je' huidibi anajty Dios ytiy'ajt capx-huäcxip, e miich mmina'ñ co pen ji pinjaty miich m'ayuc xymibijcip xymijpidaacip, ca' je' y'ögipy.

⁵³ ¿Nej mjacmüd miich mic'ajt, ca'ydi Abraham, ñich ajt nmij'ap nmijteedy huidibi o'ci? ¿Nej mjacmüd miich mic'ajt, ca'ydi ajcxy huidibi Dios y'ayucnajtzcaxñy, huidibi ajcxy o'ci? ¿Pin miich mdimnaydijyii?

⁵⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Pen ñich naygömayibich ci'm, ca' n'ayucich chobaadipy. Hich nDeedy yi' xycömayipich, je' huidibi miich ajcxy mdijpy co ajcxy mDios'adyii.

⁵⁵ Per miich ajcxy ca' Dios m'ixy'adyii. Hich janchtiy n'ixy'ajtypich Dios. E co ixyipy nmina'ñich co ca' ñich Dios n'ixy'adyii, indaacpich ixyipy, jadu'n nej miich ajcxy m'indaacxicy. Janch ñich n'ixy'ich Dios, e nguudumybich yi' y'ayuc.

⁵⁶ Je Abraham, miich ajcxy mmij'ap mmijteedy, jotcuyc ooy ñayjihuiy co anajty ixa'ñ ñich nxiñ ndiempo ya naaxhuiñ. E co ijxy co ñich nmiñich, chi ooy yjotcugiy.

⁵⁷ Chi je judío ixcicytjic ajcxy nimay Jesús:

—Ni mgamüdiy huixchigui'px majc jimijt, e ¿mmina'ñ co m'ijxy Abraham? (Ca' m'ixy'ajti je' Abraham, naxy tüg mil jimijt maabi je' y'o'cni.)

⁵⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñich miich ajcxy jadu'n nimäy co ji anajty ñich co ca'ni anajty Abraham yma'xung'aty.

⁵⁹ Chi ajcxy tzaa conigy tzaagäzda'ñ anajty ajcxy. Chi Jesús yhuingoyüch, e ypidzimy ma Dios ytiyc.

9

Jesús yajtzooz tüg huintzpi

¹ Hue' anajty Jesús huidijtp co ijxy tüg huintz, jadu'n anajty huiintz ti yma'xung'aty.

² Chi ydiscipulos ajcxy y'amidoohui:

—Huindzin, ¿pin pocy ytuun, jada huintzpi o ytaj yteedy, co huintz yma'xung'aty?

³ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' yi' ypocytuuñ, ni ytaj yteedy, hue' janchtiy paady ycixp jadu'n yjajty, jigix Dios ymic'ajt ñiguëxigity ma yi'.

⁴ Copicy njactüunibich yi' ytung huidibi ti xyquexyich ya naaxhuiñ. Miinip je' xii tiempo ma ca' pin Dios y'ayuc tunaani. Jadu'n nej jihuiy ixyipy je' ximbi ti ñaxy etz je' coodzpi ti ymiñ.

⁵ Jadu'n nej n'ity'ich ya naaxhuiñ nmüdich Dios ytiy'ajt, jadu'n ñich nipaady nej tüg jün huidibi codicxp yi' naaxhuiñyjäy.

⁶ Co Jesús jadu'n yminanday, chi nidzujñy naax, chi mo'ntz yaj'oyñy müd chujñi, chi jada' yajjaaxi je' jäy yhuin müd je' mo'ntz.

⁷ Chi nimay jada':

—Nixc quejtzpuj yi' mo'ntz jim ma yi' Siloé ni' y'abojtzgity —je' ayuc Siloé jadu'n yhuimbizimy: quexyöybi.

Chi je' jäy huintzpi ñixy jim, chi oy quejtz pujy je' mo'ntz, chi oy huimbity ti anajty yhuindicxigy.

⁸ Je ymijün ymidijc ajcxy etz tüg'óciy huidijaty anajty ajcxy ti ixy je' huintzpi co jabom jabom ññay limosna yajmucy, chi ajcxy ñay'amidoohui miñ xyipy:

—¿Nej ca' jada yjëjity je' huintzpi huidibi anajty jabom jabom limosna yajmujcpi?

⁹ Nijëjity ajcxy yminañ:

—Je' yi'.

E jacjadyii ajcxy yminañ:

—Huingbi yi', nigoob jadu'n yquëxigy nej je'.

E je' yminañ ci'm:

—Hich jëdu'n huidibi anajty huintz.

¹⁰ Jadu'n anajty ajcxy tzach'amidooy:

—¿Nej yi' mhuin ti ñay'ahuäcxiyii?

¹¹ E je' anajty y'adzooy:

—Yi yëdyjic huidibi ajcxy ytijyp Jesús, yi' mo'ntz yaj'oyiïy xyajjaaxich nhuiin, e chi xyñimaayich: “Nixc quejtzpuj ma yi Siloé nii.” Chi nnicxyich, e oy nguejtzpujyich, e chi nhuindicxi'cyich.

¹² Chi ajcxy je' nimay:

—¿Ma je' je yëdyjic?

Chi je huintzpi y'adzooy:

—Ca' nnejhuïyich.

Fariseojäy tiy'ajt pijcy nej je huintzpi anajty ti chögy

¹³ Chi ajcxy yajnicxy ma fariseojäy ajcxy yhuinduu, je huidibi anajty huintz yajpatp.

¹⁴ Hue' anajty tüg sábadó xii (judíojäy ajcxy amayxii) co Jesús mo'ntz yaj'oyiïy, e yajhuindicxi'gy je huintzpi.

¹⁵ Chi je fariseojäy ajcxy jadüg'oc yajty nej anajty je jäy ti yhuindicxi'gy. Chi je jäy y'adzooy:

—Mo'ntz ti pidägy ma iich nhuiin, chi iich ti nguejtzpujy, e cham n'ijxnibich.

¹⁶ Nijëjity fariseojäy ajcxy yminañ:

—Yi yëdyjic huidibi jada jadu'n ti tuñ, ca' yi' Dios ytiy'ajt müidity, com ca' yi' amay'aty sábadó xii.

Chi ajcxy jacjadyii y'adzooy:

—¿Nej tiy jada mijhuinma'ñ octuñ, pen hue' yi' pocyjäy?

Ca' ajcxy nay'ayuc-huinjhuïyigixy.

¹⁷ Chi ajcxy jadüg'oc nimay je jäy huidibi anajty ti y'ijxi'gy:

—E miich, ¿nej m'ocminambi? ¿Pin jäy yi tiibi xyajhuindicxi'gy?

Chi je jäy y'adzooy:

—Tüg jäy huidibi Dios y'ayuc etz ymic'ajt müid.

¹⁸ Chi je judío ixpicytjic ajcxy ca' anajty tim mibigaangixy co je yëdyjic anajty huintz yajpaady, e co anajty ti yhuindicxi'gy, ixti cooni ajcxy ytaj yteedy mijhuoohui.

¹⁹ Chi ajcxy amidoohui ytaj yteedy:

—¿Nej je' jada miich ajcxy m'ung huidibi huintz ma'xung'ajti? ¿Nej jada ti yhuindicxi'gy?

²⁰ Chi je' ytaj yteedy ajcxy y'adzooy:

—Iich ajcxy nnejhuïyb co iich ajcxy yi' n'ung, e co yma'xung'ajty huintz.

²¹ Per jadu'n nej cham ti yhuindicxi'gy, e pin yi' yhuin ti yajhuäcxyii, ca' iich ajcxy yi' nnejhuïyigixy. Amidoo miich ajcxy yi' ci'm. Mij'anäciñ yi', ñigapxipy yi' ci'm.

²² Jadu'n ajcxy ytaj yteedy y'adzooy, müid co ajcxy tzachtzigüygixy je judío ixpicytjic ajcxy. Com je judío ixpicytjic ajcxy ti anajty ñaygápxi'gy co anajty yajpidzimaangixy ma ajcxy ñaymujctac je jäy ajcxy pinjaty anajty mibijcp co Jesús anajty yjëjity je Cristo.

²³ Paady ajcxy ytaj yteedy yminañ:

—Mij'anäciñ yi', amidooigix miich ajcxy yi' ci'm.

²⁴ Chi ajcxy y'amidooy mimejtz'oc je yëdyjic huidibi anajty ti y'ijxi'gy, e chi ajcxy nimay:

—Cömay capxpat yi' Dios co ti mdzögy. Ca' mgömay mgapxpaady je Jesús. Com iich ajcxy nejhuïyb co yi' Jesús, tüg yi' pocytumbi. Ca' yi' Dios y'ayuc ytiy'ajt müidity.

²⁵ Chi je jäy y'adzooy:

—Pen tüg pocytumbi yi' Jesús, ca' nejhuïyich. Huidibi janchty nnejhuïybich, co anajty iich nhuintzity etz co cham huindicxnibich.

²⁶ Chi ajcxy y'amidooy jadüg'oc:

—¿Nej ti xytuñ? ¿Ti ti tuñ co ti xyaj'ijxici yi' mhuiin?

²⁷ Chi je' y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajñimaayigixy, e ca' ajcxy ti m'amido'idaangixy. ¿Nej nañ ixpigaangixy miich ajcxy ma yi'ji'?

²⁸ Chi ajcxy je' ogy, nimay ajcxy jadu'n:

—Miich ixpijc ma yi', iich ajcxy n'ixpijcpich ma Moisés ytiy'ajt.

²⁹ Iich ajcxy nejhuïyb co Dios Moisés migapxy. Janch yi' Jesús ca' iich ajcxy nnejhuïyigixy ma yi' chooñ (ma mic'ajt ti paady).

³⁰ Chi je jäy y'adzooy:

—Ooy yi' y'oychigiüñity y'oyhuinma'ñity co miich ajcxy ca' mnejhuïyigixy ma yi' chooñ (ma mic'ajt ti paady), e ti iich yi' xyajhuindicxi'gyich.

³¹ Yajxon yajnejhuïy co Dios ca' yi' midoohui pocyjädyjc y'ayuc. Pen oy jäy iich ajt, e nguyduunim Dios ytiy'ajt, huin'it ajt Dios n'ayuc xymidoohuim.

³² Ni caminaaxi ycajaymidoy, co pinjäy tüg huintzpi ti yaj'ijxi'gy huidibi jadu'n ti yma'xung'aty huintz.

³³ Co ixypy je Jesús ca' jiiiby chooñ ma Dios, ca' ixypy jaty nej ti tunipy.

³⁴ Huin'it ajcxy y'adzooy:

—Miich jadu'n ti mma'xung'aty pocymiid. Ca' miich huaad ti xyaj'ixpjjccixyich.
E chi ajcxy yajpidzimy tibäy'tücc'i'yi (ma ajcxy ñaymujctac etz ma Dios ytijc).

Je jäy ajcxy huidibi ca' cöbajccixy Dios ytij'ajt jadu'n nipaady ajcxy nej jihuüy huintzity

³⁵ Chi Jesús nejhuy jadu'n co anajty ti yajpidzimy tiba'y tücc'i'yi ma Dios ytijc. Co minaaabaati chi nimay:

—¿Nej mmibijcyp mijpidaacyp miich je jäy huidibi tzoon tzajpjtoty?

³⁶ Chi je' y'adzooy:

—Huindzin, nimaaygich pin je', jigix nmibicyich.

³⁷ Chi Jesús je' y'adzooy:

—M'ijxyp y'i'du'n yam. Yi je' je' huidibi xymiidmiydacp.

³⁸ Chi jada' huingoxinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, je huintzpi huidibi Jesús ti yajtzögy nimay:

—Nmibijcypich, huindzin.

³⁹ Chi jada' Jesús yminañ:

—Hich ti nmiñ ya naaxhuiñ co n'ixyöyaanich nbayöyaanich jäy ypocy, jigix nya-pocycähuibich pin ca' ypocymiidity, etz nyajpocyñluädzibich pin ypocy miid. Jadu'n nej jihuüy nyajhuindzäyich je jäy huidibi ijxp, etz jadu'n nej jihuüy nyajhuindcixgixyich yi huintzpi.

⁴⁰ Chi nijëjity fariseojäy huidibi anajty jim ma Jesús ymijc jadu'n midoy nej Jesús yminañ, chi ajcxy nimay Jesús:

—¿Nej nañ jadu'n miich mdijy ñich ajcxy ca' Dios ytij'ajt nejhuiyich, jadu'n nej jihuüy ñich ajcxy nhuintzity?

⁴¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixypiy miich ajcxy janch janch ca' mnejhuüygixy Dios ytij'ajt, ca' ixypiy ti pocy ajcxy nmiiidity. Per miich ajcxy minam co Dios ytij'ajt mguyduuny, e ca' yjanchity. Paady ajcxy mbocymiidity. Nipaaty jadu'n nej jihuüy miich ajcxy mhuintzity, e mminangixy co m'ijxcixy.

10

Jesús yaj'ixpjc jihuimbit ayuc

¹ Chi Jesús jacnimay je judío y'ixpicytjic, je fariseojäy ajcxy:

—Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co je jäy ajcxy huidibi ca' ytigihuaangixy ma borregi agaj aguu (ma je cuend'ajtpi ycuend'aty), huidibi huingduum ameech tzach tigihuaam ma yborregi agaj, je' je' je meetzpi huidibi meedzam je borregi ajcxy ameech.

² Je jäy huidibi tigihuaam ma yborregi agaj aguu, je' je' je borregi cuend'ajtpi.

³ Co je borregi cuend'ajtpi ymiñ ma agaj aguu, chi je agaj aguu cuend'ajtpi yaj'ahuäch je agaj aguu. Chi yborregi ajcxy yöcmidoyii, chi je' migapxy xibety xibety, chi yajpidzimy ajcxy.

⁴ Co ajcxy yajpidzimdäy, ac je' yje', chi jayjip ñicxy, e axam ajcxy ypanicxyii, com je' co yöcmidoyii.

⁵ Ca' je borregi ajcxy jëbi panicxy tüg huingjäy. Nigi ajcxy cöguëgy, com yöcmidooyb ajcxy co yhuingjäyity.

⁶ Jadu'n Jesús mayjäy yaj'ixpicy jihuimbit'amy, jaygue' ajcxy ca' huaad huinjihuüy nej anajty Jesús yjaminäna'ñ.

Jesús je oybi cuend'ajtpi

⁷ Chi ajcxy Jesús jadüg'oc ñimaayi:

—Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy, co je Dios nDeedy'ajtpich. Jëbi jäy ajcxy paady Dios ytij'ajt ma ñich, e huin'it ytigüygixipy ma Dios y'it. Jadu'n nipaady nej jihuüy ñich je agaj aguu ma borregi ajcxy ytigüygixy.

⁸ Tüg'ócxy je huindzindjic huidibi ajcxy miin jayjip ca'ni ñich anajty nmiñich, e yminaangixy anajty co ajcxy miid'ajti Dios ytij'ajt, jadu'n je' anajty ajcxy nej meetzpi huidibi meedzaanip Dios yjäy. Per je Dios yjäy ca'p je' ajcxy tuuñ cuendi, jadu'n nej je borregi ca' yöcmidoogixy je meetzpi.

⁹ Jadu'n nej je borregi ajcxy ytigüygixy ma agaj aguu, nañ tim jadu'n jäy ajcxy paady Dios ytij'ajt ma ñich. Je jäy ajcxy huidibi ypaaty Dios ytij'ajt ma ñich, nañ ypadaamy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücc'i'yi. E huidibi je' ajcxy yajmayajtpy ma yi chinaayin, nmöhuibich. Tim jadu'n nej borregi ajcxy jabom jabom ypidzimigixy ma agaj aguu nicxcixy miij'ojcpi, etz yhuimbjtcixy tzuu tzuu.

¹⁰ Yi meetzpi ajcxy mimb co ymeedzaangixy yaj'ogaangixy yajhuindigoyaangixy. Hich ti nmiinich, jigix miich ajcxy mbáatcixipy jugy'ajtin mijcajee huidibi ca' tücci'yi ycixipy ytigoyipy.

¹¹ Chi Jesús yjacmínañ:

—Hich jadu'n nipaady nej tüg borregi cuend'ajtpi oybi. Je oybi borregi cuend'ajtpi ycíeyecyp yi' yjugy'ajt ma yi o'cin müid yborregi ycixpi.

¹² Je borregi cuend'ajtpi huidibi mujuy tumb, huidibi ca' yci'mborregi cuend'aty, ni ycajéjity je borregi yhuindzin, co ixycy caa ymiñ, chi cöguéy je borregi, e yajqueec-huácxtyá.

¹³ Com je' co mujuy ytuñ, paady cöguéy je borregi ajcxy, ca' tzocy jihuüy borregi.

¹⁴ Tim jadu'n nej je oybi borregi cuend'ajtpi ijxcajtáy je' yborregi, nañ tim jadu'n ich n'ijxcajtáy je njäyich (huidibi xymijpidaacpich), etz je' ajcxy xy'ixy'ajtpich.

¹⁵ Tim jadu'n nej Dios Teedy xy'ixy'adyiijich, nañ tim jadu'n n'ixy'adyiijich Dios Teedy. Tim jadu'n je' nej je oybi borregi cuend'ajtpi ycíeyegamy yjugy'ajtin müid yborregi ycixpi. Nañ tim jadu'n ich ngíyegamyich njugy'ajtin müid ich njäy ajcxy ycixpi.

¹⁶ Nmüidich jadügpiy jäy, ca' ajcxy yjudiojäyity, je' ajcxy nañ jadu'n nmüid'idaamyich tügmucy (müid je judío jäy ajcxy huidibi xymijpidaacpich). Tim jadu'n nej je cuend'ajtpi ymüid'ajtyp je' yborregi ajcxy tügmucy. E je' ajcxy y'amído'o'idaamy ich n'ayuc, tim jadu'n nej borregi ajcxy yöcmidoogixy yhuindzin. Ji y'idipy tügmucy jäy (huidibi xymijpidaagibich), etz tüg cuend'ajtpi (ich jédu'n).

¹⁷ Chi Jesús yjacmínañ:

—Paady ycixp Dios Teedy ooy xychocyich xyjihüiyich, co ngíyegaamyich njugy'ajtin ma yi ó'cin (müid jäy ajcxy ypocy ycixpi), etz njugypigipyich jadüg'oc.

¹⁸ Ca' ni pin xypijcibich yi njugy'ajtin, ich yi' ci'm ngíyegamy. Nmüidich mic'ajt nej ngíyegipyich njugy'ajtin, etz nañ nmüidich mic'ajt nej njugypigipyich jadüg'oc. Jadu'n nDeedyich ti xy'ane'myich co jadu'n ndunipyich, n'ögibich, njugypigipyich jadüg'oc.

¹⁹ Chi jadüg'oc ajcxy ca' nay'ayuc-huinjihüiyi je judíojäy ajcxy müid Jesús y'ayuc ycixpi.

²⁰ Mayjäy ymínañ:

—Ca'oybi yi' ymüid, locjiy y'i, ¿nej co ajt n'amido'ijtim y'ayuc?

²¹ E jacyadyii ajcxy ymínaangixy:

—Jadayaabi tiy'ajt etz mic'ajt ca' yajpaady ma tüg jäy huidibi mujcu' ymüid. Ca' jébi tüg mujcu' jäy huintzpi yaj'ixigy.

May judíojäy ajcxy ca' cöbijcy Jesús

²² Jim Jerusalén anajty xii yjadyii, je' anajty ajcxy nüixidumyb jimijt Dios ytijc.

²³ E hue' anajty tüch tiempo. Chi jim anajty Jesús yhuidity ma Dios ytijc, ma je Salomón ytijc-huinduu.

²⁴ Chi ajcxy je judío y'ixpicytjic nimujcy ooy Jesús, nimay ajcxy:

—¿Ixti mínaani miich ich ajcxy tiydudägy xyajhuinjihuüyaangixyich pen miich je' je Cristo? Yajhuinjihuüygich ajcxy tiydudägy.

²⁵ Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajnimaaangixy, e ca' miich ajcxy ti nmibijccixy. Je mijhuinmañ huidibi ndumybich nmüidich nDeedy ymic'ajt, yi' je' nidiy'ajt'ajtp co ich je' je Cristo.

²⁶ Paady ycixp miich ajcxy ca' nmibijccixy, com ca' miich ajcxy njäy'adyiijich.

²⁷ Hich njäy ajcxy ymijpidaacyp ich n'ayuc, e n'ijxcajpich ajcxy je', e je' ajcxy xypanicxpich. Tim jadu'n nej je borregi ajcxy yöcmidooy je yhuindzin, jadu'n nej je huindzin ijxcapy je' yborregi, e jadu'n nej yi' yborregi ypanicxyii.

²⁸ Hich njäy ajcxy nmooybich yi jugy'ajtin huidibi ca' tücci'yi ycixañ ytigoyañ. Ca' je' ajcxy yjugy'ajtin ytigoyipy ni camina, e ni pin ca' huaad je' ajcxy xypijcich. Je' ajcxy ci'am nmüididyich.

²⁹ Yi Dios Teedy huidibi ich njäy ti xymöy, tügpajc yi' ymijity, e ni pin huaad ni ti capíjicy huidibi Dios Teedy ymüid ci'am.

³⁰ Dios Teedy etz ich tú'ciy ich ajcxy.

³¹ Chi je judíojäy ajcxy jadüg'oc tzaa conig cädzaangixy anajty ajcxy.

³² Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—Ti ich ooy mij oybi nduñich ma miich mhuinduu müid je nDeedyich ymic'ajt ycixpi. ¿Huidi ycixpi miich ajcxy xychaagädzaangixyich?

³³ Chi je judío ixpicytjic ajcxy y'adzooy:

—Ca' n'mínaanim paady ich ajcxy miich ndzaagädzaangixy müid je oybi tübi mduñ, hue' janchtiy ycixpi ndzaagädzaangixy müid co ooy Dios myajjotmädy. Com miich nañ jäy, e mnayajnaxyii Dios.

³⁴ Huin'it Jesús je' ajcxy nimay:

—Jadu'n ycojaayity ma yi judíoäy ajcxy ytiy'ajtnecy, ma Dios jadu'n ymína'ñ: "Jadu'n nej dios miich ajcxy."

³⁵ Paady ca' ngapxtigooyich, com Dios ci'm jadu'n minamb ma ñecy, co jadu'n nej Dios je' ajcxy huídibi Dios y'ayuc cöbjiçip (e ca' huaad pinjäy ymína'ñ co Dios ñecy ca' yjanchity).

³⁶ Dios ti xyajñibicyich jada tung, e xyquejxyich ya naaxhuíñ. ¿Nej co mmínaangixy co ñich ngapxtigooyich co nminañich co Dios xy'ung'adyiijich?

³⁷ Pen ca' nduñich nDeedyich ytung, ca' ñich ajcxy huaad n'ayuc xymibijcich.

³⁸ E pen ndumybich nDeedyich ytung, oy ixypy miich ajcxy ca' xymijpidaacich n'ayuc, jébi ixypy mijpidägy ajcxy je mijhuinma'ñ huídibi ndumybich. E chi mnejhuíhuipy miich ajcxy, etz mmijpidägipy miich ajcxy co je Dios Teedy yajpaady ma ñich, e ñich nyajpaadyich ma Dios Teedy.

³⁹ Ooy ajcxy jamadzaañ Jesús, e chi Jesús oy choni, ca' ajcxy majch.

⁴⁰ Chi Jesús ñicxy jadüg'oc jim Jordán mij nñi nínaxy ma Juan yjäy yajñibejty oga'n'aty, chi jim yhuí'miyy.

⁴¹ Mayjäy Jesús ooy ñimujci, e ymínañ ajcxy:

—Je Juan el Bautista ca' jadu'n ooy mijhuinma'ñ tuuñ, per tüg'óciy yi tiy'ajt jadu'n nej nimiydactay jada Jesús, janch tiy'ajt je'.

⁴² E janch mayjäy ooy mibijcy Jesús jim ma je jimbi it.

11

Co Lázaro y'o'cy

¹ Jim Betania anajty tüg pa'mjäy, hue' anajty yxiñ Lázaro. Hue' je' anajty chinäy ma María etz Marta ycocajpity.

² María je' anajty huídibi je Huindzin Jesús anajty ti yajjaxy je ujtzpijyñi huídibi ooy oy yxuugy, etz po'ti Jesús ytecy miid ycöhuay. Hue' je' anajty María etz Marta ymidügquëx Lázaro huídibi anajty pijcip.

³ Chi Lázaro ymidügquëx ajcxy ycapxyquejxy ma je Huindzin Jesús anajty yajpaady, e chi oy yajñimäyii:

—Je mmigüg huídibi ooy mdzocy, pijcip je'.

⁴ Co Jesús jadu'n midooy, chi ymínañ:

—Je' ypa'm ca' yaj'öga'ñyii tücc'i'yi. Je' ypa'm hue' yajñiguëxigamy Dios ymic'ajt, jaydëb Dios ycömaybidzimipy, e nañ ñich nyajcömayipyich, ñich je jäy huídibi tzoon tzajpjoty.

⁵ Jesús ooy anajty tzocy jihuiy je Marta, María etz je Lázaro.

⁶ Oy jadu'n Jesús nejhuíy co anajty Lázaro ypiyüi, jamejtz xii jim yjacxiñajxy ma anajty yajpaady.

⁷ Huin'it Jesús nimay ydiscípulos ajcxy:

—Tzoc jamim jim Judea naaxjot.

⁸ Chi je' ydiscípulos ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, namni jäy ajcxy jim Judea ti xy'ocjaccögädzambi, e ¿mnicxaanip jim jadüg'oci?

⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Majmetz hora tüg xiñmbi miidity. Pinjäy miid Dios ytiy'ajt, ca' ayo'n padañ, tim jadu'n nej jihuiy yhuidity xim, e ca' ycönepy, com co xii codiçxy jada naaxhuíñybi.

¹⁰ Pinjäy ca' miidity Dios ytiy'ajt, ca' je' nejhuíy ti anajty jadaanip, chi ayo'n padañ, tim jadu'n nej jäy ycoodzhuidity, e chi ycönepy miid co ca' anajty icy ma ñicxy.

¹¹ Huin'it Jesús je' ajcxy nimay:

—Ñich ajt nmigüg Lázaro maab je', nicxy nyajpidäga'ñich.

¹² Chi je' ydiscípulos ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, pen maab, huaadjihuijhuip yi', ci'm yi' ymäyhuijipy.

¹³ Je' Jesús anajty ñimiydaacyp je o'cin, e je' ajcxy tijy Jesús ñimiydaacyp je mähuí.

¹⁴ Chi Jesús yajmídmidyacy ajcxy tydudägy, ymínañ:

—Lázaro ti je' y'o'cy.

¹⁵ E ooy njotúçidyich miid miich ajcxy ycixpi co anajty ñich ca' njimity, jigix ajcxy mmibigipy co Dios ymic'ajt nmídidyich. Tzoc ajt jamim jim Betania.

¹⁶ Tomás huídibi anajty ajcxy yxiñgoyaaxyp Didimo, huídi ayuc-huimbidzim: cuate, nimay jacjadyii Jesús ydiscípulos ajcxy:

—Tzoc ajt nañ jadu'n jamim, huen jäy jim xyaj'o'cim quipxy miid Jesús.

Jesús yajjugypigipy je jäy ajcxy etz möhuipy ajcxy jugy'ajtñ

¹⁷ Co ajcxy jim yja'ty, chi ajcxy paty tiy'ajt co mimídaaxxiibi anajty maabi Lázaro ñaaxtigüy.

¹⁸ Betania ca' anajty ooy yjiguëgyity miid Jerusalén, jéyi jada' anajty miidity tugig kilometro.

¹⁹ May judíoꝝäy ajcxy anajty ti ymiñgixy ma Marta etz María, yajjotcugihua'ñ ajcxy müd je' ymiguëx ycixpi co anajty ti y'ögy.

²⁰ Co nejhuiy Marta co Jesús anajty jim ymiñ, chi nidzooñ oy jijpcobaðiy. E María jim yhu' müy ma ytiç, tigoty anajty iñäy.

²¹ Chi Marta Jesús nimay:

—Huindzin, co ixypiy müch ya anajty myajpaady, ca' ixypiy ti y'ögy nmiguëxich.

²² Per nnejhuiywich co müch cham jëbi Dios mmibijctzoy, e xymöhuiç ti mdimdzojçyp.

²³ Chi Jesús y'adzooy:

—Je mmiguëx jugypigip jadüg'oc.

²⁴ Chi Marta y'adzooy:

—Nnejhuiywich co yjugypigipy jadüg'oc co anajty naaxhuiñybi ti yhuaad'ajtni co Dios anajty yajtigadza'ñ.

²⁵ Per huin'it Jesús y'adzooy:

—Iich je' nyajjugypigipyich je jäy ajcxy, e nmöhuiywich ajcxy jugy'ajtin. Pinjäy ajcxy xymibijçpich xymijpidaaçpich, oy anajty yja'ögy ajcxy, jugy'ajtcixip ajcxy jadüg'oc.

²⁶ E tüg'óciy pinjaty ajcxy xymibijçp xymijpidaaçpich juugyñi, ca' y'ögipy ajcxy tücci'yi. ¿Nej mübijçyp müch jadaaji?

²⁷ Chi Marta y'adzooy:

—Nmibijçypich, Huindzin. Nmibijçypich co müch je' je Cristo, Dios y'ung, huidibi anajty miinan ya naaxhuiñ.

Jesús taj may ooy müd Lázaro ycixpi

²⁸ Co Marta jadu'n yminañ, chi jada' oy huoy y'uch María, e yajnimay ameech:

—Je Huindzin chiüby je', e müch jüby xymüdmüydägamb.

²⁹ Co María jadu'n midooy, chi ypidigy mic'amy, e chi ñicxy ma Jesús.

³⁰ Ca'ni anajty Jesús yja'ty cajpjoty. Jimni anajty yhuäcxiçp ma anajty Marta ti yijpcobaadüyii.

³¹ Co ajcxy ijxy co María ypidigy, e ypidziimy janch mic'amy, je judíoꝝäy huidibi anajty ajcxy jim ma je tiç müd je', hue' ajcxy tijy María ñicxy yaaxpi ma anajty ti ñaaxtigiy je Lázaro. Chi ajcxy panixy.

³² Co yjädy María ma je it ma anajty Jesús, co ijxpaty, chi ycojxtinaay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, chi nimay:

—Huindzin, co ixypiy müch anajty m'ocyaajity, iich n'ay ca' je' ixypiy y'ögy.

³³ Co Jesús ijxy yäxy je María etz je judíoꝝäy ajcxy huidibi anajty yjaymüid'ajtip, chi ooy jihuiy etz ytay ymaay.

³⁴ Chi jada' Jesús yajtiy:

—¿Ma ajcxy Lázaro ti myajnaaxtigiy?

Chi ajcxy nimay:

—Huindzin, jam ijxim.

³⁵ Chi Jesús yaaxy.

³⁶ Chi judíoꝝäy ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ooydim anajty tzocy je Lázaro.

³⁷ Per nijëjity ajcxy yminañ:

—Jadayaabi jäy huidibi huintzjäy yajhuindicxiçy, ¿nej ca' jada' ixypiy mic'ajt müdity jëbi ixypiy ti yajtzögy je Lázaro, e ca'ydi ixypiy ti y'ögy?

Jesús yajjugypiyç Lázaro

³⁸ Chi Jesús jadüg'oc yjotmaybaty, chi ymijhuägy ma je o'cpi jut. Hue' je' anajty tüg ang müd tüg mij tzaa y'agiyducyity je jut aguu.

³⁹ Chi Jesús yminañ:

—Jüig' ajcxy jada tzaa.

E chi Marta je o'cpi y'uch y'adzooy:

—Huindzin, xuucniç y', com cham yi' mimidaaxxiibiñ maabi ñaaxtigiy.

⁴⁰ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej cay ti jadu'n nnimäyi? Pen xymibijçibich yi' n'ayuc, m'ixipy Dios ymic'ajt y'oy'ajt.

⁴¹ Chi ajcxy je tzaa jüigiy, chi Jesús cix ypa't'ijxy, yminañ:

—Dios Teedy, jäygidaacim nyajnajxypich ma müch, co müch xymidoohui n'ayucich

⁴² Yajxon nnejhuiywich co müch xy'amido'ijtpich jabom jabom, paady ycixp müch jadu'n ti nnimäy müd jadayaabi jäy ajcxy ycixpi ma iich nhuinduu, huen ajcxy mübicy co müch xyquejxich ya naaxhuiñ.

⁴³ Co Jesús jadu'n yminañ, chi jada' mic ycapxy:

—Lázaro, pidzim tibäy.

⁴⁴ Hue' je o'cpi mic'amy ypidzimy ymo'nity yajxon tüg'óciy ñinícx etz huingoyebíyity mñid huit, chi Jesús yminañ:

—Huimbidiijttuutcixy, e najtzmazdizyigix, huen yöychooñ.

Judio íxpicytjic ymadzamy anajty Jesús

⁴⁵ May je judíojäy ajcxy ymibijcy huidibi anajty María yjajymñid'ajtyp, co ajcxy ijxy je huidibi anajty Jesús ti tuñ.

⁴⁶ Per jadyii judíojäy ajcxy oy ixtäy je fariseojäy ajcxy, chi ajcxy yajmñidmíydacy huidibi anajty Jesús ti tuñ.

⁴⁷ Je teedy tungmñidpi ajcxy, etz je fariseojäy ajcxy, chi ajcxy ñayhuoomujctayí je tungmñidpi ajcxy nidüg'óciy, chi ajcxy yminañ:

—¿Nej ajt Jesús n'octuunim? Yijibi yëydijc ooy yí' mihuinma'ñ tzachtuuni.

⁴⁸ Pen nnaajt'ixíyím jadu'níyí, tüg'óciy jäy mibijctáhua'ñ yí'. Chi ajcxy ymiinipy je Romano tungmñidpi huidibi ajt xy'ané'mim, e chi yajhuindigoyípy íich ajt nDios y'it, e nañ yajhuindigoyípy íich ajt ndzinaayin njugy'ajtin.

⁴⁹ Nidügti ajcxy je jäy, hue' anajty yxii Caifás, hue' anajty mijtungmñid, je' anajty teedy huindzin, je' jadu'n jäy nimayday:

—Miich ajcxy ca' ti mhuinjihuúyigixy.

⁵⁰ Ca' ajcxy mnejhuíy co jac'oy nya'j'o'cim je Jesús tüg'pajc, huen yí' codinaydáhuip naax cajp, jigix ca'ydi íich ajt nnaax ngajp yhuindiooyim.

⁵¹ Canan yci'mhuinma'ñ jadu'n yci'xpi yminañ je'. Hue' janchtiy com je' anajty ymijtungmñidíty je huin'it jimíjt ma teedy ajcxy ymiñ, paady Dios huinma'ñ jadu'n yejcy, co jadu'n najtzcaxiy co Jesús anajty y'óga'ñ mñid tüg'óciy ajcxy naax cajp yci'xpi.

⁵² E ca' nmínaaním mñid jéda'ajty mñid je judío ajcxy ñaax ycajp yci'xpi, nañ jégix co huoomujctáhua'ñ tüg'óciy Dios y'ung huidijaty anajty ajcxy yajpatp xii ya.

⁵³ Huin'it óga'n ajcxy je tungmñidpi yajnigodugíy co yaj'ógaangixy Jesús.

⁵⁴ Jesús ca' anajty ma y'oc'yaj'íjxni mayjáyoty ma je judíojäy ajcxy. Chi jada' ñicxy jiguem mihungon ma je títznaax'it, ma anajty tüg cajp xii'ity Efrain. Chi jim yhuí'míy mñid ydiscípulos ajcxy.

⁵⁵ Huingoonip anajty je pascua xii huidibi anajty judíojäy ytumy. Ti anajty may judíojäy ajcxy ñinícxni jim Jerusalén xii'ajtp huidibi anajty jigügyjaty tzomb. Jayijpni ajcxy ñicxy ca' anajty xii paady, co anajty ajcxy ñayajpocyñíhuädza'ñyí.

⁵⁶ Ooy anajty jäy ajcxy ijxtäy Jesús huin'it. Paady anajty chachnayñimáayigixy nidüg nidüg miñ xyípy, co ajcxy ytinay'ahuíy ma Dios ytjic, jadu'n ajcxy yminañ:

—¿Nej m'ocmínaangixy? ¿Míniy jada' Jesús xii'íjxpi, o ca'ji?

⁵⁷ Je teedy ajcxy je' yhuindzin etz fariseojäy ajcxy ti anajty yejccixy cötujcin co huentimpínity huidibi anajty nejhuiy ma je Jesús, huen nigapxy jigix ajcxy madzipy.

12

María yajjaax aceite Jesús ytecy

¹ Jatudujcxíini anajty pascuaxii ca' paady, co Jesús ñicxy jim Betania, jim ma anajty Lázaro yajpaady, je huidi anajty ti yajjugyicy jadüg'oc.

² Chi ajcxy jim yaj'oyíy tüg adzu'ibi. Marta anajty jim yajcaayb yaj'uucp je jäy ajcxy. Lázaro anajty mñid Jesús íñäy ma je mesi.

³ Chi María conígy tüg libra ujtzpijyñii huidibi anajty ooy oy yxuugy. Tzou je' anajty ooy, je' mñid Jesús ytecy yajjaaxtaayi. Chi jada' mñid ycóhuay po'tíich. Chi ac ujtzpijyñii yxuugítay tigoty.

⁴ Huin'it je Judas Iscariote je Simón ymang huidibi anajty yhuindzin cíyegam ma ymidzíp, je' jadu'n yminañ:

⁵ —Jac'oy co ixíyipy ti ndoocim jada ujtzpijyñii oy migo'pxpeexyti jadíib ixíyipy ajt ayoobtíjcnbubejtím.

⁶ Canan paady Judas jadu'n yminañ co ayoobtíjcn tzachpa'ayoy. Paady jadu'n yminañ co ajcxy chachmeedza'ñ. Com je' anajty meeñybíjty cuend'ajtp, e chachpuugomyb huidijaty anajty jiiyby ajcxy yjapídaacyp.

⁷ Chi Jesús nimay je Judas:

—Ixmatz miich yí', hue' yí' yí' María ti yujcpiy jada ujtzpijyñii co yajtuna'ñ co anajty naaxtigíyich.

⁸ Com yí' ayoobtíjcn ajcxy huiníxii yí' miich ajcxy mñid'idípy. Janch íich ca' íich miich ajcxy mñid n'idípy huiníxii (ya naaxhuíñ).

Judio íxpicytjic yaj'ógamy anajty Lázaro

⁹ Co ajcxy nejhuiy may judíoájy ajcxy co anajty Jesús yjimity Betania, chi ajcxy nimiiñ. E canan miid Jesús ycixpi jéda'ajty, je' anajty ajcxy nañ jadu'n chach'ixaamy je Lázaro huidibi anajty ti jugypicy jadüg'oc.

¹⁰ Chi je teedy ajcxy yhuindzindijc ñaygapxi, co yaj'ógaangixy Jesús etz nañ jadu'n je Lázaro,

¹¹ com may judíoájy ajcxy anajty ñayjübijcín, etz tzachmibijccixni Jesús.

Jesús tig'y Jerusalén jadu'n nej tüg rey

¹² Je com jabom je mayjáy huidibi anajty ajcxy ti ymiingixy xii'ajtpi ñejhuiy ajcxy co Jesús anajty ymina'n jim Jerusalén.

¹³ Chi ajcxy cabígy may ytiixy y'aacx, chi ajcxy nidzooñ Jesús, chachmínaangixy:

— ¡Dios ajt xyñihuaanim xyajtzoocim! Mimb tüg jáy huidibi Dios ti yconucxyii. Ymiid yi' Dios ymic'ajt, je' je' je judíoájy yrey.

¹⁴ Co Jesús paty tüg burro mang huidibi ca' ni pin yaj'iñaañi, chi yajpejty, chi cuyduuñ jadu'n nej anajty jaybety y'ity ma Dios ñecy co jadu'n yminañ:

¹⁵ —Ca' mdzig'y miich ajcxy huidibi tzinaayb ma Sión cajp (Jerusalén). Cha je mrey ymiñ y'iñáy ma tüg burro mang.

¹⁶ Je huidibi anajty ajcxy Jesús discípulo'ajtyp, ca' anajty ajcxy huinjhuuygixy ixti cooni Jesús paty jadüg'oc yi' y'oy'ajtin ymij'ajtin jiiy tzajpjoty. Huin'it ajcxy ajihuygooti co jadu'n anajty ycojaayity miid Jesús ycixpi, e nañ co je' anajty Jesús ti yajtunyii ti yajjadyii jadu'n nej jaybety ymiñ.

¹⁷ Je jáy ajcxy huidibi anajty ajcxy ymiid Jesús, huin'it co Lázaro ypidzimy ma yaj-naaxtig'uyi, e yajjugypici jadüg'oc, chachyejcy anajty ajcxy ty'ajt nañ jadu'n huidibi anajty ajcxy ti ijxcixy.

¹⁸ Nañ paady ycixpi je mayjáy oy nañ jadu'n yjipcobad'yii, co ajcxy nejhuy je mijhuinma'n huidibi anajty Jesús ytumyb.

¹⁹ Paady je fariseojáy ajcxy ñayñimaay miñ xyipy:

—Ix ajcxy, ca' jada' ninej nmimadaacim Jesús, com tüg'ócy yi mayjáy axam ajcxy je' panicxcixy.

Nijéjity anajty griegoájy müdmíydägaangixy Jesús

²⁰ Nijéjity griegoájy nañ ti anajty ñicxcixy jim Jerusalén Dios ojadajtpi xijoty.

²¹ Chi jada' je griegoájy ajcxy nimijhuágy Felipe, huidibi anajty Betsaida cogajp jim Galilea naaxjot, e chi ajcxy minucxtaacy nimay:

—Migüg, tun may'ajt pubejcich, Jesús iich ajcxy nja'ixamy.

²² Chi Felipe oy yajnimay Andrés, chi ajcxy Felipe etz Andrés oy Jesús yajnimay.

²³ Chi Jesús yminañ:

—Ti je tiempo paady co iich je jáy huidibi tzoon tzajpjoty nyajcömayipich.

²⁴ Janch janch iich miich ajcxy jadu'n nimaaygixy co jáy nily tüg mocpajc, e co je mocpajc ymuxy, huin'it yhuindigoy, e chi ytiim'ajtni may'amy. Pen ca' ni pin nily jada mocpajc, ca' ytiim'ada'n. Jadu'n iich nipaady nej je mocpajc. Copicy n'ögibyich, huin'it mayjáy jug'yajtin paadaangixy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina.

²⁵ Je jáy huidibi ooy nigí nixondágy yi chinaayin ya naaxhuiñ, yajtigoyamy je' yjug'yajtin túcci'yi. Per je pin ca'p ooy nijot'aty je chinaayin ya naaxhuiñ, e nixondaaci ooy nigí Dios y'ayuc, je' y'alma nidzoozin paadip ma Dios.

²⁶ Pen ji jáy huidibi naybidaacip ma iich, copicy ajcxy xypanícxibich. Ma iich nyajpaady, nañ jim yi' yajpaadipy nañ jadu'n. Yi jáy pinjaty naybidaacip ma iich, Dios Teedy yi' cömayiib.

Jesús capxpídzimy co y'óga'n

²⁷ Chi Jesús yjacmíñach:

—Tájñibich mayñibich cham jotjoty huinma'ñjoty. ¿Nej nmimähuibich nDeedyich? ¿Ñihuaangich ma jada ayo'n tzaachypi huidibi ti yhuaad'ajtni? Ca' yjadu'nity. Com paady ycixp ti nmiiñich ma jada xii tiempo, jébi ayo'n nyajnajxich miid jáy ajcxy ypocy ycixpi.

²⁸ Dios Teedy tun huidibi copicy, jébi jáy ajcxy ijxcixy miich nmic'ajt etz miich m'oy'ajt.

Huin'it je jáy ajcxy huidi anajty jim ma Jesús yajpaady midooy tüg ayuc choñ tzajpjoty yminañ:

—Ti nduñich mijhuinma'n, e ti jáy icy iich nmic'ajt n'oy'ajt. E nañ jadüg'oc ndunipiyich mijhuinma'n, jigix jáy ajcxy ijxcixipy jadüg'oc iich nmic'ajt iich n'oy'ajt (jadu'n Dios y'adzooy y'ung Jesús).

²⁹ Je mayjáy huidibi anajty ajcxy jim, je tiibi anajty ajcxy midoogixy je ayuc huidibi tzoon tzajpjoty, yminañ ajcxy:

—Enee yi' ti yjidity.

Jacjadyii ajcxy yminañ:

—Tüg ángel ti ymigapxyii.

³⁰ Chi Jesús nımay je mayjäy ajcxıy:

—Ca' nmınaanim müid ıch ycıxpı jadu'n ti yajmıdoıy jadayaabi ayuc huıdıbi ti chooñ tzajpjoty.

³¹ Jadachambi jada' Dios yajpocycáhua'ñ naaxhuıñıyjäy, e nañ ypıgaanıpy je mujcu' ymic'ajt huıdıbi ane'mb naaxhuıñıyjäy ajcxıy.

³² Co ıch anajty jäy ti xyajcruudzpetyıch, e co ıch anajty ti njugypıcyıch jadügtecy, e co ıch anajty ti nhuımbıtyıch tzajpjoty, huın'ıt tüg'ócyı jäy ajcxıy huıdıbi xymıbjıcpıch, nyajpa'ttıgıhuıbıch jııby tzajpjoty ma nyajpaadyıch.

³³ Paady jadu'n Jesús ymınañ, jėbi huaad tüg'ócyı jäy ajcxıy huınjıhuıhuıp ti o'cıñ anajty ypadamy.

³⁴ Chi je mayjäy ajcxıy ymınañ:

—Ma Dios ñey jııby jadu'n ymıñ jaybety co je Cristo huınıxıı je' y'ıda'ñ. E ınej müich co cham jadu'n mına'ñ co copıcy co yı jäy huıdıbi tzoon tzajpjoty, huımbıdam jadügtecy tzajpjoty? ıPın jėdu'n mdııyp huıdıbi tzomb tzajpjoty?

³⁵ Chi Jesús nımay je jäy ajcxıy:

—Jahueeni xıı tiempo njac'ıda'ñıch müid müich ajcxıy. Jadu'n ıch ndıy'ajt nej tüg jıın huıdıbi codııcxp jäy co ytıyöy. Cuychınäy ıch ndıy'ajt, co tzoıc nhuımbıda'ñıch tzajpjoty, e müich ajcxıy mhıu'ma'ñ jadu'n nej jäy huıdıbi ca' jıın müıdıty. Je jäy ajcxıy huıdıbi ca' cuychınaaygıxy ıch ndıy'ajt, ca' ajcxıy nejhuııygıxy ma ñıcxıcy. Jadu'n ajcxıy nej jııhuıy yöygıxy coodz, e ca' ııxcıxy ma ñıcxıcy.

³⁶ Com occhaanı ıch ma müich ajcxıy, nyaj'ıxpııcy ıch müich ajcxıy Dios ytıy'ajt. Pen xymıbjııcxııch, m'ııtcııxpı ııpcıy ma Dios ytıy'ajtnı.

Co Jesús jadu'n je jäy ajcxıy nımayday, huın'ıt Jesús je' ajcxıy puhua'ctuutni, chí ñıcxni, e ca' ma y'ocjac'ııxın.

Je judıojäy ca' mıbıga'ñ Jesús

³⁷ Ooy anajty canaag mıjhuınma'ñ Jesús ti jatuuñ ma jäy ajcxıy yhuınduu, e ca' anajty ajcxıy ni ti tım mıbjııcxıy.

³⁸ Huıdıbi Jesús ytun ycapx, jııby anajty jadu'n ycojayıty ma je Dios y'ayuc necy, je Isaías ñey, co Isaías jadu'n ymınañ:

Huındzın, ca' ni pın ajt n'ayuc ndıy'ajt ti xymıbjııcm. Ca' ni pın huıdıbi huınjıhuııyby je Huındzın Dios ymic'ajt.

³⁹ Ca' anajty ajcxıy huaad ymıbjııcxıy, com nañ ti anajty jadu'n Isaías jay ma jadu'n ymınañ:

⁴⁰ Jadu'n yı' ajcxıy nej jııhuıy Dios ti yajhuındzııygıxy, e ti yajjotjunııygıxy, jıgıx ca' y'ııxcııpy müıd yhuın, e müıd yjot yhuınma'ñ ca' huınjıhuııygıxyıpy, ni ycajothuımbııtcııpyıpy nej jėbi Cristo yajtzóocıgıxy.

⁴¹ Paady jadu'n Isaías ymınañ je' co anajty ti ıjıı Cristo y'oy'ajt, e chí cojay nej anajty ti ıxy.

⁴² Ca' nıdüg'ócyı judıo ııpcııtyııc mıjotmädy anajty Jesús. Jım anajty njėjıty huındzındıııc huıdıbi mıbjııcp Jesús. Per müıd je farıseojäy ycıxpı co chachjotma'tcıy, paady anajty ajcxıy ca' capxpıdzıımgıxy co mııpıdaaccıxy Jesús. Je' co chígııygıxy co jım yajpıdzıımııyby ajcxıy tüccı'ıı ma Dios ytııc, etz ma yı judıo ñaymııctac.

⁴³ Jacnıgı anajty tzoıccıxy co huen jäy cömáayıgıxy, ca'ydı co ajcxıy Dios ycömıııyby.

Dios yajpocycáhuıp je mayjäy müıd Jesús y'ayuc

⁴⁴ Chi jada' Jesús ymınañ mıc:

—Je jäy ajcxıy huıdıbi xymıbjııcpıch xymııpıdaacpıch, camınaanim ıch naydüg xymıbjııcpıch xymııpıdaacpıch, nañ ymıbjııcpıy ymııpıdacpyı ajcxıy je tııbi ıch ya naaxhuıñ xyquexııch.

⁴⁵ E je jäy huıdıbi xy'ııxpıch, tım jadu'n nıpaady nej jııhuıy ti ıxy je huıdıbi ti xyquexııch.

⁴⁶ ıch ti nmıııñıch ya naaxhuıñ Dios ytıy'ajt, jadu'n ıch nıpaady nej jııhuıy tüg jıın huıdıbi codııcx je jäy ajcxıy. Je jäy ajcxıy huıdıbi xymıbjııcpıch ca' ajcxıy yhuı'mıpy jıııctıııby, jadu'n nej jııhuıy ca' ajcxıy chınaaygıxy agootzıııby.

⁴⁷ Je jäy ajcxıy huıdıbi mıdoob ıch n'ayuc, e ca' cuydungıxy, ca'p je' ıch je' ypocıy ajcxıy n'ıxyöyaanı nıayöyaanı cham. Ca'p ıch ti nmııñıch ya naaxhuıñ müıd co jäy ajcxıy ndzaachytıııpyıch müıd ypocıy ycıxpı. Paady ıch ti nmııñıch ya naaxhuıñ co nyajpocıyñııhııdzda'ñıch yı jäy ajcxıy.

⁴⁸ Je jäy ajcxıy huıdıbi xycapxhuımbııtııbıch n'ayuc, e ca' xycöbıga'ñıch, ymııd ajcxıy huıdıbi yajpocıyca'huıııb. Yı ayuc huıdıbi ti ngapxyıch, yı' yajpocıyca'huıııb ajcxıy co anajty naaxhuıñııbı ti yhuaad'ajtnı co Dios anajty yajtıgatzııanı.

⁴⁹ Com ıch ca' ngı'm'ayuc ngapxhuııcxııch. Je' je' Dios Teedy y'ayuc, je huıdıbi ti xyquexııch, yı' ngapxhuııcxııbıch y'ayuc. Je huıdıbi ti xyquexııch ya naaxhuıñ ti xyñajtzcapxııııch yı' y'ayuc, jada ayuc ngapxhuııcxııpıch nyajnımaaygıııxııp.

⁵⁰ E ñejhuüybich co Dios y'ayuc ytiy'ajt ymimimyb yi' tzinaayin jugy'ajtin huídibi ca' tücci'yi ycixy ytigoy. Paady ycix je ayuc huídibi ajcxy nyajmüdmüydacyp, jadu'n nyajmüdmüydaaccixy nej Dios Teedy ti xyajnajtz'ane'müyich.

13

Jesús ypuji ydiscipulos ajcxy ytecy

¹ Ca'ni anajty xü paady, pascuaxü anajty ajcxy tijy. Chi Jesús ñejhuüyb co anajty yxü ytiempo yhuaad'ajtni mina chonaani ya naaxhuüñ yhuimbidaani ma Dios Teedy. E Jesús ooy anajty tzocy jihuüy ymügügtijc ajcxy huídibi ya naaxhuüñ anajty ajcxy hu'i'ma'ñ. Jadu'n tzocy jihuüy huinixü.

² Chi jada' Jesús etz ymügügtijc ytiüy ajcxy adzuo'ajtp (je pascuaxü adzu'ajtin). Ti anajty je mujcu' huinma'ñmöy Judas Iscariote, Simón ymang, co anajty Jesús cüyega'ñ ma ymidzip ajcxy.

³ Ñejhuüyb anajty Jesús co je Dios Teedy ti yajcüdügüyü tüg'óciy ymic'ajt, e Jesús nañ ñejhuüyb anajty co je' ti chooñ ma Dios y'it, e nañ jüüy anajty jadüg'oc yhuimbida'ñ.

⁴ Chi ypidügy ma mesi, chi je yoñybi yhuít ñayyajinjenduutti. Chi huijtzügy tüg huit huídibi müd ñaymextüützi naybööttüützi, ñayyajmijxojtpejti yhuindüy.

⁵ Co jadu'n ñayñi'ixüyi, chi pidacy nü ma tüg cibujü'ñyoc. Chi nihuägüyü ydiscipulos ajcxy ytecy. Chi yajtzondacy tecypujü tüg tüg, e mextüich pöttüich müd je huit huídibi anajty ti ñayyajhuindüyüü.

⁶ Co nihuägüyü Simón Pedro ytecy, chi Pedro yminañ:

—Huindzin, ca' huaad müch ndecy xypujich.

⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Huídibi üch ndumyb ca' yi' müch ajcxy mhuinjihuüygyxü jadachambi, jacomjegy müch ajcxy mhuinjihuühuipy.

⁸ Chi Pedro y'adzooy:

—Müch ca' huaad üch ndecy xypujich ni caminaabi.

Chi Jesús y'adzohuimbijty:

—Pen ca' mdecy nbuji, ca' üch müch jëbi njäy'adyii.

⁹ E huin'it Pedro nimay Jesús:

—Huindzin, ca' üch jëda'ajty ndecy xypüjibich, hue' janchtiy tüg'óciy ngüjich etz ngo-huajcich.

¹⁰ Chi Jesús nimay Pedro:

—Com tübi mjet mhuinma'ñ yajhuäch, ca' yi' ocjactzojcnü yajhuädziy mjet mhuinma'ñ jadügtecy. Tim jadu'n nej jihuüy naamni chüy, e cham ca' tzojcnü yajtzlhuübyich jadügtecy. Jëda'ajty mdecy nbujich cham. Müch ajcxy huädz mjet mhuinma'ñ ajcxy mmüdiñ, oy ca' müch ajcxy nidüg'óciy.

¹¹ Com Jesús ñejhuüyb anajty pinjäy cüyegaanip ma ymidzip, e paady jadu'n yminañ:

—Ca' ni tüg'óciy müch ajcxy mjet mhuinma'ñ yhuädziy.

¹² Chi jada' co yajtecpujtay, chi jada' yoñyhuit yajtiüy jadüg'oc. Y'ixtacy ma mesi, e chi jada' nimay ajcxy:

—¿Nej mhuinjihuüyb ajcxy ti üch ti nduñich müd müch ajcxy?

¹³ Müch ajcxy jadu'n minamb co üch müch ajcxy myaj'ixpijcy, etz üch müch xy-huindzin'ajtpich. E tiydudägy müch ajcxy mina'ñ com üch jëdu'n müch ajcxy mHuindzin.

¹⁴ Pen üch müch ajcxy nyaj'ixpijcy etz xyhuindzin'ajtpich, e ti üch müch ajcxy nyajtecpujy, nañ jadu'n müch ajcxy myajtecpujüybi müñ xyipy.

¹⁵ Üch müch ajcxy ti nmöy tüg ijppejt, jigix ajcxy jadu'n mdunipy jadu'n nej ti nduñich, e huin'it ca' amij agix nayjihuühuüyb ajcxy.

¹⁶ Janch janch üch müch ajcxy yam jadu'n nmäy co je huindzin jac mäy je' ca'ydü yi' ytumbi. E nañ je' huídibi yajquejxyöyb jac mäy je' ca'ydü huídibi quejxyöyb.

¹⁷ Co ajcxy tiy'ajt mnejhuühuipy, chi jotcujc ajcxy m'idipy, pen mbadumyb ajcxy jadu'n nej nduñich.

¹⁸ Ca' nmüna'ñich co nidüg'óciy müch ajcxy mbocymüidity. Ti üch yi' nnejhuüy pin ti nhuin'ixyich. Ti nhuin'ixyich tüg huídibi pocymüid, jigix cuyduunip nej anajty yjaybetyity ma Dios ñecy ma je Cristo jadu'n yminañ: “Yi' huídibi caymujcp müd üch, ti üch yi' xymibidügy.”

¹⁹ Ti üch yam müch ajcxy jayijp nyajnimaaagyxü, jigix co anajty jadu'n ytunyü yjadyü, mmibigipy ajcxy co üch jëdu'n je Cristo.

²⁰ Janch janch yam ajcxy jadu'n nmäaagyxü co je jäy ajcxy huídibi cöbijcp je huídibi anajty nguejxypich, tim jadu'n nipaady jadu'n nej üch anajty xycöbijcyich. E je jäy ajcxy huídibi xycöbijcpich, je' ajcxy anajty ycöbijcp je' huídibi xyquejxich ya naaxhuüñ.

Jesús ñimay ymügügtijc co je Judas anajty cïyegaanip ma ymidzip

²¹ Co jadu'n Jesús ymíñañ, chi tajñip mayñip anajty ooy jotjoty huinma'ñyoty, chi capxypidzimy:

—Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n ñimäy co nidügti miich ajcxy xycïyega'ñich ma nmidzipich.

²² Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ñayhuindicxpejttaayi nidüg nidüg. Ca' anajty ajcxy nejhuüy pin anajty jëdu'n Jesús ytijyp.

²³ Nidügti je' ajcxy huidibi anajty Jesús ooy müid ñaychogyii ññäy anajty ma mesi tim huington ma Jesús yhuinduu.

²⁴ Chi Simón Pedro yci' yaj'ijxy yajhuinjihuüy co huen yaj'amidooy Jesús pin anajty jadu'n ytijyp.

²⁵ Chi je discípulos ajcxy huidibi anajty ññaayb ma Jesús yhuinduu ñimay yhuindzin:

—¿Pin jadu'n mdiyyp?

²⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi' je' pin anajty ñich nmooybich yi tzajcaagy huidibi anajty nyajxoocpyich ma je ügy.

Chi yajxoogy tüg pedasi tzajcaagy, chi moy je Judas, je Simón Iscariote ymang.

²⁷ Tim huin'itiy co Judas je tzajcaagy cöbijcy, chi je mujcu' ytigiy ma je' y'ay yjot. Chi Jesús ñimay Judas:

—Yi huidibi mdunamyb, tungo jadu'n mic'amy.

²⁸ Huidijaty anajty ajcxy jim caayb, ni pin cahuinjihuüy je ayuc huidibi Jesús yajñimay Judas, nej je ayuc yhuimbizimy.

²⁹ Com je Judas anajty müid je meeñybijty, paady ajcxy nijëjty huinjihuüy co anajty tijy ñimäyii:

—Nícx juy yi huidibi ajt nyajmayjajtim yi xügixpi.

Jacjadyii ajcxy anajty tijy ñimäyii:

—Mo' tigatii ayoobitijc.

³⁰ Tim huin'itiy co je tzajcaagy cayday, chi ypidzimy Judas tiba'y, e ti anajty ycoodziyñi.

Jesús ñajtz'ane'miy jemybi cötujcin

³¹ Co Judas ypidzimy, chi Jesús ymíñañ:

—Cham je jäy ajcxy ñxa'ñ ñich nmic'ajt ñich n'oy'ajt, ñch je jäy huidibi tzoon tzajpjoty. Etz nañ ma ñch je jäy ajcxy ñxa'ñ Dios ymic'ajt Dios y'oy'ajt.

³² Jadu'n nej je jäy ajcxy ti ijxcixy Dios ymic'ajt ma ñch, nañ tim jadu'n Dios yajñiguëxigipy yi nmic'ajtim n'oy'ajtim tim mic'amy.

³³ Migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' n'ochuäcxibaanich jecy müid miich ajcxy. Xy'ixtähuibich miich ajcxy. Jadu'n nej ti nnimáaygixyich yi jacjadyii judiojäy ajcxy, nañ jadu'n ñich miich ajcxy yam njacnimaaygixy co ma nñicxa'ñich, ca' huaad miich ajcxy jüby nñicxcixy.

³⁴ Cham ajcxy nmöhua'ñ tüg ané'min huinjemybi. Cham miich ajcxy nyajñajtz'ane'mihuaangixy jadüg'oc jadayaabi tiy'ajt: Naychócgigix nayjihüüygix ajcxy nidüg nidüg, tim jadu'n nej ñich miich ajcxy ti ndzocy ti njihuüy. Naychócgigix nayjihüüygix aguipxyi.

³⁵ Müid jada ycipxi ñejhuihuipy tüg'óciy jäy co ñch miich ajcxy ti nyaj'ixpijccixy co ajcxy nidüg nidüg mnaychogiyb mnayjihüüiyb.

Jesús ñimay ymügügtijc co je Pedro anajty coyüdzaanip

³⁶ Chi Pedro ñimay:

—Huindzin, ¿ma miich nñicxa'ñ?

Huin'it Jesús y'adzooy:

—Ma ñch nñicxa'ñich miich ca' huaad xypanicxyich. Jac'axam xypanicxybyich.

³⁷ Chi Pedro ymíñañ:

—E ¿nej co ca' huaad jëbi ñich miich nbanicxy? com ñch ngïyegamyich njygy'ajtin ma yi o'cin müid miich ycipxi.

³⁸ Chi jada' Jesús y'adzooy:

—¿Nej janch co mgïyega'ñ yi mjygy'ajtin ma yi o'cin müid ñch ycipxi? Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n ñimäy, co ni ca'ni anajty jabom tugüg'oc tzey yaaxigy, co ñch miich anajty tugüg'oc ti xycoyüchich.

14

Pinjaty mibijcp Jesús nicxip ma Dios Teedy yajpaady

¹ Chi Jesús yjacmíñañ:

—Ca' ajcxy jotmay mjihuüy ma m'aa mjot müd jada ayuc. Mibic ajcxy Dios etz ich nañ jadu'n mibjccich.

² Jiiby ma ich nDeedy chinäy, jiiby mjtigiydac. Co ixypy ca' yjadu'nity, ca' ixypy ti nmaaygixy co nnicxyich ma nDeedyich n'ocni'ixiy tzinaaydac müd müich ajcxy ycixpi.

³ E co ich anajty ti nba'ttigiyich, e ti ni'ixiyich tzinaaydac jayjip müd müich ajcxy ycixpi, huin'it ajcxy nihuimbidity, jëbi ich ajt naydügmujcim, jigix ma anajty n'ityich, nañ jiiby müich ajcxy m'idipy.

⁴ Müich ajcxy mnejhuüyb nej jëbi ajcxy mjädip ma nnicxyich oyduuby.

⁵ Chi Tomás yminañ:

—Huindzin, ca' ich ajcxy nejhuüygixy ma müich mnicxa'ñ, e ca' ich ajcxy nnejhuüygixy nej jëbi njá'tcixiyich jiiby.

⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Jadu'n nej ti ndzinäyich jada je' je' ijxpejt nej Dios tzocy co müich ajcxy mdzinähuipy. Nyejcpych je' ty'ajt huidibi jëbi huaad mguychinaaygixy. Co jadu'n mguydundäygyixy ich ndiy'ajt, chi njá'tcixipy ma Dios. Nyejcpych je' jugy'ajtin huidibi ca' tücci'yi ycixy ytigoy. Ca' ni pinjäy yjadipy ma Dios Teedy, peni ca' cuydundäy ich ndiy'ajt.

⁷ Jadachambi etz nej xii tiempo yjacnicxa'ñ müich ajcxy m'ixy'ajty Dios Teedy. Pen xy'ixy'ajtpich müich ajcxy, nañ m'ixy'ajtyp müich ajcxy Dios Teedy.

⁸ Chi Felipe y'adzoy:

—Huindzin, ich ajcxy yi Dios Teedy yaj'ijxcich cham cham, e müd tim yi'yi jotcujc'adipyich ajcxy.

⁹ Paady Jesús nimay je Felipe:

—Cham xii jimjt ñicxni maabi ich nja'ityich müd müich ajcxy, e ¿ca'ni müich xytimy'ijxhui'myich Felipe? Yi jäy ajcxy tiibi xy'ijxcixyich, nañ y'ijxyp ajcxy yi' Dios Teedy. E chi jada, ¿nej müich co jadu'n xyñimäyich: “Yaj'ijxcich je Dios Teedy?”

¹⁰ ¿Nej ca' mmibicy co ich n'ity ma Dios Teedy, e Dios Teedy ijtp ma ich? Yi ayuc huidibi ngapxhuäcypich, ca' yi' ngi'mayuc'adyijich ngi'mdiy'ajt'adyijich. Yi mijhuinma'ñ huidibi ajcxy m'ijxyp ndumyich, yi Dios Teedy huidibi jtp ma ich, yi' jadu'n tumb.

¹¹ Mibjccich ajcxy co ich n'ityich ma Dios Teedy, e Dios Teedy ijtp ma ich. Peni ca' mdimmibigaangixy, mibic ajcxy müd je mijhuinma'ñ ycixpi huidibi ti nduñich.

¹² Janch janch ich müich ajcxy jadu'n nimaaygixy co je jäy ajcxy huidibi xymibjcpich, nañ ytunipy ajcxy nañ jadu'n yi mijhuinma'ñ huidibi ti nduñich. Jac tim nig tunipy mijhuinma'ñ, com ich nnicxaambich ma Dios Teedy y'ity.

¹³ E tüg'ócy ti müich ajcxy mibjctzooyb ma Dios Teedy müd ich nxi, ndunipyich yi'. Dios Teedy huidibi nDeedy'ajtypich, je' cómay y'idip müd huidibi müich anajty ajcxy mdumyb müd ich nmic'ajt.

¹⁴ Co myajmibjctzoohuipy tijaty, xycapxpáatibich nxi, huin'it nguydunipyich huidibi anajty ti mbjctzoogixy.

Jesús yquexamy Dios yjihui'ñ ymic'ajt

¹⁵ Peni xychojcpich müich ajcxy, cuydünigich ajcxy tüg'ócy n'ayuc ndiy'ajt, jadu'n nej anajty ti nnajtz'ane'miyich.

¹⁶ E co ndzónibiyich, chi nbjctzóohuivyich yi Dios Teedy jadüg yjaymüd huidibi ajcxy xyjaymüd'adiib. Dios ajcxy xymöhuipy jadüg jaymüd huidibi ajcxy xycapxhuijip, je huidibi ajcxy mjot'amj'adiyb, e je' xymüd'idipy ajcxy huinxi.

¹⁷ Je huidibi xycapxhuijip, je' jada'ajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je Espíritu Santo. Je' Dios tyi'ajt ymiid. Dios yjihui'ñ ymic'ajt ca' adigihua'ñ yi naaxhuiñjäy huidibi ca' xymibicyich. Com ca' ajcxy icy, e nañ ca' ajcxy icy'adyii je Espíritu Santo. Müich ajcxy m'ixy'ajtyp je Espíritu Santo, com je' tzinaayb ma müich ajcxy, e nañ xy'adigihuijip xyjottigihuijip ajcxy.

¹⁸ Ca' müich ajcxy nyajhu'maangixy naydüg jadu'n nej co'ögy'ung. Nnihuimbidityich müich ajcxy jadügtecy.

¹⁹ Tim huingónip yi xii tiempo mina yi jacadyii naaxhuiñjäy ajcxy ca' xy'ocjac'ijxnibich. Com jadu'n nej ich njactzinähua'ñ, ca' ich njugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Nañ jadu'n müich ajcxy mjactzinähua'ñ, ca' mjugy'ajtin ajcxy ycixipy ytigoyipy tücci'yi.

²⁰ Co anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt ajcxy xy'adigiy xyjottigiy, huin'it ajcxy mnejhuühuipy co nyajpaadyich ma nDeedyich, yi Dios Teedy, e müich ajcxy myajpaady ma ich, e ich nañ jadu'n yajpatpich ma müich ajcxy.

²¹ Je jäy ajcxy huidibi ich n'ayuc ndiy'ajtich xycöbjcip, e cuydungixy, je' je' jadu'n xychojcpich, e tzogüib je' ich nDeedy. E ich nañ jadu'n ndzogipy njihuühuivyich je' ajcxy, e nnayajniügüigüybich ma je' ajcxy.

²² Je jadügpí Judas, ca' nminaaním Judas Iscariote, nimay Jesús:

—Huindzin, ¿nej co mnayyajniguëxíga'ñiyi ma ñich ajcxy, e ca' mnayyajniguëxíga'ñiyi ma je jāy ajcxy huidibi ca' xymijpídāgy?

²³ Chi Jesús je' y'adzooy:

—Yi jāy ajcxy huidibi xychojcpich xyajmij'ajtpich, xycuyduunibich yi' ajcxy ñich n'ayuc ndiy'ajt. E huin'ti yi' ajcxy chogñyib ñich nDeedy. Je nDeedyich etz ñich miinip ñich ajcxy ma je jāy ajcxy huidibi xycuyduunip ñich ndiy'ajt, e tzinaydacpigiipyich ma yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ.

²⁴ Je jāy ajcxy pinjaty ca' xychocyich, nañ ca' ajcxy ñich n'ayuc xycuyduunich. Paady ca' mnayyajniguëxíga'ñiyijich ma je' ajcxy. Com yi' ayuc huidibich miich ajcxy nyaj'amido'ityp, ca' yi' ñich ngi'm'ayuc'adyii. Yi' je' Dios Teedy y'ayuc ytiy'ajt, com yi' ñich ya naaxhuñ xyquejxich.

²⁵ Jadayaabi ayuc ajcxy cham jadu'n njacyajniimaayb, jadu'n nej njacyaanigyich ya naaxhuñ miid miich ajcxy, ma ca'ni ndzooñich.

²⁶ Per je Espíritu Santo huidi miinam, je' ajcxy xycapxhuijip. Dios Teedy yquexamy je Espíritu Santo miid ñich nxi. Je Espíritu Santo xyajnejhuiydāhuiipy miich ajcxy tūg'óciy tiy'ajt, e nañ xyaj'ajihuihuñib tūg'óciy jadu'n nej ñich miich ajcxy nnimaagyixy.

²⁷ Ñich miich ajcxy nyajmihui'my jotcujc'ajtin. Jadu'n nej ñich njotcujc'atyich, nañ nyajjotcujc'adipyich miich ajcxy. Yi jotcujc'ajtin huidibi nyajmihui'maamyich miich ajcxy, ca' yi' yjadu'nity nej je jotcujc'ajtin huidibi yajpaatp ya naaxhuñ. Ca' mdaicxy maygixy, nañ ca' mdziñgyixy.

²⁸ Ti ñich miich ajcxy nnimaagyixy jayijp'aty co ndzona'ñich ma miich ajcxy, e nhuimbida'ñich jadūg'oc ma miich ajcxy. Peni xychojcpich miich ajcxy, mxondāgipy ajcxy co ñicxa'ñich ma Dios Teedy, com yi' Dios Teedy jac mij yi' ca'ydi ñich.

²⁹ Ti ñich jada tiy'ajt jayijp nimiydāgyich ma ca'ni ndzooñich, jigix co anajty je tiempo paady mina jadayaabi ytunñyib yjadñyib, huin'ti ajcxy mmibigipy ñich n'ayuc.

³⁰ E ca' ñich miich ajcxy mijcajee ooy njacm'idmiydāgaangixy yam. Com tim huingónip mina je mujcu' huidibi ane'mb ya naaxhuñ xyñimina'ñich. Ca' ñich yi' huaad jēbi xymimadāgyich.

³¹ Per copicy yi' nguydunipyich Dios Teedy y'ayuc nej xyajnajtz'ane'miyyich, jigix je naaxhuñiyjāy nejhuñhuiipy co nyajmij'atyich yi' Dios Teedy. Pidiccix, tzoc'ajt huingduum jamim.

15

Je camuuxy'aadz etz y'aacx

¹ Chi Jesús jacnimay ydiscípulos ajcxy:

—Jadu'n ñich nipaady nej camuux'aadz ma tūg muuxy'aadz cam. Ñich nDeedy, yi' Dios Teedy, jadu'n yi' nipaady nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi.

² Tūg'óciy jāy jadu'n ajcxy nipaady nej muuxy'aadz y'aacx. Je jāy ajcxy huidibi ca' cuychināy ñich ndiy'ajt, yi' Dios Teedy yajcōdigoyiib, jadu'n nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi quejtzpuxy je muuxy'aadz y'aacx huidibi ca' ytiim'aty. Je jāy ajcxy huidibi cuydundaayb ñich ndiy'ajt, Dios yaj'oyiib je' ajcxy yjot yhuinma'ñ, jēbi oybi tuñ, jadu'n nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi huijtz'oyiy je muuxy'aadz y'aacx, jigix jēbi ñigi ytiim'aty.

³ Yi' ayuc huidibi ti nyajniimaagyixy, yi' ti yajhuäch yi' jibicpi ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ.

⁴ Mibijccich ajcxy, pañicxigich ajcxy ndiy'ajt huinixi. Co ajcxy jadu'n mdunipy, ñich miich ajcxy m'id'idipy huinixi. Jadu'n nej ixipy camuuxy'aadz y'aacx co ca' ytiim'aty co ahuingujc y'ity, e ca' mic'ajt paady ma ycop. Nañ tim jadu'n miich ajcxy pen ca' mmic'ajt mbaadipy ma ñich, ca' mmimadāaccixipy mgyuchināyixipy ñich ndiy'ajt.

⁵ Jadu'n ñich nipaady nej camuuxy'aadz cop, e miich ajcxy jadu'n nipaady nej camuuxy'aadz y'aacx. Je jāy ajcxy huidibi yajpatp ma ñich, e ñich nyajpaady ma je' ajcxy, je' ajcxy oyhuinma'ñ tunam mij cajee, tim jadu'n nej camuuxy'aadz huidibi tiim'ajtp may'amy. Co ixipy ñich ca' nyajpaady ma miich ajcxy, ca' miich ajcxy huaad ti mdungixy.

⁶ Co jāy ajcxy ndiy'ajt xy'ixmājtzibich, Dios ajcxy yajcōdigoyiib, tim jadu'n nej jāy yajcōdigoy miid jin yi' muuxy'aadz y'aacx huidibi ymibuxiyb co ca' ytiim'ajtni. Co je y'aacx ytidzity, chi ajcxy yajmucy, e pidaaccixy jinjoty, e jadu'n jūby ñidooyi jinjoty.

⁷ Co miich ajcxy m'ijtcixy ma ñich, e co ñich n'ayuc nañ jadu'n ijtp ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jēbi mbijctzoogixy ti ajcxy mdzojcp ma Dios, e nguydunipyich miid miich ajcxy ycxipi.

⁸ Chi je jāy ajcxy cōmayipy Dios co miich ajcxy mgyudunipy ñich ndiy'ajt tyydudāgy, tim jadu'n nej camuuxy'aadz y'aacx ytiim'aty may'amy. Co je jāy ajcxy ixipy nej tudāgy

mguydungixy ñch ndiy'ajt, chi je jäy ajcxy tiydudägy nejhuñhuipy co ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy.

⁹Jadu'n nej Dios Teedy xychocyich xyjihuiyich, nañ tim jadu'n ñch miich ajcxy ti ndzocy ti njihuñyich. Ndzogipy njihuñhuibych miich ajcxy huinixii co ca' ajcxy xy'ixmájtzybyich ndiy'ajtich.

¹⁰Co mguydudähuiipy ajcxy jadu'n nej nyajnajtz'ane'müygixy, ndzogyipyich njihuñhuibych miich ajcxy huinixii. Tim jadu'n nej nguyduñich yi huídibi Dios Teedy xyajnajtz'ane'müybich, e yi' xychojcpih xyjihuiybich huinixii.

¹¹Cham jadayaabi ayuc nyajnajtz'ane'müygixy, jigix jotcujc m'jtcixipy. Jadu'n nej jotcujc ti n'ityich, e nañ jadu'n miich ajcxy mjotcujc'adipy anaxy.

¹²Jadaabi ayuc ñch miich ajcxy nyajnajtz'ane'müybich co naychójcigix nayjihuiyigix nidüg nidüg, tim jadu'n nej ñch miich ajcxy ndzocy njihuñy.

¹³Je tiy'ajt jac'oybi co migügtjic ajcxy naychogüyb nayjihuihuñy, co tüg jäy cüyegipy jygy'ajtin müd ymigügtjic ycixpi.

¹⁴Ñch miich ajcxy migü'ajtyp, pen mguydumyib nej ajcxy nyajnajtz'ane'müygixy.

¹⁵Jadu'n nej xii tiempo yjacnícxa'ñ, ca' miich ajcxy n'ocnaydijnip ñch ndumbi. Com je tumbi ca' huinjihuñy huídibi yhuindzin ytumyib. Hue' miich ajcxy nyajnaxyich nmigügtjicich, com tüg'ócy tiy'ajt tübi nmidooyich ma ñch nDeedy, yi Dios Teedy, ti ñch miich ajcxy nmimaaygixy.

¹⁶Ca' nmínaaním ñch miich ajcxy ti xyhuin'ixy. Ñch miich janchtiy ajcxy ti nhuin'ixy. E ti ñch miich ajcxy nyajñibicy co nícxy mgapxhuäcxixy ñch n'ayuc. E nañ mayjäy mijpidägipy je ayuc huídibi miich ajcxy mgapxhuäcxipy. E nañ ñch n'ayuc, huídibi miich ajcxy mgapxhuäcxipy, y'idipy ma je jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ huinixii. Paady ycis tüg'ócy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb ma Dios Teedy müd ñch nxií, yi' ajcxy xymöhuipy.

¹⁷Jada ayuc ajcxy yam nyajnajtz'ane'müyb co ajcxy mnaychogüyb mnayjihuihuñy müñ xyipy.

Je maybi naaxhuiñyäjy ca' ajcxy ixaangixy Jesús etz cham je'yjäy

¹⁸Co je may naaxhuiñyäjy ca' xy'ixaangixy miich ajcxy, ca' ajcxy ooy mhuinmayipy, com mnejhuñyib ajcxy co ñch nañ jadu'n jac jayjip ca' yi' ajcxy ti xy'ixaangixyich.

¹⁹Co ixypy ytügüy ajcxy m'ayuc mdiy'ajt müd je jacjadyii naaxhuiñyäjy y'ayuc ytiy'ajt, huin'it ixypy ajcxy xychojcixy xyjihuiygixy, com tú'cy miich ajcxy mhuinma'ñ ixypy müd yi' ajcxy yhuinma'ñ. Janch com co ca' ytügüy miich ajcxy m'ayuc mdiy'ajt müd je jacjadyii naaxhuiñyäjy y'ayuc ytiy'ajt, paady je jacjadyii naaxhuiñyäjy ca' ajcxy xy'ixa'ñip. Com ñch miich ajcxy ti nyajjiphuijztüdy, jadu'n nej yi' jacjadyii naaxhuiñyäjy ajcxy chinaaygixy jygy'ajtcixy.

²⁰M'ajihuñhuñb ajcxy jadu'n nej ti nmimaaygixy co ñch miich ajcxy xyhuindzin'ajtpich, paady jac mij ñch ca'ydi miich ajcxy. Jadu'n nej naaxhuiñyäjy ajcxy ti xy'ixhuidityich ti xypahuidityich, nañ jadu'n miich ajcxy yi' xy'ixhuidida'ñ xypahuidida'ñ. Nañ may je jäy huídibi ca' ti xycapxymidooyich, nañ jadu'n may je jäy huídibi miich ajcxy ca' xycapxymidoohuaangixy.

²¹Nijot ajcxy y'idítzaangixy müd miich ajcxy ycixpi, com ca' ajcxy ix'yadyii Dios Teedy huídibi xyquejxyich ya naaxhuiñ.

²²Co ixypy ca' ti nmíñich ya naaxhuiñ nyajñimäyich je jäy ajcxy Dios ytiy'ajt, ca' ixypy ajcxy pocy müdity. Per com ti nmíñich ya naaxhuiñ, paady cham ypocy ajcxy müdity co ca' ajcxy xy'ixa'ñich.

²³Je jäy ajcxy huídibi ca' xy'ixa'ñich, jadu'n nipaady nej ñch nDeedy ca' ajcxy ixaangixy.

²⁴Co ixypy ñch ca' ti nduñich ma yi' ajcxy yhuinduu mijhuinma'ñ, huídibi ca' ni pin jäy tuñi, ca' ixypy ajcxy pocy müdity. E janch ti ajcxy ooy ja'ixcixy je mijhuinma'ñ, e ca' ñch yi' ajcxy xy'ixa'ñ, e nañ ca' ixaangixy ñch nDeedy.

²⁵Paady jada jadu'n ytuñyii yjadyii, jigix yajcuydunipy jadu'n nej ycojaayity ma yi' judíojäy ajcxy ley ñecy, ma jadu'n ymína'ñ: "Ni ti tiy'ajt ycacaty, co ñch yi' ajcxy ca' xy'ixa'ñich."

²⁶E co anajty xyñigidaaccixy yi Espíritu Santo, yi huídibi xycapxhuijip ajcxy, je huídibi miich ajcxy nyajñiguexam, chon ma Dios Teedy, je huídibi Dios ytiy'ajt müd. Yi' xyñidy'ajt'adaambich co Dios ytiy'ajt nmídidyich.

²⁷E miich ajcxy nañ jadu'n xyñidy'ajt'adipich co Dios ytiy'ajt nmídidyich. Com ñch miich ajcxy jayjip nyaj'ixpijctzondac Dios y'ayuc ytiy'ajt.

² Com judíoJay ajcxy xy'ixhuidzipy ajcxy ma ajcxy yi' ñaymujctac. Ypadaamy yi xii tiempo co miich ajcxy jáy xyaj'ógipy, hue' ajcxy tijipy co Dios anajty ooy jadu'n jáygidágy tiibi anajty ajcxy tuñ.

³ Paady ajcxy jadu'n xytunipy jibic, je' co ajcxy ca' ix'y'adyii yi Dios Teedy, etz nañ jadu'n ca' xy'ixy'adyiijich.

⁴ Paady ich miich ajcxy jadachambi jadu'n nnimaaygixy, jigix co anajty je xii tiempo paady, chi m'ajihuihuuyb ajcxy co ti anajty jayijp nnimaaygixy co ayo'n tzaachypí mminaxa'ñ myajnaxa'ñ ajcxy.

Dios yjihui'ñ ymic'ajt tunam ma jáy yjot yhuinma'ñ

Ca' anajty ajcxy jada ti nyajnimáy müid jégix nmüid'ity ajcxy.

⁵ E cham janchtiy nnicxaanibich ma yi' huidibi ti xyquexy'ich ya naaxhuiñ. E ni tüg müich ajcxy xyca'amidooyich: "¿Ma nnicxa'ñ?"

⁶ Paady müich ajcxy mdajy mmay ma m'aa mjot, co ajcxy cham jadu'n jada ayuc ti nyajhuinjihuuygixy.

⁷ Oy ixypy müich ajcxy cham mjatay mjamay, tiy'ajt nej nmina'ñich co jac'oy müid müich ajcxy ycixpi co nhuimbiditych ma Dios Teedy. Co ixypy ca' jiiy nnicxa'ñich tzajpjoty, ca' ixypy xyñiminaangixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je Espíritu Santo, je huidibi ajcxy xycapxhuijip. Per co ich anajty tzajpjoty ti nhuimbity, huin'it ich yi' müich ajcxy nyajnigüexipy.

⁸ E co anajty je Espíritu Santo müin ya naaxhuiñ, huin'it yi' yajjihui'ñybigipy jáy ajcxy ypocy. E nañ yajni'ixihuipy je jáy ajcxy co Dios tiydunib müid ypocy ycixpi.

⁹ Yi Espíritu Santo yajjihui'ñybigipy jáy ajcxy ypocy, co ich ca' ajcxy ti xymibicy ca' ajcxy ti xymijpidágyich.

¹⁰ Je Espíritu Santo yajnejhuihuipy jáy ajcxy nej huaad cuychinaaygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Com co ich nba'ttigihua'ñich ma Dios Teedy, e müich ajcxy ca' xy'ocjac'ixnibich.

¹¹ Je Espíritu Santo yajhuinjihuip je jáy ajcxy co Dios tiydunib ajcxy müid ypocy ycixpi huidibi ajcxy ca' tiydudágy chinaaygixy. Com yi' Dios ti yi' mujcu' tiyduñ müid ypocy ycixpi.

¹² Ooy may ayuc ich nmüidity huidibi njayajnimáhuamyich ajcxy per ca' müich ajcxy mhuijihuip cham.

¹³ Jacjiini mhuijihuip ajcxy je ayuc huidibi njayajnimáhuamy ajcxy, co Dios quexipy je Espíritu Santo ya naaxhuiñ huidibi tiy'ajt müid. Yi' je' müich ajcxy xyajhuinjhuuidáhuipy tüg'óciy Dios ytiy'ajt. Com yi' ca' yci'mhuinma'ñ tunipy. Yi' janchtiy ñigapxtáhuipy tüg'óciy ayuc tiy'ajt huudijaty anajty ymidooyb ma Dios Teedy, e nañ yajnigüéxictáhuipy tüg'óciy tiy'ajt huidibi mimb cidaacp.

¹⁴ Je Espíritu Santo ich yi' capxpaady xyaj'idipyich, com yi' ich ndiy'ajt müich ajcxy xyajhuinjhuihuaam.

¹⁵ Tüg'óciy huidibi Dios Teedy ymüid, nañ njé'ajtypich yi', paady jadu'n ti nmina'ñich co je Espíritu Santo xyajhuinjhuuidáaygixipy ajcxy ich yi' n'ayuc yi' ndiy'ajtich.

Jesús ñamay ymügütiyc co ajcxy yjotmay ahuimbidity jotcuyc'ajtin

¹⁶ Tim huaad'ajtp xii tiempo, co ich müich ajcxy ca' xy'ocjac'ixjip. Chi co xii tiempo yjacnajtznícxihuip, huin'it ich müich ajcxy xyjac'ixipy jadüg'oc.

¹⁷ E huin'it ajcxy nijéjity Jesús ydiscípulos ajcxy ñayñimaayi müin xyipy ac jéyi:

—¿Ti jadu'n ytijyp? Co jadu'n ymína'ñ, co tim huaad'ajtnip xii tiempo mina ich müich ajcxy ca' xy'ocjac'ixnibiyich, e co yjacnajtznícxihuip xii tiempo, huin'it müich ajcxy xyjac'ixipyich jadüg'oc, com nnicxaamich ma Dios Teedy.

¹⁸ Chi ajcxy jadu'n ñayñimaayi müin xyipy:

—¿Ti jadu'n ytijamy? Co jadu'n ymína'ñ co tim huaad'ajtnip xii tiempo. Ca' ich ajt nhuijihuuyim ti jadu'n ytijamy.

¹⁹ Com Jesús ñejhuuyb anajty nej ajcxy yja'amidoohua'ñyii, chi ñamay ajcxy:

—Yi' müich ajcxy ooy mjayajtihua'ñ. ¿Nej co jadu'n ti nmina'ñich? Tim huaad'ajtnip xii tiempo co ich müich ajcxy ca' xy'ocjac'ixnipy. E chi yjacnajtznícxihuip xii tiempo, e chi müich ajcxy xyjac'ixipyich jadüg'oc.

²⁰ Janch janch ich müich yam nnimaaygixy co mjotmaybaadip ajcxy, e nañ myáxip ajcxy müid jotmay. Chi je naaxhuiñyáy ajcxy huidibi ca' xymijpidágyich, xondágam ajcxy, e müich ajcxy nañ mjotmaybaadip. Per yi' mjotmay ajcxy ahuimbidity tüg xondaacin.

²¹ Jadu'n ajcxy mjada'ñ jadu'n nej tüg tóxyjáy tzaachypí jihuuy co y'ung yma'xung'ada'ñ. E co ti yma'xung'aty ypi'c'ung, chi jáydgoy yi' tzaachypí müid xondaacin co tüg jáy ti ymiin ya naaxhuiñ.

²² Tim jadu'n nej yjaty müid je tóxyjáy, nañ jadu'n yjada'ñ müid müich ajcxy. Cham ajcxy jotmay mjihuuy ma m'aa mjot, e chi co xy'ixipyich jadüg'oc müich ajcxy, huin'it ajcxy m'aa mjot yxondága'ñ. E ni pin huaad mxondaacin ajcxy xycapijcipy.

²³ Je huin'it x̄imbi (co anajty je Espíritu Santo ti ymiñ ya naaxhuiñ) ca' ñich miich ajcxy ni ti xyjacyajmbijctzohuipyich, com janch ñich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co tũg'óciy huidijaty myajmayjajtcixyp, chi ajcxy mbijctzohuipy ma Dios Teedy müd ñich nx̄i, e xymóhuipy ajcxy yí'.

²⁴ Chambaadni ca' ni ni ti ajcxy mbijctzoy ma Dios müd ñich nx̄i. Pijctzoogix, e xymóhuipy ajcxy yí', jigix mjotcug̃huip ajcxy anaxy.

Jesucristo ymimadac je jibic-huinmañ ya naaxhuiñ

²⁵ Tũg'óciy jada ayuc tiy'ajt ac j̄ihuimbit miich ajcxy ti nyajnimäy. Huingomb x̄i tiempo mina tiydudägy ajcxy nyajmüdmıydaçtähuipy yi Dios Teedy y'ayuc ytiy'ajt yajxon, e ca' y'oc̄j̄ihuimbitiñ.

²⁶ Je huin'it x̄i co anajty ñich ti nhuimbityich ma Dios Teedy, j̄ebi miich ajcxy mbijctzoogixy ma Dios Teedy tijaty ajcxy myajmayjajtyp. Co ti mbijctzoogixipy müd ñich nx̄i, xymóoygixipy yí' Dios Teedy. Ca' ycopicyity co ñich yí' nm̄bijctzohuipy müd miich ajcxy yc̄ixpi.

²⁷ Com yi Dios Teedy nañ xychojcp xyjihuiyb yí' miich ajcxy. Com miich ajcxy jayjyp ti xychocyich ti xyjihuiyich, e ti nm̄bicy ajcxy co ti ndzooñich ma Dios Teedy, paady Dios miich ajcxy xymóhuipy tijaty anajty myajmbijctzooyb.

²⁸ Jiiby ñich ndzooñ ma Dios Teedy yajpaady, co nm̄iñich ya naaxhuiñ, per jadachambi n'ixm̄ajtzniybich jada naaxhuiñybi, e nhuimbijtnich ma Dios Teedy.

²⁹ Huin'it je' ydiscipulos ajcxy yminañ:

—Cham janchtiy tudägy müydägy, ca' m'ocyajtuuni j̄ihuimbit ayuc.

³⁰ Cham ñich ajcxy nnejhuıy co miich mnejhuıyday tũg'óciy tiy'ajt. E ti xyajnimaydäyich co anajty ca' ti tiy'ajt ñich ajcxy nm̄bicy co miich mdzooñ ma Dios.

³¹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej nm̄bijcyp cham jada ayuc jadu'n nej ti nm̄áaygixyí'?

³² Jiñuiñybijcix co huingonip je x̄i tiempo, e ti tim paady mina miich ajcxy mgueec-huacxtäygyixipy nidũg nidũg ma pin timdzocy, e xyajhuı'ngixich naydũg. Per ca'p ñich nnaydũgity, com yi Dios Teedy yí' ijtp müd ñich.

³³ Miich ajcxy yam jada ayuc nyajnimaaayb, jigix ajcxy jotcuje'ajtin mbaadip ma ñich. Ya naaxhuiñ mbadamy ajcxy ayo'n etz tzaachypı. Jotcug̃ygyix, ca' mdajcixy maygixy, com ti nm̄madägyich yi jibicpi ya naaxhuiñ.

17

Jesús ymbijctzou Dios müd ydiscipulos ajcxy yc̄ixpi

¹ Co Jesús jadu'n yminañ jayjyp, chi ypa't'ijxy tzajpcixy, chi Dios Teedy pa'tcapxy nimay:

—Dios Teedy, ti hora paady mina ayo'n nyajnaxa'ñich jadu'n nej miich jayjyp'aty myajni-huinmayıy. Yajñiguëxiğ ñich nm̄ic'ajt ñich n'oy'ajt, com ñich miich nDeedy'ajtypıch, jigix ñich nañ jadu'n nyajñiguëxiğıybich miich nm̄ic'ajt miich m'oy'ajt ma yi j̄äy ajcxy.

² Com miich ti xymóyich mic'ajt ma tũg'óciy j̄äy, j̄ebi nmóyich ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' yc̄ixipy ytigoyıpy. Nmóhuıybıch jada jugy'ajtin tũg'óciy j̄äy ajcxy huidibi miich ti xymóyich.

³ Je j̄äy ajcxy huidibi icy'ajtp je Dios janchypı, je Dios tũgpajcpi etz y'ixy'ajtyp nañ jadu'n Jesucristo huidibi ti mguexy ya naaxhuiñ, ym̄ıd ajcxy jugy'ajtin huidibi ca'yc̄ixipy ytigoyıpy niminaa.

⁴ Ti ñich nyajñiguëxiğyich miich ajcxy yi nm̄ic'ajt ya naaxhuiñ, co ñich ti nduñ yi mdung huidibi miich xyajñıbjıch.

⁵ Jadachambi Dios Teedy yajmıjtiğıygıch miich, müd je mic'ajtin huidibi anajty nm̄ıdich ma miich mhuinduu co anajty ca'ni naaxhuiñybi chondacyñı.

⁶ Ti ñich miich ya naaxhuiñ nyajñiguëxiğı yi nm̄ic'ajt ma yi j̄äy ajcxy huidibi miich xymooyıch, huidibi miich mhuin'ijx ma naaxhuiñȳäy ajcxy. Miich yí' ajcxy mj̄äy, e miich ti xymóyich, e ti ajcxy miich m'ayuc cuydungixy.

⁷ Jadachambi ñejhuıyñıp yí' ajcxy, co tũg'óciy tijaty tiy'ajt ñich miich yí' xymooyb, jiiby yí' choon tzajpjoty ma miich.

⁸ Com yi ayuc huidibi miich ti xymóyich, ti ñich yí' ajcxy nyajnimaydäy, e ti yí' ajcxy cöbjcixy. E nañ ti ajcxy huinjhuıygyixy tiydudägy co ñich jiiby ndzooñich ma miich, e nañ ti ajcxy mbijcixy co miich ya naaxhuiñ xyquejyich.

⁹ Müd yí' yc̄ixpi ajcxy miich Dios Teedy nm̄bijctzooy, ca' nm̄inaanim müd jacjadyıi naaxhuiñȳäy ajcxy yc̄ixpi nm̄ıbjctzoy. Müd ȳıda'ajty yc̄ixpi ajcxy huidibi miich ti xymóyich, com nañ mj̄e'ajtyp miich yí' ajcxy.

¹⁰ Tũg'óciy tijaty ñich nj̄e'ajtyp, nañ mj̄e'ajtyp miich yí', e tijaty miich mj̄e'ajtyp nañ nj̄e'ajtyp ñich yí'; e ñich nm̄ic'ajt ñiguëxi'cp yí' ma yí' ajcxy chinaayın yjugy'ajtin.

¹¹ E ca' n'ocjacyajpadaanich ya naaxhuiñ. Hich njäy ajcxy jacyajpadam ya naaxhuiñ. Nñicxnibich jüby tzajpjoty ma miich. Dios Teedy, cuend'at ñich ndiscípulos ajcxy müid miich mmic'ajt huidibi miich ti xymöyich, jigix yi' ajcxy tú'ciy yjot yhuinma'ñ yajpaadipy ma miich, tim jadu'n nej ñich ajt tú'ciy njot nhuinma'ñ nyajpaatim.

¹² Co anajty ñich njac'yaajty naaxhuiñ müid ñich njäy ajcxy, ti ngüend'atyich anajty ajcxy müid je mic'ajt huidibi miich xymooyich. E ni tüg ajcxy ca' yhuinma'ñyidigooy. Abicy ñich n'octimpidägy je huidibi naysajhuinma'ñyidigooyi (je Judas Iscariote), co yi' anajty jadu'n yajcuydunam jadu'n nej jaybety ymiñ müid yi' ycixpi etz müid ñich ycixpi.

¹³ Cham ñich miich niba'tügihuaani jada'. Müich m'ayuc mdiy'ajt nyajnimaaaybich jada naaxhuiñjyäy ajcxy huidibi nyaj'ixpijycpich, jigix agujc jotcujc yhu'i' mip ajcxy.

¹⁴ Ti ñich ajcxy yi' nyajnimaydäyich miich m'ayuc mdiy'ajt. E ca' ajcxy y'ixa'ñyiy yi' naaxhuiñjyäy ajcxy huidibi ca' xymüjpidägyich. Com je' co ajcxy yjot yhuinma'ñ ti yajtigach, ca' ytügy müid yi' jacjadyii naaxhuiñjyäy yjot yhuinma'ñ. Jadu'n nej ñich ca' ytügy njot nhuinma'ñ müid naaxhuiñjyäy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

¹⁵ Ca' ñich cham miich nmibjctzohuyich co myajpidzimipy ñich ndiscípulos ajcxy ma jada naaxhuiñybi. Hue' janchtiy tun may'ajt cuend'at ajcxy ma yi' ca'oybi ymiñ.

¹⁶ Yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ ca' ytügy müid yi' jacjadyii naaxhuiñjyäy ajcxy yjot yhuinma'ñ. Tim jadu'n nej ñich ca' ytügy njot nhuinma'ñ müid yi' jacjadyii naaxhuiñjyäy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

¹⁷ Yajhuaatzí ajcxy yjot yhuinma'ñ müid miich m'ayuc, com yi' m'ayuc yi' je' tiy'ajt müid.

¹⁸ Jadu'n nej miich xyquejxyich ya naaxhuiñ, nañ jadu'n ñich yi' ajcxy ngeuejxhuäcxyich ya naaxhuiñ.

¹⁹ Müid yi' ajcxy ycixpi ti nnyagyegyijich amuumdüg'ot ma miich, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n ñaygyegyiyb amuumdüg'ot ma miich, co ajcxy cuydunipy miich m'ayuc mdiy'ajt.

²⁰ E ca' ñich jada'ajty ajcxy nibjctzohuyich. Hue' ñich janchtiy nibjctzohuyidaaybich tüg'óciy jäy ajcxy huidibi xymibjctzohuyich xymüjpidägyich müid yi' ayuc huidibi ñich ndiscípulos ajcxy ycapxhuäcxyip.

²¹ Huen ajcxy nidüg'óciy yjot yhuinma'ñ yajtüg'iy, jadu'n nej miich Dios Teedy mjot mhuinma'ñ yajpaady ma ñich, e ñich njot nhuinma'ñ yajpaady ma miich. Co yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ yajtüg'ihuipy müid ñich ajt njot nhuinma'ñ, huin'ti jacjadyii naaxhuiñjyäy ajcxy mibigipy co miich xyquejxyich ya naaxhuiñ.

²² Ti ñich ajcxy nmöyich je tiy'ajt etz je oy'ajt huidibi ñich miich ti xymöy, jigix ajcxy yjot yhuinma'ñ jatymy yajtüg'ihuipy ajcxy, jadu'n nej ñich ajt njot nhuinma'ñ yajpaatim tú'ciy.

²³ Hich yajpatpich ma ñich njäy, e miich nañ myajpatp ma ñich, jigix tydudägy ajcxy tügmucy y'idipy, e nañ jigix naaxhuiñjyäy ajcxy jatymy nejhuihuipy co miich xyquejxyich ya naaxhuiñ, e nañ co yi' ajcxy ti mdzocy ti mjihuüy jadu'n nej ñich miich xychocy xyjihuiyich.

²⁴ Dios Teedy ndzojpcyich co yi' jäy ajcxy huidibi miich ti xymöyich y'idipy ajcxy nañ jadu'n ma anajty n'ityich jüby tzajpjoty, jaydëbi ajcxy ixipy ñich mmic'ajt ñich n'oy'ajt huidibi miich ti xymöyich. Com miich ti xychocy ti xyjihuiyich jacjayjip ca'ni anajty naaxhuiñybi myajcojyñi.

²⁵ Dios Teedy, miich ooy mmijity mjanchity, e yi' jacjadyii naaxhuiñjyäy ca' ajcxy yi' xy'ixy'ajtyp. Hich miich n'ixy'ajtyp. Hich njäy ajcxy ti mibicy ti müjpidägy co miich xyquejxyich ya naaxhuiñ.

²⁶ Ti nyajnimaaayich yi' ajcxy pin miich, co miich je' Diosip. E njacyajnimähuaamyich yi' ajcxy tydudägy, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n ñaychogyiy ñayjihuihuüy nidüg' nidüg', jadu'n nej miich xychocyich xyjihuiyich, e nañ jadu'n jigix ñich ndiy'ajt yajpaadipy ma yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ.

18

Ymajtz ajcxy Jesús

¹ Co jadu'n Jesús ycapxymyidacy jayjip, chi jada' ñicxy müid je jäy ajcxy huidibi anajty ajcxy yaj'ixpijycp. Ñicxy ajcxy jim'amy huoc nünaxy, je huoc hue' anajty xiijity Cedrón. Ñicxy ajcxy jim ma anajty tüg' aguemy. Chi Jesús ytigüy ma je aguemy müid ydiscípulos ajcxy.

² Judas huidibi anajty ciyegam Jesús, ñejhuuyb anajty ma je it ma anajty müid'oy canaag'oc je' ydiscípulos ajcxy.

³ Chi jada' Judas müiddzooñ soldados ajcxy etz jacjadyii tungmüidpi huidibi je teedy yhuindzin ajcxy etz fariseojäy ajcxy yquejx. Chi ajcxy yja'ty ma je it ma anajty Jesús yajpaady, ymüid ajcxy linterna, ymüid ajcxy chinjin etz canaagnax tijaty huidibi anajty ajcxy müid chiptuñ.

⁴ E Jesús com ñejhuuydaayb anajty tüg'óciy nej anajty yjada'ñ y'ayohua'ñ, chi jipcohuägyi je ymaymidzip ajcxy, e nımay:

—¿Pín ajcxy m'ijxtaayb?

⁵ Chi je' ymidzip ajcxy y'adzooy:

—Yi' iich ajcxy n'ixtaayb je Jesús, je Nazaret jäy.

Chi Jesús ymínañ:

—Íich jédu'n.

Je Judas huidibi anajty çívejcp Jesús, jím anajty ytinäy müid Jesús ymidzip.

⁶ Co Jesús jadu'n ymínañ: “Íich jédu'n.” Chi ajcxy yèphuimbijtay jadu'ñyi.

⁷ Chi Jesús jadüg'oc y'amídooy ajcxy:

—¿Pín ajcxy m'ijxtaayb?

Chi ajcxy jadüg'oc y'adzooy:

—Yi Jesús, je Nazaret jäy.

⁸ Chi Jesús ymínañ:

—Ti ajcxy njanímäy co íich jédu'n. Pen janch íich müich ajcxy xy'ijxtaayb, najtzmaziydäy jadayaab íich nmígügtjic ajcxy, huen nicxcicy.

⁹ E jadu'n yajcuynuñ je ayuc co anajty Jesús c'i'm ti ymínañ: “Tüg'óciy jäy huidibi nDeedy ti xymóyich, ca' ni tüg jébi huaad ytigooy.”

¹⁰ Chi jada' je Simón Pedro huidibi anajty müid tüg espada, juudy je y'espada ma ñidijc, e chi yajtzaachíyi je Teedy mįjtungmüdpí ytumbi, tüg yta'tz'ac aa'oy'amýbi yajminájciy. Je tumbi hue' anajty xijjity Malco.

¹¹ Chi Jesús nimay Pedro:

—Pídäg m'espada ma ñidijc. Ca' mnejhuíy co copicy nyajnaçipyich je tzaachypí je ayo'n huidibi Dios Teedy ti xyajnigo'adugíyich. Mın n'ocmınaxy n'ocyajnaçyich jada tzaachypí jadu'n nej ixypíy tüg tasi ta'm'ujtznı ngo'uucnaçyich.

Jesús ma je Teedy mįjtungmüdpí yhuinduu

¹² Chi je soldados ajcxy, je soldado yhuindzin etz judíoäy ajcxy ytungmüdpí huingo-huägíy ajcxy Jesús. Chi ajcxy majch, e chi ajcxy çíxojch.

¹³ Chi ajcxy jayjip yajnicxy Jesús ma Anás yajpaady, je' anajty Caifás ymíd'ajtyp, je huidibi anajty mįjtungmüid ma teedytjic ajcxy ymiñ je huin'it jimijt.

¹⁴ Je Caifás je' anajty ti yecy je capxhuijin ma yí judíoäy ajcxy co tügtecy ymínañ: jac'oy co tüg jäy y'ógipy müid tüg'óciy naax cajp ycixpi.

Pedro ymínañ co ca' ix'y'adyii Jesús

¹⁵ Simón Pedro müid jadügpí ydiscípulo ypanicx ajcxy Jesús (co je ymidzip yajnicxi mach). E je jadügpí ydiscípulo ix'y'ajtip anajty yajxon je teedy mįjtungmüdpí, paady ytiçíy axam huin'it co Jesús ymidzip yajtiçíy ma je teedy mįjtungmüdpí ytiç.

¹⁶ E je Pedro jıby je' yhuimıy ma tıç aguu. E je jadügpí ydiscípulo co anajty ajcxy ñay'ix'y'adyii müid je teedy mįjtungmüdpí, chi ypidzımy mıgapxy je tıç aguu adinaayb, chi Pedro ajcxy yajtiçíy jıby tigoty.

¹⁷ Chi jada' je töxy'anäg huidibi anajty tıç'aguu adinaayb, nimay je Pedro:

—¿Nej ca' müich nañ jadu'n Jesús xydiscípulo'adyii?

Chi Pedro y'adzooy:

—Ca'.

¹⁸ Je tumbidijc ajcxy etz je soldadtıç ajcxy ti anajty ajcxy oy jın yajmıjıyçıy co anajty chachtıçıty, e Pedro nañ jım anajty nañ jadu'n müid xamy ajcxy.

Je teedy mįjtungmüdpí yajcomıdou Jesús ypocy

¹⁹ Chi je teedy mįjtungmüdpí y'amıdooy Jesús pınjaty anajty ti yaj'ixpıcy etz tijaty anajty ti yaj'ixpıcy.

²⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Ti íich oy njacapxy njamiydägy mayjäyjoty. E ti íich njatyımy nyaj'ixpıcyich ma müich ajcxy mnaymıjctacın etz ma Dios ytiç, ma yí judíoäy ajcxy nidüg'óciy ñaymıgyı. Ca' ni ti ameech ti nnıgapxyıch.

²¹ ¿Na'amy co xyjactım'amıdooyıch ti anajty ti nyaj'ixpıcyıch? Yi' ajcxy amıdou pınjaty ti xy'amıdo'ıjtıch n'ayucıch, yi' ajcxy nejhuııyb ti íich jadu'n ti nyaj'ixpıcyıch. Yi' ajcxy tüg'óciy ñejhuııydaayb nejjaty íich ti nmınañıch.

²² Co jadu'n y'adzooy Jesús, huin'it tüg judío tungmüdpí huidibi anajty jım huıngon tınaayb ma Jesús, chi tüg c'i'acojçıgy Jesús, chi mınañ:

—¿Nej co jadu'n jıbic m'adzooy yı teedy mįjtungmüdpı?

²³ Chi Jesús y'adzooy:

—Pen jıbic íich ti n'adzooy yec tiy'ajt nej co yjıbicıty. Pen oy íich ti n'adzooy, ¿nej co xycoxyıch?

²⁴ Chi Anás nı́may soldadtıjc co huen Jesús yajnicxy cı́xoch jim ma yı Caifás ytıjc, je teedy mıjtungmııdıpi.

Chi Pedro jadüg'oc ymınañ co ca' ıxy'adyıı Jesús

²⁵ Simón Pedro jimni anajty ytinäy ma jı́mba' yxamy anajty, chi ajcxy amıdooy jadüg'oc:

—¿Nej cay yı' mııch xyaj'ıxpıjcp nañ jadu'n?

Chi Pedro jadüg'oc coyüch Jesús ymınañ:

—Ca' je' n'ı́chıty.

²⁶ Nı́dügtı ajcxy je teedy mıjtungmııdıpi yıtumbı, je' anajty y'amıgüg yı Malco, huıdıbı Pedro yta'tz'ac quejtzpıjı, chi jadu'n ymınañ:

—¿Nej ca' mdıjy n'ı́jxyı jim ma je aguemy mııd Jesús?

²⁷ Chi Pedro mıdugııg'oc oy coyüch yhuındzin, e tim huın'ıtıy tzey oy yaaxıgy.

Jesús ma je gobernador yhuınduu

²⁸ Chi ajcxy jim yajtzoón Jesús ma Caifás ytıjc yajnicxy ajcxy ma agıjctıjc, tim jopyñı anajty. Chi je judıojäy ca' ajcxy ytıgııy ma agıjctıjc, com ca' anajty ytundıgıyaaıgıxy mııd judıojäy ycostumbre. Ca' ajcxy ytıgııhua'ñ anajty ma je romanojäy gobernador ytıjc amayxııjoty, e ca' anajty ajcxy ñayyajııbıccııhua'ñıyı. Com co jadu'n ycanayyajııbıccııyı ajcxy, e huın'ıtı ca' ajcxy ycacaay ma je pascua xıı adzıu'ajtıın.

²⁹ Co ca' ajcxy ytıgııhua'ñ anajty ma je agıjctıjc, chi je gobernador Pilato nııdıdzımy ajcxy tıba'y ma anajty ajcxy mııdıty Jesús cuend'aty. Chi Pilato ymınañ:

—¿Tı xııhuın ajcxy mıııd, mııd jadayaabi yëydıjc?

³⁰ Chi ajcxy y'adzooy:

—Co ıxyıpy ca' tı jııdıcpı tuñ, ca' ıxyıpy ıch ajcxy ya yı' nyajmıñ ma mııch.

³¹ Chi Pilato ymınañ:

—Yajnicxcıx mııch ajcxy. Nıcx tıyduıgıx jadu'n nej mııch ajcxy mıley y'ané'my.

Chi je judıojäy ajcxy y'adzooy:

—ıch ajcxy ca' nı tı mıc'ajtı nııdıdıty nıcxı ıch ajcxy njäyyaj'ögy.

³² Co jadu'n ajcxy ymınañ, chi jadu'n ajcxy cuyduñ je Jesús ycı'mayuc jadu'n nej anajty tı ymına'ñ tı o'cıın anajty ypadamy.

³³ Chi Pilato jadüg'oc ytıgııy jııby agıjctıgoty, chi coyaaııy Jesús, chi nıımay:

—¿Nej mııch je' rey'ajtıp ma yı judıojäy ajcxy?

³⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej mgı'mhuınma'ñ mııd xy'amıdooyıch pen ıch nrey'ajtıpıch, o huııgjäy tı xyajnimäy co nrey'atyıch?

³⁵ Chi jada' Pilato y'adzooy:

—¿Nej nañ judıojäy jada' ıchı? Mgı'mnaax mgı'mgajp etz je teedy mıjtungmııdıpi tı xycııyecy ma ıch. ¿Tı tı mıdındıgooy?

³⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—ıch ca' n'ane'myıch ya naaxhuıñ. Huıııgduum ıch n'ane'mın nııdıdıdyıch. Co ıxyıpy ya naaxhuıñ n'oc'ane'myıch, tüg'öcıy ıch nııgügtıjc ajcxy tı ıxyıpy ajcxy tziptııgıxy, tı ıxyıpy ajcxy xyñıhua'ñıch. E ca' ıxyıpy tı naygııyegııjııch ma yı judıojäy tungmııdıpi ajcxy. Per janch ıch ca' ıch ya naaxhuıñ n'ane'myıch.

³⁷ Chi Pilato y'adzooy:

—¿Nej mreıy mııchı?

Chi Jesús ymınañ:

—Mııch jadu'n xytıjıpyıch co nrey'atyıch. Paady tı nıımıñıch ya naaxhuıñ, e tı nma'xıııg'atyıch, jıgıx nyecyıch tıy'ajtı tıydudägy. Tüg'öcıy yı jäy pıııjaty tıy'ajtı cuydumb xy'amıdo'ıjtııbıch yı' n'ayucıch.

Pilato y'ane'my huen Jesús yaj'ögyıı

³⁸ Chi Pilato y'adzooy:

—¿Tı jadu'n mdıjy tıy'ajtı tıydudägyıı?

Jadu'ñıy je' jada'ajty yjacmınañ, chi pııdzımy jadüg'oc tıba'y ma anajty je judıojäy ajcxy. Chi ajcxy nıımay:

—Ca' ıch nı tı bocy nbaadyıch ma jada jäy ma yı romanojäy yley.

³⁹ E com mııch ajcxy mııd tüg costumbre co tüg nııajtıımadzııyım machyjäy mııd jada pascua xıı ycııxpı, ¿nej mdzoııcyp ajcxy co nııajtıımadzııhuııbyıch jada judıojäy reyı?

⁴⁰ Chi ajcxy nıdıg'öcıy mıınanday:

—Jadayaabi jäy ca' nııajtıımadzııhuııpy, yı' janchtıy nııajtıımadzıı' yı Barrabás. Barrabás hue'je' anajty tüg meetzıı.

² Chi jada' je soldados ajcxy yaj'oyñiy tüg corona mij'apy pa'apy, chi ajcxy yajcojeniy Jesús. Chi ajcxy yajñijeniñiy tüg rey yhuit ucypí ycolor.

³ Chi soldados ajcxy huingohuägñiy jadüg'oc capxpoocxcixy yajxígy'amy, nimaaygixy:

—¡Viva miich judíoñy rey!

Chi ajcxy ooy huingojxy jipcojxy.

⁴ Chi Pilato jadüg'oc ypidzimy tiba'y. Chi nimay je mayjäy:

—Cham ajcxy nyajpidzimy tiba'y jada Jesús, jigix ajcxy mnejhuñuy co ca' ni ti pocy ti nbaadyich ma yi'.

⁵ Co Jesús ypidzimy tiba'y müd je apy corona ma ychohuajc etz je rey yhuit ucypí ycolor.

Huin'it Pilato yminañ:

—Ijxcix, cha je yëdyjc.

⁶ Co je teedy tungmüdpí etz je judíoñy ajcxy ijxy, chi ajcxy yminanday nidüg'óciy aguipxyjaty:

—Yajcruudzpet, yajcruudzpet.

Chi Pilato yminañ:

—Yajcruudzpejtcix miich ajcxy, janch ñich ca' ni ti tiy'ajt nbaadyich nej ñich yi' nyajcruudzpedípy.

⁷ Chi je judíoñy ajcxy y'adzooy:

—Ñich ajcxy müd tüg cötujcin, jëbi y'ögy müd ñich ajcxy ngötujcin ycixpi, com ti ycapxtigooy co yminañ co yi Dios yteedy'ajtyp.

⁸ Co jada ayuc midooy Pilato, chi ñigi chigiygoty.

⁹ Chi ytiñiy jadüg'oc ma je cötujctac müd Jesús, chi nimay:

—¿Ma miich tiñiy mgogajpity?

E Jesús ca' y'adzooy.

¹⁰ Paady Pilato yminañ:

—¿Ñich miich ca' xy'adzohuañ? ¿Ca' mnejhuñuy co nmüdidyich mic'ajt jëbi nnaajtmadzñy etz nañ jëbi nyajcruudzpety?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Ni ti mic'ajt ixypíy mgamüdity ma ñich, pen ca' ixypíy mic'ajt ti xymöyich yi huídibi ane'mb jilby tzajpjoy. E paady ycixpi yi tiñbi ñich xyciyecyich ñigi yi' pocy müdity ca'ydí miich.

¹² E huin'it Pilato ooy yjahuinmañ ixtay nej huaad ca' jëbi ocnaajtmadzñy Jesús. E je judíoñy, je Jesús ymidzip, ñigi anañty ajcxy chachxñidich:

—Pen miich mnaajtmadzñyñy jada Jesús, huin'it ca' m'ocjacnaymigüg'ájtinipy müd yi mhuindzin je César huídibi ane'min ti xymöy. Com tüg'óciy pinjaty naydíjip rey, ca' yi' müd nay'ixañyñy je César.

¹³ Co Pilato jadu'n ayuc midooy, chi yajpidzimy Jesús tiba'y. Chi Pilato y'ixtacy jim ma je' y'ane'mdac ycötujctac, jim ma je it huídibi anañty xñijip Empedrado, hebreo'amy xñijity Gabata.

¹⁴ Hue' tim cujcxñi anañty, e chi com jabom anañty je pascuaxñi ycodñicxni, co Pilato jadu'n nimay judíoñy ajcxy:

—Cha ajcxy jada mrey.

¹⁵ E je' ajcxy y'adzooy:

—Huen ögy, huen ögy. Yajcruudzpet.

Chi Pilato yminañ:

—Miich ajcxy mrey, ¿miñ n'ocyajcruudzpétyichi?

Chi je teedy tungmüdpí ajcxy y'adzooy:

—Ñich ajcxy ca' ñich ajcxy huingbi rey nmüdity, jëyi César ñich ajt nrey'ajtim.

¹⁶ Chi Pilato cñeyjcy Jesús ma je judíoñy ajcxy, huen ajcxy c'm yajcruudzpety. Huin'it ajcxy Jesús niñuägñiy. Chi ajcxy yajtzoofñ.

Yajcruudzpejty ajcxy Jesús

¹⁷ Chi ajcxy je cruudz Jesús c'm yajquejycabñy. Müd ñicx ajcxy ma je it xñijity o'cpi cohuañc, hebreo'amy xñijity Gólgota.

¹⁸ Jim ajcxy yajcruudzpejty quipxyñi müd jametz jäy, tüg anañty'amy, jadüg a'oy'amy etz Jesús cuj'amy.

¹⁹ Chi Pilato ane'my huen cijxjay ayuc ma je cruudz, e jadu'n je ayuc ajcxy jay: “Jesús, Nazaret jäy, je judíoñy ajcxy yrey.”

²⁰ May ajcxy ooy je judíoñy capxy je ayuc huídibi anañty cijxjay ma je cruudz. Com je it ma anañty ajcxy Jesús ti yajcruudzpejtcixy mñhuingon anañty Jerusalén. Hue' anañty yjayity: hebreo'amy, latin'amy etz griego'amy.

²¹ Chi je teedy mñjtungmüdpí ajcxy nimay je Pilato:

—Ca' ixyipy jadu'n ti mjay: “Judíoäy yrey”. Hue' ixyipy ti mjay: “Yi' jadu'n naydijip ñich judíoäy xyrey'ajtpich.”

²² Chi Pilato y'adzooy:

—Yi tübi njaayich, ti ñich yi' njaay, ca' nyajtigadza'ñich.

²³ Co soldados ajcxy yajcruudzpejtay je Jesús, huin'it je' yhuit ajcxy huijzi'ci. Chi ajcxy je huit yajhuäcxy midaxpicy. Chi soldados ajcxy cijptüg cüchypicy. Yi' yjocxhuit jadu'n nej anajty ytügijpxuyiyity.

²⁴ Chi ajcxy ñayñimayi ac jëyi soldadtijc:

—Ca' huaad ajt n'agüdzüym jada jocxhuit. Tzoc ajt suerte n'oc'ijxin, jigix ajt nnejhuüym pin anajty suerte'ajtip.

E jadu'n ajcxy cuyduñ nej anajty ycojaayity ma Dios ñecy, ma Cristo jadu'n yminañ: “Yajhuäc ajcxy ñich nhuit, e ma ñich njocxnijen jim ajcxy suerte ijxy.” Je' je' huidibi soldadtijc ajcxy ycuuyduun.

²⁵ Jim ma Jesús ycruudzmijc, jim anajty ajcxy ytinäy: Jesús ytaj, je ytaj chi', je María (Cleofas ytöxyijc), etz María Magdalena.

²⁶ Co Jesús ijxpaty ytaj etz je ydiscípulo huidibi anajty ooy niği tzocy ma ytaj ymijc, chi nimay ytaj:

—Nan, ñich nmigüg huidibi tinaayb ma müich mmijc, yi' xycuend'adip jadu'n nej jihuüy müich yi' xytaj'adyii.

²⁷ Chi Jesús nimay je' ydiscípulo:

—Ñich ndaj müich mgüend'adipy, jadu'n nej ixyipy mg'i'mdaj'adyii.

Jadu'n nej xii tiempo jac nicxni Jesús ytaj tzinaydapticy ma jada discípulo ytijc.

O'c Jesús

²⁸ Co jadu'n ytundaayi yjahtaayi, chi Jesús nejhüy co ti anajty tüg'óciy ytundäyii yajtäyii jadu'n nej Dios tzocy. Huin'it jadu'n yminañ:

—Tidziyinibich.

Co jadu'n yminañ, je' anajty ycuymundaayb nej anajty ycojayity ma Dios ñecy müid yi' ycixpi.

²⁹ Jim anajty tüg pi'c uug'iñ ymüid anajty vinoxunni. Chi ajcxy je' yajxoogy tüg esponja (jadu'n yi' nej po't) müid vinoxunni, e chi yajjip'eedziy tüg paxyijp, je' müid yajjädy je vinoxunni ma Jesús y'ahuac.

³⁰ Co jada' Jesús co'uucnajxy je vinoxunni, huin'it jadu'n yminañ:

—Ti tüg'óciy nguydündäyich.

Chi ñaax'ijxy, e chi y'o'cni.

Tüg soldado cumy Jesús ma ycaachyjijp

³¹ Com jabom anajty je pascua mijxi (amayxi ooy), e nañ sábado xii anajty. Paady copicy anajty co ajcxy yajminajcipy ajcxy je jäy ninicx je tübi anajty yajcruudzpejtcixy. Müid je' ycixpi je judíoäy ajcxy ñicxy ma Pilato pijctzoy may'ajt co huen ane'my yi' soldados ajcxy, co huen nicxy yajtijy je jäy ytecy ajcxy huidibi ti yajcruudzpejty.

³² E chi ajcxy je soldados yja'ty ma je it ma ajcxy yajcruudzpejty Jesús. E je metzpi jäy ajcxy ytecy tiji huidibi ajcxy yajcruudzpejt tú'ciy müid Jesús.

³³ Co je soldados ajcxy ymijhuägy ma Jesús, huin'it ajcxy ijxy co ti anajty y'o'cni, paady ca' ajcxy tiji ytecy.

³⁴ Chi tüg soldado cumy Jesús ma ycaachyjijp müid quipy jijpxu'ñybi. E huin'it tim mic'amy ni'py etz nii ypidzimy.

³⁵ Tüg jäy jim anajty ixxy nej ytuni yjajti, e nañ yejc tüy'ajt. E je' ytij'ajt janch je', e je' nejhüiyb co yjanchity. Müid je' tüy'ajt ycixpi jëbi müich ajcxy nañ jadu'n mmibijctähuiip.

³⁶ Paady je' jadu'n ytuni yjajti, co jadu'n anajty yajcuymundañ jadu'n nej yjaybetyity ma Dios ñecy, co jadu'n yminañ: “Ca' huaad ni tüg ypac yajtijy.”

³⁷ E jadüg'it anajty ycojaayity ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: “Y'ixipy ajcxy je jäy huidibi ajcxy ycuum.”

Yajnaaxtiäy Jesús

³⁸ Jim anajty José huidibi anajty cogápip Arimatea. Yi' je' huidibi anajty mijpidacp Jesús, oy anajty ca' capxpizimy, müid co anajty chigiy müid je judíoäy ajcxy huidibi anajty midzip'ajtp Jesús. Co Jesús y'o'cy huin'it José oy pijctzoy may'ajt ma Pilato, co jëbi nicxy yajtzooni Jesús ñaaxnicx ma anajty ti yajcruudzpejty. Co Pilato a'ixiy, chi José ñicxy jim oy yajminajci je Jesús ñaaxnicx, e chi yajnicxy.

³⁹ Nañ müid ñicxy José je Nicodemo, je huidibi anajty jayijp ti ni'oy Jesús coodz. Nicodemo ymnicx oy nimigö'px libra mirra etz áloes tzooy huidibi ooy oy xuugy.

⁴⁰ Chi ajcxy yajpidíci Jesús ñaaxnícx, chi ajcxy mo'ñ muid poob huit, chi tzooyi ajcxy muid mirra etz áloes tzooy, jadu'n nej je judíoáy ajcxy ycostumbre muidity co o'cpi yajnaaxtigíyigixy.

⁴¹ Huígon ma je it ma ajcxy yajcruudzpejty Jesús, jim anajty tüg aguemy, e jim ma je aguemy jim anajty tüg o'cpi jut jemybi ma anajty ca'ni pin ñaaxtigíy.

⁴² Jim ajcxy Jesús ñaaxnícx yajnaaxtigíy, co anajty jim yjac-huígonity, e janch jottigooy ajcxy yajnaaxtigíy, muid co anajty ti chu'íyñi, e je judíoáy ajcxy tzachni'ixíyñi tzach'a'ixíyñi co je amayxi anajty chondágaani com jabom.

20

Jesús jugypic jadüg'oc co anajty ti y'oc'o'cni

¹ Tim seman ixtigi', moñyi anajty, ca' anajty oy ximíyñi. Huin'it María Magdalena ñicxy ma Jesús anajty ti ñaaxtigíy. E chi jim ijxy co je tzaa ti anajty jim yajjidiguecy ma je jut agu.

² Co ajcxy ijxy je jut ahuädz, chi jada' mic'amy poyígyi ninicxy Simón Pedro, etz je jadügpí ydiscípulo huidibi anajty Jesús muid ooy naychogyi, chi nimay:

—Ti yajtzoongixy ich ajt nHuindzin ñaaxnícx ma ajcxy yajnaaxtigíy, e ca' nejhuíyim ma ajcxy ti pidaaccixy.

³ Huin'it ajcxy nimetz choon poyígyi Pedro etz je jadügpí discípulo, ñicxy ajcxy ma je o'cpi anajty ñaaxtigíy.

⁴ Poyígyi ajcxy ñicxy nimetz, per je jadügpí discípulo jayijp ñajxy, e jayijp jim oyja'ty ma je naaxtigíydac.

⁵ Chi yco'ixíy jutjoty, huin'it jim oy ixxy je mo'nhuít jüby jutjoty y'ooxnäy, per ca' yi' jüby ytigíy jutjoty.

⁶ Simón Pedro co ymiñ jac'axam, tim janitigíy jutjoty, chi ijxy je mo'nhuít y'ooxnäy jüby jutjoty.

⁷ E chi ijxy je cóxotz, je huidibi anajty muid ycohuajc yxochity, abicy je' anajty, ca' anajty tú'ciy y'ooxnäy muid ymo'nhuít. Y'ijx ajcxy je cóxotz yajxon y'anégvity abicy.

⁸ Huin'it ytigíy jutjoty je jadügpí discípulo huidibi jacjayijp ja't. Chi ijxy, e huin'it mibijcy co Jesús ñaaxnícx ca' anajty jüby.

⁹ Ca'ni anajty ajcxy yajxon huinjihuíy co anajty jadu'n ycojaayity ma Dios ñecy, co anajty je Cristo yjugypiga'ñ.

¹⁰ Chi je metzpi ajcxy ydiscípulos yhuimbijty ma ytijc.

Jesús nayguéxici ma María Magdalena

¹¹ E je María jim yhui'miy ma je o'cpi jut ayaaxip. Chi ayaaxip yco'ixíy ma je jut.

¹² E chi ijxy metz ángel, poob huit ajcxy ymuid, y'íñaaygixy jüby ma je Jesús ñaaxnícx anajty yhuíjznäy, y'íñaaygixy tüg códuy, jadüg tecy ixaay.

¹³ Chi je ángel ajcxy nimay je María:

—¿Miich töxyjäy na'amy co myäxy?

Chi je María y'adzooy:

—Ti ajcxy nHuindzin ñaaxnícx yajnicxi, e ca' nnejhuíyich ma ajcxy ti pidägy.

¹⁴ Jadu'n anajty ymina'ñ, co ñayji'ijxi, chi ijxy Jesús ytinäy ma yjüx, e ca' ijxcajpy pen Jesús je' anajty.

¹⁵ Chi Jesús yminañ:

—Töxyjäy, ¿ti co myäxy? ¿Pin m'ixtaayb?

María hue' anajty tijy je aguemy cuend'ajtpi migapxip, paady jadu'n yminañ:

—Huindzin, pen ti myajnicxy Jesús ñaaxnícx, nigapx ma ti mbidägy, e ich nicxy nyajt-zoonich.

¹⁶ Chi Jesús yminañ:

—María.

Chi jada' María yhuäg-huimbijty, chi yajxon huindicxpejty, chi nimay:

—¡Raboni! —jada hebreo ayuc yhuimbizimy Huindzin.

¹⁷ Chi Jesús nimay María Magdalena:

—Ca' xyñidoonich, com ca'ni ich nba'ttigíy ma Dios Teedy yajpaady. Nicx miich ixta' nmigügtijcich, e nima' co nnicxaamich ma Dios Teedy, ich nDeedy etz miich ajcxy mDeedy, ich nDios, etz miich ajcxy mDios nañ jadu'n.

¹⁸ Chi María Magdalena oy yajnimäy je discípulos ajcxy, chi jadu'n nimay:

—Ti n'ixyich je Huindzin Jesús, e jadu'n yi' ti xycapxymóyich co nyajnimähuiyich miich ajcxy.

Jesús nayguéxici ma ydiscípulos ajcxy

¹⁹ Co je huin'it ximbi chuu'iy seman ictigi', aducy anajty tijc'aguu y'ity ma anajty je discipulos ajcxy yajpatcixy, miid co anajty ajcxy tzigi'y je judiojy ajcxy huidibi anajty midzip'ajtp Jesús. Chi Jesús ytigiy cujc'amy ma je' ajcxy, e chi jada' capxpoocxy ajcxy, nimay:

—Jotcugi' miich ajcxy.

²⁰ Yam jadu'n anajty ymina'n, chi ajcxy yaj'ixxy je' yci' ma je clavo ytigiy, etz ycaachyjip ma anajty jäy ti ycumyii. Chi yjotcugiy ajcxy co ajcxy ijxy je yHuindzin.

²¹ Chi jada' Jesús jadüg'oc capxpoocx, nimay ajcxy:

—Jotcugi' miich ajcxy. Jadu'n nej iich nDeedy xyquejxyich ya naaxhuñ, nañ jadu'n iich miich ajcxy yam nguejxhuäcxy mid iich n'ayuc.

²² Co Jesús jadu'n ymina'n, chi jada' ajcxy nibuxujy cöbuxujy nimay:

—Huen Dios yjihui'n ymic'ajt xy'adigiy xyjottigiy ajcxy.

²³ Huenpinjäyity huidibi miich ajcxy mbocyhuinmeecxyp, nañ ypocyhuinmeecxipy Dios Teedy. Huenpinjäyity huidibi miich ajcxy ca' ypocy mhuinmeecxaani, nañ jadu'n Dios Teedy ca' yi' ypocyhuinmeecxa'ñiy.

Tomás ymibijc co yHuindzin yjugypijc

²⁴ Tomás je' huidibi anajty mid majmetz yca'pxy Jesús ydiscipulos ajcxy, je huidibi anajty yajtjip Dídimó, ca' je' anajty jim choonity co Jesús ymiñ oga'n.

²⁵ Chi je jacjadyii ajcxy ymigüg ñimaayi:

—Ti iich ajcxy n'ixy je Huindzin Jesús.

E chi je' y'adzooy:

—Pen ca' n'ixyich ma yi' yci' je clavo'au, e pen ca' ngi'huäxich ngodijjyich ma clavo'au, e ngi' nbidägyich ma ycaachyjip ma anajty ycumyity, ca' nmibigipyich co yjanchity.

²⁶ Chi jacoductujc xii ajcxy jadüg'oc anajty yajpaady tigoty nidüg'öciy je discipulos ajcxy. Tzoon anajty Tomás nañ jadu'n. Chi Jesús ymiñ. Agiy anajty tijc co Jesús ytinay'ahuüy cujc'amy ma je' ajcxy. Huin'it ycapxpoocxy, chi nimay:

—Jotcugi' miich ajcxy.

²⁷ Chi jada' nimay je Tomás:

—Pidäg ya ngi'huäx ma clavo'au ma ngijich. Najtzxaji' mgi' etz pidäg ma iich ngaach ma jäy xycumyich, e mibic yajxon tidydägy.

²⁸ Chi Tomás y'adzooy:

—Iich miich nHuindzin'ajtyp etz iich miich nDios'ajtyp.

²⁹ Chi Jesús Tomás nimay:

—Mid co miich ti xy'ixyich, paady miich ti mmibicy. Jotcujc yi' ajcxy huidibi ca' xy'ixyich, e ti ymibicy co ti njugypicyich co n'o'gyich.

Jada ayuc ngojaaybich ma jada necy, jigix miich ajcxy mmibigipy co Jesús je' yi' je Cristo, je Dios y'ung

³⁰ Ti anajty Jesús ooy tuñ mijhuinmañ ma ydiscipulos ajcxy yhuinduu huidibi ca' yco-jaayity ma jadayaabi necy.

³¹ Paady ycix jada ngojaayich jigix ajcxy mmibigipy co Jesús je' yi' je Cristo je Dios y'ung. E co miich ajcxy mmibigipy, huin'it mbaadip jugy'ajtin huidibi ca' tücci'yi ycixipy ytigoyipy mid Jesucristo yxii ycixpi.

21

Jesús ñayguëxiyii ma ydiscipulos ajcxy nihixtujcpi

¹ Co jadu'n jayjip ytuni yjaji, huin'it jadüg'oc Jesús ñayguëxici ma je' ydiscipulos ajcxy jim ma mejypa', je huidibi anajty xijip Tiberias mejy. E jadu'n ñayguëxici:

² Jim anajty ajcxy Simón Pedro mid Tomás huidibi jäy ytiyyp Dídimó. Nañ jim Natanael huidibi anajty cogajp jim Caná Galilea naaxjot. E nañ jim anajty je Zebedeo ymang ajcxy etz jametz discipulos ajcxy.

³ Chi Simón Pedro yminañ:

—Nixy n'oc'acxmachich.

Chi ymigügtjic ajcxy yminañ:

—Tzoc ajt jámim.

Chi ajcxy ytigiy ma tüg barco. E je huin'it tzuu ca' ni ti ajcxy majch.

⁴ Co yjobjy jim Jesús anajty ytinäy ma mejypa'. Je' ydiscipulos ajcxy ca' anajty ajcxy nejhuy co Jesús je' anajty.

⁵ Chi Jesús yminañ:

—Migügtjic, ¿nej ca' ajcxy mbaadyñi acxi?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Ca' ni ti.

⁶ Chi Jesús yminañ:

—Pidaaccix ajcxy je huidibi müid m'acxmajtzcixy aa'oy'amy ma yi barco, e huin'it ajcxy mbaadipy acx.

Chi ajcxy pidacy je acxmadzi'n aa'oy'amy, e huin'it janch adzaach ajcxy yajpidzimy, co janch may acx anajty ti ytigiy.

⁷ Je ymigüg huidibi müid Jesús ooy anajty ñaychogyii, chi nimay Pedro:

—Je' yi', ich ajt nHuindzin.

Co jadu'n midooy Simón Pedro co anajty yjëjity je Huindzin Jesús, huin'it yhuít yajtigüy. Com ti anajty yhuít jeñ, com jadu'n anajty jac'oy ytuñ. Chi ytigüy mejyoty huitmüid.

⁸ Jacjadyii ajcxy ymigügtjic yjädy ma mejypa' müid je barco, pahuich pajugucy ajcxy je y'acxmadzi'n janch ujt müid acx. Hue' anajty ca' ooy yjiguemyity ma mejypa', jëyi anajty migo'px metro yjiguemyity.

⁹ E co ajcxy ymech ma mejypa', chi ajcxy ijxy co jim anajty jümbajc y'ity ni'ixi', e jim anajty acx jümbajc nigix huidibi yajtzaayb, e nañ jim anajty tzajcaagy.

¹⁰ Chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Yajmiingix yi acx tüibi ajcxy mmaajtzcixy.

¹¹ Chi Simón Pedro ypejty barcojoty, chi yajpidzimy huindiztuum y'acxmadzi'n ujt müid may'acx. Chi ajcxy michoy migo'px jahuixchigi'px majctugüg acx mijatypi, e jadu'n ca' je acxmadzi'n yciich müid tzachmay'acx.

¹² Chi Jesús nimay ajcxy:

—Min ajop'ajtcix.

E ni tüg ydiscípulos ajcxy ca' y'amidoohui:

—¿Pin müich?

Com ñejhuüyb anajty ajcxy co je' anajty Huindzin Jesús.

¹³ Chi Jesús ymijhuägy ma je acx ci' etz tzajcaagy anajty y'ity, e chi yajhuäcxy, chi moyday ymigügtjic ajcxy.

¹⁴ E je' je' anajty je midugüg'ocpi co Jesús ñayguéxici ma je' ydiscípulos ajcxy, huin'it co yjugypjicy co y'o'cy.

Jesús yajni'ixüy Simón Pedro ti ytunipy

¹⁵ Co ajcxy y'ajop'ajttay, chi Jesús nimay je Simón Pedro:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xyjactzocpich müich, ca'ydi jada jacjadyii ndiscípulo'ichi?

Chi y'adzooy Pedro:

—Huindzin mnejhuüyb müich co ndzojocpich njihuüybich müich.

Chi Jesús nimay:

—Cuend'at ich njäy, jadu'n nej jihuüy borregi cuend'ajtpi yaj'ocy yi' yborregi.

¹⁶ Chi Jesús mimejtz'oc yminañ:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xychojocpich xyjihüüybich müich?

Chi Simón y'adzooy:

—Huindzin, mnejhuüyb müich co ndzojocpich njihuüybich müich.

Chi Jesús nimay:

—Cuend'ajtigich njäy, jadu'n nej yi borregi cuend'ajtpi cuend'aty yborregi.

¹⁷ Co midugüg'ocpi oy y'amidooy:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xychojocpich xyjihüüybich?

Chi Pedro yjotmaybijcni co midugüg'ocpi y'amidoohui: “¿Ney xychojocpich xyjihüüybich?”

Chi Simón yjac'adzooy:

—Huindzin, müich mnejhuidayb tüg'óciy, e nañ mnejhuüyb co ich ndzojocpich njihuüybich müich.

Chi Jesús jacnimay:

—Cuend'ajtigich njäy, jadu'n nej borregi cuend'ajtpi cuend'aty yborregi.

¹⁸ Janch janch ich müich yam jadu'n nimäy: “Co anajty müich mjac'anägnity, ci'm anajty mhuit nayyajnjëniyüi, e mnicxp anajty ma mdmdzocy. E co mjacmijjäyihuüy, huin'it mgi' mnaajtzxajihuüy, e huingbi mhuit xyajnjënihuüy, e xyajnicxyipy ma anajty ca' mdzocy.”

¹⁹ Co Jesús jadu'n yminañ, chi Pedro yajhuinjihuüy jadu'n nej anajty jäy ajcxy yaj'öga'nyii müid Jesús y'ayuc ytiy'ajt ycixpi, e nañ ma yi y'o'cin tiy'ajt yegipy co ymüid Dios ytiy'ajt.

Je discípulo huidibi anajty Jesús ooy tzocy jihüüy

²⁰ Chi Pedro ñayji'i'ixi, chi ijxy co anajty tú'ciy anajty ymiingixy je' ydiscípulo huidibi anajty Jesús ooy tzocy jihüüy je' huidibi anajty iñaayb huington ma Jesús ma je mesa co anajty y'adzuu'ajtcixy. Je huidibi nimay je' yHuindzin:

—Huindzin, ¿pin müich yi' xyciyegam ma yi mmidzip?

²¹ Co Pedro ijxy je jadügpi discípulo axam Jesús ypanicxyii, chi yminañ:

—Huindzin, e jadyaabi migü, ¿ti yi' jadaanip?

²² Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixypy ndzocyich co yi' huen jugy'aty ixti mabaad nhuimbityich, ca' miich xypaady mnejhuihuipy ti yi' jadam. Panicxcich miich.

²³ Paady ycxp huinjhuüy je ymügügtijc ajcxy co je ymügüg huidibi Jesús ooy tzocy jihuüy ca' anajty y'öga'n. Per Jesús canan je' anajty jadu'n ytiyyp co ca' y'öga'n. Hue' anajty ti ymina'n janchty:

—Pen ndzojcypich ixypy co jada migüg yhui'mipy ixti mabaad nhuimbityich, ca' miich xypaady mnejhuihuipy ti yi' ytunamy.

²⁴ Je' je' je Jesús ydiscípulo huidibi tiy'ajt yejcp jadu'n nej Jesús ytuñ y'ayoy etz yjajty y'ayoy, e nañ yi' je' huidibi cojay nej Jesús ytuñ y'ayoy, yjajty y'ayoy. E ñch ajt nejhuüyim co janch yi' je tiy'ajt huidibi ti yecy.

²⁵ May ooy tijaty mij huinma'n Jesús jactuñ. Co ixypy yajcojydyäy tüg'óciy, ca' yi' naaxhuñybi ixypy yhuaady mäd maylibro tzachpidägipy. Jadu'n n'aa'ixiyich.

LOS HECHOS

Jadu'n Nej Jesús Y'ayuccapxhuácxpi Ytuun Yjajti

1-2 Ma je jayjip'atypi necy, migüg Teófilo, ti nyajnijayiy tüg'óciy jadu'n nej Jesús ytuun etz jadu'n nej yaj'ixpijctzondacy oga'n'aty, ixti cooni ypättigiy tzajpjoty. Ca'ni Jesús anajty ypättigiy tzajpjoty co huin'ixy je' yjáy huídibi yi' y'ayuc ytiy'ajt capxhuácxhüb, e chi müid je Espíritu Santo najztunüy najtz'ane'müy nej huaad ajcxy ytunipy.

³ Co anajty Jesús y'ógy, chi ñayguéxici canaag'oc ma je' ydiscípulos ajcxy, e huixchiguüpx xü ñayguéxigo'ci ma je' ajcxy, yajniquéxigy huadz co anajty yjuugyity, etz nañ yajmüidmiydacy je' yjáy je Dios y'ayuc etz Dios y'ané'min.

⁴ Co anajty jim ijtcixy tüg'mucy müid Jesús, chi Jesús je' ydiscípulos ajcxy ane'my co ca' huaad jim choongixy jim Jerusalén. Chi ajcxy nimay:

—Ahuijxcix tübi Dios nDeedy ahuanñy ma müich ajcxy, je huídibi müich ajcxy nyajmüidmiydägy.

⁵ Janch Juan je Bautista jäy yajniibejt müid nü, tzojc müich ajcxy xy'adigihuiipy xyjottigihuiipy yi Espíritu Santo.

Jesús ypättigiyñi tzajpjoty

⁶ Ni'amugi anajty ajcxy jim müid Jesús, chi ajcxy yajtiy:

—¿Huindzin, nej myajcödigoymy je Israeljäy ymüidzip jadachambi?

⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' xypaatcixy mnejhuüygixy je xü je tiempo mina anajty ti yhuaad'ajtni, mina Dios Teedy tuna'n tijaty, je' tüg'pajc müid cötüjcin tijaty ytunamy.

⁸ Co anajty je Espíritu Santo chinaydacpicy ma ajcxy mjot mhuinma'n mbaatcixp mic'ajt. E chi mdzoongixp ayuc capxhuácxpi müid ich ycixpi ya Jerusalén, etz tüg'óciy Judea ñaaxjot, etz jim Samaria, etz huindu'my ñaaxhuiñybi.

⁹ Ti jada ajcxy jadu'n yajnimäy, jim anajty ajcxy yhuindüxcixy, chi Jesús chajppejtni. Chi miñ joc yeeg huídi Jesús yajniüdigoyday, chi ajcxy ca' ocjac'ixxni.

¹⁰ Jadu'n anajty ajcxy chachpät'ixcixy tzajpcíxy, co Jesús ypättigiy. Huin'it mejtz yéydjic ñayguéxici ma je' ajcxy ymüic, poob huit müid,

¹¹ chi ajcxy ñimaay:

—Galilea jäy ajcxy, ¿nej co mdzachpät'ixcixy tzajpcíxy? Yi Jesús huídibi ti chajppety, ti choon ma müich ajcxy, minaamb jadüg'oc jadu'n nej ti m'ixcixy co ti ypättigiy.

Matías yajhuin'ixy co Judas ytung jiptunüyipy

¹² Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy chooni ma je cögop huídi xüjip Olivos, yhuimbíjtcixni jim Jerusalén, ca' ooy yjiguégyity, jébi yajyöy sábado xü, jadu'n nej Moisés ycötüjcin y'ane'my.

¹³ Co ajcxy yja'ty ma je cajp, chi ajcxy ypejty ma je cuarto mimetz nihuijtzpetypi ma ajcxy anajty müidity yjättac. Jim yi' anajty ajcxy: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo ymang Jacobo, Simón je Zelote etz Judas Jacobo ymiguëx.

¹⁴ Tüg'óciy anajty ajcxy y'ijtcixy tüg'mucy Dios mibijctzooigixy chajpcapxycapxcixy. Ymüid ajcxy anajty Jesús y'uch etz María Jesús ytaj, etz jacjadyi töxyjäydjic.

¹⁵ Huin'it xü Pedro ytinayígy agujc'amy ma je ymüigütiyc ajcxy huídibi yajmüi'ajtp Jesús, huídi anajty ajcxy naybaatip mügo'px ja'üpxti jäy, chi nimay ajcxy:

¹⁶ —Migügtjic, copicy co jada yajcuýdünipy nej Dios yminañ ma ñecy huídi jaybety ijtp, ma David jaay Dios y'ayuc, ma Dios nigapxy Judas. Je'huídi coduu'ajt taabi je judíojäy ajcxy majch Jesús.

¹⁷ Je Judas yaj'amichomujcp je' anajty müid ich ajt, paatip anajty Dios ytung tú'ciy müid ich ajt.

¹⁸ Chi Judas ñicxy juy tüg'naax müid je muju'n huídibi anajty ti paady müid yjibic-huinma'n. Chi jim mic'amy ycáy tzuxcödeñ, chi ytopxy ymooxac, e chi ytiinch ypidzimday.

¹⁹ Je jäy ajcxy huídibi anajty tzinaayb jim Jerusalén, co nejhuiy, chi ajcxy yxiimoy je naax Acéldama, hue' je' yhuimbizimy ma je' ajcxy ayuc, ni'py ñaaxjot.

²⁰ Jada je' je ayuc huídibi David yjaay ma je Salmo necy:

Hui'mip najtz'ixiy yi' chinaaydac. E ca' pin yajtunipy.

Nañ jadu'n yminañ:

Huingbi huen yajnicxyii je' ytung.

²¹⁻²² Copicy co tüg'yéydjic huídibi müid ti yhuidity nHuindzin Jesús quipxyi müid ich ajt, huen tunipy je tung huídibi Judas anajty ytumy, maab Juan yajniibety ixti taabi xypuyöduutim co pättigiy tzajpjot, tüg'jébi testig'aty müid ich ajt co Jesús yjugyijicy.

²³ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy huin'ixy mejtz jäy: tüg jäy huidi anajty yxii José, huidi yxii anajty yajtijy Barsabás etz nañ jadu'n anajty yajtijy Justo. E huin'ixy ajcxy nañ jadu'n Matías.

²⁴⁻²⁵ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy Dios mibijctzoy, ymínañ ajcxy:

—Huindzin Dios, m'ixyyp mnejhuíyb tüg'óciy jäy yjot yhuinmañ, yajni'ixiiygich jada metzpi jäy huidibi miich nidügti ti nhuin'ixy, je huidibi jébi jijptigiyyi miich mdung tú'ciy miid íich ajcxy, etz huidibi apóstol'adíp. Huen jada jäy jijptigiyyi je tung huidibi Judas ti yajtigooy, co ytundigooy e ñicxy ma ypaadyi.

²⁶ Chi ajcxy suerte ixxy, e je suerte ñibidzimni je Matías. E huin'itiy je Matías oy ymicho'ndigíy ma je nimajtügpi ajcxy huidi ycapxhuäcxy Jesús y'ayuc.

2

Co je Espíritu Santo ycidacy choñ tzajpjoty

¹ Co oy je Pentecostés xii paady, jim anajty Jesús ydiscípulos ajcxy ni'amugi' tú'ciy ijtcixy.

² Huin'it janch tímíitini yajmidoy tüg ne'min, choñ tzajpjoty, jadu'n nej poj micpi. Chi yaj'ujtzaay je tigot ma anajty iñaaygixy.

³ Chi nigídaaci nidüg nidügti toodz jadu'n nej jiiñye'n.

⁴ Chi je Espíritu Santo nidüg nidügti ajcxy y'adigiyyi yjottigiyyi. Chi ytigíyigixni capxy miydaacp nije' nije' ayuc jadu'n nej je Espíritu ajcxy yajcapxyi.

⁵ Jim Jerusalén anajty je huin'it xii may judíojäy ajcxy huidibi tzoomb canaag agajp. Hue' ajcxy chachcuydumb judíojäy ycostumbre.

⁶ Co je cajpjäy ajcxy midooy je ne'min, chi ajcxy ooy yömuicy. Chi je mayjäy ooy yhuinmay'ahuidijty, co ajcxy midooy chachcapxcixy chachmiydaaccixy ma yci'm'ayuc.

⁷ Je mayjäy ajcxy ooy chigíy jihuíy, chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ix ¿nej cay Galilea jäy jada ajcxy nidüg'óciy huidibi jadu'n tzachcapxcixy tzachmiydaaccixy íich ajt ngi'm'ayuc?

⁸ ¿Nej íich ajt co nmido'mbájcim co tzachmiydaaccixy íich ajt n'ayuc huidibi ti nmibi'c'ájtím?

⁹ Ya anajty ajcxy Partia jäy, Media jäy, Elam jäy, Mesopotamia jäy, Judea jäy, Capadocia jäy, Ponto jäy, etz cham huidi tzinaayb ajcxy jim Asia ñaaxjot,

¹⁰ etz huidibi ajcxy tzomb jim Frigia, etz Panfilia, huidibi tzomb jim Egipto, etz huidibi tzomb jim ma yi Africa ñaaxjot Cirene ñinaxy. Nañ jadu'n jim romanojäy huidibi ya adzinaayb. May ajcxy jim huidibi judíojäy etz nijéjity huidibi ca' yjudíojäyity huidibi judíojäy ycostumbre ajcxy ti yjijptigiyyi.

¹¹ Ya nañ jadu'n Creta jäy etz Arabia jäy; e íich ajt tüg'óciy nmidoohuim jada jäy ajcxy nigapxcixy nimiydaaccixy huidi Dios ti tuñ mijcajee ma íich ajt ngi'm'ayuc.

¹² Nidüg'óciy ajcxy ooy jihuíy, e chi ajcxy ooy yhuinmay'ahuidijty, miñ xyipy ñay'amidóohuigixy:

—¿Nej jada yhuimbídizimañ?

¹³ E nijéjity jäy jéyi nixígy yajxígy, yminaangixy:

—Muucip jada yi' ajcxy.

Pedro yaj'ixpijcy je mayjäy

¹⁴ Huin'it Pedro ytinayígy miid je nimajctügpi apóstoles, e ytigíy capxpi mic ymínañ:

—Yëydijctijc ajcxy huidibi tzinaayb Judea etz tüg'óciy huidibi tzinaayb ya Jerusalén, nejhuíhuipy miich ajcxy jada e midou ajcxy yajxon huidibi ajcxy nyajnimáhuamyb.

¹⁵ Jada jäy ajcxy ca' ajcxy ymüguyi jadu'n nej miich ajcxy minaangixy. Tim petyxiiñi jada cham.

¹⁶ Jada je' huidibi ñigapxy je Joel, Dios y'ayuc najtzcapxiiybi, co jadu'n mína'ñ:

¹⁷ Je huin'it xii mína anajty je naaxhuiñybi cixa'ñ, jadu'n Dios mínañ, nyajhuäcxtáhuibich je nEspíritu ma tüg'óciy naaxhuiñyjäy. Miich mníx etz mmang ajcxy capxhuäcxip íich n'ayuc ndiy'ajt, e je yujycecpidijc ajcxy yhuin'ixipy ooy mijhuinmañ, e je mijjädijc cumáhuipy ajcxy.

¹⁸ Nyajhuäcxtáhuip íich je nEspíritu huin'it xii ma íich ndumbi yëydijcpi töxyjäybi, e yi' ajcxy capxhuäcxip íich n'ayuc ndiy'ajt.

¹⁹ Nyajquëxigibich tzajpcixy huidijaty oy chigíyñi, e ya naaxhuiñ nyegipyich tiy'ajt: ni'py, jiiñ etz jiiñjoc.

²⁰ Yi xii ahuimbídipy coodz, etz je po' ahuimbídipy nej ni'py, ma anajty ca' miñ je xii je tiempo mína anajty mína'ñ je Huindzin Dios. Mij ayo'n ji tunaanip jadaanip iixna' quëxna'.

²¹ E tüg'óciy jäy huidi miyaaxp ojadajtp je Huindzin Dios, Dios ajcxy yajnidzögiib y'alma.

22 Chi Pedro yjacminañ:

—Amido ijtciɣ, miich judfojāy ajcxy, jadu'n nej cham nmina'na'ñich. Je Jesús huidibi tzoon jim Nazaret ti xyaj'ijxcixy Dios ymic'ajt, miñhuinma'ñ, etz ijxpejt, jadu'n nej miich ajcxy ti m'ijxcixy ti mnejhuñyigixy.

23 Jada yajcīeyc ma miich ajcxy, jadu'n nej anajty Dios ti yajniḡodugīy, e ti huinmay. Ajcxy mmajch je Jesús e myaj'ōgy ajcxy, chi ajcxy myajcruudzpejty miid jibic jāydijc y'ané'min.

24 Chi Dios yajjugypijcy yajniḡuadzičtuty ma yī ó'cin, ca' huaad yhuí'my ōgy huinixii.

25 Je David ñimiydac Jesús chi yminañ:

Nejhuñybich co je nHuindzin Dios y'ity ma ñich nhuinduu. Yī' ijt ma ñich n'a'oy, jigix ca'ydi pin xy'adzigiŷich xyajhuinma'ñyḡooyich.

26 Paady ti njotcugīyich, e ti ngapxypidzimyich co ooy njotcujcich. Paady co oy n'ōgibich etz ninicɣ ñaaxtigīhuipy, ca' ndajy mayich.

27 Co miich Dios ca' myajhui'ma'ñ ñich n'alma ma ñaaxtigīyiac. Ni mga'aa'ixiñhuipy, co miich mdumbi huidibi ooy mdzocy, co nicxy ñinicɣ ñaaxhuindigoydāy.

28 Miich Dios, ti xyajni'ixiŷich yī tzinaayin huidibi ymiid jugy'ajtñ huinixibi. Xyajjotcugīhuibich miid co xymiid'idipyich.

29 Chi Pedro yjacminañ:

—Migūgtjic ajcxy, huādz miich mnejhuñyigixy co ñich ajt nmij'ap David y'o'cy etz yajnaaxtigīyī. E ma ñaaxtigīy nmīdñi jē'ajt chambaad.

30 Je David hue'je' anajty Dios y'ayuc ñajtzcapxiŷybi, e ñejhuñyb anajty co ti Dios yajnimāyīi hidibi ca' y'anijity. David ñejhuñyb anajty co ma y'ap y'oc ma'xung'adipy Cristo, jaydēbi ané'mipy ma David y'ane'mdac.

31 Jadu'n co David jecy'ajty huinñhuipy e nejhuñy etz nigapxy jadu'n nej yjugypiga'ñ je Cristo co anajty ti y'ōgy. E yminañ co ca' yī' y'alma yhuí'mipy jutjoty etz ñinicɣ ca' ypūdzipy.

32 Dios yajjugypijcy je Jesús co y'o'cy. Jada ty'ajt ñich ajcxy nidūḡ'óciy nidiy'ajt'ajtpy.

33 Jadu'n Dios Jesús mooy mij'ajt jūby tzajpjoty, chi yajcidiḡyīy je Espīritu Santo hidibi Dios Teedy y'ahuanīy e tūḡ'óciy hidibi miich ajcxy ti m'ijxcixy ti mmidoogixy jūby yī' chooñ ma yī'.

34 Com David ca' je' chajppejty, je David ci'm yminañ:

Je Huindzin Dios ñimay ñich nHuindzin: "Iñ'a' ma ñich a'oy'amy,

35 ixti cooni nmimadactāhuibich yī mmidzīp, jadu'n anajty nīpaady nej jihuīy mdecypocx-pejt'adyīi."

36 Chi Pedro yjacminañ:

—Ñejhuñhuipy nidūḡ'óciy yī Israel jāy ajcxy co janch janch co je Jesús hidibi miich ajcxy myajcruudzpejt, Dios yajniḡy miich yī' ajcxy mje' etz m'ung ajcxy, etz Cristo hidibi xyñihua'nipy xyajtzōḡipy ajcxy.

37 Co je mayjāy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yjotyungīy, e amidoy ajcxy je Pedro etz jacjadyī jāy hūidi Jesús y'ayuc capxhuācxi anajty, chi ajcxy yminañ:

—Migūgtjic, ¿ti ñich ajcxy jēbi huaad nduñ?

38 Huin'it Pedro y'adzooy:

—Jothuimbijtcix e ñibejtcix nidūḡ nidūḡ miid Jesucristo xxi, jigix Dios miich ajcxy mbocy xyhuinmeecixpy. E jadu'n Dios xymōhuipy je Espīritu Santo.

39 Huidibi Dios y'ahuanīy miich yī' ajcxy mje' etz m'ung ajcxy, etz m'ap m'oc ajcxy, etz nañ jadu'n je jāy ajcxy hūidi jiguémip, etz jacjadyī jāy ajcxy hūidi Dios huin'ixamy.

40 Miid jadayaab ayuc etz jacjadyī ayuc Pedro yajnimay capxhuīy je mayjāy yminañ:

—Ca' mmijpidaaccix je jāy ajcxy y'ayuc hidibi ca' capxymidoy Dios.

41 Jadu'n yjajti, je jāy ajcxy hūidijaty mibjic Pedro y'ayuc, chi ajcxy ñibejttay huin'it xii. Ñimayy ajcxy hidibi mijpidac Jesús y'ayuc oy nidugūḡ mildi jāy.

42 Tūḡ'óciy ajcxy anajty panicxcixy yī xpijcin jadu'n nej yī Jesús y'apóstoles ajcxy yaj'ixpijcy. Chīnaaygixy yquipxyjot yquipxyhuinma'ñ. Etz Dios mibjictzoogixy e ñayōymūjcgixy co anajty ajcxy chajcaagy tujc-huācxaangixy.

Jadu'n nej je mibijpidijc chīnaaygixy jugy'ajtcixy

43 Nidūḡ'óciy ajcxy anajty ooy mijcajee jihuīy. E Jesús y'apóstoles ajcxy ijxpejt etz miñhuinma'ñ ooy anajty tungixy.

44 Nidūḡ'óciy je jāy ajcxy hidibi anajty ti ymibjccixy ijtp anajty ajcxy tūḡ mucy, e yajhuācxcixy tijaty ajcxy anajty ymiid, mooygixy ymīgūgtjic.

45 Ytoocpy anajty ajcxy yī' ypidāgy hidibi anajty ymiid, e chi anajty yajhuācxcixy yī meeñ nije' nije' nej pin ti yajmayjaty.

46 Jabom jabom anajty ajcxy ñayōymugyīi ma Dios ytjic, etz nañ ñayōymugyīi ajcxy ma ytjic tzajcaagy tujc-huācxcixy etz ycaaygixy y'uuccixy ni'amugi' jotcujc miid ajcxy y'oyjot y'oyhuinma'ñ.

⁴⁷ Ñi'igixy niyaaxcixy yi Dios, e tüg'óciy jāy nayyajmij'ajtīp anajty ajcxy. Chi je Huindzin Dios yajmayīy jabom jabom yi mibijcpidijc, yi' huidibi anajty patp nidzoocin.

3

Tüg tecyma'tpi chögy

¹ Tüg xii Pedro etz Juan ypättigiy ajcxy tú'ciy ma Dios ytijc, mijminacy xii anajty, je' je' anajty je hori mina ajcxy Dios mibijctzoogixy.

² Jabom jabom anajty jāy yajnicxcixy ma je Dios ytijc'aguu tüg tecyma'tpi, jadu'n je' anajty ti yma'xung'aty. Chi ajcxy pidāgy je tecyma'tpi ma je Dios ytijc'aguu huidi anajty yxii la Hermosa, jigix jim pijctzohuipy meēñ ma je jāy ajcxy huidibi tigiiyb ma Dios ytijc.

³ Co je jāy tecyma'tpi ijxy Pedro etz Juan ytigihuaangixy anajty ma Dios ytijc, chi pijctzoy meēñ.

⁴ Co Pedro etz Juan ijxy je tecyma'tpi, chi Pedro yminañ:

—Huindixpejtcih.

⁵ Chi je jāy huindixpejty, yjijp'ijxpy anajty ti mōhuaanip.

⁶ Chi Pedro je tecyma'tpi nimay:

—Ca' nmüdidyich plata, oori, huidibi janchtiy nmüdich je' nmōhuip. Müid Jesucristo je Nazaretpi ymic'ajt iich müich nimaayb: Tinaayig etz yöy.

⁷ Huin'it Pedro majch je tecyma'tpi ma a'oygi', e yajtinaygugiiy. Huin'itiy y'oyiiy ymicpijcy je ytecy etz ytecyöög.

⁸ Chi je tecyma'tpi ytinaygugiiy etz chi ñajztibiiy. Chi jada' yöychoñ e ytigiiy ma Dios ytijc müid Pedro etz Juan yöyñip ñidijcni yujctijcni, yam Dios ooy jāymech.

⁹ Tüg'óciy je mayjāy ijxy co anajty yöyñip etz jāymech yi Dios.

¹⁰ Je jāy ajcxy y'ijxy'ajtpy anajty ajcxy je tecyma'tpi e ñejhuuigixyp co je' anajty je' huidibi pijctzohuo'cp pi'c meēñ ma Dios ytijc'aguu huidi anajty yxii la Hermosa. Paady je jāy ajcxy ooy chigiiy jihuiiy, co ajcxy ijxy nej anajty yam ti ytunyii ti yjadyii.

Pedro nimydacy nej anajty je tecyma't ti chögy

¹¹ Je tecyma'tpi huidibi anajty ti chögy ca' anajty ixmach Pedro etz Juan, e tüg'óciy yi jāy anajty ooy jihuiygixy huinmaaygixy. Chi mic'amy mayjāy nimujcy Pedro etz Juan jim ma yi Dios ytijc huinduu huidibi jāy ytijpy Salomón.

¹² Pedro co jadu'n ijxy je mayjay, chi yminañ:

—Judio yöydijctijc, ¿nej co mdzachhuinmaaygixy mijcajee? ¿Nej co iich müich ajcxy xychachhuindiixcixy jadu'n nej jihuiy iich ajcxy jada jāy ti nyajtzögyich ti nyajyöychooñich müid ngimmic'ajtich, o müid co iich ajcxy ooy nDios'ojadaty?

¹³ Iich'ajt nDios, je Dios huidi nmij'ap nmijteedy, je Abraham, je Isaac, etz je Jacob y'ojadajt, yi' ti yajtzögy jada tecyma'tpi, jigix yajcōmayipy yi' y'ung Jesús huidibi müich ajcxy mgiyejc ma je tungmüdpi. E co je gobernador Pilato je' najtzmadzihuañ, müich ajcxy ca' m'aa'axiiy.

¹⁴ Ma yjapadyii ajcxy mgapijctzoy co huen yajnajtzmaziiy, je huidi anajty yajpaatp huadz etz tudāgy, chi müich ajcxy mbijctzoy co huen yajnajtzmaziiy tüg jāy huidibi anajty ti yjāy'aj'o'cy.

¹⁵ Jadu'n je jāy ajcxy yaj'o'cy je' huidibi anajty jugy'ajt yejcp. Je huidibi Dios yajjugypijcy ma anajty ti y'ögy e jada tiy'ajt iich ajcxy nidiy'ajt'ajtpyich.

¹⁶ Müid co ti mibicy Jesús yxii, je mijhuinmañ huidibi Jesús ymic'ajt ti tuñ müid jada pa'mjāy huidibi müich ajcxy m'ijxyp mnejhuuīyb. Com ti mibicy Jesús paady ti chögy janch yajxondicni, jadu'n nej müich ajcxy nidüg'óciy ti m'ijxcixy.

¹⁷ Chi Pedro yjacminañ:

—Nmigügtijcich, nejhuuīybich co müich ajcxy etz mhuindzindijc yaj'o'cy Jesús, müid co anajty mganejhuiygixy ti anajty ajcxy mduungixy.

¹⁸ Jadu'n cham Dios ti cuyduñ jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcaxiiyb yminañ co copicy co yi Cristo yajnaxipy ayo'n.

¹⁹ Paady jātyim jothuimbijctcix müich ajcxy ma Dios, jigix ajcxy mbocy yajjötztāhuipy. Huin'it je Huindzin Dios xyajniguexipy ajcxy jotcuje'ajtin huinixii,

²⁰ e yi' quexamb je Jesús, je Cristo, je huidibi Dios jayijp'aty huin'ijx co quexañ ma müich ajcxy.

²¹ Oy jadachambi Jesucristo y'oc-hu'i'mipy jiiyby tzajpjoty ixti cooni Dios anajty yaj'oyiydāy tijaty, co jadu'n yjaay yi' y'ayucnajtzcaxiiybii huidibi müid huadz yjot yhuinmañ huidibi ajcxy jecy'ajty tzinay.

²² Jadu'n Moisés nimay iich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty: “Je Huindzin Dios xyajniguexaan müich ajcxy tüg yi' y'ayucnajtzcaxiiybii, huidibi pidzimamyb ma müich ajcxy mjuugy nmigüg jadu'n nej iich yi' xyguejxy. M'amido'idipy müich ajcxy yi' y'ayuc.

²³ Jadu'n yjadipy co tüg'óciy jäy huiðibi anajty ca' capxymidooy je Dios y'ayucnajtzcaxiibi, huädz ajcxy ytigoydähuipy, e tüg jübiicy ajcxy idipy ma judíojäy ajcxy yajpaady."

²⁴ Chi Pedro yjacminañ:

—Jadu'n jada tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcaxiibi, chondacy ma Samuel ixti ma jacjadyiini ajcxy, ñigapxatay ajcxy jadu'n nej cham ytuñyii yjadyii.

²⁵ Yi Dios y'ayucnajtzcaxiibi ajcxy, müch je' anajty ajcxy mmij'ap mmijteedy. E je ayuc huiðibi Dios yajnimay Abraham ycuydunaamyb müid müch ajcxy co jadu'n yminañ: "Ngonúcxibich tüg'óciy naaxhuiñjäy müid tüg müch m'ap m'oc."

²⁶ Co Dios y'ung y'o'cy, chi Dios yajjugypijcy jadüg'oc, e quejxy jayijp ma müch ajcxy, jigix xyconúcxixipy, etz jigix nidüg'óciy müch ajcxy m'ixmadziy y'i mjibichuinma'ñ.

4

Pedro etz Juan ma tungmüdpi yhuinduu

¹ Pedro etz Juan jimni anajty tzachmüdmйдаaccixy je mayjäy ajcxy, co oy miingixy je judío teedy ajcxy, müid je soldado huindzin, je tzajptijc cuend'ajtpi etz müid saduceojäy.

² Ooy ajcxy anajty yjotmätcixy co Pedro etz Juan yaj'ixpijccixy anajty je mayjäy etz nimaaygixy co y'i öcpi jugypigipy y'i' ajcxy, com co Jesús yjugypicy co y'o'cy.

³ Chi je tungmüdpi ajcxy majch Pedro etz Juan, e chi ajcxy pidacy pujxtigoty ixti com jabomni, com ti anajty chu'ññ.

⁴ Mayjäy ajcxy huiðibi anajty ti amido'ljtcixy je Pedro y'ayuc ymibijc ajcxy. E hue' je mibijcpidijc, ac yëdydjctijcpi, yajmichomujcy jahueen ycamigoox müity.

⁵ Je com jabom ajcxy ñaymüjcci jim Jerusalén judíojäy tungmüdpi, je mijjäydijc etz y'i escribas.

⁶ Nañ jadu'n jim anajty Anás huiðibi anajty ane'mb je teedy ajcxy, etz je Caifás, je Juan, je Alejandro, etz tüg'óciy teedy mijtungmüdpi yjugymigüg.

⁷ Chi ajcxy pidacy Pedro etz Juan cuj'amy ma anajty ajcxy ñaymugyii, chi ajcxy y'amidooy:

—¿P'in müch ajcxy ti xymöy cötujcin co jada jadu'n ti mdungixy?

—Huin'it Pedro müid anajty Espíritu Santo ma yjot yhuinma'ñ, chi yminañ:

—Müch ajcxy tungmüdpi etz judíojäy mijjäydijc,

⁹ y'i' ñich müch ajcxy cham xyaj'amidoob y'i oybi tüibi yajtuñ ma tüg pa'mjäy e nejhuihuaangixy nej ti chögy.

¹⁰ Cham nimiydactäyich ma müch ajcxy mhuinduu, jaydëbi ajcxy nejhuidähuipy tüg'óciy judíojäy, co jadayaabi jäy huiðibi anajty tecyma'tpi, cham yajpaady ya ma müch ajcxy mhuinduu mic oy, müid je mic'ajt huiðibi Jesucristo je Nazaretpi vejcpy, je jäy huiðibi müch ajcxy myajcruidzpejt, huiðibi Dios yajjugypicy co y'o'cy.

¹¹ Yi Jesús jadu'n nipaady nej tüg tzaa oybi, huiðibi ajcxy potzpidijc, ca' yajtúngixy co ytijccojcixy. Jesús cham ti paady mijtung ma Dios, jadu'n y'i' ni paady nej tüg mij tzaa huiðibi ytungbaatp ma poch ytaatz.

¹² Ca' jac ni p'in huiðibi jëbi xyajnidzoocim ajt n'alma. Jesucristo y'i' je' tügpaic huiðibi Dios yejc ma jäy ya naaxhuiñ huiðibi jëbi xyajnidzoocim ajt n'alma.

¹³ Co je mijtungmüdpi ajcxy ijxy midoy jadu'n nej Pedro etz Juan ajcxy huinmic jotmic ycapxcixy, etz nejhuiy co ca' ajcxy y'ixpicyjäyity, chi ajcxy ooy jihuiy huinmay. Nañ y'i' ijxcajp ajcxy co je' anajty huiðibi ajcxy ti müid huidity Jesús.

¹⁴ Cha co yjactimjimity anajty je jäy huiðibi anajty ti chögy ytinäy müid Pedro etz Juan, paady ajcxy ca'jajty nej midziptzoonipy.

¹⁵ Chi je tungmüdpi ni'ane'mdiy huen yajpidzimyii Pedro etz Juan ma je mayjäy anajty ñaymugyii, jigix ac jëyi tungmüdpidijc ñyöyaangixy capxyöyaangixy Pedro etz Juan ypocy.

¹⁶ Chi ajcxy yminañ:

—¿Ti cham nduunim müid yjiibi jäy ajcxy? Com tüg'óciy jäy huiðibi tzinaayb ya Jerusalén ñejhuiyib ajcxy co ti túngixy mjhuinma'ñ, e ca' huaad ñich ajt nmianaanim co ca' yjanchity.

¹⁷ Tzoc capx'adujcim co ca' huaad ajcxy jacnimiydägipy Jesús jadachambi etz jacnicxpi xii tiempo.

¹⁸ Chi ajcxy mijhuoy Pedro etz Juan, chi ajcxy nimay co ca' huaad ajcxy ni nej ocnimiydaacñip, ni ca' jacyaj'ixpigipy müid Jesús yxi.

¹⁹ Huin'it Pedro etz Juan y'adzooy:

—Huinmaaygix müch ajcxy ci'm pen tiy'ajt jada ma Dios co ñich müch ajcxy ngapxycöbigipy jayijp, ca'ydi yi Dios.

²⁰ Com ñich ajcxy ca' nni'amonaangixy jadu'n nej ñich ajcxy ti n'ixy ti nmidooy.

²¹ Huin'it je tungmüdpí ajcxy adzigi'ñ migapxy Pedro etz Juan, e najtzmazdñy ajcxy. Ca' ajcxy mihuinma'ñybaty nej tzaachytunipy Pedro etz Juan. Com tüg'óciy jáy yjáymejchpy ycömaayb anajty yí Dios jadu'n nej anajty ti ytuñyí ti yjadyí.

²² Je jáy tecyma'tpí huídibi tzooc co Dios mijhuinma'ñ ytuñ, ymüd anajty yjimijt huixchiguipx naxy.

Je mibijcpidijc ajcxy pijctzoogixy ma Dios jotmic'ajt

²³ Chi Pedro etz Juan co yajnajtzmazdñy, chí ajcxy ñicxy ma ymigügtijc anajty, yajmüdmüydactay tüg'óciy jadu'n nej teedy huindzin etz mijjäydijc anajty ti ñimáayigixy.

²⁴ Co jada ayuc ajcxy midoy nidüg'óciy ajcxy tú'ciy yjot yhuinma'ñ pidacy, chí ajcxy Dios mibijctzooy ymínañ ajcxy:

—Huindzin Dios, müich je' ti m'oyduñ je tzajp, je naaxhuiñybi, je meyy etz tüg'óciy tijaty.

²⁵ Müich müd mEspíritu je David myajcapxy, e yí' jadu'n ymínañ:

¿Nej co jada naaxhuiñybi jáy chachhuaangixy chachjihuiyigixy, e yí jáy ajcxy huinmaayigixy huídibi ca' ytimyitijity?

²⁶ Yí reydiyca je naaxhuiñybi midziptzoon ajcxy yí Dios. Etz je tungmüdpí cajp cajp ñaymujci ajcxy, midziptzoñ ajcxy Huindzin Dios, etz midziptzoñ ajcxy Cristo.

²⁷ Com janch co je rey Herodes etz yí gobernador Poncio Pilato ñaymujci ya ma jada cajp müd huídibi ca' yjudiojáyity ajcxy etz müd judiojáy ajcxy, midziptzoñ ajcxy yí m'ung Jesús huídi anajty ti mhuin'ixy.

²⁸ Yí' ajcxy ti cuydungixy tüg'óciy jadu'n nej müich, Huindzin Dios, ti myajnigödugyí jadu'n nej ytunüyb yjadüyb.

²⁹ Jadachambi Huindzin Dios, ix jadu'n nej yí tungmütpí yxhachmijotmá'tcixyich. Mo' yí mdumbi ajcxy jotmic'ajtín, jigix m'ayuc ajcxy capxhuäcxipy amic jotmic,

³⁰ E müd müich mmic'ajtín chögipy pa'mjäydijc, tunipy ajcxy tijaty ijxpejt etz mijhuinma'ñ müd yí m'ung Jesús yxí, huídibi müd huädz yjot yhuinma'ñ.

³¹ Co ajcxy mibijctzoday, chí je naax chuyuuu ma anajty ajcxy tügmucy yajpaatcixy, etz nidüg'óciy yí' ajcxy ymic'ajt mooyi je Espiritu Santo, e yí Dios y'ayuc capxhuäcxixy anajty amic jotmic.

Je mibijcpidijc tú'ciy anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ

³² Je mayjáy huídibi anajty ti mibicy, tú'ciy ajcxy yjot yhuinma'ñ. Ni pin anajty ycamina'ñ co naydüg jé'adyii. Hue' anajty ymínaangixy co tú'ciy jé'ajtigixy.

³³ Je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxipi amic jotmic capxhuäcxy je tiy'ajt jadu'n nej je Huindzin Jesús yjugypijcy co y'o'cy. E mij ajcxy Dios ypubejti.

³⁴ Ma je' ajcxy ca' ni ti yajmayajtcixy, com tüg'óciy tijaty anajty ajcxy ymüd ñaax o ytiyc ytoocpy anajty ajcxy, e yejccixy anajty meeñ.

³⁵ Chi je meeñ yajcidigüygixy je apóstoles ajcxy e yí' ajcxy moy nidüg nidüg pinjaty yajmayajtp.

³⁶ Jim anajty müd je' ajcxy tüg levita jáy huídi anajty yxí José, huídibi ma'xung'ajt ma yí ñaaxjot meyy agujc huídibi yxí Chipre, je huídibi je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxipi, yxí moy Bernabé, huídibi huimbizim je yajjotcujc'ajtpí.

³⁷ Je Bernabé tocy ytundac huídibi anajty ymüd, e chi mímüñ je meeñ, e yajcidigiy je apóstoles ajcxy.

5

Je Ananías etz Safira ajcxy Dios midundigoy

¹ Chi jadüg yéydijc, huídi anajty yxí Ananías, müd ytöxyjic, Safira, toogy ajcxy tüg it ytundac.

² Ananías ñayyajnihui'mi jac'anaxy je meeñ, e yajninicxy Jesús y'apóstoles ajcxy je jac-hueenip, jadu'n nej jihuíy yejctay tüg'óciy, etz yí' ytöxyjic ñejhuüyb anajty.

³ Chi Pedro ñimay Ananías:

—Ananías, ¿nej co myajtuñ je mujcu' yhuinma'ñ, e mhuin'ína'ñ je Espiritu Santo, e ti mbugoñ jac'anaxypí meeñ nej ti tzo'o'adyii yí pidägy tiibi mdoogy?

⁴ ¿Nej ca' anajty yí' müich mdundac'adyii? E co ti mdoogy, ¿nej ca' anajty je' müich mmeeñ'adyii? ¿Nej co jadu'n ti mdundigooy? Dios ti mhuin'üñ, canan jáy.

⁵ Co jadu'n midoy, jímíy Ananías yciday, e chi y'o'cy. E tüg'óciy jáy ajcxy huídijaty nejhüüy, ooy ajcxy chigiy.

⁶ Huin'it ymüñ jadyii yujyeeepidijc, chí ajcxy mo'ñ Ananías ñinícx, e oy ajcxy yaj-naaxtigiy.

⁷ Codugüg hori naxy, oy ytigiy je Ananías ytöxyjic, e ni ca' nejhüüy anajty ti ti ytuñyí ti yjadyii je ñáy.

⁸ Pedro y'amidoohui:

—Yajniimaaygich, ¿nej janch jadu'n ti mdooccixy yi mdundac jadu'n nej ti mgapxcixy?

Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Janch jadu'n ti ndoogyich.

⁹ Chi Pedro yminañ:

—¿Nej co ti mnaygápxigixy mhuin'inañ yi Espíritu Santo? Cha ma tijc'agu je jäy ajcxy ytinäy huidi oy ti yajnaaxtigixy mñäy, e jadachambi miich ajcxy xyajnicxaam nañ jadu'n.

¹⁰ Tim huin'itij Ananías ytöxijc yciday, e chi y'o'cy. E chi oy ycidägy ma Pedro ytecymijc. Co je yujyeecpidijc ytigüy, chi ajcxy je' paaty ögy. Chi ajcxy yajpidzimy etz oy yajnaaxtigixy ma ñäy ymijc.

¹¹ Chi tüg'óciy je jäy ajcxy huidibi Jesús mibijcp etz tüg'óciy huidibi midou jada nej ti yjadyii ti ytunyii, chi ajcxy ooy chigiy.

Canaag mij'ixpejt etz tñy'ajt

¹² Je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi ooy anajty ajcxy Dios ymic'ajt yajniguëxäci etz iixpejt yejccixy ma yi jäy ajcxy. E tüg'óciy jäy ajcxy huidibi Jesús mibijc jabom jabom anajty ñayyöymüjcgixy ma Dios ytijc huinduu huidibi yxii Salomón.

¹³ Ca' jac ni pin anajty mijnicxpeda'ñ mijyöyepeda'ñ je' ajcxy. E je jäy ajcxy yjacyajmij'ajtpy huidi Jesús anajty ooy mibijccixyp.

¹⁴ Mayjäy oy mibijcni Jesús y'ayuc, yëydijctjct etz töxyjäydijc.

¹⁵ Etz ixti pa'mjäydijc anajty ajcxy yajnicxy mijtügijc cijx'aam pidaaccixy, jigix co Pedro ñaxipy jim ycadimjeyity co nicxy y'a'a'ap yjäty ma je pa'mjäy.

¹⁶ Nañ jadu'n mayjäy choon anajty huidijaty huingon ycajpp, ymiingixy Jerusalén, müdmüingixy pa'mjäy, etz huidibi ca'oybi müd ma yjot yhuinma'ñ, e tüg'óciy yajtzoocaaayb anajty ajcxy.

Pedro etz Juan yaj'ixhuidijtcixy yajpahuidijtcixy

¹⁷ Huin'it je teedy mijtungmüdpj etz huidibi saduceo iixpójcin ymijpidacp ooy ajcxy yajca'oy'ixy,

¹⁸ e co ajcxy majch je apóstoles ajcxy, chi ajcxy pidacy ma je mijpujxtijc.

¹⁹ Chi Huindzin Dios tüg y'ángel je huin'it coodz yaj'ahuaach je pujxtijc agu, yajpidzimy ajcxy, chi ajcxy nimay:

²⁰ —Níxcxix, tinay'ahuüygix tzajtigoty, yajmüdmüydaaccix yi mayjäy ajcxy Jesucristo ytij'ajt nej jëbi jäy ajcxy paadipy jugy'ájtin jemybi.

²¹ Co jadu'n midoy, chi com jabom ytigüy ajcxy jopyñi tzajtigoty. Jiily je' ajcxy anajty ñiyaj'ixpjjcco'ni.

Chi je teedy mijtungmüdpj etz jacpinjaty müd, chi ajcxy capxyñiguejy yi judíojäy ymijjäydijc etz ixpicytjic co huen junta jadyii. Chi ajcxy capxyñiguejy huen nicxy yajpidzimyji jily pujxtigoty yi apóstoles ajcxy.

²² Co je policías ajcxy ymejch ma je pujxtijc, ca' ajcxy paady je apóstoles ajcxy. Chi ajcxy huimbijtni müd tñy'ajt,

²³ chi ajcxy nimay:

—Hue' iich ajcxy ti nbaadcixy yi pujxtijc aducy, etz je soldadtjic jim tijc aguuy yjac-cuend'ajtcixy. Chi co iich ajcxy nyaj'ahuäch je pujxtijc, ca' iich ajcxy ni pin ti nbaatyich jily pujxtigoty.

²⁴ Co jadu'n ajcxy midoy, je teedy mijtungmüdpj etz je soldado huindzin, etz jacjadyii teedy huindzin ajcxy, chi ajcxy ooy huinmay nej jada y'occogixihuij.

²⁵ Huin'it tüg jäy müñ huidibi nimaayi ajcxy:

—Je jäy huidibi miich ajcxy mbidac pujxtigoty, chim je' ajcxy tzajtigoty yaj'ixpjjccixy yi mayjäy.

²⁶ Chi je soldado huindzin müd soldadtjic nicxy ma yi apóstoles ajcxy jäy yaj'ixpjjccixy, chi ajcxy yajnicxy oy'amy, com tzigüyb anajty ajcxy co je mayjäy chaagäziyb.

²⁷ Co ajcxy yajmüñ, chi ajcxy pidacy ma je maytungmüdpj yhuinduu. Chi je teedy mijtungmüdpj je apóstoles ajcxy nimay:

²⁸ —Iich ajcxy ti ngapx'aducy co ca' huaad m'ocjacyaj'ixpjjccixni ma Jesús yxii. E ¿ti ti mdungixy? Ti myajhuäcxtaaygixy yi m'ixpójcin ma Jerusaléngajp, e iich ajcxy müch pocy xyjátyim yajmihui'mam co Jesús y'o'cy.

²⁹ Chi Pedro etz jacjadyii apóstoles ajcxy y'adzooy:

—Copicy iich ajcxy ngapxycöbipypich yi Dios jajijp ca'ydi jäy.

³⁰ Je Dios huidibi iich ajt nmij'ap nmijteedy y'ojadaj, yi' yajjugypijc je Jesús huidibi müch ajcxy myaj'öc cruudzcxixy.

³¹ Je Dios Teedy jadachambi hue' Jesús m̄idity aa'oy'amy j̄iiby tzajpjoty, e ti pidāgy ane'mbi etz yajn̄idzooopi jigix yi judío jāy ajcxy yjothuimbidiy e yajhuinmeecixy ajcxy ypocy.

³² H̄ich ajcxy t̄iy'ajt nyejcpy m̄iid jada ycixpi, etz nañ jadu'n je Esp̄iritu Santo h̄uidibi Dios ymooyb pinjaty capxymidoohuip.

³³ Co je jāy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yjotmātcoty, chi ajcxy jaya'ōga'ñ.

³⁴ Huin'it ytinaȳigy ma je naymujctac t̄üg fariseojāy, hue' anajty yx̄i Gamaliel, hue' je' anajty Moisés yley ñihuindzin'ajt̄ip. E jāy ajcxy ooy anajty yajm̄ij'ajtcixy je Gamaliel. Chi je' ni'ane'md̄iyy co huen yajpidzimȳii tzojcyi j̄iiby t̄iba'y je ap̄ostoles ajcxy.

³⁵ Chi Gamaliel ñimay yi tungm̄idpi ajcxy:

—Judío ȳedyjct̄ije ajcxy, íxc̄im ti mdungixy m̄iid jada jāy ajcxy.

³⁶ J̄aymetz miich ajcxy co jecy'ajty je Teudas ypid̄igy yminañ co je' ym̄ijity yjanchity, e chi ypan̄icxi oy ñimidaax m̄igo'pxti ȳedyj̄c. Chi ajcxy yaj'o'ci, chi t̄üg'óc̄iy h̄uidibi anajty ti ypan̄icxȳii ȳöyhuācxtay, e jadu'ñyi je' ajcxy ñit̄igoyday.

³⁷ Jacnamni je huin'it x̄i m̄ina cajj̄āy anajty ñecypejtcixy, ypid̄igy Judas h̄uidibi tzon Galilea. Mayjāy ypan̄icxi; nañ jadu'n ajcxy yaj'o'cy, e t̄üg'óc̄iy jāy h̄uidibi pan̄icxy jadu'ñyi ajcxy ȳöyhuācxtay.

³⁸ Paady h̄ich miich ajcxy jadu'n ñimaaygixy, ixmajtz̄cix yi ap̄ostoles ajcxy, e ca' mm̄ijȳoybejtcixy. Peni jāy yi y'ayuc ytiy'ajt h̄uidibi ajcxy ym̄iid, cixip tigoyip yi'.

³⁹ Pen Dios y'ayuc ytiy'ajt yi' ajcxy ym̄iid, ca' ajcxy m̄jadipy nej myajc̄od̄iḡooygixyipy. Jaty nayguend'ajt̄igixy, ca' jecyity co Dios anajty m̄iid mdz̄iptungixy.

⁴⁰ Nid̄üg'óc̄iy ajcxy jāygidacy Gamaliel ycapxhūj̄in. Huin'it ajcxy m̄ijhuoy yi ap̄ostoles ajcxy. Chi ajcxy tzaachytuñ, chi ajcxy c̄'ajty, etz capx'adujcy co ca' huaad Jesús y'ayuc jaccapxhuācxip. Huin'it ajcxy najtzm̄ad̄iyy.

⁴¹ Je ap̄ostoles ajcxy ypidz̄im̄y ajcxy ma tungm̄idpi ajcxy yhuinduu ooy yjotcujcity co Dios jadu'n ti aa'ix̄iy co huen tzaachytuñyi m̄iid Jesús yx̄i ycixpi.

⁴² E ooy ajcxy yaj'ix̄pijccixy etz ñim̄ydaaccixy Jesucristo jabom jadu'n tzajitgoy nañ jadu'n majaty t̄ijc.

6

Chi ajcxy yajn̄ibejty huixtujc mutztungm̄idpi

¹ Je huin'it x̄i ajcxy h̄uidibi ixpijcp Jesús y'ayuc ñgi anajty ñimayiy'ad̄it̄cixy. E h̄uidibi anajty capxp griego ayuc ytīgȳy nayñiḡap̄ixip m̄iid h̄uidibi judío y'ayuc capxp. Yminaangixy co yi griegojāy co'ōgy t̄öxyjād̄ijc, ca' anajty ajcxy paady quipxyjaty m̄iid je judío jāy co'ōgy t̄öxyjād̄ijc caayin uucin jabom jabom.

² Huin'it yi majmetzpi ap̄ostoles ajcxy yajnaymujctaayi je jāy h̄uidibi Jesús m̄ibijcp, chi ajcxy yminañ:

—Ca' huaad h̄ich ajcxy Dios y'ayuccapxhuācx̄in n'ixmajch, e ñicxyich caayin uucin yajhuācx̄icxy.

³ Paady miich ajcxy miḡügt̄ijc nayhuin'ix̄igix huixtujc ȳedyjct̄ijc h̄uidibi oy yajm̄ij'ajtni Dios, h̄uidibi huādz oy yhuinma'ñ ym̄iid, h̄uidibi je Dios yj̄ihu'ñ ymic'ajt m̄iid, e huen ajcxy tung'ad̄ib jada tung.

⁴ H̄ich ajcxy njacm̄ib̄ijctzohuamy Dios, etz h̄ich ajcxy njacyaj'ix̄pigamy Dios y'ayuc.

⁵ T̄üg'óc̄iy ajcxy jāygidacy je' ayuc. Chi je mayjāy huin'ix̄y Esteban h̄uidibi ym̄iid ooy ym̄ib̄ijcin, etz ym̄iid Esp̄iritu Santo. Nañ huin'ix̄y ajcxy Felipe, Pr̄ócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, etz Nicolás. Nicolás ca' je' anajty yjudío jāyity. Hue' je' anajty chooñ jim Antioquía, j̄ecyip anajty j̄ij̄t̄igiȳiñi judío jāy ytiy'ajt.

⁶ Ch̄i ajcxy yajn̄icxy je jāy ma je ap̄ostoles ajcxy. Chi ajcxy je ap̄ostoles Dios m̄ib̄ijctzoy e c̄in̄xajy ajcxy.

⁷ Je Huindzin Jesús y'ayuc ñgi anajty jāy tzachnehhūiñi. E je m̄ib̄ijcp̄id̄ijc ñgi anajty ajcxy chachnimaȳiñi jim Jerusalén, ixti may judío teedy ajcxy ym̄ib̄ijcy.

Majch ajcxy Esteban

⁸ Je Esteban ym̄iid anajty Dios ymic'ajt etz y'oy'ajt e oy m̄ijhuinma'ñ tuuñ, etz yejcy ix̄xpejt ma jāy ajcxy.

⁹ Huin'it x̄i ñij̄ety ix̄pic̄ityj̄c ooy ñay'ix̄qūip̄xigixy y'ix̄pic̄in m̄iid Esteban jim ma judío jāy ajcxy ñaymujctac h̄uidi anajty yx̄i Libertados. E jim anajty Cirene jāy, Alejandría jāy, Cilicia jāy, etz h̄uidibi tzomb jim Asia ñaaxjot.

¹⁰ Ca' ajcxy m̄imadacy Esteban com hue' je' anajty ycapxy m̄iid yhuijy'ajt ycuyc'ajt h̄uidibi je Esp̄iritu Santo anajty mooyip.

¹¹ Chi Esteban ym̄idzip ajcxy mujuy jāy h̄uidibi j̄ebi ñihumbety Esteban, co ti anajty ooy ycapxt̄igooy etz ni'oj̄y Moisés etz Dios.

¹² Jadu'n ajcxy yajyuumägy yaj'oxägy yi jäy mijjäydijc, etz huidibi ajcxy yaj'ixpijcp Moisés yley. Chi ajcxy mimadacy majch ajcxy Esteban, yajnicxy ajcxy ma je judíojäy ymijtungmüdpí etz ixpiçytijc ñaymüçigixy.

¹³ Chi ajcxy ixtaayi jäy huidibi ñihuambediib, chi ajcxy yminañ:

—Jada Esteban jibic nigapxy yi Dios ytijc etz Moisés ytiy'ajt.

¹⁴ Ti iich ajcxy midoy co yminañ co Jesús je Nazaretpi yjidamy je Dios ytijc, e yajtigadzañ Dios ytiy'ajt jadu'n nej Moisés ajt xymooyim.

¹⁵ Huin'it je judíojäy tungmüdpí e tüg'óciy jäy nej anajty ajcxy jim iñaaygixy huindicxpejty ajcxy Esteban. E chi ajcxy ixi yhuifñijjp jadu'n anajty quëxägy nej y'ángel yhuifñijjp.

7

Esteban ñaygohuaani ma tungmüdpí yhuinduu

¹ Huin'it je teedy mijtungmüdpí yaj'amidooy Esteban:

—¿Nej janch jadaji?

² Chi Esteban y'adzooy:

—Migügtijc ajcxy etz mijjäydijc ocmidoogix. Ich ajt nDios mijpi janchypí nayquëxici ma iich ajt nmij'ap nmijteedy Abraham jecy'ajty co anajty jim ity Mesopotamia ñaaxjot, ca'ni anajty chinaydacpicy jim Harán.

³ Chi Abraham Dios ñimaayi: “Ixmatz mnaax mgajp etz tüg'óciy m'amigügtijc, e nicx ma yi naaxjot huidibi myajniñihuamyb.”

⁴ Chi Abraham choon ma yi Caldea ñaaxjot, e nicxy tzinaydacpijcpí jim Harán. Co yteedy oy y'o'cni, chi Dios Abraham yajmiiñ ma jada naaxjot ma miich ajcxy cham mdzinäy.

⁵ E ca' Dios moy Abraham jada naaxjot ya, ni ca' ma yhuäcxtägipy. Hue' je' janchtiy yaj'ahuanñy co möhuaññy y'ap y'oc, e co anajty je' ajcxy jëdiib. Oyñi anajty Abraham ca' y'ung müdity co Dios ymigapxi.

⁶ Nimaayi Dios co y'ap y'oc y'adzinähuiipy ajcxy ma huingjäy ñaaxjot, etz chi ajcxy ytumbi'adiyb etz chaachytunñyb midaaax migo'px jimijt.

⁷ Nañ jadu'n Dios ñimay Abraham: “Ndzaachytunñyich je naax cajp ma yi m'ap m'oc anajty ytumbi'adyii. Chi choonip ajcxy jim, e chi xymidunñyich ma jadyaabi it.”

⁸ Dios ytuun tüg capxytuunin müd Abraham, co huen ajcxy yajtiy'ajttñiip. Paady co Abraham y'ung Isaac yma'xung'ajty co ductujc xii ajcxy oy tiy'ajttiy. Nañ jadu'n Isaac ymang Jacob, e Jacob yi ymang nimajmetzpi ajcxy, huidibi ajcxy ñi'ap'ajty yi nima-jmetzpiçypí Israel ycajp.

⁹ Chi Esteban yjacmíñañ:

—Je' ajcxy Jacob ymang, iich ajt nmij'ap nmijteedy, ymi'ijxtíñaayb anajty ajcxy y'uch José. Chi ajcxy José toocy, chi je' yajnicxi jim Egipto, per Dios müd anajty y'ity José,

¹⁰ etz nihuaañ yajtzoocy ma ayo'n jotmay. Chi Dios moy ixpiçin jigix cömay ypidzimipy ma Faraón, je Egipto jäy yrey. Chi je rey José tung moy huen ane'my je Egipto naaxjot etz ane'mipy je rey ytijc.

¹¹ Huin'it xii ymiiñ mijyuu mij'ayo'n jim Egipto etz jim Canaán ñaaxjot. Je huin'it xii iich ajt nmij'ap nmijteedy ca' anajty ajcxy paady ti ycaipy.

¹² Co Jacob oy nejhuiy co jim Egipto yajpaady jim trigo, chi jim quejxy ymang ajcxy trigo juuybi. Je' ajcxy huidibi iich ajt nmij'ap'ajtm nmijteedy'ajtm. Chi ajcxy y'oy tügtecy trigo juuyb.

¹³ Je mimejtz'ocpi co ajcxy oy trigo juy, huin'it José ñayñigapxi ma y'ajch ajcxy. E chi je rey nejhuiy pinjäy je' anajty je José.

¹⁴ Chi José capxyñiguejxy huen cidaaccixy jim Egipto yi' yteedy Jacob müd tüg'óciy yjuugy ymigüg. Hue' anajty ajcxy ñaybaattäayigixy nidugi'px majmocx jäy.

¹⁵ E jadu'n yjajty co Jacob oy chinaydacpicy jim Egipto. Jim oy comjey y'o'cni. Nañ jadu'n jim ajcxy y'o'cy may iich ajt nmij'ap nmijteedy.

¹⁶ E chi Jacob yjuugy ymigüg com jecy yajpidzimy Jacob ypajc ma ñaaxtigäy, e chi ajcxy yajnicxy jim Siquem, oy pidaaccixy ma je o'cpi jut huidibi Abraham anajty ti juy meeñyigixy ma Hamor ymang jim Siquem.

¹⁷ Chi Esteban yjacmíñañ:

—Ytimypadaanipy anajty tiempo nej anajty Dios ti yaj'ahuanñy Abraham. Ti anajty yi judíojäy ooy ymayñiñi jim Egipto.

¹⁸ Chi oy jadüg rey ytigñy ane'mbi huidibi ca' ix'yadyii José.

¹⁹ Je rey yhuin'ñi iich ajt nmij'ap nmijteedy, e oy ajcxy chaachytuun. E chi ane'my co huen y'ung ajcxy niguecytaaygixy huidibi anajty ajcxy ma'xung'ajtp, jigix y'óccixipy.

²⁰ Huin'it tiempo oy yma'xung'ajty Moisés, je huidibi ooy Dios jäygidacy. Chi Moisés ytaj teedy tugig po' yajyeeci ma ytijc.

²¹ Co ajcxy yajñigüeeeci, chi je rey ñiix je' agondigüiy, e yajyeegy jadu'n nej yci'm'ung.

²² Paady Moisés ixpijcy tüg'óciy jadu'n nej Egipto jäy anajty ajcxy y'ixpicüity, e ooy ymadacy müid y'ayuc etz müid ytung.

²³ Co Moisés anajty müidity huixchiguüpx jimijt, chi pidacy yhuinmañ co ñicxy ixañ je' y'amigügtijc je Israel y'ap y'oc.

²⁴ Chi Moisés ijxy co tüg egipciojäy chaachytuñiyi tüg je' y'amigüg. Chi Moisés yaj'o'cy je egipciojäy, yaj'ahuimbijty nej anajty y'amigüg yajtzaachytuñ.

²⁵ Hue' Moisés tijy co je' y'amigügtijc ajcxy huen nejhuüy huinjihuüy co Dios nihua'naanip ma ymidzip müid Moisés ycixpi. Chi ajcxy ca' huinjihuüy co Moisés nihua'naanip.

²⁶ Com jabom Moisés paty mejtz Israel jäy chachtziptungixy. Chi Moisés jayajxemaañ je tzip, chi ñimay: "Miich ajcxy nay'amigüg'ajtip, ¿nej co mdziptungixy miich ajcxy miñ xyipy?"

²⁷ Je huidibi anajty ymügüg tzaachytuumb huin'it najztziy Moisés, ñimay: "¿Pin ti xypidägy huindzin etz tiydumbi ma ñich ajcxy?"

²⁸ ¿Nej xyaj'ógaamich jadu'n nej axiy myaj'o'cy yi egipciojäy?"

²⁹ Co Moisés jadu'n midoy, chi yqueegy, ñicxy jim ma Madián naaxjot. Moisés jecy y'adzinaay jim Madián naaxjot, e jim oy ypicy. Chi ytóxyijc paty metz ymang.

³⁰ Huixchiguüpx jimijt naxy, huin'it jim adügtuum ma je cop huidibi yxi Sinaí, ñayguëxici tüg ángel jinjoty ma tüg quipymang huidibi anajty tzaachtooyb.

³¹ Chi Moisés ooy jihuiy huinmaay müid je' ycixpi huidibi anajty y'ijxyp. Co oy mihungoñ, chi midoy co je Huindzin Dios ñimäyii:

³² "Ñich Dios huidibi mmij'ap nmijteedy ajcxy Abraham, Isaac etz Jacobo Dios'ajtpy." Chi Moisés chiyuyoty, ca' anajty ocjac-huindixpedaani.

³³ E je Huindzin Dios ñimay: "Jen mgig, com je it ma miich mdinäy, Dios yi' y'it.

³⁴ Ñich ti n'ixyich njäyich nej tzaachypi paatcixy jim Egipto. Ti nmidooyich co yi'ajcxy yäxy ytinäy müid je tzaachypi ycixpi. Ti ngidägyich co ajcxy ngohuaanip. Ñich miich nguexamyb jim Egipto ma yi Israel jäy ajcxy."

³⁵ Chi Esteban yjacmíñañ:

—Co Moisés oga'n ñicxy ma ñich ajt nmij'ap nmijteedy ca' ajcxy cöbijcy huen y'ane'müiyb, chi ajcxy ymíñañ: "¿Pin ti xyñimäy co ñich miich ajcxy nhuindzin'adüiyb?" Co mímety'ocpi Moisés ñicxy ma yi Israel jäy, je taabi anajty je ángel ti ymígapxyii jinye'ñ agujc, chi ajcxy cöbijcy.

³⁶ Je Moisés je' yajpidzim ñich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty jim Egipto. Moisés ytuun oy mijhuinmañ etz ijxpejt huixchiguüpx jimijt jim Egipto, jim ma tzaptz mejy, etz jim ma mijtigüduum.

³⁷ Je Moisés huidibi jecy'ajty ñimay je Israel jäy: "Dios y'ijxtihuipy tüg jäy ma miich ajcxy m'ap m'oc huidibi najtzcaxihuipy yi' y'ayuc, jadu'n nej ti xy'ijxtiyich ma miich ajcxy. M'amido'ijtip ajcxy yi' y'ayuc."

³⁸ Je Moisés jim je' anajty mijtigüduum müid je mayjäy. Chi jim je Dios y'áñgel müid müydacy ma je cop huidi yxi Sinaí, etz Moisés yajnax Dios y'ayuc ma ñich ajt nmij'ap nmijteedy. Moisés ycöbijc Dios y'ayuc huidibi jugy'áñtin huinixibi müid, etz jayhui'my müid ñich ajt ycixpi.

³⁹ Chi ñich ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy jecy'ajtpy ca' anajty ajcxy capxcöbibaangixy Moisés, ca' anajty cöbijccixy je' y'ané'min, chachhuimbidaangixy jim Egipto.

⁴⁰ Chi ajcxy Aarón ñimay: "Ndzojycpich ajcxy co miich oyduñ tüg Dios huidibi ñich ajcxy xyhuinhuoohup, com ca' nnejhuüyim ti jada' ti yjadyii je Moisés huidibi ajt xyajtzoonim Egipto ñaaxjot."

⁴¹ Chi oyduñ ajcxy tüg huajmang. Chi huindzigüiy ajcxy je huajmang huidibi anajty ti yajcojicy, e ooy ajcxy mijotcuje'ajty huidibi ci'm anajty ti yajcojy.

⁴² Huin'it xii ajcxy Dios y'ixmajtzi, huen ajcxy ojadaty yi xii, yi po' etz madza'. Com jadu'n Dios y'ayuc cojaaybi cojaay co Dios jadu'n ymíñañ:

Israel jäy ajcxy canan ñich je' huidibi ti mhuindzigüygixy jim mijtigüduum huixchiguüpx jimijt.

⁴³ Ti mgyinixcixy Moloc ytjic etz yi Renfán ymadza', tzadzech, quipychech etz oori oyduñ huidibi miich ajcxy ci'm myajcoj huidibi anajty ajcxy m'ojadadamy. Paady ñich miich ajcxy nyajpidzimaangixy ma yi mnaaxjot, e nguexaangixy jiguem jim Babilonia ñinaxy.

⁴⁴ Chi Esteban yjacmíñañ:

—Jim mijtigüduum ñich ajt nmij'ap nmijteedy ymüid anajty cochactijc ma anajty ajcxy Dios huindzigüiy. Jiiby anajty ajcxy yujcciy je tzaa ma Dios ytiy'ajt ycojaayity. Je cochactijc ajcxy ycoj jadu'n nej anajty ti yaj'ane'myüi Moisés, e nej anajty yajni'ixiyii nej tunipy.

⁴⁵ Hich ajt nmij'ap nmijteedy mihui'm je cochactijc, e hich ajt nmij'ap nmijteedy huidibi miin ma jada naaxjot miid Josué, chi mimiin ajcxy je cochactijc je taab ajcxy mimadacy je ymidzip canaag'agajp. Dios yajpidzim je' ajcxy ymidzip ma je naaxjot, jigix yajcidigihuij hich ajt nmij'ap nmijteedy. Yajtuuñ ajcxy je cochactijc, ixti cooni David ytigüy ane'mbi.

⁴⁶ Dios yjäy'gidaac je rey David, e David yjacoja'n anajty tüg tijc oyduñ ma jëbi yaj'ojadaty yajhuindzigüy Dios, je Dios huidi Jacob mijpidac jecy'ajty.

⁴⁷ Per Salomón je' oy cojy Dios ytijc.

⁴⁸ Oy yi Dios tzajpjoty pi ca' chinäy ma yi tijc tiibi jäy cojy. Jadu'n nej je Dios y'ayucnajtzcaxxiybi jecy'ajty jaybety co Dios jadu'n yminañ:

⁴⁹ Je tzajp hue' je' hich n'ane'mdac, jada naaxhuiñybi hich ndecypocxtac. ¿Ti tijc hich miich ajcxy xycojaanip? ¿Ma je it huidibi it ma hich jëbi nbocxy?

⁵⁰ ¿Nej cay hich ti n'oydundäy tüg'óciy?

⁵¹ Miich ajcxy ooy mtojtuñty, ca' mgapxymidoy Dios. Jadu'n Esteban yjacminañ:

—Jadu'n miich ajcxy mjot mhuinma'n müdity jadu'n nej jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt nejhuiyi. Miich ajcxy jätyim midzip'ajtpy je Espíritu Santo. Mdügüyb ajcxy miid mmij'ap mmijteedy.

⁵² Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy chaachytuun tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcaxxiybi. Yi' ajcxy yaj'o'c Dios y'ayucnajtzcaxxiybi huidibi jayijp'aty najtzcapxiy co ymina'n tüg jäy huidibi tudägyip. E co je tudägy jäy ymiin, chi miich ajcxy agojix myaj'o'cy.

⁵³ Je Dios y'ángel miich ajcxy xymooy je Dios ytiy'ajt, e ca' ajcxy mgöbijcy.

Yajtzaagögätzcixy Esteban

⁵⁴ Co je mayjäy midoy jadu'n nej Esteban yminañ, chi ajcxy mijotmätcoty Esteban, chi ytigüy ajcxy tiitzmucxpi tiitzqueetpi.

⁵⁵ E chi je Esteban jihuiy je Espíritu Santo ma yjot yhuinma'n, chi chajp'ijxy, e ijxy yi Dios y'oy'ajtin etz ijxy Jesús ytinäy a'oy'amy ma Dios Teedy.

⁵⁶ Chi Esteban nimay je mayjäy:

—ijxcix! N'ijxypich yi tzajp ahuädz, e n'ijxypich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty ytinäy a'oy'amy ma Dios Teedy.

⁵⁷ E chi je mayjäy ajcxy ytätz'ac amo'cxy, chi ajcxy ytigüy huambi jihuiybi, e chi ajcxy nimujcy yajmujcy Esteban.

⁵⁸ Chi ajcxy yajpidzimy Esteban cajppa', je' oy cögätzcixy. Je tiy'ajt yecpi huidibi jadu'n idiätz, chi yjocxhuit ajcxy yajmihui'my tüg yeeg'anäg huidibi anajty yxi Saulo.

⁵⁹ Jim anajty ajcxy Esteban tzachätzcixy. Chi Esteban Dios mibijctzoy, yminañ:

—Huindzin Jesús, cöbijcigich n'alma.

⁶⁰ Huin'it ycoxtinay'ahuüy, e chi yaaxqueegy mic yminañ:

—Huindzin, ca' mbocxy ixipy nej ajcxy xytuñich.

Co jadu'n Esteban yminanday, chi oy y'ögy.

8

Saulo pahuidijttägy ooy mibijcpidijc

¹ Saulo ytuun quipxycapxy miid huidibi ajcxy yaj'o'c Esteban.

Huin'it xii yaj'ixhuidijttäy yajpahuidijttäy pinjaty anajty Jesús mibijcp jim Jerusalén. Tüg'óciy je jäy ajcxy huidibi Jesús mibijcp anajty yqueec-huäcxtay, ñicxy ajcxy jim Judea ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Jëyi je majmetzpi apóstoles ajcxy jac-hui'miüy.

² Nijëjity yëydijc huidibi Dios huindzigüyb oy yajnaxtigüy Esteban. E ooy ajcxy jotmay jihuiy, yaaxy ajcxy miid je' ycixpi.

³ Chi Saulo ooy ixhuidijtcoty pahuidijtcoty huidijaty Jesús mibijcp etz tijc tijc anajty yajpidzimy pahuich pajuguty yëydijctijc etz töxyjäydijc, e pidaaccixy anajty pujxtigoty.

Jim Samaria ajcxy capxhuäcxy Dios y'ayuc

⁴ Je huidi ajcxy queec-huäcxtay ycapxhuäcxyp anajty ajcxy Jesús y'ayuc huen tim ma'amy huidijtcixy.

⁵ Nidügti huidibi anajty yxi Felipe ñicxy jim Samaria, ytigüy y'ayucapxhuäcxpi, yajnimay ajcxy Cristo ytiy'ajt.

⁶ E je jäy ajcxy ñayöymujci nidüg'óciy ajcxy y'amido'ijtcixy janch amoñyi jadu'n nej Felipe anajty ymiydägy e ijxyp anajty ajcxy je mihuinma'n huidibi Felipe anajty ytumy.

⁷ Com may anajty jäy jim huidibi miid ca'oybi ma yjot yhuinma'n, e tzoocp anajty ajcxy. E co je ca'oybi anajty ypidzimy ma je jäy, chi je jäy ooy yjacyaaxqueecy. Etz nañ mayjäy anajty chögy huidibi ca' yci' ytecy yücxy etz tecyma'tpi.

⁸ E jadu'n je mayjäy ajcxy anajty jim ooy yjotcujcity.

⁹ Jim anajty tög yëydjic huídibi anajty yxi Simón huídibi anajty ti ni'ixpiğiy huijyjäy huinma'ñ, e ooy anajty may Samaria jäy huin'ñiñ, ymina'ñ co je' anajty ymijity yjanchity.

¹⁰ Tüg'ócicy jäy anajty oy amido'ijtcixy Simón y'ayuc, pi'ctijc etz mij'anäctijc, e yminaangixy:

—Jadayaabi yëydjic ymüid jada Dios ymic'ajt.

¹¹ Ooy anajty je jäy ajcxy Simón mijnicxpejtcixy, com müid je mañ'ajt anajty jecy ti chachhuin'ñigixy.

¹² Co je Samaria jäy mibijcy je ayuc jadu'n nej Felipe ñimiydacy Dios y'ané'min etz Jesucristo, chi ajcxy ñiibejty yëydjictijc etz töxyjäydjic.

¹³ Etz je Simón, je huijyjäy, nañ jadu'n mibijcy e ñiibejty. Chi Simón puyöyiy Felipe, ooy jihuiy huinmaay jadu'n nej je mijhuinma'ñ huídibi anajty Felipe ytumyb etz jadu'n nej anajty Dios ymic'ajt ijxi.

¹⁴ Co ajcxy je majmetzpi apóstoles ajcxy, huídibi anajty jim Jerusalén, nejhuiy co je Samaria jäy anajty ti cöbijccixy Dios y'ayuc, chi ajcxy quejxy jim je Pedro etz Juan.

¹⁵ Co Pedro etz Juan yja'ty jim Samaria, chi ajcxy Dios mibijctzoy müid je mibijcpidijc ycixpi, jigix ajcxy ymöhuiyib je Espíritu Santo.

¹⁶ Com ca'ni anajty je' ajcxy ñicidägyii, jëyi anajty ti ñiibejtcixy ma Huindzin Jesús yxi.

¹⁷ Huin'it Pedro etz Juan cinixajy ajcxy, e chi je Espíritu Santo y'adigüy yjottigüy ajcxy.

¹⁸⁻¹⁹ Co Simón ijxy co je Espíritu Santo y'adigüy yjottigüy co yi apóstoles ajcxy ycinixajy, chi Simón yaj'ahuanüy je' ajcxy meeñ, yminañ:

—Mooygich nañ jadu'n yi mic'ajt jigix co nginixájibich hueñypinity nañ jadu'n jëbi ajcxy je Espíritu Santo y'adigüy yjottigüy.

²⁰ Chi Pedro nimay Simón:

—Mí'ögihuiipy miich mmeeñ, müid co mhuinma'ñ ti mbidägy co meeñyğix mbada'ñ je huídibi Dios ñiyejcp.

²¹ Com miich ca' xypaady jadayaabi tung, com miich mjot mhuinma'ñ ca' ytudägyty ma Dios.

²² Jothuimbit e ixmatz yi mjibic-huinma'ñ, e mibijctzoy Dios, ca' jécyity xyhuinmeecxipy jadu'n nej jibic mjot mhuinma'ñ mmüidity.

²³ Com janch ta'm miich mjot mhuinma'ñ, e yi jibicpi hue' xymüidity mach.

²⁴ Chi Simón y'adzooy:

—Mibijctzoy je Huindzin Dios müid ich ycixpi, jigix ca' ti xyjadipyich jadu'n nej müich ti xyñimäyich.

²⁵ Co Pedro etz Juan tiy'ajt jeycy etz capxhuäcxy Dios y'ayuc jim Samaria, chi ajcxy yhuimbijty jim Jerusalén. Chi ajcxy canaag agajp ñaxiy jim Samaria ñaxajot, e capxhuäcxy Dios y'ayuc nej ajcxy y'alma nüzzoocin paadipy.

Felipe müid je Etiopía jäy

²⁶ Huin'it xii Huindzin Dios y'ángel migapxy je Felipe, nimay:

—Tzoon ya, nicx ma madzäcruudz ypidzimy, ma je tü'aa huídibi tzomb jim Jerusalén huídibi nicxp jim Gaza.

Je' je' je tü'aa huídibi adügtoom najxp.

²⁷ Felipe tim janitzon e ñicxy, e tü'am naybaatti müid tög Etiopía jäy. Hue' je' anajty eunuco, migtungmüid jim Etiopía. Yi' je' tesoreri'ajt anajty ma je töxyjäy huídibi anajty yxi Candace huídibi anajty ane'mb jim. Je eunuco jim anajty ti y'oy Jerusalén Dios ojadajtp.

²⁸ E chi yhuimbijtni anajty ma ycajp, ifaayb anajty carretijoty yam chachnecycapxy. Hue' anajty chachcapxyp je Dios y'ayuc huídibi Isaías ycojaay.

²⁹ Chi je Espíritu ñimay Felipe co huen nicxy najtzpadüy je carreti ma je eunuco anajty y'ñäy.

³⁰ Co Felipe mihuingoñ je carreti, chi midoy co je jäy anajty capxy je necy huídibi Isaías yjaay, chi y'amidooy:

—¿Nej mhuinjihuiyib huídibi mgapxyp?

³¹ Chi je jäy y'adzooy:

—¿Nej ich nhuinjihuihiipy pen ca' pin xyajnimäyich?

Chi je eunuco nimay je Felipe co huen müid iñäyii carretijoty.

³² Je huídibi anajty je eunuco chachcapxyp jadu'n je' anajty ymina'ñ:

Jadu'n ajcxy nicxy yaj'ögy nej jäy borregi nicxy yaj'ögy. Je' amon'ijty jadu'n nej borregi amon'ity co jäy nime'pxy. Ni tög'aa huam ycaminañ.

³³ Ti jäy yajtzöyduñyii, ca' ajcxy a'ixiy co yjanayñgapxtüdaani. Ni y'ap y'oc yca'aty pin ocnigapxtüdüb. Co yaj'öci, chi chooni ya naaxhuiñ.

³⁴ Chi je eunuco y'amidooy Felipe:

—Tunmay'ajt yajniṁaaygich pin jada ayucnajtzcaxiṁybi ṁimiydacpy, ¿ci'm ṁayṁimidyägyii o ji jada huingbi pin ṁimiydacpy?

³⁵ Chi Felipe yajtzondacy je ayuc capxtiṁxin ma jadayaabi Dios y'ayuccoajaaybi ṁecy. Chi yajmiṁdiṁydaaci nej Jesús yjajty y'ayoy.

³⁶ Co ajcxy ṁajx ma tüg ṁi, chi je eunuco yṁinañ:

—Cha ṁi, ¿nej ca' iich jēbi huaad ṁniibetyi?

³⁷ Chi Felipe y'adzooy:

—Pen ṁmibijcpy Jesús miṁd tüg'óciy yi mjot mhuinmañ jēbi ṁniibety.

Chi je jāy y'adzooy:

—Nmibijcpyich co Jesucristo Dios y'i y'ung.

³⁸ Chi je eunuco ṁimay je carreti huindzin co huen yajtinayxipy je' carreti. Chi nimetz ajcxy ṁicxy ma ṁi, e chi Felipe yajniibetty je eunuco.

³⁹ Co ajcxy ṁiṁbidzimy, chi je eunuco ixtigoy je Felipe. Jadu'ñyi je Huindzin Dios y'Espíritu yajnicxi. E chi je eunuco ytü yajyöyñi jotcujc.

⁴⁰ Felipe yajpaty jim Azoto, chi ṁajxy cajp cajp capxhuäcxi Jesucristo y'ayuc ixti yja'ty jim Cesarea.

9

Saulo yjothuimbijty

¹ Ooy Saulo tzach'ixhuidijty pahuidijty Jesús yjāy, y'ahuändacy ooy, e yaj'öga'ñ anajty ajcxy. Paady oy ixty je teedy mjtungmiṁdi,

² pijctzoy cötüjcin, co anajty ṁicxa'ñ jim Damasco ma yi judiojäy ajcxy ṁaymujctac, madza'ñ pinjaty Jesús y'ayuc mibijcip. Saulo yajmiina'ñ anajty ajcxy mach jim Jerusalén huen yēydijctjcity huen töxyjäydjcity.

³ Jim anajty Saulo ṁicxy mihuingoñ je Damasco cajp. Huin'it jotcömoñyi je tiṁxin huidi tzomb tzajpjoty, ṁigidaaci jühuidity je Saulo.

⁴ Huin'it Saulo yciday, e midoy co ṁimäyii:

—Saulo, Saulo, ¿na'amy co xychachpahuidijttägyich?

⁵ Chi Saulo yajty:

—¿Mbin miich, Huindzin?

Chi midoy co y'adzoyii:

—Iich je' Jesús, je huidibi miich mdzachpahuidijttacpy, ci'm nayyajtzaachytunyii jadu'n nej huajuub co jipconebi'y huidi miṁd ṁuumygyyii.

⁶ Chi Saulo chiyuygoty chachchigüy, e yṁinañ:

—Huindzin, ¿ti mdzojcpy ndunipyich?

Chi je Huindzin Jesús ṁimaayi:

—Pidig etz nicx cajpjoty, e jim nyajnimähuiipy ti jēbi mduñ.

⁷ Je yēydijctjic huidibi anajty Saulo ymiṁd ooy ajcxy ṁay'adzigiṁyi, co midoy je' ajcxy ayuc e ca' ajcxy ṁi pin ma y'ijxy.

⁸ Chi Saulo ypidigy, e co huindicxiñi ca' pin ma oc'ixxni. Chi ajcxy majch Saulo ma yci', e chi ajcxy huijtznicxy jim Damasco.

⁹ Tugig xii Pablo jim y'ijty huintz, ca' ycaay y'uucy.

¹⁰ Jim Damasco anajty tüg yēydijc chinäy huidibi Jesús y'ayuc mibijcip, huidi anajty yxii Ananías, cumäyjoty Dios ṁimaayi:

—¡Ananías!

E chi je' y'adzooy:

—Cha iich, Huindzin Dios.

¹¹⁻¹² Chi je Huindzin Dios ṁimaayi:

—Pidig, nicx ma je tü huidibi yxii Derecha, e jim ma Judas ytjic yajtiü tüg Tarso jāy, huidi yxii Saulo. Dios mibijctzooob je' jim cham, cumäyjoty ti huin'ijxy tüg yēydijc huidi yxii Ananías, co oy ṁimiñyii, e ycinixajii jigix y'ijxigip jadug'oc.

¹³ Chi Ananías y'adzooy:

—Huindzin Jesús, mayjäy ti xyajmiṁdiṁdygyich ajcxy jadu'n nej yi Saulo jibic y'idich jim Jerusalén miṁd miich mjāy ajcxy.

¹⁴ Jadachambi ti mimiñ ya je necy, ma teedy mjtungmiṁdi ti ycötujcmöyii, co huen majztāy je jāy, e yajnicxtähuiipy jim Jerusalén, tüg'óciy pinjaty ojadjatp miich mxii.

¹⁵ Chi je Huindzin Jesús ṁimay Ananías:

—Nicx, com ti iich nhuin'ixy yijüibi yēydijc, jigix iich nxi etz n'ayucich capxhuäcxipy ma tüg'óciy naax cajp huidi ca' yjudiojäyity, etz ma yi reydyjc, etz nañ jadu'n ma yi judiojäy ajcxy.

¹⁶ Iich yi' nyajnimähuiipy tüg'óciy, nej ayo'n yajnaxipy miṁd iich nxi ycixpi.

¹⁷ Chi Ananías ñicxy ma Saulo anajty ti yjättägy, co ytigüiy tigoty, chi cññixajy Saulo, e chi nimay:

—Migüg Saulo, je Huindzin Jesús huidibi nayguëxici jim tü'am ma miich anajty miin, y' ti xyquexyich jigix m'ijxigipy jadüg'oc, etz je Espiritu Santo xyñidigihuij xycödighuij.

¹⁸ Mic'amy ycäy ma Saulo yhuin jadu'n nej acx ñimeefi, chi y'ijxigy. Huin'it Saulo ypidigy e chi yajñibejti.

¹⁹ Chi Saulo ycaay y'uucy, e chi ymic'pijcy jadüg'oc. Chi jim müd'ijty jecy huidibi ajcxy xpijicp Jesús y'ayuc jim Damasco.

Saulo capxhuäcxy Dios y'ayuc jim Damasco

²⁰ Chi janch mic'amy Saulo ytigüiy Dios y'ayuccapxhuäcxp ma je judíoäy ajcxy ñaymujctac jim Damasco, yminañ co je Jesús hue' je' Dios y'ung.

²¹ Tüg'óciy pinjaty anajty midoohuij Saulo y'ayuc, ooy ajcxy jihuüiy huinmaay, etz ñayñimäayigixy:

—¿Nej ca' jada' yjéjity je huidibi tzachyajcödigoym y' jäy ajcxy huidibi Jesús yxii miyaax ojadájtij jim Jerusalén? ¿Nej ca' jada yjéjity huidi anajty ti ymiin ya jäy ymajtzpi, e ñicxy ciyegañ ma teedy miltungmüdpí?

²² Je Saulo capxhuäcxip anajty Jesús y'ayuc huinmic jotmic, e nigapxtäy co Jesús hue' je' je Cristo, chi y' judíoäy ajcxy huidi anajty jim tzinaayb Damasco cijx ajcxy yhuinmañ tigoydäy.

Saulo yqueecy ma judíoäy ajcxy

²³ Ti anajty hueeni xii tiempo ñajtzñicxiiyñi, chi je judíoäy ajcxy ñaygapxi co yaj'ögaangixy je Saulo.

²⁴ Saulo ñejhuüiy co anajty yaj'ögañiyii. Chi jim anajty ajcxy y'ahuixyii xim tzuum ma je poch aguu cajppäbi, jim anajty yaj'ögañiyii.

²⁵ E je jäy ajcxy huidibi anajty ymijpidacpy Jesús, chi je' ajcxy codiiyñajxy je Saulo mijcachjoty ma je pochycop huidi je cajp müd jübojtz'ahuidiitye, e jadu'n je' choocy.

Saulo yajpaady jim Jerusalén

²⁶ Co Saulo yja'ty jim Jerusalén, oy japuyöyihuaañ je mibijcpidijc ajcxy. Nidüg'óciy anajty ajcxy ooy tzigüiygixy anajty com ca' anajty mibijccixy co je Saulo ti anajty yjothuimbity.

²⁷ Chi Bernabé yajñicxy Saulo ma je nimajmetzp apóstoles ajcxy yajpaady, e chi yajmüdmuydactay nej Saulo anajty ti icy je Huindzin Jesús tü'am, e nej anajty Saulo Jesús y'ayuc ti capxhuäcxi huinmic jotmic jim Damasco.

²⁸ Huin'it Saulo yhu'i'my jim Jerusalén, e müd huidity anajty ajcxy.

²⁹ Aamic jotmic capxhuäcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, etz müd miydaaccixy e ñaymicmígápxigixy müd je judíoäy huidibi griego ayuc caxp. E je' ajcxy nihuinmayiyb co yaj'ögaangixy.

³⁰ Co je mibijcpidijc nejhuüiy, chi ajcxy yajñicxy je Saulo jim Cesarea, e chi ajcxy quejxnajxy huen ñicxy jim Tarso.

³¹ Huin'it tiempo je' ajcxy huidijaty mijpidacp Jesús, jotcuyc anajty chinaaygixy, e ñigi anajty xpijic'idich Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej y' huidibi ajcxy tzinaayb ma y' Judea ñaaxjot, Galilea ñaaxjot, etz Samaria ñaaxjot. Chi ajcxy ooy yajmij'ajtcixy je Huindzin Jesús, e müd je Espiritu Santo ypubéjtin, ñigi anajty yjacmayiygixy.

Pedro yajtzoocy Eneas

³² Co anajty Pedro yhuidijty cogapxxy cajp cajp je mibijcpidijc ajcxy, y'oy nañ jadu'n ma je mibijcpidijc ajcxy huidibi tzinaayb jim Lida.

³³ Jim minaybaatti tüg'yéydijc huidi anajty yxii Eneas, huidi anajty ti ypa'm'ijtni tuctujc jimijt, hue' je' anajty ycxixy ytecyxuxy.

³⁴ Chi Pedro nimay:

—Eneas, Jesucristo xyajtzoocp, pidíg, etz yajpidíg y' mmaabejt.

Chi Eneas mic'amy ypidigy.

³⁵ Chi ijxy tüg'óciy jäy huidi tzinaayb jim Lida etz Sarón. Chi ajcxy yjothuimbijttay nidüg'óciy, ixmajtzay tüg'óciy y' ñi'ap huinmañ e jijptigiyiy y' Huindzin Jesús y'ixpijcin.

Co Dorcas y'o'cy, chi yjugyijcy jadüg'oc

³⁶ Je huin'it tiempo jim Jope, jim anajty tüg töxyjäy chinäy huidi mibijcp Jesús, hue' anajty yxii Tabita, je' huidi griegoäy ytiyyp Dorcas. E je Dorcas oy xii tiempo anajty yajnaxy mi'oyjä'y'aty y' jäy ajcxy.

³⁷ Jadu'n yjajti huin'it tiempo Dorcas ypa'mbejty, e chi ytimy'o'cy. Co ajcxy yajtziiday, chi ajcxy je öcpi yajñicxy ma je tijc mimejtzñihujtzpetypi.

³⁸ Je Jope cajn naymihuingon'ájtíp anajty müid Lida cajn ma anajty Pedro yajpaady, co mibijcpidijc ajcxy anajty nejhuüy co je' anajty yjímity, chi ajcxy mejtz yéydijc quejxy co huen nimäyii:

—Min tzojc ya Jope.

³⁹ Huin'it Pedro ñicxy müid je' ajcxy. Co jim yja'ty, chi ajcxy yajnicxy ma je tijc mamejtzñihujtzpetypí, e jim anajty ajcxy je co'ögy töxyjäydijc ajcxy ytinayjühuidityi ma je öcpi, chachyaaxcixy. Chi ajcxy Pedro yaj'ijxy je huit nijen huidibi Dorcas anajty ti yaj'oyiy co anajty yjugy'atyñi.

⁴⁰ Mic'amy je Pedro quejcpidzimday je jäy ajcxy. Chi ycoxtinay'ahuüi, e Dios mibijctzoy. Chi huindicxpejty je öcpi, nimay:

—Tabita, pidíg.

Huin'it Tabita yhuindicxgy, e ijxy je Pedro, chi iñaygugüy.

⁴¹ Chi Pedro majtzi yci', e chi hujtzigy. Chi yaaxi ymigügtijc etz co'ögytöxyjäydijc ajcxy, chi ajcxy yajcidigüy juugy.

⁴² Tüg'öciy jäy ajcxy jim Jope nejhuüyday co Pedro yajjugypijcy je Dorcas. E mayjäy mibijcy je Huindzin Jesús.

⁴³ Jadu'n yajaty co Pedro y'ijty jim Jope canaag xii ma je coodzpi ytijc huidi anajty yxii Simón.

10

Pedro etz Cornelio

¹ Jim Cesarea anajty tüg tungmüidpi huidi anajty yxii Cornelio, hue' je' anajty capitán'ajtp ma tüg batallón soldado ajcxy yxiiijip, la Italiana.

² Je Cornelio ooy anajty ytudägyity, etz je' müid tüg'öciy y'ung ytöxyijc ooy anajty yajmij'ajtcixy Dios. Je Cornelio nañ jadu'n ypübety müid meen je judiojäy ayoobtijc, e je' Dios ojadajt anajty jabom jabom.

³ Tüg xii, minacyxii anajty, Cornelio huin'ijxy janch huädz Dios tüg y'ánel ñigidaaci, e ñimaayi:

—¡Cornelio!

⁴ Chi Cornelio huindicxpejty je ánel janch tzigüyb anajty, e chi yajtüy:

—¿Ti Huindzin?

Huin'it je ánel y'adzooy:

—Jadu'n nej mDios'ojadaty etz jadu'n nej mbubety ayoobtijc ti Dios jäygidägy.

⁵ Quex mjäy jim Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón, huídibi nañ jadu'n yajtijp Pedro.

⁶ Jim je' yja'ttacy ma jadügpi Simón, je cootzpi huidi ytijc mihuingon mejypa'. Je Pedro xyajnimahuüpy ti mdunipy.

⁷ Co je ánel ñicxni huidi anajty ti ymigapxyii, chi Cornelio yaaxi mejtz ytumbi, etz tüg soldado huidi Dios capxymidoob, etz huídibi je Cornelio ooy ymijnicxpedyii.

⁸ Chi yajmüdmüydactay nej je ánel ñimaayi, chi ajcxy quejxy jim Jope.

⁹ Com jabom jim anajty je quejxyöybi ajcxy ñicxy mihuingon Jope, cujc yxii anajty, e chi Pedro ypejty ma tijcnicx Dios ojadajtp.

¹⁰⁻¹¹ Ooy Pedro anajty yuubögyii, e ooy jacaya'ñ, jimni anajty yjüicxy yaj'oyüyii. Chi Pedro huin'ixy je tzajp ahuädz, e huin'it ijxy quidägy jadu'n nej poob huit mijpi yxóchity majaty ytaatz.

¹² Jiiby ma je poob huit, jiiby anajty canaagnax iyujc huídijaty midaax yci' ytecy etz tza'ñ etz joon.

¹³ Huin'it Pedro midoy co anajty ñimäyii:

—Pedro, pidíg nicxy yaj'ög yi iyujc etz tzüdz.

¹⁴ Chi Pedro y'adzooy:

—Ca', Huindzin, caminaabi ñch ti njicxy huídibi jibícip etz huídibi ca' ñigödúcyity nicxy judiojäy jicxcixy.

¹⁵ Huin'it jadüg'oc ayuc midoy ñimäyii:

—Huídibi Dios yajhuäch ca' huaad mdijy co yi' yjibicity.

¹⁶ Tügüg'oc jadu'n yjajti, chi je poob huit ypättigüyñi tzajpjoty.

¹⁷ Jim anajty Pedro tzachhuinmay nej anajty yhuimbizimy je tübi ixy co yja'ty ma tijc aguü je Cornelio yquexyöybi huidi ajcxy anajty nidihuip yajtihuip je Simón ytijc.

¹⁸ Chi ajcxy mic ycogapxüy yajtüy pen jim anajty yjättägy Simón huídibi anajty nañ jadu'n yajtijp Pedro.

¹⁹ E je Pedro je' anajty chachhuinmaayb tübi ixy, chi je Espiritu Santo Pedro ñimaayi:

—Tügüg yéydijc ji xy'ixtäy.

²⁰ Pidäg e minac, nicx müid je' ajcxy, e ca' ti mhuinmay, com #ch jadu'n ti nniimäy co huen xy'ixtäy.

²¹ Huin'it Pedro yminajcy ma je' ajcxy, je Cornelio quexyöybi, nimay ajcxy:

— #ich je' huidibi müich ajcxy m'ixtaayb, çti ycixpi co ti mmiingixy?

²² Chi ajcxy y'adzooy:

— Yi' #ich ajcxy ti xyquexyich yi Cornelio huidibi capitán'ajtpi, je' tudägy jäy huidibi Dios yajmij'ajtp, je' huidibi tüg'óciy judíojäy ooy tzójcixy, etz cómaaygixy. Huindzin Dios tüg y'ängel nimay Cornelio co müich müin nyajhuoy, jigix mnícxäp ma yi' ytijc, e y'amido'ida'n ajcxy nej müich myaj'ixpiga'n.

²³ Chi Pedro yajtijctigüy je' ajcxy. Chi ajcxy jim ymaahu'my. Com jabom Pedro nücxymüid je' ajcxy, e chi nijëjity ypanicxi huidibi mijpidacp Jesús huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Jope.

²⁴ Com jabom ajcxy yja'ty jim Cesarea ma Cornelio anajty y'ahuixy tügmucy müid yjugymigüg, etz nijëjity pin ooy müid ñaymigüg'adyii, huidijaty anajty ajcxy jayjip ti nimäy.

²⁵ Co Pedro oyjäty ma je' tijc, chi Cornelio ytijcpidzimy oy yjijpcobadij je Pedro, e chi ycoxtinay'ahuüy yajmij'ada'n anajty je Pedro.

²⁶ Chi Pedro huijtztinayigy je Cornelio, e nimay:

— Tinayig, ca' xyajmij'ida'ñich, nañ jadu'n #ich njäyity nej müich.

²⁷ Müid anajty ycapxy ymiydägy co ytijctigy, jiiyby anajty mayjäy ni'amugü'ahuixcixy.

²⁸ Chi Pedro nimay ajcxy:

— Müich ajcxy mnejhuüyb co yi judíojäy ycostumbre capx'aducy ca' huaad judíojäy yömmucy müid huidibi ca' yjudíojäyity, ca' huaad ytigüygixy ma ajcxy ytijc. Per Dios ti xyajni'ixyich co ca' huaad nmína'ñich ca' oyjäyity huädzjäyity pinjaty.

²⁹ Paady co oy ti xyajhuoyiijich ti nmiiñich, ni ca' huam ti nmína'ñich. Nnejhuühuaamyich na'amy co oy ti xyajhuoyiijich.

³⁰ Chi Cornelio y'adzooy:

— Cham ymimidaaxxiijäy, jadu'n nej jadachambi hora, ya #ich anajty ma ndijcich, jaygay jay'ügy nDios'ojadatyich. Com hue' anajty mijminacy xi mina judíojäy ajcxy ycapxtaaccixy, co tüg ñayguëxici jadu'n nej jäy müid ypoob huit janch adicxp.

³¹ E je ängel xyñimaayich: "Cornelio, Dios ti xymidoohui m'oración e ti jadu'n jäygidägy jadu'n nej mbubety yi ayoobtijc ajcxy.

³² Quex mdumbi jim Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón huidi nañ jadu'n yajtijp Pedro. Jim Pedro yja'ttägy ma je cotzpi ytijc huidibi yx# Simón, huidibi tzinaayb mhuingon mejypa'. Co je' ymiinipy, chi xymidmiydägyipy."

³³ Paady nguejxyich janch mic'amy huen nicxy xy'ixtäy. E ti may'ajt mduñ co ti mmiin. Jadachambi cha #ich ajcxy nidüg'óciy ma Dios yhuinduu. E n'amido'idängixyich tüg'óciy je y'ayuc huidibi je Huindzin Dios ti xyaj'ane'my jëbi xyajnimaaaygixy.

Pedro Dios ytiy'ajt nigapxy nimiydacy ma Cornelio ytijc

³⁴ Huin'it Pedro ytigüy y'ayuccapxhuäcxpi, nimay ajcxy:

— Jadachambi huinjhuüybich, co yi Dios ca' ni tüg icy'ixy jäy, y'actzojctaaayb hueñypinity.

³⁵ Dios ycöbijcpy hueñypinjäyity huidibi müichy: tzinaayb huen huidibi naax huen huidibi cajpity, pen chigüyb ajcxy Dios, pen tumyb oybi.

³⁶ Dios ti quexy yi' ytiy'ajt ma yi Israel jäy ajcxy, yajnimay co ji cham jotcujc'äjtin müid Jesucristo #ich ajt nHuindzin.

³⁷ Müich ajcxy mnejhuüyb yajxon nej ti ytunyii ti yjadyii ma judíojäy ajcxy ñaax ycajp chondacy jim Galilea, Juan el Bautista ti anajty capxhuäcxi Dios y'ayuc ytiy'ajt etz yjäyayjiiibety.

³⁸ E mnejhuüyb müich ajcxy co Dios yejc je Jesús je Nazaretpi je Espíritu Santo, e nej Jesús yhuidijty e tuuñ oy'äjtin, etz mijhuinma'n, jadu'n nej yajtzocy je jäy ajcxy huidi anajty ane'm'ijtp ma yi mujcu'. Com Dios anajty müid y'ity je Jesús.

³⁹ #ich ajcxy je tiy'ajt nmüidich tüg'óciy jadu'n nej Jesús yjajty y'ayoy jim Judea naaxjot etz jim Jerusalén. Huin'it ajcxy Jesús yaj'o'cy cruudzçixy.

⁴⁰ E Dios yajjugypijcy codugüg xii, e chi yajnayguëxici ma #ich ajcxy.

⁴¹ Ca' ti yajnayguëxigyii ma tüg'óciy jäy, jëyi ma #ich ajcxy huidi jayjip Dios yhuin'ixj jigix tiy'ajt nyegipyich. #ich ajcxy caaymujc uucmujc huin'it co yjugypijcy ma y'o'cy.

⁴² Ti xyquexy #ich ajcxy ayuc ngapxhuäcxpi ma mayjäy ajcxy etz nidiy'ajt'adipyich ajcxy co Dios Jesús ti pidägy mij'ane'mbi ma yi juugypy etz ma yi ögypi.

⁴³ Nañ jadu'n jecy'ajty tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcapxhybi ñimiydac ajcxy Jesús, e yminañ ajcxy co tüg'óciy je jäy ajcxy pinjaty müibijc je Cristo, Dios huinmecxüib ajcxy ypocy.

Je Espíritu Santo ycidacy ma je ca'pi ajcxy yjudíojäyity

⁴⁴ Yam anajty Pedro ycapxyñi co je Espíritu Santo ñidigiyi ycodigiyi ajcxy nidug'óciy huidijaty y'amido'ijt Pedro y'ayuc.

⁴⁵ E je judío mibijcpidijc ajcxy tiibi anajty miñ mñid Pedro, ooy ajcxy jihuy huinmay co Dios quejx Espíritu Santo ma je jāy ajcxy huidibi ca' yjudiojāyity,

⁴⁶ co midoy ycapxcixy mñid huingbi ayuc, etz cōmaygixy jāymejtzcixy Dios.

⁴⁷ Chi Pedro yminañ:

—¿Nej ca' jada' y'óyity co ñiibedipy ajcxy huidibi Dios ti ymóoyigixy je yEspíritu Santo jadu'n nej iich ajt xymooyim?

⁴⁸ Chi Pedro ni'ane'mdiy huen ñibejtzcixy ma Huindzin Jesucristo yxi. Huin'it ajcxy Pedro cohuaniiy huen hui'my tūg xi mñid je' ajcxy.

11

Pedro yajmñidmīydacy jim Jerusalén nej anajty ti ytuñyii ti yjadyii

¹ Je apóstoles ajcxy etz je mibijcpidijc ajcxy huidi anajty ajcxy jim Judea, midoy ajcxy ayuc co nijējity jāy huidi ca' yjudiojāyity ti anajty ajcxy cōbijciy Dios y'ayuc.

² E co Pedro yhuimbijty Jerusalén, chi nijējity judiojāy ajcxy ogy Pedro, je' ajcxy huidibi tzachmīpidaaccixp judiojāy ycostumbre jadu'n nej ajcxy tīy'ajttiygixy ymang.

³ Je' ajcxy nimay Pedro:

—¿Na' amy co oy ti mgo'ixiiy jāy ajcxy huidi ca' yjudiojāyity, etz ti mgay m'ūgy mñid je' ajcxy?

⁴ Chi Pedro nimīydactay tūg'óciy jadu'n nej anajty ti yjaty, chi yminañ:

⁵ —Jim iich anajty Jope nDios'ojadatyich. Chi nhuin'ijxyich jadu'n nej tūg mij poob huit choon tzajpjoty, cidāgy ma iich nhuinduu, xóchity anajty ma midaax ytaatz.

⁶ Co nnimijhuāgyich n'ixa'ñich ti jilby, chi n'ijxyich may iyujc, jilby iyujc midaaxpi yci'ytecy, jilby ahua'nbi iyujc, jilby tza'ñ, etz joon.

⁷ Chi nmidooyich tūg ayuc huidibi xyñimaaybich: “Pedro, pidig, yaj'ōg yi iyujc etz tzūdz.”

⁸ Chi n'adzooyich: “Ca' Huindzin, com caminaabi ndzüchich iyujc huidibi ca' ñigo'adúcyity judiojāy ajcxy tzūdzipy.”

⁹ Chi mīmetz'ocpi tūg ayuc tzajpcixy xyñimāyich: “Huidi Dios ti yajhuäch, ca' huaad mdijy co ca' y'oychú'tznity.”

¹⁰ Tugūg'oc jadu'n yjajti, chi je poob huit ypättigiyñi tzajpjoty.

¹¹ Huin'it xyñimiiñich je quexyōybi nidugūg, choon ajcxy jim Cesarea.

¹² Chi je Espíritu xyñimaayich, co min n'ocnicxich mñid je' ajcxy, ca' ma ni ti nhuin-mayipyich. Mñid nicxyich nidugūg nmigūgtjicich. Chi iich ajcxy ndigūy ma je jāy ytjic.

¹³ Je codijc xyajmñidmīydaacich co je' anajty ti huin'ixy tūg āngel ma ytjic, ñimāyii: “Quex mdumbi ajcxy jim Jope huen nicxy yajtzoongixy Simón huidibi jāy ytjipy Pedro,

¹⁴ e je' xyajñimāhuip nej jēbi Dios m'alma xyajñidzoocip, mūch etz tūg'óciy mjñin mdijc mjuugy-migūg.”

¹⁵ Co Jesús y'ayuc ngapxhuächxtzondaacich, chi je Espíritu Santo ñidigiyi ycodigiyi je' ajcxy. Tim jadu'n nej xyñidigiyim ycodigiyim je jayijp'atypi.

¹⁶ Huin'it njāymejtzcōodyich nej je Huindzin Jesús yminañ: “Janch Juan, je Bautista, jāy yajñibejt mñid ni, e Dios jāy ajcxy y'adigihuiyb yjottigihuiyb je Espíritu Santo.”

¹⁷ Pen Dios ti ymōyii je jāy ajcxy huidibi ca' yjudiojāyity tū'ciy mñid huidibi iich ajt ti xymooyim co nmibijcim Jesucristo. ¿Ocjactim pin iich co Dios nmidzip'adūybich?

¹⁸ Je mibijcpidijc ajcxy jim Jerusalén, co ajcxy midoy Pedro y'ayuc, chi ajcxy y'amonday. Chi ajcxy Dios jāymejch cōmay, chi ajcxy yminaangixy: “Dios jadu'n ti ymina'ñ co je' ajcxy huidibi ca' yjudiojāyity jēbi yjothuimbijtcixy, jigix Dios ymōhuiyb jugy'ājtin huinixiibi.”

Antioquia jāy ymidoo ajcxy Dios y'ayuc

¹⁹ Taabi jāy yaj'o'cy Esteban, chi jāy ajcxy ooy ixhuidijtcoty pahuidijtcoty Jesús yjāy jim Jerusalén. Chi nijējity ajcxy yqueecy, nicxy ajcxy jim Fenicia ñaaxjot, etz jim Chipre, etz jim Antioquia. E capxhuächy ajcxy je oybi ayuc ma jadyii judiojāy, ca' ajcxy jac ni pin yajñimay.

²⁰ E nijējity mibijcpidijc huidibi jim anajty ajcxy yconaaxip ycogājpip Chipre etz Cirene, chi ajcxy ñicxy jim Antioquia. Chi yajmñidmīydacy ajcxy je Huindzin Jesús y'ayuc mñid griegojāy ajcxy.

²¹ E je Huindzin Dios ooy ypubejti je' ajcxy, e ooy mayjāy ixmajch je jibic-huinma'ñ etz mījpidaaccixy yi Huindzin Jesús yti'yajt.

²² Co je mibijcpidijc ajcxy jim Jerusalén midoogixy jada ayuc, chi ajcxy quejxy Bernabé jim Antioquia.

²³ Co Bernabé jim yja'ty, chi ijxy jadu'n nej Dios anajty oy'ājtin ti tuñ, chi oy yjotcugūy je Bernabé. Chi capxhuiy tūg'óciy co huen ajcxy janch cixyjot huinijot cuyduuni yi Huindzin Jesús y'ayuc yti'yajt.

²⁴ Com Bernabé oyjäy je' anajty, e ooy mijpidägy Dios y'ayuc etz ooy müiditye je Espiritu Santo jotjoty huinma'ñyjoty. Ymüid je' ycapxhuijin ooy mayjäy mijpidacy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

²⁵ Co jadu'n yjajti, chi Bernabé oy ixtay Saulo jim Tarso, e co paty, chi müdmüñ Antioquia.

²⁶ Jadu'n yjajty jim ajcxy y'ijty tüg jimijt, yaj'ixpijccixy je mayjäy huidibi ajcxy jipjtigiyiy je Jesús y'ixpijcin. Jim Antioquia oga'n yximoy cristiano, je jäy ajcxy huidibi mijpidacp Jesús.

²⁷ Huin'it tiempo nijëjity tiy'ajtnajtcapxüybi choon Jerusalem ñicxy ajcxy jim Antioquia. ²⁸ Tüg huidi anajty yxii Agabo ytinay'ahuüiy mayjäyjoty, e chi je Espiritu Santo yajcapxi, e yminañ co mijyuu anajty ñaxcidäga'n huindu'ñybi naaxhuiñ. E janch jadu'n yjajti taab anajty Claudio y'ane'my.

²⁹ Huin'it je mibijcpidijc ajcxy jim Antioquia pidacy ajcxy yhuinma'ñ co quexaangixy pubëjtin ma ymügütjic ajcxy huidi tzinaayb jim Judea, jadu'n nej pubëjtin pin tim yega'ñ.

³⁰ E jadu'n ajcxy tuuñ. E je meeñ tübi anajty ymucy yajmiguejxy ajcxy je Bernabé etz Saulo ma je mibijcpidijc tungmüidpi jim Judea.

12

Co Jacobo y'o'cy etz co Pedro yajpujxtijctigiyi

¹ Huin'it tiempo je rey Herodes yajmajtzi nijëjity Jesús yjäy, e chi yajtzaachytuuni.

² Chi ni'ane'mdiy huen yaj'ögyii müid espada je Jacobo, je Juan y'uch.

³ Co je rey nejhüiy co je judiojäy ajcxy jadu'n ooy jäygiäaccixy, chi ymajtzi Pedro nañ jadu'n. Hue' jadu'n yjajti xiijoty, je xii mina tzajcaagy caaygixy huidi ca'pi ylevadura müidity.

⁴ Co Pedro yajmajch, chi yajpidacy pujxtigoty. E chi je rey ane'my co huen midaxpicy soldado ajcxy cuend'adyii, tügpicjaty midaax soldado ajcxy. Hue' anajty je rey ti huinmay xüinaxy anajty tiyduna'ñ Pedro mayjäy agujc.

⁵ Pedro jüby anajty pujxtigoty janch oy cuend'aty. E je mibijcpidijc janch Dios mibijctzodüib anajty ajcxy müid Pedro ycxipi.

Dios y'ángel yajpidzimy Pedro pujxtigoty

⁶ Huin'it coodz ma ca'ni anajty yximüy, ma je Herodes anajty tiyduna'ñ Pedro mayjäyjoty com jabom, Pedro maab anajty, e soldado agujc ajcxy cixoch tecyoch anajty müid cadena, e jadügpicxy soldado ajcxy pujxtijc'aguy anajty ajcxy ycuend'aty.

⁷ Chi janch timetiini yHuindzin Dios tüg y'ángel ñayguëxici ytinäy ma Pedro yhuinduu, e je pujxtijc yaj'anayday. E chi je ángel tijyüxcy Pedro ma ycaach, chi yajmähuijy, e nimay:

—Pidig mic'amy.

Chi je cadena ycädäy ma Pedro yci'.

⁸ Chi je ángel nimay Pedro:

—Ñayhuiini, yajtigi' mgüg.

Co Pedro yajtigiyyday yci, chi je ángel ñimaayi:

—Yajtigi' mjocxhuit, e pajamgich.

⁹ Chi Pedro pujxtijc pidzimy axam ma je ángel, ni ca' nejhüiy pen janch anajty huidibi je ángel tumyby, hue' jihüiy jadu'n nej ycumäy.

¹⁰ Chi ñajxy ajcxy ma tügpicxy cuend'ajtpi, mic'amy ajcxy mimetzpi nünajxy. Co ajcxy yjäty ma mijpujxtijc aguu, ma mijtüba', chi je' ci'm'ahuaach. Chi ajcxy ypidzimy. Ti anajty mijyöygixni co je ángel ixmajtzn Pedro.

¹¹ Huin'it Pedro yhuinma'ñymejch, chi yminañ:

—Jadachambi njihüiybich co janch jada' co je Huindzin Dios ti quexy y'ángel, e yi' ti xñihua'ñich ma Herodes, etz jadu'n nej tüg'öciy judiojäy ajcxy anajty xytuna'ñich.

¹² Co Pedro yjot yhuinma'ñ ymejch, chi ñicxy ma María ytijc, je Juan ytaj, je Juan huidi jäy ytijpy Marcos, ma anajty ajcxy jim mayjäy tügmucy y'ijtcixy Dios mibijctzoogixy.

¹³ Co Pedro tijc'aguu cojxnocy, je tiba'y'amybi, chi tüg töxy'anäg ypidzimy huidi anajty yxii Rode, ixa'ñ pin je' tijc'aguu cojxnocy.

¹⁴ Co oy yögmidoxy co Pedro je' anajty, chi ca' ytijc'aguu yaj'ahuaach. Jëyi co poyigy ñicxy tigoty co anajty tzachjotcücity, nigapxy co Pedro je' anajty ma tijc'aguu.

¹⁵ Chi je jäy ajcxy nimay Roda:

—Mloocjüyb jada' miich.

Chi je töxy'anäg y'adzooy co janch je' anajty. E je jäy ajcxy yminaangixy co ca' yi' yjëjity, hue' jada' Pedro y'ángel.

¹⁶ Yam Pedro anajty tijc'aguu tzachcojxnocy co ajcxy yaj'ahuaach, chi ajcxy ijxy, chi ajcxy ooy chigiy yjihüiy.

¹⁷ Pedro címüid ytiy'ajtejcy co huen amon ajcxy. Chi yajmüdmüydacy nej je Huindzin Dios anajty ti yajpidzimyijc pujxtigoty. E nimay ajcxy co huen ñicxy yajmüdmüydägy jada je Jacobo etz jacadyii mibijcpidijc.

Chi Pedro ñicxy huingbi cajp.

¹⁸ Co yxiimiiy, huin'it soldadtijc ajcxy ooy ytiigiy huambi jihuiiybi huinmay'ahuidijty, com ca' nejhuiiygixy nej je' anajty ti ytunyi ti yjadyii müid Pedro ycixpi.

¹⁹ Chi Herodes ni'ane'mdiy huen nicxy yaj'ixtay Pedro. E co ca' yajpaty, chi pijctzoy tiy'ajt ma soldado ajcxy huidi anajty Pedro ti ycuend'adyii. Chi ni'ane'mdiy huen ajcxy nicxy yaj'ögyii. Chi Herodes choon jim Judea, chi oy chinaydacpicy jim Cesarea.

Herodes y'ögy

²⁰ Herodes janch ymijotmätpy anajty je jäy huidibi tzinaayb jim Tiro etz Sidón. Chi je Tiro etz Sidón jäy ajcxy ñaygapxi nej jébi huingohuägihuaangixy je rey. E ymimadac ajcxy co migapxy je Blasto je miytungmüidpi maabi rey Herodes ytiyc. E chi ajcxy pijctzoy co huen tzip cixy naxy, com co ajcxy xijc mooc jim anajty yajtzoongixy ma rey ñaaxjot.

²¹ Chi Herodes agapxtujcy tüg xii, chi je reyhuut yajtiigiy, chi ñaydac paty ma ycötujctac, chi migapxy ajcxy je jäy.

²² Chi je mayjäy ajcxy ytiigiy mic capxp miydaacp, chi ajcxy yminaangixy:

— ¡Jada jäy huidibi capxp, ca' jada yjäyity, jadu'n yi' nej tüg dios!

²³ E huin'ity Huindzin Dios y'angel yajpa'mbejty Herodes, com ca' anajty huindzigiy comay je Dios. Chi y'o'cy, ting je' tzütztaayi.

²⁴ Je Huindzin Dios y'ayuc mibijc'idichpy anajty jäy, e yajcapxhuäcxp anajty hueñytimma'ámyity.

²⁵ Co Bernabé etz Saulo ajcxy ytungmay jim Jerusalén, huin'it chooni ajcxy jim ymüidnicxy huidibi anajty yxii Marcos.

13

Bernabé etz Saulo yajtzondaaccixy ytung huidibi ajcxy pátip

¹ Ma je' ajcxy huidi müjpidacp Jesús jim Antioquia, jim anajty jadyii huidi Dios y'ayuc yaj'ixpijcp anajty, etz nañ huidibi tiy'ajt najtzcapxiyib. Jim anajty Bernabé etz Simón, huidi anajty ajcxy ytiipy el Negro, etz Lucio huidi tzoon Cirene ñaaxjot, etz Manaén huidi tüg yeectac müid Herodes, huidibi ane'm jim Galilea, etz Saulo.

² Tüg xii ajcxy ñayyöymüjcgixy jaygay jay'ügy Dios ojadajtixy. E chi je Espiritu Santo ñimaayi:

— Huen pidáacigich ajcxy Bernabé etz Saulo ahuing jigix ajcxy ytunipy ma je tung tüibi nyajnihuohuiyich.

³ Chi ajcxy yjacDios'ojadajty etz yjac'ayuu'ajty, e chi je jäy ajcxy cínixajy Bernabé etz Saulo, e chi ycapxycixy müid je' ajcxy.

Je apóstoles ajcxy capxhuäccixy Dios y'ayuc jim Chipre

⁴ Chi jada' je Espiritu Santo yquejxi Bernabé etz Saulo huen nicxy Seleucia, e jim ajcxy ybarcotigiy nicxy ajcxy jim Chipre mejy agujcpi.

⁵ Co jim ajcxy yjaty ma barco yjättac huidi yxii Salamina, chi ytiigiy Jesús y'ayuccapxhuäcxp ma je judíojäy ajcxy naymujctac. Tzooñ je Juan anajty nañ jadu'n je' anajty Bernabé etz Saulo pubéjtp.

⁶ Huidijttay ajcxy ma je naax mejy'agujcpi, e yja'ty ajcxy ma je cajp huidi yxii Pafos. Jim ajcxy paty tüg judíojäy huidi anajty yxii Barjesús, hue' je' anajty huijyjäy, e ñaydiyii anajty co Dios ytiy'ajt najtzcapxiyi, e ca' anajty yjanchity.

⁷ Je huijyjäy ooy müid ñaymigüg'adyii anajty je huidibi ane'm jim, hue' anajty yxii Sergio Paulo. Je Sergio Paulo ooy anajty ycohuinma'ñity, ooy y'ixpicyity. Chi ni'ane'mdiy co huen nicxy yajtzonyii Bernabé etz Saulo. Com je Sergio Paulo anajty midoohuaani je Dios y'ayuc.

⁸ Je huijyjäy, huidi nañ jadu'n yajtiip Elimas, midziptzoñ Pablo etz Bernabé, e tücciy capx'aduga'ñ ca'ydi je gobernador ymibicy.

⁹⁻¹⁰ Chi Saulo, huidibi nañ jadu'n yajtiipy Pablo, müid je Espiritu Santo huindicxpejty je huijyjäy, e nimay:

— ¡Ooy mjbicjäyity miich, ooy m'anijity, mujcu' miich xy'ung'ajtp, ooy mmüidzip'aty pinjaty oyjot oyhuinma'ñ müid! ¿Mina m'ixmadza'ñ nej mdzachyajtigoy'a'ñ je Huindzin Dios ytiy'ajt?

¹¹ Jadachambi je Huindzin Jesús xychachtunaamb, e mhuí'mip huiintz, etz ni ca' je xiiambi tzojc m'ixipy.

Chi je huijyjäy mic'amy yhuí'my huiintz coodz, chi ixtay pin oc-huijtznicxiib com ca' anajty y'oc'ixpni.

¹² Co je gobernador jadu'n iixy, chi müjpidacy Jesús y'ayuc, e chi ooy jihuiy huinmaay nej Pablo nimidyägy je Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

Pablo etz Bernabé yajpátixy jim Antioquia etz Pisidia

¹³ Chi Pablo etz ymīgūgtjic ajcxy mīd ybarcotigūy, chi ajcxy ñicxy Perge ma Panfilia ñaaxjot. Chi Juan puyōyduutni Pablo etz Bernabé, e chi ñicxni Jerusalén.

¹⁴ Pablo etz Bernabé ñajxy jim Perge oya'tcixy jim Antioquía ma Pisidia naaxjot. Sábado xii ajcxy ytigūy ma je judío jāy ajcxy ñaymujctac, chi ajcxy ixtactay.

¹⁵ Co ñecycapxtay ma Moisés ñecy etz Dios y'ayucnajtzcaxūybi ñecy, chi je naymujctac huindzin quejxy ayuc ma Pablo ajcxy, ñimaayū:

—Mīgūgtjic, pen mmiid ayuc tiy'ajt mīd jāy ycixpi jēbi cham myajnimāy ajcxy.

¹⁶ Chi Pablo ytinayūy, yci' mīd ytiy'ajt yecy co huen amoongixy, e nimay ajcxy:

—Midoogix, mīich Israel jāy ajcxy, etz huīdibi Dios yajmij'ajtp.

¹⁷ Je Israel jāy Dios huīn'ijxy iich'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty etz yajyucejpt ajcxy mīcho'n co anajty ajcxy jim yjactzināy Egipto ñaaxjot. Chi ajcxy yajpīdzimni mīd Dios ymic'ajt.

¹⁸ Dios je' ajcxy mihuīndinay huīxchigūipx jimijt jim mījtigīduum.

¹⁹ Je Dios huīxtujc ti naax cajp yajtjogoy huīdi anajty jim tzinaayb Canaán ñaaxjot, etz yajmoy je naax iich'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty jigix ajcxy jim chināhuipy.

²⁰ Mīdaax mīgo'px jahuīxchigūipx majc jimijt Dios mic'ajt mooy juez ajcxy huen ane'myīi Israel jāy ixti mabaad Samuel je Dios y'ayucnajtzcaxūybt ytungbijcy.

²¹ Huīn'it ajcxy tūg rey pijctzoy huīdi ane'mīib ajcxy. Chi Dios yajreytigūy Saul huīdi tuun huīxchigūipx jimijt. Je Saul yteedy hue' je' anajty yxii Cis, hue' je' anajty Benjamín y'ap y'oc.

²² Chi Dios tungbijcy Saul e yajreytigūy David, chi Dios ymīnañ: “Ti nbaadyich David, Isaí ymang, tūg yēydjic huīdibi cuydundāhuipy nej ndimdzocyich.”

²³ Ma David y'ap y'oc Dios yajnībijcy Jesús, jigix nihuāñipy yajnīdzōgipy je Israel jāy ajcxy, jadu'n nej anajty jécyp Dios yaj'ahuāñiy ajcxy.

²⁴ Ca'nī anajty Jesús mīiñ co Juan, je Bautista, capxhuācxy Dios y'ayuc ma je Israel jāy ajcxy, nīmaaygixy co copicy huen jothuīmībjctcixy ma Dios, e huīn'it jēbi ñībējtctixipy.

²⁵ Co anajty Juan y'o'cin huīngon, chi ymīnañ: “Ca' iich njējty je Cristo, jadu'n nej mīmaangixy. Jayjip ti mīiñich, jac'axam mīina'ñ je Cristo; jacmīc'ajt mīd je' ca'ydi iich. Ca' xypaadyich ñicxy yī' ycīghuīn nguejich.”

²⁶ Chi Pablo yjacmīnañ:

—Mīgūgtjic, Abraham y'ijx y'oc etz pinjaty yajmij'ajtp Dios, Dios ti xyajnīgūexy jada ayuc nej ajcxy jēbi m'alma nīdzoozin paady.

²⁷ Je jāy ajcxy huīdi anajty ajcxy tzinaayb jim Jerusalén etz tungmīdipi ajcxy, ca' ajcxy nejhuīy pin je' anajty je Jesús, ni ca' anajty huīnjihuīgixy y'ayucnajtzcaxūybi ajcxy y'ayuc huīdibi anajty yajcapxp ma ajcxy ñaymujctac huīndūg sábado. E je' ajcxy cī'm yajpocycāy Jesús, e cuyduñ nej anajty ajcxy yjabyetyty ma Dios ñecy.

²⁸ Oy ajcxy ca' paty pocy nej yaj'ōccixipy Jesús, chi ajcxy nībjctzohūy ma Pilato co huen ñicxy yaj'ōgyīi.

²⁹ Co je jāy ajcxy cuydunday jadu'n nej anajty yjabyetyty ma Dios y'ayuc mīd je' ycixpi, chi ajcxy yajmīnāy cruudzcīxy, etz oy yajnaaxtigūygyxy.

³⁰ E Dios je Jesús yajjygyjic co anajty ti y'ōgy.

³¹ Chi canaag'oc ñayguēxigo'ci ma ymīgūgtjic huīdi anajty ti ymīdhuīdīdyīi co choōñ Galilea ñicxy Jerusalén. Jadachambi yī' je' ajcxy huīdi tiy'ajt yejcpy ma je jāy ajcxy.

³² Je oybi ayuc iich mīich ajcxy nyajmīdmīydacpy cham, huīdi Dios yajnimay iich'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty.

³³ Je oybi ayuc ti Dios cuyduñ cham ma iich'ajt co yajjygyjicy Jesús co y'o'cy. Jadu'n yī Dios y'ayuccoajaaybi jaay jecy'ajty ma je Salmo necy mīmetzpi ma Dios jadu'n ymīnañ: “N'ungich cham ti yajjuugypicyich.”

³⁴ Mīd jadayaabi ycixpi co Dios ti yajjygyjicy Jesús co y'o'cy, jigix ñīñicx ca yhuīndīgooyipy jadu'n anajty jaybetyty ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymīnañ: “Nmōhuaamyich mīich ajcxy je conūcxin huīdibi nyajnīmaayich je David.”

³⁵ Paady nañ jadu'n Dios y'ayuccoajaaybi jaay jadūg'it, ma ymīna'ñ: “Ca' Dios a'ixiy ñicxy y'ung ñīñicx yhuīndīgooy, je y'ung huīdibi mīd huādz jot huīnma'ñ.”

³⁶ Com janch co je David Dios huīn'ijxy, jigix ane'mīpy yī' yjuugy ymīgūg ajcxy. E co ytung yajmay, chi y'o'cy, e je' y'alma ñaybaatti mīd je y'ap yteedy y'alma, e je' ñīñicx huīndīgooy je'.

³⁷ Je Jesús huīdibi Dios yajjygyjic ca' je' ñīñicx yhuīndīgooy.

³⁸ Mīgūgtjic, jēbi mnejhuīgixy, co je pocyhuīnmeecxin yaj'ihuācxy yajcapxhuācxy mīd Jesús ycixpi.

³⁹ Mīd je' ycixpi pinjaty mībjcp ti ypocyyajhuīnmeecxcixy huīdibi Moisés yley anajty ca'p pocyhuīnmeecxin yecy.

⁴⁰ Nayguend'ajtigix, ix xyajcīdacpejctcix je mij ayo'n jadu'n nej Dios y'ayuccoajaaybi jaay jecy'ajty co Dios jadu'n ymīnañ:

⁴¹ Midoogix iich n'ayuc, miich ajcxy niixiicpi yajxiicpi, nay'adzig'iyigixy, ix m'alma myajtigooygixy. Com iich Dios ndumyibich tüg mijhuinma'n ma miich ajcxy mxii mdiempo. May miich ajcxy ca' mmibigipy, oy pin xyjayajmüdmüydáaccixipy.

⁴² Co Pablo ajcxy ypidzimy ma yi judiojáy ñajmujctac, chi je jáy huidibi ca' yjudiojáyity nimay je Pablo co huen nañ jadu'n yajmüdmüydägüyb ma je jadügpí sábado.

⁴³ Co ajcxy yöyhuäcxni ma nayyöymujctac may judiojáy etz mayjáy huidi ca' yjudiojáyity huidibi jijptigüiy je judiojáy y'ixpijcin, panicxy ajcxy je Pablo etz Bernabé. Pablo etz Bernabé capxhuijy ajcxy co huen paníxcixy je tiy'ajt jadu'n nej Dios tübi tuñ may'ajt müd jáy ycixpi, e ca' ajcxy ixmadzipy.

⁴⁴ Co sábado yxií paty, chi jáy ñayyöymujci jahuenjaty cajp jáy ycanicxtay co anajty tzachmidoohuaangixy Dios y'ayuc.

⁴⁵ Ca' anajty ajcxy yjotcujcity co je judiojáy ajcxy ijxy je mayjáy. Chi ajcxy ooy yjot'ambijccoty ni'ojüygixy etz nimaaygixy oy ni nej Pablo.

⁴⁶ Chi Pablo etz Bernabé ytigüiy miccapxpi yminañ ajcxy:

—Copicy anajty co iich miich nyajnimähuiipy Dios y'ayuc jayijp. Com ca' mgöbigeangixy Dios y'ayuc, e co ca' mnyabidaacigixy tudägy ma jugy'ajtin müd huinixibi, nicxyich n'ocyajnimäy ajcxy Dios y'ayuc huidibi ca' yjudiojáyity.

⁴⁷ Com jadu'n xy'ane'myich ajcxy yi Huindzin Jesús, e xyñimaayich ajcxy:

Ti iich miich nbidägy jadu'n nej tüg tücxin jajin ma tüg'ociy naaxhuiñybi jáy jigix myajne-jhuihuipy ajcxy je nidzoocin jiguembaad huindu'my naaxhuiñ.

⁴⁸ Co ajcxy jadu'n midoy huidibi ca' yjudiojáyity, chi ajcxy ooy niği yjotcugüiy, e chi ajcxy yminandacy co je Huindzin Jesús y'ayuc ooy anajty y'öyity. E may ajcxy mibijcy huidibi anajty Dios ti yajniödungüy co paatip jugy'ajtin huinixibi.

⁴⁹ E jadu'n jim yajcapxhuäcxy Jesús y'ayuc ma je jimbi naax cajp.

⁵⁰ E je judiojáy ajcxy minaygapxi nijéjity töxyjäydijc ajcxy tudägypi huidibi Dios yajmij'ajtp, etz je mijjäydijc, e je' ajcxy müd mibidigüy Pablo etz Bernabé co pahuojpquégaangixy ma jejimbi naaxjot.

⁵¹ Chi Pablo etz Bernabé ycig huinhuojpy, je' je' tiy'ajtp co ca' jäygidacy ajcxy nej jáy anajty ytungixy. Chi ajcxy ñicxni jim Iconio.

⁵² E je' ajcxy huidibi mijpidaacp Jesús ooy anajty ajcxy yjotcujcity. E ymüd anajty ajcxy je Espiritu Santo ma yjot yhuinma'n.

14

Pablo müd Bernabé jim Iconio

¹ Jim Iconio Pablo etz Bernabé ytigüiy ajcxy yquipxyi ma je judiojáy ñajmujctac, e oy yajxon ajcxy capxhuäcxy Jesús y'ayuc. E may judio etz griegojáy ajcxy ymibijcy.

² Je judiojáy ajcxy huidibi anajty ca' ymibijccixy nigapxcoty ni'ojygoty ajcxy huidibi ca' yjudiojáyity huen je cajp jáy ajcxy mijotmädiipy je mibijepidijc.

³ Müd jada ycixpi Pablo etz Bernabé yhuim'y je' ajcxy jecy etz capxhuäcxixy ajcxy Dios y'ayuc huinnic jotmic etz je Huindzin mijotcujc'ajtcixy ooy, e mooyi ajcxy je mic'ajt jébi ajcxy pa'mjäy yajtzögipy etz mijhuinma'n tungixy huidibi ijxpejt'ajtp ma Dios ymic'ajt.

⁴ E je cajpjäy mejtzpicy je' anajty ajcxy, nijéjity ymijpidacpy ajcxy yi judiojáy, etz nijéjity ymijpidacpy ajcxy je Dios y'ayuccapxhuäcxpi.

⁵ Chi nijéjity judiojáy etz huidibi ca' yjudiojáyity ñajgapxi müd tungmüdpi co mijotmätcodaangixy etz tim tzaagögädzaangixy Pablo etz Bernabé.

⁶ Co Pablo etz Bernabé nejhuiy, chi ajcxy yqueecy ñicxy ajcxy jim Listra etz Derbe jim Licaonia, e majaty naax cajp huidi huindu'y'agonbi.

⁷ Jim ajcxy capxhuäcxy Jesucristo yty'ajt nej jébi ajcxy huaad y'alma nidzoocin paatcixy majaty cajp huingtonbi.

Tzaagätzcixy Pablo jim Listra

⁸ Jim Listra anajty tüg yëydijc iñäy tecyma'tpi, caminaabi anajty yöy, com jadu'n anajty yma'xung'aty.

⁹ Je tecyma'tpi amido'ijtpy anajty Pablo y'ayuc, e Pablo ijxpy anajty co ymüd mibijcin nej jébi chögy.

¹⁰ Chi Pablo mic nimay:

—Tinaayig.

Chi je tecyma'tpi tüg tipy ytinaygugüiy, e chi ytigüiy yöyb.

¹¹ Co je mayjáy ajcxy ijxy nej Pablo anajty pa'mjäy ti yajtzögy, huin't ajcxy ytigüiy huambi jihuiybi müd Licaonia ayuc chachminaangixy:

—¡Dios ajcxy jadu'n nej jáy ti ycidaaccixy ma iich ajt!

¹² Yminaangixy co Bernabé je' anajty Júpiter, e je Pablo je' anajty Mercurio, com je' anajty capxp.

¹³ E je Júpiter teedy huidibi anajty tumb jim ma je Júpiter chajptijc cajppäbi, mimiñiñ toro ajcxy etz pijy. E je teedy miid je jäy ajcxy yhuindzigihuaangixy etz ojadadaangixy anajty Pablo etz Bernabé, yaj'ögaangixy je toro ajcxy.

¹⁴ Co Pablo etz Bernabé nejhuiñ, ca' ajcxy jäygidacy nej jäy anajty ajcxy y'ididzaangixy, chi ajcxy ci'm yhuít agiidziy, e ytiñiy ajcxy mayjäy'agujc yam chachminaangixy:

¹⁵ —iYëdijctijc ajcxy! ¿Nej co jada jadu'n m'idüztzixy? Nañ jadu'n iñch ajcxy jäyity, jadu'n nej miich ajcxy. Paady iñch ajcxy ti nmingixy ma miich ajcxy mgajp jigix ajcxy m'ixmadziy jada jadu'mbi huinma'ñ huidibi ca' choobaady ma Dios. E mijpidaaccixp je Dios juugypi huidi oyduñ tzajp etz naaxhuiñybi, je mejy etz tüg'óciy tijaty ya n'ixim.

¹⁶ Jecy'ajty Dios ixmajch je jäy ajcxy huen tünigixy nej tzojccixy.

¹⁷ Oy Dios anajty jayecy tiy'ajt co je' Diosity, jatuñ jadu'n yi oybi miid miich ajcxy ycixpi. Dios yi' yajtuub etz yecy oybi cosecha e xymooyim mijcajee huidi ngaayim n'uucim e xyajjotcugiyim.

¹⁸ Oy anajty Pablo jadu'n jadim tzachnimaangixy, ca'p ajcxy mimadacy co yi jäy ajcxy ca'p yaj'ó'ccixipy je toro co anajty yhuindzigihuaangixy.

¹⁹ Huin'it xii nijëjity judiojäy yja'ty, chooñ jim Antioquia etz Iconio. Chi ajcxy yajnimay je mayjäy co huen midziptzoongixy Pablo etz Bernabé. Chi mic'amy je mayjäy midziptzooñ Pablo etz cögäch ajcxy. Hue' ajcxy tijy ti anajty yaj'öccixy. Chi ajcxy oy ixjugucy cajppa'.

²⁰ Chi je apóstoles ajcxy jübigiy je Pablo, chi je' ypidigy, e ñicxy jadüg'oc cajpjoty. Com jabom Pablo etz Bernabé chooñ, ñicxy ajcxy jim Derbe.

²¹ Co Pablo etz Bernabé jadu'n capxhuäcxy je Jesucristo y'ayuc oybi jim Derbe, chi mayjäy ajcxy mijpidacy Jesús. Chi Pablo etz Bernabé ajcxy yhuimbijty Listra, Iconio, etz Antioquia.

²² Jim ajcxy jotmicmigapxy je mibijcpidijc ajcxy, e capxhuijy huen tügijp mibijccixy Dios y'ayuc, nimaangixy:

—Co ndigihuaanäm ma Dios y'ane'my copicy co nyajnjáxim may ayo'n.

²³ Cajp cajp majaty mibijcpidijc yajpaady jim Pablo etz Bernabé yajñibicy nijëjity yëdijctijc huen nigohuajc'ajtcixy je jäy ajcxy huidibi mijpidacp Jesús. Co anajty ti yajñibicy je' ajcxy huidibi nigohuajc'adipy, chi jaygay ajcxy y'ijty etz Dios mibijctzoy miid je' ajcxy ycixpi.

Pablo miid Bernabé yhuimbijctixy Antioquia jim Siria naaxjot

²⁴ Pablo etz Bernabé ñajxy ajcxy Pisidia oy ajcxy yja'ty jim Panflia.

²⁵ Chi Pablo etz Bernabé Jesús y'ayuc capxhuäcxi jim Perge, chi ajcxy ñicxy jim Atalia.

²⁶ Chi ajcxy jim ybarcotigiy ñicxcixy jadügtecy jim Antioquia ma anajty ajcxy ti yajñibigyii Dios chojcin miid je tung huidibi anajty ti yajcixcixy.

²⁷ Co ajcxy yja'ty jim Antioquia, chi ajcxy huomujcy je jäy ajcxy huidibi anajty mijpidaacp Jesús, e yajmüdmidyactay tüg'óciy nej anajty Dios ti ytuñ miid je' ajcxy ycixpi, nej anajty Dios ti yaj'ahuäch je tü'aa nej huaad mibicy ajcxy je huidibi ca' yjudiojäyity.

²⁸ Pablo etz Bernabé ijt ajcxy ooy jim jecy miid je mibijcpidijc ajcxy.

15

Mibijcpidijc ñayyöymujc ajcxy jim Jerusalén

¹ Je huin'it tiempo nijëjity jäy huidi tzoon Judea yja'ty ajcxy jim Antioquia, e ytiñiy yaj'ixpijcp ma ajcxy je huidibi mijpidaacp Jesús, yminaangixy: “Pen myajñidzögamy ajcxy yi m'alma, copicy co ajcxy myajty'ajtñihuipy jadu'n nej Moisés y'ane'my.”

² Chi Pablo etz Bernabé ñaymidziptzongooti ajcxy miid huidi anajty ajcxy tzomb jim Judea, e ca' ajcxy ñay'ayuc-huinijhuiyi. Chi jada' yajñibejti Pablo etz Bernabé etz jacjadyii mibijcpidijc huen ñicxy ajcxy Jerusalén yajtiydigiy ma je apóstoles ajcxy etz huidibi ajcxy nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jim Jerusalén.

³ Je mibijcpidijc huidibi anajty ajcxy jim Antioquia oy ajcxy tüjijphuohüy Pablo etz je' ajcxy huidi ñicx miid Pablo. Chi Pablo etz miid yjaymüdtijc ajcxy ñicxy, e ñajxy ajcxy Fenicia ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Yajmüdmidaaccixy je mibijcpidijc cajp cajp jadu'n nej jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity ti yjothuimbijctixy etz yajmij'adaangixy Dios. E tüg'óciy mibijcpidijc ooy ajcxy jäygidacy je Pablo y'ayuc.

⁴ Co Pablo etz Bernabé ajcxy yja'ty jim Jerusalén, chi je mibijcpidijc ajcxy cöbijci je apóstoles ajcxy, etz je' ajcxy huidi nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc. Chi Pablo yajmüdmidyactay nej anajty Dios ti ytuñ miid je' ajcxy.

⁵ Chi nijëjity fariseojäy, tiñi anajty mibijccixy Jesús, ytinayigy ajcxy juntijoty, e yminañ ajcxy:

—Copicy co huen yajtiy'ajttüy je jäy huidibi mibijcp Jesús huidi ca' yjudíojäyity, e copicy nyaj'ané'mim co huen ajcxy Moisés ycótújcín cuyduuni.

⁶ Chi ñayyöymujci je apóstoles ajcxy etz huidi ajcxy nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc, co capxyöyaangixy je fariseojäy y'ayuc nej yhuí'mip.

⁷ Ca' ajcxy tzojc ñay'ayuc-huinjihuiyi, chi Pedro ytinayígy yminañ:

—Migügtijc, mnejhuiyb ajcxy co jayhuin Dios ti xyhuin'ixyich ma miich ajcxy, jigix nyajnimähuibich jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity je Jesús yti'ajt oybi nej ajcxy y'alma nidzoocin paadipy.

⁸ E Dios huidi nejhuiyb jäy yjot yhuinma'ñ xyaj'ijxich je tiy'ajt co yejcy Espíritu Santo ma yi' ajcxy nañ tim jadu'n nej ytuuñ ma iich ajt.

⁹ Dios tú'ciy ytuñ müd iich ajt etz müd yi' ajcxy, müd co yi' ajcxy mibicy Jesús paady Dios yajhuaatzi ajcxy yjot yhuinma'ñ.

¹⁰ Jadachambi, ¿nej co ca' mhujnihuihuaangixy mibigaangixy nej Dios ytuñ müd huidi ca' yjudíojäyity? ¿Nej co adzip myajnihuidzaangixy je costumbre huidi ni iich ajt ni n'ap ndeedy ca' ti mímädägy nicxy cuydundaangixy?

¹¹ Janch iich ajt nmibijcim co müd je may'ajt huidi Jesús ti tuñ müd iich ajt ycixpi ti nbaatim n'alma nidzoocin. Nañ tim jadu'n je' ajcxy huidi mibijc Jesús huidi ca' yjudíojäyity ypaat y'alma nidzoocin müd je may'ajt huidi Jesús ti tuñ.

¹² Huin'it je jäy ajcxy y'amoday, y'amido'ijtcixy nej Bernabé etz Pablo nimiydaaccixy nej anajty Dios ti tuñ müd yi' ajcxy, jadu'n nej ajcxy ti yajtzögy pa'mjäy müd Dios ymic'ajt, etz jac tijaty mijhuinma'ñ huidi ti tuñ ma yi' jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity.

¹³ Co Pablo etz Bernabé ajcxy miydactay, chi Jacobo yminañ:

—Migügtijc mido'mbijcigich ajcxy iich n'ayuc.

¹⁴ Simón Pedro ti xyajmüdmiydaacim nej Dios may'ajt ti tuñ oga'n ma huidi ca' yjudíojäyity, co huin'ixy huidi yi' yjäy'adaanip ma yi' ajcxy.

¹⁵ Quipxy jada ñaybadyii müd huidi je Dios y'ayucnajtzcaxiiby jecy'ajty ycojay,

¹⁶ co jadu'n yminañ:

Co anajty jadu'n ti y'ocjadyii, chi nhuimbiditych ya naaxhuñ. Nyaj'oyihuibich jadüg'oc je naax cajp huidi David anajty y'ane'myb huidi anajty ti y'octigooybi jadu'n nej tüg'tijc huidi ti yciday. Ma David y'ap y'oc nyaj'a'oyihuibich jadüg'oc naax cajp, jadu'n nej jäy yti'ajt cojy huinjemybi.

¹⁷ Jigix jacjadyii jäy y'ojadadipy ajcxy yi' Dios. Nañ jadu'n je' ajcxy huidi ca' yjudíojäyity, huidi iich njäy'adaanip.

¹⁸ Jadu'n je Huindzin Dios jécyp jada tiy'ajt jadu'n yejcy.

¹⁹ Chi Jacobo yjacminañ:

—Paady iich jadu'n nmína'ñich co ca' huaad n'amayiyim ajcxy huidi ca' yjudíojäyity huidi ajcxy ti mijpidägy Dios.

²⁰ Hue' janchtiy tzoc nijayiyim co ajcxy ca' tzüdzipy huidi jäy yajhuindziigyb ídolos, etz ni ca' huaad migapxcixy huingbi töxyjäy, etz ni ca' huaad tzützcixy iyujc huidi jäy yöc-huidiybi, etz ni ca' huaad jicxcixy tijaty iyujc ni'py.

²¹ Jecy'ajty ixti chamni tüg'oc cajp, ji pin ihua'cxp capxhua'cxp Moisés yley majaty nayyöymujctac naag naag pocxinxi.

²² Chi je apóstoles ajcxy etz huidi nigohuajc'ajtp yi' mibijcpidijc, müd tüg'óciy Jesús yjäy pidacy ajcxy yhuinma'ñ co huin'ixaangixy nijéjity jäy ma je' ajcxy etz quexaangixy jim Antioquia quipxy müd Pablo etz Bernabé. Chi ajcxy yajnihejty Judas, huidi nañ jadu'n yajtiy Barsabás, etz müd Silas, yéydijctijc huidi ajcxy capxpaadip.

²³ E je' ajcxy yajmiguejy necy nej anajty ti jaay: "Iich ajcxy apóstoldijc, etz huidi nigohuajc'ajtp yi' mibijcpidijc, etz nidüg'óciy mibijcpidijc, cham iich ajcxy nguexy capxpocxin ma ajcxy mibijcpidijc huidi ca' yjudíojäyity huidi ajcxy tzinaayb jim Antioquia, etz huidi ajcxy tzinaayb Siria etz Cilicia ñaaxjot.

²⁴ Ti iich ajcxy nejhuiyich co nijéjity jäy ti xyñicxcixy, choñ ma iich ajcxy, ca' iich ajcxy ngótújcín mooy, e xy'amayiyixy jim müd y'ayuc, e xyajhuinma'ñytigöya'ñ ajcxy, co ajcxy xyñimaangixy co copicy co myajtiy'ajttühuip ajcxy m'ung, etz mbayóyipy ajcxy je Moisés ycótújcín.

²⁵ Paady iich ajcxy ti nnaygápxigixy nidüg'óciy co nyajnibedipyich nijéjity jäy huidi yajpaatp ma iich ajcxy co huen nicxy xy'ijxcixy niguipxy müd nmigügtijcich huidi ooy ndzocyich, je Bernabé etz je Pablo.

²⁶ Je huidi ajcxy yjuy'ajt ti yoxy ti toogy müd ajt nHuindzin Jesucristo ycixpi.

²⁷ E jadu'n yam nguexyich ajcxy Judas etz Silas, e yi' ajcxy ci'm xyajmüdmiydägyip tüg'óciy iich ajcxy n'ayuc.

²⁸ Ti je Espiritu Santo huinma'ñ pidägy ma ñch ajcxy nhuinma'ñ etz ñch ajcxy ti nhuinma'ñ nbidägyich, co ca' nyajñibigipy ajcxy tijaty ayuc tzaachypi, jëyi janchtiy je huidi copícyip.

²⁹ Copicy co ca' ajcxy mdzüdzipy huidi jäy yajhuindzigüyb ídolos, ca' ajcxy ñi'py mñicxixipy, ni ca' ajcxy mdzüdzipy iyujc huidi yöc-huüty ti y'ögy, e ca' ajcxy mmigapxtigooogyixipy huingbi töxyjäy. Pen mguydundaayb ajcxy jada ané'min, oy anajty mdungixy. E Dios ajcxy xypubedipy xypudigihuiy."'

³⁰ Jadu'n je' ajcxy huidi ti yajquexy ñicxy ajcxy jim Antioquía. Jim ajcxy huomujcy je mibijcpidijc, e yajcidigiy ajcxy je necy.

³¹ Co je mibijcpidijc je necy capxy, chi ajcxy ooy yjotcugiy müd je oybi ayuc tiibi anajty ajcxy yajñiguexyii.

³² Com Judas etz Silas hue' je' anajty Dios y'ayucnajtzcaxiybi, paady ajcxy yajjotcugiy jot'amij moy je mibijcpidijc müd je ayuc.

³³ Jecy ajcxy jim yhuäcxijpy, chi je mibijcpidijc müd ajcxy ycapxycijxy, yajmihuaniy ajcxy Dios, chi ajcxy yhuimbijtni ma anajty ti choongixy.

³⁴ Chi Silas yhuinma'ñypidacy co anajty yhui'ma'ñ.

³⁵ Nañ jadu'n Pablo etz Bernabé ijt ajcxy jim Antioquía, etz müd jac nijëjty ymigügtijc yaj'ixpij'ciditzcixy etz capxhuäc'iditzcixy je Huindzin Jesús y'ayuc yti'ajt.

Pablo mímetsz viaje

³⁶ Ti xii tiempo anajty ñajtzñinixiyñi co Pablo ñmay Bernabé:

—Jam'ajt ñmigügtijc co'ixiyim cajp cajp majaty ti ngapxhuäcxim Huindzin Jesús y'ayuc. Ooy njanejhuühua'ñich nej ajcxy yajpaady.

³⁷ Bernabé ymüd ñicxaamy anajty je Juan huidi yajtijp Marcos.

³⁸ E je Pablo ca' a'ixiy co müd ñicxip Juan, com ti anajty y'ocpuyödüütibi jim Panfilia, e ca' anajty ti yjacmüdyajtüyöyii je tung.

³⁹ E ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyi miñ xyipy. Chi Bernabé müdñicxy Marcos e ybarcotigiy ajcxy, chi ajcxy ñicxy jim Chipre.

⁴⁰ E je Pablo abicy huin'ijxy Silas huidi anajty müd ñicxa'ñ. Chi je mibijcpidijc müd ycapxycijxy, chi chooni ti anajty je mibijcpidijc yajmihuaniyii Dios,

⁴¹ chi ñajxy jim Siria ñaaxjot etz Cilicia ñaaxjot jot'amijmooy je mibijcpidijc.

16

Timoteo mijhuäcpejty je Pablo etz Silas

¹ Chi Pablo etz Silas yja'ty ajcxy jim Derbe etz Listra. Jim ajcxy paty tüg jäy huidi anajty yxii Timoteo huidi anajty mñipidaacp Jesús. Judíojäy anajty yta'ajtpy, e griegojäy anajty yteedy'ajtpy. Je' ytaj nañ mibijcipy anajty Jesús.

² Je jäy ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesús jim Listra etz jim Iconio ooy anajty oy nimiydaaccxy Timoteo.

³ Pablo ooy jatzojcy co Timoteo ycajäymüd'ajti. Chi Pablo yajtiy'ajttiyi Timoteo, jigix ca' ymijotmädyib je judíojäy huidi anajty ajcxy jim tzinaayb, com tüg'öciy ajcxy nejhuüy co griegojäy teedy'adyii.

⁴ Cajp cajp ma anajty ajcxy ñaxy yajmüdmüdaaccxy ajcxy je mibijcpidijc je cötujcin huidi je apóstoles ajcxy, etz huidi nigohuaj'ajt je mibijcpidijc jim Jerusalén.

⁵ Je' ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesús cajp cajp ñigi anajty yjotmicipjccixy, etz mñipidaaccxy Dios y'ayuc, etz ñimayiy'iditzcixy jabom jabom.

Pablo yhuin'ijx tüg Macedonia jäy

⁶ Je Espiritu Santo ca' a'ixiy ñicx capxhuäcxixy Dios y'ayuc jim Asia ñaaxjot. Paady ajcxy huingduum ñicxy yajyöyñajxy ajcxy Frigia ñaaxjot etz Galacia ñaaxjot.

⁷ Chi ajcxy jim yja'ty ma Misia ñaaxtziaba'n. Chi huinmay co ñicxa'ñ ajcxy Bitinia ñaaxjot. E je Espiritu yajnejhuüy ajcxy co ca' yi' tzozy co jim ñicxixipy.

⁸ Chi ajcxy jüyöyñajxy Misia ñaaxjot, chi ajcxy y'idacy jim Troas.

⁹ Chi Pablo cumäyjoty huin'ijxy tüg yëdyjic, huidibi yconaaxity anajty Macedonia, ytinay'ahuüy ma Pablo yhuinduu, e ycohuaniyii, ñimäyii: "Tun may'ajt ñicx jim Macedonia, e jim xypubedipy ñch ajcxy."

¹⁰ Co Pablo jadu'n huin'ijxy cumäyjoty, chi ñch ajcxy n'ixtay barco huidi ñicxamb jim Macedonia. Nhuinjihuiüy ñch ajcxy co jim Dios xyquéjcxixyich jigix jim ngapxhuäcxibich Jesucristo yti'ajt je oybi nej jëbi ajcxy alma ñidzoocin paadipy.

Pablo etz Silas jim Filipos

¹¹ Chi ñch ajcxy nbarcotigiy jim Troas ñicxy ñch ajcxy tiyi ma naax mejy'agujcpi huidibi anajty yxii Samotracia. Chi com jabom ajcxy nja'tyich jim Neápolis.

¹² Co ñich ajcxy jim ndzooñ, chi ñich ajcxy nicxy jim Filipos. Filipos hue' je' romanojã ycajp. Je' je' cãp jac mijpi ma je Macedonia ñaaxpa'. Jim ñich ajcxy nhuãcxijpy jecy.

¹³ Tüg sãbado nicxy ñich ajcxy cajppa', mihuingon tüg mijñi, ma anajty judiojã ajcxy mĩdity Dios ojadjttac. Chi ñich ajcxy n'ixtacy jim, e ngapxhuãcxich ajcxy Jesũs y'ayuc ma je tũxyãydjic ajcxy huĩdi jim anajty ajcxy ti yõymujccixy.

¹⁴ Je Lidia anajty y'amido'ijtp. Hue' je' anajty Lidia ycgajpity jim Tiatira, e ytocpy anajty ucy huit oy jatypi. Lidia yajmij'ajtpy anajty Dios, e je Huindzin Dios yajyungũyi yjot yhuinma'ñ, jigix amido'idĩpy nej Pablo Dios y'ayuc capxhuãcxĩ.

¹⁵ Je Lidia ñibejt mĩd tũg'õciy yjuugy ymĩgũg, chi ñich ajcxy xychuanĩy, e xyñĩmãaygixich:

—Pen minamb ajcxy co nmĩbicyich je Huindzin Jesũs, miin jãttaaccix ma ñich ndijc.

Chi ooy xychuanĩy ñich ajcxy, ixti cooni jim xyajhui'myich ajcxy.

¹⁶ Jadu'n yjajti tũg tecy co ñich ajcxy anajty ñicxy ma Dios ojadjttac, chi ñich ajcxy nbaty tũg tumbi tũxy'anãg mañ'ajt mĩdĩpi huĩdi ooy ytiygapxy. Ymĩd anajty yhuindzin ma ytuñ, e je yhuindzin ooy anajty ymeeñybaaty co je tũxy'anãg ytiygapxy.

¹⁷ Je tũxy'anãg ypanĩcxy chach yam Pablo etz ñich ajcxy ymĩnañ:

—Jada yẽydjic Dios tzajpjtopy ajcxy ymidumyb. Capxhuãcxĩ ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej jẽbi ñich ajt n'alma nĩdzocin paady.

¹⁸ Canaag xĩ jadu'n ñich ajcxy xychach'amayĩy. Co Pablo chijpin, chi yhuãc-huimbijty nimay je mañ'ajtmĩdĩpi:

—Mĩd Jesucristo yxĩ n'ane'myich, pidzim ma jada tũxy'anãg.

Tĩm huin'ĩtiy je ca'oybi yajyõyduuty je tũxy'anãg.

¹⁹ Co je tũxy'anãg yhuindzin jadu'n ijxy co ca' y'ocmeeñybadaani, chi mĩd je' ycxĩpi ajcxy majch Pablo etz Silas, e yajnicxy ajcxy ma je tungmĩdĩpi ma je' ajcxy y'agujtjic.

²⁰ Co ajcxy jĩlby mĩdja'ty ma je tungmĩdĩpi, chi ymĩnañ:

—Jada yẽydjic ajcxy judiojã jada, nigoo ajcxy ñaax yajmãty ycajp yajmãty,

²¹ etz yaj'ixpicxy ajcxy costumbre huĩdi ca' huaad ñich ajt ngõbjicim, e nihuaad ngatuunim, com hue' ñich ajt romanojãy.

²² Chi je mayjã ajcxy mĩddzĩptzoon Pablo etz Silas, e je tungmĩdĩpi ni'ane'mdiy co huen ajcxy yajñjẽñ yaj'ixjẽñ huen yajhuojpcixy mĩd matz.

²³ Co ajcxy huojptay, chi pidacy ajcxy pujxtigoty, e ane'my ajcxy pujxtjic huindzin co huen cuend'ajtcixy yajxon.

²⁴ Co je pujxtjic huindzin ypaati je cõtujcin, chi pidacy Pablo etz Silas jac jĩlby õc'am, e chi ajcxy ixmajch co'adzĩty ytecy ma je quipy huĩdi yxĩ cepo.

²⁵ Chi jadu'n yjajty mĩjcutz anajty, co Pablo etz Silas chach Dios ojadjtcixy chach huin'ĩgixy yi Dios, e jacjadyi machyjã chach amidoo'ijtcixy.

²⁶ Chi timitiini uyx huinxĩty pujxtjic poch. Chi y'ahuaatztay je pujxtjic agi', e y'adzĩtuttay je cadena ma tũg'õciy machyjãy.

²⁷ Chi oy ymãhuijy je pujxtjic huindzin. Co jadu'n ijxy ac'ahuãdz pujxtjic aguu, chi yajpidzĩmy y'espada ñayaj'õga'ñyi anajty. Com hue' anajty tijy ti je machyjã yqueectãy.

²⁸ Huin'it Pablo mic'amy mĩgapxy je pujxtjic huindzin nimay:

—Ix nej mnayduuni, cheeby ajcxy nĩdũg'õciy.

²⁹ Chi je pujxtjic huindzin pijctzoy jĩn, e ytiĩy poyĩy pujxtigoty, janch tziyuuyb mĩd tziĩfĩ. Chi ycoxtĩnay'ahuiy ma Pablo etz Silas ajcxy yhuinduu.

³⁰ Chi yajpidzĩmy Pablo etz Silas, e yaj'amidooy:

—Huindzin, çti ñich jẽbi nduñ jigix nĩdzocin nbãadĩbich?

³¹ Chi je' ajcxy mĩnañ:

—Mĩbic Huindzin Jesũs etz mbaadĩpy nĩdzocin, miich etz m'ungdõxyjic.

³² Chi ajcxy yajnimay je Huindzin Jesũs y'ayuc tũg'õciy pinjaty anajty jim ma je pujxtjic huindzin ytiyc.

³³ Mĩjcutz je pujxtjic huindzin puji je Pablo ajcxy chaach'au, e chi je pujxtjic huindzin ñĩbejtay ajcxy mĩd y'ung ytõxyjic.

³⁴ Chi je pujxtjic huindzin yajnicxy Pablo etz Silas ma ytiyc, yajcaay yaj'uucy ajcxy. Ooy anajty ajcxy yjotcujcity nĩdũg'õciy, com ti anajty mĩbjccixy Dios.

³⁵ Com jabom je mĩjtungmĩdĩpi quejxy mutztungmĩdĩpi jim ma pujxtjic huindzin mĩd cõtujcin huen najtmadzĩyigixy Pablo etz Silas.

³⁶ Chi je pujxtjic huindzin nimay Pablo:

—Ti je tungmĩdĩpi quexy cõtujcin co jẽbi nnajtmadzĩyich miich ajcxy. Nicxcix jotcujc.

³⁷ Chi Pablo mĩgapxy je mutztungmĩdĩpi, e chi nimay:

—Romanojäy ñich ajcxy. Yi cajtungmüdpí ti xyhuopyich müid matz mayjäy agujc, ni ca' jayijp ti xytidyduñich, e ti xypidägvich pujxtigoty. ¿Nej co jadachambi xyñajtmadzihuañich ameechi? Ca' jadu'n y'óyity. Huen mijtungmüdpí ci'm müñ xyajpidzimgixich ñich ajcxy.

³⁸ Chi je mutztungmüdpí cijx nimiydactäy ma mijtungmüdpí tüg'óciy Pablo y'ayuc. Chi ajcxy ñay'adzigiñiyi co nejhuiy co Pablo etz Silas hue' je' anajty ajcxy romanojäy.

³⁹ Chi je mijtungmüdpí ñicxy ci'm oy capxjotcidägy je Pablo etz Silas. Chi yajpidzimy pujxtigoty, e pijctzoy may'ajt huen huingduum ñicxcixni.

⁴⁰ Co Pablo etz Silas ypujxtjcpidzimy, chi ajcxy ñicxy ma Lidia ytijc. Jim ajcxy jadu'n ijxy mibijcpidijc, e jot'amijmoy ajcxy. Chi ñicxcixni.

17

Jim Tesalónica yjajti ooy capxy ayuc, ca' nay'ayuc-huinñihuiñi

¹ Pablo etz Silas ajcxy ñajxy Anfipolis, etz Apolonia, chi ajcxy yja'ty Tesalónica. Jim anajty judíojäy ajcxy tüg ñaymujctac.

² Com jadu'n anajty costumbre müidity, Pablo ñicxp anajty ma judíojäy ajcxy ñaymujctac sábado xii. E tugüig sábado xii jim capxy miydacy müid je' jim Tesalónica.

³ Hue' anajty müid miydaaccixy jadu'n nej jaybecyity ma Dios ñecy co Cristo copicy ayo'n yajnaxtähuiy, e chi y'ögipy, huin'it yjugypigipy. Chi Pablo ymíñañ:

—Je Jesús huídibi y'ayuc ngapxhuäcxibich, je' je' je Cristo.

⁴ Nijëjity judíojäy ymibijc ajcxy e mijyöybejty ajcxy Pablo etz Silas. Nañ jadu'n may griegojäy huídí anajty Dios yajmij'ajtp, etz maytöxyjäydijc huídijaty oy ymijpidacni ymijnicxpejt etz mibijc ajcxy Pablo etz Silas y'ayuc.

⁵ Je judíojäy huídí anajty ca' ymibicy, yjotmätcoty ajcxy. Huomujcy ajcxy amügy jäydijc etz jibic jäydijc, etz naax cajp yajmättay, anejptuuti agojxtuuti ajcxy Jasón ytijc'aguu tzach'ixtaaygixy Pablo etz Silas.

⁶ E co ca' ajcxy paty Pablo etz Silas, chi ajcxy majch Jasón etz jacjadyii mibijcpidijc. Adzip ajcxy yajñicxy pahuijch pajugujcy ajcxy jim ma cajp tungmüdpí. Yam chachmínaangixy mic:

—Jada jäy ajcxy je' huídí tzachyajhuinma'ñydgooyb tüg'óciy naax cajp, nañ iyabaad ajcxy ti ymiingixy.

⁷ Jada Jasón ti Pablo etz Silas jim yajjättägy ma ytijc, tüg'óciy ajcxy müiddzip'adyii je César huídí ane'mb, ymínaangixy co ji jadüg rey, je' je' je Jesús.

⁸ Co jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yajyumügy yaj'oxigy cajpjäy etz je tungmüdpí ajcxy.

⁹ Chi Jasón etz ymigügtijc yajmeeñeyecy, chi najtmadziiy ajcxy.

Pablo etz Silas jim Berea

¹⁰ Co oy ycodziy mic'amy yi mibijcpidijc yajpidzimy ajcxy cajpjoty Pablo etz Silas, e quejxy ajcxy jim Berea. Co ajcxy jim yja'ty, chi ajcxy ñicxy ma judíojäy ñaymujctac.

¹¹ Jim Berea judíojäy ajcxy yjacmüid oyjot oyhuinma'ñ, ca'ydí judíojäy ajcxy jim Tesalónica. Je Berea jäy ajcxy ycöbijc ajcxy Jesús y'ayuc ymüid oyjot oyhuinma'ñ. Jabom jabom ixtaaygixy ma yjaybetyity ma Dios y'ayuc pen janch jadu'n ymíñañ nej Pablo yaj'ixpicy.

¹² May judíojäy ymibijcy etz may griegojäy huídibi ooy ymijpidacni nañ jadu'n ymibijcy, töxyjäydijc etz yéydijctijc.

¹³ Co yi judíojäy jim Tesalónica nejhuiy co Pablo nañ jadu'n Dios y'ayuc capxhuäcxí jim Berea, chi ajcxy jim ñicxy, etz yajyumügy yaj'oxigy je cajp jäy ajcxy.

¹⁴ Mic'amy ajcxy, je mijpidaacpi Jesús, yquejx Pablo mic'amy, huen ñicxy jim ma mejypa'. Chi Timoteo etz Silas yjac-hui'my ajcxy jim Berea.

¹⁵ Je huídibi ajcxy Pablo yajmüid'ajt ymüidnicxy, müid ñicxy ajcxy ixti cooni yja'ty jim Atenas. Huin'it ajcxy yhuimbijty müid tüg ayuc co huen Timoteo etz Silas ñicxy minaybadyii Pablo jim Atenas janch mic'amy.

Pablo jim Atenas ahuijxy Silas etz Timoteo

¹⁶ Co anajty Pablo ahuijxy je Silas etz Timoteo jim Atenas, ooy anajty ytajy ymay co ijxy nejhuiy co je cajp müid ooy may quipychech, tzaadzech, etz oori oyduñ huídí ajcxy dios'ajtpy.

¹⁷ Paady Pablo nimiydacy Jesús ma yi judíojäy ñaymujctac müid je judíojäy etz jacjadyii jäy huídí Dios miyaaxp ojadajtp. E jabom jabom müid miydaaccixy pinjaty y'oymujcp cajp cujc.

¹⁸ Nijëjity ixpicytijc ñay'ixquípigixy y'ixpicin müid Pablo. Jim huídibi ni'ixpigüyb epicüreo ixpicin, etz cham huídí ni'ixpigüyb estoico ixpicin. Chi ajcxy nijëjity ymínaangixy:

—¿Ti jada jada' ajt xyajñimaayim jada yéydijc capxymaaybi?

Chi jadyii ymínaangixy:

—Hue' jada ycapxhuäcxyp huingbi dios y'ayuc.

Jadu'n ajcxy yminañ co Pablo nimiydacy Jesús etz jadu'n nej jäy yjugypicy huidijaty ti y'öccixyp.

¹⁹ Chi ajcxy miidnicxy Pablo ma je it ma je ixpicytijc ñaymugyii huidi anajty yxii Areópago, chi ajcxy Pablo nimay:

—Eñej jébi njátcixich jada jemybi ixpicin huidi miich mmimimb?

²⁰ Com ti iich miich xyajnamaaygich ayuc ca'pi yhuinjihuñity, e nejhuihuaamyich ajcxy nej yhuimbizimiy tüg'óciy jada ayuc.

²¹ Tüg'óciy Atenas jäy etz nañ jadu'n huidi ajcxy jim adzinaayb, ca' anajty ni ti tungixy, jëyi nigooobi amido'itcixy etz miydaaccixy jemybi ayuc tiy'ajt.

²² Huin't Pablo ytinayigy mayjäy aguic jim Areópago, e yminañ:

—Atenas jäy, n'ixypich co miich ajcxy ooy myajmij'ajtcixy canaagnax huidibi miich ajcxy mdios'ajtpy.

²³ Com ti xii ya n'ixyich canaagnax huidi ajcxy m'ojadajtpy, chi ti nbaatyich tüg altar ma jadu'n yjaayity: “Je Dios huidi ca' pin ix'y'adyii.” Je Dios huidi miich ajcxy m'ojadajtpy, e ca' ajcxy m'ix'y'adyii, jada je' huidi ynajnamaayb ajcxy.

²⁴ Je Dios huidi oyduñ naaxhuñybi etz tzajp etz jac tijaty, yi' je' nihuindzin'ajttayb tüg'óciy. Je Dios ca' chinäy ma tzajptijc huidi jäy ajcxy cojpy.

²⁵ Dios ca' ni ti yajtigoy'ity huidi naaxhuñyjäy jamöhuaanip. Dios yi' yejcp jugy'ajtin etz huidibi nxejim, etz tüg'óciy tijaty.

²⁶ E tügpi ni'py tügpi jot ti yaj'oyiy tüg'óciy yi jäy, jigix huen tzinaaygixy huindu'my naaxhuñ. Dios tiy'ajt yejcp nej xii tiempo yöyipy, e ma jäy jébi huaad chinaaygixy,

²⁷ jigix ixtáaygixipy Dios, jadu'n nej jihuiy ixtaaygixy tondäy xajtäy, com ca' je' jiguemity ma iich ajt nidüg nidüg.

²⁸ Dios ycixpi iich ajt ndzinaayim nyücxim etz nji'ajtim, com jadu'n minañ miich ajcxy mboeta, huidibi iiy yajcojpy: “Dios iich ajt xy'ung'ajtim xy'anäg'ajtim.”

²⁹ Pen Dios iich ajt xy'ap'ajt xy'oc'ajtim ca' huaad nhuinmañ nbidaacim co Dios yjaduñity nej oori oyduñ, plata oyduñ, etz tzaadzech quipychech huidi jäy ti yaj'oyiy miid yci'mhuinmañ.

³⁰ Dios ca' miidity jotcöduuyb je jäy chuuhuinmañ tiibi ñajxni. Jadachambi ane'mb Dios hueñytimma'amyity huen jäy ajcxy jothuimbijtcixy.

³¹ Com ti Dios yajnihuinmayiy tüg xii mina tiydunañ yi naaxhuñybi jäy miid je yëdyic huidibi ti huin'ixy, jada tiy'ajt Dios ti yaj'ixy yajnejhuñy tüg'óciy jäy co ti yajjugypicy Jesús co y'o'cy.

³² Co ajcxy jadu'n midoy co yi öcpi yjugypigipy, chi nijëjity ytigiy nixiicpi yajxiicpi. Chi jacjadyii yminaangixy:

—Huaad iich ajcxy n'amido'idipyich miich m'ayuc mina anajty jadüg'oc.

³³ Chi Pablo jim chooni ma je' anajty ajcxy.

³⁴ Chi nijëjity jäy ypadzooni huidi anajty ti mibicy Pablo y'ayuc. Ma je' ajcxy jim anajty tüg jäy huidibi anajty yxii Dionisio, yi' je' anajty tungmaid jim Areópago. Nañ jadu'n tüg töxyjäy huidi anajty yxii Dámaris ypadzooni, etz jacjadyii jäy.

18

Chi Pablo ñicxy jim Corinto

¹ Co jada jadu'n ytuni yjajti, chi Pablo chooni jim Atenas, ñicxi jim Corinto.

² Jim minaybaati tüg judíojäy huidi anajty yxii Aquila, Ponto anajty ycogajpity, namja'tni anajty miid ytöxyic Priscila. Jim anajty ti chongixy Italia ñaaxjot, jëgixpi co je mi'ane'mbi, Claudio, pidacy cötujcin co huen tüg'óciy judíojäy pidzimdaaygixy jim Roma. Chi Pablo oy cogapxiy Aquila.

³ Aquila etz Priscila ytung'ajtpy anajty cochactijcxuyii, com nañ cochactijcxuuyb anajty Pablo, paady Pablo jim yhui'my miid je' ajcxy. Chi ajcxy tú'ciy ytuuñ.

⁴ Tüg tüg sábado xii Pablo ñicxy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac yajmiidmiydaaccixy Jesús y'ayuc ytiy'ajt etz capxjotcidaaccixy judíojäy etz nañ huidi ca' yjudíojäyity.

⁵ Co ajcxy Silas etz Timoteo y'ajty jim Corinto, choon ajcxy Macedonia, chi Pablo adügijp ytigiy ayuccapxhuäcxpi ma judíojäy ajcxy co Jesús je' je' je Cristo huidi je' ajcxy chach'ahuixyp.

⁶ E je judíojäy ajcxy ytigiy jotma'tpi, tzipcaxpi ahua'ngapxi. Chi Pablo yhuit huinxijty, je' je' je tiy'ajt co puyöydüdaani ajcxy, e chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy miid mgi'mbocy ajcxy myajtigoya'ñ yi m'alma. Iich ca' ti pocy nmídidyich ma miich ajcxy. Cham nicxy Dios y'ayuc ngapxhuäcxich ma huidi ca' yjudíojäyity ajcxy.

⁷ Chi Pablo yöybojtni ma judíojäy naymujctac, chi ñicxy ma Justo ytijc. Justo ooy anajty Dios miyäxy ojadaty, e ymiid anajty ytijc mihuington je judíojäy ñaymujctac.

⁸ E Crispo, je judíoäy ñaymujctac huindzin, ymibijc je' je Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt, müd tüg'óciy y'ung y'anäg, yjuugy ymigüg. Nañ jadu'n nijéjity Corinto jäy co midoy Jesús y'ayuc, chi mibijcy e ñibejty ajcxy.

⁹ Chi je Huindzin Dios nimay Pablo cumäyjoty:

—Ca' mdzigä, capxhuäcx'aditz n'ayucich, e ca' mni'amoñ.

¹⁰ Com ñich müch nbudedipy, ca' pin jot müd'adipy nicxy nejaty xytuñy. ñich may ñich ya nmüidity jäy ma jada cajp.

¹¹ Chi Pablo yhu'i'my jim Corinto tüg jimijt jacup, yaj'ixpicjy jäy je Huindzin Dios y'ayuc ytiy'ajt.

¹² Huin'it tiempo co Galiön ygobernador'ajty jim Acaya ñaaxjot, chi judíoäy ajcxy midziptzoñ je Pablo, yajnicxy ajcxy ma cötujctac.

¹³ Chi ajcxy nimay je gobernador:

—Jada yéydijc tzach jäy yaj'ixpicjy co ca' ycopicyity yajcuydunipy Moisés ycötujcin huidi jaybety ijtp.

¹⁴ Pablo capxamb anajty co oy yi Galiön nimäy ajcxy je judíoäy:

—Pen yi Pablo ti ytundigooy o mijpocy ti tuñ, huin'it nmijpidägibich müch ajcxy m'ayuc, müch ajcxy judíoäy.

¹⁵ Pen je Cristo y'ayuc etz müch ajcxy mgötujcin myajtzibñiyb myajcapxyñiyb, ca' ñich huaad nyajtigiyñiyb yñibñi huinma'ñ.

¹⁶ Chi je gobernador y'ané'min pidacy co huen judíoäy ajcxy yajpidzimdäyii ma je cötujctac.

¹⁷ Huin'it tüg'óciy griegojäy ma je cötujctac huijtzpidzñimyb je Sóstenes, yi judíoäy naymujctac huindzin, e chi ajcxy cujy jibijpy huingoxy jipcojxy ma gobernador yhuinduu, e Galiön ca' tuñycuenti.

Pablo yhuimbijtni Antioquia, e yajtzondacy midugügpi viaje

¹⁸ Jac-huäcxijp Pablo jecy jim Corinto. Chi yhuinma'ñypidacy co chonaani. Chi ycapxycijxni müd je mibijcpidijc, e chi ybarcotigüñi ñicxni jim Siria ñaaxjot. Ñicxni quipxyi müd Priscila etz Aquila. Jim Cnecrea, ca'ni anajty ybarcotigüñi, Pablo yajcöme'px cözda'm co anajty cuyduñ yhuandaacin.

¹⁹ Co ajcxy yja'ty jim Efeso, chi Pablo ñay'ixmajtz ajcxy müd Priscila etz Aquila, e ñicxy ma je judíoäy ajcxy ñaymujctac. Chi müdmıydacy je judíoäy ajcxy huidi jim anajty ti ñayyömjüjcgixy.

²⁰ Chi je judíoäy ajcxy jim Efeso cohuanñiy co huen jac-hui'my, e Pablo ca' a'ixñiy co yhuimipy.

²¹ Chi Pablo ycapxycijxni müd je Efeso jäy, chi ymñañ:

—Copicy co jim xii nyajnaaxa'ñiyich Jerusalén, e nhuimbidipyich jadüg'oc ma müch ajcxy, pen Dios jadu'n tzojcp.

Chi Pablo ybarcotigüñiy chooni jim Efeso.

²² Co anajty ti ypättigiy jim Cesarea, Pablo nicxy Jerusalén co anajty capxpcxaangixy je mibijcpidijc, chi mic'amy idaacni jim Antioquia.

²³ Jim hueeni yhuäcxijpy, chi choñ jadüg'oc ñicxy cajp cajp ma Galacia ñaaxjot etz Frigia ñaaxjot jotmicmigapxcixy tüg'óciy yi mibijcpidijc.

Apolos Dios y'ayuc capxhuäcxni jim Efeso

²⁴ Huin'it tiempo yja'ty jim Efeso tüg jäy huidi anajty yxii Apolos, hue' anajty ycgóájpity Alejandria. Ooy anajty oy ayuc capxhuäcxny. E yajxon nejhuyidäy Dios y'ayuc huidi jaybety ijtp.

²⁵ Apolos ooy anajty ixpicyity ma Huindzin Jesús y'ayuc e ooy yjotmiccapxy, oy anajty yaj'ixpicjy nej je Huindzin Jesús yja'ty y'ayoy. Oy jéda'ajty anajty janejhuyñ nej Juan, je Bautista, jäy ajcxy yajñibejty.

²⁶ Chi Apolos ytiyñiy capxpñi miydaacpi ma je judíoäy ajcxy ñaymujctac janch ni ca' chigüñy chöyduñ. Chi co Priscila etz Aquila ajcxy midooy Apolos y'ayuc, chi ajcxy yajnicxy ahuingujc, chi ajcxy oy yajmüdmıydägy jac-huädz Dios y'ayuc ytiy'ajt.

²⁷ Chi co Apolos anajty ñicxa'ñ jim Acaya ñaaxjot, chi je mibijcpidijc jotmicmigapxy, e pubejty ajcxy. Chi ajcxy nijayñiy je mibijcpidijc huidi ajcxy jim Acaya, huen ajcxy cöbigipy yajxon je Apolos. Co Apolos yja'ty jim Acaya ñaaxjot, chi ypubejti ooy pin anajty mibijcp Jesús y'ayuc, com Dios anajty may'ajt ti tuñ ma je' ajcxy.

²⁸ Chi je Apolos oy capxpidizimay mayjäy agujc co ca' yjanchity nej anajty ajcxy judíoäy yhuinma'ñ müidity, co Jesús ca' je' yjéjity je Cristo. Je Apolos jim je' mic'ajt tzachpaady ma Dios y'ayuc ycojaayity co Jesús je' je' anajty je Cristo huidi anajty ajcxy y'ahuixjyp.

19

Pablo may mibijcpidijc minaybaati jim Efeso

¹ Jim Corinto anajty Apolos, co Pablo tegyi'm yajyöyñajxy mijyuugjot, chi oy yja'ty jim Efeso. Chi jim paty may mibijcpidijc.

² Chi Pablo y'amidooy je mibijcpidijc:

—¿Nej ti xy'adigiyy xyjottigiiy je Espiritu Santo taab ajcxy mmibijcy Jesús?

Chi ajcxy y'adzohuimbijty:

—Ni ngamidooyñi ñich ajcxy pen ji Espiritu Santo.

³ Chi Pablo y'amidooy ajcxy:

—¿Ti ñibejtin müich ajcxy mbaad?

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je Juan, je Bautista, ñibejtin.

⁴ Chi Pablo yminañ:

—Juan jäy yajñibejt je', je' je' je' tiy'ajt co huen jothuimbijtcixy. E ñimaaygixy anajty co huen ajcxy mibigipy je Cristo huidi jacmiinamni. Je' je' je' Jesús, je Cristo.

⁵ Co jada ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy oy ñibejty müid je Huindzin Jesús yxii.

⁶ E co Pablo cñixajy ajcxy, huin'it je Espiritu Santo y'adigiyy yjottigiiy ajcxy. Chi ajcxy ytiigiyy capxpi miydaacpi tigachyjaty ayuc, e capxhuäcxy anajty ajcxy Dios y'ayuc.

⁷ Jëyi anajty ñimajmetz yëydijtcijc huidibi ajcxy ñibejt.

⁸ Tugig po' Pablo jim yhuäcxijpy, e yöydiib anajty ma judiojy ajcxy ñaymujctac capxhuäcxy Dios ytiy'ajt janch huinmic jotmic. Chi capxjotcidägy mayjäy müid Dios ytiy'ajt.

⁹ Nijëjity jotjuuñydijc ca' ajcxy ymibijcy, jëyi ajcxy jibic tzachnigapxy Jesús ytiy'ajt ma jäy ajcxy yhuinduu. Chi Pablo puyöyduutcixni. Chi abicy yajnicxy je mibijcpidijc ma tüg escueltcijc. Hue' je' je' je' escuela huindzin anajty yxii Tirano, e jim Pablo Dios y'ayuc anajty capxhuäcxi jabom jabom.

¹⁰ Mejtz jimijt jadu'n jim chachyaj'ixpijcy, e tüg'óciy jäy ma je Asia ñaaxjot ymidoday ajcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, je judiojy etz huidi ca' yjudiojyity.

¹¹ E Pablo mayba'mjäy yajtzooocy müid Dios ymic'ajt etz ooy mijhuinma'ñ ytuñ.

¹² Ixti yajnicxy anajty ajcxy yhuít etz ypaayi huidi Pablo ñinix anajty ti ypadyii, e yajpaatcixy anajty pa'mjäy, e je' anajty müid choocixy, e nañ je' anajty müid ca'oybi ypidzimy ma jäy ajcxy y'ay yjot.

¹³ Chi nijëjity judiojy huidi anajty huidijtp tzozydumbi, huidibi anajty yajpidzimgixyp ajcxy ca'oybi, jayajtzögaañ tüg pa'mjäy müid je Huindzin Jesús yxii co huen yajyöydüdyii je ca'oybi. Chi ajcxy ñimaygixy je ca'oybi:

—ñich müich yam ñimaayb müid Jesús yxii, je huidi Pablo ycapxhuäcxp, yajyöydüt jada jäy.

¹⁴ Jadu'n anajty y'iditcixy je Esceva ymang ajcxy, je nihiuxtujcpi ajcxy. Je Esceva hue' je' anajty judiojy etz nihuindzin'aty teedy'adii.

¹⁵ Co je Esceva ymang ajcxy migapx je ca'oybi, chi je ca'oybi y'adzooy:

—N'ix'atypich je Jesús, e nnejhuuñybich pin je' Pablo, e müich ajcxy, ¿mbin müich ajcxy?

¹⁶ Chi je yëydijc huidi ca'oybi anajty müid, ytiycpiy tüg ma je' ajcxy, ymimadactay je nihiuxtujcpi, e yqueectay ajcxy ma je tijc niñuädz ixhuädz etz tzaachi.

¹⁷ Tüg'óciy jäy ajcxy huidi anajty tzinaayb jim Efeso, judiojy etz huidi ca' yjudiojyity nejhuyday ajcxy, chi ooy ajcxy chigiy e ñimiydaaccixy e cömaaygixy je Huindzin Jesús yxii.

¹⁸ E mayjäy huidi mibijc Jesús y'ayuc ooy ajcxy ypocy nigapxtay, jadu'n nej anajty yi jibic mañ'ajt ajcxy ti mi'ijtcixy.

¹⁹ E mayjäy tiibi anajty capxy je mañ'ajt necy yajminday tüg'óciy e no'ctay je necy ma jäy ajcxy yhuinduu. E co ajcxy maymujcy je libro tzou, chi naybaati jada' huixchiguipx majc mil plata meen (moneda mexicana naybaati jacnaxy jahueenjaty ycatüg migo'px jamajcmocx tüg mil).

²⁰ E je Huindzin Jesús y'ayuc ñigi anajty yhuäcx'idich, ñigi ymijtcigiy'idich.

²¹ Co anajty jadu'n ti ytuñyii ti yjadyii, chi Pablo yhuinma'ñypidacy co nicxy cogapxihua'ñ je mibijcpidijc jim Macedonia etz Acaya. Chi anajty yjacnicxa'ñ Jerusalen e jadu'n yminañ co jim chondäga'ñ jadügtecy e ñicxa'ñ jim Roma.

²² Chi quejxy jim Macedonia mejtz je ypubejtpi, Timoteo etz Erasto. Chi Pablo je' yjac-hui'my jecy jim Asia.

Canay'ayuc-huinñihuiñi jim Efeso müid Dios y'ayuc ycipxi

²³ Huin'it tiempo tzip oy pidicni jäy y'ocymügni y'oc'oxügni müid Huindzin Jesús y'ayuc ycipxi.

²⁴ Co je', je plateri huidi anajty yxii Demetrio, yaj'oyiy anajty ac plata Diana chajptijc'ung, e jadu'n anajty Demetrio etz jacjadyii jäy oy ymeeñybaatcixy müid je ytung.

²⁵ Chi Demetrio huomujcy ymügütcijc je huidi jadu'mbi tung tumb, ñimay ajcxy:

—Migütjic, mnejhuuyb ajcxy co müid jada yaabi tung huidi ich ajt nduunim, jada müid jotcujc ndzinaayim njugy'ajtim.

²⁶ E müich ajcxy m'ixjpy mnejhuuyb co je Pablo chach yaj'ixpjicy co ca' yi' diosity huidi jäy ajcxy yajcojpy. E Pablo ti ooy mayjäy capxjotcidägy, canan yaayi Efeso, nañ jadu'n ma tüg'óciy Asia naaxjot.

²⁷ Mij jada xyajtjogyaanam ma ich ajt n'adogii e nañ jadu'n je mijpi dios, je Diana, ytigoyipy, ca' ni pin occapxpaatnipy, je huidi cham mayjäy y'ojadajtpy tüg'óciy ya Asia ñaaxjot etz huindu'my naaxhuifübi.

²⁸ Co jadu'n ajcxy midoy, chi ajcxy ooy yjotmätcooty, chi ytigiiy ajcxy huambi jihuiiyb, chachminaangixy:

—jCömay jada Diana, yi efesiojäy ydiosa!

²⁹ Chi ajcxy yajhuinmänydigoyday je cajp jäy e majch ajcxy je Gayo etz Aristarco, huidi tsoon Macedonia, metz yëydjic, huidi Pablo anajty ajcxy ymüid huidijtpy. Chi je cajpjäy ooy pahuijch pajugujcy ajcxy je Gayo etz Aristarco, yajnicxy ajcxy ma agujctjic huinduu ma jäy ñaymugyii.

³⁰ Chi Pablo yjatigihuaañ jäy agujc, müidcapxa'ñ müidmiydäga'ñ anajty je mayjäy. E je mübijcpidijc ca' ajcxy a'ixiiy nicxy jiihy ytigiiy.

³¹ Nañ jadu'n nijëjity Asia mijtungmüidpi huidi anajty Pablo müid ñaymigüg'adyii, yajniguejxy ayuc, co ca' huaad ñicxy ma jäy ñaymújicigixy.

³² Je mayjäy tügmucy anajty jicixy, ooy anajty yhuaangixy yjihuiiygixy, ca' anajty ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiiygixy. E je jacmaaybi ni ca' anajty nejhuiiygixy ti co chachnaimújicigixy.

³³ Nijëjity jäy huidibi anajty ajcxy mayjäy agujc, je ajcxy yajmüidmiydactay je Alejandro ti anajty tuunip jajtip. Chi je judío jäy ajcxy tijpidzimy je Alejandro ma mayjäy agujc. Chi Alejandro címüid tiy'ajt yejcy co huen amongixy. Je' anajty ñigapxtüdamy judiojäy ajcxy.

³⁴ Co je mayjäy nejhuiy co je' je' yjudiojäyity, chi ajcxy ytigiiy huaambi jihuiiybi jahuenjaty ycamejtzhority, yminaangixy:

—jCömay ooy yi Diana, yi Efeso jäy ydiosa!

³⁵ Chi je cajp jaaybi co anajty je jäy ti yaj'amoongixy hueeni, chi ajcxy nimay:

—Efeso jäy, tüg'óciy yi naaxhuifüjäy nejhuiy co jada Efeso cajp yi' cuend'ajtp yi Diana chajptjic, je' Diana huidi ooy ti yajcömay, etz yi Diana ñinix huidi cä'u tzajpcixy.

³⁶ Ca' huaad ni pin ymina'ñ co ca' yjanchity. Amongix, ca' ti mdüngixipy pen ca' jayjip yajxon mhuinmaaygixy.

³⁷ Com jada yëydjic ajcxy tiibi myajmiingixy, ca' ma ytundigooygixy, ca' yi' ma ajcxy jibic capxcixy ma müich ajcxy mdiosa Diana.

³⁸ Pen Demetrio etz huidijaty müid ytuñ pen ymüid xihuin müid pinjaty, paady tungmüidpi etz tiydundac jiiijity. Jëbi nigapxy ma tungmüidpi, jëbi miñ xyipy ñayñigapxtüutigixy.

³⁹ E pen huingbi ayuc huidi müich ajcxy mbijctzooyb, copity jada y'oyihuipy ma jäy naymugyii.

⁴⁰ Ymüid jada ayo'n co nicxy nayyaxihuim co jäy cham ñaymihuididyii müid jada ycixpi nej yam ytunyii yjadyii e ni ti tiy'ajt ich ajt nganejhuuyim nej nminaanim pen ji anajty xyaj'amidoohuim müid co jäy cham chachhuaangixy chachjihuiiygixy.

⁴¹ Co jadu'n miydactay, chi ycapxycijxy müid je naymujcpidijc.

20

Pablo ñicxy jim Macedonia etz Grecia

¹ Co je cajp jäy ycapxy'ayuc xeemy, chi Pablo huoomujcy je mübijcpidijc, e jaccapxhuijy ajcxy chi ycapxycijxni, chi chooni Efeso ñicxy jim Macedonia ñaaxjot.

² Cajp cajp Pablo oy co'ixiy je mübijcpidijc jaccapxhuijy ajcxy. Chi Pablo yja'ty jim Grecia ñaaxjot.

³ Chi Pablo yhuäcxjipy jim tugüg po'. Jim Grecia Pablo anajty ybarcotigihua'ñ ñicxa'ñ Siria. Co Pablo oy nejhuiy co judiojäy ajcxy ti yajnihuinmayiyii yaj'öga'ñiyii barcojoty, chi yhuinma'nybaty co huimbida'ñ tegyi'm, ñaxa'ñ jadüg'oc Macedonia.

⁴ Pablo mayjäy müid ñicxy, müidnicxy je Sópater huidi anajty cogajp Berea, etz Aristarco, etz Segundo huidi anajty cogajp Tesalónica, etz Gayo huidi anajty cogajp Derbe, etz Timoteo, etz nañ jadu'n Tíquico, etz Trófimo huidi tsoon jim Asia ñaaxjot.

⁵ Co jada mübijcpidijc ajcxy ñicxy jayjip, chi ajcxy xy'ahuixyich jim ma je cajp huidi xii Troas.

⁶ Co xii ñajxtay mina yajcaay je tzajcaagy je huidi ca' müidity levadura, chi ich ajcxy ndzooni jim Filipos barcojoty. Co migoox xüni, oy ich ajcxy naybátigixy jim Troas. Jim ich ajcxy yhuäcxjipy huixtujc xii.

Pablo co'ixiy je mübijcpidijc jim Troas

7 Domingo xii ajcxy ñayyöymujci je mibijcpidijc chajcaagy ytujc-huäcxaangixy, e Pablo anajty ymigügtijc yjacay'ixpijcy. Je' co anajty com jabom chonaani, paady oy ayuc jacyajyoñ ixti ycujc-hua'cxchumiiy.

8 Jiiby anajty canaag lámpara ytiicxy ma ajcxy anajty ti yöymujccixy ma tüg cuarto huidi anajty oy ycixity.

9 E tüg yeeg'anäg huidi anajty yxii Eutico, ma ventana aguu anajty y'ñäy. Com Pablo jecy oy yaj'ixpijcy, chi je yeeg'anäg ymämajtzi, e tugüg nihuijtzpety anajty ycixity je tijc ma ycäy. Chi ajcxy yajpidigy ögy.

10 Co Pablo yminajcy, chi ñaygixnajañi amineenmujcy je yeeg'anäg huidi anajty ti ycäy. Chi Pablo nimay ymigügtijc:

—Ca' mdzigiiygixy, juugy jada.

11 Chi Pablo jadüg'oc ypejty ma je cuarto cixpi, chi chajcaagy tujc-huäcxy e yajcaay ajcxy, e jadu'n Pablo yjacmiydacy co oy xiiimiiyñ. Chi ycapxycijxni müid je' ajcxy, chi ñicxni.

12 E je yeeg'anäg huidi anajty ti ycäy, chi ajcxy yajnicxy juugy, e ooy ajcxy yjotcugiy nidüg'óciy.

Choiñ ajcxy Troas ñicxcixy Mileto

13 Chi iich ajcxy jayjip nicxigy barcojoty jim Asón co anajty jim nyajtzonáangixich Pablo, com ti anajty jadu'n müidnayñimáayigixich co je' tegyi'm anajty ñicxa'ñ.

14 Co iich ajcxy naybaatti jim Asón, chi Pablo ybarcotigiiy müid iich ajcxy. Chi iich ajcxy ñicxy jim Mitilene.

15 Chi iich ajcxy jim ndzoñ, chi com jabom iich ajcxy najxy mihuingon Quío, comaax iich ajcxy nja'ty jim ma barco jättac huidi anajty yxii Samos. Jim Trogilio iich ajcxy nboxcy, com jabom iich ajcxy nja'ty jim Mileto.

16 Chi Pablo ca' ñicxa'ñ jim Efeso co ca' yhuäcxiaba'ñ jim Asia ñaaxjot, com tzojc anajty yjada'ñ Jerusalén, com jim anajty yajnaxa'ñ Pentecostés xii.

Pablo yajmüidmiydacy je huidibi ajcxy ane'mb je mibijcpidijc

17 Jim Mileto anajty Pablo, chi capxyñigüejxy huidi ajcxy nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc huidi ajcxy jim Efeso.

18 E co ajcxy müiñ, chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy mnejhuüyb jadu'n nej iich ti njäy'atyich ma müich ajcxy tüg'óciy je xii je tiempo nej oga'n nja'tyich ya Asia.

19 Jecy iich ooy ti n'ityich müid müich ajcxy, nduñich ma nHuindzin Jesús ytung müid yung naxy njot nhuinma'ñich, etz müid huinnii jotmay, etz ti may ayo'n nyajnaxyich ma yi judíoñäy ajcxy.

20 Ca' ti n'ixmachich je ngapx'ayuc huidi oyip müid müich ajcxy ycixpi. Ti nyaj'ixpicyich mayjäy'agujc etz tijc tijc.

21 Ti ndiy'ajt yecyich ma judíoñäy etz cham ma huidi ca' yjudíoñäyity. Nnimaydaayich co huen jothuimbijtcixy ma Dios, etz huen mibijccixy iich ajtp nHuindzin Jesucristo.

22 Jadachambi nicxpich jim Jerusalén; adzip je Espíritu Santo xyquexyich e ni nganejhuüyich ti iich jim xyjadamy.

23 Co iich cajp cajp ma nnicxyich, je Espíritu Santo xyajnejhuüybich co jim Jerusalén jäy ajcxy xypidäga'ñich pujxtigoty etz jim ajcxy xychaachytuna'ñich.

24 Yi jadu'mbi ayuc ca' iich nduñich cuendi, jada njugy'ajtich ca' ti tzoohuity. Jëyi janchtiy co nyajcixipyich jada tung jotcuic, e nguydunipyich je Huindzin Jesús y'ayuc, je tiibi xyajñibicyich jada tung. Ngapxhuäcxiabich yi oybi Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ müid jäy ajcxy ycixpi.

25 E jadachambi nnejhuüybich co müich ajcxy ma ti ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc, ca' müich ajcxy xy'ocjac'ixcixni jadügtecy.

26 Paady cham nnimäyich müich ajcxy, ca' ni ti ngo'adzohuipyich müid müich ajcxy ycixpi.

27 Com ti ngapxhuäcxyich ma müich ajcxy tüg'óciy je Dios y'ayuc je Dios yhuinma'ñ. Ni ti ayuc ni ti ytiy'ajt ti ngacoyüchich ma müich ajcxy.

28 Naycuend'ajtigixy ci'm etz cuend'ajtcixy tüg'óciy jäy ajcxy huidi yajmij'ajtp je Huindzin Jesús, jadu'n ajcxy nipaady nej tügpicy cöbixy, etz müich ajcxy huidi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc jadu'n müich ajcxy nipaady nej cöbixy cuend'ajtpi. Je Espíritu Santo ti xyajñibijccixy co mgüend'adipy ajcxy yi Jesús yjäy, huidi ti cojuuy ajcxy ypocy müid yci'mni'py co y'o'cy.

29 Chi Pablo yjacminañ:

—Nnejhuüybich co ya ndzóonibich miinip huingbi jäy huidi yajhuinma'ñdygoyam mibijcpidijc, jadu'n nej ahua'n iyujc huidi cöbixy tzüdzip.

30 Ji ma müich ajcxy ji jäy yaj'ixpigam anii ma yjapadyii yaj'ixpigipy tiy'ajt oybi jigix yi mibijcpidijc ypanicxiyb.

³¹ Naygüend'ájtigix, mjäymedziyib ajcxy jadu'n nej ñich tugüg jimijt ti nyaj'ixpicyich xim tzuum jabom jabom, müid huinnü jotmay ti nyaj'ixpicicy müich ajcxy nidüg nidüg.

³² Jadachambi ñich, nmigügtjicich ajcxy, Dios müich ajcxy nyajpuhuaniiyb, nyajmihu'maamyich müich ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej Dios ajt xychojcm xyjihuiyim. Ma Dios y'ayuc müich ajcxy mbaadipy mic'ajt ma yi mibijcin, e mbaadipy ajcxy it lugar ma Dios quipxyi müid ajcxy nidüg'óciy tiibi yajhuäch yjot yhuinma'ñ.

³³ Ni ti ñich ti nga'adzocy, ni pin yhuít ymeeñ huídibi n'ocjédyibich.

³⁴ Müich ajcxy mnejhuüyb co ti nduñich, müid ngi'mgüjich ci'm ti nnaymöyijich huídi nyajmayjajtpyich etz nañ jadu'n ti nbubetyich nmigügtjicich huídi ñich anajty nmüid.

³⁵ Ñich müich ajcxy ti nyajni'ixüygixy nej jébi mdungixy, nej jébi mbubéjtcy migügtjic huídi pa'm'ijtp, etz huídi tijaty yajmayjajtp. Jäymedzi ajcxy je Huindzin Dios y'ayuc co yminañ: "Jacjotcujc je' huídi vejcp, ca'ydi huídibi yajmooyb."

³⁶ Co jadu'n ycapxtay, chi Pablo ycoxtinay'ahuüy müid je' ajcxy, e mibijctzoy ajcxy Dios.

³⁷ Ytigüy ajcxy yaaxpi nidüg'óciy, e mineeñ ajcxy Pablo etz tzücxxy.

³⁸ Ooy ajcxy jihuiy nej anajty ti ñimáayigixy ajcxy co ca' yjac'ixüyb ajcxy jadügtecy. Chi ajcxy oy najtzuohuiy jim ma barco.

21

Pablo ñicxy jim Jerusalén

¹ Co ñich ajcxy ngapxycijxy müid je mibijcpidijc, chi ñich ajcxy nbarcotigüy, tiyi nicxy ñich ajcxy jim Cos. Com jabom ndzooñich Cos nicxy ñich ajcxy jim Rodas. Chi ñich ajcxy ndzooñ Rodas nicx ñich ajcxy jim Pátara.

² Jim Pátara ñich ajcxy nbaaty tüg barco huídi anajty najxp Fenicia ñaaxjot. Jim ñich ajcxy nbarcotigüy jadüg'oc, chi ñich ajcxy nnicxni.

³ Chi ñich ajcxy mmij'ixxy Chipre je naax mejy'agujcpi, anajty'amy je' yhui'my. Jacnicxy ñich ajcxy Siria ñaaxjot, chi je barco ytigüy ma yjättac jim Tiro co jim anajty chimydajc yajhuíma'ñ.

⁴ Jim ñich ajcxy nbaty jäy huídi anajty yajmij'ajtp Jesús, chi nmüidhuäcxijpich ajcxy huixtujc xii. Je' ajcxy je Espíritu Santo yajnejhuüyi co Pablo ayo'n pada'ñ Jerusalén, paady ajcxy nimay Pablo co ca' huaad jim ñicxy.

⁵ Co huixtujc xii yca'pxy, chi ñich ajcxy ndzooni. E tüg'óciy mibijcpidijc müid y'ung ytöxyijc oy xytüjijphuohuiyigixyicajppa'. Jim ma mejypa' ngoxtinay'ahuüy ñich ajcxy, chi ñich ajcxy nmibijctzoy Dios.

⁶ Huin'it ñich ajcxy ngapxycijxni, chi nbarcotigüyñi ñich ajcxy e je mibijcpidijc yhuimbijtni ajcxy ma ytijc.

⁷ Co ñich ajcxy ndzooñ Tiro, chi nicxy ñich ajcxy Tolemaida. Jim ñich ajcxy ngapxpcxich je huídi anajty ajcxy mijpidaacp Jesús, e nmüidhu'ümy ñich ajcxy jim tüg xii.

⁸ Com jabom ñich ajcxy ndzooñ Tolemaida müid Pablo etz pinjaty ñich ajcxy anajty nmüid. Chi ñich ajcxy naja'ty jim Cesarea. E chi ñich ajcxy nicx ma Felipe ytijc, je huídibi anajty capxhuäcxy Jesucristo yti'ajt je oybi. Je' je' huídi tuun je nihuixtujcpi taabi ajcxy caayin uucin yajhuäcxy jim Jerusalén oga'n. Chi ñich ajcxy nhui'my müid je'.

⁹ Felipe midaa anajty ñiix müidity, ca'ni anajty ajcxy ypijccicy. E je' ñiix ajcxy anajty Dios y'ayucnajtzcaxüyipy.

¹⁰ Ti anajty ñich ajcxy jim nhuäcxipy canaag xii co oy yjätty tüg ayucnajtzcaxüyibi huídi anajty yxi Agabo, jim anajty ti chooñ Judea.

¹¹ Chi Agabo y'oy xycogapxiyigixy ma ñich ajcxy njättac. Chi Agabo Pablo yhuün huijtzi, e je' müid ñaygüojtz ñaydecyjoztzi, chi yminañ:

—Je Espíritu Santo jadu'n minamb co jim Jerusalén jadu'n judíojäy ajcxy cixodza'ñ tecyxodza'ñ jada huün yhuindzin, e nañ ciyega'ñ ajcxy ma huídi ca' yjudíojäyity.

¹² Co jadu'n yajmidoy, ñich ajcxy etz je Cesarea jäy ngohuanüy ñich ajcxy Pablo co ca' huaad ñicxy jim Jerusalén.

¹³ Huin'it Pablo y'adzooy:

—¿Nej co myaaxcixy müid ñich ycixpi? ¿Nej ñich müich ajcxy co njot nhuínma'ñ xyaj'amutzüiyi? Ñich nayejcbich müid naygixodzi naydecyxodzi, nañ jébi n'ögibich jim Jerusalén müid je Huindzin Jesús ycixpi.

¹⁴ Co ca' ñich ajcxy mimadacy nicxy nyajhuí'mgixyich Pablo, chi ñich ajcxy n'amooni, chi ñich ajcxy ñayñimaayi:

—Huen cuyduñ je Huindzin Jesús chojcin.

¹⁵ Co jadu'n yjajti, chi ñich ajcxy ndzooni ni'ixy e chi ñich ajcxy nicxy jim Jerusalén.

¹⁶ Miiid nicxy iich ajcxy nijëjity mibijcpidijc huidi tzoon Cesarea, e nañ tzoon anajty tüg Chipre jây huidi anajty yxiñ Mnasón, jecyip anajty jiptigiyâyñi jada mibijcin e je' iich ajcxy nicxy xyajjättägaangixy.

Pablo oy cogapxây Jacobo

¹⁷ Co iich ajcxy nja'ty jim Jerusalén, chi je mibijcpidijc iich ajcxy xycöbijcy janch jotcuic.

¹⁸ Com jabom iich ajcxy nicxy miiid Pablo, y'oy iich ajcxy ngogapxây Jacobo, e jim anajty tüg'öciy huidi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc.

¹⁹ Chi Pablo ymügütijc capxpcocy, e yajmiiidmydacy ti anajty Dios ti tuñ miiid y'i ma y'i jây ajcxy huidi ca' yjudíoäyity.

²⁰ Co ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy huin'iy jâymejch y'i Dios, chi ajcxy Pablo nimay:

—Migüg Pablo, miich mnejhuüyb co ya canaag mil jây ti mibicy Jesús, e yjactimminañ ajcxy co copicy nguyduunim Moisés ycotújcín je jecyip.

²¹ Ti ajcxy yajmiiidmydägyii co miich mdzachjâyaj'ixpicy ma tüg'öciy judíoäy huidi ajcxy jigüëgy adzinaayb co ca' huaad tuñycuenti Moisés ycotújcín je jecyip, etz ca' ycopicyity co ti'yajttüygixipy y'ung, etz ni ca' ycopicyity payöyipy iich ajt ngostumbre.

²² ¿Ti huaad nduunim? Jotmädam ajcxy co nejhuühiipy co ya miich ti mjäty.

²³ Hue' janchtiy jadu'n miich mdunipy: cha midaax yëydijc huidi cuydunamy tüg huandaacin.

²⁴ Miiidnicxy je' ajcxy, nicx nayyajpocyñi huaatzi miiid y'i ajcxy, e miich mgojuydayipy nej anajty ajcxy ypadyii je meeñyduñi. E chi ajcxy myajcöme'pxipy cödza'm, e jadu'n je jây ajcxy huinjihuüydähuüpy co ca' yjanchity jadu'n nej xyñimiydaaccixy, jëyi co miich nañ jadu'n mguydun je Moisés ycotújcín je jecyip.

²⁵ Huidibi janchtiy jadu'n nej y'i huüibi ajcxy ca' yjudíoäyity, e ti mijpidaaccixy Jesús, ti iich y'i ajcxy nijayüyigixich co ca' tüngixipy cuenti jada jadu'mbi judíoäy ycostumbre. Je' janchtiy co ca' huaad tzützcixipy je tiibi jây yajhuindzigiy idolos, ni ca' huaad jicxcixipy ni'py, etz ni ca' ajcxy tzüdzipy huidi yo'c-huüidy ti y'ögy, etz ca' ajcxy huingbi töxyjây migapxtigöoygixipy.

Chi ajcxy majch je Pablo ma Dios ytijc

²⁶ Chi Pablo miiid nicxy je nimidaaxpi yëydijc, com jabom ajcxy nayyajpocyñi huaatzi ajcxy, chi ajcxy ytigiy ma Dios ytijc, e chi ajcxy ytijc'ajt yejcy ma judío teedy ti xi'ycxañ je nayyajpocyñi huädzi, etz ti xi' huindzig'iñ iyujc ciyegaangixy nidüg nidüg.

²⁷ Ma anajty yca'pxaani je mihuixtujcxüibi nijëjity judíoäy, choon jim Asia, chi ajcxy ijxy Pablo ma Dios ytijc. Huin'it ajcxy je mayjây majch Pablo, yajhuangoty yajjihuiygoty,

²⁸ chi ajcxy yam chachminaangixy:

—¡Israel jây ajcxy, pubejtciñ iich ajcxy! Jada je' je yëydijc huidi xi' ya tzach nigapxp ni'ojüyb judíoäy ycostumbre, Moisés ycotújcín, etz nDios ytijc. E jadüg nax ti yajtigüygyxy griegoäy ma Dios ytijc, yajjibicüygixy jada it lugar huätzpi. (Com ca' ñigödücyity nicxy griegoäy ytigiy ma Dios ytijc.)

²⁹ Paady anajty jadu'n yminaangixy je huidi ajcxy majtz je Pablo, com co ijxy ajcxy Pablo miiidhuidity cajpjoty je Trófimo, huidi anajty cogajp Efeso. Hue' anajty tujcixy co Pablo ti miiidtigiy Trófimo tzajtigoty.

³⁰ Tüg'öciy je cajpjây yjotmätcottay, miiñ ajcxy poyigy majch ajcxy je Pablo yajpidzimy tzajtigoty pahuijch pajugujcy. Chi ajcxy mic'amy agiñ Dios ytijc.

³¹ Yaj'ögamyb anajty ajcxy Pablo. Chi je soldado huindzin ayuc midoy co tüg'öciy je cajp jây ajcxy ti chachhuaangixy chachjihuiygyxy.

³² Je soldado huindzin huodzonday ysoldado ajcxy, e chi ajcxy ñicxy poyigy ma je mayjây yhuaangixy yjihuiygyxy. Co je mayjây ajcxy ijxy miñ soldado ajcxy miiid yhuindzin, chi ajcxy ixmajch Pablo ca' ocjaccóxcixni.

³³ Co je soldado huindzin jim ja'ty, chi yajmajtz je Pablo, ni'anëmdiy co huen cixochyii miiid mejtz cadena. Chi yajtiy pin je' anajty, e ti ti tuñ.

³⁴ Chi je mayjây ajcxy ytigiy huaambi jihuiybi, e jadu'n je soldado huindzin ca' ni nej huinjihuüy miiid je ne'mbi. Chi ni'ane'mdiy co huen Pablo yajnicxyii ma cuartel.

³⁵ Co jim yja'ty ma cuartel pedydac, chi je soldado ajcxy ciyigy Pablo, co anajty je mayjây chachjottigoyñajxcixy tzachyaj'ögaangixy anajty Pablo.

³⁶ Tüg'öciy je mayjây pamiingixy axam je soldado ajcxy, yam chachminaangixy:

—¡Huen ögy!

Pablo ñaygohuaani ma je mayjây

³⁷ Co anajty yajtigihuañyii cuartel tigoty, chi Pablo migapxy je soldado huindzin miiid griego ayuc, yminañ:

—¿Nej jëbi ii nmiiidmydägy tüg'aa metz'aaj?

Chi je soldado huindzin y'adzooy:

—¿Nej mjaŋtpy miich griego y'ayuc?

³⁸ ¿Nej ca' jada' miich jéjity je egipcio jāy huidi namni tzip yajpidēp, e huobidzimy mīdaax mil jāy yaj'ōcpi, mīd nīcxy ajcxy jīm mījtīgīduum?

³⁹ Chi Pablo nimay je soldado huindzin:

—ñich judío jāy ñich, jīm ngogájpīdyich Tarso, tūg mijcajp huidi yajpatpi jīm Cilicia ñaaxjot. Tun may'ajt mīñ may jāy n'ocmīgapxich.

⁴⁰ Co je soldado huindzin a'ixīy, chi Pablo ytinay'ahuūy ma je cuartel pedīydac, e cīmīd ytiy'ajt yecy co huen amoongīxy. Co je may jāy ajcxy y'amonday, chi migapxcoty mīd hebreo ayuc yminañ:

22

¹ —Mīgūgtīc etz mij'anāctīc, mīdoogīxy jadu'n nej ñich yam nnayñīgapxtūdyi.

² Co je may jāy ajcxy mīdoy co ymīgāpxīgīxy mīd hebreo y'ayuc, chi ajcxy y'amonday, chi Pablo yminañ:

³ —Judío jāy ñich. Jīm Tarso nma'xung'ajtyich, Cilicia ñaaxjot. E ya Jerusalén ti nyeegyich. Ixpīcīch ya ma Gamaliel, etz yajxon Gamaliel ti xyaj'ixpīcīyich ajt nmīj'ap nmījteedy ytiy'ajt etz cōtūtīcīn. Njatyīm nyajmīj'ajtpyich Dios jadu'n nej miich ajcxy Dios myajmīj'ajtcīxy cham.

⁴ Jecy ti n'ixhuidity ti nbahuidityich je jāy ajcxy huidi anajty mījpīdaacp Jesús y'ayuc, nyaj'ōctāhuaamyich anajty, e nyajnīcxyyich anajty mach yēdyīctīc etz tōxyjāydyīc, nbīdāgyich anajty ajcxy pujxtīgoty.

⁵ Je teedy mījtungmīdīpī etz tūg'ōcīy mij'anāctīc ymīd tiy'ajt, co ñich ajcxy xymooyich cōtūtīcīn, e nñīcxyich anajty jīm Damasco ma nmīgūgtīcīch yī judío jāy ajcxy. N'ixtāyich anajty je jāy ajcxy huidi Jesús y'ayuc mījpīdaacp, madza'ñich anajty ajcxy, e nyajmīina'ñich anajty ajcxy ya Jerusalén huen yajtzaachytungīxy.

Pablo nimīydacy nej yjothuimbīty

⁶ Co ñich anajty ndūyōyīch mīhuīngon Damasco, cūc yxīi anajty, chi janch mītiīni ytiīcxīgy jūhuidity jadu'n nej jīm ma ñich, hue' anajty choōñ tzajpīoty.

⁷ Chi jīm ngīdaayīch, huīn'it nmīdooyīch tūg ayuc xyñīmāyīch: “Saulo, Saulo, ¿ti co xypahuidījtāgyīch?”

⁸ Huīn'it n'amīdooyīch: “¿Mbin miich, Huīndzin?” Chi xy'adzooyīch: “ñich je' je Jesús je huidi cogajp jīm Nazaret, je huidi miich mdzachpahuidījtacpy.”

⁹ Pīnjaty ñich anajty nmīd y'ījx je' ajcxy je tūcxīn, chi ajcxy ooy chīgīy, e ca' ajcxy huīnjhuūy je ayuc huidi anajty nmīgapxyījīch.

¹⁰ Huīn'it nmīmaayīch: “¿Ti jēbi nduñich, Huīndzin?” Chi je Huīndzin Jesús xy'adzooyīch: “Pīdīg e yajyōy mdu', nīcxy jīm Damasco, jīm myajnmāhuūy tūg'ōcīy ti jēbi mduñ.”

¹¹ Je tūcxīn hue' je' xy'ixmajchīch huīntz. E chi je nmīgūgtīcīch xyhuījtzoōnīch ajcxy cīgīxy, xyajja'tyīch ajcxy jīm Damasco.

¹² Jīm Damasco anajty chināy tūg yēdyīc huidi anajty yxīi Ananías, je huidi anajty ooy cuyduñ Moīseś ycōtūtīcīn je jēcyīp. E judío jāy ajcxy huidi jīm tzīnaayb ooy cōmaayīxy co ooy y'oyjāyīty.

¹³ Chi Ananías ymīñ ma njātaacīch, e ytinay'ihuūy ma ñich nmīc, chi xyñīmaayīch: “Mīgūg Saulo, ījxīgīch jadūg'oc huīnjemy.” Tīm huīn'itīy n'ījxīgīyich.

¹⁴ Chi Ananías xyñīmaayīch: “Je Dios huidi ajt nmīj'ap nmījteedy ojadaj, je' ti xyhuīn'ixy jīgīx mnejhuīhuīpy Dios yhuīnma'ñ, etz m'ixīpy je tudācypī jāy, e mmīdohūpy yci'm ayuc huidi ycapxpy.

¹⁵ Dios ti xyhuīn'ixy jīgīx nīcxy mdy'ajt yecy ma tūg'ōcīy naaxhuīñyāy, etz nmīmīydāgīpy nej ti m'ixy ti mmīdoy.

¹⁶ Jadachambi, ¿nej co mhuācxīpy? Pīdīg etz nībet. Mībīctzou Dios jīgīx mbocy ñīhuādīzīpy.”

Pablo nimīydacy nej oy yajquexy ma je huīdībī anajty ajcxy ca'p yjudío jāyīty

¹⁷ Co nīcxnīch jadūg'oc Jerusalén, chi nñīcīch ma Dios ytīc, oy Dios nmībīctzoooyīch. Chi ñich jīlby tzajtīgoty n'ixmañīyīch.

¹⁸ N'ījxyīch je Huīndzin Jesús e xyñīmaayīch: “Pīdzīm ya Jerusalén mīc'amy, ca' je Jerusalén jāy ajcxy cōbīgīpy mīch m'ayuc jadu'n nej xyñīgapxa'ñīch.”

¹⁹ Huīn'it n'adzooyīch: “Huīndzin Jesús, yī jāy ajcxy ñējhūyīyb co ñich anajty nñīcīch huen huidi judío jāy naymūctac n'ixtāyīch yī jāy ajcxy huidi miich m'ayuc xymībīcīp, ti nbīdāgyīch anajty ajcxy pujxtīgoty, ooy ñich ajcxy yī' ti ndzaachytuñ ti nga'oyduūñīch.

²⁰ Co ajcxy yaj'ōgy je Esteban, miich mdumbī, huidi miich m'ayuc xycapxhuācxīp, jīm ñich anajty nañ jadu'n yajpaady. E ooy njāygidacyīch co ajcxy yaj'o'cy, īxtī ngūēnd'ajtīch je' ajcxy yjocxhuit huidi Esteban yaj'o'c.”

²¹ Chi ñich nHuindzin Jesús xyñimay: “Cham ñich miich nguexy jiguëgy it ma yi jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity.”

Pablo, ma je comandante yci'am

²² E yabaad je mayjäy y'amido'ijty Pablo y'ayuc, chi ytigüy ajcxy huambi jihuüybi chachmínaangixy:

—¡Huen óc yijibi yëydjic! ¡Ca' huaad yjactzinäy!

²³ Yam yhuangixy yjihuüygixy, yam yjocxhuit tzachjengixy, etz naaxhuaay tzachyujc-hujcixy.

²⁴ Chi je soldado huindzin ni'ane'mdüy co huen Pablo yajnicxyii cuartel tigoty, e ni'ane'mdüy co huen ci'adyii jigix nigapxip ti ti tuñ co je jäy ti ymibidigüy.

²⁵ Ti anajty ajcxy cïxojtzcixy, e chi anajty ajcxy tzaachytunaangixy co Pablo nimay je capitán huidi anajty huinduy:

—¿Ti cötújcín miich ajcxy müd co mdzaachytuna'ñ tüg romanojäy, ni ca' ajcxy jayjip mdyduñ?

²⁶ Co jadu'n midooy je capitán, chi ñicxy oy yajnimäy je comandante:

—Ixcim nej mduñ yi jäy, com hue' yi' romanojäy.

²⁷ Huin'it je comandante ymijhuägy ma je Pablo, chi y'amidooy:

—¿Nej janch co miich mromanojäyity?

Chi Pablo y'adzooy:

—Janch.

²⁸ Huin'it je comandante nimay Pablo:

—Meeñygyixy ñch jada nbaaty co naydijyijich romanojäy.

E chi Pablo y'adzooy:

—Ñch ti nmübi'c'ajtich yi'.

²⁹ Müd jëyi, je huidibi anajty ajcxy ci'adam je Pablo, chi puyöydütücixni. Nañ jadu'n je comandante ooy ñay'adzigiäy, müd co cïxojch Pablo müd cadena.

Pablo ma je judíoäy ajcxy yjuntitungixy

³⁰ Com jabom je comandante co anajty nejhuñhua'ñ ti ycixpi co ti yxüyii je Pablo yi judíoäy, huen yajminagyii cadena ma Pablo yci'. Chi ane'my co yajhuomujci je teedy tungmüdpí etz je judío mij'anäctijc. Huin'it je comandante yajnicxy Pablo ma je huindzindijc etz ixpicytjic anajty ti ñaymüjcgixy.

23

¹ Huin'it Pablo yaj'ijxpejty je mayjäy huidi anajty ti nayyöymüjcgixy, e chi ajcxy nimay:

—Migütjic, Dios y'ijxpy ñejhuüyib nej ñich ti nduñ maabi nyeecpidzimyich, tudägy n'ityich ixti chambaadni.

² Huin'it je Ananías, je teedy mijtungmüdpí, ni'ane'mdüy Pablo co huen yaj'accojxgy.

³ Chi Pablo ymínañ:

—¡Dios ychaachytunipy miich huidibi mnaybidaacip nej jihuüy ooy mdudägyjäyity, e ca' yjanchity! Paady miich m'ñäy ma cötujctac jigix nyajtydunipyich nej je ley y'ane'my. Chi mmidundigooy je ley co ti xyajcojxyijich.

⁴ Je jäy ajcxy huidi anajty jim mínañ:

—¿Jadu'n miich mmigapxtigoy yi Dios ymijtungmüdpí?

⁵ Chi Pablo ymínañ:

—Migütjic, ñich ca' anajty nejhuüyich, pen yi' je' Dios ymijtungmüdpí. Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy: “Ca' huaad jibic mnigapxipy huidi tungmüdpí itj ma miich mjäy.”

⁶ Huin'it Pablo ijxy nejhuüy co jim juntí'joty mejtzcicy ixpicytjic anajty jim, jim huidi saduceo y'ixpjcín ymijpidacp etz nañ jadu'n jim huidi fariseo y'ixpjcín ymijpidacp, chi Pablo ymínañ mic:

—Migütjicich, fariseoäy ñich, nañ jadu'n ndeedyich fariseoäy je'. Cham nyajtyduñich müd jëgxpi co nmibicyich co Dios yajjugypigipy jäy tübi y'öccixy.

⁷ Co Pablo jadu'n yminanday, chi fariseoäy etz saduceoäy miñ xyipy ajcxy ca' ñay'ayuc-huinjihuüy. Chi je naymujcpidjic ajcxy ñaybijc-huäcxi.

⁸ Je' co je saduceoäy ymínaangixy co o'cpi ca' yjugypigipy, ni ca' ji ángel ajcxy, nañ ca' jäy y'alma, nañ ca' ji je Espíritu Santo, etz ni ca' ji mujcu' ajcxy. Je fariseoäy ymibijcipy je' ajcxy co yjijity ángel ajcxy, co öcpi jugypigaangixy, co je Espíritu Santo yjijity, co jäy ajcxy müdity y'alma, etz co mujcu' ajcxy yjijity.

⁹ Tüg'öcy jäy ajcxy ma je naymujctac ytigüy huambi jihuüybi. Chi nijëjity fariseoäy huidi nihuindzin'ajtpy je Moisés ycötújcín nügapxtuty Pablo ymínañ:

—Jadayaabi jäy ca' ti pocy ti tuñ. Ca' yjecyity ti jada' ymínapxyii tüg espíritu o tüg ángel.

¹⁰ Chi je mayjáy anajty ooy mic ti ñayyajot'ambjícigixy. Je soldado huindzin tzigüyb anajty co Pablo y'ahuoonñihuiyb y'agidzñihuiyb, paady ni'ane'mdiy huen yi soldado ajcxy yajpidzimigixy juntijoty e yajníxcixipy yi Pablo jadüg'oc ma cuartel.

¹¹ Huin'it coodz ñayguéxíci je Huindzin Jesús ma Pablo ymijc, nimaayi:

—Jotmicpic Pablo, com jadu'n nej ya Jerusalén ti xyñigodiy'ajt'átyich, nañ jadu'n xyñigodiy'ajt'adipyich jim Roma.

Itxaaygixy huinma'ñ nej huaad Pablo yaj'öccixy

¹² Com jabom nijéjity judíoáy ñaygapxi co yaj'ögaangixy Pablo. E chi ajcxy capxycödujcy ñay'iibojci ñaygapxpojci co ca' ycayaangixy y'ügaangixy ixti cooni ajcxy yaj'öccixipy Pablo.

¹³ Nihuihxchigüipx naxy anajty yéydijctjic huidi ajcxy jadu'n naygapxi.

¹⁴ Chi ajcxy níncixy je teedy ajcxy huidibi mijtungmüid etz judío mij'anäctjic, nimay ajcxy: —Hich ajcxy ti ngapxycödujccixy co ca' ngayáangixyich n'ügáangixyich ixti cooni ich ajcxy nyaj'öcip Pablo.

¹⁵ Jadachambi miich ajcxy, etz jacjadyii ixpicytjic mij'anäctjic nidungüygixy ma je soldado huindzin, co huen jabom yajminyü Pablo jadügtecy ma miich ajcxy. E aaniidaaccixy co jacyajxon yajtyduna'ñ, e ni'ixi ich ajcxy anajty n'ijtcixy co Pablo nyaj'ögibich ca'ni anajty yjáty ma naymujctac.

¹⁶ Pablo chi' ymang nejhüiy nej je' anajty ti ñaygápíxigixy, chi ñicxy ma cuartel oy Pablo yajnimäy.

¹⁷ Huin'it Pablo yaaxi tüg soldado huindzin, e chi nimay:

—Yajnicx jada yeeg'anäg ma je comandante, ymiid yi' ayuc ti nigapxaamy.

¹⁸ Chi je soldado huindzin yajnicxy je yeeg'anäg ma je comandante, e chi nimay:

—Pablo, je machyjáy, ti xyaaxyich, ti xyñimäyich co nmüidminipyich jada yeeg'anäg, ymiid yi' ayuc huidi ñagapxaamy ma miich.

¹⁹ Chi je comandante majch je yeeg'anäg ma yci', e yajnicxy abicy, chi yaj'amidooy:

—¿Ti xyajnimähuaamyich?

²⁰ Chi je yeeg'anäg yminañ:

—Yi judíoáy ajcxy ti ñaygápíxigixy co xyñimähuaangixy co jabom Pablo myajnicxipy jim ma ñayyöymugáanigixy, y'aaniidägaangixy co jacyajxon tydunaangixy.

²¹ Ca' miich yi' mmibigipy; com nihuihxchigüipx naxy yéydijctjic jim yi' ajcxy ahuixy yüch. Ti capxycödujccixy co ca' ajcxy ycaya'ñ y'üga'ñ ixti cooni ajcxy yaj'ögipy je Pablo. Jadachambi ni'ixi jim y'ijtcixy, jéyi miich m'ayuc ajcxy xyjamidohuaani, pen mni'adzooby.

²² Chi je comandante ycapxycixy miid je yeeg'anäg. Chi nimay co ca' huaad ymiydägy miid jacpinjaty jadu'n nej anajty ti ymiydaaccixy.

Yajnicxy ajcxy Pablo ma je gobernador Félix

²³ Chi je comandante yaaxi metz capitán moy cötújcín huen nayñi'ixíyigixy nimejtmigo'px soldado huidi nicxip tegyi'm, etz tugi'pxmajc huidi nícxip cohuaaygixy, etz mejtz migo'px quipyjijpxu'ñmüidpi, huen nicxcixy jim Cesarea mijcoodz.

²⁴ Nañ ni'ane'mdiy co huen cohuary ni'ixi pidägyii huidi Pablo yaj'iñahuipy, e moy cötújcín co huen oy yajxon ajcxy Pablo yajjädipy ma je gobernador Félix.

²⁵ Chi yajmiguejxy tüg necy yjaayity jadu'n:

²⁶ “Hich comandante, Claudio Lisias, cham nguejxyich jada necy ma miich, mijpi gobernador Félix, e nguejxyich capxpooxín.

²⁷ Je judíoáy ajcxy ti anajty majtzcixy jadayaabi yéydijc, yaj'ögamy anajty ajcxy co ich oy nejhüiy co je' yromanojáyity, chi nninicxich müid soldadtjic etz nnihuaañich.

²⁸ Co ich ooy anajty nejhühua'ñich ti anajty co ti xígixy, chi nyajnicxich ma anajty ajcxy tungmüidpi etz mij'anäctjic ti ñayyöymújigixy.

²⁹ Hue' anajty yi' ycixpi ti yajxy co anajty ti ytundigooy ma yi' ajcxy ycötújcín. Ca' anajty ytiy'ájtity co yaj'öccixipy, e ni ca' huaad ymach'iñäy.

³⁰ Co ich oy nejhüiy co yi judíoáy anajty ti nihuinmayüygixy co yaj'ögaangixy, cham ich miich yi' nyajnigüexy. E ti ich nañ jadu'n nimay huidi ti xyiyü huen nicxcixy ma miich, e jébi ajcxy jim nigapxy ti ycixpi co midzpjajtcixy. Ji naybaatim.”

³¹ Je soldadtjic nej anajty ti ycötújcín möyüi tim huin'ítity müid tzoón je Pablo mijcoodz ixti yajjaty ajcxy Antípatris.

³² Je soldadtjic huidi ajcxy tegyi'm nicxp, com jabom huimbjtcixni, chi yjá'tcixni ma cuartel. E je soldadtjic cohuaaygixpi jacnicxy je' ajcxy müid Pablo.

³³ Co je' ajcxy yja'ty jim Cesarea, chi ajcxy je gobernador necy yajcüdigüiy, chi ajcxy nañ jadu'n yajquéxigy je Pablo ma je' yhuinduu.

³⁴ Co ñecy capxtay, chi je gobernador y'amidooy Pablo ma anajty yconaaxity. Co nejhüiy co yCilicajáyity,

³⁵ chi nimay:

—Jiini nejhuihuibich je tiy'ajt co anajty miingixy huidi ti xyxi'igixy.
Huin'it ni'ane'mdiy co huen cuend'adyi ma je Herodes ymijitjic.

24

Pablo ñaygohua'ñyii ma je gobernador Félix yhuinduu

¹ Co migoox xii Ananías je teedy ajcxy ymijtungmüidpi yja'ty jim Cesarea müid judío mij'anactijc ajcxy etz müid tüg huingapxpi huidi anajty yxii Tértulo, chi ajcxy ñayguëxici ma gobernador co xihuaangixy Pablo.

² Co ajcxy Pablo yajmiñ, chi Tértulo ytigüy xibi, nimay Félix:

—Müid müich ycixpi jotcuic je naaxcajp y'ijty, ca' ma tzip, je' co yajxon m'ane'mdäy müid oyhuinma'ñ.

³ Tüg'óciy ich ajcxy njäygidacpyich hueñy'ma'ámyity, müich mijtungmüidpi Félix.

⁴ Ca'ydi mdiempo nyajtigooyi mij, tun may'ajt amido'ljitigich n'ayuc tüg jaxigiy.

⁵ Com ti nnejhuüygixich co jada Pablo, ooy ayo'n yecy hueñytimma'ámyity. Xi ya judíojäy tzach pijc-huäcxy müid y'ayuc huidi ymüid. Yi' je' nigohuajc'ajtp tüg picy jäy huidi jäy ytiypp Nazaret jäy.

⁶ Com tundigoy ma ich ajcxy nDios ytijc nej ca' ypadyyi, chi ich ajcxy nmaich, e chi ich ajcxy njatydunaañich jadu'n nej ich ajcxy ngörüjcin y'ane'my.

⁷ Per je comandante Lisias je' yajtigüy mictägy, chi ich ajcxy xypijci jada Pablo.

⁸ E Lisias ymüinañ co pinjaty anajty ti xyiyii huen müiñ ma müich. Müich ci'm jëbi myajtiy, e mnejhuühuip tüg'óciy je tiy'ajt jadu'n nej ich ajcxy yi' ti nxüy.

⁹ E je judíojäy ajcxy huidi anajty jim gobernador yhuinduu, ac jadu'n ajcxy ymüinaangixy co yjanchity jadu'n nej Tértulo ymüina'ñ.

¹⁰ Huin'it je gobernador tiy'ajt moy Pablo cümüid co huen capxy, chi Pablo ymüinañ:

—Janch jotcuic jëbi nayñigapxtüdyijich ma müich Félix, com nejhuiyibich co müich mijtungmüid ma jada naax cajp cham xii jimijt ñicxni.

¹¹ Müich ci'm jëb mnejhuüy je tiy'ajt, jëyi anajty ñimajcmetzxijijy maabi anajty nbättigüyich jim Jerusalén Dios ojadaajtpi.

¹² Ca' ich yi' ajcxy xypaty ndzipcapxy n'ahua'ngapxyich müid pinjaty. E ni ich ngajäy'axüigüy ngajäy'agapxy ma Dios ytijc, etz ni ma naymujctac etz ni ma Jerusalén cajp.

¹³ Jada jäy ajcxy ca' ajcxy müidity pinjaty tiy'ajt yegipy nej ich yi' ajcxy xyxiy.

¹⁴ Huidi janch ngapxyidziimyibich ma müich jadu'n nej je tzinaayin, je jemybi ixpijcin huidibi yi' ajcxy ytiypp ca' y'öyity, je' je' je' ixpijcin huidi müid n'ojadaajtpich Dios, je Dios huidi ich ajcxy nmij'ap nmijteedy y'ojadaajtpi. Nmibicpyich tüg'óciy jadu'n nej yjaybetyity ma Moisés ñecy, etz je Dios y'ayucnajtzcaxiyyi ñecy.

¹⁵ Nañ nmibicpich co Dios yajjugyigipy pinjaty ti y'ögy, tiibi oybi tuñ etz tiibi jibicpi tuñ.

¹⁶ Paady ycixpi naymijottigoyijich co njothuinma'ñich huädz ooy nmüid'idipyich ma Dios etz ma jäy.

¹⁷ Canaag jimijt ich anajty ti nhuidityich huingduum, chi nhuimbijtyich ma ich ngajp limosna cuejtp etz nhuindzigihua'ñich anajty Dios.

¹⁸ Jadu'n ich anajty nduñ co nijëjity judíojäy xypatyich ma Dios ytijc huidi anajty tzoomb Asia ñaaxjot. Ti anajty naybocyñhuächyijich, ti anajty nguyduñich costumbre, ca' anajty mayjäy pin yhua'ñ yjihuiy.

¹⁹ Je jäy ajcxy huidi xy'ixyich ma Dios ytijc, je' ajcxy ixypity ti ymiingixy ya tiy'ajt yejcp.

²⁰ Co ca' ajcxy ti müiñ, huen jada jäy ajcxy huidi ya nigapxcixy pen ypaat ajcxy nbocyich je taabi ajcxy xytyduñich ma judío jäy tungmüidpi etz huinmij'anactijc ajcxy ñaymujci.

²¹ Jëyi co ich mic ngapxyich juntijoty, chi nmüinaañich: “Xytydumbich müich ajcxy cham müid co nmibicyich co Dios yajjugyigipy pinjaty ti y'o'cy.”

²² Co Félix jadu'n midodaay, com ñejhuüdaayb anajty nej tüyöy je mibijcpidijc y'ayuc yhuinma'ñ, chi capxhui'my je ayuc, nimay ajcxy:

—Co anajty müiñ je comandante Lisias, huin'it njacnejhuüydähuibich nyajtydigihuibich müich ajcxy m'ayuc.

²³ Huin'it Félix ane'mdiy je capitán co huen yajcuend'aty yi Pablo, e huen a'ixihuij co pidzim tibiñ tibäy e pen ji ymügütijc müiñ co'ixihuañyii, huen möyüi huidi yajmayajtpy.

²⁴ Ti anajty xii ñajtzñicxiyyi co Félix jadüg'oc müiñ müid ytöxyjc Drusila. Je Drusila judíojäy je' anajty. Chi Félix capxyñigüexy Pablo huen müiñ müidmydägyii nej jäy mibicy Jesucristo.

²⁵ E co Pablo yajnimay je tiy'ajt nej Dios tzocy co huen jäy tudägy tzinäy, etz yajnimay jadu'n nej Dios jiini jäy tyiduna'ñ tüg'óciy, chi Félix ñay'adzigiyyi, ymüinañ:

—Nix müich jadachambi, co ich anajty xyñibadiyigixy huin'it nixy nyajhuooyii.

²⁶ Nañ jadu'n Félix y'ahuijxpy anajty mina Pablo y'ocmeeñymöyii, e huin'it anajty najt-madzihua'ñ. Paady anajty janam jadzoc nicxy yajhuoyii, e miid miydägy anajty.

²⁷ Mejtz jimijt jadu'n yjajty, huin'it Félix ygobernadorbidzimy. Chi Porcio Festo ygobernador tigüy ma Félix anajty ytuñ. Co Félix anajty nayyajhui'ma'ñyii ooy miid je judíojäy ajcxy, paady ixmajch Pablo mach.

25

Pablo ma Festo yhuinduu

¹ Jadu'n yjajty co Festo anajty ti ygobernador tigüy, chi codugüg xii choñ Cesarea, ypättigüy Jerusalén.

² E jim Jerusalén je teedy miitungmiidpi etz nijëjity huinmij'anäctijc jactimxüy Pablo ma Festo.

³ Chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma je gobernador Festo co huen quexy Pablo jim Jerusalén. Hue' anajty ti huinmaaygixy co yaj'ogaangixy tü'am.

⁴ Chi Festo y'adzooy co Pablo cuend'aty anajty y'ity Cesarea, e je' anajty nicxa'ñ janch tim tzoj jim.

⁵ Chi ajcxy nimay:

—Jëbi nijëjity miich ajcxy mdungmiidpidijc etz huinmij'anäctijc quipxy nícxibich miid iich. Pen ti je Pablo ytundigooy jëbi miich ajcxy mxüy jim Cesarea.

⁶ Festo jëyi Jim y'ijty tuctujc xii taxtujc xii Jerusalén, chi yhuimbijtni Cesarea. Com jabom ñicxy ma tiydundac, huin'it capxyñigüejxy Pablo co huen yajminyüi.

⁷ Co Pablo ytigüy ma tiydundac, chi mic'amy je judíojäy ajcxy yjübigüydäy huidi anajty ti choongixy jim Jerusalén. Chi ajcxy oxyüy Pablo co mij anajty ti ytundigoy. E ca' ni ti tiy'ajt ajcxy miüexügy.

⁸ Chi Pablo ñaygogapxi yminañ:

—Iich ca' ni ti ndundigooyich, ni ngamidundigooyich yi judío jäy ycötüjcin, etz ni ngamidundigooyich Dios ytijc, etz ni ngamidundigooyich je mij'ane'mbi jim Roma.

⁹ Co Festo anajty jatytimaycömaya'ñ ma judíojäy ajcxy, chi y'amidooy Pablo:

—¿Nej mnicxam jim Jerusalén, jigix jim ndiydunipiy?

¹⁰ Chi Pablo y'adzooy:

—Cha iich cham ma je cötujctac huidi je romano codung y'ane'myb e ma jëbi yajtyduñich. Yajxon miich mnejhuüy co ca' ti ti ndundigooyich ma yi judíojäy ajcxy.

¹¹ Pen ti ndundigooyich huidi jëbi co'ögüyich, ca' nminá'ñibich co iich ca' n'oga'ñ. Pen ca' ji ni ti tiy'ajt jadu'n nej yi' ajcxy ti xyxiyich, ni pin cötüjcin camüidity nicxy xyciyecyich ma yi' ajcxy. Iich nibjctzoy co nyajtyduñich ma César, je emperador, jim Roma.

¹² Co Festo capxyöyday miid ymidungmiidpi, chi nimay Pablo:

—Pen miich jadu'n minamb co jim nicxy myajtyduna'ñ ma je César ycötujctac, nguexipyich miich jim. Miich ti mbijctzoy co je emperador xytidyduna'ñ. Pis jim mnicxipy miich.

Pablo ma je rey Agripa yhuinduu

¹³ Chi yi xii tiempo ñajtzninicxiyüñ co je rey Agripa etz Berenice ycidacy Cesarea, cogapxihua'ñ anajty Festo.

¹⁴ Co ajcxy jim yhuäcxijpy canaag xii, chi Festo yajmiidmiydacy je rey Agripa je Pablo ayo'n, e nimay:

—Ji tüg yëydijc huidi Félix y'ixmajtz mach.

¹⁵ Co n'oyich jim Jerusalén, chi je teedy miitungmiidpi etz judío mij'anäctijc xymixüyich, nibjctzohuüy co Pablo nyaj'ögibich.

¹⁶ Chi n'adzooyich co romanojäy ca' cötüjcin jadu'n müidity nicxy yaj'ögy yi machyjäy ma ca'ni ñayhuindináyigixy miid je huidi miid ñayxiyüi, jigix ñaygogapxiyb nej anajty ti yxiyüi.

¹⁷ Paady co je judíojäy ajcxy y'oy ya ca' nigoob tiempo nyajtigooyich com jabom nnicxich ma ngötujctaacich, e nni'ane'mdüyich co huen yajmiñyüi je Pablo.

¹⁸ Co ajcxy ñayguëxi'ci, je huidi anajty ti xiü, ca' jac ni ti ayuc anajty ajcxy müidity jadu'n nej iich anajty ti ndijyich.

¹⁹ Jëyi janchtiy co jadu'n anajty yminaangixy co Pablo ti ytundigooy ma yi' ajcxy ycostumbre huinma'ñ, etz Pablo capxhuäcxy co je Jesús huidi o'c, juugyüñ je'.

²⁰ Com iich ca' nnejhuüy nej ndunipich miid jada jadu'mbi huinma'ñ, chi n'amidooyich Pablo, pen nicxam anajty Jerusalén, jigix jim ngatidyduñich miid jadaayaabi ycixpi.

²¹ Pablo ci'm minañ co ñigi oy yajtydunipy jim ma je emperador huidi ane'm jim Roma. Chi nni'ane'mdüyich co huen jacmach'ifñäy, ixti cooni nguexipyich jim Roma ma César.

²² Chi je rey Agripa yminañ:

—Nañ ooy iich nja'amido'idaani Pablo y'ayuc.

Chi Festo y'adzooy:

—Jabom jēbi ayuc midohuipy.

²³ Com jabom miñ Agripa etz Berenice miid mayjäy etz xuuxpidijc, chi ytiñy ajcxy ma tiyundac miid je soldado huindzin ajcxy, etz huinmij'anactijc. Chi Festo capxyñiguejxy co huen Pablo nicxy yajtzonyii.

²⁴ Chi Festo yminañ:

—Rey Agripa, etz tüg'óciy mij'anactijc huindzindijc huidi ya ti mnayöymújcigixy miid ich ajcxy, cha je' je yēdjic huidi oy yi judíoäy ti yxiyii ma ich. Xymixiyich jim Jerusalén, e nañ ya Cesarea, e jatyimyminaangixy co jēbi y'ögy.

²⁵ Ca' ti ti tundigooy, paady ca' huaad nyaj'ögyich. Com ti ci'm ñayñibijctzohuüyii co jim yajtiydunañ ma je emperador jim Roma, paady ti n'a'ixiyich co nguexaañich.

²⁶ E com ca' ni ti tiy'ajt nej nijayñuibich nhuindzinich, je emperador César, miid yi' ycixpi, paady nyajmiñich ma miich ajcxy, etz tim jayijp ma miich mhuinduu, rey Agripa, jigix jēbi m'amidohuipy e nmä'idipyich ti ii njäyibich.

²⁷ Ca' jadu'n y'öyity nicxy nguexyich tüg machyjäy jim ma je mij'ane'mbi e ca' ni ti tiy'ajt miidity nej ti yxiyii.

26

Pablo nimydägy nej anajty yjatyin ma je rey Agripa

¹ Chi je rey Agripa nimay Pablo:

—Jēbi ci'm mnayñimiydägyii.

Chi Pablo yujcxajy yci' e ytiñy nayñigapxtuutip, yminañ:

² —Jotcujc nayjihuyiyijich, co jēbi nmidydägyich ma miich, rey Agripa, jigix nayñigapxtüdiybich tüg'óciy jadu'n nej judíoäy ti yxiyich.

³ Com miich mnejhuibych yajxon nej judíoäy ajcxy yhuinmañ miidity, etz tijaty tzip yi' ajcxy ymüd, etz jadu'n nej yi' ajcxy y'ixpícin oy ñay'ijxquípigixy.

Pablo nigapxy nej anajty chinäy ma anajty ca'ni yjothuimbity

⁴ Tüg'óciy judíoäy ñejhuibych nej ti ndzinäyich ma yi' ajcxy jim ma nnaaxjotich etz jim Jerusalén maabi nyeecpidzimyich.

⁵ E yi' ajcxy ñejhuibych nañ jadu'n, e jēbi nigapxcixy jadu'n nej ti nyucyeeeci'atyich. Hue' naydijyijich anajty fariseojäy, je tügpicyi jäy huidi mictägy je judíoäy ycostumbre etz ycotúcin payöyip.

⁶ E jadachambi xytyidunich miid co njijp'ixyich co Dios jajjugypigañ yi jäy ajcxy tiibi y'o'ccixy, jadu'n nej Dios yajnimay nmij'ap nmijteedy jecy'ajty.

⁷ Je majmetzicyi Israel ymang y'ap y'oc y'ahuixpy mina Dios cuydunañ nej anajty ti yajnimäyie je' ajcxy ymij'ap ymijteedy. Paady ajcxy Dios ojadaty huindzigi y xim tzuum. Miich, rey Agripa, nmibicyich co Dios jajjugypigipy je jäy tiibi y'öccixy, paady ycixpi yi judíoäy yxiyich.

⁸ ¿Na'amy co ca' miich ajcxy mibigañ co jēbi Dios jajjugypicy je tiibi ajcxy y'ögy?

Nej anajty Pablo jayijp'aty mibijpidijc ixhuidity pahuidity

⁹ Jecyip ich hue' ndijyich oy nduñich co anajty ndzachmidzip'adyijich je Jesús je Nazaretpi.

¹⁰ E jadu'n nduñich jim Jerusalén. Miid je teedy mijtungmiidpi ycotúcin nbidaacich Jesús yjäy may pujxtigoty. E co ajcxy yaj'o'cy, nañ nigapxejt ich co huen yaj'öccixy.

¹¹ E nnicxyich anajty majaty judío ñaymujctac jim ndzaachytuñich huidi ajcxy mijpidacp anajty Jesús, jigix ajcxy y'ixmadzipy je' ymibícin co Jesús je' je' je Cristo. Nigi anajty nmijotmätcootyich ixti nbahuidijttacyich huingnaax huingajp.

Pablo nimydägy jadü'oc nej yjothuimbity

¹² Miid yi' jadu'mbi huinmañ nnicxyich anajty jim Damasco. Je teedy mijtungmiidpi anajty xyquejxpic, e xymöyich anajty cotúcin.

¹³ E tü'am, señor rey, ich anajty nicxy, cujc xi' anajty co n'ijxyich tügi tiicxin jacmic ca'ydi xii ytiicxin choon tzajpjoty, xyñigidacyich etz nañ jadu'n huidi anajty ajcxy xymüdnicxich.

¹⁴ Huin'it nidüg'óciy ich ajcxy ngidaday, e nmidooyich tüg ayuc xymigapxich miid hebreo y'ayuc, xyñimäyich: "Saulo, Saulo, ¿nej co chach xypahuidijttägyich? Ci'm nayyajtzaachiyii jadu'n nej huaj yuub co jipconeby huidi miid ñumyugumyii."

¹⁵ Huin'it n'adzooyich, nmimaayich: "¿Mbin miich Huindzin?" E je Huindzin xyñimaayich: "Ich je' Jesús je huidi miich mdzachpahuidijttacy.

¹⁶ Pidig e tinaaygugi', com ti nnayguëxigiyijich ma miich jigix xymidunipyich etz mgodiy'ajt'adipy jadu'n nej cham ti nyajnimäy ti nyajnejhuibych, etz jadu'n nej jiini njacyajnejhuibych.

¹⁷ Hich miich nnihuänip nyajtzögip ma yi judíojäy, etz nañ ma huidi ca' yjudíojäyity. Hich miich jim nguejxpy ma huidi ca' yjudíojäyity.

¹⁸ Nicx jim myajhuinjihuüiygixy ñch ndiy'ajt, huen ixmach ajcxy yi jibic-huinma'ñ e jadu'n ypidzimipy ajcxy ma je mujcu' y'ané'migixy, etz mijnicxpedipy ajcxy Dios ytiy'ajt. Co ajcxy mibigipy mijpidägipy ñch ndiy'ajt huin'it nmöhuibich tügydac tzajpjoty ma yi ojäyäjic ity täibi Dios yajpocyñihuächyii."

Pablo cuyduñ nej anajty ti y'ixmañiyin

¹⁹ Rey Agripa, jadu'n ti ngapxymidooyich huidi n'ixxich nmidoohuich tzoön tzajpjoty.

²⁰ Jayiip ngapxhuäcxich Dios y'ayuc jim Damasco, chi ngapxhuäcxich jim Jerusalén etz tüg'óciy Judea ñaaxjot, etz cham ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ma huidi ca' yjudíojäyity. Nyajnimáaygixyich huen jothuimbijtcixy, huen mibijccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz huen yajtungixy ojyot oyhuinma'ñ jigix ñiguéxigipy co ti yjothuimbijtcixy.

²¹ Míid jada ycxip; ymajchich ajcxy je judíojäy ajcxy ma Dios ytiyc, e xyaj'ögängixyich anajty.

²² Míid co Dios ti xypubety ti xypudigiyich cha nyajpaadyich juugy. Ngapxhuäcxych Dios y'ayuc ytiy'ajt ma tüg'óciy ayoobtijc etz ipicytjic. Tüg'óciy huidi ngapxpyich je Dios y'ayucnajtzcaxiybi jaay jecy'ajty, etz je Moisés nañ jadu'n jaay jecy'ajty co jadu'n ytuna'nyii yjada'nyii.

²³ Hue' yajmíina'ñ co je Cristo copicy ayo'n tzaachypí yajnaixy, e y'ögipy e huin'it jugypigipy, e je' je' je jayijp jäy huidi jugypigip co anajty ti y'ögy. E yajcaxhuäcxip je ayuc ytiy'ajt ma ñch ajcxy judíojäy, etz ma huidi ca' yjudíojäyity.

Pablo jahueeni cayajjothuimbijty Agripa

²⁴ Co Pablo jadu'n ymíina'ñ ma anajty ñayñigapxtüdyii, chi Festo mic míina'ñ:

— ¡Mlocjiiyb miich Pablo! Míid je ixpójcin nígi m'ahuimbity loci.

²⁵ Chi Pablo y'adzooy:

— Ca' ñch nlocijiy, miich mijtungmíidpi Festo. Yi huidi ñch ngapxpyich je' je' tiy'ajtip etz janchip.

²⁶ Yi rey Agripa ñehhuiydaayb yi' tüg'óciy jada, paady nmíydägich aamic jotmic ma yi' yhuinduu; com nnejhuüybich co yi' ñehhuiydaayb jada tüg'óciy, com canan hue' jada yajtuuñ yajmíydacy ayüchytuum.

²⁷ ¿Nej mmibijcpy, miich rey Agripa, jadu'n nej ajcxy ymíina'ñ yi Dios y'ayucjojaaybi? Nnejhuüybich co miich mmibicy.

²⁸ Chi je rey Agripa y'adzooy, ymíina'ñ:

— Janch tim jayinjaty jahuenjaty miich xycayajmibicyich Jesucristo.

²⁹ Chi Pablo ymíina'ñ:

— Oy yjayinjaty jahuenjatyity ooy mijcjee mgamibicy, chojcpy Dios co miich mmibigipy Jesucristo etz nañ jadu'n tüg'óciy jäy huidi cham xy'amíidoó'ítip ñch n'ayuc. Dios chojcpy co mmibigipy Jesucristo jadu'n nej ñch nmibicyich, jëyi janchty co ca' mmach'idipy jadu'n nej ñch nmach'ityich.

³⁰ Co je Pablo ymíydactay, chi je rey etz gobernador ytinayigy quipxyi míid Berenice etz jacjadyii huidi anajty ajcxy jim.

³¹ Chi ajcxy ahuingujc oy capxyöyixy Pablo ypocy, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

— Jada yëydijc ca' jada ti tundigoy, ca' ypadyii nicxy y'ögy, ni ca' ypadyii nicxy ymach'íñäy pujxtigoty.

³² Chi Agripa nimay Festo:

— Jëbi ixxyipy nnaajtmadziiyim Pablo co ca' ci'm ycanayñibjctzohuiiyi co huen titydunyii je emperador César jim Roma.

27

Pablo yajnicx jim Roma

¹ Co ajcxy yajnihuinmayiyy co xyquexängixyich jim Italia, chi Pablo yajcyejc míid jacjadyii machyjäy ma tüg' capítan huidi anajty yxii Julio, je' huidi nihuindzin'ajtp tügpicy soldadtjic huidi anajty yxii batallón Augusto.

² Chi ñch ajcxy ndigiy ma tüg' barco huidi yhuindzin cogajpip jim Adramitio. Je barco hue' anajty ñcxa'ñ ma nijëjity barco jättac jim Asia ñaaxjot. Chi ñch ajcxy ndzooni. Míid ñch anajty ajcxy Aristarco huidi anajty cogajpip Tesalónica jim Macedonia.

³ Com jabom ñch ajcxy njaty ma barco jättac jim Sidón. Jim je Julio pa'ayoy Pablo, e ahuaatzi ytu' co huen nicxy co'ixiy ymigügtjic, etz huen je' ajcxy yajcayyii yaj'ügyii.

⁴ Co ñch ajcxy ndzoon jim Sidón, chi je naax mejy'agujcpi yhu'i'mni anajty'amy huidi yxii Chipre, míid co je poj anajty jipcobojiy je barco.

⁵ Chi je barco huinyöyñajxy je Cilicia ñaaxjot etz Panfilia ñaaxjot, oy njädyich ajcxy jim Mira, tüg cajp jim Licia ñaaxjot.

⁶ Jim je capitán paty tüg Alejandría ybarco hue' anajty ñicxy jim Italia. Chi je capitán ñch ajcxy xyajbarcotigiiy.

⁷ Canaag xii ñch nyöy janch oñdägy, adzaach ñch ajcxy nja'ty mihuingon je Gnido co anajty je poj tzach jipcobojiiy je barco. Najx ñch ajcxy mihuingon Salmón, etz njyöy'ahuidijtyich ajcxy Creta je meyy'agujcpi naax.

⁸ Adzaach ñch ajcxy nja'ty ma barco jättac huidi anajty yxi Buenos Puertos, mihuingon Lasea.

⁹ Ti ñch ajcxy ooy anajty nxiidigoy, e ooy anajty ycodzigiiity je barco yajyöyii. Ti anajty je ayuuxii ñajxni, e ti mihuingon anajty je poj tuu tiempo huidi jäy ytiypy invierno. Paady Pablo je soldado huindzin jaccapxhuijy,

¹⁰ chi Pablo yminañ:

—Huindzindijc, jadu'n nej yam codzig'i jada ooy co njacnicxim barcojoty, ca' yjeyity co nicxy ndigooyim miid barco etz miid ñidzimy etz n'o'ctaayim.

¹¹ E je soldado huindzin yjacmijpidac oy je barco yajyöybi y'ayuc etz je barco capitán y'ayuc, ca'ydi Pablo y'ayuc.

¹² Com je' co je barco yjättac ca' anajty y'öyity, nicxy jim yajnaxcixy je poj tuu tiempo, chi je jicmaybi ajcxy yhuinmañpidacy, co jébi barco yjacöy, oc'ixaangixy pen yjätcixy jim Fenice ma Creta ñaaxjot. Jim ma tüg barco yjättac huidi y'aguu najtz'ixiiyb ma xii pidzimy, e jim anajty je poj tuu tiempo yajnaxaangixy.

Je mijpoj mijtigoy ma je meyy

¹³ Jadu'n yajty co je jünboj hueeni ypidziimy, huin'it huinmay ajcxy co jébi yjactüyöy je barco. Chi ajcxy yajpidigy je mij pujx huidi barco yajtinayxijp, e yajyöychooñ je barco. Chi ñicxy je barco mejypa' mejypa' ma Creta ñaaxjot.

¹⁴ Huin'it hueeni tiempo ñajx, chi je micpoj miin ma tichpoj pidzimy, huidi jäy ytiypy Euroclidón, jadu'n yhuimbizim, Noreste.

¹⁵ Chi je mic poj yajtütigajch je barco, e com ca' anajty ndimdüyöyixni miid je poj ycixpi, chi je mic poj ñch ajcxy xyajnicxy adzip ma anajty tzocy.

¹⁶ Najx ñch ajcxy mihuingon tüg naax mutzpi meyy agujcpi huidi yxi Clauda, e adzaach ñch ajcxy nyujcjugujcy je mutz barco huidi anajty miimb ixhodziy ma je mijpi.

¹⁷ Co ajcxy jugujcpidzimy je mutz barco, chi ajcxy yajtuuñ maychaay e xojtzmuicy je barco aguu. Chi ajcxy yajminajcy je huit huidi anajty poj mic tzach ymajchyp. Je' co chigiigyixy co chimnicxiyb je barco jim ma meyy huidi ca' y'agomity, ma püjot huidi yxi Sirte. Chi ajcxy ñayyejci huen poj yajnicxiigy.

¹⁸ Com jabom, com ooy mic anajty je poj, chi ajcxy je chimy meyy cöjibijptay.

¹⁹ Je midugig xibi, chi ñch ajcxy nmejycöjibijptay je tungbejt huidi yajtumyb ma je barco.

²⁰ Ti anajty canaagxii ñajxni e ñch ajcxy ca' ma xii madza' n'oc'ijxcixni, miid je mijpoj ycixpi huidi anajty ñch ajcxy xychachajtüyöyp. Hue' ñch ajcxy ndijcixy co ti ndigöoygixyich, ca' ndijy ñch ajcxy ndzögipy.

²¹ Ti anajty xii tiempo ñch ajcxy nyajnaxcixy jaygay, chi Pablo ytinayigy, nimay je jäy ajcxy:

—Yëydijctijc, co ñch miich ajcxy xycapxymidoy ca' ngatzoonim jim Creta ñaaxjot, e ca' ixypiy jada ayo'n yam jadu'n nbaatim.

²² Jadachambi ca' mdajcixy mmaygixy, ca' ni pin ytigoya'ñ, oy je barco yjatigoy.

²³ Amygoodz je nHuindzin Dios tüg y'ängel ti ñayguéxigyii ma ñch, je Dios huidi ñch ngapxymidooybich, yi' ti quexy.

²⁴ Je ángel ti xyñimäyich: “Ca' mdzigiiy, Pablo, copicy co mjatyjadipy ma je mij'ane'mbi, je César yhuinduu. Miid miich ycixpi, Dios ñihuänamy yajtzögamy tüg'öciy huidi ji barcojoty, ca' ni tüg y'ögipy.”

²⁵ Paady nayjot'amijmóoyigix, yëydijctijc, nmibijcipyich Dios co jadu'n yjada'ñ jadu'n nej yi' y'ängel ti xyñimäyich.

²⁶ Ooy ycopicyity nicxy nmijpojpejtim ma tüg naax meyy agujcpi.

²⁷ Majmactz xii je mic poj anajty yajyöyii je barco oyñinej jim ma je meyy huidi yxi Adria, chi mijcutz je barco yajyöybi jihu'nybijcy co anajty ti mihuingoñ naax.

²⁸ Chi ajcxy quipxy je nii jadu'ñi anajty ycicyity, e hue' ajcxy quipxy iipx xap ycicyity. Jahuengi huin'it jadüg'oc ajcxy quipxy je nii, e hue' oy quipxcixy majmocx xap ycicyity.

²⁹ E co anajty chigiigyixy co tijy je barco jipcobonihuipy ma tzaagop, chi ajcxy pidacy nijoty midaax pujx ma barco y'ijx, je huidi yxiijp anclas, janch tzigiyyb anajty ajcxy y'ahuixcixy cooni ximiñhuipy.

³⁰ Chi je' ajcxy huidi anajty barco yajyöyp yhuinma'ñybaty co yquëga'ñ ameech. Chi ajcxy pidacy niñhuingixy je mutz barco. Chi ajcxy ñaybidaaci jadu'n nej jihuuy je ancla jac yajminagaangixy jim ma barco yhuinduu.

³¹ Huin'it Pablo nimay je soldado huindzin etz je soldadtijc:

—Pen ca' jada hui'mgixy ma barco, ca' miich ajcxy mejy ypidzimipy.

³² Huin'it ajcxy tzujtuyjy e tzaay huidi je mutz barco anajty müd ycoxochity, chi ajcxy yajcäy je mutz barco niijoty, e chi je mejy yajnicxyi.

³³ Moñyi Pablo migapxy je jäy ajcxy, chi ajcxy nimay co huen huingayñajxcixy, chi Pablo yminañ:

—Cham majmactz xii ma miich ajcxy ca' mmaagixy, e ni ca' mgaaygixy m'uuccixy.

³⁴ Tun may'ajt caaygixy oy jadu'ñyi, copicy jada co njatyñidzoocätahuanim, ni tüg ngöhuay ca' ytigoyaanim.

³⁵ Co Pablo jadu'n yminanday, chi tüg tzajcaagy conígy, chi jayijp Dioscojuyip yajnajxy mayjäy agujc, chi tujc-huäcxy etz ytiigiy ajcxy caaybi.

³⁶ Mic'amy je jäy ajcxy yjotmigiyday nidüg'öciy, e chi ajcxy ytiigiy caaybi.

³⁷ Hue' anajty ñaybätigixy barcojoty mejtz migo'px jatugi'px majmocxtüg jäy.

³⁸ Co ajcxy ycayday, chi jacniigöjibijpy je trigo, jigix huen cöminacy je barco chimy.

Chi barco tüg yquiñ

³⁹ Co yxämüy, chi je barco yajyöybi ca' ijxcapy je naax, e y'ijxpaty tüg it ma mejy huen ycogegiy, e jim anajty püjot. Chi ajcxy yhuinma'ñybaty co'ixaangixy pen jëbi jim yjäty je barco.

⁴⁰ Chi ajcxy tzujtuyjy je tzaay huidi anajty müd yxochity je anclas, e chi anclas yhu'i'mni niijoty, huin'it ajcxy miguejiy je nügaap huidi tumb co tümöy je barco. Chi huit jadüg'oc ajcxy pidacy huidibi pojmajtzp. Chi je barco ytiigiy yöyb, tiy ajcxy yajnicxy ma püjot.

⁴¹ E chi oy minaybadyii ma anajty je mejy mejtz it oy mic ycujiin, chi oy yjëpxy püjoty. Je barco jijp oy ytiigiy tätzpicy ca' huaad y'ocyücxni, e je barco ijx oy ytiigiyñ agejethuäcxpi ymiid je mejy püjoty ymijaa.

⁴² Chi je soldado yjayj'ögañ je machyjäy ca' ydi yqueeccixy ayaahuip.

⁴³ Je soldado huindzin ca' a'ixiiy nicxy yaj'ögyii Pablo, chi nimay soldado ajcxy co huen ixmajtzcixy yi machyjäy. Chi je soldado huindzin nimay je jäy ajcxy co huen nüdigiiygixy pinjaty jajtp yau.

⁴⁴ E huidi ca' jajtcixy yau jaydëbi nüdigiiygixy müd pu'y etz müd barco pedasi. Jadu'n ajcxy nidüg'öciy ymejjy ypidzimday.

28

Pablo yjädy ma tüg naax mejy'agujcpi huidibi yxii Malta

¹ Co iich ajcxy niibdzimday, chi iich ajcxy nejhuuy co je naax mejy agujcpi hue' anajty yxii Malta.

² Je conaax ajcxy ooy oyjäy'ajtin tuuñ müd iich ajcxy, chi ajcxy yajmijiiy jün mij, müd co anajty ooy ytiichity, etz co anajty ooy ytuubojy. Chi xñimay iich ajcxy co miñ n'ocxäängixyich.

³ Chi Pablo ytiigiy jäxycajpmujcpi, e chi pidacy jünjoty. Chi tüg ahua'n iyujc pidzimy, yquëgy anajty müd je anbi, chi Pablo ymajtz i ma yci'.

⁴ Co je cogajp ajcxy ijxy je ahua'n iyujc ytiinyñay ma Pablo yci', chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Jadaayaabi yëydijc, jäy yaj'öcpi jada. Oy ca' ti y'ögy mejyjoty, je tiydumbi tzajpjoty pi ca' a'ixiiy nicxy yjactzinäy.

⁵ Chi Pablo yci' huinxidicxy, e jünjoty oy ycäy je ahua'n iyujc, e ca' Pablo ni nej yjaty.

⁶ E tüg'öciy je jäy tzach'ahuixxcixy mina anajty y'ocquixigiy, o mina anajty y'oc'ögy. Ti anajty ooy y'ahuixxcixy jecy; co ajcxy ijxy ca' ni nej yjaty, chi ajcxy yhuinma'ñ yajtjagjch. Yminañ ajcxy co Pablo hue' jada' yi' tüg dios.

⁷ E miñhuingon anajty je Publio ytijc, je huidi nigohuajc'ajty je jimbi naax mejy'agujcpi. Je Publio xyajjättacich ajcxy, e xyajcaay xyaj'uucich iich ajcxy yajxon tugiig xii.

⁸ Jadu'n yjajti co je Publio anajty yteedy ypigiyii müd tooy gohuajc etz müdity anajty ni'pypa'm. Chi Pablo oy ixxy je pa'mjäy. Chi Pablo Dios miñijctzoy, e chi ciniixajy, e yajtzoocy.

⁹ Müd jadaay miñ ajcxy niñjity pa'mjäy huidi anajty ajcxy tzinaayb ma je naax mejy'agujcpi e chi ajcxy choocätäy.

¹⁰ Müd jada ycxipi nyajcömay iich ajcxy, e nyajmooyich iich ajcxy tijaty huidi iich ajcxy nidüyöyipy barcojoty.

Chi Pablo oy yjädy jim Roma

¹¹ Tugüig po' ñich ajcxy anajty ti n'ijtni jim. Chi ñich ajcxy nbarcotigüiy ma tüg barco huidi anajty je tuuboj tiempo ti yajnaxy jim Malta. E je barco capitán jim anajty ycgajpity Alejandría. E je barco ymüid anajty ahuinax huidi anajty yxii Cástor etz Pólux huidi ajcxy dios'ajtpy.

¹² Chi ñich ajcxy oy njäty ma je barco jättac huidi anajty yxii Siracusa. E jim ñich ajcxy nhui'müiy tugüig xii.

¹³ Ndzoñich ajcxy Siracusa barcojoty, ñicxy ñich ajcxy mejypa' mejypa', ixti nja'tyich ajcxy jim Regio. Com jabom oy ypidzimy jünboj, chi co maax oy nja'ty ñich ajcxy Puteoli.

¹⁴ E jim ñich ajcxy nbaaty nijëjity jäy huidi anajty mijpidaacp Jesús. Je' ajcxy xyco-huanüiyich co ñich ajcxy jim hui'müiy tüg semaan. Chi ñich ajcxy jadüg'oc ndzooñ, ñnicxyich ajcxy jim Roma.

¹⁵ Je mibijcpidijc ajcxy huidi anajty jim Roma ymidou ajcxy ayuc co ñich anajty ajcxy jim ñicxy, chi ajcxy chooñ nijëjity oy xyjijpcobadiügüiyich ma je cajp mercado müid huidi anajty yxii Foro de Apio. Jacjadyii mibijcpidijc oy xyjijpcobadiüiyich ma tüg jättac huidi anajty yxii, Tres Tabernas. Co Pablo jijpco'ixii je mibijcpidijc ajcxy, chi Dioscojuyip yajnaxy etz ñayjihuiyi janch jotcujc.

¹⁶ Co ñich ajcxy nja'ty jim Roma, chi je soldado huindzin cüeycye je machyjäy ma je comandante, per a'ixiiyb co Pablo tzinäy ahuingujc ma tüg pijctzoydijc, jëyi anajty tüg soldado ycuend'adyii.

Chi Pablo Dios y'ayuc capxhuäcxi jim Roma

¹⁷ Tugüig xii maabi Pablo anajty yjäty jim Roma co capxyñigüejy je judío huinmij'anäctijc huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Roma. E co ajcxy ñaymujci, chi Pablo yminañ:

—Migügtijc ajcxy, oy ñich ca' ti ndundigooyich müidi judío jäy ajcxy etz müid ajt nmij'ap nmijteedy ycötüjcin, chi je judíojäy ajcxy xymajchich etz xyciyejicich ma romano tungmüidpi jim Jerusalén.

¹⁸ Co je romano tungmüidpi ajcxy xy'amidooyich, huin'ti ajcxy xyjanajtzmadzihuaañich, ca' ti ajcxy paaty ma ñich huidi ajcxy xyajco'ögühuibich.

¹⁹ Co je judíojäy yjotmätcoty ajcxy, ca' ajcxy a'ixii co nyajnajtzmadzihuibich, chi nayñibijctzohuiyich co nyajtiydunipyich ma je mij'ane'mbi ya Roma, oy ñich ca' ti xihuin nmüidity müid ñich nmigonaax nmigogajpich.

²⁰ Paady ti ngapxyñigüejxcixy co nyajmüidmüydäga'ñ ajcxy tigix co nmach'ityich. Müid co ñich ajt n'ahuijxim co Dios nihuäna'ñ yajnüzöga'ñ yi Israel jäy etz yajjugypiga'ñ je jäy tiibi yöccixy. Paady jadachambi nyajpaadyich mach.

²¹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Ca'ni ñich ajcxy ni ti necy xyñijäty huidi tzoomb jim Judea müid müich ycixpi. E ni tüg ajt nmigügtijc ca' jibic xyñimüydägy.

²² Nja'amido'idaamyich jadu'n nej müich mmiydägy, com nnejhuiybich co huen yma'amyity jäy ymidzip'ajty je jemybi y'ijxpjcin.

²³ Chi tüg xii ajcxy agapxtujcye. Co oy paady mina anajty ti agapxtujccixy, chi mayjäy ñayyöymujci ma je Pablo anajty jättac müidity. Jopy ajcxy yajtzondacy capxii müydägy ixti ycootztzuüiy, jadu'n Pablo tzachyajnimaaygixy je Dios y'ayuc nej Dios yhuinma'ñ müidity. E yajjothuimbidaangixy anajty ma je Jesús müid co capxticxy je Moisés ycötüjcin nej anajty yjaybetyity, etz jacjadyii ayuc cojaaybi ñecy.

²⁴ Nijëjity cöbije ajcxy nej Pablo anajty ymina'ñ, etz nijëjity ca' ajcxy mibijcy.

²⁵ Co ca' anajty ajcxy miñ xyipy yajtügüiy yhuinma'ñ, chi ajcxy icy ca'ixy yöychóongixni. Chi Pablo yminañ:

—Tiytudägy je Espíritu Santo nimay je nmij'ap nmijteedy ajt co yajcapxy je profeta Isaías co yminañ:

²⁶ Nicx nima' je jäy ajcxy: Müich ajcxy oy mjamidohuiipy n'ayucich, per ca' ajcxy mhuinjihuihuip; oy mjahuindüxcixixy, e ca' ajcxy mhuinjihuihuipy.

²⁷ Com jada jäy ajcxy hue' yjot'ahuimbijctcixy janch juuñ, e ymidoogixy oyñinej, jadu'n nej jihuiy yhuimbüz'ijctcixy, e ni ca' y'oc'ijcixy müid yhuin e ni ca' ocmidoogixy müid yta'tz'ac, ni ca' huinjihuiyigixy müid yjot yhuinma'ñ, ni ca' minipy ajcxy ma ñich jigix myajtzögibich.

²⁸ Nejhuüiygixy müich ajcxy co jadachambi etz jacnicxpi xii tiempo Dios y'ahuanüyb y'ayuc ytiy'ajt nej jëbi jäy y'alma ajcxy yajnüzögüipy ma je jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity, e je' ajcxy y'amido'idipy.

²⁹ Co Pablo jadu'n nimay ajcxy, chi ajcxy ñicxtáaygixni chach ñayhuin'ñibëjtigixy ñayhuingapxëjtigixy miñ xyipy.

³⁰ Pablo mejtz jimijt jim chinay ma je pijctzoydijc jim Roma, e yajxon xiic'adzoy capx'adzoy pin miñ ycgapxyii.

³¹ Janch agujc jotcuje anajty capxhuäcxy je Dios y'ané'min, e yaj'ixpicy je Huindzin Jesús ytiy'ajt, e ni pín ma ycapx'adugyii.

ROMANOS

Yi Neczy Huidi San Pablo Yajniqiejx Je Mibijcpidijc Jim Roma

¹ Hich Pablo tumbich ma Jesucristo ytung. Jesucristo ti xyajnbicyich co ndunañich ma yi' ytung quipxy müid yi' y'apóstol ajcxy. Ti xypidägyich ma jada tung tügjijp co ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc ytiy'ajt oybi.

² Dios jecy'ajty y'ayuc yajhui'my cojay ma yi' y'ayucnajtzcapyi'bi ñecy co quexa'ñ anajty je Cristo ya naaxhuiñ.

³ Ngapxhuäcxich jada ayuc jadu'n nej ajt nHuindzin Jesucristo, je Dios y'ung, yma'xung'ajty ya naaxhuiñ. Hue' yi' ñinixx paty ma ytaj. E yi' ytaj je rey David je' ymi'ap'ajti ymi'jteedy'ajti.

⁴ Per Jesucristo ti paady ma Dios yi' yjihui'ñ ymic'ajt. Co Dios yajjugypijcy y'ung ma anajty ti y'ögy müid yjihui'ñ ymic'ajt, chi ti yajnejhuiñ anajty je naaxhuiñyäj co Jesucristo hue' je' Dios y'ung, huidibi müid huädz yjot huädz yhuinma'ñ, etz nañ ymüid Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

⁵ Co Dios yajjugypijcy Jesucristo ma anajty ti y'ögy, chi mijmay'ajt tuñ müid ich ajt ycixpi. E nañ müid Jesucristo ycixpi Dios ti xyajnbicyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ytiy'ajt ma yi' mayjäy ajcxy ma tüg'öciy naax cajp, jigix jëbi mayjäy mibijccixy e nañ capxymidoogixy Jesucristo.

⁶ E müich ajcxy huidibi tzinaayb jim ma yi' cajp huidibi xijip Roma, nañ jadu'n Dios müich ajcxy ti xyhuin'ijxcixy jëbi ajcxy Jesucristo xyjäy'adyii.

⁷ Jada necy nguejxypich ma müich ajcxy nidüg'öciy huidibi jim yajpatcixp ma yi' cajp huidibi xijip Roma. Dios müich xychojccixp xyjihui'gyixp, e nañ Dios ti xyhuin'ijxcixy jaydëbi yi' xyjäy'adyii, etz nañ jaydëbi mdzinaaygixy müid huädz mjot huädz mhuinma'ñ. Huen ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid müich ajcxy etz nañ xyajjotcugihui'p ajcxy.

Pablo nicxy mibijcpidijc cogapxihua'ñ jim Roma

⁸ Tim jayijp nyajnajxpich jäygidaacin ma Dios, müid Jesucristo yxi, co müich ajcxy ti nmibijccixy Jesucristo. Mayjäy ma nidüg'öciy naax cajp ti nejhuui'gyixy jadu'n nej müich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo.

⁹ Hich tumbich cixy'jot huinijot ma Dios ytung, co ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ytiy'ajt müid Jesucristo ycixpi. Dios yi' tiy'ajt yegip jadu'n nej jabom jabom Dios nmibijctzooyich müid müich ajcxy ycixpi.

¹⁰ Dios nmibijctzooyich pen yi' jadu'n tzojcp co jëbi nnicxyich cham tiempo jim ma müich ajcxy myajpaady. Canaag'oc ich müich ajcxy nicxy nja'ixaangixy, e ca' y'oyiy nej ñicxibich.

¹¹ Ooy njanijot'atyich co ich müich ajcxy nicxy n'ixaangixy, jaydëbi ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc ma müich ajcxy müid Dios yjihui'ñ ymic'ajt, e nañ ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc ma müich ajcxy jaydëbi tyudäggy mmibigipy ajcxy Jesucristo.

¹² Pen oyiyb nej ñicxibich ma müich ajcxy myajpaady, chi jëbi njotcugihui'gyich co anajty n'ixyich nej müich ajcxy mibijccixy Jesucristo, e nañ jaydëbi mjotcugihui'py müich ajcxy co anajty m'ijxcixy nej ich nmibicyich Jesucristo, e jadu'n nayyajjotcugiyim miñ xyipy.

¹³ Ndzojcypich co müich ajcxy mnejhui'py co canaag'oc ti njapidäggyich nhuinma'ñich co anajty nixca'ñich ma müich ajcxy myajpaady, e ca' y'oyiy nej ñicxibich. Njijp'ijxypich co oyihui'p jadachambi tiempo jadu'n nej jëbi nnicxibich jim ma müich ajcxy. Com nja-cyaj'ixpigaamybich müich ajcxy, e nañ njacyajmibigaamybich ajcxy Dios y'ayuc. Tim jadu'n nej nduñich canaag agajp ma chinaaygixy yi' jacjadyii jäy huidibi ajcxy ca' yjudiojäyity.

¹⁴ Dios jadu'n xyajnbijcich jada tung, paady copicy co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ma tüg'öciy jäy, etz majaty naax cajp. Ngapxhuäcxamybich Dios y'ayuc ma yi' jäy ajcxy huidibi griego ayuc cäpxcixp, etz ñan ma yi' jäy ajcxy huidibi ca' griego y'ayuc capxcixy. Ngapxhuäcxamybich Dios y'ayuc ma yi' ixpicy jäy ajcxy, etz nañ ma yi' jäy ajcxy huidibi ca' y'ixpicyity.

¹⁵ Paady ycixpi ooy ndzachcapxhuäcxa'ñich Dios y'ayuc ma müich ajcxy huidibi yajpatp jim Roma nañ jadu'n.

Je ayuc tiy'ajt oybi

¹⁶ Ca' nmidzo'yduyijich Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Com je' jada je oybi ayuc huidibi tzoon ma Dios, ymüid yi' Dios ymic'ajt jigix jëbi tüg'öciy jäy ajcxy paadipy pocy huinmecxin, pinjaty cöbigaamb Cristo y'ayuc. Tim jayijp ti ngapxhuäcxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma yi' judiojäy ajcxy, e jac'axam ma yi' huidibi ajcxy ca' yjudiojäyity.

¹⁷ Jesucristo yti'yajt xyajnejhuuñyim co nmibjicim co Cristo ti jöch ajt nbocy etz nxñhuin, chi Dios xycöbiganim jadu'n nejñihuñy tudägyjäy. Ca' ji jadüg huinma'n nej Dios jëbi xycöbajcim jadu'n nej jihuñy tudägyjäy. Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: "Pinjaty tudägy'ajtin ti paady müid co ti mijpidägy Dios y'ayuc, hue' je' tzinähuiñ, ca' yjugy'ajtin ycxixipy ytigoyipy."

Je naaxhuñyjäy ajcxy ypocy

¹⁸ Copicy nbaatim tudägy'ajtin ma Dios, com je Dios huidibi tzinaayb tzajpjoy ti xyajnejhuñyim co yi' tzaachytuna'n mictägy tüg'öciy jäy ajcxy huidibi midundigooyb yi' yti'yajt, tüg'öciy huidijaty jibic huinma'n ymüid, tüg'öciy yi' ajcxy huidibi yajtigooyb Dios yti'yajt müid je jibicpi huidibi ajcxy ytumyb.

¹⁹ Com yi' jäy ajcxy huidibi jibicjot jibic-huinma'n müid, y'ijxpy ñejhuñyb ajcxy Dios yti'yajt, com Dios ti pidägy yi' yti'yajt ma yi' ajcxy yjot yhuinma'n.

²⁰ Ñejhuñyb jäy ajcxy Dios yti'yajt, com mabaad oga'n Dios yajcojy naaxhuñybi ixti chambaad, quëxicip ya naaxhuñ Dios ymic'ajt y'ijxpejt, oy ca' pin Dios icy, huidibi Dios ti cojy ti macxy yejcpy ijxpejt co Dios yjiijity, etz Dios ymic'ajt huinixii huinitiempo ijtp yi', ca' ycxixipy ytigoyipy nimina. Co anajty Dios tzaachytuna'n yi' pocyjäy ajcxy, ca' ajcxy ni ti ayuc müid huaad adzohuimbidiñ Dios müid ajcxy ypocy ycxipi.

²¹ Com ñejhuñyb ajcxy co ji Dios yajpaady, e ca' ajcxy ojadajtcixy ca' ajcxy huindzigüygixy Dios. E nañ ni ca' ajcxy yajnaxy Dioscojuyip ma Dios. E nañ jadu'n ajcxy ñaybidäacigixy amij agix, yhuinma'n ixtaaygixy huidibi ca' yti'yajity. Yajtigooyi ajcxy Dios yti'yajt ma ajcxy yjot yhuinma'n, e nañ müid'ajtcixy tzuuhuinma'n.

²² Yi jadu'mbi jäy ajcxy hue' yhuinma'n pidaaccixy co ajcxy ooy ycohuinma'ñity, co ajcxy ooy y'ixpicity, e ca' yjanchity, tzuu huinma'n ajcxy ymüid.

²³ Ma yjapadyii ojadajtcixipy huindzigüygixipy Dios huidibi ymic'ajtin y'oy'ajtin ca' ycxixipy ytigoyipy nimina. Chi ajcxy yajtigach yjot yhuinma'n, e huindzigüygixy jäy y'ahuinax e jäy ajcxy yjugy'ajtin etz y'oy'ajtin cixaamb tigooyaamb. Ixti mijpidaaccixy nañ jadu'n joon y'ahuinax, iyujc y'ahuinax etz tza'n y'ahuinax.

²⁴ Co jäy ajcxy jadu'n ytundigoy, paady Dios ñajtz'ixiyin ajcxy, huen tundigooygixy nej anajty ci'm jibichuinma'n nijot'ajtcixy. Ñaymidundigóoyigixy ñinicx miñ xyipy huidibi janch oy midzo'yduuni.

²⁵ Ma yjapadyii ixipy mijpidaaccixy je ti'y'ajt tiydudägyipi nej Dios ti yecy, huin'it ajcxy mijpidaaccixy anii huidijaty jäy ti cojy ti macxy. Ma yjapadyii ixipy huindzigüygixy Dios, huidibi ci'm ti yajcojtäy tüg'öciy tijaty ji yajpaatp, huin'it ajcxy huindzigüygixy jäy y'ahuinax joon y'ahuinax, etz iyujc y'ahuinax huidijaty ca' ti mic'ajt müidity. Copicy nojadajtim ngömaayim Dios huinixii huinitiempo. Amén.

²⁶ Müid co jäy ajcxy tzachhuindzigüygixy jäy y'ahuinax etz jactijaty ahuinax, paady ycxipi Dios ajcxy ñajtz'ixiyii, chi ajcxy tungixy yi' jibic-huinma'n huidibi ci'm ñijot'ajtcixyp huidibi oy ymidzo'yduuni. Töxyjäy ajcxy ma yjapadyii chinaaygixy tudägy müid ñay, chi ajcxy ñaymüidtzinaayigixy e ñaymüidtungigóoyigixy actöxyjäydjic.

²⁷ Yëydijctijc ajcxy nañ jadu'n ñaymüidtungigóoyigixy miñ xyipy. Ñaymüidtzinaayigixy ma yjapadyii ixipy chinaaygixy müid töxyjäy ajcxy, huin'it ytundigooygixy ma Dios yti'yajt. Ci'm nijot'ajtcixy jibic-huinma'n huidibi oymidzo'yduuni, ypatcixipy ma ajcxy ñinicx je tzaachy; huidibi Dios ypidacpy müid yi' ajcxy ypocy ycxipi.

²⁸ Co yi' jäy ajcxy jadu'n ci'm yhuinma'n ti pidaaccixy co ca' yajmij'adañ Dios, paady ycxipi Dios ñajtz'ixiyii ajcxy. Huen tim tungixy huidibi ajcxy ci'm ñijot'ajtpy, huidibi Dios ca' jäygidägy.

²⁹ Jäy ajcxy ooy mij jibic-huinma'n canaagnax nijot'ajtcixy; yëydijctijc ooy ajcxy jibic-huinma'n tungixy; ooy ajcxy migapxtigoy töxyjäy ajcxy; ooy ajcxy adzojccixy comeñ'ajtin; ooy mi'ijxtinaaygixy ymigügtijc; ca' ajcxy ymigüg ixaangixy; ooy ajcxy yjäy'aj'öccixy; ooy ajcxy chiptunaangixy; ca' ajcxy ycapxymidohuaangixy; ooy ajcxy ymigüg huin'ingixy; ooy ajcxy ypiitcapxcixy; ca' p' ajcxy ymigüg ixaangixy.

³⁰ Jäy ajcxy ooy nigapxy ni'ojy ymigügtijc; ca' ajcxy ixaangixy Dios; ca' ti jäygidaccixy; ooy ajcxy amij agix ñayjihuiñyigixy; ooy ajcxy ci'm ñaygömäayigixy; ooy ajcxy cojy macxy jibic-huinma'n, ca' ajcxy capxymidoogixy ytaj yteedy.

³¹ Jäy ajcxy ca' y'ayuc-huinjihuiñyigixy; ca' ajcxy cuydungixy yci'm'ayuc; ca' ajcxy ni pin tzojccixy jihuiñyigixy; ca' ajcxy ni pin pa'ayoogixy.

³² Jadayaabi jäy ajcxy ñejhuñyb co Dios ti cojy ti macxy ycotujcin co pinjaty tundigooyb jadu'n müid Dios yti'yajt, tigooyip ajcxy yjugy'ajtin. Oy ixixipy yi' jäy ajcxy janejhuiñyigixy co padaangixy y'o'cin, huin'it ajcxy jactimtungixy jibic-huinma'n, e nañ jadu'n jotcujc ajcxy co jac pinjaty jibic-huinma'n tungixy.

2

Dios tiydumb jadu'n nej yi' tzocy

¹ Paady co miich migüg m'ix'ixy mba'ixy ti ytumyb, ti migüg ycapxyp ti anajty pocy mnaymóyii, oy ixyipy ypinjäy ñejpyjäyity. Miich ooy ti pocy m'ixy ma huing jäy, e nañ jadu'n miich ooy mij mdundigoy, tim jadu'n nej yi' ajcxy ytundigoogyxy.

² Nejhuuyim co Dios tudägy ytuñ co tzaachytuñ tüg'óciy pinjaty tundigooyb.

³ E miich co migüg m'ix'ixy mba'ixy ti ytumyb ti migüg ycapxyp, nañ jadu'n miich Dios xychaachytuna'ñ. ¿Nej mdijy mdzögip co anajty Dios xytiyduna'ñ?

⁴ ¿Nej ca' mjäygidägy nej Dios mij ooy may'ajt oy'ajt ti tuñ müd miich, nej ooy mij ti xypa'ayoy, mij ti xymimecxtucy? ¿Nej ca' mnejhuuy co Dios mij ooy xypa'ayoy xymimecxtucy, jigix mjothuimbidiipy nej mdundigoy ma Dios ytiy'ajt?

⁵ Müd co ooy mjothuunüty mgöjuunüty, ca' ajcxy mjothuimbida'ñ, ca' ajcxy m'ixmadza'ñ nej ajcxy mdundigoogyxy. Paady ycixpi Dios huidibi tudägy tumb nigü miich yi' ooy mij xychaachytuna'ñ co anajty xii tiempo ycixy ytigoy, e Dios chaachytunamyb jäy ajcxy müd ypocy ycixpi.

⁶ Co anajty Dios tiyduñ yi' naaxhuñ jäy, chi yajnidagihua'ñ nidüg nidüg nej anajty ti chinäy.

⁷ Nijjity jäy ajcxy oyjot oyhuinma'ñ tungixy jabom jabom, yjip'ixpy ajcxy co Dios oybi ymöhuanigixy, nañ yjip'ixpy ajcxy co Dios ycömayiyb, yjip'ixpy ajcxy yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Yi jadu'mbi jäy Dios ymöhuanamyb jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

⁸ Per Dios chaachytunamyb mijcajee yi' jäy ajcxy huidibi ca' ycapxymidohuaangixy, huidibi ca' cuydungixy Dios ytiy'ajt, huidibi ajcxy tumb jibic-huinma'ñ.

⁹ Ayo'n tzaachypi ypadamyb tüg'óciy jäy ajcxy huidibi jibic-huinma'ñ ti tuñ. Nañ jadu'n miich judíojäy ajcxy tim jayjip mbadaangixy tzaachypi, pen mdundigoogyxip, e chiini yi' jacjadyii jäy padaangixy tzaachypi, pen tundigoogyxip.

¹⁰ Tüg'óciy pinjaty oyjot oyhuinma'ñ tungixp, Dios ymöhuanamyb yi' ajcxy oy'ajtin, nañ cömayaanip yi' ajcxy Dios, etz nañ yajjotcugihuib ajcxy. Tim jayjip yi' judíojäy pada'ñ ajcxy oybi, etz jac'axam yi' jacjadyii jäy ajcxy.

¹¹ Dios ca' tiyduna'ñ jäy ajcxy huin'ixxpety, quipxyjaty tiyduna'ñ nidüg'óciy jäy ajcxy.

¹² Nidüg'óciy jäy ajcxy huidibi tundigoogyxip, Dios yajtigoyaanip ajcxy yjugy'ajtin. Yi jäy ajcxy huidibi ca' müdity Dios ycötujcin huidibi cojaayip, Dios yajpocycähuaanip ajcxy, com ymiid ajcxy Dios ytiy'ajt ma yjot yhuinma'ñ. Yi jäy ajcxy huidibi müd Dios ycötujcin cojay, Dios yajpocycähuaanip ajcxy müd yi' ycötujcin huidibi cojaayip.

¹³ Yi jäy ajcxy huidibi nigoob amido'ijtp co yajcapxy Dios ycötujcin, e ca' ycapxymidooogyxy, ca' ycöbiga'ñyii Dios jadu'n nej jihuuy ytudägyjäyity. Yi jäy ajcxy huidibi capxymidoooy Dios ycötujcin, Dios cöbigaanip co ajcxy ytudägyjäyity.

¹⁴ Yi jäy ajcxy huidibi ca' müdity Dios ycötujcin huidibi cojayip, co ajcxy nijot'ajtcixy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej Dios tzocy, jadu'n nipaady nej jihuuy ajcxy müdity Dios ycötujcin.

¹⁵ Co je jäy ajcxy oyjot oyhuinma'ñ tungixy, huin'it yajnigüexiccixy co ajcxy ymiid Dios ycötujcin ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. E co paatcixy jibic jot jibic-huinma'ñ, huin'it jibic ñayjihuiyigixy. E co patcixy oyjot oyhuinma'ñ, huin'it ooy oy ñayjihuiyigixy.

¹⁶ Jada je'du'n je jemybi oybi ayuc huidibi ngapxhuäcxypich co miinip je xii je tiempo co Jesucristo, müd Dios ycötujcin, tydunip tüg'óciy jäy ajcxy nej anajty yjot yhuinma'ñ ajcxy müdity, tüg'óciy pinjaty ti tuñ ayüch ameech tijaty.

Je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjay jecy'ajty

¹⁷ Miich ajcxy huidibi minamb co mjudíojäyity, miich ajcxy mmijpidaaccixyp Dios ycötujcin, je jecyip huidibi jaybetyip. Miich ajcxy mnaygömaayigixy co miich ajcxy Dios xyjäy'adyii.

¹⁸ Miich ajcxy mnejhuuyb nej Dios tzocy nej huaad mjäy'ajtcixy. E nañ ti m'ixpicy Dios ycötujcin huidibi ti xyajnejhuuyigixy huidibi tiy'ajt jac'oyip.

¹⁹ Miich ajcxy minamb co janch janch co miich ajcxy Dios ytiy'ajt myejci ma yi' jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt müdity, jadu'n nipaady nej jihuuy tüg huintzpi mhuijtzoyö, e nañ jadu'n nipaady nej jihuuy mgodicxy je jäy ajcxy huidibi agootztuum tzinaayb.

²⁰ Miich ajcxy judíojäy myaj'ixpijcpy yi' jäy ajcxy huidibi ayoob, huidibi ca' ti tiy'ajt nejhuuyigixy, e mgapxhuijy yi' jäy ajcxy huidibi ca' yhuinma'ñymejtzcixy. Miich ajcxy minamb co m'ayuc etz mdiy'ajt mbaatcixy ma Dios ycötujcin huidibi jaybetyip.

²¹ Miich ajcxy myaj'ixpijcpy jacjadyii jäy ajcxy Dios ytiy'ajt. ¿Nej co ca' ci'm mguydungixy nej ti myaj'ixpijccixy? Myaj'ixpijcpy ajcxy jacjadyii jäy co ca' huaad ymeetzcixy, e miich ci'm ajcxy meetzp.

²² Miich ajcxy myaj'ixpijcpy jacjadyii jäy co ca' huaad migapxtigoy töxyjäy ajcxy, e žmiich ajcxy nej co mmigapxtigoogyxy töxyjäy ajcxy? Miich ajcxy ci'm minamb co ca' huaad yajhuindzižy tzaaboch quipychech, e miich ajcxy ci'm mdzachmeech je meeñ ma je tzajptijc ma je quipychech y'tiy.

²³ Miich ajcxy mdzachnaygömäyigixy co mguydungixy Dios ycötujcin. Miich ajcxy m'ixtijy Dios müid co ca' ajcxy mguyduni yi' ytiy'ajt.

²⁴ Paady jadu'n jaybety miin ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: "Com co miich ajcxy mdundigoogyxy, paady ycixpi yi jacjadyii jäy ajcxy nigapxy ni'ojy Dios yxi."

²⁵ Co ajcxy mguyduunip Dios ycötujcin, huin'it Dios xytunipcuendi co miich ajcxy müidity je tiy'ajt ma mninix co Dios xyjäy'adyii. Co ca' ajcxy mguyduunip Dios ycötujcin, huin'it Dios ca' xytunipcuendi co miich müidity je tiy'ajt ma mninix co Dios xyjäy'adyii. Jadu'n nipaady nej jihuüy ca' mdiy'ajttiyity.

²⁶ Co yi jacjadyii jäy ajcxy huidibi ca' müidity tiy'ajt ma ñinix, e cuyduni ajcxy Dios ytiy'ajt, jadu'n nej ajcxy ytiy'ajttiyity.

²⁷ Yi jacjadyii jäy co ajcxy cuyduñ Dios ytiy'ajt, yi' ajcxy capxpaady'idipy ma Dios. E miich ajcxy judiojäy mbocycähup miich ajcxy, oy miich ajcxy mjamüidity ixipy Dios ycötujcin huidi cojaayip, pen ca' mguydungixy.

²⁸ Je iixpejt janchyp co pinjaty Dios yjäy'ajtyp, canan je' je iixpejt huidibi ymüid ma ninix. E nañ jadu'n canan je' je tiy'ajttihuüi cötujcin huidibi jäy cuydun jecy'ajty.

²⁹ Je iixpejt janchyp co pinjaty Dios yjäy'ajtyp, je' je' je iixpejt huidibi ymüid ma yjot yhuinma'ñ, je oyjot oyhuinma'ñ huidibi ymüid, je iixpejt co je Espíritu Santo ti yajhuächyii yjot yhuinma'ñ, canan je' je tiy'ajt co ti cuyduñ je jecyip cötujcin huidibi cojay ijt. Yi jadu'mbi jäy ajcxy cömay'idipy ma Dios, e ca' ycömay'ida'ñ ma jäy ajcxy.

3

¹ Pen tiy'ajt jadu'n nej nmina'ñich, žti jäygidaacin yi judiojäy ajcxy ymüid ma Dios huidibi yi jacjadyii jäy ajcxy ca' müidity? Žti jäygidaacin ajcxy ypatpy co ajcxy müidity tiy'ajt ma ñinix co Dios yjäy'adyii?

² Yi judiojäy ooy canaagnax oy'ajtin jamüidity. Tim jayjip Dios yajnibijci ajcxy yi' ycötujcin yi' y'ayuc huidibi cojaayip.

³ Žnej mdiy co Dios ca' cuyduna'ñ yi' y'ayuc müid yi judiojäy ajcxy müid co nijjity judiojäy ca' cuyduñ yi' ycötujcin?

⁴ Dios ca' jadu'n huinma'ñ müidity nej jäy ajcxy huinma'ñ müidity. Oy ixipy nidüg'óciy jäy y'anidaaccixy, Dios ca' y'anüidäga'ñ nimina. Paady jadu'n jaybety miin ma Dios y'ayuc co David jadu'n ymina'ñ:

Ñejhuüipy jäy ajcxy co miich, Huindzin Dios, tudägy mguyduñ yi m'ayuc. Ca' huaad pinjaty ymina'ñip co ca' miich mguyduñ yi m'ayuc.

⁵ Pen Dios cömaybidzimipy müid ajt nbocy ycixpi, žnej tiy'ajt jadu'n nej jäy yminaangixy co Dios ca' oy ytuñ, co xychaachytuunim müid ajt nbocy ycixpi?

⁶ Ca' yjadu'nity. Co ixipy yjadu'nity, Dios ca' yi' tiydunipy naaxhuünyjäy müid ajcxy ypocy ycixpi.

⁷ Co ixipy ytiy'ajttity jadu'n nej jäy yminaangixy co Dios ooy yjotcujcity co ca' xychaachtunipyich müid nbocych ycixpi, jac'oy co ixipy ndundigooyich, jigix Dios janch ycömaybidzimipy.

⁸ Jac'oy ixipy nminaanim: "Tzoc tundigooyim jigix jëbi Dios cömay ypidzimipy." Ixti nijjity jäy ti xyñhuambetyich co ñch jadu'n ti nmina'ñich. Ca' jadu'n nmina'ñich co Dios jäy tzaachtunipy ninigoob. Dios chaachtunipy pocyjäy ajcxy, com paatip ajcxy jadu'n yi tzaachypi.

Nidüg'óciy ñch ajt nbocymüidity

⁹ Žnej janch jadu'n co ñch ajcxy huidibi judiojäy, jac'oyjäy ñch ajcxy ca'ydi yi jacjadyii jäy ajcxy? Ca' yjadu'nity, ca' ñch ajcxy njac'oyjäyity. Com ti jayjip nyaj'ixpicych co tüg'óciy jäy ajcxy yajpaady pocymüid, yi judiojäy, etz nañ jadu'n jacjadyii jäy ajcxy.

¹⁰ Com jadu'n jaybety miin ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ:

Ca' ji ni tüg jäy tudäcyp, ni tüg.

¹¹ Ca' ji ni pin huidibi huinjhuüiyb Dios ytiy'ajt. Ni pin huidibi ixtaayb Dios ytiy'ajt.

¹² Nidüg'óciy jäy ti ixmajtzicxy Dios ytiy'ajt. Quipy ycapxy ajcxy ytumyb co ytundigoogyxy. Ca' ji ni pin, pin huädz oy yjot oy yhuinma'ñ tumb, ca' ji ni tüg.

¹³ Yi jäy ajcxy ooy ycapxtigoogyxy, oy ajcxy yhuin'ñ müid y'ayuc. Jadu'n ajcxy yöcrajc nipaady nej tüg öcpi jut huidibi ahuädz. Ooy ajcxy yajtzachiy müid y'ayuc jadu'n nej jihuüy tza'ñ chüch.

¹⁴ Ooy ajcxy ycapxtigoogyxy. Ooy ajcxy jibic ayuc capxcixy.

15 Mïid yinjaty huenjatypy ayuc, mic' amy ymïgüg yaj' o' ccixy.

16 Ma ajcxy yhudity ooy midundigooygixy ymïgüg, e nañ yecy ajcxy tajin mayin.

17 Ca' ajcxy nejhuuïygixy nej huaad chinaaygixy jotcujc, ca' ma ti tzip ti capxy.

18 Ni cahuinmaaygixy nej Dios tzigüygixipy.

19 Tüg'óciy ayuc ycojaayity ma Dios ycötujcin necy, mic'ajt müdpi müd yi jäy ajcxy huïdibi yajmij'ajtp je cötujcin. Dios ti pidägy yi' ycötujcin, jaydëbi pinjaty tundigooyb, huaad ca' ti anii tuñ ma Dios. Dios ytiydunipy tüg'óciy jäy ajcxy müd yi' ycötujcin.

20 Dios ca' capxpadañ co ytuädgyity, müd co ti cuydunyii ycötujcin. Dios ti pidägy ycötujcin jaydëbi nejhuuïyim co ajt nbocymüidity.

Yi alma nïdzoocin, hue' yajpaady müd mibijcin

21 Jadachambi Dios xyajnejhuuïyim jemybi tiy'ajt jadu'n nej tudägy'ajtin jëb nbaatim ma yi', e jada jemybi tudägy'ajtin tiy'ajt, ca' yi' yjadu'nity nej yi' tiy'ajt huïdibi yajpatp ma Dios ycötujcin jecy'ajtpy. Per yi' Dios y'ayucnajtzcapxiybi ñecy etz Dios ycötujcin necy yejc tiy'ajt jecy'ajty co Dios xymöhuaanïm tudägy'ajtin.

22 Jadu'n Dios yaj'ahuimbidaangixy tudägy tüg'óciy jäy huïdibi mibijcp Jesucristo, ca' ñejity pinjäy ajcxy, pen judíojäy o pen ca' judíojäy ajcxy.

23 Com nidüg'óciy naaxhuuïjyät ti ytundigooygixy. Ni tüg jäy yhuädz'ajtin ycanaybadyii müd Dios yhuädz'ajtin y'oy'ajtin.

24 (Müid co nidüg'óciy jäy ytundigooygixy), paady ycixpi Dios mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ ninigoob müd tüg'óciy jäy ajcxy, e Jesucristo ti cojuydäy tüg'óciy ajcxy ypocy, e jadu'n yaj'ahuimbity tudägy nidüg'óciy jäy ajcxy huïdijaty mibijccixp Jesucristo.

25 Dios yquejx y'ung ya naaxhuuïñ, jaydëbi huinmeecxip jäy ajcxy ypocy, müd co Jesucristo ti y'ögy müd ajcxy ypocy ycixpi. Dios yhuinmeecxip jäy ajcxy ypocy co ajcxy mibigipy Jesucristo. Jayijp ca'ni anajty Jesucristo miin ya naaxhuuïñ, Dios ooy mïmecxujcy jäy ajcxy, ca' anajty müdity jotcöduyby jäy ajcxy ypocy.

26 Jadachambi xii tiempo Dios ti yaj'oyïy jadu'n nej jëb huinmeecxipy jäy ajcxy ypocy, e jadu'n yaj'ahuimbidity ajcxy tudägy ma yi' yhuinduu. Jadu'n Dios tuñ jigix ñiguëxigipy co Dios tudägy yi', e tudägy'adaamni yi', co cöbicy jäy, yi' pinjaty mibijcp Jesucristo.

27 ¿Ti huaad jäy ajcxy tungixy huïdibi jëbi müd ñaygömayiïyb ma Dios? Ca' ni ti. ¿Na' amy co yjadu'nity? ¿Nej jëbi ajcxy ñaygömayiïyb müd co yajmij'ajtcixy Dios ycötujcin? Ca' yjadu'nity. Ca' huaad ñaygömayigixy ci'm, com Dios ti yaj'ahuimbity jäy ajcxy tudägy huïdibi mijpidacp Jesús.

28 Paady nmina'ñich co jäy ajcxy y'ahuimbity tudägy co ajcxy mibicy Jesucristo, e canan co janch ypaad jacuydungixy canaag cötujcin.

29 ¿Nej miich ajcxy mdiicixy Dios ytuñ müd ac yi'yi judíojäy ajcxy, e ca' jacmüid pinjaty? Ca' yjadu'nity. Dios tuumb müd janch nidüg'óciy jäy ajcxy.

30 Ji tügpajc Dios, e yi' tü'uciy ytuñ müd judíojäy, etz nañ jadu'n jacjadyii jäy ajcxy. Dios yaj'ahuimbijtaayb tudägy nidüg'óciy jäy ajcxy co ajcxy mibijccixy Jesucristo.

31 Co jadu'n nbaatim nududägy'ajtin müd co nmibijcim Jesucristo, ca' nminaanïm Dios anajty yi' ycötujcin je jecyip nyajcödigooyim. Hue' janchtiy nigä anajty nmic'ajtmooyim Dios ycötujcin.

4

Je ijxpejt huïdi Abraham yejc

1 ¿Nej n'ocminaanïm? ¿Ti oybi ti paady ma Dios je Abraham iich ajt nmij'ap nmijteedy?

2 Co ixipy Dios Abraham tudägy ti ixxy, müd co oybi ti tuñ, jëbi Abraham ixypy ñaygömayii. Per ca' huaad ci'm ñaygömayii ma Dios.

3 Jadu'n jaybety ymiin ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Abraham ymijpidaaci Dios, e paady Dios jadu'n cöbijcy Abraham jadu'n nej tüg tudägyjäy."

4 Je jäy huïdibi ymuju'ñ patp müd ytung ycixpi, jada meeñ huïdibi ymuju'ñ'ajtpy ca' nigoo ñimöyii, hue' tim paatip jadu'n müd ytung ycixpi.

5 Yi jäy huïdibi ca' jijp'ixy co tudägy'ajtin padañ ma Dios müd oy'ajtin ycixpi huïdibi ytumyb, jëyi ymibijcpy ymijpidacpy co Dios yaj'ahuimbidañyii tudägy. Yi jadu'mbi jäy tudägy'ajtin ypadamy müd ymibijcin ycixpi.

6 Jaybety ymiin ma Dios ñecy co je David jecy'ajty nimiydacy tüg jäy huïdibi ooy anajty jotcujc ñayjihuiyii müd co Dios ti y'ixyii jadu'n nej jihuïy ytuädgyjayity müd ymibijcin ycixpi, e ca' nminaanïm müd oyjäy'ajtin ycixpi huïdibi ytumyb.

7 David jadu'n ymina'ñ:

Jotcujc je jäy ajcxy huïdibi ypocy ti yhuinmecxyii, huïdibi ypocy ti yajtïgoyii.

8 Jotcujc je jäy huïdibi Dios cöbijcip jadu'n nej jihuïy ca' ypocy ymüidity.

⁹ ¿Nej janch tiy'ajt jadu'n co jada jotcujc'ajtin huudibi David ñimiydac jecy'ajty, co ac yi judiojáy yi' ajcxy padaamb huudijaty müid tiy'ajt ma ñinix co Dios yjáy'adyii? Ca' yjadu'nity, yi jacjadyii jáy nañ jadu'n yi' ajcxy padañ jotcujc'ajtin. Ti nmináangixyich co Abraham ymbijci Dios, e Dios ycöbiji jadu'n nej jihuüy ytudágyity.

¹⁰ ¿Nej mdiy Dios ycöbiji Abraham jayijp ca' anajty yajty'ajttýñi? o ¿ti anajty yajty'ajttý? Dios ycöbiji Abraham jadu'n nej jihuüy ytudágyjáyity ca'ni anajty pidacy tiy'ajt ma ñinix co Dios yjáy'adyii.

¹¹ Jayijp anajty Abraham ti mibicy Dios, e ti anajty Dios ycöbigyii. Jac'axam Dios Abraham je cötujcin mooy co huen tiy'ajttíhuipy y'ung etz y'ap y'oc. Je' je' iixpejt'ajtp co Dios anajty jayijp ti ycöbigyii jadu'n nej jihuüy ytudágyjáyity, ca'ni anajty ymóyii cötujcin. Co Dios jadu'n ytuñ müid Abraham jadu'n nipaady nej jihuüy Abraham nmijteedy'ajtim ich ajt nidüg'óciy huudibi cham mibijcp Jesús.

¹² Abraham nañ jadu'n ñimijteedy'ajtp yi judiojáy huudibi mibijcp mijpidacp Dios tim jadu'n nej yi' mibicy anajty Dios, jayijp ca'ni anajty müidity tiy'ajt ma ñinix co Dios yjáy'adyii. Jadu'n nipaady nej jihuüy Abraham ca' nimijteedy'aty yi judiojáy huudibi ca' mibicy Dios.

Je huudibi Dios ti xyaj'ahuaniyim ti ycixy yca'px müid je mibijcin

¹³ Müid co Abraham etz y'ap y'oc ymbijcyp ymijpidacp anajty ajcxy Dios, e paady anajty Dios yaj'ahuimbidaánigixy tudágy, e paady Dios nimay Abraham co yi naaxhuiñybi yi' ajcxy je' adaanip. Canan jadu'n ajcxy Dios ñimay co ymóhuáanigixy je naaxhuiñybi müid co anajty nidüg'óciy ajcxy ti cuydungixy Dios ycötujcin.

¹⁴ Co Abraham etz y'ap y'oc padaangixy je naaxhuiñybi huudibi yaj'ahuaniyim, müid co ajcxy ti cuydundaayi Dios ycötujcin, paady naadig'ajtp ixipy co nmibijcin co Dios xyaj'ahuimbidaanim tudágy. E nañ naadig'ajtp ixipy co Dios je Abraham nimay: "Je naaxhuiñybi müich je' mje'adaanip, com ti yymbicyich."

¹⁵ Je pinjaty mijpidaacp Dios ycötujcin je jecyip, Dios yi' tzaachytunaanip, com ca' cuydundaaygixy. Pinjaty ca' müidity Dios ycötujcin huudibi jaybetyip, ca' yi' midundigooygixy jadayaabi cötujcin.

¹⁶ Müid co Abraham anajty Dios ti mibicy, paady ycixpi Dios ñimaayi co je naaxhuiñybi yi' je'adaanip. Jadu'n Dios may'ajt tuñ müid Abraham, jaydëbi tüg'óciy pinjaty mibijcp Dios, tim jadu'n nej Abraham mibijcy Dios, jëbi ajcxy paatcixy yi oy'ajtin huudibi Dios yajnimay Abraham co möhua'ñ je oy'ajtin huudibi yegamyb ninigoobi. Dios ycuydunamyb yi' y'ayuc müid tüg'óciy jáy huudibi mibijcp Dios, tim jadu'n nej Abraham anajty mibicy Dios, canan yi'yi judiojáy ajcxy padam oy'ajtin, com Abraham iixpejt yejc ma tüg'óciy jáy ajcxy.

¹⁷ Ma Dios yhuinduu jadu'n nipaady nej jihuüy Abraham ich ajt nmij'ap'ajtim nmijteedy'ajtim nidüg'óciy huudibi mibijcp Dios, com Abraham nañ jadu'n ymbijcyp anajty Dios. Com jadu'n jaybety ymiiñ ma Dios ñecy co Dios jecy'ajty jadu'n nimay Abraham: "Ich müich nyajmibijcyp co müich nmimij'ap'adamyb nmimijteedy'adamyb tüg'óciy je mayjáy huindu'mybi naax huindu'mybi cajp." E Dios ycuydunipy yi' y'ayuc com mic'ajt müid, xti jaydëbi yajjugypigipy jadüg'oc jáy tiibi y'o'ccixy. E nañ mic'ajt müid jaydëbi ane'min pidágy co huen yji'adipy huudijaty ca' ca'tni.

¹⁸ Müid co Dios anajty ti ñimayii co ymüid'adamyb may y'ap y'oc, paady ycixpi Abraham ti jijp'ixy anajty co Sara anajty y'ung'ixa'ñ. Canaag jimijt anajty jajijp'ixy co huen y'ung paadip. Ti anajty tiempo ñajxni mina y'ung'ixipy. Hue' Abraham ymbijc huudibi anajty Dios ti yajnimayii co yi' müid'idamyb may'amy y'ap y'oc. Paady ti ni'ap'aty ti nideedy'aty may'amy y'ap y'oc.

¹⁹ Abraham ti anajty ymic'ajt ycixxni com ti anajty ymijáyiyñi. Ymüid anajty migo'px jimijt, e nañ yi' ytóxyjc Sara ni tüg anajty ti yca'ung'ixy, per Abraham yjacmibijcyp anajty co Dios cuyduna'ñ y'ayuc müid yi'.

²⁰ Abraham ca' anajty ixmach yi ymbijcin jadu'n nej anajty Dios ymüidity ymic'ajt jaydëbi cuydunip yi' y'ayuc. Chi Abraham ñbaty capxpaty Dios.

²¹ Com Abraham ti anajty huinma'ñ ypidágy ma Dios co yi' ymüid ymic'ajt jaydëbi ycuyduniyb yi' y'ayuc huudibi yaj'ahuaniyim.

²² Com Abraham ymijpidaacip anajty Dios y'ayuc, paady Dios anajty ti cöbicy Abraham, e jadu'n anajty ti yajnaxy nej jihuüy ytudágyjáyity.

²³ Dios ymoy Abraham jada y'ayuc huudibi jaybety, canan jëda'ajty Abraham yajmoy, nañ yajmoyday mayjáy.

²⁴ Nañ jadu'n jaybety miñ jada ayuc müid ich ajt ycixpi. Dios nañ xycöbigaanim jadu'n nej jihuüy ajt ndudágyjáyity müid co nmibijcin Dios huudibi ti yajjugypijcy anajty jadüg'oc ajt nHuindzin Jesucristo.

²⁵ Dios ycíeyc Jesús huen yaj'ögyii müid ajt nbocy ycixpi. E nañ Dios yajjugypijc Jesús jadüg'oc jaydëbi xyaj'ahuimbijtim tudágy ma Dios.

Je nej yhuimbizimni co Dios xycöbjičim tudägyjyä

5

¹ Miiđ co nmibjičim nmijpidaacim ajt nHuindzin Jesucristo, paady Dios ti xyaj'ahuimbijtim tudägy. E miiđ co Dios ti xyaj'ahuimbijtim tudägy, paady jotcuje n'ijtim miiđ Dios.

² Co nmibjičim nmijpidaacim Cristo, chi nbaatim je may'ajt je oy'ajt huidibi Dios ytumyb miiđ ičh ajt, e jadu'n oy n'ijtim miiđ Dios, ca' ma ti tzip. Nañ ooy njotcugiiym, miiđ co njijp'ijxim co nbadaanim Dios y'oy'ajtin.

³ Canan jëda'ajty nmijotcuje'ajtim co nbadaanim Dios y'oy'ajtin, nañ jadu'n tzoc mijotcuje'ajtim ayo'n tzaachypi. Com nejhuiiym co nminajxim nyajnajxim tzaachypi, huiñ'it jëbi nyajtunim mecxtujcin.

⁴ E co nyajtunim mecxtujcin, cömay najxim ma Dios, e co anajty cömay ti nnajxim, chi njijp'ijxim co nbadaanim oy'ajtin ma Dios.

⁵ Com njijp'ijxim co nbadaanim Dios y'oy'ajtin, chi ca' ndajim nmayim com Dios ti yi' yEspiritu Santo xy'adigiim xyjottigiiym huidibi xyajnejhuiiym jadu'n nej Dios xychojcin xyjihuiiym.

⁶ Jecy'ajty co anajty ca'ni Jesucristo ymiñ, je naaxhuiñjyä ca' anajty mic'ajt mäidity nej ci'm y'ahuimbijtcixipy tudägy. Co yhuaad'ajtni je xii je tiempo huidibi Dios ti yaj'ixtägy, huiñ'it Cristo y'o'cy miiđ ičh ajt nbocy ycixpi miiđ co ndigooyim miiđ Dios yti'yajt.

⁷ Co ixypy n'ijxtaayim pinjaty codinähuij tüg jäy tudägypi ma yi o'cin, ca' ni pin nbaatim. Co ixypy n'ijxtaayim pinjaty codinähuaamyb tüg jäy huidibi ooy ycömayty ma yi o'cin, ca' yjegyty co nbaatim tüg metz.

⁸ Per Dios yajniquëxicy jadu'n nej xychojcin xyjihuiiym mijcajee co quejxy Cristo huen o'cy miiđ ajt nbocy ycixpi, oy anajty ičh ajt ooy njacpocytuunim.

⁹ Cristo ti xyaj'ahuimbijtim tudägy co ñi'py ti temy ti yocy miiđ ajt nbocy ycixpi, e nañ Cristo ñiği may'ajt tuna'n miiđ ičh ajt ycixpi co anajty xyajniđzögaanim ajt n'alma, jadu'n nej Dios tzaachytuna'ñ naaxhuiñjyä miiđ ajcxy ypocy ycixpi.

¹⁰ Co anajty ca' Cristo ymiñi ya naaxhuiñ, huiñ'it anajty nmidzip'ajtim Dios. Je tzip capxy ti Dios yaj'oyi co quejxy y'ung ya naaxhuiñ, e y'o'cy miiđ ajt nbocy ycixpi. Miiđ co Cristo xycodinaayim ma yi o'cin, paady ñiği xypubejtim xypudigiim cham co yajpaady juugy.

¹¹ Canan jada'ajty co Jesucristo xyajniđzögaanim ajt n'alma, nañ jadu'n tzoc xondaacim miiđ co n'ijtim miiđ Dios, miiđ je may'ajt huidibi ajt nHuindzin Jesucristo ti tuñ miiđ ičh ajt ycixpi co yaj'oyii je tzip nej anajty Dios nmidzip'ajtim, jëbi jotcuje n'ijtim miiđ Dios.

Adán etz Cristo

¹² Miiđ jada ycixpi co yi pocytuñi chondacy jecy'ajty ya naaxhuiñ miiđ tügpi jäy. E co jäy ytundigoy oga'n miiđ Dios, paady ycixpi je o'cin ytiigi ya naaxhuiñ. Miiđ co tüg'öciy jäy midundigoogyxxy Dios, paady tüg'öciy jäy patcixy yi o'cin.

¹³ Janch tiy'ajt jadu'n co jäy ajcxy ytundigooy jecy'ajty jayijp ca'ni anajty Dios yecy yi' ycötujcin cojaaybi, e co ca' jäy anajty ajcxy cötujcin mäidity jecy'ajty, paady ca'pin tiyduñ ajcxy nej ajcxy ytundigooy.

¹⁴ Ca' ñejity, oy ajcxy anajty ca' mäidity Dios ycötujcin, nañ jadu'n y'o'ctay ajcxy, chondacy miiđ Adán, ixti yja'ty ma Moisés yxii ytiempo. Nañ o'ctay jäy ajcxy huidibi tigachjaty tundigooy, ca' yjadu'nity nej Adán oga'n ytundigooy. ičh ajt nninixc ymiđ je jibicpi huidibi nbaatim ma Adán. Per ajt njemyjot njemyhuinma'ñ nbaatim ma Cristo.

¹⁵ Je pocytuñi huidibi Adán yajtzondac, ca' naybadyii miiđ je tudägy'ajtin huidibi Dios ti xyñimooyim. Miiđ co pocytuñi ycixpi huidibi tüg jäy ti yajtzondägy, tüg'öciy jäy öcin ti paady. Dios miiđ tüg yëydijc, je Jesucristo, mijmay'ajt tuñ miiđ jäy ajcxy ycixpi co yaj'ahuimbijtcixy tudägy, chi mayjäy tudägy'ajtin ti paady.

¹⁶ Per je tudägy'ajtin huidibi Dios xyñimooyim, ca' jadu'n naybadyii miiđ huidibi Adán ytuun. Miiđ co Adán ytundigoy tügtecy miiđ Dios, paady ycixpi mayjäy o'cin ti paady miiđ tüg pocy ycixpi. Miiđ co Dios ti xyñimooyim tudägy'ajtin miiđ Jesucristo, paady mayjäy tudägy'ajtin y'oy'ajtin ti patcixy huidibi mibijcp Cristo.

¹⁷ Miiđ co tüg jäy capxycömidodacy Dios, paady tüg'öciy jäy ti patcixy yi o'cin. Miiđ co tüg jäy, je Jesucristo, may'ajt oy'ajt tuñ co xyaj'ahuimbijtim tudägy, paady tüg'öciy jäy ajcxy huidibi mibijcp Jesucristo ypadaangixyp jotcuje'ajtin etz nañ chinähuaangixy jibby tzajpjoty ma Jesús y'ane'my.

¹⁸ Miiđ co tüg jäy ytundigoy oga'n, paady nidüg'öciy je mayjäy ypocycäy ajcxy, e patcixy yi o'cin. Nañ tim jadu'n miiđ tüg jäy huidibi ti chinäy tudägy, Dios mayjäy yaj'ahuimbijty ajcxy tudägy, e ti patcixy yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytiogyipy nimina xii.

¹⁹ Miiid co tũg jãj capxycõmidodacy Dios, paady tũg'ócïy jãj ti patcïxy je pocy. Nañ miiid co tũgpi jãj capxymïdoy Dios, paady je mayjãj tudãgy'ajtïn ti patcïxy huiidibi mïbijcpi Jesucristo.

²⁰ Co Dios moy jãj ajcxy yi' ycõtũjcin huiidibi cojaayip, chi nĩgi jãj ajcxy nejhuiiygïxy co ypocytungïxy. Je may'ajt oy'ajt huiidibi Dios ytumyb, nĩgi yi' y'ooyity, ca'ydi je mïjpcocy huiidibi jãj ajcxy ytungïxyp.

²¹ Tim jadu'n nej co jãj ypocytungïxy, huin'it ajcxy pocymiiid chinaaygïxy, ixti mabaad anajty y'õccïxy miiid ypocy ycïxpi. Nañ tim jadu'n co Dios may'ajt tuuñ co yaj'ahuimbity jãj ajcxy tudãgy, huin'it Dios ane'my yi' ajcxy chinaayïn miiid tudãgy huinma'ñ, etz nañ xymõhuaanim jugy'ajtïn huiidibi ca' ycïxipy ytigoyipy nimina, co nmïjpidaacim ajt nHuindzin Jesucristo huiidibi yjugy'ajtïn yejc miiid ajt nbocy ycïxpi.

O'cy miiid yi' pocy ycïxpi, jugy'aty miiid Cristo ycïxpi

6

¹ ¿Nej n'ocminaanim? ¿Tzoc ooy nĩgi tundigooyim jigix Dios nĩgi may'ajt tunipy miiid iich ajt?

² Ca' jadu'n ytiy'ajitity, ca' huaad njacpocytuunim. Co nmïbijcim Jesucristo, chi jadu'n nipaady nejhuiiy ti n'o'cim, e cham ca' n'ijtim pocymiiid.

³ ¿Nej ca' mnejhuiiygïxy jada tiy'ajt? Co nniibejtim miiid Jesucristo yxi, chi n'ijtim miiid Jesucristo. Jadu'n nipaady nej jihuiiy ti n'o'cim quipxy miiid Cristo co yi' y'o'cy miiid ajt nbocy ycïxpi.

⁴ Co iich ajt nniibejtim jadu'n nipaady nej jihuiiy ti n'o'cim, e ti nnaaxtigiiyim quipxy miiid Jesucristo. Dios Teedy miiid ymic'ajtïn oybi yajjugypijcy Cristo co anajty ti y'õgy, chi Cristo paty jemybi jugy'ajtïn, nañ jadu'n iich ajt ti nbaatim jemybi jugy'ajtïn quipxy miiid yi', paady copicy ndzinaayim miiid jemybi jot jemybi huinma'ñ.

⁵ Co nmïbijcim Jesucristo, chi n'ijtim miiid yi', co yi' ti y'õgy, jadu'n nipaady nej jihuiiy ti n'o'cim quipxy miiid yi'. Co Jesucristo yjugypijcy miiid jemybi yjugy'ajtïn, nañ jadu'n iich ajt nbaatim jemybi jugy'ajtïn quipxy miiid yi'.

⁶ Nejhuiiyim iich ajt nej anajty jibic-jot jibic-huinma'ñ nmiiid'ajtim jayijp'aty ca'ni anajty nmïbijcim. Jadu'n nipaady nej jihuiiy ajt njibicjot njibic-huinma'ñ ti y'õgy quipxy miiid Cristo co yi' y'o'cy cruudzïxy. Cristo ti y'õgy miiid ajt nbocy ycïxpi, jigix jëbi n'ijxmajtzim pocytunii huinma'ñ, etz jigix jëbi je pocytunii ca' xyjac'ane'mim ajt njot nhuinma'ñ.

⁷ Com pinjaty ti y'õgy, yi' pocytunii ca' ti mic'ajt jacmiiidity ma yjot yhuinma'ñ.

⁸ Pen jadu'n nipaady nej jihuiiy ti n'o'cim quipxy miiid Cristo, paady ndzinãhuaanim njugy'adaanim quipxy miiid yi'.

⁹ Nejhuiiyim co Cristo ti yjugypijcy co y'o'cy, e ca' yi' y'õga'ñ jadũg'oc. Yi' o'cin ca' ti mic'ajt jacmiiidity ma Jesucristo.

¹⁰ Co Cristo ti y'o'cy miiid jãj ypocy ycïxpi, chi y'õgy tũg tecypajc miiid nidũg'ócïy jãj ajcxy ycïxpi. Co Jesucristo yjugypijcy, chi tũg'ócïy huiidibi yi' ytumyb ma yi' chinaydac yjugy'ajttac, yi' ytumyb miiid Dios ycïxpi.

¹¹ Nañ jadu'n miiich ajcxy mhuinma'ñypidaaccix jadu'n nej jihuiiy ti m'õccïxy, e yi' ypocytunii ca' ti mic'ajt jacmiiidity ma miiich ajcxy mdzinaayïn. E jadachambi xii tiempo tzinaaygix miiid Dios ycïxpi quipxy miiid Jesucristo iich ajt nHuindzin.

¹² Paady ycïxpi ca' huaad xy'ane'mgïxy je jibic-huinma'ñ huiidibi ajcxy mninïcx yjani-jot'ajtpy.

¹³ Ca' huaad mgïyëccïxy yi' mninïcx ma pocytunii. Naygïyëjcïgix ma Dios, ixmajtcïx yi' pocytunii. Jadu'n nipaady nej jihuiiy ti m'õccïxy, e ti mjugypijccïxy jadũg'oc. Hue' janchtiy çïyëccïx yi' mninïcx ma Dios, jaydëbi mdzinãaygixipy miiid ajcxy tudãgy mjot mhuinma'ñ, e cuydungix Dios chojcin.

¹⁴ Jadachambi xii tiempo ca' miiich ajcxy mdzinaaygïxy pocymiiid, jadu'n nej jecy'ajty ajcxy mdzinaaygïxy co anajty ajcxy mguydungïxy Dios ycõtũjcin je jecyip. Hue' janchtiy tzinaaygix miiid Dios ycïxpi, com Dios mij may'ajt ti tuñ miiid miiich ajcxy.

Tũg iixpejt huiidibi yajpatp ma n'ijtim yajtuñ

¹⁵ ¿Ti huaad nduunim? ¿Nej jëbi huaad njacpocytuunim? Com Dios mijmay'ajt ti tuñ co ti jõch ajt nbocy etz nxihuin, e Dios ycõtũjcin, je jecyip, ca' xyjacyajpocycãhuim. Ca' huaad njacpocytuunim.

¹⁶ ¿Mnejhuiiyb miiich ajcxy jada tiy'ajt? Co ixipy pinjaty ñaygïyegyii co ytuna'ñ miiid tũg huindzin huiidibi mic' yajtumb, copicy co je tumbi capxymïdohuipy je yhuindzin. Nañ tim jadu'n nipaady miiid pocytunii. Pen mnaygïyëcïp miiid pocytunii, huin'it anajty pocy xy'ane'my ma mdzinaayïn, ixti mabaad anajty m'õgy miiid nbocy ycïxpi. Co

mnayg'yéjcgixipy ma Dios, huin'it ajcxy mgapxymidohuipy Dios, e mdzináhuip ajcxy tudágy.

¹⁷ Jecy'ajty miich ajcxy anajty pocy xy'ane'ngixy, co jibic-huinma'n mdungixy. Nyaj-najxpyich jáygidaačin ma Dios co jadachambi tiempo ti mgóbijccixy cixyot huinjot Dios ytiy'ajt huidibi xyaj'ixpijccixp, e mgapxymidooxixy Dios.

¹⁸ Cristo ti xyaj'oyiyyi ajcxy mjot mhuinma'n, ca'ydí mjactzinaaygixy pocymid. Ti mhuinma'n mbidaaccixy co mgapxymidohuaangixy Dios e mdzináhuaangixy tudágy.

¹⁹ (Ngapxhuijpyich miich ajcxy cham müd naaxhuifjyáy y'ayuc ytiy'ajt, com ca' yajxon mhuinjihuuygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt.) Jadu'n nej jecy'ajty co ca' anajty mmibijccixy Cristo, ooy anajty mnayg'yéjcgixy xii ya ma jibic-huinma'n, e mdundigooygixy xii ya müd mmnix. Ooy miich anajty ajcxy müdity jibicpi ma mjot mhuinma'n, ooy anajty mdundigooygixy. Jadachambi xii tiempo nayg'yéjcgix ma Jesucristo, jigix jébi huaad mdungixy müd tudágy jot tudágy huinma'n, etz jigix jébi huaad mdzinaaygixy müd huädz jot huädz huinma'n.

²⁰ Co anajty yi jibic jot jibic-huinma'n xy'ane'ngixy, chi ca' je oyjot oyhuinma'n anajty xy'oc'ané'mgixni.

²¹ ¿Ti jotcuje'ajtin miich ajcxy ti mbaatcixy co jibic jot jibic-huinma'n mdungixy huidibi jadachambi tiempo mdzöydu'n'ajtip ajcxy? Yi jibic jot jibic-huinma'n xyayjnicxp ajcxy ma yi o'cin.

²² Jadachambi xii tiempo Dios ti yaj'oyi nej jébi m'ixmájtzcixipy yi pocytunü, ca' huaad mjactzinaaygixy pocymid. Ti m'ahuimbijtcixy Dios ytumbi, jadayaabi tzinaayin xymóhuip ajcxy mjotcuje'ajtin. Tiydudágy cham tzinaaygix müd Dios ycixpi, e mbaadip ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

²³ Yi pocytunü ycoju'n yi' je' yi o'cin. Per je huidibi Dios xyñimooyim, hue' je' je jugy'ajtin huidibi ni camanaxii ycixipy ytigoyipy co n'ijtim müd ajt nHuindzin Jesucristo.

7

Tüg ijxpejt huidibi yajpatp ma picychinaayin

¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ti m'ixpicy Dios ycötujcin huidibi Moisés yjaay, mnejhuuyb miich ajcxy co yi naaxhuifjyáy ycötujcin ymüd mic'ajt ma ajt ndzinaayin, ixti mabaad anajty n'o'cin.

² Paady co tüg töxyjáy ycvilbicy müd tüg yéydijc, ca' huaad ixmach ñáy mabaad china'y yjugy'aty. Co janchtiy anajty je töxyjáy ñiyéydijc ti y'öcni, huin'it anajty ca' ocmüdiñ ñáy y'ane'min.

³ Ooy anajty mij ytundigoy je töxyjáy co ypijipy müd huingbi yéydijc pen jugy'ajtni je ñáy. Cooni janchtiy anajty ñiyéydijc ti y'ögy, huin'itni janchtiy jébi ypicy müd huingbi yéydijc, e ca'p' je' anajty ytundigoy.

⁴ Miich ajcxy nmigügtijcich, judfojáy huidibi mibijcp Cristo, jayijp co anajty ca'ni mmibijccixy Cristo, je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjaay xy'ane'ngixp anajty ma mdzinaayin. Jadachambi xii tiempo yi jadu'mbi cötujcin ca' yi' xyjac'ané'mgixni. Jadachambi Cristo ytiy'ajt xy'ane'ngixp, je Cristo huidibi Dios yajjugypic jadüg'oc co y'o'cy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej je töxyjáy huidibi ñiyéydijc ti y'ögy, e ti ypijctigach. Cristo miich ajcxy xyñigohuajc'ajtp, jigix jébi mdzinaaygixy müd Dios ycixpi.

⁵ Jayijp ca'ni anajty nmibijcim Jesucristo ooy anajty nguyduunim huidibi ajt nninix ñijot'ajt. Je huin'it tiempo anajty je jibic-huinma'n xy'ane'mim ma ajt ndzinaayin. Je' je' je jibic-huinma'n huidibi Dios xycapx'adujcim müd ycötujcin. Müd co jibic-huinma'n xy'ane'mim anajty ajt ma ndzinaayin etz xyajnicxaanin anajty ma yi o'cin.

⁶ Jadachambi xii tiempo Dios ycötujcin huidibi Moisés xymooyim, ca' ti mic'ajt müdity ma iich ajt, ti n'ixmajtzim. Jadu'n nipaady nejhuuy ti n'o'cin, e njugypijcim jadüg'oc. Paady nguyduunim je jemybi tiy'ajt huidibi je Espíritu Santo xyajnejhuuyim. Canan je' anajty nguyduunim je jecy'ajtpy cötujcin.

Je pocy huidibi ijtp ma iich

⁷ ¿Nej n'ocminaanim? ¿Nej janch co je cötujcin huidibi Moisés xymooyim xyajpocytunim anajty? Ca' yjadu'nity. Co ixypy ca' anajty nmüdidyich Moisés ycötujcin, ca' ixypy iich ti nnejhuuyich co ti ndundigooyich ma Dios ytiy'ajt. Co ixypy anajty ca' n'ocnejhuuyich Moisés ycötujcin ma jadu'n ymínañ: "Ca' mmigüg ni ti m'adzojciy." Ti ixypy ndundigooyich, e ca' ixypy nejhuuyich ma ti ndundigooyich.

⁸ Müd co iich jecy'ajty ooy anajty nnijot'atyich pocytunü, paady ycixpi iich anajty ooy ndundigooyich. E jadu'n anajty ñigi ooy n'adzocych, e jaminam anajty Dios ycötujcin co ca' migüg ni ti m'adzojciy. Co ixypy Dios ca' jadu'n cötujcin ti pidágy, ni ca' ixypy njihuuyibicyich co ndundigooyich.

⁹ Jayijp co ca'ni anajty nhuinjihuiyich Dios ycötujcin, huin'it tiempo ca' anajty njihui'nybicyich nbocy. E co nбатыч Dios ycötujcin, chi njihui'nybijcyich nbocy, e nañ ti nejhuiyich co tigoyaambich njugy'ajtin.

¹⁰ Dios ypidac ycötujcin jaydëbi nbaadibich jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy. Per ca' jadu'n ti oyyi müd ich. Yi cötujcin ti xyajpocycäyich anajty, e jadu'n tigoyaambich anajty njugy'ajtin.

¹¹ Jadu'n anajty huinma'ñ nmüdidyich co nguydundähuaamybich Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm. Pero com ca' njatyich nej nguydundähuiyich, chi nbocycäyich ma Dios. Je pocytunü ti xyhuin'ñich, e müd je' ycixipi nbaadaamybich anajty yi o'cin.

¹² Tüg'óciy Dios yley etz Dios ycötujcin huidibi cojay ijtp, huadz yi', tudägy yi', ooy yi'.

¹³ ¿Nej tigoyaambich anajty njugy'ajtin müd co anajty nmi'ityich Dios oybi cötujcin? Ca' yjadu'nity. ¿Nej je Dios ycötujcin je oybi ti huimbizimy jibic müd ich co xyajtigoyaanich anajty njugy'ajtin? Ca' yjadu'nity. Nicxpich anajty ma yi o'cin müd nbocycäyich ycixipi. Je Dios ycötujcin xyajnejhuiyich co o'cin nbaadaamybich müd nbocycäyich ycixipi. Jadu'n Dios pidacy ycötujcin ya naaxhuiñ, jigix jëbi jäy ajcxy nejhuihiyco ma mij ajcxy ooy ytundigooy müd Dios.

¹⁴ Nejhuiyim co yi Dios ycötujcin huidibi Moisés xymooyim, jüby yi' choon ma Dios, paady yi' ooy y'oyity. Ich nninixc yi' je' huidibi nijot'ajtp yi pocytunü, paady ndzinäyich pocymüd.

¹⁵ Ca' nhuinjihuiyich huidibi ndumyich. Yi oybi huidibi njatunaamybich, ca' njatyich nej ndunipyich. Yi jibicpi huidibi ca' y'oychojcnity, yi' ndumyich.

¹⁶ Co nduñich huidibi ca' ndzocyich, jadu'n niquëxigy co Dios ycötujcin ooy oy yi', tudägy yi'.

¹⁷ Canan jotcujc ich jadu'n co nbocytuñich. Yi pocy'adzojcin huidibi nmüdich ma njot nhuinma'ñ, yi' yi' xyajtundigooybich.

¹⁸ Nejhuiyibich co ca' ti oybi yajpaady ma ich nninixc. Ooy njatzocyich co oybi njatuna'ñich, per ca' njatyich nej oybi ndunipyich.

¹⁹ Je oybi huidibi njatunaamybich, ca' njaty nej ndunipyich. Je jibicpi huidibi ca' ndzocyich, je' ndumyibich.

²⁰ Co yi' nduñich huidibi ca' ndzocyich, yi' je' je pocytunü huidijaty njot'ajtibich nhuinma'ñ'ajtibich, yi' xyajtundigooybich.

²¹ Nbaatypich tüg ty'ajt, co njatunaamybich oyhuinma'ñ, jüpy jibicpi nbaadyich ma njot nhuinma'ñich.

²² Jotjoty huinma'ñjoty ooy nmixondägyich Dios ycötujcin.

²³ E nañ müdich jotjoty huinma'ñjoty yi' jibicpi huidibi mi'ijxtinaayb je oybi. Yi tundigoyi yajpatp ma ich nninixc. Yi nninixcich yajpatp pocymüd.

²⁴ Paady ca' njotcujcgyich. ¿P'in jëbi xyñihua'ñich xyajnidzögibich ma jadaayaab nninixcich huidibi xyajnicxpich ma yi o'cin?

²⁵ Dioscojuyip nyajnajxypich ma Dios co Dios, müd ajt nHuindzin Jesucristo, xyñihuaanin ma jada jibicpi huidibi ajt nninixc xyñi'jot'ajtim. Paady müd n'oyjot n'oyhuinma'ñ nguyduñich Dios ycötujcin. Müd nninixcich nijot'atyich pocytunü.

8

Je jugy'ajt müd je Dios yjihui'ñ ymic'ajt ycixipi

¹ Jadachambi tiempo janchtiy Dios ca' tzaachytuna'ñ yi jäy ajcxy huidijaty tú'ciy ijtp müd Cristo Jesús, huidibi ajcxy cuydumb Espiritu Santo chojcin, e ca' ajcxy tungixy nej je ninixc nijot'ajtcixy.

² Je Espiritu Santo ti xyyajpidzimim ma yi pocytunü etz ma yi o'cin huidibi yi jecy'ajty cötujcin ti xymooyim. Je Espiritu Santo xyajtzinaayim huinixi, ich ajt huidibi ijtp tú'ciy müd Jesucristo.

³ Müd co ich ajt ooy ninixc ñijot'aty jibicpi, paady Dios xymooyim ycötujcin jecy'ajty jaybety. Per je naaxhuiñjäy yajtigoy ajcxy je cötujcin ymajaa, e ca' ymadacy nicxy xyajtzinaayim müd tudägy jot huinma'ñ. Paady Dios yquejxy yci'm'ung huidi ti chinäy ya naaxhuiñ müd ñinixc jadu'n nej ich ajt nmüdity nninixc, jigix jëbi ndzinaayim müd huadz jot huinma'ñ. Jadu'n Dios y'ung chinay müd ñinixc, per ca' ni ti bocy anajty müdity. E yi' ti y'ögy müd ajt nbocy ycixipi, e jadu'n yajtigoy je pocy huidibi ajt nügix'ajtim.

⁴ Jadu'n Dios ytuuñ jigix jëbi xyajtzinaayim müd tudägyjot tudägyhuinma'ñ jadu'n nej yi' ycötujcin y'ane'my. Müd co nmüd'ajtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'ñ, paady jëbi huaad ndzinaayim müd tudägy-jot tudägy-huinma'ñ.

⁵ Yi jäy ajcxy huidibi ca' müdity Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, hue' ajcxy ycapxymidooyb je jibicpi huidibi ajcxy ñinixc ñijot'ajtpy. Yi jäy ajcxy huidibi tzinaayb müd Dios yjihui'n ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, hue' ajcxy ycapxymidooyb je Espiritu Santo.

⁶ Yi jāy ajcxy huidibi capxymidoob je jibicpi huidibi ajcxy ñinix ñijot'ajtpy, hue' ajcxy ypadaangixyp o'cin. Yi jāy ajcxy huidibi capxymidoob je Espiritu Santo, hue' ajcxy ypadaangixyp jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy, etz nañ ypadaangixyp jotcujc'ajtin.

⁷ Yi jāy ajcxy huidibi capxymidoob je jibicpi huidibi ajcxy ñinix ñijot'ajtpy, hue' ajcxy Dios ymidzip'ajtpy, ca' capxymidohuaangixy Dios ycötujcin. Ni ca' jajtcixy nej ajcxy capxymidogixipy Dios ycötujcin.

⁸ Ca' Dios jāygidägy yi' ajcxy chinaayin huidibi ajcxy capxymidoob je jibicpi huidibi ajcxy ñinix ñijot'ajtpy.

⁹ Per miich ajcxy ca' ngapxymidoogixy je jibicpi huidibi mninix nijot'ajtpy. Com miich ajcxy mñid Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma mjot mhuinma'ñ, e mguydungixpy je Espiritu Santo chojcin. Huenpinity huidibi ca' mñidity Cristo yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, ca' yi' y'ity mñid Cristo.

¹⁰ Pen miich ajcxy ijtp mñid Cristo, yi mjogy'ajtin ajcxy ca' ycixipy ytigoyipy nimina, mñid co Cristo ti xyaj'ahuimbijtcixy tudägy ma Dios yhuinduu. Yi mnaaxnicx cixamb tigoyamb yi'.

¹¹ Pen ijtp ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ je' yjihui'ñ ymic'ajt je huidibi yajjuyypijc jadüg'oc je Cristo co y'o'cy. Nañ jadu'n miich ajcxy Dios xyajjuyypigaangixy jadüg'oc, co anajty ti m'öccixy, mñid yi' yjihui'ñ ymic'ajt huidi yajpaatp ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ.

¹² Mñid co mñid'ajtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt paady ycixpi, miich ajcxy migügtijc, copicy ngapxymidoohuim je Espiritu Santo, e ca' huaad ngapxymidoohuim je jibicpi huidibi ajt nninix ñijot'ajtpy.

¹³ Pen ooy ajcxy xytimy'ane' mgixy je jibicpi huidibi ajcxy mninix ñijot'ajtpy, co m'öccixipy, yi mjogy'ajtin cixip tigoyip yi'. Per pen mñid Dios yjihui'ñ ymic'ajt miich ajcxy myajtigoy je jibicpi huidibi mninix ñijot'ajtpy, co m'öccixipy, yi mjogy'ajtin ajcxy ca' yi' ycixipy ytigoyipy.

¹⁴ Tüg'öciy pinjaty ajcxy capxymidoob je Espiritu Santo, Dios yi' ung'ajtp ajcxy.

¹⁵ Je Espiritu Santo huidibi miich ajcxy xy'adigüygixp xyjottigüygixp, ca' xychaachy-tungixy e nañ ni ca' mdzinähuaangixy mñid tzig'i'ñ jihui'ñ. Ca' miich ajcxy jadu'n paady nej tumbidijc huidibi ooy tzigüygixy yhuindzin. Co je Espiritu Santo yajpaady ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, jadu'n nipaady nejihuüy miich ajcxy Dios xy'ung'adyii. E com mñid'ajtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je' jadu'n xyajminaanim: "¡Dios Teedy!"

¹⁶ Je Espiritu Santo tiy'ajt yejcp ma ajt njot nhuinma'ñ, je' jadu'n xyajminaanim co Dios xy'ung'ajtim.

¹⁷ Pen iich ajt Dios xy'ung'ajtim, chi nbadaanim it lugar quipxyi mñid Cristo jiiyb tzajpjoty ma Dios yajpaady. Pen mninaxxim nyajnajxim tzaachypi jadu'n nej Cristo minaxxy yajnajxy tzaachypi, chi nbadaanim Dios y'oy'ajtin quipxyi mñid Cristo.

¹⁸ N'a'ixüybich co yi tzaachypi yi ayo'n huidibi mninaxxim nyajnajxim ya naaxhuiñ, ca' yi' ytim ytiijty, ca' ninej yquipxyjatyty je oy'ajtin etz mijjotcujc'ajtin huidibi Dios xyaj'ixaanim je huin'it xii co Cristo anajty ymiñ jadüg'oc.

¹⁹ Tüg'öciy tijaty ya naaxhuiñ huidibi Dios ti yajcojy yaj'oyi'y, y'a'ixxy yjijp'ixxy ajcxy mina Dios ymöhuaanigixy y'oy'ajtin ymij'ajtin yi jāy ajcxy huidibi ajcxy Dios ung'ajtp.

²⁰ Tüg'öciy tijaty Dios ti yajcojy yaj'oyi'y ya naaxhuiñ, hue' je' yjogy'ajtin cixamb tigoyamb, ögam tidzam. E canan ci'm jadu'n tzocy, hue' je' Dios jadu'n ti yajnigödugiy. Per ca' yjogy'ajtin ycixipy ytigoyipy tu'ciyi hue' ajcxy y'a'ixxy yjijp'ixxy co padaangixy oy'ajtin jadüg'oc.

²¹ Co anajty Dios yaj'oyi'y nej jëbi ajcxy chinaagixy, e ca' y'öccixipy, ca' ytiitcixipy, etz ca' yptügixipy, chi ajcxy padaangixy oy'ajtin etz jotcujc'ajtin quipxyi mñid je jāy ajcxy huidibi Dios ung'ajtp.

²² Com nejhuüyim co icti chambaad tüg'öciy huidijaty Dios yajcojy yaj'oyi'y ya naaxhuiñ yjihui'yb tzaachypi, e ca' yjotcujc'ajtcixy. Tim jadu'n nipaady nej tüg töxyjäy paady tzaachypi co yhuaad'ajtni mina y'ung yajma'xung'ada'ñ.

²³ Canan yi naaxhui'ybi huidi Dios yaj'oyi'y yi'yi tzaachypi jihui'yb, nañ jadu'n iich ajt huidijaty mñid'ajtp Dios yjihui'ñ ymic'ajt, huidibi Dios xymooyim jayijp'aty ca'ni anajty nyajtigajtzim mninix. Nañ iich ajt tajim mayim njiyim nyaaxim icti cooni anajty Dios xyajtigadzaanim ajt nninix etz xycöbigaanim ma yi' y'it jiiyb tzajpjoty, e xymid'idaanim ajt jadu'n nej yci'm'ung.

²⁴ Mñid co n'a'ixxim nijjp'ixxim co Dios xyajnidzögaanim ajt n'alma, paady ti nbaatim jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy. Co ixipy ti nbaatim huidibi anajty nijjp'ixxim, ca' ixipy njacjijp'ixxim co nbaadaanimni. Com ca' pin jacjijp'ixxni co padaanip je huidibi ti ocpatpi.

²⁵ Per co nijjp'ixxim co nbaadaanim huidibi ca' mñid'ajtim, huin'it n'ahuixim mñid mecxtujcin cooni nbaatim.

²⁶ Tim jadu'n nej jotcuje'ajtñ nbadanım co njıpp'ıjxım huıdıbı Dıos xymöhuaanım, nañ tim jadu'n je Espıritu Santo xypubejtım xypudıgıyım co njotmetzcıyım, com ca' njajtım nej jėbi huaad Dıos nmıbjctzoohuım nej ypadyıı. Paady je Espıritu Santo xycodınaayım ma Dıos, ymıbjctzooyb je Dıos mıctägy mııd ıch ajt ycıxpı mııd jıyın yaaxın, huıdı ca' huaad yajcapxpıdzımy mııd mıydacın.

²⁷ Dıos ñejhuııyb tı jot tı huınma'ñ jäy ajcxy ymııd. E Dıos nañ huınjıhuııyb tüg'öcıy ayuc huıdıbı je Espıritu Santo yajnaxyp ma yı'. Je Espıritu Santo ypıjctzooyb may'ajt jabom jabom ma Dıos mııd tüg'öcıy je mıbjcpidıjc ycıxpı. Nañ jadu'n pıjctzooy jadu'n nej Dıos tzooy jäygidägy.

Mıj madaacın ma mıbjcın

²⁸ Yı jäy ajcxy huıdıbı mıbjıdadcp Dıos, huıdıbı ajcxy Dıos tı huın'ıxy, jėbi çınaaygıxy jadu'n nej Dıos jäygidägy ajcxy çınaayın. Nejhııyım co huentımtıjıty huıdıbı yı' ajcxy ymınajxpy yajnaxpy, pen jıbcıpi o pen oybı, Dıos jadu'n tı a'ıxıy co huen mınajxcıxy yajnaxxcıxy mııd yı' ajcxy y'oy'ajtın ycıxpı.

²⁹ Je' yı' ajcxy huıdıbı Dıos tı yhuın'ıxyıı, je' yı' ajcxy huıdıbı Dıos ñejhuııy jayıjpnı co ymıbıga'ñyıı y'ayuc. Dıos jadu'n tumb ma yı' ajcxy yjot yhuınma'ñ jaydėbi yquıpxyatyıty ajcxy yjot yhuınma'ñ mııd Dıos y'ung, jadu'n nej yı' yjot yhuınma'ñ mııdıty.

³⁰ Yı mayjäy huıdıbı Dıos yajnıgödugııy ca'ni anajty naaxhuııybi çondacy co ytuna'ñ mııd yı', yı' ajcxy Dıos huın'ıxı. Yı mayjäy huıdıbı Dıos tı yhuın'ıjıxıgıxy, nañ Dıos yı' ajcxy yaj'ahuımbıjtıp tudägy. E yı mayjäy huıdıbı Dıos tı yaj'ahuımbıty tudägy, nañ Dıos yı' yajquıpxyatyıthuaanıp ajcxy y'oy'ajtın mııd yı' y'ung y'oy'ajtın.

³¹ ¿Tı jada' njacıjıp'ıjxım tı jada' njactzojcm? Ca' nı tı. Pen Dıos ıch ajt xypubejtım xypudıgııyım, çpın ıch ajt jėbi xymımadaacım? Janch nı ca' pın.

³² Dıos ıxtı yci'm'ung tı yecy mııd ıch ajt ycıxpı, co oy'y'oc'cy mııd ıch ajt ycıxpı, co oy'y'oc'cy ma yı' cruudz mııd nıdüg'öcıy ajt nbocy ycıxpı. Paady janch janch co Dıos xymöhuaanım tüg'öcıy oybı quıpxyatyı mııd yı' y'ung, Jesucristo.

³³ ¿Pın jada' jėbi ocxıy je jäy ajcxy huıdıbı Dıos tı huın'ıxy? Ca' nı pın. Com Dıos cı'm yı' tı yaj'ahuımbıjtıty tudägy.

³⁴ ¿Pın yı' ajcxy jėbi ocıyıpocıy? Ca' nı pın. Com Cristo o'c je' mııd ajt nbocy ycıxpı, etz yjıgıyıpıcy jadüg'oc, e jadachambı xıı tıempo yajpaady a'oy'amy ma Dıos ymıjc, e yı' ane'mdaayb tüg'öcıy. E Cristo ıch ajt xyñıbjctzohuııyım, ypıjctzooyb may'ajt ma Dıos mııd ıch ajt ycıxpı.

³⁵ Com Cristo ooy xychojcm xyjıhuııyım, paady nı nej ca' xy'ıxmadzaanım. Huen tı ndımpaatım ca' xy'ıxmadzaanım. Oy ıxyıpy tzaachypı ayo'n nminajxım nyajnaxxım, oy ıxyıpy tajın mayın nbaatım; oy ıxyıpy jäy xy'ıxhuıdıjtım xypahuıdıjtım; oy ıxyıpy yuu ayo'n nbaatım; oy ıxyıpy huıt tucxy nyajmayajtım; oy ıxyıpy tzigı'n nyajnaxxım; oy ıxyıpy jäy xytımyyaj'o'cım. Oy tı ayo'n ndımbaatım, Cristo ca' xy'ıxmadzaanım.

³⁶ Com jadu'n ymıñ jaybety ma Dıos ñecy ma jadu'n ymınañ:

Mııd mııch, Huındzın Dıos ycıxpı, je nmıdzipıch xyjatyımyyaj'ögaambıch xıım tzuım. Jadu'n ıch ajcxy nej cöbıxy huıdıbı yajnıcxıp ma yaj'öctac co yaj'öga'ñyıı.

³⁷ Ca' tı ayo'n nbadanım. Nmımadactähuaanım tüg'öcıy ayo'n, mııd co Cristo xychojcm xyjıhuııyım.

³⁸⁻³⁹ Janch nejhııybıch tıydudägy co Dıos xychojcm xyjıhuııyım. Ca' jı nı pın jėbi huaad xypıjc-huäcxım ma Dıos çhöjcin, oy ıxyıpy nja'o'cım; oy ıxyıpy njajıgy'ajtım; oy ıxyıpy xymıdzip'ajtım ängel ajcxy etz jacjadyıı huıdıbı mıc'ajt mııd jııby tzajpıoty. Ca' ajcxy jėbi huaad xypıjc-huäcxım ma Dıos, nı tı huıdıbı jı jıtp çham, nı je huıdıbı mımb çıdacp, nı yı' jėbi xycapıjc-huäcxım ma Dıos çhöjcin. Ajt nHuındzın Jesucristo tı xyajnejhuııyım jadu'n nej Dıos xchojcm xyjıhuııyım co y'o'cy ma yı' cruudz mııd ajt nbocy ycıxpı.

9

Dıos tı huın'ıxy yı Israel jäy ajcxy

¹⁻² Nmııdıch je Cristo ytıy'ajt, nyajnıyayıybıch mııch ajcxy yı' ytıy'ajt, ca' n'ındägyıch, co ooy ndajın nmayıch mııd n'amıgügtıjıch ycıxpı je Israel jäy co ajcxy ca' cöbıga'ñ je Cristo. Nañ Dıos yjıhuı'ñ, je Espıritu Santo, tıy'ajt yejcp ma ıch njot nhuınma'ñ co jadu'n tajın mayın njıhuııyıch mııd yı' ajcxy ycıxpı.

³ Com tajy may nayjıhuııyııjıch mııd ıch n'amıgügtıjıç, ıch nmıgogajp, ıxtı njac-codınähuaamybıch ajcxy ma Dıos mııd ypocy ycıxpı, ıxtı jėbi ıxyıpy Cristo nja'ıxmachıch mııd yı' ajcxy ycıxpı, ıxtı jėbi ıxyıpy Dıos xyçhaachytuñıch mııd yı' ajcxy ypocy ycıxpı, co ıxyıpy jėbi Dıos pocyhuınmecxy ajcxy.

⁴ Com hue' je' ajcxy Israel y'ap'ajtıp y'oc'ajtıp, Israel jäy ajcxy. Hue' anajty ajcxy Dıos tı ycöbıgyıı jadu'n nej jıhuıy yci'm'ung, Dıos anajty ajcxy tı ñı'ıjxcıddägyıı, y'ıjx ajcxy Dıos

y'oy'ajtin. Dios ñimay ajcxy co ycuend'adip. Dios ajcxy jadu'n yajni'ixiñi nidüg'óciy tiy'ajt nej ajcxy jébi huaad Dios huindzigíy, e Dios yajhuinhuaniiy Israel jáy jébi je Cristo.

⁵ Nañ hue' ajcxy ymij'ap'ajtip ymijteedy'ajtip ñich ajt nmij'ap nmijteedy; je Abraham, Jacob, etz David, e ma je' ymiñ ajcxy, ji ymiñ je Cristo, e je' je' Dios ajtp, yi' tüg'óciy ane'mdaayb jilby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. Je Cristo capxpaady y'idipy huinixii.

⁶ Co jadu'n mina'ñich co may ajcxy Israel jáy ca' ajcxy Dios yjáy'adyii tiydudágyi, ca' jadu'n mina'na'ñich co Dios ca' cuyduñ yi' y'ayuc huidibi yajhuinhuaniiy Abraham etz Moisés.

⁷ Canan nidüg'óciy Abraham y'ap y'oc pada'ñ je oy'ajt huidibi yajhuinhuaniiy Abraham, com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy. Dios jadu'n ñimay Abraham: "Yi mmang, Isaac, ti nhuin'ixyich jébi y'ap y'oc paady je oy'ajt huidibi ti nyajhuinhuaniiy."

⁸ Co Dios jadu'n ñimay Abraham, paady ycixpi nejhuuiyim co ca' nidüg'óciy Abraham y'ap y'oc jébi naydijyii Dios y'ung. Jéyi Isaac y'ap y'oc jébi ñaydijyii Dios y'ung com Dios yajhuinhuaniiy co may'ajt tuna'ñ müid yi' ajcxy.

⁹ Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy co Dios ñimay Abraham: "Nihuimbidaamybich ma je tiempo huidibi ti n'agapxtucyich, e huin'it mdöxyijc Sara y'ungbaadip."

¹⁰ Ji jadüg tiy'ajt. ñich ajt nmij'ap Isaac ytöxyijc Rebeca metz ymang paty.

¹¹ Dios yhuin'ixj je jacmutzpi ca'ni anajty yma'xung'aty, e ca'ni anajty ñiguéxigy ti huinma'ñ ymiñ, oyhuinma'ñ o jibic-huinma'ñ. Dios ninigoob anajty jayijpni ti huin'ixy je jacmutzpi.

¹² Com Dios ñimay je Rebeca co je jacmutzpi y'ane'mamyb y'ajch ma ca'ni anajty Jacob yma'xung'atyñi.

¹³ Tim jadu'n nej jaybety ymiñ ma Dios ñecy, Dios jadu'n minañ: "Jac ñigi ti ndzocyich Jacob, ca'ydi Esaú."

¹⁴ ¿Nej n'ocminaanim? ¿Dios ca' tiybi tuñyi? Ca' yjadu'nity. Dios tiydudágy ytuñ.

¹⁵ Com jadu'n Dios ñimay Moisés: "Nba'ayohuipiyich ninigoobi pinjaty ndozjopyich."

¹⁶ Co Dios jadu'n ñimay Moisés paady nejhuuiyim co canan paady ycixpi Dios pa'ayohua'ñ jay müid co ajcxy chachñaymija'ixixigy co tunaangixy oyhuinma'ñ. Hue' je' Dios pa'ayo'n tuñ müid jáy ajcxy ninigoob co jadu'n tzocy.

¹⁷ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy co Dios jadu'n ñimay je Egipto rey: ñich müich ti nmöy m'ane'min, jigix jébi jáy ajcxy ixipy je mij ayo'n huidibi ndunaamybich ma müich mnaax mgajp, huin'it jáy ajcxy capxpaady xyaj'idipy huindu'ñybi ñaaxhuiñ.

¹⁸ Dios ypa'ayooyb je' pinjaty chojppy, e nañ jadu'n yjot yajjuuni pin jadu'n yajmidzocjpy.

¹⁹ Huin'it müich ajcxy xyñimähuibich: "Peni janch yjadu'nity, ¿ti co Dios jadu'n jadüg'oc pocy'ixy jáy? ¿Pin jada' occapxhuimbidi nej yi' tzocyi?"

²⁰ Müich jáy, ¿mbin müich co ti myajcapxycoja'ñ myaj'ayuccoja'ñ müid Dios? ¿Nej jébi pochytüdz ñimäy je pin anajty ti yajcojyii? "¿Nej co jadu'n ti xyajcojyich?"

²¹ Tüdzyajcojpi yi' yaj'oyiyyb je mo'ntz nej tim tzocy. Pen yajcojamyb tüzdy obyí tzooyatypi, yajcojpy je'. Peni yajcojamyb tüzdy huidibi ca' ojaytsty, yajcojpy je'.

²²⁻²⁴ Tim jadu'n nej je tüzzyajcojpi yaj'oyiyy mo'ntz nej tzocy, nañ jadu'n Dios tuñ müid jáy nej tzocy. Dios ti yajcojpy jáy, e müid ymic'ajt jéb tzaachytuñ müid ypocy ycixpi. E co jadu'n tzaachytunipy, chi ñiguéxigipy yi' ymic'ajt. Dios ooy jecy ti jamimecxtucy ajcxy huidibi paatip co Dios chaachytuniiyb ajcxy. Com Dios ti yajcojpy jáy paady jéb nañ jadu'n pa'ayoohuipy etz may'ajt tunipy müid yi' ajcxy, jébi ajcxy paadip yi' y'oy'ajtin. Dios ñich ajt ti xyhuin'ixxim nijéjity judíoáy, etz nijéjity huidibi ca' yjudíoáyity, jébi ajt n'alma nidzoocin paady.

²⁵ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Oseas ñecy ma Dios jadu'n yminañ: Yi jáy ajcxy huidibi ñich ca' anajty njáy'adyii, njáy'adaanibich cham. Yi jáy huidibi ca' anajty ndzocyich, ndzogáanibich cham.

²⁶ E nañ jadu'n jadüg'it Oseas cojay: "E je jáy ajcxy huidibi anajty tzinaayb ma canaag naax cajp huidibi anajty ca' Dios yjáy'adyii, jéb ñaydijyii Dios yjáy, je Dios huidibi huinixii tzinaayb."

²⁷ Nañ jotmay müid co Isaías jada tiy'ajt ycojay ma ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Oy ixipy ajcxy ti yjamayy jadu'n nej tzaa'ung yajpaady ma mejy ypa', nihueeñ ajcxy y'alma ñidzoocin pada'ñ.

²⁸ Com Dios mic' ooy cötujcin müidity, e ca' mimecxtugipy jáy ajcxy ypocytunii huinixii. E mic'amy tzaachypi möhua'ñ naaxhuinyjáy müid ypocy ycixpi co anajty xii tiempo paatni mabaad agapxtujcy."

²⁹ Isaías ñajtzcapxiy jadu'n jecy'ajty: Pen ca' ixipy je Huindzin Dios huidibi ane'mdaayb jilby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ, capubejty yi' Israel jáy, co ca' ycajacyajtzocci nijéjity ajcxy, ycacódigoyday yi' ajcxy, tim jadu'n nej je jáy ajcxy yjajty jim ma Sodomo cajp etz Gomorra cajp, códigoyday ajcxy.

Yi judíoäy ajcxy etz Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt

³⁰ Jadu'n jébi mhuinjihuüygixy huídibi ti nyajnijayüygixy jadu'n nej Dios ytun müid jäy ajcxy. Yi jäy ajcxy huídibi ca' yjudíoäyity, huídibi ca' cuyduñ Dios ycötujcin je jecyip, co ajcxy mijpidägy je Cristo, chi ajcxy paady tudägy'ajtin ma Dios.

³¹ Per yi judíoäy ajcxy huídibi jip'ixcp co tudägy'ajtin padaangixy müid co tzachcuydungixy Dios ycötujcin je jecyip, ni ca' ajcxy mimadägy cuydundähuipy, e ca' ajcxy tudägy'ajtin paady ma Dios.

³² ¿Na'amy co ca' ajcxy mimadägy cuydundäy Dios cötujcin? Je' co ajcxy ca' mijpidägy huídibi Dios ti tuñ müid yi' ajcxy ycixpi. Hue' ajcxy tijy co tudägy'ajtin padaangixy ma Dios müid co tzachcuydungixy Dios ycötujcin je jecyip. Hue' ajcxy ayo'n ypadamyb co ca' Cristo cöbajccixy, tim jadu'n nej jäy ayo'n paady co ycöneyy ma tüg tzaa.

³³ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n yminañ: Nguexaamybich jim Jerusalén tüg jäy. Mayjäy ca' mijpidägañ je jäy, e ayo'n ajcxy ypadamyb ma iich. Tim jadu'n nej ixipy ti nbidägyich tüg tzaa ma jäy ajcxy huaad ycönejpcixy, e chi yciday ajcxy. Tüg'óciy jäy pinjaty mijpidaacp je jäy huídibi nbidägaamybich jim Jerusalén, hue' ajcxy yi' ca' ayo'n padañ ma iich, nbocyhuinmexaamybich yi' ajcxy.

10

¹ Müich ajcxy nmügügtjicich, ooy ndzocyich cixyjt huinjot co yi Israel jäy nidüg'óciy padañ y'alma ñidzocin. Ooy iich nügí Dios nmibijctzoy müid yi' ajcxy ycixpi.

² Jébi ndiy'ajt yecyich co yi Israel jäy ooy ajcxy Dios jayajmij'ajtcixy. Hue' janchtiy ca' ajcxy huinjihuüy Dios ytiy'ajt.

³ Com nejhuüyb ajcxy co Dios yajpocyñihuádzamyb jäy ajcxy, hue' ajcxy ca' huinjihuüy nej Dios yhuinmañ müidity. Ci'm anajty chachhuinmañ itxaaygixy nej ajcxy jébi ñayajpocyñihuádzigixipy. Ca' anajty ajcxy cöbicy Dios ytiy'ajt nej jébi huaad ñayajpocyñihuádziiy.

⁴⁻⁵ Yi judíoäy ajcxy ca' huinjihuüygixy co je Cristo y'oy ya naaxhuiñ, e chi yajtigooyi Dios ycötujcin ymic'ajt huídibi Moisés yjay, jigix jébi tüg'óciy jäy pinjaty mijpidacp Cristo ytiy'ajt, huin'it ajcxy paadip tudägy'ajtin. Moisés yjayhu'i'm ma jadu'n yminañ: "Je pinjaty cuydumb je Dios ytiy'ajt, jim mic'ajt paadipy müid chinaayin ycixpi."

⁶⁻⁷ Per yi jäy ajcxy huídibi mijpidaacp Cristo etz cuyduni yi' ytiy'ajt, yi' ajcxy yminañ: "Ca' huaad judíoäy ajcxy yminaangixy jotjoty huinmañjoty: ¿Pin ocpättigihuiy tzajpjoty nicx je Cristo yajtzoñ? o ¿Pin nicxamb ca'oydactuuby ma ajcxy öcpidijc y'ity e yajjugypigaanip je Cristo?"

⁸ ¿Nej Dios y'ayuc yminañ? Jadu'n Dios y'ayuc yminañ: "Ti mmidooy müich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma mgi'm'ayuc, ti jäy ajcxy capxhuäcxy ma müich, ti mmido'mbijccixy." Pues jada je' je y'ayuc tiy'ajt nej jéb mijpidaaccixy Cristo, huídibi tiy'ajt iich ajcxy ngapxhuäcpx.

⁹ Pen müich mgapxypidzimyb mayjäy agujc co müich ajcxy Jesús mHuindzin'adyii, etz mmibijcpx ajcxy ma mjot mhuinmañ co Dios ti yajjugypijcy Jesús co y'o'cy, huin'it m'alma paadip ñidzocin ma Dios.

¹⁰ Co mmijpidägipy Jesús cixyjt huinjot huin'it Dios xyajpocyñihuádzipy. Co mgapxypidzimipy mayjäy agujc co müich mijpidägy Cristo Jesús, huin'it yi' m'alma ñidzocin padañ.

¹¹ Com jaybety jadu'n müiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Nidüg'óciy jäy huídijaty mijpidacp je Cristo, ca' ajcxy ayo'n padañ ma Dios."

¹² Jébi nidüg'óciy jäy mijpidägy je Cristo Jesús com Dios tú'ciy yajhuinhuaniy pocyñhuaatzin ma yi judíoäy etz ma huídi ca' yjudíoäyity. Ji tüg Huindzin je Jesucristo huídibi niHuindzin'ajtaayb. Jesucristo may'ajt oy'ajt tunam mijcajee müid huentimpinjäyity pinjaty pijzooob pubejtin ma Dios müid yi' yxi.

¹³ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Nidüg'óciy jäy pinjaty Dios mibijctzooob müid Huindzin Jesucristo yxi, yi' ajcxy y'alma paadip ñidzocin."

¹⁴ ¿Nej jébi jäy ajcxy occohuanñy Jesucristo co huen y'alma nidzögy, pen ca' anajty ti mibijci je ytiy'ajt? Pues ca' yjadu'nity. ¿Nej jébi jäy mibicy Jesucristo peni ca'ni ajcxy amido'ijti y'ayuc? Pues ca' yjadu'nity. ¿Nej jébi jäy ajcxy midoogixy Jesucristo y'ayuc, pen ca' pin capxhuäcxy ma yi' ajcxy?

¹⁵ ¿Nej jébi jäy ajcxy capxhuäcxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, pen ca' pin yquexyii ayuccapxhuäcpxi? Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Ooy oy jäy ñayjihuiyii co pinjaty mimimb mija'tp oyi tiy'ajt, pinjaty capxhuäcpx oyi tiy'ajt ma yi' ajcxy."

¹⁶ Per ca' nidüg'óciy jäy mibicy je oyi tiy'ajt, com Isaías jadu'n cojay ma ñecy ma jadu'n yminañ: "Huindzin Dios, ¿pin ti mijpidägy iich ajcxy n'ayuc?"

¹⁷ Cooni jäy ajcxy capxhuäcxy Jesucristo ytiy'ajt ma jäy chinaaygixy, huin'it ajcxy mibijccixy com ti amido'ijtcixy je tiy'ajt.

¹⁸ Per n'amidooybich miich ajcxy: ¿Nej ca' jada' yi judiojáy ajcxy midoy Dios ytiy'ajt? Janch jadu'n ti ajcxy jamidoy, com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: Ti capxhuäcxy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt huindu'mybi naaxhuiñ. Ti ajcxy Dios y'ayuc midodaayi huindu'mybi naaxhuiñ.

¹⁹ Jadüg'oc n'amidoogixy: ¿Nej ca' Israel jäy jada' ajcxy nejhuiy Dios ytiy'ajt? Ñejhuüyb ajcxy. Com jecy'ajty Moisés ycojay ma ñecy ma Dios jadu'n yminañ:

Nyajpocynñihuaatzähuiybich yi jäy ajcxy huidibi ca' iich njäy'adyii, e huin'it miich ajcxy cohuindoyii mjihuihuipy müid yi' ajcxy ycixpi. Nduñipyich may'ajt müid yi' ajcxy, e huin'it miich yi' ajcxy mmijotmädiip.

²⁰ Jadu'n jadüg'it Isaías cojay ma yi' ñecy, ma Dios jadu'n yminañ:

Yi jäy ajcxy huidibi ca' xy'ixtäyich, ti xypaadyich ajcxy. Ti nyajniügëxygich ndiy'ajt ma yi jäy huidibi ca' xyñidiy xyajtüyich.

²¹ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n nigapxy yi Israel jäy co jadu'n yminañ:

Jabom jabom ti njamimecxtucyich yi Israel jäy ajcxy. Ti nyajajnimäyich iich ndiy'ajt, e ca' ajcxy mijpidägy. Hue' ajcxy ca' xycapxymidooyich, xymijotmij'öcpich ajcxy.

11

Yi Israel jäy ajcxy huidibi ti ypocynñihuaatzäcixy

¹ Paady n'amidoogixy: ¿Nej ti jada' Dios ix'ijxni ixtijni yi Israel jäy ajcxy? Pues ca' yjadu'nity, Dios ca' yi' ixmachñi Israel jäy ajcxy. Com nañ Israel jäy iich. Abraham nmij'ap'ájtibich nmijteedy'ájtibich e nañ jim ngogájpidyich ma anajty Benjamín ycogajpity.

²⁻³ Dios ca' ixmach yi' yjäy huidibi yhuin'ijx jecy'ajty co jäy'ada'ñyii jigix jébi may'ajt oy'ajt tunipy müid yi' ajcxy. ¿Nej ca' ajcxy mnejhuüy nej jaybety ymiñ ma Dios ñecy jadu'n nej Elías nigapxy yi Israel jäy ma Dios? Jadu'n yminañ:

Huindzin Dios, ti yi Israel jäy ajcxy yaj'öctäy huidibi anajty miich m'ayuc xycapxhuäcxiip. Ti ajcxy yajhuindigoydäy je tzaa macxy ma anajty jäy xyhuindzigiy. Naydügpajc iich ti njachui'myich njaccapxhuäcxyich miich m'ayuc, e nañ xyaj'ögaamich jäy ajcxy.

⁴ E chi Dios y'adzooy nimay Elías:

Ca' mim naydügity, yi iich ahuing nmäididyich yujcpiy jahuixtucj mil yëdyicj huidi xy'ojadajtpich xyhuindzigiybich chambaad, huidibi ca'ni huingoxtinäy yi Baal, yi dios falso, ca'pi ti mic'ajt müidity ni ti tzöc'ajt ca müidity.

⁵ Tim jadu'n nej Dios müidity anajty huixtucj mil yëdyictijc jecy'ajty co anajty Elías yjugy'aty, nañ tim jadu'n cham ma iich ajt nxii ndiempo Dios ymiid nijëjity judiojáy huidibi ti pa'ayoy, e paady ycixpi ti yhuin'ixyii jébi yi' jäy'adyii.

⁶ Com co ixypy ajcxy yajxon cuyduni Dios ycötujcin, ca'p ni ti pa'ayo'n Dios jactunaani müid yi' ajcxy, com co ti anajty jim Dios y'ayuc ycuypundäyii.

⁷ ¿Ti ti ytunyii ti yjadyii müid yi' Israel jäy ajcxy? May ajcxy ca' may'ajtin oy'ajtin paady ma Dios jadu'n nej ajcxy jijp'ijxcixy. Jëyi ajcxy huidi Dios huin'ijxi ti ajcxy paatcixy oy'ajt ma Dios. Yi jacjadyii Israel jäy ajcxy Dios nüg ooy yajjotmij'öccixy.

⁸ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy jadu'n nej Dios yajjotmij'ögy yi Israel jäy, ma jadu'n yminañ:

Tim jadu'n ajcxy nipaady nej jäy ajcxy huidibi ti ymi'öctigooyñi, jadu'n nipaady nej jäy huidibi huinntzäp, jadu'n nipaady nej huidibi cónatip.

⁹ David nañ jadu'n ycojay jecy'ajty ma ñecy, ma jadu'n yminañ:

Huindzin Dios, cham je jäy tzachnixondägy yi tzinaayin yi jugy'ajtin, ca' ajcxy xyjäymech. Timitiini ajcxy ayo'n möhuipy; tim jadu'n nej iyujc ayo'n paady co yajtuxuuch o co yjut cögäy.

¹⁰ Yajma'ti ajcxy yjot yhuinmañ, huen ahuimbijtcixy jadu'n nej jäy huinntzpi. Mö ajcxy tzaachypi huinixii huinitiempo, tim jadu'n nej jäy ajcxy tzaachypi jihuiy huidibi jemxypi tzimäccixp.

Yi ypocyhuinmeecxin huidibi ajcxy ca'p yjudiojáyity

¹¹ Co jadu'n yi maybi Israel jäy ca' cöbijccixy Dios ytiy'ajt, ¿nej mdijy, ti Dios y'ixmachyii ajcxy tücc'i'yi, e yajtigoyañ ajcxy? Pues ca' yjadu'nity, ca' Dios ixmach yi Israel jäy ajcxy tücc'i'yi. Co yi Israel jäy ca' cöbijccixy Dios ytiy'ajt nej Cristo y'o'cy müid yi' ajcxy ypocy ycixpi, paady cöbicy yi huidibi ca' yjudiojáyity, jébi ajcxy y'alma nidzoocin paady. Jadu'n Dios ytuñ jigix jébi yi judiojáy ajcxy cohuindoyii jihuihuipy, e chi nañ jadu'n mijpidägipy ajcxy Jesucristo.

¹² Pen yi mayjäy ajcxy huidijaty ca' y'israeljäyity mij'oy'ajtin mijjotcujc'ajtin ti paady, müid co yi jacmaybi Israel jäy ca' cöbijccixy Jesucristo, chi nigi oy'ajtin jotcujc'ajtin padañ yi

naaxhuiñjyájy ajcxy co anajty nidüg'óciy Israel jáy yjothuimbijttaaygixy etz cöbijaaygixy je Cristo.

¹³ Cham nijayñygixy miich ajcxy huidi ca' yjudíoáyity, com Dios ti xyquexyich ngapx-huácxich yi' y'ayuc ma yi jáy ajcxy huidibi ca' yjudíoáyity. Ooy nyajcopicyich jada ndungich, jigix jébi judíoáyit oy'ajtn paady nañ jadu'n.

¹⁴ Ca' jecyity co iich n'amigügtjic, yi judíoáyit ajcxy, cohuindoyi ajcxy jihuihuipy, co anajty mayjáy huidi ca' yjudíoáyity mijpidágy iich n'ayuc. Co jadu'n ajcxy cohuindoyi jihuihuipy, chi ajcxy nañ jadu'n mijpidágy Jesucristo.

¹⁵ Com pen je naaxhuiñjyájy huidibi ca' yjudíoáyity, huidibi Dios jecy'ajty ca' jáygidaci ajcxy chinaayin, pen ti ajcxy cöbicy Dios ytiy'ajt, pen ti ajcxy oy'ajtn paady ma Dios, miid co Dios ti ixmach yi Israel jáy huidibi ca' cöbicy yi' ytiy'ajt, chi yi Israel jáy co ajcxy jadüg'oc yjothuimbipy etz cöbigipy Dios ytiy'ajt, nañ jadu'n ooy yjotcugihuipy ajcxy, jadu'n nejjihuüy ti ajcxy y'ögy etz nej jihuiy ajcxy ti yjugyipy jadüg'oc.

¹⁶ Com co Abraham, Isaac etz Israel Dios anajty jáy'ajtn, paady nañ jadu'n tüg'óciy Israel jáy Dios jáy'adyii, miid co Israel y'ap'ajtn y'oc'ajtn ajcxy. Tim jadu'n nejjihuüy judíoáyit ajcxy tzajcaagy puuducy möy Dios, nañ jadu'n je ytuictuc huidibi jac-hui'm nañ Dios je' yje', e nañ tim jadu'n nej co jáy ajcxy möy Dios quipy ytictz, tüg'óciy je' Dios je' ajtáyyi quipy y'aacxy.

¹⁷ Hue' je' nijéjity Israel jáy ca' mijpidágy Dios ytiy'ajt, paady ñajtz'ixiiy, e may'ajt oy'ajt tuñ miid huingbi jáy huidi ca' israeljáyity. Tim jadu'n nej jihuiy tüg'ogyipy huidi tim'ajtn yajpubuxy y'aacx, e je ma ti yajjippujxtüty, je' yjijp yajpidágy ma huingbi quipy y'aacx. Miich ajcxy huidi ca' yjudíoáyity huidibi ti mibicy je Cristo, ti mbaady Dios y'oy'ajt tim jadu'n nej judíoáyit ajcxy jecy'ajty miid Dios y'oy'ajt.

¹⁸ Ca' huaad amij agix mnyajhuuygixy, e ni ca' huaad m'ixtijcixy yi judíoáyit huidibi ca' mijpidaaccixy je Cristo. Miich ajcxy yi m'oy'ajt ti mbaady ma Dios, tim jadu'n nej je quipy y'aacx mic'ajt paady ma yi quipy ytictz.

¹⁹ Ca' jecyity co miich ajcxy mina'naangixy co Dios najtz'ixiiy yi judíoáyit huidibi ca' mibicy Cristo, jaydëbi miich ajcxy mnyajjyii co Dios xyjáy'adyii.

²⁰ Tiy'ajt jadu'n nej miich mina'n. Dios ñajtz'ixiiy yi maybi judíoáyit miid co ajcxy ca' mibicy Jesucristo. E Dios miich ti xycöbicy miid co ti mmibicy Jesucristo. Per ca' huaad miich amij agix mnyajhuuyii miid co Dios ti xycöbicy. Naygüend'adii yajxon ma Dios ytiy'ajt, tzig'i Dios.

²¹ Com Dios ñajtz'ixiy yi judíoáyit ajcxy miid co ca' ymijpidágyii yi' ytiy'ajt. Nañ jadu'n miich ajcxy yi' xyñajtz'ixihua'n, pen ca' mmijpidaaccixy yajxon yi' ytiy'ajt.

²² Cuentipic jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt tuñ miid nijéjity jáy, etz mic tzaachytuñ nijéjity jáy. Dios mic tzaachytuñ je judíoáyit huidibi ca' ycapxymidoy, etz may'ajt oy'ajt tuñ miid miich ajcxy huidi capxymidoy. Jaccuydun yajxon Dios ytiy'ajt, e niği Dios may'ajt oy'ajt xytuunipy, pen ca' mgyuduni yi' ytiy'ajt, huin'it Dios xyñajtz'ixihuipy.

²³ E nañ jadu'n yi judíoáyit ajcxy huidi ca' mibijccixy Jesús, co ajcxy yhuinma'n yajtigadzipy, e mijpidágy Jesús, huin'it Dios ycöbigiyb jadüg'oc, etz Dios miid ymic'ajt jébi may'ajt oy'ajt tunipy miid yi' ajcxy.

²⁴ Com pen miich ajcxy huidi ca' yjudíoáyity huidibi jecy'ajty anajty ca' Dios jáy'adyii, pen miich ajcxy Dios mic'amy ti xycöbicy, nañ jadu'n jactzojc cöbiga'n huidibi ajcxy judíoáyit, pen ycöbicy ajcxy.

Jadu'n nej Dios yajnidzoocogixihua'n Israel jáy ajcxy

²⁵ Miich ajcxy nmigügtjich, nyajnijayiyb ajcxy jadu'n nej Dios tuna'n miid yi Israel jáy, jaydëbi ca' miich ajcxy amij agix mnyajhuuyiyb, etz jaydëbi mnejhuuihuipy jada tiy'ajt huidibi ca' pin nejhuiy, co yi Israel jáy ajcxy ooy ajcxy y'aamijity yjotnijity, ca' ajcxy capxymidoy Dios. E jadu'n ajcxy y'ida'n mabaad anajty yca'pxy je mayjáy, ca'pi y'israeljáyity je huidibi mijpidágam Jesucristo ytiy'ajt.

²⁶ Nejhuuyim co Dios may'ajt oy'ajt tunamb jadüg'oc miid tüg'óciy Israel jáy ajcxy, com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñey ma Dios jadu'n ymina'n:

Jacjini tüg' Israel jáy ymina'n huidibi yajnidzögamb ajcxy ma yi' ypocy. Yi' yajtigoaanip Israel jáy ypocy.

²⁷ Jadüg'it jaybety ymiñ ma Dios jadu'n ymina'n: Jadu'n nyajhuinhuanyich yi Israel jáy co yi' ajcxy ypocy nyajtigooybich.

²⁸ Co yi Israel jáy ca' mijpidaaccixy Jesucristo ytiy'ajt, chi Dios ajcxy ñajtz'ixiiy. E co ñajtz'ixiiy ajcxy, paady ycixpi miich ajcxy Dios ti xycöbicy, co ti mmijpidaaccixy Jesucristo. Per chamaad Dios jactzojctay yi Israel jáy miid co Dios huin'ixy yi Abraham, Isaac etz Jacob jecy'ajty jébi yi' yjáy'adyii.

²⁹ Dios ti huin'ixy yi Israel jáy ajcxy jébi yi' yjáy'adyii, etz tüg'óciy huidi yajhuinhuany co möhua'n, co may'ajt tuna'n miid yi' ajcxy ycixpi. Ymöhuiy yi', ytunipy yi'. Dios ca' y'ayuc yajxigy.

³⁰ Miich ajcxy huidi ca' yjudíoäyity jecy'ajty ca' anajty mmijpidaaccixy Dios. Jadachambi xii tiempo Dios miich ajcxy ti xypa'ayoy, müid co yi Israel jäy ca' mijpidägy Cristo ytiy'ajt.

³¹ Yi judíoäy jadachambi xii tiempo ca' mijpidaaccixy Dios ytiy'ajt, tim jadu'n nej jecy'ajty miich ajcxy ca' anajty mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt. Jacjini Dios pa'ayoohuin tuna'n jadüg'oc müid yi judíoäy ajcxy tim jadu'n nej ytuñ müid miich ajcxy jadachambi xii tiempo.

³² Com Dios anajty ti yajpocädäy tüg'óciy jäy co ajcxy ycapxycómíodacy, yi judíoäy etz nañ huidi ca' yjudíoäyity, paady ycixpi Dios pa'ayo'n tuñ müid nidüg'óciy jäy, judíoäy etz nañ huidi ca' yjudíoäyity, tüg'óciy pin mijpidacp yi' ytiy'ajt.

³³ ¡Ooy ycodzigjity Dios! Dios ooy mijcajee may'ajt oy'ajt tuñ müid jäy ajcxy ycixpi. Dios ooy mijcajee mijhuinma'n ti tuñ müid jäy ajcxy ycixpi. Dios ooy mijcajee ycohuinma'ñity. Ca' ni pin jébi huinjihuidyäy je ayuc huinma'n huidi Dios ymüid. Etz nañ ca' ni pin jébi huinjihuidyäy huidibi Dios ytumyb.

³⁴ Com jaybety jadu'n müin ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'n: Ca' ni pin jébi huinjihuidyäy nej Dios yhuinma'n müidity. Ca' ji ni pinjäy huidi ti capxhuijy Dios.

³⁵ Ca' ji ni pinjäy huidi tijaty ti ocmooybi Dios. Dios ca' ni ti nuucxy müidity müid ni pinjäy.

³⁶ Tüg'óciy huidijaty iich ajt ya nbaatim, ac jüby choondäy ma Dios. Yi' tüg'óciy ti yaj'oyiydäy, e yi' je'ajtaayip tüg'óciy. ¡Tzoc Dios capxpaatim ojadajtim huinixi huinitempo! Jadu'n jadu'n. Amén.

12

Je jugy'ajtin cixyot ma Dios

¹ E jadu'n nmügügtjic, cham iich miich ajcxy nimaaygixy mictägy, com co Dios ti xypa'ayooxixy, paady ycixpi nay'ayéjicix naygíyécixix amuumdügot ma Dios. Cuychinayi yi ytiy'ajt yajxon jabom jabom. Tzinaaygix müid huädz mjot mhuinma'n, jadu'n nej Dios jébi jäygidägy yi mdzinaayin. Jada je tiy'ajt nej jébi Dios m'ojadajtcixy tyududägy.

² Ca' ajcxy mgyudungixy mgyuchinaaygixy yi naaxhuifñyäjy ajcxy yjibicjot yjibic-huinma'n huidibi tzinaaygixp jadachambi xii jadachambi tiempo. Com Dios ti xymoogyixy jemybi mjot jemybi mhuinma'n, paady mgyudunipy ajcxy yi' ytiy'ajt. Ixpijccix Dios ytiy'ajt, jigix ajcxy mnejhuifñyay huidibi tiy'ajt Dios chojcyp mgyudunipy, etz jigix mhuinjihuifñyay je oyhuinma'n, je tudägypi huinma'n huidibi Dios yjäygidacpy, je huinma'n huidi huädzcp capxyip.

³ Com Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müid iich etz ti xymöyich jada tung co ngapxhuäcxich yi' y'ayuc, paady iich miich ajcxy nimäy nidüg'óciy co ca' huaad amij agix mnayjihuiyigixy, ca' huaad nigi anaxy mnaygómäyigixy ci'm. Nidüg nidüg ci'm huinmaaygixy yajxon huidi tung jébi myajnicxixy, jadu'n nej Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymoogyixy.

⁴ Jadu'n nej iich ajt nniicx ymüid yhuin y'ahuac etz yci' ytecy, je ninicx abicy ytung müidity, je huiin abicy ytung müidity, je y'ahuac abicy ytung müidity, etz je ci' tecy abicy ytung müidity.

⁵ Nañ tim jadu'n iich ajt huidi mijpidacp Cristo, e ni may iich ajt, e tügpicy jäy iich ajt com tú'ciy nmibijcim. E nije' nije' Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim abicyjaty, nej jébi nije' nije' Dios ytung nyajnicxim.

⁶ Com abicyjaty Dios ti xymooyim huijy'ajt cujc'ajt, paady copicy nyajtuunim nije' nije' je huijy'ajt cujc'ajt huidi Dios ti xymooyim. Pen Dios ti xymooyim huijy'ajt cujc'ajt jébi ngapxhuäcxim yi' y'ayuc, copicy ngapxhuäcxim mibaad ixpijcin nmüid'ajtim.

⁷ Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim co jébi nbubejtim nmügügtjic, copicy nmügügtjic nbubejtim. Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim jébi nyaj'ixpijcin nmügügtjic, copicy ndung'ajtim yaj'ixpijci.

⁸ Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim co jébi ngapxhuijim nmügügtjic, co jébi njot'amijmooyim nmügügtjic, copicy ngapxhuijim nmügügtjic, etz njot'amijmooyim nmügügtjic agujc jotcujc. Pen nyejcim tijaty ma nmügügtjic, copicy agujc jotcujc nyejcim. Je huidi ajcxy nigohuajc'ajtp mibijpidijc copicy yajxon y'ané'mgixipy. Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim co jébi nbubejtim jäy ajcxy huidibi ayo'n müid jotmay müid, copicy agujc jotcujc nbubejtim pinjaty ayo'n müid jotmay müid.

Nej mibijcpidijc huaad jugy'ajtcixy chinaygixy

⁹ Naychócgixy nayjihuiyigixy miñ xyipy amuumdügot, ca' y'ametz yjotmetzity. Ca' mnijot'ajtcixy jibic jot jibic-huinma'n. Nijot'ajtcix nigi oyjot oyhuinma'n.

¹⁰ Naychócgix nayjihuiyigixy amuumdügot, jadu'n nej ypadyii mnaymigüg'ajtigixipy ma Jesucristo. Nayyajmij'ajtigix nigi nidüg nidüg miich ajcxy.

¹¹ Naymic'ixigix cixyot huinijot, ca' mnuux'ajtcix. Tungix amuumdügot müid mHuindzin Jesucristo ycixpi.

¹² Tzinaaygix agujc jotcuje, com mnejhuuıyb ajcxy co mbada'n oy'ajtın ma Dios. Mecxtu-jccix yi tzaachypi ayo'n huıdibi mminajxyp myajnajxyp. Mıbıjctzoogıx Dios jabom jabom.

¹³ Naybubéjtıgıx mıñ xyıpy, pen yajmayajtpy mıgüg tıjaty. Nayyajjättácıgıx mıñ xyıpy oy yajxon.

¹⁴ Nıbjıctzohuı' ma Dios huıdibi ajcxy xy'ıxhuıdıjtp xypahuıdıjtp. Nıbjıctzohuı' mmıdızp huen Dios may'ajt oy'ajt tuñ mııd yi' ycıxpi. E ca' mñıbjıctzohuıy co huen ayo'n paadıpy.

¹⁵ Tzoc jotcuje nayjıhuıymı co ajt nmıgügtıje jotcuje ñayjıhuıyıı. Tzoc mııdtajım mııdmayım nmıgügtıje pen tajp mayb.

¹⁶ Ooy yajxon nayyaj'ıjtıgıx naygodıgıyıgıx. Ca' amıj agıx mnayjıhuıyıgıxıy. Mıgüg'adııyb yi mmıgüg huıdı ayoob. Yung naxy mııd'at mıot mhuınma'n, ca' mnaygómáayıgıxıy.

¹⁷ Co jäy xymıdıdıgóoygıxıpy, ca' huaad jıbic myaj'ahuımbıjtcıxy. Hue' janchtıy oybı ajcxy mdunıpy jadu'n nej jäy jébi jäygıdágy.

¹⁸ Oy nayyaj'ıjtıgıx mııd nıdıg'ócyı jäy mabaad mmadıgy.

¹⁹ Mııch ajcxy mıgügtıje, co jäy jıbic xymıdıdıgóoygıxıpy, ca' nañ jadu'n ajcxy myaj'ahuımbıdıpy, mımeextugıpy ajcxy, com Dios yi' tzaachytunıpy yi jäy ajcxy huıdı anajty xymıdıdıgóoygıxıpy. Com jaybety jadu'n ymıñ ma Dios ñecy jadu'n ymınañ: "Hıch nyaj'ahuımbıdıpyıch nej anajty jäy xymıdıdıgóoygıxıpy."

²⁰ Co jäy xymıdıdıgóoygıxıpy myaj'ahuımbıdıpy ajcxy oybı, com jaybety jadu'n ymııñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymınañ:

Pen yi mmıdızp yubo'cıp, myajcayıpy myaj'üğüpy, pen yi mmıdızp tıdıyıyp, myajni'üğüpy.

Co jadu'n mdunıpy mııd mmıdızp huın'tı tzoıdu'n jıhuıhuıpy.

²¹ Pen myaj'ahuımbıjtpy jıbic co jäy xymıdıdıgıy, tı anajty jıbic-huınma'n xymıadıgy. Hue' janchtıy yajtun mecxtujcı etz oyhuınma'n, e jadu'n jıbicıpy mıımadágypy mııd oybı.

13

¹ Copıcy co nıdıg'ócyı jäy capxymıdıgıxıpy yi cajp tungmıdıdıpy etz yi gobierno tungmıdıdıpy. Ca' jı nı tüg tungmıdıdıpy huıdibi jébi y'ane'my pen Dios ca' a'ıxıy. Com Dios jadu'n cötıujcı tı yajhuı'my co huen jıı'aty tungmıdıdıdıje, paady ycıxpi tungmıdıdıdıje nıdıg'ócyı jım mıc'ajt paady ma Dios.

² Paady jäy ajcxy pınjaty ca' ycapxymıdıoy ma tungmıdıdıdıje, hue' tundıgooyb ma Dios e tzaachypi ajcxy ypadaamyb.

³ Yi mıjtungmıdıdıpy ca' yi' ajcxy adzıgıy yi jäy huıdıjaty oyhuınma'n mııd. Hue' janchtıy yi' ajcxy chaachytunıpy yi jäy huıdı jıbic-huınma'n mııd. Pen mdzojcy co ca' tzaachypi mbaadıpy ma yi tungmıdıdıpy, hue' janchtıy oybı mdunıpy, e huın'tı m'ıdıpy jotcuje.

⁴ Com Dios tı pıdıgy jada tungmıdıdıpy mııd mııch ajcxy ycıxpi, jıgıx jébi jotcuje ajcxy mdzınaaygıxıy. Pen mdundıgooyb huın'tı je tungmıdıdıpy mdzıgıhuıpy, com yi' ymııd mıc'ajt jébi tzaachytuñ jäy ajcxy huıdibi tundıgooyb. Com Dios ytung ytuunıpy etz ycuıduunıpy Dios ycötıujcı jadu'n nej Dios xyñajtz'ane'mııymı, copıcy co tzaachytuñ je jäy ajcxy huıdibi tundıgooyb.

⁵ Paady ycıxıp copıcy mgapxymıdıohıpy tungmıdıdıdıje, jıgıx ca' mııch ajcxy Dios yx-chaachytunıpy e nañ jotcuje mnayjıhuıhuıyb co ca' anajty tı tı mdundıgıy.

⁶ Yi tungmıdıdıdıje Dios ycıxıpy ajcxy ytuñ, e ymııd ajcxy ycötıujcı, paady ycıxıpy copıcy mmıgüedıpy ajcxy.

⁷ Mğüedıpy ma yi tungmıdıdıdıje huıdibi xypaatp. Co ajcxy cajp meñ yajmucy, mıgüedıpy. Co je gobierno tungmıdıdıpy pıdıgy mıpuıstos, mıgüedıpy. Jäy ajcxy huıdıjaty tungmııd myajmıj'adıpy, etz huıdı mıjtungmııd mgómayıpy.

⁸ Ca' pın mınuucxy'adııyb. Tzoc jıhuı' mmıgügtıje, e mgüedıpy oy'amy huıdibi mınuucxyıpy. Co yi mmıgügtıje mdzogıpy mıjıhuıhuıpy tı anajty mguyduındäy Dios ycötıujcı.

⁹ Jadu'n Dios ycötıujcı jaybety ymııñ, ma jadu'n ymınañ: "Ca' mmıgapxtıgıyıpy huıngbı töxyjäy. Ca' mmıgüg mmeedzıpy. Ca' mjäyyaj'ögıpy. Ca' mmıgüg m'adzojcıpy tı ymııd." Pen mdzojcy mıjıhuııyb mıgüg nej mııch cı'mııch ayıy tı anajty mguyduındaayı Dios y'ane'mın ycötıujcı.

¹⁰ Je naychojcı je nayjıhuııyın ca'p'je tı jıbicıpy tı tzaachypı tuñ ma je mıgüg, co jadu'n jada mguyduındähuıpy tı anajty Dios ycötıujcı mguyduındaayı.

¹¹ Com mııch ajcxy mnejhuııyb co huıngon je xıı je tıempo mına Jesucristo mınañ jadüg'oc ya naaxhuıñ, paady ycıxıpy jıjp'ıjxcıx ajt nHuındzın Jesucristo co tzojcy ymııpy. E jadachambı tı yjac-huıngonı mına mıınañ #ch ajt nHuındzın Jesucristo, ca'ydı co oga'n nmıbjıcm.

¹² Canaag jımıjt jäy ajcxy ahııjxy jıjp'ıjxpy co Dios yajndızoga'ñyıı ajcxy y'alma, jadachambı tı yhuıngonı je xıı je tıempo mına n'alma ajt nıdzooıcın padaanıı. Paady ycıxıpy tzoc ıxmajtzım yi jıbic-huınma'n yi huıdibi jäy ycuıdumıyb huıdibi ca' Dios ytıy'ajt nejhuııyı. Tzoc cıychınaayım cıyjugy'ajtııı Dios ytıy'ajt.

¹³ Tzoc tzinaayim jugy'ajtim tudägy. Tzoc cuyduunim Dios ytiy'ajt. Ca' huaad jadu'n ndzinaayim amügyjäy. Ca' huaad n'agootzhuidijtim xiicyaax xiictinaayim. Ca' huaad ndundigooyim müid huingbi töxyjäy. Ni ca' huaad ndziptuunim ahua'nduunim. Ni ca' huaad nmigüg nmi'ixtinaayim.

¹⁴ Tzoc cuychinaayim cuyjugy'ajtim Jesucristo ytiy'ajt. Tzoc tzinaayim tiydudägy jadu'n nej Jesucristo tiydudägy ti chinäy ya naaxhuiñ. Ca' nguyduunim ti jibicpi ajt n'aa njot yja'adzojcpy.

14

Ca' migüg mbocy'ixy

¹ Miich ajcxy nmigügtijcich, copicy mgöbigipy agujc jotcujc ma miich mnayyöymújcigixy ajcxy yi migügtijc huidibi mibijcp je Cristo, per ca' tiydudägy huinjihuüy je Cristo ytiy'ajt. Mgöbigipy per ca' mhuingapxpedäpy, ca' ti myaj'ayucyoonyim müid yi' ajcxy.

² Ti migügtijc huidibi minamb co Dios ca' ti jicxy capx'aducy, etz jëbi ajcxy jicxy huenytm ti jicxyity. Etz nañ ji migügtijc huidibi minam co Dios ti capx'aducy tzüch, paady ajcxy jicxy'adyii je'jada'ajty aay ujtz.

³ Yi migüg huidibi tzüch tzütpz ca' huaad ixtijy je ymigüg huidibi yjicxpy je'jada'ajty aay ujtz. E nañ ni yi migüg huidibi jicxp aay ujtz ca' huaad ixtijy yi migüg huidibi tzüch tzu'tzp, com Dios ycöbijctaayb je jäy ajcxy huidibi ti mibicy Jesucristo.

⁴ Ca' huaad miich ajcxy mnimähuiipy yi mmigüg co ca' oytuñ, tm jadu'n nipaady nej co tüg jäy nimähuiipy huingbi jäy ytumbi co ca' oy ytuñ. Dios ci'm nimähuiip huidi ajcxy mibijcp Jesucristo, pen oytuñ o ca' oytuñ. Dios ypubejtyp pinjaty mibijcp, paady madaacp ajcxy ma chinaayin.

⁵ Nijëjity ajt nmigügtijc ymina'n co ooy ycopicyity n'amay'ajtim nijëjity xii, jacjadyii jäy ymina'n co ca' ycopicyity n'amay'ajtim jada xii. Huen nidüg nidüg yci'mhuinma'n yajtuñ pen y'amay'adamyb, o pen ca' amay'ada'n nije' nije' xii.

⁶ Ich ajt nmigügtijc huidi amay'ajtp nijëjity xii, hue' ajcxy tijy co Dios jadu'n tzojcp. E nañ ich ajt nmigügtijc huidi tzüch tzu'tzp, hue' ajcxy tijy co Dios jadu'n tzojcp, etz nañ yajnajxyp Dioscojuyip ma Dios müid yjicxy ypicxy ycipi. Nañ tm jadu'n ajt nmigügtijc huidi ca' tzüch tzüdzal'n, hue' tijy co Dios jadu'n tzojcp, etz nañ yajnajxyp Dioscojuyip müid yjicxy ypicxy ycipi.

⁷ Ca' ich ajt nayyajtztinaayim amidzooci'm, nañ jadu'n ca' ich ajt ci'm ndzojcin co n'o'cim.

⁸ Pen njactztinaayim hue' anajty nguyduunim ajt nHuindzin Jesucristo chojcin. Pen n'o'cim yi' anajty jadu'n ti yajcöduy. Pen njactztinaayim, o pen n'o'cim, tú'ciy nipaady, com Jesucristo nHuindzin'ajtim ma yi tzinaayin etz ma yi o'cin.

⁹ Paady ycipx Cristo y'o'cy etz yjugypijcy jadüg'oc jigix jëb nihuindzin'ajttäy yi' yjäy huidibi jacztinaayb jacjugy'ajtp, etz jigix jëb nihuindzin'aty yi tibi y'ögy.

¹⁰ ¿Na'amy co mmigüg mdzachpocy'ixy? o ¿Nej co mmigüg mdzachtijy? Ca' jadu'n y'oyity co ajcxy jadu'n m'dich. Com nidüg'öciy ajt njádaanim ma Dios tiydudac.

¹¹ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñey, ma jadu'n ymina'n:

Janch janch co ich, je tügpajcpi Dios, jadu'n nmina'nich co tüg'öciy naaxhuiñjäy xyhuin-goxtinähuibich xyhuindzigihibich, etz nañ tüg'öciy naaxhuiñjäy xycapxpaadibich co ich je' tügpajcpi je Dios.

¹² Com Dios nhuindzin'ajtim, paady ycipx nidüg'öciy ich ajt nayguëxctähuaanim ma Dios yhuinduu, chi Dios xy'amidohuaanim nej ti ndzinaayim ti njugy'ajtim nidüg nidüg.

Ca' migüg myajhuinma'ñdyigoogyixy

¹³ Paady ycipxi ca' huaad naynixic naynigapxim miñ xyipy. Hue' janchtiy miich pidaaccix mhuinma'n co ca' ti mdüngixipy huidi mmigügtijc ca' jäygidägy, huidi mmigüg yajpocycähuiib.

¹⁴ Nnejhuibich tiydudägy co ajt nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt xyajnejhuuyim co jëbi njicxim huen tm huidi jicxy tm huidi picy. Je jicxy je picy ca' ma ycobocy. Per pen tüg migüg yhuinma'n pidacp co Dios ca' jäygidägy co yi' yjicxpy nijëjity jicxy picy, pues ca' yhuaadity co yi' jadu'mbi jäy jicxy huidi yi' ytijpy co ca' huaad njicxim.

¹⁵ Pen ca' m'oy'ity müid tüg migüg co ti mjicxy je jicx picy huidibi yi' ytijpy co Dios ca' jadu'n yajcöduy, chi ca' anajty mdzocy mjihuüy yi mmigüg nej ypanyii. Com nañ Cristo ti y'ögy müid yi mmigüg ypocy ycipi, paady ca' huaad myajtigoy yi mmigüg, müid co mjicxy huidi yi' ca' jäygidägy.

¹⁶ Ca' ajcxy m'a'ixiigyixipy co jibic yajnijapx yajnimiydägyipy huidibi miich ajcxy myajnajp co y'oyity. Oy miich mjahuinjihuüy Dios ytiy'ajt, per ca' huaad mdunipy huidi yi' mmigüg ca' jäygidägy, e huiñ it xyñigapxipy jibic.

¹⁷ Canan Dios jadu'n ytiy'ajt xyñajtz'ane'miyyim huidijaty huaad njicxim n'uucim, o huidi ca' huaad njicxim n'uucim. Hue' janchtiy ti xyñajtz'ane'miyyim nej jēbi tydudāgyi ndzinaayim njugy'ajtim. Nej jēbi jotcujc n'ijtim mūd ajt nmigūgtijc. Nej jēbi jotcujc nayjihuiyyim mūd Dios ymic'ajt ma njot nhuinma'ñ.

¹⁸ Co jadu'n nguyduunim nej Cristo ytiy'ajt ti xyñajtz'ane'miyyim, huin'it jāygidāgipy Dios etz nañ jadu'n jāygidāgipy jāy ajcxy nej anajty nduunim.

¹⁹ Tzoc panicxim je huinma'ñ jadu'n nej jēbi ndzinaayim agujc jotcujc mūd ajt nmigūgtijc, ca' ma ti tzip ti capxy nmūd'ajtim. Tzoc yajtuunim je huinma'ñ jadu'n nej jēbi huaad naybubejtim nidūg nidūg nej jēbi huaad nguychinaayim Dios ytiy'ajt.

²⁰ Ca' huaad nyajtigooyim Dios ytung mūd tzip capxy jadu'n nej huidi jēbi huaad ndzūdzim, etz huidibi ca' huaad ndzūdzim. Janch tiy'ajt co Dios ca' ti jicxy ti picy capx'aducy, per pen njicxim huidijaty nijējity ajt nmigūgtijc yajcobojoyc, e jadu'n nya-jhuinma'ñyidigooyim ajt nmigūg, chi nmūdundigooyim Dios ytiy'ajt.

²¹ Tiy'ajt jadu'n co ca' huaad tzūch ndzūdzim etz ca' huaad vino n'uucim, o jactijaty huidibi ajt nmigūg yajcobojoyc. Com co jadu'n ajt n'idūdzim, hue' anajty ajt nmigūg nyajhuinma'ñyidigoyaanim ma ymibjcin.

²² Miich ajcxy huidibi huinjihuuiyb Dios ytiy'ajt co Dios ca' capx'aducy ti jicxin ti pijcin, ca' nmimiydacconaxipy mūd jāy ajcxy. Dios ñejhuuiyb co miich mhuinjihuuiy yi' ytiy'ajt. Jēbi jotcujc mdzināhuipy pen mgyuchinaayb je huinma'ñ huidibi miich mnejhuuiygyxyp co ytudāgyity, e huin'it ca' jibic mnayjihuihuuiyb ajcxy.

²³ Tundigooyb yi migūgtijc huidibi jotmetz jūcxp nijējity jicxy picy, mūd co tzigūyb yi' co Dios ymijotmādūyb co ti jicxy huidi ytiy'co ycobocy. Tundigooyb jadu'n com ca' ti cuyduni Dios ytiy'ajt nej c'm ti yajñiguejy. Pen ca' nguyduunim jadu'n nej nhuinjihuuiyyim Dios ytiy'ajt, tundigooyim anajty.

15

Tzojcx migūgtijc, ca' ñaydūg mnaychogyi

¹ Ich ajt huidibi tydudāgyi nmibjcin etz nhuinjihuuiyyim Dios ytiy'ajt, copicy nmimexctujcim ajt nmigūgtijc huidibi ca'ni huinjihuuiy yajxon Dios ytiy'ajt. Ca' huaad ti nduunim mūd ngi'm jāygidaaacin ycixpi.

² Copicy nyajtuunim oyhuinma'ñ mūd ajt nmigūgtijc, jadu'n nej jēbi ajt nmigūg jāygidāgyi, etz jadu'n nej jēbi nbubejtim ajt nmigūg mūd ymibjcin.

³ Com nañ Cristo ca' ti ytuñ mūd yci'm jāygidaaacin ycixpi, com jaybety jadu'n miñ ma Dios ñecy, ma je Cristo nimay Dios Teedy: "Miich mmūdzip ajcxy huidibi xyñagapx xyñi'ojūyb, xyñigapxpix xyñi'ojūybich ajcxy nañ jadu'n."

⁴ Com tūg'ōciy Dios y'ayuc huidibi ycojay jecy'ajty, hue' cojay mūd ich ajt ycixpi, jigix jēbi Dios ytiy'ajt nbaatim. Dios ytiy'ajt xyajnejhuuiyyim co Dios jadu'n tzocy co nmimexctujcim ajt nmigūgtijc. Nañ Dios y'ayuc xyjot'amijmooyim, e nañ xyajnejhuuiyyim jadu'n jēbi njjip'ijxim pubejtim ma Dios.

⁵ Com Dios, yi' je' huidi xypubejtim mūd mecxtujcin, e nañ xyjot'amijmooyim, paady huen Dios may'ajt tunipy ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jigix jēbi nmūd'idipy tú'ciy mjot mhuinma'ñ nej Jesucristo yjot yhuinma'ñ mūdity, e jadu'n jēbi mnayyaj'oy'ijtigixy jotcujc ca' ma tzip capxy.

⁶ Dios miich ajcxy xypubedipy xypudigūhuipy, jigix jēbi myajtūgūygyxxy mjot mhuinma'ñ, etz tú'ciy m'ojadājtcixipy mhuindzigūygyxipy Dios Teedy etz ich ajt nHuindzin Jesucristo.

Jesucristo y'ayuc yajcapxhuūcy ma huidibi ca' yjudíoāyity

⁷ Naygōbjcigix nidūg nidūg agujc jotcujc, tim jadu'n nej Cristo xycōbjccixy agujc jotcujc. Co mnaygōbjcigixipy nidūg nidūg agujc jotcujc, huin'it Dios capxpaady y'idipy.

⁸ Janch tiy'ajt co Cristo y'oy ya naaxhuiñ, oy pubety judíoāy ajcxy, e jadu'n cuyduñ Dios ytiy'ajt huidi yajhuinhuanūy Abraham, Isaac etz Jacob jecy'ajty co jadu'n tuna'ñ mūd yi' ajcxy ycixpi.

⁹ Nañ jadu'n Cristo ooy pubejty yi huidibi ca' yjudíoāyity, jaydēbi ajcxy capxpaadipy Dios, mūd co ti ypa'ayoyii ajcxy. Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n David ymiñ: Com miich Huindzin Dios ti xycōhua'ñich paady miich ngapxpaady ma yi jāy ajcxy huidibi ca' yjudíoāyity. Ich miich huin'ihuipy mūd himnos.

¹⁰ E nañ jaybety jadu'n ymiñ ma Dios yñecy: Jotcujc'ajtcixy quipxy mūd Dios yjāy miich ajcxy huidi ca' yjudíoāyity.

¹¹ E nañ jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymiñ:

Capxpaatcix yi Huindzin Dios miich ajcxy huidi ca' yjudíoāyity. Capxpaatcix yi Huindzin Dios miich ajcxy nidūg'ōciy naaxhuiñjāy.

¹² E Isaías ycojay nañ jadu'n ma yi' ñecy, ma jadu'n ymína'ñ:

Ma'xung'adamb tüg Isaí y'ap y'oc, e yi' ane'mamb yi jáy huidibi ca' yjudíoáyity. Co yi jáy ajcxy huidibi ca' yjudíoáyity mijpidägipy je mij'ane'mbi, hue' ajcxy yjijp'ixpy co mōhuaanip oy'ajt.

¹³ Nmibijctzooybich Dios müd miich ajcxy ycixpi huidijaty mibijcp Jesucristo, com njijp'ixim co Dios xymōhuaanim oy'ajtin. Nmibijctzooybich Dios müd miich ajcxy ycixpi co huen xyajjotcugihuiip ajcxy, e nañ co huen xyajpoocxipy mjot mhuinma'ñ. Nmibijctzooybich Dios co huen xypubejtcixy xypudigüygixy müd yi' yjihui'ñ ymic'ajt, jaydēbi mjijp'ixipy ajcxy co mbaadip oy'ajtin mijcajee ma Dios.

¹⁴ Miich ajcxy migügtijc, jotcujc nayjihuiyijich müd miich ajcxy ycixpi, com nejhuiybich co miich ajcxy müdity ojot oyhuinma'ñ, e nañ mhuinjhuibych ajcxy tüg'óciy Dios ytiy'ajt, paady jēbi mnayyaj'ixpijcgixy nidüg nidüg.

¹⁵⁻¹⁶ Jotmic'amy ti nyajjäymejtzcöodyich miich ajcxy nijējity Dios ytiy'ajt ma jada necy huidi nyajnijayiyb ajcxy cham, com Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müd iich, e ti xyhuin'ixyich jaydēbi nduñich Jesucristo ytung ma yi jáy ajcxy huidi ca' yjudíoáyity. Jadu'n nduñich müd Dios ycixpi, co ngapxhuäcxych je oybi tiy'ajt jadu'n nej Jesucristo y'o'cy müd jáy ajcxy ypocy ycixpi. Jadu'n Jesucristo ytuñ jigix jēbi Dios cōbigipy yi mayjäy ca'pi yjudíoáyity huidi ti mibicy Jesucristo etz huidibi yi Espiritu Santo ti yajhuäch je jibicp ma ajcxy yjot yhuinma'ñ.

¹⁷ Com Jesucristo ytiy'ajt yajpaatp ma iich njot nhuinma'ñ, paady ycixp ooy jotcujc nayjihuiyijich co nduñich müd Dios ycixpi.

¹⁸ Jada janchtiy iich nyajmüdmüydacy miich ajcxy je may'ajt huidi Cristo ti tuñ co ngapxhuäcxich yi' y'ayuc. Ca' nyajmüdmüydaaccixy huidi Cristo ytumyb müd jacpñjaty. Müd co ngapxhuäcxich Cristo y'ayuc, e nañ mijhuinma'ñ ndumybich müd Cristo ymic'ajt, paady mayjäy ycapxymidooyb Dios huidi ca'p ajcxy yjudíoáyity.

¹⁹ Ti ngapxhuäcxych tüg'óciy Cristo ytiy'ajt nej jēbi ajcxy y'alma ñüzoocin paadip. Jim nyajtzondacyich Jerusalén, e ti nhuidijttäyich canaag agajp mabaad nja'tyich jim Ilirico ñaaxjot. E Dios yjihui'ñ ymic'ajt xypubejtcich xypudigüyich co iich mijhuinma'ñ nduñich, etz Dios ytiy'ajt nyéjcbich.

²⁰ Ooy nijot'atyich co ngapxhuäcxibych Jesucristo ytiy'ajt ma anajty ca' pñ jayijp capxhuäcxyni. Iich oga'n Jesucristo y'ayuc jim nmñicxi ma yi jáy ajcxy huidi ca' anajty midoy Jesucristo ytiy'ajt. Jadu'n nduñich, jigix ca'ydi njijptigiyiyich ma huingbi anajty jayijp ti capxhuäcxixi Jesucristo ytiy'ajt.

²¹ Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymína'ñ:

Yi jáy ajcxy ymidōhuaanip Cristo y'ayuc huidibi ca'ni anajty midoogixy. Yi jáy ajcxy yhuinjhuibych ma ytiy'ajt huidibi ca'ni anajty nejhuiyigixy co yjijity je Cristo.

Pablo huinmay co ñicxa'ñ jim Roma

²² Com ooy ndzachcapxhuäcxich Cristo ytiy'ajt canaag agajp, paady ca' nyajnibadäyich nícxybich ma miich ajcxy.

²³ Canaag jimijt ndzachnijot'atyich anajty ñicxa'ñich ma miich ajcxy. Ixti chamni ti nhuidijttäyich majaty anajty nhuidida'ñich.

²⁴ Paady njijp'ixypich co jēbi nnaixhuibich ma miich ajcxy co anajty nícxyich jim España ñaaxjot. Huäcxibaambich jim ma miich ajcxy jēbi hueeni ajcxy ngapxim nmüydaacim. Nañ hue' njijp'ixypich co xypubedaambich miich ajcxy müd ndu' amgixpich.

²⁵ Jayijp nñicxa'ñich jim Jerusalén, chiini nñicxa'ñich ma miich ajcxy. Nmñicxaamybich jim Jerusalén hueeni meeñ huidibi nyegaamybich ma yi mibijcpidijc jim Jerusalén müd ayoobtijc ycixpi.

²⁶ Com yi mibijcpidijc ya Macedonia etz Acaya ñaaxjot ti ajcxy yhuinma'ñ pidaaccixy co ajcxy pubeda'ñ yi ayoobtijc jim Jerusalén huidibi mijpidaacp Jesucristo.

²⁷ Ooy ajcxy jotcujc ñayjihuiyiyi co ymigügtijc pubeda'ñ jim Jerusalén. Paatip co pubedipy ajcxy, com ma yi judíoáy ajcxy, jim ajcxy ti paady Dios ytiy'ajt, paady paatip ajcxy huidi ca' yjudíoáyity co pubedipy yi judíoáy ajcxy.

²⁸ Co anajty ti nyajcidiydaaygixy je meeñ huidibi yi migügtijc ya Macedonia etz Acaya ti yajmujccixy müd je mibijcpidijc ycixpi huidibi yajpatp jim Jerusalén, huin'it nñicxa'ñich jim España ñaaxjot. Nnaixhuaambich ma miich ajcxy co anajty jim nñicxich.

²⁹ Nejhuiybich co anajty jim naxíyich ma miich ajcxy, je Cristo xypubedipich je ymic'ajt, e nyegipich Cristo ymic'ajt iixpejt etz nyaj'ixpigipyich miich ajcxy je Cristo ytiy'ajt.

³⁰ Miich ajcxy nmigügtijcich, com miich ajcxy mijpidaaccixyp iich ajt nHuindzin Jesucristo, e com miich ajcxy müd Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma m'aa mjot, e nañ xychojcpich xyjihuiybich, paady ycixp nbijctzooyich may'ajt, yajtügüygixy m'ayuc mhuinma'ñ müd iich, jēbi tú'ciy Dios nmibijctzoohuim mictägy müd iich ycixpi.

³¹ Mibijctzoogix Dios co huen xyñihua'ñich xycohua'ñich ma yi judíoJay ajcxy jim Judea naaxjot, huidibi xyca'ixaambich co ajcxy ca' mijpidägy Jesús. Nañ mibijctzoogix Dios co yi mibijcpidijc jim Jerusalén cöbigipy ajcxy oy yajxon je pubejtin huidibi ñich jim ngäyegaamy.

³² Mibijctzoogix Dios co huen xypubedipy xypudigihuibich, jëbi nícixbich ma miich ajcxy agujc jotcujc, ca' ti jotmay, pen Dios jadu'n tzojcp, etz nañ jëbi nhuäcxibipich jim ma miich ajcxy agujc jotcujc, e jim ñich nhuinma'ñ nyajpocxip.

³³ Mibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi, je Dios huidibi jotcujc'ajtin yejcp, co huen miich ajcxy xypubedipy xypudigihuiipy. Jadu'n jadu'n. Amén.

16

Capxpooxín nidüg nidüg ma pinjaty y'ixy'ajtyp

¹ Cham ñich miich ajcxy nayjnibijccixy, cöbijccixy je ajt nmigüg töxyjäy je Febe co anajty ñicxy ma miich ajcxy. Yi' je' nidüti huidibi pubejtin tumb ma je mibijcpidijc jim Cencrea.

² Mdunipy may'ajt mgöbigipy Febe miid ajt nHuindzin Jesús ycixpi. Com jadu'n ycopicyity co jäy huidibi mibijcp Jesucristo huen naymigüg'ájtigixy. Mbubedip mbudigihuiip jadu'n nej yi' jotmay mäidity. Yi Febe ti ooy mayjäy pubety, e nañ ti xypubetyich.

³ Nguejxypich capxpooxín ma jada necy miid yi Priscila etz Aquila huidibi ñich anajty miid ooy oy nduñ co ngapxhuäcxych Cristo yti'ajt.

⁴ Yi Priscila etz Aquila vojx ytooc ajcxy yjugy'ajtin miid ñich ycixpi, ca'ydí n'ögyich. Nyajnaxypich jäygidaacín ma Dios miid yi' ajcxy ycixpi, co ti xypubetyich ajcxy. E nañ jadu'n tüg'öciy jäy ajcxy huidibi ca'pi yjudíoJayity yajnaxccixy jäygidaacín ma Dios miid yi' ajcxy ycixpi.

⁵ Nguejxypich capxpooxín nañ jadu'n ma jada necy miid yi mibijcpidijc ajcxy huidijaty naymujccip ma Priscila etz Aquila ajcxy yti'c. Etz nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Epeneto huidibi ooy ndzocyich. Yi' je' tim jayijp huidibi mijpidaac Cristo jim Acaya ñaaxjot.

⁶ Etz nañ nguejxypich capxpooxín ma María, yi' ooy ti ytuñ miid miich ajcxy miid Cristo ycixpi.

⁷ Etz nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Andrónico etz Junias. ñich n'amigüg ajcxy huidibi ti ypujxtijc inäy quipxy miid ñich. Capxpaady ajcxy y'ity miid yi apóstoltijc. Jacjayijp ajcxy mijpidacy Jesucristo ca'ydí ñich.

⁸ Etz nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Amplias, huidibi ooy yajxon mijpidägy ajt nHuindzin Jesucristo.

⁹ Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Urbano huidibi xymiidtuñich co ñich anajty ngapxhuäcxych Jesucristo yti'ajt. Nañ jadu'n nguejxypich capxpooxín ma yi Estaquis huidibi oy ndzocy njihuüiyich.

¹⁰ Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Apeles, huidibi ooy tiy'ajt ti yecy co yi' ymibijcipy Cristo tiydudägy. Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Aristóbulo etz jac pinjaty huidibi yajpatp ma yi' yti'c.

¹¹ Nañ nguejxypich capxpooxín ma ñich n'amigüg yi Herodión. Etz nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Narciso yjuugy ymigüg huidibi mijpidacp ñich ajt nHuindzin Jesucristo.

¹² Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Trifena etz Trifosa huidijaty tumb ma ajt nHuindzin Jesús ytung. Nañ nguejxypich capxpooxín ma Pérsida, je migüg huidi oy ndzocyich, etz nañ huidi ooy ytuñ ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung.

¹³ Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Rufo, je huidibi yi mibijcpidijc ycömaayb. Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi' ytaj, com jadu'n njihuüiyich jadu'n nej jihuüiy yi' ndaj'adyijich.

¹⁴ Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Asíncrito, yi Flegonte, yi Hermas, yi Patrobas, yi Hermes etz ñan tüg'öciy yi mibijcpidijc huidi jim yajpatp ma yi' ajcxy.

¹⁵ Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Filólogo, yi Julia, yi Nereo etz yi' y'uch töxyjäyb, yi Olimpas, etz nañ tüg'öciy yi mibijcpidijc huidibi yajpaatp jim ma yi' ajcxy.

¹⁶ Naygapxpóocxigix xic xon nidüg nidüg. Naygimájtzigix miñ yxipy agujc jotcujc. Tüg'öciy huidibi mibijcp Jesucristo ma yi jacjayyii cajp, yquejxyp ajcxy capxpooxín ma miich ajcxy.

¹⁷ Miich ajcxy migügtijc, may'ajt nbijctzooybich naygüend'adi' ajcxy ma yi jäy ajcxy huidibi mimiimb ayuc ca'pi yti'ajty, huidibi nigoob yjäyayjtziptuna'ñ yjäybijc-huäcxa'ñ, huidibi ca'ixa'ñ yi Dios yti'ajt huidibi ti m'ixpicccixy. Puuhuäctüd miich yi' ajcxy.

¹⁸ Com yi jäy ajcxy huidibi ymigügtijc yajhuinma'ñyidigooyb, ca' ajcxy tuñ Jesucristo ytung. Hue' ajcxy yaj'ixpijcp huidi yci'mhuinma'ñ yci'mdzojcín. Je' ajcxy huin'ñinigixp je jäy ajcxy huidibi ca' mijcajee y'ixpicity. Yi ayuc huidibi ymihuidijtyp, jadu'n yajmidoy nej jihuüiy oy ytiyity yjanchity, per ca' yi' yjanchity.

¹⁹ Com mayjáy ti xyajmidooyich jadu'n nej miich ajcxy mgapxymidooy Jesucristo, paady jotcuyc nayjihuíyijich miid miich ajcxy ycixpi. Ndzojcpich co miich ajcxy mnejhuihuipy huidibi oyhuinma'n jaydëbi mdúngixipy ajcxy etz ca' jibic-huinma'n mdúngixipy.

²⁰ Dios oyhuinma'n etz mic'ajt ti xymooyim jëbi ndzinaayim miid ajt nmigúgtijc agujc jotcuyc, ca' ma tzip capxy. Tim huingon je xii je tiempo mina Dios yajcödígoya'n yi mujcu' ymic'ajt, e yi' xypubedip xypudigíhuip jëbi mmamadägipy yi ca'oybi. Nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi co ich ajt nHuindzin Jesucristo huen may'ajt oy'ajt tuñ miid miich ajcxy jabom jabom.

²¹ Je Timoteo huidibi tumb miid ich co ngapxhuäcxich Jesucristo ytiy'ajt xyajniguejxp ajcxy capxpooxín. Nañ jadu'n Lucio, Jasón etz Sosípater ich n'amigüg ajcxy, xyajniguejxp capxpooxín.

²² Ich Tercio huidibi cojaayb Pablo y'ayuc ma jada necy, nañ nguejxypich capxpooxín ma miich ajcxy, com ich nañ jadu'n nyajpaadyich ma ajt nHuindzin Jesucristo.

²³ Nañ jadu'n Gayo xyajniguejxp capxpooxín, yi' xyajjättacich. E nañ je jáy ajcxy huidibi mijpidacp Jesucristo huidibi ajcxy nayyöymujcip ma Gayo ytiyc yquejxyp ajcxy capxpooxín ma miich ajcxy. Erasto je cajp ytesorero etz ajt nmigüg huidibi yxii Cuarto, nañ xyajniguejxp ajcxy capxpooxín.

²⁴ Nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi jabom jabom co ich ajt nHuindzin Jesucristo huen may'ajt oy'ajt tuñ ma miich ajcxy. Amén.

Je capxpooxín ma yaj'ibaady yajcapxpaady Dios

²⁵ Tzoc cömayim Dios, tzoc ojadajtim, tzoc huin'ihuim miid himnos. Dios miid ymic'ajt jëbi xypubedipy xypudigíhuipy ajcxy, jaydëbi ajcxy tiydudägy mmibigipy Jesucristo, ca'ydí mjetmetzciiyigixy. Tim jadu'n nej je oybi tiy'ajt huidibi ngapxhuäcxpich tim jadu'n nej je Jesucristo ytiy'ajt huidibi jacjadyii jáy ycapxhuäcxixyp. Jada je tiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' pin huinjihuuy huidibi Dios ti xyajnejhuuyim.

²⁶ Dios ti xyajhuinjihuuyim nej yhuimbizim je ayuc huidibi je profetas ajcxy ycojay jecy'ajty. Dios huidibi tzinaayb huinixii huinitiempo, ane'mb co huen yajcapxhuäcxy jada tiy'ajt oybi ma tüg'óciy naaxhuifnyäy, jigix jëbi mayjáy mijpidägip etz capxymidoohuipy Dios.

²⁷ Miid co Jesucristo ooy mijhuinma'n tuñ miid ich ajt ycixpi, paady tzoc cömayim, tzoc ojadajtim etz tzoc huin'ihuim miid himnos huinixii huinitiempo yi tügajcpi Dios huidibi ñejhuйдаayb tüg'óciy. Jadu'n ngapxcixyich. Amén.

1 CORINTIOS

Yi Midügpí Necy Huidibi San Pablo Yajniejx Je Mibijcpidijc Jim Corinto

1-2 Hich Pablo, Dios jadu'n tzojcp co Jesucristo xyajñibicyich co ngapxhuäcxibyich yí y'ayuc. Hich etz ajt nmigüg Sóstenes nijayñybich miich ajcxy tüg'óciy huidibi jim Corinto huidibi mijpidacp Dios etz ñayyóymújcigixy jim mäd Dios ycixpi. Nijayñybich miich ajcxy huidibi Dios ti yaj'ahuimbijttäy tudägy mäd Jesucristo co y'o'cy mäd ajcxy mbocycixpi. Nijayñybich miich ajcxy huidibi Dios ti huin'ixy, jaydëbi mmäd'idipy huädz jot huädz huinma'ñ. Nañ jadu'n nijayñybich tüg'óciy je jäy huenyma'amyity huidibi Dios mibijctzooob ojadajtp mäd ich ajt nHuindzin Jesucristo yxi.

³ Ndojocypich co ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt may'ajt tunipy mäd miich ajcxy, etz xyajjotcugihuiipy ajcxy.

Oy'ajt mäd Cristo ycixpi

⁴ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios jabom jabom mäd miich ajcxy ycixpi, mäd co Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ mäd miich ajcxy ycixpi ma Jesucristo.

⁵ Co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, oybi ti mbaatcixy ma tüg'óciy mdzinaayin mjugy'ajtin. May'amy capxy ayuc oybi ti mbaatcixy, etz may'amy huinma'ñ oybi ti mbaatcixy.

⁶ Ma miich ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtin etz mgapxy m'ayuc ñiguëxigipy Cristo ytiy'ajt etz ymic'ajt.

⁷ Dios miich ajcxy ti xymöy tüg'óciy ymic'ajt. Ca' ti myajtigoy'ijtcixy ma mdzinaayin mjugy'ajtin huidibi Dios ñiejcypy, ma je' m'ahuixcixy co Dios yajniegüëxiga'ñ jädüg'oc ya naaxhuñ'ajt nHuindzin Jesucristo.

⁸ Jesucristo miich ajcxy xyhuujtz'ijtp tudägy, ixti cooni ycixipy tigoyipy je naaxhuñybi, e co anajty yí' tyduñ naaxhuñjyäy ajcxy mäd ypocy ycixpi, ca' miich ajcxy mbocycähuiipy.

⁹ Dios yjatyimycuydunipy yí' y'ayuc mäd miich ajcxy, ca' xy'ixmadzaangixy ni mina xii, com yí' ti xyhuin'ijxcixy co mäd mnaymigüg'ajtigixy yí' y'ung, ich ajt nHuindzin Jesucristo.

Naybjc-huäcxii ma je mibijcpidijc

¹⁰ Migügtijc, ich miich ajcxy nminucxtacyp mäd Jesucristo yxi co tungixy may'ajt nay'ayuc-huinjihuiiyigix, e ca' mnaybjc-huäcxigixy. Tzinaagix xic xon mäd tú'ciy mjot mhuinma'ñ.

¹¹ Miich ajcxy migügtijc, ti je Cloé y'amigügtijc xyajñimäyich co ooy miich ajcxy mnay-chip'ijxigixy, e ca' mnay'ayuc-huinjihuiiyigixy.

¹² Mäd jada ycixpi mnina'ñich co nijëjity miich ajcxy jadu'n minangixy: "Hich Pablo nmijnicxpejtpyich." E nijëjity yminaangixy: "Hich Apolos nmijnicxpejtpyich." E nijëjity yminaangixy: "Hich Pedro nmijnicxpejtpyich." E nijëjity yminaangixy: "Hich Cristo nmijnicxpejtpyich."

¹³ ¿Nej Cristo ti ñaybjc-huäcxijji? Ca'. ¿Nej Pablo yajcruudzpejti mäd miich ajcxy ycixpi? Ca'. ¿Nej ti miich ajcxy mnäbejtcixy mäd Pablo yxi? Ca' yjadu'nity.

¹⁴ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co ca' jac ni pin ich ti ngayajñibety. Jëda'ajty ti nyajñibetyich Crispo etz Gayo.

¹⁵ Jadu'n ti nduñich je'gixpi co ca' huaad jäy ajcxy yminaangixy co ti ajcxy ñibety mäd Pablo yxi.

¹⁶ Nañ jadu'n ti nyajñibetyich yí' Estéfano mäd yí' yjuugy ymigüg ajcxy. Jac ni je' ca' njäytechich pen ti nyajñibetyich.

¹⁷ Com Cristo ca' xyquejxyich jäy yajñibejtpi. Hue' janchtiy ti xyquexyich co ngapx-huäcxibich yí' y'ayuc ytiy'ajt oybi. Ca' nyajtuñich ixpicytjic y'ayuc yhuinma'ñ. Co ixypy nyajtuñich ixpicytjic y'ayuc yhuinma'ñ, naadig'ajt ixypy co Cristo y'o'cy ma yí' cruudz mäd ajt nbocycixpi.

Cristo ymäd Dios ymic'ajt etz yí' y'ixpicin etz ytiy'ajt

¹⁸ Yi jäy ajcxy huidibi y'alma tigoyam, loci huinma'ñ yí' tijcixy co Cristo y'o'cy ma yí' cruudz mäd ajcxy ypocy ycixpi. Per ich ajt pinjaty y'alma nidzögam, hue' minaanim co jada ayuc tyi'ajt mäd Cristo ycixpi, ymäd yí' Dios ymic'ajt.

¹⁹ Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Nyajtigoyaamybich yí' ixpicytjic y'ayuc yhuinma'ñ.

Njibjicibich yí' cohuinma'ñyädijc ajcxy yhuinma'ñ.

20 ¿Ti mic'ajt ymüid yi cohuinma'ñjyädjic ajcxy? ¿Ti mic'ajt ymüid yi ixpicytjic? ¿Ti mic'ajt ymüid yi huidibi ajcxy na'ixquipxip müid ixpjcín? Ca' ti mic'ajt müidity yi' ajcxy, com Dios ti yaj'ahuimbity yi naaxhuiñ y'ixpjcín tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ.

21 Com Dios jadu'n ti tzocy co jäy ajcxy ca' padaangixy Dios yti'y'ajt ma yi naaxhuiñjy ajcxy y'ixpjcín. Dios jyäygidacpy co jëbi jäy ajcxy y'alma ñüdözgipy co ajcxy mibigipy je Dios y'ayuc huidibi ngapxhuäcxypich. Je Dios y'ayuc yti'y'ajt huidibi iich ajcxy ngapxhuäcxpy, yi' yi naaxhuiñjy ajcxy huinjihuüiygixyp nej tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ.

22 Yi judíojäy ajcxy ooy tzachtzocjicy co Dios tunipy ixpejt mijhuinma'ñybi. Yi griego jäy y'ixtaaygixyp ayuc huinma'ñ etz huenhuidibity ixpjcín.

23 Iich ajcxy ngapxhuäcxich co Cristo y'o'cy ma yi cruudz müid jäy ajcxy ypocy ycixpi. Yi maybi judíojäy ajcxy ca' mijpidägaangixy ca' cöbigaangixy iich ajcxy n'ayuc. Etz yi maybi jäy ajcxy huidibi ca'p yjudíojäyity, hue' tijcixy co tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ iich ajcxy n'ayuc.

24 Per yi jäy ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixigixy, huen yjudíojäyity, o huen ycajudíojäyity, hue' ajcxy tijcixy co je Cristo ymüid anajty Dios ymic'ajt etz ymüid anajty Dios y'ayuc yti'y'ajt.

25 Co ixpicytjic tijcixy co Dios ytung, tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ je', nigü jac'oyhuinma'ñ yi' huidibi Dios tummyb, ca'ydi huidibi jäy ajcxy ytummyb. Co ixpicytjic ymüinaangixy co Dios ca' ymic'ajt müidity, nigü jacm'ic'ajt müid yi', ca'ydi huidi jäy ajcxy ymüid.

26 Migügtjic ajcxy, huinmay müich ajcxy jadu'n nej Dios ti xhuin'ixcixy. Ni may müich ajcxy huidibi ca' y'ixpicyity, tim nihueeni huidibi ixpicyip ma müich ajcxy. Ni may müich ajcxy huidibi ca' ti mic'ajt, ca' ti ane'min müidity. Ni hueeni müich ajcxy huidibi mic'ajt müid etz ane'min müid. Ni may müich ajcxy huidibi oyñipinjäyity. Ni hueeni müich ajcxy huidibi y'ap yteedy rey'ajtp.

27 Per Dios ti huin'ixy yi jäy ajcxy huidibi ca' y'ixpicyity co jadu'n yajtzo'yduna'ñ yi ixpicyjäy yi cohuinma'ñjy. Dios ti huin'ixy yi jäy ajcxy huidibi ca' ti mic'ajt müidity, müid co jadu'n yajtzo'yduna'ñ yi jäy ajcxy huidibi mic'ajt müid, ane'min müid.

28 Dios ti huin'ixy huidibi jäy ajcxy ca' mij'ix mijpidaaccixy, huidibi jäy ajcxy ytiypp co ca' y'oyity. Dios jadu'n tuuñ co yajcödögoya'ñ yi' huidibi jäy ajcxy mij'ixp mijpidacp, je' huidibi jäy ajcxy ytiypp co y'oyity.

29 Jadu'n Dios ytuñ co ca' tzocy co ni pinjäy ca' ñaygömayiyy ca'm ma yi' yhuinduu.

30 Per Dios ci'm yaj'oyiyy nej jëbi müich ajcxy myajpatcixy müid Cristo Jesús. Dios ci'm yaj'oyiyy nej jëbi ajt nbaatim ixpjcín ma Cristo. Nañ jadu'n yaj'oyiyy nej jëbi Cristo xyaj'ahuimbijtm tudägy, jaydëbi Dios xycöbjcim nej tudägy jäy. Nañ jadu'n Dios yaj'oyiyy nej jëbi huaad nbaatim ajt nhuädzjot nhuädzhuinma'ñ ma Cristo. Nañ jadu'n Dios yaj'oyiyy nej jëbi Cristo xyñihuaanim ajt n'alma etz njugy'ajtm.

31 Paady ycixpi jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymüina'ñ: "Pinjaty naygömayaanip ci'm, huen naygömayii müid co mibicy ajt nHuindzin Dios."

2

Je y'ayuc yti'y'ajt, je Cristo huidibi cruudzpejt

1 Per co n'oyich ma müich ajcxy jayhuin, ngapxhuäcxycich anajty Dios y'ayuc yti'y'ajt, oy'amy nyaj'ixpicyich, ca' nyajtuñich ixpicyjäy ajcxy y'ayuc, etz nañ jadu'n ca' nyajtuñich tzijpatyp ayuc.

2 Co jim n'ijtyich ma müich ajcxy jayhuin, chi nhuinma'ñybidacyich co ca' jac ti ayuc ti huinma'ñ nyajmüidmyädägaangixy, jë'yi janchtiy nyajmüidmyädägaangixy Jesucristo etz jadu'n nej je' yajcruudzpejti müid jäy ajcxy ypocy ycixpi.

3 Co jim iich anajty nyajpaadyich ma müich ajcxy, chi ooy yung naxy naybidaacich, ooy ndziyiy njihuüiyich.

4 E co nmüidmyadaacyich müich ajcxy, co ngapxhuäcxycich Dios yti'y'ajt ma müich ajcxy, ca'pi iich müich ajcxy nyajmibicy müid ixpicytjic y'ayuc müid tzijpatyp ayuc. Je Espiritu Santo xypubetpich anajty co ajcxy nyaj'ixxy Dios ymic'ajt, e paady ycixpi ti ajcxy mmibijccixy Dios y'ayuc.

5 Jadu'n je Espiritu Santo xypubetyich anajty, jigix müich ajcxy mijpidägipy Dios, ca' nmüinaanim müid co ti mmüidoogixy oyjatyp ayuc huidibi jäy ajcxy ti cojy ti macxy. Ti mmüidaaccixy Dios com ti m'ixcixy ti mjihuüiygixy Dios ymic'ajt.

Dios xyajnejhuüiyim yi' yti'y'ajt müid y'Espiritu Santo

6 Oy co ti nyajmibicyich müich ajcxy müid ayuc huidibi ca' chipjatyity, per nañ jadu'n nyaj'ixpicyich oyjatyp ayuc tzijpatyp ayuc yi mibijcpidjic ajcxy tüibi yhuinma'ñ ymiinni ymejchni. Tigachjaty iich n'ayuc ndiy'ajt e ca' ñaybadyii müid naaxhuiñjy ajcxy y'ayuc yti'y'ajt huidibi ca' mibijccixy huidibi tzinaayb jugy'ajtp jadachamb xü jadachamb tiempo. Iich n'ayuc ndiy'ajt ca' ñaybadyii müid je jäy ajcxy y'ayuc yti'y'ajt huidibi ane'mb ya naaxhuiñ, yi jadu'mbi jäy yi' ajcxy yjugy'ajtm cixamb tigoyamb tücc'i'yi.

⁷ Hich ajcxy nyaj'ixpijccy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' ni pin jecy'ajty nejhuiy huijnihuuy, je ayuc tiy'ajt huidibi Dios ymiid coyüch, je ayuc tiy'ajt huidibi Dios ti cojy ti macxy jecy'ajty ca'ni anajty naaxhuiñybi chondacy. Dios ycoj ymacx jada ayuc, jaydëbi ajt n'alma ñidzoocin huinixii huinitiempo.

⁸ Ni tüg mij'ane'mbi huidibi tzinaayb jadachambi xii jadachambi tiempo, ca' huijnihuuy jada ayuc. Co ixypiy ajcxy huijnihuuy, ca' ajcxy cayajcruudzpejty je Huindzin Dios y'ung, je huidibi miid Dios y'oy'ajtin ymij'ajtin.

⁹ Com ca' ajcxy huijnihuuy Dios y'ayuc, paady ycixpi jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ:

Ni tüg jäy ca' icy, ni tüg jäy ca' midoy, ni tüg jäy ca' yhuinma'ñybaady jadu'n nej Dios ni'ixiy müidity müid je jäy ajcxy ycixpi huidibi yi' mijpidaacip yajmij'ajtip.

¹⁰ Müid co nmijpidaacim Dios, paady ycixpi Dios yaj'oyiij nej jëbi je Espiritu Santo xyajnejhuuyim yi' ytiy'ajt. E je Espiritu Santo yhuinjuhuydaayb ñejjuhuydaayb tüg'óciy, ixti yhuinjuhuydaayb nej Dios yhuinma'ñ ti pidägy co tuna'ñ, je huidibi ca' pin nejhuiy.

¹¹ Ca' pinjäy jëbi huijnihuuy nej jadügpi jäy yjot yhuinma'ñ müidity. Je jäy yci'mhuinma'ñ jëbi huijnihuuy nej je' yci'mjot yci'mhuinma'ñ müidity, ca' jac pin. Nañ jadu'n ca' jac pin jëbi huijnihuuy nej Dios yjot yhuinma'ñ müidity. Dios yci'mjihu'ñ huijnihuuyb nej Dios yjot yhuinma'ñ müidity.

¹² Dios ca' xyaj'adigiuyim xyajjottigiuyim huingjäy yjihui'ñ ymic'ajt. Hue' Dios xyaj'adigiuyim xyajjottigiuyim yi' yci'mjihu'ñ yci'mmic'ajt, paady ycixp jëbi nhuijnihuuyim tüg'óciy huidibi ti xymooyim.

¹³ Hich ajcxy nyajmiidmiydacpy müich ajcxy je ayuc tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo xyaj'ixpijccyich. E ca' nyajmiidmiydaaccxy je tiy'ajt huidibi ti n'ixpijccyich ya naaxhuiñ huidibi jäy ajcxy ti cojy ti macxy. Nyaj'ixpijccxy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi je Espiritu Santo xyajnejhuuyich. Hich ti nyaj'ixpijccyich yi' ajcxy huidibi müid Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma y'aa yjot.

¹⁴ Pinjaty ca' müidity Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ca' yi' cöbiga'ñ je tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo xyajnejhuuyim. Com yi' ajcxy ytijp co jada tiy'ajt tzuu huiinma'ñ loci huiinma'ñ yi'. Nañ ni ca' ajcxy Dios ytiy'ajt huijnihuuyi, com ca' ajcxy müidity Dios yjihui'ñ ymic'ajt huudibi yajnejhuuyb Dios ytiy'ajt.

¹⁵ Je jäy huudibi ymiid'ajtipy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, yi' jëbi yajciyöy yajtecyöy tüg'óciy pinjaty yjot yhuinma'ñ. Per ca' yi' huaad pinjaty yajciyöy yajtecyöy yjot yhuinma'ñ.

¹⁶ Com jadu'n Dios ymina'ñ ma ñecy: "¿Pin jäy huijnihuuyb nej Dios yhuinma'ñyüidity? Ca' ni pin. ¿Pin jäy huaad Dios yaj'ixpijccy? Ca' ni pin." Oy ca' pin huijnihuuy jecy'ajty nej Dios yhuinma'ñyüidity, jadachambi hich ajt nhuijnihuuyim nej Cristo yhuinma'ñyüidity.

3

Je huudibi ajcxy mibijcp ytungixy ma Dios

¹ Migügtijc ajcxy, co ti n'oyich ma müich ajcxy, chi nmüidmiydaaccxy jadu'n nej jihuuy müich ajcxy mhuinma'ñyüidity nej naaxhuiñyjäy ajcxy yhuinma'ñyüidity huudibi ca' ymibijccxy. E ca' anajty müich ajcxy müidity je mhuinma'ñ huudibi je Espiritu Santo yejcxy. Müich ajcxy mmibijcin ma Cristo jadu'n yi' nipaady nej ma'xungdijc ymibijcin.

² Ti nyaj'ixpijccxy Dios y'ayuc huudibi ca' jëbi tzip mhuinjuhuyigixy. Jadu'n nipaady nej jäy ajcxy yaj'ügy leche yi' ma'xungdijc, müid co cacöbiga'ñ caayin uucin huudibi jemxy cidacp ma yjot. Ca' müich ajcxy anajty ti mnayñi'ixiyigixy ma mjot mhuinma'ñ nej jëbi mhuinjuhuyigixy Dios y'ayuc yi' tzipjatyp. Chambaadni ca' mnayñi'ixiyiini ajcxy ma mjot mhuinma'ñ nej jëbi mhuinjuhuyigixy yi' tzipjatyp ayuc.

³ Chambaadni müich ajcxy myajtuñ mjot mhuinma'ñ jadu'n nej naaxhuiñjäy ajcxy müidity huiinma'ñ ca'pi ymibijccxy, chambaad mmi'ijxtinaaygix yi' migügtijc, chambaad mnaychip'ijxigix naybijc-huäcxigix. Jadu'n m'idüitzcxy nej jacjadyii jäy ajcxy y'idüitzcxy huudibi ca' ymibijccxy.

⁴ Com nijëjity müich ajcxy minaangixy: "Hich naygomajtzip ma Pablo." Etz nijëjity minaangixy: "Hich naygomajtzip ma Apolos." Jada je tiy'ajt co ca' mnay'ayuc-huijnihuuyigixy tim jadu'n nej jäy ajcxy ca' nay'ayuc-huijnihuuyigixy huudibi ca' müidity Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

⁵ ¿Pin je' je Apolos? ¿Pin je' je Pablo? Hich Pablo etz Apolos nimetz ajcxy nduñ ma Dios ytung, e hich müich ajcxy nyajmibijccxy Cristo. Hich ajcxy nduñ nidüg nidüg je tung huudibi Dios xymooyich.

⁶ Hich jayijp'aty müich ajcxy ti nyaj'ixpijccyich, e Apolos jac'axam. Jadu'n müich ajcxy nipaady nej tüg moc cam huudibi hich ti nnipy, e Apolos jac'axam ti pidägy nü. Per Dios ti yajyeegy je moc.

⁷ Ca' ytimyñejity p̄in ti yñ̄ipy, e p̄in ti pidägy je n̄i. Dios yi' tügpajc copicyip. Com yi' yajyeecp je moc.

⁸ Yi' huidibi niip etz yi' huidibi n̄i pidacp, quipxyjaty ajcxy. Dios yegamb je oy'ajt ma nidüg nidüg jadu'n nej anajty ti ytungixy.

⁹ Com ñich etz Apolos naymigüg'ájtibich ajcxy ma Dios ytung. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej Dios ycam huidibi Apolos ti tuñ etz huidibi ñich ti nduñ.

Nañ jadu'n miich ajcxy nipaady nej tüg tijc huidibi Dios ycojpy.

¹⁰ Dios ti xyajñibicyich yi' ytung ndunipyich. Ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n ñich nipaady nej tüg pojtzp̄i oybi huidibi ti yajtzondägy je tzaadjc poch. Chi huingjäy xyjacyaj'ixpijccixy. Jadu'n yi' nipaady nej huingbi pojtzp̄i huidibi je tzaadjc poch jacj̄jppodz̄nyb. Copicy co nidüg nidüg huidibi yaj'ixpijcp Dios ytiy'ajt yajxon yaj'ixpijccixipy.

¹¹ Dios ti pidägy Jesucristo tügpajc huidibi huaad nm̄ibijcim, e ca' huaad pidacy huingbi. Jadu'n Jesucristo nipaady nej tüg tijcpoch chondägy.

¹² Co pinjaty yaj'ixpicy Dios y'ayuc ytiy'ajt tiydudägy, chi jadu'n nipaady nej jihuñy pinjaty tijcpojtzp̄i miid ori, miid plata etz miid tzaa oyjatypi. Pinjaty ca' yaj'ixpicy yajxon Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady nej jihuñy pinjaty tijcpojtzp̄i miid quipy, miid miy, etz miid moc'aay.

¹³ Jüni co anajty xii tiempo paady mina Cristo tiyduna'ñ yi' yjã huin'it ñiguëxigipy nej Dios ytumbi ajcxy ti ytungixy co ti yaj'ixpijccixy. Niguëxigip pen oy ti yaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt, o pen ca' oy ti yaj'ixpijccixy. Jadu'n nipaady nej Dios jün pidägy ma je tijc, e je quipy, je miy, etz je moc'aay tigoydãhuipy ma je jün. Etz je ori, plata etz tzaa oyjatypi ca' ytigoydãhuipy miid je jün.

¹⁴ Peni oy yajxon pinjaty ti yaj'ixpicy Dios ytiy'ajt, chi Cristo premio möhua'ñ jada jäy co ooy yajxon ti yaj'ixpicy. E jadu'n yi' ytung nipaadip nej je ori, plata, etz tzaa'oyjatypi huidibi ca' ytiyoooy ma je jün.

¹⁵ Pen je Dios ytumbi ca' oy yajxon ti yaj'ixpicy Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi ca' premio pada'ñ. Jadu'n yi' ytung nipaadip nej je quipy, je miy, etz je moc'aay huidibi ti ytigoy ma je jün. Jadu'n nipaadip miid jada jäy nej jihuñy ti ñaxy jünjoty, e ti ytigoydãy ma je jün tijaty ym̄id, je'yi yjugy'ajtin ti yajtzögy.

¹⁶ ¿Nej ca' mnejhuñyigixy? Pen Dios yjihui'ñ ym̄ic'ajt yajpat ma miich ajcxy, jadu'n nipaady nej jihuñy Dios c̄'m ti chinaydacpicy ma miich ajcxy, nej jihuñy miich ajcxy Dios xytijc'adyi.

¹⁷ Pen ji pinjaty huidibi yajhuindigoy Dios chinaydac, huin'it Dios yajtigoya'ñ jada jäy. Yi Dios chinaydac huadz'it amay'it yi', com Dios ti chinaydacpicy ma miich ajcxy huidibi mijjccixp.

¹⁸ Ix mnayhuin'ñinigix c̄'m. Pen nidügti miich ajcxy mnaydijyii co oy ixpicyity ma naaxhuñyñyã y'ixpijcin, copicy jãydigoyipy yi' y'ixpijcin, jigix ixpigiipy Dios ytiy'ajt.

¹⁹ Yi naaxhuñyñyã y'ixpijcin jadu'n nipaady miid Dios nej tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ. Paady jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy ma jadu'n ym̄ina'ñ: "Dios yajpocycãhuip yi ixpicytijc miid yci'm'ayuc miid co chachnaygõmayii."

²⁰ E jadu'n yjaybetyity jadüg'it ma Dios ñecy ma jadu'n ym̄ina'ñ: "Je Huindzin Dios ñejhuñy co yi ixpicytijc y'ayuc yhuinma'ñ ca' choobaady."

²¹ Ni p̄in ca' huaad amij agix ñayjihuiyii, miid co mijñicxpety oyñip̄in y'ayuc. Miich ajcxy miid'ajttaayb tüg'öciy tijaty.

²² Miich ajcxy miid'ajtpy Pablo, Apolos etz Pedro. Nañ jadu'n miich ajcxy miid'ajtpy je naaxhuñybi, je tzajp, je jugy'ajtin, je o'cin, je xii je tiempo huidibi ji yajpatp, etz huidibi mim cidaacp.

²³ Je Cristo miid'ajtpy miich je' ajcxy c̄'am etz Dios ym̄id'ajtpy Cristo c̄'am.

4

Je apóstoles ajcxy ytung

¹ Jëbi jadu'n co ñich etz Apolos, ñich miich ajcxy xytijcixy Cristo ytumbi huidibi Dios ti xyajñibijccixyich, nyaj'ixpijccixyich etz nguend'ájticyxich yi' y'ayuc ytiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' p̄in nejhuñy huinjihuiy.

² Pinjaty cuend'ajtp huingjäy yje', copicy tiydudägy ytunipy, jaydëbi yi' yhuindzin yjãygidãgyybi yi' ytung.

³ Per ca' ooy nduñich cuendi co miich ajcxy xyajc̄iyöy xyajteccyöyi ñich nbocy. Nañ jadu'n ca' ooy nduñich cuendi co ixxyipy tüg juez yajc̄iyöy yajteccyöyi ñich nbocy. Nañ jadu'n ca' nyajc̄iyöyich nyajteccyöyich ngi'mbocyich.

⁴ Ca' nayjihuiyijich co nm̄idundigooyich miich ajcxy. Ca' jadu'n nm̄ina'ñich co ca' ma ndundigooyich. Hue' ajt nHuindzin Jesucristo yi' je' xyajc̄iyöy xyajteccyöyip ñich nbocy, ca' jac pinjaty.

⁵ Paady yciɣpi ixmajtzciɣ jadu'n nej miich ajcxy xypocy'ixcixy jayijpni ma ca'ni Jesucristo ymiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ. Ahuijxcix co Jesucristo yajniuguëxigaani je jäy ajcxy ypocy huiðibi cham ca' ñiguëxigy, huiðibi jadu'n nipaady nej jihuüy yüch y'ity agootztuuby. Jesucristo co anajty ymiñ jadüg'oc, chi yajniuguëxigipy nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ miidity. E Dios nidüg nidüg jäy cõmaya'ñ pen oy ti ytuñ, e ca' cõmaya'ñ pen ca' oy ti ytuñ.

⁶ Migügtijc ajcxy, ci'm ti naybidägyiyijch miid Apolos jadu'n nej tüg iɣxpejt ma jada tiy'ajt huiðibi cham ti nyajnijayiyigixp. Jadu'n ti nduñich miid miich ajcxy m'oy'ajtin yciɣpi, jigix jëbi miich ajcxy m'ixpijccixy jadu'n nej jëbi mguydundaygixy Dios ytiy'ajt, e ca' mjactungixy huiðibi Dios ycapxcõduj ma ñecy. Nañ jadu'n ñich ti nduñich miid Apolos nej tüg iɣxpejt, jigix miich ajcxy ca' mnaygõmayiyb ci'm, e ca' mminaangixy co mnaygomajtzigixy ma tüg Dios ytumbi, e jadüg m'ixtijcixy.

⁷ ¿Pin ti xyajnajxcixy jadu'n nej jihuüy ajcxy ooy mgõmayity? Ca' ni pin. ¿Ti miich ajcxy miidity, huiðibi Dios ca' ti xymooygixy? Ca' ni ti. E pen Dios ti xymooygixy tijaty ajcxy mmiidity, çna'amy co mnaygõmayiygixy ci'm, jadu'n nej jihuüy ci'm ti mganar'ajtcixy tijaty ajcxy mmiidity?

⁸ Jadu'n miich ajcxy mnaybidäacigixy nej jihuüy ti mgüxigixy, nej jihuüy ti mgomeënygojciɣy, nej jihuüy mrey'ajtcixy, e ca' mdzojccixy co nyaj'ixpigipiyich.

⁹ Miich xytijcixyich nej jihuüy ñich ajcxy apõstoltijc Dios ti xypidaaccixich nej huiðibi ca' ytimcapxpaadyity, nej huiðibi ypocy co'õgiiyb, co ängeles ajcxy etz jäy ajcxy xyñixicicixyich xyñiyäaccixyich.

¹⁰ Miich ajcxy xytijcixyich co ñich ajcxy apõstoltijc jadu'n nej jäy tzuu locip co ndúngixyich miid Cristo yciɣpi. E miich mnaybidäacigixy co ayuc cohuinma'ñ co ti mmiibijccixy Cristo. Miich ajcxy xytijcixyich co ca' ti mic'ajt ajcxy miidityich, e miich ajcxy mnaybidaacip nej jihuüy ooy ti mmiipijccixy, nej jihuüy ooy mgõmayity, e ñich ajcxy ca' nyaj'ixaangixyich.

¹¹ Chambaad ñich ajcxy nyuubõgyiijich etz ndidzÿyijich. Minaajity n'ijtcixyich ca' ñich ajcxy nhuit. Jäy ajcxy xyñi'õjiiygixich etz xyhuingojxy xyjijpcõjcxich, ni ndijc ñich ajcxy ycaca'tciɣy.

¹² Ndúngixyich xuuyi miid ngi'm ngijich. Co pinjaty xyñi'õjiiygixyich, chi n'adzõogixyich miid oy ayuc. Co ñich ajcxy xy'ixhuidityich xpahuidityich, ooy nmecxtüjccixyich yi tzaachyp.

¹³ Co pinjaty jibic xyñigäpccixyich, chi huinma'ñ ixtäaygixyich oy'amy miid mecxtujcin n'ñhuüjccixyich ngapxhuijccixyich nej jëbi y'ayuc-huinjihuiiygixy. Ca' naaxhuiñjäy ajcxy xychõjccixyich. Ixti chambaad jadu'n ajcxy xy'ixcixyich nej püx, jadu'n ñich ajcxy nipaady nej jibicpi huiðibi ca' jäy ajcxy tzozy.

¹⁴ Ca' ñich miich ajcxy nyajnijayiy jada ayuc co nyajtzõydunaangixy. Hue' janchtiy jada ayuc nyajnijayiyb ajcxy co ngapxhuijáangixy. Jadu'n ndzojccixy njihuüyigixy nej ndzocyich njihuüyich ngi'm'ung.

¹⁵ Oy icyipy yjanchity co miich ajcxy miid majc mil huindzindijc huiðibi xyaj'ixpijccixy Cristo ytiy'ajt. Per tügpajcpi je mhuindzin huiðibi oga'n xyajmibijcy ajcxy Cristo, ca' nan canaag. ñich jadu'n oga'n ti nyaj'ixpiyich miich ajcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jëbi ajcxy m'alma ñidzõgipy. Paady yciɣpi jadu'n ñich nipaady nej miich ajcxy mdeedy ma mmiibijcin.

¹⁶ ñich miich ajcxy nimaayb mictägy, com ti nyajmibijccixy Cristo oga'n, paady cuydungix ajcxy Dios ytiy'ajt, jadu'n nej ñich nguyduñich.

¹⁷ Paady yciɣp nguexyich Timoteo ma miich ajcxy. Yi Timoteo ooy ndzocyich ooy njihuüyich. Ti ñich Timoteo nyajmibicyich Cristo, e ooy xycapxymidooyich yajxon, jadu'n yi' nipaady nej ngi'm'ungich. Yi Timoteo xyajjäymedzip miich ajcxy je ayuc je tiy'ajt jadu'n nej nyaj'ixpiyich ma tüg'õciy cajp ma yi jäy ñaymüjccigixy huiðibi mijpidaaccixp Jesucristo.

¹⁸ Cham nije' nije' miich ajcxy amij agix mnayjihuiyüi co jadu'n minaangixy co ca' nicxy n'ixa'ñich miich ajcxy jadüg'oc.

¹⁹ Per ca' jadu'n mminaangixy co ca' nñicxa'ñich ma miich ajcxy. Tzojc nícxibich ma miich ajcxy, pen Dios jadu'n tzojcp. Co anajty jim nmechich, huin'it ca' n'amidoo'ida'ñich yi' ajcxy y'ayuc huiðibi amij agix nayjihuiyüp. Hue' janchtiy nejhuñhua'ñich pen ymiid yi' ajcxy Dios ymic'ajt chõg'ajt.

²⁰ Pinjaty miid Dios ymic'ajt Dios chõg'ajt, je' yajniuguëxicp Dios y'ane'min. Pinjaty miid oyñiti ayuc, ca' je' yajniuguëxigip Dios y'ane'min.

²¹ Co nñicxibich jim ma miich ajcxy, çti ajcxy mdzojccixyp ndunipyich? ¿Nej oy nminicxibich ma miich ajcxy tüg matz jigix ajcxy nhuõjpcixipy? o ¿Mdzõjccixyp co nñicxibych ma miich ajcxy miid yungnaxy njot nhuinma'ñich, etz oy'amy ajcxy nmigapxipy, jadu'n nej jihuüy ooy ndzojccixy njihuüyigixy?

5

Moy ajcxy castigo tüg jây huidibi anajty ti ytundigooy

¹ Mayjây nejuhuïy co ma miich ajcxy jim tüg yëydijc huidibi tundigooyb müid tüg töxyjäy. Nîgi yi' ytundigooy ca'ydî huidi ajcxy ca' Dios y'ayuc mijpidaci. Ti nnejhuïyich co jim tüg yëydijc huidibi müiddzinaayb ycoo'uu.

² Jim miich ajcxy müidity je mijpocytumbi, e miich ajcxy amij agixy mnyajhuïyigixy co ajcxy mdzach'ixpicity ma Dios ytiy'ajt. Jac'oy co ixipy mdajcixy mmaygixy. Yajpidzimigix ma miich ajcxy yi jây huidibi jadu'n tundigooyb.

³ Ca' ytimyñejity co ca' nyajpaadyich jim ma miich ajcxy. Jadu'n nipaady nej jihuïy iich njimity, müid co ooy njihuïyich nej miich ajcxy mjaicixy m'ayoogixy. Paady ycixpi ti nyajpocycâyich müid Jesucristo y'ane'min yi jây huidibi jim ooy mij ytundigooy, tim jadu'n nej ixipy jim nyajpaadyich ma miich ajcxy.

⁴ Huomujtaaygix yi mibijcpidijc, e jadu'n nipaadipy nej jihuïy iich njimity quipxy müid miich ajcxy. Huin'it miich ajcxy müid'ajtcixipy ajcxy ajt nHuindzin Jesucristo y'ane'min ymic'ajt.

⁵ Müid je ane'min mic'ajt huidibi Jesucristo ti xymöyich, myajpidzimipy je pocytumbi ma miich ajcxy. Jadu'n mujhuin nipaadipy nej jihuïy myajcidigiyigixy je mujcu', jaydëbi yi' ñinîcx ytigoyipy, per je' y'alma nidzögip mina anajty iich ajt nHuindzin Jesús yhuimbity ya naaxhuin jaydëbi tydunipy jây ajcxy müid ypocy ycixpi.

⁶ Ca' mnyagömâyigixy ci'm müid huidibi mdungixyp. ¿Nej ca' mnejhuïyigixy nej jây mina'ñ co levadura huidibi ca' y'oyity yajhuindigooyb tüg'öciy yi harina jich?

⁷ Jadu'n je pocytunî nipaady nej levadura huidibi ca' y'oyity, paady ycixpi yajtigooygix je pocytunî nej anajty mdundigöoygixy taabi anajty ajcxy ca'ni mmibijccixy. Jadu'n mdüngixipy, jigix jëbi m'ijtcixyp huädz ca' ma pocy. Co jadu'n mdüngixipy, jadu'n nipaadip miich ajcxy nej tzajcaagy oajatypi. Nejhuïybich co miich ajcxy ti mbocynîhuaatzcixy, com Cristo nayyejci huen yaj'ögyii müid ajt nbocy ycixpi. Jesucristo jadu'n nipaady nej ajt ngöbixy mang huidibi müid nhuindzigiyim Dios müid ajt nbocy ycixpi.

⁸ Tzoc tzinaayim müid huädz njot huädz nhuinma'ñ, jadu'n nipaady nej judiöjây co ajcxy amay'ajtcixy yi pascua xii. Tzoc yajtigooyim ma ajt ndzinaayin njugy'ajtin yi jibic jot jibic huinma'ñ. Tzoc cuydunim Dios ytiy'ajt.

⁹ Ti nnijayiyigixy jayhuin co ca' huaad migüg'ajtigixy pinjaty huidibi tundigooyb müid töxyjäy ajcxy.

¹⁰ Ca' nan jadu'n nmîna'ñich co tücci'yi mbuhaäctütçixipy yi naaxhuinñjây ajcxy huidibi ca' ymibijccixy, huidibi tundigooygixp müid töxyjäydijc, huidibi ooy y'adzojccixy, huidibi ajcxy meetzp, huidibi ajcxy tzaadzech quipychech ojadajtcixp. Co ixipy tücci'yi mbuhaäctütçixipy yi naaxhuinñjây ajcxy, copicy co ixipy miich ajcxy mbidzimigix ya naaxhuin.

¹¹ Jayhuin ti nijayiyigixy co ca' huaad mnyamigüg'ajtigixy müid yi jây ajcxy huidibi naydjicigixp co ymibijccixy, je huidibi tundigooygixp müid töxyjäydijc, huidibi ajcxy ooy adzojccixy, huidibi ajcxy ojadajtp tzaadzech quipychech, huidibi ooy ycapxtigooygixy, huidibi ajcxy amügy jây, etz huidibi ajcxy meetzp. Nañ ni ca' huaad mgaymujccixy m'uucmujccixy müid yi' ajcxy.

¹²⁻¹³ Com ca' yhuaadity co iich nyajciyöyipy nyajtecyöyipy yi jây ajcxy ypocy huidibi ca' mijpidaaccixy Jesucristo. Dios ci'm yajciyöyam yajtecyöyam yi' ajcxy ypocy. Hue' janchty copicy co miich ajcxy myajciyöyip nyajtecyöyip yi mibijcpidijc ajcxy ypocy. Yajpidzimigixp yi pocytumbi ma miich ajcxy.

6

Tzip capxy ma je juez ajcxy huidibi ca' ymibijccixy

¹ Pen xymidundigooyb tüg mibijcpi, ¿nej oy mnyajhuïyii co nicxy mxïy yi mmigüg ma yi tungmüidpi huidibi ca' mibijccixy Dios y'ayuc? ¿Cay jac'oy co myaj'abigipy je mibijcpidijc ajcxy, e jim y'oyihuipy je ayuc nej anajty ti xymidundigooy?

² ¿Nej ca' mnejhuïyigixy co yi jây ajcxy huidibi Dios ti ypocyhuinmëecigixy, yi' ajcxy yajciyöyamyb yajtecyöyamyb yi naaxhuinñjây ajcxy ypocy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios? Pen miich ajcxy myajciyöyip nyajtecyöyip yi naaxhuinñjây ajcxy ymijpocy, ¿nej co ca' mjaicixy nej ajcxy myajciyöyipy nyajtecyöyipy yi mibijcpidijc ajcxy ypocy huidibi ca' ytimymij ytimyajeeyity?

³ ¿Nej ca' mnejhuïyigixy co miich ajcxy myajciyöyamyb nyajtecyöyamyb ixti yi ángeles ajcxy ypocy? Pen miich ajcxy myajciyöyamyb nyajtecyöyamyb yi ángeles ajcxy ypocy, nîgi ca' chipity co ajcxy myajciyöyipy nyajtecyöyipy yi mibijcpidijc ajcxy ypocy huidibi tzinaayb jugy'ajtp ma jadachambi xii tiempo.

⁴ Pen miich ajcxy mnaymidundigóoyigixp, ζnej co nicxy mbidaaccixy yí mxíhuin ma yí jāy ajcxy huidibi ca' yajpaady ma miich ajcxy myóymujccixy?

⁵ Jadu'n nnimáaygixyich miich ajcxy, jaydēbi mdzōydu'njihuiigixy mīid jada ycixpi. ζNej ca' yajpaady ma miich ajcxy ni tūg yēydijc huijy ycuipi huidibi jēbi yaj'oyiy je capxy je ayuc ma je mibijcpidijc ajcxy?

⁶ ζNej ooy jada ytimyocopyity co yí mibijcpidijc ajcxy űayxíhuigixipy ma je tungmīidpi huidibi ca' mijpidaaccixy Dios?

⁷ Co miich ajcxy mnayxíhuigixy ma cajp tungmīidpi, je' je tiy'ajt co ca' ajcxy mguydúngixy Cristo y'ayuc ytiy'ajt. ζNej cay jac'oy co mnaymīmecxtújcigixipy, ca'ydi co mnayxíhuigixy? ζNej cay jac'oy co xytigóoyigixipy tijaty, ca'ydi co mnayxíhuigixy?

⁸ Ma yjapadyii lxyipy mnaymīmecxtújcigixy, chi miich ajcxy ac mibijcpidijc naymidundigóoyigixp, e nañ jadu'n mjanaymēetzigixy ti ajcxy ymīid.

⁹ ζNej ca' mnejhuigixy co yí jāy ajcxy huidibi tundigooyb, ca' ajcxy it lugar padañ ma Dios y'ane'my? Ca' mnayhuin'ingixy, ca' ajcxy it lugar padañ ma Dios y'ane'my yí jāy ajcxy huidibi migapxtigooyb tōxyjāydijc, huidibi ajcxy ojadajtp tzaadzech quipychect, huidibi ajcxy migapxtigooyb ymīgūg ytōxyijc, huidibi ajcxy adōxyñ'aa.

¹⁰ Ca' ajcxy it lugar padañ ma Dios y'ane'my huidibi ajcxy meetzp, huidibi ajcxy tijaty adzojcp, huidibi ajcxy amūgyjāy'ajtp, huidibi ajcxy capxtigooyb, etz huidibi ajcxy ayucmīhuidijc capxmīhuidijtp. Nidūg'óciy yí jāy ajcxy huidibi jadu'n tundigooyb, ca' ajcxy it lugar padañ ma Dios y'ane'my.

¹¹ Jadu'n anajty nijēity miich ajcxy mdundigooygixy jecy'ajty, per co ti mmibijccixy Cristo, chi Dios ti xhyhuinmecxy ajcxy mbocy, e ti yajhuāch je jibicpi ma ajcxy mjot mhuinmañ, etz mnayyéjcgixy amumdūgjom ma Dios. Co miich ajcxy mmijpidaaccixy je nHuindzin Jesús yxii e xy'adigiigixy xyjottigiigixy Dios yjihuiñ ymic'ajt, paady ajcxy ti m' ahuimbijtcixy tudāgy ma Dios yhuinduu.

Je tudāgy'ajtin huidibi ijtp ma ajt ndzinaayin

¹² Janch tiy'ajt nej jāy yminaangixy co jēbi huaad tungixy hueñytijity huidibi űijot'ajtcixyp. Per ca' tūg'óciy huidibi jāy ajcxy tuñ y'oyjāygidaacnity. Janch jadu'n jēbi pinjaty tunipy hueñytijity, per ca' huaad ymīmadāgyii je huidibi ajcxy ytumyb.

¹³ Janch tiy'ajt nej jāy yminaangixy co je jūcxy picy ytungbaady ma je jāy y'aa ymōx, e je aa mōx ytungbaady mīid je jūcxy picy ycixpi. Per Dios yajcōdigoyamyb je jicxy picy, e nañ jadu'n yajcōdigoyañ je jāy y'aa ymōx. Per nañ tiy'ajt co Dios ca' ti yaj'oyiy je yēydijc űinīcx, co midundigooypy tōxyjāydijc.

¹⁴ Dios ti yajjuygipicy jadūg'oc iich ajt nHuindzin Jesucristo co y'o'cy. Nañ jadu'n Dios mīid ymic'ajt co xyajjuygipigaanim jadūg'oc co anajty ti n'o'cim.

¹⁵ ζNej ca' mnejhuigixy miich ajcxy co yí mninīcx ajcxy Cristo y'ije? ζNej cay Cristo anajty midundigooybich co nnicxy mīidmāyich yí tōxyjāy huidibi jibic-huinmañ mīid? ¡Ca' jadu'n y'oyity nimina!

¹⁶ ζNej ca' mnejhuigixy co tūg yēydijc puhuāgyī tūg tōxyjāy huidibi jibic-huinmañ tumb, tūgity ajcxy y'ijtcixy? Com jadu'n yjaybetyity ma Dios űecy, ma Dios jadu'n yminañ: "Nimetz y'idaangixy jadu'n nej tūgpi ninīcx."

¹⁷ Co tūg jāy mīid y'ity yí Huindzin Jesucristo, huin'it je jāy yjihuiñ ymic'ajt etz Dios yjihuiñ ymic'ajt y'ijtcixy tú'ciy.

¹⁸ Ixmajtcix je jibic-huinmañydunī, ca' mdundigooygixy mīid tōxyjāy ajcxy jibic-huinmañydumbi. Yí jacjadyii pocy huidi jāy ajcxy ytumyb, ca' yí' ajcxy midundigoy ninīcx. Per co ytundigooygixy mīid tōxyjāy ajcxy, huin'it janchtiy yci'mninīcx anajty ymidundigooygixyp.

¹⁹ ζNej ca' mnejhuigixy co je Espíritu Santo huidibi Dios xymooyim, ti chinaydacpicy ma miich ajcxy mjot mhuinmañ? Paady ycixpi miich ajcxy ca' ci'm nay'ané'migixy.

²⁰ Tzoohui Cristo ti cojuy miich ajcxy mbocy, paady ycixpi ooy ycopyity co oybi mdúngixip mīid mninīcx, jigix Dios cōmay y'idipy mīid co oy anajty ti mdungixy.

7

Capxhuijin ma je pijcin

¹ Cham n'adzohuañich je huidibi miich ajcxy ti xyaj'amidoobich ma je necy huidibi ti xyajniuguéjxcixyich. Oy jadu'n co tūg yēydijc ca' ypigipy.

² Per com may yēydijc huidibi ooy ytundigoyañ mīid tōxyjāydijc, paady ycixp jac'oy co nidūg nidūg yēydijc pigipy e mīid'idipy yci'mdōxyijc. E nañ jadu'n jac'oy co nidūg nidūg tōxyjāy ypigipy, e mīid idipy yci'm űāy.

³ Copicy je yēydijc chināhuipy mīid ytōxyijc nej ypadyii, nan tim jadu'n je tōxyjāy chināhuipy mīid űāy nej ypadyii.

⁴ Com je töxyjäy ca' ane'my yci'mninicx, hue' ñay'ané'migixy miñ xyipy. Nañ jadu'n je yëydjic ca' ane'my yci'mninicx, hue' ñay'ané'migixy ymiñ xyipy.

⁵ Ca' huaad je yëydjic nimay je töxyjäy co ca' müid mähua'ñ müid pooxca'ñ. Nañ jadu'n je töxyjäy ca' huaad nimay je ñäy co ca' müid mähua'ñ müid pooxca'ñ. Jëbi janchtiy minaajity ñay'ayuc-huinjihuiyigixy co amay'adaangixy co Dios mibijctzohuaangixy ycapxtägaangixy. Co Dios mibijctzohuin myajmägixixy, huin'it jëbi mäagixni pöcxixni agujc jotcuyc, ca'ydi je mujcu' mimadägyii ajcxy.

⁶ Jada je' tiy'ajt nej jëbi yëydjic müiddzinäy ytöxyjic, hue' jada capxhuijin, ca' jada y'ané'minity.

⁷ Jadu'n njadzocyich co müich ajcxy ixypy m'ijtcixy adüg jadu'n nej n'ityich adüg. Per Dios ti xymooyim nidüg nidüg ngi'mhuinma'ñ ngi'mmic'ajt. Paady ji canaagnax jäy yhuinma'ñ, e nidüg nidüg müid yci'mhuinma'ñ nej ytunaangixy, pen pigaangixp o ca' ypigaangixy.

⁸ Jada ayuc nyajnimaa'ybich yi adügtjic etz yi co'ögytjic ajcxy. Jac'oy co ajcxy huen tzinaaygixy adüg, jadu'n nej ñch ndzinäyich.

⁹ Pen ca' ajcxy mimadäga'ñ yi chinaayin adüg, etz nijot'ajtcixy co ypigaangixy, jac'oy co ypijicixy. Com jac'oy co ypijicixy ca'ydi co cuydüngixixy ninicx chojcin.

¹⁰ Jada ayuc nyajnimaa'ybich huidibi ajcxy ti ypijicixy. Ca' y'oyity co töxyjäy tüg ixmach yi' ñäy. Nañ jadu'n ajt nHuindzin Jesús xymooyim jada ane'min.

¹¹ Co tüg töxyjäy ixmach ñäy, copicy co huen tzinäy adüg, e ca' huaad ypicy müid huingbi yëydjic. Jëbi janchtiy jadü'oc pudigiy ñäy. Nañ jadu'n ni ca' y'oyity co tüg yëydjic ixmadzip ytöxyjic.

¹² ñch jada ngi'm'ayuc jada huidibi nyajnimaa'ybich je jacjadyii mibijcpidijc. Yi Huindzin Jesús ca' ti ane'min yecy müid jadayaabi ycixpi. Pen tüg yëydjic mibijcp tzinäy müid tüg töxyjäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jac'oy co ca' ñay'ixmäjtzigixixy, pen je töxyjäy jadu'n jotcuyc jacmüiddzinähua'ñ je yëydjic.

¹³ Nañ tim jadu'n co tüg töxyjäy huidibi mibijcp tzinäy müid tüg yëydjic huidibi ca' mijpidägy Cristo, jac'oy co ca' ñay'ixmäjtzigixixy pen je yëydjic jotcuyc jacmüiddzinähua'ñ je töxyjäy.

¹⁴ Je töxyjäy ñäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jadu'n yi' nipaady nej jäy huidibi ypocy ti yajnihuäch müid co ytöxyjic ti mijpidägy Cristo. Nañ jadu'n je töxyjäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jadu'n yi' nipaady nej jäy huidibi ypocy ti yajnihuäch müid co ñäy ti mijpidägy Cristo. Pen ca' ixypy yjadu'nity, yi' ajcxy y'ung y'anäg, hue' ixypy nipaady nej jäy ajcxy y'ung huidibi ca' mibicy. Per com ti je yëydjic etz je töxyjäy yajpocyñihuächyii, nañ jadu'n je y'ung ajcxy ti yajpocyñihuächyii.

¹⁵ Per pen je yëydjic huidibi ca' mibicy Cristo ca' müiddzinähua'ñ ni jadu'ñyi yi' ytöxyjic huidibi ti mibicy Cristo, huin'it jëbi ñay'ixmäjtzigixy. Nañ jadu'n co je töxyjäy huidibi ca' mibicy Cristo, e ca' müiddzinähua'ñ ni jadu'ñyi yi' ñäy huidibi ti mibicy Cristo, huin'it jëbi ñay'ixmäjtzigixy. Com Dios jadu'n tzocy co jotcuyc ñaymüiddzinäyigixixy.

¹⁶ Jëbi ñay'ixmäjtzigixy com je töxyjäy ca' tiydudägy ñejhuüy pen mimadacy yñäy yajmibigipy Cristo. Nañ jadu'n je yëydjic ca' tiydudägy ñejhuüy pen jëbi ytöxyjic yajmibigipy Cristo.

¹⁷ Oy ixypy ñejity jada tiy'ajt cuydungixy. Copicy co nidüg nidüg müich ajcxy mdzinähuiy mjugy'adipy jadu'n nej Dios ti xyajni'ixüygixy mdzinaayin mjugy'ajtin, e jadu'n nej anajty myajpatcixy co Dios xyhuin'ixy jëbi mmibigipy Cristo. Yi jadu'mbi ane'min nyaj'ixpijcpycich yi mibijcpidijc ma tüg tüg cajp.

¹⁸ Yi jäy huidibi ti yajtiy'ajttiy jayjip, e Dios yhuin'ixyii jac'axam, huen jadu'nity, ca' huaad yajtigoy je iixpejt nej ti yajtiy'ajttiy. E yi jäy huidibi ca'ni yajtiy'ajttiy e ti yhuin'ixyii Dios, huen jadu'n y'ity, ca' ycopicyity yajtiy'ajttihuipy.

¹⁹ Ca' ytimyñejity pen müich ajcxy ti yajtiy'ajttiy, o pen ca'ni yajtiy'ajttiyigixy. Huidibi copicyip, mguyduunip ajcxy Dios y'ane'min ycotujcin.

²⁰ Nidüg nidüg mibijcpi huen ijtcixy nej anajty yajpatcixy co Dios ajcxy yhuin'ixy.

²¹ Pen müich anajty codoogiy tumb ma tüg jäy co Dios ti xyhuin'ixy, ca' mdajy may müid yi' ycixpi, hui'm müid mhuidzin. E pen mhuidzin a'ixiyb co mbidzima'ñ ahuätztuum, jëbi mbidzimy ma codoogiy anajty m'ity.

²² Pinjaty codoogiy ijtp ma yhuindzin co mibicy ajt nHuindzin Jesucristo, chi Jesús yi' yajnihuädzictüdyii ma yi pocy y'ane'myii. Pinjaty tungixp yci'mdung, co mibicy ñch ajt nHuindzin Jesucristo, chi jadu'n nipaady nej jihuiy codoogiy y'ity ma Cristo.

²³ Tzohui ooy Jesucristo xycjo'uuyi müich ajcxy mbocy, paady ycixpi cuydungix ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. E ca' mguydungixy naaxhuiñyjäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ajcxy xypidägip ma pocy xy'ane'mgixy.

²⁴ Migügtjic ajcxy, nidüg nidüg mibijcpi, huen ijtcixy nej anajty yajpatcixy co Dios yhuin'ixy ajcxy.

²⁵ Jada ayuc nyajniimaaybich yi mibijcpidijc huidibi ajcxy adüg yajpatcixp. Je Huindzin Jesús ca' ti tiy'ajt ahuing ti ymõyich müid miich ajcxy ycixpi. Hue' ajcxy nyajniimaayb ahuing je huinma'n huidibi nmüidich. Com Dios ti xypa'ayooyich, paady ycixpi jëbi mgõbigipy ajcxy iich n'ayuc iich ngapxhuijin.

²⁶ Jadu'n huinma'n nmüididyich co jac'oy co nidüg nidüg mij'anäg huen jac'ijtcixy nej yajpatcixy. Müid co tzaachypi ayo'n nminajxim nyajnajxim jadachambi xii tiempo, paady ycixpi ngapxhuijyich jadu'n.

²⁷ Pen mbijcyp tüg tõxyjäy, müiddzina'. Pen ca' ti picy tüg tõxyjäy, jac'oy co ca' mbigipy.

²⁸ Pen ti mhuinma'n mbidägy co mbiga'n, jëbi mbicy, ca' anajty mdundigoy co mbigipy. Nañ jadu'n tüg tõxyjay mutz'anägnip ca' anajty ytundigoy co ypigipy. Janch tiy'ajt jada co yi' ajcxy huidibi pijccixp ypadamyb ajcxy jotmay ma chinaayin. Paady ycixp ti nniimaaygixy co jac'oy co ca' mbijccixipy, e ca'ydi ti jotmay mbáatcixipy.

²⁹ Migügtijc ajcxy, jada njacyajniimaaygixpy. Hueeni xii tiempo njactzinähuuanim ya naaxhuiñ. Jadu'n nej je xii je tiempo yjacnicxni müich ajcxy pinjaty ti ypicy, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' mdõxijc ajcxy müidity.

³⁰ Müich ajcxy huidibi yaaxp etz ayo'n jihuiyb, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' ti ayo'n müidity. Müich ajcxy huidibi xondacp, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' mxondaaccixy. Müich ajcxy huidibi ajuuyb adocp tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' ti ajcxy müidity.

³¹ Müich ajcxy huidibi mic'ajt comeen'ajtp, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ajcxy ca' ti mgomeenity.

³² Hue' ndzocyich co ca' ti jotmay müich ajcxy nmüid'adipy ma yi mdzinaayin mjugy'ajtin. Yi jäy ajcxy adügpi ymijottigooyb ajcxy je Huindzin Dios ytung, yajjäygidäga'n ajcxy je Huindzin Dios.

³³ Je tiibi ajcxy ypijccixy, chi ymijottigooyb ajcxy yi' ytung ya naaxhuiñ, jadu'n nej jëbi yajjotcujc'ajtcixy ytõxyjic.

³⁴ Nañ tim jadu'n tigachjaty yhuinma'n müidity je tõxy'anäg huidibi ti ypicy. Je tõxy'anäg adügpi ymijottigooyb Dios ytung, etz yecy ñinix etz yjihui'n ymic'ajt cixyjot huinijot ma ajt nHuindzin Jesucristo. Per je tõxy'anäg huidibi ti ypicy, hue' je' ymijottigooyb ti ga ti ya naaxhuiñ, jadu'n nej huaad jäygidägyii ñäy.

³⁵ Jada jadu'n ti nyajniimaaygixy müid müich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. Ca' nan tzipjaty ane'min ti nmooygixy. Jadu'n ti ngapxhuijicixy jaydëbi jotcujc mdzinaaygixy mjugy'ajtcixy, etz jaydëbi ajcxy amumdüjot mdungixy ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung, e ca' mdungixy ametz jotmetz.

³⁶ Pen ji pin jotmay müidity müid ñix ycixpi, müid co yxii yjimiñt ti yujc-huacni, jada je' ooy ytimcapxpaadyity, jëbi tuñ huidibi y'a'ixiyyb jac'oyip, jëbi ypicy, ca' yi' ypocuity.

³⁷ Pen ji pinjaty ñix yhuima'n jaybicy, e ca' pin ycohuaniiyi, nañ ni pin yca'adugyii co tuñ nej tzocyn, e ñijot'ajtp tudägy'ajt janch cixyjot huinijot co yñix yhuima'n jaybicy, oybi anajty ytumyb.

³⁸ Je jäy huidibi yñix yajpijcp, oybi anajty ytumyb, e pinjäy yñix cayajpijcp, ñigi anajty oybi tuñ ca'ydi co ypigipy.

³⁹ Copicy co je tõxyjäy müiddzinähuipy yi' ñäy mabaad yñäy yjugy'aty. Co janch anajty yñäy y'õgy, huin'it jëbi ypigipy müid huingbi, pen jadu'n anajty najtzogiy. Hue' janchtiy copicy co pigipy je pin mibijcp je Huindzin Jesucristo.

⁴⁰ Ooy ñigi je tõxyjäy co'õgyipi agujc jotcujc chinähuipy yjugy'adipy pen ca' ypijctigach, jadu'n nmüididyich nhuinma'n, e nminaambich co naybaatip iich nhuinma'n müid je tiy'ajt huidibi je Espíritu Santo yejcp.

8

Je tzüch huidibi ajcxy yajhuindzigiyb quipychech

¹ Jadüg nax, jada ayuc ajcxy nyajniiaayb ma yi tzüch ymiñ huidibi jäy ajcxy yajhuindzigiyb tzaadzech quipychech. Janch tiy'ajt co nidüg'õciy iich ajt nmüid'ajtim xpijcin. Per pen ooy mij nayjihuiyim ajt n'ixpicyity, chi amij agix nayjihuiyim. Per pen naychojcin nayjihuiyim nidüg nidüg, huin'it nyajyeecim nmibijcin.

² Pen ji nidüg ma müich ajcxy ñaydiyii co y'ixpicyity, ca'ni yi' jajtäy xpijcin huidibi jaccopicy yjadipy.

³ Co tüg jäy yajmij'aty Dios, Dios ñejhuiyb nej jada jäy yjot yhuinma'n müidity.

⁴ Jadu'n jada je tiy'ajt maabi je tzüch huidibi jäy ajcxy ti yajhuindzigiygixy tzaadzech quipychech ajcxy. Nejhuiyim co yi' tzaadzech yi' quipychech ca' ti jugy'ajtin müidity. Ji tügajc Dios huidibi tzinaayb jugy'ajtp.

⁵ Janch tiy'ajt co yi naaxhuiñjáy ajcxy Dios'ájtigixy canaagnax huidibi yajpatp tzajpcix etz ya naaxhuiñ huidibi ca' Diosity. Etz nañ tiy'ajt co may yhuindzin'ajtcixy huidibi ca' yhuindzinity.

⁶ Per iich ajt n'ojadajtm tūgpajcpi Dios, je Dios Teedy. Je Dios Teedy coj maxc tūg'óciy huidibi ji'ajtp. Muid yi' ycixpi iich ajt ndzinaayim njugy'ajtm. Nañ tm jadu'n nmüd'ajtm tūgpajcpi ajt nHuindzin Jesucristo, e yi' huijtz'ijtaayb tūg'óciy tijaty huidibi ji'ajtp, e nañ yi' ajt xyhuijtz'ijtm.

⁷ Janch tiy'ajt co yi tzaadzech quipychech ca' ti mic'ajt müidity, per nije'jity mibijcpidijc ca' huinjihuüy jada tiy'ajt. Nijéjity ajcxy jecy'ajty ooy huindzigüygixy tzaadzech, ixti chambaadni tijcixy co yi tzüch huidibi jáy müid huindzigüy tzaadzech, tzaadzech yi' yje'. Co ajcxy tzüdzicxy yi jadu'mbi tzüch, jibic nayjihuiyigixy, nayjihuiyigixy nejihuüy ti ytundigooygixy. Ca' tiydudägy y'ijtcixy ma ymibijcin.

⁸ Ca' Dios xycóbiganim müid je' ycixpi co ti njücxim ti ndzüdzm tijaty tzüch, o müid co ca' ti njücxim ca' ti ndzüdzm tijaty tzüch. Nañ tm jadu'n Dios ca' oybi xymöhuaanim müid je' ycixpi co ti njücxim ti ndzüdzm ti tzüch, o müid co ca' ti njücxim ca' ti ndzüdzm tijaty tzüch.

⁹ Oy Dios a'ixiy co jébi ndzüdzm huenhuidibi tzüchity. Per müid je migügtjic ycixpi huidibi ca' tiydudägy müidity ymibijcin, tzoc naygüend'ajtm ca'ydí je' jibic yñayjihuiyü müid huidibi iich ajt ndunim.

¹⁰⁻¹¹ Tzoc ocpidaacim co müich ajcxy mnejhuüy je tiy'ajt, e xy'ixipy tūg migüg co mgay m'uucy ma tūg mesa jüby tigoty me je tzaadzech y'ity. Ca' jecyity co jada jáy huidibi ca' tiydudägy müidity ymibijcin, etz co xy'ixpaadipy jüby, huin'it je' cóbiganñ je tzüch huidibi huindzigi'ñ'ajtp. E jadu'n yhuimbizimy co müich jibic ijxpejt ti myecy müid yi' m'ixpijcin ycixpi, com yi' mmigüg ti ytundigoy müid huidibi müich ti mduñ. E Cristo ti y'ögy müid yi' ypocy ycixpi nañ jadu'n.

¹² Co tūg mibijcpi jibic nayjihuiyü müid co ti xy'ixy ma je caydac mdzüch je tzüch huidibi jáy ajcxy yajhuindzigüyb tzaadzech, müich anajty tundigooyb müid Cristo ytiy'ajt, müid co yi' mibijcpi jibic ñayjihuiyü.

¹³ Paady ycixp ca' ndzüdza'ñich ni mina tzüch huidibi tzaadzech yhuindzigi'ñ'ajtp. Pen jadu'n nduñich, jibic ijxpejt anajty nyejcpyich ma nijéjity migügtjic, e chi yi' ajcxy yhuinma'ñytigoya'ñ.

9

Je tung huidibi Pablo paatip

¹ Janch janch co jébi nduñich huentijity huidibi ndzojcpich. Nañ jadu'n janch co Jesucristo ti xyajñibicyich jada apóstol tung. Etz janch co ti n'ixyich ajt nHuindzin Jesucristo. Nañ jadu'n janch co müich ajcxy ijxpejt'ajtp ma iich ndung, com ti ajcxy mmijpidaaccixy je nHuindzin'ajtm Jesús y'ayuc huidibi ti ngapxhuäcxyich ma müich ajcxy.

² Ca' jécyity co jacjadyü jáy ajcxy ca' xycóbiganñich jadu'n nej Jesús xy'apóstol'adyijich. Per com müich ajcxy ti mmijpidaaccixy ajt nHuindzin Jesucristo, etz müich ajcxy mmibijcin nidiy'ajtp co Jesús ti xyajñibicyich jada tung, paady ycixpi copicy co iich müich ajcxy xycóbipyich jadu'n nej Jesús y'apóstol.

³ Jadu'n n'adzohuimbityich yi' ajcxy huidibi jibic xyñigapxip iich ndung.

⁴ Com Jesucristo xyajñibijcich jada tung co ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc ytiy'ajt, paady ycixpi xypatpich jadu'n co je mibijcpidijc xymöhüibich ngaayin n'uucin.

⁵ Nañ jadu'n xypaatpich co nmüid'adipyich tūg ndöxyjicich huidibi mibijcp, etz huidibi nmüidhuidipyich tim jadu'n nej yi' jacjadyü apóstol ajcxy müidity, etz je Huindzin Jesús y'uch ajcxy müidity, etz Pedro.

⁶ ¿Nej müich ajcxy mminaangixy co iich etz Bernabé nimejtzajc ca' iich ajcxy huaad ixmajtcixy yi' ndungich co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt?

⁷ ¿Huidibi soldado yi' ma je ejercito c'm ygasto cojuy? ¿Pin ji cam nidungüyb, e ca' jüicixpy je huidibi ti yaj'ity? Pin ychibo cuend'ajtp, ¿e ca' ügipy je chibo yleche?

⁸ Ca' müich ajcxy mina'nipy co jáy y'ayuc jada. Nañ jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy tim jadu'n nej mmina'ñich.

⁹ Com jaybety jadu'n ymiñ ma Moisés ñecy, ma Moisés jadu'n ymina'ñ: "Ca' huaad huajyuub y'ajen mbidaaci ma yam ten moody yi' trigo co yajpajc'aty." ¿Nej jéyi müid huajyuub ycixpi Dios jadu'n ymina'ñ?

¹⁰ Canan jéyi müid huajyuub ycixpi Dios jadu'n ymina'ñ. Nañ jadu'n Moisés jaybejty jada tiy'ajt müid iich ajt ycixpi. Com yi' jáy ajcxy huidibi naaxjidziiztp, etz yi' ajcxy huidibi trigo yajpajc'ajtp, hue' ajcxy yjijp'ijxyp co padaangixy je moc tim huidibi ajcxy ti ndungüy.

11 Nañ jadu'n ñich ajcxy huidibi Jesús ytung tuunip, ti ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, e miich ajcxy oybi ti mbaatcixy ma Dios. ¿Nej ca' jadu'n y'oyity co nbaadyich meen etz jicxy picy müid ndungich ycixpi?

12 Pen jacjadyii Dios y'ayuccapxhuäcxi ti paatcixy meen etz jicxy picy ma miich ajcxy müid ytung ycixpi, ¿nej ca' jebi ñigi ñich nbaadyich meen etz jicxy picy müidich ndung ycixpi? Oy njamüdidyich je mic'ajt nej nja'ane'mgixy co xymöhuibych ajcxy meen etz jicxy picy müid ñich ndung ycixpi, per ca' jadu'n ti n'ane'mgixy. Jadu'n ñich tzaachypi nyajnajxich jim ma miich ajcxy, jaydëbi jäy ajcxy cöbijcixy Cristo agujc jotcuje ca' ti adzjipin.

13 Mnejhuüyb miich ajcxy co yi' huidibi ajcxy tumb ma Dios ytiyc, paatcixy ninigoobi caayin uucin. Nañ jadu'n yi' pin ajcxy huidibi iyujc yajhuindzigüyb Dios, paatip ajcxy je huindzigi'ñ tzüch.

14 Nañ jadu'n je Huindzin Jesucristo ane'my co huen yajcaaygixy yaj'uuccixy etz mooygixy yhuitt ytucx yi' ajcxy huidibi capxhuäcxcixp yi' y'ayuc ytiy'ajt.

15 ñich ca' ti nyajtuñich jada mic'ajt jada ane'min huidi nmüidich. Nañ jadu'n ca' jada ayuc nyajnjayüygixy, müid co ndzocy co pada'ñich tijaty ma miich ajcxy. Jacjotcuje co n'ögibich müid yuu, ca' ydi co n'ané'mibich caayin uucin ma miich ajcxy, e jadu'n tzöydu'n nbáadibych jadu'n nej cham naygömayijich, müid co ci'm nnayajcayijich müid ndungich.

16 Com ca' huaad naygömayijich co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Müid co Cristo xyajnbijcixy jada tung, paady ycixpi copicy ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Ayo'n nbadaamybich, pen ca' ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc.

17 Pen ngi'mdzöjcinich ycixpi ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc, njijp'ixypich ixypy co jäy ajcxy xymijuyipyich. Per ca' yjadu'nity. Hue' janchtiy je Huindzin Jesucristo xyajnbijcixy jada tung, e paady nduñich yi' ytung.

18 ¿Ti muju'ñ nbáadibich müid ndungich ycixpi? Nbáadibich jotcuje'ajtin co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc jadu'ñyi, ca' ymeefygyxyity. Ca' nyajtuñich je ane'min huidibi Cristo xymöyich müid caayin uucin ycixpi.

19 Ca' ji ni pin jäy mic'ajt müidity jaydëbi xy'ane'myijich. Oy ixypy ytimyñejity ti nnaybidägyijich müid ñich njot nhuinma'ñ jadu'n nej jihuüy tüg'öciy jäy ajcxy xy'ane'myich. Jadu'n nduñich jaydëbi jac mayjäy ajcxy nyajmibigipyich Cristo.

20 Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi' judíoäy, hue' naybidägyijich judíoäy, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Co ngapxhuäcxyich Cristo ma yi' judíoäy ajcxy huidibi cuydumybi yi' ajcxy ycötujcin etz ycostumbre, nañ jadu'n ñich nguyduñich yi' ajcxy ycötujcin, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Ooy yjanchity co ca' yi' judío ycötujcin etz ycostumbre xy'ane'myich.

21 Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi' ajcxy huidibi ca' yjudíoäyity, chi naybidägyijich jadu'n nej yi' ajcxy. Ca' nan nminaambich co ca' nguyduñich Dios ytiy'ajt. Hue' njatytmicyudumybi Cristo ycötujcin, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo.

22 Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi' ajcxy huidibi ca' tiydudägy ymibijcixy, chi naybidägyijich jadu'n nej yi' ajcxy, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Ma nidüg'öciy jäy ajcxy ma ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc, chi nbidägyich njot nhuinma'ñ nej yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity, jaydëbi nijëjity ajcxy nyajmibicyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt.

23 Jadu'n nduñich tüg'öciy müid Cristo y'ayuc ycixpi, je ayuc nej jëbi jäy ajcxy y'alma ñidzooocixy. Jadu'n nduñich, jaydëbi nbaadyich je jotcuje'ajtin etz oy'ajtin huidibi nbaatim nidüg'öciy co nmijpidaacim Cristo.

24 Mnejhuüygixy co jäy ajcxy ñayboïcquipxigixy co premio padaangixy, huin'it nidüg'öciy ajcxy ñaymic'ixigixy, per tügpajc huidi je premio patp. Nañ jadu'n miich ajcxy mijottigooyigix cuydungix Dios y'ayuc ytiy'ajt, jaydëbi Dios xymöoygixipy ajcxy tüg' premio.

25 Tüg'öciy pinjaty nayñi'ixiipy co ñay'ixquipxáanigixy ma iyihuijin, ooy ñayguend'ájtigixy mic, jigix jëbi ymadaaccixy co ganar'adaangixy premio huidibi ca' huinixi ajcxy mi'ijtcixy. Pero ñich ajcxy Dios y'ayuc capxhuäcy, yi' ñich ajcxy mijottigooyigixy nganar'adaangixyich huidibi ca' nimina ycixipy ytiyopy.

26 E jadu'n ñich ndung mijottigooyich, ca' yhuimbüzity agoodzity, jadu'n nejhuüy ngoxich e nipin ca' ypegyii.

27 Nnaychaachytumybi ngi'mninicxyich, jaydëbi ngi'mninicx ycapxymidooyich. Jadu'n nduñich co ti ngapxhuäcxyich Cristo ma je mayjäy ajcxy, ca'ydi nyajtigoyipyich nbremio huidibi Dios xymöhuambich.

10

Capxhuijin ma yi' pin ajcxy jac-huindzigüyb quipychech

1 Com ndzojypich co miich ajcxy migügtijc mnejhuüygixipy co ajt nmij'ap nmijteedy müid yhuidijty Moisés co Dios nidüg'öciy ajcxy cuend'ajttay, huinhuoy jecy'ajty müid tüg'joc.

E nañ jadu'n Dios yajnihuañ yajtzooocy nidüg'óciy ajcxy ma ymidzip co ajcxy yajnaxxy je tzaptz mejy cujc'amy.

² Co nidüg'óciy ajcxy panicxy je joc, e co ñidzooctay ajcxy nidüg'óciy ma je mejy, hue' nidüg'óciy ajcxy cóbijcy Moisés y'ane'min, e jadu'n nipaady nej jihuýy n'amugí ajcxy yñiibejty müid Moisés yxií.

³ Nañ jadu'n nidüg'óciy ajcxy caay jüicxy je maná huidibi Dios anajty yejcpy, choñ je' anajty tzajpjoty.

⁴ Etz nañ jadu'n y'uuc ajcxy nidüg'óciy je nii huidibi Dios anajty yejcpy, com y'uuc ajcxy je nii huidibi yajpidzim ma je tzaa. E je tzaa hue' je' anajty Cristo, e paady Cristo yümüid'ijtpy etz ypubejtpy ajcxy anajty nidüg'óciy.

⁵ Oy ajcxy Dios ooy yjapubejti, e ni may ajcxy ooy Dios yajjotma'ty, etz jahueen ajcxy yca'óctay jim miñtigíduum jecy'ajty, com ca' Dios jäygidacy je' ajcxy yhuinma'ñ.

⁶ Jadu'n nej je ayo'n yjajti müid ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty, je' ijxpejtíp ma #ch ajt, ca'ydi n'adzojim tijaty jibicpi, jadu'n nej je' anajty ajcxy adzojccix jibicpi.

⁷ Nañ jadu'n ca' yhuaadity ca' y'oyity co miich ajcxy m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech jadu'n nej nijëjity ajt nmij'ap nmijteedy tuñ jecy'ajty. Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Ixtactay je jäy ajcxy caaybi uucpi, e huin'it ajcxy ypidigy etz ytiygyixy iyiybi ejtzpi."

⁸ Nañ jadu'n ca' y'oyity co ndundigooyim müid töxyjäy ajcxy jadu'n nej nijëjity nmij'ap nmijteedy tuñ jecy'ajty, e iipx tugig mil ajcxy y'o'cy tüg xüibi.

⁹ Nañ ni ca' y'oyity co njot'ijxim nhuinma'ñ'ijxim #ch ajt nHuindzin Jesucristo, jadu'n nej ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy idiich jecy'ajty, e may ajcxy tza'ñchüdzi, e yti gooy ajcxy yjygy'ajtin.

¹⁰ Nañ ni ca' y'oyity co nnigapxim ni'ojüiyim Dios, jadu'n nej nijëjity ajcxy idiich jecy'ajty, e müid je' ycixpi Dios y'angel yaj'o'cy mayjäy ma yí' ajcxy.

¹¹ Tüg'óciy yi jadu'mbi ayo'n yjajti müid ajt nmij'ap nmijteedy, e jaybety yhui'my ma Dios ñecy, jigix n'ijxpejt'ajtim, e jadu'n tiy'ajt nbaatim, ca'ydi ndundigooyim müid Dios, #ch ajt pinjaty tzinaayb ma jadachambi xii jadachambi tiempo huidibi janch tim huingónip ma Dios yajcixa'ñ yajtigoya'ñ jada naaxhuiñybi.

¹² Com nmüid'ajtim je tiy'ajt nej nmij'ap nmijteedy ajcxy ytundigooy, paady ycixp pinjaty yci'mhuinma'ñ pidacp co ooy mic'ajt müidity ma ymbijcín, huen naygüend'adyii, ca'ydi ytundigoy etz ypocycáhuipy ma Dios.

¹³ Tüg'óciy tzaachypí ayo'n, jot'ijxin huinma'ñ'ijxin huidibi miich ajcxy mminajxyp myajnajxyp, nañ jadu'n jacjadyii mibijcpidic ajcxy minajxcixy yajnajxcixy. Per yajmij'ajtcix jot'amij'ajtcix Dios, com Dios ca' a'ixihuij co mjacminájxcixipy mjacyajnáxcixipy tzaachypí ayo'n anaxy huidibi ca' ajcxy mmimadäga'ñ. Co anajty tzaachypí ayo'n mminajxcixy myajnajxcixy mictägy, huin'it Dios xymöhuipy ajcxy huinma'ñ jadu'n nej jëbi mminaxtaygixy myajnaxtaygixy yi tzaachypí ayo'n.

¹⁴ Paady müich ajcxy migügtijc, huidibi ooy ndzocy njihuýyich, ixmajtzcixy ca' m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech.

¹⁵ Nyajmüidcapxy nyajmüidmüydacpy ajcxy jadayaabi ayuc, com nejhuüyich co miich ajcxy ooy oy huinma'ñ mmüidity. E jëbi ci'm mhuinmaaygixy pen tiy'ajt jada #ch n'ayuc, o pen ca'.

¹⁶ Ma je "Santa Cena" co nyajnajxim Dioscojuyip ma Dios müid je ügy, e n'uucim. Je' je' ñidiy'ajt'ajtpy co Cristo ti xyajtügümüjcm ajt njot nhuinma'ñ co yajcruudzpejtí etz ñi'py yteymy yojcy müid ajt nbocy ycixpi. Nañ jadu'n ma je "Santa Cena" co ndujchuácxim, e ngaayim je tzajcaagy, je' je' ñidiy'ajt'ajtpy co Cristo xyajtügümüjcm ajt njot nhuinma'ñ müid ñiniçx co ñaygiyejci ma ymidzip huen yajcruudzpedyí.

¹⁷ Oy ajt ooy njanimaayity, per nidüg'óciy #ch ajt ngaayim je tügpi "Santa Cena" tzajcaagy. Jada tzajcaagy tüg yí', paady ycixpi tügpiçy jäy #ch ajt, e jadu'n #ch ajt nipaady nej tügpi ninicx.

¹⁸ Oc-huinmaaygixy miich ajcxy yi Israel jäy ajcxy, co ajcxy tzützcixy je huidibi ajcxy yajhuindzigüyb Dios, chi ajcxy naydücmüjcgixy müid Dios ycixpi ma je Dios ojadajttac.

¹⁹ Ich nmína'ñich co yi tzaadzech ca' ti mic'ajt müidity, e nañ jadu'n yi tzüch huidibi yajhuindzigüyb tzaadzech ca' jac nigí oy'ajtin müidity, ca'ydi jac huidibi tzüch.

²⁰ Jadu'n nmína'ñich, co yi jäy ajcxy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios, co ajcxy yejccixy yhuindzigí'ñ, hue' ajcxy yajhuindzigüyb ca'oybi, e ca' Dios ajcxy yajhuindzigíy. E ca' ndzocych co miich ajcxy migügpigipy je ca'oybi.

²¹ Co miich ajcxy m'uuccixy je ügy ma je "Santa Cena", ca' huaad m'uuccixy je ügy huidibi ca'oybi ajcxy yhuindzigí'ñ'ajtipy. Etz co mgaaygixy je tzajcaagy ma je "Santa Cena", ca' huaad mgaaygixy je tzajcaagy huidibi ca'oybi yhuindzigí'ñ'ajtip.

²² ¿Nej tzoc yajjotma'tim yi Jesucristo? ¿Nej jacmic'ajt müid jada' #ch ajt, ca'ydi yi'?

Je tzojcin huidibi tüg mibijcpi huaad tuñ müd ymigüg

²³ Janch tiy'ajt nej jay yminaangixy co jëbi huaad nduñich huentüijity huidibi nijot'ajtpyich, per ca' tüg'óciy nmigügtijcich jäygidaaaccixy huidi ndumybich. Janch jadu'n jëbi huaad nduñich huentüijity huidibi nijot'ajtpyich, per huidibi ndumybich ca' tüg'óciy xypubetyich ma iich nmibijcjin.

²⁴ Ca' y'oyity nnijot'ajtim ngi'm'oy'ajtin. Oy co nbubejtim nbudigüiyim nmigügtijc.

²⁵ Jëbi ajcxy mdzüch huen ti tzüch huidibi yajtoocp ma je mercado. Ca' ajcxy myajtiihuipy ma je tzüch chooñ, ca'ydi jibic mnayjihuiyigixy.

²⁶ Com Dios y'ayuc jadu'n ymäna'ñ: "Je Huindzin Dios yi' nihuindzin'ajtp je naaxhuiñybi, etz ñihuindzin'ajttaayb tüg'óciy huidibi ji yajpatp."

²⁷ Pen jim pinjaty huidibi ca' ymiñicy, xyajnihuohuiy tüg caayin uucin ma yi' ytijc, e pen ti mhuinma'ñ mbidägy co nicxy mgaya'ñ ma yi' ytijc, oy co mgaayipy mdzüdzp huentüijity huidibi ajcxy xymooyb. E ca' mndiihuipy myajtiihuipy ma je tzüch chooñ, ca'ydi jac pinjaty jibic ñayjihuiyii müd huidibi ti mduñ.

²⁸ Per pen je jäy xyñimaayb: "Jada tzüch ti jäy yajhuindzigiy tzaadzech." Pues ca' mdzüdzp je tzüch, jigix ca' jibic ñayjihuihyb je migüg huidibi ti xyñimäy co je tzüch ti yajhuindzigiy tzaadzech.

²⁹ Hue' nimitydacypich je mmigüg huidibi jibic nayjihuihyb pen miich mdzu'chpyi tzüch huidibi tzaadzech yhuindzigi'ñ'ajtp. Ca' nimitydägyich nej miich ci'm mnayjihuiyii. Ca' yjecyity co nijëjity jäy xyñimähuihich: "¿Na'amy co xycapx'adujcich tijaty nigooob müd co huingbi jäy jibic ñayjihuiyii müd jëgixpi?"

³⁰ Pen nyajnajxypich Dioscojuyip müd tijaty ycixpi huidibi ngaaybich n'uucypich, ¿na'amy co xyñigapxa'ñich xyñi'oñhua'ñich co ti ngay ti n'ügyich tijaty?"

³¹ Paady ycixp huentüijity huidibi mdungixyp, pen mgaagixyp m'uuccixyp, o jac ti ga ti mdungixy, tungix tüg'óciy müd Dios y'oy'ajtin ymij'ajtin ycixpi.

³² Ca' mdungixipy tijaty huidibi yi judiojäy ajcxy müd huing ñayjihuiyii. Ca' mdungixipy tijaty huidibi yi griegojäy ajcxy müd huing nayjihuiyii. Etz ca' mdungixipy tijaty huidibi yi mibijcidjc ajcxy müd huing ñayjihuiyii.

³³ Tüg'óciy huidibi ndumybich, hue' nduñich jigix tüg'óciy jäy jäygidägipy huidibi ndumybich. Ca' ni ti nduñich nej jëbi iich ci'm nayjäygidägijich. Hue' nduñich müd jacjadyii jäy ajcxy y'oy'ajtin ycixpi, jaydëbi ajcxy y'alma ñüzögipy.

11

¹ Jadu'n ndzocyich co miich ajcxy mdunipy jadu'n nej nduñich. E iich tumbich jadu'n nej Cristo ytuuñ.

Nej huaad töxyjäydic ajcxy yjäy'ajtcixy co migügtijc naymüjcgixy

² Miich ajcxy migügtijc, ngapxpatypich miich ajcxy, com miich ajcxy xyjatytimyjämejtzpich, etz nañ mguydungixyp je ayuc je tiy'ajt huidibi iich miich ajcxy ti nyaj'ixpijccixy.

³ Per ndzojcyipich co mhuinjihuigixipy je tiy'ajt co Cristo nigohuajc'ajtpy nidüg nidüg yi mibijcpi yëydijcpi. E nañ nidüg nidüg yëydijc nigohuajc'ajty ajcxy ytöxyijc. E Dios nañ nigohuajc'ajtpy je Cristo.

⁴ Co tüg yëydijc cöjuuxy cöbe'ñ iihuäcxy capxhuäcxy je tiy'ajt huidibi Dios ti ymöyii, tüg je' tzo'ydu'ñ anajty naymöyii.

⁵ E co tüg töxyjäy cöjuxtüdy cöbe'ndüdy iihuäcxy capxhuäcxy je tiy'ajt huidibi Dios ti ymöyii, tüg je' anajty tzo'ydu'n ñaymöyii. Jadu'n je' nipaady nej jihuiy je' ycöme'pxity cödza'm.

⁶ Pen tüg töxyjäy ca' ñaygöbe'na'ñyii, jac'oy co huen yajcöme'pxy cödza'm. Per pen je töxyjäy cho'ydu'n jihuihuamby co ycöhuay yme'pxity, o co ycöme'pxity cödza'm, jac ñägi oy co ñaygöbe'niyb.

⁷ Je yëydijctijc ca' y'oyity co ajcxy ycohujc cöjuuxy cöbe'ñ m'idipy ma ajcxy Dios mibijctzoogixy o yaj'ixpijccixy Dios y'ayuc. Com je yëydijc jadu'n yi' nipaady nej Dios, e Dios yajcoj je yëydijc müd yi' y'oy'ajtin ycixpi. Per Dios yajcoj je töxyjäy müd je yëydijc y'oy'ajtin ycixpi.

⁸ Co Dios yajcoj je jayijpi yëydijc, ca' yajtuuñ je töxyjäy ycaachypajc. Hue' janchtiy co Dios yajcoj je jayijpi töxyjäy, je' yajtuuñ je ñiyëydijc tüg ycaachypajc.

⁹ Dios yajcoj je töxyjäy müd je yëydijc ycixpi. E ca' nan yajcoj je yëydijc müd je töxyjäy ycixpi.

¹⁰ Paady ycixp copicy co je töxyjäy ajcxy y'ijtcixy cöbe'ñ co Dios mibijctzoogixy o najtzcaxpiygixy Dios ytiy'ajt. Je' je' je' tiy'ajt co yajpaady ajcxy ane'my, nañ jadu'n yi' ángeles ajcxy yajpaatcixy ane'my.

¹¹ Per ca' ñejity, ñich ajt huidibi nmibijcim Cristo, ma ajt ndzinaayin je yëydijc ca' je' yajpaady naydüg, etz ni ca' je töxyjäy yajpaady naydüg, hue' ajcxy naymüddznäayigixyp.

¹² Com tiy'ajt jadu'n co Dios yajcojy je jayijpi töxyjäy müid je ñiyëydijc ycaachypajc. Etz tiy'ajt jadu'n co je töxyjäy ajcxy yajma'xung'ajtcixy je yëydijc ajcxy. Per Dios ti yaj'oyiydäy, e tüg'öciy jiiiby chondäy ma Dios.

¹³ Müich ajcxy ci'm ocminangix oc-huinmaaygix, pen oy jadu'n o pen ca' y'oyity jadu'n co tüg töxyjäy Dios mibijctzoy jaygöbe'ñ.

¹⁴ Jëbi tiy'ajt nbaatim huenma'amyity ya naaxhuiñ co je yëydijc huidibi ymüid ycöhuay yoñ ooy cho'ydu'n yecy.

¹⁵ E je töxyjäydijc ajcxy ooy ycömaypidzimigixy co ajcxy müidity ycöhuay yoñ. Com yi' je' huidi ycöbe'n'ajtip.

¹⁶ Pen jim pinjaty ca' mijotcuje'aty ñich n'ayuc, copicy nejhuñhuipy co ñich ajcxy etz nañ jadu'n tüg'öciy jäy huidibi ajcxy mijpidaaccixyp Dios ma tüg'öciy cajp, cuydungixy nej ti nyaj'ixpicich müich ajcxy, ca' pin jac huingbi costumbre müidity.

Pin tundigooyb "Santa Cenajoty"

¹⁷ Jada ayuc nyajnimähuaangixyp jadu'n nej mdungixy ma mnayyöymüjcgixy co Dios m'ojadajtcixy. Ca' ngapxpaadyich müich ajcxy, com jibic yhuimbizimy jadu'n nej mdungixy.

¹⁸ Jayijp nimähuaangixy co nijëjity migügtijc ti xyñimäyich co müich ajcxy mnaybijc-huäcxigixy co mnayyöymüjcgixy ma je nayyöymujctac. E ñich nmibijcpiyich ma ga ma co yjanchity nej je migügtijc ajcxy ymina'ñ.

¹⁹ Ca' yjecyity paady müich ajcxy mnaybijc-huäcxix müid ajcxy mjibic-huinma'ñ ycixpi, jaydëbi ñiguëxigixy pin je' janch tiydudägy cuydumb Dios yti'y'ajt.

²⁰ Co müich ajcxy mnayyöymüjcgixy ma je nayyöymujctac, jadu'n yhuimbizimy co ca' mguydungixy nej ypaduyi ñich ajt nHuindzin Jesucristo yti'y'ajt co mjatungixy je "Huindzin je' ySanta Cena".

²¹ Com co je hora paady ma yam mdungixy je "Huindzin je' ySanta Cena" nidüg nidüg müich ajcxy mgaaygixy abicyjaty, e ca' mdungixy cuendi yi jacjadyi migügtijc, paady nijëjity migügtijc ayuu y'ijtcixy, e nijëjity anaxy ycaaygixy y'uuccixy, lxti ymuuccigixy nijëjity.

²² ¿Nej ca' müich ajcxy müidity mjün mdijc ma jëbi mgaaygixy m'uuccixy? Jadu'n nej müich ajcxy mdungixy ca' mmij'ijxcixy ca' mijpidaaccixy je jäy ajcxy nidüg'öciy huidibi mijpidacp Dios. E nañ jadu'n myajtzo ydungixy yi ayooobi jäy huidibi ajcxy ca' ti müidity. ¿Huam ñich müich ajcxy nimähuiipy? ¿Nej jëbi ngömaaygixy müich ajcxy jadu'n nej mdungixy? Ca' huaad ngömaaygixy müich ajcxy co jadu'n m'idiitcixy.

Jadu'n nej njäymejtzim ajt nHuindzin Jesús ma yi "Santa Cena"

²³⁻²⁴ Com ñich ajt nHuindzin Jesucristo ci'm xyaj'ixpijcyich je tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpicich müich ajcxy, co je huin'it coodz co agojix ajcxy ciyejcy je nHuindzin Jesús, huin'it je' conigy je tzajcaagy, e co jayijp yajnajxy Dioscojuyip ma Dios, chi tujc-huäcxy je tzajcaagy, e moy nidüg nidüg ydiscipulos ajcxy. E co ajcxy moyday, chi nimay ajcxy: "Caaygix jada tzajcaagy. Jadu'n ñich jada nnimicx huidibi ngiyegaamybich ma yi o'cin müid müich ajcxy ycixpi. Jadu'n ñich ti nduñich, jadu'n jada müich ajcxy mdunipy jäymejtzig müid ñich ycixpi."

²⁵ Co ajcxy ycaaday, chi Jesús nañ jadu'n conigy je ügy copri'am, e yminañ: "Jada ügy je' jada je Dios y'ayuc jemybi huidibi Dios yajhui'my müid jäy ajcxy ycixpi, je huidibi ñich nni'py ñidiy'ajt'ajtpy. Naag'oc naag'oc m'uuccixy jada ügy tungixy jäymejtzig müid ñich ycixpi."

²⁶ Paady naag'oc naag'oc müich ajcxy mgaaygixy jada tzajcaagy, etz m'uuccixy jada ügy, myegipy ajcxy tiy'ajt jadu'n nej Cristo y'o'cy müid ajt nbocy ycixpi, lxti cooni anaajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuiñ.

Nej huaad ngaayim je "Santa Cena"

²⁷ Paady ycixp pinjaty müid ca'oyjot ca'oyhuinma'ñ caaygixy je tzajcaagy etz uuccixy je vino'ügy, huidibi ajt nHuindzin Jesús ñinixc'ajtpy etz ñi'py'ajtpy, hue' ajcxy ymidundigooygixy ajt nHuindzin Jesús ñaaxnicx etz yi' yñi'py.

²⁸ Paady ycixpi copicy nidüg nidüg mibijcpidijc jayijp yaj'oyihuipy yci'mjot yci'mhuinma'ñ, e huin'it jëbi cayipy je tzajcaagy etz ügipy je vino ma je "Santa Cena".

²⁹ Com pinjaty caayb je tzajcaagy etz ügy je vino ma je "Santa Cena", e ca' tuñ cuendi co je' je' ñich ajt nHuindzin Jesús ñinixc etz ñi'py, hue' je' ci'm ñaymidundigoyii, e Dios tzaachytunüib müid ypocy ycixpi.

³⁰ Paady ycixp may müich ajcxy myuumüidity mba'mmüidity, pumäy mnayjihuiyigixy. May müich ajcxy yuu ba'm xyaj'ayoogixy etz may ma müich ajcxy ti m'öccixy.

³¹ Co tɨyɔdudägy njot nhuinma'ñ nyaj'oyiymim ci'm, ca' ajt nHuindzin Jesucristo xychaachy-tuunim.

³² Co ajt nHuindzin Jesucristo xychaachytunim müid yuu ba'm, paady ycixpi jadu'n xy-chaachytuunim, jigix ca'ydi nidigooyim ajt n'alma yjugy'ajtin quipxyi müid je naaxhuiñjây ajcxy huidibi ca' ajcxy Dios tzigiygixy.

³³ Paady ycixpi müich ajcxy migügtijc co ajcxy mgaya'nip m'üga'nip je "Santa Cena" nay'ahuñjigixy miñ xyipy, e jadu'n mgäygyixipy amugi'.

³⁴ Pen jim pinjaty ma müich ajcxy ooy yuubögyii, jac'oy co ycaayipy y'ügipy ma yci'mdjic jacjayijp ma ca'ni ymiñ ma je nayyöymujctac. Jadu'n mdüingixipy, ca'ydi Dios xychaachy-tuungixy müid co ca' oy mduungixy je "Santa Cena". Yi jacjadyii ayuc huinma'ñ jim nyaj'oyiñhuidich co anajty nicxy ci'm n'ijxcixyich müich ajcxy.

12

Je mic'ajt huidibi Espiritu Santo yejcy ma nidüg nidüg mibijcpidijc

¹ Migügtijc ajcxy, ndzojcpich co müich ajcxy mnejhuñhuipy jadu'n nej je Espiritu Santo xymooyim mic'ajt.

² Müich ajcxy mnejhuñhuyb co jayijp'ajty co ca'ni anajty mmibijccixy Cristo, ooy anajty je ca'oybi xyajniidigooygixy xyajtüdigooygixy, co m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech huidibi ca' ymidoy ca' ycapxy.

³ Paady ycixpi ndzojcpich co müich ajcxy mnejhuñhuipy co pinjaty ymina'nipy: "i'Ca' oy jây yi Jesús!" je jây huidibi jadu'n minamb, ca' je' anajty yajcapxyii je Dios y'Espiritu. E pinjaty minamb: "i'Jesús iich ajt nHuindzin!" je' anajty yajcapxip je Espiritu Santo.

⁴ Dios yjihui'ñ ymic'ajt yejcpy ymic'ajt canaag nax, per tügpajc jëyi je Dios yjihui'ñ huidibi mic'ajt yejcp.

⁵ Ji yajpaady canaagnax Dios ytung, per tügpajc ajt nHuindzin Jesús huidibi xyajnbijcim nije' nije' tung.

⁶ Ji yajpaady canaagnax huinma'ñ nej jëbi ndunim Dios ytung. Per tügpajc Dios huidibi xymooyim nidüg nidüg je nhuinma'ñ nej huaad ndunim Dios ytung.

⁷ Dios yajniügëxygp ma nidüg nidüg mibijcpidijc je tiy'ajt co ajcxy müidity yi' yjihui'ñ ymic'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. Jadu'n Dios ytuñ müid tüg'öciy ymibijcpidijc y'oy'ajtin ycixpi.

⁸ Dios müid yjihui'ñ ymic'ajt ymooyb nijëjity mibijcpidijc ayuc huinma'ñ nej jëbi ajcxy yaj'ixpicy Dios y'ayuc. E nañ jadu'n Dios müid yjihui'ñ ymic'ajt möy nijëjity mibijcpidijc ixpijcin ma yi' ytiy'ajt, per tügpajc je Espiritu Santo huidibi mic'ajt yejcp.

⁹ E nañ jadu'n Dios müid yjihui'ñ ymic'ajt möy nijëjity jây mibijcin, per tügpajc je Espiritu Santo huidibi mic'ajt yejcpy. E nañ jadu'n jacnaagity möy mic'ajt jaydëbi yajtzögy pa'mjây.

¹⁰ E nañ jadu'n Dios müid yjihui'ñ ymic'ajt ymooyb nijëjity mibijcpidijc mic'ajt, jaydëbi mijhuinma'ñytungixy milagro tungixy. E jac nijëjity ymooyb mic'ajt, jaydëbi najtzcaxxiygixy Dios ytiy'ajt. E jac nijëjity Dios ymooyb ixpijcin etz huijy'ajtin, jaydëbi ijxcapjicixy je Espiritu huidibi ca' tiy'ajt müidity, etz nañ jadu'n ijxcapjicixy je Espiritu huidibi tiy'ajt müidip. E jac nijëjity Dios ymooyb je mic'ajt, jaydëbi capxcixy huingbi ayuc, etz nañ jadu'n jac nijëjity ymooyb je ixpijcin jaydëbi yajniügëjicixy je huingbi ayuc.

¹¹ Per tügpajc je Espiritu Santo huidibi ymooyb nije' nije' mibijcpidijc mic'ajt etz huinma'ñ. Ymooyb nidüg nidüg nej yi' tzoey.

Nidüg'öciy ajt nyajpaatim ma Cristo

¹² Cristo jadu'n yi' nej tüg ninicx, je ninicx ymüid canaag nax huidibi yu'exp. Oy canaag jamüidity huidibi yu'exp, per tügpajc ñinicx'aty.

¹³ Co nidüg nidüg iich ajt nnibejtim, chi iich ajt nyajpaatim nej tügpicy jây. Com Dios yjihui'ñ ymic'ajt tügpajc yajpaady ma nidüg'öciyi iich ajt njot nhuinma'ñ, ca' ñejity pen judíoajy ajt, o pen ca' ajt njudíoajyity; pen jây xytumbi'ajtim o pen ndunim ngi'mdung; hue' n'ijtim nej tügpicy jây. Dios xy'adigüiyim xyjöttigüiyim yi' yjihui'ñ ymic'ajt nidüg'öciy iich ajt, paady ycixpi tü'ciy nyajpaatim, com tü'ciy nmi'ijtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

¹⁴ Tügpi jây ñinicx müid canaagnax huidibi yu'exp, huidibi müidoob, huidibi ijxp.

¹⁵ Co ixipy je teczy jadu'n ymina'ñ: "Ca'p iich ngijity, paady ca' nyajpaadyich ma je ninicx." ¿Nej paady ycixpi ca' yajpaady ma ninicxin?

¹⁶ O co ixipy je tädzac ymina'ñ: "Ca'p nhuinity, paady ca' nyajpaadyich ma je ninicx." ¿Nej paady ycixpi ca' yajpaady ma ninicxin?

¹⁷ Co ixipy tüg'öciy je jây ñinicx y'oc-huin'aty, ¿ma ixipy müidity huidi müidooyb? O co ixipy tüg'öciy je jây ñinicx ytädzac'aty, ¿ma ixipy müidity huidibi jëbi müid tijaty xuugyii?

¹⁸ Dios ti pidaci jây ytecy yhuin y'ahuac etz jac tijaty ma tügpi ninicx jadu'n nej yi' tzojcy.

¹⁹ Pen huiindi'ajty ixipy ninicx'ajtp, ¿ti ninicx ixipy jada?

²⁰ Dios ti möy nidüg nidüg jäy yci' ytecy, yhuuin y'ahuac, yjijpput etz ytädzac, per tügpaic ñinix'aty.

²¹ Ca' huaad je huiin ixypiy nimäy je ci': "Ca' ñich miich nyajmayjaty." Nañ jadu'n ca' huaad ixypiy je cohuajc nimay je tecy: "Ca' ñich miich nyajmayjaty."

²² Tügpi ninix copicy ca'pxy tijaty müd. Huidijaty je ninix ymüid oy yjaquëxigü nej jihuüy ca' y'oy'ojadajntity, per copicy yi'.

²³ Jadu'n ñich ajt nñaj'ajtim. Muum ma ajt nninix ca' oy n'ijxim, paady nayxoJimmy, jigix jac'oy quëxigip. Nañ jadu'n muum ma ajt nninix huidi y'oymidzo'yduni, paady nyüdzim müid huit, jaydëbi oy quëxigity.

²⁴ Muum ma ajt nninix oy n'ijxim paady ca' nyüdzim müid huit. Jadu'n Dios yaj'oyüy ajt nninix, jigix ma ca' oy y'ijxity, nxoJimmy müid huit, jigix jëbi oy quëxigity.

²⁵ Jadu'n Dios yajcojy yaj'oyüy ajt nninix tú'ciy, jigix ca'ydí ñaychiptünigixy nije' nije' huidibi yücX ma ajt nninix. Tüg'óciy huidibi nmüid'ajtim ma ajt nninix naybubéjtügixp miñ xypiy.

²⁶ Pen pijcp muum ma je ninix, tüg'óciy je ninix jihuüy je pijcin. Pen muum ma ajt nninix ooy capxpaady y'ity, chi tüg'óciy je ninix jotcuje ñayjihuiyü.

²⁷ Miich ajcxy nidüg'óciy Cristo xyñinix'ajtcixyp, e nidüg nidüg miich ajcxy myajpatcixy ma Cristo ñinix. Jadu'n nidüg nidüg ñich ajt nipaady nej huidi yücX ma tüg ninix.

²⁸ Dios yajñibicjy nije' nije' mibijcpidijc, jigix ajcxy yajñicxip nidüg y'itung. Tim jayijp yajñibicjy je apóstol ajcxy huidibi je mijtung yajñicxip. E mimetz Dios yajñibicjy nijjëty mibijcpidijc huidibi najtzcaxiüy y' y'ayuc, je midugügpi Dios yajñibicjy nije' nije' je mibijcpidijc huidibi yaj'ixpijcp y' y'tiy'ajt. Dios yajñibicjy mibijcpidijc nijjëty huidibi mij huinma'ñ tumb. E Dios yajñibicjy mibijcpidijc nijjëty huidibi yajtzoocp pa'mjäy. E Dios yhuin'ijx huidibi pubejtp ymigügtijc. E Dios yhuin'ijx je mibijcpidijc huidibi ane'mip je ymigügtijc. E Dios yhuin'ijx je mibijcpidijc huidibi jadip nej capxip huingbi ayuc.

²⁹ Ca' nan nidüg'óciy mibijcpidijc huidibi Dios huin'ijxyp y'apóstol'ajtcixy. Nañ ni ca' nan nidüg'óciy ajcxy najtzcaxiügixy Dios y'ayuc. E nañ ni ca' nidüg'óciy y' ajcxy mijhuinma'ñytungixy.

³⁰ Ca' nan nidüg'óciy mibijcpidijc huidibi Dios huin'ijxip ymüid ajcxy mic'ajt cötujc yajtzoöjipy pa'mjäy. Nañ jadu'n ni ca' ajcxy nidüg'óciy jajtccxy nej yajñigüéjccixipy huingbi ayuc.

³¹ Pijctzoögix cixyot huinijot ma Dios je mic'ajt etz je huinma'ñ oybi. ñich miich ajcxy nyajñixihuipy tüg ni'aa tú'aa jac'oybi.

13

Je tzojcin je oyjäy'ajtin

¹ Co ixypiy ngapxyich tüg'óciy jäy ajcxy y'ayuc, etz nañ jadu'n ngapxyich ángeles ajcxy y'ayuc, e ca' ndzocyich ca' njihuüyich nmigügtijcich, jadu'n yhuimbizimiy ñich n'ayuc jadu'n nej tüg tambor o tüg platillo huidibi nigoob ooy ñe'my.

² E co ixypiy najtzcaxiüy Dios y'ayuc, etz co ixypiy njatyich tüg'óciy ixpijcin huidibi pinjaty nejhuüy etz huidibi pinjaty ca' nejhuüy, etz co ixypiy nmijpidägyich Dios ymic'ajt, ixti jëbi nyajpidägyich tüg cop, pen ca' ndzocyich njihuüyich nmigügtijcich, ca' ñich ti ndzoohuity.

³ E co ixypiy nmoydayich ayoobitijc tüg'óciy tijaty nmüidich, e nañ co ixypiy ngiyecyich nninix ma jäy ajcxy co huen nōctigoydäy, e ca' ndzocyich njihuüyich nmigügtijcich, ni ti oybi ca' nbada'ñich.

⁴ Yi jäy ajcxy huidibi ooy tzozy ooy jihuüy ymigügtijc, hue' ajcxy ooy mecxtujcin müidity, nañ ooy ajcxy yung naxy yjot yhuinma'ñ. Nañ ca' ajcxy ymigügtijc ti yajcohuindoyti, e nañ ca' ajcxy ñaygōmayii ci'm.

⁵ Yi mibijcpidijc huidibi ajcxy tzojcp jihuüy ymigügtijc, ca' ajcxy oyñinej ycapxcixy, ca' ajcxy yci'm tzojcin adzip tungixy, nañ ni ca' ajcxy yhuindzipity, nañ ni ca' ajcxy ymigügtijc mijotma'tcixy.

⁶ Yi mibijcpidijc huidibi ajcxy tzojcp jihuüy ymigügtijc ca' ajcxy yjotcuycity co pinjaty ytundgooy. Jotcuje ajcxy co pinjaty tudägy yjäy'ajtcixip.

⁷ Co naychojcin nayjihuiyim, huin'it yajtunim mecxtujcin, huin'it nmibijctayim huidijaty tiy'ajtip, huin'it nmibijctayim co tüg'óciy tijaty oy yhuimbizimipy, huin'it nmecxtujctayim tüg'óciy tzaachypi ayo'n.

⁸ Yi naychojcin nayjihuiyin ca' y' y'icixipy ytigoyipy ni mina. Minip je xii tiempo ma ca' y'ocya'ijxnipy y'ocya'jmidoonipy Dios ycapxy y'ayuc huidi jäy ajcxy ñajtzcaxiügixyp, nañ ni yca'yajtzoocy anajty ti diy'ajt.

⁹ Com ca' yca'pxity je ixpijcin huidibi ñich ajt nmüid'ajtim. Nañ jadu'n ca' yca'pxity je Dios y'ayuc huidibi ñich ajt nñajtzcaxiüyim.

¹⁰⁻¹¹ Per co anajty nmiid'ajtm ca'pxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi ycixipy ytigoyipy je ayuc huidibi nmiid'ajtm cham huidibi ca' yca'pxity. Co nmutz'ajtyich nbi'c'anäg'ajtyich, jadu'n anajty ngapxyich nmiydägyich n'iyi'yich nejtyin pi'c'anäcin. Per co oy nmij'anäc'iyi'ich, chi n'ixmajtznich je pi'c'anäg'atypi huinma'ñ.

¹² Nañ tim jadu'n nyajnaxim jadachambi xii tiempo ca' n'ixpxijctaayim, ca' nhuinjihuydaayim Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n nipaady nej jihuyi nay'a'ixnaxim ma tüg iix, huidibi ti chixni ti yjibiciyñi. Co anajty Jesús yhuimbity jadüg'oc, huin'it huadz nhuinjihuydaayim Dios y'ayuc ytiy'ajt, com naybadaanim müd Jesús ahuin ajjip. Jadachambi magama nhuinjihuyich. Per co naybadäybich müd Jesús, huin'it nhuinjihuydähuibich nej Dios y'ixpijcin müdity, tim jadu'n nej Dios nejhuuydäy nej ich n'ixpijcin nmiidity.

¹³ Nmibigaanim Cristo huinixii huinitiempo, ca' n'ixmadzaanim nmibijcin ni mina. Nañ njjip'ixim co oybi nbadaanim ma Dios huinixii huinitiempo. Nañ jadu'n nd-zojcim njihuyim migütyic huinixii huinitiempo. Hue' jac nigü copicyip co naychojcin nayjihuyim ca' ydi jac ti.

14

Co huingbi ayuc yajcapxy

¹ Naychójcigixy nayjihuyigixy miñ xyipy. Mijottigoogyixy nej mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt canaagnax. Yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi jac'oybi, yi' je' yejcpy mic'ajt jaydëbi mnajtzcapxyigixy Dios y'ayuc ytiy'ajt.

² Yi jäy ajcxy huidibi Dios ymic'ajt müd jaydëbi capxy huing ayuc, hue' ajcxy ymigapxyp Dios, e ca' nan jäy, com yi jäy ajcxy ca' nhuinjihuyigixy je' ajcxy y'ayuc huidibi capxp. Je Espíritu Santo yejcp je ayuc ma je huidibi capxp. Jadu'n nipaady nej jihuyi ameech je' ycapxy.

³ Pinjaty najtzcapxyib Dios ytiy'ajt, yi' ycapxhuäcxy Dios y'ayuc ma yi jäy ajcxy, jaydëbi yujpedipy ajcxy y'ixpijcin ma Dios y'ayuc, nañ jadu'n jaydëbi ajcxy yjotmicpigipy etz yjotcugiiygixipy.

⁴ Pinjaty capxp huing ayuc, hue' ci'm naybubedyi. Pinjaty najtzcapxyib Dios y'ayuc ma yci'm ayuc, hue' ypubejtyp tüg'óciy yi mibijcpidijc.

⁵ Huaad co ixypy nidüg'óciy miich ajcxy mgapxcixy huingbi ayuc. Per jac nigü oy co miich ajcxy mnajtzcapxyigixy Dios ytiy'ajt, ca' ydi co mgapxcixy huingbi ayuc. Pinjaty huidibi najtzcapxyib Dios y'ayuc, jac nigü oy tuñ, ca' ydi jac pinjaty huidibi capxy huingbi ayuc, pen ca' pinjaty capxticxipy je huingbi y'ayuc, jigix je mibijcpidijc jotcujc'ajtm pátcixip.

⁶ Migütyic ajcxy, co ixypy nnicxyich ma miich ajcxy, e ngapxyich ixypy huingbi ayuc, ¿ti oybi miich ajcxy mbadamyb ma ich? Pen ca' anajty ti pubejtm nduñich ma miich ajcxy, pen ca' nyajnejhuyigixy Dios ytiy'ajt jemybi, pen ca' nyaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt o pen ca' mnajtzcapxyich Dios y'ayuc, o pen ca' nyecyich ixpijcin.

⁷ Tzoc opidaacim tüg iixpejt ma je xüxy, jadu'n nej je flauti o je arpa. Pen ca' nmido'mbijcim je nota je tono nidüg nidüg, ca' nmido'mbijcim ti pieza ti xüxy yajxuxp o yajcoob.

⁸ Nañ jadu'n co soldados ajcxy chiptunaangixy, pen je trompeta ca' huadz yxüxy, ca' ni tüg soldado ñayñi'ixihua'ñyii ma je tzip ytuna'ñyii yjada'ñyii.

⁹ Nañ tim jadu'n müd miich ajcxy, pen mgapxcixyp huingbi ayuc huidibi ca' pin nhuinjihuyi, ¿nej yajnejhuyiipy ti miich anajty mgapxyp? Jadu'n je' anajty yhuimbizimni nej nigooob mdim'ixmiydaaccixy.

¹⁰ Janch co ji yajpaady canaagnax ayuc ya naaxhuiñ ac tigachjaty. Etz janch co nidüg nidüg jäy ayuc müdity e ci'm je' ajcxy nhuinjihuyigixy.

¹¹ Per pen ca' nhuinjihuyich je ayuc huidibi jäy xyajmigapxpich jadu'n ich yi' nyaj-naxyich nej agatz. O pen ca', yi' xyajnaxpich nej agatz.

¹² Paady miich ajcxy co ooy mnijot'ajtcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt canaagnax, yajtungix je mic'ajt huidibi pubedam yi mibijcpidijc, jigix yujpedipy ajcxy ymibijcin etz y'ixpijcin ma Dios y'ayuc.

¹³ Paady pinjaty jajtp nej capxp huingbi ayuc, copicy co Dios mibijctzohuipy co mic'ajt ymöhuiib, jaydëbi yajñguejy je ayuc huidibi ycapxamyb.

¹⁴ Pen nmibijctzooybich Dios müd huingbi ayuc, nmibijctzooybich müd ich n'espíritu, per ich nhuinma'ñ ca' ti jäyidaacin paady.

¹⁵ ¿Ti huaad ndunipyich? Pues copicy nmibijctzooyich n'ojadatyich Dios müd ich njihui'ñich, e nañ jadu'n nmibijctzooyich müd ich nhuinma'ñich. N'ibadaamyich ngapx-padaamyich Dios müd ich njihui'ñich etz müd ich nhuinma'ñich.

¹⁶ Com pen miich mhuin'igixyp mhuingapxtaaccixyp Dios miid yi' mjhui'ñ, je migüg huidibi amidoo'ijtp ca' je' huinjihuüy je huing ayuc huidibi mgapxyp, e ca' jébi ymina'nip "jadu'n jada, Amén." Com ca' yi' huinjihuüy ti yi' mgapxyp.

¹⁷ Ca' yjeyity co oyjaty ayuc ti myajtuñ co ti myajnaxy Dioscojuyip ma Dios, per yi' mmigüg huidibi ca' huinjihuüy miich m'ayuc ca' yi' ti jäygidaacin paady.

¹⁸ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co nigi njatyich nej ngápxibich huingbi ayuc, ca'ydi miich ajcxy nidüg'óciy.

¹⁹ Per co nyajpaadyich ma je mibijcpidijc ti ñayyöymújcigixy, jac'oy co ngapxyich migoox ayuc huidibi mibijcpidijc yhuinjihuüyigixyp, ca'ydi co ngápxibich majc mil huingbi ayuc huidibi ca' pin huinjihuüy.

²⁰ Migügtijc ajcxy, ca' ajcxy mmid'adipy mhuinma'ñ, jadu'n nej pi'ctijc yhuinma'ñ miidity. Ma yi' jibicpi huinma'ñ ymiñ naybidägi jadu'n nej ma'xungdijc huidibi ca' ti jibic huinma'ñ huinjihuüyigixy. Miid'adip miich ajcxy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej mij'anäctijc huidibi yhuinma'ñ ti ymejtzn ti yca'pxni.

²¹ Jaybety y'ity ma Dios ycötujcin necy ma Dios jadu'n ymina'ñ: "Nmigapxaamybich je may Israel jäy miid huingbi ayuc, e huingbi jäy najtzcaxihuamb iich n'ayuc ma yi' ajcxy, per ni jadu'n ajcxy xycatuna'ñich cuendi." Jadu'n je Huindzin Dios ymina'ñ.

²² Paady je' je Dios ymic'ajt huidibi yajcapxp huingbi ayuc, yejcp Dios ymic'ajt ijxpejt ma yi' jäy ajcxy huidibi ca' mibijccixy Dios. Per je Dios ymic'ajt huidibi jäy ymiid co najtzcaxiy Dios ytiy'ajt, yejcp ijxpejt ma yi' mibijcpidijc, ca' yecy ijxpejt ma yi' ajcxy huidibi ca' ymibijccixy.

²³ Ca' yjeyity jadu'n yjadip, co anajty ti ñayyöymújcigixy je mibijcpidijc, e nidüg'óciy anajty ajcxy ytiy'igixy capxp miid huingbi ayuc huidibi ca' pin huinjihuüy, chi ytiy'igixy ma ajcxy ñayyöymugyii nijëjity huidibi ca' ymibijccixy. ¿Ca' yi' ajcxy ymina'ngixyipy co je mibijcpidijc anajty ajcxy ti y'ahuimbijcixy loci?

²⁴ Pen nidüg'óciy je mibijcpidijc ma je nayyöymujctac najtzcaxiyigixy Dios ytiy'ajt miid yci'm ayuc, e co ytiy'igixy pinjaty huidibi ca' ymibicy, e co yi' midohuipy Dios y'ayuc yjihuihuamyb ypocy. E ci'm huinmayip nej anajty ti ytundigooy miid Dios co midohuipy co nidüg'óciy mibijcpidijc anajty najtzcaxiyigixy Dios y'ayuc.

²⁵ E Dios y'ayuc yajnejhuühüb nej anajty ameech ti ytundigooy jotjoty huinma'ñjoty. E chi jada' ycojxtinay'ihuühuipy, e ojadadipy Dios, e nañ jadu'n ymina'nip co janch Dios miich ajcxy xymid'ijtp.

Tungixy tüg'óciy miid tudäg'ajt etz yajxon

²⁶ Migügtijc ajcxy, ¿ti huaad mdüngixipy? Co mnayyöymújcigixipy, nijëjity miich ajcxy mhuin'ixipy tüg salmo, tüg ayuc huidibi yaj'ixpigamyb, tüg tiy'ajt huidibi Dios ti xyajnejhuüyigixy, etz capxp huingbi ayuc, etz capxticixy nej yhuimbizimyb je huingbi ayuc. Tüg'óciy jadu'n tungix, jaydëbi ajcxy jäygidägiy etz yujcpedipy ajcxy ymibijcin huidibi ti ñayyöymújcigixy.

²⁷ Pinjaty capxamb ma je naymujctac miid huingbi ayuc, huen capxy metz o tugüg jäy je'yi, e huindüg padüg huen capxcixy, ca' y'animayity. E pinjaty capxticxamb je' je' yajnguejip nej yhuimbizimyb je ayuc tiibi capxcixy.

²⁸ Pen ca' yajpaady ma je nayyöymujctac tüg jäy huidibi capxticixy je huingbi ayuc, jac'oy co ca' ni ti yajcapxipy miid huingbi ayuc, jac'oy co migapxip Dios jotjoty huinma'ñjoty, e ca' capxip mayjäjoty.

²⁹ Nañ jadu'n mayjäjoty jébi metz o tugüg jäy najtzcaxihuip Dios ytiy'ajt, e yi' jacjadyii mibijcpidijc huidibi amido'ijtp, jébi ajcxy huinmay pen janch Dios je' ytiy'ajt huidibi ajcxy ti najtzcaxiy, o pen ca' je' Dios tiy'ajt'adyii.

³⁰ Pen jim mayjäjoty jadüg jäy Dios yajnejhuüyij nej ycapxip, nej tiy'ajt najtzcaxihuipy, huen je jäy y'amonipy huidibi anajty jayjip ti ytiy'igixy najtzcaxiyi Dios y'ayuc ytiy'ajt.

³¹ Jébi miich ajcxy nidüg'óciy mnajtzcaxiyigixy Dios ytiy'ajt huindüg padüg, jaydëbi tüg'óciy je mibijcpidijc ixiyccixy Dios ytiy'ajt, e nañ jadu'n jébi nidüg'óciy yjotmicpijccixy.

³² Copicy co yi' ajcxy huidibi najtzcaxiyb Dios ytiy'ajt, huen ajcxy nay'ané'migix ci'm, e huen capxcixy mina y'ahuuaatzciy.

³³ Dios ca' xyajmidzocim nicx nhuinma'ñyidigooyim, Dios chojcpy co servicio ndunim agujc jotujc.

³⁴ Jadu'n nidüg'óciy mibijcpidijc ma canaag cajp ymina'ngixy co ca' huaad töxyjäydijc ycapxcixy serviciojoty, com Dios ti capx'aducy co ajcxy ca' ycapxipy serviciojoty. Copicy co je yëydijc ajcxy ane'mip je servicio, e ca' töxyjäydijc ajcxy huaad ane'ngixy je servicio, com jadu'n Dios ycötujcin ymina'ñ.

³⁵ Pen ñejhuñhuambyb ajcxy töxyjäydijc ti ayuc ti tiy'ajt, jëbi ajcxy ñiyëydijc amidoogixy co anajty ajcxy yhuimbijtcixni ma ytijc, com tzo'ydu'n yejcp töxyjäydijc ajcxy co ycapxcixy servicijoty.

³⁶ Miich ajcxy hue' mdzachnaybidáacigixy nej jihuüy miich ajcxy jayijp tim nejhuiyigixy Dios y'ayuc, ca'ydí jac pin. Miich ajcxy mnyabidáacigixy jadu'n nej jihuüy jimyi jadu'n yajcapxhuácxxy Dios y'ayuc, ca' yjacmaajity.

³⁷ Pen jim pinjaty ma miich ajcxy huídibi naybidaacip nejjihuüy Dios ti ymöyii mic'ajt nej jëbi najtzcapxihuipy Dios ytíy'ajt, o ti yhuinma'ñymöyii je Espíritu Santo tijaty tiy'ajt, hue' copicy nañ jadu'n yñejhuñhuipy co je ayuc huídibi ñich miich ajcxy nyajnijayñyib, Dios jada y'ane' min ycötujcin.

³⁸ Pinjaty jim ma miich ajcxy huídibi ca' mijpidäga'ñ etz ni ca' cöbiga'ñ je ayuc tiy'ajt huídibi Dios ti xyaj'ane'myich, Dios ca' cöbiga'ñ yijadu'mbi jäy.

³⁹ Com ñich jada ayuc nyaj'ixpijpcich, paady cham nimaaybich nmigügtijcich, co huen najtzogiyigixy nej mnajtzcapxihyigixy Dios ytíy'ajt, e nañ jadu'n ca' mgapx'adújcixixy yí' ajcxy huídibi capxamb huingbi ayuc.

⁴⁰ Hue' janchtiy tüg'óciy tungixy yajxon, etz müid tudägy'ajt, ca' oyñinej mdúngixipy.

15

Co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy

¹ Jadügnax, migügtijc ajcxy, ndzojcpich co miich ajcxy mjäyméjtcixixy je Jesucristo y'ayuc ytíy'ajt huídibi ti ngapxhuácxxyich ma miich ajcxy. Je' je' je ayuc tiy'ajt huídibi miich ajcxy ti mgöbijccixy etz huídí ajcxy tudägy mibijccixyp.

² Jëbi ajcxy m'alma ñidzögipy, pen mguydummyb ajcxy ñich n'ayuc huídibi ngapx-huácxypich, e pen ca' anajty ti mmibijccixy.

³ Ti ngapxnaxyich ma miich ajcxy je ayuc huídibi Dios jayijp ti xymöyich, etz ti nyajnimaaaygixy huídibi jaccopicyip co Cristo y'o'cy müid ajt nbocy ycixpi, jadu'n nej Dios y'ayuc ymina'ñ huídibi jaybety ijtp ma yí' ñecy.

⁴ Chi ajcxy yajnaxtigüy Jesús, e codugüg xii yí' yjugypijcy jadüg'oc jadu'n nej Dios y'ayuc ymina'ñ huídibi jaybety ijtp.

⁵ E co je Cristo yjugypijcy, chi ñayguëxici jayijp ma Pedro, e jac'axam ñayguëxici ma yí' jacjadyii ni majmetzpi apóstol ajcxy.

⁶ Jahueeni xii tiempo yjacnicxy co je Cristo oy ñayguëxigyii nañ jadu'n ma migox nimigo'pxnaxy mibijcpidijc tügpi tiempo. E may yijadu'mbi mibijcpidijc jacjugy'ajtni chambaad, etz naagity ajcxy ti y'ó'ccixni.

⁷ Jahueeni xii tiempo yjacnicxy co Cristo ñayguëxici ma Jacobo, etz nañ jadu'n ma nidüg'óciy yí' y'apóstol ajcxy.

⁸ Jac tim axam ñayguëxici je Cristo nañ jadu'n ma ñich. Jacjayijp Jesús huin'ixy yí' jacjadyii apóstol ajcxy, etz jac'axam ñich xyhuin'ixxyich. Jadu'n ñich nipaady nej tüg jäy huídibi ooy ti ñinajxni je tiempo co ti yma'xung'aty.

⁹ Jaccapxpaady yí' jacjadyii Jesús y'apóstol ajcxy ca'ydí ñich. Nañ jadu'n ni ca' ñich xypaady co jäy ajcxy xytijibich Jesús y'apóstol, müid co ooy ti n'ixhuidityich ti nbahuidityich Dios yjáy ajcxy.

¹⁰ ñich nje'ajtpich nej nje'atyich müid co Dios may'ajt müid ñich tuñ. Je mijmay'ajt je mij'oy'ajt huídibi Dios ti tuñ müid ñich, ca' ñaadiğı'aty, ti y'oybidzimyb. Niği mictägy ti nduñich ma Dios ytung, ca'ydí jacpinjaty. Ca' nan co ñich ndzachmadägyich ma Dios ytung. Hue' Dios oy xymüid'ityich, etz ooy may'ajt tuñ müid ñich.

¹¹ Paady pen ti miich ajcxy mbaady Dios ytíy'ajt ma ñich, o ma yí' jacjadyii apóstol ajcxy, ca' ñejity. Je' je' je Cristo y'ayuc huídibi ñich ajcxy ngapxhuácxypich, e nañ Cristo yí' y'ayuc tiibi mmibijccixy.

Co öcpi ajcxy yjugypigipy ajcxy jadüg'oc

¹² Per pen ñich ajcxy ayuc ngapxhuácxpich co je Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, ¿na'amy co nijëjity miich ajcxy minaaangixy co yí' jäy ajcxy tiibi y'o'ccixy ca' ajcxy yjugypigaangixy jadüg'oc?

¹³ Pues pen janch ca' yjugypigaangixy tiibi y'o'cy, nañ jadu'n ni Cristo ca' ycajyugypijcy jadüg'oc.

¹⁴ Co ixypy yjanchity co Cristo ca' yjugypijcy, nañ tim jadu'n je ayuc huídibi ngapx-huácxypich ca' ti mic'ajt ixypy müidity. E nañ jadu'n miich ajcxy mmibijcin ca' ixypy chobaady.

¹⁵ Pen tiy'ajt ixypy co je öcpi ca' yjugypigaangixy, huin'it je Dios y'ayuc huídibi ngapx-huácxpich ixypy yhuimbizimyb anii. Com ngapxhuácxpich co Dios yajjugypijcy Cristo co

y'o'cy, paady pen tiy'ajt ixyipy co pinjaty tiibi y'o'ccixy ca' yjugypijcy. Nañ jadu'n ixyipy ca' ytiy'ajity co Dios yjugypijcy Cristo.

¹⁶ Pen je öcpidijc ajcxy ca' jugypijccixy etz ca' ajcxy yjugypigaangixy jadüg'oc, nañ jadu'n ni je Cristo ca' ycajugypijcy jadüg'oc co y'o'cy.

¹⁷ Co je Cristo ca' ycajugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, chi miich ajcxy mmibijcin ixyipy ca' choobaady. E ca' miich ixyipy ajcxy Dios mbocy xyhuinmecxi.

¹⁸ E pen janch tiy'ajt ixyipy co je Cristo ca' ycajugypijcy, huin'it je mibijcpidijc tiibi y'o'ccixy tigoyaangixy y'alma.

¹⁹ Pen janch tiy'ajt ixyipy co mmibijcin Cristo jëyi ma jadachambi tzinaayin ya naaxhuiñ, ca' jac ni ti ixyipy njijp'ijxim co n'o'cim. Jadu'n iich ajt nipaady nej locijây, e jây ajcxy nigî xyñixiicim xyajxiicim, ca'ydi jac ni pin.

²⁰ Per janch co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, je Cristo yi' je' je jayijp jây huidibi jugypijc jadüg'oc. Co je Cristo yjugypijcy, chi ñicxy jadüg'oc ma Dios yajpaady, e nañ jadu'n miid yi' ycixpi mayjây yjugypiga'ñ ajcxy co anajty ti y'öccixy, e yñicxaangixy ma Dios yajpaady.

²¹ Com miid tüg jây, je Adán, chondacy yi o'cin ya naaxhuiñ. Nañ tim jadu'n miid tüg jây, je Cristo, chondacy je jugypijcin co jây y'o'ccixy.

²² Miid jada ycixpi co Adán ytundigooy oga'n, paady nidüg'öciy jây patcixy yi o'cin. Miid jada ycixpi co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, paady nidüg'öciy jây ajcxy yjugypigaangixy jadüg'oc co anajty ti y'öccixy.

²³ Nidüg nidüg jây yjugypiga'ñ jadüg'oc jadu'n nej anajty ñigueegiyii. Cristo ti yjayijp'aty co yjugypijcy. Tüg'öciy yi jacjadyii jây ajcxy huidibi mjinxcpejtcixp Cristo, yi' ajcxy jugypigamb jadüg'oc co anajty Cristo yhuimbity ya naaxhuiñ.

²⁴ Co anajty je Cristo yhuimbity ya naaxhuiñ, chi ycixipy ytigoyipy je naaxhuiñybi. Cristo yajtigoyamyb tüg'öciy naaxhuiñjây y'ane'min, tüg'öciy naaxhuiñjây ycötujcin, etz tüg'öciy naaxhuiñjây ymic'ajt. Jesucristo ypijctähuaanip tüg'öciy naaxhuiñjây ajcxy y'ane'min, e pidactähuiy ma Dios y'ane'min, e Dios Teedy je' je'ajttähuiñ.

²⁵ E tim copicy co je Cristo y'ane'mdähuaamyb tüg'öciy, ixti cooni Dios anajty ti mimadactây tüg'öciy Cristo ymidzip, e ti pidactây anajty ma Cristo y'ane'min.

²⁶ Jesús yajcixamyb yajtigoyamyb jac'axam je o'cin, ca' ni pin yjac'öcniipy.

²⁷ Com Dios ymimadactähuiy tüg'öciy je Cristo ymidzip, e pidactähuiy ma je Cristo y'ane'min. Per co Dios y'ayuc huidibi jaybety ijtp ymina'ñ co je Cristo ti mimadactây tüg'öciy, ca' nan hue' je' yajhuinjihuñy co Cristo ti mimadägy Dios. Com Dios yi' je' huidibi ti mimadactây, e ti pidactây ma Cristo y'ane'min.

²⁸ Co anajty Dios mimadactây tüg'öciy pinjaty etz tijaty huidibi mic'ajt miid, e co anajty pidactây ma je Cristo y'ane'min, chi je Dios y'ung ypidactähuiy yi' y'ane'min ma Dios Teedy, etz ane'my yhuima'ñ ma Dios Teedy, je huidibi anajty ti mimadactây. Jadu'n Jesucristo tuna'ñ, jigix jëbi Dios miid'ajttây tüg'öciy mic'ajt etz ane'm'ajt.

²⁹ Pen ca' yjadu'nity, zna'amy co mdzachnñbejtcixy co öcpi tzachcodinaangixy? Co ixyipy ca' pin yjugypiga'ñ jadüg'oc co anajty ti y'o'cy, zna'amy co jây ñiibejtcixy miid öcpi ycixpi?

³⁰ ¿E ti ycixpi co iich ajcxy nyajpatcixy ayo'nduum jabom jabom?

³¹ Migügtijc ajcxy, janch janch iich miich ajcxy nimaangixy co ooy njäygidägyich miich ajcxy. Miid co mmibijccixy je nHuindzin Jesucristo, paady ycixpi iich miich ajcxy nimaangixy co jabom jabom nyajpaadyich öcjijp'am.

³² Minaambich jadu'n co ooy nhuindinäy njijptinäyich nmidzip ya Efeso. Tim jadu'n nipaady nej jibic iyujc ahua'n iyujc nhuindinäy njijptinäyich. Pen ca' yjanchity co yi öcpi ajcxy yjugypigipy jadüg'oc, naadig'ajtp ixyipy co iich ayo'n jabom jabom nhuindinäy njijptinäyich. Nig oy co ixyipy nyajtüyöyim jadu'n nej ayuc y'ityin: "Tzoc caayim uucim, agujc'ajtm joteujc'ajtm, com jabom huixtic njuy'ajtin ycixaanim miid yi o'cin."

³³ Ca' mnayyéjicixy co pinjaty xyhuin'ingixipy. Jadu'n yjadipy nej y'ayuc y'ityin: "Yi migügtijc ajcxy huidibi jibicjot jibic-huinma'ñ miid, yajtigooyb ajcxy je oyjot oyhuinma'ñ."

³⁴ Ixmajtcix jibicjot jibic-huinma'ñ etz tzinaangix tudägy ca' mbocytungixy. Nijëjity miich ajcxy ca' mnejhuñyigixy Dios ytiy'ajt. Jadu'n nmina'ñich, jigix ajcxy mdzo'ydu'n mjihuñyigixipy.

Nej ajcxy yi ögypiy jugypigipy ajcxy jadüg'oc

³⁵ Ycadimjegyity co nijëjity miich ajcxy xy'amidohuiipyich: "¿Ma mic'ajt patcixipy je o'cpi ajcxy co jëbi yjugypijccixy jadüg'oc? ¿Huidibi ninicx ajcxy ymi'idamyb?"

³⁶ Ca' miich ajcxy ti mhujhuñyigixy. Ca' mnejhuñyigixy co je moc'tim huidibi mniipcixyp ca' ymuxa'ñ ixti cooni anajty jayijp ti ypüch.

³⁷ Ca' miich ajcxy mniipcixy je mocquipy. Hue' miich ajcxy mniipcixyp je timmoc o jacjadyii huingbi tim.

³⁸ E co je t̄im ymuxe, chi Dios m̄oy je ñin̄icx, tim jadu'n nej Dios jayjip ti huinmay ti tzocy. E Dios nije' nije' je t̄im m̄oy je ñin̄icx tigachjaty.

³⁹ Canaagnax nin̄icx yajpaady ya naaxhuiñ, ca' ajcxy yt̄ugnaxity. Tigach yi jāy ajcxy m̄idity ñin̄icx, tigachjaty iyujc ajcxy m̄idity ñin̄icx, nañ tigachjaty joon ajcxy m̄idity ñin̄icx, e nañ jadu'n tigachjaty acx ajcxy m̄idity ñin̄icx.

⁴⁰ Yi tzajpjoty tzinaayb ajcxy tigachjaty m̄idity ñin̄icx, nañ jadu'n huidibi ajcxy tzinaayb naaxhuiñ tigachjaty m̄idity ñin̄icx. Yi tzajpjoty tzinaayb ajcxy ñin̄icx m̄id tigachjaty y'oy'ajtin, ca'ydi jadu'n nej yi naaxhuiñ tzinaayb ajcxy y'oy'ajtin.

⁴¹ Yi xii yt̄icxin yjajin ca' ñaybadyii m̄id po' yt̄icxin yjajin, nañ tim jadu'n je po' yt̄icxin yjajin ca' ñaybadyii m̄id madza' yt̄icxin yjajin. Etz nije' nije' madza' m̄idity yt̄icxin ca' ñaybadyii m̄id jacjadyii madza' yt̄icxin yjajin.

⁴² Nañ tim jadu'n yjada'ñ m̄id yi jāy ajcxy tiibi y'o'ccixy co ajcxy yjugypijccixy jadūg'oc. Jāy ajcxy yajnaxtigiy je ōcpi naaxn̄icx huidibi yhuindigooyipy, e yjugypigipy jadūg'oc m̄id tūg ñin̄icx jemybi huidibi ca' yhuindigoya'ñ nimina.

⁴³ Je ōcpi ñaaxn̄icx co ñaaxtigiy, ca' ti oy'ajtin m̄idity, e co yjugypijcni jadūg'oc ym̄id y'oy'ajtin. Je ōcpi ñaaxn̄icx co ñaxtigiy, ca' ti mic'ajt m̄idity e chi yjugypijcni mic'ajt m̄id.

⁴⁴ Co je ōcpi ñaaxtigiy, hue' yjugypijcni, m̄id jemybi nin̄icx ca'p yaj'ixy. Pen ji yajpaady nin̄icx huidibi Dios ti yajcojy m̄id naax, nañ tim jadu'n ji yajpaady nin̄icx huidibi Dios yajcojy m̄id yjihui'ñ ymic'ajt ca'p yaj'ixy.

⁴⁵ Jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma jadu'n ym̄ina'ñ: "Je jayjip Adán ym̄id anajty jugy'ajtin." Je axambi Adán (je' je' je Cristo) je' tūg espíritu huidibi jugy'ajt yejcp.

⁴⁶ Je huidibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt m̄id ca' je' yjayjip'ajty, je' jayjip'ajt huidi Dios yajcoj m̄id naax; jac'axam je' huidibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt m̄id, je' je' je Cristo.

⁴⁷ Je jayjipi jāy huidibi Dios yaj'oyiy, hue' je' yaj'oyiy m̄id naax (e yajpaady ya naaxhuiñ). Je mimetzpi jāy huidibi Dios yaj'oyiy, ñch ajt nHuindzin Jesucristo, hue' je' chooñ tzajpjoty.

⁴⁸ Je jāy ajcxy huidibi tzinaayb ya naaxhuiñ, yi' ajcxy ñin̄icx tú'ciy ñaybadyii m̄id Adán ñin̄icx huidibi Dios yaj'oyiy m̄id naax. Yi jāy ajcxy huidibi tzinaayb tzajpjoty, hue' ajcxy ñin̄icx tú'ciy ñaybada'ñiyii m̄id je Cristo ñin̄icx huidibi tzinaayb tzajpjoty.

⁴⁹ Jadu'n nej ñch ajt, tūgnax nguëx̄icim m̄id Adán huidibi Dios yaj'oyiy m̄id naax. Nañ tim jadu'n tūgnax nguëx̄igaanim m̄id je Cristo huidibi tzinaayb tzajpjoty.

⁵⁰ Migūgtijc ajcxy, hue' nm̄imāhuaangixy co je nin̄icx huidibi m̄id yxixy etz yñi'py ca' y' y'ida'ñ ma Dios y'ane'my. Je nin̄icx huidibi cixamb tigoyamb ca' pada'ñ it lugar ma yi ñin̄icx ajcxy ity huidibi ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ.

⁵¹ Tungix cuendi jada ayuc, nyaj'ixpigaamybich miich ajcxy tūg tiy'ajt huidibi ca' pin huinjihuiy. Ca' nan nidūg'ōciy ñch ajt n'ōgaanim, per nidūg'ōciy ñch ajt Dios nnin̄icx xyajtagdzaanim.

⁵² Co anajty Dios yajxūxy yi' ytrompeta, je huidibi anajty cogixiyñip, chi cixipy je naaxhuiñybi. Chi Dios xyajtagdzaanim ajt nnin̄icx tim tzojcyi, tim tūg jaxigiy tūg huinm̄ipxy. Dios yajxūxamyb yi' ytrompeta, e je jāy tiibi ajcxy y'ōccixy jugypigip ajcxy jadūg'oc, e ni ca mina ajcxy y'ōccixipy. E ñch ajt huidibi jacjugy'ajtni Dios ñch ajt xyajtagdzaanim nnin̄icx.

⁵³ Com ñch ajt nnin̄icx huidibi ōgam, huidibi huen tigoyamb, copicy ytagdzip, e nm̄id'adaanim nin̄icx huidibi ca' ōga'ñ ca' yhuindigoya'ñ.

⁵⁴ Co anajty ytagjzim ajt nnin̄icx huidibi cixamb huindigoyamb, nm̄id'ajtim anajty jemybi nin̄icx huidibi ca' ycixa'ñ yhuindigoya'ñ nimina. Co anajty ytagjzim ajt nnin̄icx huidibi ōgam, e nm̄id'ajtim jemybi nin̄icx huidibi ca' y'ōga'ñ, huin'it cuydunipy Dios y'ayuc huidibi jaybety ijtp huidibi jadu'n yminamb: "Co anajty ajt nHuindzin Dios mimadāgy yi o'cin, huin'it cōdigooyñip je o'cin (ca' jacpin y'oc'o'cnip).

⁵⁵ ¿Ma yi o'cin ocjacpada'ñ mic'ajt co tity xy'ocjactzaachytunaanim? ¿Ma yi o'cin ocjacpada'ñ mic'ajt co tity xy'ocmimadāgaanim?"

⁵⁶ M̄id co ti ndundigooyim, paady ycixp o'cin nbaatim. M̄id co ca' ti nguydundaayim Dios ycōtujcin, paady ycixp o'cin nbaatim.

⁵⁷ Per nyajnajxim Dioscojuyip ma Dios co mijmay'ajt ti tuuñ m̄id ñch ajt ycixpi, e ti nm̄imadaacim yi o'cin co ajt nHuindzin Jesucristo y'o'cy m̄id ajt nbocy ycixpi.

⁵⁸ Paady ycixp, miich ajcxy migūgtijc huidibi ooy ndzocy njihuiyich tiydudāgy mmibijccix, ca' m'ixtigihuāccixy ma mmibijcin, ca' m'ixmajtzcixy yi mmibijcin, ca' ajcxy mjetmetzcixyigixy. Tungix jabom jabom ma Dios ytung agujc jotcujc, com mnejhuuyigixyp co ca' ñaadig'aty ajcxy mdung ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung.

¹ Jadu'n nej ymiñ yi meeñ huidibi miich ajcxy myajmujccixyp müid je mibijcpidijc ycixpi huidibi jim Jerusalén. Cuydungix je tiy'ajt huidibi ti nyaj'ané'ngixyich yi mibijcpidijc huidibi canaagpicy yajpatp jim Galacia.

² Naag naag domingo, je jayijpi xii ma je semana y'ixtigy nidüg nidüg miich ajcxy mbidägr abicy hueeni pi'cmeen, jadu'n nej anajty ii ti mbaatcixy. Je pi'cmeen huidibi anajty ti myajmujccixy mgüend'ajtccixipy ooy, jigix co ich jim njädiip ma miich ajcxy, ca' ycopicyity meen myajmujccixipy.

³ E co anajty jim nmechich ma miich ajcxy, miich ajcxy myajmujccixy nijëjity migügtijc huidibi nicxip jim Jerusalén. E ich nguexipyich jada migügtijc jim Jerusalén müid tüg necy etz müid je meen huidibi anajty miich ajcxy ti myajmujccixy, jaydëbi yajcidiñhuip je mibijcpidijc jim Jerusalén.

⁴ E pen ooy ytimycopicyity co ich nañ jadu'n nnicxibich jim Jerusalén, jëbi ajcxy ñicxy müid ich.

Pablo huinmay co nicxa'n Macedonia

⁵ Co anajty ndübicyich nnicxaambich ma miich ajcxy, jayijp naxihua'ñich Macedonia naaxjot, com copicy jim Macedonia naxihua'ñich.

⁶ Ca' jecyity co nicxy nhui'myich ma miich ajcxy jecy jecy. Ca' yjecyity co nyajnaxipyich tüg'óciy je tichyopj tiempo müid miich ajcxy. Co anajty ndzooñich jadüg'oc ma miich ajcxy, nnicxyich anajty muumjaty, miich ajcxy xytüjijphuohuñich ma ich anajty nnicxa'ñich.

⁷ Ca' nan tzojccixy n'ida'ñich müid miich ajcxy, hue' jatyity huäcxibaambich ma miich ajcxy jecy jecy, pen ich ajt nHuindzin Jesús jadu'n tzojcp.

⁸ Per njac-huäcxibaambich ya Efeso ixti cooni Pentecostés xii anajty ti ñajxtäy.

⁹ Com nmüidich it lugar ya ma jëbi ngapxhuäxyich Cristo y'ayuc, e mayjäy huidibi mijpidacp ich n'ayuc, nañ jadu'n mayjäy ya ooy midzip'aty Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt.

¹⁰ Co Timoteo anajty yjädy ma miich ajcxy, tungixy may'ajt mgöbjccixipy agujc jotcuic ca' ti mhuinmaaygixy, com Timoteo tumb ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung tim jadu'n nej ich nduñich.

¹¹ Paady ycixp ca' huaad miich ajcxy Timoteo mga'oy'ixipy etz mdüjijphuohuñipy, jaydëbi ca' ti jotmay müid'adipy etz yjactüyöyip agujc jotcuic, e ymedzipy ya Efeso ma nyajpaadyich. Com njijp'ijxypich co Timoteo xyñijädibich quipxy müid jacjadyii mibijcpidijc.

¹² Jadu'n nej yjajti müid ajt nmigüg Apolos. May'ajt nbjctzoohuich ma Apolos co yi' müidnicxip nijëjity jacjadyii migügtijc huidibi nicxamb ma miich ajcxy. Per ca' yi' yjotcuicity co ñicxip jadachambi tiempo. Hue' janchtiy jacjiini yñicxipy, pen yaj'ahuätzciyb anajty.

Capxpoocxin huidibi cijxnip je necy

¹³ Ni'ixi m'idipy ajcxy ma mmibijcin. Naygüend'ajtigix ma mmibijcin. Tiydudägy ajcxy mmibigipy, ca' m'ixtigihuaäcixy ma mmibijcin. Naybidäacigix huinmic jotmic ma mhuinma'ñ. Mic m'idipy ajcxy ma mmibijcin.

¹⁴ Tüg'óciy tijaty ajcxy mdungixy, tungixp müid tzojcin jihuiyin etz oyyäy'ajtin.

¹⁵ Migügtijc ajcxy, mnejhuñyb jadu'n nej Estéfanas müid yjugymigüg ti mibijccixy Jesucristo y'ayuc. Yi' je' jayijp ajcxy mibijcp jim Acaya, e ti yhuinma'ñypidaaccixy co ypubedamyb ajcxy yi' mibijcpidijc.

¹⁶ May'ajt nbjctzooybich ma miich ajcxy co myajmij'ajtcixipy Estéfanas, etz jac pinjaty huidibi pubejtp je mibijcpidijc etz huidibi ajcxy tumb Dios ytung.

¹⁷ Ooy njotcüjidyich co Estéfanas, Fortunato, etz Acaico ti ymiñ ma ich ajcxy ya Efeso. Yi' ajcxy xymüid'ijtpich, com ca' anajty y'oyiy nej nmüid'idipyich miich ajcxy.

¹⁸ E yi' ajcxy ti ooy xyajjotcugyich, e nañ jadu'n miich ajcxy ti mjotcugyigixy co yi' ajcxy ymiñ ma ich. Paady ycixp copicy co miich ajcxy myajmij'adip yi' ajcxy etz jacjadyii tim jadu'n nej yi' ajcxy.

¹⁹ Yi' mibijcpidijc huidibi canaagpicy ya Asia naaxjot yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy. Aquila etz Priscila etz yi' mibijcpidijc huidibi ajcxy yömujcip ma Aquila ytiç yquejxp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo yxi.

²⁰ Tüg'óciy je mibijcpidijc huidibi ya Efeso yquejxp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy. Naygapxpoocxigixy miich ajcxy xic xon.

²¹ Ich, Pablo, njaaybich müid ngi'ngi' ngi'mletra jada capxpoocxin huidibi nguejxypich ma miich ajcxy.

²² Pen jim pinjaty ca' mijpidägy ich ajt nHuindzin Jesucristo, huen Dios yajtigooyip ajcxy y'alma. ¡Maranata! Huen tzojc yminipy ajt nHuindzin Jesucristo.

²³ Huen ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt may'ajt tunipy müid miich ajcxy etz xyconuucxip ajcxy.

²⁴Ndzojcyꝑich nꝓihuꝓyꝑich mꝓich aꝓcy nidꝓg'óꝓy huꝓdibꝓ yaꝓꝓaady ma Jesucristo. Jadu'n
jada. Amén.

2 CORINTIOS

Yi Mimetz Necy Huidibi San Pablo Yajnigiejx Je Mibijcpidijc Jim Corinto

¹ Ich Pablo, Dios jadu'n ti tzocy, paady ycixpi Jesucristo ti xyajniñbicyich co ngapx-huäcxibich yi' y'ayuc. Ich müid ajt nmigüg Timoteo nguejxypich jada necy ma je mibijcpidijc jim Corinto. Nañ jadu'n nguejxypich jada necy ma tüg'óciy je mibijcpidijc majaty je cajp huidibi yajpatp jim Acaya ñaaxjot.

² Huen Dios Teedy etz ich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid miich ajcxy etz xyajjotcugiygixip.

Nej Pablo yajty y'ayoy

³ Tzoc yajnajxim Dioscojuyip ma Dios, je nHuindzin Jesucristo yTeedy, je Dios Teedy huidibi ajt xypa'ayoohuim, je Dios huidibi yejcp jotcujc'ajtin.

⁴ Dios xyajjotcugiyim co nminajxim nyajnajxim tzaachypi ayo'n jigix jébi nyajjotcugiyim jacpinjaty huidibi minajxp yajnajxp tzaachypi ayo'n. Tim jadu'n nej ich ajcxy ti nbaady jotcujc'ajtin ma Dios, nañ tim jadu'n yi' ajcxy pada'n jotcujc'ajtin ma Dios huidibi minajxp yajnajxp tzaachypi ayo'n.

⁵ Com tim jadu'n nej ich ajt nminajxim nyajnajxim tzaachypi ayo'n müid Cristo ycixpi, nañ tim jadu'n müid Cristo ycixpi nbaatim jotcujc'ajtin.

⁶ Paady ycixpi ich ajcxy nminajxcixy nyajnajxcixy tzaachypi ayo'n, jaydëbi miich ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz nañ jadu'n ypaadip ajcxy m'alma ñüdzocin. Dios yejcpy jotcujc'ajtin ma miich ajcxy, jaydëbi miich ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz nañ jadu'n ñüdzögip ajcxy yi' m'alma. E co ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz ajcxy m'alma ñüdzocin, chi jébi miich ajcxy mmimadägip etz nmecxtugip tzaachypi ayo'n, tim jadu'n nej ich ajcxy nmimadägip etz nmecxtüjccixich tzaachypi ayo'n.

⁷ Jotcujc nayjihuiyijich müid miich ajcxy ycixpi, com njjip'ijxpic co mmadägipy ajcxy ma mmibijcin. Com nejhuiybich co miich ajcxy nminajxyp myajnajxyp tzaachypi, tim jadu'n nej ich ajcxy nminajxcixy nyajnajxcixy tzaachypi. E nañ jadu'n Dios yejcpy jotcujc'ajtin ma miich ajcxy, tim jadu'n nej yecy jotcujc'ajtin ma ich ajcxy.

⁸ Migütjic ajcxy, ich ajcxy ndzojcpich co miich ajcxy mnejhuñhuip jadu'n nej canaag-nax tzaachypi ayo'n ti nminaxyich ti nyajnaxyich jim Asia naaxjot. Jayin jahueeni ti ngamimadäga'ñich. Ca' anajty njjip'ixyich co nbidzimipyich juugy ma je jimbi it lugar.

⁹ Jadu'n ich ajcxy nnayjihuiyüi nej jäy ajcxy huidibi yajpatcixp o'cjjip'am. Jadu'n ti njatyich, jigix jébi n'ixpicyich nej ich huaad nigü Dios nyajmij'atyich, je Dios huidibi yajjugypigip yi' jäy ajcxy tiibi y'óccixy. E ca' nan ngi'm mic'ajt nmijpidaacpyich.

¹⁰⁻¹¹ Ti ich ajcxy Dios xyñihua'ñ xycohua'ñ, e xyjacnihua'naamb xyjaccohua'naambich ajcxy ma yi' jäy ajcxy huidibi xyaj'ogaambich ajcxy. E co miich ajcxy xypubejtyich, copicy co jacmibjctzoogix Dios müid ich ycixpi. Njjip'ijxypich co Dios yi' xyjatyimy xyñihua'naambich xycohua'naambich. E pen mayjäy Dios mibijctzoogix müid ich ycixpi, nañ jadu'n yajnajxcixyipy ajcxy jäygidaacin ma Dios müid je may'ajt oy'ajt ycixpi huidibi Dios ytumyb müid ich ajcxy.

Ti Pablo co yhuäcxijpy, ca' chojc nixcy jim Corinto

¹² Jotcujc nayjihuiyijich müid jada ycixpi com nejhuiybich co ti ndzinäyich müid tudägy'ajtin etz müid oyjot oyhuinma'ñ müid yi' mayjäy ajcxy canaag agajp etz jactnigi ma miich ajcxy. Dios müid may'ajtin oy'ajtin ti xypubetyich co tudägy ti ndzinäyich, e ca' nguyduñich ngi'mjot ngi'mhuinma'ñich ma ndzinäyinch.

¹³ Ich miich ajcxy nyajnijayiyb je ayuc ty'ajt huidibi miich ajcxy jébi mgapxcixy etz mhuinjihuigyixy. E nañ jadu'n njjip'ijxypich co miich ajcxy mhuinjihuñhuipy ich n'ayuc tüg'óciy.

¹⁴ Jadu'n nej miich ajcxy cham cujc-huäcxy mhuinjihuigyixy ich n'ayuc ndiy'ajt. Jacjiini co anajty je xi' je tiempo ymiñ co ajt nHuindzin Jesús y'ane'ma'ñ ya naaxhuiñ, chi miich ajcxy jotcujc mnayjihuihuñyb müid ich ycixpi. E nañ tim jadu'n nej ich ajcxy jotcujc nayjihuihuñyb müid miich ajcxy ycixpi.

¹⁵ Com nejhuiybich co miich ajcxy xychojcpich xyjihuiybich, paady ycixpi nhuinma'ñ nbidägyich co nixcy n'ixaangixy miich ajcxy jadüg'oc, e jadu'n nyajjotcugihuaangixich miich ajcxy mejtz'oc.

¹⁶ Jadu'n nhuinma'ñ ti nbidägyich co nnicxa'ñich Macedonia. Per jayjip nnaxa'ñich ma miich ajcxy mgajp. E co anajty ndzooñich Macedonia, jadüg'oc nnicxa'ñich ma miich ajcxy. E jadu'n jébi miich ajcxy xytüjijphuohuihuñybich co anajty nnicyich jim Judea.

¹⁷ ¿Nej mdijy, co ñich aametz jotmetz nduñich co ca' ti nñicxyich ma miich ajcxy nej anajty ti nmına'ñich? ¿Nej mdijy, nhuinma'ñ mïdïdyich jadu'n nej naaxhuifnyjäy huidibi minamb co ñicxa'ñ, e chi ca' ñicxni?

¹⁸ Per Dios jëbi tiy'ajt yegipy co je ayuc tibi nyajnimaaigyxy, nguydunipyich yi'. Fich n'ayuc janch yi'.

¹⁹ Fich mïd Silvano etz Timoteo ngapxhuäcxicyich Cristo Jesús y'ayuc, je Dios y'ung. E Cristo Jesús y'ayuc janch yi', ycuudumybe' y'ayuc, tudägy je' ycapxy.

²⁰ Tüg'öciy je ayuc huidibi Dios yejc jecy'ajty mïd ñich ajt ycixpi, hue' Cristo Jesús cuydundaayb. Paady co ngapxpaatim n'ojadajtm Dios, chi nmınaanim. "Amén, jadu'n jada," com Cristo Jesús ti cuydundäy Dios y'ayuc.

²¹ Com je' je' Dios huidibi xyajmibijcim Cristo, e Dios huidibi xyajmïd'ijtm Cristo. Jadu'n Dios ytuñ mïd ñich ajcxy etz nañ jadu'n mïd miich ajcxy. Je' je' Dios huidibi xyajnbijcim etz xpyidaacim tügijp ma yi' ytung.

²² Dios ti pidägy ma ajt ntot nhuinma'ñ je tiy'ajt co nyajpaatim ma Cristo Jesús. Co Dios xy'adigüiyim xyjottigüiyim yi' yjihui'ñ ymic'ajt, chi tiy'ajt yecy co nyajpaatim ma Cristo Jesús.

²³ Dios jëbi tiy'ajt yegipy co mïd tudägy ntot nhuinma'ñ nmydacyich co ca' jadüg'oc nñicxyñich ma miich ajcxy mic'amy, jadu'n nej anajty nhuinma'ñ ti nbidägyich, mïd co ca' ndzoczyich nicxy n'ojcixy huin jipp.

²⁴ Ca' nñicxa'ñich mic'amy ma miich ajcxy, com ca' adzip nyajmibigaangixy miich ajcxy huidibi copicy ajcxy mmibigipy. Miich ajcxy tiydudägy ti mmibijccixy. Jëyi co nbubedaangixy jaydëbi ajcxy nigï jotcujc'ajt mmïd'adipy ma ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtm.

2

¹ Paady ycixpi jadu'n nhuinma'ñ ti nbidägyich co ca' nñicxa'ñich mic'amy jadüg'oc ma miich ajcxy, mïd co miich ajcxy nyajtajipy nyajmayipy co ngapxhuijyich mïd ajcxy mbocy ycixpi.

² Com pen ñich miich anajty ajcxy nyajtajpy nyajmaayb, ¿pin jada' ñich xyajjotcugihuibich? Pues miich ajcxy huidibi tajp mayb, miich ajcxy xyajjotcugihuibich.

³ Paady ycixpi ti nnijaynyigyxy jadu'n co ca' nñicxa'ñich mic'amy ma miich ajcxy, com ca' jadu'n ndzoczyich co ñich miich ajcxy nyajtajipy nyajmayipy. Jac'oy co ñich miich ajcxy nyajjotcugihuiipy. Com nejhuiybich co ñich jotcujc nayjihuiyijich mïd miich ajcxy ycixpi. Nañ jadu'n miich ajcxy jotcujc mnyajihuihuuyb co mnejhuhuiipy co ti njotcugihuibich mïd miich ajcxy ycixpi.

⁴ Co ti njayich je necy huidibi ti nguexyich ma miich ajcxy, ooy mij jotmay ti njihuiyich, ixti nyaaxich. Per ca' nan paady ycixpi ti njaayich je necy co nyajtajaangixy nyajmayaangixy. Hue' janchtiy ti njaayich je necy jaydëbi mnejhuyigyxy co mijcajee ndzocjccixy njihuiyigyxy.

Meeexin ma je pin anajty jibicpi ti tuñ

⁵ Per pen jim ma miich ajcxy pinjaty ti yecy tajin mayim co ti ytundigooy, pues ca' nan ñich tügpajc tajin mayim jihuiybich. Nañ jadu'n miich ajcxy nidüg'öciy mjihuiyigyxy tajin mayin. Jadu'n nmına'ñich co huenjaty tajin mayin miich ajcxy mjihuiyigyxy, jigix ca' anaxy ajcxy nyajtajip nyajmayip.

⁶ Yajhuäcxijp je tzaachypi huidibi miich ajcxy mooyb je migüg huidibi ti ytundigooy. Ti mïd jadu'ñi.

⁷ Jadu'n tzocy cham co miich ajcxy meecx je migüg jadu'n nej ti ytundigooy, etz nañ jadu'n ajcxy myajjotcugihuiipy. Ca' yjecyity co je migüg anaxy oy jihuihuip tajin mayin.

⁸ Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich ma miich ajcxy co myajnigüexigipy ajcxy co mdzocy mjihuiy ajcxy je migüg huidibi ti ytundigooy.

⁹ Fich miich ajcxy ti nijayiy jayhuin mïd je migüg ycixpi huidibi ti ytundigooy, jigix jëbi nnejhuyyich, pen mguydumybe' miich ajcxy ñich n'ayuc, o pen ca' mguydungixy.

¹⁰ Jadachambi co pinjaty ti ytundigooy ma miich ajcxy, e miich ajcxy mhuinmecxi yi' ypocy, nañ jadu'n nhuinmeecxip ñich yi' nej ytundigooy. Com ñich co nhuinmeecxyich tüg nmigügich nej ti ytundigooy, jadu'n nduñich mïd miich ajcxy ycixpi, com Cristo y'ijxyp ñejhuyyib tüg'öciy tijaty nduunim.

¹¹ Jadu'n nhuinmeecxim nmigüg ypocy, jigix Satanás, je mujcu', ca' xymimadaacim. Nejhuuyim yaxxon nej Satanás mañ'ajt mïdity.

Pablo ca'p anajty jotcujc'aty jim Troas

¹² Co nja'tyich ma je cajp huidibi xijip Troas, chi ngapxhuäcxa'ñich anajty Cristo y'ayuc ytiy'ajt, etz mij ooy tigiydac nбатыich, nej jëbi nduñich ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung.

¹³ Per ca' anajty jotcujc nayjihuiyijich. Com ca' nminaybatich je ñich ajt nmigüg Tito jim Troas. Paady ycixp ngapxycixyich mïd je mibijcpidijc ajcxy jim Troas, e nñicxyich jim Macedonia ñaaxjot.

Madaacim ma Cristo

¹⁴ Nyajnajxypich jäygidaacin ma Dios co müid Jesucristo ymic'ajt jatytimy nmimadacypich jabom jabom tüg'óciy huidibi xymidzip'ajtpich ma tüg'óciy naax cajp. Nañ jadu'n Jesucristo ti xymóyich yi' y'ayuc huidibi ngapxhuácxypich ma tüg'óciy naax cajp. Je mayjäy ma canaag cajp ooy jäygidaaccixy Cristo y'ayuc. Co ngapxhuácxich Jesucristo y'ayuc xi ya, jadu'n nipaady nej tüg xuucin huidibi ooy oy xuugy, e y'abojy xi ya.

¹⁵ Co ngapxhuácxich Cristo y'ayuc ma yi mayjäy huidibi padamb ajcxy y'alma nüdzocin ooy Dios jäygidägy. E ñañ jadu'n Dios ooy jäygidägy co ngapxhuácxich Cristo y'ayuc ma yi jäy ajcxy huidibi ajcxy y'alma tigoyaamb. Jadu'n üch ajcxy ndung nipaady nej jihuüy nbomjócxich jabom jabom ma Dios yhuinduu müid Cristo ycixpi.

¹⁶ Pinjaty mijpidacp Cristo y'ayuc ma yi mayjäy huidibi ngapxhuácxypich, hue' je' y'alma nüdzögamb. E pinjaty ca' mijpidägy Cristo y'ayuc, hue' je' y'alma tigoyaamb. Ooy chachchipity chachmijhuinma'ñity üch ajcxy ndung.

¹⁷ Ca' üch ajcxy nduñ jadu'n nej jacnaagity ajcxy huidibi Dios y'ayuc mihuidijtip meeñgixy. Cixyot huinjot üch jäy nyaj'ixpicixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Com Dios ti xyajñibicyich co yi' y'ayuc ngapxhuácxich. Müid co nyajpaatim ma Cristo, paady ycixp nduunim jadu'n nej jihuüy nyajpaatim jabom jabom ma Dios yhuinduu.

3*Je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi Dios xymooyim*

¹ Co jadu'n nmına'ñich ¿nej m'ixcixy nej jihuüy huinjemy nyajtzondäga'ñich ayuc co ndzachnaymayáanigixyich ci'm? ¿Nej mdzojccix co ajcxy nyaj'ixipy tüg tiy'ajt necy co nduñich ma Dios ytung? o ¿Nbijctzohuipich tüg tiy'ajt necy ma müich ajcxy, jadu'n nej nijëjity jäy ytungixy?

² Ca' üch ajcxy ndiy'ajt necy ycopicyity. Com jëbi yi mayjäy ajcxy tiy'ajt pigipy ma müich ajcxy mdzinaayin mjyug'ajtin co tudägy ti nyaj'ixpicyich müich ajcxy Dios ytiy'ajt. Jadu'n müich ajcxy nipaady nej üch ajcxy ndiy'ajt necy yjaayity ma üch ajcxy njot nhuinma'ñ. E jadu'n jäy ajcxy ijxcabipy etz huinjihuüipy.

³ Cristo ci'm ti pidägy yi' ytiy'ajt ma müich ajcxy mjot mhuinma'ñ müid je ayuc huidibi ti ngapxhuácxich ma müich ajcxy. Jadu'n müich ajcxy nipaady nej tüg tiy'ajt necy huidibi Cristo ti jaay. E huidibi üch müich ajcxy ti nyaj'ixcixy ti nyajñimaaygixy. Müich ajcxy ca' jadu'n ocpaatni nej tüg tiy'ajt necy huidibi jäy ti jay müid tinta. Nañ jadu'n ni ca' yjëjity je tiy'ajt huidibi cojayip ma tüg tzaadzech. Hue' müich ajcxy janch nipaady nej tiy'ajt necy huidibi je Dios jugypi yjihui'ñ ymic'ajt ti jaay ma jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

⁴ Nejhuiybich tiydudägy co janch tiy'ajt nej nmına'ñich co Cristo ti xyajñibicyich jada tung müid Dios ycixpi.

⁵ Ca'p üch ajcxy jëbi ci'm madägy ma Dios ytung. Tüg'óciy mic'ajt etz tiy'ajt jüby nbáatcixyich ma Dios, huidibi müid jëbi ndúungixich yi' ytung.

⁶ Dios ti xymóoygixyich mic'ajt co ndunipyich ajcxy ma yi' ytung. Dios ti pidägy ma üch ajt jemybi ayuc tiy'ajt, huidibi müid xy'ane'mim. Jada jemybi ayuc tiy'ajt je Espiritu Santo pidaacp ma ajt njot nhuinma'ñ. E ca' je' yjadu'ñity nej je ayuc tiy'ajt huidibi Moisés yjayhui'm jecy'ajty. Müid je Moisés y'ayuc huidibi jaybety ijtp, Dios xymooyim je o'cin. Müid je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo vejcpy, Dios xymooyim jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina.

⁷⁻⁸ Je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm hue' jaybejty oga'n ma tüg tzaa. E je huin'it tiempo ooy Moisés anajty yhuinüyijp mic'adixy müid Dios y'oy'ajtin. E je Israel jäy ajcxy ni ca'p je' anajty huaad y'ixcixy Moisés yhuinüyijp, co anajty ooy mic'adixy. E jada Dios y'oy'ajtin huidibi Moisés ymüid, ca' jecy y'ijty. Hue' je' tigooyñip anajty oñydägy'amy. Per pen Dios yaj'ixip anajty yi' y'oy'ajtin co Moisés moy je jäy ajcxy je Dios ycötujcin huidibi ane'm yi o'cin, nigi mi'idipy Dios y'oy'ajtin je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo xymooyim.

⁹ Pen mij anajty oy'ajtin müidity je cötujcin huidibi tuuñ co y'ane'my ma üch ajt nbocy n'o'cin. Nigi mij'oy'ajtin müidity Dios y'ayuc ytiy'ajt je jemybi huidibi minaamb co Dios jëbi xyaj'ahuimbijtim tudägy.

¹⁰ Jëbi nmınaanim co je jécyp cötujcin y'oy'ajtin ca' yi' ytimyitijty co nyajquipyihuaanim müid je jac'oybi oy'ajtin huidibi Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi ymüid.

¹¹ Com pen ymüid oy'ajtin je cötujcin huidibi ymic'ajt ca' y'ida'ñ huinixi huin'tiempo, nigi oy'ajtin müidity Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

¹² Müid co nijp'ixim je oy'ajtin huidibi Dios xymóhuaanim müid je jemybi y'ayuc, paady ycixp ngapxhuácxim Dios y'ayuc huinmic jotmic.

¹³ Ca' jadu'n nduunim nej Moisés id'ich jecy'ajty co anajty müdity yhuifnyijp huingobe'n'iy, jigix ca'ydi Israel jäy ajcxy icy nej je' anajty ytigoy je Dios y'oy'ajtin huidibi anajty quëx'icp ma je' yhuifnyijp'm.

¹⁴ Per yi Israel jäy jecy'ajty ca' ajcxy yajxon huinjihuüy ti anajty Dios ytumyb müd Moisés, ixti chambaadni yi Israel jäy ajcxy ca' yajxon huinjihuüyigixy co ajcxy capxcixy je ayuc huidibi Moisés yjayhui'm. Jadu'n nipaady nejihuüy Moisés chambaadni y'ityni huingobe'n'iy. Co ajcxy mibigipy je Cristo, huin'it ajcxy huinjihuüipy, e jadu'n je' paadipy nej jihuüy Moisés ti ñayhuingobe'ndüdyi. Co yi Israel jäy ajcxy mibijccixipy Cristo, e ijax ajcxy Dios y'oy'ajtin, huin'itni ajcxy huinjihuüipy Dios y'ayuc yti'y'ajt je jécyp.

¹⁵ Ixti chambaadni co yi Israel jäy ajcxy capxcixy je migooxpi libro huidibi Moisés yjayhui'm, ca' ajcxy huinjihuüiyi yajxon Dios y'ayuc, jadu'n nipaady nej ajcxy yhuinma'n ymädity.

¹⁶ Pinjaty jothuimbijtp, e mibicy #ch ajt nHuindzin Jesucristo, oy'nyip yi' yhuinma'n, e yhuinjihuüipy Dios yti'y'ajt.

¹⁷ Je Huindzin Jesucristo, yi' je' Dios yjihui'n ymic'ajt ymäid. E ma Dios yjihui'n ymic'ajt yajpaady, Dios yi' yi jadu'mbi jäy ajcxy yajnihuätzictutp ma yi Dios ycötujcin je jécyp.

¹⁸ Paady ycixp tüg'óciy #ch ajt jadu'n nipaady nej tüg'ijx ma nni'ijxim ajt nHuindzin Jesucristo y'oy'ajtin. Com ca' jadu'n patni nej jihuüy n'ijtim huingobe'n'iy. E nañ jadu'n #ch ajt njacyujcejtim n'oy'ajtin, jaydëbi nguipxyjatyt#yim müd Cristo. Com jabom jabom #ch ajt nigi nbaatim n'oy'ajtin ma Cristo. Jada je' huidibi je Dios yjihui'n ymic'ajt ytumyb ma ajt njot nhuinma'n. E #ch ajt nHuindzin Jesucristo ti pidägy Dios yjihui'n ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'n.

4

¹ Com Dios ti xypa'ayooyich, e ti xyajni bic'yich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc yti'y'ajt jemybi, paady ycixp ca' njotmetzc'yich.

² Per ooy ti njijpcodij#yigixyich ti njijpcogapx#yigixyich yi jäy ajcxy y'ayuc huidibi ajcxy ytungixyp etz ycapxcixy ayüch ameech, etz huidibi oymidzöyduuni. Ca' #ch ajcxy ti nduñich müd jibic-huinma'n. Nañ jadu'n ni ca' nyajtigäjtzcixich Dios y'ayuc. Hue' janchtiy ngapxpich ajcxy huidibi janchip. Jadu'n nyaj'ixp#ccixyich yi jäy ajcxy, jaydëbi ajcxy jotcuc ñayjihuiyigixy ma Dios yhuinduu.

³ Yi jäy ajcxy huidibi nyuxy y'alma ytigoyaangixy ca'oydactuuby, ca' ajcxy huinjihuüy Dios y'ayuc oybi nej jëbi ajcxy y'alma nidzögipy. Jada je' je ayuc huidibi ngapxhuäcxixpich. Pinjaty ajcxy y'alma nidzögip yhuinjihuüy ajcxy jada ayuc.

⁴ Yi' ajcxy huidibi y'alma ytigoyaanip ca' mibijccixy Dios y'ayuc, com Satanás huidibi ane'mb ya naaxhuiñ ti yajmädyi ajcxy yhuinma'n. Ca' je' ajcxy huinjihuüy Cristo y'ayuc oybi. Cristo tú'ciy yaj'ixy, tú'ciy mic'ajt müdity, nej Dios yaj'ixy nej Dios mic'ajt müdity. E Cristo y'ayuc jadu'n nipaady nej tüg' mäjtcxin huidibi Satanás ti ahuijztzucy ca'ydi ytücy ma je' ajcxy.

⁵ Co #ch ajcxy ayuc ngapxhuäcx'yich, ca' #ch ajcxy ngapxhuäcx'y ngi'm'ayuc ngi'mdiy'ajt. Hue' #ch ajcxy ngapxhuäcxyp Jesucristo y'ayuc yti'y'ajt. Ngapxhuäcx'yich ajcxy co Jesucristo ñihuindzin'ajtaaby tüg'óciy. E nañ jadu'n ngapxhuäcx'yich ajcxy je ti'y'ajt co #ch ajcxy jadu'n naydij#yigixyich nej jihuüy miich ajcxy xytumb'adyii müd Cristo ycixpi.

⁶ Je Dios huidibi jecy'ajty ane'm co huen tücxin ji'aty huidibi codicxip ma ycoodzity, yi' ti xymooyim y'ayuc yti'y'ajt. Yi' y'ayuc tim jadu'n nipaady nej tüg' tücxin nmüd'ajtim ma ajt njot nhuinma'n, jigix jëbi n'ijxim je Dios y'oy'ajtin huidibi quëx'icp ma Jesucristo yhuifnyijp.

Je jugy'ajtin co nmibijcin

⁷ Je Dios y'oy'ajtin oybi nmüd'ajtim ma ajt njot nhuinma'n, #ch ajt ca' ni ti mic'ajt nmüd'ajtim ma ajt ngi'mjot ngi'mhuinma'n. Jadu'n Dios pidägyñi yi' y'oy'ajtin ma #ch ajt, tim jadu'n nej jäy ajcxy pidaaccxy pi'cmeen ma pi'c'idzimboch.

⁸ Oy #ch ajcxy nminaxyich nyajnaxyich may ayo'n, per ca' ndajy nmayich ajcxy anaxy. Ooy nhuinmay'ahuidjtcixyich müd je tzaachypi ayo'n ycixpi, per ca' nhuinma'ñyidigóoygixyich.

⁹ Oy #ch ooy nmidzip xy'ixhuidityich xypahuidityich, per Dios ca' xy'ixmachich. Canaag'oc #ch nmidzip ti xycujy ti xyjibipyich. Per ca' #ch njugy'ajtin ti ytigooy.

¹⁰ Hueñyama'amyity nhuidityich ajcxy nmüdich je tzaach'au ma nmin'cxich, ma jäy ajcxy ti xychaachytüungixich. Je' je' je ijxpejt co nhuidityich o'cin jijp'am, tim jadu'n nej Jesús anajty huidity o'cin jijp'am. Ngöbijcpich jada tzaachypi, jigix tüg'óciy jäy ajcxy nejhuüip co Jesús xypubejtpich xypudigiybich.

¹¹ Namü jacjugy'ajtnich ajcxy, o'cijp'am #ch ajcxy nhuidjtcixy jabom jabom müd Jesús ycixpi, jigix jëbi tüg'óciy jäy ajcxy nejhuüipy co Jesús xypubejtcixyp xypudigiygixyp.

¹² Jadu'n ndzinäy'ich o'c'ijp'am, jigix miich ajcxy müid'adip jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy.

¹³ Jaybety ymiñ ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Ti nmibicyich, e paady ycixpi ti ngapxpizimybich nej ti nmibicyich." Tim jadu'n nej Dios ñecy ymina'ñ, nañ tim jadu'n ñch ajcxy yminaangixy co nmibijccixyich Dios, e paady ngapxpizimixyich nej nmibijccixyich.

¹⁴ Com nejhuiyim jadu'n nej Dios yajjugypijcy Jesús co y'o'cy. Nañ tim jadu'n Jesús xyajjugypigaanim jadüg'oc müid Dios ymic'ajt co anajty n'o'cim. E quipxyi müid miich ajcxy xyajñicximip ma Dios yhuinduu.

¹⁵ Tüg'óciy tzaachypi huidibi nminajxypich nyajnajxypich, hue' nminaxyich nyajnajxypich müid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. E co anajty Dios jactuñ may'ajtin müid jacjadyi mayjäy ajcxy, nañ jadu'n mayjäy yajnaxcixipy jäygidaacin ma Dios, jigix jëbi mayjäy ñbáatcixipy capxpáatcixipy Dios.

¹⁶ Paady ycixpi ni mina xii, ñch ajcxy ngajotmetzcíhuaangixy. Oy ñch ajcxy nninix yjacöminajc'idich jabom jabom, per ñch ajcxy njot nhuinma'ñ nigi mic'ajt paady jabom jabom.

¹⁷ Je tzaachypi je ayo'n huidibi nminajxim nyajnajxim ya naaxhuiñ, ca' y' ytimytiijity. Cixip naxip y'. E müid co nminajxim nyajnajxim tzaachypi ayo'n, huin'it nbaatim oy'ajtin nigi ymiijity y'oyity huidibi ca' ycixipy ñaxipy ni mina.

¹⁸ Ca' huaad ñch ajt nhuinma'ñ nbidaacim ma huidijaty cixamb tigoyamb. Tüg'óciy tijaty yaj'ixp yajhuindixp ya naaxhuiñ, cixip tigoyip y'. Per huidijaty ca' yaj'ixy yajhuindixy, idip y', ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

5

¹ Com nnejhuiyim co n'o'cim, naaxnixc ajt huidibi müid'ajtim ya naaxhuiñ cixamb tigoyamb y'. Dios ymüid ni'ixi' jüby tzajpjoty huingbi ninixc huidibi y' ti cojy huidibi xymöhuuanim. Je ninixc huidibi xymöhuuanim jadu'n nipaady ma ajt n'alma nej tüg tijc huidibi tinaayb huinixi huinitempo. Tüg tijc huidibi Dios ti cojy, ca' nan huidibi jäy ajcxy ti cojixy.

² Janch tiy'ajt co ca' ooy jotcujc ndzinaayim ya naaxhuiñ müid ajt nninixc. Ooy njijp'ixxim mina nbadaanim ajt je nninixc huidibi müid'adaanim jüby tzajpjoty.

³ Je' nninixc xyüdzim tim jadu'n nej co tüg jemyhuit nyajtigiyim, ca' ydi n'ijtim nihuädz.

⁴ Nami njactzinaayim ya naaxhuiñ müid ajt nninixc, ca' ooy jotcujc nayjihuiyim. Ooy xyajtajim xyajmayim je tzaachypi ayo'n huidibi nminajxim nyajnajxim. Ca' nan co ca' ndzojcm ajt nninixc, o co nyajtigoyaanim ajt nninixc. Hue' ndzojcm co müid'ajtim jemybi jugy'ajtin jemybi ninixc jigix co ajt njugy'ajtin huidibi cixamb tigoyamb, ahuimbidip y' jemybi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy.

⁵ Dios y' ti yaj'oyiy je jugy'ajtin huidibi müid'ajtim cham, jigix jëbi müid'ajtim huingbi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. Dios ti xymoyim je Espiritu Santo je' je' tiy'ajt ma ñch ajtin co nbadaanim jemybi jugy'ajt jembyi ninixc.

⁶ Jabom jabom ñch ajt jotcujc naybidaacim. Nejhuiyim co nami n'jactzinaayim müid ajt nninixc, ca' nmüid'ajtim jemybi ninixc, ca' nyajpaatim ma ajt nHuindzin Jesús chinäy.

⁷ Je' nninixc xyüdzim tim jadu'n nej co tüg jemyhuit nyajtigiyim, ca' ydi n'ijtim nihuädz.

⁸ Jotcujc etz jotmic nayjihuiyim. Nigi jotcujc ixypy nayjihuiyim, e ooy njatzojcm co mic'amy ixypy n'ixxmajtzim jada ninixc, jigix nixcy ndzinaydapijcm ma ajt nHuindzin Jesús chinäy.

⁹ Paady ycixp jadu'n njacjugy'ajtim njactzinaayim jigix jëbi ajt nHuindzin Jesús jäygidägyi ajt ndzinaayin. Ca' ñejity pen njactzinaayim ixypy müid ajt nninixc, o pen tzojcm n'ixxmajtzim ajt nninixc ixypy, e nixxim ma Jesús yajpaady.

¹⁰ Nidüg'óciy ñch ajt naygüexigaanim ma Cristo ytiyundac, e jüby nidüg nidüg paadip huidi anajty nipidzimip jadu'n nej anajty ti chinäy, pen oy, o ca' y'oyity.

Je ayuc tiy'ajt huidibi nicy'ajt cidägy'ajt müid

¹¹ Com nejhuiyim co copicy nhuindzigiyim ajt nHuindzin Jesucristo, paady ycixpi mictägy nyajmibicyich y' mayjäy ajcxy Cristo ytiy'ajt. Dios ñejhuiyb co tudägy ñch njot nhuinma'ñch. E nañ jadu'n ndzocyich co miich ajcxy mnejhuiyigixipy co tudägy ñch njot nhuinma'ñch.

¹² Ca'p ñch ajcxy yam naygapxpáatigixy jadüg'oc co ñch ajcxy ooy n'oyjäyity, o co ñch ajcxy ooy oy ndüngixyich. Hue' janchtiy lugar nyejcpyich, jaydëbi miich ajcxy xycapxpäpipyich etz jotcujc mnayjihuiyigixipy müid ñch ajcxy ycixpi. Jigix jëbi miich ajcxy m'adzohuip y' jäy ajcxy huidibi capxpäp pinjaty yhuinijijp ooy oy yqüexigy, e ca' ajcxy tuñ cuendi pen je' müid oyjot oyhuinma'ñ, o pen ca'.

¹³ Pen minamb jāy ajcxy co ñich nlocity, huen xyajnájxcixyich loci müid Dios ycixpi. Pen jāy minaañgixp co oy huinma'ñ nmüdidyich, jēbi jadu'n ajcxy xyajnájxcixyich jadu'n nej oy huinma'ñ nmüdidyich müid müich ajcxy m'oy ajtin ycixpi.

¹⁴ Com Cristo ooy xychojcm xyjihuiiyim, paady ycixp njatytimcapxymidoohuim Cristo. Com nnejhuuiyim ajt nidüg'óciy tiydudägy co Cristo y'ocy müid ajt nbocy ycixpi, e paady ycixpi jadu'n nipaady nej jihuiy nidüg'óciy ñich ajt ti n'o'cim quipxyi müid Cristo.

¹⁵ Cristo o'c müid tüg'óciy jāy ajcxy ycixpi, jigix co tüg'óciy jāy ajcxy huidibi jactzinaayb jacjugy'ajtp, ca' ajcxy yajtúngixipy yci'mjot yci'mhuinma'ñ ma ajcxy chinaayin. Huen ajcxy tzinaaygixy müid Cristo ycixpi huidibi o'c müid yi' ajcxy ypocy ycixpi, etz yjugypijcy jadüg'oc müid yi' ajcxy ycixpi.

¹⁶ Müid co ndzinaayim müid Cristo ycixpi, paady ycixp ca' ndunim cuendi naaxhuiñjāy ajcxy nej ñayñigäpxigixy nayñimiydáacigixy. Jayijp ca'ni anajty nmübijcim, ooy anajty ndunim cuendi nej jāy ajcxy ñayñigäpxigixy nayñimiydáacigixy. Jadachambi etz yjacñicxni xii tiempo, ca' ndunim cuendi nej naaxhuiñjāy ajcxy capxcixy miydaacixy.

¹⁷ Com tigachjaty cham nhuinjihuiyich Cristo, paady ycixp pinjaty yajpatp ma Cristo, jemyjot jemyhuinma'ñ je' ymüid'ajtnip, jadu'n nipaady nej jihuiy ti ma'xung'aty huinjemy. Je jot je huinma'ñ huidibi anajty ymüid co anajty ca'ni mibicy Cristo, ti je' ñajxtāy, jadachambi ac jemyjot ac jemyhuinma'ñ ti y'ahuimbijttāy.

¹⁸ Tüg'óciy tijaty huidibi ya yajpatp, jilby chooñ ma Dios, Dios yaj'oyiyday. Müid huidijaty Cristo ytuun müid ñich ajt ycixpi, jotcuje n'ijtim müid Dios. E Dios xyajñibjicich co ngapx-huäcxyich Dios y'ayuc jadu'n nej jāy ajcxy jēbi ajcxy jotcuje y'ijtcixy müid Dios.

¹⁹ Jadu'n nmīnaanīm co Dios ymüid'ijtpy Cristo. E Dios tuun quipxyi müid Cristo co yi' yaj'oyiy je tzip nej naaxhuiñjāy ajcxy midzip'aty Dios. Dios ca' yajcomidohua'ñ jāy ajcxy ypocy huidibi mibijccixp Cristo, müid co Cristo ti yajpocyñihuäcxyii. E Dios ti xyajñibicyich co ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc nej jāy ajcxy jēbi paadip pocyhuinmeecxin, etz nañ jadu'n paadip jotcuje'ajtin ma Dios.

²⁰ Paady nhuidityich müid Cristo ycixpi ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Jadu'n huimbizimyb nej jihuiy müich ajcxy Dios xyminucxtaacixy müid ñich n'ayuc jigix nmübijccixipy Cristo y'ayuc. Paady ngodināyich Cristo co nmīnucxtacypich müich ajcxy. Jothuimbijtcix nej mdundigooygixy müid Dios ycötujcin e Dios xyhuinmeecxp ajcxy mbocy, jigix jotcuje m'idipy ajcxy ma Dios.

²¹ Cristo ca' ma ytundigooy, per müid ajt nbocy ycixpi Dios yajnajx je Cristo jadu'n nej tüg pocyjāy. Jadu'n Dios ytuñ müid je Cristo, jigix co ñich ajt n'ijtim ma Cristo, nbaatim je tudägy'ajtin huidibi Dios chojcpy nmüid'ajtim.

6

¹ ñich ajcxy etz müich ajcxy quipxyi nduunim ma Dios ytung. Nmīnucxtacypich müich ajcxy co mgöbigipy ajcxy je may'ajt je oy'ajt huidibi Dios ti tuñ müid müich ajcxy ycixpi, ca'ydi ñaadig'aty Dios ytung.

² Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Co je xii tiempo ti patni, ti ñich müich m'ayuc midoohui. Ti nbubety nbudigiyich je huin'it xii je huin'it tiempo co ti yhuaad'aty mina jāy ajcxy y'alma ñidzögipy. Jadachambi xii tiempo ti yhuaad'ajtni mina jēbi Dios xyñidzoocim ajt n'alma.

³ Ca' pin n'adzipyich co nduñich ma Dios ytung, jigix ca'ydi pinjaty ymina'ñ co ca' oy nduñich.

⁴ Nañ jadu'n ca' n'adziba'ñich müich ajcxy. Nigi ndzocyich co ñiguëxigip tüg'ociy ñich ndung co nduñich müid Dios ycixpi. Ooy nyajtuñich mecxtujcin. Ooy nmeextucyich ayo'n etz tzaachypi. Ooy nyajmajjatyich nhuit nducxy ngaayin n'uucin. Ooy ñich ndzinaayin chipity.

⁵ Ti ajcxy xyci'atyich, ti ajcxy xypidääcixyich pujxtigoty. Ti jāy ajcxy xymibidigiyich, e ooy ajcxy yhuaañgixy yjihuiyigixy. Ti tzaachypi nmīnaxy nyajnaxiyich ma ndungich. Minaajity canaag xii ca' nmäyich, e minaajity ayuu n'ityich.

⁶ Nyajniguëxipy ñich ajcxy co ñich ndúngixyich müid Dios ycixpi, müid co huadz jot huinma'ñ nmüdidyich ajcxy. Ca' ma jibicpi nmüdidyich ajcxy, müid co n'ixpijccixyich ma Dios ytiy'ajt. Ooy mecxtujcin nmüdidyich ajcxy. Ooy ñich ajcxy nba'ayooyich nmügütjicich. Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajpatp ma ñich ajcxy njot nhuinma'ñ. Ooy ñich müich ajcxy ndzójccixy njihuiyigixy cixyjot huinijot.

⁷ Nyajniguëxipy ñich ajcxy co ndúngixyich müid Dios ycixpi, müid co ngapxhuäcxcixyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt tudägypi, e nañ müid co nmüdidyich ajcxy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, etz müid co nmüdidyich ajcxy ca'pxy Dios ytiy'ajt tudägypi. Müid yi' ytiy'ajt tudägyp nyajmibicyich jāy ajcxy, etz müid yi' ytiy'ajt naygohua'ñyijich ma nmüdzipich.

⁸ Minaajity jay xycapxrpáadygixyich; minaaajity jäy ajcxy xyñigapxy xyñi'ojiiygixyich; minaaajity jäy yminaangixy co oy nduuñich; minaaajity jäy yminaangixy co jibic nduuñich; mina ngamina jäy xytjicixyich co n'indáaccixyich; e minaaajity jäy yminaangixy co tiy'ajt ngapxpich.

⁹ Minaajity jäy yminaangixy co ajcxy ca' xy'ixy'ájtigixyich; e minaaajity jäy yminaangixy co ooy oy xy'ixy'ájtigixyich; e minaaajity ayo'n jijp'am o'cin jijp'am nhuidjtcixyich. Per jactzinaaybich ajcxy jadu'n. Ti je tungmüdpí xychaachytungixyich, per ca' ñich ajcxy xyaj'o'cyi.

¹⁰ Ooy ñich ajcxy njatajcxixy njamaaygixy, per jabom jabom jotcujc nayjihuiygixyich. Ayoobi ñich ajcxy ca' ti meen etz ca' ti pidägy nmüid'ájtixyich. Per nañ jadu'n mayjäy oy'ajtin padañ ma Dios müid ñich ajcxy ndung ycixpi, jadu'n jada oy'ajtin nipaady nej meen etz nej pidägy. Oy ca' meen etz ca' pidägy nmüididyich ajcxy, per nmüidich ajcxy tüg'óciy huídibi nimina ca' ycixy ytigooy.

¹¹ Migügtjic ajcxy, huídibi yajpatp jim Corinto, ti nmüidcapxcixy ti nmüidmiydaaccixy ma jada necy müid tüg'óciy tudägy'ajt. Ti ngapxyich nmiydägyich nej njot nhuinmañ nmüididyich.

¹² Ca' ñich n'ixmach nej ñich müich ajcxy ndzocxcixy njihuiygixy cixyot huinjot.

¹³ May'ajt nbijctzooybich ma müich ajcxy co xyajnimähuibich nej müich ajcxy mjot nhuinmañ müidity tich jadu'n nej ti nduuñich müid müich ajcxy. Jadu'n may'ajt nbijctzooyich ma müich ajcxy nej ungedeedytjic ajcxy oy'amy y'ung ajcxy ñihuijcxixy capx-huijcxixy.

Ñich ajt je' ma Dios jugypi chinaayin

¹⁴ Müich ajcxy, ca' mdungmujccixy m'ayoomujccixy müid jäy ajcxy huídibi ca' mibijccixy Cristo. Com ca' huaad tudägyjäy ajcxy müiddzinaaygixy jäy ajcxy huídibi ca' tudägy huinmañ müidity. ¿Nej jëbi je huídibi tiy'ajtip ytügy müid huídibi ca' yty'ajty? ¿Nej jëbi pinjaty tiy'ajt müid müid'idipy pinjaty huídibi ca' tiy'ajt müidity? Je huídibi tiy'ajt müid jadu'n nipaady nej chinäy ma jin ytücxin. E je huídibi ca' tiy'ajt müidity ñipap nej jihuüy chinäy agoottuuby.

¹⁵ ¿Nej jëbi Cristo etz Satanás ñay'ayuc-huinjihuiygixy? ¿Nej jëbi tüg mibijcpi yajtügiiy yhuinmañ müid tüg huídibi ca' ymibicy?

¹⁶ Ca' ni nej jëbi tzaadzech quipychech y'idipy ma Dios ytjic. Com yi' ajcxy huídibi tzaadzech ojadajtp ca' ajcxy yhuinmañ ytügy müid Dios yty'ajt. Je Dios juugypi ymüid chinaydac ma ñich ajt njot nhuinmañ, paady ycixp jadu'n ñich ajt nipaady nej Dios ytjic. Com jaybety y'ity ma Dios jadu'n yminañ:

Ndzinaydac nbidägaamybich ma yi' ajcxy. Huididaamybich ma yi' ajcxy yajpaady. Yi' ajcxy ñich xyDios'adaanip. E ñich ajcxy yi' njäy'adaanip.

¹⁷ Paady nañ jadu'n ajt nHuindzin Dios yminañ: Copicy co müich ajcxy m'ixmadzipy yi' jacjadyii jäy ajcxy, e tzinaaygix abicy. Ca' ajcxy mnijot'adipy je jibicpi, huin't ñich müich ajcxy ngöbigipyich.

¹⁸ Ñich müich ajcxy xymüid'adipyich jadu'n nej jihuüy ñich müich ajcxy xyTeedy'adyii. E jadu'n müich ajcxy m'idipy nej ñich nmang n'anäg. Jadu'n je mijpi Dios yminañ.

7

¹ Müich ajcxy huídibi ooy ndzocy njihuüyich, com Dios jadu'n yminañ co tzinaydac pidägañ ma ajt njot nhuinmañ, paady ycixp tzoc yajhuaatzim ajt njot nhuinmañ, etz ma ajt n'espíritu, e jadu'n Dios nhuindzigiiyim etz nyajmij'ajtim cixyot huinjot.

Co ajcxy jothuimbijt ma Dios huídibi ajcxy jim Corinto

² Tungix may'ajt xycöbigipich müich ajcxy cixyot huinjot. Ca' ñich ajcxy ni pin ti nmüidundigóoygixyich, nañ jadu'n ca' ni pin ñich ajcxy ti nyaj'ixpájjccixyich jibic-huinmañ. Nañ jadu'n ni ca' ñich ajcxy pin ti huinñich.

³ Ca' jadu'n nminañich müid co nyajpocycähuañich müich ajcxy. Com jadu'n jacjayjip ti minañich co ooy ndzocy njihuüyich müich ajcxy, tú'ciy ajcxy ndzinaayim, e tú'ciy ajcxy n'ó'cimipy.

⁴ Ooy ñich müich ajcxy njot'amij'adyiijich. Ooy ñich müich ajcxy ngömaaygixy. Ooy jotcujc nayjihuiyijich müid müich ajcxy ycixpi. Oy njayajpaadyich tzip agujc ayo'n agujc, per co njäyechich müich ajcxy, jotcujc nayjihuiyijich.

⁵ Nej ñich ajcxy njaty ya Macedonia, ca' njotcujc'ájtixyich. Hue' nyajpaadyich ajcxy tzip agujc capxy agujc huen ma'ámyity. Jäy ajcxy xymüidzip'ajtpich, etz nañ jadu'n tzigiiybich jototy huinmañjoty.

⁶ Per Dios je huidibi yajjotcugiiyb yajjotmicpijcp pinjaty tajp mayb, yi' ti xyajjotcugiiyich co Tito yja'ty ya ma iich nyajpaady co jim choñ ma miich ajcxy.

⁷ Ca' nan ti njotcugiiyich miid tim jeyi co Tito ti xyñijadyich. Hue' ti njotcugiiyich co yi' ti xyñimäyich jadu'n nej yi' jotcujc'ajtin ti paady ma miich ajcxy. Yi' ti xyajmüdmüdyägyich jadu'n nej miich ajcxy tajin mayin mjihuüygixy miid mbocyc ycxipi. E nañ jadu'n nej mhunmaayixy nej nyajpaadyich. E miid jada ayuc niñi ti njotcugiiyich.

⁸ Ich ca' ndajy nmayich miid co ich miich ajcxy ti nyajtajcxy ti nyajmaygixy miid je necy huidibi ajcxy nyajniguejx. Oy anajty ti njajihuüyich jotmay co nnejhuüyich co miich ajcxy ooy mdajy may tüg xii mejtz xii miid iich nnecy ycxipi.

⁹ Jadachambi ooy jotcujc nayjihuiüijich. Ca' nminaanim miid je tajin je mayin ycxipi huidibi miich ajcxy anajty miid jotcujc'ajtpich, com co je tajin je mayin ajcxy ti xyajjothuim-bijtcixy, Dios ti jäygidägy jadu'n nej miich ajcxy ti mmimadaaccixy je tajin mayin. E ca' ich ti ndundigooyich ma miich ajcxy co ajcxy njotmaymoy.

¹⁰ Com Dios yjäygidacpyi co jäy njothuimbijtcixy, miid co taj may ñayjihuiüygixy miid ypocy ycxipi. E co ajcxy yjothuimbijtcixy, huiñit ajcxy je y'alma nidzoocin paadipy. E ca' je' huaad nidajim nimaayin co ajcxy y'alma ñidzögy. Co jäy ajcxy nidajcixy nimaaygixy huidi yajpat ya naaxhuñi, e ca' yjothuimbijtcixy, jadu'ñi nicxy je o'cin nipatcixy.

¹¹ Miid je tügpi jäy ypocy ycxipi ti mbaatcixy je tajin mayin. Miich ajcxy jadu'n ti mmecxtujccixy je tajin mayin jadu'n nej Dios jäygidägy. Tungix cuendi jada' cham nej ti yhuimbizimy. Tiydudägy janch cham ti mdiydgixy miid je pocy ycxipi. Ti xyajjotma'tcixy, e ti xy'adzigiüygixy, e ni'ixiy miich anajty m'ijtcixy co mdzaachytunaangixy je huidi ti ytundigooy. E miid jada ycxipi ti miich ajcxy myajnigüexiccixy, co ca' miich ajcxy ti pocy mmüidity ma jadaayaabi huiñmañ.

¹² Co ich miich ajcxy jayhuin nijayiy, ca' nminaanim miid je ycxipi huidibi anajty ti ytundigooy. Nañ ca' nminaanim miid je huidibi anajty ti yajmidundigooy. Nijayiyich miich ajcxy, jigix jëbi mnejhuüygixy je tiy'ajt nej Dios tzocy co nduüñich miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycxipi.

¹³ Com miich ajcxy ti mmijottigooyb Dios ytiy'ajt, paady ycxipi miich ajcxy ti mbaatcixy jotcujc'ajt, e nañ jadu'n iich ajcxy ti nbaatcixyich jotcujc'ajt miid miich ajcxy ycxipi. Nañ jadu'n ooy ti njotcugiiyich ajcxy miid co Tito ooy chachjotcujcity. Oy'amy miich ajcxy ti mgöbijccixy Tito, paady yi' ooy ti yjotcugiiy miid miich ajcxy ycxipi.

¹⁴ Co ti nnimäyich Tito co njot'amij'adyiiijich miich ajcxy, ca' ti tzo'ydu'n ti nbaadyich, co yi' oy ti xyco'ixiiygixy. Niñi oy ti yhuimbizimy miid co tüg'öciy ayuc huidibi iich miich ajcxy ti nyajnimäy ti yhuimbizimy co yjanchity. Nañ jadu'n ti yhuimbizimy co yjanchity jadu'n nej ti nnimiydacyich miich ajcxy miid Tito co njot'amij'adyiiijich miich ajcxy.

¹⁵ Jadu'n nej co Tito oy miich ajcxy xycogapxiy, yi' ooy niñi xychojccixy xyjihuiüygixy co yi' nejhuüy jadu'n nej miich ajcxy mmijottigooygixy iich n'ayuc, jadu'n nej mgapxymidoohuaangixy. E nañ jadu'n co yi' iixy nej miich ajcxy yi' mgöbijcxy miid tzigi'ñ jihui'ñ.

¹⁶ Ooy jotcujc nayjihuiüijich, ooy njot'amij'adyiiijich miich ajcxy.

8

Ycüejtixy miid oyot oyhuinmañ

¹ Jadügnax, miich ajcxy migügtijc, nyajnejhuühuaamybich nyajmüdmüdyägaamybich miich ajcxy, jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt tuñ miid je mibijcpidijc ajcxy huidibi xii ya yajpatp Macedonia.

² Je mibijcpidijc huidibi ya yajpatp ti ooy ajcxy minaxy yajnaxy tzaachypi etz ayo'n. Per ca' ñejity, ooy ajcxy jotcujc yajpatcixy. Nañ ayoobi ajcxy, per ti ajcxy may meñ yajmujccixy, jadu'n nej jihuiy ajcxy ycomeeñity.

³ Ich testigo co je migügtijc miid yci'm tzojcin meñ yejccixy, nej jëbi ajcxy ymadaaccixy miid meñ, ixti anaxy ajcxy yejccixy.

⁴ Ooy xyminucxtägyich ajcxy co n'a'ixiñhuñbich ajcxy co jëbi ajcxy meñ yajmujccixy huidibi miid pubedaangixy jacjadyii je mibijcpidijc.

⁵ Niñi anaxy ajcxy ooy meñ yajmujcxy ca'ydi jadu'n nej anajty njijp'ixyich. Jayijp ajcxy ñayyejci ma ajt nHuindzin Jesucristo, e huiñit ajcxy ñayyëjciigixy ma iich ajcxy jadu'n nej Dios tzocy.

⁶ E chi jada' iich ajcxy ooy nmünucxtacy Tito co huen nicxy jadüg'oc ma miich ajcxy. Huen nicxy yajcixy yajmay huidibi ti yajtzondägy ma miich ajcxy. Co huen je meñ yajmujctäy huidibi cixyot huiñijot miid mbubedaangixy je mibijcpidijc ajcxy huidibi yajpatp jim Jerusalén.

7 Miich ajcxy nigi ooy mmadaaccixy, ca'ydi jacpinjaty ma tüg'ociy Dios ytung. Ooy mij mibjcin miich ajcxy müidity. Ooy myaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt. Ooy mmjottigooygixy mguydunaangixy ich n'ayuc. E nañ jadu'n ooy miich ajcxy xychojccixy xyjhuiiygixyich. Nañ ooy ndzocyich co miich ajcxy nigi pubejtin myegipy ma je mibjcpidijc huidibi jim Jerusalén.

8 Ca' jadu'n n'ane'myich co mbubéjtcixipy je migügtijc huidi jim Jerusalén. Hue' ndzocyich co miich ajcxy mnejhuühuiipy jadu'n nej yi jacjadyii mibjcpidijc yhuinma'ñ bidaaccixyp ci'm co pubedaangixy je ymigügtijc jim Jerusalén. Jadu'n mdunipy ajcxy jigix jébi nnejhuühuibich pen janch tiy'ajt jadu'n co mdzocjccixy mjihuiiygixy yi jacjadyii mibjcpidijc.

9 Com miich ajcxy mnejhuühuiyixyp jadu'n nej ajt nHuindzin Jesucristo mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ müid ich ajt ycixpi, jadu'n Jesús nipaady nej tüg mijcomeeñybi jiiyby tzajpjoty, müid co yi' xychojccim xyjihuiiyim mijcajee, chi yi' ixmajtzatay yi' y'oy'ajtin jiiyby tzajpjoty co yciadya ya naaxhuiñ etz y'ayooy ya. Miich ajcxy ca' anajty ti müidity jiiyby tzajpjoty, per jadachambi mbadaangixyp mij'oy'ajtin jiiyby tzajpjoty.

10 Müid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi, ma jada necy nmooybich miich ajcxy ngapxhuijin jadu'n nej jébi huaad mdungixy oyjäy'ajtin. Jac'oy co miich ajcxy myajcixipy je huidibi ajcxy myajtzondac jadöjimijt. Miich ajcxy jacjayijp ca'ydi jac ni pinjaty ti myajtzondaaccixy meeñ yajmugü huidi müid mbubedaangixy je mibjcpidijc huidibi yajpatp jim Jerusalén. Nañ jadu'n miich ajcxy jacjayijp ca'ydi jacpinjaty mijottigooygixy co mbubedaangixy jacjadyii mibjcpidijc.

11 Jadachambi tiempo jactungix pubejtin, meeñ yajmujccix cixyot huinijot jadu'n nej ti myajtzondaaccixy ixti mabaad myajmaygixy je meeñ yajmugü. Nidüg nidüg yejccix nej ajcxy ii müidity.

12 Pinjaty y'ofrenda yejcp janch cixyot huinijot Dios ycöbijiçip yi' je' y'ofrenda, jadu'n nej ii müidity. Dios ca' yi' pijctzoy huidibi ajt ca' nmüidity.

13 Ca' n'mina'ñich co oy jadu'n co mbubéjtcixip jacjadyii mibjcpidijc ixti mabaad mnayayajhu' migixy ayo'ndumb.

14 Hue' yajmina'ñ co quipxyjaty mdzinaaygixy, ni pin cayajconaxipy e ni pin cayajmayjadípy. Jadachambi tiempo miich ajcxy mmüidity ca'pxy je huidibi mnidzinaaygixip, ixti miich ajcxy conajxpi, paady ycixp jébi mbubéjtcixipy migügtijc huidibi yajmayajtp. Jadüg tiempo miich ajcxy myajmayjadípy, e jacjadyii migügtijc jébi xypubéjtcixipy, e jadu'n yhuimbizimipy co mnaybubéjtgixy quipxyjaty müñ xyipy.

15 Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Pinjaty anajty may'amy müid, ca' yajconajxy. E pinjaty anajty hueeni müid, ca' yajmayajty."

Tito müid ymigügtijc ajcxy

16 Per nyajnaxypich jäygidaacin ma Dios, com Dios ti pidägy ma Tito yjot yhuinma'ñ co mijottigooy müich ajcxy m'oy'ajtin, tim jadu'n nej ich nmijottigooyich müich ajcxy m'oy'ajtin.

17 Co may'ajt nbijctzooyich ma Tito co nicxipy jadüg'oc ma miich ajcxy, agujc jotcujc cöbicy, com ti anajty jayijp yhuinma'ñ pidägy ci'm co ñicxa'ñ jadüg'oc ma miich ajcxy. Jadachambi Tito nicxip ma miich ajcxy müid ci'mdzojcin.

18 Quipxyi müid Tito nguexy ich ajcxy yam tüg nmigüg huidibi ooy chachcapxpaadyity majaty mibjcpidijc, co ooy oy ytuñ capxhuäcxi Jesús y'ayuc ytiy'ajt nej huaad jäy ajcxy y'alma nidzoocin paady.

19 Ca' nan jéyi co je mibjcpidijc yi' ycapxpadyii. Nañ jadu'n ti yhuin'ixyii mibjcpidijc ajcxy co jébi yhuidity müid ich ajcxy, e tunipy pubejtin müid je may'ajtin oy'ajtin huidibi ich ajcxy ndumyibich müid je migügtijc ycixpi jim Jerusalén. Jadu'n nduuhich jaydëbi jäy ajcxy capxpaadip ajt nHuindzin Jesucristo. Etz nañ jadu'n jaydëbi ñiguëxigy co ich ajcxy nbubeda'ñich ajt nmigügtijc cixyot huinijot.

20 Ooy ngüend'atych je meeñ huidibi je mibjcpidijc ti yajmujccixy, jigix ca'ydi pin huaad xyñigapxy xyñi'ojyich, jadu'n nej ich ajcxy meeñ nyajmujccixyich.

21 Jadu'n ich ajcxy nhuinma'ñ nbidägy co tudägy ndunäängixyich ca' nan jéyi ma ajt nHuindzin Jesús yhuinduu, nañ jadu'n ma je mayjäy ajcxy yhuinduu.

22 Nañ jadu'n nguejxypich müid yi' ajcxy jadüg ajt nmigüg, je huidibi oy ti ytuñ ma Dios ytung quipxyi müid ich ajcxy e nejhuiyibich co tudägy ytuñ cixyot huinijot. E yi' miich ajcxy ooy xyjot'amij'adyii, e oy ytuna'ñ müid miich ajcxy ma Dios ytung.

23 Pen jim pinjaty nidiy yajtiy je Tito, nimaaygix co ich yi' nmigüg, e yi' müid nduuhich ma Dios ytung ma miich ajcxy. E nañ jadu'n pen jim pinjaty nejhuihua'ñ pinjäy ajcxy yi', yi jacjadyiibi huidibi ajcxy nicxp müid Tito. Nimaaygix co je mibjcpidijc ajcxy ya Macedonia ti quexy ajcxy, ytungixy müid Cristo ymij'ajtin ycixpi.

²⁴ Paady ycixp miich ajcxy yi' mdzójccixipy mjihuüygixyipy je migügtjic ajcxy huidibi mimb müd Tito, jigix jëbi je mibijcpidjic ma nidüg nidüg cajp ya Macedonia nejhuühuipy co miich ajcxy yi' mdzójccixy mjihuüygixy je mibijcpidjic tydudägy. E paady ycixp jëbi iich jotcujc nayjihuüyjijich müd miich ajcxy ycixpi.

9

Je cüejtin müd je mibijcpidjic ajcxy ycixpi

¹ Nañ ca' yjaty ycopicyty co iich miich ajcxy njacnijayüygixy co je mibijcpidjic huidibi xii ya pubejtin tunaangixyp ma Dios yjäy huidibi ajcxy jim Judea.

² Com nejhuüybich co miich ajcxy nañ jadu'n mbubedaangixy cixygot huinjot Dios yjäy huidibi ajcxy jim Judea. Paady ycixp jotcujc iich jadu'n nnimäyich je mibijcpidjic ya Macedonia jadu'n nej miich ajcxy jim Acaya mhuinma'n pidacy jidöjimjot co mbubedaangixy je mibijcpidjic huidibi jim Judea. E müd co miich ajcxy jayjip mhuinma'n ti mbidaaccixy co mbubedaangixy je mibijcpidjic huidibi ajcxy jim Judea, paady ycixp may mibijcpidjic ya Macedonia yhuinma'n pidaaccixy co ypubedaangixy nañ jadu'n.

³ Paady nguejxypich Tito müd jacjadyii migügtjic ma miich ajcxy, jaydëbi xypubéjtcixipy ma je meef jaymugi, jadu'n nej ti mbidaaccixy huinma'n. E iich ca' ti tzo'ydu'n nbáadibich müd miich ajcxy ycixpi ma jada pubejtin huidibi ajcxy mguexamyb jim Judea. Com iich ti nnimäyich mayjäy co miich ajcxy ni'ixi' m'ijtcixy müd mbubejtin.

⁴ Ca' yjegyty co nijëjty mibijcpidjic huidibi tzinaayb ya Macedonia ñicxa'nip ajcxy müd iich co anajty nnicxyich jim ma miich ajcxy. E co anajty iich ajcxy jim nmejtcixy, e chi ajcxy nbáatcixipy ca' anajty ajcxy mni'ixijity. Pues chi ooy tzo'ydu'n njihuühuibich, com ti anajty ooy njot'amij'ájtigixy. Nañ jadu'n miich ajcxy tzo'ydu'n mjihuühuip.

⁵ Paady ycixp huinma'n nbidägyich co oy jadu'n co nijëjty migügtjic nicxy jayjip xyco-gapxiüygixy, e huen xypubejtcixy ma yi meef jaymugi jadu'n nej jidöjimjot ti mgapxy-tungixy. E co anajty nmechich jim ma miich ajcxy, chi ni'ixi' anajty ajcxy müdity yi m'ofrenda, e jëbi jäy ajcxy nejhuühuip co yi m'ofrenda ti myejccixy cixygot huinjot, ca'ydi jäy yminaangixy co iich miich adzip ajcxy ti n'ane'ngixy co m'ofrenda nyajmüjccixipy.

⁶ Jäymetz miich ajcxy jadu'n nej ayuc y'oc'ity: Pinjaty hueni niip, nañ jadu'n hueeni ycosecha jajpidigy. E pinjaty mij niip, nañ jadu'n mij ycosecha jajpidigy.

⁷ Nidüg nidüg mibijcpi yegyty y'ofrenda jadu'n nej anajty ci'm yhuinma'n ti pidägy co yega'n. E ca' yegyty ametz jotmetz. E nañ jadu'n ni yca'adzip yca'a'écity. Com Dios chojepy yjihuüyb pinjaty cixygot huinjot y'ofrenda yejcp.

⁸ Dios jëbi may'ajt oy'ajt tunipy müd miich ajcxy mijcajee, e miich ajcxy mbáatcixipy tüg'óciy tijaty conuucxin, e icti mmüid'adipy tüg'óciy huidibi myajmayjajtcixy, e nañ jadu'n conaxpi naadigibi nej huaad jacjadyii mibijcpidjic mbubejtcixy, e mdüngixipy canaagnax oyjäy'ajtin.

⁹ Jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'n:

Yi oyjäydjic ajcxy, yi' ajcxy nimooyb ayoobitjic huidibi ajcxy yajmayjajtpy. Yi oyjäydjic ajcxy co oyjäy'ajtin tungixy, yejccixyp ijxpejt oybi huidibi y'idipy huinixii.

¹⁰ Dios yejcyp je tiim huidibi jäy ajcxy ñiip, nañ jadu'n Dios yejcyp je jicxy picy huidibi nidzinaayim nijugy'ajtim. E jadu'n co miich ajcxy oyjäy'ajtin mdungix mijcajee, je m'oyjäy'ajtin ajcxy ñipaadip nej jihuiü mgosecha myajpidiccixy may'amy.

¹¹ E jadu'n miich ajcxy müd'adipy tüg'óciy jugy'ajtin comeef'ajtin, jaydëbi m'ofrenda myejccixy mij'amy. E mayjäy ajcxy Dioscojuyip yajnaxipy ma Dios müd je m'ofrenda ycixpi, co anajty nyecyich miich ajcxy m'ofrenda ma yi' ajcxy huidibi yajmayjajtp.

¹² Co iich ajt pubejtin nyecim ma jacjadyii migügtjic, canan jëyi co nbubejtim müd tijaty yajmayjajtcixyp. Nañ jadu'n yi' ajcxy jëbi yajnaxcixy Dioscojuyip canaag'oc.

¹³ Yi' ajcxy capxpadamb Dios müd co je m'ofrenda huidibi ajcxy ti myejccixy, yi' je' tiy'ajtip co miich ajcxy mgapxymidooigy Cristo y'ayuc yty'ajt. Paady ycixp may mibijcpidjic ajcxy Dios ojadajtcixipy e nañ jadu'n Dios iibáatcixipy capxpáatcixipy müd je pubejtin huidibi miich ajcxy anajty myejcyp müd yi' ajcxy ycixpi, etz nañ jadu'n müd jacjadyii mibijcpidjic ycixpi.

¹⁴ E ci'm yi' ajcxy Dios ojadadipy mibijctzohuipy müd miich ajcxy ycixpi, etz xychóccixip xyjihuiüygixip ooy müd co Dios je mijpi conuucxin ti yecy ma miich ajcxy.

¹⁵ Dioscojuyip yi' Huindzin'ajtim Dios müd yi ymijconuucxin huidibi ti yecy ma iich ajtin, ni pin canejhuüy nej jëbi yajnajtzcaxxi.

10

Pablo müdity cötujcin co y'apóstol'adyii

¹ Hich Pablo nmigapxypich miich ajcxy mïid yungnaxy ntot nhuinma'ñ, jadu'n nej jihuïy Cristo miich ajcxy xymïidmiydaaccixy. Com Cristo yungnaxy jot huinma'ñ mïidity. Nijëjity miich ajcxy ymïnaangix co ooy yungnaxy naybidägyijich co n'ityich mïid miich ajcxy, e jadachambi co jiguëgy nyajpaadyich, hue' n'ahuimbityich ahua'ñ, ndunaamybich ti ndunaamybich.

² May'ajt nbjctzooybich co anajty iich miich ajcxy nicxy n'ijxcixy, ca' jadu'n ndzocyich co copicy n'ahua'ndägibich mïid nijëjity miich ajcxy huidibi xyñihuambejtpich, co nduñich etz ngapxyich ngi'mtzojcin tim jadu'n nej huenpin naaxhuiñjäy ytungixy etz ycapxcixy mïid yci'mtzojcin. Janch ni'ixi' n'ityich, co anajty jim nmechich, chi mïid nnayhuindinähuybich yi' ajcxy huidibi jadu'n xyñihuambejtpich.

³ Janch tiy'ajt co ndzinaayich jadu'n nej naaxhuiñjäy chinaagyixy. Per ca' ndziptuñich nej jäy ajcxy chiptungixy.

⁴ Ca' iich ajt nyajtunim naaxhuiñjäy ymic'ajt co nnaygohuaanim ma je jibicpi huidibi xymidzip'ajtim. Hue' nyajtunim Dios ymic'ajt, huidibi jëbi mïid nmimadaacim tüg'öciy huidibi ca'oybi mïid.

⁵ Jadu'n iich ajcxy ca' nyajtzobadängixyich je ayuc tiy'ajt huidibi ca' yjanchity, etz je' ayuc pin amij agix naybidaacip co Dios y'ayuc ytiy'ajt adujci. Tüg'öciy naaxhuiñjäy y'ayuc ytiy'ajt nbidaaccixyich ma Cristo, jigix tüg'öciy jäy ajcxy capxymidohuip Cristo.

⁶ Co anajty miich ajcxy mhuinma'ñyidaaccixy co huadz mgapxymidohuaangixy tüg'öciy Cristo y'ayuc ytiy'ajt, pinjaty cacapxymidoy, hue' ni'ixi' n'ijtcixich co yajmöhua'ñ castigo pinjaty cacapxymidoo.

⁷ Miich ajcxy yi' mïidzachuenditungixy jäy ajcxy nej yjäy'ajtcixy. Pen jim pinjaty ñayjihuiyii janch agujc jotcujc co Cristo yhuin'ixyii mïid ytung ycipxi, huen huinjihuuygixy jotjoty co Cristo ti xyhuin'ijxcixyich nañ jadu'n mïid yi' ytung ycixpi.

⁸ Hich ca' ti tzo'ydu'n jihuiyich mïid co ci'm nnaygömayijich hueeni mïid co Jesucristo xymoogyixyich ane'min cötujcin. Com iich ajt nHuindzin Jesucristo ti xymöogyixyich jada cötujcin, jigix iich miich ajcxy nyajyeecip mmibijcin, canan nyajtigoyip ajcxy mmibijcin.

⁹ Ca' jadu'n ndzocyich co yquëxigipy jadu'n nej jihuiy n'adzighuaangixy mïid je necy huidibi nyajniguejxypich miich ajcxy.

¹⁰ Ymïnaangixy co iich nneoy ooy tzaachyjaty chach chaach. E ymïnaangixy co ma jäy ajcxy yhuinduu yung naxy njäy'aty, e ngapxin nmydaacinich ca' pin jäygidägy.

¹¹ Per yi' jäy ajcxy huidibi jadu'n mïnaangixp, copicy ajcxy nejhuihuipy co jadu'n nej iich ngapxin necyjoty co nijayiygixy, co nyajpaadyich jiguem, nañ tim jadu'n ngapxa'ñich co anajty n'ityich ma miich ajcxy.

¹² Ca' huaad n'ocnay'ixquipxim o nyajtügüyim mïid yi' ajcxy ytung huidibi tzach naygömayaanip ci'm. Tzoo huinma'ñ locihuinma'ñ ajcxy ytungixyp, co pin jadu'n nay'ixquipxip naymidogupxip mïid yci'm'ayuc yci'mhuinma'ñ huidi ii yjajty ñejhuuyb.

¹³ Ca' iich ci'm naygömayiyb ma ycapadyii, huidibi iich ajcxy ca' xypätcixyich. Dios iich ajcxy xyajnejhuuybich nje' nje' it lugar ma yi' tzoey ndüngixibich. E Dios jadu'n tzojc co nicxy ndungixy jim Corinto ma miich ajcxy myajpatcixy.

¹⁴ Paady ycipxi ndüngixyich jëyi ma Dios xyquexyich, ca' jac ma. Nej ixypy y'ocunyii y'ocjadyii, pen ca' ixypy iich jayijp ti n'ityich ma miich ajcxy. Pues iich tim jayijp ngapxhuäcx Dios y'ayuc ma miich ajcxy, e ca' jac ni pin.

¹⁵ Pen huingbi jäy je Dios ytung yajtzondaacip ma tüg cajp, pues ca' iich huaad jim nduñich, jadu'n nej jihuiy iich ti nyajtzondägyich je tung. Ca' jadu'n nduñich, hue' njijp'ijxypich co miich ajcxy myajyeecip mmibijcin, huin'it jëbi njactunipich ma miich ajcxy, jadu'n nej Dios tzoey co ndunipyich.

¹⁶ Co anajty jadu'n ti njactuñich ma miich ajcxy, huin'it xi' ya n'ihuäcxa'ñich ngapx-huäcxa'ñich Cristo y'ayuc ytiy'ajt ma je it lugar jactim jiguemjatypi ma miich ajcxy. Per ca' nduna'ñich ma huingbi ti yajtzondägy je tung.

¹⁷ Ooy ycopicyity ngömayim nyajmij'ajtim ajt nHuindzin Jesucristo, e ca' y'oyity co naygömayim ci'm.

¹⁸ Com Dios ca' jäygidägy pinjaty ci'm naygömayip. Hue' Dios yjäygidacypi pinjaty ajt nHuindzin Jesucristo capxpatp.

11

Pablo etz je' ajcxy huidibi y'ayuccapxhuäcxp mïid ani

¹ Huaad co miich ajcxy ixypy xy'ocmïmecxtujcich hueeni iich nloci huinma'ñ huidibi ngapxaamybich. Oy ixypy ñejity mïmecxtuccich.

² Ooy ndzocy ooy njihuuyich miich ajcxy. Dios ti xymöyich je tzojcin jihuiyim huidibi nmïidich mïid miich ajcxy ycixpi. Ndzocyypich co cixyot huinjot miich ajcxy

mmijpidaaccixy Cristo. Co miich ajcxy yajmij'adip Cristo cixygot huinjot, huin'it jadu'n miich ajcxy nipaadipy nej tög töxy'anäg pi'cnip huidibi pijcp müd tög yëdjic.

³ Ndzigiybich co huingbi jäy xyajhuinma'nydigoyaangixy müd ixpicytjc y'ayuc huidibi ca' ytiy'ajtity. E miich ajcxy m'ixmadzaangixy jadu'n nej cixygot huinjot ti mmijpidaaccixy Cristo. Tim jadu'n nipada'n miich ajcxy mjadaangixy nej yjajty jecy'ajty je Eva co tza'n yhuin'ini.

⁴ Com miich ajcxy mgöbijccixy huingbi jäy huidibi tigachjaty yaj'ixpijcp Jesús ytiy'ajt, ca' yjadu'nity nej iich ajcxy nyaj'ixpicyich. Etz nañ jadu'n miich ajcxy jotcujc mgöbijccixy huingbi espíritu, ca' yjëjity je Espíritu Santo huidibi ti mgöbijccixy jayjip'aty. Etz nañ jadu'n mgöbijccixy tigachjaty ayuc tiy'ajt, e ca' y'ocjëjiñ huidibi ajcxy m'alma xyajnidzoocip. Ca' y'ocjëjiñ huidibi ti mmidoogixy ma iich ajcxy. Mic'amy mdzachmijpidaaccixy huingjäy y'ayuc.

⁵ Ca' jadu'n ytiy'ajtity co yi huindzindijc ajcxy huidibi naydjigixp Jesús y'apöstol huidi jim ma miich ajcxy, co jac mic'ajt müd ajcxy etz yjacmüd ajcxy ixpijcin ma Dios ytiy'ajt, ca'ydi iich.

⁶ Oy iich jada' ca' njatyich nej yajxon ngápñibich, ca' ooy ngo'ayücgich. Per ca' ñejity com yajxon njatyich nnejhuüyich Dios ytiy'ajt. E ti nyaj'ixxcixy nyajnejhuüyigixy co n'ixpicycigich ma Dios ytiy'ajt müd je ayuc huidibi ngapxhuäcxich ma miich ajcxy etz je mijhuinma'n huidi nduunich co jim n'ijtyich ma miich ajcxy.

⁷ ¿Nej tundigoyich jada' co ngapxhuäcxiyich Jesucristo y'ayuc ma miich ajcxy e ca' nbjctzooyich meen müd ndungich ycixpi? Jadu'n nnayajnajxich anajty nej tög midumbi jigix miich ajcxy jac'oy jacjotcujc mdzinähuip.

⁸ Ti ngöbicyich meen huidibi jacjadyii mibijcpidijc ti xymöyich huidibi tzinaayb ma huingbi cajp. Yi' ajcxy ymeen nyajtuunich co nyaj'ixpijcyich miich ajcxy.

⁹ Co n'ijtyich müd miich ajcxy jadöjimijt jadöhuix'am ca' nbjctzooyich ma miich ajcxy huidibi nyajmayjatyich anajty. Ca' n'adzijpyich ni pin. Yi migütjic huidibi ajcxy tzoon Macedonia, yi' ajcxy xymooyich huidibi anajty nyajmayjatyich, paady ycixp ca' anajty meen nbjctzooyich ma miich ajcxy, ca' n'adzijpich miich ajcxy. E jadu'n njactuna'ñich jadu'n nej nduunich müd miich ajcxy co n'ijtyich jim jadöjimijt.

¹⁰ Nejhuüyibich co yjanchity co nmüdidyich Cristo ytiy'ajt, nañ tim jadu'n nnejhuüyich co ci'm nbaadyich huidibi müdnay'ixyijich. E ca' pin ma tög'öciy je Acaya naaxjot xycapjicibich jada jotcujc'ajtin.

¹¹ ¿Na'amy co jadu'n nmüna'ñich? ¿Je' co iich miich ajcxy ca' ndzojccixy? Ca' yjadu'nity. Dios ñejhuüyib co ndzocy njhuüyich miich ajcxy.

¹² Per njacyajtüyöyaamybich je ndungich huidibi ndumybich, e ca' meen nbjctzohua'ñich müd iich ndung ycixpi jigix co yi jacjadyii huindzindijc huidibi yaj'ixpijccixp ma miich ajcxy, ca' jëbi y'indaaccixy co yi' ajcxy tü'ciy ytungixy jadu'n nej iich nduunich.

¹³ Yi' ajcxy ymünaangixy co Cristo ti yajnbijcigixy co ajcxy yi' y'apöstol'adyii, e ca' yjanchity, nigooob ajcxy huin'ingixy yi mibijcpidijc. Nayyajnäjxigixy ci'm nej jihuüy Cristo y'apöstol'ajtigixy, e ca' yjanchity.

¹⁴ Nañ ni ca' oy nhuinmaayich co jadu'n idütcixy, com nañ jadu'n je Satanás ñayyajtigachyii ñayyajnaxyii nej Dios y'ängel huidibi tiy'ajt müd, e ca' yjanchity.

¹⁵ Paady ycixp nmibijcpich co yi jäy ajcxy huidibi tumb müd je mujcu' nañ jadu'n nayyajnaxyii jadu'n nej jäy tudägypi, e ca' yjanchity. Per Dios chaachytunamyb ajcxy jadu'n nej ypadyyi müd je jibicpi ycixpi huidibi ajcxy ytumyb.

Je tzaachypi je ayo'n huidibi Pablo yjajtyp co y'ayuccapxhuäcx

¹⁶ Jädüg'oc iich miich ajcxy nnümaaygixy: Ni pin ycamüna'niy co iich locijity. Per pen nijëjity jadu'n ymünaangixy, ca' ñejity. Miich ajcxy amidoo'ijtcix iich n'ayuc, jigix jëbi naygömayijich ci'm.

¹⁷ Ca' iich ajt nHuindzin Jesucristo xycötujcmöyich, co jadu'n jëbi ngapxyich jadu'n nej cham ngapxa'ñich. Hue' ngapxa'ñich jadu'n nej tög loci jäy co naygömaya'nyijich ci'm.

¹⁸ Mayjäy ajcxy ooy ci'm chachnaygömayäänigixyp müd huidibi ti tungixy müd yci'm mic'ajt ya naaxhuiñ. Nañ jadu'n iich nnaygömaya'nyijich ci'm.

¹⁹ Miich ajcxy mdzachcöbijccixyp loci jäy ajcxy y'ayuc, je' co mdzachnayyajnaxäänigixy jadu'n nej jihuüy ajcxy ooy mdzachcohuinma'ñity.

²⁰ Mgöbijcypy miich ajcxy co jäy ajcxy xytumbi'adiyb nej tim tzojccixy, huidibi ajcxy xyhuinjicxp xyhuimbijcp xyhuimmeetp, e huidibi ajcxy xy'ane'mgixp, xycamij'ijxcixy xycamijpidaaccixy, ixti mgöbijccixyp co xycojxcixy ma ajcxy mhuin'yijp.

²¹ Oy njatzo'ydu'njihuüyich co nmüdidyich je jotmic'ajtin, jigix jëbi iich miich ajcxy nduunich jibic, jadu'n nej yi jadu'mbi huindzindijc ti xytungixy.

Per jadu'n nej yi' ajcxy ñaygapxpadyii ci'm, nañ jadu'n naygapxpada'ñyijich ci'm. Ca' ñejity pen capxpich jadu'n nej tüg loci jäy.

²² Pen hebreojäy yi' ajcxy, hebreojäy ñich nañ jadu'n. ¿Conaax cogajp ajcxy Israel? Hich nañ jadu'n. ¿Abraham ajcxy ymij'ap'ajtpy ymijteedy'ajtpy? Hich nañ jadu'n.

²³ ¿Nej tumb ajcxy müid Cristo? Nigi nduñyich müid Cristo, ca'ydí yi' ajcxy. Ca' ñejity oy ngapxyich jadu'n nej tüg loci jäy. Jac mic ti nduñyich müid Cristo ca'ydí yi' ajcxy. Canaag'oc codungdijc xyhaachytuunich. Ti nyajc'atyich müid matz etz müid coochac janch canaag ci' janch ycamacho'nity. Canaag'oc codungdijc xypidaacyich pujxtigoty, e yi' ajcxy ca'. Canaag'oc o'cin jijp'am ti nyajpaadyich, e yi' ajcxy ca'.

²⁴ Migoox'oc judíojäy ajcxy ytungmüidpi xyci'ajtyich müid cochac iipx majmocx midaax ci'. ²⁵ Tugüig'oc xyhaachytuunich müid matz. Tügtecy ajcxy xyhaagächich. Tugüig'oc je barco yquiiñ mejy'agujc je huidibi ñich anajty nyajnicxyib. Co je barco yquiiñ tügtecy, chi tüg tzuum etz tüg xii n'ijtyich ma je mejy anajty ooy ypidügy.

²⁶ Ooy viaje nduñyich canaag'oc, e o'cijp'am n'ijtyich ma mijñgom yjadyii, e nañ jadu'n ooy anajty may meetzpi yajpaady ma anajty nhuidityich. Nmüigogajpich, yi' judíojäy, xyjayaj'ogaanich ajcxy. Ti ayo'n nbaadyich ciudadjoty etz ma yuugjot etz mejyjoty. E nañ ti ayo'n nbaadyich müid jäy ajcxy huidibi naybidaacip ajcxy nej ñich ajt nmügü, e ca' anajty yjanchity.

²⁷ Minaajity ooy mic njihuñyich ndung n'ayo'nich. Canaag'oc ti ndzumnaxyich ca' nmäyich. Canaag'oc nxüinaxyich müid yuu tidzibi. Janam jatzojc n'ayu'atyich. Minaajity ooy njihuñyich je tüchypí, etz nyajmayjatyich nhuit nducxyich.

²⁸ Müid jada ycixpi etz müid jac-huidijaty, nañ jadu'n jabom jabom ooy mic njihuñyich jadu'n nej yajpaady je mibijcpidijc nidüg'ocy canaag picy xi ya.

²⁹ Pen nijejity mibijcpidijc yajpaady amutz ma ajcxy ymibijcin, nañ jadu'n ñich nayjihuñyijich anajty. Pen nijejity mibijcpidijc ypocytungixy, ñich ndzo'ydu'n njihuñyibich etz jübic nayjihuñyijich müid yi' ajcxy ypocy ycixpi.

³⁰ Pen naygömayaañibich ci'm, naygömayaañibich co amutz njihuñyijich.

³¹ Je Dios ñich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, je huidibi huaad n'ojadajtim n'ibaatim ngapxpaatim huinixi huinitiempo, yi' ñejhuñyib co tiy'ajt jadu'n nej ngapxyich.

³² Jecy'ajty co n'ijtyich jim Damasco, je gobernador huidibi anajty tumb müid je rey huidibi yxi Aretas, ypidac soldados ajcxy ma jadyii mijtu' ycajptügy, jigix jëbi xyajnicxyich mach.

³³ Per je mibijcpidijc ajcxy xycodyñajxich naaxcixy mijcachjoty ma tüg ventana aguu ma je mijpoch huidibi je cajp müid yjübojtz'ahuidityity. E jadu'n ndzoocyich ma je gobernador yci'am.

12

Huidibi Pablo yhuin'ijx etz nejhuñy

¹ Ni ti ycayajpaady ycayajganar'aty co ci'm ndzachnaygömaayim ndzachnayñigapxim ndzachnayñimiydaacim. Per ca' y'ocnejity nimiydägaamybich ti nhuin'ijxypich cumäyjoty, je huidibi je Huindzin Jesucristo xyajhuin'ijxpich xyajni'ixyibich.

² N'ixy'ajtyich tüg yëydijc huidibi mibijcp Cristo. Cham majmactz jimijt ma Dios yajpättigiyii tzajpjoty ma je midugügpí tzajp. E ca' nejhuñyich pen hue' yajpättigüyi müid ñinixc o pen ca'. Dios tügpaic nejhuñyib.

³⁻⁴ Jadüg'oc nmina'ñich co Dios ti yajpättigiy je yëydijc ma je oybi it. E ca' nnejhuñyich pen janch ti ypättigiy müid ñinixc o pen ca'. Dios tügpaic nejhuñyib. E jüby ma je oybi it midoy capxy ayuc huidibi ca' huaad ni pin jäy capxy müydägy nimina.

⁵ Ooy ñich amij agix nayjihuñhua'ñyijich müid je jadu'mbi yëydijc jadu'n nej jëjin huidibi Dios yajpättigiy tzajpjoty. Per ca' ñich ci'm nayñimiydäga'ñyijich naygömaya'ñyijich. Hue' janchity nayñimiydägaañibich ci'm nej nduñ n'ayooyich ma ñich ndzinaayin.

⁶ Oy ixypy ñich ci'm njanayñimiydäga'ñyijich janch oy nej nduñ n'ayooyich, ca'p je' anajty ngapxtigooyich, com je' anajty ngapxpich je janchypí. Per ca' jadu'n naygömaya'ñyijich, com ca' ndzocyich co jäy ajcxy nicxy xycömaayich nigi anaxy. Huaad jadu'n co ajcxy müid mydacy je migügtijc huidibi ajcxy ijxcixp huidibi ndumyibich o huidibi ayuc ajcxy ymidoogixp huidibi ngapxpich.

⁷ Je capxy ayuc huidibi Dios xyajnejhuñyich jüby tzajpjoty, ooy anajty chach y'oyity. Paady ycixpi Dios pidacy jadu'n nej jihuñy tüg apy ma ñich nninixc, jigix ca'ydí amij agix nayjihuñyijich. E je apy jadu'n nipaady nej mujcu' xyajtzaachiyich.

⁸ Tugüig'oc Dios ti nmibijctzooyich co huen xyajpidzimich je huidibi xyajtzaachiyibich.

⁹ Per je Huindzin Jesús xyñimaayich: "Jëbi jadu'n co may'ajt ndunipich müid müich ycixpi. Co pinjaty pumäy ñayjihuñyii, huin'it nigi ñiguëxigy ñich nmic'ajt." Paady ycixpi njotcugiyich co pumäy nayjihuñyijich, jigix ñiguëxigipy Cristo ymic'ajt ma ñich ndzinaayin.

¹⁰ Paady ycixpi ooy njotcújicydyich co pumäy nayjihuiyijich, co jäy xyñigapxy xyñi'ojyich, co ti nyajmayjatyich, co jäy xy'ixhuidityich xypahuidityich, co tzaachypi nyajnaxyich müd Cristo ycixpi. Co nayjihuiyijich pumäy, chi nigi mic nayjihuiyijich müd Cristo ymic'ajt ycixpi.

Pablo ca' yjotcujc'aty nej je mibijcpidijc ajcxy jim Corinto ytungixy

¹¹ Co ich jadu'n ci'm naygapxpadyyijich, tim jadu'n nipaady nej jihuiy ich tüg loci jäy. Adzip müch ajcxy jadu'n xytuuñich co copicy naygapxpadyyijich ci'm. Hue' yjapaadyii müch ixypy ajcxy xycömaaybich xycapxpatpich. Ich ca'p ich ti ndzoohuity. Oy ixypy ich ca' ti mic'ajt nmüdidyich, per jatytimy nigi mic'ajt nmüdidyich, ca' ydi yi huindzindijc huidibi ma müch ajcxy, huidibi ajcxy naydijip apóstol, e ca' yjanchity.

¹² Ma je tung huidibi nduuñich müd mecxtujcin ma müch ajcxy, ti ooy ñiguëxigy müd canaag iixpejt, mjhuinmañ etz milagros, co ich janch Cristo xy'apóstol'adyijich.

¹³ Ca' jadu'n ytiy'ajty co mminaangixy co nigi oy ti nduuñich ma yi jacjadyii mibijcpidijc ma jacjadyii cajp, ca' ydi jadu'n nej ti nduuñich ma müch ajcxy. Pen ti ndundigooyich co ca' ti nbjctzooyich meeñ müd ich ndung ycixpi ma müch ajcxy, jadu'n nej jacjadyii ajcxy ytungixy, pues tungix may'ajt meexcich ajcxy.

¹⁴ Jadachambi ni'ixi' n'ityich co nnicxa'ñich midugig'ocpi jim ma müch ajcxy. Ca' ti pubejtin nbjctzohuañich ma müch ajcxy müd ndungich ycixpi. Ca' ndzocyich müch ajcxy mmeñ. Hue' ndzocyich co müch ajcxy xymjnicxpedipyich. Jac'oy co ich müch ajcxy nbubedipy, ca' ydi co müch ajcxy xypubedipyich. Jadu'n ich nipaady müd müch ajcxy nej tüg ungedeedy. Je ungedeedy ypubejty y'ung, e ca' nan je ung pubejty yteedy.

¹⁵ Ich jotcujc nyajtundahuibich ma müch ajcxy tüg'óciy tijaty nmüdich, ichti ngi'mmic'ajtych tüg'óciy nyajtunaamybich müd müch ajcxy ycixpi, jigix jëbi nbubedipyich müch ajcxy. Oy janiguëxigy co ich müch ajcxy njadzojccixy njajihuiyigixy, e müch ajcxy ca' xychóccixyich xyjihuiyigixyich.

¹⁶ Nijëjity müch ajcxy mminaangixy co janch tiy'ajt co ca' ti pubejtin ti nbjctzooyich ma müch ajcxy, nijëjity yminaangixy co janch nihuinmañ ti nyajcägixyich ma tüg trampi müd ani.

¹⁷ ¿Nej ti ich müch ajcxy nhuin'ingix müd je migügtijc huidibi ajcxy nyajniguejx?

¹⁸ Nbjctzoohuich may'ajt ma Tito co huen nicxy xycogapxiyigixy jadüg'oc. E nyajpuguëxiyich jadüg ajt nmigüg huidibi müd ñicxy quipxyi. ¿Nej ti müch ajcxy Tito xyhuin'ingixy? ¿Nej ca' yjanchity co ich etz Tito quipxyjaty ich ajcxy nhuinmañ nmüdity, e tú'ciy ndungixyich?

¹⁹ Ca' yjeyity co müch ajcxy mhuinmañybidáaccixy co ich ajcxy ndzachnayñigapxtüutigixy ma müch ajcxy. Ca' yjadu'nity. Ngápccixpich nmiydáaccixpich ma Dios yhuinduu je ayuc tiy'ajt huidibi Cristo xymóoygixich. E tüg'óciy huidibi ndungixpich, hue' ndungixich jigix yeegip müch ajcxy mmiñicjin.

²⁰ Com tzigüybich co anajty nicxy n'ijxcixyich müch ajcxy, ca' jeyity co nbadaamybich je tiy'ajt co müch ajcxy ca' mhuinmañmüdity jadu'n nej jëbi njäygidägyich yi mhuinmañ ajcxy. E müch ajcxy nañ jadu'n ca' mjäygidáaccixipy nej ich nhuinmañ müdidyich. Tzigüybich co müch jada' ajcxy mnaychiptünigixy, ca' mnay'ixáangixy nidüg nidüg, mnaymijotmä'tigixy; mnayñi'ojyiyigixy, e mbiitzcapxcixy; co ooy amij agix mnayjihuiyigixy, e ca' mnay'ayuc-huinjihuiyigixy, ca' oy m'ijtcixy.

²¹ Tzigüybich co jadüg'oc nicxy n'ixyich müch ajcxy, chi ajt nDios xyajjihuihuibich tzo'ydu'n müd müch ajcxy ycixpi, etz njihuihuibich tajin mayin müd müch ajcxy mbocy ycixpi, e com ca'ni mjothuimbijtcixy mjäydgooygixy je mjibic-huinmañ jadu'n nej mmigapxtigooygixy e mmidundigooygixy huingbi töxyjädijc, etz jadu'n nej mmidundigooygixy migüg ytöxyj, etz jadu'n nej jibic-huinmañ müch ajcxy mmüdity.

13

Ane'min capxhuijin etz capxpoocxin huidibi cijxnip je necy

¹ Jada je' ymidugig'oc co ich müch ajcxy nicxy ngo'ixihuaangixyp. Pen müch ajcxy mxihuaangixyp tüg migüg ma ich co ti ytundigooy müd Dios ytiy'ajt, hue' tzocy müd metz o tugig testigos.

² Co je mamejtz'ocpi ich müch ajcxy oy ngo'ixiy, chi nnimaayich yi' ajcxy huidibi ti ytundigooygixy anajty, e nañ jadu'n nnimaayich je huidibi jacpocytungixp co ich anajty jadüg'oc nicxy müch ajcxy n'ijxcixy, ca' nyajtunañich mecxtujcin ma yi huidibi ajcxy pocytungixp. E cham co nyajpaadyich jigüegy ma müch ajcxy, nnigapxpejtyich ma jada necy co jadüg'oc nicxy n'ixa'ñich müch ajcxy, ca' nmimecxtugañich yi' ajcxy huidibi pocytungixp.

³ E jadu'n miich ajcxy mmüid'adipy tiy'ajt co ngapxnajxich Cristo y'ayuc. E Cristo ca' je' yjadu'nity nej tüg jäy huidibi ca' mic'ajt müidity. Hue' je' yajniguëxigyp ymic'ajt ma miich ajcxy.

⁴ Janch tiy'ajt co jadu'n ajcxy yajcrudzpejty Jesucristo nej jihuiy ca' anajty mic'ajt müidity. Per jadachambi Jesucristo jugy'ajtp müid Dios ymic'ajt. Nañ tim jadu'n co n'ijtim müid Jesús, jadu'n yquëxigy nej jihuiy ca' mic'ajt nmüid'ajtim. Per co n'ida'ñich müid miich ajcxy, nmüid'adaanibich Dios ymic'ajt müid co nyajpaadyich ma Cristo.

⁵ Ci'm naydiy'ajtpijcigix nidüg nidüg, pen janch tiydudägy mmüibijccixy Cristo. Ci'm huinmaaygix ma ajcxy mgi'mdzinaayin, pen janch mmüibijccixy. ¿Nej ca' mdimjihui'mybijccixy, pen müid ajcxy Cristo ma mjot mhuinma'ñ? Pen ca' yjadu'nity hue' anajty Cristo mmüibijccixy nigixy cohujc.

⁶ Per njjip'ijxypich co miich ajcxy mnejhuihuipy co yjanchity co Cristo ti xyajñibicyich yi' ytung, e ca' n'üidägyich.

⁷ Dios nmüibijctzooybich müid miich ajcxy ycixpi, jigix ca' ti jibic-huinma'ñ mdüngixipy. Canan co ñch ajcxy ndzachcömaybidzimmaangixyich, o co ñch ajcxy nigü nmüidity Dios ytiy'ajt ca'ydi jac ni pinjaty. Jadu'n ndüngixyich, jigix miich ajcxy mdunipy oybi. Ca' ñejity oy jadu'n yquëxigipy nej jihuiy ñch ajcxy ca' oy mij n'ixpicycigich.

⁸ Com ca' huaad ni ti nej ndunim huidibi ca' yjanchity huidibi ca' ytiy'ajtity. Hue' tzocy co tüg'óciy huidibi ndunim, naybadiib müid Dios ytiy'ajt.

⁹ Paady jotcuyc ñch ajcxy co nyajpáatcixyich nej jihuiy ca' ñch ajcxy mic'ajt nmüidity, jigix miich ajcxy mic'ajt mmüid'adipy ma mmüibijcin. Nmüibijctzoohuaamybich ajcxy Dios müid miich ajcxy ycixpi, jigix ajcxy mmüibijcin mü'ijtcixipy ca'pxy.

¹⁰ Jada necy ñch jayijp nguexamyb ma miich ajcxy, ma yam ca'ni nicxy n'ijxcixyich miich ajcxy jadüg'oc, jigix ca'ydi adzip ahua'n anajty nyajtuun ñch n'ane'min ma miich ajcxy. ñch ajt nHuindzin Jesucristo ti xymöyich mic'ajt, jigix jëbi ñch miich ajcxy nyajyeegipy ma mmüibijcin. Ca' nyajtigoyaanich miich ajcxy yi' mmüibijcin.

¹¹ Migügtjic ajcxy, capxcixpich müid miich ajcxy, huen Dios xypubéjtcixipy xypudigiygixyipy. Mijottigooygix cuydunaangix tüg'óciy Dios ytiy'ajt ma mdzinaayin. Jotcuyc'ajtcix. Chinaaygix müid tú'ciy mjot mhuinma'ñ. Naymüid'ijtigixy agujc jotcuyc. Huen ajcxy Dios xymüid'ijtcixy. Je Dios huidibi jotcuyc'ajtin yejcp, e nañ jadu'n Dios xychojctáaygixipy xyjihuidáaygixipy.

¹² Naygapxpóocxigix xic xon.

¹³ Tüg'óciy Dios yjäy huidibi ya, yquejxyp ajcxy capxpóocxin ma miich ajcxy.

¹⁴ Huen ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid miich ajcxy ycixpi. Huen Dios xychojccixy xyjihuiyigixy. Huen Dios yjihui'ñ ymic'ajt ity ma nidüg'óciy miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. Jadu'n ngapxycixyich. Amén.

GÁLATAS

Yi Necy Huidibi Pablo Yajniejx Je Mibijcpijic Jim Gálatas

¹ Ich Pablo, Jesucristo xyquejich co ngapxhuácxiyich yi' y'ayuc. Ca' nminaanim jáy ajcxy xyajnibijcich jada tung. Jesucristo etz Dios Teedy ajcxy ti xyajnibijcich jada tung. Je' je' je' Dios huidibi yajjugypijc Jesucristo co y'o'cy.

² Ich etz tüg'óciy migügtijc ajcxy huidibi ya yajpatp ma ich nyajniejxpich jada necy ma nidüg'óciy pinjaty mijpidacp Jesucristo, huidijaty naymujcip ma nidüg nidüg cajp jim Gálatas naaxjot.

³ Nmibijctzooybich Dios Teedy etz ich ajt nHuindzin Jesucristo co huen oy'ajt etz may'ajt tuñ ma miich ajcxy etz nañ jadu'n xyajjotcugihuip ajcxy.

⁴ Ich ajt nHuindzin Jesucristo ti nayoxyii ti naydogyii ci'm anajty ma yi o'cin müid ich ajt nbocy ycixpi. E jadu'n ti xñihuaanim ma je jáy ajcxy huidibi jibic huinma'ñ ymüid huidibi tzinaayb ajcxy ma jadachambi xii tiempo. Jadu'n Jesucristo tuñ müid ich ajt ycixpi, com ich ajt nDios Teedy jadu'n tzojcp.

⁵ ¡Ooy y'oyity co Dios Teedy huen mij etz cōmay y'idipy huinixii huinitiempo! Jadu'n jada. Amén.

Ca'p ji huingbi tiy'ajt huidibi jáy y'alma yajnidzocp

⁶ Ooy ndzachhuinmaayich jadu'n nej tim tzojcy ti mjijpyöyducixy je Huindzin Dios ytiy'ajt. Dios xyhuin'ijxcixy jigix jébi mmibijccixy je oy'ajt je may'ajt huidibi Jesucristo ytuun müid miich ajcxy ycixpi. E miich ajcxy ti mhuinma'ñ myajtigajtzicixy, e ti mmibijccixy huingbi jáy ajcxy y'ayuc, jadu'n nej ca' jébi m'alma nidzoocin padaangixy.

⁷ Ca' nminaanim co ji jadügnax Dios ytiy'ajt. Hue' je'nijéjity jáy ajcxy ti xyajhuinma'ñyidigooygixy, ooy ajcxy yajtigadzaangixy je Dios y'ayuc ytiy'ajt nej Jesucristo xyajnidzogaani ajcxy m'alma.

⁸ Co ixypy ich, o co ixypy nidüg ich ndiscipulo, o co ixypy tüg ángel huidibi tzajpjoty tzomb capxhuácx ixypy ma miich ajcxy ayuc tiy'ajt tigachjaty huidibi ca' ñaybadyii müid je tiy'ajt huidibi nyaj'ixpijc ajcxy oga'n'aty, ca' mgöb'ijccixipy yjadu'mbi ayuc huidibi ajcxy xyajnidigoyaaangixy xyajtüdigoyaaangixy, Dios tzaachytunib' yi' ajcxy y'alma.

⁹ Ti jayijp nyajnimay, e cham jadüg'oc nūgapxpetyich, pen ji pinjaty capxhuácxy ma miich ajcxy tiy'ajt tigachyjaty, huidibi ca' ñaybadyii müid je tiy'ajt je tüibi miich ajcxy m'ixpijccixy, copicy Dios chaachytunipy jada jáy müid ypocy ycixpi huidibi xychachyajnidigooygixp xychachyajtüdigooygixp.

¹⁰ Co jadu'n nminañich, ¿nej mdijy co ndzocyich co jáy ajcxy xyjäygidägipy o co Dios xyjäygidägipy? ¿Nej ndzachyajjot'adaanich jáy ajcxy? Ca' huaad nduunich huidibi jáy ajcxy chojcpy, yi' janchtiy ndumybich huidibi Dios chojcpy. Co ixypy nduunich huidibi jáy ajcxy yjäygidacpy, ca' ixypy nguyduunich Cristo ytiy'ajt.

Nej Pablo oy paady je apóstol'at

¹¹ Paady ndzocyich migügtijc co mnejhuihuip ajcxy jada co je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ngapxyhuácxpich anajty ma miich ajcxy jadu'n nej jébi ajcxy m'alma nidzögipy, ca' yi' ayuc'adyii tiy'ajt'adyii huidibi jáy ci'm ti cojcxixy ti maacxixy.

¹² Com je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi nmüidich, ca' ti nbaadyich ma jáy ajcxy, nañ ca' nminaanim jáy ajcxy ti xyaj'ixpiyich. Jesucristo ci'm ti xyajhuinjihuiyich jada tiy'ajt.

¹³ Com miich ajcxy mnejhuuygixp jadu'n nej jecy'ajty ich ti ndzinäyich, co ich anajty nmijpidägýchy yi' budiojáy ajcxy ycostumbre. E mnejhuuygixp jadu'n nej jecy'ajty n'ixhuidijtyich nbahuidijtyich mictägy je jáy ajcxy nidüg'óciy huidijaty anajty mijpidaaccixp Dios ytiy'ajt.

¹⁴ Nigi ich anajty n'ixpiyidyich ma yi judiojáy ajcxy y'ixpijcin ca'ydi jac pinjaty judiojáy, ca'ydi jac pinjaty nmigügtijcich huidibi tügnax yjimijt müid ich. Com ooy anajty nigi ndzachmijpidägýchy n'ap ndeedyich y'ayuc.

¹⁵ E Dios xyhuin'ijxich jayijpni ca'ni anajty ma'xung'atyñich co ndünibich yi' ytung. Müid co Dios ooy ti xychocyich ti xyjihuyich, paady xyhuooyich müid ytung ycixpi.

¹⁶ Dios xyajnejhuuyich yi' y'ung y'ayuc ytiy'ajt, jigix ngapxhuácxiyich yi' y'ayuc ma yi jáy ajcxy ca'pi yjudiojáyity ajcxy. Ca' pinjaty n'ixtaayich huidibi jébi xyaj'ixpiyich Dios ytiy'ajt, hue' Dios ci'm xyaj'ixpiyich yi' ytiy'ajt.

¹⁷ Nañ jadu'n ni ca' nbättigiyich jim Jerusalén ma yajpaady y'apóstoles ajcxy huidibi anajty ajcxy Dios ti yhuin'ixyii. Chi tüiyi nnicxyich jim Arabia ñaaxjot. Co ich jim hueeni n'ijtyich, chi nhuimbijtyich jim Damasco.

¹⁸ Cooni tugüg jimijt nhuäcxijpyich huin'itni nbättigiyich jim Jerusalén. Chi n'oyich ma Pedro anajty yajpaady, e chi jim nmüid'ijtyich jëyi majmocx xii.

¹⁹ E ca' nminaybaattich yi jacjadyii apóstoles. Jëyi iich müid naybaati je Jacobo, je Huindzin Jesús y'uch.

²⁰ Je huidibi cham iich müich ajcxy niyajjayiygixyp, tiy'ajt y'. Y'ijxyp ñejhuüiyb Dios co ca' n'üidägyich.

²¹ Co ndzooñich Jerusalén, chi nnicxyich Siria naaxjot etz jim Cilicia naaxjot.

²² Je huin'it tiempo yi Cristo yjäy ajcxy huidibi nayyöymujcjp cajp cajp jim Judea naaxjot, ca' ajcxy anajty xy'ix'adyijich huingixy jijpcíxy.

²³ Jëyi ajcxy nejhuüiy anajty co jäy chachmínaangixy: "Yi jäy huidibi anajty xychach'ixhuidijtim xychachpahuidijtim, cham yi' tzachcapxhuäcxy je Cristo ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi anajty ytimyaycödígoyamyb."

²⁴ Co je mibijcpidijc oy jadu'n tiy'ajt nejhuüiygixy, chi ajcxy yajnajxy Dioscojuyip ma Dios müid iich ycixpi.

2

Jacjadyii Jesús y'apóstoles ajcxy cöbijccixy yi Pablo

¹ Co majmactz jimijt, chi jadüg'oc nnicxyich jim Jerusalén quipxyi müid Bernabé. Nañ jadu'n Tito xypanicxyich.

² Dios jadu'n ti xyajnejhuüiyich co copicy nícxibich jadüg'oc jim Jerusalén. Chi jim nyajmüidmydacyich nijëjity jäy huidibi Jesús ti yhuin'ixiyii ajcxy, je huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc. (Ahuingujc iich ajcxy nxiicmujcyp ngapxmuycy, ca'ydi ymayjäy'agujicity.) Nyajmüidmydactaayich je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ngapxhuäcxyich ma yi jäy ajcxy ca'p yjudíojäyity. Jadu'n ngapxticxyich n'ayucich ndiy'ajtich, jigix ca'ydi ajcxy xycapx'aducyich, e ti anajty jadu'ny'i ñaadig'aty iich ndung huidibi jayijp ti nduüñich etz huidibi njactunaamybich anajty.

³ Je jäy ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc jim Jerusalén yjäygidac ajcxy iich n'ayuc jadu'n nej ngapxticxyich, e nañ ni ca' ajcxy ymínañ adzip co copicy yajtiy'ajttíhuipy je Tito huidibi xypa'oyich jim, com griegojäy je' anajty, paady ca' yajtiy'ajttíy anajty.

⁴ Ca' ixypy pin huaam ycamínañ jim Jerusalén co Tito ca' yajtiy'ajttíy, co ca' nijëjity mibijcpidijc ycatigíy ayüich ameech huidibi ca' ymibijccixy cixyot huinijot Cristo ytiy'ajt. Hue' ajcxy amido'ijtcixy n'ayucich nej huaad xyjijpcogapxiiygixyich. Ca' ajcxy yjotucjity co ngapxhuäcxyich co nmibijcim Jesucristo, e ca' copicy ngyudunim judíojäy ycostumbre. Yi' ajcxy adzip xyajniñhuidzaambich yi judíojäy ycostumbre, jadu'n nej jäy codoogíy ajcxy adzip ytuungixy ma yhuindzin ytung.

⁵ Ni catügjaxigíy ajcxy xycamimadacyich, e ni xycayaj'amoñ iich ajcxy, com hue' ndzocyich co huen Dios y'ayuc ytiy'ajt oybi ity huädz ma müich ajcxy ca' ma aníi.

⁶ Yi apóstoles ajcxy huidibi Jesús ti yhuin'ixigixy huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc, ca' ajcxy ni ti tiy'ajt xyjacmöyich jemybi huidibi ca' jayijp nnejhuüiyich. (Peni capxpaady ajcxy o peni ca' ycapxpaadyity, ca' nduüñich cuendi. Com Dios ca' huin'ixpety jäy ajcxy tyduñi.)

⁷ Co oy ajcxy nejhuüiy co Dios ti xyquexyich ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc ytiy'ajt ma yi jäy ajcxy huidijaty ca' yjudíojäyity, tim jadu'n nej ti quexy Pedro co capxhuäcxi yi' y'ayuc ma yi judíojäy ajcxy, ca' iich yi' ajcxy anajty n'ayucich xyjijpcogapxiiyich, ooy ajcxy jäygidacy yi n'ayucich ndiy'ajtich.

⁸ Yi Dios huidibi Pedro quejx huen yi' y'ayuc capxhuäcxy ma yi judíojäy ajcxy, nañ jadu'n iich xyquejxich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxyibich ma yi jäy ajcxy ca'p yjudíojäyity.

⁹ Je Jacobo, je Pedro etz Juan ajcxy, je huidi nigohuajc'ajtcixp yi mibijcpidijc, co ajcxy nejhuüiy jadu'n nej anajty Dios may'ajt oy'ajt ti tuuñ müid iich, chi ajcxy xycöbijcxyich agujc jotucj Bernabé etz iich. E chi iich ajcxy müid nay'ayuc-huinijhuüiyi co jëbi iich etz Bernabé nícxibich ma yi ca'p yjudíojäyity ajcxy, etz jëbi yi Jacobo, Pedro etz Juan ajcxy ñicxcixy ma yi judíojäy ajcxy.

¹⁰ Jëyi ajcxy may'ajt pijctzoy ma iich etz Bernabé co jadu'n pa'ayo'n ndunipyich ma yi judíojäy ayoobitijc. E chi iich ngo'adzoy co ndunamybich jadu'n agujc jotucj.

Pablo ojy yi Pedro jim Antioquía

¹¹ E jadu'n anajty müid ti n'ocnay'ayuc-huinijhuüiyibich ixti coon Pedro ycidacy jim Antioquía. Chi jim nnimaayich huinjíp co ti anajty jim Dios ytiy'ajt müidundigooyi co puñuäctutni je huidibi ca' yjudíojäyity, ca' y'ocmüidcaymujcni.

¹² Com co ca'ni anajty ymiñ jim Antioquía je judíojäy ajcxy huidibi anajty tzomb ma Jacobo jim Jerusalén, chi Pedro müidcaymujcni je jäy ajcxy ca'p judíojäyity. Co

ajcxy ymiin choon Jerusalén, chi Pedro oy puhüäctuatni je huidibi ca'p yjudíoäyity, ca' y'ocmüdcaymugaani anajty. Com Pedro tzigüyb anajty co ñi'ojihuiyib je judíoäy huidibi minamb co ooy ycopicyity yajty'ajttihuiyitüg'ócy jäy ajcxy huidibi mibijccixp Jesucristo.

¹³ Co Pedro jadu'n oy y'idich, chi je jacjadyii judíoäy ajcxy huidi anajty Jiménez nañ tim jadu'n oy y'idütcixy. Oy ajcxy janejhuüy tiy'ajt, e huädz cuydungixy. Ixti Bernabé nañ jadu'n y'idüch nej Pedro, com ca' anajty yjotnicity.

¹⁴ E co ich jadu'n oy n'ixyich co ca' ajcxy cuydungixy yajxon Jesucristo ytiy'ajt, chi ich nnimaayich Pedro mayjäy'agujc: "Peni miich judíoäy, e ti m'ixmajtzn judíoäy ycostumbre co ti mibicy Jesucristo, e ti m'occyuandyb je huinma'n huidibi judíoäy ca' cuydungixy, ¿nej tiy cham co adzip mdzachmnaandägy co yi' ajcxy huidibi ca'p yjudíoäyity, copicy cuydüngixipy judíoäy ycostumbre, huidijaty miich ti m'ixmajtzn?"

Yi judíoäy ajcxy quipxyjaty müd jacpñjaty

¹⁵ Jadu'n njacnimaayich Pedro: "Hch etz miich judíoäy ich ajt, huidibi ndaj'ajtim ndeedy'ajtim nañ judíoäy. E ca' ich ajt njadu'nity nej jäy ajcxy ca'pi yjudíoäyity, huidibi ca' cuydungixy Dios ycötujcin je jecyip huidibi Moisés yjayhui'm.

¹⁶ Miich Pedro ich ajt nnejhuiyim co jäy ajcxy ca' jébi Dios yajpocyñihuächyii müd tim jéyi co ajcxy cuydungixy Dios ycötujcin je jecyip huidibi Moisés yjayhui'm. Co yi jäy ajcxy mibijccixy Jesucristo, huin'it janchty Dios yajpocyñihuätzüyb ajcxy. Nañ tim jadu'n ich ajt, ti nmibijcin je Cristo jigix jébi Dios xyajpocyñihuaatzim. E ca' jébi huaad Dios xyajpocyñihuaatzim ajt müd tim jéyi co ti ngyuduunim Dios ycötujcin je jecyip. Ca' ni tüg jäy huidijaty jébi Dios yajpocyñihuächyii, müd tim jéyi co cuyduuni Dios ycötujcin je jecyip."

¹⁷ Co ajt nhuinma'n nbidaacim co nmibijcin Cristo jigix Dios jébi xyajpocyñihuaatzim, huin'it je judíoäy yminaangixy co jibic-huinma'n nyajtuunim co ca' njaccuyduunim yi' ajcxy ycostumbre. ¿Nej mdjy je Cristo xyajtundigooyim jadu'n nej judíoäy yminaangixy? Ca' yjadu'nity. Ca' jébi huaad je Cristo xyajtundigooyim.

¹⁸ Co ixypy nmjpidaacim jadüg'oc Dios ycötujcin je jecyip, je huidibi ti n'ixmajtzn, jada ixypy ijxpejt'ajtp co ndundigooyim ma Cristo ytiy'ajt.

¹⁹ Jecy'ajty co ngyuduunich anajty Dios ycötujcin je jecyip, huin'it ca' anajty nbaadyich tiy'ajt nej jébi huaad Dios xyajpocyñihuaachich, e jadu'n nipaady nej jihuiy ti n'ögyich. Paady ycxipi ti n'ixmachich je jecyip cötujcin, e ti nmjpidägyich Jesucristo ytiy'ajt jigix jébi njactzinäyich müd Dios ycxipi.

²⁰ Jadu'n nayjihuiyijich jadu'n nej jihuiy ti n'oc'o'cpich, jadu'n nej jihuiy ti ngrudzpetyich quipxy müd Cristo. Jadachambi ca' n'octzinaayñich müd ngi'm jugy'ajtin ycxipi. Hue' je' je Cristo ymic'ajt etz ytiy'ajt ti chinaydacpicy ma ich njugy'ajtin. E jadu'n nej cham njactzinäyich müd ich nninücx, jactzinaaybich müd Dios y'ung ycxipi, nmjpidacypich Dios y'ung. Dios y'ung ti yxhocyich ti xyjihuiyich, e ti nayyoxii naydogyii ma yi' o'cin müd ich nbocy ycxipi.

²¹ Ca' nniyajtigoya'nich je may'ajtin je oy'ajtin huidibi Dios ti tuuñ müd ich ycxipi. Co ixypy jébi Dios xyajpocyñihuaatzim müd co ajt ngyuduunim Dios ycötujcin jéyi, huin'it ixypy ti ñaadig'aty je Cristo co y'o'cy müd ajt nbocy ycxipi.

3

Je ycötujcin huidibi Moisés yejc o je mibijcin

¹ Janch loci miich ajcxy migügtijc huidibi tzinaayb jim Gálatas naaxjot. Ti jäy ajcxy xyajhuinma'nydigoogyixy müd jibic-huinma'n. Paady ycxip mdzach'ixmadzaangixy je Dios ytiy'ajt. Hch oy njacapxhuächyich ma miich ajcxy mhuinduu je tiy'ajt jadu'n nej Cristo yajcrudzpjeti müd ich ajt nbocy ycxipi.

² Yi' nyaj'amidooyb: ¿Nej ti mbaatcixy Dios yjihui'n ymic'ajt müd co mdzachcuyduuni Dios ycötujcin je jecyip? o ¿Nej ti mbaatcixy Dios yjihui'n ymic'ajt müd co ti mmidoogyx Jesucristo y'ayuc e ti mmibijccixy? Hue' janchty ti mbaatcixy Dios yjihui'n ymic'ajt co ti mmibijccixy Jesucristo, ca' nminaanim co ti mgyudungixy Dios ycötujcin je jecyip.

³ Co Dios oga'n yjihui'n xy'adigüygixy xyjottigüygixy, chi mgyucinaaygixy Jesucristo ytiy'ajt nej Dios yjihui'n xyhuinma'nymoogyixy. ¿Nej co cham miich ajcxy mloci huinma'n mdzachtungixy? Jadachambi jadüg'oc mdzachtunaangixy mgi'mhuinma'n.

⁴ ¿Nej naadigüxipi miich ajcxy tzaachypi ti mminajxcixy ti myajnajxcixy müd Cristo ytiy'ajt ycxipi? Janch naadigi' jadu'n tzaachypi ti mminajxcixy ti myajnajxcixy, pen janch tüccüyi ti m'ixmajtzcixni Cristo ytiy'ajt.

⁵ Jada nyaj'amidoogyxyp: ¿Nej ti Dios yjihui'n ymic'ajt xy'adigüygixy xyjottigüygixy etz tuñ mijhuinma'n ma miich ajcxy müd co ti mgyudungixy Dios ycötujcin je jecyip? Ca' yjadu'nity. Hue' Dios xy'adigüygixy xyjottigüygixy etz tuñ mijhuinma'n müd miich ajcxy müd co ti mmidoogyx Jesucristo ytiy'ajt etz ti mmibijccixy.

⁶Jadu'n ymiñ cojay ma Dios ñecy co Abraham miñijcy Dios, e co yi' mijpidacy Dios y'ayuc jadu'n nipaady nej jihuüy Dios yhuinmecxi ypocy, jigix jébi y'ity tudágy ma Dios yhuinduu.

⁷Jadu'n yjajty müid Abraham. Je' ymiñijc Dios, e yajpocyñihuaatzí Dios, jébi ñaydijyíi tudágy jáy ma Dios yhuinduu.

⁸Dios jecy'ajty yajnihuinmayñy co yajpocyñihuaadza'ñ je jáy ajcxy huidibi ca' yjudiojáyity, jébi ajcxy ñaydijyíi tudágy jáy ma Dios yhuinduu, müid co ajcxy mijpidágyje je may'ajt huidibi Dios ytunamyb müid yi' ajcxy ycixpi. Paady ycixpi jaaybety ymiñ ma Dios ñecy co jadu'n Dios müidmiydac Abraham jecy'ajty co yi' huidibi ca' yjudiojáyity ypaadipy ajcxy y'alma nízoozin, com jadu'n Dios ymiñañ: "Müid müich tüg m'ap m'oc may'ajt oy'ajt nduna'ñich müid naaxhuiñyájy ajcxy ycixpi."

⁹Paady ycixpi jadu'n nej jáy ajcxy tüg'óciy pinjaty miñijcp Dios, Dios may'ajt tunamb müid yi' ajcxy ycixpi co miñijccixy, tim jadu'n nej may'ajt tuun müid Abraham.

¹⁰Dios chaachytunamy jáy ajcxy müid ypocy ycixpi, pinjaty huinma'ñ tzachpidacp co y'alma nízoozin padaangixy müid co cuydungixy Dios ycotujcin je jecyip. Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy: "Dios chaachytunamyb jáy ajcxy müid ypocy ycixpi, pinjaty ca' mijpidágy tüg'óciy Dios ycotujcin, etz nañ jadu'n pinjaty ca' cuydundáy jada cötujcin."

¹¹Jadachambi müid je ayuc huidibi ti nyajniñyáñyigixy ma jada necy, jébi müich ajcxy mnejhuñhuip co ca' ni pin jáy jébi Dios yajpocyñihuaächyíi müid huidijaty ti tungixy co cuydungixy Dios ycotujcin je jecyip. Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymiñañ: "Yi jáy ajcxy pinjaty miñijcp ñich n'ayuc, yi' ajcxy nyajpocyñihuaadzaamybich jébi ajcxy y'alma paadip nízoozin."

¹²Dios ca' jadu'n ymiñañ ma yi' ycotujcin huidibi Moisés yjayhui'm co jébi nmijpidaacim, e huin'it Dios xyajpocyñihuaatzim. Hue' je' ymiñañ ma ycotujcin co jébi xychaachytunanim müid ajt nbocy ycixpi. Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy: "Yi jáy ajcxy pinjaty cuydumb Dios ycotujcin huidibi Moisés ycojay, copicy cuydundáhuip, ni ma ycatundigoyipy."

¹³Cristo xyñihuaanim xyyajzoozin ma anajty Dios xychaachytunanim müid co ca' nguydundaayim Dios ycotujcin je jecyip. Cristo ci'm ti yajnicxy je tzaachypíi huidibi Dios ajt xymöhuanim anajty. Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy: "Pinjaty anajty yajmijxotzpejtp ma tüg cruudz, hue' anajty je' yco'ayooyb ypocy tüibi tuñ."

¹⁴Cristo o'c je' müid ñich ajt nbocy ycixpi, jigix Dios jébi cuyduñ yi' y'ayuc jadu'n nej yaj'ahuanñy Abraham jecy'ajty, co may'ajt tuna'ñ müid yi' jáy ajcxy ycixpi huidibi ca'p yjudiojáyity, etz nañ jadu'n may'ajt tuna'ñ müid ñich ajt ycixpi, jigix jébi ñich ajt nbaatim je Dios yjihui'ñ co nmijijcim je Cristo.

Je cötujcin huidibi Moisés yejc etz huidibi Dios y'ahuanñy

¹⁵Migügtijc ajcxy, ngapxtéxcxaamybich jadu'n nej Dios ti tuñ müid tüg iixpejt nej jáy ajcxy ytuñ. Co ixypíy tüg jáy necy yajcojy ma nigapxy jadu'n nej ypidágy yajhui'mañ, e co yajcojtáy je necy, e chi firmijiy, e nañ jadu'n je testigo ajcxy yfirmijiy, huin'it ca' huaad pinjaty nixigy yajxigy jada tiy'ajt, e nañ jadu'n ni ca' huaad yaj'ungyíy.

¹⁶Cuenditungixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, Dios ma yi' y'ayuc yaj'ahuanñy Abraham etz tüg yi' y'ap y'oc co may'ajt tuna'ñ müid yi' ajcxy jéyi. Ca' nminaanim Dios y'ayuc ymiñañ co Dios yaj'ahuanñy Abraham co may'ajt tuna'ñ müid tüg'óciy yi' y'ap y'oc. Hue' je' Dios y'ayuc ymiñañ co may'ajt tuna'ñ müid tügpajc yi' y'ap y'oc, je' je' je' Cristo.

¹⁷Dios ca' yi' nixigy yajxigy ytiy'ajt huidibi jayijp ymoy Abraham co yajniñuejxy ycotujcin yi' Moisés. Co Abraham y'o'cy, ti anajty ñajtzniñicxiyñi midaax migo'px ja'lipxmajc jimijt, chiini oy Dios möy. Moisés yi' ycotujcin. Tim jadu'n nej ca' huaad yajtigach je jáy ñecy ma nigapxy jadu'n nej ypidágy yajhui'mañ, nañ tim jadu'n ca' huaad Dios yajtigach y'ayuc huñi yajnimay Abraham jadu'n nej may'ajt tuna'ñ müid naaxhuiñyájy ajcxy ycixpi.

¹⁸Dios y'ahuanñy yi' ytiy'ajt ma Abraham jecy'ajty co may'ajt tuna'ñ müid yi' y'ap y'oc ycixpi etz müid tüg'óciy naaxhuiñyájy ajcxy ycixpi. Co ixypíy jébi jáy padaangixy y'alma nízoozin müid huidibi ajcxy ytumyb co ajcxy cuyduñi Dios ycotujcin je jecyip, ca' ixypíy may'ajt ti tuñ co ti quexy je Cristo ya naaxhuiñ co jáy yajniñhuaadzip.

¹⁹¿Ti ycixpi Dios co moy Moisés je cötujcin huidibi ycojay? Hue' je' Dios moy jada cötujcin jigix jébi nigüéxigy co jáy ajcxy ca' ycapxymidoogixy. Tunamb anajty Dios ycotujcin huidibi Moisés ycojay mabaad ti quexy ya naaxhuiñ yi' y'ung, je' je' je' Cristo, je Abraham y'ap y'oc huidibi yajpocyñihuaatzp jáy ajcxy. Dios ycotujcin hue' je' yajniñuejx Moisés müid ángeles ajcxy. E chi Moisés capxnajxy ma ymígügtijc ajcxy.

²⁰Co Dios ti quexy yi' oybi y'ayuc ya naaxhuiñ müid y'ung, paady ycixpi Dios ca' tzocy co huingbi capxnaxipy yi' y'ayuc. Dios etz Dios y'ung tú'ciy yi'.

Tigixpi Dios je Moisés cötujcin yejc

²¹¿Nej mdijy ca' ñaybadyíi yi' Dios ycotujcin huidibi Moisés ycojay, müid je ayuc huidibi Dios yajnimay Abraham? Naybaatip ajcxy y'ayuc. Co ixypíy cayejcy Dios cötujcin ma

jébi jáy ajcxy y'alma ñidzoocin padaangixy, huin'it ixypiy jébi nbocyníhuuatzim co ixypiy ngyduunim yajxon jada cótujcin.

²² Ca' yjanchity co jébi Dios xyajpocyníhuuatzim müid co tijaty nduunim. Com ma Dios y'ayuc ymiñ cojay co nidüg'óciy jáy ajcxy ti ytundigooy, ac pocy ymiñ ajcxy. Jadu'n Dios y'ayuc ymiñ a'ñ, jigix jébi Dios yajpocyníhuuäch tüg'óciy pinjaty miñpidacp Jesucristo, jadu'n nej yajnimay Abraham jecy'ajty co jadu'n tuna'ñ.

²³ Ca'ni anajty Cristo ymiñ ya naaxhuiñ, huin'it anajty Dios ycótujcin ytuñ, yajpocycäy jáy ajcxy, e ca' Dios yajcomidooy jáy ajcxy ypocoy. Jadu'n nej jihuüy jáy ixypiy ypujxtijc'íñaaygixy e ahuijxcixy mina je juez ytiydunáangixy. Jadu'n anajty n'ijtim jadu'n nej jihuüy nbu-jxtijc'íñaayim, ixti cooni Jesucristo ymiñ ya naaxhuiñ yajpocyníhuuatzp.

²⁴ Jadu'n anajty Dios cuend'aty yi judíoáy anajty müid ycótujcin huidibi Moisés ycojay. Tim jadu'n nej jáy cuend'aty huingjáy y'ung. Jadu'n anajty Dios cuend'aty judío jáy ajcxy ixti cooni Jesucristo ymiñ ya naaxhuiñ jébi yajpocyníhuuäch jáy ajcxy.

²⁵ Jadachambi co Jesucristo ti y'ooy ya naaxhuiñ, e ti mñibijcim (tzojcingíx) yi' ytiy'ajt, paady ycixpi cham ca' n'oc'ijtim cuend'aty müid Dios ycótujcin huidibi Moisés ycojay.

²⁶ Com miich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo ytiy'ajt, paady ycixp jébi nidüg'óciy müich ajcxy naydijigixy Dios y'ung.

²⁷ Tüg'óciy müich ajcxy huidijaty ti mñibejtciy, ti mñibejtciy jigix jébi mdügmujccixy müid Cristo, jadachambi niducy m'ijtcixy müid Cristo.

²⁸ Nidüg'óciy müich ajcxy ti mgöbijccixy Jesucristo jadu'n nej ajcxy mHuindzin. Jadu'n müich ajcxy judíoáy etz nañ jadu'n ca'pi yjudíoáyity, nañ jadu'n müich ajcxy midumbidijc etz müich ajcxy huidibi ca'm nay'ane'mip, müich ajcxy yëydijctjc etz müich ajcxy töxyjädijc; túciy müich ajcxy myajpattaaxygixy ma mHuindzin Jesucristo.

²⁹ Huenpinity müich ajcxy co mmijpidaaccixy Jesucristo, huin'it jébi ajcxy mñaydijiyb Abraham y'ap y'oc, e huin'it jébi mbáatcixipy tzinaydac jiiy tzajpjoty, je huidibi Dios yaj'ahuaniiy Abraham, Abraham y'ung y'anäg etz Abraham y'ap y'oc.

4

¹⁻² Cha jadüg iixpejt nyajnimäyich müich ajcxy huidibi capxticxp Dios ytiy'ajt. Tüg comeefñjáy ymang hue' anajty mutzni pi'cni je' anajty jédaanip yteedy ypidägy. E chi yteedy tüg jáy yajnbicy huidibi jébi cuend'aty je pidägy etz je pi'c'anäg mabaad paady je tiempo mina ycidigihuiüy je pidägy. Je comeefñjáy y'ung com co anajty ca'ni yeegy, ane'my anajty y'ity, tim jadu'n nej ane'my y'ity je jáy huidibi midumb.

³ Tim jadu'n nej je comeefñjáy y'ung anajty y'ity ane'my, nañ tim jadu'n ñch yi judíoáy ajcxy ane'my anajty n'ijtcixyich co anajty ca' tiydudägy naydijiygixyich Dios y'ung.

⁴⁻⁵ Co oy Dios yajhuaad'ajtni, chi oy quejxni y'ung ya naaxhuiñ. Yi' y'ung ma'xung'ajt judíoáy, jigix jébi codinây jáy ajcxy ma Dios ycótujctac. Nañ jadu'n yi' ma'xung'ajt judíoáy jigix jébi yajpocyníhuuäch yi jáy ajcxy huidibi ti yajpocycähuigixy Dios ycótujcin huidibi Moisés ycojay. Dios ti quexy y'ung jigix jébi xycodinaayim müid ajt nbocy ycixpi, e jadu'n Dios jébi xycöbijci jadu'n nej jihuüy xyci'm'ung'ajtim.

⁶ Jadachambi müid co naydijim Dios y'ung, paady ycixp Dios ti xy'adigiyim ti xyjottgiiyim yi' yjihui'ñ ymic'ajt, paady ycixp ajt mñaanim co Dios ajt nDeedy'ajtim etz mñaanim: "¡Padre Nuestro!"

⁷ Müid co müich ajcxy ti mñibijccixy Jesucristo, jadachambi ca' ane'my m'oc'ijtcixyñi ma Dios ycótujcin je jecyip, jadu'n nej je jáy ytumbidijc müidity ane'my. Paady ycixp jébi Dios xymóoygixipy jugy'ajtin huidibi ca' y'icixipy ytigoyipy, jadu'n nej Dios müidity jugy'ajtin. Jadachambi müich ajcxy Dios xy'ung'ajt, etz jébi mbáatcixipy pidägy ma Dios.

Pablo yjotmaybaady müid je mñibijcidjc ycixpi

⁸ Jecy'ajty ca' anajty mnejhuüygixy Dios ytiy'ajt tiydudägy, ooy anajty m'ojadajtcixy oyñiti huidibi ca' ymic'ajt müidity. E ca' anajty m'ojadajtcixy je Dios tzajpjoty huidibi mic'ajt müidity.

⁹ Jadachambi ti mnejhuüygixy Dios ytiy'ajt etz Dios ti xycöbijccixy. ¿Nej co jadüg'oc mdzachnihuimbidaangixy yi judíoáy ycótujcin, ca'p ti mic'ajt müidity, huidibi ti m'ijxmajtcixy? E jadüg'oc xy'ane'mygixy je judíoáy ycótujcin.

¹⁰ Jadachambi mdzachyudunaangixy judíoáy ycostumbre, jadu'n nej ajcxy myajmij'ajtcixy xiibo' xiiimijt.

¹¹ Huinmaaybich ooy müid müich ajcxy ycixpi co naadigí ti nyaj'ixpicyich müich ajcxy. Ninigoob ayoohua'ñ ñch ndung ma müich ajcxy.

¹² Migütiyc ajcxy, cham may'ajt nbijctzooyich ma müich ajcxy. Yajtügüygix yi mhuinma'ñ jadu'n nej ñch nhuinma'ñ. ñch ti nyajtügüyich nhuinma'ñ müid müich ajcxy mhuinma'ñ co

ti n'ixmachich yi judíojäy ycostumbre. Je taab anajty n'ityich müid miich ajcxy, ca' miich anajty ajcxy iich n'ayuc xyjijpcogapxiyi.

¹³ Miich ajcxy mnejhuünyb co anajty n'ityich ma miich ajcxy, pumäy iich anajty nyajpaady müid yuu pa'm ycixpi, paady ycixp iich jim jecy nhuäcxijpyich, ngapxhuäcxyich Jesucristo ytiy'ajt je jayijp'aty.

¹⁴ Müid iich nba'm ycixpi ooy n'adzijpy müich ajcxy ma mjiin mdijc, e müich ajcxy ca' ti xy'ixtijy e ni ca' müich ajcxy xymidzjipich. Jadu'n iich müich ajcxy xycöbijecy agujc jotcujc, tim jadu'n nej ixypiy ti mgöbijcixy Jesucristo ci'm.

¹⁵ Jadachambi žti ti ytunyi ti yjadyii co ca' mmijotcujc'ajtcixy iich n'ayuc? Com nyejcich tiy'ajt co je taabi anajty oga'n jim n'ityich ma müich ajcxy co janch xypubedaambich müich ajcxy. Ixti mgi'm huin anajty ajcxy njayajpidzimaangixyp etz xymöhuaangixyich anajty co iich ngaa'a'ixiy.

¹⁶ ŽNej iich ti n'ahuimbityich müich ajcxy mmidzip müid co ti nyajnimaaygixy huidibi janchip?

¹⁷ Yi huinzindjic jim ma müich ajcxy huidibi xychachyaj'ixpijccixp huidibi ca' ytiy'ajtiy, ca' ajcxy oyhuinmañ müidity. Hue' ajcxy tzachtzocy co müich ajcxy m'ixmájtzcixip iich n'ayuc ndiy'ajt. Hue' ajcxy tzachtzocy co müich ajcxy yi' mgömayipy.

¹⁸ Iich njajotcujcich jadu'n co huingbi huinzin ajcxy jëbi xyaj'ixpijccixy. Nigoobi co ixypiy jëbi ajcxy m'oy'ajtin mbaatcixy. Ca' oy copicity co iich ci'm müich ajcxy nmüid'ijttihuiy.

¹⁹ Migügtjic huidibi ooy ndzocy njihuüyich jadu'n nej jihuiy ngi'm'ung'ajtigixy, ooy tzaachyipi ndzachjihuiyich müid müich ajcxy ycixpi jadüg'oc. Jadu'n tzaachyipi njihuüyich jadu'n nej undgaj tzaachyipi jihuiy co y'ung yajma'xung'adañ. Njihuihuaamybich tzaachyipi ixti cooni müich ajcxy anajty Cristo mhuinmañ xyaj'oyiyyi.

²⁰ Ooy iich njanay'ixpadañyii ma müich ajcxy cham cham. Njamüidcapxaangixy njamüidmiydägaangixy, chi ixypiy tiy'ajt njacyajnimaaygixy jac huädz. Ooy iich ndajy nmayich müid müich ajcxy ycixpi, nej n'ocjaciimaaygixyipy.

Je Agar etz Sara y'ixpejt

²¹ Müich ajcxy huidibi mdzachcuydunamyb Dios ycötujcin je jecyip. Nmimaaygixy ajcxy, žnej ca'ni ajcxy midoogixy huidibi Dios ycötujcin nigapxyipi?

²² Com Dios y'ayuc huidibi jaybetyip jadu'n yminañ co Abraham ymüid anajty metz ymang. Tüg je'anajty ytaj'ajtip huidibi ypödumb'ajtpy. Je jadügi ymang anajty ytaj'ajtip huidibi ytimytoxijc'ajtpy.

²³ Je huidibi je pödumbi y'ung'ajti, hue' je' ypi'c'ajty jadu'n nej pi'ctijc jadyii yma'xung'ajtcixy. Je huidibi Abraham ytöxyijc y'ung'ajti Dios je' müid ymic'ajt ypi'c'ajty, Dios cuyduun y'ayuc huidibi yajhuinhuaniiy Abraham.

²⁴ Jada jhuimbity ayuc jadu'n yhuimbizimyb: jada Abraham ytöxyjäy ajcxy metz iixpejt'ajtp jadu'n nej Dios ti ytuñ müid yi' yjäy. Je ypödumbi huidi anajty yxi Agar, yi' müid yquipxiy yi Dios ycötujcin huidibi Dios ymoy Moisés ma je cop huidi yxi Sinai. E tüg'öciy jäy ajcxy huidibi cuyduungixp Dios ycötujcin huidibi Moisés ycojaj, ane'my ajcxy je' yaj'idyii, tim jadu'n nej tüg comeefyjäy ane'my yaj'ity yi' ytumbi ajcxy.

²⁵ Agar yi' nigix'ajtp je cop Sinai jim Arabia ñaaxjot ma Dios moy Moisés je cötujcin. Agar je töxyjäy huidibi anajty pödumb, je' müid yquipxiy yi judíojäy huidibi tzachcuyduungixp Moisés ycötujcin, etz nañ yquipxiy müid Dios y'ity ya naaxhuñ jim Jerusalén. Yi judíojäy etz y'ung y'anäg ajcxy huidibi tzach cuyduungixy Moisés ycötujcin je jecyip, ane'my ajcxy y'ity ma jada cötujcin, tim jadu'n nej jäy ajcxy huidibi tumb ma comeefyjäy, e y'ane'my ajcxy y'ijtcixy.

²⁶ Je Sara huidibi Abraham ytöxyijc'ajtpy, yi' müid yquipxiy iich ajt huidibi cuydumb je Cristo ytiy'ajt, e je Cristo yi' yajpatp tzajpjoy.

²⁷ Com jaybetyity ymiñ ma Dios ñecy co mayjäy paadañ oybi ma Dios, com Dios jadu'n yminañ:

Jotcugi' jadüg'oc müich Sara huidibi ca' y'ungbaady. Xic yäx müich müid jotcujc'ajtin, müich huidibi ca' ungmoy. Nigi ymayihuañ müich m'ap m'oc ca'ydí Hagar y'ap y'oc.

²⁸ Iich ajt huidibi nmijpidaacim Jesucristo tügüyim müid Abraham ymang Isaac. Com jadu'n nej Dios cuyduun y'ayuc huidibi yajhuinhuaniiy Abraham co Isaac yma'xung'ajty, nañ tim jadu'n Dios cuyduun yi' y'ayuc müid iich ajt co je Cristo y'oy ya naaxhuñ.

²⁹ Tim jadu'n nej Abraham ymang Ismael jecy'ajty midzip'ajty Abraham ymang huidibi Dios yajhuinhuaniiy Abraham; nañ tim jadu'n yi jäy ajcxy huidibi tzachcuyduungixp Dios ycötujcin je jecyip, ooy ajcxy tzach midzip'adyii yi jäy ajcxy huidibi mibijcp Jesucristo.

³⁰ Oc-huinmay müich ajcxy nej jaybetyity ymiñ ma Dios ñecy co jadu'n Dios nimay Abraham:

Yajpidzim ma mdijc je mbödumbi müd ymang. Com ca' jadu'n ytiy'ajtity co je pödumbi ymang paadipy müch mbidägy. Yi' je' padamb je mbidägy huidibi müch mdöxyjic ymang ajtpy.

³¹ Migügtijc ajcxy, ca' ñich ajt n'ocjadu'niñ nej je pödumbi y'ung y'anäg ajcxy huidi ane'my ijtp. Jadu'n ñich ajt nipaady nej Abraham ytöxyjic y'ung y'anäg huidibi ca' y'ane'my y'ity.

5

Cristo ti xyajnihuaatzim ma je cötujcin huidibi Moisés yejc

¹ Je Cristo ti xyajpidzimim ma Dios ycötujcin je jecyip ma anajty n'ijtim y'ane'my, jigix jëbi tzojcingix nguyduunim yi' ytiy'ajt. Mibijccixy tiydudägy Cristo ytiy'ajt, ca' m'ixmajtzcixy. Ca' mni'ahuimbijtcixipy jadüg'oc Dios ycötujcin je jecyip ma anajty m'ijtcixy tim jadu'n nej comeefiyäy ytumbi ajcxy y'ijtcixy ane'my.

²⁻³ Amidoo'ijtcix ñich n'ayuc. Jadachambi ñich Pablo minaambich pen müch ajcxy mgöbigamyb jada ayuc co copicy mayajtiy'ajtihuipy, huin'it ñaadig'adañ co mmibijccixy Jesucristo ytiy'ajt. Ca' Jesucristo may'ajt tunañ müd müch ajcxy pen jadu'n m'ididza'ñ. Jadüg'oc mnina'ñich co pinjaty jadu'n ycuydunamyb tüg Dios ycötujcin, copicy ycuydundähuipy tüg'öciy.

⁴ Pen mijjp'ijxyp ajcxy co Dios xyajpocyñihuäatzaangixy müd co mguyduungixy tüg Dios ycötujcin, jadu'n nipaady nej jihuüy ti m'ixmajtzcixni Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Pen ca' mmijpidaaccixy je may'ajt oy'ajt huidibi Cristo ti tuñ ninigoob müd müch ajcxy ycixpi, huin'it ca' Dios xyajpocyñihuäatzcixipy.

⁵ Njijp'ijxim co Dios xyajpocyñihuäatzaanam jigix jëbi naydijim tudägy ma Dios yhuinduu müd co nmibijcim Cristo etz müd co je Espíritu Santo xypubejtim.

⁶ Co nmibijcim ajt Jesucristo, Jesucristo ca' cuendituñ pen ti nyajtiy'ajttayim o pen ca'. Jëyi yi' tzozy co naychojcin nayjihuiyim nidüg nidüg, e jada je' je ijxpejt co nmibijcim yi' ytiy'ajt.

⁷ Jayijp'aty oy yajxon anajty m'occyudungixp Jesucristo ytiy'ajt. ¿Pin ti xy'agapxyiygixy co ca' mgapxymidohuaangixy tiy'ajt?

⁸ Yi' jäy ajcxy huidibi ti xy'agapxyiygixy ca' ajcxy tiy'ajt patcixy ma je Dios huidibi ti xyhuin'ijxim jigix jëbi nmibijcim Cristo.

⁹ Müch ajcxy mnejhuüy co jäy pidaaccixy levadura ma harina jich je levadura yajtiyiyidaayb je jich. Nañ tim jadu'n jada anñi huidibi jäy ajcxy ti pidaaccixy ma müch ajcxy yajtiyidähuamyb müch ajcxy mjot mhuinma'ñ.

¹⁰ Com ñich nmibijcpich co ajt je nHuindzin Jesucristo oyhuinma'ñ xymöhuipy ajcxy, paady ycixp njijp'ijxypich co müch ajcxy mmibigaamyb ñich ngapxy ñich n'ayuc. Dios chaachytunipy je jäy ajcxy huidibi ti xyajhuinma'ñyidgooygixy. Oy ooy yjamij yjajanchity ajcxy, ca' ytimyñéjity, Dios yi' ajcxy tzaachytunib.

¹¹ Migügtijc ajcxy, co ixypy yjanchity co ñich ngapxhuäcxyich co copicy nidüg'öciy jäy yajtiy'ajttihuipy, ¿nej co je'ni chambaad judiojäy xychach'ixhuidityich xychachpahuidityich? Pen ca' ixypy xy'ixhuidityich xypahuidityich jadu'n nipaady nej jihuüy nyaj'ixpicyich co je Cristo ca' y'o'cy müd ñich ajt nbocy ycixpi.

¹² Yi' huidi ajcxy xyajhuinma'ñyidgooygixyp, ooy ixypy y'oyity co ixypy ajcxy xypuhüäcttuutni tücciyi.

¹³ Dios müch ajcxy ti xymijhuoogixy ma yi' ytiy'ajt jemybi jigix jëbi m'ixmajtzcixni je Dios ycötujcin je jecyip, etz tzojcingix mijpidägipy Cristo ytiy'ajt. Dios ti ajcxy mdü'aa xy'ahuuaatzi, per ca' huaad mduungixy je jibicpi huidibi mjot mhuinma'ñ chachñijot'ajtcixpy. Hue' a'oy naymi'oyjäy'ajtigix nidüg nidüg, naybubéjigix miñ xyipy.

¹⁴ Dios y'ayuc ymina'ñ: "Mi'oyjäy'adipy mmijjin mmidijc, tim jadu'n nej müch ajcxy mdzocy co mmijjin mmidijc xymi'oyjäy'adipy." Co jadu'n ajcxy mnaymi'oyjäy'adiyb miñ xypy, ytimyñipatyp jadu'n nej jihuüy ti mguydundäy tüg'öciy je Dios ycötujcin.

¹⁵ Pen müch ajcxy mnaymidundigooyip etz mnaymijotma'tip miñ xyipy, ca' yjetyity co ci'm anajty jadu'n mdzachnayajhuinma'ñyidgöoyigixy miñ xyipy.

Je jugy'ajt huidibi yi Espíritu Santo yejcpy

¹⁶ Jada capxhuijin ñich müch ajcxy nyajnijayiyb. Cuychinaaygix je Dios ytiy'ajt jadu'n nej je Espíritu Santo xyhuinma'ñymoogixy ajcxy. Ca' mguyduungixy je jibic-huinma'ñ huidibi mdzachnijot'ajtcixyp ci'm.

¹⁷ Je jibic-huinma'ñ huidibi mdzachnijot'ajtcixyp, hue'yimidzip'ajtpy je oybi huinma'ñ huidibi je Espíritu Santo xymoogixp. Dios y'ayuc obyí ca' ñaygodigiyi müd müch ajcxy mjibic-huinma'ñ. Paady ycixp müch ajcxy ooy mjacuydunaangixy Dios y'ayuc, e ca' ajcxy mmimadäga'ñ ñicxy mguydundaaygixy.

¹⁸ Pen tzojcingix mgyuuduungixy je Cristo ytiy'ajt huidibi Dios yjihui'n xymooyb ajcxy, huin't ca' copicy mgyudúngxixy Dios ycótujcin je jecyip.

¹⁹ Com nnehuiydaayim jadu'n nej jáy ajcxy yjot yhuinma'n tzachnijot'ajtcixy jibicpi. Jadu'n nej yéydijctijc tzachmigapxtigoyaangixy töxyjäydijc; e nañ jadu'n nej töxyjäydijc ajcxy ooy yéydijctijc tzachmüdügangixy etz müü'dedzaangixy etz ma yijiibi ji ajcxy yhuinma'nydigooygixy.

²⁰ E nañ nnehuiyim jadu'n nej jáy ajcxy tzach'ojadajtcixy tzachhuingoxtinaaugixy je huidibi jáy ajcxy ci'm ti yajcojy, etz nej jáy ajcxy tzach'ojadajtcixy tzachyajtunaangixy caxpojcpidijc, nej jáy ajcxy ymügüg tzachmijotma'tcixy; nej jáy ajcxy ca' tzip yjot'ambijccixy müü yinjaty huenjaty ayuc; nej jáy ajcxy tzachmüdzip'ajtcixy ymügügtijc; nej jáy ajcxy tzachyajca'oy'ijxcixy ymügüg co tijaty müdity; nej jáy ajcxy chachnaybijc-huäcxäänigixy, huidibi abicy tzachmüü'dadamb yjáy.

²¹ E nañ nnehuiyim jadu'n nej jáy ajcxy abijctigihuaangixy tijaty ymügüg ymüü; nej jáy ajcxy ymügüg yaj'o'ccixy; nej jáy ajcxy nijot'ajtcixy ügi etz adzuuhuididi agoodzhuididi, etz yi jáy ajcxy huidibi tzachnijot'ajtcixp yi jadu'mbi huinma'n. Ich müch ajcxy cham njacyajnamaugixy jadu'n nej ich jayijp'aty ti n'ocnigapxpich, co yi jáy ajcxy huidibi yi jadu'mbi jibic-huinma'n chachnijot'ajtcixp jadu'n nej cham ti nijayügixy, ca' ajcxy tzinaydac paadaangixy ma Dios y'ane'my.

²² Hue' ajt jadachambi nejhuiydaayim je oybi huinma'n huidibi Espiritu Santo yejcpy. Co yi jáy ajcxy huidibi ymüü Dios yjihui'n ymic'ajt ma yjot yhuinma'n, hue' ytungixyp ajcxy yi oyjáy'ajtin müü ymügügtijc; müü ajcxy xondaacin etz müü ajcxy jotcuje'ajtin; etz ymüüexctujcixyp ymügügtijc; etz chojccixyp yjihuiyügixyp ymügügtijc; etz ytungixp oybi; etz tudägy yjáy'ajtcixyp,

²³ nicy xeemy yjáy'ajtcixy ma ymügügtijc; etz ci'm yajxon ñay'ané'migixy ma yi oybi. Ca' ji huingbi cötujcin huidibi jada oybi huinma'n jipocogapxihiupy.

²⁴ Tüg'óciy jáy ajcxy pinjaty Jesucristo Huindzin'ajtp, mimadacpy ajcxy yi jibic-huinma'n huidibi ci'm nijot'ajtcixyp müü Cristo ymic'ajt.

²⁵ Müü co nmüü'ajtim je Espiritu Santo ymic'ajt ma ajt ndzinaayin njugy'ajtin, paady ycixp tzoc tzinaayim jadu'n nej xy'ane'mim xyhuinma'nymooyim je Espiritu Santo.

²⁶ Ca' huaad amij agix ndzachnayjihuiyim, etz nañ jadu'n ca' huaad nmügügtijc nya-jjotma'tim; etz ca' huaad ni ti nyajca'oy'ixim.

6

Naybubéjtigixy miñ xyipy

¹ Müügügtijc ajcxy, pen mbatpy tüg mügüg huidibi jibic-huinma'n ti ymüüadägyii, müch ajcxy huidibi mimadacpy yi jibic-huinma'n müü Dios ymic'ajt mbubéjtixixy jada mügüg, e co mbubéjtixixy jada mügüg, niigi jotmic mmigapx müü oy gapxy oy ayuc. Naygüend'adii ajcxy ci'm, ca'ydi jibic-huinma'n xymüüadaaccixy.

² Naybubéjtigixy nidüg nidüg pinjaty ayo'n jotmay müü. Co jadu'n müüngixipy, hue' anajty ajcxy mgyudungixyp Cristo ycötujcin huidibi ti xymooyim ajt.

³ Pen ji pin ñayjihuiyii amij agix etz chach naygömaya'nyii ci'm co chach y'oyjäyity, ca' je' choobaady ma Dios yhuinduu.

⁴ Jëbi nidüg nidüg jáy ñayjihui'nybigyii nej chinäy yjugy'aty, pen oy o peni ca'y'oyity. Peni ycuychinaayb yajxon Dios ytiy'ajt oybi, jotcuje ñayjihuihuuyb je' ci'm e ca' huaad yajquipxixy chinaayin müü huingbi.

⁵ Nidüg nidüg jáy ci'm chinaayin jëbi yajnicxy nej Dios jäygidägy. Ca' huaad ni'ijxtüdy nej ymügüg jibic-huinma'n müdity.

⁶ Yi jáy ajcxy pinjaty ti ixpicy Dios y'ayuc ytiy'ajt, copicy co möhuipy tijaty yajmayajtpy je huindzin tübi yaj'ixpigyii.

⁷ Ix ajcxy ci'm mnayhuin'ingix com Dios ca' yi' ni pin huaad nixigy yajxigy. Com pen müch ajcxy jibic-huinma'n mdumyb, Dios xychaachytunip ajcxy. Pinjaty oybi tuumb, nañ ypaadipy oybi, e pinjaty jibicpi tumb, nañ jibicpi ypaadipy.

⁸ Pinjaty jibic huinma'n tum jadu'n nej jibicpi tzachnijot'aty, co y'ögipy yi' y'alma ñicxip ayoodactuuby. Pinjaty cuydum Dios ytiy'ajt jadu'n nej je Espiritu Santo huinma'n ymöyii, co y'ögipy yi' y'alma huingbi jugy'ajtin ypaadamyb huidibi nimina ycaacixy ycaatigooy huidibi je Espiritu Santo möhuüü.

⁹ Peni nduunim jabom jabom oy huinma'n ca' huaad ndzippim, jëbi nmecxtujcim ixti cooni anajty nbaatim oybi ma Dios. E ca' huaad njotmetzcixyim.

¹⁰ Tzoc oyjáy'ajtin tuunim ma nidüg'óciy jáy ajcxy, jadu'n nej Dios xyhuinma'nymooyim. Niigi tzoc pubejtm nmügügtijc huidibi mibijcp müjpidacp Cristo.

Ane'min, capxhuijin etz capxpoocxin huidibi cijxnip je necy

¹¹ Ijxcix huindicxcix jada letra mijjatypi huidibi ich ci'm njaayb, com ndzojcpyich co mnejhuüyigixipy nej yam nijayüygixy.

¹² Yi jäy ajcxy huidibi mibijcp co Cristo o'cy ma yi cruudz müd ajt nbocy ycixpi etz nañ jadu'n mijpidacp yi tiy'ajttüüü, hue' ajcxy tzach ñaygömayaanigixy ma yi jud'ójäy ajcxy, jigix ca' pin y'ixhuididüyb ypahuididüyb.

¹³ Yi huidi ajcxy tzach mijpidacp tiy'ajttüüü, nañ ni ca' ajcxy cuydündäy tüg'óciy jada Dios ycötujcin je jecyip. Hue' yi' ajcxy tzojccixy co müich ajcxy myajtiy'ajttüüüip jigix ajcxy jébi ñaygömáayigixy müid co müich ajcxy ti myajtiy'ajttüügixy.

¹⁴ Yi jäy ajcxy huidibi jim yaj'ixpijcp anii, ci'm ajcxy chach ñaygömayaanigixy. Per ich ca' jadu'n naygömaya'ñüijich müid huidibi ndumybich huidibi nyaj'ixpijcpyich. Hue' janchtiy ngapxpadaamybich ich ajt nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt, jadu'n nej yajcruudzpejti müid ajt nbocy ycixpi. Co ti nmibicyich Cristo Jesús, huin'it ti n'ixmachich je naaxhuiñjyäy yjibic-huinma'ñ. E paady cham ni nga'ocnijot'ajtnich yi jibic-huinma'ñ.

¹⁵ Co nmibijcim Jesucristo, oy ixypy ti nyajtiy'ajttüüüim o oy ixypy ca' ti nyajtiy'ajttüüüim, ca' ma choobaady. Huidibi tzoubatp yi' je' co nmibijcim Jesucristo, etz co nmüid'ajtim jemybi jot huinma'ñ.

¹⁶ Huen Dios xyajjotcugühuipy etz xypa'ayoohuipy, etz nañ jadu'n yajjotcugühuipy etz pa'ayoohuipy nidüg'óciy jäy huidijaty cuydumb Cristo ytiy'ajt, tüg'óciy Dios yjäy janchypi tiydudägyp.

¹⁷ Jadu'n nej jadachambi, etz jadu'n nej xii tiempo jacmiimb jaccidaacp, ca' ich pin huaad xyjac'amayüich, com nmüidich je tiy'ajt ma nnin'icxich jadu'n nej jäy ajcxy ti xyhueenduuñich ti xychaachytuunich müid co ti nduuñich müid Jesucristo ycixpi.

¹⁸ Migügtjc ajcxy, huen ich ajt nHuindzin Jesucristo tunüpy nügi may'ajt oy'ajt ma müich ajcxy. Jadu'n jada ngapxycixyich. Amén.

EFESIOS

Yi Neczy Huidibi San Pablo Yajnijejx Je Mibijcpidijc Jim Efeso

¹ Hich Pablo, Dios jadu'n tzojcp co Jesucristo ti xyajniñicyich co n'apóstol'adipyich. Jada necy cham nguejxypich jim Efeso ma yi jäy ajcxy huidibi Dios yjäy'ajtíp, yi' ajcxy huidibi mibijcp tudägy Cristo Jesús etz huidibi ajcxy yajpatp ma yi'.

² Huen ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid müich ajcxy etz xyajjotcugihuip ajcxy.

Nej je Espiritu Santo conucxy Cristo yjäy

³ Tzoc ñbaatim capxpaatim Dios ñich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy. Müid co nyajpaatim ma Cristo, paady Dios ti xyconuucxim müid tüg'óciy huidijaty tzomb tzajpjoty.

⁴ Dios ajt xyhuin'ijxim jecy'ajty, ca'ni anajty cojy macxy je naaxhuñiybi. Je' xyhuin'ijxim jigix jébi nyajpaatim ma Cristo, etz jigix jébi nyajpaatim ma Dios yhuinduu huadz oy njot nhuinma'ñ, ca' ti bocy nmüid'ajtim.

⁵ Müid co Dios ooy xychojcm xyjihuiyim, paady ycixp yi' capxcódujcy jecy'ajty, ca'ni anajty naaxhuñiybi yajcojy yaj'oyiy, co xycöbigaanim nejjihuüy yci'm y'ung. Co Dios jadu'n quejxy je Cristo ya naaxhuingixy, chi yi' yaj'oyiy nej jébi xycöbijcm nej yci'm y'ung, e jadu'n xymüid'adaanim tzajpjoty. Dios jadu'n ytuñ jadu'n nej yi' anajty tzocyin.

⁶ Tzoc ñbaatim capxpaatim Dios ooy müid co mijmay'ajt mij'oy'ajt tuuñ müid ñich ajt ycixpi, co quejxy y'ung ya naaxhuñ müid ñich ajt nbocy ycixpi, jigix jébi nyajpaatim ma yi' y'ung, je' y'ung huidibi ooy tzocy jihuiy.

⁷ Müid co Dios ooy xychojcm xyjihuiyim paady ycixpi yi' y'ung ñi'py teemy jojcy co y'o'cy müid ajt nbocy ycixpi, ti ajt n'alma xyajniñzoocim etz nbocy ajt ti xyhuinmeecxim. Co jadu'n ytuuñ, chi Dios mijmay'ajt mij'oy'ajt tuuñ müid ñich ajt ycixpi.

⁸ Co Dios jadu'n mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ müid ñich ajt ycixpi, ti xyajhuinjihuiyim ti xyajnejhuüyim yi ytiy'ajt yi yhuinma'ñ.

⁹ Dios yjäygidacpy jadu'n co ti xyajnejhuüyim nej anajty müidity capxcóduy huidibi ca' pín jecy'ajty huinjihuiy. Nañ jadu'n Dios ti xyajnejhuüyim nej ti yhuinma'ñpidacy jecy'ajty nej ytuna'ñ anajty müid Cristo.

¹⁰ Je huidibi Dios jecy'ajty ti yajnihuinmayiy co tuna'ñ anajty, ytunamyb yi' mina anajty je tiempo ti yhuaad'ajtni. Dios ti yajnihuinmayiy anajty co pidäga'ñ tüg'óciy huidi yajpatp tzajpjoty etz tüg'óciy huidibi yajpatp ya naaxhuñ ma tüg ane'min, e je Cristo je' ane'mamb nigohuajc'adamb tüg'óciy.

¹¹ Tüg'óciy tijaty tuni yjajti jüby tzajpjoty etz ya naaxhuñ Dios jayijp capxcódujcy. Hich ajt huidibi nyajpaatim ma Cristo, Dios ti xyhuin'ijxim jecy'ajty co oga'n je naaxhuñiybi chondacy jigix jébi nbaatim tüg'óciy huidibi Dios xymöhuanaanim. E tüg'óciy jada nicxy yjaty tim jadu'n nej Dios jayijp capxcódujcy, e Dios ytunamyb jadu'n nej yi' tzocy etz nej jäygidägy.

¹² Jadu'n Dios cuydumyb müid ñich ajt ycixpi, huidibi jayijp ti nmibijcim ti nmijpidaacim Cristo, jigix jébi nguydunim ma ajt ndzinaayin Dios ytiy'ajt, e jadu'n mayjäy capxpaadip etz ojadadip Dios müid yi' ymij'ajtin etz yi' y'oy'ajtin ycixpi.

¹³ Nañ jadu'n müich ajcxy co mmidooy je ayuc tiy'ajt nej jébi m'alma ñidzögipy ajcxy, e ti mmibijccixy Cristo, huin'it ajcxy myajpaatcixy ma yi', e je Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi müich ajcxy müid ma mjot mhuinma'ñ, je' nidiy'ajt'ajtp co myajpaatcixy ma Dios. Jada je' je Espiritu Santo huidibi Dios y'ahuanüy jecy'ajty co xymöhuanaanim.

¹⁴ Jada Dios yjihui'ñ ymic'ajt jada je' nidiy'ajt'ajtp co nbadaanim it lugar ma Dios y'it. Dios xymöhuanaanim it lugar ma yi' y'it co anajty xü tiempo yhuaad'ajtni huin'it Dios nihua'na'ñ yajniñzöga'ñ pinjaty yjäy'ajtíp ajcxy. Jadu'n Dios tuna'ñ, jigix jébi ñich ajt n'ñbaatim ngapxpaatim Dios müid y'oy'ajtin ycixpi.

Pablo mibijctzoy Dios co huen ajcxy yajmoy huijy'ajt cujcy'ajt

¹⁵⁻¹⁶ Com ti nnejhuüyich jadu'n nej tydudägy müich ajcxy ti mmibijccixy ñich ajt nHuindzin Jesús, e nañ jadu'n ti nnejhuüyich jadu'n nej mdzojccixy mjihuiyigixy tüg'óciy huidibi mibijccixp Jesucristo. Paady ycixp jabom jabom co Dios nmibijctzooyich, nyajnajxpich jäygidacim ma Dios müid müich ajcxy ycixpi.

¹⁷ Mibijctzooybich Dios, nHuindzin Jesucristo yTeedy, je mijpi Dios Teedy, co yi' xymöhuip ajcxy je huinma'ñ je xpijcin huidibi je Espiritu Santo yejcyp, etz nañ jadu'n xyajnejhuihuipy xyajhuinjihuihuipy ajcxy jac'oy yi' y'ayuc, e tüg'óciy nej yi' ti ytuuñ.

¹⁸ Dios nmibijctzooybich müid müich ajcxy ycixpi, co xyaj'anüyip ajcxy mjot mhuinma'ñ müid yi' ytiy'ajt, jigix jébi mnejhuüyigixipy tijaty huidibi ajcxy m'ahuixyp ma Dios, nidüg'óciy

miich ajcxy huidibi Dios ti huin'ixy. Nañ jadu'n jigix jëbi mnejhuuïygixy nej ymijity yjanchity je pidägy huidibi Dios yegamyb müd tüg'óciy ajcxy huidibi Dios yjáy'ajtíp.

¹⁹⁻²⁰ Dios nmibijctzooybich jigix jëbi ajcxy mnejhuuïhuipy jadu'n nej Dios ymic'ajt müidity. Je' ymic'ajt ca' ycixipy ytigoyipy, e ni pin ca' quipxipy. Etz yí' ymic'ajt tumb ma ïich ajt ntot nhuinmañ nidüg nidüg co ajt nmibijcím. Dios ti xyajnejhuuïyim yí' ymic'ajt huidibi müid may'amy co yajjugypijcy jadüg'oc Cristo co y'o'cy, etz nañ jadu'n ti pidägy Jesucristo mij'ane'mbi jüby tzajpjoty. Yí' ifaaay a'oy'amy ma Dios ymijc, etz ane'mdäy tüg'óciy naaxhuin etz tzajp quipxy müd Dios.

²¹ Cristo jac mij'ane'min müid, jac mic'ajt müid, ca'ydí jacpinjaty huidibi jayajpatp tzajpjoty, etz huidibi jayajpatp ya naaxhuin, huidibi cham tzinaayb etz huidibi jacjiini tzinähuaamni. Jesucristo cómay y'ity nãgi, ca'ydí jac pin huidibi cham tzinaayb, etz huidibi jacjiini tzinähuaamni.

²² Dios ti pidägy tüg'óciy ane'min ma Cristo jëbi ane'mdäy. Jadu'n nipaady nej jihuïy Cristo nihuäcpejtäy tüg'óciy ane'min. E nañ jadu'n Dios ti pidägy Cristo jigix jëbi nigohuajc'adiy tüg'óciy mibijcpidijc.

²³ Je mibijcpidijc jadu'n nipaady nej Cristo ñinïcx, paady ycixpi yí' ajcxy yajcixy yajca'pxy je Cristo y'oy'ajtin ymij'ajtin. E je Cristo yajcixtaayb yajca'pxtaayb tüg'óciy tijaty jí ajtp.

2

Dios chojcpy yjihuiyb jäy ajcxy, paady ñidzoocixy y'alma

¹ Ca'ni müich anajty ajcxy nmibijccixy Cristo, ooy anajty mdundigooygixy müid Dios ytiy'ajt, ooy anajty ajcxy mbocymüidity, e jadu'n nipaady nej jihuïy ti m'o'ccixy müid mbocy ajcxy ycixpi etz Dios xyajjugypijccixy huinjemy müd jemybi jugy'ajtin.

² Co ca'ni anajty müich ajcxy mgöbijccixy mmijpidaaccixy Cristo, ooy anajty mgyudungixy naaxhuinjäy ajcxy ytiy'ajt, etz nañ mgapxymidoogixy anajty ajcxy je ca'oybi huidibi ane'mb je poj naaxhuin, je ca'oybi huidibi tumb ma yí' jäy ajcxy yjot yhuinmañ huidibi ca' capxymidoogixy Dios.

³ Ma je tiempo tibi ñaxy, nañ jadu'n anajty ndzinaayim jadu'n nej yí' jacjadyii naaxhuinjäy ajcxy huidibi capxymidoob yí' ca'oybi. Ngapxymidoohuim anajty nmünïcx chojcin. Ndundigooyim anajty müid ngi'mjot ngi'mhuinmañ. Nguipxyiyim anajty müid yí' jacjadyii naaxhuinjäy ajcxy huidibi Dios tzaachytunaanip müid ypocy ycixpi, etz nañ jadu'n nmihuaad'ajtim co Dios xychaachytunim müd ajt nbocy ycixpi.

⁴⁻⁵ Oy ixipyi ïich ajt mihuaadity tzaachy müd ajt nbocy ycixpi, per Dios mij ooy ti xypa'ayoohuim, e mij ooy ti xychojcim ti xyjihuiyim, paady ycixp tuuñ may'ajt müid ïich ajt ycixpi co yajjugypijcy je Cristo. E jadu'n quipxy müd Jesucristo ïich ajt nbaatim jemybi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. Jadu'n Dios may'ajt tuuñ müid ïich ajt ycixpi co anajty nbadaanim o'cin müid ajt nbocy ycixpi. Müid co Dios may'ajt oy'ajt tuuñ müid müich ajcxy ycixpi, paady müich ajcxy ti mbatcixy jemybi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina.

⁶ Com jadu'n nipaady nej Dios xyajjugypijcim quipxy müd Jesucristo, paady ycixp Dios xymöhuuanim ti lugar jüby tzajpjoty quipxy müd Jesucristo.

⁷ Jadu'n nej xü tiempo mimb cidacp Dios jadu'n oy tuñ jigix jëbi tiy'ajt nmüid'ajtim jadu'n nej Dios xychojcim xyjihuiyim etz xypa'ayoohuim mijcajee, etz mijmay'ajt mij'oy'ajt tuun müid ïich ajt ycixpi co nyajpaatim ma Cristo.

⁸ Müid co Dios müich ajcxy ti xychojccixy ti xyjihuiygixy, paady ycixp yí' m'alma ajcxy ti patcixy nidzoocin co ti nmibijccixy Jesucristo. Ca' nmüinaanim co tijaty ti mdungixy, paady ycixp yí' m'alma ajcxy ti patcixy nidzoocin. Hue' janchtiy Dios ti xymooygixy ninigoob ajcxy m'alma ñidzoocin.

⁹ Ca' nmüinaanim huin'it jäy ajcxy y'alma nidzoocin paadip co oybi tungixy. Hue' janchtiy Dios jadu'n ci'm ti yaj'oyiy ninigoob nej jäy ajcxy jëbi patcixy y'alma ñidzoocin, jigix ca' pin jëbi huaad amij agix ñayjihuiyíi.

¹⁰ Com Dios ci'm ti oyduñ ïich ajt njemybi tzinaayin jugy'ajtin müid je may'ajt huidibi Cristo ytuun co y'o'cy müid ajt nbocy ycixpi. Jadu'n Dios tuuñ müid ïich ajt ycixpi, jigix jëbi nduunim oyjäy'ajtin ma ajt ndzinaayin. Dios, jecy'ajty ca'ni naaxhuinjäy anajty chondacy, cojy macxy je tiy'ajt jadu'n nej yí' tzocy co nduunim oyjäy'ajtin.

Jotcujc cham n'ijtim müd Dios, com Cristo xyajpocyhuaatzim

¹¹ Jadu'n müich ajcxy ocjäymejtzcodiñ nej müich ajcxy anajty myajpatcixy co anajty ca'ni nmibijccixy Jesucristo. Ca' müich anajty ajcxy mjudíojäyity, e ni ca' müich anajty ajcxy myajtiy'ajttüygixy nej huaad mnaydíjigixy Dios yjäy. Paady ycixp yí' judíojäy ajcxy yminañ co Dios je' yjäy ajcxy, e müich ajcxy ca', müid yí'da'ajty co müich ajcxy ca' myajtiy'ajttüygixy.

¹² Co ca'ni anajty mmibijccixy Cristo, je huin'it tiempo, ca' anajty ajcxy myajpatcixy ma Cristo, etz ni ca' anajty judíoñäy xycöbijccixy, etz ni ca' anajty mbadaangixy huidibi Dios y'ahuanñy ma yí judíoñäy ajcxy, etz ni ca' anajty ti mjijp'ijxcixy ma Dios, etz ni ca' miich anajty ajcxy myajpatcixy ma Dios.

¹³ Jadachambi, miich ajcxy huidibi jecy'ajty anajty ca' myajpatcixy ma Dios, jadachambi ajcxy myajpaady ma Jesucristo müid co yí'ñi'py teemy vojcy müid miich ajcxy mbocy ycixpi.

¹⁴ Jesucristo ci'm yaj'oyñy je tzip je capxy nej anajty iich ajcxy judíoñäy etz miich ajcxy huidibi ca' yjudíoñäyity nymidzip'ajtm, e cham jotcuyc n'ijtm. Jesucristo ci'm yajtigoy je judíoñäy ycötujcin huidibi anajty tzipcojp capxycojp ma iich ajcxy etz ma miich ajcxy. Jesucristo yajtügmej judíoñäy, etz huidi ca' yjudíoñäyity.

¹⁵ Jesús müid yci'm ninicx yajtigoy je jecy'ajtypi cötujcin co oy yaj'ögyii cruudzcixy. Co Jesús y'o'cy, huin'it yajtügmej judíoñäy etz huidibi ca' yjudíoñäyity. Huin'it oy yaj'ahuimbity tügpcy jäy jemybi huidibi Dios yjäy'ajtp. E jadu'n ajcxy yajcixy yajmay je tzip capxy.

¹⁶ Co Cristo oy yaj'ögyii cruudzcixy, huin'it yajcixy yajnajxy je tzip capxy jadu'n nej yí judíoñäy anajty midzip'adyii yí' ajcxy huidibi ca' yjudíoñäyity. Etz nañ huin'it Cristo yajtügmej yí judíoñäy müid huidibi ca' yjudíoñäyity. Paady ycixp Dios ycöbiga'ñyii judíoñäy ajcxy etz huidibi ajcxy ca' yjudíoñäyity agujc jotcuyc.

¹⁷ Je Cristo miin anajty ya naaxhuin' etz capxhuäcxy oybi tiy'ajt jadu'n nej jëbi ajt nbaatim jotcuyc'ajtm ma Dios. Ycapxhuäcyp anajty ma miich ajcxy huidibi ca' yjudíoñäyity, huidibi ca' anajty müidity Dios ytiy'ajt. Etz nañ jadu'n ycapxhuäcyp Dios ytiy'ajt anajty ma iich ajcxy judíoñäy huidibi jamüid anajty Dios ytiy'ajt.

¹⁸ Müid co Cristo may'ajt ti tuuñ co xy'adigñyim xyjottigñyim Dios yjihui'ñ ymic'ajt, paady ycixp nidüg'óciy iich ajt nyajpaatim ma Dios jadu'n nej tügpcy jäy, tanto judíoñäy etz nañ jadu'n huidibi ca' yjudíoñäyity.

¹⁹ Paady ycixp miich ajcxy jadachambi myajpaady ma Dios. Jadu'n miich ajcxy myajpaady ma Dios tm jadu'n nej je jäy ajcxy huidibi tzinaayb ma yci'mgajp, ca' yjadu'nity nej adzinaaybi ajcxy. Paady ycixp tú'ciy miich ajcxy mnaygomájtzigixy ma Dios müid judíoñäy ajcxy. Jadu'n miich ajcxy etz judíoñäy ajcxy nipaady cham nej jihuiy ajcxy mdügmeüg.

²⁰ Miich ajcxy ti mmijpidaaccixy je tiy'ajt huidibi Jesús y'apóstol ajcxy ti capxhuäcxy etz je tiy'ajt huidibi Dios y'ayucnajtzcaxñybi ti capxhuäccixy. E yí' ajcxy ytiy'ajt jadu'n nipaady nej poch'ijx ma chondägy. E Jesucristo yí' jëdu'n yajpatp nej tüg tzaa huidibi jaccopciyip ma je poch'ijx chondägy.

²¹ Dios jadachambi tiempo ycojyp ymacxyp jadügpcy jäy huidibi yjäy'adaanip huidibi tügijp mijpidaaccixy Cristo, huidibi tú'ciy ijtcixyp müid Cristo. Jadu'n jadaayaabi tügpcy jäy nipatcixy nej tüg tijc ma jäy ajcxy Dios ojadajtccixy.

²² Miich ajcxy myajpatp ma Cristo quipxy müid nidüg'óciy yí mayjay ajcxy huidibi mijpidacp Dios etz huidijaty mi'ijtp je Espíritu Santo ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n miich ajcxy mjugy'ajtm nipaady nej Dios chinaydac.

3

Pablo yí'je' müid cötujcin co capxhuäcxy Dios y'ayuc ma pin ca' yjudíoñäyity

¹ Iich Pablo, yajpatpich pujxtigoty müid co nduunñich ma Jesucristo ytung ma miich ajcxy huidibi ca' yjudíoñäyity. Paady ycixp nmibijctzooybich Dios müid miich ajcxy m'oy'ajtm ycixpi.

² Mnejhuñy ajcxy com Dios mijmay'ajt ti tuuñ müid miich ajcxy ycixpi, paady yí' ti xyajñibicyich ngapxhuäcxbich ma miich ajcxy yí' ayuc ytiy'ajt.

³ Dios ti xyajñehuiyich yí' ytiy'ajt huidibi jecy'ajty yüch y'ijt. Jada tiy'ajt yinjaty hueeñjaty iich miich ajcxy ti nnijayñygixy jayijp'aty.

⁴ Co miich je necy mgapxip, huin'it ajcxy mnejhuñhuipy co iich nnejhuñyich je Cristo ytiy'ajt huidibi ijtp yüch.

⁵ Jada tiy'ajt maabi Jesucristo, Dios ca' ni pin yajnejhuñy jecy'ajty. Jadachambi xii tiempo Dios müid je Espíritu Santo yajnejhuñy Jesucristo ytiy'ajt je Jesús y'apóstoles ajcxy etz je Dios y'ayuc najtzcaxñybi ajcxy.

⁶ Jada je' je tiy'ajt huidibi jecy'ajty yüch anajty ijtp, co yí' jäy ajcxy huidibi ca' yjudíoñäyity ypadamyb ajcxy Dios y'oy'ajtm quipxy müid yí' judíoñäy ajcxy, etz nañ jadu'n yí' ajcxy yajpaady ma Dios tú'ciy müid yí' judíoñäy ajcxy, etz nañ jadu'n yí' ajcxy padaangixy oybi huidibi Dios jecy'ajty yajñimay yí' judíoñäy co möhuaangixy pinjaty mibijccixp Jesucristo.

⁷ Dios mijmay'ajt ti tuñ müid iich ninigoob co ti xyajñibicyich jada tung, e xymöyich mic'ajt co ngapxhuäcxbich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt oybi ma yí' jäy ajcxy huidibi ca' yjudíoñäyity.

⁸ Hich jactimmudzip ma yi maybi mibijcpidijc ca'ydi jacpin, per ca' ñejity. Dios may'ajt oy'ajt ti tuuñ ma iich, e ti xypidägých ma yi' ytung co ngapxhuäcýchich jada oybi tiy'ajt ma jacjadyii jāy ajcxy jigix jēbi ajcxy patcixy ma Cristo Jesús mij'oy'ajtin, huidibi ca' pin huinjihuüy jadu'ñyi ymijity.

⁹ Dios ti xyajñibicých co ngapxticxibich ma tūg'óciy jāy ajcxy je Dios y'ayuc ytiy'ajt oybi huidibi yūch anajty ijtr. Yi' je' je ayuc huidibi Dios ti cojy ti macxy jecy'ajty, jadu'n nej yi' tunañ je oybi müid tūg'óciy jāy ajcxy. Yi' je' Dios huidibi ti yajcojtāy tūg'óciy tijaty ya naaxhuñ etz jiihy tzajpjoty yajpatp.

¹⁰ Jadu'n Dios capxcōdujcy co je tzajpjoty tzinaaybi ajcxy huidibi ane'min etz mic'ajt müid, tiy'ajt padaangixy ma yi mibijcpidijc jadu'n nej Dios mijhuinma'ñ canaagnax tuñ müid jāy ajcxy nidūg'óciy huidibi mibijccixp Cristo Jesús.

¹¹ Jadu'n Dios ti cuyduuñ müid ajt nHuindzin Jesucristo jadu'n nej jecy'ajty capxcōdujcy.

¹² Müid co nyajpaatim ma Jesucristo paady ycixp agujc jotcujc nmigapxim nmihuingonim Dios. Müid co nmibijcim Jesucristo paady ca' ndzigüym ndzo'yduunim ma Dios yhuinduu.

¹³ Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich müid müich ajcxy co ca' ñigi m'ixtigühuäccixy ma ajcxy mmibijcin. Etz ca'ajcxy xyñidajipy xyñimayipyich co tzaachypi nmixaxych nyajnaxych müid müich ajcxy ycixpi. Com müid co ti nyajnaxych tzaachypi müid müich ajcxy ycixpi, paady jēbi müich ajcxy oy'ajtin mbatcixy.

Cristo chojpy yjihuiyb jāy ajcxy

¹⁴ Com Dios mijmay'ajt ti tuuñ müid judiojāy etz müid huidibi ca' yjudiojāyity, paady njatyhuingojxtinaaybich Dios, iich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, e nmibijctzooybich Dios müid müich ajcxy ycixpi.

¹⁵ Tūg'óciy tzajpjoty tzinaayb etz tūg'óciy naaxhuñyāy huidibi mibijccixp Dios, jēbi nidūg'óciy ymīnaangixy: "Dios iich ajt nDeedy."

¹⁶ Paady nmibijctzooybich Dios Teedy müid müich ajcxy ycixpi, co Dios je huidibi mic'ajt etz oy'ajt ymüid mijcajee, co xymöhuiy mic'ajt ma ajcxy mmibijcin müid yi' yjihui'ñ ymic'ajt huidibi yajpatp ma ajcxy mjot mhuinma'ñ.

¹⁷ Dios nmibijctzooybich müid müich ajcxy ycixpi co Cristo ymic'ajt yajpaadip ma müich ajcxy mjot mhuinma'ñ müid co mmibijccixy Cristo. Jadu'n Cristo ymic'ajt yajpaadip ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, jigix jēbi müich ajcxy huidibi mmibijccixp Cristo, jēbi mdzójcixipy mjihuüyigixipy mijcajee huinixi huinitiempo je mibijcpidijc etz tūg'óciy jacjadyii jāy.

¹⁸ Nañ jadu'n Dios nmibijctzooybich müid müich ajcxy ycixpi co müich ajcxy etz tūg'óciy mibijcpidijc mnejhuüyigixipy jadu'n nej Cristo xychojcm xyjihuiyim mijcajee. E yi' chojcin yjihuiyin jadu'n nipaady nej tūg'ójc hidibi jac cixip jac mijip, jac yooñip jac cicyip ca'ydi ni huidi tijc.

¹⁹ Nmibijctzooybich Dios co xyajnejhuüyigixipy xyjihuiñihuüyigixipy nej Cristo xychojcm xyjihuiyim mijcajee nidūg'óciy iich ajt, ixti ca' huaad nhuinjhuüydaayim jadu'n nej Cristo xychachchojcm xychachjihuiyim. Nmibijctzooybich Dios co xypubéjtcixip, ixti mabaad mmüid'ajttaaygixy Dios y'oy'ajtin.

²⁰ Jadachambi, cōmay Dios y'ity huidibi mic'ajt müid, etz huidi yejcp mijcajee jac'anaxy ca'ydi nej njapijctzoohuim etz nej njahuinmaayim, müid je ymic'ajt ycixpi huidi tumb ma iich ajt.

²¹ Huen tūg'óciy mibijcpidijc ajcxy jāymejtcixy ojadájtciy Dios etz Cristo Jesús jabom jabom huinixi huinitiempo. Jadu'n jada. Amén.

4

Tú'ciy n'ijtim müid Espiritu Santo ycixpi

¹ Nyajpatpich pujxtigoty müid ajt nHuindzin Jesucristo ytung ycixpi. Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich co müich ajcxy mdzináaygixipy jadu'n nej mihuaad jāy chinaaygixy huidibi Dios ti yhuin'ijxigixy, com Dios müich ajcxy ti xyhuin'ijxcixy.

² Pidaaccix mjot mhuinma'ñ yung naxy, nicy xeemy jāy'ajtcixy, naymecxtújcigix miñ xyipy, naymi'oyjāy'ajtigixy, jigix ñigüexigip co mnaychójcigixy mnayjihuiüyigixy miñ xyipy.

³ Müid'adipy ajcxy mjot mhuinma'ñ tú'ciy müid je Espiritu Santo ypubejtin jigix jēbi mdzinaaygixy jotcujc ca' ma tzip capxy.

⁴ Nidūg'óciy mibijcpidijc tú'ciy yajpatcixy ma Cristo etz tūgpajc Espiritu Santo huidibi yajpaady ma ajt njot nhuinma'ñ. Dios ti xyhuin'ijxim, jigix jēbi quipxyjaty njijp'ijxtaayim je oybi huidibi nbadaanim jiihy tzajpjoty.

⁵ Ji yajpaady tūgpajc ajt nHuindzin Jesucristo, etz tūgpajc je ayuc tiy'ajt huidibi jēbi nmijpidaacim, etz tūgpajc nñibejtim müid Jesucristo yxii.

⁶ Ji yajpaady tūgpajc Dios Teedy huidibi cuendi'ajtp yajtzinaayb nidüg'óciy mibijcpidijc. Yi' je' huidibi nihuindzin'ajttaayb. Yi' je' huidibi may'ajt tumb müd nidüg'óciy ajcxy, etz yi' ymic'ajt yajpatp ma nidüg'óciy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

⁷ Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müd nidüg nidüg ñich ajt co Cristo xymooyim mic'ajt, jigix jëbi nidüg nidüg tuunipy Dios ytung nej ypadyi.

⁸ Paady ycixp jaybety ymiñ ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Co Cristo ypättigiy tzajpjoty, chi ymüdpättigiy may machjä, e nañ jadu'n Cristo moy jäy ajcxy mic'ajt (dones).

⁹ ¿Nej co jadu'n Dios y'ayuc yminañ co je Cristo ypättigiy tzajpjoty? Hue' je' jadu'n yminañ müd co je Cristo jayijp ycidacy etz ooy ayooy ya naaxhuiñgixy.

¹⁰ Je Cristo yi' je' huidibi cidaac ya naaxhuiñ chooñ tzajpjoty, nañ jadu'n ypättigiy jadüg'oc tzajpjoty jactim'o'c'am. E yi' je' ymic'ajt yajpatp ma tüg'óciy huidijaty jüby tzajpjoty etz tüg'óciy huidijaty ya naaxhuiñ.

¹¹ Je Cristo ymooygixp nidüg nidüg yi' ytumbi mic'ajt. Nijëjity mooygixy mic'ajt jëbi nidiy'ajt'ajtigixy co je' je' je' Cristo. Nijëjity mooygixy mic'ajt jëbi najtzcapxiygixy Dios y'ayuc. Nijëjity mooygixy mic'ajt jëbi capxhuäcxixy yi' y'ayuc. Nijëjity mooygixy mic'ajt jëbi capxhuijixy yi' mibijcpidijc müd Dios ytiy'ajt. Nijëjity mooygixy mic'ajt jëbi yaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt.

¹² E jadu'n je Cristo mic'ajt moydaaygixy yi' yjäy, e jadu'n yajni'ixiydaaygixy müd ytung ycixpi. E müd yi' ajcxy ytung yjacyujcpedipy yi' mibijcpidijc y'ixpijcin, ixti mabaad jac müd'adipy ajcxy Cristo y'oy'ajtin.

¹³ Jadu'n Cristo mic'ajt xymooyim, jigix jëbi nidüg'óciy ñich ajt ytügiyim nmibijcin, etz nañ jadu'n quipxyjaty n'ixpijctayim Dios y'ung y'ayuc ytiy'ajt. E jadu'n nmi'ijtim cixy ca'pxy njot nhuinma'ñ, nmi'ijtim Jesucristo ytiy'ajt cixy ca'pxy.

¹⁴ Ca' n'idaanim müd ajt nhuinma'ñ nej pi'ctijc yhuinma'ñ ymüdity. Je pi'ctijc ajcxy janam jazzojc yhuinma'ñ ytigajtzixy. Jadu'n ajcxy nipaady nej je miy huidibi je poj yajpojmiyby yajpojixjpy. Co cixy ca'pxy nmüd'ajtim Cristo ytiy'ajt, ca' pinjaty xyhuin'inim müd huing ayuc oymibijcniy huidibi ca' yjanchity.

¹⁵ Hue' janchity ngapxim je tiy'ajt tiybi müd tzojcin jihuiyin, jaydëbi njacyeecim ajt nmibijcin etz njacnejhuiyim tüg'óciy Cristo ytiy'ajt jadu'n nej ytuuñ ya naaxhuiñ, je Cristo huidibi nigohuajc'ajtp tüg'óciy mibijcpidijc.

¹⁶ Cristo etz je mibijcpidijc nipatp nej tüg ninixc. Cristo ñipatp nej je ninixc cohuaajc huidibi ane'mb etz mic'ajt mooyb je ninixc. Etz yi' mibijcpidijc ñipatp ajcxy nej je ninixc huidibi Cristo y'ane'myb etz mic'ajt möy. Ma Cristo tüg'óciy mibijcpidijc mic'ajt patcixy huidibi yajtügüiyip ajcxy ymibijcin etz nañ jadu'n yaj'ijtigixy tüg'mucy. Nidüg nidüg mibijcpi ymic'ajt patcixy ma Cristo, jëbi tungixy Cristo ytung nej ypadyi. E jadu'n yeecixy nidüg'óciy ma ajcxy ymibijcin, etz nañ jadu'n yajyeecixy chojcin yjihuiyin müd ymigügtijc.

Je jemybi jugy'ajt huidibi nbaatim ma Cristo

¹⁷ Paady ycixp nsmäyich miich ajcxy etz nyajnibijccixy müd ajt nhuindzin Jesucristo ycötujcin, co ca' huaad mdungixy loci huinma'ñ huidibi ca' choubaady ma Dios, jadu'n nej jacjadyi jäy ytungixy huidibi ca' mijpidaaccixy ajt nHuindzin Jesucristo.

¹⁸ Ca' huaad mdzinaaygixy jadu'n nej jacjadyi jäy ajcxy chinäy müd loci huinma'ñ. Ca' ajcxy yajpaady ma Dios, je huidibi jugy'ajtin yejcp huinixibi. Ooy ajcxy yjotjuuñity, ca' ajcxy ixpigaangixy Cristo ytiy'ajt.

¹⁹ Ca' ajcxy ti tzo'ydu'n jihuiy co ytundigooygixy. Ooy ajcxy mñicxnajcixy yi' jibic-huinma'ñ. Ooy ajcxy njot'ajtcixy mijcajee co tungixipy tüg'óciy tijaty jibic-huinma'ñ.

²⁰ Per miich ajcxy ca' ti m'ixpijccixy loci huinma'ñ etz jibic-huinma'ñ co ti m'ixpijccixy Cristo ytiy'ajt,

²¹ pen janch miich ajcxy ti mmüdoogixy yi' y'ayuc, pen ti m'ixpijccixy je tiy'ajt huidibi yajpatp ma Cristo.

²² Ti miich ajcxy m'ixpicy co copicy m'ixmájtzcixipy yi' jibic-huinma'ñ nej anajty mñijot'ajtcixy jibicpi jayijp ca'ni anajty mmibijccixy Jesús. Jadu'n nej anajty ci'm ajcxy m'alma myajdigoyaangixy müd je jibicpi huidibi anajty ajcxy mñijot'ajtcixyp, ci'm anajty mnay-huin'inigixy.

²³ Ixmajtcix jibicjot jibic-huinma'ñ. Pidaaccix mjot mhuinma'ñ co mguydunaangixy Cristo ytiy'ajt jemybi.

²⁴ Müd'ajtcix jemybi jot jemybi huinma'ñ com Dios ti yajtigajch huinjemy ajcxy mjot mhuinma'ñ müd tudäy'ajtin etz huädz'ajtin.

²⁵ Paady ycixp ca'huaad m'indaaccixy, nidüg nidüg cápccix huidibi janchip müd migügtijc, müd co quipxyjaty nyajpaatim ma Jesucristo.

²⁶ Pen miich ajcxy mmijotma'tpy yi mmigüg, ca' mmigüg migapxtigooygixy midungooygixy, mic'amy ajcxy mjäydidgöoygixipy yi mjetmädi yajjip ca'ni anajty xii ycidacyñi.

²⁷ Ca' mnayyéjicigixy ma je mujcu' co je mujcu' xymimadägipy.

²⁸ Yi jäy ajcxy huidibi meetzicxp, huen ixmajtzicxy meedzi, etz ixtähuiipy ytung. Co ytunipy ma ci'ndung jëbi pubedipy ajcxy ymigügtic huidibi yajmayajtcixp tijaty.

²⁹ Ca' mgápccixipy jibic ayuc. Cápccix oy ayuc huidibi jëbi migüg ajcxy jäygidaaccixy, huidibi pubejtp etz yajyeegy je mibijcin, huidibi yejcp oy'ajtin ma pin ajcxy amido'ijtp.

³⁰ Ca' huaad mgapccixy mmйдаaccixy ayuc huidibi yajjotmaybicip je Espiritu Santo huidibi Dios yjé'ajtpy. Je Espiritu Santo huidibi miich ajcxy müd ma mjet mhuinma'ñ, yi' je' huidibi tiy'ajt yejcp co miich ajcxy Dios yjäy'äjtigixy, co anajty Cristo ymiñ ya naaxhuñ jadüg'oc huin'it mbadaangixy jugy'ajtin etz tzinaayin huidibi ca' yxicipy ytigoyipy ni mina.

³¹ Yajqueecix yi jibicpi ma ajcxy mjet mhuinma'ñ, jadu'n nej co mjet mhuinma'ñ ta'm mjihuüygixy, jadu'n nej co tzoc mjetma'tcootcixy, jadu'n nej co mnaymijotmä'tigixy, jadu'n nej co mnayhuin'öjigixy nayjijp'öjigixy. Ca' huaad mmigüg migapccixy mni'ojüygixy. Ca' jibicpi mnijot'ajt'aditczixy müd ajcxy mmigüg yxicpi.

³² Hue' janchtiy oybi mhuinmäaygixipy müd mmigüg ajcxy yxicpi. Nayba'ayöohuigixy nidüg nidüg. Nayméecigix nidüg nidüg. Com nañ jadu'n Dios ti huinmecxy miich ajcxy mbocy müd co myajpatcixy ma Cristo.

5

Nej jëbi chinaaygixy ni Dios yjäy ajcxy

¹ Com miich ajcxy ñipatpy nejjihuüy Dios y'ung'äjtigixy, e Dios ooy xychojccixy xyjihuiüygixy, paady copicy naychöjicigixy nayjihuiüygixy miñ xyipy, jadu'n nej Dios ti xychojccixy ti xyjihuiüygixy.

² Jabom jabom ma mdzinaayin naychöjicigix nayjihuiüygixy nidüg nidüg, tim jadu'n nej Cristo xychojcin xyjihuiyim, e yjugy'ajt yejcy müd ajt nbocy yxicpi, e jadu'n Dios jäygidacy nej Cristo ytuñ.

³ Müd co miich ajcxy Dios xyjäy'äjtigixy, paady tzinaaygixy müd huadz mjet mhuinma'ñ. Ca' huaad m'oc'ibáatcixyñi m'occapxpáatcixyñi yi töxyjäy migapxtigoyii, etz yi jibic ayuc capxi, yi jibic-huinma'ñ nijot'adi etz yi meen adzogii.

⁴ Müd co mDios miich ajcxy xyjäy'ajtp, paady yxicp ca' huaad mgápccixipy ayuc huidibi tzo'yduñ yejc, ni ca' huaad mgápccixipy huidi ca' y'oyjäygidacnity, etz ni ca' huaad mguxiiccixy m'anidaaccixy, com yi jibic ayuc ca' Dios jäygidägy. Tzoc yajnajxim jäygidacin ma Dios com Dios ti xyajhuatzim ajt njet nhuinma'ñ.

⁵ Janch tiy'ajt jada co pinjaty tundigooyb müd huingbi töxyjäy, pinjaty jibic-huinma'ñ müd, ca' ajcxy padaangixy pidägy etz oy'ajtin ma Cristo etz ma Dios y'ane'min. Pinjaty meen adzocp, Dios ca' tzocy, tim jadu'n nej yi' ca' tzocy pinjaty ojadajtp tzaadzech etz quipychech.

⁶ Ca' mnayyéjicigixy co jäy ajcxy xyhuin'ingixipy müd ayuc huidibi ca' ytiy'ajtity ca'p choubaady. Müd co jäy ajcxy capccixy ayuc huidibi ca' ytiy'ajtity, paady yxicpi Dios tzaachytuna'ñ tüg'öciy jäy ajcxy huidibi capxcömidodacp yi' y'ayuc.

⁷ Ca' huaad miich ajcxy mnaymigüg'äjtigixy, ca' müd mnayyöymüjicigixy yi jadu'mbi jäy ajcxy huidibi ca' capxymidogixy Dios.

⁸ Jayjip ca'ni anajty mmibijccixy Cristo, ca'ni anajty Cristo ytiy'ajt ajcxy mnejhuüy, e jadu'n nipaady anajty nej jihuiüy myajpaady ajcxy agootztuum. Jadachambi mnejhuüygixyp Cristo ytiy'ajt, e jadu'n nipaady nejjihuüy mdzinaaygixy ma tüg tücxin. Paady yxicp jatyim cuydungixyp Cristo ytiy'ajt ma yi mdzinaayin mjugy'ajtin ajcxy, jadu'n nej jëbi huaad qöxëgy co mmibijccixy Cristo.

⁹ Co nmüd'ajtm Cristo ytiy'ajt, chi nduunim huidibi y'oyip, huidibi tudägyip, huidibi tiy'ajtip.

¹⁰ Ixpjicix je tiy'ajt huidibi Dios yjäygidacpy.

¹¹ Ca' miich ajcxy mnaymigüg'äjtigixy müd yi jäy ajcxy huidibi yajpatcixp agootztuum, huidibi tungixy huidibi Dios ca' jäygidägy. Miich ajcxy capxhuicix müd Dios ytiy'ajt yi' ajcxy huidibi agootztuum tzinaayb.

¹² Tzo'yduunim ajt co jay nigapccixy nimйдаaccixy je jibicpi huidibi ajcxy ytumyb ayüch ameech.

¹³ Co n'ixquipxim yi jadu'mbi jäy ajcxy ayuc müd Dios y'ayuc, chi niguëxgy pen janch tiy'ajt o pen ca' ytiy'ajtity, jadu'n nipaady nej ti nyajpidzimim je ajcxy ayuc ma yi agootztuum, etz nbidaacim ma yi tücxin.

¹⁴ Paady yxicpi Dios y'ayuc jadu'n yminañ:

Mäyhuijip miich ajcxy huidibi jadu'n nipatp nejjihuüy mdzachmaagixyp. Jugypijccix miich ajcxy huidibi jadu'n nipaady nejjihuüy ti m'öccixy. Cristo xycodüxcxixipy müid yi' ytiy'ajt.

¹⁵ Paady naygüend'ájtigixy huidibi tiy'ajt yajtungixp ma yi chinaayin. Tzinaaygix jadu'n nejjihuüy mnejhuüygixy Cristo ytiy'ajt, e ca' mdzinaaygixy jadu'n nej huidibi ajcxy ca' nejjihuüygixy Cristo ytiy'ajt.

¹⁶ Ni'ixi'ijtcix jabom jabom jébi mguydungixy Cristo ytiy'ajt. Jadachambi xü tiempo mayjäy ytundigoogixy müid Cristo ytiy'ajt.

¹⁷ Ca' loci huinma'n myajtungixy, per nejhuiygixyp nej Dios tzocy co mdúngixipy.

¹⁸ Ca' huaad m'ijtcixy amügy jäy, com yi jocni xyajnixcxixipy ayo'nduum. Nigi oy mi'ijtcixy Dios yjihui'n ymic'ajt may'amy ma ajcxy mjet mhuinma'n.

¹⁹ Naymigäpxigixy miñ xyipy müid yi salmo ayuc, müid yi himnos. Huin'ügix Dios müid je iy huidibi je Espíritu Santo xymoogixyp. Huin'ügix etz ojadajtcix Dios cixyot huinijot.

²⁰ Jatyim yajnajxcixy jabom jabom jäygidaacin ma ajt nDios Teedy ma ajt nHuindzin Jesús yxi, müid tüg'öciy ycxipi nej ndunim n'ayoohuim.

Nej huaad chinaaygixy pinjaty picychinaaygixy

²¹ Müid co miich ajcxy mhuindziy Dios, paady ycixp miich ajcxy mnayajmij'ájtigixy mnaygapxymidóohuigixy miñ xyipy.

²² Miich ajcxy töxyjäydijc yajmij'ajtcix capxymidoogix yi mñäy ajcxy, tim jadu'n nej myajmij'ajtcixy mgapxymidoogixy ajt nHuindzin Jesucristo.

²³ Com je töxyjäy nñay nigohuajc'ajtp ma ytöxyjc ymiñ, tim jadu'n nej Cristo nigohuajc'aty ma yi mibijcpidijc ymiñ. Yi Cristo yi'je' huidibi nihuänamb yajnidzögamb yi mibijcpidijc.

²⁴ Tim jadu'n nej yi mibijcpidijc capxymidoogixy Cristo, nañ tim jadu'n tzocy co je töxyjäy ajcxy capxymidóogixipy yi nñay ajcxy.

²⁵ Nañ jadu'n tzocy co je yëydijc huen tzocy jihuüy ytöxyjc, tim jadu'n nej Cristo tzocy jihuüy yi mibijcpidijc, e paady ycixp yejc yi' yjugy'ajtin müid yi' ajcxy ycxipi.

²⁶ Cristo yejc yjugy'ajtin müid je mibijcpidijc ycxipi, jigix jébi huinmecxy ajcxy ypocy, yajhuaatzip ajcxy yjot yhuinma'n. Cristo yajhuaatzi yi mibijcpidijc ajcxy yjot yhuinma'n müid yi'y'ayuc etz co niibejt ajcxy müid ni.

²⁷ Jadu'n Cristo yajhuäch yi mibijcpidijc ajcxy yjot yhuinma'n, jigix jébi ajcxy nayguëxigüyb ma yi' yhuinduu müid huädz yjot yhuinma'n. Je mibijcpidijc ajcxy nipaady nej tüg nñen huidibi huädzip, ca' ma ytijy ymächity.

²⁸ Jadu'n tzocy co je yëydijc huen tzocy jihuüy ytöxijc tim jadu'n nej ci'm naychogyii. Yi yëydijc huidibi tozjep jihuiyb ytöxyjc huiid jadu'n ci'm nñaychogyii.

²⁹ Ca' ji ni pin huidibi ca' nñaychogyii ci'm. Hue' janchtiy ycuend'ajtpy etz yajcüxyii yajpedyii yci'm ninicx, tim jadu'n nej jäy ajcxy cuend'ajtcixy yci'm nñicx nañ tim jadu'n Cristo ycuend'ajtpy yi mibijcpidijc.

³⁰ Jadu'n Cristo cuend'ajtpy yi' yjäy, com jadu'n ajcxy nipaady nej yi' nñicx.

³¹ Com copicy je yëydijc tzogip jihuihuip ytöxyjc jadu'n nej Cristo tzocy jihuüy yi mibijcpidijc. Paady ycixp je yëydijc ixmadzipy ytaj yteedy, e ypuDIGihuiipy ytöxyjc, e jadu'n ajcxy chinähuiipy nej jihuiy ytügpajcity.

³² Ooy chachmijhuinma'nity jada tiy'ajt huidibi yüch anahty ijtp, e yi' #ch jadu'n tijpy yi Cristo etz je mibijcpidijc.

³³ Cuendipijccix jada tiy'ajt co nidüg nidüg miich yëydijctjc ajcxy huidibi pijccixp copicy mdzogipy mjihuuihuipy ajcxy mdöxyjc, tim jadu'n nej ci'm ajcxy mnaychogyii, e nañ jadu'n copicy co nidüg nidüg töxyjäydijc yajmij'adipy nñay.

6

¹ Pi'ctijc ajcxy huidibi mibijcp Jesucristo, copicy mgapxymidoohuiipy ajcxy mdaj mdeedy, com tiy'ajt jadu'n.

² Yi Dios ycötujcin huidibi minamb: "Yajmij'ajtcix mdaj mdeedy", yi' ooy ytimycopicyity. Nañ jadu'n co ngyduunim jada cötujcin, huin'it Dios jecy xyajtzinaayim.

³ Co miich ajcxy jadu'n myajmij'adipy mdaj mdeedy, huin'it Dios xymöhuipy ajcxy jotujc'ajtin, e nañ jadu'n xyajtzinaaygixipy jecy ya naaxhuin.

⁴ E miich ajcxy huidibi ungdeedy'ajtcixp, ca' nigoo myajjotma'tcotcixy yi m'ung ajcxy. Ane'ngix yajyeccix yi m'ung ajcxy müid Dios y'ayuc ytiy'ajt, jaydëbi capxymidóogixipy ajcxy Dios.

⁵ Miich ajcxy huidibi tumbi'ajtp ya naaxhuin, capxymidoogix yi mhuindzin ajcxy, etz tungix müid tudägy'ajtin, etz yajmij'ajtcix etz tzigüygix. Tim jadu'n nej jihuüy mgapxymidoogixy yi mhuindzin Jesucristo.

⁶ Tungix yajxon müid ajcxy mhuindzin. Ca' janch xypaat oy mic mduungixy co ajcxy mhuindzin jim xyhuindäcxcixy, e chi co je' yjihuaäcni, chi nigoo mhuäccixni mdinaayixni. Tungix jadu'n nej huaad jäy ytuungixy yi huidibi mijpidaaccixp Jesucristo. Tungix cixyjot huinjot jadu'n nej Dios tzocy mdungixipy.

⁷ Tumbidijc ajcxy, tungix mdung cixyjot huinjot, tim jadu'n nej jihuy mdungixy je Huindzin Jesucristo ytung, e ca' yjäydungity.

⁸ Mnejhuüyb miich ajcxy co ajt nHuindzin Jesucristo oybi möhua'ñ nidüg nidüg jadu'n nej ti ytuuñ, ca' ñejity pen yci' mdung ytumyb, o pen ytumb müid tüg huindzin.

⁹ Miich ajcxy huidibi nihuindzin'ajtp tumbidijc, oy'amy ane'mgix mdumbi ajcxy. Ca'm'adzigiigixipy ca' mdzaachytungixipy. Ajihuüyigixy co miich ajcxy etz nañ jadu'n mdumbi ajcxy müid ajcxy mHuindzin tzajpjoty, e yi mHuindzin tzajpjoty quipxyjaty tyduna'ñ nidüg'öciy miich ajcxy.

Je mic'ajt huidibi je mibijcpidijc ajcxy ypatcixyp müid Dios yjihui'ñ

¹⁰ Jädügnaç, migügtijc ajcxy, yi mmic'ajt mbaadip ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo. Com Jesucristo ooy mic'ajt müidity, paady jëbi miich ajcxy mbatcixy yi mmic'ajtin ma yi'.

¹¹ Naygohuaanigixy miich ajcxy ma je mujcu' müid tüg'öciy tiy'ajt huidibi Dios xymooyim, huidi müid naygohuaanin ma je mujcu', e jadu'n ca'ydí je mujcu' xymimadaacim müid anii. Jadu'n Dios ytiy'ajt nipaady nej tujt etz pujxnjen huidibi soldados ajcxy müid naygohuaangixy tzipjoty.

¹² Hue' janchtiy xymidzip'ajtim poj naaxhuiñ, ca'oybi, mujcu'dijc, etz tüg'öciy mic'ajt müidpi huidibi midzip'ajtp Dios ya naaxhuiñ etz jilby tzajpjoty, ca'p'üch ajt nmidzip'ajtim naaxhuiñjäy.

¹³ Paady ycixp yajtungixy tüg'öciy mic'ajt etz tiy'ajt huidibi Dios ti xymooyigixy, jigix jëbi mmimadaaccixy je ca'oybi co anajty xyajtundigoyaangixy. E jadu'n jëbi mimadaaccixy je ca'oybi müid ajcxy mmibijcin. E co anajty ti mmimadactaaygixy, huin'ti m'ijtcixipy mic ma ajcxy mmibijcin.

¹⁴ Ca' m'ixtighuäccix ma ajcxy yi mmibijcin. Nayñi'ixiiygix müid Dios ytiy'ajt, jadu'n nej jäy ajcxy ñayhuindädzigixy co ytunaangixy. Nayñi'ixiiygix tim jadu'n nej soldados ajcxy ñayñi'ixiiygixy müid pujx njen ma caach co chiptunaangixy.

¹⁵ Nayñi'ixiiygix müid Dios y'ayuc, jigix jëbi ajcxy nicxy mgapxhuäcxi Dios y'ayuc huidibi jotcujc'ajtin yejcp. Co jadu'n mdungixipy, jadu'n nibaadip tim jadu'n nej soldados ajcxy ñayñi'ixiiygixy co yajtigüygixy yzapato co ytüyöyaangixy.

¹⁶ Yi' huidibi jac copicyip ca'ydí jac ni ti, mibijccix tydudägy Jesucristo. Müid ajcxy yi mmibijcin jëbi mnaygohuaanigixy ma je mujcu'. Miich ajcxy mmibijcin jadu'n nipaady nej tüg escudo huidibi je soldados ajcxy yajtumyb co ñaygohuaanigix ma je tip huidibi yajnajtztübiyb müidi jin.

¹⁷ Nayñi'ixiiygix müid Cristo ytiy'ajt huidibi müid ajcxy m'alma xyajnidzoocip, tim jadu'n nipaady nej soldados ajcxy ñaygohuaanigixy co pidaaccixy ypujx cöjup co chiptunaangixy. Naygohuaanigix miich ajcxy müid Dios y'ayuc huidibi jadu'n nipatp nej tüg espada huidibi je Espíritu Santo ti xymooyigixy.

¹⁸ Mibijctzoogix Dios müid tüg'öciy ycixpi huidibi ajcxy mdumyb. Mibijctzoogix etz pijctzoogix may'ajt ma Dios jabom jabom müid je Espíritu Santo ypubejtin. Huijy ycujc m'ijtcixipy, ca' m'jotmetzcüygixipy. Mibijctzoogix Dios müid tüg'öciy mibijcpidijc ajcxy ycixpi.

¹⁹ Nañ jadu'n mibijctzoogix Dios müid üch ycixpi, co huen xymöyich ayuc etz jotcujc'ajtin, jigix jëbi ngapxhuäcxiwich huinmic jotmic yi' y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' pin jecy'ajty nejhuiygixy.

²⁰ Dios ti xyajniüciyich jada tung jëbi nyajnicxyich yi' y'ayuc ytiy'ajt ma je mayjäy ajcxy. Paady ycixp nyajpaadyich pujxtigoty cham. Tungix may'ajt mibijctzoogix Dios müid üch ycixpi co xyajjotmicpigipyich jigix jëbi ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc huinmic jotmic.

Capxpoocin huidibi cogixiiñip

²¹ Ooy ndzocy njihuüyich je Tiquico, nañ jadu'n yi' ooy xypubejtyich ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. Yi Tiquico miich ajcxy xyajmüidmüydägy tüg'öciy je tiy'ajt nej nyajpaadyich ya, etz tüg'öciy tung huidibi ya ndumyich.

²² Nguxaamybich Tiquico ma miich ajcxy jigix jëbi xymüidmüydägy ajcxy jadu'n nej nyajpaadyich ya, e müid jada tiy'ajt jëbi miich ajcxy m'jotcugiiygixy.

²³ Huen Dios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt tunipy müid miich ajcxy, jigix jëbi jotcujc mdzinaaygixy, etz nañ jadu'n jëbi mnaychöjigixy mnayjihuiygixy miñ xyipy, etz jigix jëbi m'jacmibijccixy Cristo.

²⁴ Huen Dios may'ajt oy'ajt tunipy m̄id miich ajcxy hūidibi yajm̄ij'ajtcixp ajt nHuindzin Jesucristo huinix̄ī huin̄itiempo. E ca' m'ixm̄ájtzcixip nimina nej ajcxy m̄ijp̄idaaccixy Jesucristo. Jadu'n jada. Amén.

FILIPENSES

Yi Neczy Huidibi San Pablo Yajniuejx Je Mibijcpidijc Jim Filipos

¹ Ich Pablo müd Timoteo tumbich ma Jesucristo ytung. Jada neczy ich ajcxy nguejxpy ma tüg'óciy huidibi mibijcp Dios jim Filipos huidibi yajpaatp ma Jesucristo. Nañ jadu'n jada neczy nyajniuegyich yi' ajcxy mijtungmüdpí etz mutztungmüdpí ma Dios ytung.

² Huen ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt etz oy'ajt tunipy müd müch ajcxy ycixpi etz xyajjotcugíyigixipy.

Pablo mibijctzoy Dios müd je mibijcpidijc ycixpi

³ Naag'oc naag'oc njäymechich müch ajcxy njatytimyajnajxpyich jäygidaacin ma Dios müd müch ajcxy ycixpi.

⁴ Njatytimjotcujc'ajtpich ooy naag'oc naag'oc Dios nmibijctzooyich müd müch ajcxy ycixpi.

⁵ Jotcujc'ajtpich com müch ajcxy ti xypubéjtcixyich co ngapxhuäcxich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n ti xypubéjtcixyich maabi nyajtzondägyich ngapxhuäcxich Jesucristo y'ayuc ixti chambaad.

⁶ Nejhuüybich tiydudägy co Dios ti yajtzondägy yi oybi ytung ma müch ajcxy mjot mhuinma'ñ, etz jactunaamní ma müch ajcxy mjot mhuinma'ñ ixti mabaad Jesucristo anajty ymiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ müd y'ane'min etz ymic'ajt.

⁷ Ooy ytudägyity co jadu'n jotcujc'ajtpich müd müch ajcxy ycixpi, com ooy ndzocy njihuüyich müch ajcxy. Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ co ti xyajniüycyich jada tung, etz müch ajcxy myajpaady quipxy müd ich ma Dios ytung, müd co müch ajcxy xyjäymechich etz nañ xypubetyich ajcxy, huenma'amy ich nyajpaady, oy ixypy pujxtigoty, oy ixypy ma tungmüdpí yhuinduu co nnägapxetyich Dios y'ayuc ytiy'ajt etz nañ nnägapxetyich co yjanchity.

⁸ Dios ñehüüyb jadu'n nej mijcajee ooy ndzocy njihuüyich müch ajcxy müd je tzojcin jihuüyin huidibi Jesucristo ti xymöyich.

⁹ Nmibijctzooybich Dios müd müch ajcxy ycixpi co xypubedipy ajcxy jigix jébi nñgi mdzogyip mjihuüipy migügtijc, etz jigix ajcxy nñgi m'ixpigipy je tiy'ajt tudägyipi, etz nañ nñgi mhuinjihuüipy tüg'óciy nej Dios tzocy co nduunim.

¹⁰ Nañ nmibijctzooybich Dios müd müch ajcxy ycixpi jigix jébi mnejhuüyigixipy, etz nañ jigix jébi mhuin'ljxcixipy huidibi jac'oy mdúnggixipy. Co oy mdúnggixipy, huin'it jébi mdzinaagyixy müd huadz jot huadz huinma'ñ, e ca' ni ti jotmay müch anajty ajcxy mmüdiñ, co anajty je xü je tiempo paady co Jesús anajty miñ ya naaxhuiñ jadüg'oc müd y'ane'min müd ymic'ajt.

¹¹ Dios nmibijctzooybich müd müch ajcxy ycixpi co ajcxy mbattähuip tüg'óciy oyjot oyhuinma'ñ, je oyjot oyhuinma'ñ huidibi Jesucristo tügpajc jébi xymoogyixy. E jadu'n jäy ajcxy capxpaadip Dios etz nañ huin'ügixip Dios co ajcxy ixipy nej tudägy mdzinaagyixy.

Müd ich, yi njugy'ajtich, yi' yi' Cristo

¹² Ndzojpcyich co müch ajcxy mnejhuüipy co müd je tzaachypi ycixpi huidibi mninaxpy nyajnaxpyich ya pujxtigoty, nñgi mayjäy ti midoy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

¹³ Jadu'n ti huümbidzimy co tüg'óciy soldadtijc etz jacjadyii jäy ya ma je gobierno ymijtijc ti nejhuüydä ajcxy co nbujxtijc'inäyich müd co nduüñich ma Jesucristo ytung.

¹⁴ Nañ jadu'n müd co nbujxtijc'inäyich, paady ycixpi yi jacjadyii mibijcpidijc ti yjotmicpíccixy ma ajt nHuindzin Jesucristo tung, etz ycapxhuäcxy'adüchpy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' ma tzig'iñ jihu'iñ.

¹⁵ Janch tiy'ajt jada co nijéjity jäy capxhuäcxy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt müd co ca' xyajmidzojccixy, etz nañ müd co xyajmidzip'ajtcixy. Nañ tiy'ajt jada co jacjadyii migügtijc xychojcp xyjihuüyb ajcxy, e capxhuäcxy ajcxy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt müd oyjot oyhuinma'ñ.

¹⁶ Janch tiy'ajt co nijéjity migügtijc capxhuäcxcixy Jesucristo y'ayuc müd co ñaygómaya'ñyii ci'm, ca' mninaanim ycapxhuäcxp ajcxy cixy jot huinjot. Yi' ajcxy y'ixtaayb nej xyajtajipy xyajmayipyich, jadu'n nej ich pujxtigoty n'ityich.

¹⁷ Yi' ajcxy huidibi xychojcpich xyjihuüybich ycapxhuäcxy ajcxy Cristo y'ayuc com ñehüüyb ajcxy co ich yam n'ityich pujxtigoty, müd co ti nhuinma'ñ nbidägyich co nnägapxpeda'ñich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt.

¹⁸ Pen jāy ajcxy capxhuācxp Cristo y'ayuc mūd co ñaygōmayāanigixy c'i'm, o pen ycapx-huācxyp mūd oyjot oyhuinma'ñ, ca' ñejity, jotcuja'ajtpich co capxhuācxxy ajcxy Jesucristo y'ayuc.

¹⁹ Com nnejhuūybich co mūich ajcxy mmībijctzoogixy Dios mūd iich ycixpi, e nañ nnejhuūybich co Jesucristo yjihui'ñ ymic'ajt xypubetyich, paady niḡi njotcugāyich, e nañ njijp'ijxypich co nbidzima'ñich pujxtigoty.

²⁰ Ndzojcpyxich etz nañ njijp'ijxypich co nmimadactāhua'ñich tūg'óciy ma iich mdzinaayin, e ca' ti tzōydu'n nbāadibich ma Dios yhuinduu. Ndzojcpyxich nañ njijp'ijxypich co njaccapx-huācxibich Jesucristo y'ayuc huinnic jotmic, jigix Jesucristo ycōmay'idipy. Ca' ñejity pen jactzinaayb, o pen n'o'cpich.

²¹ Ich ndzinaayin njuugy'ajtin Cristo yi' ycixpi, e peni n'o'cpich, ti iich anajty mij nmadāgy.

²² Pen njactzinaaybich, mayjāy oybi pada'ñ mūd iich ndung ycixpi. Ca' nnejhuūyich huidibi jac'oy nhuin'ixipyich co tzojc n'ōgibich, o co njactzināhuūbich.

²³ Ooy chachchipy nnejhuūybich huidibi jac'oy nhuin'ixipyich, co n'ōgibych, o co njactzināhuūbich. Ich c'i'm nayjihūyijich niḡi jotcuje co ixypy tzojc n'ōgyich, jigix ixypy mic'amy nicxy n'ityich jilby tzajpjoty ma Cristo yajpaady.

²⁴ Per jaccopyty mūd mūich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi, co njactzināhuūbich.

²⁵ Com nnejhuūybich co copyc njacpubeda'ñich mūich ajcxy, paady nnejhuūybich co njactzināhuūbich, e jigix jēbi nbubejtcixy ma Dios ytung etz ma yi mmībijcin. E jadu'n mūich ajcxy niḡi mjotcuja'adipy ma mmībijcin.

²⁶ Mūich ajcxy huidibi yajpaatp ma Jesucristo, niḡi jotcuje m'idipy co nicxy n'ida'ñich jadūg'oc ma mūich ajcxy.

²⁷ Jēyi janchty co mdzinaayin mjugy'ajtin mi'ijtcixy jadu'n nej Cristo y'ayuc ytiy'ajt y'ane'my. Pen nicxpich anajty c'i'm ma mūich ajcxy, o pen ca' n'nicxyich, per ndzojcpyxich co xypāadibich tiy'ajt co mūich mic m'ijtcixy ma mmībijcin, tú'ciy cixy'ot huinjot mdungixy. Mic mjanchmidinaayigixy n'amugi' yi mmībijcin, jadu'n nej ti mmijpidaaccixy Jesucristo ytiy'ajt.

²⁸ e ca' ajcxy mdzigiūhip co jāy ajcxy xymidziptzōongixipy, jada je' tiy'ajt co tigoyamb ajcxy y'alma, e nañ jada je' tiy'ajt co mūich ajcxy chōocixipy yi m'alma, e nañ jadu'n jada tiy'ajtp co Dios y'ity mūd mūich ajcxy.

²⁹ Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ mūd mūich ajcxy ycixpi co yaj'oyūy nej jēbi mūich ajcxy mibjccixy Jesucristo etz nañ nej jēbi tzaachy: mminajxcixy myajnajxcixy mūd Jesucristo ycixpi.

³⁰ Ich etz mūich ajcxy quipxyi ti mminajxim ti nyajnajxim tung ayo'n mūd Jesucristo ycixpi. Mūich ajcxy ti m'ixy ti mnejhuūy jadu'n nej iich ndung n'ayo'n ti mminaxy ti nyajnaxyich, co jim anajty n'ityich ma mūich ajcxy. E nañ mūich ajcxy mnejhuūyb nej iich chambaad mminaxy nyajnaxyich ndung n'ayo'nich mūd Cristo ycixpi.

2

Cristo yung'ajt ñax'ajt etz ymij'ajt

¹ Pen Cristo mūich ajcxy mjot'amijmooyb mūd yjihui'ñ mūd ymic'ajt, pen ti jotcuja'ajtin mbatcixy mūd co Cristo xychojccixy xyjihūyigixy, pen yi' yjihui'ñ ymic'ajt ijtp ma mūich ajcxy, pen mdzojccixyp mjihūyigixyp etz nañ mba'ayoogixy migūgtijc,

² jotcuja'adipich mūd co mdzinaayigixy ooy yajxon, xic xon, tūgyi mnyachójcigixy mnyajihūyigixy miñ xyipy, tzinaayigixy quipxyjot quipxyhuinma'ñ.

³ Ca' ajcxy ti mdunipy mūd mgi'mdzojcin ycixpi. Nañ ni ca' amij agix naybidāacigixy co ti mdungixy. Tūg'óciy huidibi mdungixyp, mdunipy ajcxy mūd yung naxy mjot mhuinma'ñ. Nidūg nidūg myajmij'adipy niḡi migūgtijc, ca'ydi nej mūich c'i'm mnyajajmij'adyii.

⁴ Ca' huaad pin naydūgpajc yci'm'oy'ajt ixtāy, nañ jadu'n tzozy co migūgtijc myajmidzōgipy y'oy'ajt.

⁵ Pidaaccix mjot mhuinma'ñ tú'ciy jadu'n nej Jesucristo anajty yhuinma'ñ mūdity co ya naaxhuiñ chinay.

⁶ Oy Jesucristo yjadiosity ti yhuinma'ñypidāgy co jēbi ixmach yi' ymij'ajtin huidibi anajty yjamūd.

⁷ Jesucristo ahuingujc pidaactay je mij'ajt huidibi anajty ymūd, e chi jadu'n chinay nej tūg tumbi co oy jadu'n ypi'c'aty jadu'n nej jāy.

⁸ E co jadu'n ñaybidāaci nej naaxhuiñyājāy, chi yung naxy pidacy yjot yhuinma'ñ, e nañ capxymidoy Dios ixti mibaad ñayyejci, huen jāy yaj'ōgyii. E ooy anajty cho'ydu'nity co jāy yaj'o'ci cruudzicxy.

⁹ Paady ycixp Dios ti cōmay jacnūgi Jesucristo, e ti pidāci yi' yxi jaccōmay, ca'ydi jacpinjāy yxi.

¹⁰ Jadu'n Dios ti cömay Jesús, jigix jëbi tüg'óciy tzejppoty tziinaaybi etz tüg'óciy naaxhuiñyáy, etz tüg'óciy jáy ajcxy huidibi ti ñaaxtigíy, co anajty ajcxy nidüg'óciy midoogixy co Dios capxpaatip Jesús yxñ, chi ycojxtinaay'ihuiydáhuipy ajcxy ma yi' yhuinduu, etz y'ojadadipy ajcxy Jesús nidüg'óciy.

¹¹ E co nidüg'óciy ajcxy cöbigípy etz yajmij'adipy Jesucristo jadu'n nej ajcxy yHuindzin, jadu'n Dios Teedy ycömay'ida'ñ.

Yi pin ajcxy Cristo mibijcp, yi' yi' ajcxy jadu'n nej tüg'óciy in jain

¹² Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzocy njihuiyich, com Jesucristo jadu'n ijxpejtin ti yecy, capxymidoogich cham co jigüegy nyajpaadyich ma miich ajcxy, tim jadu'n nej jayhuin ich miich ajcxy xycapxymidooy co n'ijtyich ma miich ajcxy. Naymijottigóoyigix jabom jabom mguydungixy Jesucristo ytiy'ajt etz mm'ijtcix huädz mjot huädz mhuinma'ñ. Tungix Dios ytung müid yung naxy ajcxy mjot mhuinma'ñ, e huindzigüygix Dios.

¹³ Com Dios yi' tumb jabom jabom ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jigix jëbi miich ajcxy mdunipy yi' ytung yi' chojcín cixyjot huinijot jadu'n nej Dios tzozy.

¹⁴ Tungix cixyjot huinijot Dios ytung, ca'y'aametzity yjotmetzity, nañ ni ca' müid tzip ejcin.

¹⁵⁻¹⁶ Jadu'n mdunipy ajcxy ca'ydi pinjaty yxigixy co ti mdundigoogixy. Miich ajcxy Dios xy'ung'adiib, ca' mmigix'adiyb ajcxy ti jibicpi. Tziinaaygix müid oyjot oyhuinma'ñ ma yi' jáy ajcxy yajpaady huidi jibic-huinma'ñ tumb huidibi tundigooyb ma Dios ytiy'ajt. Co miich ajcxy myajhuäcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi alma yjuy'ajtin mooyb ma jibicjädijc ajcxy, jadu'n nipaady nej tüg madzá ytiicxy coodz. Pen jadu'n mdungixy, co anajty Cristo ymiññ jadüg'oc ya naaxhuiñ, jotcujc'adipich co anajty nnejhuüyich co ca' ich ndung etz nxñ ndiempo yñadig'aty co n'ijtyich ma miich ajcxy.

¹⁷ Co n'ögibich müid Cristo ytung ycixpi, jadu'n nipaady nejhuüy ich nni'py ti ndem ti nyocoyich müid miich ajcxy ycixpi co ti ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ma miich ajcxy. E co miich ajcxy ti mmijpidaaccixy ich n'ayuc, jadu'n nipaady nejhuüy miich ajcxy ti myoxy ti mdoogy yi' mjuy'ajtin ma Jesucristo. Jotcujc'ajtpich jadu'n co miich ajcxy mjuy'ajtin ti myoxy ti mdoogy ma Jesucristo.

¹⁸ Nañ jadu'n miich ajcxy mjotcujc'adipy quipxy müid ich.

Timoteo etz Epafrodito

¹⁹ Pen ich ajt nHuindzin Jesús tzojcp, njijp'ijxypich co jëbi nguexipyich Timoteo ma miich ajcxy, jaydëbi njotcujc'adipyich co anajty yi' xyajnimiiñich tiy'ajt nej miich ajcxy myajpaady.

²⁰ Timoteo tüg'pajc huidibi huinma'ñ tú'ciy müid jadu'n nej ich nhuinma'ñ nmüdidyich, etz nañ huidibi janch naybidaacip müid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi.

²¹ Yi' jacjadyii migügtijc huidibi yajpatp ma ich, yajcopijcipy ajcxy yci'm'oy'ajtin, e ca' ajcxy yajcopicy Jesucristo ytung.

²² Miich ajcxy mnejhuüy jadu'n nej Timoteo tudägy ytuñ müid ich co ngapxhuäcxyich Jesucristo y'ayuc ma miich ajcxy, tim jadu'n nej tüg ung ytuñ müid yteedy.

²³ Paady ycixp njijp'ijxypich co jëbi nguexyich Timoteo ma miich ajcxy mina anajty nnejhuüyich nej ycixipy ich njotmay huidibi nmüdich ya.

²⁴ Nañ nmibijcypich ajt nHuindzin Jesucristo co yaj'ahuädzip ich nni'a ndü'a co jëbi ich ci'm nicxy tzojc n'ixyich miich ajcxy.

²⁵ Nañ jadu'n nhuinmaayich co copicy jadüg'oc nguexipyich ajt nmigüg Epafrodito ma miich ajcxy, yi' huidibi xypubejtpich ma ndung n'ayo'nicx ya. Yi' huidibi miich ajcxy ti nguexy ma ich, jëbi xypubetyich ma tüg'óciy huidijaty nyajmayajtpich.

²⁶ Epafrodito ooy nijot'aty co jëbi nicxy y'ixaangixy miich ajcxy nidüg'óciy. Ooy yi' ytajy ymaay co miich ajcxy ti mnejhuüy co ypigiyi.

²⁷ Janch tiy'ajt co Epafrodito ooy ti ypigiyi, jago jago ti yca'ögy. Per Dios ti pa'ayoy Epafrodito, e nañ jadu'n ti xypa'ayooyich, jigix ca'ydi niñi ayo'n jotmay nbaadyich.

²⁸ Paady ycixp niñi ndzocoyich co jëbi nguexipyich Epafrodito ma miich ajcxy jadüg'oc, jigix miich ajcxy mjotcug'huip co m'ixipy. E nañ jadu'n jëbi yquëgy ich ndajin mayin müid yi' ycixpi.

²⁹ Cöbijcix Epafrodito jotcujc, jadu'n nej tüg migüg huidibi yajpaatp ma ajt nHuindzin Jesús. Yajmij'ajtcix tüg'óciy migügtijc huidibi yjuy'ajtin yojxp toocp müid Jesucristo ytung ycixpi, jadu'n nej yi' ti ytuñ.

³⁰ Com jago jago Epafrodito ti yca'ögy müid Cristo ytung ycixpi. Tzip tzaach yjuy'ajtin ti minaxy ti yajnaxy co ti xypubetyich ya. Com miich ajcxy ca' ci'm jëbi xypubéjtcixyich ya, paady yi' miich ajcxy ti xycodinäy.

3

Je tudägy'ajt je janchypí

¹ Jadügnax, migügtijc ajcxy, jotcuje'ajtcix co myajpatcixy ma ajt nHuindzin Jesucristo. Ca' ti adzijpin njihuüyich co nnigapxpetyich jada tiy'ajt jadüg'oc huidibi jayhuin ti nyajni-jaynygixy. Jadu'n nduñich müd miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi.

² Naygüendi'ajtigix müd yi' ajcxy y'ayuc huidibi ajcxy tundigooyb co ajcxy yajcopijcy yi tiy'ajt huidibi pidacp ma jäy ñinïcx müd tzuic. Jibic jäy yi' ajcxy, jadu'n ajcxy nipaady nej uc.

³ Yi jäy ajcxy huidibi tiydudägy mibijcp Dios, ca' nminaanim je' yi' ajcxy huidibi tiy'ajttiyip ñinïcx. Yi Dios yjäy ajcxy janchypí, yi' ajcxy cixyot huinijot mibijcp mijpidacp Dios ytiy'ajt jadu'n nej ñich ajt. ñich ajt n'ojadajtim Dios müd ajt n'espíritu, etz müd ajt njot nhuinma'ñ. Jotcuje'ajtim com je' co nyajpaatim ma Cristo Jesús, e ca' nyajcopijcim tijaty tiy'ajt huidibi jäy ajcxy ytumyb.

⁴ Co ixypiy ytiy'ajtity yi jadu'mbi huinma'ñ, jëbi ixypiy naygömayijich ci'm, com jecy'ajty ca' anajty ni pin huidibi ñigi cuyduun yi jadu'mbi tiy'ajt ca'ydi ñich.

⁵ Co nductujcxijyich ma anajty ti nma'xung'atyich, chi oy nyajtiy'ajttiyich. Raza hebrea ñich, Benjamin nmij'ap'ajtpyich nmijteedy'ajtpyich. Nma'xung'ajtich hebreojäy. ñich ndaj ndeedy hebreojäy ajcxy anajty. Nañ nmijpidaacich fariseo y'ixpijcin, jadu'n nej ajcxy yajñiguejy judiojäy ycötujcin.

⁶ ñich janchmictägy anajty nguyduñich ngi'mhuinma'ñich, ixti mabaad anajty n'ixhuidity nbahuidityich mictägy yi jäy ajcxy huidibi anajty mijpidacp Jesucristo. Ti nguyduñich tüg'óciy judiojäy ycötujcin. Ni pin ca' huaad yxíyich co ti ndundigooyich ma yi' ajcxy ycötujcin.

⁷ Tüg'óciy yi judiojäy yhuinma'ñ huidibi ti nyajcopicyich anajty, jadachambi ca' ytimy-chobaady müd ñich, co ti nmijpidägyich Cristo ytiy'ajt.

⁸ Jadachambi janchtiy, huidijaty anajty nyajcopijpyich, ti nnajtz'ixñydyäyich, jigix jëbi nnejhuñhuibich etz nguyduñich yajxon ajt nHuindzin Jesucristo oybi y'ayuc ytiy'ajt. Müd co ti nmijpidägyich Jesucristo, paady nnajtz'ixñydaayich tüg'óciy huidibi anajty nyajcopijpyich, yi jadu'mbi huinma'ñ cham ca' chobaady müd ñich, jadu'n nipaady nej püx. Jadu'n nduñich müd Jesucristo ytiy'ajt oy'ajt ycixpi.

⁹ E jadu'n nduñich jigix jëbi nyajpaadyich ma Jesucristo. Jadu'n ti nnajtz'ixñydyäyich je tudägy'ajtin huidibi ti nbaadyich co ti nguyduñich Moisés ycötujcin je jecyip. Nañ jadu'n nduñich jigix jëbi nbaadibich je tudägy'ajtin huidibi Dios vejecy co nmibijcim nmijpidaacim Jesucristo.

¹⁰ Ndzojpyich co njacnejhuñhuibich Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Nañ ndzojpyich co njacnejhuñhuibich Cristo ymic'ajt, jadu'n nej yjugypijcy co y'o'cy. Nañ ndzojpyich co njacminaxipyich njacyajnaxipyich tzaachypí jadu'n nej Jesús minaxy yajnaxy tzaachypí, ixti mabaad jadu'n njatyich jadu'n nej Cristo yjaty co y'o'cy.

¹¹ E paady ycixpi njijp'ijxpyich co n'ögibich njugypigipyich jadüg'oc co anajty Dios yajjuygipy yi jäy ajcxy tiibi y'óccixy.

Naymic'ixim jigix nbaatim huidibi Dios ti xyaj'ahuanñiyim

¹² Ca' nminaanim jadu'n nmina'ñich co ti nmimadactäyich nej Cristo ti mimadactäy. Nañ ni ca' jadu'n nmina'ñich co ñich njot nhuinma'ñ ti nyajhuättzäyich. Njactumnich, jigix jëbi Cristo y'oy'ajtin nbaadibich. Com Jesucristo ti xyhuin'ixyich jayijp, jaydëbi jada oy'ajtin nbaadibich.

¹³ Migügtijc ajcxy, ca'ñich ci'm naygömayijich, co ti nmimadactäyich Cristo y'oy'ajtin. Jada janchtiy ndumbyich, njäydigoydaaybich tüg'óciy huidibi ti ñaxy, e mictägy nduñich jëbi nbaadibich je oy'ajtin huidibi Dios jilby tzajpjoty xymöhuaambich müd co nyajpaadyich ma Jesucristo.

¹⁴ Mictägy nduñich müd tüg'óciy nmic'ajtich, jigix jëbi nbaadibich je oy'ajtin huidibi Dios jilby tzajpjoty xymöhuaambich. Jadu'n nipaady nejihuüy müd pin nayboyicquixpyijich co nbadäñich tüg' premio.

¹⁵ ñich ajt ti nhuinma'ñ yciñxi yca'pxni, tzoc panicxim je ixpijcin huidibi nmüd'ajtim. E pen nidügti miich ajcxy tigachjaty huinma'ñ müdity, Dios xyajnejhuñhuip ajcxy je tiy'ajt.

¹⁶ Jada janchtiy, je tiy'ajt huidibi ti nbaatim copicy nguydundaayim, ca' n'ixmajtzim.

¹⁷ Migügtijc ajcxy, panicxcix ñich n'ixpejt jadu'n nej ti ndzinäyich ma miich ajcxy. Nañ jadu'n miich ajcxy iixpejt mbigipy ma yi' ajcxy chinaayin huidibi iixpejt ti patcixy ma ñich.

¹⁸ Canaag'oc ti nnimaaygixy, e nnimaaygixy jadüg'oc müd tajin mayin co may nmigügtijc chinaaygixy jadu'n nej jihuüy midzip'ajtcixy je Cristo huidibi o'c cruudzcixy müd ajt nbocy ycixpi.

¹⁹ Dios yajtigoyip je'ajcxy y'alma. Yi' ajcxy ypidacpy yhuinma'ñ ma yi' caayin uucin jücxxy ypicy, ma yjapadyii huen yjot yhuinma'ñ pidaaccixy ma Dios. Yi' ajcxy

chachñaygömáayigixy ci'm ma yjapadyii tzo'ydu'n jihuúyigixipy. Hue' pidaaccixy yhuinma'n ma naaxhuinñ jáy chinaayin.

²⁰ Hich ajt hue' nyajpaatim njáy'ajtim tzajpjoty, e njjip'ijxim co ich ajt nHuindzin Jesucristo miinaamb ya naaxhuinñ jadüg'oc, chona'n tzajpjoty, je huidibi xyajñdzögaañim ajt n'alma.

²¹ Jesucristo xyajtigadzaañim ajt nninix pocymüdpí, e xymöhuaañim tüg ninix jembyi oybi, tim jadu'n nej yi' ñinix müdity. Cristo xyajtigadzaañim ajt nninix müd yi' ymic'ajt huidibi müd ane'mdáy mimadactáy.

4

Jotcuyc'ajtcixy ajcxy ma je mHuindzin Jesús

¹ Com Jesús xyajtigadzaañim ajt nninix, paady ycixpi migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuúyich, tiydudágy mibijccix ajt nHuindzin Jesucristo, ca' m'ixtigihuaaccixy ma mmibijcin. Migügtijc ajcxy huidibi ooy nicxy nja'ixa'ñich, ooy njotcuyc'atyich müd müch ajcxy ycixpi. Müd müch ajcxy ycixpi nbada'ñich n'oy'ajtin ma Dios.

² Nbijctzooybich may'ajt ma Evodia etz ma Síntique co huen ajcxy ixmajtcixy yi' tzip etz huen naymügügpájicixy jadüg'oc, com hue'ajcxy yajpaady mibijcpi ma Cristo.

³ Müch migügü huidibi ti xypubetyich ma Cristo ytung, may'ajt nbijctzooybich ma müch co mgapx'oyihuipy je tzip ma ajcxy je metzpi töxyjáy. Yjiibi metzpi töxyjáy tumb anajty ajcxy quipxyi müd ich co ngapxhuáčxyich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Yi' ajcxy xypubetyich quipxyi müd Clemente etz yi' jacjadyii huidibi anajty tumb quipxyi müd ich. Jada metzpi töxyjáy ajcxy yxii ycojayiy ymiin ma Dios ñecy, je necy ma Dios müdity cojay je jáy ajcxy yxii huidibi padamb jugy'ajtin huinixibi.

⁴ Jotcuyc'ajtcix huinixii, müd co myajpatcixy ma ich ajt nHuindzin Jesucristo. Jadüg'oc nügaxpetyich co huen jotcuyc'ajtcixy.

⁵ Jadu'n tzinaaygix jadu'n nej jébi jáy ajcxy nejhuúyigixy co müch ajcxy myajtungixy mecxtujcin ma mdzinaayin. Com huingon je xii je tiempo mina ymiina'n ich ajt nHuindzin Jesucristo jadüg'oc.

⁶ Ca' ni ti mnidajcixy mnimaygixy. Capxpídzimdaaygix ma Dios tüg'óciy ti jotmay müch ajcxy mmüd. Mibijctzoogix Dios, e nañ yajnaxcix jáygiidaacin ma Dios.

⁷ Co Dios mmibijctzóogixipy, huin'it ajcxy yi' xymöhuij jotcuyc'ajtin mijcajee, e mayñaaxhuinñjáy ajcxy ooy yhuinmay ahuididipy müd müch ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. Co myajpaady ajcxy ma Cristo Jesús, paady ycixpi Dios xyajtzinähuijy ajcxy jotcuyc etz xymöhuij ajcxy huinma'n tudágypi.

Tzójccix nijot'ajtcix huidibi oyip

⁸ Jadügnax, migügtijc ajcxy, pidaaccix mhuinma'n ma tüg'óciy tiy'ajt huidibi janchip, tüg'óciy tiy'ajt huidibi jébi nyajmij'ajtim. Pidaaccix mhuinma'n ma tüg'óciy tiy'ajt huidibi tudágyip. Pidaaccix mhuinma'n ma tüg'óciy huinma'n huidi huádzip etz tüg'óciy huinma'n huidi oy jáygiidaacni. Pidaaccix mhuinma'n ma tüg'óciy huinma'n huidi jébi yajcapxpaady. Huinmaaygix tüg'óciy jada oybi huinma'n etz huidibi huaad njáygiidaacim.

⁹ Yajtungix je tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpijicixy, etz je cótuyc huidibi ti nmooygixy, etz je ayuc huidibi ti mmidoogixy co ti ngapxyich. Etz nañ tungix je ijpexjt huidibi ti nyecyich. Cuydungix jada tiy'ajt, huin'it yi' Dios yajpaadipy ma müch ajcxy etz xyajjotcuyc'idipy ajcxy.

Filipenses ajcxy y'ofrendi müd Pablo ycixpi

¹⁰ Hich ajt nHuindzin Jesucristo ti ooy xyajjotcuigyich co je tiy'ajt xypaadyich co müch ajcxy xyjáy mecich jadüg'oc. Ca' mninaañim mnina'ñich co müch ajcxy ti xyjáydgoydaayñich. Hue' anajty ycanibidizim nej jébi xypubetycixyich.

¹¹ Ca' mninaañim jadu'n mnina'ñich co ooy ti jaty nyajmayajtnich. Com ti mhuinma'n nbidágyich co njotcuyc'adipyich müd tijaty nmüdich, oy tim minaaxii tim minaatiempo.

¹² Com ich ci'm nejhuúybich nej jay ajcxy y'ayoy yjottigooy, e nañ nejhuúybich nej jáy ajcxy chináy co müd'aty tijaty may'amy. Ti nnejhuúydágyich nej jébi ndzináyich, nej jébi nyajnaxich xii tiempo; pen cu'xyi ngaayich, o pen ca' cu'xyi ngayich, pen nmüdich conax, o pen ca' ti nmüdidyich.

¹³ Jébi ndzinähuibich jotcuyc huenti huennejity, com Cristo xymic'ajtmooybich.

¹⁴ Ooy oy ti mdungixy co ti xypubetycixyich ma ich n'ayo'n njotmay.

¹⁵ Jadu'n nej müch ajcxy huidi jim Filipos mnejhuúyb ajcxy, je taabi nyajtzondacyich co ngapxhuáčxyich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, co ndzoñich jim Macedonia müch ajcxy ti xymiyoxyich, e jac tigati ti mguejxcixy ma ich. E müch ajcxy jim Filipos huidibi mibijcp Jesús, müch ajcxy tügpajc xypubetyich ca' jac ni pin.

¹⁶ Co n'ijtyich jim Tesalónica müch ajcxy xyajniguejxyich pubejtin metz'oc tugü'oc, e jadu'n müch ajcxy xypubetyich müd huidibi anajty nyajmayajtpich.

¹⁷ Ca' nmīnaanīm ooy ndzachjip'ixynīch pubejtīn, jada janchtiy ndzojcpyiich co miich ajcxy nīgi oy'ajtin mbaadipy co anajty mmejtzcixy ma Dios yhuinduu.

¹⁸ Tī ooy yhuaadīy yi mbubejtīn ixti nyajconajxpīch. Mīid je pubejtīn huīdibi ti myajmīguejxcixy Epafrodito cham nmīdidyīch ca'pxy, ca'ti n'ocyajmayajtnīch. Mīid jada pubejtīn huīdibi miich ajcxy ti xymōyīch, ti ooy njāygidāgyīch, tim jadu'n nej Dios jāygidacy je poomjoc huīdibi yajhuīndzīgīiyi.

¹⁹ Hīch nDios miich ajcxy xymōhuip tūg'óciy huīdibi miich ajcxy myajmayajtpy. Mījcajee yi' miich ajcxy xymōhuip yi oybi mījpi oy'ajtin huīdibi yi' ymīid ma yi Jesucristo.

²⁰ ¡Huen īich ajt nDios Teedy cōmay'idipy huīnixī huīntiempo! Jadu'n jada. Amén.

Capxpooxcin huīdibi cijxnip je necy

²¹ Tungix may'ajt capxpooxcix mīid īich ycixpi tūg'óciy mīgūgtījc huīdibi yajpatp ma ajt nHuīndzin Jesucristo. Je mīgūgtījc huīdibi yajpatp mīid īich nañ jadu'n xyajnīguejxcixy capxpooxcin.

²² Tūg'óciy je mībijcpīdījc huīdibi yajpatp ya cajpjoty xyajnīguejxp ajcxy capxpooxcin, yi' ooy ytimyjayījpity huīdibi ajcxy yajpatp ma je mīj ane'mbi César ycōtūjctac xyajnīguejxyp ajcxy capxpooxcin.

²³ Huen īich ajt nHuīndzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunīpy mīid tūg'óciy miich ajcxy. Jadu'n ngapxycixyīch. Amén.

COLOSENSES

Yi Necy Huidi San Pablo Yajnjuejx Je Mibijcpidijc Jim Colosas

¹ Ich Pablo, Dios jadu'n tzojcp, paady Jesucristo ti xyajnbicyich jēbi ngapxhuācxyich yi 'y'ayuc.

² Ich mūd ajt nmīgūg Timoteo cham nguexyich jada necy ma miich ajcxy huidibi tzinaayb jim Colosas. Hue' nguexyich jada necy ma miich ajcxy huidibi Dios yjāy'ajtp e mmibijccixy yi Cristo. Huen ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy mūd miich ajcxy etz xyajjotcugūyigixip.

Pablo mibijctzoy Dios mūd mibijcpidijc ycixpi

³ Jabom jabom co ich ajcxy Dios nmibijctzoy, chi nyajnxach jāygidaacin ma Dios, nHuindzin Jesucristo ajt yTeedy, mūd miich ajcxy ycixpi.

⁴⁻⁵ Ti nejhuūyich jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy Cristo Jesús, e nañ jadu'n nej mdzojccixy mjihuūyigixy tūg'óciy migūgtijc. Mūd co miich ajcxy mjijp'ixy co Dios mūdity tijaty yujpcy tzajpjoty huidibi miich ajcxy mbadamyb, paady ycixpi ajcxy mmibijccixy Cristo Jesús, e paady ycixpi mdzojccixy mjihuūyigixy migūgtijc. Co jayhuin migūgtijc capxhuācxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma miich ajcxy, huin'ti ti mnejhuūyigixy co Dios mūdity tzajpjoty huidi njijp'ixyp mbadaangixp.

⁶ Jadayaabi tiy'ajt huidibi migūgtijc ti capxhuācxy ma miich ajcxy, nañ yajcapxhuācx'aditzi ma tūg'óciy naax cajp etz mayjāy mijpidaaccixy. Miich ajcxy ti mmibijccixy jadu'n nej oga'n yajnimydacy e chambaadni co Dios may'ajt ti tuñ mūd jāy ajcxy ycixpi, e nañ miich ajcxy mnejhuūyib tiydudāgy Dios ytiy'ajt.

⁷ Jada tiy'ajt ti xyajnejhuūyigixy je Epafras, ich ajt nmīgūg huidibi ooy ndzocy njihuūyich, huidibi tudāgy tumb ma Dios y'ayuc quipxyi mūd ich. Epafras ti xycodināyich ma miich ajcxy, e tiydudāgy miich ajcxy xyaj'ixpijcy Cristo ytiy'ajt.

⁸ Epafras ti xyajnejhuūyich tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxy myajpatcixy, etz jadu'n nej je Espíritu Santo ymic'ajt xymooygix, jigix ajcxy mdzogyi mjihuūhuipy tūg'óciy migūgtijc.

⁹ Mūd jada ycixpi ich ajcxy jabom jabom Dios nmibijctzooyich mūd miich ajcxy ycixpi, jadu'n nduūnich chondacy co oga'n nnejhuūyich co miich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo, ichti chambaadni. Dios nmibijctzooybich co ajcxy mhuinjihuūhuipy mnejhuūhuipy tūg'óciy Dios chojcin. Dios nmibijctzooybich co yi' Espíritu Santo miich ajcxy xyaj'ixpigipy xyajnejhuūhuipy ajcxy tūg'óciy yi' ytiy'ajt etz yi' chojcin.

¹⁰ Dios nmibijctzooybich jaydēbi mguyduunip ajcxy Dios ytiy'ajt jadu'n nej huaad mibijcpidijc chinaaygixy huidibi yajpaatp ma ajt nHuindzin Jesús, mabaad Dios jāygidāgy yajxon ajcxy mdzinaayin mjuy'ajtin. E nañ jaydēbi ajcxy mdunipy oyjāy'ajtin. E nañ jaydēbi jabom jabom yjacyujcpejtcixy yi' m'ixpijcin ma Dios.

¹¹ Dios nmibijctzooybich jigix yi' xymōhuipy ajcxy mic'ajt jadu'n nej yi' mūdity ymic'ajt mijpi, jigix jēbi miich ajcxy jotcujc myajnxaxipy etz mecxtujctāhuip tūg'óciy tzaachypi etz ayo'n.

¹² Dios nmibijctzooybich co miich ajcxy agujc jotcujc myajnxaxipy Dioscojuyip ma Dios Teedy, com Dios Teedy ajt xyajpocyñhuaatzim, e jadu'n ti xyñi'ixixim jēbi nbaatim tūg it lugar tzajpjoty quipxyi mūd tūg'óciy mibijcpidijc huidibi tiydudāgy tzinaaygixp mūd Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady nejhuūy nej miich ajcxy mdzināy ma je tūcxin.

¹³ Ti Dios xyajnihuādztuutim ma yi' jibic-huinma'ñ ma je mujcu' xy'ane'mim, jadu'n nipaady nejhuūy ti xyajpidzimim agootztuum. Ti Dios xypidaacin ma y'ung y'ane'my, je' y'ung huidibi yi' ooy tzocy ooy jihuūy.

¹⁴ Dios y'ung ti xyajnihuādztuutim ma yi' jibic-huinma'ñ co ñi'py temy vojcy ma yi' cruudz mūd ajt nbocy ycixpi, e ti xypocyhuinmeecxim.

Co Cristo y'o'cy mūd ajt nbocy ycixpi, chi jotcujc n'ijtim mūd Dios

¹⁵ Ca' pin ti icy Dios. Pinjaty ti icy Dios y'ung, jadu'n nipaady nej ti icy Dios. Dios y'ung yi' je' anajty tim jayijp ma anajty Dios ca' ti yaj'oyiñi.

¹⁶ Dios y'ung ti cojtay tūg'óciy tijaty yajpaatp jūby tzajpjoty etz ya naaxhuiñgixy. Dios y'ung cojtay tūg'óciy huidibi jēbi huaad n'ixxim etz nañ cojtay huidibi ca' huaad pin icy. Dios y'ung pidaactay tūg'óciy y'ane'min tūg'óciy mic'ajt ya naaxhuñ, etz nañ jadu'n pidaactay ane'min mūd yi' tzajpjoty tzinaaybi. Dios y'ung ti yajcojtāy ti yaj'abadūydy tijaty mūd yigixp.

¹⁷ Je Cristo jayijp y'ane'm'ajt ymic'ajt ti paady, ca' jac ni pin. Je Cristo yaj'ijtpy tūg'óciy huidijaty ya yajpatp huizt'ijtaayb.

¹⁸ Je Cristo ñihuindzin'ajttaayb ñigohuajc'ajttaayb, etz y'ane'mdaayb tüg'óciy jáy huidibi mibijcip mijpidaacip. Je Cristo yajtzinaayb yajjugy'ajtpy tüg'óciy mibijcpidijc, com yi' je' huidibi jayijp ti yjugypicy co y'o'cy. Paady ycixp yi' cötujcin mijpi müidity.

¹⁹ Dios hue' tzojcy co tüg'óciy yi' ymic'ajt etz ymij'ajt yajpaadip ma yi' y'ung.

²⁰ Je naaxhuiñjáy etz je tzajpjoty tzinaayb ajcxy ca'oy'ijtcixy müid Dios müid je mijpocy ycixpi. Dios oy jáygidágy ooy jotcuyc nayjihuiñyi co y'ung y'o'cy cruudzcixy müid je mijpocy ycixpi e jadu'n oyñi nej jébi je naaxhuiñjáy etz je tzajpjoty tzinaaybi ajcxy oy'ijtcixy müid Dios.

²¹⁻²² Müich ajcxy co anajty ca' mmibijccixy je Cristo, ca' anajty oy m'ijtcixy müid Dios. E jadu'n anajty m'ijtcixy nej tüg midzip ma Dios, müid co jibicpi anajty mdungixy, etz müidity ajcxy jibic ma mjot mhuinma'ñ. Per jadachambi je Cristo ti capx'oyiy müich ajcxy je mdzip m'ejcün huidibi ajcxy müid Dios, co ti chináy ya naaxhuiñ müid ñinícx, e nañ co ti y'ogy müid müich ajcxy mbocy ycixpi. Müid co Cristo y'o'cy müid müich ajcxy mbocy ycixpi, jaydëbi myajpaatcixipy ma Dios yhuinduu janch oýjáy, janch huätzjáy, ca' ti pocy mmüidity, ca' ti xihuin yjac-hui'my ma Dios müid müich ajcxy ycixpi.

²³ Pen myajcopijccixyp tiydudágy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti mmidoogixy, jadu'n nej mjijp'ijxcixy co je Cristo xyajnidzögaani ajcxy yi' m'alma. Je ayuc huidibi müich ajcxy ti mmidooy, je' je' huidibi migügtijc ti capxhuäcxy etz ycapxhuäcx'adüchñi ma tug'óciy naax cajp, jadu'n nej jébi jáy ajcxy y'alma yajnidzögipy. Nañ jadu'n üich, Pablo ngapxhuäcxypich jada ayuc quipxy müid nmigügtijcich.

Pablo cötujcmoy co ytuñipy ma mibijcpidijc ajcxy

²⁴ Jotcuyc nnayjihuiñijich co tzaachypi nminaxy nyajnaxyich müid nninícxich müid müich ajcxy ycixpi e jadu'n njacyajcixy njacyajca'pxich je tzaachypi huidibi Cristo yajtzondac co yi' tzaachypi minaxy yajnaxy müid je mibijcpidijc ycixpi e je mibijcpidijc ni paady nej Cristo ñinícx.

²⁵ Dios ti xyajñibicyich co ndunipyich müid yi jáy ajcxy huidibi mijpidaacip. Dios ti xypidágyich ma jada tung, jigix ngapxhuäcxibich tüg'óciy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma tüg'óciy jáy ajcxy.

²⁶ Jecy'ajty canaag jimijt ti ñaxy co Dios ca'ni anajty yajñiguëxígy yi' ytiy'ajt. Cham Dios ti yajñiguëxígy yi' ytiy'ajt ma yi jáy ajcxy huidibi yi' yjáy'ajtpy.

²⁷ Dios oy niñuinmayñy co anajty yajnejhuiñhua'ñ yi jáy ajcxy nidüg'óciy je oybi ayuc tiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' pin nejhuñy. Yi' je' je tiy'ajt co Cristo yajpaady ma müich ajcxy mjot mhuinma'ñ, paady ycixpi jébi müich ajcxy mbaadip oy'ajtin jüby tzajpjoty.

²⁸ Hich ajcxy ngapxhuäcxypich Cristo y'ayuc, n'ñihuijpyich ngapxhuijpyich, nyaj'ixpijpyich yajxon yi Cristo ytiy'ajt ma tüg'óciy jáy ajcxy, jaydëbi nyajquëxigibich ma Cristo yhuinduu nidüg nidüg mibijcpidijc ca'pxy yhuinma'ñ.

²⁹ Müid jada ycixpi nduñich mictágy müid tüg'óciy je nmic'ajtich huidibi Cristo xymooybich jabom jabom.

2

¹ Ndzojpcyich co müich ajcxy mnejhuiñipy jadu'n nej mictágy nduñich müid tajin mayin müid müich ajcxy ycixpi, etz müid yi mibijcpidijc huidi jim Laodicea ycixpi, etz nañ tüg'óciy mibijcpidijc ycixpi huidibi ti xy'ixyich ahuin ajijp.

² Mictágy nduñich jaydëbi yi mibijcpidijc paadipy jotcuyc'ajtin ma y'ay yjot, etz jaydëbi ajcxy ñaychójcigixipy ñayjihuiñyigixipy mabaad jébi m'ijtcixy yjot yhuinma'ñ tú'ciy. Mictágy nduñich jaydëbi je mibijcpidijc m'ijtcixy mij jotcuyc'ajtin co ajcxy huñjihuiñyidahuñb Dios ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi jecy'ajty anajty ca' pin nejhuñy, je Dios ytiy'ajt maabi Cristo Jesús.

³ Ma je Cristo jim tüg'óciy tiy'ajt janchypí etz xpijcin janchypí yajpaady. Jadu'n yi' ytiy'ajt etz y'ixpijcin nej tüg' jugy'ajtin.

⁴ Jadu'n nimaaygixy jigix ca' pin oy cohuin'ñni e midigñiuiipy oy ayuc ma müich ajcxy ooy ymibijcni, e ca'yjanchity.

⁵ Ooy üich ngadim jimity, ixna' guëxna' ma müich ajcxy myajpatcixy. Hich njot nhuinma'ñ ca' yi' jim ytigoy'ity ma müich ajcxy myajpatcixy. Jotcuyc nayjihuiñyijich co n'ijxcixy yajxon myajtüyögyixy tüg'óciy etz mic yi mmibijcin müidity ajcxy ma Cristo.

⁶ E müid jada ycixpi jadu'n nej müich ajcxy ti mgöbijccixy je Huindzin Jesús oga'n'aty, jadu'n ajcxy jactzinaaygix jacjugy'ajtcix ma yi'.

⁷ Je tiy'ajt etz je mic'ajt jim yi' mbaatcixy ma Cristo. Yjacyujcpedipy ajcxy yi' m'ixpijcin ma Cristo ytiy'ajt jabom jabom. Ca' m'ixtigñuäccixy ma yi mmibijcin. Jacmibijcix jadu'n nej anajty ti nyaj'ixpijccixy Cristo ytiy'ajt. Jatytim myajñajxcixipy jáygidaacin ma Dios cixyot huñijot jabom jabom.

Je jemybi jugy'ajtin huidibi Cristo xyajni'ixñiyim

⁸ Ooy naygüend'ájtigix, ca' myajhuin'ingixy, co huingjäy xyajhuinma'ñyitigóoygixipy müid huingbi ayuc huingpi ixpjcjin huidibi jäy ci'm ti cojy ti macxy, huidi ca' choobaady, huidi nigoo xychachhuin'ingixp müid canaag ayuc huinma'ñ jadu'n nej poj naaxhuin' huinma'ñ. Yi jadu'mbi ixpjcjin huidibi jäy ti cojy ti macxy ca' ajcxy paady ma Cristo.

⁹ Tüg'óciy nej Dios yajpaady nañ jadu'n yajpaady ma Cristo.

¹⁰ Com je Cristo ñihuindzin'ajttaayb tüg'óciy ane'min ya naaxhuin', etz nañ jadu'n tzajpjoty, paady ycixpi co miich ajcxy myajpaady ma Cristo, miich ajcxy müid'ajttaayb tüg'óciy huidi Cristo ymiid.

¹¹ Co anajty Cristo miich ajcxy xyjäy'adyii, chi yi'pidacy ma ajcxy mjot mhuinma'ñ je tiy'ajt co myajpatcixy ma Dios. Hue' je' yajtigooyb yi pocytunü huinma'ñ. Jada je' je' tiy'ajt huidi Cristo Jesús ypidac, ca' miich ajcxy xyjäy'adyii. Ca' miich ajcxy mdiy'ajttiy ma mninixc. Tigach Jesús ytuuñ müid miich ajcxy, ca' yjadu'nity nej judiójäy ajcxy tiy'ajt pidaaccixy ma ñinixc müid tzujc.

¹² Co ti mniibejtixy müid Cristo yxi, jadu'n nipaady nejihuüy ti mnaaxtigüygixy quipxyi müid Cristo co yi' ñaaxtigüy. Co ti mmijpidaaccixy Dios ymic'ajt jadu'n nipaady nejihuüy quipxyi müid Cristo ti mjugypjccixy co Dios yajjugypjicy y'ung co y'o'cy.

¹³ Co ca' anajty miich ajcxy Dios xyjäy'adyii, müid miich anajty ajcxy pocytunü huinma'ñ jadu'n miich anajty m'ijtcixy nej ópi. E co ti mmijpidaaccixy Cristo, Dios ti xyhuinmecxí ajcxy tüg'óciy mbocy, e jadu'n nipaady nejihuüy Dios ti xyajjugypjccixy quipxyi müid Cristo.

¹⁴ Co Cristo y'o'cy ma yi cruudz müid ajt nbocy ycixpi, jadu'n nipaady nejihuüy Dios ti xyjódzim xihuin huidi anajty xychaachytunaanim. Co Dios anajty yajtugooy'ich ajt nxihuin, jadu'n nipaady nejihuüy ti mijxojtzpety je xihuin necy ma Jesús ycruudz.

¹⁵ Co Cristo y'o'cy cruudzciyx, chi ycödigooy je ca'oybi ymic'ajt, etz je poj naaxhuin'byi ymic'ajt. Chi je Cristo yajtzo'yduñ je ca'oybi etz je poj naaxhuin'byi co yajcixy yajnaxy ma jäy yhuinduu.

Tzocjcx nijot'ajtcix tüg'óciy huidijaty tzomb ma Dios tzajpjoty

¹⁶ Ca' mdungixy cuenti co pinjaty ajcxy xy'agapxihuipy etz xyñimahuipy:

—Amay'at jada jicxy picy, etz amay'at jada xii, etz amay'at je jemybo', etz amay'at yi Sábado xii.

¹⁷ Jecy'ajty jäy jadu'n ti yajtuñ yjadu'mbi huinma'ñ, jayjipni ca' anajty Jesucristo ymiin' ya naaxhuin'. Jadachambi xii tiempo Jesucristo ytiy'ajt tüg'pajc yi' je' ooy ycopicyty.

¹⁸ Ca' huaad yi jäy ajcxy xypjicy je Cristo y'oy'ajtin huidibi ajcxy mbadamyb. Yi' ajcxy huidi oygohuin'ini náybidaacip jadu'n nejihuüy ooy yung naxy ajcxy yjäy'ajtcixy, e ca' yjanchity. Yi' ajcxy yi' y'ojadajtpy ángeles. Yi' ajcxy naygömayip co ti tiy'ajt patcixy ma cumäy, ninigoob ajcxy amij agix ñayjihuiyigixy müid co tzachmijpidaaccixy yci'mhuinma'ñ etz ñinixc chojcjin.

¹⁹ Yi jadu'mbi jäy ca' ajcxy yajpatcixy ma Cristo, je huidibi nigohuajc'ajtp tüg'óciy mibijcpidijc. Je mibijcpidijc Cristo yajyeecp ma ajcxy ymibijcin jadu'n nej Dios tzocy, e yi' ajcxy patcixy tüg'óciy mic'ajt etz tiy'ajt ma yi'. Müid co Cristo nigohuajc'aty je mibijcpidijc, paady ajcxy y'ijtcixy tüg'picy, jadu'n ajcxy nipaady nej tüg' jäy ñinixc müid ycohuajc huidi ane'm je ñinixc etz müid emy huidibi yajyücxtaayb je ninixc.

²⁰⁻²¹ Co miich ajcxy ti mmibicy Cristo, jadu'n nipaady nejihuüy ti m'óccixy quipxyi müid Cristo, e nañ ti mbidzimgixy ma yi naaxhuin'jäy yhuinma'ñ xyaj'ane'mgixy. ¿Na'amy co chambaad mjactzinaaygixy jadu'n nej jihuiy yi naaxhuin'jäy yhuinma'ñ xy'ane'mgixy? ¿Na'amy co mjaccyudungixy yi jäy ajcxy ycötujcin huidibi minaamb co ca' huaad mgonigy jada, ni ca' huaad mibidacixy jada, ni ca' huaad nidoñ yjimbi?

²² Tüg'óciy huidibi ngonixim, njicxim, e nnidonim, co ytundäy, chi ytigoydäy. Yi jadu'mbi huinma'ñ ci'm jäy ajcxy cojcixy macxcixy, e nañ ci'm jäy ajcxy yaj'ixpjcixy huidibi ca' yajpaady ma Cristo.

²³ Yi jadu'mbi cötujcin jadu'n yquëxigy nej ooy y'oyity ooy y'oyimbijco'cnity, e ca' yjanchity. Co jäy ajcxy cuydungixy ooy ajcxy ñaybidáacigixy tudägy, etz nañ chaachytungixy ñicx ycohuajc. Yi jadu'mbi cötujcin ca' ti mic'ajt müidity, com co ca' jadu'n jëb yajtigoy jibic-huinma'ñ yi jadu'mbi cötujcin.

3

¹ Miich ajcxy huidibi ti mmibicy je Cristo jadu'n nipaady nejihuüy ti mjugypjccixy quipxyi müid Cristo, e jemybi jugy'ajtin ti myajtzondaaccixy.

² Ixtaaygix je tiy'ajt huidibi tzomb tzajpjoty ma je Cristo yajpaady ma Dios ymijc a'oy'amybi, e yi' je' je' mij'ane'mbi.

³ Co ti mmibijccixy je Cristo jadu'n nipaady nejihuüy co ti m'o'ccixy müid yi', etz ma je Cristo jemybi jugy'ajtin miich ajcxy ti mbaady. Jadachambi yi' mjogy'ajtin Cristo müid ci'am, e yi' yajpaatp ma Dios.

⁴ Co anajty je Cristo ñayguëxígyii jadüg'oc ya naaxhuñ, huin'it xii miich ajcxy mnay-bada'ñyii müid yi' jii by tzejpoty ma yi oybi it.

Je jecy jugy'ajt etz je jemybi jugy'ajt

⁵ Yajtigooygix je jibic-huinma'ñ huidibi miich ajcxy müid, huidibi naaxhuñyäjy ajcxy yhuinma'ñ'ajtip. Ca' huaad müdcapxtigoyipy töxyjäydijc. Ca' huaad jibic-huinma'ñ mdunipy. Ca' huaad mdungixy ninicx chojcin, etz huidibi ca'p y'oyhuinma'ñity. Ca' huaad m'adzogipy comeen'adii, com ñipaapty jadu'n nej ajcxy huidibi tzaadzech quipychech ojadajtp.

⁶ Müid co jäy ajcxy jadu'n ytundigooygixy, paady ycixpi jacjiini Dios tzaachytunip jäy ajcxy huidibi ca' ycapxymidoogixy yi' ycötujcin.

⁷ Nañ jadu'n miich ajcxy jayjip co ca'ni anajty mmijpidaaccixy je Cristo, mdzinaaygixy anajty müid jibic-huinma'ñ quipxy müid je jacjadyii naaxhuñyäjy co anajty mguydungixy yi jäy ycötujcin huidibi ca' ytiy'ajity.

⁸ Jadachambi ixmajtcix miich ajcxy yi jibic-huinma'ñ jadu'n nej co migüg mmijotma'tcixy, jadu'n nej co ooy mjot'ambijccixy, jadu'n nej co jibic mdungixy, jadu'n nej co migüg mnigapxcixy ni'ojüygixy, jadu'n nej co jibic ayuc mgapxcixy.

⁹ Ca' huaad mnayhuin'ñigixy miñ xyipy. Co ti mmibijccixy Cristo ti m'ixmajtcixy je jibicjot je jibic-huinma'ñ huidi anajty ajcxy müid.

¹⁰ Jemybi jot jemybi huinma'ñ ti mbatcixy e Dios yjacejeycp jemybi jot jemybi huinma'ñ jabom jabom ma miich ajcxy co m'ixpijccixy yi' ytiy'ajt. Jadu'n Dios tzocy co m'jot mhuinma'ñ mbidáaccixy jadu'n nej Cristo jot huinma'ñ müidity, je Cristo huidibi ti yaj'oyiy je jemybi jot jemybi yhuinma'ñ.

¹¹ Co jäy ajcxy mijpidägy Cristo, chi tú'ciy ajcxy yajpaady ma Dios, ca' ñejity co nijëjity ajcxy müid griegojäy y'ixpijcin etz jacjadyii müid judiojäy y'ixpijcin, ca' ñejity pen ti myajtiy'ajity o ca' m'idiy'ajityity. Ca' ñejity co nijëjity ajcxy jigügy choon, e ca' y'ixpicityity, etz jacjadyii ooy adzip ahua'n ñaybidáacigixy. Ca' ñejity co nijëjity ajcxy moso'ajtp etz jacjadyii huidibi ci'm naymiduunip. Nidüg'óciy ajcxy tú'ciy ñaybidägyii co ajcxy mijpidägy Cristo. Nidüg'óciy mibijcpidijc tú'ciy pattay ajcxy mic'ajt oy'ajt ma Cristo, e nañ Cristo yajpaady ma nidüg'óciy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

¹² Com Dios miich ajcxy ti xyhuin'ixy, e ti xychojccixy ti xyjihuiygyixy, e Dios ti xyajhuädzi ajcxy m'jot mhuinma'ñ, paady ycixpi pidaaccix m'jot mhuinma'ñ co mba'ayoohuaangixy migügtijc. Pidaaccix m'jot mhuinma'ñ co oyjäy'ajtin mdunaangixy etz co nicy xemy mnaybidägaangixy. Pidaaccix m'jot mhuinma'ñ yung naxy etz mímecxtujccixy migügtijc ajcxy.

¹³ Naymímecxtújcgix nidüg nidüg. Co mmigüg ajcxy xymidundigooyipy jëbi mhuinmeecixy tim jadu'n nej ñch ajt nHuindzin Jesucristo ti mecxy miich ajcxy mbocy. Com Cristo ti xyhuinmeecixy, paady copicy miich ajcxy meecixp yi migüg huidibi ajcxy xymidundigooyb.

¹⁴ Mnaychójcgix mnayjihuiygyix nidüg nidüg. Co mnaychójcgixipy nayjihuiygyixipy, chi jëb huaad mdzinaaygixy müid m'jot mhuinma'ñ tú'ciy.

¹⁵ Je jotcujc'ajtin huidibi Dios xymooyim, huen ajcxy xy'ane'mi m'jot mhuinma'ñ. Dios ti xyajñbijccixy, jaydëb tú'ciy m'ijtcixy müid m'jot mhuinma'ñ. Mjatytim yajnaxipy ajcxy jäygidaacin ma Dios jabom jabom.

¹⁶ Naybidáacigix co je Cristo y'ayuc ytiy'ajt yajtiyüydähuamyb ajcxy m'jot mhuinma'ñ. Nayyaj'ixpijcgix etz nay'ihuijgyix naygapxhuijgyix müid je Cristo y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej Dios i'ixpijcin yecy. Iigix Salmo etz iigix himno etz yi iy huidibi je Espiritu Santo ypidägy ma m'jot mhuinma'ñ, e jadu'n jäygidaacin mi'ijtcixy ma ajcxy m'jot mhuinma'ñ müid Dios ycixpi.

¹⁷ Huen ti ayuc huidibi ajcxy mgapxyp, huen ti tung huidibi ajcxy mdumby, hue' capxcix tungix müid ajt nHuindzin Jesús yxi. Etz jatytim yajnaxcixy Dioscojuyip ma Dios Teedy ma Jesucristo yxi.

Je mibijcpidijc ajcxy chinaayin ma ypijchinaaygixy

¹⁸ Miich töxyjäydijc ajcxy, capxymidoogix mñay ajcxy com jadu'n ñch ajt nHuindzin Jesucristo tzocy co mgapxymidoohuipy ajcxy mñay.

¹⁹ Miich yëydijctijc ajcxy, tzojccix jihuiygyix ajcxy mdöxyijc, ca' ejcin mmü'idipy müid mdöxyijc.

²⁰ Miich ajcxy ung anäg, mgapxymidoohuipy ajcxy mdaj mdeedy müid tüg'óciy. Jadu'n Dios jäygidägy co ung anäg ajcxy capxymidooy ytaj yteedy.

²¹ Miich ajcxy ungdeedy ca' oyñinej mmigapxcixy m'ung m'anäg ajcxy. Co jadu'n oyñinej m'ojipy m'ung ajcxy, ca' yjecyity co nicy ajcxy taj may chinaaygixy yjugy'ajtcixy.

²² Miich ajcxy tumbidijc, capxymidoogix yi mHuindzin, ca' janch xypaat oy mic mdungixy co mhuindzin jim xyhuind'cxcixy, e chi co je' yjihua'ni, chi nigoo mhuäccixni

mdinaaygixni. Hue' janchtiy oy tungixy müid oyjot oyhuinma'ñ, com je' je' je tiy'ajt co Dios mhuidzigiyyigixy.

²³ Je tung huidibi mdungixyp, tungix cixyjt huinijot.

²⁴ Com müich ajcxy mnejhuüiyb co Cristo xymöhuaangixy it lugar tzajpjoty, paady ycixpi oy tungix jigix Cristo jäygidägipy huidibi ajcxy mdumyb.

²⁵ Dios chaachytunipy pinjaty tundigooyb. Ca' Dios huin'ijxpety tzaachytunipy jäy.

4

¹ Müich ajcxy yajtumbidijc, yajtungix mdumbi nej ypadyi etz nej ytuädägyity, com müich ajcxy mnejhuüiyb co nañ müid müich ajcxy tüg mHuindzin jüby tzajpjoty.

² Jabom jabom Dios mibijctzoogix, ca' m'ixmajtzcixy Dios mibijctzoohuin. Huijy ycuic m'idipy ajcxy etz jatytim yajnaxcixy jäygidaaacin ma Dios co anajty mgapxtaaccixy.

³ Nañ jadu'n müich ajcxy tun may'ajt mibijctzoogix Dios müid ich ajcxy ycixpi. Mibijctzoogix Dios co huen it lugar xymöhuiyich ma jébi ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ytiy'ajt. Ngapxhuäcxynich je Cristo ytiy'ajt huidibi jecy'ajty anajty ca' pin nejhuüy. Müid co ngapxhuäcxich Cristo ytiy'ajt, paady ycixp nyajpaadyich pujxtigoty.

⁴ Mibijctzoogix Dios müid ich ycixpi, jigix jébi ngapxhuäcxich je Cristo ytiy'ajt huädz oy, nej jäy ajcxy jéb huädz huinjihuüiygixy, jadu'n nej ypadyi ngapxhuäcxibych.

⁵ Tiydudägy mdzinäaygixipy müid yi jäy ajcxy huidibi ca' mibijccixy Cristo. Yajniüéxéccix müich ajcxy Dios ytung jabom jabom, ca' huaad xü tiempo myaj'ayoogixy.

⁶ Yi mgapxin yi mmüydaacin yajtungix oy'amy huindzigi'ñ'amy nej jébi huaad jäy ajcxy jäygidaaaccixy. Copicy mhuinmayipy ajcxy jayijp nej jäy huaad m'adzoogixy.

Je capxpoocxin huidibi cogixiynip je ñecy

⁷ Tiquico co ñicixipy jim ma müich ajcxy, yi' xyyajmüidmydäaccixipy tüg'óciy nej ytunyüi yjadyüi ma ich. Ooy ndzocy njhuüiyich ich ajt nmigüg Tiquico. Yi' ooy tudägy ytuuñ quipxy müid ich ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung.

⁸ Paady yam nguexyich Tiquico ma müich ajcxy jigix ajcxy xyajmüidmydägipy nej yam ich ajcxy nyajpaatcixy, etz nañ jigix xyjotmicmigäpxcixipy.

⁹ Quipxy müid Tiquico yam nguexyich Onésimo, tüg ajt nmigüg huidibi ooy ndzocy njhuüiyich, huidibi tudägy ti ytuuñ müid ich ajcxy. Onésimo müich ajcxy yi mmigogajp. Tiquico y Onésimo xyajmüidmydägip ajcxy tüg'óciy tijaty tuunip jajtjy yam ma ich ajcxy.

¹⁰ Je Aristarco, huidibi pujxtijc iñaayb quipxy müid ich, cham quexy capxpoocxin ma müich ajcxy. Marcos, je Bernabé y'uch, cham quexy capxpoocxin nañ jadu'n ma müich ajcxy. Ti ich ayuc nguexyich jayhuin ma müich ajcxy co ixipy ñicxy Marcos ma müich ajcxy, mgöbigipy ajcxy agujc jottujc.

¹¹ Nañ jadu'n je Jesús huidibi jäy ytijpy Justo, cham quexy capxpoocxin ma müich ajcxy. Yi Aristarco, Jesús etz Marcos yi' ajcxy ni tugügpajc, judiojäy huidibi tumb müid ich ma Dios ytung co ngapxhuäcxich Dios y'ane'min. Yi nidugügpä ich ooy ti xyajjotujc'atyich.

¹² Je Epafras, müich ajcxy mmigogajp je Cristo ytumbi, nañ jadu'n cham quexy capxpoocxin ma müich ajcxy. Je Epafras jabom jabom Dios mibijctzoy müid müich ajcxy ycixpi. Yi' mibijctzoob Dios co müich ajcxy cuydunda' tüg'óciy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt, etz co nayyéjicix amumdügot ma Dios, e jadu'n ajcxy mguydunipy nej Dios tzocy.

¹³ Ich jébi tiy'ajt nyecyich co Epafras ooy jotmay jihuüy müid müich ajcxy ycixpi, etz nañ ooy nidajy nimay müid yi' ajcxy ycixpi huidibi tzinaayb jim Laodicea etz jim Hierápolis.

¹⁴ Je Lucas, je doctor, huidibi je mibijcpidijc ooy tzojccixy ooy jihuüiygixy etz Dimas nañ cham ajcxy quexy capxpoocxin ma müich ajcxy.

¹⁵ Yajnaxcix ich ngapxpoocxin ma yi mibijcpidijc jim Laodicea. Nañ yajnaxcix ich ngapxpoocxin ma yi Ninfas etz ma yi mibijcpidijc huidibi yöymujccixp ma yi' ytijc.

¹⁶ Co anajty jada necy ti mgapxtaaygixy, tungix may'ajt quejxnajcix jada necy ma yi mibijcpidijc ajcxy jim Laodicea. Huen ajcxy nañ jadu'n capxcixy jada necy, nañ jadu'n müich ajcxy capxcix je necy huidibi ti nquexyich jim Laodicea.

¹⁷ Tungix may'ajt mnimähuüpy je Arquipo co huen cuydudäy je tung huidibi ich ajt nHuindzin je Cristo ti yajniüeyüi.

¹⁸ Ich Pablo, ich ci'm njaaybich jada capxpoocxin ma müich ajcxy. Ca' ajcxy mjäydigoyipy co ich nbujxtijc iñäy. Huen Dios may'ajt oy'ajt tunipy müid müich ajcxy ycixpi. Jadu'n ngapxcixyich. Amén.

1 TESALONICENSES

Yi Jayijp Necy Huidi San Pablo Yajñigüeijx Je Mibijcpidijc Jim Tsalónica

¹ Ich Pablo miid Silvano etz Timoteo cham nguexyich jada necy ma miich ajcxy jim Tsalónica huidibi yajpaatp ma Dios etz ma ajt nHuindzin Jesucristo. Huen ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xyajjotcugiygixip.

Je mibijcin huidibi anajty yejcpy ijxpejt

² Jabom jabom ich ajcxy nyajnaxyich jäygidaacin ma Dios miid tüg'óciy miich ajcxy ycixpi. Jabom jabom ich ajcxy Dios nmibijctzooyich miid miich ajcxy ycixpi nidüg'óciy.

³ Co Dios Teedy nmibijctzóoygixyich, chi njäyamechich jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy Jesucristo, etz jadu'n nej oy mdungixy ma yi' ytung. Nañ njäymejchich jadu'n nej oyjäy'ajtin mdungixy etz jadu'n nej mdzójccixy mjihuüygixy mmigügtijc. Nañ jäymejtzpich jadu'n nej miich ajcxy mjijp'ixy jabom jabom co ich ajt nHuindzin Jesucristo xymöhuaangixy it lugar jüby tzajpjtoty, e ca' mjetmetzcüygixy.

⁴ Migügtijc ajcxy, ich ajcxy nejhuüyb co Dios xychojccixy xyjihüügixy, e nañ ich ajcxy nejhuüyb co Dios ti xyhuin'ijxcixy.

⁵ Co ich ajcxy jayhuin ngapxhuäcxy Jesucristo y' ayuc ytiy'ajt ma miich ajcxy, chi ca' jëyi Dios y'ayuc ngapxhuäcxich, nañ nduunich mjihuinma'ñ miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Jotcujc nduunich ma miich ajcxy. Miich ajcxy mnejhuüyb co tudägy nduunich jigix jëbi mmjpidäaccixipy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

⁶ Oy anajty ooy mjayaj'ixhuidijtcixy mjayajpahuidijtcixy co Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi ajcxy ti mgöbijccixy, e chi ajcxy ti mbadüdigiygixy ich je n'ijxpejt, e nañ jadu'n ajt nHuindzin Jesús y'ijxpejt.

⁷ Co tzaachypyi ti mminajxcixy ti myajnajxcixy miid Jesucristo ycixpi, chi tiy'ajt ti myejccixy ma tüg'óciy mibijcpidijc jim Macedonia naaxjot etz jim Acaya naaxjot jadu'n nej jëbi ajcxy nañ jadu'n mijpidaaccixy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt.

⁸ E jadu'n miich ajcxy ti myejccixy je ijxpejt miid Jesús y'ayuc ytiy'ajt, canan jëyi jim Macedonia etz Acaya, nañ ti myejccixy ijxpejt ma canaag'it naax cajp. Je mayjäy ti nejhuüydäy jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy Jesús y'ayuc ytiy'ajt, paady ycixpi ca' ycopicity nixy ich ajcxy njacyajnimäy je mayjäy jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy.

⁹ Je mayjäy ma canaag'it naaxcajp ooy ñaymiidmiydäacigixy jadu'n nej ich oy ngogapxiyich miich ajcxy, etz nañ jadu'n nej ich miich ti xycöbijccixyich e nañ je mayjäy ñaymiidmiydäacigixy jadu'n nej ti m'ixmajtzcixy yi tzaadzech ojadadi, e ti mbadüdigiygixy je Dios juugypi janchypyi etz tudägypi.

¹⁰ Nañ jadu'n je mayjäy ajcxy ñaymiidmiydäacigixy jadu'n nej miich ajcxy m'ahuüjccixy mjijp'ijxcixy co Jesús, Dios y'ung, yhuimbida'ñ ya naaxhuin, chona'ñ tzajpjtoty. Je huidibi Dios ti yajjugypijc co ti y'ögy. Yi' je' je Jesús huidi ti xycohuaanim ma yi mijpi tzaachypyi huidibi Dios yquexamyb miid co jäy ajcxy chach pocytungixy.

2

Pablo ytung huibidi anajty ymüd jim Tsalónica

¹ Migügtijc ajcxy, mnejhuüyb ajcxy co ca' ñaadigi'aty, co ich oy ngapxhuäcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma miich ajcxy.

² Miich ajcxy mnejhuüyb co jayijp ca'ni anajty nmechich ma miich ajcxy ich ajcxy ooy tzaachypyi etz ayo'n ti nyajnajxcixy jim Filipos. Ti jäy xyhuin'ojy xyjijp'ojyich. Co nmejchich ma miich ajcxy, ca' ñejity co tzaachypyi ti nminaxyich ti nyajnaxyich jayijp, chi Dios ti xyajjotmicpicycich, jigix huinmic jotmic ngapxhuäcxibich Jesús y'ayuc ytiy'ajt. Ti ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, oy ich jäy anajty xyca'ixa'ñ xycatzoga'ñ.

³ Ca' ich ngapxhuäcxyich anü, ni jibic ayuc, e ni ngamiydägyich jibic ayuc jibic huinma'ñ nej huaad nhuin'ingixy.

⁴ Ca' ti nhuin'ingixy. Dios ti xyajñibicyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ytiy'ajt, e jadu'n nguyduunich. Ca' nduunich co huen jäy ajcxy jäygidägy ich ndung. Jada janchity ndumyibich jigix Dios jäygidägipy ich ndung. Com Dios yi' ñejhuüyb nej jäy tüg'óciy yjot yhuinma'ñ müdity.

⁵ Miich ajcxy mnejhuüyb co ca' nyajxondaaccixy miid ayuc oyjatypyi huidi ca' choobaady. Nañ ni ca' ich ajcxy nhuinma'ñ 'ijxtäy nej jëbi ich ajcxy nmeenübaat. E Dios nañ ñejhuüyb co yjanchity jada.

⁶ Nañ ni ca' ñich ajcxy njjip'ixy co jäy ajcxy xycōmayipyich, ni miich ajcxy etz ni jac-huingbi jäy. Com je Cristo ti xyquexyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc, paady ycixp jëbi ixypiy n'ane'myich co ixypiy müich ajcxy xyajmij'atyich etz xypubetyich, per ca' jadu'n ti nduufñich.

⁷ Oygixy oy'amy ti nduufñich ma miich ajcxy, jadu'n nej tüg ungday müidity y'ung y'anäg müid oyjot oyhuinma'ñ.

⁸ Ti ñich müich ooy ndzojccixy njihuuyigixy, canan jëyi Dios y'ayuc ytiy'ajt ti nmooygixy, nañ naygiyegáanibich anajty ma yi o'cin müid müich ajcxy ycixpi.

⁹ Co jayhuin ngapxhuäcxych Dios y'ayuc ma miich ajcxy, mjäymejchpy müich ajcxy jadu'n nej ñich ajcxy nduufñ n'ayooyich anajty xim tzuum müid ñich ajcxy ngaayin n'uucin ycixpi. Ca' anajty n'adzibaangixy, paady ñich ajcxy nduufñ n'ayooyich xim tzuum müid ñich ajcxy ngaayin n'uucin ycixpi.

¹⁰ Müich ajcxy huidibi mibijcp mnejhuuy ajcxy, e nañ ñejhuuyb Dios, co ñich ajcxy ndzinaayich ma müich ajcxy tudäy, huadz ñich anajty ajcxy njot nhuinma'ñ müidityich. Ca' ma ndundigooyich ajcxy nej pin xy'onñihuambedyich ajcxy.

¹¹ Mnejhuuyb müich ajcxy nej n'ñihuujcixy ngapxhuujcixy etz njotmicmgapxcixy nidüg nidüg, tim jadu'n nej tüg ungdeedy ihuuy capxhuuy y'ung y'anäg.

¹² Ti ngapxhuujcixy co ooy chach copicyity co mdzinäyigixipy nej Dios jëbi jäygidägyipy yi mdzinaayin. Com yi' müich ajcxy ti xyhuin'ixcixy jëbi mdigüygixipy ma yi' chinaaydac, ma yi' müidity y'oy'ajtin ymij'ajtin.

¹³ Paady ycixpi nyajnajxpich jäygidaacin ma Dios jabom jabom, jadu'n nej müich ajcxy anajty ti mmido'mbijccixy etz ti mgöbjccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidi ngapxhuäcxich ma müich ajcxy. Ti mmibijccixy anajty co ñich ajcxy ti ngapxhuäcxych Dios y'ayuc ytiy'ajt. Canan je' ti ngapxhuäcxych ayuc huidi jäy ti cojy ti macxy. E janch tiy'ajt co Dios y'ayuc ytiy'ajt cham ytuñ ma müich ajcxy njot nhuinma'ñ, müich ajcxy huidibi mibijcp.

¹⁴ Migütiyc ajcxy, jadu'n ti mjajticy jadu'n nej yjajty müid je judiojäy huidibi anajty tzinaayb jim Judea co ajcxy mijpidägy Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi je ymigogajp ajcxy ooy y'ixhuidijti ypahuidijti.

¹⁵ Je judiojäy ymidziptzoon ñich ajt nHuindzin Jesús, e chi yaj'o'cy ajcxy, tim jadu'n nej ajcxy y'ap yteedy yaj'o'cy huidijaty anajty Dios y'ayuc najtzcapxüyipy jecy'ajty. Etz nañ jadu'n ajcxy xyajpidzimyich jim ma ajcxy judiojäy chinäy. Dios ca' jadu'n jäygidägy jadu'n nej ajcxy ytundigooy, nañ ooy ajcxy ymijotmädyii tüg'öciy jäy.

¹⁶ Yi judiojäy ajcxy ti capx'adujccixy co ca' huaad ngapxhuäcxych je Cristo ytiy'ajt ma yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity, nej huaad ajcxy y'alma ñidzöccixipy. Co jadu'n ajcxy ytundigooy, chi ajcxy ooy ñigi ypocy ñibety ma Dios. Per Dios ti ooy chip y'ejin pidacy ma judiojäy müid ajcxy ypocy ycixpi.

Pablo ñijot'ajtp co nicxy cogapxihuaangixy yi mibijcpidijc

¹⁷ Migütiyc ajcxy, cham hueeni xii tiempo ti ñaxy ma ca' n'oc'ixcixni ajcxy, per ca' ñich müich ajcxy njäydigoy. Ooy ñich ajcxy nja'nicxa'ñ ma müich ajcxy jadüg'oc, e ca' y'oyiy nej ñich ajcxy nicxiybich ma müich ajcxy.

¹⁸ Ooy ñich ajcxy njanicxa'ñ anajty ma müich ajcxy. E ñich, Pablo, ci'm anajty njanicxa'ñich mejtz'oc tugüg'oc, e je mujcu' nni'aa ndü'aa ti xy'adujcich.

¹⁹ ¿Ti mij'ajt müich ajcxy mdijy njjip'ixpich? ¿Ma mdijy ajcxy nbada'ñich njotcujc'ajtin n'oy'ajtin? Co anajty ajt nHuindzin Jesucristo yhuimbity ya naaxhuñ, nbadaamybich jotcujc'ajtin etz oy'ajtin mij'ajtin müid je tiibi nduufñich ma müich ajcxy co ti mmijpidaaccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt.

²⁰ Müid müich ajcxy ycixpi nmüidich jotcujc'ajtin etz xondaacin.

3

¹⁻² Müid jada tajin mayin co ñich anajty ca' nmamadäga'ñ müid müich ajcxy ycixpi, paady ñich ajcxy nhuinma'ñ nbidägy co jëbi nhu'ma'ñich naydüg jim Atenas, etz jëbi nguexyich ñich ajt nmigüg Timoteo ma müich ajcxy. Timoteo nañ jadu'n ytuñ ma Dios ytung quipxy müid ñich co ngapxhuäcxych je Cristo y'ayuc ytiy'ajt oybi. Yi Timoteo ñigapxpedipy ñich n'ayuc etz xyjotmicmgapxp ajcxy, jigix jac mic ajcxy myajpaadip ma mmibijcin.

³ Jadu'n Timoteo ytunipy ma müich ajcxy jigix ca' nhuinma'ñyigüoygixip müid je tzaachypí huidibi ajcxy mminajxyp myajnajxyp. Müich ajcxy mnejhuuyb co copicy myaj-naxipy ajcxy tzaachypí müid Jesucristo ycixpi.

⁴ Co oga'n n'ijtyich ma müich ajcxy, chi ñich müich ajcxy nnimaayich co tzaachypí mminajxcixipy myajnajxcixipy müid Jesucristo ycixpi. E müich ajcxy cham mnejhuuygixyp co janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy, müid co cham tzaachypí mminajxcixy myajnajxcixy.

⁵ Com nejhuiybich co tzaachypí mmínajxyp myajnaxyp ajcxyp, paady ycxipi tajpich maybich miid miich ajcxyp ycxipi. E com ca' nmimadága'ñich je tajin je mayin, paady ycxip ti nguexyich Timoteo ma miich ajcxyp jaydëbi tiy'ajt xypaadibich pen tiydudägy miich ajcxyp mñabicy. Tzigiybich anajty co ndijy je mujcu' ti xyajhuinma'ñyitigoogyixy, etz jadu'n anajty ñaadigi'ada'ñ ich ndung ma miich ajcxyp.

⁶ Jadachambi Timoteo ti xyñihumbityich, choon ma miich ajcxyp jim Tesalónica, etz ti xyajnejhuiyich jadu'n nej miich ajcxyp mmüidity mmibijcin, etz nañ ti xyajnejhuiyich jadu'n nej mnaychójcigixy mnayjihuiyigixy nidüg nidüg. Timoteo nañ jadu'n xyñimaaybich jadu'n nej miich ajcxyp xyjäymechich etz xychocy xyjihuiyich, etz nañ ooy miich ajcxyp xyja'ixáangixyich jadüg'oc, jadu'n nej ich miich ajcxyp nañ jadu'n ooy nja'ixangixy.

⁷ Migügtijc ajcxyp, ooy capxy agujc ayuc agujc nyajpaadyich. E co Timoteo ti mimiñ je oybi ayuc tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxyp mjacpanicy tiydudägy yi mibijcin, chi mij ooy ti njotcugiyich.

⁸ Jadachambi jëbi njactzinäyich jotcujc, com ti nnejhuiyich co miich ajcxyp ca' m'ixtigihuaaccixy ma mmibijcin.

⁹ Nyajnaxpich jäygidaacin ma Dios yhuinduu miid miich ajcxyp ycxipi, miid co janch jotcujc nayjihuiyijich co miich ajcxyp ca' m'ixtigihuaagy ma mmibijcin.

¹⁰ Xiim tzuum nmibijctzooyich Dios miid tüg'óciy njot nhuinma'ñich, jigix Dios xyaj'ahuáatzibich nni'aa ndü'ajich, jëbi nniexyich c'im ma miich ajcxyp, jaydëbi njacyaj'ixpigiyp ajcxyp Dios y'ayuc ytiy'ajt, e jadu'n jëbi ajcxyp mjacyajca'pxy mmibijcin ma mjacyajtigoy'ijtcixy.

¹¹ Njijp'ixypich co Dios Teedy c'im etz ajt nHuindzin Jesús xyaj'ahuáatzibich nni'aa ndü'aa jigix nicxy n'ixxcixy jadüg'oc.

¹² Ich ajcxyp ndzocjpy co ajt nHuindzin Jesucristo xyjacmóoygixipy tzojcin jihuiyin, jigix nigí ajcxyp mnaychogiyb mnayjihuihyb miñ xyipy, e nañ nigí mdzójcixipy mjhuiyigixipy tüg'óciy je mayjäy, tim jadu'n nej ich miich ajcxyp ndzocjpy njhuiy.

¹³ Ich ajcxyp ndzocjpy co Dios xyaj'ijtip ajcxyp mjot mhuinma'ñ tücci'y ma Jesucristo ytiy'ajt, e ca' m'ixtigihuaaccixy, jigix co anajty ich ajt nHuindzin Jesús ymiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ miid tüg'óciy je mibijcpidijc huidibi miid huádz yjot yhuinma'ñ, jëbi miich ajcxyp mnayguëxigiyb ma Dios Teedy yhuinduu miid huádz mjot mhuinma'ñ, ca' ti xihuin ma Dios miid miich ajcxyp.

4

Je tzinaayin jugy'ajtin huidibi Dios yjäygidacyp

¹ Jadüg nax, migügtijc ajcxyp, jadachambi may'ajt nbijctzooyich, e nyajnibijccixy miid ajt nHuindzin Jesucristo ycxipi co ajcxyp mjaccuychinähuiipy Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej ti nyaj'ixpicyich miich ajcxyp, etz mjactzinähuiipy ajcxyp jadu'n nej jëbi Dios jäygidägy ajcxyp mdzinaayin, jadu'n nej ti mdungixy.

² Miich ajcxyp mnejhuiyb je cötujcin huidibi ti nyaj'ixpjjccixy. Jada cötujcin ich ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajnibijcyich.

³ Miich ajcxyp mnejhuiyb je cötujcin jadu'n nej Dios tzocyp co huádz jot huádz huinma'ñ myajtungixipy ma yi mdzinaayin mjogy'ajtin. Ca' huaad mmigapxtigoogyixy tüg töxyjäy.

⁴ Miich ajcxyp mnejhuiyb Jesús ycötujcin co copicy nidüg nidüg yëydijc pigipy tüg töxyjäy etz yajmij'adip yτόxyijc, etz nañ miiddzinähuiipy miid oyjot oyhuinma'ñ.

⁵ Ca' Dios jadu'n tzocyp co je yëydijc nijot'aty töxyjäy miid jibic-huinma'ñ, jadu'n nej yi jäy ajcxyp y'idich huidibi ca' nejhuiy Dios ytiy'ajt.

⁶ Ca' huaad ni pin migapxtigooyi ymigüg yτόxyijc, com Dios yi' tzaachytuniib mijcajee pinjaty migapxtigooyb ymigüg yτόxyijc. Jada cötujcin ti nyajni'ixiygixy jayhuin.

⁷ Com Dios jadu'n ti xyhuin'ixxim jigix oyjot oyhuinma'ñ ndunim, canan co ndunim jibic jot jibic-huinma'ñ.

⁸ Co tüg jäy ytundigooy miid huingbi töxyjäy huidibi ca' töxyijc'adyii, hue' je' ñixiicpy yajxiicpy Dios ycötujcin, canan jäy ycötujcin ñixiicpy yajxiicpy, e nañ ñixiicpy yajxiicpy je Espíritu Santo huidibi Dios ti quexy ma ich ajt.

⁹ Miich ajcxyp mnejhuiyb je cötujcin co copicy mdzogipy mjhuihyipy ajcxyp mmigügtijc huidibi tzinaayb jim Macedonia ñaaxjot. Migügtijc ajcxyp, may'ajt nbijctzooybich co jacnaychójcigix jacnayjihuiyigix.

¹⁰ Janch tiy'ajt jadu'n co miich ajcxyp mdzocyp mjhuiy tüg'óciy je migügtijc huidi tzinaayb jim Macedonia ñaaxjot. Nmigügtijc ajcxyp, may'ajt nbijctzooybich co jacnaychójcigixy nayjihuiyigixy etz mnayajmij'ajtigixy mij cajee.

¹¹ Jatyim tzinaaygix nicy xeemy, agujc jotcujc. Pidäg ajcxyp mjot mhuinma'ñ ma mgi'mdzinaayin, etz nañ jatyim naymidüunigix. Jada tiy'ajt ti najtzcapxiyi ajcxyp jayhuin.

¹² Tungix mgi'ndung, jigix yi jāy ajcxy huidibi ca' ymibicy xyajmij'adip ajcxy, etz nañ jadu'n ca' myajmayjadipy ajcxy ni ti.

Co anajty je Huindzin Jesús ymiñ ya naaxhuiñ jadüg'oc

¹³ Migügtijc ajcxy, ndzojycpich co miich ajcxy mhuinjihuñhuip je tiy'ajt ma je' yajpaady y'alma je migügtijc tiibi y'öccixy, jigix ca' mdájicixipy mmáyigixipy, jadu'n nej je jāy ajcxy nidajcixy nimaygixy huidibi ca' mibijccixy co Jesús yajjugypiga'ñ jadüg'oc je tiibi ajcxy y'o'ccixy.

¹⁴ Jadu'n nej iich ajt nmibijcim co Jesús yjugypicy co y'o'cy, nañ jadu'n Dios yajjugypijctähua'ñ je öcpidijc huidijaty ajcxy mibijc Jesús.

¹⁵ Paady ycixpi iich miich ajcxy nnimaaygixy co ajt nHuindzin Jesús tiy'ajt ti yecy co iich ajt huidibi jacjugy'ajtp co anajty Jesús yhuimbity ya naaxhuiñ, tügmucy xyajnicxaanim müid yi mibijcpidijc tiibi y'o'ccixy. Ca' iich ajt njayjip'adaanim yi tiibi y'o'ccixy, yi' ajcxy jayjip'adam.

¹⁶ Iich ajt nHuindzin Jesús ci'm yhuimbida'ñ ya naaxhuiñ chona'ñ tzajpjoty müid yötöjcin, müid ymic'ajtin, e yi' mic capxamb ane'mamb. Huimbidamb Jesús quipxy müid tüg ángel mijtungmüidpi huidibi nañ jadu'n mic capxamb ane'mamb. E co anajty yhuimbity, chi Dios yajxuxa'ñ yi' ytrompeta, e tim huin'itiy Jesús xyajpidictähuaanim ya naaxhuiñ, e chi ajt naybadaanim müid Jesús jocjoty.

¹⁷ E chi iich ajt huidijaty anajty jactzinaayim, naybadaanim müid ajt nHuindzin Jesús jocjoty quipxy müid je'ajcxy huidibi anajty ti yjugypicy jadüg'oc. E jadu'n ndzinähuaanim huinixi huinítiempo müid ajt nHuindzin Jesús.

¹⁸ Müid jada ayuc tiy'ajt nayyajotcugü'yigix miñ xyipy.

5

¹ Migügtijc ajcxy, ca' ycopicyity njacnijayiyigixipy jadu'n nej je xii je tiempo yca'pxa'ñ.

² Miich ajcxy mnejhuüyb co iich ajt nHuindzin Jesucristo yhuimbida'ñ ya naaxhuiñ tzaachytuna'ñ yi mayjä müid ypocy ycixpi. Jesús miinaamb mina anajty je mayjä ca' ti özajjp'ixni. Jadu'n ymiina'ñ jadu'n nejjihuüy tüg meetzpi ymiñ coodz co ymeedza'ñ.

³ Co anajty je mayjä ymiinaangixy: "Cham ooy jotcuje ndzinaayim, ca' ma tzip capxy", chi timitiina jotcömoñi Dios yajtigoya'ñ je naaxhuiñybi. Timitiina ayo'n ñimiiniyib jāy ajcxy. Tim jadu'n nipaady nej töxyjäydijc timitiina ypa'mbety co tiempo ti yhuaad'ajtni co y'ung yajma'xung'ada'ñ. E ni pin huaad cacöguégipy je tzaachypí co Dios anajty ymiñ ya naaxhuiñ yajtigoydähua'ñ yi mayjä.

⁴ Per migügtijc ajcxy müid miich ajcxy Dios ytiy'ajt, paady miich ca' jadu'n myajpáatcixni nejjihuüy mdzinaaygixy agootztuuby. Ca' ajcxy mgixipy mgüedipy mina anajty Jesús miñ jotcömoñi, jadu'n nej jāy nigoobi ycixy yucy co ti ymeechyii.

⁵ Com tüg'öciy miich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt mhuinjihuüyigixy, jadu'n nipaady jadu'n nejjihuüy ti mgoximiygixy ti mgodüxcixcixy. Iich ajt ca' njacyajpaatim agootztuuby.

⁶ Paady ycixpi ca' huaad njäydgooym Dios ytiy'ajt, ca' huaad nmi'öctigooym jadu'n nej yi jacjadyüi jāy ajcxy huidibi ca' cuendituñ Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n yi' ajcxy nipaady jadu'n nejjihuüy ajcxy ti ymi'öctigoy. Jtcix ni'ixi müid tüg'öciy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mi'ijtcix huüy cuje mjot mhuinma'ñ.

⁷ Yi jāy ajcxy huidibi maab, coodz ajcxy ymäy. Yi jāy ajcxy huidibi muucip, coodz ajcxy ymüucigixy.

⁸ Iich ajt huidibi nnejhuüyim Dios ytiy'ajt, copicy huüy ycuje ajt ndzinaayim, e nañ copicy nmibijcim Jesucristo e nañ naychójcigix nayjihuiyigix miñ xyipy, jadu'n nipaady nej soldadtijc ñaygohuäänigixy müid pujx huidibi ymiid ma ycaach. E müid co njjpp'ixxim co Dios xyajniðzögaanim ajt n'alma, jadu'n nipaady nejjihuüy soldadtijc ñaygohuäänigixy müid ypujxcöjup.

⁹ Com Dios xyajjugy'ajtim co yxchaachytunaanim xyajtigoyaanim, Dios xyajjugy'ajtim nej n'alma jëbi paatim nidzoocin co nmijpidaacim iich ajt nHuindzin Jesucristo.

¹⁰ Jesucristo ti y'ögy müid ajt nbocy ycixpi, jigix jëbi huaad ndzinaayim jüby tzajpjoty quipxy müid yi', ca' ñejty pen ti anajty n'o'cim o pen jiini anajty njugy'ajtim co anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuiñ.

¹¹ Paady ycixpi jacnayjotmicmígápxigix, e nañ jacnaybubéjtigix nidüg nidügti, tim jadu'n nej cham mdungixy.

Pablo capxhuüy yi mibijcpidijc ajcxy

¹² Migügtijc ajcxy, may'ajt nbjctzooybich co yajmij'ajtcixy ajcxy yi migügtijc huidibi tumb ma miich ajcxy müid Dios y'ayuc ycixpi. Yi' ajcxy huidibi xyajni'ixiyb Dios y'ayuc ytiy'ajt, yi' ajcxy xycapxhuüjp müid ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt.

¹³ Copicy myajmij'ájt'cixipy ooy, etz nañ mdzój'cixipy m'iid je Dios ytung y'cixpi hu'idibi ajcxy ytu'nyb ma miich ajcxy. Tzinaaygix jotcu'c ca' ma tzip capxy.

¹⁴ Nañ jadu'n, migü'gt'ijc ajcxy, nyaj'nib'ijc'py ajcxy co myaj'oj'ip y'i migüg ajcxy hu'idibi ca' ti dung tuna'ñ, etz nañ m'jotm'icmigap'xip hu'idibi ajcxy tajp maayb, etz nañ mbubed'ipy ajcxy hu'idibi hueeni m'iid ym'ib'ijc'in, etz yajtungix mecxtu'jc'in m'iid tüg'ó'ciy migü'gt'ijc.

¹⁵ H'ich miich ajcxy n'imaayb co ca' ni pin huaad yaj'ahuimb'idip j'ibic ma ymigüg hu'idibi ti ym'idundigoyii. Nañ jadu'n n'imaaygixy co naym'i'oyj'äy'ájt'igix nidüg nidü'gti. Nañ jadu'n oyj'äy'ajtin mdun'ipy ajcxy m'iid tüg'ó'ciy naaxhu'iñy'äy.

¹⁶ Jatytim m'iid'ajtcix jotcu'c'ajtin jabom jabom.

¹⁷ Capxtaaccix etz m'ibijctzoogix Dios jabom jabom.

¹⁸ Yajnajxcix jäygidaacin ma Dios pen ji ajcxy m'jajtcixy ayoogixy nejyaty, com Dios ooy yjotcu'j'ity co je migü'gt'ijc hu'idibi m'ib'ijcp Cristo Jesús yajnaxy ajcxy jäygidaacin ma y'i' jabom jabom m'iid tüg'ó'ciy hu'idibi tuun'ip jajt'ip ma y'i' ajcxy.

¹⁹ Capxym'idoogix je Esp'iritu Santo, co ngacapxym'idoohuim je Esp'iritu Santo huin'it nyajt'igooyim Dios y'jihui'ñ ym'ic'ajt hu'idibi yajpatp ma h'ich ajt.

²⁰ Yajjotcu'c'ajtcix huenpin'ity pin Dios y'ayuc'pidzimb ma miich ajcxy.

²¹ J'éy'i jancht'iy m'ix'ipy peni quipxy'i'yb m'iid Dios y'ayuc hu'idibi ajcxy ycapxyp. M'ijpidaaccix je ayuc t'iybi.

²² Ixmajtz'cix tüg'ó'ciy j'ib'ic ayuc j'ib'ic-huinma'ñ.

²³ Dios nm'ibijctzooyb'ich, je Dios hu'idibi y'ejc'py jotcu'c'ajtin, co ajcxy xyajhuaatztaayip m'jot m'huinma'ñ ma y'i j'ib'ic'pi. Dios nm'ibijctzooyb'ich co y'i' c'i'm xycuendi'ajtip huäd oy y'i m'alma ajcxy, etz y'i m'jihui'ñ, etz mn'icx mgohuajc, ca' ma pocy yqu'ëx'igy, ixti mabaad anajty h'ich ajt n'Huindz'in Jesucristo ym'iiñ ya naaxhu'iñ.

²⁴ Je Dios hu'idibi ti xyajm'ib'ijccixy, tudägy y'i', e ycu'ydu'ny y'i' y'ayuc m'iid miich ajcxy.

Capxpoocxin hu'idibi cijxn'ip je necy

²⁵ Migü'gt'ijc ajcxy, m'ibijctzoogix Dios m'iid h'ich ajcxy y'cixpi.

²⁶ Naygapxp'óocxigix x'ic xon nidüg nidüg m'iid oyjot oyhuinma'ñ.

²⁷ Nhuindz'in Jesucristo ajt ti xyaj'nib'icy'ich jada tung, paady nyaj'nib'ijccixy co jada necy mgá'p'cix'ipy ni'abidz'imy ma tüg'ó'ciy m'ib'ijcp'id'ijc.

²⁸ Dios nm'ibijctzooyb'ich co h'ich ajt n'Huindz'in Jesucristo xyconuuc'xip ajcxy. Jadu'n jada. Amén.

2 TESALONICENSES

Yi Mimetz Neczy Huidi San Pablo Yajniaguejx Je Mibijcpidijc Jim Tesalónica

¹ Hich Pablo müid Silvano etz Timoteo cham nguexyich jada necy ma je migügtijc huidibi ajcxy jim Tesalónica yajpatp, etz yajpatcixy ma ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo.

² Huen ich ajt nDios Teedy etz ich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid miich ajcxy etz xyajjotcugüygixip.

Dios tydunipy yi pocyjäydijc ajcxy co anajty Cristo ymiñ jadug'oc

³ Migügtijc ajcxy, njatytimyajnajxypich jabom jabom jäygidaacin ma Dios müid miich ajcxy ycixpi. E jadu'n copicy nyajnagyich jäygidaacin ma Dios, com miich ajcxy mibijcipy Jesucristo nigi jabom jabom, etz nañ nigi jabom jabom naychöjcgixy nayjihuiyigixy nidüg nidüg.

⁴ Com miich ajcxy ooy nuucxy meecxy m'ijtcixy ma yi tzaachypí etz ayo'n huidibi ajcxy mminajxyp myajnajxyp, e nañ ooy mmijpidaaccixy Jesucristo, paady ycixpi ngapx-paadyich miich ajcxy ma yi migügtijc huidibi mijpidaacp Dios majaty tüg tüg cajp.

⁵ Miich mmibijcin etz mmecxtujcin yi' je' iixpejtíp co Dios ytudägyity müid ajcxy ytiyduunin, e xycöbiccixy co jëbi mdigüygixipy ma yi y'ane'mdac müid mmibijcin ycixpi. Müid jada ycixpi miich ajcxy mminajxcixy myajnajxcixy tzaachypí ayo'n.

⁶ Müid co Dios ytudägyity, yi' tzaachytunamb yi jäy ajcxy huidibi miich ajcxy xy'ixhuidijtp xypahuidijtp.

⁷ E nañ yi' ajcxy xymöhuipy jotcujc'ajtin tim jadu'n nej xymöhuäängixyich jotcujc'ajtin je huin'it xii co anajty ajt nHuindzin Jesucristo ñayguexigyii co anajty miñ ya naaxhuiñ jadüg'oc chooñ anajty tzajpjoty. Nañ je ángeles ajcxy mic'ajt müidpi müinaamb quipxy müid Jesucristo. Müinaamb Jesús müid ane'min cötujcin e yajtígoydáhua'ñ pocyjäydijc, tim jadu'n nej tüg mijjin yajhuindigoydäy huen ytiijty.

⁸ Jesucristo chaachytunamyb je mayjäy ajcxy huidibi ca'p cöbicy Dios, etz huidibi ca' mijpidägy ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt oybi.

⁹ Yi jäy ajcxy huidibi miich ajcxy xy'ixhuidijtp xypahuidijtp, Dios yi' tzaachytunaañip ajcxy y'alma huinixii huinítiempo. Dios ypidägaanip yi' ajcxy y'alma jiguëgy ma ni caminaxii ajcxy ijxcixyp je nHuindzin Jesucristo etz yi' y'oy'ajtin etz ymic'ajtin.

¹⁰ Jadu'n yjadipy je huin'it xii huin'it tiempo co anajty ajt nHuindzin Jesús miñ ya naaxhuiñ, Jesús je mibijcpidijc yajmij'ada'ñ etz huindzigihua'ñ, e nañ jadu'n miich ajcxy myajmij'adipy etz mhuidzigihuiipy müid co anajty y'ayuc ajcxy ti mmibijcci, je ayuc huidibi ti ngapxhuäcxyich ma miich ajcxy.

¹¹ Paady ycixpi jabom jabom Dios nmibijctzooyich müid miich ajcxy ycixpi, jaydëbi tudägy ajcxy mdzinähuiipy, e Dios huidibi ti xyhuin'ijxcixy yjäygidägipy yi' miich ajcxy mdzinaayin. Nañ jadu'n Dios nmibijctzoogixy müid jada ycixpi co yi' cuydunipy huidibi miich ajcxy mbijctzooyb m'amidooyb müid oyjot oyhuinma'ñ. E nañ ycuydunipy yi' huidibi miich ajcxy mdumyby müid mmibijcin.

¹² Com Dios jadu'n tunamb ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, paady ycixpi ajt nHuindzin Jesucristo yxii capxpaady y'idipy ma miich ajcxy mdzinaayin etz nañ jadu'n miich ajcxy capxpaady m'idipy ma Jesucristo. Jadu'n yjadipy com ich ajt nDios etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tuñ ma miich ajcxy.

2

Je jibic jäy huidibi huin'ümb mayjäy

¹⁻² Migügtijc ajcxy, cham nyajmüidmiydaaccixy je xii je tiempo co anajty ajt nHuindzin Jesucristo huimbidaani jadüg'oc ya naaxhuiñ, etz naybadaanim müid yi'. Nminucxtaapcyich miich ajcxy, ca' mhuinma'nytigooygixy co pinjaty ymína'ñ co Jesucristo ti yhuimbity. Ca' mmibijccixy, ca' jada ayuc yjanchity. Ca' mdungixy cuendi yi jäy ajcxy y'ayuc huidibi minamb co tüg espíritu ti yajnejhuüygixy co yjadu'nity, o co muum a'ixnaxy amidoonaxy capxy ayuc, o co muum iixpidizimy jada ayuc ma tüg necy huidibi ajcxy ytiijpy co ich nnecy'adyii.

³ Ca' myajhuin'üngix janch ni nej. Jayijp ca'ni anajty je xii je tiempo yhuaad'atyñi ma anajty Jesucristo ymiina'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ, mayjäy ajcxy midziptzona'ñ Dios tydudägy co ñayguexigyib tüg jibic jäy mic jäy huidibi Dios yajcödigoamy tücci'yi.

⁴ Jada jibic jāy ymidziptzonamyb tūg'óciy tijaty huídibi jāy Dios'ajtpy, e nañ ymidziptzonamyb huídibi jēbi yaj'ojadaty. E nañ yi' naybidāgiib amij agix jadu'n nejhuiy yjacmjity ca'ydi Dios. E nañ yi' ypidāgamb y'ane'mdac ma Dios ytič, e naybidāgaanip nejhuiy Diosity.

⁵ ¿Nej ca' mjāymejtzcixy co jadu'n nimiydacyich tūg'óciy jada tiy'ajt jayhuin je taab anajty n'ityich ma miich ajcxy?

⁶ Jadachambi miich ajcxy mnejhuuiyb pin yajhuācxijp jada mic jāy jada jibic jāy, jigix ca'ydi ñayguēxigii jayijpni ma ca'ni tiempo yhuaad'atyñi mina Dios a'ixihuip co ymiinipy.

⁷ Je mic jāy je jibic jāy cham ñi'ixiyy ameech je jibicpi huídibi ytunamyb, jēyi ytigoy'ityñi mina je tū'aa y'ahuāchyii, je huídibi yajhuācxijp.

⁸ Co anajty je jibic jāy ytu'aa y'ahuāch, chi ajt nHuindzin Jesús yajcōdigoyipy miid tūg puxujin. Jesús yajcōdigoyipy je jibic jāy miid yi' y'oy'ajtin etz ymi'ajtin co anajty yhuimbity ya naaxhuñ.

⁹ Je jibic jāy, yi' je' ymiid je mujcu' yhuinma'ñ etz ymic'ajt, e ytunamyb mijhuinma'ñ etz ijxpejt huídibi anijip.

¹⁰ Je jibic jāy ytunamyb tūg'óciy tijaty jibic-huinma'ñ jigix jēbi huin'ñinip yi jāy ajcxy huídibi y'alma tigoyipy, miid co ca' ajcxy cōbijccixy, e nañ ca' tzojccixy Dios y'ayuc yti'ajt huídibi miid jēbi y'alma ñidzoocixy.

¹¹⁻¹² E je' ycixpi co ca' ajcxy cōbiga'ñ Dios yti'ajt, paady Dios y'ixmadzáanigixy huen yajhuin'ingixy, huen mibijccixy je mujcu' y'anñ, e miid jada ycixpi jēbi Dios yajtigooyi yi' ajcxy y'alma nidūg'óciy huídibi ca' mibiga'ñ Dios yti'ajt. Jacjotujc ajcxy co jibic-huinma'ñ tungixy.

Je jāy ajcxy tiibi Dios yhuin'ixyii jigix ypocyñihuādzipy

¹³ Migūgtijc ajcxy huídibi ajt nHuindzin Jesucristo ooy tzocy jihuñ, jabom jabom nyanaxyich jāygidaacin ma Dios miid miich ajcxy ycixpi, miid co Dios ti xyhuin'ijxcixy oga'naty, jigix jēbi m'alma ñidzoocixy miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt, etz nañ miid Dios y'ayuc yti'ajt huídibi ti mmibijccixy. Je Dios yjihui'ñ ymic'ajt xyajhuaatzip ajcxy mjibicjot mjibic-huinma'ñ.

¹⁴ Paady ycixpi Dios ti xyhuin'ijxcixy, e nañ xyajmibijccixy miid yi' y'ayuc yti'ajt huídibi iich ajcxy ngapxhuācxyp, jigix jēbi mbáatcixipy oy'ajtin ma iich ajt nHuindzin Jesucristo.

¹⁵ Paady migūgtijc ajcxy, mibijccix tydudāgy, ca' m'ixtigiñhuāccixy, e ca' mjāydigooygixy je tiy'ajt huídibi iich ajcxy ti ngapxhuācxycy ma miich ajcxy, etz jadu'n nej ti nnimaaygixy necyjoty.

¹⁶⁻¹⁷ Huen iich ajt nHuindzin Jesucristo ci'm etz ajt nDios Teedy may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy, e xyajjotmicpjccixipy etz xyajmibijccixipy tydudāgy, jigix oybi ayuc mgápccixipy etz mdunipy ajcxy tūg'óciy oybi huinma'ñ. Iich ajt nDios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo xychojcin xyjihuiyim, e ti xymooyim jotujc'ajtin huinixiibi, e nañ ti tuñ may'ajt oy'ajt miid iich ajt ycixpi, jaydēbi njijp'ijxim oy'ajtin jiiyb tzajpjoty.

3

Mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy ycixpi

¹ Jadūgnax, migūgtijc ajcxy, tungix may'ajt mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy ycixpi, jigix jēbi ngapxhuācxibich huinmic jotmic Jesús y'ayuc yti'ajt huingnaax huinggajp. E nañ mibijctzoogix Dios jēbi yi jāy ajcxy mijpidāgipy Jesús y'ayuc yti'ajt oybi, tim jadu'n nej miich ajcxy ti mmijpidaaccixy.

² Nañ mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy ycixpi, jigix iich ajcxy Dios xyñihua'nipy xycuhua'nipy ma yi jāy ajcxy huídibi jibic-huinma'ñ ymiid, huídibi jibic iich ajcxy xytunamb, com mayjāy ca' mijpidāgy Jesús y'ayuc yti'ajt.

³ Iich ajt nHuindzin Jesucristo tudāgy yi', e xypubedip xypudigihuip ajcxy jigix miich ajcxy ca' mjetmetzcihuipy ma yi mmibijcin, e nañ xypubedip ajcxy, jigix ca' xymimadāaccixipy je jibicjāy huídibi Dios ca' capxymidoy.

⁴ Iich ajt nHuindzin Jesús jotujc'ajtin ti xymooygixyich miid miich ajcxy ycixpi. Nmibijcpiych co miich ajcxy mguydumyb je Dios y'ayuc yti'ajt huídibi nyaj'ixpijccixy etz mjaccuydunaamyb ajcxy.

⁵ Com ca' iich njaty nej njijpcogapxihibich, chi nguejxyich cogapxy, nnejhuñhua'ñich nej anajty ajcxy myajpatcixy ma yi mibijcin, tzigiyyb iich anajty co nicxy mujcu' xypidaaccixy jibictuum, chi iich anajty ajcxy ndung ti ñaadig'aty.

Ooy ycopicyity co nduunim ma ajt ndung

⁶ Miġuġtjic ajcxy, miid ajt nHuindzin Jesús yxii etz ymic'ajt jada ane'min ajcxy nya-jnibjicpy, co copicy ajcxy m'ixmadzipy yi mmigüg huidibi ca' ytuna'n ma yci'mdung, etz huidibi ca' cuyduñ Dios ytiy'ajt jadu'n nej #ch tiy'ajt ti nyecy.

⁷ Miich ajcxy mnejhuuyb jadu'n nej #ch ti ndzinäyich ti njugy'atyich co ti n'ityich ma miich ajcxy. E jëbi tiy'ajt ajcxy mbigipy ma #ch ndzinaayin nej jëbi miich ajcxy mdzinaaygixy. Co anajty #ch njimity ma miich ajcxy, ca' #ch n'ixmajch ngi'mdung.

⁸ Tüg'óciy #ch ajcxy ngaayin n'uucin ngojuuyich. Nduñ n'ayooyich anajty xim tzuum, co anajty ca' n'adziba'nich ni tüg.

⁹ Dios ti xymöyich mic'ajt ane'min co ixypy ajcxy mbubejtin ti nbjctzoohui o ti nbjctzoohui ixypy ajcxy mgaayin m'uucin, per ca' #ch ajcxy jadu'n ti ndungixyich, jigix ijxpejt ajcxy mbigipy ma #ch ajcxy.

¹⁰ Com co anajty n'ityich ma miich ajcxy jada cötujcin ajcxy nyajnbjic co pinjaty ca' ytuna'n, ca' ajcxy myajcayipy myaj'ügipy.

¹¹ Jadu'n #ch ti nnejhuuy co nijëjity miich ajcxy ca' mdunaangixy mgi'mdung, jëyi myöygixy mnajxcixy jäyjün jäydjic.

¹² Yi jadu'mbi jäy ajcxy nyajnbjicpyich miid #ch ajt nHuindzin Jesús yxii co huen tungixy jabom jabom ma yci'mdung, ca' huaad pin adzjicix anajxcix jigix jëbi paadip ajcxy ycaayin y'uucin.

¹³ Miġuġtjic ajcxy, oybi jatyim tungixy jabom jabom, ca' mjetmetzcüygixipy.

¹⁴ Pen nidügti ma miich ajcxy ca' tuñ cuendi jada ayuc huidibi ajcxy nyajnijayiyb, ijxcix pin je', e chi ca' mjactungixip cuendi, e ni ca' miid myöymujc mnaxmújcixipy, jigix chöydunipy.

¹⁵ Ca' ajcxy huaad midzip'ajtcixy yi jäy ajcxy huidibi ca' yajxon cuyduñ Dios ytiy'ajt. Hue' janchtiy mgapxhuijicx oy'amy jadu'n nej tüg mibjicpi.

Capxpoocxin huidibi cijxnip je necy

¹⁶ Huen #ch ajt nHuindzin Jesucristo huidibi jotcuje'ajtin yejep, ci'm xyajjotcugüygixipy jabom jabom oytim minaxijity oytim yma'amyity. Huen je Huindzin Dios xypubejticy xypudigüygixy.

¹⁷ #ch, Pablo, jada capxpoocxin ci'm njaayich. Jadu'n nfirmajiyich tüg'óciy #ch nnecy, e jadu'n miich ajcxy mnejhuuyb co #ch jada necy'adyii.

¹⁸ Huen #ch ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid tüg'óciy miich ajcxy. Jadu'n jada. Amén.

1 TIMOTEO

Yi Jayijpi Necy Huidibi San Pablo Yajniגעjxy Timoteo

¹ Hich Pablo, Cristo Jesús xyaj'apóstol'ajtpich. Yi Dios huidibi xyñihuaanim xyyajnidzoocim ajt n'alma, etz Cristo Jesús huidibi xymöhuaanim jugy'ajtin huinixiibi, yi' ajcxy ti xya-jñibicyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxibich.

² Cham ñich miich nijayiy Timoteo. Jadu'n njihuüy nej ñich miich ngi'm'ung'adyii, co miich Dios ytiy'ajt ti mbaady ma ñich. Huen Dios Teedy etz Cristo Jesús ñich ajt nhuindzin may'ajt tunipy miid miich, huen xypa'ayoohuipy etz xyajjotcugihuiipy.

Nijëjity jäy yaj'ixpicy huidibi ca' ytiy'ajtity

³ Hui'mi' miich jim Efeso, jadu'n nej nimay je taabi anajty ndzona'ñich jim Efeso nnicxa'ñich anajty Macedonia. Hui'mi' jim, jigix mgapx'adugipy je jäy huidibi najtzcaxiyyb je ayuc ca'p ytiy'ajtity.

⁴ Mgapx'adugipy je nigoobi y'ayucity. Mgapx'adugipy yi' ajcxy huidibi tzachnigapxp tzachnimydcapy yi' judiojäy ajcxy y'ayuc jadu'n nej huidibi ñi'ap'ajtpy ñideedy'ajtpy ajcxy. Yi jadu'mbi ayuc nigoob yajhuinma'ñydgoy pinjaty ixpijcp Dios ytiy'ajt.

⁵ Jadu'n Dios tzocy co huen jäy ajcxy naychojtäyiyii miid oyjot oyhuinma'ñ. Huen ajcxy Dios yajmij'aty janch cixyot huinijot. Co pin yajmij'aty Dios janch cixyot huinijot, ooy ajcxy oy ñayjihuiiyigixy.

⁶ Nijëjity jäy ajcxy ti xmajtzn je Dios ytiy'ajt, ti ajcxy jiptigiyiñi je ayuc huinma'ñ huidibi ca'p choobaady.

⁷ Ooy yi' ajcxy jayaj'ixpiga'ñ yi' Dios ycotujcin, ni ca' huinjihuiiyigixy huidibi ycapxcixyp, ni huidibi ajcxy ñgapxpejtpy.

⁸ Hich ajcxy nnejhuuyim co yi' Dios ycotujcin oy yi' pen nyajtunim nej ypadyii nej ytiy'ajtity.

⁹ Nejhuuyim co yi' Dios ycotujcin ca' yi' tzaachytuñ ojäydijc, jëyi tzaachytuñ pin ca' capxymidoy Dios, pin midundigooyb Dios ycotujcin. Je Dios ycotujcin chaachytumyb jäy huidibi ca' cuydungixy, jäy ajcxy huidibi ca' ytuädägyity, jäy huidibi ca' capxymidooxgy Dios, jäy huidibi pocytungixy, jäy huidibi ca' huindzigi'ñ yajtungixy miid Dios, jäy ajcxy huidibi capxtigooyb, huidibi ytaj yteedy yaj'öccixy, huidibi jäy yaj'öccixy.

¹⁰ Je Dios ycotujcin chaachytumyb pin migapxtigooyb töxyjäydijc etz yëydijctjc, huidibi miyëydijc ymähua'ñ. Dios nañ chaachytumyb je jäy huidibi jäy majtzip etz toognaxy, chaachytumyb indaacpidijc etz ñhuambejtpidijc. Je Dios chaachytumyb jacjadyii jäy huidibi y'ayuc ca' ytiy'ajtity nej Dios tiy'ajt miidity.

¹¹ Jadayaabi tiy'ajt huätzpi oybi tügiyb miid Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt oybi huidibi ñich nDios, je conuucxy yTeedy, ti xyyajñibicyich co ngapxhuäcxibich.

Pablo yjäygidacpy co Dios may'ajt ti tuñ miid yi'

¹² Ooy njäygidägyich co ñich ajt nhuindzin Cristo Jesús ti xyajmicpicyich, yi' ti xy'ixtixyich, yi' ti xyajñibicyich Dios y'ayuc co ngapxhuäcxpich.

¹³ Hich jecy'ajty jibic anajty nigapxy ni'ojiyich Jesús. N'ixhuidijty nbahuidijtyich Jesús yjäy. Hich yi' ajcxy nmidundigooyich. Ti yi' Dios xypa'ayooyich com ñich jadu'n anajty ti n'adich miid co nganejhuiiyich je tiy'ajt, ngamibicyich Jesús ngamijpidägyich Jesús.

¹⁴ Paady ycixpi ñich ajt nHuindzin Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ mijcjee miid ñich, co ti xyajmibicyich Jesús. E Jesús ti xymöyich tzojcin jihuiiyin miid yi' yjäy ycixpi.

¹⁵ Ooy jada yjanchity, e nidüg'öciy jäy ajcxy jëbi mibijccixy co Cristo Jesús miin ya naaxhuin co yajpocynihuaäz'n pocyjäydijc. E ñich nigc pocy nmüdidyich ca'ydi ni pinjäy.

¹⁶ Miid jada ycixpi Dios ti xypa'ayooyich ti xymimecxtucyich, jigix co jäy ajcxy iixip nej Dios ti ytuñ miid ñich, huin'it ajcxy mijpidägyipy yi' y'ayuc etz ypaadipy jugy'ajtin huinixiibi ma Jesús.

¹⁷ Paady chojcpy co ngömayim Dios, je rey huidibi ane'mb huinixii, huidibi niminaa yca'ocy, etz nipin ca'ixy. Je Dios tügpajc huidibi Dios'ajtp huen ycomay'idipy cham etz tüg'öciy xii tiempo huidibi mimb cidacp.

¹⁸ Timoteo, ooy ñich miich ndzocy njihuüy. Jada ayuc ñich miich nyajnimaydaayb. Mihuindinähuiip Dios y'ayuc ca' mhuinma'ñydgoyipy. Mguydunipy jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcaxiyybi xy'ñhuijy xycapxhuijy co mdung mnimajch.

¹⁹ Mihuindinähuiip Dios y'ayuc ytiy'ajt, huin'it ca' jibic mnayjihuihuuyb, jadu'n nej ajcxy jadyii huidibi nejhuuyb je tiy'ajt, e ca' cuydungixy, e jadu'ñyi yhuinma'ñydgooxgy.

²⁰ Jadu'n nej Himeneo miid Alejandro ajcxy jaty, huidibi ñich ti nyajcidigiyigixy je mujcu', jigix ajcxy yhuinma'ñymedäpy, ca'ydi yajjotma'tcixy Dios.

2

Jadu'n nej jëb Dios nmibijctzoohuim

¹ Yi' njatyyajnamaayb co ooy ycopicyity capxtaaccixy mibijctzoogixy Dios etz yajnajxcixy Dioscojuyip müd tüg'óciy jäy ajcxy ycixpi.

² Copicy nmibijctzoohuim ma Dios: reydiyc, ane'mbidijc etz codungdijc, jigix jëbi jotcuyc ndzinaayim, ca' ma tzip. Co jadu'n nduunim, yi' anajty ngoduunim Dios y'ayuc, etz huin'it tiydudägy ndzinaayim.

³ Com yi' jadu'mbi huinma'n ooy yi' y'oyity, e Dios huidibi' iich ajt n'alma yajnidzoocp, oy yi' jäygidägy.

⁴ Dios chojpcy co tüg'óciy je jäy ajcxy huen y'alma nidzoocixy, huen ijxcixy nejhuüyigixy Dios y'ayuc ytiy'ajt.

⁵ Tüg je' je nHuindzin'ajtim Dios, etz tüg je' je huingapxpi huidibi' jëbi ytiy'aj ma Dios müd iich ajt ycixpi, etz huidibi' jëb Dios y'ayuc capxnajxy ma iich ajt: je huingapxpi, je' je' je jäy, je Cristo Jesús.

⁶ Cristo Jesús nayyojxi naydooci müd iich ajt nbocy ycixpi, ñaygyejci huen jäy yaj'ögyii, jigix jëb iich ajt nbidziimim ma je mujcu' anajty c'am xymüd'ajtim. Jadu'n nej Dios cham jäy yajnejhuüy co je tiempo yhuaad'ajtni,

⁷ paady Dios ti xyajnbicyich ngapxhuäcxiwich y'ayuc ytiy'ajt, etz Jesús xy'apóstol'adyiijich. Je tiy'ajt jada ngapxpi, ca' n'indägyich. Ti xyajnbicyich jada tung nej jëb huaad nyaj'ixpicycich, nej jëb huaad mibijccixy Dios, etz nyaj'ixpicycich Dios ytiy'ajt ma yi' jäy ajcxy huidibi' ca' yjudíoäyity.

⁸ Ndzojpcyich co yi' yëydijctijc huen mibijctzoogixy ojadajtciy Dios ma tüg'óciy naymujctac müd oyjot oyhuinma'n, ca' y'adzip y'ahuan'ity, ca' y'ametiz yjotmetzity.

⁹ Nañ jadu'n ndzocypich co yi' töxyjäydijc huen yhuut yxojx yajtungixy nej ypadyii, huidibi' quipxpaady ajcxy paatip. Huen yhuut yxojx pidaaccixy nej töxyjäydijc huidib tudägyip. Huen ycohua y cüdügy caaxigy nej ypadyii, ca' ymügügtijc huinnaxtugipy müd yhuut yxojx, ca' nayxóixigixy müd oori, müd perla, e müd tijaty ooy choohuity.

¹⁰ Ca' huaad töxyjäydijc ñaygömáygixy müd yhuut yxojx, huen janch yajcömaygixy müd y'oyjäy'ajtn, jadu'n nej je jäy ajcxy tungixy huidibi' ti ñaygyéjcgixy cixyot huinjijot ma Dios.

¹¹ Co jäy ajcxy yaj'ixpicy Dios y'ayuc ma je naymujctac, huen töxyjäydijc ajcxy amoyñi amidoo'ijtcixy müd yungnaxy yjot yhuinma'n.

¹² Yi' töxyjäydijc ca' p niducyich yaj'ixpigipy jäy ajcxy ma je naymujctac. E ni ca' ypadyii nicxy yëydijc ane'my. Huen ajcxy amofñi y'ity.

¹³ Dios jayijp yajcojy Adán, jac'axam Eva, paady ycopicy yi' yëydijctijc huen ane'my yi' töxyjäydijc.

¹⁴ Adán ca' yajtzu'ijxy. Eva yajtzu'ijx, je' ca' Dios capxymidoy.

¹⁵ Paady yi' töxyjäydijc ca' ypadyii nicxy nigohuajc'aty yi' mibijcpidijc. Dios jotcuyc ñayjihuiyüü müd co jëyi y'ung'ijxcixy, etz yajmij'ajtcixy Dios, etz tzojctaaygixy ymügügtijc, etz huen ajcxy cuydungixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz huen tudägy jäy'ajtcixy müd oyjot oyhuinma'n.

3

Nej jëbi ytungixy huidibi' ajcxy nigohuajc'ajtp

¹ Tiy'ajt jada nej jäy yminaangixy. Pen ji pin najtzogiy nigohuajc'ada'n yi' mibijcpidijc tüg yi' oybi anajty ytunamyb.

² Pin nigohuajc'ajtp yi' mibijcpidijc ooy ycopicyity je' jadu'n naydijüüb huidibi' ca' ti tundigoy, huidibi' tüg töxyjäy müd ca'p ycanaagity, huidibi' huijycujc jäy'ajtp, huidibi' müd oybi yhuinma'n etz tudägyi yhuinma'n, huidibi' oyjäy'ajtn tumb, huidibi' jajtp nej jäy ajcxy yaj'ixpigipy.

³ Pin nigohuajc'ajtp chojpcy tüg jäy huidibi' ca' y'amügity, huidibi' ca' yhuindzipity, huidibi' yajtumb mecxtujcin, huidibi' ca' chipcapxy y'ahua'ngapxy, huidibi' ca' ti adzocy.

⁴ Pin nigohuajc'ajtp chojpcy tüg jäy huidibi' tydudägy tzanaayb ma yjin ytiyc, huidibi' y'ung y'anäg yajtzinaayb nicy yxeemy.

⁵ Pen ca' jaty nej y'ung y'anäg migapx ane'mip ma yjin ytiyc, znej oc'ane'ma'n yi' mibijcpidijc?

⁶ Nañ ca'p yjëjity huidibi' namni mibicy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Ycadimjcyity nicxy ooy amij agix ñayjihuiyüü, e nicxy camadägy je ane'min, e yjadipy jadu'n nej Satanäs yajty co jibic tumb ñayyajhu'i müd Dios.

⁷ Chojpcy tüg jäy huidibi' nidüg'óciy je mayjäy oy iixip. Pen ca' yjadu'nity nicxy pin yxüyüü, e chi jada anajty je mujcu' ti ymimadägyii co jäy jibic ñigapxüyb.

Yi mutz tungmüd nañ chojpcy huidibi' oyjot oyhuinma'n müd

⁸Yi mutz tungmüid huidibi yajpat ma mibijcpidijc chojcpy jäy tudägypi, huidibi nicy xeemy jäy'ajtp, huidibi ca' jäy'aty aguejtmüñ aguejtxipy, huidibi ca' y'amügity, huidibi ca' y'adzocy ca' y'ameeñty.

⁹Huen naybidáacigixy cixyjot huinjot ma je tiy'ajt janchypi. Je tiy'ajt huidibi je mayjäy ca' huinjhuüy. Je tiy'ajt huidibi ñich ajt nmibijcim. Je' chojcpy pinjaty huidibi ca' ti jibicpi jot'adyii huinma'n'adyii.

¹⁰Pinjaty mutztung yajnicxamb, jayjip jot'ix huinma'n'ix pen tudägy yhuinma'n. Huin'it jëbi mdungmöy.

¹¹Yi mutz tungmüidpi ytöxyjc chojcpy co huen tudägy jäy'aty, huidibi ca' ñigapx ñi'ojy ymügüg, huidibi nicy xeemy jäy'ajtp, huidibi cuydundaayb tüg'óciy.

¹²Yi jäy huidibi mutztung yajnicxamb chojcpy tüg jäy huidibi picy chinaayb, huidibi ca'p müidity metz o tugüg töxyjäy, huidibi y'ung y'anäg yajtzinaayb nicy xeemy, huidibi tiydudägy tzinaayb ma yjin ytijc.

¹³Yi mutz tungmüidpi huidibi yajxon ytung cuydungixy, cömay yi' ajcxy idipy ma mibijcpidijc. Nañ ñigi ajcxy ixpijc'idich Cristo y'ayuc.

Dios mihuinma'n tuun müd ñich ajt ycixpi

¹⁴Jada nicy ñich müich nyajnicuejxyp. Njipp'ijxypich co tzojc nnicxa'ñich jim ma müich.

¹⁵Pen ca' y'oyiy nej tzojc nnicxibich ma müich, ti yam nyajnijayiy je janchypi. Müid jada nicy huaad jëbi nidüg nidüg mibijcpi yjäy'ajtigixy ma yi mibijcpidijc huidibi mijpidacp Dios juugypi, je Dios huidibi huizt'ijtaayb etz cohuandaayb je tiy'ajt janchypi.

¹⁶Janch tiy'ajt jada co mij yi' yi Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti xyajnejhuüyim, je huidibi jecy'ajty ca' pin nejhuüy. Je tiy'ajt huidibi xyajnejhuüyim co qexy y'ung ya naaxhuñ.

Dios y'ung hue' je' yaj'ixy müid ñinicx. Tudägy nayguëxici müid Dios yjhuñ'ñ ymic'ajt. Je Dios y'angeles ajcxy ti ixyii. Ti yajnicapxy yajnimiydägy Dios y'ung ma huidibi ca' yjudiojäyity nañ ti jäy yajmij'ajtcixy Dios y'ung ya naaxhuñybi. E ti ycöbigiyi tzajpjoty ma yi oybi it.

4

Mayjäy ixmadza'n yi Dios ytiy'ajt

¹Yi Espiritu Santo minaan co anajty je xii tiempo ycixa'ñ, mayjäy ixmadzaangixy yi Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mijpidaaccixy anajty jäy ajcxy y'ayuc huidibi yi huin'ñmbi etz ca'oybi ytiy'ajt müid.

²Jada jäy ajcxy müid anii anajty naybidáacigixy nej ytudägyity, e ca' anajty yjanchity. Ca' ajcxy nej ñayjihuiyii co ajcxy ytigüiy anüdaacpi. Ti jadu'n yhuinma'ñypidaaccixy janch mic.

³Yi' ajcxy ymina'ñ co ca' huaad jäy ypijccixy, etz ca' huaad caaygixy nijëjity caayin uucin. Yi caayin uucin Dios yi' ti conucxy jigix jëbi jäy ajcxy huidibi mibijccixy etz huinjhuüyigixy je tiy'ajt, jëbi yajnajxcixy Dioscojuyip ma Dios etz cöbigipy ajcxy agujc jotcujc je caayin uucin.

⁴Tüg'óciy huidibi Dios ti yaj'oyiy, oy yi'. Ca' huaad pin ymina'ñ co ca' y'oyity. Agujc jotcujc ngöbijcim, jëyi nyajnajxim Dioscojuyip ma yi'.

⁵Dios ymina'ñ co huen huidibi caayin huidibi uucin ooy y'oy yi'. Jëyi co nyajnajxim Dioscojuyip, e huin'it Dios conucxy je caayin uucin.

Ca' ajcxy mmijpidägip yi nigoobi'ayucity

⁶Pen müich ajcxy jada ayuc jada tiy'ajt myajnimaaayb yi migügtijc, oy anajty mduñ ma Cristo ytung. Co jadu'n myaj'ixpic Dios y'ayuc janch cixyjot huinjot, chi anajty myajyeegy yi mmibijcin. Ca' mjäydigoyipy yi oybi ayuc huidibi nyajnimaaayb, huidibi ayuc mbanicxyp mbayöyp.

⁷Ca' mmijpidägy yi nigoobi'ayucity huidibi ca' choobaady ma Dios. Panicxi' payöyi' Dios ytiy'ajt.

⁸Jac'oy co n'ixpijxim Dios y'ayuc, ca'ydi co ninicx ymic'ajt nbaatim. Co yajyujtäy jäy ñinicx, chi ñinicx ymic'ajt paady jëyi. Co n'ixpijxim nguyduunim Dios ytiy'ajt, chi tiy'ajt nbaatim nej ya naaxhuñ ndzinaayim, etz nañ jadu'n nbaatim jadüg jugy'ajtin ma Jesús co anajty n'o'cim.

⁹Jada tiy'ajt huidibi ti nyajnimäy, janch tudägy jada, jëbi ngöbijctaayim, e nidüg nidüg jëbi mibijccixy.

¹⁰Paady nduunim n'ayoohuim oy pin xyca'ixaanim. Njipp'ijxim co je Dios huidibi jugy'ijtp xyajnidzogaanim n'alma. Jëyi yajnidzögipy ajcxy y'alma huidibi mijpidaacip Dios y'ayuc.

¹¹Yajnimä' yi migügtijc huen cuydundaaygixy jada ayuc. Yaj'ixpic jada tiy'ajt.

¹²Huen jäy ajcxy m'ayuc xymijpidaaci, oy müich mutz anäcinity. Myegipy ijxpejt ma migügtijc nej jëb huaad ycapxcixy ymiydaaccixy, nej jëb huaad ytungixy, jadu'n nej jëb huaad oyjäy'ajtin tungixy, jadu'n nej jëb huaad mibijcin yajtungixy ma Dios, jadu'n nej jëb

huaad huádz yhuinma'n m'iid'ajtcixy. Co jadu'n mdunipy, huin'it ajcxy mijpidägiipy miich m'ayuc.

¹³ Mabaad ñch anajty nixcy ma miich, capx Dios ñecy ma yi naymujctac, capxhuácx etz yaj'ixpic yi tiy'ajt.

¹⁴ Yajtun yi huij'ajt cuj'ajt huidibi Dios xymoy je taabi je mibijcpidijc miltungm'iidpi xycin'ixajy, e xy'ayucmoy xymic'ajtmoy ajcxy miid je Espiritu Santo ymic'ajt.

¹⁵ Naybidägi yajcopijc tüg'óciy huidibi ti nyajnimäy, e niguéxigipy mayjäyduum co ti yajxon m'ixpicy je tiy'ajt.

¹⁶ Nayguend'adi miich ooy ci'm, nañ jadu'n naygüend'adi ma yi Dios ytiy'ajt, ca' m'ixmach Dios y'ayuc. Co miich jada mdunipy ci'm anajty nayyajnídžögyii, nañ jadu'n anajty myajnidžoozcixy huidibi anajty ajcxy amidoo'ijtp miich m'ayuc.

5

Nej jëbi huaad migügtijc m'ihuijipy mgapxhuijipy

¹ Ca'p huinjijp m'ojip mij'anäctijc. Oy'amy ñhuijicixy capxhuijicixy jadu'n nej jihuüy mdeedy'adyii. Nañ jadu'n yi yujcyeecytijc ñhuijicixy capxhuijicixy oy'amy jadu'n nej jihuüy mgi'mjuugy mgi'mmigüg.

² Yi mij'anäctijc ajcxy töxyjäybi nañ jadu'n oy'amy m'ihuijicixy capxhuijicixy, jadu'n nej jihuüy yi' ajcxy mdaj'adyii mdzítz'adyii. Yi töxy'anäctijc ajcxy mutz'anäcniip m'iid'ijtcixy miid tudägyi m'ot mhuinma'n.

³ Huen yi mibijcpidijc ajcxy yajmij'adipy etz pubedipy yi töxyjäydijc ajcxy co'ögypi, huidibi janch ni ypin ycaca'ty.

⁴ Pen jim töxyjäydijc co'ögypi huidibi miid y'ung etz y'oc'ung, huen ajcxy jaty nej ytaj ñambiid yajmij'adipy, huen oybi yajhuimbidiipy miid ytaj etz ñambiid. Com yi jadu'mbi huinma'n Dios yjäygidacpy.

⁵ Je töxyjäy co'ögypi ca'p pin tim müdity, yi' yjijp'ixyp co Dios ypubediyb etz Dios ymibijctzooyb y'ojadajty jabom jabom xiim tzuum.

⁶ Je co'ögy töxyjäy huidibi tzinaayb miid mayñax xondaacin, jadu'n Dios yajnaxyii jadu'n nej jihuüy y'ögity ytigoyity.

⁷ Yajnima' ajcxy huen cuydungixy Dios ytiy'ajt, jigix ca' jibic ajcxy yajnigapxy.

⁸ Pen ji pin huidibi yajmij'ajtp Dios, e ca' pubeda'n y'amigüg, pen ca' y'ung ytöxyijc yajxon icy may'aty, ca' yi' cuyduni Dios y'ayuc ytiy'ajt. Nigi anajty yjibicity nej ti y'idich ca'ydi jadu'n nej huidibi ca' ymibicy.

⁹⁻¹⁰ Yi töxyjäy co'ögypi ajcxy tüibi ytugi'px jimijity, jëbi mgojayiyi yxi ma yi lista huidibi yi mibijcpidijc ypubedamyb. Yi mibijcpidijc ypubedamyb pen tüg'ñäy anajty müddzinäy, pen oyot oyhuinma'n ymiid, pen ti y'ung yajxon yajyeegy, pen ti migügtijc mi'oyjäy'aty, pen ti may'ajt tuñ miid Dios yjäy, pen ti pa'ayooy huidibi ayooob huidibi jottigooyb, pen ti yajtüöy yajxon nej ytiy'ajtity.

¹¹ Yi co'ögy töxyjäy mutz'anäcniibi ca' mgojayiyipy yxi ma yi lista huidibi yi mibijcpidijc ypubedamyb. Pen capxytumb co tuna'n miid Cristo ycxipi tijaty tung ma naymujctac, ycajegyity co je oybi anajty yam y'octumy, chi nijot'ajtni ypigaan, chi ytung ixmajtznip.

¹² Co yi mibijcpidijc ajcxy ca' jäygidacaci yi' ytung, chi jibic ñayjihuiyii co ca' cuyduñ y'ayuc nej ti ycapxytuñ miid yi Cristo Jesús.

¹³ Jadügnax ca' ytung yajcopicy, jëyi yhuidijtni jayjin jaydijc, e ca' yi'yity, nañ jadu'n ymigüg nigapxni ni'ojiiñi, capxni miydaacni huidibi ca' y'oyity.

¹⁴ Ndzojpyich co yi töxyjäy co'ögy mutz'anäcniibi huen pijccixy, huen tzinaaygixy jugy'ajtcixy yajxon, huen ung'ijxcixy anäc'ijxcixy, huen yajxon cuend'ajtcixy yjin ytiyc, jigix ca' ajcxy ñhuambedyb ni'ojihuiyib huidibi ca' Dios y'ayuc ixaani midohuani.

¹⁵ Nijëjity töxyjäy ajcxy co'ögypi ti ixmajtcixni Dios y'ayuc ytiy'ajt, e ti ajcxy jijptigiyiyigixni yi mujcu' yhuinma'n.

¹⁶ Pen ji mibijcpidijc yëydijcpi o töxyjäybi müdity y'ajuugy y'amigüg co'ögypi, yi' je' paatip ixipy may'adipy je y'ajuugy y'amigüg co'ögypi, e ca' yaj'idipy ma yi mibijcpidijc nigixp. E jadu'n je' huaad je mibijcpidijc ajcxy pubejtcixy co'ögypi ca'p ti tim müdity.

¹⁷ Yi' ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc huidibi yajxon tumb capxpaady y'idipy. Nigi ajcxy capxpaady y'idipy huidibi Dios y'ayuc capxhuácxip etz yaj'ixpicy.

¹⁸ Jadu'n yjaybetyity ma Dios y'ayuc: "Ca' huaad huajyuub y'ajen nbidaacim ma yam ten moody trigo müy co yajpajc'ada'n yi trigo tim." Nañ jadu'n jadüg'it yjaybetyity: "Yi huidibi tumb paatip yi' ymuju'n." Jadu'n jada ayuc yhuimbizimy: Yi' huidibi yaj'ixpajc Dios y'ayuc paatip huen yajmujuy.

¹⁹⁻²⁰ Ca' mic'amy mdiydunipy pin tungmiidpi ma yi mibijcpidijc pen tügpajc huidibi xihuip. Ca' mdiydunipy pin tungmiidpi ixti cooni metz o tugüg testigo yquéxigipy pen

janch ti ytundigooy. Pen ytundigooy yi huidibi nigohuaj'ajtp, capxpizim mayjädumb jigix jacjadyii chigi'n pijccixipy.

²¹ Jada tiy'ajt miich nyajnimaaayb, Dios Cristo Jesús etz yi' y'ángeles ajcxy huidibi Dios ti huin'ixcixy ñidiy'ajt'ajtcixy co yjanchity jada ayuc. Co mbanicxip jada tiy'ajt, ca' huin'ixpety mdiydunip mdzaachytunip mibijcpidijc.

²² Ca' mic'amy mgin'axajipy co myajtungbiga'nip jäy huidibi ca' m'ixy'adyii. Ycajegyity ypocytunipy, e tú'ciy mbocycähuaangixy miich miid yi'. Miich nayguend'adii jigix ca' mbocycähuiipy.

²³ Miich Timoteo, pen pijcp mjot, tzo'y'adii hueen vino, com jac'oy yi' ca'dyi co m'ügipy huädz nii.

²⁴ Jadyii jäy huidibi jibic-huinma'n miid yajnejhuihuipy yi' ajcxy yjibic-huinma'n ma anajty ca'ni yajtiydingixy. Jacjadyii jäy ca' yajnejhuüy yjibic-huinma'n ixti cooni yajtiydingixy.

²⁵ Nañ jadu'n jadyii jäy yajnejhuihuip co oyjäy'ajtin anajty ti tungixy, jacjadyii jäy ca' mic'amy yajnejhuihuipy co oyjäy'ajtin ti tungixy. Yi' oyjäy'ajtin ca'p yi' yhu'i'mipy coyüch.

6

¹ Tüg'óciy tumbidijc huidibi ajcxy mibijcp huidibi ajcxy ijtp cojuyiy codoogiy, huen yaxjon yajmij'ajtcixy yhuindzin. Pen ca' jadu'n tungixy, chi je huingjäydijc jibic nigapxaani ni'ojihuaani yi' Dios etz yi' ytiy'ajt.

² Pen yi' tumbi miid yhuindzin huidibi yajmij'ajtp Dios, ca' y'oyity co nixigipy yajxigipy yhuindzin. Huen ajcxy nigä yaxjon yajmij'ajtcixy, com hue' je' Dios yjäy. Yi' huidibi nihuindzin'ajt ypadamyb je oybi' huidibi je' ytumbi ytung'ajtpy. Jada tiy'ajt yaj'ixpic etz capxhuäcx.

Jotcuje'ajtin nbaatim ma Dios ytiy'ajt

³⁻⁴ Pen ji pin huingbi tiy'ajt yaj'ixpicy huidibi ca' ñaybadyii miid je Huindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, e ni ycanaybadyii miid je tiy'ajt huidibi iich ajt nmijpidaacim, hue' jada nej tüg jäy huidibi amij agixip huidibi ca' ni ti nejhuüy. Chachnijot'aty tzip capx, e jadu'n yhuimbizimy jada tzip capxy co migüg ca' yaj'oy'ixy, chi ñaymidziptzoongixy nihuambejtcixy etz jibic nigapxcixy ymigügtijc.

⁵ Yi' jadu'mbi jäy huidibi ca' mijpidägy Dios ytiy'ajt cojpy ymacxpy tzip capxy huidibi ca' ycixy ytigoy. Yhuinma'ñydgoy ajcxy, ca' huinjihuuyigixy tiy'ajt. Hue' ajcxy yaj'ixpicy Dios y'ayuc miid co ycomeeñ'adaangixy. Puhuäctuat miich jadu'mbi jäy ajcxy.

⁶ Co Dios y'ayuc ytiy'ajt nguydunim, huin'it jotcuje ndzinaayim, etz nbaatim oy'ajt mijpi.

⁷ Ni ti iich ajt ya naaxhuñ ca' ti nmimiinim co nma'xung'ajtim, nañ ni ti ngaminicxim co n'o'cim.

⁸ Pen nmiid'ajtim caayin uucin huit tucxy, jëbi njotcuje'ajtim miid yi'yi.

⁹ Je' ajcxy huidibi ooy nijot'aty comeeñ'adii, hue' je' ajcxy jibic tumb ajcxy ycähua'n. Je' ajcxy chachtunamyb huidibi ca' oyhuinma'ñity, huidibi nayjotmayduunip. Ayo'n ajcxy ypadamyb, tigoyamb ajcxy y'alma.

¹⁰ Yi' meeñy'adzojin yi' je' yi' jibic-huinma'n cop'ajtp. Miid yi' meeñy'adzojin may yi' jäy huidibi jäydgoy Dios ytiy'ajt. Hue' je' ajcxy nayjotmayduunip.

Timoteo, tiydudägy mdzinähuiipy miich

¹¹ Timoteo, Dios yjäy, cöguëg yi' jäy huidibi miid yi' jadu'mbi jibic-huinma'n. Tiydudägy mdzinähuiipy, cuyduni Dios y'ayuc ycötujcin, mijpidäg Dios y'ayuc ytiy'ajt, tun oyjäy'ajtin, mihuindina' yi' tung, miid'at mjot mhuinma'n yung naxy.

¹² Mic mjot mhuinma'n pidäg ma Dios ytiy'ajt, ca' mjotmetzcüy. Tun jadu'n nej jäy huidibi nayboyicquixigixy naymic'ixigixy. Nijot'at cixyjt huinjot yi' jugy'ajtin huidibi m'alma ypadamyb ma Dios. Dios xyajñibicy jigix mgapxhuäcxip jada tiy'ajt. Ti miich mgapxypizimy nej mmibicy mayjäyjoty.

¹³ Dios je' huidibi yajjugy'ajtaayb tüg'óciy, yi' nidiy'ajt'aty co ooy ycopicyity jada ayuc jadu'n nej cham nyajnimaaayb. Nañ jadu'n je Cristo Jesús je' huidibi tiy'ajt capxypizim ma Poncio Pilato ñidiy'ajt'ajt co oy ycopicyity jada ayuc jadu'n nej cham nyajnimaaayb.

¹⁴ Copicy cuydun jada ayuc ane'min. Huädz mguydundähuiipy, huädz myaj'ixpigipy je tiy'ajt jigix ca' pin jibic ni'ojihuiipy Dios ytiy'ajt. Jadu'n mdunipy ixti cooni iich ajt nHuindzin Cristo Jesús ñayguëxigiyb ya naaxhuñ jadüg'oc.

¹⁵ Dios yajñigüëxigamyb Cristo Jesús mina anajty je tiempo yhuaad'aty. Dios je' je' mij'ane'mbi, je mijpi rey, etz je mijpi huindzin. Yi' je' je' Huindzin Dios huidibi ane'mdaayb.

¹⁶ Yi' je' tügajc je jugy'ajt cop ymiid. Yi' ijtp ma je tiicxin je jajin huidibi ca' pin huaad ninej mihuingoñ. Janch ni tüg jäy ti ca' ixy, e ni ca' ixa'n. Yi' je' cömay'idipy etz yi' ane'mdaayb tüg'óciy. Amén. Jadu'n jada.

¹⁷ Yi comeeñydijc huidibi jadachambi tiempo tzinaayb jugy'ajt, nima' miich yi' ajcxy co ca' huaad amij agix ñayjihuiyigixy, ni ca' ñigi adzojccixy anaxy yi meen huidibi jadu'ñiyi tigoydaayb. Huen ajcxy mijpidägy yi Dios huidibi xymooyim tüg'óciy mijmay mijcajee jigix njotcuyc'ajtim.

¹⁸ Huen yi comeeñydijc oybi tungixy, jigix ajcxy cōmay ypidzimipy co oyyäy'ajtin tungixy. Huen ajcxy pa'ayoogixy ymügütiyc huidibi ca' ti müdity müd oyjot oyhuinma'ñ.

¹⁹ Co ajcxy jadu'n tungixpy, chi padaangixy je oybi huidibi mümb gidaacp. Ypadamyb ajcxy je jugy'ajtin huinixibi.

Timoteo, mijpidäg jada tiy'ajt

²⁰ Timoteo, mijpidäg jada ixpijcin huidibi ti myajñibic'aty. Ca' mmijpidägipy yi nigoobi y'ayucity, yi huidibi ca' Dios huindzigiy. Ca' mmijpidägipy yi jäy huidibi ajcxy naybidaacip jadu'n nej jihuiy ooy ycohuinma'ñity, e ca' yjanchity, huidibi midzip'ajtp Dios ytiy'ajt.

²¹ Jadu'n nej nije' ajcxy panixcixy jada ca'pi ytiy'ajtiy, e jadu'ñi ñitigoy.

Huen Dios je oy'ajtin tuñ müd miich. Amén. Jadu'n jada.

2 TIMOTEO

Yi Mimetzpi Necy Huidibi San Pablo Yajniguejx Timoteo

¹ Ich Pablo, Dios ti xyajñibicyich huen Cristo Jesús xy'apóstol'adyiijich. Yi' ti xyquexyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxibich. Dios ti yajhuinhuaniiygixy yi jäy co pin mijpidägipy Cristo Jesús yajjugypigipy co anajty ti y'ögy.

² Ooy ich müch ndzocy njihuïy nej ngi'm'ung'adyii. Dios Teedy etz ich ajt nHuindzin Cristo Jesús huen tuñ oy'ajt may'ajt müd müch, huen xypa'ayooy, huen xyajjotcugiy.

Pablo jotcujc co Timoteo ti mijpidägy Dios y'ayuc

³ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co müch ti mmijpidäg yi' y'ayuc. Nmibijctzooybich Dios müd müch ycixpi jabom jabom xim tzuum. Janch cixyot huinijot nyajmij'atyich Dios, paady ooy oy nayjihuiyijich. Nañ jadu'n n'ap ndeedy jecy'ajty janch cixyot janch huinijot yajmij'ajty Dios.

⁴ Ooy müch nixy njaco'ixihuañ jigix njotcugihuibich. Ooy njajäymejtzcoodyiijich nej müch mjiiy myaax müd ich ycixpi je taabi jim ndzooñich.

⁵ Njäymejtzpich jadu'n nej müch mmijpidägy yi' Dios janch cixyot huinijot co xymid'ityich. Nañ njäymejtzpich co jayjip mnambiid Loida etz yi' mdaj Eunice mijpidacy Dios janch cixyot huinijot. Minambich co chambaad müch mmijpidägy Dios janch cixyot huinijot.

⁶ Jada nyajjäymejtzcoopy: Nijot'at yi' mic'ajtin huidibi Dios ti xymöy, je taab anajty Dios ytung mnimadzaani co ngi'nixajy, jigix Dios ytung jacyajxon mduunipy.

⁷ Dios ca' xyajhuindzig'y'aty, hue' xyajjotmic'ajtp. Müd Dios ymic'ajt jëb mnaychócgixy mnayjihuiyigixy, jëb oyjot oyhuinmañ myajtuungixy.

⁸ Paady ca' mmidzöyduñiyb ich ajt nHuindzin Cristo Jesús ytiy'ajt. E nañ ca' xymidzöyduñiybich co ti nbujxtijc iñäyich müd ich ajt nHuindzin Cristo Jesús ytiy'ajt ycixpi. Mecxtuc yi' ayo'n yi' tzaachypi huidibi myajnajxpy co mgapxhuäcxy yi' Cristo Jesús ytiy'ajt. Dios xyajjotmicpigipy.

⁹ Canan paady ti xyajñidzoocim n'alma co ajt ndzach'oyjäyity. Com Dios jadu'n ti yajnihuinmayiy tunañ oy'ajtin müd ich ajt ycixpi co quejxy Cristo Jesús ya naaxhuiñ. Dios jayjip ti huinmay co quexañ je Cristo Jesús ca'ni anajty pin ya naaxhuiñ.

¹⁰ Dios ti cham jada oy'ajtin yajnigüexigy co yaj'ixy ya naaxhuiñ ich ajt nnihuambi nyajñidzoocpi, je Cristo Jesús, huidibi ti yajcödigoy yi' o'cin. E ti yajnejhuïy yi' jäy müd yi' ytiy'ajt nej jëb huaad ndzinaayim huinixii ma yi' Dios y'it oybi.

¹¹ Dios ti xyajñibicyich co y'ayuc ngapxhuäcxich, etz xy'apóstol'adyiijich jigix nyaj'ixpigipyich yi' huidibi ajcxy ca' yjudföyity.

¹² Paady ycixpi tzaachypi nbaadyich. Per ca' ndzo'yduñich, com ich nejhuuiyb pin mmijpidacyich, nejhuuibich co yi' ymüid cötujcin etz mic'ajt jëb xycuend'adipyich, ixti huin'it xii mnaa Cristo Jesús tiydunañ yi' naaxhuiñjäy.

¹³ Mijpidäg je tiy'ajt tiydudägyi huidibi ti nyaj'ixpicy, jada je' tiy'ajt iixpejt nej jëb mbanicxy mbayöy. Yajmij'at Cristo Jesús, ca' m'ixmajtzi yi' ytiy'ajt, mduunipy oyjäy'ajtin jadu'n nej yi' tzöcy.

¹⁴ MiHuindina' yi' oybi ayuc tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpicy. Huen je Espiritu Santo huidibi müch müd jotjoty huinmañyoty xypubedipy xypudigihuipy.

¹⁵ Ti jada' mnejhuïy co tüg'öcy yi' mibijcpidijc jim Asia naaxjot ti ixmach je tiy'ajt jadu'n nej ti nyaj'ixpicyich. Yi' Figelo etz Hermógenes etz jacjadyii jadu'n ajcxy ti y'adihtzcixy.

¹⁶ Yi' Huindzin Jesús yi' pa'ayoohuipy yi' Onesífero yjuogy ymigüg, com ooy ich mij xypa'ayooyich etz xypubejtyich, ca' xymidzo'yduñiiijich co nmach'iñäyich.

¹⁷ Co Onesífero oyja'ty ya Roma, chi mictägy xy'ixtaayich cooni xypatyich.

¹⁸ Huen yi' Huindzin Dios ypa'ayoohuigy Onesífero co anajty Cristo Jesús tiydunañ naaxhuiñjäy. Huädz müch mnejhuïy nej yi' Onesífero xypubejtyich jim Efeso.

2

Huen Cristo Jesús may'ajt tunipy müd müch Timoteo

¹ Müch Timoteo, jadu'n njihuïy nej ngi'm'ung ngi'm'anäg. Huen Cristo Jesús may'ajt tunipy ma müch, huen xyajjotmicpigipy.

² Müch ti mmidoy may'ayuc tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpicy. Jada ayuc mayjä midoy e jëb ajcxy nidiy'ajt'ajtcixy. Jada tiy'ajt müch mgapxnaxipy mgapxhuäcxy ma jacjadyii yëydijctjch huidibi oyhuinmañ ymüid, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n capxnaxipy ma jacjadyii jäy.

³ Miich mĩmadāg yĩ ayo'n yĩ tzaachypĩ huidibĩ mĩnainajxyp myajnajxyp, jadu'n nej tũg Cristo Jesũs ysoldado huidibĩ oy tumb.

⁴ Yĩ soldado huidibĩ soldad'ajtp ca' huaad huingbi tung nicxy tuĩ, jigix je' yjotcujc'adĩpy pin anajty ti ypidāgyii soldado, nañ jadu'n miich adũgijjĩp Dios ytung mdunĩpy.

⁵ Pin jāy nayboyc'quipxip ca' yĩ' premio pada'ñ, oy ti yjamadāgy, pen ca' cuyduñ yĩ tiy'ajt. Nañ tzocy co miich mguydunĩpy yĩ tiy'ajt.

⁶ Je jāy huidibĩ tumb ma ycam ytu' je' jayjĩp huidib huen yajpidĩgy yĩ ujtztĩm huidibĩ ti y'ity. Nañ jadu'n miich co Dios ytung mduunĩp mbaadĩp yĩ oy'ajtin.

⁷ Yajxon mhuinmayĩpy huidibĩ nyajnimaayb, yĩ Huindzin Cristo Jesũs xyajnejhuidĩdāhuipy tũg'ócĩy je' ytiy'ajt.

⁸ Jāymetz jadu'n nej Jesucristo, yĩ David y'ap y'oc, y'o'cy, chi Dios yajjugypĩjcy jadũgtocy. Jada je' je' ayuc tiy'ajt oybĩ huidibĩ nñajtzcapxĩyibich.

⁹ Mĩid yĩ' ycixpi n'ayooyich etz tzaachypĩ nyajnajxyich. Nbuxtijc iñāyich jadu'n nej jihuĩy nĩbicjāyich. Oy njapujxtijc iñāyich ca' ñejity, Dios y'ayuc ca' yĩ' mach y'ity, yajcapx-huācx'adiĩtzp nĩgi.

¹⁰ Paady iħch tũg'ócĩy jada tzaachypĩ ngõbĩctāy nmeçtuxtjctāy, jigix jēbĩ je jāy ajcxy huidibĩ Dios ti yhuin'iħxigixy chināhuipy ajcxy huinixii ma yĩ' y'it oybĩ, Cristo Jesũs yajndzõgĩib yĩ' ajcxy y'alma.

¹¹ Tiy'ajt jada ayuc:

Pen ti iħch ajt n'o'cim mĩid Cristo ycixpi, yĩ' mĩid ndzĩnaayĩm tzajpjoty.

¹² Pen nyajnajxĩm tzaachypĩ ayo'n mĩid Jesũs ycixpi, nañ quipxy mĩid yĩ' n'ane'maanĩm. Pen ca' ya Jesũs y'ayuc ngõbĩjĩm, nañ ca' jũib tzajpjoty xycõbigaanĩm.

¹³ Oy iħch ajt nyajmĩj'ajtm Cristo Jesũs o ngayajmĩj'ajtm, Dios ycuỹdundaayb yĩ' y'ayuc. Com ca' huaad yci'm ayuc yajjĩgy.

Naybidāgii cixyot huinijot ma Dios ytiy'ajt

¹⁴ Yajjāymejtcood yĩ mĩbĩjcpĩdĩc jada tiy'ajt huidibĩ ti nyajnimāy. Nima' je jāy ajcxy co je Huindzin Dios ca' oy'ixy tzip capxy ayuc huidibĩ ca' choobaady. Mĩid yĩ tzip capxy ca' ni ti oybĩ nbaatĩm, jēyĩ yajhuinma'ñyĩdigoy huidibĩ amĩdo'o'ijtp.

¹⁵ Naybidāgii cixyot huinijot ma Dios y'ayuc ytiy'ajt, nej jēb huaad cõmay mbĩdzĩmy ma Dios, jadu'n nej Dios ytumbĩ huidibĩ ca' ni ti midzõyduñyii, huidibĩ Dios y'ayuc ytiy'ajt yajxon yajhuinjihuidĩdaayb ymĩgũgtĩjcy.

¹⁶ Ca' mgõbĩgĩpy yĩ ayuc huidibĩ ca' ytiy'ajtiy, yĩ nĩgoob ayuc huidibĩ yajtũyõyp mayjāy ajcxy, yĩ tiy'ajt huidibĩ ca' Dios ytiy'ajtiy.

¹⁷ Yĩ' huidibĩ ajcxy y'ayuc ca' ytiy'ajtiy yajhuinma'ñyĩdĩgooyb ymĩgũgtĩjcy. Yĩ' ajcxy mĩid jĩbic ayuc yajhuinma'ñyĩdigoy yĩ mayjāy ajcxy, jadu'n nej pũtzpa'm huidibĩ nĩnĩcx jĩcxp oñyĩdāgy. Jadu'n nej ti yjaty mĩid Hemeneo etz Fileto co ajcxy yhuinma'ñyĩdĩgooy.

¹⁸ Yĩ' ajcxy anajty Dios y'ayuc cuyduunĩ, chi oyhuinma'ñyĩdĩgooyñĩ. Chi ajcxy ymĩnāngixnĩ co je tũbĩ y'õccixnĩ, ti ajcxy je' yjugypĩcy, e jadu'n ajcxy yajhuinma'ñyĩdigoy nĩjējity jāy.

¹⁹ Huidibĩ Dios ti coyj ti macxy, nĩmĩnaxii ycacixy ycatĩgooy, com yĩ' ytiy'ajt ijtp yĩ' huinixii. Tiy'ajt jada co yĩ Huindzin Dios y'ĩjxcaypy pinjaty yjāy'ajtpy. Tũg'ócĩy pin mĩjpidacp yĩ nHuindzin Jesucristo y'ayuc, huen jĩjphuāctũdy yĩ jĩbic-huinma'ñ yĩ jĩbic-tung.

²⁰ Ma tũg mĩj comeñyĩdjĩc jĩm oorĩ taasi, oorĩ texy, etz oorĩ cuchara, etz tijaty oyjatyty. Nañ ymĩid jĩm naax taasi, naax texy, quipy cuchara etz jactijaty ca'p y'oyjatyty. Yajtuñ yĩ oorĩ taasi etz oorĩ texy ma tũgi caayĩn uucĩn oybĩ. Yajtuñ yĩ naax taasi etz naax texy oyñĩmĩnaa.

²¹ Jadu'n yĩ' pin jāy jĩbic-huinma'ñ ixmajtzp etz tuñ oyhuinma'ñ, jadu'n yĩ' nej oorĩ taasi oorĩ texy. Cõmay'idĩp yĩ' ma yĩ' Dios. Huādz yĩ' yjot yhuinma'ñ, jēbĩ nHuindzin'ajtm Dios yajtunĩpy ma tũg'ócĩy oybĩ tung.

²² Ixmatz mĩich yĩ yjcyec'anāg ajcxy yjĩbic-huinma'ñ. Tudāgy mdzĩnāhuipy. Yajmĩj'ajtcix Dios cixyot huinijot. Mdunĩpy oyjāy'ajtin. Ixmatz yĩ tzip. M'ojadadĩpy yĩ Huindzin Dios mĩid oyjot oyhuinma'ñ.

²³ Ixmatz yĩ nĩgoobĩ'ayucity yĩ locĩ huinma'ñ, ca' yĩ' y'oyity. Mnejhuĩyib co yĩ nĩgoobĩ'ayucity tzipcojpcapxycojpcapxy yĩ'.

²⁴ Yĩ Huindzin Dios ca' yĩ' tzocy co yĩ' ytumbĩdjĩc nicxy tzip capxy yajtzondāgy. Hue' janchtiy tzocy huen jāy'ajtcixy yung naxy mĩid tũg'ócĩy jāy etz pe'cy y'idĩpy mĩid yaj'ixpĩjĩcĩn. Nañ chojpcy co mĩmçctxtũgĩpy ymĩgũgtĩjcy ajcxy.

²⁵ Mĩich mĩid yung naxy mjot mhuinma'ñ capxhuij je jāy huidibĩ midzip'ajtp je tiy'ajt. Ycadĩmjcyty co Dios ytiy'ajt nĩjothuĩmbĩjĩcixĩpy, e nejhuĩyĩgixyĩpy je tiy'ajt oybĩ.

²⁶ Co anajty ajcxy ti ymejtcixy yhuinma'ñ, chi ajcxy ycõgũgĩyib je mujcu' huidibĩ ajcxy ycapxymĩdooyb ma anajty ymĩd'ajtcixy cĩjoty etz ycapxymĩdoogĩxpy yĩ Dios.

3

Jäy jotmay müid y'idaangixy

¹ Miich mnejhuüyb ma je xii tiempo anajty ycixaani jadaanip ayo'n, je jäy ajcxy jotmay müid y'idaangixy.

² Ji adipy jäy huidibi adzojcp, huidibi amij agix nayjihuiyip, jäy huidibi ameeñ, jäy huidibi ci'm naygömayiib, huidibi oyñinej capxtigooyb ma Dios, jäy huidibi ca' capxymidohua'ñ ytaj yteedy, jäy huidibi ni ti ca' jäygidäga'ñ, jäy huidibi ca' yajmay'aty Dios.

³ Co anajty tiempo ycixaani, ji adipy jäy huidibi ca' ymügüg ixa'ñ tzoga'ñ, jäy huidibi ca' pa'ayo'n müidity, jäy huidibi ymügüg nihuambejtp, jäy huidibi oy ahua'nity, jäy huidibi midzip'ajtp yi oybi.

⁴ Ji adipy jäy huidibi ymügüg agojiix midundigooyb, jäy huidibi ytunamyb ti ytunamyb, ca' ajcxy tuñ cuendi capxhuijin, jäy huidibi amij agix nayjihuiyip, huidibi tzachnijot'ajtcixy mayñaxy xondaacin, e ca' cuyduna'ñ Dios ytiy'ajt.

⁵ Ji adipy jäy huidibi naybidääcigixp jadu'n nej jihuiy ajcxy mijpidaaccixp Dios ytiy'ajt e ca' yjanchity. Chi ma ajcxy chinaayin ma ajcxy yjugy'ajtin ñiguëxícip co ca' tiy'ajt yajtuñ. Cöguëg yi jadu'mbi jäy.

⁶ Ma yi jadu'mbi jäy ajcxy jim chooñity huidibi coyöyüib conaxiib ma je töxyjäy huidibi ca' ytuädägit, huidibi oy ypocyjäyity, huidibi jibic-huinma'ñ nijot'ajtp.

⁷ Yi jadu'mbi töxyjäy ajcxy panícxp payöyp canaagnax huinma'ñ, e niminaa ajcxy cahuinjihuihuipy yi Dios ytiy'ajt.

⁸ Jadu'n nej Janes etz Jambres midziptzoof je Moisés, yi jadu'mbi yëydijc ajcxy nañ jadu'n midziptzoonip yi tiy'ajt. Jibicjot jibic-huinma'ñ ajcxy ymiid. Ñaybidägiib ajcxy jadu'n nej jihuiy cuydungixy yi tiy'ajt, e ca' cuydungixy.

⁹ Ca' ajcxy mämädägiy nej huin'ünipy Dios yjäy. Niguëxigipy yi' ajcxy yjibic-huinma'ñ jadu'n nej Janes etz Jambres yjajty.

Tüg'öciy Dios ñecy Dios ci'm ti huinma'ñymöy je huidibi jaay

¹⁰ Miich ti mhuinjihuiydäy nej iich ti nyaj'ixpicy Dios y'ayuc nej njäy'atyich, nej nhuinma'ñ nduuñich, nej Dios nmijpidägyich cixyjot huinjot, nej iich jäy nmimecxtucyich, nej oyjäy'ajtin nduuñich, nej ti nmihuindinäyich Dios ytung.

¹¹ Miich m'ixxyp mnejhuüyb nej ti nyaj'ixhuidityich nej ti nyajpahuidityich, miich mnejhuüyb je ayo'n je tzaachypi huidibi ti nminaxyich ti nyajnaxyich jim Antioquia, jim Iconio, etz jim Listra. Jadu'ñyibaad yi ayo'n tüibi nbaadyich Dios ti xyñihua'ñ ti xycohua'ñich.

¹² Huen pin huidibi yajxon cuydumb Dios ycapxy y'ayuc jadu'n nej Cristo Jesús ti xyyaj'ixpicyich, nañ tim jadu'n ajcxy yaj'ixhuididipy yajpahuididipy.

¹³ Yi jibic jäydijc huidibi naybidääcigixp jadu'n nej jihuiy cuydungixy yi tiy'ajt, e ca' yjanchity, nigi jibic y'ididzaangixy. Huin'ünaangixy ymügügtijc ajcxy, e ñayhuin'ünánigixy ci'm.

¹⁴ Miich Timoteo, ixmatz yi jadu'mbi jäy ajcxy etz panícxp yi tüibi m'ixpicy, yi tüibi myajñibic'aty. Mnejhuüyb co iich ti nyaj'ixpicyich je tiy'ajt.

¹⁵ Com miich pi'cni müzn ti mjaty ti mnejhuüy yi Dios ñecy. Jada necy ti xyajnejhuüy nej huaad mijpidägy yi Cristo Jesús, e nigi jadu'n jëb huaad yi m'alma nüzoozin paady.

¹⁶ Tüg'öciy Dios ñecy Dios ci'm ti huinma'ñymöy je huidibi jaay. Paady jëbi nyajtuunim co jäy nyajni'ixiiyim nyaj'ixpicim. Jëb nyajtuunim co njijpcogapxiyim huidibi ca' ytiy'ajity, etz co n'ihuujim ngapxhuijim. Jëb nyajtuunim co nyaj'ixpicim nej jëb huaad tiy'ajt nbanicxim.

¹⁷ jigix yi jäy ajcxy huidibi mijpidacp Dios ytiy'ajt, jëb ni'ix' y'idipy, tunipy tüg'öciy oybi huinma'ñ oybi tung.

4

¹ Ooy ycopicyity mido'mbic jada ayuc jadu'n nej cham iich miich nijajiy. Dios etz iich ajt nHuindzin Cristo Jesús tiy'ajt yejc co copicy jada ayuc. Cristo Jesús ytiydunamyb yi jäy ajcxy juugyp etz yi jäy ajcxy tüibi y'o'ccixy, e chi yajjugypigipy jadüg'oc ajcxy. Yi' yajtiydunamb ajcxy co anajty ymiñ ya naaxhuiñ pidäga'ñ y'ane'min.

² Nyajñibijcyp mgapxhuäcxip Dios y'ayuc ytiy'ajt hueñyitimyminaaity, oy pin midohua'ñ o camidohua'ñ. Copicy co mijjpcogapxihuipy huidibi ca' ytiy'ajity, capxhuij pin yinjaty huenjaty camadacp, iihuij capxhuij yi jäy ajcxy müid Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mimecxtuc etz yaj'ixpic yi jäy ajcxy.

³ Minip je xii je tiempo ma jäy ajcxy ca' cöbiga'ni oybi tiy'ajt. Nijëjity müid yci'mdzojcin müid yci'm-huinma'ñ ixtähuij ajcxy yhuindzin huidibi yaj'ixpiigib nej ajcxy jäygidägy, oy ca' ytiy'ajity.

⁴ Chi ajcxy anajty jiphuäctútcixni camidoohuáangixni je Dios y'ayuc ytiy'ajt. Miipidaacni anajty ajcxy niigi yi niigoobi'ayucity.

⁵ Miich huijy ycuyc m'idipy. Mecxtujcta' nej jäy ajcxy xy'ixhuidity xypahuidity. Yajni ma' jäy ajcxy Dios ytiy'ajt, jëb ajcxy miipidägiy etz jothuimbidiy ajcxy Dios. Yaj'ixpic Dios y'ayuc ytiy'ajt nej ypadyii.

⁶ Jadu'n miich cham njacnimäy, je' co ti yhuaad'ajtni je tiempo minaa ndzanaanich ya naaxhuin' xyaj'ögaamich jäy, ti nayxoxyiijich naydogyiijich müid Cristo Jesús ycipxi.

⁷ Ti ñch ooy mic nmihuindinäy Dios y'ayuccapxhuäcxii ma anajty ypadyii. Ti nyajcixy nyajmayich je tung huidibi anajty xypatpich. Ooy ti nyajmij'atyich Cristo Jesús, ni ca' ti n'ixmajchich yi' y'ayuc ytiy'ajt.

⁸ Cham njijp'ijxypich co Cristo Jesús je tiydumbi tudägyi xycómayipyich jiiyby tzajpjoty, müid co tiydudägy ti ndzinäyich ti njugy'atyich.

Pablo pijctzoy may'ajt ma Timoteo co tzojc yminiyy ma yi'

⁹ Tun may'ajt tzojc yminiyy ma ñch.

¹⁰ Yi Demas ti ñch yam xycógueecni co yjactzojcpy yi mayñax xondaacin ya naaxhuin'. Hue' ti ñicxy jim Tesalónica. Crescente nañ hue' ti ñicxni Galacia. Yi Tito ti ñicxy Dalmacia.

¹¹ Jëyi naydügpajc Lucas yam müid ñch. Co mminiyy, müidminiyy Marcos, com ooy ti xychachpubetyich ma Dios ytung.

¹² Yi Tíquico ti nguexyich jim Efeso.

¹³ Je jocxhuit huidibi nyajhuimäyich jim Troas ma Carpo ytijc miminiyy. Nañ jadu'n mimindähuipy je necy. Je' ooy ytimycopicyity yi pergamino necy.

¹⁴ Alejandro je ca'tzpi ti yi' ooy mij xymidundigooyich. Yi nhuindzin'ajtim Dios paatip nej yajmidzogyii.

¹⁵ Naygüend'adii ca' miich yi' mmijyöybedipy, com ooy mic ti jippcogapxy Dios y'ayuc huidibi ñch ajcxy nyaj'ixpijcpy.

¹⁶ Co yi' oga'n xyxiyich ma je mij tungmüidpi, naydüg ayuc nmihuindinaayich. Nipin xycapubejtyich, niigi ajcxy xycógueectaayich. Huen Dios ocmeecxy nej ajcxy ti y'idiitzcixy.

¹⁷ Ca' y'ocnejity Dios ti xypubetyich ti xypudigiyich. Dios ti xyajjotmicpicyich, jigix ngapxhuäcxtähuibich ytiy'ajt ma tüg'óciy jäy. Jëb tüg'óciy jäy huidibi ca' yjudiojyity huen mido'mbijctaaygixy Dios ytiy'ajt. Dios ti xyñihua'ñich ti xycohua'ñich ma yi' o'cin.

¹⁸ Yi Huindzin Dios yi' xyñihua'ñi xycohua'ñibich ma tüg'óciy jäy huidibi ajcxy jibic-huinma'ñ müid. Yi'xycuend'adipich, ca' ni ti xyjadipyich, cooni anajty njädyich jiiyby tzajpjoty ma y'ane'my. ¡Huen Dios cómay idipy janch huinixii huinitiempo!

Pablo ymigügtijc capxpooxni yajni guexy

¹⁹ Yajnax ñch ngapxpooxni ma yi' Prisca etz ma Aquila etz ma Onesífero yjuugy ymigüg.

²⁰ Erasto ti je' yhu'my jim Corinto. Je Trófilo com pijcip anajty, ñch je' n'ixmajch jim Mileto.

²¹ Tzojc mjatyminiyy ma ca'ni ti chpy miini. Yquejxyp ajcxy capxpooxni ma miich, je Eubulo, je Pudente, je Lino, je Claudia etz jacjadyii migügtijc.

²² Huen je Huindzin Cristo Jesús xypubedipy xypudigihuiipy. Huen Dios tuñ may'ajt müid miich ajcxy. Amén. Jadu'n ngapxciyich.

TITO Yi Neczy Huidibi San Pablo Yajniguejx Tito

¹ Ich Pablo, Dios jada müd nduunich, Jesucristo xy'apóstol'ajtpich. Yi' ti xyquexyich ma yi jäy ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixyii, jigix ajcxy mibigipy yi' ytiy'ajt. Nañ nyajnimáhuibich nej jëb ajcxy cuyduuni Dios ytiy'ajt.

² Jadu'n nduunich jigix co anajty y'o'ccixy, chi jadüg'oc yjygyjijccixipy e tzináaygixipy huinixii. Dios yajhuinhuaniiy je jäy ajcxy je jugy'ajtin huinixiibi, ca'ni anajty naaxhuiniybi chondägy. Jada tiy'ajt jëb nmijpidaacim com Dios ca' yi' y'anidägy.

³ Jada jugy'ajtin huidibi ijtp huinixii, Dios ti yajnejhuüy je jäy ajcxy cham co je tiempo ti yhuaad'ajtni, müd yi' y'ayuc huidibi ngapxhuäcxibich. Je Dios huidibi xyajnidzoocim ich ajt n'alma ti xyajni'bicyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxpyich.

⁴ Miich Tito, cham nijayiy jadu'n nej jihuüy nijayiyich ngi'm'ung. Com tú'ciy nmij'ixxim nmijpidaacim Dios. Huen Dios ich ajt nDeedy tzajpjtoty etz Cristo Jesús ich ajt nihuambi yajtzoocpi tuñ may'ajt oy'ajt müd miich, huen xypa'ayooy etz xyajjotcujc'adipy.

Myajni'bigipy yëydijc huidibi jëb nigohuajc'aty ymigügtijc

⁵ Paady ich miich jim Creta ñaaxjot nyajhu'my, jigix mjacyajni'xihuipy je migügtijc jadu'n nej ich ca' ti nyajni'ixiydäyich ajcxy. Tügpi cajp nidüg nidüg myajni'bigipy yëydijctijc huidibi nigop'adiib nigohuajc'adiib yi mibijcpidijc, jadu'n nej ti nyajnimäy.

⁶ Yi' myajni'bigipy yi huidibi ca' ti tundigoy; huidibi tüg töxyjäy müd, ca'p ycanaagity; huidibi y'ung ajcxy ca' nijot'aty mayñaax tzináayin; huidibi y'ung ajcxy ycapxymidooyb.

⁷ Copicy huidibi nigohuajc'adamb yi mibijcpidijc huen jäy'aty tydudägy, ca' huaad ti tundigoy; huen yajxon cuend'adipy huidibi Dios yje'ajtpy; jäy huidibi ca' y'cöjuuüity; huidibi ca' yhuindzipyty; huidibi ca' y'amügity; huidibi ca' chip'ixtäy; huidibi ca' y'adzoc.

⁸ Yi' jëbi myajni'bigipy huidibi oyjäy'ajtin tuñ müd hueñyitimypinity; huidibi ooy y'amügügyty; huidibi huujycujc; huidibi tydudägy yhuinma'ñ; huidibi huindzigüib Dios; huidibi ci'm yajxon naygüend'ajtp.

⁹ Huen cixyjot huinjot naybidäacigixy ma je ayuc tiy'ajt huidibi ti ixpijccixy, jigix jëbi ajcxy jot'amijmöhuiipy jacjadyii jäy ajcxy müd tiy'ajt janchypi, e capxjotcidägipy ajcxy je pin ajcxy ca' ixa'ñ Dios y'ayuc.

¹⁰ Com ji may judiojäy huidibi ca' ycapxymidoogixy, huidibi nigoobi tijaty ayuc tzach-nimiydacp; huidibi ajcxy huin'iiimb ymigügtijc, jadu'n nej yi' ajcxy huidibi minamb co copicy tüg'ócay mibijcpi huen yajtiy'ajtiy ymang ajcxy, jadu'n nej judiojäy tungixy.

¹¹ Copicy co mgapx'adugipy yi' ajcxy huidibi ymigügtijc yajco'iniiyb tüg jin tüg tijc; huidibi ajcxy yaj'ixpijcp mujuy; huidibi ca' tiy'ajt yaj'ixpijccixy.

¹² Nidüg yi' ajcxy cohuinma'ñybi nigapxy ymigügtijc ymina'ñ co yi' Creta jäy ooy ajcxy y'anijity, ooy ajcxy huinducity, ooy ajcxy ñuuxity, ooy ajcxy ycaaxity.

¹³ Tiy'ajt jadu'n nej jada cohuinma'ñyjäy ymina'ñ. Yaj'oj ajcxy mictägy, huen huinjihuüygyxy yajxon Dios y'ayuc.

¹⁴ Ca'p ajcxy mijpidaacipy yi judiojäy ycostumbre etz ni ca' ajcxy mijpidaacipy yi y'ane'min huidibi jäy ci'm ti nihuinma'ñ'aty, huidibi ajcxy ti jippyöyduutni Dios y'ayuc ytiy'ajt.

¹⁵ Pin jäy huädz yjot yhuinma'ñ müd, oy ti jacuyduñ costumbre, o oy ca' ti cuyduñ, Dios yjäygidacpy yi' co oyjot oyhuinma'ñ müdity. Pin jäy ca' huädz yjot yhuinma'ñ müdity, oy ti jacuyduñ costumbre, Dios ca' jäygidägy yi' com jibic ajcxy yjot yhuinma'ñ müdity, ca' ajcxy nej ñayjihuiiyigixy.

¹⁶ Yi' jadu'mbi jäy hue' ñaybidäacigixy jadu'n nej jihuüy nej ooy Dios ytiy'ajt ajcxy mijpidaaci, chi ma huidibi ajcxy ytumyb ji yajnigüexicixy co ca' ajcxy cuydungixy Dios ytiy'ajt. Dios ca' yi' oy iix ajcxy yhuinma'ñ, ca' ajcxy capxymidoogixy Dios, ca' ajcxy Dios ytung mihuaadity.

2

Nejjëb huaad chinaagyxy yjygy'ajtcixy

¹ Miich huädz myaj'ixpijipy yi migügtijc nej jëb huaad cuydungixy Dios ytiy'ajt.

² Miich m'ñhuijip mgapxhuijip yi mijjäydijc huen ca' ajcxy y'amügüjäy'adipy; huen huujycujc jäy'ajtcixy; huen müd'ajtcixy oyjot oyhuinma'ñ; huen mijpidaacixy Dios ytiy'ajt cixyjot huinjot; huen oyjäy'ajtin tungixy müd huentimypinjäyity; huen ajcxy mecxtujcin yajtungixy ma yi chinaayin.

³ Nañtityjadu'n miñjädijc ajcxy töxyjäybi huen ajcxy jadu'n jäy'ajtcixy nej huidibi ajcxy Dios yajmij'ajtp; ca'p ajcxy ymügütjic nigapxip ni'ojñhuip, ni ca' ajcxy nihuambedipy; nañ ni ca' ajcxy y'amügüjäy'adipy; huen ymügütjic ihuiejcixy capxhuiejcixy miid ayuc oybi tudägypi.

⁴⁻⁵ Yi miñjädijc ajcxy töxyjäybi huen ihuiejcixy capxhuiejcixy yi mutz'anäg töxyjäydic ajcxy nej jëb huaad chinaaygixy yjugy'ajtcixy; nej jëb huaad ytjic ñäy yajmij'ajtcixy; nej jëb huaad tzojccixy jihuiygixy y'ung y'anäg; nej jëb huaad oyjot oyhuinma'ñ yajtungixy. Ihuij capxhuij yi töxyjäy mutz'anäcpi co huen tiydudägy chinaaygixy, ca' ti jibic-huinma'ñ ajcxy miidzimipy. Huen ihuij capxhuij ajcxy nej jëb huaad yjiin ytjic cuend'ajtcixy yajxon; nej jëbi y'amügü'ajtcixy, nej jëb huaad capxymidoogixy ñäy. Pen jibic-huinma'ñ anajty ajcxy ytumyb, chi anajty Dios ytij'ajt yajnigapxy yajni'ojjy.

⁶ Miich Tito, nañ jadu'n jaty ihuij jaty capxhuij yujcyepidijc etz anäctjic nej jëb huaad oyjot oyhuinma'ñ yajtungixy, ca' huaad ytundigoogixy ycapxtigoogixy.

⁷ Tito, tiydudägy mdzinähuip, oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy. Jim yi migügütjic ijxpejt pigipy ma miich, nej jëb huaad ytungixy. Huädz ajcxy myaj'ixpigipy yi tiy'ajt, huiejcujc m'idipy.

⁸ Tito, m'ihuijip mgapxhuijip yi migügütjic miid oy'ayuc oyhuinma'ñ, jigix co pinjäy jippcogapxihuaanip miich m'ayuc, chi tzo'ydu'n jihuihua'ñ, e jadu'n ca' jadipy nej jibic xyñigäpxcixipy xyñi'ojjyigixipy.

⁹⁻¹⁰ Je tumbidijc huidibi ijtp cojuyiy codoogyi, huen yhuindzin imidoogixy capxymidoogixy nej ypadyyi. Huen tungixy nej huaad yhuindzin jäygidägy, ca' adzo'nmay yjäy'adipy. Ca' meedzip tijaty yhuindzin yjé'ajtpy, huen yajmij'adipy yajxon yhuindzin, huen yajxon ytung tundaay. Pen jadu'n ajcxy yhuindzin midungixy yajxon, huin'it cömay y'idipy yi Dios ytij'ajt, je Dios huidibi xyajñdzoocim ajt n'alma.

¹¹ Cham n'ijxim nnejhuuiyim nej Dios may'ajt ti tuñ miid tüg'óciy jäy ajcxy ycixpi, co ti yaj'oyiy nej jëb huaad hueñpinity pinjaty mijpidaacip yi' y'ayuc, ypadamyb ajcxy y'alma ñdzoocin co anajty y'o'ccixy.

¹² Dios cham ti xyajnejhuuiyim pen tzögamb ich ajt n'alma, chojcpy co n'ixmajtzim je jibic-huinma'ñ huidibi Dios ca' jäygidägy. Ca' huaad ooy nijot'ajtim yi mayñaxpi tzinaayin ma jadachambi xii tiempo yjacyo. Copicy ndzinaayim huiejcujc etz tudägy, e nguydunim Dios y'ayuc ytij'ajt.

¹³ Njijp'ijxim mina Jesucristo, je huidibi xy'ane'mdaayim, ymiina'ñ ya naaxhuiñ jadüg'oc miid ich ajt ycixpi. Njotcugüyim ich ajt co n'ijxim ymiin müd y'oy'ajtin ymic'ajtin, yi Dios huidibi yajñdzögamb ich ajt n'alma.

¹⁴ Yi Cristo Jesús ti ñayoxyii ti ñaydoogyii co y'o'cy ma yi cruudz miid ich ajt ycixpi. Yi' ti xyjuyb'izimim ma anajty yi mujcu' c'am xymiid'ajtim, co anajty ti nbocytuunim. Yi' ti xyajpocyñhuätztaayim nidüg'óciy, jigix Dios xyjäy'ajtimip miid huädz jot huänz huinma'ñ, jëb nduunim oyjäy'ajtin cixyot huinjot.

¹⁵ Tito, jada tiy'ajt migügütjic myajnimaydähuipy. M'ihuijip mgapxhuijip ajcxy yajxon. Dios ti xymöy cötujcin co m'ojipy pinjaty xycacapxmidoob, jëb ajcxy yi m'ane'min xyajmij'ajtip.

3

Huen mijnicxpejtixy yi gobierno ytungmiidpi

¹ M'ihuijip mgapxhuijip yi migügütjic huen capxymidoogixy yi gobierno ytungmiidpi etz cajpjäy ytungmiidpi. Huen capxymidoogixy jadu'n nej y'ane'myii ajcxy. Huen tungixy huidibi tiydudägyip huidibi ajcxy yaj'ane'mip.

² M'ihuijip mgapxhuijip yi migügütjic ajcxy ca'p ajcxy ni pin nigapx ni'ojñhuip, nañ ni ca' tzicapxy ajcxy ixtähuip, huen ñaybidaacigixy amigüg, huen mimecxtujtaaygixy yi ymügütjic ajcxy, huen nicy xyeemy jäy'ajtcixy miid yi mayjäy ajcxy.

³ Jecy'ajty ma ca'ni anajty nmijpidaacim Cristo Jesús, hue' anajty nyajpaatim miid jibic-huinma'ñ. Ca' anajty n'imidoohuim ngapxmidoohuim. Je mujcu' anajty ti xyhuin'inim, paady anajty nmidigooyim ndüdigooym. Ndzachnijot'ajtim mayñaxpi tzinaayin, ni ngajtim anajty nej n'ixmajtzim yi jadu'mbi huinma'ñ. Jibic-huinma'ñ nduunim. Jadu'n njäy'ajtim nijot anajty n'idäztim, nga'oy'ijxim anajty nmigügütjic. Paady jäy anajty xymiidziptzoonim, chi naymijotma'tcootim miñ xyipy.

⁴ Jadu'n anajty nduunim ixti cooni Cristo Jesús ñaygüexigüiyb ya naaxhuiñ, etz nnejhuuiyim jadu'n nej Dios ich ajt nihuambi yajtzoocpi may'ajt oy'ajt ti tuñ miid tüg'óciy jäy ajcxy ycixpi.

⁵ Yi' xyajñdzoocim ajt n'alma canan co ich ajt ndzach'oyjäyity. Hue' je' jadu'n ti tuñ miid co pa'ayo'n ti yajtuñ miid ich ajt ycixpi. Ninigoob ti tuñ may'ajt oy'ajt miid ich ajt ycixpi.

Chi yaj'oyñiñi ajt ntot nhuinma'ñ huinjemy mñid je Espíritu Santo huidibi xyajtigñiyim ntot nhuinma'ñ, e jadu'n ajt njugy'ajtin ndzinaayin chondaacni huinjemy.

⁶ Dios ti yecy yi Espíritu Santo janch mijcajee ma ñich ajt ntot nhuinma'ñ. Jadu'n Jesucristo xytuunim, je huidi ñich ajt nihuaanim yajzocim.

⁷ Yi' ti xyaj'ahuimbijtim tudägy mñid je may'ajtin oy'ajtin huidibi ti tuñ co yi' ti y'ögy mñid ñich ajt ycixpi. Jëyi cham y'oy'ahuijxnity mina anajty nbadaanim je jugy'ajtin huidibi Dios mñid huidibi ca' ycixipy ni minaa xñi.

⁸ Jada ayuc jada tiy'ajt ndzojcpyich co miich mñigapxedipy. Ooy ycopicyity co yi' ajcxy huidibi mijpidacp Dios huen oyjäy'ajtin tungixyp. Ooy y'oyity co oyjäy'ajtin tungixyp ajcxy. Yjäygidägy yi jäy ajcxy mñid je oyjäy'ajtin huidibi anajty ajcxy ytumyb etz ypaadipy ajcxy oy'ajt.

⁹ Ixmatz yi jäy ajcxy huidibi nigapxy nimiydägy yi nigooobi'ayucity, yi huidibi ca' choobaady. Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi nigapxp nimiydacp huidibi ñi'ap'ajtpy ñideedy'ajtpy. Ca' mjiptigiyñiuiipy yi tzip capxy ma yi judiojäy ycötujcin huidibi ajcxy ypanicxyp. Yi jadu'mbi tzip capxy ninigoob yi', ca' yi' ni ma choobaady, ca' jugy'ajt mñidity.

¹⁰ Yi jadu'mbi jäy huidibi tzip capxy ixtaayb, mñid tüg'oc mejt'oc myaj'ojipy pen ca' ycapxcóbicy, tim ix'oj, huen ñicxy.

¹¹ Mnejhuñiyb co yi jadu'mbi jäy ajcxy ti ixmajtcixy je tiy'ajt, tundigooyb yi' ajcxy, ci'm jadu'n nayyajpocycähuiiygixy.

Pablo nimay Tito co mñid naybadaanip

¹² Nyajniguxepich nidüg, aver huidibi ñich anajty n'ocquejxyp yi Artemas o yi Tíquico. Co yi' jim yjädiipy, chi miich xyjatyñiminyich mic'amy jim Nicópolis com jim nyajnaxa'ñich yi tich poj tiempo.

¹³ Co yi Zenas, yi huingapxpi, etz Apolo ajcxy jim yjädiipy, quejxnajxcix miich yi', e mooygixy ytu'amgixpi ca'ydi ti yajmayajtcixy tü'am.

¹⁴ Huen yi mñigügtijc'ajt ixpijccixy nej jäy y'oyjäy'aty, huen pubejtcixy pin tijaty yajmay-jajtp. Pen ca' jadu'n tungixy, Dios ca' yi' jäygidaacip yi' ajcxy yhuinma'ñ.

Pablo ycapxycixy mñid Tito

¹⁵ Yi mñigügtijc'ajcxy huidibi ya yquejxyp ajcxy capxpocxin ma miich. Nquejxpich ngapxpocxin ma tüg'ócixy yi mñigügtijc'ajt huidijaty jim yajmij'ajtp Cristo Jesús. Huen Dios mij may'ajt tunip mñid miich ajcxy ycixpi. Amén. Jadu'ñiyi ngapxcixyich.

FILEMÓN

Yi Nocy Huidibi San Pablo Yajniuejx Filemón

¹ Ich Pablo etz Timoteo, ich ajt nmigüg, nijayiybich miich Filemón huidibi ooy ndzocyich, huidibi quipxyi müid nduunim. Nmach'inäyich müid co nyajmij'atyich Cristo Jesús.

² Nañ jadu'n nijayiybich yi Apía, ich ajt nmigüg töxyjyabi, etz yi Arquipo, huidibi capxhuäcx Dios y'ayuc tú'ciy müid ich ajcxy, etz tüg'óciy yi migügtjic huidibi naymújigixp ma miich mdijc Dios ojadajtcixy.

³ Huen Dios Teedy etz yi Huindzin Jesucristo tuñ may'ajt oy'ajt ma miich ajcxy etz xyajjotcugüygixipy.

Pablo capxpaady Filemón co mijpidägy Dios

⁴ Nyajnajpxyich Dioscojuyip ma Dios müid miich ajcxy ycixpi. Njatyimjäymejtzpich miich ajcxy jabom jabom co Dios nmibijctzooyich.

⁵ Ti ich ayuc nmido y jadu'n nej miich mdzocy mjihuüy yi Huindzin Jesús etz tüg'óciy pinjaty yajmij'ajtp Jesús.

⁶ Nañ jadu'n nmibijctzooybich Dios müid miich ajcxy ycixpi, huen oyjäy'ajtin mdunipy müid je migügtjic, jadu'n nej Dios ti xyajnejhuüy yi tiy'ajt jigix ajcxy tiy'ajt paadipy ma miich nej jëb ajcxy cuyduñ Cristo y'ayuc.

⁷ Hermano, ti ich ooy njotcugüyich müid yi m'oyjäy'ajtin huidibi miich mdumyb co ti mbubety yi Dios yjäy.

Pablo pijctzoy tüg may'ajt ma Filemón müd Onésimo ycixpi

⁸⁻⁹ Njapijctzoohuamybich tüg may'ajt ma miich. Oy njamüdidyich cötujcin huidibi Jesús xymooyich jëb nja'ane'my co miich mgöbigipy Onésimo oy'amy. Per ca' jadu'n n'ane'mañ müid co ooy ndzocy ooy njihuüyich miich. Paady cham may'ajt nbijctzooyich ma miich co mgöbigipy yi Onésimo oy'amy. Ich Pablo, ti nmijjäyiyñich. Cham jäy ti xypidägyich pujxtigoty müid co ngapxhuäcxich Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

¹⁰ Cham may'ajt nbijctzooyich ma miich co mba'ayoohuipy yi Onésimo. Jadu'n njihuüyich nej n'ung'adyijich müid co yi' ti mijpidägy Jesús ya ma ich nbujxtjic'inäyich co ti nyajnimäyich Dios y'ayuc.

¹¹ Tiibi xii tiempo ñaxy co yi Onésimo ca' yi' ti xy'imido y ti xycapxymido y. Jadachambi janchtiy capxymidoohuam jadu'n ma miich etz jadu'n ma ich.

¹² Cham nyajniuegy Onésimo. Ooy njajihuüyich co yam nguexyich.

¹³ Ooy ich yam njayaj'ida'ñich ma ich jigix ixypy yam xymüdtuñich. Ytimyñipaapty ixypy jadu'n nej miich xymüdtuñich ma yam nbujxtjic'inäyich müid co ngapxhuäcxych je jemybi oysi ayuc nej Jesucristo yjaty ayooy.

¹⁴ Per ca' ich n'a'ixiyich nicxy nyajhu'i'myich, pen ca' miich jadu'n mña'ñ. Ca'p ndzocyich adzip ahuañ tijaty miich mdunipy. Jëy' ndzocyich co miich oy'amy xypubedipyich.

¹⁵ Ca' yjecyity paady ycixpi ti xycöguëgy jëbi mijpidägy Jesús. Hueeni xii tiempo ti y'ity ya, e cham co yhuimbidity ma miich, müid y'idipy jim huinixii.

¹⁶ Ca' jadu'n m'ocmüid'ajtnip cham jadu'n nej jac'oyñipin cojuyiy codoogy tumbi. Hue' je' mmi'adip jadu'n nej Jesús yjäy huidibi ooy mdzocy mjihuüy. Pues ooy ich yi' ndzocy njihuüyich. Jac nigi cham miich mdzogipy mjihuühuipy müid co yi' cham y'oyjäyity, etz co cham mijpidägy yi Huindzin Jesús.

¹⁷ Pen janch miich xymigüg'adyijich cöbic yi Onésimo jadu'n nej ich miich ixypy xycöbiyich.

¹⁸ Pen ti yi' yinjaty huenjaty xymidundigoy o xyminucx'adyii ich miich nmigüedipy.

¹⁹ Ich Pablo, ich miich njaaybich nfirmajyich müdich ngi'mgi' ngi'mletra. Hermano, nmigüedipyich nej Onésimo xyminucx'adyii. Oy ich yam ca' n'ibaady ngapxpaady co miich xyminucx'adyijich müid co Dios ytiy'ajt ti mbaady ma ich.

²⁰ Xypubedipich müid Onésimo. Yi nHuindzin'ajtim Jesús yjäygidägyipen pen jadu'n mduñ. Mdunipy may'ajt müid Onésimo müid Jesús ycixpi, e jadu'n ich jëb huaad njotcujc'atyich.

²¹ Nnejhuüybich co ooy m'imido y mgapxymido y, e jadu'n nej yam njacnijayiy, jac'anaxy mduna'ñ.

²² Nañ jadu'n yam nimäy. Tun may'ajt ni'ixi tüg jättac. Njijp'ixypich co nbujxtjicpidzimipyich tzojc müid co miich ajcxy Dios mibijctzoogixy müid ich ycixpi, e jadu'n jëbi nicxibich ma miich.

Pablo ycapxycijxy müd Filemón

²³ Nañ n̄bidacpyich necyjoty yam. Xycapxpoocxp Epafraſ ñch n̄m̄ibujxtijc jāy m̄ñd Cristo Jesús ycīxpi.

²⁴ Nañ xycapxpoocx Marcos, Aristarco, Demas etz Lucas. ñch yi' ajcxy xypubejtp ya.

²⁵ Huen yi n̄Huindzin'ajt̄m̄ Jesucristo may'ajt oy'ajt tun̄py ma miich ajcxy, jēb miich ajcxy oy m'ity. Amén. Jadu'n ngapxc̄íxyich.

HEBREOS

Yi Necy Huidi Pinjaty Yajniguejx Je Hebreo jäy

¹ Jecy'ajty Dios ayuc yecy ma ajt nmij'ap nmijteedy canaag'oc etz canaagnax müid je yprofetas ajcxy, je' ajcxy huidibi najtzcaxxiy Dios y'ayuc.

² E jadachambi ma xii tiempo yhuingooni co je naaxhuiñybi ycixani, Dios ayuc yecy ma iich ajt müid je' y'ung. Dios müid y'ung yaj'oyiiy je naaxhuiñybi etz tüg'óciy tijaty huidibi yajpatp. E Dios ti y'ung yajmigo'ixmadziydäy tüg'óciy.

³ Dios y'ung ymüid Dios y'oy'ajtin, yi' je' Dios ytiicxin'ajtpy yjajin'ajtpy. Yi' je' codinaayb etz yajnigüëxiy nej je' je Dios. Dios y'ung huijtz'ijtaayb tüg'óciy müid je' y'ayuc etz ane'min mic'ajt müidpi. Co Dios y'ung ti xyajhuaatzim ajt nbocy, chi cöbijcy je mij'ane'min jiiiby tzajpjoty, jadu'n nej jihuüy y'ixtacy a'oy'amy ma je mijpi Dios ymijc jiiiby tzajpjoty.

Dios y'ung jacmij yi' ca'ydí ángeles ajcxy

⁴ Je Dios y'ung jac mij je' ymic'ajt y'ane'min müidity, ca'ydí je ángeles ajcxy. Com yi' je' Dios y'ung, paady ycixpi mic'ajt müidity jaydebi ane'my huidibi Dios yje'ajtpy, e ca'ydí yi' ángeles ajcxy yi' jadu'mbi mic'ajt müid.

⁵ Com Dios ca' yi' ni tüg'ángel nimay:

Iich miich n'ung'ajtpy. Iich miich ti nyajpi'c'aty jadachambi xii.

Nañ jadu'n ca' Dios ni tüg'ángel nimay:

Miich xyteedy'adiibich, iich miich n'ung'adiiyb.

⁶ Co Dios y'ungoob oy quexy ma naaxhuiñyjäy chinäy, chi yi' ane'min pidacy:

Huen je ángeles ajcxy nidüg'óciy huindziñhuipy pa'tjihuñhuipy je' y'ung.

⁷ E müid je ángeles ycixpi, Dios ymina'n:

Yi' ángeles jadu'n yi' ajcxy nej poj. Yi' ajcxy huidibi tzajpjoty tzinaayb, jadu'n yi'ajcxy nej huizuc, nej jiiinye'n.

⁸ Jadu'n Dios yminañ müid y'ung ycixpi:

Miich, Dios'ajtp, miich m'ane'min huinixii huinitiempo yi' y'idipy. Müid mdudägy'ajtin miich m'ane'mipy.

⁹ Ti mdzocy je tiy'ajt tiybi, e ca' ti m'ixa'n je jibicpi. Paady ycixpi Dios, miich mDios, ti xyhuin'ixy, e ti yejctäy niigi ma miich je jotcujc'ajtin je xondaacin, ca'ydí ma yi' mmi'ane'mbidijc.

¹⁰ Dios nañ jadu'n ymina'n:

Miich, Huindzin Dios, oga'n'aty mbidac nej naaxhuiñybi chondacy, e müid miich mmic'ajt myaj'oyiiy je tzajp.

¹¹ Cijxtähuiy yi' naaxhuiñybi etz yi' tzajp, per miich hui'mip huinixii huinitiempo. Jadu'n yi' naaxhuiñybi etz yi' tzajp y'amijydhuiipy nej huit.

¹² Jadu'n miich yi' naaxhuiñybi etz yi' tzajp m'anëgipy nej tüg' huit yaj'anëgyin. Jadu'n miich yi' naaxhuiñybi etz yi' tzajp myajtigadzipy nej jäy ajcxy yajtigach yhuít. Chi miich je'ni m'idipy, je mxii mjimijt ni mina ycacixipy ycatigoyipy.

¹³ Ni camina Dios canimay ni tüg' je ángeles ajcxy:

Iña' ma iich nmijc a'oy'amy, ixti mabaad iich miich je mmidzip nmimadactäyich, jadu'n yi'ajcxy nipaadipy nej yi' miich mdecypocxpejt'adyii.

¹⁴ Tüg'óciy je ángeles ajcxy ac espíritu yi' ajcxy, e ytungixy ma Dios, yquexyöyigixy jigix pubedipy je jäy ajcxy huidibi ajcxy y'alma padam ñidzoocin.

2

Ca' n'ijxnajx nmidonajxim nigoo yi' pocyhuinmeecxin

¹ Müid jadyaabi tiy'ajt ycixpi, oy co yajxon n'ocjäyguüiyim Dios ytiy'ajt huidibi ti nmidoohuim, jigix ca' njijpyöyduutim je Dios ytiy'ajt huidibi jadu'n nipatp nej tü'aa oybi.

² Pen je ayuc tiy'ajt huidibi ángeles ajcxy yejc jecy'ajty, hui'm je' co yjanchity. E pinjaty pocytumb, e ca' cuyduuni Dios ytiy'ajt, Dios chaachytunipy je' nej padyii müid ypocy ycixpi.

³ ¿Nej tijy iich ajt co Dios ycastigo nga'ocpaatim, pen je' je' yam ca' nmijpidaacim je Dios ytiy'ajt jadu'n nej jëbi xyajnidzoocim ajt n'alma? Yi' Huindzin Jesús jayjip'aty c'i'm nigapxy Dios ytiy'ajt jadu'n nej jëbi Dios xyajnidzoocim ajt n'alma. E jac'axam je discípulos ajcxy nañ jadu'n najtzcaxxiy Jesús y'ayuc, e nigapxpejty ajcxy co yjanchity je Jesús y'ayuc, e chi capxnajxy ajcxy jada tiy'ajt ma iich ajt.

⁴ Jadu'n anajty capxhuäcxixy Jesús y'ayuc ma iich ajt, chi Dios yajnigüëxip Jesús y'ayuc co yjanchity co tuñ ijxpejt, mijhuinma'n etz milagro. E co Dios xymooyim je yjihu'iñ ymic'ajt, chi nije' nije' nbaatim mic'ajt ma Dios. E jadu'n Dios tuñ nej yi' tzocy.

Jesucristo jadu'n je' anajty nej ajcxy yjuugy ymigüg

⁵ Dios ca' yi ángeles ajcxy ti cötujcin möy co y'ane'mitya ya naaxhuiñ, jadu'n nej xii tiempo min cidägy, je xii je tiempo huidibi ïch ajt nniimiydaacim.

⁶ Hue' janchtiy ji tüg'it yjaybetyity ma Dios ñecy, ma ymina'ñ:

Miich Dios, ¿ti yi' je naaxhuiñjyá, co miich yi' ajcxy mjäymedziyb? ¿Ti yi' je naaxhuiñjyá, co miich je' ajcxy mjetmay'adyiy?

⁷ Janch con xii tiempo miich ti mmöy yi naaxhuiñjyá ajcxy e nañ ti mmöy jacminacy ymic'ajt y'ane'm'ajt ca'ydi yi ángeles ajcxy. Per jac'axam miich mmöhua'ñ naaxhuiñjyá ajcxy nigi ymic'ajt y'ane'm'ajt, ca'ydi je ángeles ajcxy. Tüg'óciy huidijaty miich ti myaj'oyiy anajty ti mbidactähuiip yi' ma yi' naaxhuiñjyá ajcxy ane'min.

⁸ E co anajty ti mbidactäy anajty ma yi' ajcxy y'ane'min, jadu'n nipaady nej jihuiy tüg'óciy tijaty huidibi ti myaj'oyiy, y'idipy ma yi' ajcxy ytecpa't.

E jadu'n yi', co Dios moyday ane'min je Cristo. Dios ni ti yi' ca'ixmach nicxy yca'ity ma yi' y'ane'min. Oy ixypy ca'ni cham n'ijxim co tüg'óciy tijaty ya naaxhuiñ etz tzajpjoty ca'ni amugi' ycapxycöbigyii.

⁹ Dios ti xyaj'ijxim co Jesús miid mij'ajt ane'm'ajt. Je ángeles ajcxy nigi mic'ajt oy'ajt anajty miidity, ca'ydi Jesús co yi' chinay ya naaxhuiñ. Jadu'n Dios tuñ jaydëbi Jesús y'ögy miid jäy ajcxy ypocy ycixpi. Jadachambi Dios ti möy Jesús mij oy'ajtin, etz mij ooy ti cömay miid je tzaachy'o'cin huidibi ypaat.

¹⁰ Tüg'óciy huidijaty ya yajpatp, ji'ajtp yi' miid Dios ycixpi etz Dios ymic'ajt yaj'ijtaayb tüg'óciy huidibi ji'ajtp. Dios tudägy ytuuñ co yajca'pxi Jesucristo y'oy'ajtin miid je tzaachypi huidibi ti minaxy ti yajnaxy. Miid co Jesucristo tzaachypi ti minaxy ti yajnaxy, paady ycixp jäy ajcxy padaangixy Cristo y'oy'ajtin.

¹¹ Miid co Jesucristo, je huidibi jäy ajcxy yajpocyñhuaatzp, jüby mic'ajt ti paady ma Dios Teedy, paady ycixp yi' ajcxy huidibi patcixp pocyñhuaatzin nañ jim mic'ajt patcixy ma Dios Teedy. E miid co Jesucristo etz yi' yjyá mic'ajt patcixy ma Dios Teedy, paady ycixp Dios y'ung je Jesucristo ca' ti tzo'ydu'n jihuiy co yi' ymina'ñ co je mibijcpidajc jadu'n nipaady nej yi' yjygytjic ymigügtjic.

¹² Paady je Cristo ymina'ñ ma yjaybetyity:

Miich Dios, ïch miich ngapxadipyich ma nmigügtjicich. N'ihuiipyich iy miid miich ycixpi ma je jäy ajcxy ti nayyöymüjicixy.

¹³ Nañ jadu'n Cristo ymina'ñ ma yjaybetyity:

Nmijpidägibyich Dios.

E jadüg'oc yminaanip:

Cha ïch, miid je ung anäg ajcxy tiibi Dios xymöyich.

¹⁴ Ma jäy ajcxy ytügüëx'ajtcixy, tügpi yxixy, tügpi ni'py je' ajcxy. Nañ jadu'n Jesús ymiid je' anajty yxixy ni'py jadu'n nej jäy ajcxy ymiidity jigix jëbi y'ögy, e jadu'n je' yajhuindigoydähuiipy je huidibi anajty jamic'ajtmid co jäy yaj'ögüyb, je' je' je mujcu'.

¹⁵ E jadu'n je Cristo yajnihuädzictuty tüg'óciy pinjaty anajty cojuuy' codoogiy y'ijtp ma je mujcu', miid co tzigüygixy yi' o'cin.

¹⁶ Janch co Jesús ymiin ya naaxhuiñ, ca' nminaanim co pubeda'ñ je ángeles ajcxy, je' janchtiy ypubedamyb Abraham y'ap y'oc.

¹⁷ E miid jada ycixpi, Jesucristo jadu'n anajty miidity ñinicx etz yjygy'ajtin tú'ciy miid je jugytjic ymigügtjic ninicx etz jugy'ajtin, jigix jëbi yi' naydügpajc codinäy naaxhuiñjyá ajcxy ma Dios yhuinduu miid tudägy'ajt etz pa'ayoohuin. Etz nañ jadu'n jigix jëbi huindzigiy Dios miid yci'm ñinicx miid jäy ajcxy ypocy ycixpi, e jadu'n yajpocyhuaatztähuiip yi mayjäy ajcxy.

¹⁸ Com Jesucristo ci'm tzaachypi minajx yajnax, etz nañ jadu'n je mujcu' Jesucristo jot'ixxy huinma'ñ'ixy, paady ycixp Jesucristo jëbi pubety pinjaty jadu'n tzaachypi minajxp yajnaxp, etz ma yjot'ixyii yhuinma'ñ'ixyii je mujcu'.

3

Jesús jacnigi mijity yi' ca'ydi Moisés

¹ Miid co Jesucristo jadu'n ti tuñ, paady ycixp miich ajcxy migügtjic huidibi cixy jot huinjot mijpidacp Jesucristo, je huidibi ajcxy Dios ti xyhuin'ijxcixy co xyje'adaanigixy. Pidaaccix mhuinma'ñ yajxon ma je Cristo Jesús, je huidibi nejhuiyim co Dios ti quexy ya naaxhuiñ, je huidibi tügpajc mijtungmiid ma Dios, huidibi tügpajc xycodinaayim ma Dios.

² Jesús tudägy yi' ti y'ity ma Dios yhuinduu, je Dios huidibi ti yajniügüyii je mijtung, tim jadu'n nej Moisés y'ijty tudägy ma je ytung miid tüg'óciy jäy huidibi anajty ti cöbijccixy Dios ycötujcin ma Moisés.

³ Jesús ymihuaad nigi huindzig'iñ etz cömayin, ca'ydi Moisés. Tim jadu'n nej pin tüg tijccojpi je' je' ijtp cömay, ca' nminaanim je tijc ijtp cömay.

4 Tüg tüg tijc jim je' pin cojp. Per Dios yi' ti yajcojtäy yaj'oyiydäy tüg'óciy huidibi ji' ajtp.
 5 E jadu'n je Moisés tudägy je' ytuuñ müd tüg'óciy jäy huidibi ti paady Dios ycotujcin ma yi'. Je Moisés je' ytung'ajti yejcy je tiy'ajt huidibi anajty Dios jac'axam yegamyb.
 6 Je Cristo tudägy ytuñ müd tüg'óciy ñich ajt huidibi mijpidacp Dios, tim jadu'n nej tüg jäy y'ung tudägy ytuñ ma yteedy ytijc yteedy ypidägy. Jadu'n ñich ajt nbaady nej Dios ytijc, e Cristo tudägy ytuñ müd ñich ajt, pen tudägy nmibijcim Dios y'ayuc, ca' n'ixmajtzim ajt nmibijcin. Pen nmijpidaacim Dios agujc jotcujc ixti mabaad n'o'cim müd je' ycixpi huidibi njjip'ijxim ma Dios.

Dios yjäy ajcxy ypooxin

7 Paady ycixp jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy ma je Espirito Santo jadu'n yminañ:
 Jadachambi pen midooyb müich ajcxy nej Dios yminañ,
 8 ca' ajcxy m'ijtcixy jotjuuñ jadu'n nej je' anajty ajcxy jotjuuñ y'ity, je' ajcxy huidibi mibidigy Dios jecy'ajt (co ajcxy y'ijty jim mijtigiduum). Je xii je tiempo jecy'ajty co ajcxy jot'ijxy huinmañ'ijxy Dios.
 9 Chi Dios yminañ:
 Müich ajcxy mmij'ap mmijteedy ajcxy jim mijtigiduum xyjot'ijx xyhuinmañ'y'ijxich ajcxy jecy'ajty. Ca' ajcxy jäymech co ajcxy y'ijxy anajty canaag mijhuinmañ huidibi ndumybich anajty müd yi' ajcxy ycixpi huixchigüpx jimijt.
 10 Paady njotma'tyich müd müich ajcxy mmij'ap mmijteedy jecy'ajty, e nminaañich:
 "Nüdigoy tüdigoy ajcxy jabom jabom ma yjot yhuinmañ. E ca' ajcxy ne-jhuihuaangixy anajty ñich nni'aa ndü'aa."
 11 Paady yi' ajcxy nmijotma'tyich, e janch janch nnimaayich ajcxy, e ca' n'indägyich, co ca' ajcxy ytigihuiipy ma ñich nbocxtac.
 12 Migügtijc, naygüend'ajtigix nidüg nidüg co ni tüg müich ajcxy mgamid'adip jibicjot jibichuinmañ, e ni mga'ixmajtcixixy Dios juugypi y'ayuc, müd co ca' mmibijccixy.
 13 Hue' janchtiy nayjot'amijmóoyigixy miñ xyipy jabom jabom nami xii tiempo yjacnicxñi. Jadu'n müich ajcxy mduñipy, ca'ydi ajcxy yi' pocytunñ xyhuin'ingixy, e chi anajty mnaybidáacigixy jotjuuñ.
 14 Pen nmibijcim nmijpidaacim Cristo y'ayuc tiibi nbaatim oga'n'aty, e ca' n'ixtigihua'cim mabaad n'o'cim, chi jēbi n'ijtim müd Cristo.
 15 Je' je' je' huidibi jaybetyity ma Dios y'ayuc:
 Cham, pen mmidooyb müich ajcxy nej Dios yminañ, ca' ajcxy m'ijtcixy jotjuuñ, jadu'n nej je' anajty ajcxy huidibi Dios mijotma'tp anajty müd co ajcxy mibidigy Dios.
 16 ¿Pijjaty ajcxy huidibi jecy'ajty midou Dios y'ayuc e mibidigy Dios? Nidüg'óciy je' ajcxy huidibi zomb Egipto naaxjot jecy'ajty müd Moisés.
 17 ¿Pijjaty je Dios ymijotma't jadu'n huixchigüpx jimijt? Je huidijaty ajcxy tundigoy müd Dios ytiy'ajt, e je' ajcxy cijx y'octaaygixy jim mijtigiduum.
 18 ¿Pijjaty Dios ñimay co ni camina ytigihuiipy ma je Dios y'it ylugar ma jēbi ypooxcixy müd yi'? Je' ajcxy huidibi ca' ycapymidoy.
 19 Paady nnejhuüiyim co janch ca' ajcxy jajty nej ytigüygixyipy ma Dios y'it ylugar müd co ajcxy ca' mibijcy Dios y'ayuc.

4

1 Com nmüidni ajt Dios y'ayuc, jadu'n nej ti xyaj'ahuanüiyim co ndigüiyim ma yi' chinaydac yjugy'ajttac, e nboocxim müd yi'. Paady ooy tzocy co ndzigüiyim Dios. Ca' jecyity co nidüg müich ajcxy ca' mdigihuiipy müd co ca' mmibijccixy Dios y'ayuc.
 2 Nañ jadu'n ti ñich ajt nmidoohuim je Dios y'ayuc oybi, tim jadu'n nej yi' ajcxy jecy'ajty ti midooy. Per ca' Dios y'ayuc ma ti ypubbyi ajcxy co ti jamidoogixy je tiy'ajt. Com hue' ajcxy ymidou, e ca' ajcxy mijpidacy.
 3 Ñich ajt com ti nmibijcim je Dios y'ayuc oybi, ñich ajt je' tigüiyimip ma je it huidibi Dios ti tijy ma jēbi nboocxim müd yi'. Com Dios jadu'n yminañ:
 Paady yi' ajcxy nmijotma'tyich, e nmimäyich ajcxy, n'ibbaadyich ngapxpaadyich n'ayuc, co ni camina xii yi' ajcxy ypocxtac capaadyipy ma ñich.
 Tüg'óciy huidibi Dios yajcojy yaj'oyüy, hue' ti yajcojy ti yaj'oyüy jayijpni ca'ni anajty naaxhuñyibi chondacy.
 4 Com ma yjaybetyity je tiy'ajt jilby muumity nigapxy je mihuixtucxñibi ma jadu'n yminañ:
 Dios ypooxcy je mihuixtucxñibi müd je' ytung ycixpi tiibi anajty tuñ.
 5 E jadüg it yjaybetyity ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ:
 Ca'p yi' ajcxy ytigüygixyipy ma ñich nbocxtac.

⁶ Hue' janchtiy Dios yjacmüid'ajtyñi it lugar ma ypacxtac ma jëbi pinjaty ytigihui. Yi' ajcxy huidibi tzinay jecy'ajty huidibi jayjip midou Dios y'ayuc, ca' je' ajcxy ytiguy ma Dios ypacxtac, müid co ajcxy capxycömidoodacy Dios.

⁷ Paady ycixpi Dios ti pidägy tüg xii tüg tiempo mina jëbi pinjaty tigihuiy ma yi' ypacxtac. Je' jadachambi xii tiempo Dios ti pidägy. Dios ti xyñimaayim nej David yminañ tzach com jecy, nej miñ jaybety huidibi ti yajni gapxy co jadu'n yminañ:

Jadachambi pen midooyb miich ajcxy nej Dios yminañ, ca' ajcxy mnaybidäacigixy jotjuuñ.

⁸ Co Josué je Israel jäy ajcxy camoy je pooxin, ca' Dios canigapxy huingbi xii mina ytigihuañ ajcxy ma Dios ypacxtac.

⁹ Paady ycixp, jadu'n yjac-hui'myñi jadüg xii tiempo mina Dios yjäy ytigihuañ ma Dios ypacxtac.

¹⁰ Com pinjaty tigihuy ma Dios ypacxtac hue' je' ypacxy müid je' ytung ycixpi tiibi anajty tuñ, tim jadu'n nej Dios ypacxy je mihiuxtujcxiibi müid je' ytung ycixpi tiibi anajty tuñ.

¹¹ Hue' tzocy co nymic'ijxim nej huaad ndigihuyim ma je Dios ypacxtac, ca' yjecyity co nijëjity miich ajcxy mbaduunipy nej ajcxy y'idüich huidibi ajcxy ca' mibijcy Dios y'ayuc, e ca' mdigihuyigixipy ma Dios ypacxtac.

¹² Com yi' Dios y'ayuc ijtp yi' huinixii huinitio, e ymüd mic'ajt. Niñi yajtigiyñajxtäy ninicx, jot almi, ca'ydi tüg espada huidibi mejtz'adu'm'amy jipip etz yjijpxu'ñity. E Dios y'ayuc nehjuйдаaayb nej jäy ajcxy yjot yhuinmañ müidity, e tüg'óciy tijaty ajcxy ñijot'ajtcixyp.

¹³ Ca' ji ni ti huidibi Dios ti yajcojy nicxy ñayyüchyii ma yi' yhuinduu. Tüg'óciy nej ajt njot nhuinmañ nmüidity ñiguëxictähuiy yi' ma Dios, je Dios ma iich ajt nguendi ngiyegaanim, yi' ijxtaayb ajt njot nhuinmañ.

Jesús yi' je' je mijhuingapxpi ma Dios

¹⁴ Jesús, je Dios y'ung, yi' je' tügajc jacmijtungmüid huidibi xycodinaayim ma Dios müid ajt nbocy ycixpi. E Jesús ti ytigiy ma Dios yhuinduu, paady ycixp tzoc ijtim tudägy ma ajt nmibijcin.

¹⁵ Pues com Jesucristo, je huidibi tügajc mijtungmüidip ma Dios, je huidibi xycodinaayim etz xyhuingapxim ma Dios, com Cristo tzaachypi etz ijxta'ni canaagnax ti yajnaxy, tim jadu'n nej iich ajt tzaachypi etz ijxta'ni nyajnajxim, per je' ca' ma ti bocy tuuñ. Paady ycixpi jëbi Cristo ajt xypa'ayoohuim co ajt nyajnajxim tzaachypi etz ijxta'ni.

¹⁶ Tzoc agujc jotcujc nmihuingoonim je Dios y'ane'mdac e n'ojadajtim nmibijctzoohuim Dios, jaydëbi co anajty jotmay nmüd'ajtim, chi Dios may'ajt oy'ajt tunipy müid iich ajt ycixpi.

5

¹ Tüg tüg mijtungmüidpi huidibi huingapxp jäy ajcxy ma Dios, hue' je' yajhuin'ijxp ma yëydijctjic, etz yajni gapxpeity, jaydëbi yhuingapx jäy ajcxy ma Dios etz yajnaxipy Dioscojuyip müid jäy ajcxy ma Dios, etz yegipy huindzigi'ñ ma Dios müid jäy ajcxy ypocy ycixpi.

² Je mijtungmüidpi jäy ajcxy yajni bijc huidibi huingapxp jäy ajcxy ma Dios, jëbi yi' ajcxy pa'ayooy huenpinity huidibi pocy ymüd, com nañ jadu'n yi' ajcxy pocy jihuüy.

³ E müid yci'mbocy ycixpi copicy yegipy huindzigi'ñ ma Dios etz müid jacjadyii jäy ajcxy ypocy ycixpi.

⁴ Ni pin huaad ci'm ycanaymüyii je jadu'mbi tung co yhuingapxity ma Dios. Dios yhuin'ijxpy pinjaty huingapxp ma yi' müid jäy ajcxy ycixpi, tim jadu'n nej Dios huin'ijxy Aaron jecy'ajty etz yajni bijcy yi' jadu'mbi tung.

⁵ Jadu'n yjaty müid je Cristo, ca' ci'm nayñibijctzoohuuyii ma yi' jadu'mbi tung. Dios yajni bijc co huingapxp müid jäy ajcxy ycixpi, e ti ymüyii je mij'ajt jadu'n nej anajty ti nimäy: Müich je' iich n'ung. Iich miich mjygy'ajt ti mmöy cham.

⁶ Nañ jadu'n yminañ jadüg'it ma Dios ñecy:

Müich je' mhuingapxyp je jäy ajcxy ma Dios huinixii huinitio, tim jadu'n nej Melquisedec ytuuñ.

⁷ Co Cristo chinay ya naaxhuñ, chi ooy mijuydägy minucxtägy Dios, chi ooy mibijctzoy janch mic je Dios huidibi jëbi ycohua'ñyii ma je o'cin. Müid co ooy mibijcy ooy huindzigiyy Dios müid yung naxy yjot yhuinmañ, paady Dios ymidoohui.

⁸ Je Cristo oy je' anajty Dios ja'ung'adyii, yjajti nej ycapxymidoohuiy Dios, müid je' ycixpi nej anajty ti y'ayoy ya naaxhuñ.

⁹ Co Cristo yajca'pxy yi' y'oy'ajtin müid je tzaachypi huidibi yminajxy yajnaxxy, chi ni'ixi' anajty y'ity jëbi cop'adyii alma nidzoocin huinixii, jaydëbi tüg'óciy pinjaty capxymidoob Cristo, ypaadip ajcxy y'alma nidzoocin.

¹⁰ Dios jadu'n yajni bijcy Jesús co yajnicxip je jac mijpi tung ma yi' co huingapxp jäy ajcxy ma Dios, tim jadu'n nej Melquisedec ytuñ jecy'ajty.

Je ayo'n co njiyipyöduutim yi mibijcin

¹¹ Ooy iich miich ajcxy mij nmüdmüydäga'n ma jadayaabi tiy'ajt, per ooy chachchip nimiydaacnity, com ca' miich ajcxy mic'amy mhuinjihuühuipy Dios ytiy'ajt.

¹² Jadu'n nej jada xii tiempo ti yjejcni ma miich ajcxy oga'n ti mmibicy. Hue' miich ixypy ajcxy mniyaj'ixpijcnip Jesucristo ytiy'ajt je tzipjatypi. Per miich ajcxy mdzojcyñi co myajnajtzcaxihuipy hujnemy je Dios y'ayuc huidibi ca' chipity. Ti miich ajcxy m'ahuimbijtaayigxy ca' mic majaa ma mmibijcin. Hue' jéyi miich ajcxy jadu'n nipaady nej pi'ctijc huidibi leche uucp, e ca' jadu'n paady nej mij'anäctijc huidibi caagy caayb.

¹³ Pinjaty yajpatp ma jada ixpijcin huidibi ca' chipity, jadu'n yi' nej ma'xungdijc com ca' jajtixy je ayuc tiy'ajt tiybi.

¹⁴ Je' tzipjatypi tiy'ajt je je' winjihuiyigixp, je' huidibi ymibijkin mij may mid'ajtkixpin, jidu'n nej je' huidibi y'aa ytiütz jim ajkixyñ je' títzpi jich kaagy je' ykaagyixpy, je' ko yajtkixpy je' nej winjiwüygixichin je' huidibi oy, etz je' huidibi ka'oyin.

6

¹ Paady tzoc nigi yajyujcpejtim n'ixpijcin ma Dios ytiy'ajt, tzoc ajt yajyeecim nmibijcin, jigix jadu'n nipaadip jadu'n nej jäy tiibi yhuinma'n yca'pxtaayñi. Ca' n'agapxiyo'cim canaag'oc jabom jabom je tiy'ajt huidibi ti nbaatim co oga'n nmibijcin Cristo. Ca' janam jatzojc n'ixpijco'cim huidibi oga'n ti n'ixpijcin jadu'n nej co njothuimbijtim nej anajty ndunim jibicpi huidibi xyajnjicim ma yi o'cin, e jadu'n nej nmibijcin Dios oga'n.

² Ca' jadüg'oc n'ixpijco'cim je ixpijcin müd je nübejtin ycixpi, etz jadu'n nej yajcñixajy je mibijcpidijc jaydëbi paadip ajcxy je Dios yjihui'n ymic'ajt, etz jadu'n nej yi öcpi ajcxy yjugyigipity co anajty ti öccixy, etz jadu'n nej Dios tzaachytuna'n huinixi pocyjäydijc.

³ Chi njac'ixpijcin Dios y'ayuc je tzipjatypi, pen Dios jadu'n tzojcpy.

⁴ Com pinjaty ti hujnjihuüy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e jäygidägy huidibi Dios yejcpy, etz müditý Dios yjihui'n ma y'ay yjot, jadu'n je' nipaady nejjuhüy chinay ma jün ytüxcin.

⁵ Etz ti ajcxy jäygidägy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e ti jihuiyigxy Dios yjihui'n ymic'ajt huidibi yajtzinaayip ajcxy y'alma ma je xii je tiempo huidibi mümb cidacp.

⁶ Yi jadu'mbi jäy, pen tundigooyb ajcxy jadüg'oc müd Dios ytiy'ajt, e ixmach ajcxy nej anajty ti mibijccixy Jesucristo, ca'p jëbi jadüg'oc jothuimbijtcixy ma Dios müd pocy ycixpi e pijctzoogixy pocyhuinmeecxin jadüg'oc. Co ixypy jadu'n ajcxy tuñ, chi huimbizizimy nej ajcxy jadüg'oc yajcruudzpejtcixy je Dios y'ung müd ajcxy ypocy ycixpi, e nixiiccixy yajxiiccixy nej Jesucristo y'o'cy müd ajcxy ypocy ycixpi.

⁷ Jadu'n yi' ajcxy nej naax nü'uuctfich naag'oc naag'oc ytu'y. E pen je naax yejcpy ooy cosecha ma pin ti nüpy ti ytuñ, Dios je' anajty yconuucxin ymüd.

⁸ Pen actim apy etz actim jibic ujtz ypidizimy ma je naax, ca' je' ti tzoohuity, e Dios je' yajtigoyamb etz nöctähuip ma je mij jün. (Jada naax jadu'n jada' nipaady jadu'n nej jäy huidibi ti ixmach ymibijcin.)

Yi huidibi nmibijcin yi' xyhuijtz'jtim tudägy

⁹ Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzoocyich, oy iich ajcxy jadu'n njamüdmüydägyich miich ajcxy, janch nejhuüybich co ca' ajcxy ti m'ixmach yi mibijcin, etz nejhuüybich co oybi conuucxin mbaadaangixpy ma Dios etz m'alma ajcxy nüdzocin paadaangixy.

¹⁰ Com Dios ooy yi' ytudägyity, e ca' yi' jäydigoy huidibi miich ajcxy mdumy müd yi' ycixpi, jadu'n nej oyjäy'ajtin ti mdungixy müd jacjadyii mibijcpidijc, e chambaad jadu'n mdungixy.

¹¹ Hue' iich ajcxy ndzoocyich co miich ajcxy nidüg nidüg mnixondaaccix tungix oyjäy'ajtin ixti mabaad m'öccixy, jigix mbaadipy ajcxy tüg'öcyi huidibi ajcxy mjijp'ijxpy ma Dios.

¹² Ca' iich ajcxy ndzojccixy co miich ajcxy m'ahuimbidipy nuux. Padungix miich ajcxy jadu'n nej ajcxy ytungixy huidibi mibijcp Jesucristo etz huidibi yajtungixp mecxtujcin, jaydëbi mbaatcixy tiibi Dios xyaj'ahuanüygixy.

¹³ Co jecy'ajty Dios moy Abraham je' y'ayuc, ci'm je' nügapxpejty y'ayuc, com ca'anajty ji jac mijpi pin nügapxpedipy je' y'ayuc.

¹⁴ Chi Dios Abraham nimay: "Janch co iich miich ngonucxip, e nmöhuipy may m'ap'ung m'apmang."

¹⁵ E jadu'n Abraham y'ahuijxy müd mecxtujcin, e jadu'n ycidigüyi huidibi anajty Dios ti yaj'ahuanüyüi.

¹⁶ Co ajcxy jäy ycapxcixy co yjanchity, jim je' pin nügapxpejtp je y'ayuc, je pin jacmijip, je' nügapxpejtpy jada ayuc. E co nügapxpejty je' y'ayuc, chi je ayuc y'ity, e ca' huaad pinjaty ymina'n co ca' yjanchity.

¹⁷ Paady ycixpi Dios nügapxpejty yci'm'ayuc, müd co anajty yajnejhuühua'n je jäy ajcxy co cuyduna'n y'ayuc tiibi ahuanüy.

¹⁸ Ji yajpaady mejtnax Dios y'ayuc huidibi ca' huaad capxtigach, e Dios ca' y'anüädägy nimina. E co Dios jadu'n tuñ, chi xyajjotcugüym mij, ich ajt huidibi n'ixtaayim e ndzojcm y' ypubejtin. E ti nmijpidaacim y' y'ayuc jadu'n nej jipp'ijxim co xymöhuaanim ajt n'alma jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina.

¹⁹ E müd co njipp'ijxim co Dios xymöhuaanim ajt n'alma jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy, paady ajt n'alma jotcujc ijtim ca' ma tzig'iñ jihuiñ. Jadu'n Dios y'ayuc nipaady müd ich ajt ycixip nej tüg pujx huidibi je barco huon'ijtp mejyjoty, ca'ydí nej yjaty je barco. Ich ajt njipp'ijxim co ndigihuaanim ma Dios y'it tzajpjoty, tim jadu'n nej je judío sacerdote mjtungmüdpí ytigüy anajty jecy'ajty ma Dios y'it ma je Dios ytijc, je it huidibi anajty adiyducyip müd huit.

²⁰ Tigihuaanim ich ajt ma je Dios y'it tzajpjoty ma Jesús ytigüy müd ich ajt ycixip, Jesús ti yaj'ahuäch nej jëbi ndigüym ma Dios y'it. E jadu'n Jesús naydügpajc huingapxy etz codinäy mayjäy ma Dios yhuinduu huinixi huinítiempo. Jesús ytung tim jadu'n nipaady nej Melquisedec ytuñ jecy'ajty.

7

Yi Jesús tim jadu'n ymijity nej Melquisedec

¹ Je Melquisedec hue' je' anajty rey'ajtp ma je cajp huidi yxi Salem, e je' anajty huingapxp ma je mijpi janchypi Dios tzajpjoty. Co anajty Abraham yhuimbity co anajty oy ti chiptuñ, ma anajty je reydiyç oy ti yajqueec-huäcxtäy ti mimadactäy, chi Melquisedec choon oy jipcoyöyiy Abraham, e chi ooy Dios mijuydacy minuctaxy müd Abraham ycixip.

² Huidibi anajty Abraham ti paady ma anajty oy ti chiptuñ, chi je' pijc-huäch majcpicy, chi pugoon tüg-picy mooy je Melquisedec. Melquisedec yxi hue' yhuimbizimy "rey tudägypí". E com co anajty yrey'aty jim Salem, hue' Salem yhuimbizimy "jotcujc'ajtin", paady jëbi nminaanim jadu'n, "je rey huidibi jotcujc'ajtin yejcp".

³ Je Melquisedec ca'p anajty yajnejhuüy ytaj yteedy, ni y'ap yteedy. Ni ycajajnimiydägy nej ypi'c'ajty etz nej y'ögy. Tim jadu'n je' anajty yajpaady nej je Dios y'ung, tüg huidibi huingapxp jäy ajcxy ma Dios huinixi huinítiempo.

⁴ Occuenditungixy müch ajcxy nej je Melquisedec anajty ooy ymijity. Je Abraham, ich ajt nmij'ap nmijteedy c'i'm mooy Melquisedec je tüg picypí huidibi anajty ti pijci je rey ajcxy ma oy chiptuñ.

⁵ Nej Moisés ycötujcin y'ane'my je' anajty ajcxy yhuingapxy ma Dios ytijc je pinjaty Leví y'ung'ajtpy y'anäc'ajtpy, y'ap'ung'ajtpy y'apmang'ajtpy. Je' ajcxy cötujc müd co jäy ajcxy yajcuend'adipy tügpicy je majc-picypí huidibi xii diezmo. Oy je' anajty ajcxy ja'ajugy'adyii ja' amigü'adyii, com hue' anajty ajcxy Abraham y'ap y'oc nidüg'öcy.

⁶ Per Melquisedec oy je' anajty ca' Leví ap'adyii teedy'adyii, yajcujc je Abraham tügpicy je majc-picypí. Je' je' anajty huidibi cidigüy: tübi anajty Dios yaj'ahuaniyii. Jadu'n Melquisedec yajpuhuanüy Dios je Abraham.

⁷ Ni pin ycamina'ñip co ca' yjanchity co je pin conuucxin yejcp, jac mij je', ca'ydí je pin yajconuucxp.

⁸ Ya ma ich ajt, pin cidigüyip tügpicy je majcpicypí (diezmo), hue' je' ajcxy jäy huidibi öcp. Per jadu'n nej anajty Melquisedec, jadu'n ymina'ñ ma yjaybetyty co je' yjactzinaayñi.

⁹ E jëbi yajmina'ñ co je Leví etz jadu'ñy:baad je y'ap y'oc huidibi ajcxy huingapxp ma Dios, e yajcujcixy Israel jäy huidibi Dios patip, nañ jadu'n nipaady nej jihuy ymigüety je' ajcxy je Melquisedec huin'it co Abraham ymigüejti.

¹⁰ Jadu'n nipaady nej jihuy Abraham nügix'ajtyñi y'ap'ajtin yteedy'ajtin Leví etz jacadyii je huidibi anajty ajcxy ca'ni ypi'c'atyñi yma'xung'atyñi co oy Melquisedec yjipcobadiyii.

¹¹ Je Israel cajp yajcidigüy je' je' Dios y'ane'min ycötujcin je Levita ajcxy huidibi anajty huingapxp je mayjäy ma Dios, je' je' anajty ajcxy Aarón y'ap y'oc. Chi jada' co jada ajcxy janch ca'ocyaj'ahuimbijttäy tudägy pinjaty anajty je Dios ycötujcin payöyb, ca'p tim je' anajty ycopicyty co yajacqüexigy jadüg huidibi codináhuip je mayjäy ma Dios, ca' y'ocje'jiñ ma ymüñ Aarón y'ap y'oc. Je jadügpi huidibi codináhuamyb je mayjäy ma Dios, hue' copicy co tü'cy naybadüy müd Melquisedec.

¹² Co ytigadzipy pinjaty huingapxp ma Dios, nañ jadu'n ytigadzip je ty'ajt je cötujcin.

¹³ Ich ajt nHuindzin Jesucristo, je huidibi ñimiydacy ma Dios ñecy co huingapxa'ñ je mayjäy ma Dios, huingbi ap huingbi Teedy je' anajty, ca' y'ocLevíjin. E ni tüg y' amigüç ca' yhuingapxy ma Dios.

¹⁴ Huädz yajnejhuüy co ich ajt je nHuindzin Jesús hue' je' anajty ymij'ap'ajty ymijteedy'ajty je Judá. Moisés ca' y' capxpaty Judá y'ap y'oc co nimiydacy pinjaty anajty huingapxp je mayjäy ma Dios ytijc.

¹⁵ Jacniguëxícip jada ooy co jadüg ytigíy huidibi tumb ma Dios, huidibi tú'ciy naybaatip miid Melquisedec.

¹⁶ Ca'p Jesucristo yajtungbiji co huingapxip je mayjäy ma Dios miid je cötujcin huidibi minaamb co yi' y'amigügtijc pátip yi' jadu'mbi tung, je huidibi ajcxy yjugy'ajtin cixip tigoyip. Hue' je Jesucristo chinaayin yjugy'ajtin ca' ycixipy ytigoyipy ni mina, paady ycixp Jesucristo yajtungbiji huingapxip je mayjäy ma Dios.

¹⁷ Com miid je' ycixipi jadu'n Dios tiy'ajt yejcy co jadu'n ymina'n: Miich je' cham mhuingapxyp je mayjäy ma iich. Tüg nax miich mhuingapxin nej Melquisedec anajty yhuingapxy.

¹⁸ E jadu'n je oga'nbi je ane'min cötujcin huidibi Moisés yejc, ca' y'octuni cham, ca' jac ti mic'ajt miidity co jaydëbi yajtzögipy jäy ajcxy y'alma.

¹⁹ Je Dios ycötujcin huidibi Moisés jayhui'm jecy'ajty, ca'p je' ni ti yaj'oybidzimy yajhuätzpidzimy. Miid je huingapxpi ycixpi huidibi nmiid'ajtim cham jac'oy yi' huidibi njijp'ijxim ma Dios.

²⁰ Co Dios Jesucristo yajtungbicy, chi nigapxpejty yci'm ayuc co yjanchity.

²¹ Jacjadyii ajcxy huidibi anajty tungxip ma Dios ytijc, hue' je' ajcxy tungmooyi, e ca' Dios nigapxpejty yi' ajcxy y'ayuc. Per co Jesucristo ytungbiji, chi Dios nigapxpejty yci'm ayuc. Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'n:

Je Huindzin Dios ti nigapxpety yci'm ayuc, e ni mina ycajotmetzcihuipy.

Jadu'n Dios nimay y'ung:

Miich mhuingapxamyb etz mgodinahuamyb je mayjäy ma iich huinixi huiniitempo. Jadu'n miich mdunipy nej Melquisedec ytuuñ.

²² Com Dios nigapxpejty yci'm ayuc co yjanchity co Jesucristo ytungbiji, paady yi' Jesús yi' je' majamoy mic'ajtmoy je jemybi ayuc huidibi yajhui'm miid jäy ajcxy ycixpi, je jac'oybi cötujcin.

²³ Jacjadyii huidibi anajty yhuingapxcixy ma Dios ytijc, nimay anajty ajcxy ooy. Com co tüg y'o'cy, chi huingbi ytigíy ma je' ytung.

²⁴ Jesús com ca' yi' yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy ni mina, paady ca' ytung ixmach, etz ca' yi' ytungmöy ni pin.

²⁵ Miid je' ycixpi Jesucristo mic'ajt miidity jaydëbi yajnödzoocipy jäy ajcxy y'alma huinixi huiniitempo, pinjaty mibijctzooyb Dios ma Jesucristo yxi. Jesucristo jëbi tunipy jadu'n, com yi' yjugy'ajtin ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. E yi' Dios mibijctzodib miid jäy ajcxy ycixpi jabom jabom huinixi huiniitempo.

²⁶ Je Jesús je' je' tügpaic je mijtungmiidpi ma Dios, huidibi iich ajt nyajmayajtim, je huidibi miid huadz yjot huadz yhuinma'n, e ca' je' miidity ni ti jibicpi ni ti pocy. Je' ca' tügenax y'ity miid pocytumbidijc. Niigi je' ymijity ycixity, ca'ydi jac ti huidibi yajpat tzajpjoty.

²⁷ Ca' Jesús yjadu'nity nej ajcxy jacjadyii huidibi tuun ma Dios ytijc jecy'ajty, co yaj'öccixy iyujc, e je' ajcxy yejcy huindzigi'n jabom jabom, midüg co je' ajcxy ñayajpocyni huächyiy, e chi jada' miid jäy ajcxy ypocy ycixpi. Jesús tügtecypajc je' yejc huindzigi'n miid mayjäy ycixpi, co je' ci'm ñayyeji ma yi' o'cin jadu'n nej tüg huindzigi'n.

²⁸ Je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm jecy'ajty, hue' y'ane'my co huen tungmöy jäy ajcxy huidibi pocy miid, co mijtungmoy ma Dios ytijc. Chi jac'axam Dios yajhui'my jemybi ayuc jemybi cötujcin, e nigapxpejty yci'm ayuc co yjanchity. E miid je jemybi ayuc Dios tungmoy yci'm'ung, huen yajnicxip je mijpi tung ma yi' y'it, je Dios y'ung huidibi ijtp huinixi ca' ti bocy miidity.

8

Jesús yi' je' je' mijhuingapxpi ma yi' Dios y'ayuc jemybi

¹ Huidibi ooy niigi ycopicyity, huidibi yajnimiydaacp, co iich ajt nmiid'ajtim pin xycodinaayim ma Dios, je' je' je' Cristo, je huidibi jilby ijtp mij'ane'mbi tzajpjoty, jadu'n nipaady nej jihuiy yi' y'inañ a'oy'amy ma Dios ymijc.

² Jilby je' ytuñ ma je janchypi Dios y'it ylugar, je amaaybi, huidibi oyhuindzigi'y ijtp. Je it huidibi Dios yajcoj, e ca' nminaanim jäy ajcxy yajcoj.

³ Tüg'óciy pinjaty huingapxp ma Dios, yajnibicy je' paady, e copicyity co ciyegipy ofrenda etz tjaty huindzigi'n ma Dios miid jäy ajcxy ypocy ycixpi. Paady ooy ycopicyity nañ jadu'n co Jesucristo yegipy ofrenda etz huindzigi'n ma Dios miid jäy ajcxy ypocy ycixpi.

⁴ Co Jesucristo ixypy ya y'ocyajpaady naaxhuiñ, ni ycahuingapxy ixypy mayjäy ma Dios. Com jüni ya yajpaady pin huingapxip ma Dios ytijc, pin yejcp ofrenda etz huindzigi'n jadu'n nej Moisés ycötujcin y'ane'my.

⁵ Jadayaabi huingapxpi ajcxy ytungixy ma Dios ytijc ya naaxhuiñ. Je' je' tüg ijxpejt nej Dios y'it jilby tzajpjoty, jadu'n yi' nipaady nej tüg anecpi huidibi tzomyb jilby tzajpjoty. Co

Moisés jecy'ajty Dios ytjic je' coji mïid huit, chi Dios ñimaayi: “Cuenditun yajxon co anajty mgojy je tijc tûgnax jadu'n nej je iixpejt huidibi nyaj'ijx jim copc'ixy.”

⁶ Per je mïjtung huidibi Jesús ytumyb ma Dios mïid jây ajcxy ycixpi, jac'oydung yi' ca'ydi je tung huidibi je jây ajcxy ytumyb huidibi mïjtung mïid ma Dios ytjic ya naaxhuiñ. Com jemybi etz jac'oy etz jacmic'ajt mïid je cõtujcin huidibi Dios ymoy Jesús, ca'ydi je cõtujcin huidibi Dios ymoy Moisés jecy'ajt. Com hue' je' jac'oy alma nïdzoocin Dios yaj'ahuanïy jây ajcxy ma je jemybi cõtujcin.

⁷ Co je jayjip'atypi cõtujcin huidibi Moisés ymooyi cayaj'oyïdaayi jây ajcxy ypocy mïid Dios, ca' yi' ixyipy ycopicyity je mïmetzpi cõtujcin huidibi Dios ymoy jây huinjemy.

⁸ Per Dios y'ijx co je jây ajcxy ca' yajxon cuydungixy je cõtujcin huidibi Moisés ymoy, jadu'n nej ymina'n ma yjaybetyity ma Dios ñecy mïid je' ajcxy ycixpi, ma jadu'n ymina'n:

Jadu'n je Huindzin Dios ymina'n: “Mimb xii tiempo ma huingbi cõtujcin nmõhuibich yi Israel jây etz Judá jây ajcxy.

⁹ Ca' y'ocjadu'niñ nej ñich ngõtujcin huidibi nmooyich je' ajcxy y'ap yteedy jecy'ajty, je huin'it tiempo taabi nyajtzoofich ajcxy jim Egipto naaxjot. Ca'p je' ajcxy cuyduñ je cõtujcin huidibi ajcxy nmooyich, e paady ca' nduufich cuendi yi' ajcxy.” Jadu'n ymina'n je Huindzin Dios.

¹⁰ Jadu'n je Huindzin Dios ymina'n:

Je cõtujcin huidibi nyegaamybich ma Israel jây ajcxy co anajty yijadu'mbi xii tiempo ti ñaxy, jadu'n je'. Nbidägibich ngõtujcin ma yi' ajcxy yhuinma'n, e jadu'n nipaady nej jihuiy ti njayich n'ayuc ma ajcxy y'ay yjot. E ñich yi' ajcxy xyDios'adiib, e yi' ajcxy njây'adiybich.

¹¹ Tûg'óciy ajcxy nejhuñhuipy pin ñich. Ni pin ji cayaj'ixpiyipy pin je' je Huindzin Dios, ni pin, ni ymigüg, ni ymijün ymidijc, ni pi'ctijc ni mij'anactijc. Com nidüg'óciy ajcxy nejhuñhuipy pin ñich; ypi'city ymutzity, ymijjâyity, etz ymij'anacity.

¹² E ñich yi' ajcxy nmeecxip yjibicjây'ajtin, ni camina ngajac'ajihuñhuibich ajcxy ypocy. Jadu'n Dios ymina'n.

¹³ Co Dios je' ycõtujcin jemybi nimïydägy, je' je' co yaj'amijyñi je jayjip'atypi cõtujcin. Je huidibi amijyñi ca' je' y'octuunip, tzojc yi' yaj'ixtigoyaaani.

9

Je Dios ytjic huidi ya naaxhuiñ etz Dios y'it huidi tzajpjoty

¹ Je Dios ycõtujcin jayjip'atypi ymïid je' anajty ñidiy'ajt nej huaad ytuñ ma Dios ytjic ya naaxhuiñ, ma jây ajcxy huindzigihuiy Dios.

² Je Dios ytjic jadu'n je' ycojoty. Je jayjipi cuarto hue' anajty xijity Lugar Santo, jiiyby anajty y'ity je candelero etz je mesa ma tzajcaagy y'ity ma Dios yhuinduu.

³ Jixci'py'amy ma je mïmetzpi huit y'agidyucyity jiiyby jadüg'it huidibi xijip Lugar Santísimo (ma Dios ni'ixcidägy je jây).

⁴ Jiiyby anajty tûg mij mesa ac tim ori je' anajty ma ajcxy ypoomjocxixy, e ma je' jim anajty y'ity tûg cajoon ac ori je' anajty yñinixc huidityi. Jiiyby cajoonjoty anajty y'ity tûg tu'tz ac ori huidibi anajty mïid je jicxy iixpejt huidibi Dios Israel jây ajcxy ymooy jecy'ajty. Etz jiiyby anajty Aarón ytajc huidibi huip huam. Etz jiiyby anajty je tzaa y'ity ma je' anajty ycixjxjaty Dios y'ane'min.

⁵ Ma je cajoonixc jim anajty je querubines ñügojtüdyity huidibi Dios y'oy'ajtin mïid. Je querubines anajty codinaayb Dios, e je' anajty ajcxy yajnïdigooyb mïid yqueec je cajoonixc ma ajcxy je huindzigi'ñ ñi'py ypidacy mïid jây ajcxy ypocy ycixpi. Ca' huaad yjacyajnimïydacy mijcajee jadachambi tijaty huidibi anajty yajpatp jiiyby ma Dios ytjic.

⁶ Jabom jabom co anajty jadu'n y'ijttây ni'ixi', chi je huingapxpi ytigüygixy ma Dios ytjic ma je jayjipi cuarto, je Lugar Santo, tuñ ajcxy huindzigi'ñ etz cuydungixy yi' ajcxy ytiy'ajt mïid Dios ycixpi.

⁷ Jimajt jimajt ma je mïmetzpi cuarto huidibi je huit adiydujcp, jiiyby ytigüy tûgtecpajc je huingapxpi huidibi jacmïjtungmïid ma Dios ytjic. E co jiiyby ytigüy, chi midigiy huaj ñi'py, huidibi mïid huindzigiy Dios mïid yci'mbocy ycixpi etz mïid tûg'óciy jây ajcxy ypocy ycixpi etz mïid ajcxy ypocy ycixpi co ca' nejhuñhuigixy co ytundigooygixy.

⁸ Mïid jada ycixpi je Espíritu Santo xyajnejhuñyim co je tungmïidpi huidibi huingapxi je mayjây ma Dios, ma ajcxy jacyajtungixy anajty je jayjip cuarto ma Dios ytjic, chi ca'ni je' anajty y'ahuachñi nej jëbi pinjaty ytigüy ma je it lugar Santísimo ma Dios yhuinduu.

⁹ Je Dios ytjic huidibi ijtp anajty ya naaxhuiñ ca' je' yjëjity je janchypi. Hue' je' anajty iixpejt'ajtp huidi Dios y'it'ajtp tzajpjoty. Jiiyby je tungmïidpi huindzigiy Dios mïid ofrendas etz mïid huindzigi'ñ. Per jada huindzigi'ñ ca' yajtigoy je pocytunï ma je jây ajcxy yjot yhuinma'n.

¹⁰ Je judíoájy ytiy'ajt huudibi tuun ma Dios ytiyc jecy'ajty, hue' je' ñigapxy caayin uucin, etz jadu'n nej ajcxy ñayyajpocyñíhuáatzigixy müid nü etz canaag costumbre huudibi ajcxy cuydumyb. Jadu'n ajcxy ytuñ ixti cooni Dios yajtigajtzay tüg'óciy yi' ycötujcin.

¹¹ Per ti y'oy ya naaxhuñ je Cristo, e yi' je' cham ijtp jacmijtungmüidpi ma Dios, yi' ti mimiñ jemybi cötujcin jac'oybi. E yi' je' codinaayb je mayjáy ma Dios y'it tzajpjoty, je it jac'oybi jacmijpi, jacca'pxypi, ca' nminaanin jáy ti cojy, e ca' yaajty naaxhuñ.

¹² Cristo ti ytiyíy ma je Dios y'it, je lugar Santísimo. Ca' ti ytiyíy müid co jilby yajquéxiga'ñ pi'cchivo ñi'py o toro ñi'py, hue' yci'mni'py jilby yejcxy ma Dios. Jadu'n ti ytiyíy tügtecy tiyíy huinixii huinítiempo, etz xyyajñidzoocim ajt n'alma huinixii.

¹³ Ooy yjanchty co yi' toro ñi'py etz je chivo ñi'py etz yi' cuyjam co ajcxy nõccixy huaj nüx ma je Dios ojadajttac, co ajcxy je pocyjáy yajñihuáxcixy je ni'py etz yajñiadujtcixy je cuyjam ymüid mic'ajt co yajpocyhuáatzigixy ñinícx, per jotjoty ca' yajhuäch.

¹⁴ (Je huingapxpi huudibi tumb ma Dios ytiyc ya naaxhuñ ca' ymadägy co jáy yajpocyhuádzipy müid toro ñi'py), Jesucristo ñigi ti ymadägy yajpocyhuäch jáy ajcxy müid yci'mni'py. Com Jesucristo ymüid je Dios yjihui'ñ ymic'ajt huudibi ca' yci'xipy ytiyoyipy ni' mina, chi ñaygiyejci ci'm ma Dios müid Dios yjihui'ñ ymic'ajt, jadu'n nej tüg huindzig'iñ huätzpi, com ca' ni' ma ni' ti tundigoy. E müid yci'mni'py Jesucristo xyajhuaatzim je jibicpi ma ajt njot nhuinma'ñ, ca'ydí ndunim huudibi Dios ca' jáygidägy, e jadu'n ajt huaad ndunim ma je Dios juugyipi ytung.

¹⁵ Paady yi' Jesucristo yi' je' huingapx'ajtp ma Dios müid ich ajt yci'xpi müid je jemybi ycötujcin huudibi Dios yajhu'i'm. Yi' Jesucristo co y'o'cy, yi' ajt je' nbocy ymeecxim tübi ndundigooyim ma je jayjip'atyp cötujcin huudibi Moisés jayhu'i'm. E jigix pinjaty Dios ti yhuin'ixyii, jébi ajcxy yci'gidíyüi je tzinaydac ma jébi n'ijtim huinixii. Je tzinaydac huudibi Dios ti xy'ahuaniiyim.

¹⁶ Co tüg jáy jijp'ixy y'o'cin, e yajcojy tüg testamento, ooy ycopicyity co yajnejhuñhuipy pen janch je ti y'ögy je pin yajcoj je tiy'ajt jigix je' ytiyíyhuipy tumbi je tiy'ajt.

¹⁷ Co tüg jáy jijp'ixy y'o'cin e yajcojy tüg testamento, ca' je' ti mic'ajt müidity je testamento pen jugy'ajtni pin je' anajty ti yajcojy. Huin'itni janchty co anajty ti y'ögy, huin'it je testamento mic'ajt müidity. Je jemybi tiy'ajt huudibi Dios xyajhu'i'my jadu'n yi' nipaady nej jáy testamento yajcojy co anajty jijp'ixy je y'o'cin, e co Jesús y'o'cy, huin'it mic'ajt moy je Dios ytiy'ajt je jemybi.

¹⁸ Paady yci'xpi jecy'ajty co Dios Moisés moy cötujcin, yajtzoobaat je' müid iyujc ñi'py.

¹⁹ Moisés je' capxhuäch je Dios ytiy'ajt ma tüg'óciy mayjáy. Chi jada' huujtzigy tüg lana tzaptzpi müid tüg quipy aax huudibi ooy oy yxuogy. Je' yajxooc ma huaj mang ñi'py etz chivo ñi'py teemhuuidity müid nü, chi Moisés yajñihu'i'ch je libro müid je ni'py, je libro huudibi anajty ti capxy etz nañ jadu'n jáy ajcxy yajñihu'i'ch je ni'py.

²⁰ Co Moisés jadu'n ytuuñ, chi yminañ: "Jada je' je ni'py huudibi yajtzoobaatp je ane'min je tiy'ajt huudibi Dios ti yecy ma müich ajcxy."

²¹ Moisés nañ jadu'n ñi'pyñihu'i'ch je cochac tijc ma anajty yDios ojadajtcixy, e tüg'óciy tumbejt huudijaty jilby tumb.

²² Dios ycötujcin, je jecyip, yminañ co tüg'óciy huudijaty yajtungixyp co Dios ojadajtcixy, copicy yajhuádzipy müid ni'py. E pen ca' ajcxy teemy yocy ni'py, Dios ca' huinmecxa'ñ yi' ajcxy pocy.

Co Cristo y'o'cy müid ajt nbocy yci'xpi, yi' yajñicxy ajt nbocy

²³ Ooy jada anajty ycopicyity iyujc ñi'py huindzig'iñ, jigix yhuádzip huudijaty tumb ma Dios ytiyc ya naaxhuñ, je huudibi ijxpejt'ajtp anajty nej Dios y'it jilby tzajpjoty. Per je Dios y'it huudibi jilby tzajpjoty chojpcy jac'oybi huindzig'iñ ca'ydí huudí ya naaxhuñ.

²⁴ Com Cristo ca' je' ytiyíy ma Dios ytiyc huudibi jáy ajcxy ti cojy. Je tijc huudibi jáy ajcxy ti cojy, je' je' ñigoituatin je it lugar janch janchypi huudí jilby tzajpjoty. Cristo tiyíy ma je Dios y'it ylugar jilby tzajpjoty, ma je' cham xycodinaayim ma Dios yhuinduu.

²⁵ Je judío mijtungmüidpi huudibi huingapx ma Dios ytiyc, huinjamijty ytiyíy ma je Dios ytiyc co yecy ni'py huudibi ca' ci'mni'py'adyii. Cristo ca' yi' ñay'ahuaniiyii y'ögipy canaag'oc, jéyi' tügtecpajc ytiyíy ma Dios y'it müid yci'mni'py.

²⁶ Co ixypiy ca' yjadu'nity, canaag'oc Cristo ixypiy patni chaachy'öcin maabi naaxhuñybi chondagy. Per jadachambi ma xii tiempo yci'xaani ytiyoyaaní, Cristo tügtecpajc ñayguéxici ya naaxhuñ, jigix codináhuipy tüg'óciy jáy ma Dios müid ajcxy ypocy yci'xpi. Jadu'n Cristo tuuñ jigix yajtigoyipy pocytuun.

²⁷ Dios ane'min pidac ya naaxhuñ co nidüg nidüg jáy paadip yi' o'cin tügtecpajc. E Dios ti pidägy je xii je tiempo mina tiyduna'ñ nidüg nidüg jáy müid ypocy yci'xpi.

²⁸ Je Cristo jotcujc tügtecpajc nayyejci ma je o'cin co yajpocyñíhuuaatzáy je mayjáy. Chi jada' ñayguéxiga'ñiyii je mimejtz'ocpi ya naaxhuñ, e ca' nminaanim co yajpocyñíhuuaatzaanip

jadüg'oc je mayjäy, hue' je' nihua'namyb ycohua'namyb tüg'óciy pinjaty jip'ixixip cixyot huinijot co je' miina'n müd yi' ajcxy ycixpi.

10

¹ Je Dios ycötujcin huidibi Moisés jayhu'i my jecy'ajty, hue' je' anajty ñidiy'ajt je oybi huidibi miinamb. Ca'p je' anajty yjējity je oybi. Paady je cötujcin huidibi Moisés yjayhu'i'm ca' je' jēbi huädz yaj'ahuimbity pinjaty pocy ytumb, pinjaty mijhuäcp anajty ma Dios müd je iyujc huidibi ajcxy Dios yajhuindzigüyb, huidibi ytun'ahuimbijtcixyp jimijt jimijt.

² Co ixypiy je cötujcin y'ocmadägy huidibi Moisés yjayhu'i'm yaj'ahuimbity ixypiy huädz ajcxy je pocy ytumbi, ca' ixypiy je jadu'mbi huindzigi'ñ iyujc huidibi yajno'cp. Ca' müch m'ocjäygidaaacni co jäy xyajhuindzigi'y iyujc müd ypocy ycixpi.

³ Co jadu'n yaj'öccixy je iyujc müd ypocy ycixpi, je' je' je' tiy'ajt co ajihuigyóotigixy ypocy jimijt jimijt.

⁴ Com yi' huaj mang ñi'py etz yi' chivo ñi'py ca' mic'ajt müdity co pocyajnicxtahuipy nimina.

⁵ Paady co Cristo ymiñ ya naaxhuiñ, chi nimay je Dios:

Ca' müch ni ti huindzigi'ñ mdzojcin ma ymiñ iyujc'ögy, ti müch xyñi'ixiyich tüg ninixc.

⁶ Ca' m'ocjäygidaaacni huindzigi'ñ iyujc huidibi yajno'cp. Ca' müch m'ocjäygidaaacni co jäy xyajhuindzigi'y iyujc müd ypocy ycixpi.

⁷ Chi nmina'ñich: "Dios, cha nmiñich jigix müch mdzojcin yajcuydunipy, jadu'n nej yjaybetyity ma müch mnecy müd ich ycixpi."

⁸ Tim jayjip, Cristo ymina'ñ co Dios ca' octzojcin, ni cajäygidägy je iyujc ögy huidibi yajhuindzigi'yip, ni je huidibi yajno'cp, jigix je pocyñicxtahuipy, oy yi' yjājēity huidibi ñigapxy yajtunipy ma je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhu'i'm.

⁹ Chi jada' jadüg'it yjaybetyity co Cristo jadu'n ymina'ñ: "Cha ich nmiñ, jigix müch mdzojcin yajcuydunipy, müch huidibi Dios'ajtp." Hue' minaanin, yajtigoy je cötujcin huidibi ane'mb co jäy ajcxy huindzigi'y iyujc müd ypocy ycixpi, etz mic'ajt mo' je jemybi cötujcin huidibi Jesucristo xymooyim.

¹⁰ Dios jadu'n ti xyajhuaatzim ajt nbocy, com Jesucristo ti tuuni Dios chojcin co ci'm ñinixc tügtecpajc jecy ma yi' o'cin müd tüg'óciy jäy ypocy ycixpi.

¹¹ Tüg'óciy judío sacerdote huidibi tungmüd ma Dios ytijc jabom jabom jadu'n tun'ahuimbijtcixy tügp'i huindzigi'ñ, huidibi ni camina yajnicxtaayi jäy ajcxy ypocy.

¹² Yi' Jesucristo tügtecpajc yi' jecy ñinixc ma yi' o'cin huinixi huinítiempo, chi jada' y'ixtacy a'oy'amy ma Dios ymijc ma ane'mdäy tüg'óciy.

¹³ Jiiby tzajpjoty Jesucristo cham y'ahuixy, ixti cooni Dios yi' ymidzip mimadactaayip, e jadu'n ajcxy nipaadipy nej jihuüy Jesucristo ytecpocpejt.

¹⁴ Müd tügpajc je huindzigi'ñ huidibi Jesucristo jecy, tudägy yaj'ahuimbijttäy huinixi huinítiempo pinjaty ti ypocyhuäch.

¹⁵ Yi' Espiritu Santo ñidiy'ajtp ma ich ajt jadu'n nej Cristo ti tuñ. Com jaybety miiñ ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'ñ:

¹⁶ Je huin'it xi' je huin'it tiempo nyajmihu'i'maamybich je Israel jäy jemybi ayuc jemybi tiy'ajt. Nbiädägbich ngötujcin ma ajcxy yjot, e njayamybich ngötujcin ma ajcxy yhuinma'ñ.

¹⁷ Chi jac'axam Dios ymina'ñ:

Ni camina njäymedzaanich ajcxy ypocy, etz jadu'n nej ajcxy ytundigooy.

¹⁸ Co je pocy ti yajhuinmecxtäy, ca'p ycopicyity yjacyajtunipy tjaty huindzigi'ñ müd pocyhuinmeecxin ycixpi.

Chojcpy nmihuingoonim yi' Dios

¹⁹ Paady müch ajcxy migügtijc, jēbi ich ajt ndigüyim agujc jotcujc ma Dios yajpaady müd co Jesucristo ti temy ti yocy ñi'py müd ich ajt nbocy ycixpi.

²⁰ Cristo ti yaj'ahuäch je ñi'aa je tü'aa müd ich ajt ycixpi müd yci'm ninixc, je ñi'aa tü'aa jemybi oybi huidibi tigi'yib ma Dios y'it. E je' yñinixc jadu'n nipaady nej je huit huidibi anajty adujep je Lugar Santísimo ma Dios ytijc ya naaxhuiñ, je huit huidibi cächhuäch co Cristo y'o'cy.

²¹ Jesucristo yi' je' je' mijtungmüdp'i huidibi xycodinaayim ma Dios ytijc jiiby tzajpjoty.

²² Paady ycixpi jēbi nmihuingoonim Dios müd oyjot oyhuinma'ñ, etz müd je mibijcin janchypi. Cristo ajt ti xyajhuaatzim njot huinma'ñ co ñi'py temy yojc müd ajt nbocy ycixpi jigix ca'ydi nayjihuiyim pocymüd, jadu'n nej jihuüy ti ndziihum müd huädz ni.

²³ Tzoc tudägy n'ijtim ma nmibijcin, ca' nyajtigajtzim nmibijcin, com Dios cuydunipy yi' tiibi xyaj'ahuaniyim.

²⁴ Tzoc nhuinma'ñypidaacim co njot'amijmooyim ajt nmigügtjc, jaydëbi naychojcin nayjihuiyim miñ xypjy, e nduunim oyyäy'ajtin.

²⁵ Ca' n'ixmajtzim je nayoöyumgii, jadu'n nej ajxcy nijëjity costumbre müidity co ca' ajxcy yöy ma naymujctac. Niçi tzoc nayjot'amijmooyim, e jadu'n nej cham yaj'ijxni co yhuingooni ma je Huindzin Jesucristo ymiinaani jadüg'oc ya naaxhuiñ, chona'ñ tzajpjoty.

²⁶ Pen iich ajt jacpocytunim tzojcingixy ma anajty ti nejhuuiyim Dios ytiy'ajt, ca'p ji huingbi huindzigi'ñ huidibi xyajpocyhuaatzim.

²⁷ Je' janchtiy njacjijp'ijxim müid tzigi'ñ jihui'ñ je tzaachypi co anajty Dios xytidyunim, e xypidaacim mijünjoty huidibi yajhuindigoydahuamb Dios ymidzip.

²⁸ Co pin cacuyduun Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhuim, e jim metz o tugiig testigo co yjadu'nity, yajmoy je' y'o'cin ca' müid'ajty ti pa'ayoohuin.

²⁹ ¿Nej müich ajxcy minaangixy? ¿Nej cay jac'öctiy je tzaachypi mihaaad'ajtcixy? Je pinjaty ca' ixa'ñ Dios y'ung etz nixiici yajxiici Cristo ñi'py huidibi yajpocyñiuaatzp, jadu'n nej je jemybi ayuc ymina'ñ huidibi Dios yajhuim. Etz nañ jadu'n ajxcy ni'oñyigixy Dios yEspiritu huidibi may'ajt oy'ajt tumb müid je' ajxcy.

³⁰ Nejhuuiyim co je Huindzin Dios ymina'ñ: "iich xypatp ndzaachytunipyich jäy ajxcy müid ypocy ycxipi. iich yi' nyajcomidohuipy ajxcy ypocy." Etz nañ jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy: "Yi Huindzin Dios yi' yjäy tydunipy."

³¹ ¡Ooy chach mij y'ayo'nity pen je Dios juugypi xychaachytunim müid ajt nbocy ycxipi!

³² Per ajihuuiyigixy müich ajxcy je xii je tiempo tiibi ñaxy, je taabi müich anajty ajxcy ti xycidigüygixy je tiy'ajt janchypi, ñipaty je' anajty nej tüg tücxin jajin ajxcy müidity. Ti ooy mhuindinaaygixy mijjiptinaaygixy tzaachypi ayo'n müid yi' mmibijcin ycxipi.

³³ Nijëjity müich ajxcy ti myajhuingapxnaajcxixy, e ti myaj'ojcixy mayjäyduum. Nañ jadu'n jacjadyi ti abaatcixy tzaachypi jadu'n nej je tiibi ajxcy ooy yajtzaachytungixy.

³⁴ Ti müich ajxcy myajtungixy pa'ayo'n ma pinjaty anajty pujxtigotyip, e janch agujc jotcujc ajxcy ti myajtungixy mecxtujcin co ajxcy xypijci tjaty anajty ajxcy müid. Nejhuuiyim co jiiyb tzajpjoty müich ajxcy müidity ti jaty jac'oybi huidibi huinixii huinitempo ijtp.

³⁵ Jacmijpidaaccixy Dios, ca' mjoztmetzcüygixy. Co mmijpidaaccixy Dios, huin'it ajxcy mbaadipy oybi may'amy ma Dios.

³⁶ Chojcipy co müich ajxcy myajtúngixy mecxtujcin co mguydunaangixy nej Dios tzocy, e Dios xyajcidigüygixip huidibi yi' ti ahuanüy.

³⁷ Jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: Tzojc, janch tzojc ymiina'ñ je huidibi tzonamb tzajpjoty, e ca'p je' jecyñity.

³⁸ Jadu'n Dios ymina'ñ:

Pinjaty iich ti ngöbicy co ytudägyjäyity, tzinähup je' müid ymibijcin. E pen ixtigihua'cp ma ymibijcin, ca' jadu'n njotcujc'adipyich müid je'.

³⁹ Ca'p iich ajt njëjity huidibi ixtigihua'cp ma mmibijcin, e ytigoy y'alma, je' iich ajt pin mibijcp, e jadu'n n'alma paadipy nidzocin.

11

Yi mibijcin

¹ Jotcujc nayjihuiyim jadu'n co huidibi nmibijcin janch yi', oy co ca' n'ijxim. Je huidibi nmibijcin je' xymooyim jotcujc'ajtin müid huidibi njijp'ijxim ma Dios. Je huidibi nmibijcin nejhuuiyim co janch janch jadu'n, oy ca' n'ijxim.

² Com müid co ajt nmij'ap nmijteedy ajxcy mibijci Dios y'ayuc paady Dios cöbijcy ajxcy jadu'n nej tudägyjäy.

³ Müid ajt nmibijcin ycxipi nejhuuiyim co Dios oyduñ tüg'öciy huidibi jii'ajtp müid y'ayucti'ajty, jigix huidibi cham n'ijxim je' yi' yaj'oyiyi huidibi ca' yaj'ixy.

⁴ Müid co Abel mibijcy Dios, paady Abel ymoy Dios huindzigi'ñ jac'oybi ca'ydí Caín, e Dios cöbijci Abel yhuindzigi'ñ, e müid je' ycxipi Abel ooy ycömaybidzimy ma Dios co anajty ytudägyity. E jadu'n oy Abel ti yja'o'cini, jadu'n nipaady nej jihuiy yjacmüydägyñi chambaad. Com müid je mibijcin huidibi anajty ymüid yejc ijxpejt ma iich ajt.

⁵ Müid co Enoc mibijcy Dios paady yajnicxi jadügpj tzinaydac ni yca'o'cy, ni ca' ajxcy paty, com Dios anajty ti yajnicxyii. Jadu'n ymina'ñ ma yjaybetyity ma Dios ñecy, ca'ni anajty yajnicxyii: "Dios jäygidacpy anajty Enoc chinaayin."

⁶ Pen ca' nmüid'ajtim mibijcin ni jadu'ñyi, ca' Dios jäygidägy ajt ndzinaayin. Com co mhuingonaanin Dios, hue' tzocy co nmibijcin co Dios yjijity, e co yaj'ahuimbidity oybi müid pin mibijcip.

⁷ Müid co Noé mibijcy Dios, paady Dios ñimaayi jayijp co ytuna'ñiyi yjada'ñiyi mijnügom huidibi anajty ca'ni yaj'ixy. Co Dios ymigapxi, chi Noé yjotmaybaady e yaj'oyiy je barco ma yi' etz y'ung y'anäg ñügomdzögipy. Müid co anajty Noé müidity mibijcin, paady yajpocycäy je

naaxhufiñjāy ajcxy ca'p'i ymibicy. Chi Dios cōbicy Noé jadu'n nej tudāgyjāy mūd co mibijci Dios y'ayuc.

⁸ Mūd co Abraham anajty Dios mibicy, paady Dios yhuin'ixi e ycapxymidouhui. Chi je' choofn ma ñaax ycajpin ñicxy ma je it lugar huidibi Dios anajty mōhuaanip co je' adūyb. Choñ, ni ca' anajty nejhuūy ma ñicxy.

⁹ Mūd co Abraham mibijcy Dios, paady chinaydacpicy nej tūg huingjāy ma je naax huidibi Dios yaj'ahuanūyi, huidibi ca' yjējity. Chinay ma huittajc, nañ jadu'n ajcxy y'idiich Isaac etz Jacob huidibi ajcxy nañ jadu'n Dios yaj'ahuanūyi je naax.

¹⁰ Abraham je' anajty y'ahuijxyp mina jēbi chinaydacpicy ma Dios y'it ylugar huidibi jadu'n nipatp nej tūg cajp huidibi mūd y'ijx ta'tzpcy y'oyduñity, je huidibi Dios ñihuinmayūy, je huidibi Dios yajcojy yaj'oyūyb.

¹¹ Sara hue' anajty pumāy, ti anajty ymijāyūyñi, ti ñajxni tiempo mina jēbi y'ung'ixy. Per mūd co mibijcy Dios y'ayuc huidibi ti ñumaay co y'ung'ixa'ñ anajty, chi paty mījaa co y'ungdzimīgip. E chi y'ung'ijxy com ymibijc co Dios anajty cuyduna'ñ tiibi ahuanūy.

¹² Mūd tūgpi jāy, je Abraham, ti choondacy tūgpicy y'amīgūtjic huidibi oy ti ymayūy. Abraham, oy anajty je' ti yjahuingoni mina y'ōgaani, chi ooy y'ung y'anāg, y'ap'ung y'apmang janchmay paty, jadu'n ymayity nej madza' etz ymayity nej pu' ma mejypa', janch ni ycamicho'nity.

¹³ Tūg'ōciy je jāy ajcxy huidibi ya yajnimiydacp, ōctay ajcxy ni ycačidīgūyi je tzinaydac huidibi anajty Dios ti yaj'ahuanūyūy. Mūd co ajcxy mibijcy Dios, paady nejhuūy ajcxy co jacjūni Dios ymōhuūy je huidibi ti yaj'ahuanūyūy. Com ymibijc ajcxy Dios, paady jotcujc ñayjihūyūy co Dios mōhua'ñyūy jacjūni huidibi ti yaj'ahuanūyūy. Yminañ ajcxy co anajty y'adzinaaygixy ya naaxhuūñ.

¹⁴ Pinjaty jadu'n minamb co adzinaaybi ajcxy yajpaady, hue' yajhuimbīdzimy co chinaydac yjugy'ajttac ajcxy y'ixtaayb.

¹⁵ Co ixypy ajcxy jāymejtz'ō'cigixy je naax ma anajty ti choongixy, janch ycahuimbijty ajcxy jim jadūg'oc.

¹⁶ Per je' ajcxy nīgī anajty nijot'ajtcixy it lugar jac'oybi, je' je' je' tzajpjoty. Mūd jada yčixpi Dios ca' y' cho'yduñ co ñaydijyūy Dios ma je' ajcxy. Com ti ni'ixūy ajcxy chinaydac jūy tzajpjoty.

¹⁷ Abraham mibijcy Dios, e co Dios Abraham y'ijxmajtzi, chi yajmūñ Isaac co anajty yajhuindzīgīhua'ñ Dios. E janch cixyot je y'ung tūgpajc anajty yecy, je y'ung huidibi Dios ti yaj'ahuanūyūy anajty.

¹⁸ Dios ñimay Abraham co mūd Isaac mūd'ada'ñ may y'ap y'oc.

¹⁹ Abraham yhuinmaayb anajty ooy co Dios tūgpajc cōtucmūdip yajjugypigipy ōcpi. Paady jēbi ich ajt nminaanim co Abraham yčidīgūyūy jadūg'oc y'ung co anajty ti yjugypicy co anajty ti y'ōgy.

²⁰ Isaac mibijcy Dios, paady Isaac Dios mibijctzoy mūd Jacob etz Esau yčixpi co huen ajcxy oybi paadip ma je tiempo huidibi mim cidacni.

²¹ Jacob ymibijcy anajty Dios, paady co anajty y'ōgaani, chi ahuanūy conuucxin ma nidūg nidūg José y'ung y'anāg. E jadu'n Dios ooy huindzīgūy ojadaoty yam ñaygodajc'adyūy mūd ytajc co anajty ooy ti ymijāyūyñi.

²² José co anajty Dios mibicy ma anajty y'ōgaani, yminañ co Israel jāy ajcxy anajty ypidzimaangixy comjeyc jim Egipto, chi yajhu'my t'y'ajt nej ypac ytunūyb co anajty choñ ajcxy jim Egipto.

²³ Mūd co anajty ajcxy mibicy Dios, paady co Moisés yma'xung'ajty, chi ytaj yteedy yūtzī tugīg po'. Com co ajcxy ijxy co anajty ooy y'oyty je ma'xung, ca' ajcxy anajty tzigiy je rey y'ane'min co anajty yaj'ōctāhua'ñ tūg'ōciy ungma'xung yēydijcpi.

²⁴ Mūd co Moisés mibijcy Dios, paady co oy ymij'anāccojni, ca' tzojcy co ñaydijūyb co rey ñūx y'ung'adiib.

²⁵ Hue' janchty Moisés nīgī nijot'ajty co ayo'n tzaachypī minaxipy yajnaxipy quipxy mūd Dios yjāy, ca'ydi co nixonđāgipy je jugy'ajtin ma je rey ytjic huidibi Dios ca' jāygidāgy.

²⁶ Moisés nīgī ñayjihūyūy jotcujc co tzaachypī ayo'n anajty minaxy yajnaxy mūd Cristo yčixpi, ca'ydi co mūd'ajttāhuipy jugy'ajt comeñ'ajt jim Egipto. Com Moisés ti anajty yhuinma'ñpidāgy co Dios yega'ñ je oybi.

²⁷ Mūd co Moisés mibicy anajty Dios paady choñ jim Egipto, ni catzigiy co anajty rey yjotmādy, jadu'n y'ijty tudāgy nej jihūyūy ixy je Dios ca'p'i yaj'ixy.

²⁸ Mūd co mibijcy Dios paady Moisés tuūñ je pascuaxūy, chi ni'ane'mdūy co huen tijc'aguu tūg tūg yajni'pyūy, jigix co je ángel huidibi yaj'ōcp, ca'p'e' je israelitajy y'ungoob yaj'o'cipy.

²⁹ Mūd co ajcxy mibijcy Dios paady je israelitas ajcxy yajnajxy je tzaptz mejy jadu'n nej jihūyūy ñajcixy huindītzūuy, e co ajcxy je Egipto jāy nañ jadu'n yjanaxañ, cixj ajcxy ñū'ō'ctāy.

³⁰ Miiid co ajcxy mibijcy Dios, paady ycidáday je poch ma je Jericógajp, taab anajty je israelitas ajcxy ti jühuidijtcixy huixtujc xii.

³¹ Miiid co Rahab, je töxyjäy jibic tzinaaybi, mibijcy Dios, paady ca' y'o'cy quipxyi miiid je huidibi anajty ca' capxymidoogixy Dios. Com co je' yajjättacy ma ytijcin je huidibi anajty ti choongixy ma Israel jäy ajcxy anajty yajpaady, co anajty ayüch ameech yajcüyögixy yajtecyöygixy Canaán naaxjot.

³² ¿Ti njacmiydägibich? Nyajtigoy'idaamybich tiempo co nimiydägibich Gedeón, Barac, Sansón, Jefeé, David, Samuel, e jacjadyii Dios y'ayucnajtzcaxxiybi.

³³⁻³⁴ Miiid co ajcxy mibijcy Dios, paady ymimadac ajcxy ymidzip canaag picy, ane'my ajcxy yajxon yi cajpjäy, ypaat ajcxy pubejtin huidibi Dios anajty ti yaj'ahuaniiygixy. Yaj'adujc ajcxy caa y'ahuac, yajxeem ajcxy jiin huidi anajty ooy ymijity, tzooc ajcxy co anajty yaj'ogaangixy miiid espada. Pinjaty anajty pumäyip ypaat je' ajcxy ymic'ajt ymijaa, mij je' ajcxy ooy y'ljtcixni ma chiptungixy, e ymimadactay ajcxy maymidzip.

³⁵ Jim anajty töxyjäy yjätigixy huidibi ajcxy cädigiäy y'ung juugy huidibi anajty ti jugypicy co anajty ti y'ögy. Jadyii ajcxy y'o'cy ahuoni' agidzi', ca'p ajcxy paty nidzoocin. Jadu'n ajcxy paty o'cin, jaydëbi patcixy jugy'ajtin etz tzinaayim jac'oybi ma Dios.

³⁶ Jadyii Dios y'ayucnajtzcaxxiybi ooy ñixiici yajxiici, yajc'ajty, etz tzumy mach ypu-jxtijc'iñäy.

³⁷ Jadyii Dios y'ayucnajtzcaxxiybi y'o'cy ajcxy tzaagögäch, jadyii yaj'ajidiy ajcxy janch tim cup y'ijxmajtzi ajcxy, jadyii yaj'o'ci miiid espada. Ymiñ xyijpy xii yaa yhuuidijtcixy ymiiid ajcxy ñinixc yüch miiid cöbixy'ac etz miiid chivo'ac, ayoob jäy ajcxy, jotmay miiid, yajtzaachytungixy yajca'oydungixy.

³⁸ Yi jadu'mbi Dios y'ayucnajtzcaxxiybi ajcxy ni je naaxhuñiyäy anajty camihuaadity. Miiid ymidzip pahuidijtcixy, paady yhuuidijtcixy anajty tätznaaxtuum etz yuugjoty, chinaaygixy naaxpa'tci'py etz majaty ang.

³⁹ Nidüg'öciy je' ajcxy oy cömay ajcxy yjanajxy miiid co mibijcy ajcxy Dios, ca' ajcxy paty tiibi anajty Dios y'ahuaniy.

⁴⁰ Com Dios jac'oybi je' anajty yegamyb miiid ñich ajt, paady ca' ajcxy paty je oybi tiibi Dios y'ahuaniy. Ti anajty Dios nihuinmayiy co yajca'pxaani yi' ajcxy ytuädäg'ajtin quipxyi miiid ñich ajt co Cristo y'o'cy miiid ñich ajt nbocy ycixpi.

12

Tzoc ñich ajt nhuinma'ñybiadaacim ma Jesús

¹ Com nmiiid'ajtim canaag ijxpejt nej jäy jecy'ajty mibijcy Dios, paady ñich ajt jadu'n nipaady nej jihuüy huinduy jajixci'py nmiiid'ajtim jäy huidibi ti yajñiguëxgixy ymibijcin. Paady ycixp tzoc ahuing pidaacim je huudijaty xy'adzijpim ma ajt nmibijcin, e nañ jadu'n tzoc ahuing pidaacim je pocy huidibi xyajhuinma'ñydigooyim, e tzoc naymic'ijxäm cuydunim yi tiy'ajt miiid mecxtujcin ma ajt ndzinaayin, jadu'n nej jäy ñaymic'ijxigixy co nayboyc'quipxigixy.

² Tzoc nhuinma'ñybiadaacim ma Jesús. Jim ijxpejt nbaatim ma Jesús nej jëbi nmibijcin Dios. Jesús yi' je' ti xyajnejhuüyim Dios ytiy'ajt. Yi Jesús yi' y'ayoo anajty ma je cruudz, ni ca' yi' tuñcuendi je jadu'mbi o'cin oymidzo'yduunip. Com co Jesús ñejhuüyib anajty co jadu'n y'oc'ayoohipy, chi ypaadipy jotcujc'ajtin ma Dios y'ane'my. E cham je' yajpaady ma Dios ymijc ma Dios y'ane'mdac.

³ Huinmaaygixy müich ajcxy je Jesús y'ijxpejt, nej pocyjäydijc chaachytuungixy etz ñi'ojiiygixy, etz ca' y'ixaani, paady ca' mdzjpcigixy ni mgamijotmetzciiygixy.

⁴ Ca'ni müich ajcxy ayo'n tzaachyp: myajnaxy mabaad ni'py ajcxy mxiiibidyii jadu'n nej Cristo yjajty.

⁵ ¿Nej ti müich ajcxy mjäydigooygixy je capxhuijin huidibi Dios ti xymooygixy nej jihuüy yci'm'ung? Jadu'n ymina'ñ ma Dios ñecy:

Müich n'ungich, ca' mbidägy nej jihuüy ca' ytim ytijity je tzaachyp: huidibi Dios miiid xycapxhuijy, ni ca' mjotmetzciihuipy co xyaj'öjipy.

⁶ Dios ycapxhuijpy yi' pinjaty chojcpj yjihuiiyb. Dios chaachytumby yi' ajcxy co ytundigooy, pinjaty yi' ti cöbiy nej jihuüy yci'm'ung.

⁷ Mimadaaccix müich ajcxy je castigo, com Dios jadu'n yi' xymüidity ajcxy nej jihuüy yci'm'ung. ¿Nej ji jada' tüg ung, e ca' yteedy chaachytuniiyb co ytundigooy?

⁸ Pen ca' müich ajcxy Dios ti tzaachyp: xymooygixy, jadu'n nej yi' moy castigo tüg'öciy y'ungdijc y'anäctijc, ca' müich ixypiy ajcxy Dios xy'ung'adyii tiydudägy. Jadu'n müich ajcxy m'idipy nej tüg pi'c'anäg huidibi yteedy ca' y'ixa'ñiyii.

⁹ Jadüg nax, taabi anajty ajt nbi'cnity, ñich ajt ndeedy ya naaxhuñi xy'ñhuijim xycapxhuijim anajty, e xychaachytuunim co ca' ngapxymidoohuim nhuindzigiiyim ajcxy. ¿Nej co ca'

huaad n'ijtim ane'my ma ajt ndeedy huidibi tzajpjoty yajpatp? E jadu'n jëbi nbaatim je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

¹⁰ Hich ajt ndeedy ya naaxhuiñ xy'huuijim xycapxhuijim anajty müid jada conbi jugy'ajt ycixpi, jadu'n nej je' anajty ajcxy oy'ixy. Nañ jadu'n Dios iich ajt yxchaachytuunim müid ajt n'oy'ajt ycixpi etz jigix nmüid'ajtim huádz jot huádz huinma'ñ nej Dios ymüidity huádz yjot huádz yhuinma'ñ.

¹¹ Oy yjanchity co ca' ti tzaachypi ndzojcin ma yam nbaatim je tzaachypi, com ooy ndzachjihuiyim je tzaachypi, e ca' jotcujc nayjihuiyim. Per pinjaty ixpijci Dios chojcin müid je tzaachypi ycixpi, chi je' yhuimbizimiygixy tüg jugy'ajtin tüdägypi etz jotcujci.

Je huidibi ayo'ngojp co Dios y'ayuc ngacöbigaanim

¹² Paady müich ajcxy jotmic'ijccix ma mmibijcin, jadu'n nipaadip nej jihuiy myajpi'diccixy mg' tübi y'anucxyñi, etz mgoxcohuajc mic'ajt paady huidibi anajty ca' mic'ajt müidity.

¹³ Ixtaaygix nü'aa tü'aa tüiybi ma mlzinaayin, jadu'n nipaadip nej jihuiy y' mdecy huidibi mädipti chögy, e camina jadüg'oc yhuuidip.

¹⁴ Tzinaaygix müid oyjot oyhuinma'ñ müid nidüg'óciy jäy. Ca' mdúngixipy ti tzip. Müid'ajtcix tüg tzinaayin huätzpi, pen ca' jadu'n mdungixy, ni pin ca'ixipy je Huindzin Jesucristo.

¹⁵ Ooy cuenditungixp co ni pin cajjpyöydüdipty je pubejtin huidibi Dios ti ahuanñy, jigix nañ jadu'n ni pin yca'yajpaadipy janch mäť yjot yhuinmañ, e yajhuindigoydäy yajmäťtäy jacjadyii ymigüťjic, tim jadu'n nej tüg ujtz ta'mbi ypa'mduñ.

¹⁶ Ni tüg müich ajcxy ca' huaad ti ayuc müid'aty müid huingbi töxyjäy huidibi ca' müich mdöxyjic'adyii. Ca' nañ jadu'n m'ixtijipy je ayuc huidibi Dios yajhu'i'my müid müich ajcxy ycixpi, jadu'n nej y'idüich Esaú. Müid tüg caayin uucin Esaú toocnax je huidibi anajty möhuaanip yteedy co y'unggoobity.

¹⁷ Müich ajcxy mnejhu'i'yb co Esaú tocy huidi anajty paatip co japada'ñ je conuucxin huidibi anajty yteedy möhuaanip, ca' jadu'n Dios cöbijcy, chi Esaú ooy yjayaaxni, per ca' anajty ñihuinma'ñ nej yjothuimbidip müid je' ycixpi tübi anajty tuñ.

¹⁸ Ca' müich ajcxy ti mjaty ti m'ixy, nej jecy'ajty yi israelitas ajcxy yjaty etz y'ixy co ajcxy mihuingoñ je cop Sinai ma anajty Dios ti pidägy mij jin, ma anajty ooy yhuidzucy yjidity etz mijpoj mijtigoy ñaxy, ma anajty ooy y'agoodziy anaxy.

¹⁹ Ni mgamidoy ajcxy je trompeta ni je Dios y'ayuc huidibi anajty ajcxy je' migapxip. Pinjaty je' midou je ayuc ypijctzou ajcxy may'ajt co ca' huaad yjacmígápxigixy com ooy anajty chigüygixy.

²⁰ Je' je' anajty ycixpi co anajty ca' mimadägaangixy je ane'min cötujcin huidibi anajty minamb: "Pin anajty ytecy pidacp ma yi cop, hue' yi' y'oyaj'o'cnity cögäch müid tzaa o müid quipyjijpxu'ñ, oy ixypy y'iyujcity."

²¹ Oy chigüyñi huidibi anajty yaj'ijxp, Moisés ci'm minaan: "Tziyuuybich yam müid tzigi'ñ."

²² Per müich ajcxy jadu'n nipaady nej jihuiy ti mmihuingoongixy yi cop huidibi yxi Sión etz je Dios juugypi ycajp. Je' je' je' Jerusalén tzajpjotypti ma canaag mil je ángeles ajcxy yöymujccixy.

²³ Ti müich ajcxy mmihuingoongixy ma ti yöymujccixy je jaccömaaybi jäy huidibi ajcxy yxi cojaay ma Dios ñecy jilby tzajpjoty, je huidibi ajcxy huin'ib huingapxtacp Dios. Ti müich ajcxy mihuingoongixy Dios je huidibi nijuez'ajtp tüg'óciy. Nañ jadu'n ti müich ajcxy mihuingoongixy je' ajcxy je oyjäydijc y'espiritu huidibi Dios ti yaj'ahuimbijttäy tudägy.

²⁴ Müich ajcxy ti mihuingoñ yi Jesús, yi huidibi xycodinaayim ma Dios müid je jemybi cötujcin huidibi Dios yajhu'i'my müid iich ajt ycixpi. Yi Jesús huidibi mic'ajtmoy je Dios y'ayuc jemybi, co ñi'py teemy jojcy müid ajt nbocy ycixpi. Yi Jesús co ci'm ñi'py teemy jojcy müid jäy ajcxy ypocy ycixpi, nigí oy yi' ca'ydí co Abel iyujc ñi'py teemy jojcy müid ypocy ycixpi.

²⁵ Paady ycixp ooy cuenditungix müich ajcxy, ca'ydí yaj'ixtijy Dios, je pin ti xyajmihui'mim jemybi y'ayuc. Je jäy ajcxy huidibi tzinaay jecy'ajty, ca'p je' ajcxy chocy co ajcxy ixtijy Dios co jecy'ajty yjamigapxi ajcxy ya naaxhuiñ. O'ctiy iich ajt ca' ndzoocim, pen nmooyim ajt njix je Dios, je pin y'ayuc xyajmihui'mim huidi tzoon tzajpjoty.

²⁶ Co Dios y'ayuc yejcy jecy'ajty, chi yajtziyuuy ooy naax. Jadachambi Dios ymina'ñ: "Jadügtecpajc nyajtziyuua'ñich je naax, e ca' nminaanim naaxti'ajty, nañ jadu'n nya-jtziyuua'ñich je tzajp."

²⁷ Co jadu'n Dios ymina'ñ: "Jadügtecpajc nyajtziyuua'ñich je naax." Hue' yajhuinjihuiy co ytigoydahuipy huidijaty yücxp huidibi Dios yaj'oyi'y, e je' hu'i'mip je huidijaty ca' yu'cxy.

²⁸ Paady je Jesucristo ycötujcin huidibi Dios xyajmihui'mim, ca' yi' huaad ytigoy. Tzoc yajnaxim Dioscojuyip müid Jesús y'ayuc ycixpi, e nyajmij'ajtim n'ojadajtim Dios müid tudägy'ajt etz müid huindzigi'ñ nej je' jäygidägyin.

²⁹ Hich ajt nDios jadu'n yi' nej tüg jin huidibi nöctaayb tüg'óciy.

13

Nej jëbi nyajjägidaacim Dios

¹ Miich ajcxy huidibi mibijcp Jesucristo, ca' mjäydgooygixy co ajcxy mnyachójcigixipy miñ xyipy nej jihuüy ajcxy mdúgquëxyity.

² Ca' ajcxy mjäydgooygixipy co oyjã'y ajtin mdúngixipy müid pinjaty ajcxy xycojädüyib. Müid co oyjã'y ajtin ajcxy tuuñ, chi nejëjity ajcxy yajjättacy ángeles ajcxy, ni ca' ajcxy huinjihuüy co ángeles anajty ti yajjättaaccixy.

³ Mjäymedzip ajcxy pinjaty tzumy'íñaayb mach'íñaayb jadu'n nej jihuüy miich ajcxy nañ jadu'n mdzumy'íñaaygixy mmach'íñaaygixy quipxy müid je' ajcxy. Jäymeedzip miich ajcxy pinjaty tzaachypí ayo'n minajxp yajnajxp, com nañ jadu'n miich ajcxy müidity je ninícx huidibi jëbi y'ayoy.

⁴ Huen nidüg'ócíy jäy huindzigüygixy yajmij'ajtcixy je pijcin casada'ajtin. Huen je yëydijc etz je ytöxyjic naymüdtzináaygixy yajxon, com Dios yí' tzaachytunipy pinjaty tundigooyb müid huingbi töxyjäy.

⁵ Ca' m'adzocixy meëñ. Mijotcujc'ajtcixy ti ajcxy ii müid. Dios ti je' ymína'ñ: "Camina xii ích miich ajcxy n'ixmadzipy, ni ích miich ajcxy ngajäydigoyipy."

⁶ Jadu'n jëbi nmínaaním agujc jotcujc: "Yí Huindzin Dios yí' xypubejtpich, ca' ndzigíhua'ñich jäy nej xyjatuna'ñich."

⁷ Jäymejtzcix miich ajcxy je pinjaty ti xyñíghouajc'ajtcixy, je pinjaty ti xyajmüdmíydaaccixy Dios y'ayuc yti'y'ajt. Huinmaaygix nej je' ajcxy anajty ytuädgy'aty, padungix nej je' anajty ajcxy müidity ymibijcin.

⁸ Jadu'n nej Jesucristo oybi tuñ jecy'ajty, nañ tím jadu'n oybi tuñ chambaad, etz oybi tuna'ñ huinixii huinítiempo, ca' yí' yajtigadzip yí' yhuinma'ñ ni mína.

⁹ Ca' miich ajcxy mayjhuin'ingixy müid canaag íxpíjcin huidibi ca' ytügnaxity müid Jesucristo yti'y'ajt. Nígi oy co ajt nbidaacim nhuinma'ñ ma je Dios y'ayuc, nej yí' xychojcin xyjihuiyím, nej yí' may'ajt tuñ müid ích ajt. Ca' mbidaacim mhuinma'ñ ma je cötujcin huidibi adujcp nijëjity caayin uucin. Ni ti jotcujc'ajt ajcxy capaty pinjaty panícxp yí' jadu'mbi cötujcin.

¹⁰ Je judío tungmüdpí huidibi huindzigí'ñ tumb anajty ma Dios yhuittijc je jecyip, ca' yí' jëbi yjactuuní ma ích ajt nmibijcin jadu'n nej Jesucristo tuñ huindzigí'ñ müid ích ajt ycixpi.

¹¹ Je judío migtungmüdpí ma Dios ytijc ypidac iyujc ñi'py ma je Lugar Santísimo nej tüg huindzigí'ñ huidibi yajpocyñíhuaatzp je mayjäy. Je iyujc ógy ñinícx jiguem je' yajnógy, ca' jübyity cajpjoty ma je Dios anajty huindzigüygixy.

¹² Tím jadu'n nej je judío sacerdote yajnógy je huindzigí'ñ iyujc ñinícx cajp nínaxy, nañ tím jadu'n Jesús paty tzaachy'o'cin cajp nínaxy jigix müid je' yci'mni'py pocyñíhuädzip je mayjäy.

¹³ Tzoc mñjpidaacim je Jesús tíbi y'ógy cajp nínaxy müid ích ajt nbocy ycixpi. Tzoc minajxim yajnajxim je canayajmij'adií je canay'ixa'níi, tím jadu'n nej Jesús minajx yajnajx je canayajmij'adií je canay'ixa'níi.

¹⁴ Ya naaxhuin' ca' ya ajt nmüidity tüg ciudad ma jëbi n'íjtim huinixii huinítiempo, je' ích ajt njijp'íjxim je tzinaayin huidibi miimb cidaacp.

¹⁵ Paady ycixp chojcpy co Dios n'ojadajtim nmibijctzoohuim jabom jabom huinixii müid Jesucristo yxii. Co jadu'n n'ojadajtim nmibijctzoohuim Dios jadu'n nipaady nej tüg huindzigí'ñ nmooyim. Tzoc ii mibijctzoohuim, tzoc ojadajtim müid ajt ngí'm'ahuac ngí'm'ayuc.

¹⁶ Ca' mjäydgooygixipy co oybi mdúngixipy etz naybubéjtigix naybudigüygix miñ xyipy. Co jadu'n mdúngixipy jadu'n nipaady nej tüg huindzigí'ñ ti myejccixy ma Dios huidibi yí' ooy jäygidägy.

¹⁷ Capxymídoogix pinjaty xyñíghouajc'ajtcixp etz yajmij'ajtcixp, com yí' miich ajcxy xy-cuend'ajtip yí' m'alma. Nejhuüyím co cíyegaangixy ycuendi ma Dios nej ajcxy ti xycuend'aty. Pen oybi miich ajcxy mduumyb müid yí' ajcxy, jotcujc ajcxy ñayjihuihuüyib. Pen jibic miich ajcxy mduñ müid yí' ajcxy, tajp mayip ajcxy. E pen yí' ajcxy tajp maayb, chi miich ajcxy ca' ni ti jotcujc'ajt nmüid'adipy.

¹⁸ Mibijctzoogix Dios müid ích ycixpi etz je pinjaty xymüdhuidijtpich. Jatytim naymic'íjxibich tudägy nduumích ma tüg'ócíy ích ndung, paady ycixp jotcujc nayjihuiyíjich.

¹⁹ May'ajt nbijctzooybich ma miich ajcxy co Dios mmibijctzoogix müid ích ycixpi, jigix Dios a'ixíhuipy co nícxibich tzojc ma miich ajcxy.

Oy'ajt etz capxpooxcin huidibi cogixüyñip je necy

²⁰ Dios nmibijctzooybich müid miich ajcxy ycixpi. Je Dios huidibi yajjuyypíjc jadüg'oc ích ajt nHuindzin Jesucristo co y'o'cy, je huidibi cuend'ajtp je maymibijcpidíjc. Co Jesucristo ñi'py teemy yojcy, chi mic'ajt moy je jemybi cötujcin huidibi Dios ti xyajmíhuimím. Dios ti

pidägy Jesucristo jadu'n nej je cuend'ajtpi jac'oybi ma je maymibijcpidijc. Jadu'n yi' nipaady nej tüg cöbixy cuend'ajtpi huidibi cuend'ajtp may ngöbixy.

²¹ Je Dios huidibi xyajjotcujc'ajtm je' huen xyaj'ahuimbijtcixy huädz etz oyjäy ma tüg'óciy ajcxy mmibijcín etz ma tüg'óciy ajcxy mdzinaayín, jigix ajcxy mdunipy nej yi' tzocy. Dios huen tuñ ma ñich ajt njot nhuinma'ñ mäd Cristo ymic'ajt nej yi' tzocy. ¡Huen Cristo y'idipy mij cömay huinixi huiní tiempo! Amén. Jadu'n jada.

²² Nmigügtijc, nbijctzooybich may'ajt yajtungixy mecxtujcín ma jada ayuc capxhuijin. Ti ajcxy ii con nijayiygixy.

²³ Nejhuíygix miich ajcxy co ajt nmigüg Timoteo y'ity ahuätztuum. Pen tzojc yjädy ya ma nyajpaadyich, chi yi' xymídníxibich co ñich anajty miich ajcxy nicxy n'ijxcixy.

²⁴ Nguejpyich ngapxpooxcín ma nidüg'óciy pin ajcxy xyñigohuajc'ajtp etz je migügtijc ajcxy huidibi mibijccixyp. Je migügtijc huidibi ajcxy yajpatp ya Italia yquejxyp ajcxy capxpooxcín ma miich ajcxy.

²⁵ Dios ajcxy xyconuucxip nidüg'óciy miich ajcxy. Amén. Jadu'n jada.

SANTIAGO

Yi Neczy Huidi Santiago Yajnjuejx Je Judío Mibijcpidijc

¹ Ich Santiago, ndzojcingix ich nduñ ma Dios etz je Huindzin Jesucristo ytung. Cham jada necy nyajniguxyich yi Israel jäy huidi ajcxy yajmij'ajtp Dios, huidi ajcxy xim yam yajpatp cajp cajp müid co yqueecpidzimy ajcxy Judea naaxjot co ymidzip ajcxy chach'ixhuididyii chachpahuididyii ajcxy.

Je tñy'ajt huidib tzoon ma Dios

² Migügtijc ajcxy co yi mmidzip ajcxy xychach'ijxmadzaangixy nej müich ajcxy mjot mhuinma'n müidity, co yi' ajcxy xy'ixhuidijtcixy xypahuidijtcixy, co xyñigapxcixy xyñi'ojnyigixy, co xyajhuinma'nydigoyaangixy, ca' mdajipy mmayipy ajcxy, jotcujc ajcxy mnayjihuihuüyb.

³ Müich ajcxy mnejhuüyigixy co jadu'n mmimecxtujccixy je tzaachyp: ayo'n huidibi mmajajcixy myajnajcixy müid co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, huin'it mbäatcixy mic'ajt, jigix jëbi mimadactaygixy tüg'ócixy jibic-huinma'n.

⁴ Copicy müich ajcxy mimadactaygixy tüg'ócixy jibic-huinma'n, ca' ma mdundigöyigixy, e huin'it huadz mjot mhuinma'n mmüid'adipy ajcxy, ca' ti myajtigoy y'idipy ajcxy.

⁵ Pen nidüg müich ajcxy myajmayajty oyhuinma'n, co jäy ajcxy xychach'ijxmadzaani mjot mhuinma'n nej müidity, mibijctzou Dios huen xymöy je oyhuinma'n, com yejcpy yi' oyhuinma'n müid tüg'ócixy jäy co pijctzoy. Ca' yi' cohuindugyii, ca' huaad xy'ojm co nbijctzoohuim oyhuinma'n.

⁶ Copicy pijctzohui Dios huijy'ajt cuje'ajt cixyot huinjot, ca' y'ametz yjotmetzity. Pinjaty ametz jotmetz Dios mibijctzoob, ca' tü'ciy müidity yjot yhuinma'n, janam jatzojc yajtigach yhuinma'n jadu'n nej je mejy co ypidigy y'ixtägy müid je poj.

⁷ Co jäy ajcxy ametz jotmetz mibijctzoogixy Dios, Dios ni ti jadu'n cayecy.

⁸ Yi jadu'mbi jäy ajcxy ametz jotmetzpi canaagnax yhuinma'n ajcxy müidity, ca' tügijp yhuinma'n pidaaccixy ma Dios.

⁹ Yi ayoobitijc huidibi mijpidaaccixy Dios, ooy jäygidägangixy co Dios ypübedüyb ypuđigihuiüyb.

¹⁰ Yi comeeñyjäy ajcxy huidibi mijpidaaccixy Dios, ooy jotcujc ajcxy ñajjihuihua'nyii co ajcxy ymeen' ytixtähuipy jadu'nyii. Com yi' ajcxy ymeen' tigoyamb yi' jadu'n nej tüg pijy co ñicxni müid xii an.

¹¹ Co xii ypejtni, chi ooy y'andaacni mic, e chi je jünboj ypidzimy, chi je pijyquipy ytich, chi yhuingädaayñi je pijy, e jadu'nyii ytigoydäy je pijy oy'ajtin. Jadu'n nej yjaty yi' pijy, ñan tim jadu'n yjada'n comeeñydic ajcxy, jadu'nyii ñitigoyaangixy yjugy'ajtin.

Co yjot yhuinma'n chach'ijxmadza'nyii

¹² Jotcujc pinjaty mimecxtujcetaayb jadu'n nej ajcxy yjot yhuinma'n chach'ijxmadza'nyii. Co jadu'n mimecxtujcetaaygixy, Dios möhuib ajcxy jugy'ajtin huinixibi, huidibi yajhuin-huanüy tüg'ócixy jäy ajcxy huidijaty Dios tzojcp yajmij'ajtp.

¹³ Co pin nijot'aty co tuna'n ti jibicpi, ca' ymina'niy co Dios anajty jadu'n yaj-tundigoyaani. Dios ca' ti jibicpi tuñ müid jäy ajcxy. E nañ ni pin ca' huaad ijxmach Dios nej yjot yhuinma'n ymüidity.

¹⁴ Ci'm ajcxy jadu'n ñaydunyii, co tzachnijot'ajtcixy canaagnax jibic-huinma'n.

¹⁵ Co jäy ajcxy nijot'ajtcixy jibic-huinma'n, pocy anajty ytungixy. Ti ajcxy anajty ooy ypcyñibejtni co nicxy y'ócixni.

¹⁶ Migügtijc ajcxy, huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' mnayhuin'ünigixy.

¹⁷ Ich ajt nDios Teedy huidibi tzajpjoty tzinaayb, yi' huidibi yajcojtaay xii madza' huidibi jajp tixcp, yi' je' yejctaayb tüg'ócixy tijaty oybi, tüg'ócixy yhuinma'n huidibi ich ajt nmüid'ajtim. Dios ca' yi' yjot yhuinma'n yajtigach jadu'n nej yi' xii madza' yjajin ytixcin ytigach.

¹⁸ Dios y'oydumyb huinjemy ich ajt njot yhuinma'n müid yi' y'ayuc ytiy'ajt, jigix jëbi ich ajt nmi'ijtim oyjot oyhuinma'n. Yi jäy ajcxy huidibi yajmij'ajtcixp Jesucristo, Dios ñigi tzocy ajcxy ca' jac ti huidibi oyduñ.

Je tñy'ajt tñyudäcyp

¹⁹ Migügtijc huidibi ich ooy ndzocy njihuüyich, mnejhuuihuipy müich ajcxy jada co ooy ycopicyty mmido'mbijctähuipy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' mjäydigöyigixy, ca' mgapx-mayiyigixy, pen mjotmätcotp ajcxy ca' anajty mguydungixy Dios ytiy'ajt.

²⁰ Je jäy huidibi jotma'tp, ca' je' tuñ huidibi Dios yjäygidacyp.

²¹ Ixmajtzaaygix yí jibic ayuc, ca' mnijot'ajtcixy yí jibic-huinma'ñ. Cöbajccix müid oyjot oyhuinma'ñ yí Dios y'ayuc ytiy'ajt, yí huidibi Dios ti yajnicödügüy, huin'it jébi ajcxy m'alma nízoozin paady.

²²⁻²⁴ Cuydungix ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' ajcxy mjotcuj'adipy müid yí'yí co m'amidoo'ijtcixy, hue' anajty nigoo mnayhuin'ñnigixy. Peni nigooob Dios y'ayuc m'amidoo'ijtcixy, e ca' mmijpidaaccixy ca' mgyudungixy, naadigi' anajty m'amido'ijtcixy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej pin yhuifñijjip aa'ijxnajxp ma tügi iix. Co ñay'aa'ijxnajxtäyii, chi yjihuägy, e mic'amy jäydgoydäy nej yhuifñijjip ti ixy. Naadigi' anajty ti ñay'aa'ijxnaxxyii.

²⁵ Pen müich ajcxy yajxon m'ixpijcy Dios ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi yaj'oyihuip ajcxy mjot mhuinma'ñ, pen mmijpidaaccixyp, pen mgyudungixyp Dios y'ayuc, e ca' mjäydgooygixy, chi jada' Dios xyconuucxip ajcxy müid jégixpi' huidibi anajty mgyudungixyp.

²⁶ Pen ji pin ñayjihuiyüi co cuyduni Dios ytiy'ajt, e ca' ñay'ahuijtzigüii, ci'm anajty ñayhuin'iiñyüi, tundigooyb anajty, e ca' yjanchity co müjpidaaci Dios ytiy'ajt.

²⁷ Pen müich ajcxy huädz müjpidaaccixy Dios etz mgyudungixy yí ytiy'ajt jadu'n nej jébi Dios jäygidägy, hue' tzocy co mbubéjtcixipy mba'ayöögixipy co'ögy'ungdjic, etz co'ögy ytoxyjäydjic ma ayo'n jotmay ajcxy patcixy. E ca' huaad jibic-huinma'ñ mjactungixy, jadu'n nej jadyüi naaxhuiñjäy y'iditzcixy, huidi ca' mijpidaaccixy Dios.

2

Ca' huin'ijxpety migüg myajmij'ajtcixipy

¹ Migügtijc ajcxy, co m'ojadajtcixy co mmijnicxpetcixy iich ajt nHuindzin Jesucristo, yí huidibi tzajpjoty ane'm, ca' ajcxy huin'ijxpety migügtijc myajmij'ajtcixipy.

² Pen jim jäy ytigüy ma mnayöymüjicigixy comeefñybi müid oori cñijit, etz müid yhuut yxojx janch oybi, etz pen nañ tigüyb tüg jäy ayoob huidibi yhuut ytucxy cñtz tue nübüdy ixpüdy.

³ Chi müich ajcxy je' jac nigi myajmij'ada'ñ je comeefñybi huidibi oyxoxy, e chi mnimähua'ñ: "ñña' müich ya ma jada oybi iñaa'ybejt." E je ayoob jäy mnimähuaangixy: "ñña' naaxcixy o jim jadu'n tina'."

⁴ Co jadu'n m'iditzip ajcxy, ca'p anajty jadu'n ytiy'ajtyty. Mdundigooygixy anajty ma Dios ytiy'ajt co huin'ijxpety ajcxy migüg mdzögipy. Hue' anajty myajtungixyp jibic-huinma'ñ co jadu'n m'ixtjicixipy jäy huidibi ayoob.

⁵ Migügtijc ajcxy, Dios ti huin'ixy yí ayoobitjic, jébi ajcxy mijpidägy Dios etz jébi ajcxy paadipy it lugar ma Dios y'it tzajpjoty. Jadu'n Dios yajhuinhuana'y pinjaty tzojcip jihuiyip co it lugar möhua'ñ jüby tzajpjoty.

⁶ Myajtzo'yduungixyp müich ajcxy ayoobitjic. ¿Nej cayi comeefñyjäy ajcxy huidibi müich ajcxy yxhachxip ma cötujctac, e xyajnicxcixy ma tungmüidpi yhuinduu, oy ajcxy mdzocy mgatzocy?

⁷ ¿Nej ca yjējity ajcxy huidibi jibic nigapxp ni'ojñyb Jesucristo, je oyjäy huidibi müich ajcxy myajmij'ajtcixyp?

⁸ Pen janch müich ajcxy mgyudungixy je tiy'ajt huidibi jaybety ma Dios ylibro: "Md-zogipy mjihuipipy mmigügtijc hueñytmypñity, jadu'n nej müich ajcxy ci'm mnaychogyüi mnayjihuiyüi." Pen jadu'n anajty mdungixy, tüg anajty oybi mdungixyp.

⁹ Pen huin'ijxpety ajcxy anajty jäy myajmij'ajtcixy jadu'n nej yhuut yxoxy ajcxy müidity, mdundigooygixp, e ti anajty mnayajpocycähuiyixy ma Dios ytiy'ajt.

¹⁰ Pen tüg jäy cuydundaayí Dios ycötujcin, co nicxy tüg cacuyduñ, jadu'n nipaady nej jihuiy anajty janch ni tüg cötujcin ti cacuyduñ.

¹¹ Je Dios je cötujcin ti pidägy co ca' huaad mmigapxtigooyipy töxyjäydjic, etz nañ ti cötujcin pidägy co ca' huaad njäyyaj'ocim. Pen mmigapxtigooyb töxyjäydjic, oy ca' ti mjäyyaj'ögy, ti anajty mdundigooy mij ma Dios ytiy'ajt.

¹² Capxcix miydaccix, tungix nej jébi huaad jäygidägy iich ajt nHuindzin Jesucristo nej je' cuyduñ yí ytiy'ajt.

¹³ Ca' ti pa'ayoohuin paadipy ma Dios, pin ca' tuñ ti pa'ayoohuin ma ymigügtijc. Pin pa'ayoohuin tumb ma ymigügtijc, je' capxpaady y'idip co anajty Dios tiyduñ yí yjäy.

Je mibijcpi etz je oyjäy'ajtin

¹⁴ Migügtijc ajcxy, ni ti m'alma capada'ñ pen müich mninaamb co myajmij'ajtyp Dios, e pen ca' myajnigüexigy ni ma co oybi mduñ. Ca' Dios yajnidzöga'ñ yí m'alma müid co nigooob mnina'ñ co Dios mmijpidägy, e ca' mgyuduni yí ytiy'ajt.

¹⁵⁻¹⁶ Pen müich ajcxy müid tüg migüg yéydijcpi o töxyjäybi huidibi yajmayajtp yhuut ytucxy caayin uucin, e chi nigoo müich ajcxy mnimähuiyüi: "Nixc agujc jotcujc, Dios xypubedipy xypudigihuiyüi, ca' mdñch'ögipy ca' myuu'ögipy." E müich ca' anajty ti ti mmöy huidijaty yajmayajtpy. ¿Ti oyjäy'ajtin anajty ti mduñ?

¹⁷ Pen miich minamb co myajmij'ajtyp Dios, e ca' oyjäy'ajtin mduñ miid mmigügtijc, ytimyñipaty jadun nej ixypy ca' mmibicy yi Dios ytiy'ajt.

¹⁸ Ca' yjegyty co tüg jäy xyñimähuibich jadun: "Miich mdzachmijpidacpy yi Dios ytiy'ajt, e iich ndumybich oybi." Iich n'adzohuipych yi jadun mbi jäy co ca' jadun ytiy'ajtiny nej miich mina'n. Pen ca' miich mmijpidägy Dios y'ayuc, ca' mjadipy nej mdunipy oybi jadun nej Dios huaad jäygidägy. Co iich oybi nduñ, jadun n'igüexigy co nmijpidägyich Dios.

¹⁹ Miich mmibijcpy co Dios ji tügpajc, e oy jadun co mmibicy. Nañ jadun yi ca'oybi ajcxy mibijc etz chigüyb ajcxy Dios.

²⁰ Loci miich, ca' mhuinjihuñhua'n je tiy'ajt. Co pinjaty mibicy Dios, e ca' yajnigüexigy co oybi tuñ, ca' tiydudägy mibicy Dios.

²¹ Je Abraham yejc tüg iixpejt nej jébi huaad ngapxymidoohuim Dios co jecy'ajty je' ymang Isaac cyejcy nej tüg huindzigi'n ma Dios.

²² Je Abraham ymibijc co Dios yjiijity etz nañ ycapxymidou nej Dios ñimaayi. Paady nejhuñiyim co yjanchity co Abraham mijpidacy je' Dios miid co cuyduuñ jadun nej Dios ñimaayi.

²³ E jadun oy cuydundäy nej yjaybetyty ma Dios ñecy: "Yi Abraham ymijpidac Dios, paady Dios ymecxtaayi ypocy, e ycöbiji jadun nej jihuñy ca' anajty ytundigoy." Paady ycxipi Abraham oyñaydijiyi: "Co Dios minaymigü'adyii."

²⁴ Cham nejhuñiyigx co Dios ycöbiji cpy jäy huidibi cuydungixp yi' ytiy'ajt, e ca' nminaanim miid jéyi co ymibijccixy.

²⁵ Tim jadun nej Abraham yajty, nañ tim jadun yajty miid je töxyjäy huidi anajty yxii Rahab, huidibi anajty ooy ti ytundigoy miid mayyëdyjic. Je Rahab ycoyüdz ma ytiç nimetz jäy huidibi anajty Israel jäy yaj'ix'ijtyp, e chi yajqueegüy ma huingbi tü'aa, e jadun ajcxy yajzooocy ma ymidzip. Miid co jadun oyjäy'ajtin tuñ miid je Israel jäy, chi Rahab oy paady je nidzoozin ma Dios.

²⁶ Je nin'cx huidibi ca' alma müidity, ca' ni ti mic'ajt müidity. Nañ tim jadun pinjaty mibijc co Dios yjiijity, e ca' cuyduñ Dios ytiy'ajt, yi' ymibijcin ca' Dios cuendipicy.

3

Co pinjaty nigapxy ni'ojy ymigü

¹ Migügtijc ajcxy, huinmaygix yajxon pen janch mnajtztzögüygixy co ajcxy mni-huindzin'adaangixy Dios y'ayuc. Com iich ajt huidibi nyaj'ixpiçim Dios y'ayuc, pen tundigooyim niçi mij nyajtiyduanaanim.

² Nidüg'öciy iich ajt ndundigooyim minaaajity. Pen ji pin ca' y'iidigooy ycapxtigooy, yi' tiydudägy anajty yjäy'aty, jébi ñaygüend'adyii yajxon, e ca' huaad y'ocjactundigooyñi.

³ Ypidacpy jäy freno ma cohuay y'ahuac jigix jébi ane'my je cohuay nej zocy. Nañ jadun zocy co jäy ajcxy huen y'ahuac ahuijtzcixy jadun nej jäy cohuay ane'my miid freno.

⁴ Nañ jadun yi barco oy mabaad ooy yjamijity, per ooy poj ytiijminyii ytiçixiyii. Je barco yaj'ane'm yajxon miid tüg pi'c pujx yindi'cni huidib xijip timón. Yajxon ytüyöy je barco ma je' timdzocy je huidibi ane'mip.

⁵ Nañ jadun yjaty miid yi tootz, janch tim yindi'cni yi', per ooy mij cajee tuñ jibicpi, jébi y'iidigooy ycapxtigooy mij cajee. M'ixyp miich ajcxy nej tim yindi'cni jün mij ooy nögy quipyçhaa miy'ujtz.

⁶ Yi jäy ajcxy y'ahuac nañ tim jadun nej pi'c jün, miid nhuin n'ahuac mijcajee n'iidigooyim ngapxtigooyim. Co jadun n'iidigooyim ngapxtigooyim, chi jébi mijcajee midundigooyim mayjäy. Co n'iidigooyim ngapxtigooyim, etz nayyajpocycähuim, chi ñigüexigy canaagnax jibic-huinma'n huidibi nmüid'ajtim. Jada jibic-huinma'n jim yi' nbaatim ma je mujcu' huidibi tzinaayb ma yi inferno.

⁷ Yi naaxhuñijäy ti mimadaaccixy yi iyujc animal huidibi queegicp queec-huidijtp, naag iyujc ahua'nbi, etz iyujc nüjotyp. Ti ooy yajmaxüygixy yajxon iyujc huindzicyp i etz ahua'nbi.

⁸ Yi naaxhuñijäy oy ti mimadaaccixy yi iyujc animal, per nitüg ycaca'ty pin yajxon y'ahuac ahuijtzigipy, ac'iidigooyigx capxtigooyigx ajcxy. Pin ymigü nigapxy ni'ojüyb, huin'it je ymigü ooy jibic ñayjihuhua'ñyii, jadun nej jihuñy veneno ti möy ymigü.

⁹ Miid jada' nhuin n'ahuac ajt ngapxpaatim iich ajt n'huindzin Jesucristo etz iich ajt n'Dios Teedy. Nañ jadun miid nhuin n'ahuac nigapx ni'ojüyim nmigügtijc. Dios ti yajcojy yi jäy miid oyjot oyhuinma'n jadun nej yi' oyjot oyhuinma'n müidity, paady ca' y'oyity co n'iidigooyim ngapxtigooyim.

¹⁰ Miid nhuin n'ahuac ajt miid ngapxim oybi ayuc etz jibic ayuc. Miid nhuin n'ahuac yi' miid ngapxpaatim etz ni'ojüyim nmigügtijc. Ca' jadun y'oyity co jadun n'adätzim.

¹¹ Ne jébi jada' ma tüg nügop ypidizimy nü päcpi etz nü ta'mbi?

¹² Migügtjic ajcxy, ¿nej jëbi jada' yi higueri ytiim'aty aceituna etz yi muuxy'aadz ytiim'aty higos? Nañ tim jadu'n ma nii ymuxy tamtzpi, ca' jim ypidzimy nii päcpi. Paady ycixp ca' y'oyity co jäy ajcxy capxcixy oybi etz jibicpi.

Je tiy'ajt janchypí

¹³ Pen miich ajcxy huijycujc mnayjihuiyi, pen oyhuinma'n ajcxy mmüid, yajtungix m'oyhuinma'n ma mdzinaayin mjugy'ajtin. Ca' huaad ci'm ñaygöamáayigixy. Müid je oyjäy'ajtin huídibi ajcxy mdumyb huen jäy ci'm nejhuiygixy co oyhuinma'n miich ajcxy müid'ajtcixyp.

¹⁴ Pen ta'm mjot mhuinma'n mjihuiygixy, pen mga'oy'ijxcixyp ymigügtjic, pen mhuin-naxtugaangixyp ymigügtjic, pen jadu'n mjihuiygixy mhuinmaaygixy, huin'it ca' huaad mnaygöamáayigixy ci'm co mdzachcuydungixy Dios ytiy'ajt, com ca' yjanchity, nigoo m'aniidaaccixy.

¹⁵ Jada jibic-huinma'n ca' jada chooñ ma Dios huídibi tzinaayb tzajpjoty. Ya naaxhuiñ jada jibic-huinma'n yajpaady, müid co jäy tzachnijot'ajtcixy jibic-huinma'n. Yi mujcu' yejcpy jada jibic huinma'n, e ca' nminanim co Dios yecy jada jibic-huinma'n.

¹⁶ Paady ycixp co jäy ajcxy ycanay'ixa'ñyüi, co huinnaxaangixy ymigüg, chi ca' oy y'ijtcixy, oy ajcxy ñaymidundigöoyigixy mijcajee.

¹⁷ Je huijy'ajt cujc'ajt huídibi Dios yejcpy, ooy yi'. Yi Dios huídibi tzinaayb tzajpjoty oyhuinma'n ymüid. Pen nyajtuunim je tiy'ajt huídibi Dios ti xymooyim, chi jotcujc ndzinaayim, ca' ma tzip capxy, etz nmimecxtujcim nmigügtjic, etz yung naxy jot huinma'n nmüid'ajtim, etz nba'ayoohuim nmigügtjic, etz nduunim oyjäy'ajtin, etz tudägy nhuinma'n nmüid'ajtim. E ca' nigoo naybidaacim jadu'n nej jihuiy nmijpidaacim Dios, e ca' yam yjanchity.

¹⁸ Co nyajtuunim je huijy'ajtin cujc'ajtin huídibi Dios yejcpy, chi jotcujc ndzinaayim müid tudägy njot nhuinma'n, jadu'n nej jëb Dios jäygidägy.

4

Co pinjaty nijot'ajtcixy mayñax tzinaayin

¹ ¿Ma'amy ajcxy mdijy chooñ je tzip capx huídibi yajpatp ma miich ajcxy? Tüg'óciy yi jadu'mbi jibicpi yajpatp ma ajcxy mjot mhuinma'n, paady ycixp mganay'ayuc-huinjihuiygixy, e tzipcapxy myajcojcxixy myaj'abadiiygixy.

² Ooy miich ajcxy tijaty mjatzojccixy, e ni ti mgapaatcixy, e huin'it mjäyay'öccixy. Ooy m'adzoyccixy tijaty migüg yjé'ajtyp, paady ycixpi mdziptungixy, etz mganay'ixáanigixy. Ca' ti jotcujc'ajtin mbaatcixy, com ca' ajcxy mbijctzoogixy ma Dios.

³ Co mjamibijctzoogixy Dios, chi ca' ti mbaatcixy, müid co mbijctzoogixy müid jibic-huinma'n. Mbijctzoogixyp co myajtunaangixy ma ca' ypadyii.

⁴ Mdundigooyb ajcxy. ¿Nej ca' mnejhuiygixy co Dios ca' jäygidägy pen mdzachnijot'ajtyp ajcxy yi mayñax tzinaayin? Pinjaty nijot'ajtcixyp yi mayñaxpi tzinaayin, jadu'n yi' ajcxy nej yi jacjadyii jäy ya naaxhuiñ huídibi ca' yajmij'ajtcixy Dios ytiy'ajt. Hue' je' ajcxy y'ahuimbity Dios ymidzip.

⁵ Nej miich ajcxy mdijy, naadigi' ymiñ jaybety ma Dios yñecy: “Je Espiritu Santo huídibi Dios ti xy'adigiyim ti xyjottigiyim ooy xychojicim xyjihuiyim mijcajee.”

⁶ Dios ninigooobi may'ajt oy'ajt tuuñ müid iich ajt ycixpi, paady ycixpi ymina'n ma Dios ñecy co ca' yi' oy'ixy pinjaty amij agix nayjihuiyip. Dios yejcpy may'ajt oy'ajt ma yi jäy ajcxy huídibi yung naxy jot huinma'n müidity.

⁷ Naybidáacigix cixy jot huinijot ma yi Dios. Mic mihuindinaaygix yi mujcu', e jihuägipy yi' ma miich ajcxy.

⁸ Ojadajtcix Dios müid oyjot oyhuinma'n, e Dios xypubedipy xypudigihuiy ajcxy. Miich ajcxy pocyjäydijc, ixmajtcix yi jibic-huinma'n. Yajhuaatcix yi mjot yi mhuinma'n miich ajcxy huídibi ametz jotmetz mibijcp.

⁹ Tajcix maygix, amutzciygix. Huen yi mxiiicn yi mxondaacim ahuimbity jiiyin yaaxin. E yi mjotcujc'ajtin huen ahuimbity taji mayii.

¹⁰ Pidaccix yung naxy yi mjot yi mhuinma'n ma yi mHuindzin Dios, e yi' may'ajt oy'ajt tunipy müid miich ajcxy ycixpi.

Ca' huaad nigapxcixy ni'ojiiygixy ymigügtjic

¹¹ Migügtjic ajcxy, ca' mnayñigápxigixy mnayñi'ojiiygixy miñ xyipy. Pen mnigapxyp mni'ojiiyb nmigügtjic, hue' mniixicpy myajxiicpy Dios ytiy'ajt huídibi mnaamb co myajmij'adipy yi nmigüg jadu'n nej mnayajmij'adyii ci'm. Pen mniixigamyb myajxiigamyb Dios ytiy'ajt, ca' anajty mguyduñ yi tiy'ajt, e jadu'n yhuimbizimyb nej ixipy miich mna'n co Dios ytiy'ajt ca' yi' y'oyity.

¹² Dios tügpajc huidibi ane'min pidägy, e yi' je' tügpajc huidibi tiydunamb pocyjäy. Yi Dios tügpajc huidibi yajtzögip o yajtigoyip jäy ajcxy y'alma. Paady ycixpi miich ajcxy ca' ypadyii nicxy migüg mnigapxcixy mni'ojüygixy.

Dios tügpajc nejhüiy nej je jabombi mimb cidacp

¹³ Tungix cuendi iich n'ayuc miich ajcxy huidibi minamb: "Cham o jabom nnicxim ma yijimbi naax cajp, e jim nyajnajxim jimijt aguc jotcujc, jim negocio nduunim, ooy mijcajee nbaatim."

¹⁴ E miich ajcxy ni mganejhüiygixy ti je' anajty je jabombi mimb cidacp. Je jugy'ajtin ni pin ca' nejhüiy nej pin chinähua'n yjugy'ada'n. Jadu'n miich ajcxy mjogy'ajtin nej joc co y'ocquëxigy cham, e tim tügjaxigy ti ñitigooyñi.

¹⁵ Jac'oy ajcxy mmina'nip: "Pen Dios jadu'n tzojp, pen xymooyim jugy'ajtin, jëbi cham o jabom nduunim tijaty."

¹⁶ Miich ajcxy ci'm mdzachyajnihuinmaaygixy ti mdunamyb, ci'm mdzachnaygömayyii ajcxy. Ca' jadu'n y'oyity co ci'm mnaygömáayigixy; co ci'm mnaybidáacigixy amij agix, ni Dios mgamibjccixy.

¹⁷ Pin janejhüiyb je oybi, e ca' tuñ, pocytumb anajty.

5

Je comeñyjäy yjugy'ajtin nitigoyam

¹ Comeñyäjic, oc'amidoo'jtccix nej cham mmina'ñich. Amutzcüyigix, tajcix maygix co xyñiminaangixy ayo'n.

² Miich ajcxy mmeëñ etz ajcxy mjogy'ajt ñitigoyamb yi', miich ajcxy mhuit mducxy ti uucxyting yjicxtäyii.

³ Miich ajcxy m'oori, ajcxy mplata, ajcxy mmeëñ naadigi' ti myujpjjccixy ti m'amay'ajtcixy. Ti ixipy myajtungixy müid oyjäy'ajtin. Co ti myujpjjccixy ti m'amay'ajtcixy ji jadu'n je tiy'ajt co mdundigooygixy ma Dios. Müid co yi' mmeëñ ca' ti myajtungixy müid oyjäy'ajtin, paady ycixpi ayo'n mbadaangixy müid je xii tiempo huidibi mimb cidacp, mina Dios tiydunaangixy pocyjäydijc. Nitigoyamb miich ajcxy m'oy'ajtin.

⁴ Mdundigooygixyp co ca' ca'pxy ti mmujuuygixy mdumbidijc huidibi ti myajtungixy ma ajcxy mgamdu'. Yi mdumbidijc cham ooy miich ajcxy xiy ma Dios. Yi Dios, je Huindzin mijpi, huidi ane'mdaayb tüc'ócüy jilby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ, yi' ñejhuyidaayb nej miich mdumbi ajcxy yminaangixy.

⁵ Ti miich ajcxy aguc jotcujc mdzinaaygixy ya naaxhuiñ müid mayñax xondaacin. Ti miich ajcxy mgüxyii mbedyüi, ti ajcxy mjotcujc'ajtcixy. Cham m'ahuixcixyp yi tzaachypí yi ayo'n huidibi ajcxy mbadamyb ma Dios, jadu'n nej huaj nixpi ahuixy co jäy ajcxy chüdz'a'ñyüi.

⁶ Miich ajcxy comeñyjäydijc ti miich ajcxy mxigixy mnihuambejtccixy, mdzaachtungixy ti myaj'öccixy jäy ajcxy tudägypi, e ca' yi' ajcxy xymihuimbjity.

Je mecxtujcin etz je capxtägüi

⁷ Migügtijc ajcxy, yajtungixy mij yi mecxtujcin mabaad anajty je Huindzin Jesús ymiñ jadügtecy ya naaxhuiñ. Tim jadu'n nipaady nej naymidumbidijc ahuijxcixy je tiibi nidungüygixy, ahuijxcixy müid mecxtujcin je oga'n tuu etz je poj tuu huidi müid je' ypidägy yhuindhuipy.

⁸ Müid'ajtcix nañ jadu'n ooy mecxtujcin, etz ca' mjotmetzcüyigixy, com huingomb je tiempo mina ymiina'n je Huindzin Jesús ya naaxhuiñ jadügtecy.

⁹ Migügtijc ajcxy, ca' jadüg jadüg mnayñigápxigixy nayñi'ojüygixy. Pen jadu'n mdungixy Dios miich ajcxy xyajpocycáhuipy, com tim huingonip je xii je tiempo mina Dios tiyduna'n jäy ajcxy müid ypocy ycixpi.

¹⁰ Migügtijc ajcxy, pijccix je ijxpejt jadu'n nej tzaachypí minajxy yajnajxy je profetas ajcxy huidibi ajcxy ihuácxp capxhuácxp je Huindzin Dios y'ayuc.

¹¹ Minaanam jadu'n, müid co ajcxy ooy mímecxtucy nej jäy jibic ytuun müid yi' ajcxy, e chi jotcujc cham yajpaady ma Dios. Ti jada' mjatymidoogixy je ayuc nej Job ayo'n tzaachypí minajxy yajnajxy, e ymímecxtujc je'. Müid co ooy anajty mijpidägy Dios, paady Dios pa'ayoy Job, e conuucx mijcajee.

¹² Migügtijc ajcxy, co tijaty ayuc m'adzohuimbidipy, tiydudägy ajcxy m'adzohuipy: "Janch jadu'n o ca' yjadu'nity", ca' ajcxy m'indägipy. Ca' Dios nigoo m'ibaadipy mgapxpaadipy. Ni ca' m'ibaadipy mgapxpaadipy yi naaxhuiñybi o tijaty ya naaxhuiñ. Huin'it ca' mnayyapocycáhuüyb ma Dios.

¹³ Pen ji pin ma miich ajcxy ti ayo'n müidity, huen mibijctzoogixy Dios müid yi jäy ycixpi huidibi ayo'n müid. Pen miich ajcxy jotcujc nayjihuüyip, huen huin'igixy Dios.

¹⁴ Pen ji pin nidügti ypiigyii ma miich ajcxy, huoomiingix yi' huiidibi ajcxy nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc, jigix ajcxy mibijctzoohuipy Dios miid je pa'mjäy ycixpi, etz pidägipy hueeni aceite ma je jäy ycohuajc etz capxpaadipy yi Huindzin Jesús yxii.

¹⁵ Miid co miich ajcxy mmijpidaaccixy e mmibijctzoogixy Dios, paady ycixpi tzögipy yi pa'mjäy. Chi je Huindzin Dios yejcnip mic'ajt oy'ajt, etz ymexxtaayipy yi' ypocy huiidibi anajty ti tuñ.

¹⁶ Capxpidzim yi mbocy nidüg nidüg. Ñayñibijctzoohuüiyigix nidüg nidüg ma Dios, jigix ajcxy mdzögipy. Pen tüg tudägypi jäy ymibijctzooyb yi Dios cixyot huinijot, madägipy yi' miid y'oración.

¹⁷ Elías nañ tim jadu'n anajty yjothuinma'ñ müdity nej ñich ajt. Janch cixyot huinijot mibijctzooy Dios ca'jity ytüy, e ca' je' jadu'n ytuuy tugüg jimijt ja tudujc po'.

¹⁸ Chi jadüg'oc Elías mibijctzoy Dios co huen tüy, chi Dios yajtuuy, e chi ya naaxhuñ yhuindiy je jäy ajcxy ypidägy.

¹⁹⁻²⁰ Migügtijc ajcxy, pen ji miich ajcxy nidüg ñiidigoy ytüdigoy ma yi Dios ytiy'ajt, e huin'it tüg quëxigipy pin ymigüg yajhuimbidipy ma Dios ytiy'ajt, nejhuüiygix miich ajcxy co pin huiidí yajhuimbijtp ymigüg ma Dios ytiy'ajt, huiidibi ti ñiidigooy ti ytüdigooy, ti je' anajty tüg alma yajtzögy ma yi o'cin, e ti anajty yajpocyñhuaatzäy.

1 PEDRO

Yi Necy Huidibi San Pedro Yajnguejx Je Judio Mibjcpidijc

¹ Ich Pedro, Jesucristo ti xyajñibicyich ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc. Jada necy nyajnguejxyp miich Israel jäy huidibi adzinaayb xim yam jim Ponto naaxjot, jim Galacia naaxjot, jim Capadocia naaxjot, jim Asia naaxjot etz jim Bitinia naaxjot.

² Miich ajcxy migügtijc Dios Teedy ti xyhuin'ijxcixy, jayijp Dios ti nejhuüy co xyjäy'ada'ñyii ajcxy. Dios ti yajtiyiyi' yi' yjihui'ñ ymic'ajt ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, huen oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy ajcxy jadu'n nej Dios huinma'ñ xymoogyixy. Dios miich ajcxy ti xyhuin'ixy jigix mgapxymidohuipy Jesucristo, je huidib ñi'py teem cuj müd miich ajcxy ycixpi. Pidaaccix mhuinma'ñ co mgapxymidohuaangixy Dios jadu'n nej jecy'ajty je Israel jäy ytuñ, je taab anajty Moisés yaj'ögy iyujc etz yajñixidicxy ajcxy nidüg nidüg je ni'py, je' anajty ajcxy ytiy'ajt'ajtpy co capxymidohuaangixy Dios. Huen Dios may'ajt oy'ajt mijcajee tunipy ma miich ajcxy, chi jotcujc mdzinäaygixipy.

Jijp'ijxcix jugy'ajtin huinixibi

³ Yi Dios, ich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, huen capxpaady y'ity, müd co may'ajt oy'ajt ti tuñ müd ich ajt co ti oyduñ huinjemybi ich ajt njot nhuinma'ñ, jëbi n'ijtim Dios yjäy. Jadachambi ooy njijp'ijxim je jugy'ajtin huinixibi, müd co Jesús yjugypijcy huinjemy ma anajty ti y'ögy.

⁴ Nañ ooy njijp'ijxim tijaty Dios xymöhuanaanim jiiyb tzajpjoty, huidibi ca' yhuindigoy, huidibi ca' yjibiciy, etz huidibi ca' ycixy ytigoy.

⁵ Dios xycuend'adip ajcxy müd yi' ymic'ajt, ixti jiini co anajty ajcxy je m'alma nidzoocin padaangixy, co anajty je naaxhuin' ycixy ytigoy. Mbadaangixy m'alma nidzoocin müd co ti mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt.

⁶ Paady miich ajcxy ooy jotcujc'ajtcixp. Oy cham tzaachypi m'ocminajxcixy m'ocyajnajxcixy müd co jäy tzach'ijxmadza'ñ miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. Nigi ooy jotcujc nayjihuiyigixy co ajcxy yi' m'alma nidzoocin padañ.

⁷ Dios y'ixamyb ñejhuihuamyb pen janch miich ajcxy cixyjot huinjot mmijpidaaccixy yi' y'ayuc. Paady miich ajcxy ayon' tzaachypi mminajxcixy myajnajxcixy jëbi nigi myajhuaatzcixy mjot mhuinma'ñ, tim jadu'n nej jäy yajhuaatzcixy yi' oori müd jün. Dios nigi tzoay miich ajcxy huidib yi' ytiy'ajt mijpidaaccip, ca'ydi oori. Pen tudägy miich ajcxy mhuinma'ñ, pen ca' mhuinma'ñytigajtzcixy co tzaachypi mminajxcixy myajnajxcixy, chi capxpaady ajcxy m'idipy etz mbaadipy ajcxy jotcujc'ajtin co anajty Jesús ñayguëxigiyi jadügtecy ya naaxhuñybi.

⁸ Oy miich ajcxy ca' ti m'ijxcixy Jesucristo, per myajmij'ajtpy ajcxy, e cham oy ca' m'ijxcixy Jesucristo, myajmij'ajtip ajcxy yi' ytiy'ajt. Co ajcxy mmijpidaacci Jesucristo ytiy'ajt, chi ajcxy ooy mnayjihuiyii nigi jotcujc anaxy. Je jotcujc'ajtin huidib mmüd Dios je' yejcp.

⁹ Paady ycixpi ti mmijpidaaccixy Jesucristo co ajcxy m'alma xyajñidzögaani.

¹⁰ Jadu'n nej Jesucristo xyajñidzögaani miich ajcxy m'alma je Dios y'ayuc najtzcapxiybi ooy anajty jecy'ajty janejhuihuangaixy nej Dios y'ayuc ñiguejy, e ca' ajcxy huinjihuüy, je huin'it tiempo anajty ajcxy capxhuäcxp Dios y'ayuc jadu'n nej Dios may'ajt tuna'ñ müd miich ajcxy ycixpi.

¹¹ Je Dios y'ayucnajtzcapxiybi jecy'ajty ooy ajcxy jahuinmay, ooy ajcxy jahuinjihuihuaañ nej yhuimbidzimy je ayuc huidibi ajcxy ymiid jotjoty huinma'ñyjoty, je ayuc huidibi Jesucristo yajmguejx yi' yjihui'ñ ymic'ajt, je Espíritu Santo, jadu'n nej ajcxy najtzcapxiy co je Cristo tzaachypi minaxa'ñ yajnaxa'ñ, etz co ñicxa'ñ jadüg'oc tzajpjoty.

¹² Dios yajnejhuüy yi' y'ayucnajtzcapxiybi co je' huidib ajcxy ycapxhuäcx jiini je' ytuna'ñyii yjada'ñyii, ca' ajcxy ixa'ñ. Migügtijc ajcxy, Dios ti yajtuunyii ti yajjadyii ma miich ajcxy je mxii mdiempo nej anajty je' y'ayucnajtzcapxiybi najtzcapxiy jecy'ajty je tiy'ajt. E jadachambi jadu'n nej Dios ti yajtuñyii ti yajjadyii ti jäy capxhuäcxtäy ma ich ajt nidüg'öciy. Je jäy huidibi capxhuäcx je tiy'ajt ymiid anajty ajcxy je Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi Dios anajty yajnguejxip, choon' tzajpjoty. Ixti je ángeles huidibi ajcxy tzajpjoty tzinaayb yjanejhuihua'ñ nañ jadu'n nej Dios ti yajtuñyii ti yajjadyii ma miich ajcxy, e ni ca' ajcxy nejhuüy.

Chojcxy Dios co tudägy ndzinaayim

¹³ Paady ycixp ni'ixi pidaaccix mjot mhuinma'ñ. Huijy ycujc ajcxy mdzinähuij. Jijp'ijxcix je may'ajtin oy'ajtin huidibi Dios tunamyb müd miich ajcxy ycixpi co anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuñ.

¹⁴ Capxymidoogix Dios jadu'n nej pi'c'anäg capxymidoogixy ytaj yteedy. Ca' huaad m'octundigóoygixni jadu'n nej anajty mdundigóoygixy co anajty ca'ni mnejhuuiygixy Dios ytiy'ajt.

¹⁵ Oyjot oyhuinma'ñ ajcxy myajtunipy jadu'n nej Dios oyjot oyhuinma'ñ yajtuñ, je huidibi ti xyhuin'ixy ajcxy.

¹⁶ Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy, jadu'n Dios migapxy je' yjáy: "Mi'idip ajcxy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej ñich nmi'ityich oyjot oyhuinma'ñ."

¹⁷ Miich ajcxy m'ojadajpty je Dios Teedy. Dios ca'p tzaachytuna'ñ yi jáy ajcxy huin'ixpety. Hue' je' chaachytunipy ajcxy nidüg nidüg jadu'n nej ajcxy yhuinma'ñymüidity, pen jibic-huinma'ñ ymiid, chi tzaachytunipy ñgi. Paady ycixp tiydudägy ajcxy mdzinähuipy. Tzigiigix Dios.

¹⁸ Je Dios canan hue' ti xyajpocyñhuuatzim co ti cojuy ñich ajt nbocy müid oori o plata, jadu'n nej anajty nbocytuunim co nmijpidaacim n'ap ndeedy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' ytiy'ajtyty.

¹⁹ Hue' janchtiy Dios ti xyajpocyñhuuatzim müid Cristo co y'o'cy cruudzixy, e chi ñi'py teemy vojcy müid ñich ajt nbocy ycixpi. Jadu'n nej anajty Israel jáy ñayajpocyñhuuatzigixy co yaj'ögy tüg boregi ung, huidibi ca' anajty ti jibicpi müidity, e chi ñi'py teemi cuji.

²⁰ Jadu'n nej Cristo y'o'cy müid ñich ajt nbocy ycixpi, Dios jayjipni jadu'n yajnihuinmayiy co jadu'n tuna'ñ, ca'ni anajty naaxhuiñybi chondägy. Jecy'ajty ca'ni anajty pin nejhuüy, e jadachambi Dios ajt ti xyajnejhuuiyim.

²¹ Paady ycixp miich ajcxy mijpidägy Dios. Dios yajjugypjc huinjemy je Cristo co y'o'cy, e Cristo cömay ooy ypidzimy jibiy tzajpjoty. Yajmij'ajtcix Dios etz jipp'ijxcix co Dios xyajnidzögaanip ajcxy m'alma.

²² Ti myajhuaatzixy mjet mhuinma'ñ co ti mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt. Naychöjigix nayjihuiygix nidüg nidüg cixyot huinjot, ca' y'ametz yjotmetzity.

²³ Com ti Dios oyduñ miich ajcxy mjet mhuinma'ñ huinjemybi müid yi' y'ayuc ytiy'ajt, co ti mmijpidaaccixy je tiy'ajt huidibi tudägyip, je huidibi ca' ycixy ytigoy, huidibi huinixi ijtp, je tiy'ajt huidibi jugy'ajt yejcxy.

²⁴ Jadu'n ymiñ jaybety ma Dios y'ayuc:

Je jáy ninicx nidigooyb yi' etz je ninicx y'oy'ajtin nidigooyb yi'. Tim jadu'n nej tüg pijy co ñidecy ytüzní, chi je pijy jadu'ñyi yca'ni, e chi jadu'ñyi je pijy y'oy'ajtin ytigooy.

²⁵ Dios y'ayuc ytiy'ajt huinixi y'ity, ca' ycixy ytigooy nimina.

Jada je ayuc je tiy'ajt huidibi Dios yjáy ycapxhuäcxyp ma miich ajcxy.

2

¹ Paady ycixp copicy co m'ixmájtzcixipy yi jibic-huinma'ñ nej migüg ajcxy jibic mni-gapxcixy. Ca' m'aniüdaaccixipy. Ca' ajcxy mnaybidägüyb jadu'n nej jihuüy ooy m'oyjáyity, e ca' yjanchity. Ca' mmigüg ajcxy ti myajca'oy'ixipy. Ca' ajcxy m'üdigoyipy mgapxtigoyipy.

² Jadu'n nej yi ma'xungdijc tzocy chüd, nañ tim jadu'n miich ajcxy tzöccixy jot'ajtcixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, jigix jébi ca'pxy yi mhuinma'ñ mi'idipy ajcxy müid je ixpjcín huidibi Dios xymooygixp, e chi ajcxy m'alma paadipy nidzoocin.

³ Nidzögip miich ajcxy m'alma, peni janch ti mmijpidaaccixy je Huindzin Jesucristo y'ayuc, etz ti mnejhuuiygixy nej Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müid miich ajcxy ycixpi.

Cristo je tügpajcpi jaccopicyip

⁴⁻⁵ Yajmij'ajtcix yi Huindzin Jesucristo. Dios ti yhuin'ixyii jébi yHuindzin'aty ma naax-huiñyjäy etz ooy tzocy. Yi naaxhuiñyjäy ca' ajcxy ti tuñcuend, tim jadu'n nipaady nej tüg tzaa huidibi pojtzpidijc ninigoob ca' yajtuna'ñ ma yi tzaadjc ycojy. Yajmij'ajtcix miich ajcxy je Huindzin Jesucristo. Dios yaj'oyi huamby müid miich ajcxy tügpicy jáy huidibi yi' yjáy'adaanip, huidibi ojadadaangixp Dios, huidibi Dios ytung tunaangixp.

⁶ Jadu'n yjaybetyity ma Dios ylibro, Dios jadu'n ymina'ñ:

Jim ma Israel jáy nbidägibich tüg mij'ame'mbi huidibi ti nhuin'ixyich, huidibi ooy ndzocyich, e pinjaty je' mijpidacp ooy njäygidägibich. Je mij'ame'mbi jadu'n je' nipaady nej tüg tzaa oybi huidibi tigihuamb ma tijctaatz co tzaadjc ycojy.

⁷ Miich ajcxy huidibi mijpidacp Jesús, müid miich ajcxy je mij'ame'mbi ooy je' ymijity yjanchity. Per yi' ajcxy ca' mijpidägy Jesús, je' yi' ajcxy ycuudumyb nej ymina'ñ ma jaybetyity:

Pinjaty ca' capxymidohua'ñ Dios, ca' ajcxy ixaangixy je Cristo, e jadu'n ajcxy nipaady nej pojtzpidijc huidibi ca' yajtunaangixy tüg tzaa oybi co tzaadjc cojicixy. Yi Cristo yi' je' je' mij'ame'mbi huidibi ane'mdähuamb tüg'öcxy.

⁸ Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi ca' mijpidägy Jesús cuydumyb nej ymina'ñ ma yjaybetyity: Jadu'n je Cristo nipaady nej tüg tzaa ma jáy ajcxy ycönejpcixy etz ycidaagixy.

Je jāy ajcxy huidibi ca' mijpidāgy Jesús, jadu'n nipaady nej jihuīy ycōnejpcixy ma tūg tzaa co ajcxy ca' tungixy cuendi Jesús y'ayuc, paady ycixpi padaangixy tzaachypi mīid ypocy ycixpi, jadu'n nej Dios ti yajcōducy.

Je huidibi Dios yjāy'adyii

⁹ Miich ajcxy huidibi yajmij'ajtp Jesucristo, ca' miich ajcxy mjadu'nity nej yi' ajcxy huidibi ca'capxymido y Dios. Dios miich ajcxy ti xyhuin'ijxcixy. Je rey Jesús je' miich ajcxy ytung ytuundunip. Oyjot oyhuinma'ñ miich ajcxy myajtumyb. Dios miich ajcxy xyjāy'ajtp. Miich ajcxy je' xypaat mnidiy'ajt'adipy jadu'n nej Dios ti xyajpidzimgixy ma anajty mdundigoogyxixy, e ti xyajhuinjihuīyigixy je' ytiy'ajt nej jēb huaad mguydungixy. Jadu'n nipaady nej jihuīy Dios ti xyajtzoongixy agootztuuyb, e ti xyajtigūyigixy ma ytūcxy yjajy.

¹⁰ Co anajty ca'ni mmijpidaaccixy Jesucristo, ca' anajty Dios xytungixy cuendi. Cham co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, Dios ti xypa'ayoogixy. Dios miich ajcxy xyjāy'ajtp cham.

Yajtungix Dios y'ayuc ma mdzinaayin

¹¹ Migūtijc ajcxy huidibi ooy ndzocy njihuīyich, jada nyajnimaaaygixyp, jadu'n nej tūg adzinaaybi huidibi ca' chināy ma ycajp, huidibi nihuidijtp, ca' tūg it mdzinaaygixy, copicy co ca' mnijot'adipy ajcxy yi' jibic-huinma'ñ, jadu'n nej je jāy ajcxy ma m'adzinaaygixy nijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ. Je jibic-huinma'ñ ca' ñaygodigūyigixy mīid oyhuinma'ñ.

¹² Tiydudāgy mdzināhuipy ajcxy, yajtungix oyhuinma'ñ mīid je jāy ajcxy ma miich ajcxy m'adzinaaygixy, je jāy ajcxy huidibi ca' nejhuiyigixy Dios ytiy'ajt. Oy ajcxy ca' xy'ixaangixy etz jibic xyñigapxcixy xyñi'ojiyigixy, mīid co oyjāy'ajtin mdungixyp, chi ajcxy jāygidāgipy, etz miich yi' ajcxy xycapxpātcixipy ma Dios, mina anajty Dios ñinmiñyii ajcxy.

¹³ Mīid je Huindzin Jesucristo ycixpi, capxymidoogixy tūg'óciy gobierno tungmīidpi etz cajp tungmīidpi y'ane'min ycōtujcin, nañ capxymidoogixy jadu'n nej je mij'ane'mbi y'ane'my.

¹⁴ Nañ capxymidoogix tungmīidpi ajcxy huidibi je mij'ane'mbi yquejxyp jigix tzaachytunipy je' ajcxy huidibi tundigooyb etz capxpādipy je' ajcxy huīdi oyhuinma'ñ ytumyb.

¹⁵ Dios chojcp co tiydudāgy mdzināaygixipy, jigix jēbi je jāy ajcxy huidibi ca' huinjihuīyigixy Dios ytiy'ajt, huidibi tzuu huinma'ñ mīid, ca' ajcxy mihuinma'ñybaady nej jibic xyñigapxp.

¹⁶ Tzinaaygix jadu'n nej jāy chināy huidibi cuydumb Dios ytiy'ajt, huidibi ti ixmach yi' ayuc tiy'ajt huidibi ca' ytiyity. Pen mmīidundigooyb ajcxy tunmīidpi y'ane'min ycōtujcin, ca' huaad mnaybidaacixy jadu'n nej jihuīy Dios xylugarmoogyxixy jigix jēbi mdundigoogyxixy. Copicy mdzināhuipy ajcxy jadu'n nej Dios ytumbi huidibi oy tumb.

¹⁷ Migūg'adii ajcxy tūg'óciy jāy. Naychójcigix nayjihuiyigix nidūg nidūg huidijaty yajmij'ajtp Dios. Yajmij'ajtcix Dios. Capxymidoogix yi' mij'ane'mbi.

Jadu'n nej Cristo tzaachypiyajnajx

¹⁸ Tumbidijc ajcxy, imidoogix capxymidoogix mhuindzindijc. Pen oyjāy yi' mhuindzin huidibi yung naxy yjot yhuinma'ñ mīidity, o pen ahua'njāy jibicjāy, ca' yñejity, capxymidoogix.

¹⁹ Yjāygidāgipy Dios pen mmecxtujctaaygixyp nej jāy ajcxy xychaachytungixy mīid co oyhuinma'ñ miich ajcxy mmīidity.

²⁰ Pen ti anajty mdundigoogyxixy, e paady anajty myajtzaachytungixy, ca' pin xycōmāaygixipy xycapxpāadygixipy, oy ti mjamecxtujctaaygixy huidijaty tzaachypi. Pen ooy mdungixy etz tzaachypi mbaatcixy, chi janchtiy Dios jāygidāgipy nej mmīimecxtujctaaygixy.

²¹ Dios chojcp co mmecxtujctaaygixipy je tzaachypi huidibi mmīinajxyp myajnajxcixyp mīid co oybi mdungixy. Paady ycixpi je Cristo tzaachypi ayo'n minajxy yajnajxy mīid iich ajt ycixpi, e yejc iixpejt jadu'n nej jēbi huaad mminajxcixy myajnajxcixy tzaachypi ayo'n, nañ nej jēbi huaad mbanicxcixy mbayōgyxixy yi' y'ixpejt.

²² Je Cristo ca' je' ma ytundigooy, e nañ ca' pin huin'ññ.

²³⁻²⁴ Pen ti Cristo co jāy ajcxy y'oji, ca' je' y'adzouhuimbijty; e co jāy ajcxy chaachytuuni, ca' mijotmāthuimbijty je jāy ajcxy, ñigi Dios yajpuhuanīy. Com Dios je' paatip nej chaachytuna'ñ huīdi ajcxy tundigooyb. Je Cristo ci'm yajnicx iich ajt ndzaachypi co y'o'cy cruudzixy. E mīid co jadu'n y'o'cy cruudzixy mīid ajt nbocy ycixpi, chi jēbi n'ixmajtzim jibic-huinma'ñ etz tudāgy jēbi ndzinaayin. Mīid co Cristo je tzaachypi minajxy yajnajxy mīid iich ajt nbocy ycixpi, paady nidzoocim ajt n'alma.

²⁵ Miich ajcxy jecy'ajt mnīidigooyb mdūdigoooyb anajty ajcxy ma Dios, mgi'mhuinma'ñ anajty ajcxy myajtumyb nidūg nidūg, jadu'n nej jāy yborregi ñiūdigoy ytūdigoy ma yuugjot. Cham miich ajcxy ti mnijothuimbijtcixy Dios, ti ajcxy mhuinma'ñyech ti mmijpidaaccixy Jesucristo je huidibi xycuend'ajtp ajcxy.

3

Nej huaad chinaaygixy pinjaty ti pijccixy

¹⁻² Jadu'n nej tumbidjic capxymidooy yhuindzin, nañ tim jadu'n miich ajcxy töxyjäydjic capxymidoogixy mñäy. Pen mñäy ca' capxymidooy Dios, ca' mijpidäga'n Jesucristo, miid co miich oyjot oyhuinma'n myajtunipy miid yi', ycadimjetyity huin'it mñäy yhuinma'ñymedzip etz mijpidägipy Jesucristo, co y'ixipy nej miich mmüidity tudägy'ajtin.

³ Töxyjäydjic ajcxy, ca' mnyagömayiyb miid mhuit mxojx oyjatpyi tzoujatpyi, miid oori cijüitz etz oori taatzty, miid co mgöhuay mdzachcüdägy miid cüd oyjatyp.

⁴ Hue' janchtyi jäy miich ajcxy xycömayip miid co oyjot oyhuinma'n anajty myajtungixy, miid co yung naxy mjot mhuinma'n ajcxy müidity. Co jadu'n mdüngxixy jada je' oy jäygidaacni ma Dios huinixi. Yi mhuit yi mxojx etz oori taatzty cixip tigoyip yi'.

⁵ Nañ tim jadu'n anajty jecy'ajty je töxyjäydjic huidibi anajty ajcxy cömay ijtp, yajtuuñ anajty ajcxy oyjot oyhuinma'n, ymijpidacyp anajty ajcxy Dios, nañ ycapxymidooyb anajty ajcxy ñäy.

⁶ Jadu'n nej Sara capxymidooy Abraham. Sara xiigoyäxy Abraham: "ñich nhuindzin." Pen myajtumyb miich ajcxy oyjot oyhuinma'n jadu'n nej Sara, jadu'n miich ajcxy anajty nej jihui Sara ajcxy xy'ung'adyi, pen ooybi mdunipy ajcxy, ca' ti ajcxy mdzigihuiy.

⁷ Nañ jadu'n miich ajcxy yëydijctjc, yajtungix pa'ayo'n miid mdöxyijc, yajmij'ajtcix. Com jac mic miich ajcxy ca'ydi yi töxyjäydjic. Dios may'ajt ti tuñ tü'ciy miid miich ajcxy, paady ycxipi copicy yajxon naymiiddzinäyigix jigix Dios cuendipigipy etz xymöhuiy tijaty ajcxy myajmibijctzooyb.

Co pinjaty xymidundigooy, ca' myaj'ahuimbidity

⁸ Jada ayuc cham njacyajnimaydaayb nidüg'öciy miich ajcxy. Tú'ciy mjot mhuinma'n mi'ijtcix, naymigüg'ajtigix yajxon, naychöjigix nayjihuiyigix nidüg nidüg, nayba'ayouhuigix nidüg nidüg, pidaaccix yung naxy mjot mhuinma'n.

⁹ Co ajcxy migüg xymidundigoyipy, ca' myaj'ahuimbidity jadu'n nej anajty ti xytuñ. Co ajcxy migüg xyñi'ojuhiy, ca' myaj'ahuimbidity jadu'n nej anajty ti xyñi'ojuy. Nigi nibijctzohui' ma Dios miid yi' ajcxy ycxipi, nigi mi'oyjäy'at mmigüg. Huin'it nigi Dios xyconuucxip.

¹⁰ Com jiiyby ymiñ jaybety ma Dios ñey:

Pinjaty jotcujc tzinähuamb e yajnaxa'n xi tiempo agujc jotcujc, nay'ahuijtzägüib ca'ydi y'idigooy ycapxtigooy, ca'ydi y'anidägy.

¹¹ Huen jihuägy ma je jibicpi e huen oyjäy'ajtin tuñ. Huen ixmach tüg'öciy tzipcapxy, ca' tzipcapxy ixtähuipy.

¹² Je Huindzin Dios ycuend'ajtpy yi' je jäy huidibi tiydudägy tzinaayb etz ypubejtcixyp ypuedigixyyp migüg'tjic co tüjaty mibijctzoy. Dios ymijotma'tpy je jäy ajcxy huidibi jibic-huinma'n tumb.

¹³ Pen mdumyb oyjot oyhuinma'n ajcxy, huin'it ca' pin ajcxy xymijotmädiy.

¹⁴ Co oyjot oyhuinma'n myajtunipy ajcxy e huin'it jäy xychaachtungixy, huin'it Dios xyconuucxip ajcxy, e ca' mdzigüiygixy, ni ca' mhuinma'ñyidigöogixipy.

¹⁵ Mijpidaaccix yi Jesucristo ñich ajt nHuindzin Dios cixyjot huinijot. Pen ji jäy xy'amidoogixy: ¿Ti co mdzachmijpidaaccixy Jesucristo? Tiydudägy m'adzouhuipy miid yung'ajt nax'ajt jadu'n nej mijp'ijxcixy co Jesucristo xyajnidzögaani ajcxy yi m'alma.

¹⁶ Ca' mgapxipy ajcxy je ayuc huidibi xyajtzo'yduunip. Pen jäy ajcxy xym'idigooygixp xymigapxtigooygixp, chi ajcxy jihuihuamyb tzo'ydu'n miid co ca' yjanchity nej ajcxy ymina'n com oybi anajty ti mdungixy.

¹⁷ Pen Dios miich ajcxy jadu'n xyajnijot'ajt co tzaachypi mminajxcixipy myajnajxcixipy, jac'oy co tzaachypi mminajxcixipy myajnajxcixipy miid yi m'oyjäy'ajtin ycxipi, e ca' anajty tzaachypi mminajxcixy myajnajxcixy miid co anajty ti mdundigooygixy.

¹⁸ Je Cristo nañ jadu'n tzaachypi minajxy yajnaxy co y'o'cy cruudzöcixy miid jäy ajcxy ypocy ycxipi. Oy je' anajty ca' tibocy müidity, chi je' ti codinäy je jäy ajcxy ypocy, e jadu'n ñich ajt ti naymi'oyiyim miidi Dios. Oy je Cristo ñinixx y'o'cy, per je' y'alma ca' je' y'o'cy, jugypijcy je' jadügtecy miid jemybi ninixx.

¹⁹ Huin'it co Cristo y'o'cy, chi je' y'alma ñicxy, e capxhuäcxy yi' y'ayuc ma jäy y'alma ajcxy huidibi jibictuuyb ijtp.

²⁰ Je jäy ajcxy je' jiiyby y'alma ijtp jibictuuby huidibi anajty ca' capxymidooy Dios. Je taab Noé yajcojy je mij barco, ooy Dios ajcxy jecy ymimectujci, huen tijy cayjothuimbijty ajcxy. Jëyi niductujc je jäy choocy ma je mijtuu je mijñgom. Je' co je jacjadyi ca' ajcxy jothuimbijty.

²¹ Jadu'n nej je nidujctujcpi ajcxy mijpidacy Dios y'ayuc, e chi ajcxy choocy, nañ tim jadu'n iich ajt co nñibejtım je' iich ajt ndıy'ajt'ajtım co nmijpıdaacım Jesucristo je hııdıbı co y'o'cy jugypıjc mııd jemybı nınıcx, etz tı xyajhuaatzım njot nhuınma'ñ jıgıx ooy oy nayjihuiıym, etz nañ jadügtecy co anajty n'o'cim xyajjugypıjcım mııd jemybı nınıcx. Co nñibejtım, je' je' je tıy'ajt co Dios tı xyajhuaatzım njot nhuınma'ñ.

²² Je Cristo tı je' ñıcxı tzejpjoty. Jiıby je' cham y'ıty mıj'ane'mbı ma Dios, yı' je' ane'mbı je' ángeles ajcxy hııdı tzejpjoty tungmııd etz hııdıjaty mıc'ajt mııd tzejpjoty.

4

Yajtungix je mıc'ajt hııdıbı Dios tı xymooygıxy

¹ Je Cristo ayo'n tzaachypi minajx yajnax co yhuıdıjty ya naaxhuiıybi, e chi yajtuuñ ojyot oyhuınma'ñ mııd jáy ajcxy ycıxpi. Paady ycıxpi copıcy mııch ajcxy myajtunıpy ojyot oyhuınma'ñ mııd mıgügtıjc jadu'n nej Cristo yajtuuñ. Pen mııch ajcxy mminajxyp myajnaxyp tzaachypi mııd co ojyot oyhuınma'ñ myajtuñ, chi ca' mjacnijot'ajtıp ajcxy jııbic-huınma'ñ.

² Jadu'n nej ajcxy mjactzınähua'ñ mjacjagy'ada'ñ, ca' huaad mjacnijot'ajtıcxy je jııbic-huınma'ñ. Hue' janchtıy mdunıpy ajcxy jadu'n nej Dios tzocy.

³ Jecy'ajty co anajty ca'ni mnejhuiıygıxy Jesucristo ytıy'ajt, jııbic-huınma'ñ anajty ajcxy myajtumyb ma mdzınaayın mjagy'ajtıñ, jadu'n nej jáy ajcxy jacjadyıı hııdıbı ca'ni nejhuiıygıxy Dios ytıy'ajt. Chi anajty myajtungıxy canaagnax je jııbic-huınma'ñ, ooy ajcxy mnıjot'ajtıcxy maynax jııbic-huınma'ñ. Ooy anajty anaxy mdzach'üccıxy vıno, huın'ıt anajty ooy ajcxy ymügyıı. Ooy anajty mnıxondaaccıxy coodz hııdıdıı, huın'ıt anajty ooy m'uuccıxy anaxy. Ooy mnıjot'ajtıcxy xıı, ooy anajty m'ojadajtıcxy tzaadzech quıpychech hııdıbı Dios ca' jáygidägy.

⁴ Paady ycıxpi je jáy ajcxy hııdıbı ca' nejhuiıygıxy Dios ytıy'ajt, ca' ajcxy jáygidägy co ca' mııch ajcxy cham jadu'n m'ıdıch jadu'n nej yı' ajcxy y'ıdıch, chi ajcxy jııbic xyñıgapıcxıxy xyñı'ojııygıxy.

⁵ Ca' mdungıxy cuendi yı' ajcxy, com Dios paatıp nej ytıyduna'ñ ajcxy. Je Dios je' tıydunamb nıdıg'ócıy jáy ajcxy hııdıbı cham jugy'ajtp, etz tııbı y'öccıxy.

⁶ Paady ycıxpi tı yajnimäy Jesucristo ytıy'ajt je jáy tııbı y'öccıxy jıgıx yajtıydunıpy ajcxy mııd Dios ytıy'ajt jadu'n nej yajtıyduna'ñ yı' ajcxy hııdıbı jacjagy'ajtp cham. Jėbı huaad ajcxy yjugypıjcıxy jadügtecy etz y'ıdıpy ajcxy jadu'n nej Dios y'ıty.

⁷ Tı ytımyhuıngonı je xıı je tiempo mına ycıxaanı ytıgoyaanı tüg'ócıy tıjaty ya naaxhuiıybi. Paady ycıxp tzocy co tıydudägy etz huiıycıjc mdzınaygıxıpy, etz tzocy co mjac'ojadadıpy mjacmıbjıctzoohıpy ajcxy Dios.

⁸ Ooy ycopıcyıty co jacnaychójcıgxı jacnayjihuiıygıxı nıdıg nıdıg. Mııd co mnaychójcıgıxy, paady ycıxpi jėbı mnaymėcıxıgıxy.

⁹ Naymı'oyjáy'ajtıgıxı nıdıg nıdıg agıjcı jıtcıjc, ca' y'ametı yjıtmızıty.

¹⁰ Yajtungıx mııd je mıgügtıjc jadu'n nej Dios xymooygıxy xpıjcın nıdıg nıdıg. Naybubėtıgıxı naybudıgııygıxı mıñ xyıpy jadu'n nej jáy ajcxy hııdıbı yajxon Dios ytıy'ajt padungıxp.

¹¹ Pen Dios tı xymooygıxy xpıjcın jıgıx jėbı capxhuäcxı yı' y'ayuc, yajxon Dios y'ayuc mgapxhuäcxıp. Pen mııch xypaat puıgıı jėdzıgıı, yajxon mdunıpy ajcxy jadu'n nej Dios huınma'ñ tı xymooygıxy. Co yajxon Dios ytıy'ajt mguyduunıpy, huın'ıt Dios cōmaya'ñ mııch ajcxy, mııd co tı mmıjpıdaaccıxy Jesucristo. Je Jesucristo je' cōmay'ıdıp etz ane'mıp huınıxıı huınıtıempo.

Mıımıcxıtıjccıxy tzaachypi ayo'n

¹² Mıgügtıjc ajcxy hııdıbı ooy ndzocy njıhuııyıch, ca' ooy mhuınmay'ahııdıjtıcxy co jáy xy'ıxhııdıjtıcxy xypahııdıjtıcxy, co jáy xychaachytunaangıxy jıgıx jėbı ñıguėxıgıpy pen janch mııbjıccıxy Jesucristo.

¹³ Ca' ajcxy mdajıpy mmayıpy, jıtcıjc ajcxy mnayjihuiıyıyb jıgıx jėbı nañ jadu'n tzaachypi mminajxcıxy myajnaxcıxy nej Cristo minajxy yajnaxıy tzaachypi. Co anajty jadügtecy Jesucristo ñayguėxıgyıı ya naaxhuiıñ mııd ymıc'ajt y'oy'ajt, jėbı ajcxy jıtcıjc mnayjihuiıııb.

¹⁴ Pen xymı'ıdıgooyb xymıgapxtıgooyb jáy ajcxy, mııd co mııch ajcxy tı mmıjpıdaaccıxy Jesucristo, jıtcıjc mnayjihuiııpy, mııd co mııch ajcxy mııd je Dios yjıhui'ñ etz Dios ymıc'ajt ma mjıot mhuınma'ñ.

¹⁵ Pen nıdıg mııch ajcxy ayo'n tzaachypi mbaatcıxy, oy ca' anajty tı mjáyıy'öccıxy, oy anajty ca' tı mmeetzcıxy, oy anajty ca' tı mdundıgooygıxy, oy anajty ca' tı mnaybıdáacıgıxy ma huıngıjáy tı ytundıgooy,

¹⁶ Pen miich ajcxy tzaachypí mminajxyp myajnajxyp müid co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, ca' ti tzo'ydu'n mjihuihuipy, nigi Jesucristo cómay'idipy.

¹⁷ Ti xü tiempo tím paatni mina Dios tiyduna'n ñ je jáy ajcxy huidibi cuydumb je' yti'yajt. Pen Dios iich ajt huidi mmibijcim xytiyduunim e nbaatim hueeni tzaachypí, nigi tzaachypí padaangixy ajcxy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios.

¹⁸ Pen je jáy huidibi oyjot oyhuinma'n müid mic tzaach padaangixy je' y'alma nidoocin, ¿ti jada ytunaangixy pinjaty jibic-huinma'n müid, pinjaty pocytungix?

¹⁹ Pen tzaachypí mminajxyp myajnajxyp ajcxy müid co Dios jadu'n chojcyp, ca' ajcxy mjot-metzçihuiy, nigi ajcxy panicxcix payöygix oyhuinma'n, nigi cixyot huinjot mijpidaagipy ajcxy Dios; com yi' miich ajcxy xyajcoj, e yi' xycuend'ajtcixp; com Dios yi' je' tudägy etz ñidinaayb je' y'ayuc.

5

Pedro capxhuij je mibijpidijc

¹ Jada iich miich ajcxy yajnimaaayb huidibi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc, iich nañ jadu'n nigohuajc'ajtpyich mibijcpidijc. Iich n'ijxyich co je Cristo ayo'n tzaachypí minajxy yajnajxy. Nañ jadu'n iich yi' nmüid'idaamybich jadüg'oc co anajty ymiñ ya naaxhuiñ müid y'oy'ajtin ymij'ajtin.

² Jada iich miich ajcxy nyajnimaaayb: yaj'ixpijccix etz cuend'ajtcix Dios yjáy agujc jotcujc. Ca' myaj'ixpigipy ajcxy ametz jotmetz, cuend'ajtcix Dios yjáy, tím jadu'n nej jáy ycöbixy cuend'aty. Ca' meenigixy myaj'ixpigipy ajcxy. Müid oyjot oyhuinma'n myaj'ixpijccixy.

³ Ca' adzjp ahuana' m'ane'mipy Dios yjáy. Hue' janchty ijxpejt oybi yejccix. Cuydungix Dios yti'yajt.

⁴ Co anajty Jesucristo, je huidibi nihuindzin'ajttaayb tüg'öciy, ñayguëxigiyi ya naaxhuiñ jadüg'oc, chi cómay miich ajcxy mbidzimipy. Tím jadu'n nej jáy ajcxy co y'iyiyigixy e co ymadaaccixy, chi cómay ypidzim ajcxy. Miich ajcxy cómay nañ jadu'n m'idipy huinixi.

⁵ Myajmij'adipy anäctijc ajcxy, je' ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc. Ooy ycopicyity co nidüg'öciy miich ajcxy mnayyajmij'ajtigixipy miñ xyipy müid oyjot oyhuinma'n. "Dios ca' je' jáygidägy pinjaty amij agix jáy'ajtigixy. Dios ypubejtyp müid y'oyjot pinjaty yung naxy yjot yhuinma'n müid."

⁶ Mgapxcöbigipy ajcxy tiydudägy Dios, je mij'ane'mbi, chi Dios xycómayipy mina anajty.

⁷ Mibijctzougix Dios müid tüg'öciy tijaty jotmay ajcxy müid'ajtyp, chi jébi Dios xypubedipy xypudigihuiy ajcxy.

⁸ Huijycujc m'idipy ajcxy. Nixi' m'idipy ajcxy. Com je mujcu' huidibi xymüidzip'ajtim, ooy je' xy'ix'ijxim xypa'ijxim. Hue' xyajhuinma'nydigoyaanim, tím jadu'n nej je caa co ictay ti chüdzaayb.

⁹ Huindina' jijptina' ajcxy je mujcu'. Yi jacjadyii jáy huidibi mijpidaaccixy Jesucristo, nañ yminajxcixyp yajnajxcixyp tzaachypí nañ jadu'n.

¹⁰ Co anajty ajcxy hueeni tzaachypí ti m'ocyajnaxy, huin'it Dios xyaj'oyiyipy ajcxy yi mjot yi mhuinma'n, xyajmibigip ajcxy yi' yti'yajt, xyajjotmicpigip ajcxy. Com Dios yi' je' huidibi may'ajt ti tuñ mijcajee müid nidüg'öciy jáy ajcxy. Yi' je' huidibi ti yaj'oyiy nej jébi cómay huinixi n'ijtim müid Jesucristo jüby tzajpjoty.

¹¹ Huen Dios y'oy'ajtin etz ymij'ajtin idipy huinixi.

Capxpoocxin yajnajxyp

¹² Jada necy nyajniguejxy ajcxy müid Silvano iich ajt nmügüg huidibi ndijpyyich co ooy yajmij'aty Jesucristo. Hueeni jada ayuc huidibi nyajnijayyib, nañ ti nbidägyich necyjoty capxhuijn etz ti nbidägyich necyjoty yi' Dios yti'yajt tudägy, nej Dios may'ajt oy'ajt tuñ müid miich ajcxy ycixpi. Mijpidaaccix nigi Dios yti'yajt, ca'ydi mhuinma'nydigooogixy.

¹³ Je jáy huidibi ya Babilonia huidibi ajcxy yajmij'ajtcixp Jesucristo, je jáy ajcxy huidibi Dios ti huin'ixy, xyajniguejxyp ajcxy capxpoocxin. Nañ jadu'n Marcos iich nmügüg, je huidibi njihuuybich nej jihuyi ngi'm'ung'adyijich xyajniguejxyp capxpoocxin nañ jadu'n.

¹⁴ Naygapxpoocxigix xic xon nidüg nidüg miñ xyipy. Je' je' je' ty'ajt co mnaychöjigixy mnayjihuiyigixy miñ xyipy.

Jotcujc mnayjihuihuuyb ajcxy nidüg'öciy huidib yajmij'ajtp Jesucristo. Amén.

2 PEDRO

Yi Mimetzpi Necy Huidibi San Pedro Yajniguejx Yi Mibijcpidijc

¹ Hich Simón Pedro, tumbich ma Jesucristo ytung. Yi' xy'apóstol'ajtpich etz ngapx-huäcxpyich yi' y'ayuc. Cham ich miich ajcxy jada necy nyajnijayiyigixy huidibi ajcxy ti mbaatcixy mibijcin janch oybi, tim jadu'n nej ich ajcxy ti nbaatcixyich mibijcin janch oybi. Hich ajt nDios je Jesucristo huidibi xyajnidzoocim ajt n'alma tudägy je', e tudägy ytuñ miid ich ajt nidüg'óciy.

² Huen Dios mijmay'ajt tunipy miid miich ajcxy, etz jotcuje'ajtin xymöhuipy mijcajee, miid co tiy'ajt ti mbaatcixy ma Dios etz ma je Jesús ich ajt nHuindzin.

Je mibijcpidijc chinaayin jugy'ajtin

³ Dios miid je' ymij'ajt ti xymooyim tüg'óciy huidibi nyajmayajtim ma ajt njugy'ajtin, nej huaad nguyduunim yi' ytiy'ajt etz nej yi' huaad nyajmij'ajtim. Dios jadu'n mijmay'ajt tuun miid ich ajt ycixpi co ti xyajnejhuüyim Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Je Jesucristo ti xyhuin'ixäm jigix jëbi nmüid'ajtim yi' ymij'ajtin y'oy'ajtin, etz jigix jëbi nduunim oyyäy'ajtin nej Jesucristo tuun.

⁴ Dios ti xymooyim huidibi janch oydi'cni e janch copicyip jigix jëbi miich ajcxy mbaatcixy Dios yjihui'n ymic'ajt huidibi xyajtzinaaygixy miid huädz jot huinma'n, etz jigix jëbi miid jada ycixpi tiibi xyaj'ahuanüyim, miich ajcxy mjijpyöyduutcixy je jibicpi huidibi naax-huiñyäjy ajcxy ñijot'ajtcixyp.

⁵⁻⁷ Com Dios miid ymic'ajt ti xymooyim huidibi nyajmayajtim, paady ycixp miich ajcxy naymic'ixigixy co ajcxy mmibijcin mjacyajmijtigiyigixipy tudägy'ajtin; e miid mdudägy'ajtin mjacyajmijtigiyigixipy ajcxy Dios y'ixpijcin; e miid je Dios y'ixpijcin mjacyajmijtigiyigixipy yi' Dios yjihui'n ymic'ajt ma ajcxy mjot mhuinma'n huidibi miid mmimadägipy ajcxy yi' jibicjot jibic-huinma'n; e miid je mic'ajt ma ajcxy mjot mhuinma'n jacyajmijtihiipy ajcxy mecxtujcin; e miid je mecxtujcin mnejhuüyigixipy nej jëb huaad myajmij'ajtcixy etz mdzigiüyigixy Dios; e miid je mecxtujcin mjacyajmijtigiyigixipy je tzojcin je jihuiyin miid migügtijc; e nañ mijtihiipy nañ jadu'n je mibijcin nej jëb huaad Dios myajmij'ajtcixy etz nej jëb huaad cixyjot huinijot mjacyajtungixy oyyäy'ajtin.

⁸ Pen ma miich ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtin yajpattäy e ymijiy ymayiy, yi' mjugy'ajt ajcxy ca' yi' ñaadig'aty; nañ ca' anajy ajcxy naadigi' ti mmibijccixy ich ajt nHuindzin Jesucristo, ti mnejhuüyigixy yi' y'ayuc ytiy'ajt.

⁹ Pin jada ca' capxymidooy tüg'óciy jadayaabi capxhuijin ma yjugy'ajtin, jadu'n yi' nipaady nej tüg huuintzpi o huidibi y'ixxin con, ti jäydigoy co Jesucristo ti yajpocytñi huaatzp.

¹⁰ Paady ycixp miich ajcxy migügtijc, naymic'ixigixy tungix tüg'óciy jada jigix mnejhuühiipy ajcxy tiydudägy co Dios ti xyajmibijccixy e ti xyhuin'ixcixy. Pidaaccix mhuinma'n co jada tiy'ajt huen copicy, huen tictztigiy ma miich ajcxy mjugy'ajtin. E pen mdumyb ajcxy jadu'n, nimina mgapocycägixipy.

¹¹ E jadu'n miich ajcxy myajmöhüipy tiydudägy tigiydac mijpi ma ich ajt nHuindzin Jesucristo y'ane'my, je huidibi xyajnidzoocim ajt n'alma. E yi' y'ane'min ca' ycixipy ytiyogipy nimina.

¹² Paady ycixp ich miich ajcxy jatyimy yajjäymejtzcoodaangixy jada tiy'ajt. Oy miich ajcxy jada tiy'ajt mjaajajtcixy mjanehuiüyigixy, e tudägy ajcxy mmibijccixy etz mmi'ijtcixy je tiy'ajt huidibi miich ajcxy cham miid.

¹³ Minaambich co yjanchity nami njactzinaayñich co ich miich ajcxy nmöhüipy capx-huijin.

¹⁴ Hich ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajnejhuüyich co tzojcn n'ixmadzipyich jada njugy'ajtin (n'ögibich).

¹⁵ Paady ycixp naymic'ixyijich mictägy ma miich ajcxy co ngapxhuijixy jigix co anajy n'ögyich mjäyetzäyb ajcxy tüg'óciy jada tiy'ajt.

Yi' ajcxy huidibi y'ixxy je Cristo ymij'ajtin y'oy'ajtin

¹⁶ Hich miich ajcxy ti nyaj'ixpicy je tiy'ajt maabi nHuindzin Jesucristo, jadu'n nej Dios ymij'ajt müdity, e jadu'n nej je' yhuimbida'n jadüg'oc ya naaxhuiñ. E ca' ich ajcxy nyaj'ixpicy nigoo'yuc anii'ayuc huidibi ci'm ti ngojyich ti nmacxyich. Miid ich ngi'mhuin ti n'ixcixyich je Huindzin Jesús ymij'ajtin.

¹⁷ N'ixx ich ajcxy co je Dios Teedy mooy ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt etz mij'ajt. E nañ nmidooyich ajcxy ayuc choñ ma je oybi Dios y'it, xyñimaayi: "Jada je' ich n'ung huidibi ooy ndzocyyich njihuiyich, e ooy jotcuje nayjihuiyijich miid yi' ycixpi."

¹⁸ Hich ajcxy nañ jadu'n ci'm ti nmidóogixyich je ayuc huidibi anajty tzomb tzajpjoty. Jim hich ajcxy anajty quipxyi müid je Huindzin Jesús ma je amay gop.

¹⁹ Nañ jadu'n nmiid'ajtim je ayuc jac'oybi jactiyybi. Je' je' je' tiy'ajt je ayuc huidibi ajcxy yjay je Dios y'ayucnajtzcaxiyybi jecy'ajty. Oy müich ajcxy oybi mduñ co m'amidoo'ijtcixy je oybi tiy'ajt maabi Jesucristo huidibi jadu'n nipaady nej tüg jin ticxp agootztuum etz jadu'n nipaady nej je xii co yxiimiydäy, etz jadu'n nipaady nej je mijmadza' jayhuixtucpi co ypidizimy. Jada tiy'ajt xycodñcixp ajcxy mjot mhuinma'ñ.

²⁰ Cuendtungix müich ajcxy jada: tüg'óciy je tiy'ajt, huidibi Dios ytiy'ajtmüidpi jejc huidibi ijtp jaybety ma Dios ylibro, ca' huaad pin yajñigejip müid yci'mhuinma'ñ.

²¹ Com je Dios y'ayucnajtzcaxiyybi camina je' ajcxy ayuccapxhuäcxy müid yci'mdzojcin yci'mhuinma'ñ. Dios anajty ajcxy huin'ixyip jébi ayuccapxhuäcxy müid Dios ycixpi com je Espiritu Santo anajty ajcxy mooyip ayuc huidibi ajcxy ycapxhuäcxy.

2

Yi' ajcxy huidibi yaj'ixpijcp anii

¹ Per nañ ji anajty nañ jadu'n ayucnajtzcaxiyybi huidibi anajty ajcxy anii daacp ma je Israel jäy. E nañ jadu'n yji'adipy ayuccapxhuäcxiy müidibi anii yaj'ixpijipy ma müich ajcxy. Je' ajcxy ayüch ameech yaj'ixpijipy yci'm'ayuc yci'mhuinma'ñ huidibi ajcxy yajhuinma'ñyidigooyipy je mibijcpidijc. Ymina'ñ ajcxy co ca' yjanchity je Huindzin Jesús y'ayuc, je huidibi yajñidzooc ajt n'alma, e jadu'n ci'm ñay'ayo'nmoóoyigixy müid Dios mic'amy.

² Mayjäy ooy panicxa'ñ je jibicpi huidibi ajcxy ytungixyp, e müid je' ajcxy ycixpi yajñigápiy yajñimiydägipy ajcxy jibic je huidibi ajcxy cuydumb je tiyybi ayuc, je Jesucristo y'ayuc oybi.

³ Müid co anajty tzach'adzojccixy meñ, chi anajty xyhuimbijccixy xyhuimmeetzcixy müid ajcxy y'ixpijcin ca'p yjanchity. Per je pocycähuin ajcxy ahuijxip, ca' ma ñidzooy. Ti yjejcni maabi ajcxy ypocya'ni ma Dios. Dios tzaachytunüib ajcxy müid ypocy ycixpi.

⁴ Dios ca' je' huinmeecxy je ángeles ajcxy huidibi tundigooyigixp. Hue' janchity ycótijnajxtaayb ayoodactuuyb etz yajhuim'y agootztuuyb, cadenijy y'ijtcixy cuend'aty, ixti cooni anajty paady xii tiempo co anajty yajtiyduna'ñ naaxhuiñyäjy müid ypocy ycixpi.

⁵ Nañ ni ca' Dios huinmeecxy je naaxhuiñyäjy huidibi tundigooy jecy'ajty. Chi quejxy ayo'nduu etz mijñigom ma je jibicjäydijc. Jéyi yajtzoocy je Noé huidibi capxhuäcx je tiy'ajt. Quipxy müid Noé yajtzoocy jahuixtuc y'amigügtijc.

⁶ Dios nañ jadu'n tzaachytuñ müid ypocy ycixpi etz yajhuindigoy müid jin metz cajp, Sodoma etz Gomorra, ixti cooni yajhuim'y accuyjam jigix y'idipy je ixpejt ma je jibicjäydijc huidibi ajcxy jac'axam jactzinähuam jacjuy'adam.

⁷ Dios yajtzooc je Lot, hue' je' anajty janch oyyäy, e janch ymüid anajty jotmay co anajty je jibicjäydijc ajcxy ijxi chinaayin yjuy'ajtin janch jibic.

⁸ Jabom jabom anajty je Lot, je jäy oyyäybi huidibi anajty tzinaayb quipxyi müid je jibicjäydijc, ni ca' anajty yjotcujc'aty co anajty icy midoy nej anajty ytundigooyigixy je jäy ajcxy ca'pi ytudägyity.

⁹ Dios müid mic'ajt jébi nihua'ñ yajtzögy pinjaty mibijccixp cixyot huinijot co je mucu' yjot'ijxigixy huinma'ñ'ijxigixy. Nañ jadu'n Dios mic'ajt müidity jigix jébi yaj'ijtcixy je jibicjäydijc müid tzaachy'pi ayo'n, huidibi ymóhuamy co anajty naaxhuiñyäjy tiyduñ müid ypocy ycixpi.

¹⁰ Dios ymüid mic'ajt jébi tzaachytunipy pinjaty tumb jibic-huinma'ñ nej ñinixc nijot'ajtcixy, e ca' ixaangixy je Huindzin Jesús y'oy'ajtin ymij'ajtin. Amij agix etz jotmic ajcxy nayjihuiyüi. Ytumb ajcxy yci'mjot yci'mhuinma'ñ. Ni ycatzigiyyigixy co oyñej ajcxy ni'ojiiygixy pinjaty mic'ajt müid ma Dios ytung.

¹¹ Oy je ángeles ajcxy müidity mijcótujcin etz ane'min, ca'p je' ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity nicxy ni'ojiiygixy ma Dios yhuinduu pinjaty mic'ajt müid ma Dios ytung.

¹² Per jadyaab jibicjäydijc ajcxy jadu'n ajcxy yi' nej iyuc, ca' yhuinma'ñ; nigoob ytimyhuidity etz yma'xun'ajtcixy jigix jäy ymadziyyb etz yaj'ögiiyb. Ñixiicpy yajxiicpy ajcxy yi' huidib ca' huinjhu'y. Per nañ tim jadu'n ajcxy y'ögipy nej iyuc y'ögy ytigoy.

¹³ Cobadihuaangixy jadu'n nej ti ytundigooyigixy. Hue' nayjihuiyyigixy capin yjadu'nity, yxondaaccixy tüg jaxicijaty. Jadyaab jäy ajcxy pocy ypa'tcipy ajcxy yi' chinaayigixy yjuy'ajtcixy. Tüg tzo'ydu'n co ajcxy nañ jadu'n xymijyöybejtcixy ma m'amugiiygixy.

¹⁴ Co ajcxy huindcxcixy töxyjäydijc, chi ajcxy ooy nijot'ajtcixy co müid tundigoy'añ. Ca'p ajcxy chüjigixy y'anucxiyyigixy müid pocytunüi. Yajtundigooyigixy pinjaty amützip ma mibijcin, ooy ajcxy yhuijity yucjcity ycohuinma'ñity ma meñ'adzoogi. Dios yajtigoyiib ajcxy y'alma.

¹⁵ Tigoyjāy yi' ajcxy, je' co ti ñiidigajtzcixy ti ytüdigajtzcixy ma je tüybi je janchypí tiy'ajt. Je' ajcxy ypanicxy ypayöyp je profeta Balaam y'ijxpejt, je Beor y'ung, co ooy ymeefybada'ñ anajty müid yjibic-huinma'ñ.

¹⁶ Chi Balaam oy yaj'ojyii ypocy tüg töxyburro, ycapxy jadu'n nej tüg jāy, e jadu'n je' yajhuäccixpy je profeta Balaam müid je' ylocihuinma'ñ.

¹⁷ Com jada jāy ajcxy ca' panicxcixy je janchypí tiy'ajt, paady ycixp jadu'n ajcxy nipaady nej tüg müpozotut ca'pi ñii müidity, etz jadu'n ajcxy nipaady nej joc huidibi poj yajyöyap (ca' ytu'y). Dios möhuüb ajcxy tzaachypí müid ypocy ycixpi, idam ajcxy agootztuuyb huinixii huinitemp.

¹⁸ Com ycapxy ajcxy ayuc huidibi ca' choubaady. E müid je jibic-huinma'ñ ycixpi huidibi ajcxy chachnijot'ajtpy yajtundigooygixy pinjaty tübi choongixy ma je huidibi ajcxy tzinaayb müid jibic-huinma'ñ.

¹⁹ Yi' ajcxy yaj'ixpijcp je mayjāy co jēbi tungixy huentim ti huidibi ajcxy ñijot'ajtpy. Per yi' ajcxy huidib jibic-huinma'ñ yaj'ixpijcp, ci'm ajcxy ñay'ijtigixy pocypa'tcipy, je pocy tzach'ane'mb ajcxy yjot yhuinma'ñ, ixti jadu'n nipaady nej jihuüy ajcxy ane'my y'ity.

²⁰ Pinjaty ti ymübijccixy ti ñejhuüygixy je Huindzin Jesucristo ytiy'ajt huidibi yajnüdzoocp ajcxy y'alma, e jadu'n ti yjihuäccixy ma je naaxhuüñjāy yjibictzinaayin yjibicjugy'ajtin, pen jadüg'oc anajty y'ayöyññip ma je jibicpi, e je jibicpi ymümadägyi ajcxy, o'ctiy anajty ñigi yhuümgixy ca'ydi nej je jayijp'atypi.

²¹ Nigi oy co ixypiy je' ajcxy ca' ytimnejhuüygixy je janchypí tiy'ajt. Com ti ocnejhuüygixyp, e chi jada' y'ixtigihuäccixy ma je huätzpi Dios ycötujcin huätzpi Dios ytiy'ajt tübi anajty y'ocjamöoyigixy.

²² Per je' yi' ajcxy ytimycuydumy nej je ayuc y'ity: "Je uc yci'm'ich ñihuimbijtpy, e je idzin huidibi namdziidaayb, nicxy je' yajtznip yquitnñip mo'ntzjoty jadüg'oc."

3

Je Huindzin Jesús huimbidaamb ya naaxhuüñ

¹ Müich ajcxy migügtijc huidibi iich ooy ndzocyich ooy njihuüyich, jada je' je mümetzpi necy huidibi ajcxy nyajnijayiyb. Ma jada metzpi necy hue' iich ndzoga'ñich co nyajhuinma'ñymedzip ajcxy ma Dios ytiy'ajt müid jada capxhuüjin huidibi ti njaayich.

² Ti ñnijayiygixy jigix m'ajihuühuüyb ajcxy je ayuc huidibi ajcxy pa'tcipy'aty ñajtzcapxiy je Dios y'ayucnajtzcapxiybi ajcxy huidibi huädz yhuinma'ñ anajty ymüid. Nañ ajihuüygix je Huindzin Jesucristo je' y'ane'min huidibi yajnüdzoocp ajt n'alma, je ane'min huidibi apóstoltijc müich ajcxy xyajniamaayb.

³ Nejhuüygixy müich ajcxy jada jayijp ma yam ca'ni yhuaad'ajtni mina naaxhuüñ ycixipy, müinip jāy ajcxy huidibi nixigip yajxigip huidibi Dios yjē'ajtpy. Chinaaygixy yjugy'ajtcixy anajty müid jibic-huinma'ñ huidibi ci'm ñijot'ajtcixyp.

⁴ Chi ajcxy ymina'ñip: "¿Ti co mdzachmübijccixy co Cristo yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuüñ? Nej ajcxy je' y'o'ctay je müj'ap je müjteedy, je'ni y'ijttāy tüg'ócixy jadu'n nej naaxhuüñybi chondacy. Paady ca' yjanchity co je Cristo yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuüñ," jadu'n yminaangixy.

⁵ Yi' ajcxy ca' huinjihuühuaangixy cuendtunaangixy co müid Dios y'ayuc yi tzajp jī'ajtp anajty yi' tzachjeyip, e müid Dios y'ane'min huin'it je naax oy yguëxigiy huidibi ijtp anajty ñijoty.

⁶ Nañ jadu'n müid Dios y'ayuc je jecy'ajtpy naaxhuüñjāy y'ayo'nbaty, ñijicxatay nidüg'ócixy e ytigoyday ñijoty.

⁷ Per Dios müid yi' y'ayuc yaj'ijtpy jada naaxhuüñybi etz tzajp huidibi cham jī'ajtp ixti coon yajtigoydāhuüpy müid jün. Je jün huin'it je' nöctāhua'ñ co anajty yhuaad'ajtni ma Dios tiyduna'ñ je camadacpidijc je jibicjäydijc, etz yajtigoya'ñ ajcxy y'alma.

⁸ Jadüg'nax müich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' mjäydgooygixy co ma yi Huindzin Dios, tüg xii jadu'n yi' nej tüg müil jümijt, e tüg müil jümijt jadu'n yi' nej tüg xii.

⁹ Ca' mñinaanim co yi Dios yajhuäcxibaamyñi yi' mina cuyduna'ñ huidibi yi' ti ahuanñy, jadu'n nej nijējity jāy a'ixüygixy. Dios yajtumy mecxtujcin müid müich ajcxy, com hue' yi' tzocy co ni tüg jāy ayo'n paadipy. Yi' chojcpy co nidüg'ócixy jāy huen jothuimbijtcixy etz ixmajtzcixy pocytunü.

¹⁰ Co anajty je Huindzin Jesús ymiñ jadüg'oc ya naaxhuüñybi chaachytunipy je' tüg'ócixy jibicjäydijc, hue' je' ytunüyb yjadüyb ma anajty ca' pin jip'ixy, jadu'n nej tüg meetzpi ymiñ coodz co meedza'ñ tijaty. Huin'it je tzajp yhuindigoydāhuüpy müid tüg ne'min jidijtin oychigüññip. E tüg'ócixy huidibi müid ndzinaayim njugy'ajtim toydāhuip yi' müid jün, yi naax toydāhuip yi', etz tijaty yajpatp ya naaxhuüñ toydāhuip nañ jadu'n.

¹¹ Com tüg'óciy tijaty huiðibi ji'ajtp yhuindigoydähua'n müd jün, paady ycixpi nügi copicy miich ajcxy co mdzinaaygixp tudägy e myajmij'ajtcixyp Dios.

¹² Ahuijxcix ajcxy je xii tzuu mina Dios anajty yajhuaad'aty co yajhuindigoya'n je naaxhuiñybi. Naymic'ixigix co tzojc yminipty yi jadu'mbi xii tzuu. Co yhuaad'ajtnip huin'it xii, je tzajp yhuindigoydähuið müd jün; je xii po', je pojp xemembi, je tuu enee jadu'ñiy yticxtähuipty yjyidähuipty jünjoty.

¹³ Per ñich ajt n'ahuijxim je jemybi tzajp jemybi naax huiðibi Dios ti xyaj'ahuaniiyim, tüg tzinaaydac janch'oybi ma ca' ti jibicpi.

¹⁴ Paady ycixp miich ajcxy migügtjc huiðibi ñich ooy ndzocyich njihuiñyich, nami m'ahuijxyp miich ajcxy co Dios yajhuindigoyaanip jada naaxhuiñ, naymic'ixigix ma tüg'óciy ajcxy yi mdzinaayin co mguydunipy ajcxy Dios ytiy'ajt jigix ajcxy Dios xypaadipy, ca' ajcxy ti tzip ti gapxy, ni ti jibicpi, e ni ti pocy, ac huädz jot huädz huinma'n anajty müd'ajtcixy.

¹⁵ Cuenditungix je mecxtujcin huiðibi ñich ajt nHuindzin Jesucristo yajtumyb müd ñich ajt jigix jëbi xyajñdzoocim ajt n'alma. Nañ jadu'n yi', ñich ajt nmügüg Pablo huiðibi ooy ndzojcim, ti miich ajcxy xyñijayiiygixy, jadu'n nej ixpijcin Dios ti ymöyii ma yi' y'ayuc.

¹⁶ Ma tüg'óciy Pablo ñecy tiibi xyajñiguejxcixy, jada tiy'ajt ti xyajmüdmüdaaccixy. Nijëjity Pablo ñecy ooy chachchiphuinjihuiñyñity, e nijëjity jäy ajcxy tigach ajcxy huinjihuiñy Pablo y'ayuc, ca' ajcxy huinjihuiñy nej Pablo yjamina'na'n. Huingjaty ajcxy ñigüej Pablo y'ayuc, e ci'm ñayyajhuinma'ñydidigóoyigixy.

¹⁷ Paady ycixp miich ajcxy migügtjc huiðibi ooy ndzocy njihuiñyich, miich mnejhuiydaaygix jada tiy'ajt. Nayguend'ajtigix ca'yd i jibicjäydijc müd y'anii xyajñidigajtcixy xyajtüdigajtcixy, e ca'yd i m'ixtigihuaaccixy ma ajcxy mmibijcin jadu'n nej tiydudägy ti mmibijccixy.

¹⁸ Huen ñich ajt nHuindzin Jesucristo huiðibi yajñdzoocp ajt n'alma nügi may'ajt oy'ajt tunipy müd miich ajcxy, e nañ nügi yujcpedipy ajcxy yi m'ixpijcin ma yi' ytiy'ajt. Huen Jesucristo cömay y'idipy etz mi'idipy oy'ajtin mij'ajtin jadachambi xii tiempo etz jadu'n nej xii tiempo mümb cidacp. Jadu'n ngapxycixyich. Amén.

1 SAN JUAN

Yi Jayjipi Necy Huudibi San Juan Yajniguejxy Je Mibijcpidjic Nidüg'óciy

¹ Dios y'ayuc jiiyim anajty co naaxhuiñybi chondacy. E tiy'ajt nyejcyphich jadu'n nej nmidooyich ci'm yi' y'ayuc, jadu'n nej n'ixyich müid ngi'mhuiniich, jadu'n nej nhuindixyich yi' ci'm, e nañ jadu'n nej nnidoñich müid ngi'mgijich. Nyajnijayiybich müich ajcxxyada necy jadu'n nej je Cristo je Dios y'ung yjugy'ajtin yega'nñ huudibi ca' cixa'nñ tigoya'nñ niminaabi.

² Ti ñayguëxigyyi ya naaxhuiñ je Dios y'ung huudibi ymüid jugy'ajtin huudibi ca' niminaabi ycxixy ytigoyipy. Ti n'ixyich ajcxxy jigix jëbi tiy'ajt nyëjccixyich co ti ñayguëxigyyi ya naaxhuiñ, etz ti n'ixyich jigix jëbi nyajnimaaaygixy nej jëbi huaad huingbi jugy'ajtin nbaatim co anajty ti n'o'cim. Je Dios y'ung, je huudibi jilby ijtp ma Dios Teedy, nayguëxici je' ma ich ajcxxy.

³ Je huudibi ich ajcxxy n'ijxich nmidohuich, cham müich ajcxxy nyajnimaaaygixy jigix jëbi ajt tú'ciy n'ijtim ma Dios ytiy'ajt, etz nañ jigix jëbi tú'ciy ajt n'ojadajtim Dios etz je' y'ung.

⁴ Paady ycxixp jada tiy'ajt nyajnijäyiy ajcxxy jigix ajcxxy jotcuyc'ajtin mbattäaygixipy müid jada ayuc tiy'ajt.

Dios yi'je' je tücxin jájin

⁵ Jadayaabi Dios y'ayuc ytiy'ajt Jesucristo ti xyajnimäyich e nañ cham ich müich ajcxxy nyajnimaaaygixy. Dios huadz ytiy'ajt müidity, ca' ma Dios anüidägy. Jadu'n Dios nipaady nej tüg jün ytiexy ma tüg it e ni ca' ni mina ypich.

⁶ Co nminaanim co Dios ajt müid n'ijtim tú'ciy, e ca' yjanchity, ca' anajty ajt Dios ytiy'ajt nyajtuunim, jadu'n nipaady nej jihuüy ndzinaayim agootztuum. Nigoo n'indaacim, ca' anajty ajt nguyduunim Dios ytiy'ajt.

⁷ Co nguyduunim Dios ytiy'ajt jadu'n nej yi' ytiy'ajt müidity, jadu'n nipaty nej jihuüy ndzinaayim ma jün ytiexy. Huin'it jëbi ajt n'ijtim tú'ciy müñ xyipy, e Dios xyajjocynühuaatzaayim co Jesucristo y'o'cy etz ñi'py teemy gujy müid ich ajt nbocy ycxixp.

⁸ Co ixxyipy nminaanim co ca' nbocytuunim, nigooob nayhuin'ünim ci'm, e ca' jadu'n Dios ytiy'ajt yajpaady ma ich ajt njot nhuinma'n.

⁹ Pen ngapxypidzimim ajt nbocy ma Dios, yi' nüidinaayb yi' y'ayuc huudibi ti xyajnimaaayim co ymëcxamy ajt nbocy, e nañ tudägy ytuñ müid ich ajt ycxixp. Dios xyhuinmëcxim ajt nbocy etz xyajhuaatzim njot nhuinma'n jëbi n'ixmajtzim jibic-huinma'n.

¹⁰ Co ajt nminaanim co ca' nbocytuunim, hue' anajty Dios nyajnajxim anii, e ca' anajty ti ngöbjicim cixyot huinjot yi' ytiy'ajt.

2

Cristo, ich ajt nhuingapxpi ma Dios

¹ Müich ajcxxy migügtijc huudibi ooy ndzocy njihuüyich jadu'n nej ixxyipy ngi'm'ungich ngi'm'anäcich, cham jada tiy'ajt nyajnijayiygixy, jigix ca' ajcxxy mdundigöoygixipy. Pen ji nidügti müich ajcxxy huudibi tundigooyb, jada migüg huudibi tundigooyb huen mibijctzoy Dios ma Jesucristo yxi müid ypocy ycxixp. Jesucristo yi'je' huingapxp ma Dios Teedy müid ajt nbocy ycxixp. Tudägy je', e jëbi xyhuingapxim ma Dios Teedy.

² Com Jesucristo ti y'ögy müid ich ajt nbocy ycxixp, paady ycxixp jëbi capx'oyiy ma Dios müid ich ajt ycxixp e xycapx'oyiyim ich ajt nbocy etz nañ capx'oyiyip tüg'óciy naaxhuiñy jäy ajcxxy ypocy, yi' jäy ajcxxy pinjaty yi' y'ayuc ytiy'ajt mijpidaacip.

³ Co Jesucristo ytiy'ajt nguyduunim yajxon, huin'it nejhuiyim tiydudägy jadu'n nej Dios may'ajt o'ajt ti tuñ müid ich ajt ycxixp.

⁴ Co ixxyipy pinjaty ymina'n co ñejhuüiyi Jesucristo ytiy'ajt e ca' cuychinaayyi yi' ytiy'ajt hue' yi' tzach anüidaacpi, e ca' müidity Dios ytiy'ajt.

⁵ Yi' jäy ajcxxy pinjaty cuychinaayb cuyjugy'ajtp yajxon Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, janch tiydudägy anajty yajmij'aty Dios. Co nguychinaayim nguyjugy'ajtim yajxon Jesucristo ytiy'ajt, huin'it jëbi nejhuiyim co nyajmij'ajtim Dios.

⁶ Yi' jäy ajcxxy pinjaty minamb co ymüid Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma je' y'ay yjot, copicy ajcxxy chinäaygixyipy jugy'ajtcixipy tim jadu'n nej Jesucristo chinay jugy'ajty.

Je jemybi ane'min

⁷ Müich ajcxxy migügtijc huudibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' nminaanim jemybi tiy'ajt ajcxxy nyajnimahuamy ma jada necy. Je' jada je tiy'ajt huudibi jecy'ajty ti mnejhuüiygixy co oga'n

ajcxy mmñjpidacy Jesucristo. Jada tiy'ajt jecyip jada je' huidibi cham ajcxy mmidooyb jadüg'oc.

⁸ Nañ jemy jada tiy'ajt nañ jadu'n huidibi nyajnimaaaygixyp ma jada necy. Jada je'je tiy'ajt huidibi Jesucristo ymiid ma yjot yhuinma'ñ etz nañ ñich ajt nmñid ma ajt njot nhuinma'ñ. Yi jecyip ayuc huidibi ca' ytiy'ajtiy, ti yi' ñaxy e cham Dios ytiy'ajt tiydudägy nyajtuunim, jadu'n nej jihuüy je coodzpi ti ñaxy e cham ti yximíy.

⁹ Yi jāy ajcxy huidibi minam co Dios y'ayuc ytiy'ajt ajcxy cuyduuni e ca' ixáanigixy ymigügtijc, ca' yi' ajcxy tiydudägy Dios y'ayuc yajtuuni, jadu'n yhuimbizimy jadu'n nej jihuüy agootztuuy ijtcixy.

¹⁰ Yi jāy ajcxy pinjaty tzojcp jihuüy ymigügtijc hue' yi' yajpaatcixy miid Dios ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n nipaady nej jihuüy y'ijtcixy ma xii ytñcxy, ca' ajcxy ññdigoy ytñdigoy ma Dios ytiy'ajt.

¹¹ Yi jāy ajcxy pinjaty ca' ymigüg ixaaingixy, ca' yi' ajcxy Dios ytiy'ajt ajcxy yajtuuni, jadu'n nipaady nej jihuüy agootztuuby y'ijtcixy, ca' ajcxy chinaaygixy nej Dios ytiy'ajt yja'ané'migixy, ca' ajcxy nejhuüyigixy huidibi tiy'ajt jébi yajtungixy, com jibic-huinma'ñ chachtuumy ajcxy huidibi ca' Dios tiy'ajt'adyii.

¹² Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich ajcxy jadu'n nej ixypiy ngi'm'ung ngi'm'anächich, com Dios ti miich ajcxy mbocy xyhuinmecxtayi co Jesucristo y'o'cy miid ajcxy mbocy ycixpi, paady ycixp cham nnijayiygixy.

¹³ Cham nnijayiygixy miich ajcxy mij'anächtijc, com ti mmñjpidaaaccixy Jesucristo huidibi jii'ajt co naaxhuñybi oga'n choondacy etz chambaad yjii'atyñi. Cham nnijayiygixy miich ajcxy anächtijc, com ti mmñjpidaaaccixy je ca'oybi.

Cham nnijayiygixy miich ajcxy pi'ctijc mutztijc com ti mmñjpidaaaccixy Dios Teedy.

¹⁴ Cham nnijayiygixy miich ajcxy mij'anächtijc, com ti mmñjpidaaaccixy ajcxy Jesucristo huidibi jii'ajt co naaxhuñybi oga'n chondacy etz yjii'atyñi chambaad. Cham nnijayiygixy miich ajcxy anächtijc, com ma ymjt mhuinma'ñ miidaty ajcxy etz Dios ytiy'ajt yajpatp ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, paady ycixp ajcxy ti mmñjpidaaaccixy ti ca'oybi.

¹⁵ Migügtijc, ca' anaxy m'adzójccixip yi' huidibi miid ndzinaayim ya naaxhuñi. Yi jāy ajcxy huidibi adzojctaaay anaxy yi' huidi miid ndzinaayim, ca' ajcxy Dios Teedy yajmij'ajtcixy.

¹⁶ Ca' anaxy m'adzójctähüpy ajcxy tüg'óciy huidijaty ya naaxhuñi yajpatp, jadu'n nej njot nhuinma'ñ tzojcm, jadu'n nej tijaty n'ijxim, jadu'n nej huidibi amij agix miid ndzach-nayjihuiyim. Com yi' jadu'mbi huinma'ñ ca' yajpaady ma Dios Teedy, hue' yi' yajpaady ya naaxhuñi.

¹⁷ Huidijaty ya naaxhuñi yajpatp cixipy tigoyipy yi', nañ jadu'n ytigoya'ñ huidijaty yi' huinma'ñ y'adzójcyp. Yi jāy ajcxy pinjaty Dios ytiy'ajt yajtuunip jadu'n nej Dios tzozy, jugy'adipy ajcxy e co y'ó'ccixipy, ca' ajcxy y'alma ytigóoygixipy.

Je tiy'ajt etz je aní

¹⁸ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich nej ixypiy ngi'm'ung ngi'm'anächich, tim cijnip tiempo ya naaxhuñi. Ti jada mnejhuüyigixy co miinaam jāy ajcxy huidibi nayyajnaxaanip nej Cristo' e ca' yjanchity. Miid co cham ji mayjāy ajcxy huidibi nayyajnaxip jadu'n nej Cristo, paady nejhuüyim co tim cijnip yi' tiempo miid ñich naaxhuñiyjāy ajt ycixpi.

¹⁹ Yi jāy ajcxy huidibi nayyajnaxaanip jadu'n ixypiy nej Cristo, naybjic-huächxaanip yi' ajcxy miid ñich ajt, ca' anajty ajcxy ytügíy yi' ajcxy yhuinma'ñ miid ñich ajt nhuinma'ñ, tügimucy ixypiy ajt xymñid'ijtim. Ji jadu'n ñiguëxigyc co ca' ytügíy yhuinma'ñ miid ñich ajt nhuinma'ñ co ti ajcxy xypuhuäctuatim.

²⁰ Ti miich ajcxy xy'adigíy xyjottigíy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, paady miich ajcxy mhuinjihuüy tüg'óciy Dios y'ayuc ytiy'ajt.

²¹ Ca' nmñaanim paady miich ajcxy nijayiygixy co ca' mhuinjihuüyigixy Dios ytiy'ajt. Paady nnijayiygixy miich ajcxy jigix mnejhuüyigixyip Dios ytiy'ajt etz mnejhuüyigixyip co yi' jāy ajcxy huidibi ñndaacp, ca' yi' ajcxy Dios ytiy'ajt miidity.

²² Yi' je' ñndacp huidibi minamb co Jesús ca' yi' yjéjity je Cristo huidibi Dios yquejx. Yi ñndacpi je'midzip'ajtp Jesucristo etz ca' mibicy Dios Teedy etz nañ ca' mibijci Dios y'ung.

²³ Je jāy ajcxy huidibi ñndacp minam co Jesús ca' yjéjity je Cristo, e nañ ca' ajcxy miidity Dios Teedy ytiy'ajt. Yi jāy ajcxy huidibi minam co Jesús yjéjity je Cristo je Dios y'ung, nañ ymiid ajcxy Dios Teedy ytiy'ajt.

²⁴ Je ayuc tiy'ajt huidibi miich ajcxy mmñdou co oga'n ajcxy mmñpidacy Jesucristo, jada ayuc tiy'ajt mguydüngixyipy e ca' mjäy digóoygixipy. Pen mmi'ijtcixp yi' ayuc huidibi Dios yjāy oga'n ajcxy xyaj'ixpijc, huñit'jébi miich ajcxy myajpatcixy ma Dios y'ung etz je' yajpaady ma Dios Teedy.

²⁵ Dios ti xyajhuinhuaniiyim co xyajtzinähuaaním ajt n'alma huñixi huñitíempoy.

²⁶ Jada tiy'ajt ajcxy nyajnijayiyb jigix ca' mmijpidáaccixipy yi' ajcxy y'ayuc huidibi xyajhuinma'nydigoyaam ajcxy.

²⁷ Yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi ti xy'adigiygixy ti xyjottigiygixy ijttib yi' ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. Paady ycixp ca' myajmayajtcixy pin xyaj'ixpigip ajcxy com je Espiritu Santo xyaj'ixpigip ajcxy. Je Espiritu Santo xyajni'ixiydaayb ajcxy tüg'óciy Dios ytiy'ajt, tiydudágy yi', ca' yi' y'anijity. E jadu'n nej je' xyajni'ixiygixy, jadu'n mguydunipy ajcxy. Mi'ijtcix Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma mjot mhuinma'ñ ajcxy.

²⁸ Miich ajcxy migügtijc, mi'idipy ajcxy Jesucristo ytiy'ajt ma mjot mhuinma'ñ jigix co ñayyajnigüexigiyb Jesucristo ya naaxhuiñ jadüg'oc, huin'it jotcuje ajt nnayjihuiyim etz ni ca' jibic nayjihuiyim co anajty xyñimiinim.

²⁹ Ti mnejhuuygixy co yi' Jesucristo tiydudágy ytuñ, e ti mnejhuuygixy nañ jadu'n co tüg'óciy yi' jáy huidibi tiydudágy tumb, yi' je' ajcxy Dios y'ung'ajtip.

3

Dios ñich ajt xy'ung'ajtim

¹ Jihu'ñybiccix tüg'óciy je mijpi may'ajt Dios Teedy ti tuñ müd ñich'ajt ycixpi jigix jébi naydijim Dios y'ung. Yi naaxhuiñjáy ajcxy huidibi ca' mijpidaaccixy Jesucristo ca' ajcxy nejhuuygixy huinjihuuygixy Jesucristo ytiy'ajt, paady ycixp ca' ajcxy nejhuuy huinjihuuy co Dios xy'ung'ajtim.

² Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuuyich, jadachambi Dios ñich ajt xy'ung'ajtim. Jadachambi ca'p y'ocnigüexigiyñi nej ñich ajt jiini n'idaanim. Co anajty Jesucristo ymiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ, huin'it nguipxyjatytüyim müd je', com n'ixaanim ajt Jesucristo jadu'n nej je' yajpaady.

³ Tüg'óciy jáy ajcxy huidibi jipp'ixp co Jesucristo ymiina'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ, copicy yajhuadzipy ajcxy yjot yhuinma'ñ. Huen mi'ijtcixy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej Jesucristo mi'ity oyjot oyhuinma'ñ.

⁴ Tüg'óciy jáy ajcxy huidibi pocytumb, hue' ajcxy ymidundigooyb Dios ycötujcin. Co ajcxy ytundigoy, ca' ajcxy ymadágy nej cuydunipy Dios ycötujcin.

⁵ E mnejhuuyb miich ajcxy co yi' Jesucristo ti ñayguéxigiyi ya naaxhuiñ jigix jébi xyajpocnyñhuaatzim. Jesucristo ca' anajty ti pocy müdity, ca' anajty ma ti ytundigoy.

⁶ Tüg'óciy jáy ajcxy huidibi cuydunáhuam Jesucristo ytiy'ajt, ca' huaad pocytuñ. Yi jáy ajcxy huidijaty pocytundib, ca'ni icy ajcxy yi' Jesucristo, nañ ca'ni ajcxy huinjihuuyi yi' ytiy'ajt.

⁷ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuuyich jadu'n nej ngi'm'ung ngi'm'anäcich, ix ni pin xychahuin'ingix. Yi jáy ajcxy huidibi oyjot oyhuinma'ñ yajtumb, tiydudágy yi' ajcxy chináy yjugy'ajty, tim jadu'n nej Jesucristo tiydudágy chinay yjugy'ajty.

⁸ Yi jáy ajcxy huidibi tzachpocytundibni, yi' ajcxy mujcu' yjáy'ajtip. Com jadu'n nej chondacy je naaxhuiñybi oga'n yi' mujcu' jéni anajty jadu'n chachpocytuñ. Paady ycixp Dios quejxy y'ung ya naaxhuiñ co je mujcu' yhuinma'ñ yajcödigoyaani.

⁹ Yi jáy huidibi Dios ajcxy ti ymöyii jemybi jot jemybi huinma'ñ, ca' ajcxy ypocytundiy com je'co tú'ciy ajcxy yjot yhuinma'ñ müdity, jadu'n nej anajty Jesucristo yjot yhuinma'ñ müdity, ca' huaad ajcxy ypocytundiy com Dios ti ymöyii ajcxy jemybi jot jemybi huinma'ñ.

¹⁰ Paady ycixp yñigüexigiy yi' jáy ajcxy pinjaty Dios y'ung'ajtip etz pinjaty mujcu' ung'ajtip. Yi huidibi ajcxy ca' tiydudágy cuydungixy Dios ytiy'ajt etz ca' ajcxy ixa'ñ ymigügtijc, etz ca' ajcxy tzocy jihuiy ymigügtijc, hue' ca' ajcxy Dios ymöyii jemybi jot jemybi huinma'ñ, mujcu' ajcxy y'ung'ajtip.

Naychojcin nayjihuiyim miñ xyipy

¹¹ Jada je' je ayuc tiy'ajt huidibi miich ajcxy ti mmidoogixy co oga'n ajcxy mmijpidacy Jesucristo co copicy naychojcin nayjihuiyim nidüg nidüg.

¹² Ca' huaad jadu'n n'idüitzim nej Cañ y'idüich co anajty mujcu' huinma'ñ müdity, chi y'uch yaj'o'cy. ¿Nej co y'uch yaj'o'cy? Je' co anajty je' jibic-huinma'ñ yajtuñ, e je' y'uch oyhuinma'ñ anajty yajtumyb paady ycixp je y'uch yaj'o'cy.

¹³ Miich ajcxy migügtijc, ca' ooy mdzachhuinmaay ajcxy co ca' yi' naaxhuiñjáy ajcxy xy'ixa'ñ, huidibi ajcxy ca' Dios y'ayuc mijpidaaci.

¹⁴ Com ñich ajt mnejhuuyim co je nmigügtijc ajcxy ndzojcin njihuuyim co n'o'cim, huin'it njugypigaanim e ndzináhaanim jiiby tzajpjoty huinixi huin'itempo. Yi jáy ajcxy pinjaty ca' ymigügtijc ixa'ñ ajcxy co ajcxy y'ögipy, huin'it ca' ajcxy chináhua'ñ jiiby tzajpjoty.

¹⁵ Huenpinjáyity huidibi ca' ymigüg ixa'ñ, nipatpy nej ytundigoy jadu'n nej jáyaj'o'cpi ytundigoy e nañ jadu'n nejhuuyim, co je' y'ögipy, ca' chináhua'ñ jiiby tzajpjoty.

¹⁶Ya ixypy jëbi ïich ajt ijxpejt nbjicim nej huaad migügtjic ndzocjim njihuiyim, jadu'n nej Jesucristo ijxpejt yejcy co ñayyojxi ñaydooxi co y'o'cy müid ïich ajt nbocy ycixpi. Paady ycixp ïich ajt jëbi huaad ndzocjim njihuiyim nmigügtjic, oy jada ndimco'ögüiyim.

¹⁷Janch pinjaty yjamüd ymadaacin, e yja'ijxpy co ymigüg tigati yajmayjaty, e amij agix ñayjihuiyii, ca' pa'ayo'n müidity, ca' pubeda'ñ ymigüg, ca' je' anajty tzocy jihuiy ymigüg jadu'n nej Dios chogyii yjihuiyii.

¹⁸Miich ajcxy migügtjic huidibi ooy ndzocy njihuiyich jadu'n nej ixypy ngi'm'ungich, müid oyjäy'ajtin etz müid Dios ytiy'ajt tzoc yajxon naychojcm nayjihuiyim miñ xyipy. Ca' nmïnaanïm nigoo ngapxim nmïydaacim ahuac aguuy.

Cixyot huinjot naybidaacim ma Dios

¹⁹Co nyajtuunim oyjäy'ajtin müid ïich ajt nmigügtjic, huin'it nejhuiyim co Dios ytiy'ajt ngyduunim e jotcuje nayjihuiyim co Dios n'ojadajtim.

²⁰Co jibic njot nhuinma'ñ ajt njihuiyim, müid co ca' oyjäy'ajtin nduunim, jac nigi Dios jibic ñayjihuiyii com yi' jacmijhuinma'ñ müid, ca'ydi ïich ajt, e yi' nejhuiydaayb tüg'óciy tijaty ajt nduunim.

²¹Miich ajcxy migügtjic huidibi ooy ndzocy njihuiyich, co ca' ti jibicpi njihuiyim ma ajt njot nhuinma'ñ müid co oybi nduunim, huin'it jotcuje ajt n'ijtim müid Dios.

²²E huentimtiijaty huidibi ïich ajt Dios nyajmibijctzoohuim, yi' xymooyim müid co yi' y'ayuc ngyduunim, e nduunim je huidibi yi' yjäygidacpy.

²³Dios jada ti xyajnajtz'ane'müiyim co tzoc mibijcm mijpidaacim yi' y'ung Jesús etz tzoc naychojcm nayjihuiyim miñ xyipy, jadu'n yi' ti xyajnajtz'ane'müiyim.

²⁴Yi jäy ajcxy pinjaty cuydumb Dios ytiy'ajt, yajpatp ajcxy ma Jesucristo e nañ Jesucristo yajpatp ma je'ajcxy. Nejhuiyim co Jesucristo ytiy'ajt yajpaady ma ïich ajt müid co je Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti xy'adigüiyim xyjottigüiyim.

4

Dios yjihui'ñ ymic'ajt etz je ca'oybi yjihui'ñ

¹Miich ajcxy migügtjic huidibi ooy ndzocy njihuiyich, ca' ajcxy mmibijctähuipy tüg'óciy jäy huidibi Dios y'ayuc capxhuäcxip. Mido'mbijccixy jayjip peni janch ajcxy müidity Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Com ji mayjäy ya naaxhuiñ huidibi minam co Dios y'ayuaccapxhuäcxi yi' ajcxy e ca' yjanchity.

²Jada je' je tiy'ajt ma huaad mjihui'ñybijccixy pen janch müidity ajcxy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, yi' ajcxy huidibi Dios y'ayuaccapxhuäcxip: tüg'óciy jäy huidibi capxhuäcxp co Jesucristo yma'xung'ajty ya naaxhuiñ müid ñinicx, Dios yi' ytiy'ajt ymüid.

³E tüg'óciy jäy ajcxy huidibi ca' ñigapxpety ajcxy co Jesucristo chinäy ya naaxhuiñ müid ñinicx, ca' yi' Dios ytiy'ajt müidity. Ti müich ajcxy ayuc midoogixy oga'n co müinaam yi' naaxhuiñyjäy ajcxy müid je mujcu' yjihui'ñ ymic'ajt, huidibi midzip'ajtp Jesucristo. E ti je'du'n ajcxy ymiingixy. Jada je'du'n ajcxy huidibi ca' nigapxpetcixy co Jesucristo yma'xung'ajty ya naaxhuiñ müid ñinicx.

⁴Migügtjic huidibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti xy'adigüygixy ti xyjottigüygixy, e ti miich ajcxy mmimadaaccixy yi' huidibi ajcxy nigapxpetp co Jesucristo ca' ma'xung'ajty ya naaxhuiñ müid ñinicx. Com Dios huidibi müich ajcxy xy'ane'mb, jac mij yi' ca'ydi je mujcu', paady miich ajcxy ti mmimadaaccixy je mujcu'.

⁵Je huiidi ajcxy jadu'n jaminaamb co Dios y'ayuc capxhuäcxi e ca' yjanchity ya naaxhuiñ ajcxy tiy'ajt ti patcixy ma je mujcu', paady ycixp yi' naaxhuiñ yhuujy'ajtin ajcxy tzachcapxhuäcx, e yi' naaxhuiñyjäy tzachmijpidaaccixy etz amidoo'ijti ajcxy y'ayuc.

⁶Ïich ajt tiy'ajt ti nbaatim ma Dios. Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi Dios ytiy'ajt huinjihuiyiyip, y'amidoo'ijtyr ajcxy ïich ajt n'ayuc. Yi jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt müidity, ca' ajcxy amidoo'ijtcixy ïich ajt n'ayuc, paady ycixp n'ijxajpim je jäy ajcxy huidibi tudägyip, etz je jäy ajcxy huidibi nigoo tzach'anidaacp.

Dios ooy xychojcm xyjihuiyiyim

⁷Miich ajcxy migügtjic huidibi ooy ndzocy njihuiyich, tzoc oy yajxon naychojcm nayjihuiyiyim miñ xyipy. Dios ti yecy ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'ñ jigix jëbi ajt naychojcm nayjihuiyiyim miñ xyipy. Tüg'óciy jäy huidibi ymigügtjic chojccixyp yjihuiygixy, ti Dios yjihui'ñ y'adigüygixy yjottigüygixy etz ñejhuiyiyip yhuinjihuiyiyip ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt.

⁸Pinjaty ca' ymigüg tzocy jihuiy, ca' yi' nejhuiyi huinjihuiyi Dios ytiy'ajt, com Dios tüg'óciy yi' tzojctäy.

⁹Jada je'je tiy'ajt co Dios ajt xychojtaayim co je y'ung huidibi tügpaicpi ymüid, quejxy ya naaxhuiñ jigix ïich ajt nbaatim Dios yjihui'ñ ymic'ajt müid yi' ycixpi. E Dios yjihui'ñ ymic'ajt ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ nimina, paady ïich ajt njugy'ajtin ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ.

¹⁰ Dios ti xychojcim ti xyjihuiyim, paady quejxy y'ung ya naaxhuiñ jigix jëbi xycodinaayim ma yi Dios ycötujctac müid ñich ajt nbocy ycixpi. Ca' nminaanim müid co Dios ti ndzachmijpidaacim ooy mijcajee, hue' janchtiy yi' ninigoob may'ajt tuñ müid ñich ajt ycixpi.

¹¹ Miich ajcxy migügtjic huidibi ooy ndzocy njihuiyich, müid co Dios jadu'n ajt ti xychojcim ti xyjihuiyim mijcajee oga'n, paady ycixp tzoc ñich ajt naychojxim nayjihuiyim miñ xyipy.

¹² Ni minaabí pin ca' ixyni Dios. Co naychojxim nayjihuiyim miñ xyipy, huin'it Dios yjihui'ñ ymic'ajt ijttiy ma ñich ajt njot nhuinma'ñ. Jadu'n Dios yjihui'ñ ymic'ajt xypubejtim xypudigüiyim, jëbi nigi naychojxim nayjihuiyim nidüg nidüg jadu'n nej Dios jäygidägy.

¹³ Nejhuiyim ñich ajt co nyajpatim ma Dios, e nañ jadu'n Dios yajpaady ma ñich ajt, müid co yi' yjihui'ñ ymic'ajt ti xy'adigüiyim ti xyjottigüiyim.

¹⁴ E ñich ajcxy, ti ñich ajcxy yi Jesucristo n'ixyich, paady ñich ajcxy nidiy'ajt'ajtyich co je Dios Teedy quejxy y'ung ya naaxhuiñ co yajnñdzōga'ñ tūg'óciy naaxhuiñjāy co anajty Dios nbocy ajt xyajcomidoohuaanin.

¹⁵ Tūg'óciy jāy huidibi nigapxp co Jesús je' yi' Dios y'ung, Dios yajpatp ma yi' e nañ yi' yajpatp ma Dios.

¹⁶ ñich ajt nnejhuiyim etz nmijpidaacim jadu'n nej Dios ajt xychojcim xyjihuiyim nidüg'óciy. Dios chojtaayb yi' nidüg'óciy yi jāy. Pinjaty tzojccixp jihuiyigixp ymigügtjic, hue' yajpatp yi' ajcxy ma Dios e nañ Dios yajpatp ma yi' ajcxy.

¹⁷ Müid co yajxon nmijpidaacim Dios paady jotcujc nnaaxaanim ma Dios ycötujctac, mina anajty xyajcomidouhuim ajt nbocy. Com tú'ciy ñich ajt nyajpaatim ya naaxhuiñ, tim jadu'n nej yi' Jesucristo.

¹⁸ Co nmijpidaacim Dios, huin'it ca' ajt nmidzigüiyim nmidzo'yduunim. Peni yajxon nmijpidaacim Dios, huin'it jëbi tzig'i'ñ nyajqueecim. Yi jāy ajcxy huidibi tzigüiyb etz tzo'yduim, ca' ajcxy Dios mijpidägy yajxon.

¹⁹ Com Dios jayjip ti xychojcim ti xyjihuiyim, paady ycixp tzoc ajt naychojxim nayjihuiyim nidüg nidüg etz nañ nmijpidaacim Dios.

²⁰ Yi jāy ajcxy pinjaty jadu'n minamb co mijpidaaccixy Dios, e ca' ymigüg tzoagaangixy ixaangixy, hue' je' ajcxy anñidaacp. Com peni ca' jajtciy nej tzojccixipy jihuihuiyigixipy yi ymigügtjic huidibi ajcxy ix'y'ajtpy, ca' ajcxy jadip nej mijpidaaccixipy Dios huidibi ca' ix'y'ajtigixy.

²¹ E Dios ñich ajt xyñajtz'ane'müiyim co pin Dios mibijcp mijpidacp, huen nañ jadu'n ymigügtjic tzocy jihuiy.

5

Yi pin huidibi ca' ixa'ñ midohua'ñ Cristo y'ayuc

¹ Tūg'óciy jāy huidibi mibijccixp co Jesús je' je' je Cristo huidibi Dios yquejx ya naaxhuiñ, Dios ajcxy y'ung'ajtip. Tūg'óciy jāy huidibi mibijccixp mijpidaaccixp Dios Teedy, nañ jadu'n huen tzojccixy yjihuiyigixy je' ajcxy huidibi Dios y'ung'ajtip.

² Co ndzocim njihuiyim huidibi Dios y'ung'ajtip, je' jada je' je' ijxpejt co nañ jadu'n jëbi nmijpidaacim Dios etz jëbi nguyduunim nej xyñajtz'ane'müiyim.

³ Co nmijpidaacim Dios, huin'it nguyduunim jadu'n nej Dios xyñajtz'ane'müiyim e yi' y'ayuc ca' ooy chipity co nguyduunim.

⁴ Com tūg'óciy yi jāy ajcxy huidibi Dios ti y'adigüiyi ti yjottigüiyi yjihui'ñ ymic'ajt, ymihuindinaayb ajcxy yi jibic-huinma'ñ ya naaxhuiñ. Co nmibijcim Dios, huin'it jëbi nmihuindinaayim yi jibic-huinma'ñ ya naaxhuiñ.

⁵ Yi jāy ajcxy pinjaty mibijcp co Jesús Dios je' y'ung, yi' ajcxy mihuindinaayb yi jibic huinma'ñ ya naaxhuiñ.

Je ayuc huidibi nidiy'ajt yi Dios y'ung

⁶ Yi Jesucristo je' je' huidibi miin ya naaxhuiñ, je' je' huidibi nibejt etz ñi'py teemy gujy co y'o'cy müid jāy ajcxy ypocy ycixpi. Ca' nminaanim jëyi anajty ti ñibety, hue' nañ jadu'n ti y'ögy müid ajt nbocy ycixpi.

⁷ E yi Espiritu Santo yi' tiy'ajt yejcp co Dios Jesús y'ung'adyii, com je Espiritu Santo yi' Dios ytiy'ajt ymüid.

⁸ Ji tugügnax huidibi tiy'ajt yejcp co Dios Jesús y'ung'adyii: je Espiritu Santo, je nibejtin, etz Jesús ñi'py co teemy cujy müid ñich ajt nbocy ycixpi. E jadu'n nidugüig ñaybaatigixy tūgnax, e tūgnax ytiy'ajt yejccixy.

⁹ Mijpidaacim ñich ajt jāy y'ayuc co Dios Jesús y'ung'adyii, nigi copicy co nmijpidaacim Dios ytiy'ajt huidibi ti yecy müid y'ung ycixpi, com jac mic'ajt müid yi' ca'ydi jāy ajcxy.

¹⁰ Yi jāy huidibi mijpidaaccixp Dios y'ung, ymi'ijtpy ajcxy je tiy'ajt ma yjot yhuinma'ñ. Yi jāy ajcxy huidibi ca' mibijccixy mijpidaaccixy je Dios y'ayuc ytiy'ajt, hue' ajcxy yajnajxcixy Dios nej anñidägyin co ca' mibijccixy yi Dios ytiy'ajt co y'ung nigapxy.

¹¹ Jada je' tıy'ajt co Dios ti xymooyim ajt n'alma yjugy'ajtin huıdibi ca' ycixıpy ytigoyıpy nimina. Dios y'ung ca' y'alma ycixıpy ytigoyıpy nimina, paady yi' ti yaj'oyıy nej jıbi ajt n'alma y'ıjtım huınıxıı huınıtiempo.

¹² Pinjaty ti mıjpidaaaccıxy Dios y'ung, yi' ajcxy y'alma ca' ycixıpy ytigoyıpy nimina. Pinjaty ca' mıjpidägy Dios y'ung, yi' ajcxy y'alma cıxıpy tıgoyıpy co y'ögıpy.

Capıxcıjıxın etz capıxıjın

¹³ Jada yaabi ayuc ajcxy nyajnijayııygıxp ma jada necy jıgıx jıbi mıjpidaaaccıxy Dios y'ung, etz jıbi mnejhuııygıxy tıyudägy co mıjugyıjccıxıpy jadügtecy co anajty ti m'ocıxy e ca' ajcxy m'alma ycixıpy ytigoyıpy.

¹⁴ Jada jotcujc'ajtin ıch ajt nmıd'ajtim co nmıbijctzooıım Dios jadu'n nej Jesucristo xyıajtz'ane'mııyım, yi' ıch ajt jıbi xymıdouhuım.

¹⁵ Mııd co nnejhuııyım co yi' ajt xymıdouhuım ma tijaty Dios nyajmıbijctzooıım, paady ycıxp nejhuııyım co nmıd'ajtim tijaty anajty ti nyajmıbijctzou.

¹⁶ Co pinjaty ıxy co ymıgüg ypcyıtıı huıdibi huaad jıbi Dios meecxy, huen mıbijctzooıı Dios mııd yi' ycıxıı, e Dios yajtzınähıııyb pen ca' anajty ooy ymıjpcyıtıı je tııbi anajty tııı. Com jı tüg mıjpcyıtıı huıdibi Dios ca' huınmecxy. Pen ti mıjpcyıtıı ca' huaad Dios ocjacmıbijctzooıı com ca' yi' y'oc-huınmecxaanı.

¹⁷ Tüg'öcıy jıbic-huınma'ın huıdibi jäy ytumyb, pocy yi', per jı jıbic-huınma'ın huıdibi jäy ytumyb, huıdı jıbi Dios huınmecxy e ca' y'alma ytigoyıpy.

¹⁸ Nejhuııyım co tüg'öcıy pinjaty Dios ti ymöyıı jemybı jot huınma'ın, ca' yi' y'ocpcyıtıı. Yı Dios y'ung, huıdibi ti ymöoyıgıxy jemybı jot huınma'ın, cuend'ajtip yi' ajcxy, ca'ydı je mıjcu' xyajhuınma'ın ydıgöoyıgıxy.

¹⁹ Nejhuııyım ıch ajt co Dios jadu'n xy'ane'mım njot nhuınma'ın etz nejhuııyım co tüg'öcıy jacjadyıı naaxhuıııjıy huıdibi ca' mıjpidaaaccıxy Dios, je mıjcu' jadu'n yjot yhuınma'ın y'ane'mııp ajcxy.

²⁰ E nejhuııyım co yi' Dios y'ung ya y'oy naaxhuııı e ti xyajnejhuııyım yi' y'ayuc ytiy'ajt, jıgıx jıbi nejhuııyım huınjıhuııyım yajxon je Dios janchypı tudägypı. Nmı'ıjtım ma ıch ajt ndzınaayın je janchypı je tudägypı je Dios y'ung je Jesucristo. Jada jıdu'n je tıyudägypı Dios, etz je Dios yjugy'ajtin camınaabi ycacıxy ycatıgoy.

²¹ Mııch ajcxy mıgügtıj huıdibi ooy ndzocy njıhuııııch jadu'n nej ıxyıpy ngı'm'ung ngı'm'anäcıch, ca' nıgöo mdzachDios'ajtıgıxy tijaty huıdibi ca' nı ti mıc'ajt mıdıty, jadu'n nej Dios Teedy tzajpjotyıı ymıc'ajt mıdıty.

2 SAN JUAN

Yi Mimetzpi Necy Huidibi San Juan Yajniguejx Tüg Mibijcpi Töxyjäybi

¹ Hich Juan huidibi nigohuajc'ajt Dios yjäy. Nyajniguejxpich miich töxyjäy jada necy, miich Dios xyjäy'ajtp, e ti mmijpidägy Jesucristo. Nañ nyajniguejxypich jada necy tüg'óciy miich m'ung m'anác ajcxy. Ooy ndzocy njihuüyich miich ajcxy. Ca' nminaanim iich naydügpajc ndzocyp njihuüybich miich ajcxy, nañ jadu'n tüg'óciy jäy ajcxy, huidibi huinjihuüygixp Dios ytiy'ajt, xychojccixp xyjihüüygixp ajcxy.

² Hich miich ajcxy ndzocixyp njihuüygixyp com Dios ytiy'ajt yajpatp ma iich ajt njot huinma'ñ, etz yi' ijtp huinixi ma iich ajt.

³ Huen Dios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo, yi Dios y'ung oy'ajt may'ajt tuñ müd miich ajcxy, huen xypa'ayoogixy huen xyajjotcugüygixy müd co mgyudungixy yi' ytiy'ajt etz mnaychócgixy mnayjihüüygixy miñ xyipy.

⁴ Ti nminaybadyijich nijëjity miich m'ung m'anác, e ooy njotcugüyich müd co tiydudägy ajcxy payöyi Dios ytiy'ajt, jadu'n nej Dios Teedy ajt ti xyñajtz'ane'müiyim.

⁵ Cham njacnämäyich miich ajcxy co jëbi ajcxy mnaychócgixy mnayjihüüygixy miñ xyipy. Ca' nminaanim huinjemy jada tiy'ajt huidibi cham nyajnijayüygixy. Je' jada je ayuc huidibi oga'n'aty ti nbaatim co ti nmibijcim Jesucristo.

⁶ Co ndzocim njihuüyim nmigügtijc, jada je' tiy'ajt co nguyduunim nej Dios ajt ti xyajna-jtz'ane'müiyim. Jada huidibi Dios ti xyajnajtz'ane'müiyim huidibi miich ajcxy ti mbaatcixy, co oga'n ti nmibijccixy Jesucristo, copicy co ajcxy mnaychócgixy mnayjihüüygixy.

Yi jäy ajcxy huidibi anüdaaccixp

⁷ Com ji mayjäy ya naaxhuiñ huidibi huin'ümb yi jäy ajcxy. Yi' ajcxy ti puhuäctüdy mibijcpidijc, yaj'ixpijcp ajcxy co Jesucristo ca' ñayguëxici ya naaxhuiñ müd ñinücx. Jadayaabi jäy ajcxy yhuin'ümyb yhueñpinity etz Jesucristo ymidzip'ajtp ajcxy.

⁸ Naygüendi'ájtigix ci'm. Ix mgamijpidaaccixy yi' ajcxy y'ayuc. Co ajcxy mya-jhuin'ingixipy, huin'it anajty myajtigooygixy je oy'ajt huidibi mbadaangixyp ma Cristo. Co mgyudungixipy Jesucristo ytiy'ajt, huin'it mbaatcixipy tüg oy'ajt ca'pxypi jüby tzajpjoty.

⁹ Tüg'óciy jäy huidibi ca' cuydungixy je Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, ca' ajcxy müdity Dios ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. Je jäy ajcxy huidibi cuydundüib je Cristo y'ayuc ytiy'ajt, ymüid ajcxy Dios Teedy etz je y'ung ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ.

¹⁰ Peni ji pinjaty ñicxy ma miich ajcxy huidibi yaj'ixpijcp huidibi ca' ytiy'ajtity, ca' ajcxy mgöbügüipy ma mdijcin, e ni ca' ajcxy mjijp'ixihuipy.

¹¹ Com Dios yjäy pinjaty anajty jijp'ixüyb je jäy ajcxy huidibi yaj'ixpijcp huidibi ca' ytiy'ajtity, hue' je' tundügooyb ma Dios ytiy'ajt. Hue' je' anajty paady jadu'n nej jihuüy ti jijptigüyñi ajcxy je huingbi ixpijcin huidibi ca' ytiy'ajtity.

Capxycixin

¹² Oy iich ooy mij may miich ajcxy njamüdmüydägaangixy per ca' miich ajcxy jadu'n nijayihuaangixy necy'am. Hue' janchtiy njijp'ixyich co ci'm nninücxangixy jim, e nmüid müydägaangixy au'am jigix ajcxy ooy jotcujc mnayjihüüygixipy.

¹³ Je mdzi' y'ung ajcxy huidibi ya yajpatcixp xyajniguejxp ycapxpcxin, je huidi ajcxy Dios nañ jadu'n ti yhuin'ixigixy. Jadu'n ngapxycixyich müd miich. Amén.

3 SAN JUAN

Yi Neczy Huidibi San Juan Yajnguejx Gayo

¹ Señor Gayo:

Nguejxypich capxocxin ma miich. Hich miich nyajnguejxyp jada neczy. Nnigo-huajc'ajtypich ma je mibijcpidijc. Ooy ndzocy njihuüyich miich.

² Miich migüg, ooy nmigüg'adyii. Dios nmibijctzooybich müd miich ycixpi, huen agujc jotcujc mdzinähuiipy etz mmic'idipy m'oy'idipy. Nejhuüyibich co oy m'ity ma Dios.

³ Com oy ti njotcugüyich co je mibijcpidijc ajcxy ymiin ya huidibi jim tzoon ma miich ajcxy, e yi' ajcxy xytiy'ajtmooyich jadu'n nej tydudägy mdzinäy e nañ jadu'n nej yajxon mguyduni Dios ytiy'ajt.

⁴ Ooy njotcujcidyich jac nigü co tiy'ajt nbaadyich jadu'n nej nmigügtijcich cuydungixy Dios ytiy'ajt.

⁵ Miich migüg huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ooy njäygidägyich co ooyäy'ajtin mduñ müd je migügtijc. Nigi oy co ooyäy'ajtin mduñ müd je migügtijc huidibi ca' m'ixy'adyii.

⁶ Yi mibijcpidijc, huidibi ti choon ma miich ajcxy, ti tiy'ajt yejccixy ma je mibijcpidijc ya jadu'n nej miich ooyäy'ajtin mdzachtuñ. Ooy oy mduñ co mmöy yi migügtijc yi ytü'amgixpi e mguejxnaxy yajxon jadu'n nej Dios jäygidägy.

⁷ Yi jadu'mbi jäy huidibi mguejxnajxyp anajty hue' Dios y'ayuc ycixpi yhuidity, e ca' yi' ajcxy ti pijctzoy ma je jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt nejhuüiyi.

⁸ Copicy nbubejtim ajcxy je mibijcpidijc ajcxy huidibi Dios y'ayuc ycixpi yhuiditycixy. Co jadu'n nbubejtim, chi jadu'n paady nej jihuiy tú'ciy nduunim müd yi' ajcxy ma Dios y'ayuc capxhuäcxii.

Je Diótrfes yjibic-huinma'n

⁹ Ti nnijayiyich jayhuin je mibijcpidijc huidibi nayyöymújcigixp jim. Jim yajpaady tüg jäy huidi xi Diótrfes huidibi ca' cöbiga'nich n'ayucich etz ngötüjcinich. Amij agix jada jäy chachñayjihuiyüi, yi' ci'm tzach'ane'mam ma miich ajcxy.

¹⁰ Paady ycixp co nnixibich jim ma miich ajcxy nyajnimähuamy ajcxy tüg'óciy yi jibic-huinma'n huidibi Diótrfes ytumyib, jadu'n nej jibic xyñigapxy xyñi'ojiyich etz jadu'n nej anii yaj'ixpicy. E nañ ni yi' ca' mmüidity jotcujc'ajtin jadu'n nej chach'idich. Nigi ytundigoy co ca' yajjättäga'n ajt nmigügtijc huidibi Dios müd ycixpi yhuidity. E co ich ajt nmigüg pinjaty yajjättäga'n, chi yi' capx'aduce e yajpidzimy je mibijcpidijc jäy yajjättäc, e ca' je' cöbiga'n ma miich mnayyöymujctac.

¹¹ Miich hermano, huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' mguydunipy jada jibic-huinma'n. Cuydun janchtiy yi oybi huinma'n. Yi jäy ajcxy huidibi oybi tungixp, yi' ajcxy ymüid Dios ytiy'ajt ma yjot yhuinma'n. Yi jäy ajcxy huidibi jibic tungixp, ca' yi' ajcxy Dios ytiy'ajt nejhuüiyi.

Je Demetrio tüg y'ixpejt oybi

¹² Yi jäy, huidibi yxii Demetrio, tüg'óciy jäy ajcxy ymüinaangixy co ooy y'oyjäyity, e janch yajpaady ma Dios ytiy'ajt. Hich nañ jadu'n nmüina'nich co ooy y'oyjäyity yi Demetrio, e miich mnejhuüiyb co ich ajt ndiy'ajt janch janch yi'.

Capxycijxin

¹³ Ooy ich anajty miich mijcajee ayuc njayajmüidmüydäga'n. Per ca' nijayihua'n neczy'am.

¹⁴ Hue' janchtiy nijj'ixyich co nnicxa'nich tzojc ma miich ajcxy, e nmüidmüydäga'nich miich ajcxy ci'm.

¹⁵ Jotcujc'ajtcix. Yi mibijcpidijc ajcxy huidibi ya yajpatp yajnajxpy ajcxy capxocxin ma miich ajcxy. Tun may'ajt yajnájxigich ngapxocxin ma nmigügtijcich jim nidüg nidüg etz xiibety xiibety. Cham ngapxycixyich, Juan je Apóstol.

SAN JUDAS

Yi Necy Huidibi Judas Nijayiy Je Huidibi Dios Ti Huin'ijxigixy

¹ Hich Judas, tumbich ma Jesucristo ytung, Jacobo xy'uch'ajtpich. Nijayiybich miich ajcxy nidüg'óciy huidibi Dios Teedy ti huin'ijxcixy jëbi mibijccixy yi' y'ayuc huidibi jëbi xyajpocyñihuaatzcixy. Nijayiybich miich ajcxy tüg'óciy huidibi Jesucristo ycuend'aty ymiid.

² Huen Dios miich ajcxy mijcjee xypa'ayoogixy etz xyajjotcugiygixy etz chojccixy xyjihuiygixy.

Yi' ajcxy huidibi yaj'ixpijcp anii

³ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocyich njihuïyich, miid je nidzoozin ycixpi miid ajt n'alma huidibi miich ajcxy etz ich cham nmüd'ajtm, ooy chachycopicity co nijayihuibich miich ajcxy miid yi mibijcin ajcxy ycixpi, e ngohuaniiyb ajcxy co jëbi mic m'ijtcixy ma ajcxy yi mibijcin e ca' m'ixtigihua'ccixy ma yi ayuc t'y'ajt huidibi Dios yejc ma tüg'óciy naaxhuiñyäjy.

⁴ Naagity jäy ajcxy ti ytigiygixy ma miich ajcxy ayüch ameech miid anii. Jecy'ajty Dios t'y'ajt yejcy ma yi' y'ayuc co yi jadu'mbi jäy tigoyam ajcxy y'alma miid ypocy ycixpi. Hue' yi' ajcxy jibic jäy huidibi ca' huindzigiygixy Dios. Anii daacp yi' ajcxy co yminaangixy co Dios ti xypa'ayoohuim etz ti xyhuinmeexim ajt nbocy paady ycixpi jëbi nduunim huen tiijty huidibi nijot'ajtm. Ca' cöbijccixy je Dios huidibi nHuindzin'ajtm, etz ca' cöbijccixy ich ajt nHuindzin Jesucristo.

⁵ Oy miich ajcxy ti mjanejhuiydaaygixy jada t'y'ajt, per nyajjäymetzcodamy ajcxy jadu'n nej Dios jayijp yajpidzimy jecy'ajty jim Egipto je Israel jäy ajcxy, e jac'axam tzaachytuuñ miid o'cin je huidibi anajty ajcxy nijjëty ca' ymibijccixy.

⁶ Je ángeles huidibi ajcxy ca' yhu'i'my ma Dios ytung huidibi ajcxy capxycómiodacy Dios, y'ixmajtztay ajcxy y'it chinaydac. Dios je' cham miid'ajtp ajcxy ahuing. Mach ajcxy y'ity agoodztuuby huinixii huinitempo ixti cooni je mij xii anajty Dios ti yajhuaad'aty, mina anajty tiyduna'n naaxhuiñyäjy ajcxy miid ypocy ycixpi.

⁷ Jadu'n nej Sodoma etz Gomorra etz jacjadyii mij cajp huinduy agonbi ytundigoyday ajcxy ma jejimbi cajp ycuudungixyp ñinixx chojcin, naygiyejci ajcxy ma je jibic-huinma'n. Yëydijctijc ytundigooygixy miid huingbi yëydijc. Je' jadu'n huim'ijxpejt ma tüg'óciy jäy co je tzaachyijc ajcxy paatcixy.

⁸ Jim yajpaady ma miich ajcxy jäy huidibi nejhuiyb co Dios jecy'ajty tzaachytuuñ ángeles ajcxy etz cajp jäy huidibi ajcxy tundigooy. Yi' ajcxy chinaayin jadu'n yi' nej tüg cumäy. Yajjibicciygixy je ñinixx miid pocytnii. Jijpcogapxiygixy je Dios ycotujcin, nigapxcixy ni'o'jijgixy je huidibi ajcxy Dios mooyip mij'ajtin.

⁹ Je arcángel, Miguel, je ángel huidibi mij'ane'min miid, co anajty ychiptuñ miid je mujcu', yajcapxyoogixy yaj'ayucyoogixy je Moisés ñinixx, ca'p je' miid'ajty huinma'n nicxy yajpocycäy je mujcu' miid nay'o'ji. Jëyi janch co nimay: "Yi Huindzin Dios miich xy'ix'o'jip."

¹⁰ Per jada jäy ajcxy jibic ooy nigapxcixy huidibi ca' nejhuiygixy. Tüg'iyb ajcxy yhuinma'n miid iyujc animal yhuinma'n, etz iyujc animal ca' ajcxy miidity huinma'n tiydudägyi. Ci'm jada jäy ajcxy ñayajhuinma'ñidigooygixy, e jadu'n ajcxy y'alma yajtigoyangixy.

¹¹ Ypadamyb ajcxy tzaachyipi mijcjee miid pocy ycixpi com je' yi' ajcxy ypadumyb nej Caïn y'idüich. Miid co meeñ tzach'adzojccixy, paady ñidigooygixy ytundigooygixy jadu'n nej Balaam ñidigoy ytundigoy jecy'ajty, e jadu'n ajcxy y'ayoogixy jadu'n nej Coré, co y'o'cy co ycacapxymidohuañ anajty co Moisés oy y'ayucijpcogapxiyi.

¹² Yi jadu'mbi jäy tzo'ydu'n yejcy ma miich ajcxy co mgaaygixy m'uuccixy tüg'mucy miid yi' ajcxy, e jadu'n ijxpejt yejccixy co mnaychócgixy. Caaygixp uuccixp tüg'mucy miid miich ajcxy agujc jotujc per ni ca' ajcxy miidity huindzigi'ñ miid ymigügtijc. Jadu'n ajcxy nipaady nej cöbixycuend'ajtpi huidibi ci'm ñaygüend'ajtigixyp, e ca' tungixy cuendi je cöbixy. Jadu'n ajcxy nej joc huidibi ca'pi ni miidity, huidibi je poj yajhuuiditip. Jadu'n ajcxy nej quipy huidibi ca' ytiim'aty mina yjapadyii, jayijp y'ocniicxy, e chi jada ytiich, e ytimypidigy miid ñidictz.

¹³ Yi' ajcxy ytundigoyii ooy cho'ydu'n yecy, tim jadu'n nipaady nej je meyy y'oobigy co ypidigy. Jadu'n ajcxy nipaady nej madza' huidibi ytu' ti yajtigach. Hue' y'ijtcixy pocypa'tci'py huinixii huinitempo, mij'agootztuuyb y'idipy ajcxy.

¹⁴⁻¹⁵ Nañ jadu'n Enoc, je mihuixtujcpi co anajty Adán ti yjayijp'aty, yminañ co Dios yhuinma'ñmooyi miid jada ycixpi, e yminañ: "N'ijxich je Huindzin Dios co anajty ymiin miid janch canaag mil je huidibi ajcxy tudägyity etz huätzip. Co anajty tiyduna'n ajcxy

tüg'óciy naaxhuiñyäjy müid ypocy ycixpi, chi yajpocycähua'nñ je jibic jäydijc ajcxy jadu'n nej ajcxy ti ytundigooygixy müid yjibicjäy'ajt etz müid jibic ayuc tiibi müid nigapxcixy ni'ojüygixy Dios."

¹⁶ Jada jibic jäydijc ca' ajcxy ni ti mijotcuje'ajtcixy, ooy nigapxcixy ni'ojüygixy ymigügtijc. Jëyi ajcxy yci'm jotcuje'ajt ixtaaygixy. Ycapxcixy amij agix. Ooy oy nigapxcixy nijëjity jäy müid co ti oybi padaangixy ma je' ajcxy.

Judas capxhuij je' ymigügtijc ajcxy

¹⁷ Per müich ajcxy migügtijc huidibi iich ooy ndzocy, jäymejtcix je ayuc huidibi jëcyip ti najtzcapxüygixy je Huindzin Jesucristo y'apóstones ajcxy.

¹⁸ Je apóstones müich ajcxy xyñimay: "Ma anajty xi tiempo ycixaani, ji'adip jäy ajcxy huidibi nixigipy yajxigipy huidibi Dios yje'ajtpy, e chináaygixipy jadu'n nej yi' ajcxy ci'm tzachnijot'ajtcixy jibic-huinma'nñ."

¹⁹ Je' ajcxy yajnaybije-huäcxiib mibijcpidijc co ca' ajcxy müidity je Dios yjihui'nñ ymic'ajt.

²⁰ Per müich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocyich njihuüyich, ijtcix müich ajcxy tudägy ma yi mmibijcin. Jäymejtcix mibijctzoogix Dios müid je Espiritu Santo ypubejtin.

²¹ Naygüend'äjtigix jigix jëbi Dios xychojccixy xyjihuiygixy ajcxy, e ahuijxcix je xi mina anajty iich ajt nHuindzin Jesucristo xymöhuaanim je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina müid co ti xypa'ayoohuim.

²² Capxjotcidaaccix pinjaty ca' ti mijpidägy janchypidägy.

²³ Yajmüidmydaaccix jacjadyi migügtijc jigix ajcxy jëb paatcixy nañ jadu'n nüzoozin müid ajcxy y'alma. Jadu'n anajty paady nej jihuiy myajpidzimgixy jünjoty. Yajtungix pa'ayo'n müid jacpinjaty pocytumbi. Naygüend'äjtigix ma yi' ajcxy ypocytunii, ca' mbocytungixy nañ jadu'n. Jadu'n yi' ajcxy ypocytunii nipaady nej huit huidibi ti yjibicci'y.

Judas capxycixy müid je' ymigügtijc

²⁴⁻²⁵ Je Dios tügpajcpi, je Dios huidibi xyajnidzoocim ajt n'alma, je huidibi yjajtaayb ñejhuiydaayb, ymüid je' mic'ajt etz cötujcin jëbi müich ajcxy xycuend'adipy jigix ca' mbo-cycägixipy, etz je' ymüid mic'ajt jigix jëbi xyajja'tcixy agujc jotcuje ma Dios yhuinduu, ma yi' yajpaady müid y'oy'ajtin ymij'ajtin ca' ti mbocymüidity ajcxy. Yi' paatip je oy'ajtin etz mij'ajtin etz mic'ajt etz cötujcin müid nHuindzin Jesucristo ycixpi, tüyip etz cham etz huinixi. Amén. Jadu'n ngapxycixyich.

EL APOCALIPSIS O Je Huidibi Dios Yajhuin'ijx San Juan

¹ Jayhui'my ity ma jada necy je Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' pin nejhuiy huinjhuüy jecy'ajty. Dios moy Jesucristo jada tiy'ajt jigix yajni'ixiydähuiy je Dios ytumbi ajcxy ti anajty tunaanip jadaanip ya naaxhuiñ, e ca' ooy jecy yhuäcxiba'ñ mina ytuna'ñyii yjada'ñyii. Jesucristo yquejxy jada ayuc tiy'ajt müd tüg ángel ma Juan. E je ángel yajhuin'ijxy Juan jada y'ayuc etz ijxpejt.

² E Juan yecy tiy'ajt janchypí tüg'óciy jadu'n nej anajty ti huin'ixy ti huinmidoy. E Juan ñidiy'ajt'ajtpy jada Dios y'ayuc etz nañ jadu'n nidiy'ajt'aty je ayuc tiy'ajt huidibi Jesucristo yajnejhuüy.

³ Janch jotucj je' pinjaty capxp jada necy etz pinjaty mido'mbije jada Dios y'ayuc huidibi Juan nidiy'ajtpy etz ñajtzcapxiyb. E jotucj je' pinjaty cuydumb tüg'óciy huidibi jaybety ma jada necy, com je xii je tiempo huingooniñ je' mina ytuna'ñyii yjada'ñyii.

Juan nijayiy huixtucj'itpi mibijcpidijc

⁴ Hich Juan nijayiybich yam je mibijcpidijc huixtucjcpicyi huidibi yajpatp jim Asia naaxjot. Huen Dios etz je huixtucjcpí espíritu huidibi yajpatp ma je' y'ane'mdac may'ajt oy'ajt tunipy müd miich ajcxy etz xymóoygixipy jotucj'ajtin. Dios je' huidibi cham ijtp, je huidibi jecy'ajty ijt, etz je huidibi miinaamb.

⁵ Huen Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müd miich ajcxy etz xymóoygixipy jotucj'ajtin. Jesucristo je' huidibi tiydudägy Dios ytiy'ajt yejci, je jayijpi jäy huidibi ti yjugypicy jadüg'oc co y'o'cy, je' nigohuajc'ajtp tüg'óciy pinjaty jugypigip jadüg'oc co anajty ti y'óccixy. Jesucristo nigohuajc'ajtp etz ane'my tüg'óciy reydicj huidibi ane'mb ya naaxhuiñ. Je Cristo, huidibi xychojcm xyjihuiyim, ti xyñhuaanim müd ñi'py ma je tzaachypi huidibi mihuaad'ajtim müd ajt nbocy ycixpi.

⁶ Jesucristo ti xycótujcmooyim etz ti xytungmooyim müd Dios Teedy, huidi yi' yteedy'ajtpy. Jadu'n ich ajcxy ndung etz ngótujcm nipaady nej je tung etz cótujcm huidibi reydicj etz teedytjic ajcxy ymüd. Huen Jesucristo y'idipy cōmay huinixi huinitempo etz huen yi' y'ane'min cōtujcm y'idipy huinixi huinitempo. Jadu'n jada. Amén.

⁷ Cuendtungix ich n'ayuc, iCristo miinaamb jocoty e tüg'óciy je mayjäy y'ixa'ñyii! E y'ixamyb je' ajcxy huidijaty Cristo yaj'ayoo yajtzaachypijc. Tüg'óciy naaxhuiñyäjy yjihuihua'ñ yäxa'ñ ytaja'ñ ymaya'ñ müd je'ycixpi. Jadu'n jada. Amén.

⁸ Jadu'n je mijpi Dios huidibi tüg'óciy mic'ajt müd ymina'ñ:

—Hich je' huidibi yajtzondacp je naaxhuiñybi, je tzajp etz je huidibi jaccogixiyb. Jadu'n ich nej letra A huidibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huidibi cogixiyb ma je alfabeto. Hich je' huidibi cham'ijtp, etz huidibi jecy'ajtpy ijt etz huidibi miinaamb.

Juan ijxyyi Cristo oybi ymijity

⁹ Hich Juan, miich ajcxy mmigüg, quipxyi müd miich ajcxy nminaxy nyajnaxyich ayo'n tzaachypi. Quipxyi müd miich ajcxy ndzinäyich ma Dios y'ane'my. Etz quipxyi müd miich ajcxy nyajtuñich je mecxtujcm ma ndzinaayin huidibi Jesucristo ti xymooyim. Jim ich anajty mach n'ityich ma je naax huidibi mejy agujc, huidibi xii Patmos, müd Dios y'ayuc ytiy'ajt ycixpi, je ayuc tiy'ajt huidibi Jesucristo xyajnejhuüyim.

¹⁰ Jadu'n tügtecy ti njatyich, hue' anajty tüg domingo xii co ich Dios n'ojadajtyich, e Dios yjihuiñ ymic'ajt ti anajty xymimadactayich njot nhuinma'ñich. Chi nmidooyich jixci'py'amy tüg'óciy mic capx, jadu'n yi' ycapxin nmidooyich nej tüg trompeta yxüxy.

¹¹ Chi je' huidibi xymigapxich anajty ymina'ñ:

—Hich je' huidibi yajtzondacp etz je' huidibi yajcogixiyb tüg'óciy tijaty ya naaxhuiñybi etz tzajpjoty. Jadu'n ich nej je' letra A huidibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huidibi yajcogixiyb je alfabeto. Cojaay miich ma tüg libro huidibi mhuin'ijxyp, e quex je necy jim Asia naaxjot ma je huixtucj cpicyi mibijcpidijc ma je huixtucjcpí cajp: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Teatira, Sardis, Filadelfia etz Laodicea.

¹² Chi n'ijxhuimbityich n'ixa'ñich pin ich anajty xymigapxich. Co nnayji'ijxich, huin'it nhuin'ijxyich huixtucj candelero ac tim oori.

¹³ E cucj'amy ma je huixtucj candelero nhuin'ijxyich tim jadu'n nej je jäy huidibi tzoon tzajpjoty (je Cristo), yxoxyity müd tüg huit yjädy anajty mabaad ytecy, e yhuññity ma ycaach müd tüg oorihuin.

¹⁴ Yi' ycohuajc etz ycōhuay janch poob, jadu'n nej lana huidibi janch poob, jadu'n nej nieve ypoobity, e je yhuññ jadu'n nej jiiñye'n.

¹⁵ Je' ytecy tím jadu'n nej latón huidibí janch oy, nej jihuüy jünjoty ornojoty yam ypidzimy. E je ymiydaacin janch mic, tím jadu'n nej canaag mijñiñ y'a'üch y'agimimy.

¹⁶ E ymüid anajty ma a'oygi' huixtujc madza'. E ypidzimy ma y'ahuac tüg espada mejtz'adu'm'amy yjijpity. E yhuññijp jadu'n anajty nej xü janch mic y'añ.

¹⁷ Co je' nñuin'ixyich, chí janch ögy oy ngüdügyich ma ytecy ymjic, chí xycññaxajyich müid y'a'oygi', chí xññimaayich:

—Ca' mdzigiy; ñch je' huidibí jayjip'ajtp ya naaxhüñ etz tzajppjoty etz ñch je' je' je' je' je' je' je' cogixñhuamb.

¹⁸ Jugy'ajtpich; ti n'ögyich, e ti njugypicyich jadüg'oc, e jugy'adipich huinixiñ huinitiempo. Nmüidich mic'ajt jügix ane'mibich yi o'cin etz je it ma je öcpi ajcxy y'alma ity. Jadu'n nipaady nej jihuüy nmüididyich je öcpi it ahuaazti.

¹⁹ Cojay cham tijaty mñuin'ixxy mñuinmidooyb, jadu'n nej huidibí tunaanip jadaanip jadachambi xü tiempo, etz huidibí tunaanip jadaanip jacjiini.

²⁰ E jadu'n yhuinbidizimy je tiy'ajt janchypí huidibí ca' pin nejhuüy maabi je huixtujcpi madza' tübi mñuin'ixy ma ñch n'a'oygi', etz je huixtujcpi oricandelero. Je huixtujcpi madza', je' je' je' ángeles ajcxy huidibí cogapxy'ajtp müid Dios ycixpi ma je huixtujcpi cypi mibijcpidijc. E je huixtujcpi candelero huidibí ti m'ixy, je' yi' je huixtujcpi cypi mibijcpidijc.

2

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Efeso

¹ Nijayi' müich je ángel huidibí cogapxy'ajtp jim ma je huidibí ajcxy mibijcp jim Efeso: “Ñima' ajcxy co jadu'n ymñañ je huidibí huixtujc madza' müid ma y'a'oygi', je huidibí jim yajpatp agujc'amy ma je huixtujcpi candelero, je' jadu'n mñinamb:

² ñch nejhuüybich tüg'óciy ti müich ajcxy mdumyib, jadu'n nej mictägy mdungixy ma Dios ytung, etz jadu'n nej mmimecxtujccixy migütiyc. Nejhuüybich co ca' m'ocmimecxtugaani ajcxy jibicjädijc, e ti m'ixmajtzcixy je ajcxy huidibí naydjip co Cristo ti huin'ixxigixy, per ca' je' ajcxy ytudägvyity, e müich ajcxy ti mnejhuüy co ajcxy ooy y'anüidaaccixy.

³ Nejhuüybich co ooy ayo'n mij müich ajcxy mñinajxcixy myajnaxxcixy müid ñch ycixp, etz ooy mij mecxtujcin ajcxy myajtungixy, etz ooy janch mic mdungixy müid ñch ycixp, e ca' ti mñidzjipigixy ñch ndung.

⁴ Per nejhuüybich ma müich ajcxy mñundigoy. Ca' müich ajcxy xyajmij'atyich mijcajee, jadu'n nej anajty xyajmij'atyich ajcxy mijcajee co oga'n ajcxy mibijcy.

⁵ Müid jada ycixpi jäymetz müich ajcxy ma oy m'agñajxcixy. Jothuümbijtcix, e tungix nej anajty m'octungixp co oga'n ajcxy mñibijcy. Pen ca' ajcxy jadu'n mdungixy, chí tzojc n'cxibich ma müich ajcxy, chí huingbi nbidägybich ma müich ajcxy xyjapaady, tím jadu'n nipaady nej jihuüy nbicych yi mgandelero. Jadu'n ndunipyich pen ca' anajty mjothuümbity ajcxy.

⁶ Per njägüidaacyich jadu'n nej müich ajcxy m'ixxtigoydaaygixy mjägüigoydaaygixy je jibicjädijc ajcxy yhuinma'ñ. Nej je nicolaítas ajcxy ytungixy, müich ajcxy ca' mjägüidaaccixy e nañ jadu'n ñch ca' njägüidägyich.

⁷ Pinjaty ytädzac müid huen amidoo'ity nej je Espíritu Santo ymñañ ma je mibijcpidijc huidibí yajpatp xi ya. Pinjaty madacp ma ymñibicin, ñch yi' nmöhuüpy tzinaayin jugy'ajtin ma Dios y'ane'y, jaydeb jotucj chinähüpy ma Dios y'it, jadu'n nipaady nej jihuüy ajcxy jicxy je y'pyñim ma Dios y'it huidibí jugy'ajtin yepc'.”

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc ajcxy jim Esmirna

⁸ Nijayi' je ángel, je cogapxy'ajtpí huidibí yajpatp ma je mibijcpidijc jim Esmirna: “Jadu'n ymñañ je huidibí yajtzonadac je naaxhüñybi etz tzajp etz huidibí cogixñhuip, je huidibí o'c e yjugy'aty jadüg'oc:

⁹ ñch nejhuüybich tüg'óciy ti müich ajcxy mdumyib. N'ixxajpyich nnejhuüybich je m'ayo'n mñotmay ajcxy, jadu'n nej ti myaj'ixhuidijtcixy ti myajpahuidijtcixy. Nejhuüybich co ayoob jäy müich ajcxy, per müid müich ajcxy Dios y'oy'ajtin, e jadu'n nipaady müich ajcxy nej comeeñdyjic. Nejhuüybich co nijëjity jäy müich ajcxy xññigapxyp xññi'ojüyb. Ñaydjiiñ ajcxy co yjudöjüyity, e ca' yjanchity. Hue' ajcxy müid y'itcixy je mujcu'.

¹⁰ Ca' ni ti mdzigiy müich ajcxy nej mjadaangixy m'ayoohuaangixy. Yi mujcu' müich ajcxy nijëjity xyajpuxjtjccähuaamb, m'ocyaj'ixxmadzangixy pen janch müich ajcxy nidüg'óciy myajpatcixy ma Dios. Jadu'ñyi müich ajcxy m'ayohüpy majc xü. Itcix tudägy mabaad ajcxy m'öccixy. E ñch müich ajcxy je jugy'ajtin huinixiñbi nmöhuüpy jadu'n nej premio co ti mmadaaccixy ma mñibijcin.

¹¹ Pinjaty müid ytädzac, huen mido'mbijccixy nej je Espíritu Santo nímäy je pinjaty mibijcp Dios. Pinjaty mñmadacp cuyduñ Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' je' y'alma ayooüpy ayoodactuuyb, ca' y'öga'ñ mimejtz'ocpi.”

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Pérغامo

¹² Nijayi' je ángel huidibi cogapxy'ajtp jim ma je mibijcpidijc ajcxy jim Pérغامo: "Nijayi' je ayuc co jadu'n yminañ je huidibi y'espada müd mejtz'adu'm'amyb yjijpity:

¹³ Hich nejhuiydaaybich jadu'n nej müich ajcxy mdzinaaygix mjugy'ajtcix. Nejhuiybich co müich ajcxy mdzinaaygixy mjugy'ajtcixy ma tüg cajp ma je mujcu' y'ane'my. Per m'i'jtyñi je nxiijich, e ca' m'ixmach je mmibijcin ma hich. Ni mga'ixmajch je mmibijcin je huin'it xii co Antipas yaj'o'ci jim ma müich ajcxy, tüg hich nmigüg, je tudägypí testigo, jim je' y'o'cy ma mujcu' chinäy.

¹⁴ Nmüidich tigati huidibi ca' n'oy'ixyich ma müich ajcxy huidibi mdumyb ajcxy jim Pérغامo. Nijējity müich ajcxy ca' m'ixmadza'ñ je Balaam y'ixpijcin, je huidibi yaj'ixpij jecy'ajty co huen jüxcixy je huidibi anajty tzaadzech quipychech ti yajhuindzigüygixy. E nañ jadu'n yaj'ixpic co huen tundigoogyxxy müd huingbi töxyjäy.

¹⁵ Nañ jadu'n müich ajcxy nmüidity nije' jäy huidibi ajcxy ca' ixmadzaangixy nicolaítas y'ixpijcin, je ixpijcin huidibi hich ca' ndim'ixa'ñich.

¹⁶ Paady jothuimbijtcixy müich ajcxy, yajtigajtzní ajcxy mjot mhuinma'ñ. Pen ca' jadu'n mdunipy, nícxibich jim tzojc ma müich ajcxy. Chi jada' ndziptunipyich müd yi' ajcxy huidibi midundigooyb hich ngötujcin huidibi ngapxpich. Hich n'ayuc jadu'n nipaady nej espada.

¹⁷ Pin ytádzac müd, huen mido'mbicy je ayuc huidibi je Espíritu Santo ñigapxyp ma je huidibi ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajtp mibijcip. Pin jada tiyudägyp mímadaap cuyduunni Dios ytiy'ajt, hich yi' nmöhuipy oy'ajtin huidibi Dios yjé'ajtpy. Jada oy'ajt jadu'n nipaady nej maná huidibi yüch ijtp ma Dios chinaydac. Nañ jadu'n hich yi' nmöhuibich tüg pi'cpoobtzaa, e ma je poobtzaa jim yjaayity tüg xii jemybi huidibi ca' ni pin ijxcabipy, jēyi janchty ijxcabip je xii pin anajty cöbijcp je tzaa."

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Tiatira

¹⁸ Nijayi' je ángel huidibi cogapxy'ajtp ma je mibijcpidijc jim Tiatira: "Nima' ajcxy, jadu'n je Dios y'ung ymina'ñ, je huidibi yhuin müd jadu'n nej jihuüy jünye'n, e ytecy jadu'n müidity nej bronze tübi ytoyhuäch ma jün:

¹⁹ Jadu'n yi' ymina'ñ: Nejhuiybich tüg'öciy ti ajcxy mdumyb. Nejhuiybich jadu'n nej müich ajcxy mijcajee myajmij'ajtcixy Dios etz mdzojccixy mjihuüygixy ymügügtijc; jadu'n nej mmibijccixy mmijpidaaccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt; jadu'n nej mictägy mdungixy ma Dios ytung; etz jadu'n nej myajtungixy mecxtujcin ma mdzinaayin; etz nejhuiybich co cham neji mdungixy ma Dios ytung, ca'ydi jadu'n ajcxy nei myajtzondacy.

²⁰ Ji tüg huidibi müich ajcxy mdumyb huidibi hich ca' n'oy'ixyich. Mdzachmímecxtujccixy yi töxyjäy Jezabel huidibi naydijip co ycapxyp Dios y'ayuc e ca' yjanchity. Je' yajnüdigooyb yajtüdigooyb hich ndumbi müd anii. Jadu'n je' ymina'ñ co jēbi huingbi töxyjäy migapxtigoogyxxy e co jēbi caaygixy jüxcixy je huidibi ajcxy yajhuindzigüyb quipychech tzaadzech.

²¹ Ti hich je Jezabel nmöy tiempo co ixypiy yjothuimbity, per yi' ca' ixmadza'ñ yjibic-huinma'ñ.

²² Jadachambi nyajcähua'ñich je Jezabel cijx'am müd pa'm, e jadu'n ajcxy nmöhua'ñich ayo'n je yēdyjc ajcxy huidibi müd chachtundigoy. Jadu'n ndunipyich pen ca' ajcxy yjothuimbijtcixy nej ajcxy chachpadungixy je jibic-huinma'ñ huidibi je Jezabel ymüid.

²³ E nyaj'öctähuibich tüg'öciy ajcxy pinjaty panixp cixyjt huinjot je Jezabel y'ixpijcin jigix nidüg'öciy je mibijcpidijc ajcxy nejhuiydähuiy co hich je' nejhuiydaayb tüg'öciy jäy ajcxy yjibic-huinma'ñ. Chi nmöhuibich oybi nidüg nidüg jäy pen ti anajty oybi tuñ, o nmöhuibich nidüg nidüg jibicpi pen ti anajty jibicpi tungixy.

²⁴ Per jacjadyü müich ajcxy jim Tiatira ca' mbanicxcixy mbyögyxxy Jezabel y'ixpijcin, e ni ca' mmijpidaaccixy huidibi ajcxy ytijpy mujcu' y'ixpijcin huidibi tzip huinjhuüyb. Hich müich ajcxy nimaayb co ca'p hich müich ajcxy huingbi ixpijcin njacmöögyxxy.

²⁵ M'i'jtcixy je Dios ytiy'ajt huidibi müich ajcxy müd, ixti cooni anajty nhuimbityich.

²⁶ Pin madacp ma ymibijcin etz pin cuydumb hich ndiy'ajt mabaad anajty je' y'ögy, hich je' nmöhuibich je cötujcin, jaydēb ane'my naaxhuiñyjäy ajcxy.

²⁷ Hich je' nmöhuipy je ane'min cötujcin ma naaxhuiñyjäy huidibi Dios Teedy, hich nDeedy, ti xymöyich. E je' ane'mipy müd Dios ymic'ajt. E je' yajhuindigoydähuiy naaxhuiñyjäy y'ane'min, tim jadu'n nej jäy püy pochtu'tz müd pujxtajc.

²⁸ Nañ jadu'n hich je' nmöhuipy hich nmic'ajt huidibi nipaady nej je madza' jayhuixtujc.

²⁹ Pin ytádzac müd, pin midoohuamb, huen midoy nej je Espíritu Santo ymina'ñ ma yi mibijcpidijc nidüg'öciy."

3

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Sardis

¹ Nijayi' je ángel huidibi cogapx'ajtpi ma yi mibijcpidijc ajcxy huidibi yajpatp jim Sardis: "Jadu'n ymina'n ñ je pin müid je huixtujcpi Dios y'espíritu, huidibi müid je huixtujcpi madza': ñich nejhuüybich ti mdumyib. Nejhuüybich co cömay ajcxy m'lijtcixy co mmüidity yjyug'ajtin huinixüibi e ca' yjanchity. Jadu'n müich ajcxy nipaady nej öcpi.

² Cuenditungix müich ajcxy yi mmibijcin, com jago jago ajcxy mgayajtigoydäy yi mmibijcin. Jayajmüijccixy yi mmibijcin huidibi ajcxy mjacmüidity. Ti ñich n'ixy co huidibi ajcxy mdumyib ca' yi' yhuädzity ytuädgyity ma Dios yhuinduu.

³ Jäymejtzcöotcixy je Cristo ytiy'ajt je tüibi m'ixpijccixy, je tüibi mmidoogixy. Panicxcix Cristo ytiy'ajt e jothuimbijtcixy ma yi oybi. Pen ca' mgüendtungixy yi mmibijcin, nicxibich ma müich ajcxy jadu'n nej tüg meetzpi, ni mganejhüihüiygixipy anajty nnicxyich.

⁴ Müich jacmüidni mibijcpi ajcxy jim Sardis huidibi ca'ni ajcxy ymibijcin yajtigooygixy, ca'ni ajcxy ytundigooygixy, tim jadu'n nipaady nej jihuüy ajcxy müidity poob huit huidibi ca' yjibicüy. Yi' ajcxy xymüid'idipich müid huädz jot huädz huinma'n, tim jadu'n nipaady nej ypoob huit ajcxy müidity, com ajcxy ypadyyi jadu'n.

⁵ Pin mimadacp cuyduñ etz müipidägy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ymüid'adipy ajcxy je huätzpi jot huinma'n, huidibi jadu'n nipatp nej poob huit ajcxy müidity. E ni ca' ajcxy yxii yajjödzip ma je libro ma ycojaayity je tudägypí jäy ajcxy yxii. E ñich yi' ajcxy ngapxquëixiccixy yxii ma nDeedyich yhuinduu, e nañ jadu'n ma nDeedyich y'áñeles yhuinduu ajcxy.

⁶ Pin midoohuamb, pin ytädzac müid, huen midoy nej je Espiritu Santo ymina'n majaty je huidibi ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt mibijcip."

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Filadelfia

⁷ Nijayi' je ángel huidibi capxy'ajtpi ma je mibijcpidijc jim Filadelfia: "Jada ayuc tiy'ajt ñigapxyp je tügpajcpi huätzpi, tügpajcpi janchypí, huidibi ane'my Dios yjáy jadu'n nej David ane'my Dios yjáy jecy'ajty. Je huidibi yaj'ahuatp e co yaj'ahuäch ni pin ca' huaad yaj'aducy. Je huidibi yaj'adujep e co yi' yaj'aducy, ni pin ca' huaad yaj'ahuäch:

⁸ Cuenditungix nej nmüina'ñich: ñich nejhuüybich nej mdungixy. Ti nyecyich mic'ajt ma müich ajcxy huidibi nipaady nej tüg tigiydac ahuätzpi ma müich mhuinduu, huidibi ni pin ca' huaad yaj'aducy. Nejhuüybich co hueeni Dios yjihui'ñ ymic'ajt müich ajcxy müidity. Per ti mguydungixy ñich n'ayuc, e ca' nxiiijich xycoyützi.

⁹ Cuenditungix nej nmüina'ñich. Yi' ajcxy huidibi müipidacp Satanás y'ayuc, je huidibi anüidacp ajcxy co ñaydjigixy judíojäy, e ca' yjanchity. ñich yi' ajcxy nmüinadägibich jigix yi' ajcxy müich xyhuingojxtináhuüpy xyajmij'adipy. E chi nejhuühuip ajcxy co ñich müich ajcxy ti ndzocy.

¹⁰ Müid co ti myajtungixy mecxtujcin ma mdzinaayin, ti mguydungixy ñich n'ayuc n'ane'min. Paady ñich nihua'ñip yajtzögip müich ajcxy ma anajty jäy ajcxy mictägy xyjot'ijxcixy xyhuinma'n'ijxcixy ajcxy. Müinpy je xii je tiempo müina je mujcu' jot'ixipy huinma'n'ixipy tüg'öciy je mayjäy huidibi yajpatp ya naaxhuüñ.

¹¹ ñich tzojc nnicxa'ñich jüby naaxhuingixy. M'ijtcixy yi Dios y'ayuc huidibi müich ajcxy müid jigix ni pin xycapijcip ajcxy mbremio, huidibi ti mganar'ajtcixy ma Dios.

¹² Pin mimadacp cuyduñ Dios y'ayuc ytiy'ajt etz cuyduñ yajxon, ñich yi' nbüidägibich mij'ane'mbi ma ñich nDios y'it, jadu'n yi' nipaadip nej tüg pilar huidibi müidinaayb jemxypi ma Dios ytiyc. E yi' ni camina ypidzimipy ma Dios y'it, e njayüybich ma yi' ñiinix ñich nDios yxii, e nañ jadu'n njáayibich je ñich nDios ycajp yxii, je Jerusalén jemybi huidibi tzoon tzajpjoty ma Dios yajpaady. E nañ jadu'n njáayibich nxii jemybi ma yi' ñiinix.

¹³ Pin ytädzac müid huen midoy ti je Espiritu Santo ñigapxyp ma tüg'öciy je mibijcpidijc."

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Laodicea

¹⁴ Nijayi' je ángel huidibi cogapxy'ajtpi ma je mibijcpidijc jim Laodicea: "Jadu'n ymina'n je huidibi janchip tudägypí, je huidibi tudägy yejcp Dios ytiy'ajt e ca' yajtigach y'ayuc, je huidibi yajtzondac tüg'öciy tüjaty huidibi Dios ti oyduñ:

¹⁵ Nejhuüybich nej mdungixy. Nejhuüybich co müich ajcxy mibijccixy huenjaty, ca' myajtigoydaygixy yi mmibijcin, e ni ca' ooy mij mmibijccixy. Jadu'n müich ajcxy nipaady nej mü huidibi ni ca' ytiçhity, e ni ca' y'anity. Jac'oy ixipy co ooy mij mmibijccixy, o co ca' ixipy müimibijccixy.

¹⁶ Müid co tim yinjaty tim huenjaty ajcxy mmibijccixy, ca' ooy mmibijcin ymüity ajcxy, e ni ca' ajcxy mmibijcin ytigoydaaygixy, müid jada ycixpi ñich müich ajcxy njijpcogapxihuüpy müid je ndzip n'écinich, tim jadu'n nej jäy ajcxy itxujy huidibi y'ahuac yca' tzojcpy.

¹⁷ Müich ajcxy minamb co ooy ajcxy mgomeeñity, ooy ajcxy mij mdzinaayin mjyug'ajtin mmüidity, e ca' ti ajcxy myajmayajtcixy, e ni ca' müich ajcxy nejhuüygixy co ayo'nduum myajpatcixy. Jadu'n müich ajcxy nipaady nej ayoobitijc, nej huüintzpi, nej huidibi nühuädz izhuädz huidijtp.

¹⁸ Paady ñich miich ajcxy nimaaygixy co copicy ajcxy mbaadip ma ñich Dios ytiy'ajt janchypi, huidibi jadu'n nipaadipy nej jihuüy ajcxy mjuuygixy huadz oori ma ñich, huidibi ti y'oybidzimy müd jin jigix mgomeeñ'ájtciixip. Nañ jadu'n ñich miich ajcxy nnimaaygix co copicy ajcxy mbáatciixip pocyhuinmeeexin ma ñich, huidibi jadu'n nipaady nej jihuüy huit oyjatypi poopjatypi mjuuygixy ma ñich, jigix mxóxcixipy mninícx ca'ydi tzo'ydu'n mbáatciixipy. Nañ jadu'n ñich miich ajcxy nimaaygix co mbaadip tiy'ajt ma ñich nlibro, huidibi jadu'n nipaady nej jihuüy huindzooy mjuuygixy, jigix mdzoydúngixipy mhuin e huin'it ajcxy m'íjxcixipy huadz.

¹⁹ N'oypich etz ndzaachytumyb tüg'óciy pinjaty ndzojcpyich njihuüybich, paady ycixpi miich ajcxy mhuidina'mijjptina' mic ñich ndiy'ajt etz jothuimbijtcix nej mbocytungixy.

²⁰ Cuenditungix nej cham nnimaaygix. Jadu'n nipaady nej jihuüy ndináyich ma nidüg nidüg jáy ytiç'aguu e ngojxnójcich ajcxy ytiç agi'. Nbijctzooybich co xyajtígihuibich ajcxy ma ytiçin. Pinjaty xyyócmidoobich, e yaj'ahuäch ytiç, tígihuibich ma yi', e cayipich müd yi', e yi' müd ñich.

²¹ Pinjaty cuydundaayb Dios y'ayuc ytiy'ajt, ñich je' nmóhuipy it lugar tzajpjoty quipxyi müd ñich ma ñich n'ane'mdac. Ti nguydundaayich Dios y'ayuc, e nmüdich it lugar ma ñich nDeedy y'ane'mdac, paady ycixp jébi nmóhuibich miich ajcxy it lugar ma nyajpaadyich.

²² Pin ytádzac müd, pin midoohuamb, huen midoy huidibi je Espíritu Santo ycapxy majaty mbijcpidijc huidibi canaagpicy yajpatp."

4

Hbaatcixy capxpaatcixy yi Dios huidibi tzajpjoty tzinaayb

¹ Co jada jadu'n yjati, chí nhuindíxycich tzajpjoty, e nhuin'ijxyich tüg tíjç aguu ahuadz jiiy tzajpjoty. E nmidooyich tüg ayuc janch tim jadu'n nej tüg trompeta yxüxy huidibi ñich anajty jayijp ti xy'ocmigapxpi, xyñimáyich:

—Pet ya ma ñich, cham nyajni'ixñhua'ñ tijaty copicy tunaanip jadaanip co anajty jadaayaabi xii tiempo ñaxy.

² Chí Dios yjihui'ñ ymic'ajt xymimadactaayich njot nhuinma'ñich, e nhuin'ijxyich tüg ane'mdac jiiy tzajpjoty. E ma je ane'mdac jim anajty tüg ññay.

³ E je huidibi anajty jim ññaayb ma je ane'mdac, jadu'n anajty yquëxígy nej tüg tzaa janch oybi janch adícxp. E júhuidity ma je ane'mdac je Dios yhuatz'ajt quëxígy nej tüg i'ñch janch oycolor huidibi janch adícxp nej tüg tzaa tzuxjatypi.

⁴ Nañ jadu'n júhuidity ma je ane'mdac jiiy anajty iipx madaax silla, e ma je silla ññay iipx madaax mijjäy, ac poob huit müd. E ymüd anajty ajcxy ma ychohujc coroni ac tim oori.

⁵ Ma je ane'mdac anajty ypidzimy huidezuc, e ooy anajty enee yjidjtin ñe'my. E ma je ane'mdac huinduu jiiy anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt je huixtujcpi, huidibi quëxígy nej huixtujc tzinhuaty huidibi ooy mic ytiçxy.

⁶ E je tigot ma je ane'mdac huinduu jadu'n quëxígy nej vidrio mejy, janch huadz janch adícxp.

E cujç'amy júhuidity ma je ane'mdac midaax iyujc huidibi müd mayhuin jahuinduu jajixcipy.

⁷ Je midügpi iyujc tim jadu'n anajty nej tüg jamgaa. Je mimetzpi iyujc tim jadu'n nej tüg huajmang. Je midügipi tim jadu'n anajty yhuñyijp nej jäy. Je mímadaaxpi tim jadu'n nej me'ty yqueec-huidityin.

⁸ Je nimídaaxpi iyujc ymüd anajty ajcxy nidüg nidüg tudujc yqueec, e ymüd anajty ajcxy yhuin queecnígy etz queecpa'tci'py. E ca' anajty ajcxy ypocxy xiim tzuum, chachmínaangixy:

Santo, Santo, Santo, je Huindzin Dios huidibi tüg'óciy nejhuídaayb, huidibi tüg'óciy mic'ajt müd, je huidibi anajty jí'ajtp, je huidibi cham jí'ajtp, etz je huidibi mínaamb.

⁹ Je iyujc ajcxy huin'ígixy etz huindzigígy etz yajmí'ajtcixy Dios, etz yajnajxcixy Dioscoyuppy ma Dios je huidibi anajty ññaayb ma je ane'mdac, je huidibi tzinaayb jugy'ajtp huinixii huinitiempo, e ni camina y'ógiy.

¹⁰ Co je iyujc ajcxy jadu'n ytuñ, chí je iipx madaaxpi mijjäy ycojxtinaydaaccixy ma je' yhuinduu huidibi anajty ññaayb ma je ane'mdac. E ooy anajty huindzigígy je huidibi tzinaayb huinixii huinitiempo. Pidaaccixy anajty ajcxy ycorona ma je' yhuinduu, cham chachmínaangixy:

¹¹ Miich, ñich ajt nHuindzin, ñich ajt nDios, miich mihuaad co mmüdity tüg'óciy oy'ajtin mij'ajtin etz mic'ajtin, mihuaad co miich nyajcómayip, mihuaad co miich müd'ity tüg'óciy mic'ajt etz mij'ajt. Jadu'n miich mihuaad, com miich ti myajcojy, ti myaj'abadíy tüg'óciy huidibi jí'ajtp. Com miich jadu'n ti mdzocy, paady ycixpi tüg'óciy tijaty jí'ajttáy.

5

Je libro etz je Dios y'ung, je Cordero

¹ Chi jada' nhuin'ixyich ma je huidibi anajty ifñaayb ma je ane'mdac müidity anajty ma y'a'oygi' tüg libro abugucy, yjaayity jotjoty'amy etz nigixy'amy, yco'aducyity müd huixtujc selli.

² Chi nañ jadu'n nhuin'ixyich tüg ángel huidibi mij cötujcän müd, yajty müd ycapxän janch mic:

—¿Pän jada' janch tudägyip co yaj'ahuädzip jada libro etz migüdzidyähuiipy yi yseli?

³ Ni tzajpjoty, ni naaxhuiñ, ni naaxpa'tci'py ycacá'ity pän tudägyip huidibi mihuaad je libro co yaj'ahuädzip, o oy nigoodi'ajty ja'ixaanip.

⁴ Hich janch yaaxpich müd tajin mayin anajty, com ca' anajty yajpaady pän je libro mihuaad co yaj'ahuädzip, o oy nigoodi'ajty huindücxip.

⁵ Chi nidüg je mijjäy xyñimaayich:

—Ca' myäxy. Chi je' je mic'ajt müdpi ma yi judiojáy, je David y'ap y'oc huidibi nipatp nej tüg ama'ycaá, yi' ti mimadactay tüg'óciy jibicpi. Yi' mihuaad yi libro yaj'ahuädzip, etz miguejydhuiipy je huixtujcpi yseli.

⁶ Chi nhuindücxpejtyich, e agujc'amy ma je ane'mdacin, etz agujc'amy ma je midaaxpi iyujc, etz agujc'amy ma je mijjäydic ajcxy, jim anajty ytináy je Dios y'ung, je Cordero. Ooy anajty ñiguëxigy chaachi'au nej anajty ayo'n tzaachypí ti yajnaxy. Ymüd anajty huixtujc ymu'n, e huixtujc yhuin, je' je' je huixtujcpi Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi yquejx huindu'my naaxhuiñ.

⁷ Chi je Cordero, je Dios y'ung, ninicxy je huidibi anajty ifñaayb ma je mij'ane'mdac, e chi oy cychoy je libro huidibi je mij'ane'mbi anajty ymüd ma je a'oy'amybi yci'.

⁸ Co je' anajty ti cychoy je libro, chi je midaaxpi iyujc etz je iipxmidaaxpi mijjäy ycojxtinay'ahuiyday ajcxy ma je Dios y'ung, je Cordero, yhuinduu. Ymüd anajty ajcxy nidüg nidüg y'arpa etz oori copí ujtzity müd poom, je' je' anajty nipaady nej ajcxy chajpcapxy capxy je huidibi ajcxy mibijcp Dios.

⁹ Janch y'iyb anajty ajcxy iy jemybi, ymínaangixy:

Müch mihuaad co mgíyigy yi libro, e mmigüejydaayí je huixtujcpi yseli. Com müch ti myaj'ogyii, ti mgojuy jáy ajcxy ypocy ma Dios müd mgí'mni'py. Ti mgojuy ma Dios nidüg'óciy jáy ajcxy ypocy, huen huidibi razity, pínjaty capx huen huidibi ayucity, pínjaty tzomb huen huidibi cajpity huen huidibi naciónity.

¹⁰ Müch ti xymóogixyich ane'män etz je tung mijpi nej huaad ich ajcxy n'ojadajtcixy nmibijctzoogixy Dios, jigix jébi ich ajcxy n'ane'mgixy yi naaxhuiñyáy etz n'ojadajtcixy nmibijctzoogixy Dios müd jáy ajcxy ycxipi.

¹¹ Chi ich oy nhuin'ixyich e nhuinmidooyich may ángeles ajcxy ycapxän ymiydaacin jühuidity ma je ane'mdac, ma je iyujc ajcxy yajpatcixy, etz ma je mijjäy ajcxy yajpatcixy. E janch canaag millon je ángeles anajty ajcxy.

¹² Janch mic je' anajty ajcxy chachmínaangixy:

Je Dios y'ung, je Cordero, je huidibi óc müd jáy ajcxy ypocy ycxipi, yi' mihuaad paadip ane'm'ajtin, comeeñ'ajtin, xpijcin, mic'ajt, cómayin, oy'ajt mij'ajt, etz huin'ihuin huinyaaxin.

¹³ E tüg'óciy iyujc animal je huidijaty Dios ti yajcojy ti yaj'abadiy huidibi jüby tzajpjoty, etz huibi ya naaxhuiñ etz naaxpa'tci'py, huidibi jüby mejjoty, nhuinmidooyich co tüg'óciy ajcxy chachmínaangixy:

Tzoc huin'ihuim tzoc cómayim, tzoc mooyim oy'ajtin etz mij'ajtin huinixii huinítempo je Dios y'ung, je Cordero, etz je huidibi ifñaayb ma je ane'mdaacin.

¹⁴ Je midaaxpi iyujc anajty chachmínaangixy:

—Jadu'n huen tuñyii jadyii. Amén.

Chi nañ jadu'n je iipxmidaaxpi je mijjäy ajcxy ycojxtinaygidactay, chi ajcxy ooy huindzigiiy patjihuiiy je huidibi huinixii huinítempo tzínaayb.

6

Je huixtujcpi selli

¹ Huin'it nhuin'ixyich je Dios y'ung, je Cordero, quejtzüch tüg selli ma je huixtujcpi chi nmidooyich, co nidüg je midaaxpi iyujc ycapxy, jadu'n nmidooyich nej enee yjidity, chi yminañ:

—Min ya, e chi m'ixipy.

² Chi nhuindücxpejtyich, chi nhuin'ixyich tüg poob cohuay. E je huidibi yaj'ifñaayb je poob cohuay ymajtz'ijtpy anajty tüg tip ma yci'. Chi je' yajmoy tüg coroní co yrey'adipy. Chi jada' choñ tziptunaangixy jigix jacmimadägipy ymidzip.

³ Co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mimetzpi selli ma je necy, huin'it nmidooyich je mimetzpi iyujc ma je midaaxpi ymina'n:

—Min ya, e chi m'ixipy.

⁴ Chi ypidzimy jadüg cohuay tzaptzpi ycolor. E huidibi yaj'iñaayb je cohuay chaptzpi, ycidigiiy cötujcin co je naaxhuiñjáy canayyajotcuja'adib ajcxy, e ñayyaj'ocigixipy mñ xyipy. E yajmooy tüg espada mijpi.

⁵ Co je Dios y'ung, je Cordero, agüztuudy je midugigpi selli ma je necy, chi nhuimidooyich je midugigpi iyujc ma je midaaxpi, ymina'n:

—Min ya, e chi m'ixipy.

Chi nhuimidooyich, chi nhuin'ijxyich tüg cohuay tzixypi. E je huidibi anajty yaj'iñaayb je cohuaychixy, ymüd tüg pujxtzim ma yci'.

⁶ Huin'it nhuimidooyich tüg ayuc choñ ma je midaaxpi je iyujc ajcxy yajpaatcixy, ymina'n:

—Tüg denario meñ chohuüy tüg libra trigo; nañ jadu'n tüg denario meñ chohuüy tudujc libra cebada, ca' myaj'ayoohuipy aceite etz vino.

⁷ Co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mímadaaxpi selli ma je necy, chi nhuimidooyich co je mímadaaxpi iyujc ma je madaaxpi ymina'n:

—Min ya, chi m'ixipy.

⁸ Huin'it nhuin'ijxyich tüg cohuay nitzuxy pu'tz, e je huidibi anajty yaj'iñaayb je cohuay, hue' anajty yxii öcpi. Axam anajty ymiñ je huidibi ane'mb je it ma je öcpi ñimucy. Chi ajcxy yajmoy cötujcin je huidibi yaj'iñaayb je cohuay, jigix yaj'öccixipy je tügpicypi ma je madaaxpicypi naaxhuiñjáy ajcxy. Chi yaj'ögip ajcxy müd tzip, müd yuuba'm, etz müd iyujc ahua'nbi huidibi ya naaxhuiñ.

⁹ Co Dios y'ung yaj'ahuaach je mimigooxpi selli ma je necy, chi nhuin'ijxyich pa'tci'py'amy ma y'ane'mdac yhuinduu, je' ajcxy y'alma huidibi ajcxy yaj'öcpat müd Dios y'ayuc ycixpi, huidibi anajty ajcxy capxhuäxcixp etz nidiy'ajt'ajtcixp Dios y'ayuc.

¹⁰ Je' anajty ajcxy huidibi yaj'ögy patp müd Dios y'ayuc ycixpi chachminaangixy janch mic:

—Huindzin, janch mijpi janch huätzpi, huidibi cuydundaayb yi m'ayuc huidibi myejc ma üch ajcxy. ¿Jadu'ñyi jada' mjac-huäcxiba'n mina anajty yi jäy ajcxy mdzydunaangixy mdzaachtunaangixy müd ypocy ycixpi huidibi xyaj'o'c üch ajcxy, yi' ajcxy huidibi tzinaayb naaxhuiñgixy?

¹¹ Huin'it ajcxy yajmoy nidüg nidüg poobhuit, e yajnimay ajcxy co huen jacpooxcixy jayinjaty jahuenjaty, ixti cooni anajty yajca'pxy je mibijcpidijc micho'n, je' ajcxy huidibi quipxy müd müch ajcxy tumb ma Dios ytung, je' ajcxy huidibi yaj'ögy paadipy müd Dios y'ayuc ytiy'ajt ycixpi, tim jadu'n nej müch ajcxy ti mbaatcixy yaj'ögy.

¹² Chi n'ijxyich co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je midudujcpi selli ma je necy, huin'it ooy naax yhuñxyjty, chi je xii yjajty janch tzixy, jadu'n nej tzixyhuit huidibi co'ögytjic ypidacpy, e je po' y'ahuimbijty nej ni'pyin.

¹³ Chi madza' ooy yca'y naaxcixy tim jadu'n nej piidztim tzuxpi ycäy co micpoj mixidiy.

¹⁴ Chi je tzajp yjihua'cni jadu'n nej tüg libro'abidity. Tüg'öciy tungop huidibi naaxhuiñgixy etz huidibi mejy'agujc, cijx chondägy ypidictäy ma anajty y'ity.

¹⁵ Huin'it ñayyüztäayi je reydiy, je mjtungmüdpidijc, generaltjic, comeñdyjic, pinjaty ymic'ajt müd, je tumbidijc etz je midumbidijc ñayyüztäayi ajcxy nidüg'öciy majaty tzaajut tzaa'ang.

¹⁶ Tzachnimaaygixy anajty tungop tzaajot:

—Nigägootcich nigägootcich, ca'ydi üch ajcxy njac'ijxi yhuñxyjip je huidibi iñaayb ma Dios y'ane'mdac, e nañ ca'ydi nbaatcixyich je tzaachypí ayo'n huidibi yegamyb Dios y'ung, je Cordero.

¹⁷ Com ti je xii je tiempo yhuaad'ajtni mina Dios etz Dios y'ung y'ahua'ndägaangixy etz tzaachtunaangixy naaxhuiñjáy. ¿Pin je' ocmimadägip ajcxy chip y'ejcjn?

7

Huidibi anajty ajcxy tiy'ajtmüd ma je Israel jäy ajcxy

¹ Chi co jadu'n yjajti, chi nhuin'ijxyich madaax ängeles ajcxy ytinaaygixy ma madaax'itpi naaxhuiñybi ytatzicy. Adujccixy anajty je midaax'it poj ca'ydi pojy ya naaxhuiñ, ni ma mejy, ni ma quipy.

² Chi nhuin'ijxyich jadüg ängel ymiñny anajty xiibidzimy'amy, müdity ma yci' je Dios juugypí ysellí. Jadayaabi ängel ooy mic miyaaxy je jamidaaxpi ängeles ajcxy huidibi anajty ajcxy ti ycidigiiygixy je mic'ajt je cötujcin nej huaad yajhuindigooygixy tijaty ya naaxhuiñ etz ma ni mejy.

³ Chi je ángel ymína'ñ:

—Ca' ti ayo'n mdungixy naaxhuiñ, ni ma mejy, ni ma quipy chaa, ixti cooni anajty Dios ytiy'ajt y'ijxpejt nbidaacim ma je' ajcxy yhuimbocin, je tñibi ajcxy huin'ixy huidibi tungixp ma Dios ytung.

⁴ Chi nmidooyich jadu'ñyi je' tñibi anajty ajcxy Dios ytiy'ajt y'ijxpejt ti ymóoyigixy. Migo'px jahuixchigüipx midaax mil je' ñaybaati huidibi anajty ajcxy tiy'ajt müid ma yhuimboc ma nidüg'óciy Israel jäy ajcxy.

⁵⁻⁸ Majmetz mil anajty ajcxy tiy'ajt y'ijxpejt müidity je Judá jäy, majmetz mil je Rubén jäy, majmetz mil je Gad jäy, majmetz mil je Aser jäy, majmetz mil je Neftali jäy, majmetz mil je Manasés jäy, majmetz mil je Simeón jäy, majmetz mil je Leví jäy, majmetz mil je Isacar jäy, majmetz mil je Zabulon jäy, majmetz mil je José jäy, etz majmetz mil je Benjamín jäy.

Je mayjäy ajcxy huidibi yxoxip müid poob huit

⁹ Chi jada' nhuin'ijxyich janch mayjäy chooñ ma canaag nación, hue' ajcxy canaagnax raza'adyii, e capxy ajcxy canaagnax ayuc, etz chooñ ajcxy ma canaag cajp. Hue' je mayjäy ytinay'ahuiyday ma je mij'ane'mdac huinduu, etz ma Dios y'ung, je Cordero yhuinduu. Janch mayjäy ñimujcy ma je Dios y'ung yhuinduu, ni pin je' anajty huaad camichoudäy ajcxy. Ac poob huit anajty ajcxy müid yxoxyity, e ymüid anajty ajcxy tñixy'aay ma yci'.

¹⁰ E janch mic anajty ajcxy miyaaxcixy Dios, chachminaangixy:

ñich ajt nDios yi' je' tügpajc huidibi xyajpocyhuaatzim. ñich ajt nDios yi' je' huidibi ane'mdaayb tüg'óciy, e nañ jadu'n yi' y'ung, je Cordero.

¹¹ E nidüg'óciy je ángelestijc anajty ajcxy ytinaaygixy jühuidityi ma je Dios y'ane'mdac. E cham je mijjäy ajcxy etz je midaaxpi iyujc huijoj'ihuüy ajcxy ma je ane'mdac huinduu, huindzigiygixy yajmij'ajtcixy je Dios.

¹² Chachminaangixy:

Jadu'n jada. Amén. ñich ajt nDios, je' mihuaad huinixi huinítiempo tüg'óciy je ihuin, je xondaacin, je oy'ajtin, je ixpijcin, je jäygidacin, je cómayin, je ane'min, je mij'ajtin. Amén. Jadu'n jada.

¹³ Huin'it nidügti je mij jäy ycapxy, e xy'amidooyich:

—¿Pin jada ajcxy jada' huidibi poob huit müid yxoxyity, e ma yi' jada' ti choongixy?

¹⁴ Chi ñich je' n'adzooy:

—Huindzinich, müich mnejhuüy.

Huin'it je' xy'adzooyich:

—Jada je' ajcxy tñibi je mij ayo'n minajxcixy yajnajxcixy, e ti ypocyhuaatzcixy müid je Dios y'ung, je Cordero ñi'py, tim jadu'n nej jihuüy yhuít ti yajhuaatzcixy janch poob ma Dios y'ung ñi'py.

¹⁵ Paady yi' ajcxy yajpaady ma Dios chinaydac yjugy'ajttac, e ytungixy xim tzuum ma Dios ytijc tzajpjoty. E yi' Dios y'ung huidibi iñaayb ma je mij'ane'mdac, yi' yi' mi'ijttaayb cuend'aty ma yi' yhuinduu.

¹⁶ Ca'p ajcxy jacjihuiyigixipy yuu tidzibi, ni xii'an ycajacnögüiyb ajcxy, ni anbi ycajacya-jtzibiyb ajcxy.

¹⁷ Com je Dios y'ung, je Cordero, huidibi cujc'amy yajpatp ma je Dios y'ane'mdac, je' yi' cuend'ajtp ajcxy, jadu'n nej jihuüy cöbixy cuend'aty, e yajnicxip ma je nüi huätzpi ymuxy huidibi yejcp jugy'ajtin. Dios yajquégipy yi' ajcxy ytajin ymayin jigix ca' yjaciyigixipy yjacýaxcixipy müid tajin mayin.

8

Je mihuixtujcpi selli etz je poomjogi'ñ ac oori

¹ Co Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mihuixtujcpi selli, huin'it y'ijty oy jahuengi cup hora amoñi jilby tzajpjoty.

² Chi nhuin'ijxyich Dios y'ángelc huixtujc ajcxy ytinaaygixy anajty ma Dios yhuinduu, e yajmoy ajcxy huixtujc trompeta.

³ Huin'it jadüg'ángel müiñ, chi je' ytinaay'ihuüy ma mesi huinduu ma je Dios ojadajttac. Je ángel ymüid anajty tüg'poomjogi'ñ ac oori. Chi ymooyi'poom may'amy huidibi jojcp. E je poomjoc tñiyb ma Dios yhuinduu quipxi müid juydacin nuucxtacin huidibi je jäy ajcxy ytumyub huidibi Dios ti huin'ixy ajcxy.

⁴ Ma je ángel yci'am jim je poomjoc chooñ ñicxy ma Dios yhuinduu quipxy müid je oración huidibi ajcxy ytumyub je tñibi ypocyhuaatzcixy.

⁵ Huin'it je ángel majch je poomjogi'ñ, chi yaj'ujch müid jünbajc huidibi anajty jim ma je Dios ojadajttaacin, chi najtzjibibiy naaxcixy, huin'it ooy yajmidooy jidijtin micpi etz huidzuc e je naax ooy yüxcy.

Je maytrompeti

⁶ Je huixtujcpi ángeles ajcxy huidibi anajty müid je huixtujcpi trompeti, ñanyi'ixi'iyi ajcxy co yajxüxaangixy.

⁷ Je midügpi ángel yajxuxy je ytrompeti, e huin'it ooy eneediitz yca'y mihuididii jün etz ni'py. Chi oy ycáy naaxcixy. E jahueengi cujc-huäcxy oy nögy je naax, je quipy etz je aay ujtz tzuxjatypi etz nöctay müy.

⁸ Je mimetzpi ángel yajxuxy ytrompeti, chi ooy ycáy mejyoty jadu'n nej tüg mijcop janch tooyb anajty müid jün, e jahueengi cujc-huäcxy je mejy oy y'ahuimbity ni'py.

⁹ E jahueengi cujc-huäcxy oy y'ögy huidijaty anajty tzinaayb ma je mejy. E je maybarco huidijaty anajty ma je mejy, nañ jadu'n jahueengi cujc-huäcxy oy ytimyhuindigoydäy.

¹⁰ Chi je midugüigpi ángel yajxuxy je' ytrompeti, e huin'it oy tüg madza' mijpi ycáy. Je madza' jadu'n nipaady nej tüg mijjün huidibi nayyajcodixcim. Je madza' oy ycáy ma jahuen cacujc-huäcxy mijni, etz ma ni müxy.

¹¹ Je madza' hue' je' anajty xii'adyii ta'm'ujtz. E je ni jahuen cacujc-huäcxy oy yjajtni ta'm, jadu'n yta'mity nej ta'm'ujtz, e ooy jäy may y'o'cy müid je ni ycixpi co anajty ti y'ahuimbity ta'm.

¹² Je mimadaaxpi ángel yajxuxy je' ytrompeti, e huin'it jahuen cacujc-huäcxy je xii oy yhuindigooy, e nañ jadu'n je po' etz je madza' jahueeng cacujc-huäcxy oy yhuindigooy. E müid jadu'n ycixpi je po' etz je madza' yhui'ngixy jahuen cacujc-huäcxy agootz, e jahuen cacujc-huäcxy ytiicxin ocyejcní ajcxy xim tzuum.

¹³ Chi nhuin'ixyich tüg me'ty anajty yqueec-huidity cuptzajp, e nmidooyich co ymina'n janch mic:

—¡Ay! ¡Naaxhuiñjáy ajcxy ayoobidijc! co anajty trompeti yajxüxy je jatugüigpi ángeles ajcxy, huin'it ayo'n ypada'n je naaxhuiñjáy ajcxy, ayo'n ypadamy ajcxy, ayo'n ypadamy ajcxy.

9

¹ Chi je migooxpi ángel yajxuxy je' ytrompeti, chi nhuin'ixyich tüg madza' anajty ti ycáy naaxcixy. E chi je madza' yajmoy je ahuaasti huidibi müid yaj'ahuädzip je ayoodac ma Dios cuend'aty müidity je ca'oybidijc.

² Chi je ángel yaj'ahuaach je jut ma je ayoodac, e ma je jut jii by ypidzimy jadu'n nej jünjoc huidibi pidzim ma tüg horni.

³ E ma je joc ypidzimy ooy maymu' naaxhuiñyigxy chachqueec-huidijtcixy ooy, e je mu' ajcxy ymooyi mic'ajt, jadu'n nej ca'ty müidity ytijp.

⁴ Chi je' ajcxy yajcötujcmoy co ca' ni ti aay ni ti ujtz yajhuindigóoyigixipy huidibi yajpatp naaxhuiñ, ni ujtz ni quipy. Jéyi janchtiy ycötujcin mooyi co huen yajtzaachihuiipy je jäy ajcxy huidibi ca' müidity Dios yti'y'ajt y'ixpejt ma yhuimboc.

⁵ Ca' ajcxy yajcötujcmoy co yjäy'aj'ó'ccixipy, jéyi co janchtiy ayo'n ajcxy yegipy migoox po'. E je ayo'n huidibi anajty ajcxy yejcpy jadu'n je' nej co ca'ty jäy yajtzaachiy müid ytijp.

⁶ Je huin'it xii je huin'it tiempo jäy ajcxy ooy anajty o'cin ja'ixtaaygixy e ni ca' pátcixipy. Ooy anajty janijot'ajtcixy o'cin, e cóguéguib ajcxy je o'cin.

⁷ Je maymu' jadu'n je' anajty yquëxigxy nej maygohuay huidibi ni'ix'i'ijtcixp co yajnicxáanigixy ma tzip ytuna'nyii. Ymüid anajty je maymu' ma ycohuajc jadu'n anajty quëxigxy nej oori coroní. E je maymu' yhuiñyijp jadu'n yquëxigxy nej jäy yhuiñyijp.

⁸ Je maymu' ymüid anajty ycohuay jadu'n nej töxyjäy ycohuay, e ytiitz jadu'n nej jamgaa ytiitz.

⁹ E je maymu' ymüid anajty ajcxy jadu'n nej pujx huidibi müid ñin'cx cohuangixy. E co ajcxy queec-huidity, ooy ajcxy yqueec yaj'amüy jadu'n chachne'müy nej je carro huidibi cohuay ajcxy yjugujcpi co ñicxcixy ma tzip ytunüyii.

¹⁰ Je maymu' ymüid anajty ajcxy ypixy tim jadu'n nej ca'ty ypixy, e ma ajcxy ypixy ymüid anajty ytijp. E ma ajcxy ypixy müidity anajty je mic'ajt co jäy ajcxy yajtzaachihuiipy migoox po'.

¹¹ E je maymu' je' ajcxy yrey'ajtpy je ángel huidibi nigohuajc'ajtp je ayoodac, hue' xii'adyii hebreo'amy Abadón, e griego'amy yxijity Apolión, hue' je yxi yhuimbizimy: je huidibi yajhuindigooyb.

¹² Najx je' je ayo'n jayijpi, e ytigoy'ity je jameztpi ayo'n co je jayijpi ti y'ocjadyii.

¹³ Je midudujcpi ángel yajxuxy je ytrompeti, chi nmidooyich tüg ayuc choon ma je midaaxpi huaj mu'n ity ma je altar ac óoribi, huidibi anajty ijtp ma Dios yhuinduu.

¹⁴ Je ayuc ymina'n:

—Nima' je midudujcpi ángel huidibi anajty trompeti müid: "Najtzmazci' yi midaaxpi ángeles huidibi ajcxy coxoch ijtp ma Eufrates mijniiba'."

¹⁵ Huin'it oy yajcoguejtutuucixy je midaanxi ángeles, jigix yjáyaj'o'ccixipy jahuen cacujc-huáxcy huidibi yajpatp ya naaxhuiñ. Je midaanxi ángeles ni'ixi' je' anajty y'ijtcixy, je huin'it hori, je huin'it xii, je huin'it po', je huin'it jimijt co anajty yaj'ogaangixy jahuen cacujc-huáxcy je naaxhuiñybi jáy ajcxy.

¹⁶ E nmidooyich co ajcxy michoy je soldadtijc huidibi anajty ajcxy cohuaygix. E hue' mejtz migo'px millón anajty ajcxy ñaybattáayigixy je soldados ajcxy.

¹⁷ Jadu'n nhuin'ijxyich je cohuay ajcxy, e miid je ñijáy ajcxy huidibi anajty yaj'iñaayb. E je ñijáy ymiid anajty ajcxy pujx ma ycaach, je' miid ñiñicx cohuaangixy. E je pujx hue' anajty ycolor tzaptz, azul etz pu'tz. Je cohuay ajcxy jadu'n anajty ycohuajc nej jamгаа ycohuajc, e ma ajcxy y'ahuac ypidzimy nej jiiñ, nej jiiñjoc, etz nej azufre.

¹⁸ E miid jada jahueng cacujc-huáxcy naaxhuiñyáj chach'o'cy ajcxy miid je jiiñ, je jiiñjoc etz je azufre ycipxi huidibi anajty pidzimb ma je cohuay ajcxy y'ahuac.

¹⁹ Je cohuay ajcxy ymiid anajty mic'ajt ma y'ahuac etz ma píxy. Com je' ajcxy ypixy jadu'n je' anajty nej xoox miid ycohuajc, e je cohuay ajcxy chach'ahua'ndaaccixy miid ypixy.

²⁰ E je jacjadyii jáy ajcxy huidibi ca' y'o'cy miid jadayaabi ayo'n, ca' ajcxy yjothuimbijty ma Dios, ca' ajcxy ixmajch je jibicpi huidibi ytungixp. E ni ca' ajcxy ixmajch nej ajcxy je ca'oybi huindzigiiygixy. Nañ jadu'n ca' ajcxy ixmajch nej ajcxy huindzigiiygixy huidijaty ajcxy oyduñyip miid plata, miid bronce, etz tzaadzech etz quipychech. Je huidijaty ajcxy y'oydumyb etz ñidzejtzutuucixy, ni yca'ijxcixy, ni ycamidoogixy, ni yca'yöygixy.

²¹ E ni ca' je jáy ajcxy yjothuimbijtcixy ma Dios, ca' ajcxy ixmajch jadu'n nej ajcxy chachjáyyaj'o'ccixy, jadu'n nej ajcxy tzachcaxpojccixy ymígúgtijc, jadu'n nej ajcxy huingbi tóxyjáy tzachmigapxtigooygixy, etz jadu'n nej ajcxy chachmeetzcixy.

10

Je ángel miid je mutz libro

¹ Nhuin'ijxyich co chooñ tzajpjoty tüg ángel micpi ñiducyity miid joc, e miidity i'ñich ma ycohuajc. Je yhuiñyijp yquëxigxy nej xii. Je' ytecy jadu'n yquëxigxy nej mijjiiñye'n.

² E ma yci' miidity tüg libro yëphuáxcy, e pidacy y'a'oydecy mejyhuingixy, e y'anajtytecy pidacy naaxhuiñgixy.

³ Chi je ángel oy janch mic yaaxquecy jadu'n nej tüg jamгаа yáxy. E co anajty jadu'n ti yaaxquëgy, chi oy yajmidoy huixtujc jidijtn huidibi ycapx yci'm'ayuc.

⁴ Co je huixtujcpi jidijtn oy ycapxtaaygixy, chi ñich anajty njaaya'ñich huidibi ti capxy. Chi nmidooyich tüg ayuc chooñ tzajpjoty xyñimáyxich:

—Mi'it jada ayuc yüch huidibi yi huixtujcpi jidijtn ti capxy, ca' mjaay.

⁵ Chi je ángel huidibi nhuin'ijxyich co mejyhuingixy etz naaxhuiñgixy ytinäy, yujcxajy yci' a'oy'amybi tzajpcixy.

⁶ Chi je ángel capxcödujcy co je Dios huidibi jugy'ajtp huinixii huinitiempo, je huidibi yajcojy je tzajp, je naaxhuiñybi, je mejy etz tüg'óciy huidibi jiiyb yajpattaayb; e je Dios jadu'n ymina'ñ:

—Ca' jada yjac-huáxcibani mina nguexa'ñich tzaachypi ayo'n ya naaxhuiñ.

⁷ Co yhuaad'ajtnip je xii je tiempo ma anajty je mihuixtujcpi ángel yxuux yajxutzondägy, chi cuyduunip je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca'pin anajty huinjiñybi, je ayuc huidibi je Dios ytumbidijc je profetas ajcxy ñajtzcapxii jecy'ajty.

⁸ Je ayuc huidibi nmidoohuich, je huidibi anajty ti chooñ tzajpjoty, ycapxy je' jadüg'oc, e xyñimaayxich:

—Nixx miich etz ciiyig yi libro huidibi yëphuáxcy yi ángel ymiid ma yci'. Je' je' je ángel huidibi anajty tinaayb mejyhuingixy etz naaxhuiñgixy.

⁹ Chi n'óyich ma je ángel nbijctzooyich co huen xymöyich je pi'clibro, chi je' xyñimaayxich:

—Matz e cojicxnax, e xyajta'mmiiyip mjot e ma miich m'ahuac mjihuñyipy päg jadu'n nej ceripäg.

¹⁰ Huin'it ñich je pi'clibro ngiyigy huidibi je ángel anajty ymiid ma yci', e chi ñich je' ngöjicxnajxy. Ma ñich n'ahuac njihuñyich janch päg jadu'n nej ceripäg. Co oy ngojicxnajxtäyxich, chi oy y'ahuimbijtni janch ta'm ma ñich njot.

¹¹ Chi mic'amy najnimaayxich:

—Nixx miich capxhuácx jadüg'oc je ayuc huidibi Dios ti xymöy, je huidibi ti mgapxhuáxcy ma je mayñaax maygajp, ma je mayñaciones, huidibi canaag ayuc capxcixp, etz ma je reydiy ajcxy.

11

Je metzpi testigo

¹ Chi jada' nyajmooyich tüg paxy, jahuengi jadu'n anajty yquëxigý jadu'n nej baari huidibi quipx yajhuamb. Chi ajcxy xyñiamaayich:

—Pidig e quipxta' yi Dios ytijc, nañ jadu'n quipx je mesi ma Dios yajhuindzigigý, etz nañ jadu'n michou naag jäy ajcxy jiihy Dios huindzigiyigxy.

² Je Dios ytiba' ahuing müich je' pidäg, ca' mguipxipy. Com yi' yi' ti ycödigiyyi yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity. Yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity ymimadägamyb ajcxy je Jerusaléngajp ma Dios müidity tzinaydac etz ane'mamb ajcxy jiihy huixchiguijpx metz po'.

³ Ich metz testigo nguexipyich ma je cajp ma Dios müidity tzinaydac, e yi' ajcxy capx-huäcxamb iich n'ayuc tüg müj jametzmigopx jatugi'px xii. Yxoxyity ajcxy müid huit nicyujaam ixcuylaam.

⁴ Je metzpi testigo jadu'n nipaady nej je metzpi olivo cop etz je metzpi candelero huidibi tinaaygixp ma je Dios yhuinduu, je huidibi ñaaxhuiñybi ane'mb.

⁵ Pen ji pin nej jaty müidundigoya'ñ je metzpi testigo, je' ajcxy yajpidzimip je' ajcxy jün ma y'ahuac, yjicxtähuiy yjündähuiy je' ymidzip. E jadu'n je' y'ögipy pinjaty anajty je metzpi testigo müidundigooyb.

⁶ Je metzpi testigo ymüid yi' ajcxy cötujc co ahuäctüjccixity je tzajp, ca'ydi ytüy jadu'ñiy tiempo anajty iihuäccixy capxhuäccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. E nañ jadu'n ymüid ajcxy cötujcin co nü yaj'ahuimbijtcixipy n'ipy. Yi' ajcxy yajtunüb yaj'jadüb canaagnax ayo'n ya naaxhuiñ, naag'oc anajty ytümdzóccixy.

⁷ E co anajty je metzpi testigo ajcxy yajmaaygixy ytung, chi je iyujc huidibi anajty pidzimb ma je ayoodac, je abismo, je' je' tziptuunip müid je metzpi testigos etz yaj'öctähuiy je metzpi testigo.

⁸ Chi je metzpi testigo ñiñicx ajcxy yhuimüpy münügujc müjtügujc jim ma je müj ciudad ma je Huindzin Jesucristo yajcruudzpejti, je cajp huidibi tundigooy müid Dios tim jadu'n nej Sodoma etz Egipto ytundigooy jecy'ajty.

⁹ Nijëjity jäy ajcxy huidibi xi ya conaaxip cogajpüp, oy ypinjäyity, oy ti ayuc capxcixy, y'ixipy ajcxy tugüg xijagup je metzpi testigo ñaaxñicx müjtügujc, e ni ca'a'ixihuiy ajcxy co yajnaaxtigihuiyb.

¹⁰ Huidijaty ajcxy tzinaayb ya naaxhuiñ ooy yxondäaccixipy etz yjotcugiyigixipy müid je' ycixpi co je metzpi Dios ytestigos ajcxy anajty ti y'o'ccixy. Chi je mayjäy ajcxy müñ xyipy ñaymööyigixipy tijaty, e ñayyajnigüéjigixipy tijaty. Com je metzpi yëydijc huidibi nidiy'ajt'ajtp anajty Dios ytiy'ajt, ti anajty ooy ayo'n yejccixy ma naaxhuiñyjäy ajcxy.

¹¹ Codugigixii jacup naxy, chi Dios cijx yajjugypijctäy je metzpi öcpi, e chi ajcxy jadüg'oc ypidigý, e pinjaty je' iix, ooy je' ajcxy chachchigüy.

¹² Je metzpi testigo huidibi nidiy'ajt Dios, müidoy ajcxy tüg ayuc janch mic jiihy tzajpjoty anajty ñimáayigixy:

—Pejtcix yeeby cix.

Chi ajcxy ypa'ttigüy tzajpjoty ma tüg joc, e iixi ajcxy ymidziptijc.

¹³ E janch huin'itiy ooy naax yücx müid tüg mic uix. E tüg picypy je majc picypy jäy jim Jerusalén oy ymijähuiyigixy. E müid je uix ycixpi y'o'cy ooy mayjäy, ñaybaati je öcpi huixtujc müj yëydijc. E jacjadyii jäy ooy chigüyigixy yjihuiyigixy, e ojadajtcixy mübijctzoogixy ooy je Dios tzajpjoty.

¹⁴ Ti ñaxy je mimetzpi ayo'n, chi tzojc ymiñ je müdügügi.

Je mühuixtujcpi trompeti

¹⁵ Chi je mühuixtujcpi ängel yajxuxy je' ytrompeti, e huin'it oy yajmidooy may'ayuc tzajpjoty mic yminañ:

Je ane'män huidibi ya naaxhuiñ, yi' je' cham müid ajt nHuindzin Dios etz yi' yCristo, e yi' je' ane'mip huinixii huin'tiempo.

¹⁶ Je iipxmidaaxpi müjjäy huidibi anajty ajcxy ifaayb ma y'ane'mdac ma Dios yhuinduu, cijx je' ajcxy yhuioj'ihuiydaaygixy, e chi ajcxy ooy Dios iibaty capxpaty, yminaangixy:

¹⁷ Huindzin Dios, Dioscojuyip nyajnájcxipich ma müich, huidibi jac mic'ajt müid ca'ydi jac pin. Müich tüg'öciy müdundaayb mjajtaayb mnejhuuydaayb. Müich je' huidibi ijtnaayb, e ti müjtnäy, e müida'ñiyi, com müich ti müjxcugüy je mgötujcin, e ti mübidägy m'ane'män.

¹⁸ Mayñaax maygajp mayñaaxhuiñyjäy ooy yjotmäty ajcxy, müid co ti xii hori paady co müich mdzaachytuna'ñ je jäy ajcxy müid ypocy ycixpi. Ti je xii je hora paady co müich müdyduna'n je jäy ajcxy tübi y'o'ccixy. Ti je xii je hori paady co müich müöhua'ñ je mümbidijc ypremio, je mümbidijc huidijaty najtzcapxiy ajcxy müich m'ayuc, huidijaty tudägy'ajtin ti patcixp ma müich, je huidijaty müich mxii xychigüyiy, huen ymij'ana'city huen ymutz'ana'city. Ti je xii je hora paady co müich myajtigoya'ñ je pinjaty yajhuindigooygixyp naaxhuiñyjäy ajcxy.

¹⁹ Je huin'it tiempo oy Dios je ytiyc y'ahuäch jilby tzajpjoty, e chi nhuin'ijxy'ich je caax ma Dios ycötujcin y'ity. Nañ jadu'n oy nhuin'ijxy'ich huidzuc, etz nmidooyich co ooy ñe'my, etz nmidooyich enee yjidijtin, etz njihuuy'ich tüg ujx, etz ooy yca'y eneedäzt mijatypi.

12

Tüg töxyjäy etz je ama'y tza'ñ

¹ Je huin'it hora oy yquëxigy tzajpcixy tüg ijxpejt mijpi. Tüg töxyjäy ñidigooyity müd xii, jadu'n nej jihuiy müd tüg huit ñimochity, e jadu'n yquëxigy nej jihuiy anajty po' yajhuäcpety, e ymüid ma ycohuajc tüg corona ac oori huidibi majmetz madza' müd.

² Jadayaabi töxyjäy hue' anajty ungmijä'yajtp, e janch yaax tinaayb je' anajty müd je tzaachypi, müd co y'ung anajty yajma'xung'ada'ñ.

³ Huin'it oy yquëxigy jadüg tiy'ajt ijxpejt tzajpcixy. Tüg ama'y tza'ñ janch mij, tzaptz ycolor, e müdity huixtujc ycohuajc, majc ymu'n, e tüg corona majaty ycohuajc.

⁴ Je mij tza'ñ müd je' ypixy jugujcmujcy jahueng cacujc-huäcxy je madza' jim tzajpcixy. Chi je' najtzyemiyday je maymadza' naaxhuiñyigxy. Je mij tza'ñ oy yhuäcixy ma je töxyjäy yhuinduu huidibi anajty unghadamb tzojc, chi tüzda'ñ je pi'c'ungma'xung janch tim jéy' anajty yma'xung'aty.

⁵ Chi je töxyjäy yajma'xung'ajty tüg pi'cyëdiyjc, huidibi ane'mip müd Dios ymic'ajt, ymüid yi' tüg pujxtajc huidibi ijxpejt ajt co mij ane'min müdity ya naaxhuiñ. E yajpijcy je y'ung, chi yajnicxi ma Dios etz ma je' y'ane'mdac.

⁶ Chi je töxyjäy yqueecy ñicxy mijtigüduum, ma anajty Dios ti ñi'ixiyii y'it ylugar co jim y'idipy, e jim ymöhuiyb ycaayin y'uucin tüg müj jamejtmigo'px jatugi'px xii.

⁷ Je huin'it tiempo tüg tzip yjajti tzajpjoty müd je' ycixpi. Chi Miguel huidi mij cötujcin müd, müd jadyii y'angeles ajcxy, ooy chiptuñ müd je ama'y tza'ñ etz yi' y'angeles ajcxy.

⁸ E ca'p je ama'y tza'ñ ajcxy ymadacy ma je tzip, e ca'p je' ajcxy müd'ajty tigiycac tzajpjoty.

⁹ E jadu'n Dios yajqueecy je mujcu', je ama'y tza'ñ mijjäybi, jilby tzajpjoty. Je' je' je' ama'y tza'ñ huidibi xii'ajtp diablo etz Satanás, je huidibi huin'imb tüg'ociy naaxhuiñyäj. Je mujcu', je ama'y tza'ñ, müd je' y'angeles ajcxy oy yajcötijnajxtäy ya naaxhuiñ.

¹⁰ Je huin'it hora nhuinmidooy'ich tüg ayuc janch mic tzajpjoty chooñ, yminañ:

—Ti je xii je tiempo nigoody mina Dios ti nihua'ñ ti yajnidzögy jäy ajcxy ma je mujcu'; mina Dios ti yajniguëxigy yi' ymic'ajt; mina Dios ti yajniguëxigy yi' y'ane'min; etz mina Cristo ytiigiy ane'mbi müd ymic'ajt. Com ti Dios cötijnaxy je mujcu' huidibi tzachxip ñch ajt nmigügtijc, je mibijcpidijc. Je mujcu' anajty tzachxip ajcxy xim tzuum ma Dios.

¹¹ Hich ajcxy nhermanotijc ti yi' mímadaaccixy je mujcu' müd je Dios y'ung ñi'py, etz müd je' y'ayuc ytiy'ajt tübi mibijccixy, je huidibi ajcxy nidiy'ajtcixp ma yi' mayjäy. Ca' ajcxy tzigiy anajty co yjugy'ajt ytiigöogixip. Nigi ni'ixi y'ijtcixy anajty müd ymibijcin oy ytimy'ö'ccixipy.

¹² Jotcujc'ajtcix etz jotcugiiygixy huidibi jilby tzinaaygixp tzajpjoty. Ayo'n ypadamyb ajcxy huidibi tzinaayb naaxhuiñyigxy etz mejyjoty. Com je mujcu' ti je' ycidägy ma miich ajcxy müd chip y'ejcín. Com je mujcu' ñejhuüyb co tim jayinjaty jahuenjaty xii tiempo jacmüidity.

¹³ Co je mujcu' ijxy co ti yajcötijnaxy ya naaxhuiñyigxy, chi ooy pahuidijttacy je töxyjäy huidibi anajty ti yajpi'c'aty pi'cyëdiyjc.

¹⁴ Chi je töxyjäy metz me'tyqueec mijpi yajmoy, jigix cöguëgipy je ama'y tza'ñ, ñicxip agueegiccip mijtigüduum ma je ama'y tza'ñ ca' ñijädiib. Jim mijtigüduum yajmoy ycaayin y'uucin tugig jimjt ja cup.

¹⁵ Chi je ama'y tza'ñ ooy ñii yajpidzimy ma y'ahuac, jigix y'ahuimbidiipy mij ñii huidi je töxyjäy pagujip mij ñijoty.

¹⁶ E yi' naax ooy je töxyjäy pubejty, chi je naax y'ahuäcxy, e uuctztzay je ñii huidibi anajty je ama'y tza'ñ ti yajpidzimy ma y'ahuac.

¹⁷ Müd jada ycixpi je ama'y tza'ñ ooy y'ahua'ndacy müd je töxyjäy, chi ñicxy tziptumbi müd je töxyjäy y'ap y'oc huidibi jacjimip, je' ajcxy huidibi cuydumb Dios y'ane'min ycötujcin, je' ajcxy huidibi cuydumb je ayuc huidibi Jesucristo anajty capxhuäcxy.

13

Je metzpi ca'oy'iyujc

¹ E jim ndinay'ihuuy'ich ma püjot mejypäbi. Chi nhuin'ijxy'ich co tüg iyujc janch oy chigiiyñi ypidzimy mejyjoty ymüid anajty huixtujc ycohuajc, e majc ymu'n. E ma ymu'n müdity majc corona. E ma ycohuajc müdity anajty cojaay yxii huidibi yajjotma'tp Dios.

² Jadayaabi ca'oy'iyujc huidibi nhuin'ijxy'ich, jadu'n anajty yquëxigy nej tüg cuuxyubijy. E ytecy jadu'n anajty yquëxigy nej osi ytecy, e y'ahuac jadu'n anajty yquëxigy nej jamgaa y'ahuac. Chi je ama'y tza'ñ oy cötujc möy, mic'ajt möy, mij'ane'min möy, je ca'oy'iyujc.

³ E n'ixyich tüg ycohuajc ma je ca'oy'iyujc co mij chaachijity, nej jihuüy je' yaj'ögüüb. Chi je chaach'au oy choogy, e tüg'óciy naaxhuñjyá yoy janch jihuiyigixy huinmaaygixy müid jada ycixpi co ti choocy. Chi je mayjäy ajcxy panícxy je ca'oy'iyujc.

⁴ Je mayjäy ajcxy ooy huindzigüygixy je ama'y tza'n, je mujcu', com je' co anajty ti möy cötujcin ane'min je ca'oy'iyujc. Chi ajcxy nañ jadu'n ooy huindzigüygixy je ca'oy'iyujc, chachminaangixy:

—¿Pin jada' ocjadu'nip nej jadyaabi ca'oy'iyujc, e pin jada' octziptuunip müid yi'? Ca' pin.

⁵ Chi je ca'oy'iyujc yajmooyi mic'ajt, jaydëbi amij agix capxip etz nigapxip Dios oy jibic, nej huaad Dios yajjotmäty. E nañ jadu'n mic'ajt moy, jaydëbi müid'adipy ane'min cötujcin huixchigüüpx metz po'.

⁶ E jadu'n je' tuuñ. Nigapxy ni'oñiy ooy Dios. Nigapxi Dios yxii oy ca'oy, etz nigapxi ni'oñiyi Dios ytijc. Nañ jadu'n nigapxy ni'oñiy huidibi ajcxy jüby tzinaayb tzajpjoty.

⁷ Chi mic'ajt ymooyi, jigix chiptuunip müid je huidijaty mibijcp Dios, huidijaty müid ity Dios, ixti mibaad mimadaaccixy. Nañ jadu'n mooyi cötujcin mic'ajt, jigix ane'mip naaxhuñjyá huen huidibi razaity huen huidibi cajpity, huidibi capxcixp huen huidibi ayucity.

⁸ Tüg'óciy mayñaaxhuñjyá ajcxy huidijaty janch ni ycamiiñ yxii jaybety ma je jugy'ajt libro huidibi je Dios y'ung, je Cordero, ymüid. Dios yhuinmañypidacy jayijp ca'ni naaxhuñybi anajty chondägy co y'ung y'öga'n müid jäy ajcxy ycixpi, jaydëbi cijxaayy ajcxy yxii ma yi jugy'ajt libro.

⁹ Pinjaty tádz'ac müid, pinjaty mido'mbigamb jada ayuc, huen mido'mbijccixy.

¹⁰ Pen Dios ti yhuinmañypidägy co pinjaty ymügüg yajnicx mach, nañ jadu'n je' ajcxy nicxip mach ci'm. Pinjaty ymügüg yaj'öcp nañ jadu'n y'ögip jadu'n nej ymügüg anajty yaj'ögy. Paady ycixp yi' ajcxy huidijaty mibijcp Dios, huen yajtungixy müid ymügügtijc mecxtujcin etz mibijcin.

¹¹ Huin'it nhuin'ixyich jadüg ca'oy'iyujc chooñ naaxjoty, e ymüid anajty metz ymu'n, tim jadu'n nej pi'ccöbixymang ymu'n. E je' jadu'n anajty ycapxy nej je ama'y tza'n ycapxy.

¹² Je mimetzpi ca'oy'iyujc ymüid ane'min huidibi je jayijpi ca'oy'iyujc ti ymöyii. Je mimetzpi ca'oy'iyujc jadu'n ane'my co je poj naaxhuñ etz je naaxhuñjyá huen ojadajtcixy huindzigüygixy je jayijp'atypi ca'oy'iyujc huidibi anajty je chaach'au ti chögy.

¹³ Nañ jadu'n ooy anajty tijaty mäjhuinma'n tuñ, ixti jin yajcödigiyb tzajpcixy, yajcäy naaxcixy ma jäy ajcxy yhuinduu.

¹⁴ E müid je mijhuinma'n huidibi je mimetzpi ca'oy'iyujc ytuñ ma je jayijpi ca'oy'iyujc yhuinduu, chi je' huin'iiñ huidijaty ajcxy tzinaayb naaxhuñ. Nañ jadu'n je' pidacy y'ane'min co yajnigojtutcixipy je ca'oy'iyujc huidibi anajty tzachijip müid espada, e ca' y'ögy, jadu'n anajty jactzinäy.

¹⁵ Je mimetzpi ca'oy'iyujc yajmic'ajtmoy co yajjugy'adip je tzaadzech tiibi anajty yajnigojtutcixy, jigix je' ycapxipy etz nañ jadu'n jigix je' ane'min pidägipy co yaj'öctähuipy pinjaty ca' y'ojadadyii.

¹⁶ Chi je mimetzpi ca'oy'iyujc ane'my yi pi'ctijc, mij'anäctijc, mijjäydijc, comeeñydijc, ay-oobitijc, tumbidijc, midumbidijc etz jac pinjaty co huen ajcxy tiy'ajt ijxpejt jadu'n pidaaccixy ma ajcxy y'a'oygi', o pen ca', ma yhuimboc.

¹⁷ Jadu'n ytuñ jigix ni ca'p anajty pin huaad ti juy toogy, pen ca' je' ajcxy ymüid je ca'oy'iyujc tiy'ajt y'ijxpejt, o yxii, o je' yxii ñinúmero.

¹⁸ Jadyaabi ayuc chojcpy ixpijcin, pinjaty huinjihuüyb jëbi mihuinma'ñybaady ti número je ca'oy'iyujc müid. Je' je' je número huidibi tüg jäy müidity. Je jäy ñinúmero hue' je' tudujc migo'px jatugüpx tudujc.

14

Je nimigo'px jahuixchigüüpx milbi yëydijc ajcxy y'iy

¹ Chi jada' nhuin'ixyich cumäyjoty je Dios y'ung, je Cordero, anajty ytinäy ma je cögoop huidi yxii Sión. Ymüid anajty migo'px jahuixchigüüpx madaax mil jäy huidibi anajty ajcxy müid cojay ma yhuimboc je Dios y'ung yxii, etz yi' yTeedy yxii, je Dios Teedy.

² Nhuinmidooyich tüg ayuc chooñ tzajpjoty, jadu'n nmidooyich nej mijñi y'a'ñich, nej enee yjidity. Hue' je' anajty nmidooyich nej mayjäy y'arpa yajcoogixy.

³ Ooy anajty ajcxy ügixy tüg iy jemybi ma je mij'ane'mdac yhuinduu, ma je midaaxpi iyujc jugy'ajtmüidpi yhuinduu, nañ jadu'n ma je mijjäy ajcxy yhuinduu. Jac ni pin je' anajty ca' huaad ixpicy je iy, jëyi ajcxy je huixchigüüpx madaax milbi jëbi ixpijccixy je iy, je huidibi ajcxy Dios ti yhuin'ixyii etz ti yajnizögy ya naaxhuñ.

⁴ Jada je' ajcxy huidibi ca' ajcxy migapxtigoogyixy töxyjäydijc, huädz tudägy ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity, ca' ajcxy pijccixy. E ypanicxyp ajcxy je Dios y'ung, je Cordero, oy tim

ma'ámy ñicxy. Yi' ajcxy je jayijp' atypí jáy ya naaxhuiñ huidibi Dios ti yjuybidzimy ma anajty ijtcixy codogíy müd ypocy ycixpi. Jadu'n ajcxy nipaady ma Dios Teedy etz ma je' y'ung, je Cordero, nej je tím jayijpi je almas ajcxy huidibi ti yajpidzimy ya naaxhuiñ.

⁵ Ni ti anii ti ycayajpaady ma je' ajcxy. Com ca' ajcxy tibocy müdity, ca' ti xihuín ajcxy müdity ma Dios y'ane' mdac.

Je nidugügpi ángeles ajcxy y'ayuc yti'ajt

⁶ Chi nhuín'ijxyich jadüg ángel yqueec-huidity cuptzajp, e ymüid anajty Dios yti'ajt jemybi oybi huidibi ijtp huinixii. Hue' je' yajcapxhuäcxip ma huidibi anajty ajcxy tzinaaygixp naaxhuiñ, huindu'my nación, huen huidibi jáyity, huidibi capxp huen huidibi ayucity, huidibi tzinaayb ma huen huidibi cajpity.

⁷ E je ángel ymina'ñ anajty janch mic:

—Tzigüygix Dios, huin'igix huinyaacxix cömaygix Dios. Ti paady je xii je hori mina Dios tiyduna'ñ yajtigoya'ñ yi' ajcxy huidibi jibic tumb. Ojadajtcix je huidibi yaj'oyiiy je tzajp etz je naax, je mejy etz majaty nii ymuxy.

⁸ Co je midügpi ángel ycapxtaay, chi je mimetzpi ángel ymina'ñ:

—Ti ymic'ajt ytigoydäy je Babilonia je mijpi cajp. Yi Babilonia jáy ti yajhuinma'ñy digoydäy je naaxhuiñy jáy müd yjibic-huinma'ñ, paady yi Babilonia jáy ayo'n müdity cham, com je Dios ti ymijotmättäyii ajcxy. Jadu'n Babilonia nipaady nej tüg töxyjäy huidibi huin'ümb yéydijctjic müd anii etz jocnii.

⁹⁻¹⁰ Co je mimetzpi ángel ycapxtay, chi je midugügpi ángel ymina'ñ janch mic:

—Pen pinjaty huindzigüyb yajmij'ajtp je ca'oy'iyujc etz je ñigojtuutin etz nañ jadu'n cöbijccixy je ca'oy'iyujc yti'ajt y'ijxpejt ma yhuimboc o ma yci', hue' Dios tzaachytunüib yi jadu'mbi jáy ajcxy mictägy, ypaadip ajcxy Dios chip y'ejcín. Tím jadu'n nipaady nej jihuüy Dios yaj'ügyii ajcxy je vino nii huidibi yi' ti ni'ixiy. Dios ti ni'ixiy je it ma ajcxy ayo'n pada'ñ, tím jadu'n nipaady nej je tasi ma Dios yvinonii ijtp. Chi je' ajcxy ayo'n paadipy ma ytoy je mijjün müd azufre ma je Dios y'ángeles yhuinduu etz je Dios y'ung, je Cordero, yhuinduu.

¹¹ Je jünjoc huidibi anajty pidzimb ma anajty je mayjäy ayo'n paatcixy, pidzimip je' huinixii huin'tiempo. E ni poocxin ycaca'ty xüim tzuum müd je pinjaty anajty huindzigüyb pa'tjihuiyb je ca'oy'iyujc etz müd y'ahuinax, o pen ycöbijcipy anajty je ca'oy'iyujc yxii ycojayity ma yhuimboc o ma yci'.

¹² Com Dios chaachytunamyb je jáy ajcxy huidibi ijtp müd je ca'oy'iyujc, paady ycixp copicy co yi jáy ajcxy huidibi ijtp müd Dios huen cuydungixy yajxon Dios y'ane' min ycötujcín etz huen mibijccixy mijpidaaccixy tudägy Jesús, etz nañ jadu'n yajtungixy mecxtujcín ma ajcxy chinaayín.

¹³ Nmidoohuich tüg ayuc tzajpjoty choon' xñimäyich anajty:

—Cojay jada ayuc: “Jadachambi etz jacnicxpi xii tiempo, jotcujc ajcxy huidijaty öccixp co mibijccixy je Huindzin Jesús.” Je Espíritu Santo ymina'ñ co jadu'n tunamb jadamb, pocxnip ajcxy nej ytungixy, e co ajcxy yjadipy tzajpjoty, chi ajcxy nejhuñhuip je' ajcxy tzajpjoty tzinaaybi jadu'n nej je mibijcpi ajcxy anajty oybi ti tungixy.

Co Jesús anajty miñ tiyduñ tzaachytuñ jibicjäydijc

¹⁴ Chi jada' nhuín'ijxyich tüg joc janch poob. E ma je joc nixc iñäy tüg yquëxgy nej je jáy huidibi tzoon tzajpjoty (je Cristo). Je' ymüid anajty ma ycohuajc tüg corona ac oori, e ma yci' müdity tüg hoz janch jippi.

¹⁵ E ypidzimy ma je Dios chinaydac jadüg ángel, je' tzachmiyäxy anajty janch mic je huidibi anajty iñaayb jocnügixy, ymina'ñ:

—Pidäg yi mhoz, e yajpidig yi cosecha, com ti paady je xii je hori etz je cosecha ti chamni jiby naaxhuiñ.

¹⁶ Huin'it je' pidacy je' yhoz naaxhuiñ, je huidibi anajty iñaayb jocnügixy, chi ya naaxhuiñ yajpidigy je ycosecha.

¹⁷ Nañ tím jadu'n huin'it jadüg ángel ypidzimy ma je Dios chinaydac jiby tzajpjoty. Nañ jadu'n je' anajty müdity yhoz janch jipp.

¹⁸ Chi jadüg ángel ypidzimy ma je Dios ojadajttac huidibi anajty cötujc müd ma je jün. Chi yaaxi janch mic je huidibi anajty je' yhoz janch jippi müd, chi nimay:

—Pidäg yi mhoz janch jippi ma yi muuxycha'm cosecha huidibi yajpatp jiby naaxhuiñ, com ti ooy chamni.

¹⁹ Chi je ángel yajnaxy je' yhoz naaxhuiñ, chi yajpidigy je camuuxycha'm cosecha, chi tüg'ity yajnigidacy ma huaad yajhuinmüxcy. Hue' je' yhuimbizimy co je' je' je mij ayo'n je mijtzaachypí huidibi Dios yquexamyb müd jáy ajcxy ypocy ycixpi.

²⁰ Je camuuxycha'm hue' je' oy yajhuinmüxcy Jerusalén cajppa'. Ma anajty ti y'ocnügidacpi ypidzimy ooy ni'py janch com, ycoody mabaad je cohuay ajcxy müdity yfreno, e ymijhuin'ajtin hue' anajty müdity tugüg migo'px kilómetro.

15

Yi ángeles ajcxy müd je huixtujcñajxpi ayo'n

¹ Huin'it nhuin'ijxyich jadüg t'iy'ajt ijxpejt janch m'ijpi tzajpjoty, e janch oy huinmaayñi. Huixtujc ángeles anajty müdity c'í'am je huixtujcpi tzaachypi ayo'n huidi cogixiñyñip, e müd jadu'n ycixa'ñ ytigoya'ñ Dios chip y'ejcín.

² E nhuin'ijxyich jadu'n nej tüg meyj ac vidrio, e je vidrio mihuididiñ jün. E jim anajty je jäy ajcxy huidiñjaty madac co ca' huindzig'iy anajty je ca'oy'iyujc etz je' y'ahuinax, je huidiñjaty ca' ajcxy cöbiji je ca'oy'iyujc yxiiñ número. E jim anajty ajcxy ytinaaygixy n'igixy ma je meyj ac vidrio huidibi janch adücxp ajajp anajty, ymüid ajcxy je arpas huidibi ajcxy Dios mooyi.

³ Ooy anajty ügixy je Moisés y'iy, je Dios ytumbi etz nañ jadu'n anajty ügixy je Dios y'ung, je Cordero, y'iy huidibi minamb:

Mij ooy, etz janch m'ijhuinma'ñ huidibi müich ti mduñ. Huindzin, müich Dios huidibi jac mic'ajt müidip ca'ydi jac pín. Janch tudägy müich mni'aa mdu'aa. Müich rey'ajtp huindu'myñaaxhuiñ huinixiñ huin'it'empo.

⁴ ¿Pín müich xyca'octzig'ihuamb, Huindzin? ¿Pín müich xyca'occömayaanip mxii? Tug'öciy naaxhuiñj'äy xyajmij'adipy xyhuindzig'ihuipy, com müich naydügpajc je huätzpi Dios, com müich nyaj'ijxp mgötujcín co ytudägity.

⁵ Co jadu'n yjajti, chi n'ijxyich co y'ahuaach je Dios y'it jüby ma Dios ytijc huidibi yajpatp tzajpjoty, ma y'ity je tzaa ma yjaybetyity Dios ycötujcín.

⁶ E ma je Dios yajhuindzig'iy yajpa'tjihuiy, jüby ypidz'emy huixtujc ángeles. Ymüid anajty ajcxy yci'am huixtujc ayo'n tzaachypi. Hue' anajty ajcxy yxoxity müid huit janch oybi janch huätzpi, e janch adücxp ajajp anajty. Ymüid anajty ajcxy oorihuin mabaad ycaachyjijp.

⁷ Nidüg je midaaxpi iyujc jugy'ajtmüidpi moy je huixtujcpi y'ángeles huixtujc tasi ac tim oori, janch ujtz je tasi müid je Dios chip y'ejcín.

⁸ E je it ma Dios yajhuindzig'iy yajpa'tjihuiy ujtztay je' müid je jünjoc huidibi jadu'n ñipatpy nej je Dios y'oy'ajtin etz Dios ymic'ajtin. E ni pín anajty huaad ca' jüby ytig'iy ma je Dios ytijc jüby tzajpjoty, ixti cooni je' yciyxtähuiipy je huixtujcpi ayo'n, je tzaachypi huidibi je huixtujcpi ángeles ajcxy ymüid.

16

Je tasi huidibi ujtz müd ayo'n tzaachypi

¹ Chi nmidooyich tüg ayuc chooñ ma Dios ytijc jüby tzajpjoty, nimay anajty janch mic je Dios y'ángeles niñhuixtujcpi:

—Nix ajcxy yajyojctuatcix jüby naaxhuiñ yi huixtujcpi tasi huidibi ujtzity müd Dios chip y'ejcín.

² Chi ñicxy je midügpí y'ángel, chi je' ytasi yajtemduty jüby naaxhuiñ ujtz müd may'ayo'n. E tüg'öciy je mayj'äy huidibi anajty ajcxy müid ma yhuimboc je ca'oy'iyujc yti'ajt, pñjaty anajty je ñigöjtuutin huindzig'iyip pa'tjihuiyip, chi je' ajcxy ypaati ñibidzim tüg nibüdz janch jibicpi, e huidibi janch pijc.

³ Je mimetzpi y'ángel yajyojctuty je' ytasi huidi anajty ujtz müd ayo'n mejyhuing'ixy. Chi je meyj y'ahuimbijty ni'py, jadu'n nej jihuüy öcpi ñi'py. E huidiñjaty iyujc jüby tzinaayb mejyjoty, cijx je' y'öctäy.

⁴ Je midügügpí y'ángel yajyojctuty je' ytasi huidi anajty ujtz müd may'ayo'n maajaty je mijñi, etz maajaty niñ ymuxy, nañ jadu'n ac ñi'py je' y'ahuimbijtyay.

⁵ Chi nmidooyich co je ángel ymina'ñ huidibi ane'mb je niñ:

—Huindzin Dios, tudägy mduñ co ti mdiyduñ je naaxhuiñj'äy ajcxy müid ypocy ycixpi, e jadu'n ti mguexy mij ayo'n ya naaxhuiñ, Huindzin Dios, janchypi huätzpi müich, huidibi ijtnaayb etz ti m'ijtnäy.

⁶ Com je naaxhuiñj'äy ajcxy tundigooy co ajcxy teemi yojci je mibijcpiñijc ñi'py, je huidibi mhuin'ijx, je huidibi ajcxy müich m'ayuc najtcapxiyb anajty. Paady ycixp müich je niñ huidibi yi naaxhuiñj'äy y'uuccixyp, ti myaj'ahuimbity ni'py, com jadu'n ajcxy mihuaadity je tzaachypi müid ajcxy ypocy ycixpi.

⁷ Nmidooyich co pñjaty ma je it ma yajhuindzig'iy Dios, ymina'ñ:

—Janch jadu'n, Huindzin Dios, huidibi tüg'öciy mic'ajt müid, müid mdiy'ajt etz müid mdudägy'ajtin, ti mdiyduñ je naaxhuiñj'äy ajcxy müid ypocy ycixpi.

⁸ Je mimadaaxpi Dios y'ángel yajyojctuty ma je xii je' ytasi huidi anajty ujtz müd Dios chip y'ejcín. Chi je xii yajmoy ymic'ajt co jäy nögiib müid je' yjün.

⁹ E tüg'öciy jäy ajcxy yxüdzaydaayi janch mic. E ni ca' ajcxy yhuinma'ñ yajtigajch, ni ca'ojadajtcixy ni ca' cömaygixy Dios. Nigi ajcxy ooy jibic Dios nigapxy ni'ojuy, je Dios huidibi ane'mdaayb tüg'öciy ayo'n müid ymic'ajt.

¹⁰ Je mímigooxpi y'ángel yajtemduty je ytasi, huidi anajty ujtz müid Dios chip y'ejcín, ma je ca'oy'iyujc y'ane'my etz ma tüg'óciy it lugar ma je ca'oy'iyujc y'ane'mín, e huin'it oy ycoodziygidactäy. Yi jäy ajcxy ooy ytoodz oc'adzützmüjccixni müid je ayo'n tübi anajty ytuñyíi yjadyyi.

¹¹ Per ni jadu'n ajcxy ca'ixmajch je jibicpi huidibi anajty ajcxy ytumyb. Nigi ajcxy ooy oyñinej ycapxcixy etz ni'ojüygixy Dios tzajpjoty müid je jübií pa'mii etz je nibúdz ycixpi.

¹² Je midudujcpi y'ángel yajtemduty je ytasi huidi anajty ujtz müid Dios chip y'ejcín ma je Eufrates mijnií. Chi je mijnií ytüch jigix jébi ajcxy je reydiyc ñaxy huidibi ajcxy tzoomb xübidzimy'amy.

¹³ Chi nhuin'ixyich co ypidzimy ma je ama'y tza'ñ y'ahuac, etz ma je ca'oy'iyujc y'ahuac, etz ma je profeta falso y'ahuac ypidzimy tugüg ca'oybi. E je tugügpi ca'oybi jadu'n anajty yquëxígy nej tugüg tuc.

¹⁴ E je tugügpi tuc hue' ajcxy ca'oybi ymüid, e tungixy anajty mijhuinma'ñ müid je mujcu' ymic'ajt. E oy ajcxy huoomucy huidijaty anajty rey'ajtp huindu'my naaxhuin', jigix je' ajcxy chiptungixipy müid je mijpi Dios huidibi tüg'óciy mic'ajt müid, co anajty je xü je tiempo yhuaa'ajtni huidibi Dios ti yajniögügy.

¹⁵ Jadu'n Dios ymina'ñ:

—Cuenditungix iich n'ayuc. Ameech nhuimbida'ñich naaxhuin' jadu'n nej meetzpi ameech nicxy meech tijaty. Paady ycixp jotcuyc pinjaty ni'ixí xy'ahuixpich, je huidibi ypocy ti ymecxyii, e tudägy'ajtin ti paady ma iich jigix ca' jadu'n paadip nej tüg jäy huidibi yhuít ti meechyii, e jadu'n je' yhuí'my niñuadz, e tzo'ydu'n jihuüy co jäy yhuindicxyii.

¹⁶ Chi je tugügpi ca'oybi huoomujctay ajcxy je reydiyc ma tüg it huidibi yxü Hebreo'amy Armagedón.

¹⁷ Je mihuixtucpi angel yajyojctuty je' ytasi jim pojoty, e ma je it ma ajcxy huindzigíy Dios etz ma je' y'ane'mdac tzajpjoty, jüby tüg ayuc chooñ janch micpi ymina'ñ anajty:

—Ti ytuñyíi yjadyyi.

¹⁸ Huin'it ooy yjajti huidzuc, ne'mín micpi etz jidijtn, ooy naax yücxy müid tüg uyx janch micpi, niminaabi jadu'n ycajadyii maabi jäy chinay'itigixy naaxhuin'.

¹⁹ Chi je mij ciudad, je Jerusalén, oy yhuäcxy tugüg picy, nañ jadu'n je may ciudad huidibi huindu'myñaaxhuin', cijx ymijähuiydäy. Chi Dios jäymejtzcoty je Babilonia cajp nej je jäy ajcxy jim ytundigooygixy, e chi quejxy may ayo'n jim müid chip y'ejcín ycixpi.

²⁰ Tüg'óciy je naax mejy'agujcpi ytigoyday. Etz tüg'óciy tungop naaxhuin'ygixy cijx je' ytigoydäy.

²¹ Nañ jadu'n ooy ycäy chooñ tzajpjoty eneediitz mijjatypi majaty jäy ajcxy, janch jempxy anajty je eneediitz, tügjatypi huixchigüipxy kilo. Chi jäy ajcxy ooy oyñinej nigapxy ni'ojüy je Dios müid je eneediitz ycixpi, com ooy je' mij chachjajti je ayo'n je castigi.

17

Je töxyjäy jibictzinaaybi chaachypi ycastigi

¹ Nidüg je huixtucpi ángeles huidibi anajty ajcxy müid je huixtucpi ytasi ymiñ. Chi ajcxy ymiydacy müid iich, xyñimaaygixich:

—Mín yam, miñ nyajni'ixíy je tzaachypi huidibi ypadamyb je töxyjäy pocytumbi, huidibi iñayb mejyhuingixy.

² Je reydiyc ya naaxhuin' ti ooy ytundigooygixy müid jada töxyjäy, e je naaxhuin'ygäy ajcxy ti ooy huinma'ñyidigooygixy müid jada töxyjäy ypocytuní huinma'ñ, jadu'n nej jihuüy ajcxy ooy ti ymüucigixy.

³ E Dios yjihu'ñ ymic'ajt xyajcumäyich e cumäyoty xyajnicxyich je ángel mijtigüduum. E jim n'ixyich tüg töxyjäy yaj'iñäy tüg ca'oy'iyujc huidibi ycolor tzaptz, e janch niducy müid pinjaty yxü cojaayip huidibi yajtotma'tp Dios, e ymüid anajty huixtuc ycolhuajc etz majc ymu'n.

⁴ Je töxyjäy hue' anajty yxojx müidity müid huit janch oyjatypi, ycolor ucy etz tzaptz, ooy anajty yaj'oyguëxígy müid oori, müid pi'ctzaa janch oybi etz perla. Ymüid anajty ma yci' tüg tasi ac tim oori janch ujtz je' anajty müid jibic-huinma'ñ huidibi ca' y'oyjäygidaacnity, huidibi pocytuní huinma'ñ müid.

⁵ E ymüid anajty cojaay tüg xü ma yhuimboc huidibi ca' pin huinjihuüy. Je letra jadu'n ymina'ñ: “Je mijpi Babilonia, huidibi nigop'ajtip pocytuní huinma'ñ etz tüg'óciy tijaty ca' y'oyjäygidaacnity ya naaxhuin'.”

⁶ Mic'amy iich oy nhuinma'ñ nyajmiñ nyajmech co je töxyjäy hue' je' anajty ti yaj'ocixy je huidibi ajcxy mibjcp Dios etz huidibi ajcxy Jesús yjäy'ajtp, e jadu'n nipaady nej jihuüy je töxyjäy ti ooy ymügyii müid je mibjcpidjic ñi'py. Co jadu'n nhuin'ixyich, chi ooy ngixy ngüejtyich njihuüy nhuinmaayich.

⁷ Chi je ángel xyñimaayich:

—¿Nej co mgixy mgüety? Hich miich nyajnimáhuipy nej yhuimbizimy huídibi ca' pín huinjihuüy ma yi töxyjäy etz ma yi ca'oy'iyujc huídibi yaj'íñaayb, huídibi ycohuajc huixtujc müd etz majc ymu'n.

⁸ Yi ca'oy'iyujc huídibi ti m'ixy, je' yi' tüibi chinäy e cham ca'p je' ma. Chi ypidzimipy ayoodactuuyb, jayijp ma anajty ca'ni nicxy y'ayoy ytigooy tücci'yi. E je jäy ajcxy huídijaty tzinaayb naaxhuñ, e ca'p yxii y'ity cojaay ma je jugy'ajt libro huídibi oyiiy ca'ni anajty naaxhuñybi chondägy. Ooy je' ajcxy huinmáaygixipy jihuüygixipy co ijcixipy je ca'oy'iyujc huídibi jecyip ti y'octzinaaybi, e cham ca' je' ma, e chi jada' jadüg'oc yhuimbida'ñ.

⁹ Ya ii tigati pín jébi huinjihuüy je huixtujcpi cohuajc, je' je' je huixtujcpi copjot ma je cajp y'ity. E je cajp jadu'n je' nipaady nej jada töxyjäy pocytumbi.

¹⁰ Je huixtujcpi cop jadu'n ajcxy nej huixtujcpi rey. Ma je huixtujcpi rey migoox je' ajcxy tüibi ymic'ajt ytigoogyixy. Nidüg je' cham y'ane'my. Je jadügpi ca'ni je' ymiñ. E co je' ymiñipy je huídibi cogixiyyb, ca'p je' mijcajee yhuäcxibipy.

¹¹ Je ca'oy'iyujc huídibi jecyip tzinay, e cham ca' ma, je' je' je miductujcpi rey, oy je' y'ajäjity nidüg ma je nihuixtujcpi rey. Huin'it je' ñicxnipy ayooobi jottigooybi tücci'yi ayoodactuuby.

¹² Je majcpi mu'n tüibi m'ixy, je' je' je majcpi rey huídibi ca'ni ajcxy ytigiygixy ane'mbi. E cídighuñb ajcxy ycötujcín co yrey'ajtcixipy tüg hora quipxy müd je ca'oy'iyujc.

¹³ Jada majcpi rey ajcxy tú'ciy ajcxy y'ijtcixy, tú'ciy ajcxy yhuinma'ñ, e yegipy ajcxy y'ane'mín ycötujcín ma je ca'oy'iyujc.

¹⁴ Tziptuunip ajcxy müd je Dios y'ung, je Cordero. E je Cordero ymimadactáhuipy je' je majcpi rey ajcxy. Com je' je' tügpajc Huindzinip ma pín janaydíjip huindzin. Je' je' tügpajc reyip jac mic'ajt müdpi ma je reydíjc ajcxy. E pinjaty Cristo müd y'ity, Dios je' ti huin'ixy, e tudägy je' panixy Dios y'ung.

¹⁵ Nañ jadu'n je ángel xyñimaayich:

—Yi meyy tüibi m'ixy ma je töxyjäy pocytumbi iñäy, hue' je' jadu'n nipaady nej maygajp, nej mayñación ma mayjäy chinaygixy huídibi capxcixp canaagnax ayuc.

¹⁶ Je majcpi mu'n tüibi m'ixy ma je ca'oy'iyujc, je' ajcxy ca'ixa'nip catzoga'nip je töxyjäy pocytumbi. Chi ajcxy ix'ixxnip je töxyjäy pocytumbi, yajhuimipy ajcxy nihuädz. Chi ajcxy je töxyjäy pocytumbi ñinicx tzu'tzipy, e nöccixipy müd jün.

¹⁷ Dios ti pidägy ma ajcxy y'aa yjot huen tungixy nej Dios tzocy, müd co anajty ti pidaaccixy tú'ciy yhuinma'ñ. E cötujc möhuaangixy ane'mín möhuaangixy co yrey'adipy je ca'oy'iyujc, ixti cooni yajcuydundáhuipy je ayuc huídibi Dios anajty ti capxy.

¹⁸ Je töxyjäy tüibi mhuin'ixy, je' je' je mij cajp huídibi ane'mdaayb je reydíjc ajcxy huindu'myñnaaxhuñ.

18

Babilonia cajp oy yhuindigooy

¹ Co jada jadu'n y'ajti, chi huin'ixyich jadüg ángel ycidägy naaxhuñgixy, choon' tzajpjoty müd ymi'ane'mín ymic'ötujcín, e ooy je naax yaj'aníy müd je ytícxin y'ajjin.

² Chi je ángel ooy mic'oaqqueecy ymina'ñ anajty:

—Ti ymic'ajt ytigooy, ti ymic'ajt ytigooy je mijpi Babilonia cajp, e hue' ti y'ahuimbity mucju' chinaydac, etz canaagnaxpi ca'oybi ymaadac chinaydac, etz ti y'ahuimbity joonmaadac joondzinaaydac, je joon ajcxy huídibi ca' yhuädzity, huídibi ca' y'oyjäygidacnity.

³ Com ti je mayjäy huídibi tzinaayb ma tüg'ócíy nación yhuinma'ñydgooogyixy müd je Babilonia yjibic-huinma'ñ pocytuní huinma'ñ. Ti je reydíjc huídibi ane'mb ya naaxhuñ müd ytundigoogyixy je Babilonia. Nañ jadu'n je ajuybi adoocpi ajcxy, huídibi ya naaxhuñ yajpatcixy, ti oy ymeefybatcixy müd je Babilonia pocytuní ñegocio. Je Babilonia jadu'n yi' nej tüg töxyjäy jibic-huinma'ñ müdpi.

⁴ Chi nmidooyich jadüg ayuc choon' tzajpjoty, e ymina'ñ anajty:

—Pidzimgix ma yjiübi cajp com iñch miich ajcxy njé'ajtpy, jigix miich ajcxy ca' m'aminmugipy ma yi' ajcxy ypocy, e ni yycapaadip miich ajcxy je ayo'n tzaachypi huídibi Dios yquexamyb ma je Babilonia cajpjäy.

⁵ Yi jadu'mbi cajpjäy ypocy ti oy may'iyñi e Dios yi' ajcxy tzachytuní müd ajcxy ypocy ycxipi. Dios yjäymejchp yi' yjibic-huinma'ñ ajcxy huídibi ti tungixy.

⁶ Dios ymoyhuimbidity je tzaachypi yi Babilonia cajpjäy, jadu'n nej ajcxy yi' je' tzaachytuñ Dios yjäy ajcxy, Dios ymoyhuimbidity je Babilonia cajp tzaachypi mejtz jadu'ni ca'ydi jadu'n nej yi' ti yecy.

⁷ Mo' yi Babilonia cajp yi tzaachypi ayo'n, tim jadu'n nej yi' ti ñaymöyii ma yi chinaayin etz ñayjihuiyi amij agix. Yi' ymina'ñ jotjoty huinma'ñyoty: “Hich mij'ane'mbi iñch. Ca' nyajpaadyich nej tüg co'ögytöxyjäy müdity tajin mayin. Ni nga'ixipyich jiiyin yaaxin.”

⁸ Miiid je' ycixpi tügxiiyi ymiinipy je mij'ayo'n o'cin, tajin mayin, jiiyin yaaxin etz yuuba'ma ma je Babilonia cajp. Chi ninögihuiipy je Babilonia cajp miiid jün. Com yi Huindzin Dios ooy yi' ymijity, e yi' ti yajpocycäy yi Babilonia cajp, huiidibi nipatp nej tüg töxyjäy pocyumbi.

⁹ Je reydiyc ya naaxhuiñ huiidibi jibic-huinma'n pocyunü huinma'n tungixp quipxyi miiid je Babilonia jäy, chi ajcxy ytäcixipy ymäygixipy yjüygixipy yäaxcixipy co anajty ijxcixyp je Babilonia cajp jünjoty co anajty ytooybicy.

¹⁰ Jiguem ajcxy yjacmij'ijxcixipy miiid co anajty chigüygixy co päatcixipy ayo'n quipxy miiid Babilonia, e yminängixipy:

—iAy, miich Babilonia mij cajp, huiidibi ooy mgapxaadyity, ooy mmijity, ooy mmic'ajt miiidity! Per janch tim tüg jaxigy ti xyñimiiñ je' ayo'n huiidibi Dios ti quexy miiid mbocy ycixpi.

¹¹ Je ajuybidijc adoocpidijc huiidibi ajcxy naaxhuiñ jiiygixipy yäaxcixipy ajcxy miiid je Babilonia cajp ycixpi, com ca'p anajty pin juuyip ajcxy yjuy ytoocy.

¹²⁻¹³ Je ajuybidijc adoocpidijc ajcxy ymiiid oori, plata, tzaa oyjatypi, perla oyjatypi, lino huit oyjatypi, sedi huit oyjatypi, rey yhuut, huit color tzaptzpi, nañ jadu'n ymiiid ajcxy canaagnaxpi quipy huiidibi oyjaty xuucp, pajc vaso, quipy vaso oyjatypi, cobre vaso, pujx vaso, marmol vaso. Ymiiid ajcxy canela, etz tijaty ooy oy xuucin miiidity, poom, mirra, perfume, vino aceite, trigo tim, iyuy animal huiidibi tzämy yajyöyb, cöbixy, cohuay, carreti, tumbi huiidibi codoogüyip, etz jacjadyii jäy juugypi.

¹⁴ Je ajuybidijc adoocpidijc ajcxy ñimähuiipy je Babilonia jäy ajcxy:

—iCa' ajcxy m'ocmiiidñ je tim tza'm huiidibi ajcxy mjot yjatzojcpy, ca' ma anajty y'ocyajpatni. Ti tigoydäy miich ajcxy mjogy'ajt, je mgomeeñ'ajt, etz m'ijxin huiidibi anajty miich ajcxy mmiid, ca' ma ocyajpatnip jadüg'oc!

¹⁵ Je huiidijaty anajty huit ixtaayb meeñ ixtaayb, e ti ycomeeñygojcixy ma yijimbä cajpin, jiguem ajcxy yhuimähuiipy miiid tzigi'n jihui'ñ, co nañ jadu'n je tzaachyipi castigi padaangixy. Yäxip ajcxy etz nidäcixipy nimäaygixipy je Babilonia cajp.

¹⁶ Chi ajcxy yminaanipy:

—iAy! iMiich mij cajp huiidibi ayo'n patp! Jadu'n miich anajty nej tüg töxyjäy huiidibi xoxyip miiid huit oyjatypi, huiid ycolor ucy etz tzaptz, yaj'oyguëxigy miiid oori, miiid pi'ctzaa oyjatypi, miiid perla.

¹⁷ Janch tim tüg jaxigy, janch tim tüg hori, ti ycixy miich mmijjygy'ajtin mmijcomeeñ'ajtin! Tüg'öciy pinjaty nihuindzin'ajtp barco etz pinjaty barcojoty viajetumb, marinerotijc ajcxy etz huiidibi ajcxy tumb ma je mejy, ti je' ajcxy yhuimäaygixy jigüüg.

¹⁸ Co ajcxy ijxy nej anajty ytoy yjocy je mij ciudad, chi ajcxy yminañ:

—eHuiidibi cajp jada' ji jadu'nip nej jada anajty jadaayaabi mij cajp?

¹⁹ Chi ajcxy ooy naax ñayajcöhuoogüy miiid jotmay, cham ooy yaaxcixy, ytajcixy maygixy, e mic chachminaaangixy:

—iAy! iJe mijpi oybi cajp huiidibi ayo'n patp, ma je tüg'öciy pinjaty anajty ymiiid barco ma mejy, ti ycomeeñygojcixy anajty miiid je' janch tim tüg mij jaxigy, tim tüg hori, ti yhuindigoydäy miich mmijjygy'ajtin mgomeeñ'ajtin!

²⁰ Jotcugiiygix miiid je Babilonia cajp ycixpi, miich tzajpjoty tzinaayb ajcxy, etz miich ajcxy huiidibi Dios xyhuin'ijx co jëbi m'apöstol'ajtcixy, etz nañ jadu'n miich ajcxy huiidibi najtzcapxiiy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz nañ jadu'n pinjaty ijtp ma Dios. Com co Dios ti yajpocycäy Babilonia cajp, je' yi' ti yaj'adigach jadu'n nej ajcxy xymiiiddundigoy.

²¹ Huin'it tüg ängel janch mic'ajtmiiidpi conigy tüg tzaa, jadu'n nej tüg molino paandzaa mijpi, chi je' cogädziiy mejyjoty, e yminañ:

—Nej jada tzaa ti ytigooyin, nañ tim jadu'n je mijpi oybi Babilonia cajp ytigoydähuiipy. E janch ni mina pin cajac'ixipy.

²² E ni camina ajcxy mgajac'midohuiipy jim Babilonia co pin arpi coob etz flauta yajxuuxp trompeti yajxuuxp mijñii mijtu'. E ca' jacyajpaadip pinjaty ti dung ii jajtp, ti oficio jajtp, ni mgamidoohuiipy je molino paandzaa ñe'min.

²³ Ni mina ti ycatäcixipy jadüg'oc ma je Babilonia cajp. Ni mina ycajaymidohuiipy jadüg'oc je xii je xondaacin huiidibi jajtp co jäy ypicy. Oy je Babilonia ajuuybi y'adoocpi ajcxy anajty ooy yjamicijyity ya naaxhuiñ, e ti ajcxy huin'iiñ mayñaaaxhuiñyjäy miiid ajcxy brujerías.

²⁴ Jim ma je Babilonia cajp jim yajpaady je' ajcxy ñi'py je tübi ajcxy Dios y'ayuc najtzcapxiiy, je huiidibi ajcxy huin'ixyip ma Dios etz tüg'öciy miibjcpidijc tübi yaj'ögyaatacixy naaxhuiñyigy.

19

¹ Co jadu'n yjajti, chi nmidooyich may'ayuc micpi co mayjäy ajcxy ooy ycapxcixy ymiydaaccixy tzajpjoty, yminañ ajcxy:

iAleluya! ich ajt nDios yi' tügpajc ti xyajñidzoocim ajt n'alma. Yi' je' tügpajc mij'oy'ajt miiid.

² Com janch etz tudägy Dios y'ane'min ycötujcin. Ti je' möy ycastigo je Babilonia cajp huidibi ti yajhuinma'ñydigoy je naaxhuiñyäjy müid je ycatudägy'ajtin ycixpi. Yi' je' ti yaj'adigach ma je Babilonia cajp je Dios ytumbi, huidibi yaj'ögy ajcxy, pat jim.

³ Chi ajcxy jadüg'oc yminaaniip:

—¡Aleluya! Je jünjoc huidibi jim Babilonia co ytoy je cajp, pa'ttigihuiip tzajpcixy huinixii huinitempo, ca' yjin ypidzip ni mina.

⁴ E je iipx madaaxpi mijjäy etz je madaaxpi iyujc, huidibi jugy'ajt müid ñaygojxtinaygidaaci naaxcixy, chi ajcxy ooy Dios ojadajty huidibi anajty ane'mb ma je mij'ane'mdac, e yminaangixy:

—¡Jadu'n jada! ¡Aleluya!

⁵ Huin'it yajmidooy jiiy ma je Dios y'ñaydac ycötujctac tüg ayuc ymina'ñ:

Huindzigi'yigix iibatcix capxatcix iich ajt nDios nidüg'öciy pinjaty tumb müid yi', pinjaty yi' tzigiiyb, huen mutztijcity huen ymij'anäctijcity.

Je jotcujc'ajtin huidibi nbadaanim co anajty Cristo yjäy nimir

⁶ Nmidoohuich nañ jadu'n nej jihuüy ooy mayjäy ycapxy ymiydägy, nej canaag mijñii y'a'iich, nej enee micpi yjidity, yminaangixy:

¡Aleluya! Ti y'ane'mdigiy jiiy naaxhuiñ je Huindzin Dios huidibi tügpajc mijip.

⁷ Agujc'ajtin jotcujc'ajtin, tzoc cömaayim Dios, tzoc mooyim mij'ajt. Com ti paady je xii je tiempo mina Dios y'ung naybadaaniigixp tümugáaniigixp müid yi' yjäy, tim jadu'n nej jihuüy ypiğa'ñ müid yi' ajcxy. Ti Cristo yjäy ñayñi'ixii'yigixy, jaydëbi ñaybaatigixip ytügmüjccixip müid yi', tim jadu'n nej tüg jäy ñayxoxiyii co ypiğa'ñ.

⁸ Dios ti a'ixiy co Cristo yjäy ajcxy ñayxoxiiyb müid yhuít oyjatypi, huidibi adicxajajp.

Je huit xoix oyjatypi jadu'n nipaady nej je tudägy'ajtin huidibi je mibijcpidijc ti paatcixy ma Dios.

⁹ Chi je ángel xyñimaayich:

—Jaay jada ayuc. “Jotcujc ajcxy pinjaty huooyip ma yajhuinxiduna'ñ Dios y'ung, je Cordero, co naydügmugáaniigixy müid yi' yjäy ajcxy.”

Chi je ángel xyñimaayich:

—Jada je' Dios y'ayuc janchypi.

¹⁰ Chi ngojxtinay'ihuüyich ma je ángel yhuinduu co njahuindzigi'huaañich. Chi je' xyñimaayich:

—Ca' jadu'n m'idich. Dios iich xytumbi'ajtp jadu'n nej miich etz nej jacjadyii migügtijc huidibi mijpidaaccixp cixyjot huinjot je ayuc tiy'ajt janchypi huidibi Jesús ycapxhuäcx. Huindzigi' Dios.

Jadayaabi ayuc tiy'ajt janchypi huidibi Jesús ñidiy'ajt'ajt, yi' je' je Dios y'ayuc huidibi je profetas ajcxy ñajtzcapxiy.

Je mij'ane'mbi huidibi poobcohuay yaj'iñaayb

¹¹ Chi nhuin'ijxyich tzajp'ahuädz, chi yquëxigy tüg poobcohuay, e je pin anajty yaj'iñaayb hue' anajty naydijyii je tudägy'ajt je janchypi. Je huidibi tiydumb naaxhuiñyäjy müid tudägy'ajtin etz huidibi tziptumb müid tudägy'ajtin.

¹² E je' huidibi yaj'iñaayb je poobcohuay, je' yhuin jadu'n je' nej jünye'n, e ymüid anajty ma ycohuajc maycoroni huidibi nidiy'ajt'ajtp co yrey'aty ma tüg'öciy jäy. E je' ymüid anajty tüg xii cojaay, e je' anajty naydügpajc nejhuiiyb yxi ca' jac pin.

¹³ Hue' anajty yxoxiyty müid huit y'uucyity müid ni'py, e je' yxi hue' anajty xii'adyii Dios y'ayuc.

¹⁴ Je ángeles ajcxy huidibi soldad'ajtp tzajpjoty ypayöyii anajty ajcxy ac poobcohuaygixpi, yxoxiyty ajcxy müid sedi huit janch oybi, poobi etz huätzpi.

¹⁵ Je huidibi yaj'iñaayb je poobcohuay, ma yi' y'ahuac ypidzimy anajty tüg espada janch jiji, e je' müid yajtzaachihua'ñ je maynaaxhuiñyäjy. E je' ane'ma'ñ müid Dios ymic'ajt. E müid yi' y'ayuc castigi möhua'ñ je mayjäy müid ypocy ycixpi huidibi tzinaayb ma je may it lugar ya naaxhuiñ. Yi' y'ayuc jadu'n yi' nej tüg espada janch jiji. E yi' müid'adaaniip je mijpi Dios chip y'ejin, je Dios huidibi tüg'öciy mic'ajt müid. E mictägy tzaachypi castigi yega'ñ ma je mayñaaxhuiñyäjy müid ypocy ycixpi, jadu'n je maynaaxhuiñyäjy nipaady nej jihuüy Dios y'ung tenmicx uvas müid ytecy.

¹⁶ E ymüid anajty cojaay ma yhuít etz ma ypuj jadayaabi ayuc: “Reydijc ajcxy yrey. Huindzindijc ajcxy yHuindzin.”

¹⁷ Huin'it nhuin'ijxyich tüg ángel ytinäy xii'agujc, chi ooy janch mic miyaaxy tüg'öciy je joon huidijaty queec-huidijtp tzajpcujc ymina'ñ:

—Miingix naymujctäyigix ma Dios adzuiu'ibi yecy.

¹⁸ Miingix, jigix mdzüdzcixipy reydiyjc ajcxyc ñinixc, capitán ajcxyc etz micjädyjc ajcxyc ñinixc, cohuaq chüch etz nañ jadu'n je' ajcxyc ñinixc huidibi yaj'ñaayb. Mdzüdzip tüg'ócicy jäy ñinixc: tumbidijc midumbidijc, je huindzindijc, comeefnydjic etz je ayoobidijc.

¹⁹ Chi nhuin'ijxyich je ca'oy'iyujc etz je rey ajcxyc huidibi yajpatp ya naaxhuin' muid tüg'ócicy ypubejtpidijc ysoldadotijc ajcxyc. Nhuin'ijxyich co ti ñayoyümüjcgixyc co chiptunaangixyc madziptzionaangixyc je huidibi poobcohuay yaj'ñaayb quipxyi müid je' ypubejtpidijc ysoldaditjc ajcxyc.

²⁰ Chi je ca'oy'iyujc ymachycäy quipxyi müid je profeta ca'pi yjanchity, je tüibi anajty tuñ mijhuinma'ñ ma je ca'oy'iyujc yhuinduu. Müid je mijhuinma'ñ yciçpi je profeta, ca'piy yjanchity, ti anajty ooy huin'ññ tüg'ócicy je huidijaty ajcxyc nayyejci co je ca'oy'iyujc ytiy'ajt ijxpejt cöbijci ma yhuimboc etz co huindzigüiyi je ñidzejtztuutin. Jadu'n je ca'oy'iyujc etz je profeta, ca'piy yjanchity, yajcötijnaxyc ajcxyc ma jün ytoy müid azufre, jadu'n je jün nej tüg mey huädz jün.

²¹ Jacjadyi jäy hue' ajcxyc o'cin patcixyc müid espada huidibi anajty pidzimb ma je y'ahuac je huidibi anajty poobcohuay yaj'ñaayb. E tüg'ócicy je joon etz luud huidibi ajcxyc queec-huidijtp cixj je' ajcxyc ytimycuuxtäayigixyc ytimypejtäayigixyc müid may öçpi chüch.

20

Je mil jimijtpi

¹ Huin'it nhuin'ijxyich tüg ängel ycidägy choon' tzejpjtoty müidity je ahuasti huidibi müid yaj'ahuäch je mij jut huidibi oy yciçyity, ymüid anajty nañ jadu'n tüg mijcadena ma yci'.

² Jadayaabi ängel majch je ama'y tza'ñ huidibi yajtijp mujcu' etz Satanás, chi yajca-denitigüiy, e yajhui'my mach tüg mil jimijtpi.

³ Chi je ängel cötijnaxyc je mujcu' ma je mij jut, chi cö'agüiy. Chi tüg selli pidacy ma je mij jut aguu. Pidacy je mujcu' ma je mij jut, ca'ydi jac-huin'ññ je mayñaaxhuifnyjäy, ixti cooni tüg mil jimijtpi yca'pxipy. E co jadu'n anajty mil jimijtpi ti ñaxy, ooy ycopicyity co yajnajtzmazdihuiy je mujcu' tzojccixyc.

⁴ Chi canaag ane'mdac nhuin'ijxyich ma anajty ajcxyc ññäy tüibi ajcxyc patcixyc cötujcin co tiydungixipy naaxhuifnyjäy. Nañ jadu'n nhuin'ijxyich ajcxyc y'alma huidibi anajty ajcxyc ti yajyöçtzuçtuticxyc müid co ajcxyc capxhuäcxcy je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi Jesús ñidiy'ajt'ajt. Ca'p je' ajcxyc anajty huindzigüiygixyc je ca'oy'iyujc, ni je' ñidzejtztuutin. E nañ jadu'n ni ca' ajcxyc cöbijci je ca'oy'iyujc ytiy'ajt ma yhuimboc ni ma yci'. Co ajcxyc y'o'cy, chi yjugypigipy ajcxyc jadüg'oc etz ane'mip ajcxyc quipxyi müid Cristo tüg mil jimijtpi.

⁵ Je jacjadyi je öçpi, huidibi ca'p mijpidacy Cristo, ca' je' ajcxyc yjugypigipy, ixti cooni anajty ti ñaxy tüg mil jimijtpi huin'itni. Co tüg'ócicy je mibijcpidijc yjugypigipy jadüg'oc, jada je' je ogá'ñibi tiempoy mina öçpi ajcxyc yjugypijccixyc, e ca' y'oc'ó'ccixnip jadüg'tecy.

⁶ Jotcuçc etz huädz, ca' tibocyc müidity, je' ajcxyc öcpidijc huidibi jugypigipy co Jesús yajjugypigipy yi tügpicy öçpi huidibi jayijp'adamb. Je mimetzpi o'cin ca' ni ti mic'ajt müidity ma je' ajcxyc. Hue' janch ajcxyc ytung'adiyib huingapxi müid Dios etz Cristo. E je' ajcxyc Cristo quipxy müid y'ane'mip tüg mil jimijtpi.

⁷ Co anajty ti ñaxy je mil jimijtpi, huin'it je Satanás yajcoguejttüdiy ma ymach'ity.

⁸ Chi Satanás ñicxyc huin'ññ je mayñaaxhuifnyjäy huindu'mybi ñaaxhuif. Je' ñicxyc huin'ññ Gog jäy etz Magog jäy. E yi' ajcxyc y'ane'mbidijc yajmujctähua'ñ soldado ajcxyc, jigix chiptungixipy müid je Dios y'ung. Jadu'n je' ajcxyc soldados ymayity jadu'n nej pu' ymayity huidibi mejypä'am.

⁹ E jadu'n ajcxyc ypediyy ma ymijhuiniy naax, chi ajcxyc yajnaadujcy je it ma chinaaygixyc huidibi Dios ti huin'ijxyich etz yajnaadujccixyc je ciudad huidibi Dios chojcpy. Chi Dios queexy jün huidibi tzoomb tzejpjtoty, huidibi oy ñöcigixyc huädz huädz je may soldados ajcxyc.

¹⁰ Je mujcu', huidibi anajty ti huin'ññ je mayjäy, oy yajcötijnaxyc ma je mij jün ytoy müid azufre. Ma anajty ti yajcötijnaxyc je ca'oy'iyujc etz je profeta, ca'piy yjanchity. Jiily je' ajcxyc ayo'n tzaachypi paadiy xim tzuum huinixi huinitiempoy.

Je tiyduunin ma je mij'ane'mbi yhuinduu

¹¹ Nhuin'ijxyich tüg mij'ane'mdac janch poob, müid je huidibi anajty ññaayb ma je'. Ma je' yhuinduu naax etz tzejp queectigoyday yajxon, ni ca' y'ocaypatni it lugar ma je naax etz tzejp y'ijtcixipy.

¹² Chi nhuin'ijxyich je öçpi ajcxyc, mij'anäçpi mutz'anäçpi, ytinaaygixyc ma Dios yhuinduu. Chi yajciyhuäçtay maylibro. E nañ jadu'n yajciyhuäçyc jadüg libro huidibi müid je jäy yxi cojay huidijaty ajcxyc jugy'ajtin huinixi müid. Chi je' ajcxyc yajtyduñ je öçpi ajcxyc nej anajty ajcxyc ti chinaaygixyc ya naaxhuif, jadu'n nej yjaybetyity ma je maylibro.

¹³ Je meju yčijeyctay je' je öcpi ajcxy huidibi anajty jiihy yajpatp. E je o'cin etz je öcpijut yčijeyctay je' je öcpi huidibi jiihy yajpatp, e tüg'öciy je' yajtiydunday nidüg nidüg nej anajty ti čhinaaygixy.

¹⁴ Je o'cin etz je it ma je öcpi y'ity yajnajztzijyday jünjoty ma je mijjin ytoy. Je' je' je mimitzpi o'cin ma je mijjin ytoy.

¹⁵ E huidijaty anajty ajcxy ca' yxi ymiin ma je libro huidibi jugy'ajtin huinixibi müd, hue' je' ajcxy yajnajztzijy jünjoty ma je mijjin ytoy.

21

¹ Huin'it nhuin'ijxyich tüg tzajp jemybi etz tüg naax jemybi, com je jayjipi tzajp etz je jayjipi naax ti je' anajty ytiogydäy, e ni ma anajty meju ycacädäy.

² Ich, Juan, nhuin'ijxyich je ciudad huätzpi jemybi, je Jerusalén, ycidägy anajty choon tzajpjoty ma Dios yajpaady, janch oyduñ anajty, jadu'n nej tüg töxyjäy ñay'oyduñyii ñayxoxyii co ypiğa'n müd yëydijc.

³ Nmidoohuich tüg ayuc micpi choon anajty tzajpjoty, e ymiñañ:

—Cuenditun ich n'ayuc. Dios tzinaydac pigamb ma naaxhuifjyäj ajcxy. Yi' tzinähuiipy müd yi' ajcxy, e yi' ajcxy Dios yjäy'adihyb. E Dios ci'm idaamb müd yi' ajcxy jigix yi' ajcxy Dios'adihyb.

⁴ Dios yajquëgiib ajcxy ytajin ymayin etz yajtädziib ajcxy yhuinnii, e ca'p yjadiib o'cin ni jiyin ni yaaxin, ni jotmay, ni pin ycajihuihuip je ju'pin je pa'min. Com je huidibi anajty ijtnaayb, ti je' ñaxy.

⁵ Huin'it je' ymiñañ huidibi anajty iñaayb ma je mij'ane'mdacin:

—Cuenditungix ich n'ayuc. Huinjemy ngojtigadza'ñich tüg'öciy huidibi jii'ijtp.

Nañ jadu'n ymiñañ:

—Jaay jada ayuc. Com jadaayaabi ayuc ooy jada yjanchity, e ooy yi' jot'amij'ajt müdity.

⁶ Huin'it je mij'ane'mbi xyñimaayich:

—Ti tüg'öciy ytunyii yjadiyi. Ich je' nyajtzondacp tüg'öciy tijaty, etz ich nyajcogixiiyb tüg'öciy tijaty, tim jadu'n nej je letra A huidibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huidibi yajcogixiiyb je alfabeto. Pinjaty tzojcp jemybi jugy'ajtin ich yi' nmöhuip. Jadu'n nipaady nej jihuy ajcxy ytidziyigixy, e nyaj'ügich ma ymuxy je ni hidibi yejcp jugy'ajtin, ni ca' ajcxy mimeefyduunip ni jadu'ñi.

⁷ Pinjaty mímadaactayb jibic-huinma'ñ etz pocyunii, yi' je' čidigihiib hidibi një'ajtpy, e ich yi' xyDios'adiib, e yi' ich n'ung'adihyb.

⁸ Je huindžicytjc ajcxy, pinjaty ca' ymibicy ich ndi'ajt, pinjaty tumb hidibi ca' y'oyjägidaacnity, pinjaty jäy yaj'öcp, pinjaty migapxtigooyb töxyjäydijc, pinjaty tumb capx-pogii, pinjaty mijpidacp huifjyäj yhuinma'ñ, pinjaty huindžigiib quipychech tzaadzech, etz pinjaty anidacp, je' ajcxy nidüg'öciy nibidzimüib ñicxipy ma mijjin ytoy müd azufre, hidibi quëxücp nej jünmeje. Je' je' je mimitzpi o'cin.

Yi jemybi Jerusalén

⁹ Huin'it nidüg ángel je nihuixtujcpi hidibi anajty müd huixtujc tasí utzjtajtypi müd je huixtujcpi ayo'n tzaachypi hidibi jac'axam tunaanip jadaanip, je' xyñimaayich:

—Min, e cham nyajni'ixihua'ñ je mibijcpidijc hidibi tügmugamb müd Dios y'ung, je Cordero, jadu'n nej tüg yëydijc ytügmucy müd ytöxyijc co ajcxy ypicy.

¹⁰ Je hidibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt xyaj'ijxyich cumäyjoty, čhi je ángel cumäyjoty xyajnicxyich ma tüg cop mijpi etz cixpi, čhi xyaj'ijxyich je mijpi ciudad santa. Je ciudad santa hue' je' yxi Jerusalén, e ycidägy anajty choon tzajpjoty jiihy ma Dios yajpaady.

¹¹ Je mij ciudad santa janch adücxp je' anajty müd Dios y'oy'ajtin. Jim jadu'n anajty y'adücxp nej tüg tzaa janch oybi nej mármol, janch yaj'ijxnajxp nej ijxin.

¹² Jühuidity anajty müdity je ciudad santo ac poch janch mij etz cixy. Je poch ymiid anajty majmetz y'aguu. E ma je majmetzpi y'aguu majmetz ángel ajcxy y'ijtcixy, tügpi ángel ma tügaty ciudad aguu. Etz yjaybetyity je' ajcxy yxi je majmetzpi Israel tribu, tügpi tribu yxi yjaybetyity ma tüg tüg poch y'aguu.

¹³ Tügüg anajty y'aguu müdity xibidzim'amy, tügüg y'aguu ma tichypo ymiinüy, tügüg y'aguu ma jünboj ymiinüyin, etz jatügüg y'aguu ma xügädägy'amy.

¹⁴ Je poch hidibi anajty ymiid je cajp, ymiid anajty majmetz tzaa hidibi y'ijx'ajtp, e majmetzpi tzaa ymiid anajty cojaay je nimajmetzpi apóstoles ajcxy yxi hidibi Jesús, je Cordero, yhuin'ijx, tügpi apóstol yxi ma tüg tüg tzaa.

¹⁵ Je ángel hidibi anajty müdacp müd ich, ymiid anajty tüg quipx ac tim oori je' anajty. Je' anajty müd quipxa'ñ je cajp, je poch y'aguu, etz je poch.

¹⁶ Je cajp, je ciudad, hue' je' anajty cuadradi; nej anajty yoñ'ajt, nañ jadu'n anajty y'agon'ajt, etz nañ jadu'n yci'ajt. Čhi je ángel quipxy je ciudad santa müd je' yquipx. E

hue' quipxy mejtz mil jamejtz migo'px kilómetros, y'ayoñ'ajtin ycix'ajtin etz y'agon'ajtin quipxyjaty je' anajty.

¹⁷ Huin'it je ángel quipxy je poch, hue' quipxy migo'px jahuixchigui'px mídaax cínúux, jadu'n nej naaxhuin'iyäy ajcxy ycínúux, huidi je ángel yajtumyb.

¹⁸ Je poch hue' je' anajty ypochity müd tzaa oyjatypi, e je cajp hue' je' anajty ac tim oori, yguéxigy nej i'x huätzpi.

¹⁹⁻²⁰ Je tzaa huidibi je poch y'ijx'ajtip hue' je' anajty y'oyduñity huidi müd y'oyguéxigy, tzaa janch oyjatypi canaagnax color. Je jayijpi poch y'ijx hue' anajty y'oyduñity müd jaspe tzaa, je mimetzpi poch y'oyduñity müd safiro tzaa, je midugügpi poch y'oyduñity müd ágate tzaa, je mimadaaxpi y'oyduñity müd esmeralda tzaa, je mimigooxpi poch y'oyduñity müd ónice tzaa, je midudujcpi poch y'oyduñity müd coralina tzaa, je mihuixtujcpi poch y'oyduñity müd crisólito tzaa, je mituctujcpi poch y'oyduñity müd berilo tzaa, je midaxtujcpi poch y'oyduñity müd jacinto tzaa, je mimajmetzpi poch y'oyduñity müd amatista tzaa.

²¹ Je majmetzpi poch'aguu hue' anajty y'oyduñity müd tügpi perla. E je mijtu' huidibi najxp cajcujc hue' y'oyiy müd oori huätzpi, e yquéxigy nej vidrio huätzpi yaj'ijxnajxp.

²² Ma je Jerusalén cajp jemybi ca'p nhuin'ijxyich ni tüg templo, ni tüg tijc ma jäy ajcxy Dios ojadajtcixy. Com je Huindzin Dios, yi huidibi tügpajc mijip, etz je' y'ung, je Cordero, jadu'n y'i' ajcxy nipaady nej tüg templo nej tüg it ma mayjäy ajcxy y'ojadajtigixy Dios etz je' y'ung.

²³ Je jemybi Jerusalén ca'p je' anajty yajmayjaty xii po' huidibi yaj'anihuip yaj'itcixihuip je ciudad, com je Dios y'oy'ajtin etz je' y'ung y'oy'ajtin y'i' je' ajcxy nej je tücxin jajin huidibi amb tücxp ma je Jerusalén jemybi.

²⁴ Je mayñaaxhuin'iyäy huidibi ti patcixy y'alma nüdzoocin naxi'py tigihuipy ajcxy müd je jemybi Jerusalén ytücxin yjajin huidi anajty ti ymöyii. Je ane'mbidijc ajcxy ya naaxhuin' ymimiñipy ajcxy mij'ajt, oy'ajt, etz cómay'ajt ma je jemybi Jerusalén.

²⁵ E je cajp aguu ni camina je' agiy yca'idipy xim, com jim ca' jim ycoodz'idipy, paady ni mina yca'agi' y'idipy.

²⁶ Jim je naaxhuin'iyäy, canaag agajp, minicxip ajcxy ymij'ajt y'oy'ajt ycómay'ajt ma je Jerusaléngajp, je jemybi.

²⁷ Ca'p jim ytigihuipy ni pin huidibi ca'p ypocyni'huächñi, ni pin huidibi tumb ca'pi y'oyjäy'idaacnity, etz huidijaty jäy huin'imb. Jëyi jim tigihuip pinjaty ijtp yxii cojay ma je libro huidibi Dios y'ung, je Cordero, ymüd, ma cojay y'ity je jäy ajcxy yxii huidibi ymüd jugy'ajtin huinixiibi.

22

¹ Huin'it je ángel xyajni'ixi'iyich tüg mijni' huätzpi, je nii huidibi yejcp jugy'ajt huidibi ca' ycixip ytigoyip. Janch huádz janch tücx je' anajty je nii nej tüg i'xjin. E je nii jim anajty ymuyx ma Dios etz je Cordero y'ane'mdac.

² Jada mij nii hue' je' anajty ñaxy ciudad mijtüguc, etz ma je mejtz'adu'm'amybi mijniiba', jim anajty je quipy huidibi jugy'ajt müd, huidibi tim'ajt majmetz'oc tügpi jimijt, po' po' ytim'aty, e je quipy y'aay hue' anajty ytuñ jigix huaad naaxhuin'iyäy choocixy.

³ Ca'p jim y'adipy ni ti ayo'n ni ti jotmay müd pocytunü ycixpi. Je Dios etz je' y'ung je' jim y'ane'mdac ycötujctac yajpaadipy. E je' ytumbidijc je' ajcxy jim yajmij'adiib ojadadiib.

⁴ Y'ijxipy ajcxy je Dios y'ung yhuin'iyijip etz yminicxip ajcxy je' yxii ycojay ma ajcxy yhuimboc.

⁵ Ca'p jim ycootzihuity. E pinjaty jim tzinaayb ca'p ajcxy yajmayjadipy linterna jin, lamparajin, ni xidücxpi, com Dios ich ajt nHuindzin y'i' y'i' ajcxy codücxiiib. Je Huindzin Dios etz je' y'ung je' ajcxy jim ane'mip huinixii huinientempo.

Huingooniñ yi Jesucristo ymin'aa

⁶ Huin'it je ángel xyñimaayich:

—Jadayaabi ayuc tiy'ajt ma jada necy, ooy jada yjanchity, e jëbi miich myajmij'adipy. Je Huindzin, je Dios huidibi ayuc moy je profetas ajcxy jecy'ajty, quejxy y'ángel jigix yajni'ixihuipy je' ytumbidijc tijaty tzojc tunaanip jadaanip.

⁷ Jesucristo jadu'n yminañ:

—iMiimbich tzojc! Jotcujc pinjaty tumb cuendi etz cuydumb Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi jaybety'p ma jada libro.

⁸ Ich Juan, nmidoohuich etz nhuin'ijxyich jadayaabi huidibi jaybety ma jada necy. E co oy jadu'n nhuin'ixyich, chi nhuijoi'ihuixyich ma je ángel ytecymijc huidibi anajty yam xyajni'ixi'iybich.

⁹ Chi je' xyñimaayich:

—Ca' jadu'n m'id'ich. Hich, Dios xytumbi'ajtp jadu'n nej miich etz jacjadyii migügtijc huidibi Dios y'ayuc najtzcapxiiyipe, e tüg'óciy pinjaty tumb cuendi huidibi jaybetyip ma jada necy. Huindzigi' etz ojadat Dios.

¹⁰ Chi je' xyñimaayich:

—Capxhuácxí je Dios y'ayuc huidibi ti mjay ma jada necy, ca' myüdzip. Com ti yhuingoñ je tiempo mina Dios cuyduna'ñ yi y'ayuc huidibi yjayhui'm ma jada necy.

¹¹ Pinjaty ca' ytudägyity, huen jadu'n jacyajpaady miid ycatudägy'ajt. Pinjaty jibicjot jibic-huinma'ñ tumb, huen niigi jibicjot jibic-huinma'ñ tuñ. E pinjaty tudägyi tumb, huen jactuñ tudägy'ajtin. Pinjaty huädz yjot huädz yhuinma'ñ miid, huen huädz yjot huädz yhuinma'ñ jacmi'ity ma Dios.

¹² Chi je Cristo yminañ:

—Timetiini nhuimbidipyich jadüg'oc naaxhuiñ. Co anajty ti nmiñich, huin'it nya-jjotcugihuibich pinjaty oybí ti tuñ, e ndzaachytunipyich pinjaty jibicpi ti tuñ.

¹³ Hich je' ti njayijp'atych ma naaxhuiñ, etz hich je' cogixñhuamb, tim jadu'n nej je letra A chondägy ma je alfabeto etz je letra Z ycocigixy ma je alfabeto. Hich ti nyajtzondacyich je naaxhuiñ etz nyajcixipyich.

¹⁴ Jotcujc ajcxy pinjaty ti ypocynñhuäch, jadu'n nipaady nej ajcxy yhuit ti pujcixy e miid ajcxy yhuit huätzpi. Com ti ajcxy ypocynñhuaatzcixy, paady jébi jicxcixip je ujtz tza'm huidibi jugy'ajt yejcpy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina, e jadu'n jébi ytigy ma je jemybi Jerusaléngajp.

¹⁵ Dios ca' yi' ajcxy cöbiga'ñ ma je jemybi Jerusalén etz hui'mip ajcxy cajppa' tüg'óciy pinjaty huidibi jibic-huinma'ñ miid, pinjaty ca' mibicy Dios, pinjaty mijpidacp huijyäj yhuinma'ñ brujo yhuinma'ñ, pinjaty ajcxy migapxtigooyb midundigooyb töxyjäydijc, pinjaty ajcxy jäy yaj'öcp, pinjaty ajcxy huindzigi'yib quipychech tzaachech, etz tüg'óciy pinjaty tzachnixondacp anii ayuc.

¹⁶ Hich Jesús huidibi capxp. Ti nguexyich n'ángel ma miich jigix jada tiy'ajt capxticxipy majaty mibijcpidijc ma tüg tüg cajp. Hich je' i'x'ajtp cop'ajtp ma je rey David miñ. Etz hich je' nmij'ap'ajtpyich nmijteedy'ajtpyich je rey David. Jadu'n hich nipaady nej je mijmadza' huidibi yajtijp jayxim.

¹⁷ Je Espiritu Santo etz je mibijcpidijc huidibi jadu'n nipatp nej Cristo ytöxyijc yminaangixy:

—Min ma Jesucristo.

E pin amidoo'ijtp hich n'ayuc ymináangixipy:

—Min ma Jesucristo.

E pin tzojcp jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina, jadu'n nej jihuüy ytidzýii e tzocy jada nii, huen miñ, e nmöhuibyich jugy'ajtin, jadu'n nej jihuüy nyajni'ügich je nii huidibi jugy'ajtin miid e ni ca' mimeeñyduñipy ni jadu'ñyi.

¹⁸ Tüg'óciy pinjaty amidoo'ijtp Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi jaybetyip ma jada libro, hich miich ajcxy nimaaybich co pinjaty jacyaj'anajxp jada ayuc ma jada necy, Dios jac'anaxy möhuib tzaachypi ayo'n, ca'ydi huidi jaybetyip ma jada libro.

¹⁹ E pin puuhijtzp hueeni jada Dios y'ayuc huidibi jaybetyip ma jada Dios ylibro, Dios yi' jötziib yxii huidi cojaayip ma je jugy'ajt libro. Nañ jadu'n ypuhuizhiyb huidi anajty japaatip ma je jemybi Jerusaléngajp, huidi jada libro ñimiydacpy.

²⁰ Yi Jesucristo huidibi jada ayuc capxp, yi' minamb:

—Ca' ooy jecy njac-huácxiba'ñich co nhuimbidipyich naaxhuiñ jadüg'oc.

Jadu'n jada. Amén. ¡Min, Huindzin Jesús!

²¹ Huen je nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy huidibi mibijcp. Jadu'n ngapxycixyich. Amén.